

PROGRAMY A PROJEKTY

REGIONÁLNYCH ÚRADOV
VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA V SR

I. POLROK 2015

-
odpočet plnenia

JÚL 2015

© VYPRACOVAL ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Odbor organizačno - dokumentačný

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Banskej Bystrici**

Oddelenie HŽPZ RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici sa v I. polroku 2015 podieľalo ako riešiteľ na plnení piatich úloh Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2015 a ďalšie roky; z toho jednej úlohy pre odbor HŽPZ (úloha 1.2) a štyroch úloh (7.1,7.2, 7.10, 7.11) odboru Objektivizácie faktorov prostredia (BŽP, MŽP, CHA, FF). Plnenie úlohy 1.4 zabezpečovalo oddelenie hygieny detí a mládeže.

Plnenie bolo nasledovné:

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR, podľa novonastavených národných cieľov

Slovenská republika ratifikovala Protokol o vode a zdraví v roku 2001, v súčasnosti boli pripravené aktualizované národné ciele SR, ktoré majú byť v súlade s Plánom práce na roky 2014 – 2016, ktorý bol prijatý na stretnutí zmluvných strán Protokolu, ktoré sa uskutočnilo 25.11. - 27.11.2013 v Oslo. Aktualizáciu národných cieľov z poverenia vlády SR pripravil rezort zdravotníctva a rezort životného prostredia, pričom sa ako jedna z dôležitých priorít a cieľov zdôrazňuje zvýšenie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody. Materiál Protokolu o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992 – Národné ciele SR III. bol schválený vládou SR.

Praktickou aplikáciou a uplatnením Protokolu o vode a zdraví v podmienkach RÚVZ Banská Bystrica je plnenie projektu „Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie“. Hlavným cieľom projektu je zvýšenie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody a ochrana verejného zdravia pred nežiaducimi účinkami vedľajších produktov dezinfekcie. V rámci tohto projektu na základe pravidelného sledovania kvality pitnej vody verejných vodovodov Kordíky a Osrblie-Hronec, rozšíreného o sledovanie ekotoxicity bola v prvom polroku 2015 schválená skúšobná prevádzka týchto verejných vodovodov bez zabezpečovania dezinfekcie chlóróvými prípravkami.

Zhodnotenie dosiahnutých výsledkov a praktické skúsenosti z prevádzkovania verejných vodovodov bez dezinfekcie chlóróvými prípravkami Bc. Miroslav Schwarz prezentoval na celoslovenskej porade vedúcich odborov a oddelení ÚVZ SR a RÚVZ v SR dňa 11.6.2015 v Ľubovnianskych kúpeľoch.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR - medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)

Koordinátor plnenia úlohy v Banskobystrickom kraji: Oddelenie hygieny detí a mládeže,
RÚVZ Banská Bystrica

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici ako koordinátor plnenia úlohy v Banskobystrickom kraji k 30.6.2015 zabezpečil:

- Vykonanie prieskumu v ZŠ v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, a to vo vidieckej ZŠ Predajná, okr. Brezno a zabezpečenie vyplnenia 7 určených dotazníkov pre pracovníkov ZŠ, žiakov 4.,5. a 6. ročníka a ich rodičov. Celkovo bolo získaných 199 vyplnených dotazníkov.
- V priebehu mesiaca január 2015 bolo vykonané meranie škodlivín vo vnútornom ovzduší (jemné prachové častice, oxid uhličitý, oxidy dusíka, mikrobiologické a mikroklimatické ukazovatele) v ZŠ Predajná (RÚVZ Banská Bystrica) a v ZŠ Banská Štiavnica (RÚVZ Žiar nad Hronom). Za účelom vykonania meraní škodlivín boli prístroje na meranie poskytnuté z ÚVZ SR. Objektívizáciu kvality ovzdušia vo vybraných školách zabezpečovalo oddelenie chemických analýz, RÚVZ Banská Bystrica.
- Zber vyplnených mustier – databázy údajov získaných dotazníkovou metódou za Banskobystrický kraj, t.j. z RÚVZ Banská Bystrica, Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Žiar nad Hronom. Vedenie RÚVZ Zvolen odmietlo zúčastniť sa na plnení úloh projektu, preto údaje z tejto lokality nie sú k dispozícii.
- Celkovo bolo do riešenia úloh projektu v Banskobystrickom kraji zapojených 8 základných škôl, namiesto plánovaných 10 (2 školy boli plánované v RÚVZ Zvolen), a to v RÚVZ Banská Bystrica, Rimavská Sobota a Lučenec zabezpečili plnenie úloh v 2 základných školách, RÚVZ Žiar nad Hronom a Veľký Krtíš v 1 základnej škole. Objektívizácia kvality ovzdušia sa uskutočnila v 1 základnej škole (kód 8) v okrese Brezno (RÚVZ Banská Bystrica) a v 1 základnej škole (kód 1) v okrese Banská Štiavnica (RÚVZ Žiar nad Hronom).
- Databázy údajov z dotazníkov za Banskobystrický kraj boli na ÚVZ SR v Bratislave zaslané dňa 15.6. 2015.

7.1 CYANOBAKTÉRIE

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Oddelenie HŽPZ v rámci plnenia tejto úlohy zabezpečuje odber vzoriek povrchovej vody a vodného kvetu z vodárenských nádrží Turček, Hriňová, Klenovec, Málinec a odber vzoriek surovej a upravenej vody z úpravni vôd pri týchto vodárenských nádržiach na stanovenie cyanobaktérií, akútnej toxicity a ďalších vybraných biologických ukazovateľov. V I. polroku 2015 boli odobraté celkom 4 vzorky povrchovej vody z vodárenských nádrží a po 4 vzorky surovej a upravenej vody z úpravni vôd.

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Oddelenie HŽPZ sa na plnení úlohy podieľa zabezpečovaním akreditovaných odberov na vyšetrenia legionel a améb v zariadeniach kúpalísk, z bazénov s vodnými atrakciami, pri ktorých vznikajú vodné aerosoly. V prvom polroku 2015 bolo v rámci projektu odobratých 12 vzoriek.

7.10 MONITORING VÝSKYTU ENTEROVÍRUSOV VO VODÁCH URČENÝCH NA KÚPANIE

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ v SR, SZU Bratislava

Pracovníci oddelenia HŽPZ RÚVZ Banská Bystrica zabezpečujú v rámci tejto úlohy odber vzoriek vody z vodných nádrží. Vykonávajú prípravu na odber vzoriek z vodných nádrží a jazier Ružiná, Veľké Kolpašské jazero, Vindšachtské jazero a Počúvadlianske jazero. Ďalej zabezpečujú komunikáciu s jednotlivými oddeleniami HŽPZ v Lučenci a Žiari nad Hronom, ako aj komunikáciu s laboratóriami RÚVZ Banská Bystrica a ÚVZ SR Bratislava. Odbery vzoriek na stanovenie výskytu enterovírusov budú vykonané v mesiaci august.

7.11 VEĽAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKČIE A KVALITA PITNEJ VODY

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava, hl.m. SR, RÚVZ Dunajská Streda, RÚVZ Banská Bystrica

Oddelenie HŽPZ na základe schváleného projektu a podpísanej zmluvy o spolupráci (ÚVZ SR, Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, RÚVZ) je samostatným riešiteľom projektu v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica. Úlohy vyplývajúce z projektu sú plnené v rámci schváleného harmonogramu.

V prvom polroku 2015 bolo realizované:

- Na základe návrhov prevádzkovateľa VV v obci Kordíky a Osrblie na skúšobnú prevádzku VV, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici po ich posúdení vydal: rozhodnutie na uvedenie VV Kordíky do skúšobnej prevádzky bez vykonávania dezinfekcie od 01.02.2015 do 01.02.2016 dňa 28.01.2015 pod č. A/2015/00393 a rozhodnutie na uvedenie VV Osrblie do skúšobnej prevádzky bez vykonávania dezinfekcie od 01.03.2015 do 01.03.2016 dňa 27.02.2015 pod č. A/2015/00780.

- Bola vypracovaná informácia pre spotrebiteľov pitnej vody o dôvodoch v zmene prevádzkovania vodovodov, prínosoch a význame pre zdravie, systéme sledovania kvality vody. Informácie boli poskytnuté spotrebiteľom prostredníctvom starostov obcí.

- Systematický štátny zdravotný dozor spojený s odberom vzoriek vody na vyšetrenie mikrobiologických, biologických a fyzikálno-chemických ukazovateľov sa vykonáva 1 x mesačne. Odber vzoriek v intervale 1 x za 2 týždne sa vykonáva striedavo s prevádzkovateľom vodovodov. Pracovníci RÚVZ za I. polrok 2015 odobrali 32 vzoriek vody zo 7 odberových miest v obci Kordíky, 29 vzoriek zo 6 odberových miest v obci Osrblie.

Kvalita vody vo verejnom vodovode v obci Hronec, kde je zabezpečená permanentná dezinfekcia vody na úrovni voľného chlóru v distribučnej sieti okolo 0,05 mg/l sa vykonáva striedavo v mesačných intervaloch. V I. polroku RÚVZ zabezpečil odber 13 vzoriek vody zo 4 odberových miest.

- Je zabezpečovaný odber vzoriek vody na vyšetrenie ekotoxikologických ukazovateľov.

Na stanovenie ekotoxikologických ukazovateľov bolo z VV v obci Kordíky odobratých 6 vzoriek vody (prameň, vodojem, 4 odberové miesta - distrib. sieť) dňa 16.03.2015. Ani u jednej vzorky nedošlo prekročeniu limitnej hodnoty 30 % účinku akútnej toxicity na všetkých 3 skúšaných organizmoch.

Z VV v obci Osrblie bolo v dňoch 13.04.2015 a 01.06.2015 odobratých celkom 5 vzoriek vody (1x sútoková šachta - pramene, 2 x vodojem, 2 x distribučná sieť). Ani u jednej vzorky

nedošlo prekročeniu limitnej hodnoty 30 % účinku akútnej toxicity na všetkých 3 skúšaných organizmoch.

Z odberových miest v obci Hronec (vodojem, 3 odberové miesta – distr. sieť) bolo v dňoch 13.04.2015 a 01.06.2015 odobratých celkom 7 vzoriek na stanovenie akútnej ekotoxicity. V 4 vzorkách bola prekročená hodnota 30 % účinku u sladkovodnej riasy *Desmodesmus subspicatus* a v 1 prípade bolo stanovené prekročenie 30 % toxického účinku u kôrovca *Thamnocephalus platyurus*.

Ďalších 20 vzoriek vody na stanovenie akútnej ekotoxicity bolo odobratých z odberových miest verejných vodovodov v obciach Dolný Harmanec a Pohronský Bukovec, kde je zabezpečovaná dezinfekcia vody UV žiarením, za účelom potvrdenia zistení, že toxický účinok na živé organizmy vzniká len pri dezinfekcii vody prípravkami na báze chlóru a vedľajších produktov, ktoré vznikajú pri tomto druhu dezinfekcie.

- Výsledky sú priebežne vyhodnocované, vrátane výsledkov laboratórnych analýz prevádzkovateľa, pravidelne je vyhodnocovaný priebeh skúšobnej prevádzky, sú realizované kontrolné pracovné stretnutia zástupcov RÚVZ a prevádzkovateľa vodovodov.

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch .

Gestor

ÚVZ SR (úlohy č. 2.1.1, 2.1.3, 2.1.4)

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (úlohy č. 2.1.2, 2.1.3)

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

rok 2015 a ďalšie roky

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viest' evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do

kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Uplatňovať informačný systém o rizikových prácach obsahovo zosúladený s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci a umožňujúci napojenie individuálnych údajov v jednotnom zdravotníckom informačnom systéme.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje o:

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR podľa štandardných výstupov programu ASTR,
- počte nových rizikových prác v danom roku,
- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Sledovať vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Budovať centrálny register údajov a regionálne registre o:

- individuálnych meraniach expozícií na tvorbu databáz údajov o miere expozície rizikovým faktorom a na tvorbu reálnych profilov profesií,
- podmienkach práce u prípadov ohrozenia chorobou z povolania a u priznaných prípadov s chorobou z povolania.

Zosúladiť registrované údaje s požiadavkami národných a medzinárodných inštitúcií.

Preskúmať možnosti prepojenia registra s ďalšími registrami na analýzy zdravotných rizík a využitie údajov k stanoveniu priorít vo výkone ŠZD a v usmerňovaní tvorby zdravých pracovných podmienok.

Plnenie

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (ďalej len RÚVZ) vedie evidenciu o subjektoch (závodoch, pracoviskách a profesiách), v ktorých sú rozhodnutím práce zaradené do kategórie rizika na území okresov **Banská Bystrica** a **Brezno**. Eviduje počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce a faktory práce, ktorým sú zamestnanci pri výkone pracovnej činnosti exponovaní.

Podľa výstupov z programu informačného systému ASTR v.5_6 k 30.6.2015 bolo v spádovom území RÚVZ v 3. a 4.kategórii prác (rizikových prác) **evidovaných celkom 4536 zamestnancov** z toho **1137 žien**. V **3. kategórii** bolo evidovaných **4315 zamestnancov** z toho **1125 žien**. V **4. kategórii** bolo evidovaných **221 zamestnancov** z toho **12 žien**.

K 30.6.2015 bolo vydaných celkovo **8 rozhodnutí o zaradení pracovných činností do kategórií rizikových prác** alebo o vyradení pracovných činností z kategórií rizikových prác.

Z tohto počtu bolo v **1 prípade** vydané rozhodnutie o zaradení prác do kategórie rizika **novému právnenému subjektu** (s doteraz nezaradenými prácami do kategórií rizika). **Predmetom činnosti** uvedenej spoločnosti je **výroba poľnohospodárskych strojov a ich opravy**. Pracovné činnosti boli zaradené do **3. kategórie** pre faktory práce **hluk a pevné aerosóly**.

V 1 prípade bol **subjekt vyradený** z evidencie rizikových pracovísk z dôvodu **zrušenia pracoviska** (stolárska dielňa), na ktorom boli vykonávané práce **3. kategórie** pre faktor práce **hluk**.

V **6 prípadoch** boli vydané rozhodnutia z dôvodu **prehodnotenia miery rizika** subjektom, v ktorých už aj v **predchádzajúcom období** boli práce **zaradené do kategórie rizika**. Prevažujúcou činnosťou uvedených subjektov je výroba liekov a výroba liekových foriem na humánne a veterinárne účely; výroba elektrických strojov a prístrojov, poskytovanie zdravotnej starostlivosti; drevovýroba; výroba kotlov a kovoobrábanie. **Miera zdravotného rizika** zamestnancov bola **prehodnotená** na základe **technických a organizačných opatrení**, ktoré zamestnávateľia vykonali na **zníženie zdravotného rizika** zamestnancov a **výsledkov** následne vykonanej **objektívizácie faktorov pracovného prostredia**. Okrem toho v niektorých spoločnostiach došlo k **zníženiu objemu výroby a organizačným zmenám** (zmena organizačnej štruktúry pracovísk s vyhlásenými rizikovými prácami).

Na **1 pracovisku zdravotníckeho zariadenia** boli **preradené z 3. kategórie do 2. kategórie činnosti súvisiace s expozíciou zamestnancov** (profesia lekár a sestra/inštrumentárka) **ionizujúcemu žiareniu**. V **1 spoločnosti** boli práce **preradené zo 4. kategórie do 3. kategórie (faktor práce pevný aerosól – zväračský)**. V **2 spoločnostiach** napriek zabezpečeniu opatrení **nebolo možné technicky znížiť riziko** expozície zamestnancov faktorom pracovného prostredia na **úroveň 3. kategórie** a RÚVZ vydal **opakovane** rozhodnutia o **zaradení prác do 4. kategórie** rizika pre faktor práce **hluk** na obdobie jedného roka, počas ktorého **zamestnávateľia zrealizujú ďalšie opatrenia na zníženie rizika**. V ostatných prípadoch boli pracovné činnosti zaradené do **3. kategórie prác** (faktory práce **hluk, pevné aerosóly, chemické faktory, alebo ionizujúce žiarenie**) na základe aktuálnych výsledkov objektívizácie faktorov pracovného prostredia a záverov posúdenia rizika.

Podľa výstupov z programu ASTR v.5_6 **naďalej najviac zamestnancov**, prevažne mužov vykonáva práce zaradené do 3. a 4. kategórie v **priemyselnej výrobe** (výroba strojov; spracovanie dreva a výrobkov z dreva; zlievarenstvo) a v **zdravotníctve** (terapeutické výkony súvisiace s aplikáciou cytostatík), kde prevažuje počet žien. Činnosti zaradené do kategórie rizikových prác vykonávajú najčastejšie zamestnanci v **profesiách obsluha kovoobrábacích strojov a drevoobrábacích strojov; obsluha strojov na výrobu papierenských výrobkov; chemik; hutník a odlievač; lekár a sestra**.

V **prvom polroku 2015** došlo v porovnaní s kalendárnym rokom 2014 k **zvýšeniu celkového počtu zamestnancov** (o 130 osôb) vykonávajúcich rizikové práce. Jednalo sa o zamestnancov vykonávajúcich činnosti zaradené do **3. kategórie**, pričom sa **zvýšil počet mužov aj žien**. Počet zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do **4. kategórie klesol o 8 mužov**, počet **žien** ostal v porovnaní s minulým rokom **nezmenený**. **Počet subjektov**, v ktorých sú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce **ostal oproti minulému roku nezmenený** (došlo k **zmenám v počte jednotlivých pracovísk** subjektov s prácami zaradenými do kategórie rizika).

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané kontroly v **42 subjektoch**, v ktorých sú rozhodnutím RÚVZ zaradené práce do kategórie rizika. Vo väčšine subjektov bolo zistené, že zamestnávateľia v spolupráci s pracovnými zdravotnými službami **zabezpečujú** na pracoviskách **opatrenia** na zníženie expozície zamestnancov faktorom pracovného prostredia, **zdravotný dohľad, posudzovanie zdravotnej spôsobilosti** zamestnancov na prácu,

hodnotenie zdravotného rizika zamestnancov a vedú evidenciu zamestnancov podľa kategórií prác.

V **1 subjekte** bolo zistené, že zamestnávateľ **nezabezpečil** pre svojich zamestnancov **zdravotný dohľad** podľa platnej legislatívy, v **2 subjektoch** zamestnávateľ **nezabezpečil** pre zamestnancov **posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu** podľa platnej legislatívy a v **1 prípade** zamestnávateľ **nevypracoval** a **nepredložil** RUVZ k 31.12.2014 „*informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie na pracoviskách, na ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce, počet zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce a hodnotenie zdravotného stavu zamestnancov vo vzťahu k práci*“.

Vzhľadom na uvedené boli zamestnávateľom v prvom polroku 2015 **uložené sankcie za správne delikty na úseku verejného zdravotníctva podľa § 57 ods. 22 písm. b), c) a l) zákona č.355/2007 Z. z. spočívajúce v porušení povinnosti:**

- stanovenej v § 30 ods. 1 písm. b) zák. č. 355/2007 Z.z. **zabezpečiť pre svojich zamestnancov zdravotný dohľad podľa § 30a a 30d zákona č. 355/2007 Z. z. (1 sankcia),**
- stanovenej v § 30 ods. 1 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z. **zabezpečiť pre zamestnancov posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu podľa § 30e ods. 3 a 4 zákona č. 355/2007 Z. z. (2 sankcie),**
- stanovenej v § 30 ods.1 písm. l) zákona č. 355/2007 Z. z. **vypracovať v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou a predložiť každoročne k 31.decembru príslušnému orgánu verejného zdravotníctva „informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie na pracoviskách, na ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce, počet zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce a hodnotenie zdravotného stavu zamestnancov vo vzťahu k práci“ (1 sankcia).**

Zamestnancom bolo rozdaných 53 kontrolných listov informovanosti, ktorými sa overilo poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

Údaje o subjektoch s vyhlásenými rizikovými prácami, pracoviskách, profesiách, počtoch zamestnancov, faktoroch práce a kategóriách rizika sú naďalej evidované a v prípade zmien aktualizované v informačnom systéme ASTR v.5_6. Údaje sa využívajú pri plánovaní a výkone štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 471/2011 Z. z. harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa

aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy

Získavať údaje o:

- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami,
- klasifikácii látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, o oboznámení sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov (KBÚ) a o expozičných scenároch a stanovených DNEL a DMEL v KBÚ
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (na základe skúšky pred komisiou a bez vykonania skúšky na základe overenia dĺžky odbornej praxe),
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie,
- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Plnenie

V prvom polroku 2015 bolo vykonaných **dvadsať (20) kontrol** v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno so zameraním **na skladovanie a používanie veľmi toxických a toxických látok a zmesí** a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. Zdravotný dozor bol vykonaný v chemických laboratóriách, vo výskumných ústavoch, v laboratóriách vysokých škôl a v zdravotníckych zariadeniach.

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie a skladovania veľmi toxických a toxických látok a zmesí podľa nariadenia vlády SR č.355/2006 Z.z., ich evidencia a odborná spôsobilosť riadiacich zamestnancov. Najčastejšie zistené nedostatky súviseli s nedostatočným vybavením na likvidáciu mimoriadnej situácie a lekárničiek prvej pomoci (prostriedky na poskytnutie prvej pomoci pre prípad otravy po expirácii). Tieto nedostatky boli uvedené v záznamoch z výkonu ŠZD s určeným termínom na ich odstránenie. Zistené nedostatky boli odstránené v určených termínoch, čo bolo overené v rámci výkonu ŠZD.

Na všetkých pracoviskách, kde zamestnanci manipulujú a skladujú veľmi toxické a toxické látky a zmesi je zamestnávateľom posúdené zdravotné riziko a pracovné činnosti predstavujú únosnú mieru zdravotného rizika – 2. kategória alebo minimálnu mieru zdravotného rizika – 1.kategória (najmä lekárne) podľa zaradenia prác do kategórií.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „C“.

K 30.6.2015 bolo vydaných celkom **dvadsaťšesť (26) osvedčení o odbornej spôsobilosti** na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Z toho dvadsaťštyri (24) osvedčení bolo vydaných **na základe preukázaných dokumentov o dĺžke odbornej praxe** t.j. žiadatelia skúšku podľa platnej legislatívy nemuseli vykonať a dva (2) osvedčenia boli vydané na základe úspešne vykonanej skúšky. Ku všetkým žiadostiam bol doložený aj doklad o absolvovaní odbornej prípravy na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami

podľa § 16 ods. 12 písm. b) zákona č.355/2007 Z.z.. Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami **pre oblasť Banskobystrického kraja** zasadala 1-krát.

Novelizáciou zákona č.355/2007 Z.z. vznikla nová povinnosť pre držiteľa osvedčenia na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami a to absolvovať aktualizačnú odbornú prípravu v akreditovanej vzdelávacej inštitúcii a predložiť doklad o absolvovaní tejto prípravy najneskôr do 30 dní po jej absolvovaní na príslušný RÚVZ, ktorý takéto osvedčenie vydal.

K 30. 6. 2015 bolo na RÚVZ predložených celkom 43 dokladov o absolvovaní aktualizačnej prípravy, z toho 23 pre držiteľov osvedčenia, ktorých RÚVZ vedie v registri odborne spôsobilých osôb od 1.9.2007 podľa zákona č.355/2007 Z.z. Ostatným držiteľom, ktorí predložili doklad o absolvovaní aktualizačnej príprave boli osvedčenia vydané ešte pred 1.9.2007 a teda nie sú zapísaní v registri odborne spôsobilých osôb.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ vydal dve (2) rozhodnutia na manipuláciu a skladovanie veľmi toxických látok podľa § 13 ods.4 písm. i) zákona č.355/2007 Z.z. pre laboratórium v zdravotníckom zariadení a v priemysle.

V problematike veľmi toxických a toxických látok a prípravkov bolo poskytnutých **dvadsaťpäť (25) konzultácií** týkajúcich sa najmä predloženia dokladu o absolvovaní odbornej alebo aktualizačnej prípravy, vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odbornej spôsobilosti, klasifikácie látok a prípravkov.

V roku 2015 nebola hlásená ani riešená žiadna mimoriadna situácia ani havária v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov.

Zamerať sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narušajúce endokrinný systém.

Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje:

- počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika v jednotlivých organizáciách, okresoch, regiónoch a v SR,
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi,
- jednotlivých organizáciách, v ktorých sa pracuje s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a kde sa vyskytujú pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity.

Doplniť údaje o látkach poškodzujúcich reprodukciu a látkach narúšajúcich endokrinný systém.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu ako aj z expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu a látkam narúšajúcim endokrinný systém.

Zameriavať sa aj na búracie a rekonštrukčné práce pri odstraňovaní azbestových materiálov v exteriéroch aj v interiéroch budov. Pozornosť venovať odstraňovaniu a opravám odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v budovách na bývanie.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Plnenie:

V prvom polroku 2015 bolo vykonaných **pätnásť (15) kontrol** v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno so zameraním **na manipuláciu a skladovanie chemických karcinogénov a mutagénov vrátane azbestu** a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. Zdravotný dozor bol vykonaný najmä v chemických laboratóriách výrobných podnikoch, v lekárňach a pri odstraňovaní azbestu.

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie, skladovania a opatrenia na zníženie expozície chemických karcinogénov a mutagénov podľa nariadenia vlády SR č.356/2006 Z.z. Osobitná pozornosť bola venovaná hodnoteniu zdravotných rizík pri práci s karcinogénmi a mutagénmi, vymedzeniu a označeniu oblasti nebezpečenstva (kontrolované pásmo), dodržiavaniu zákazu fajčenia v priestoroch a vedeniu zoznamov exponovaných zamestnancov so záznamami o expozícii (povinnosť zamestnávateľov uchovávať 40 rokov).

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „K“.

Nadalej sa vedie databáza organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a organizácií s pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Okrem spoločností, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce s karcinogénnymi faktormi (napr. drevospracujúce prevádzky, zdravotnícke zariadenia), evidujeme aj pracoviská, kde sa manipuluje a skladujú chemické karcinogény a mutagény v malých objemoch (napr. lekárne, obchodné spoločnosti, chemické laboratória) a kde pracovné činnosti s chemickými karcinogénmi predstavujú minimálnu alebo únosnú mieru zdravotného rizika.

K 30.6.2015 evidujeme **celkom stodeväťdesiatjeden (191)** zamestnancov z toho **stošesťdesiatšesť (167) žien**, ktorí vykonávajú rizikovú prácu 3. kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Rizikovú prácu 3.kategórie vykonávajú len zamestnanci spoločností v okrese Banská Bystrica (zdroj ASTR_2011 v. 5_6). **Najviac exponovaných zamestnancov** v počte stosedemdesiattri (173) z toho stopäťdesiatšesť

(157) žien bolo v riziku karcinogénnych faktorov **v rezorte zdravotníctva** pri práci s cytostatikami (zdroj ASTR_2011 v. 5_6).

V sledovanom období nastali len minimálne zmeny v celkovom počte evidovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu 3.kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi oproti roku 2014 (173/ 157 žien). Personálnymi zmenami najmä v zdravotníckych zariadeniach nastal **nárast v počte zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu 3.kategórie** oproti roku 2014, kedy sme evidovali stosedemdesiattri (173) zamestnancov z toho stopäťdesiatšesť (157) žien vykonávajúcich rizikovú prácu 3.kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi.

Celkovo bolo vykonaných osem (8) previerok zameraných na plnenie povinností zamestnávateľov **vyplývajúcich z nariadenia vlády SR č.253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci**. ŠZD bol vykonaný u tých organizácií, ktoré oznámili začatie výkonu prác. Dozor sa vykonával priamo pri odstraňovaní azbestu zo stavieb, pričom bolo kontrolované dodržiavanie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov pred expozíciou azbestu.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „A“.

V roku 2015 RÚVZ vydal:

1. **dve (2) rozhodnutia** na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním **chemických karcinogénov a mutagénov** podľa § 13 ods.4 písm. j) zákona č.355/2007 Z.z. a
2. **dvanásť (12) rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb** podľa § 13 ods.4 písm. k) zákona č.355/2007 Z.z., z toho deväť (9) rozhodnutí sa týkalo odstraňovania azbestu, ktorý bol súčasťou azbestocementových odpadových potrubí v bytových jadrách jednotlivých bytov v bytových domoch v okrese Banská Bystrica a Brezno, tri (3) rozhodnutia sa týkali odstraňovania strešnej krytiny (eternit). Všetky spoločnosti mali Úradom verejného zdravotníctva SR vydané oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb. RÚVZ v rámci posudzovania návrhov na odstraňovanie azbestu zo stavieb od augusta 2014, kedy došlo k novelizácii zákona č.355/2007Z.z., schvaľuje aj prevádzkové poriadky pre posudzovanú činnosť. Celkovo bolo schválených 12 prevádzkových poriadkov.

V sledovanom období bolo v problematike manipulácie a skladovania chemických karcinogénov a mutagénov, vrátane azbestu poskytnutých **dvadsaťjeden (21) konzultácií** týkajúcich sa vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, klasifikácie karcinogénov a mutagénov, ochranných preventívnych opatrení, ako aj ďalších povinností zamestnávateľa, ktoré upravuje súčasne platná legislatíva.

Podľa anotácie táto úloha zahŕňa aj znižovanie zdravotných rizík z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém. Látky poškodzujúce reprodukciu (dusičnan sodný, oxid olovičitý, dusičnan olovnatý) sme zaznamenali ako súčasť reagenčného aparátu, ktorý je používaný v niektorých lekárňach. Tieto chemické látky sa však používajú v minimálnych množstvách.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickej záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

Realizačné výstupy

Zber celoslovenských údajov:

- a) rizikové práce - faktor DNJZ
- b) podozrenia na choroby z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania (zdroj Národné centrum zdravotníckych informácií – ďalej NCZI)
- c) prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29
- d) priznané choroby z povolania v položke 29 (zdroj NCZI)
 - sledovať vývoj zmien (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
 - evidovať profesie, u ktorých je ochorenie z DNJZ najčastejšie priznané ako choroba z povolania
 - kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ zasielať na ÚVZ SR
 - analyzovať vzniknuté choroby z povolania v záujme prevencie vzniku ďalších ochorení

Plnenie

V záujme zníženia výskytu a **prevencie vzniku ochorení podporno-pohybovej sústavy - končatín z preťaženia**, bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru kontrolované plnenie povinností zamestnávateľa v oblasti ochrany zdravia zamestnancov pred fyzickou záťažou ustanovených v § 38 ods. 1 zák. NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a vyhláške MZ SR č. 542/2007 Z. z.

V hodnotenom období roka bolo vykonaných **šesťdesiatštyri (64) kontrol** na pracoviskách, na ktorých pracovná záťaž zamestnancov je spojená s prevažnou záťažou horných končatín - **jednostrannou lokálnou záťažou horných končatín** z hľadiska vynakladaných svalových síl, alebo početnosti pohybov.

Kontroly prevádzkarní sa týkali najmä činností:

- s kombinovaným pôsobením fyzickej a vibračnej záťaže vykonávané najmä na pracoviskách v lesnom hospodárstve, výroby ocele a zlievarní, v stavebníctve, na pracoviskách lomov
- pri fyzickej záťaži spojennej s obsluhou liniek a strojov pri spracovaní dreva a výrobe polotovarov z dreva, pri výrobe oceľových rúr, pri obsluhu liniek a zariadení pri výrobe a opracovaní oceľových výrobkov, pri výrobe odliatkov v zlievárňach a produktov práškovej metalurgie, v tlačiarňach
- pri fyzickej záťaži drobných svalových skupín spojennej s polohovou a senzorickej záťažou vykonávané na pracoviskách pri výrobe osobných ochranných prostriedkov, montážnych pracoviskách komponentov pre automobilový priemysel a elektronické zariadenia, v strojárnej výrobe, krajčírskych dielňach

- s prevažným zaťažením horných končatín – v živočíšnej výrobe v profesiách dojička, ošetrovateľ teliat a v malých prevádzkach stolárskych dielní, autodielní, autoservisov a pneuservisov.

Všetky kontroly boli zamerané najmä na zabezpečenie opatrení na predchádzanie nadmernej fyzickej záťaži – technické oparenia – nové technológie a používané pracovné prostriedky, ergonomickú úpravu pracovísk, organizačné a iné opatrenia podľa požiadaviek vyhl. MZ SR č.542/2007 Z.z.

Pri prešetrovaní podozrení na ochorenie končatín z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia sa postupovalo podľa odborného usmernenia hlavného hygienika SR, ktoré bolo pripravené pod gesciou hlavnej odborníčky na zabezpečenie jednotného postupu pri hodnotení pracovných podmienok a spôsobu vykonávanej práce.

Celkom bolo v hodnotenom období **prešetrovaných osem (8) podozrení na chorobu z povolania, odborné stanoviská** boli zaslané žiadateľom – špecializovaným pracoviskám klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. So závermi a výsledným hodnotením pracovného zaťaženia boli oboznámení všetci zamestnávateľia písomným stanoviskom RÚVZ.

Na základe analýzy prešetrovaných prípadov vyplýva, že sa jednalo o sporadické prípady v rámci podnikov rôznych odvetví- výroba ocele a produktov z ocele – ťahač rúr, drevovýroba – obsluha drevoobrábacích strojov – robotník, stavebníctvo – vodič, strojník, živočíšna výroba - dojička, ošetrovateľka teliat, oprava a servis kolesovej techniky - servisný mechanik, atď.

Ani v jednom prípade sa nejednalo o opakovaný výskyt v rámci jednej profesie. Na pracoviskách neboli zistené závažné nedostatky, prípadne porušenie povinností zo strany zamestnávateľa.

Pri sledovaní vývoja, v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi, nevidujeme profesie, u ktorých je zaznamenaný častejší výskyt uvedených ochorení.

V hodnotenom období 2015 nebolo vydané rozhodnutie o vyhlásení rizikovej práce pre faktor fyzická záťaž.

Ďalšie aktivity:

Spolupráca na príprave **návrhu novelizácie vyhlášky MZ SR č. 542/ 2007 Z.z.** najmä v problematike posudzovania fyzickej záťaže (2 členky) tunajšieho odboru PPLaT RÚVZ v rámci pracovnej skupiny ustanovenej hlavným hygienikom SR.

V zmysle novely zákona č.204/2014 Z.z. boli odborní zamestnanci PPLaT menovaní za členov Celoslovenskej komisie pre posudzovanie chorôb z povolania, Regionálnej komisie pre posudzovanie chorôb z povolania a Regionálnej komisie pre posudzovanie kožných chorôb z povolania zriadených v Univerzitnej nemocnici v Bratislave a Univerzitnej nemocnici v Martine a zúčastňujú sa na ich pravidelných zasadnutiach.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre

zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

Špecifické ciele

- navrhovať a usmerňovať realizovanie intervenčných aktivít zameraných na znižovanie zdravotných rizík zo životného štýlu, z práce a z pracovného prostredia,
- navrhovať a usmerňovať zlepšovanie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov v spolupráci so zamestnávateľmi, SZČO a PZS (prostredníctvom poradní zdravia pri RÚVZ v SR, projektu Zdravé pracoviská, a i.),
- zapájať sa do európskych informačných kampaní, vedených európskymi inštitúciami, zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci, odkomunikovanie zdravotných rizík z faktorov práce a pracovného prostredia, hľadanie efektívnych spôsobov ochrany a podpory zdravia pri práci a realizáciu vhodných preventívnych opatrení,
- realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi,
- zvyšovať odbornú a technickú vybavenosť pracovísk na poskytovanie odborného poradenstva a vykonávanie objektívnych zisťovaní,
- zabezpečiť informovanie verejnosti, zamestnávateľov a zamestnancov o kombinovanom pôsobení faktorov z práce, pracovného prostredia a faktorov životného štýlu, a o možnosti zosilňovania až znásobenia ich negatívnych účinkov na zdravie,
- zabezpečiť informovanie verejnosti, zamestnávateľov a zamestnancov prostredníctvom médií o možnostiach ochrany a podpory zdravia pri práci a pri zmene návykov v spôsobe života.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

Vybrané RÚVZ v SR

Etapy riešenia

rok 2015 a ďalšie roky

2.2.1 Zdravé pracoviská

Anotácia

Prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia, propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy. Zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi. Vychádza sa z poznatku, že zamestnanec, ktorý je informovaný a vzdelaný o spôsobe a miere rizika, sa správa tak, že miera jeho zdravotného rizika sa významne zníži. Usmerňovať PZS v SR.

Realizačné výstupy

Zvýšenie informovanosti o vzájomne pôsobiacich faktoroch práce a životného štýlu.

Údaje o prebiehajúcich intervenčných programoch v podnikoch, počty podnikov a osôb zapojených do programov podpory zdravia pri práci. Údaje o počtoch podnikov zapojených do projektu a konkrétne informácie o každom podniku: prevádzka, výrobné zameranie, realizované výkony v rámci projektu a ich výsledky, objektivizácie faktorov práce a pracovného prostredia, intervenčné aktivity zamerané na ochranu a podporu zdravia pri práci.

Údaje o regionálnych aktivitách zameraných na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi.

Meranie účinnosti programov meraním prevalencie rizikových faktorov v skupinách pracujúcej populácie.

Plnenie

V hodnotenom období sme sa aktívne podieľali v rámci poradenskej činnosti na zdravotno-výchovných aktivitách v oblasti ochrany a podpory zdravia za účelom zvyšovania zdravotného povedomia zamestnávateľov a zamestnancov. Boli využité rôzne metódy zdravotno-výchovného pôsobenia - individuálne, skupinové a hromadné.

Zdravotno-výchovné aktivity v rámci individuálneho poradenstva pre zamestnávateľov boli väčšinou súčasťou kontrol v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru. **Odborné poradenstvo a konzultácie** sa týkali problematiky nových legislatívnych úprav v súvislosti s novelou zákona č. 204/2014 Z.z. najmä s rozšírením povinností v oblasti ochrany zdravia pri práci a zabezpečovania zdravotného dohľadu pre všetkých zamestnancov, lekárske preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a odbornej spôsobilosti pri práci s toxickými látkami a zmesami. Naďalej bola aktuálna problematika rizikových prác, zriadenia pracovísk pre zdravotne postihnutých zamestnancov a hodnotenia zdravotných rizík. Osobitnú časť tvorili informácie a stanoviská z oblasti európskej chemickej legislatívy týkajúcej sa klasifikácie a označovania chemických látok a zmesí, karty bezpečnostných údajov a iné.

Individuálne konzultácie 250 konzultácií – osobné, telefonické a najmä elektronicky boli poskytované pre zamestnávateľov aj zamestnancov, osobne aj priamo na pracoviskách.

V rámci kontrol rizikových pracovísk tam, kde bola zabezpečená účasť PZS sme usmerňovali odborných členov tímov PZS, aby rozšírili poskytované služby a podieľali sa na ďalších činnostiach v rámci ich náplne. V súčasnosti, keď postupne vykonali aktualizáciu hodnotenia rizík a zabezpečili systém dohľadu nad zdravím zamestnancov je potrebné pokračovať v realizácii intervenčných programov ochrany a podpory zdravia zamestnancov, podieľať sa na výchove zamestnávateľov a zamestnancov v problematike vplyvu faktorov práce a životného štýlu na zdraví.

Najvyššia úroveň uvedeného rozsahu poskytovaných služieb je v spoločnosti Železiarne, a.s. Podbrezová, kde je PZS zabezpečená vlastnými zamestnancami.

Zamestnávateľom aj zamestnancom bol poskytovaný **zdravotno-výchovný propagačný materiál**.

Odborní zamestnanci PPLaT sa aktívne zúčastnili zdravotno-výchovnej kampane v š.p. Slovenská pošta „Dni zdravia Slovenskej pošty“. Individuálne poradenstvo zamestnancom, celkom **24 klientov**, na tému „Nácvik správneho držania tela pri práci“ bolo venované najmä zamestnancom pri administratívnych prácach. V záujme prevencie ochorení podporno-pohybovej sústavy, lokálneho zaťaženia rúk a chrbtice pri manipulácii s bremenami bola venovaná pozornosť zamestnancom na pozíciách poštová doručovateľka a pracovníckam balíkových oddelení. Každému respondentovi bol poskytnutý názorný propagačný materiál

s aktuálnou problematikou ergonomického usporiadania pracovného miesta pri práci so zobrazovacími jednotkami a správneho postupu pri ručnej manipulácii s bremenami.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Anotácia

Realizovať informačné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci podľa aktuálne vyhlásenej témy kampane. Aktívne sa zapojiť do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V prípade potreby spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizovať spoločné previerky podľa aktuálnej témy kampane.

Realizačné výstupy

Údaje o realizovaných intervenčných a informačných aktivitách zameraných na aktuálnu tému kampane, informácie o aktivitách v rámci Európskeho týždňa BOZP. Informácia o spolupráci s orgánmi inšpekcie práce a NIP.

Plnenie

V rámci spolupráce pri prevencii rizík s orgánmi inšpekcie práce boli na úrovni RÚVZ v sídle kraja – RÚVZ v Banskej Bystrici a príslušného Inšpektorátu práce v Banskej Bystrici realizované **dve (2) spoločné pracovné stretnutia** za účelom výmeny skúseností a informácií na regionálnej úrovni. Nosnou témou oboch spoločných stretnutí bol výkon spoločných previerok orgánom ochrany zdravia a orgánom inšpekcie práce v Banskobystrickom kraji (BB kraji) na rok 2015. Budú vykonané v spoločnosti Banskobystrická regionálna správa ciest, a.s., Majerská cesta č. 94, Banská Bystrica a to na strediskách a pracoviskách závodov (Banská Bystrica, Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen a Žiar nad Hronom). RÚVZ v Banskej Bystrici sa podieľal na organizačnom zabezpečení kontrol (komunikácia so zamestnávateľom a jednotlivými RÚVZ) a ich metodickým zabezpečení. Ďalšou témou spoločných stretnutí bolo prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania, zisťovanie príčin ich vzniku a prerokovanie spôsobu zabezpečovania zdravotného dohľadu pre všetkých zamestnancov v zmysle novely zák. č.204/2014 Z.z. a spôsobu zabezpečovania posudzovania zdravotnej spôsobilosť na prácu. Zápisnice z rokovaní boli priebežne zasielané ÚVZ SR v Bratislave.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Cieľ

Sledovať epidemiologickými metódami príčinné súvislosti vzniku nádorových ochorení so zameraním na identifikáciu vonkajších príčinných súvislostí v pracovnom prostredí, v životnom prostredí, v životnom štýle vo vzťahu k vnútorným geneticky podmieneným procesom. Uplatňovať poznatky o rizikových faktoroch v prevencii a ochrane zdravia pred nádorovými chorobami.

Špecifický cieľ

Zvyšovať odborné kapacity na onkoepidemiologické skúmania vo verejnom zdravotníctve spoluprácou so špecializovanými zahraničnými pracoviskami a domácimi klinickými pracoviskami s podporou z MZ SR na vedecký výskum.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

v spolupráci s Lekárskou fakultou Univerzity v New Yorku (Mount Sinai School of Medicine)

Riešiteľská pracoviská

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, vybraní poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, Lekárska fakulta Univerzity v New Yorku (Mount Sinai School of Medicine).

Spoluriešitelia: Národné centrum zdravotníckych informácií v Bratislave - Národný onkologický register

Etapy riešenia

rok 2015

Anotácia

Overí sa spolupráca s americkými výskumníkmi. Protokol štúdie a pracovné postupy čerpajú zo štúdií nádorových ochorení pľúc, vedených IARC Lyon tým istým hlavným riešiteľom.

Rakovina močového mechúra je 9. najčastejšie diagnostikovanou rakovinou vo svete. Predstavuje heterogénnu skupinu zhubných nádorov s rôzne invazívnym rastom, kde sa v príčinných súvislostiach ochorenia uplatňujú vonkajšie faktory doposiaľ neznámou mierou a rozdielne. Študujú sa najmä súvislosti s fajčením, s pracovnou expozíciou arylamínom, s užívaním liekov, s bakteriálnymi a vírusovými zápalmi močových ciest; ďalej sa zisťujú pracovné a mimopracovné súvislosti s expozíciou ionizujúcemu žiareniu, arzenu, chlóru ďalším 31 chemickým látkam a ich zmesiam.

Je to epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola.

V priebehu celého riešenia projektu v rokoch 2013 - 2015 sa snažiť získať k spolupráci 120 pacientov s diagnózou rakovina močového mechúra a 120 kontrol.

Riadeným rozhovorom bude od pacientov a kontrol získavaná osobná anamnéza so zameraním na infekčné a urologické choroby, rodinná anamnéza so zameraním na nádory, údaje o užívaní liekov, výživové faktory, údaje o používaní tabakových výrobkov, údaje o používaní produktov na farbenie vlasov, pracovná anamnéza a údaje o bývaní. Všetkým pacientom a kontrolám bude na genetické analýzy odobratý biologický materiál (krv, moč; u pacientov aj vzorka tkaniva).

Realizačné výstupy

- Zvýšiť úroveň poznania o etiológii vzniku nádorov močového mechúra uplatnením epidemiologických metód a metód molekulárnej epidemiológie.
- Skúmaním genetickej vnímavosti a vonkajších faktorov identifikovať biomarkery pre včasnú detekciu zdravotných rizík.
- Odhadnúť úlohu možných rizikových faktorov životného štýlu, pracovného prostredia a životného prostredia v etiológii vzniku rakoviny močového mechúra (fajčenie, práca s arylamínmi, so zdrojmi ionizujúceho žiarenia).
- Zhodnotiť úlohu osobnej, pracovnej a rodinnej anamnézy
- Odobrať a uchovať vzorky biologického materiálu (krv) na genetickú analýzu v spolupráci s MSSM

- Publikovať výsledky v odbornej domácej a zahraničnej tlači, prezentovať ich na odborných vedeckých podujatiach, výsledky zakomponovať do preventívnych a poradenských činností v rámci špecializovaných úloh RÚVZ.
- Zistené poznatky uplatniť v štátnom zdravotnom dozore nad chemickými faktormi a osobitne karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi pri práci a v rámci poradenstva v oblasti zdravia pri práci.

Plnenie v roku 2015

Pokračovanie v získavaní prípadov a kontrol v centre v Banskej Bystrici v priebehu prvého polroka 2015.

Spracovávanie údajov do dotazníkov a vkladanie dát do databázy v centre v Bratislave aj v centre v Banskej Bystrici. Úprava databázy po konzultáciách s partnermi štúdie v MSSM v N. Yorku.

Príprava databáz biologických vzoriek a príprava expedície vzoriek špecializovanou firmou na transport biologického humánneho materiálu realizované 2. februára 2015 - letecký transport do USA.

Práca na údajoch o prípadoch a kontrolách - transfer údajov do súborov v programe Excel. Komunikácia s riešiteľmi v strednej Európe a v USA.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Zabezpečiť pokračovanie procesov pre ľudský biomonitoring vo vzťahu k chemickým rizikovým faktorom zo životného i pracovného prostredia a udržateľnosť odborných kapacít pre HBM v rámci ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie.

Táto úloha je postavená na poznatkoch a skúsenostiach získaných pri realizácii medzinárodného projektu COPHES/DEMOCOPHES v rokoch 2010-2012, ktorý preukázal realizovateľnosť harmonizovaného postupu biomonitorovania súčasne v 17 krajinách Európy. V rámci tohto projektu bola testovaná metodika (získavanie respondentov, odber biologického materiálu, dotazníky, laboratórne analýzy, spracovanie a interpretácia výsledkov). Jedným zo záverov projektu je, že HBM je po všetkých stránkach náročná a finančne nákladná činnosť, ktorú bez podpory EK nebude schopná vykonávať ani jedna členská krajina vrátane Slovenska. Preto krajiny, medzi nimi aj Slovensko, vstúpili do rokovania s tromi DG EK (DG

RESEARCH, DG SANCO, DG ENVIRO) o potrebe posilniť politiku EÚ pre HBM a žiadajú o poskytnutie podpory členskými krajinami. Aktuálne boli predložené určité návrhy ako tento proces podporiť zo strany EK a zároveň sa mapujú kapacity jednotlivých členských krajín, ktoré by mohli prispieť svojimi kapacitami a technickými možnosťami k HBM na európskej úrovni.

Zámerom predmetnej úlohy je aby sa prostredníctvom ÚVZ SR zabezpečila kontinuita spolupráce s ďalšími krajinami na vytvorení európskej platformy pre HBM, ktorá bude určovať zameranie výskumu v závislosti od najzávažnejších problémov v oblasti environmentálneho zdravia v európskom kontexte.

ÚVZ SR ako národný koordinátor aktivít v oblasti environmentálneho zdravia bude v tejto etape procesov pre európsky HBM získavať relevantných partnerov so skúsenosťami potrebnými pre realizovanie biomonitoringu na Slovensku aj z iných inštitúcií prípadne sektorov.

Etapy riešenia

Rok 2014 – účasť na rokovaní zástupcov členských krajín s EK pre vytvorenie európskej platformy pre HBM

Rok 2015 – nadviazanie kontaktov s potencionálnymi partnermi so skúsenosťami v oblasti výskumu a realizácie biomonitoringu vo vzťahu k chemickým faktorom prostredia na Slovensku z iných inštitúcií a sektorov.

Výstupy

Správy, odpočty plnenia úlohy, informácie o aktivitách uskutočnených na podporu realizácie HBM v Európe i Slovensku.

Termín ukončenia

30.11.2015

Plnenie

Ako vhodný súbor na stanovenie zaťaženia kadmíom a ďalšími kovmi sa javí skupina zamestnancov z triedenia odpadu elektrických spotrebičov.

Výkon meraní v prostredí a záťaže zamestnancov kadmíom, bol centrálné presunutý na ďalšie obdobie.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôsobené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 - 2017 (2020), opatrenie č. 11 Zamestnávanie.

V rámci štátneho zdravotného dozoru je potrebné vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Gestor ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská RÚVZ v SR

Anotácia

Každý RÚVZ vykoná štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielniach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použije metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

Etapy riešenia rok 2015 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

V tejto úlohe spolupracovať s príslušnými Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny (získať zoznam chránených pracovísk).

Vo vyhodnotení projektu uviesť nasledujúce informácie:

- počet posúdení nových chránených pracovísk RÚVZ-om v danom roku (rozhodnutia, stanoviská)
- počet kontrolovaných chránených pracovísk v danom roku
- počet vykonaných kontrol na chránených pracoviskách v danom roku
- počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou (na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách spolu)
- použité kontrolné listy – aké, koľko
- zistené nedostatky – aké, koľko
- uložené opatrenia – aké, koľko
- vykonávaná činnosť – uviesť v komentári pod tabuľkou
- druh postihnutia (skupiny podľa MKCH - 10) – uviesť v komentári pod tabuľkou.

Zistenia uplatniť pri usmernení zamestnávateľa na prijatie preventívnych, ochranných opatrení.

Ukladanie nápravných opatrení.

Plnenie

V prvom polroku 2015 bolo vydaných **osem (8) nových rozhodnutí** na uvedenie chránených pracovísk a chránených dielní do prevádzky a **osem (8) stanovísk** pre žiadateľov, ktorí rozširovali počet zamestnancov v priestoroch, ktoré už mali schválenie orgánom verejného zdravotníctva.

V rámci riešenia projektu bolo vykonaných celkom **dvadsať (20) kontrol**. Predmet kontroly vyplýval z anotácie úlohy. Kontroly boli vykonané náhodným výberom v existujúcich prevádzkach, ktorým boli vydané rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky v prevádzkárňach výrobného zamerania: výroba bižutérie, montážne práce, šitie pracovných odevov, maloobchodné predajne a kancelárie; ekonomické a účtovné služby, poradenstvo, výroba web stránok a pracoviská, kde sa zabezpečuje stráženie objektov (vrátnice). Kontroly boli zamerané najmä na preverenie podmienok práce a pracovných náplní a kontrolu špecifických požiadaviek s ohľadom na predmet činnosti.

Osoby so zdravotným postihnutím pred nástupom do zamestnania absolvujú lekársku preventívnu prehliadku. Na pracoviská sú zaraďované osoby, ktoré sú spôsobilé na daný výkon práce na základe lekárskeho posudku. Posudok od ošetrojúceho lekárka býva k nahliadnutiu u zamestnávateľa, neobsahuje však údaje o zdravotnom postihnutí zamestnanca, resp. diagnózu ochorenia podľa MKCH.

V rámci kontroly bolo zistené, že posudzované priestory spĺňajú požiadavky ustanovené v nariadení vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko, oddychové miestnosti boli vybavené zariadením na odpočinok počas pracovnej zmeny.

Zamestnanci, najmä pri administratívnych prácach a remeselnej výrobe, vykonávajú prácu prevažne v sede. Usporiadanie a vybavenie pracovísk – pracovným stolom a pracovným sedadlom s ergonomicky výškovo nastaviteľným sedadlom s opierkou chrbta, umožňuje pohodlnú pracovnú polohu pri práci v sede, čím sú splnené požiadavky na ochranu zdravia zamestnancov pred fyzickou, senzorickou a taktiež psychickou pracovnou záťažou.

Zamestnancom – osôb so zdravotným postihnutím bolo rozdáných 45 kontrolných listov informovanosti, ktorými sa overilo poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

Na všetkých kontrolovaných pracoviskách bol zvolený vhodný výrobný program, pracovné a technologické postupy, ktoré nepredstavujú možné riziko poškodenia zdravia. Na žiadnom kontrolovanom pracovisku nie sú vyhlásené rizikové práce.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy * (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.							
BB	8	8	20	20	54	C – 8	Neboli zistené	Neboli uložené	-
						H - 22			
						Z - 15			

Pozn. 1:

Kontrolné listy:

A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory,
N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

RÚVZ	Vydané rozhodnutia 2009-2013	Vydané stanoviská 2009-2013	Vydané rozhodnutia 2014	Vydané stanoviská 2014	Vydané rozhodnutia k 30.6.2015	Vydané stanoviská k 30.6.2015
Banská Bystrica	212	74	22	8	8	8

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Odobratých bolo 12 vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli), v ktorých bolo analyzované množstvo KJ, KJO₃ a ferokyanidu draselného. Doteraz analyzované vzorky vykazujú deklarované množstvo jodidu draselného resp. jodičnanu draselného, okrem 2 vzoriek, v ktorých bol laboratórnymi skúškami stanovený jodid draselný (KI), pričom jodičnan draselný nebol detekovaný vôbec. Na obale nie je jodid draselný deklarovaný ako zložka (deklarovaný je len jodičnan draselný). Uvedená informácia bola pre potreby ďalšieho konania zaslaná miestne príslušnému RÚVZ. Obsah ferokyanidu draselného neprekračoval legislatívou daný limit.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TIO₂

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nie je riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nie je riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nie je riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nie je zatiaľ riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

V I. polroku 2015 boli odobraté 4 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – tekutých mydiel, ktoré boli laboratórne analyzované (RÚVZ Bratislava) so zameraním na prítomnosť regulovaných - konzervačných látok a vonných látok a u všetkých vzoriek bola vykonaná aj mikrobiologická analýza.

V ďalších 3 vzorkách kozmetických výrobkov pre deti – šampónoch, géloch a penách do kúpeľa bola laboratórna analýza (RÚVZ Žilina) zameraná na prítomnosť regulovaných - konzervačných látok a u všetkých vzoriek bola taktiež vykonaná mikrobiologická analýza.

V I. polroku boli odobraté aj 3 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – na onduláciu vlasov a analyzované na prítomnosť regulovaných látok.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Projekt končil záverečnou správou za SR.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVIN A ARÓM

V rámci monitoringu spotreby prídavných látok boli na základe dotazníkov vytypované potraviny, ktorých vzorky boli odobraté na analýzu. Ide o vzorku lahôdkárskeho výrobku (analýza zameraná na obsah benzoanov a sorbanov), nápoja (analýza zameraná na obsah glykosidov steviolu), cukríkov s príchut'ou mäty (analýza zameraná na obsah mentofuránu) a cereálnych štvorčekov so škoricom (analýza zameraná na obsah kumarínu). Výsledky budú spracované do požadovaných tabuliek.

7.5 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Oddelenie hygieny výživy sa na plnení tejto úlohy podieľalo odberom 1 vzorky potraviny pre dojčatá a malé deti na báze zeleniny a ovocia, ktorá bola zaslaná do ÚVZ SR na analýzu obsahu reziduí pesticídov.

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Cieľom projektu je zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Do 30.6.2014 neboli v rámci tohto projektu plnené úlohy do ktorých bolo zapojené RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Gestor: MZ SR, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: vybrané RÚVZ v SR

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa realizovali porovnateľnou metodikou.

V pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici bol prieskum bol vykonaný v termíne od 23.3. do 2.4.2015 na určených školách, a to v meste Banská Bystrica - Gymnázium Mikuláša Kováča, Mládežnícka 51, SOŠ stavebná ako organizačná zložka spojenej školy,

Kremnička 10, SOŠ Pod Bánošom 80, ZŠ Radvanská 1 a v okrese Brezno v Súkromnej pedagogickej a sociálnej akadémii EBG, Školská 5, Brezno.

Podľa predloženej metodiky výberu študentov sa v uvedených školách malo získať celkom 540 vyplnených dotazníkov pretože sa predpokladalo, že v triedach je 30 žiakov, resp. študentov. Vzhľadom k tomu, že v niektorých školách nebol tento predpokladaný počet v triedach ani v celých ročníkoch, je celkový počet zozbieraných dotazníkov 399.

Kód školy:	Názov školy:	Počet dotazníkov:
30	Gymnázium Mikuláša Kováča, Mládežnícka 51, 974 04, B. Bystrica	114
48	Súkromná pedagogická a sociálna akadémia EBG, Školská 5, 977 01 Brezno	87
71	SOŠ stavebná, Kremnička 10, 974 05 Banská Bystrica	86
101	SOŠ Pod Bánošom 80, 974 11 Banská Bystrica	57
114	ZŠ Radvanská 1, 974 05 Banská Bystrica	55
	SPOLU:	399

Pri zabezpečovaní uvedenej dotazníkovej akcie sme sa opakovane stretli s pripomienkovaním obsiahlosti dotazníka.

Vyplnené dotazníky v počte 399 boli dňa 9.4.2015 doručené na ÚVZ SR v Bratislave.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad v tejto oblasti. V 1. polroku 2015 boli do realizácie dotazníkového prieskumu zapojené deti vo vekovej skupine 7-10 rokov v celkovom počte 75 z 2 základných škôl, a to z mestskej oblasti ZŠ Spojová, Banská Bystrica a z vidieckej oblasti ZŠ Podbrezová.

Databáza požadovaných získaných údajov bude vytvorená v auguste 2015 a následne zaslaná na ďalšie spracovanie na ÚVZ SR v Bratislave.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Gestor: RÚVZ so sídlom Vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľom úlohy je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb ich zdravého fyzického a duševného vývinu a odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Pre plnenie úlohy č.4.4 bol na RÚVZ Banská Bystrica pripravený metodický postup, podľa ktorého za účelom dosiahnutia cieľov projektu uvedených v anotácii projektu sa vykonával cielený výkon štátneho zdravotného dozoru zameraný na pedagogický proces a na monitorovanie fyzickej aktivity detí na hodinách telesnej výchovy v 3. a v 8. ročníku v tých školských zariadeniach, ktoré boli vybraté pre plnenie mimoriadnej úlohy HH SR.

Pre získanie potrebných údajov boli pripravené dotazníky:

- Dotazník „Pohybová aktivita detí počas hodiny telesnej výchovy“ pre odborných pracovníkov RÚVZ v SR za účelom sledovania využitia hodín TV, počet cvičiacich žiakov na hodinách TV, dôvody necvičenia a pod..
- Dotazník „Dotazník pohybovej aktivity žiaka“ určený pre 20 žiakov (10 chlapcov, 10 dievčat) z 3. a 8. ročníka každej vybratej školy (spolu 40 žiakov) za účelom zistenia úrovne ich telesnej aktivity, názorov na hodiny telesnej výchovy v školách a návrhov na ich zlepšenie, využívanie prestávok počas vyučovacieho procesu a pod..

Údaje z dotazníkov sa použili na tvorbu databázy. Každý RÚVZ v SR vložil údaje do zaslaného formulára na vkladanie údajov, ktorý zaslal elektronicky na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v B. Bystrici.

Na RÚVZ Banská Bystrica bola vytvorená celková databáza údajov zo všetkých RÚVZ v SR. Prvými analýzami získaných údajov bolo zistené, že sledovanie pohybovej aktivity detí počas hodiny telesnej výchovy sa v roku 2014 uskutočnilo v 360 základných školách v SR, z toho v 179 ZŠ v mestách (49,72%) a v 181 ZŠ (50,28%) na vidieku. Celkovo bolo vyplnených 733 dotazníkov. Z toho v mestských ZŠ bolo vyplnených 380 (51,84%) a vo vidieckych ZŠ 353 (48,16%) dotazníkov. Organizácia hodiny telesnej výchovy, počet cvičiacich a necvičiacich detí ako aj príčiny necvičenia na hodine TV sa sledovali u celkového počtu 13 302 detí, z toho u 7334 detí v mestských ZŠ (55,13%) a u 5968 detí na vidieckych ZŠ (44,87%). Na 1. stupni sa sledovala hodina TV pre 6550 detí (49,24%) a na 2. stupni pre 6752 (50,76%) detí. V čase prieskumu cvičilo na školách spolu 90,84% detí z celkového počtu sledovaných detí. Z celkového počtu vidieckych detí cvičilo na sledovanej hodine TV 89,98% detí a z celkového počtu mestských detí bolo do sledovania na hodine TV zapojených 91,88% detí. Na 1. stupni necvičilo 7,63% detí, na druhom stupni 12,66% detí z celkového počtu detí na 1. a 2. stupni. Najčastejšou príčinou necvičenia bol návrat po ochorení (43,96%) a úrazy a poranenia (11,21%). Ďalšie analýzy údajov sa uskutočnia v druhom polroku 2015.

5.1 MONITORING PRÍRODNEJ RÁDIOAKTIVITY V MINERÁLNYCH VODÁCH PLNENÝCH DO FLIAŠ DODÁVANÝCH DO DISTRIBUČNEJ SIETE V RÁMCI SR

Anotácia

Minerálne vody sú dnes významným zdrojom príjmu vody pre ľudí všetkých vekových kategórií v rámci ich pitného režimu. Konzumácia minerálnych vôd sa stala veľmi populárnou ako na Slovensku, tak v rámci Európskeho spoločenstva. To znamená, že nezanedbateľná časť ľudskej populácie pije minerálne vody plnené do fliaš alebo nápoje pripravené z týchto vôd.

V záujme ochrany zdravia konzumenta sa dnes dostáva do popredia otázka rizika pre zdravie človeka a predovšetkým pre deti, vyplývajúceho z konzumácie minerálnych vôd s vyšším obsahom rádionuklidov napr. rádia a uránu.

Na riešenie úlohy bola zriadená pracovná skupina z odborníkov ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

V prvom polroku 2015 došlo opätovne k zmene pracovných skupín v dôsledku personálnych zmien. ÚVZ SR zavedie nové metodiky na stanovenie ^{210}Pb a ^{228}Ra vo vodách. Vzhľadom na nedostupnosť porovnávacích skúšok na stanovenie ^{228}Ra vo vodách sa v priebehu roku 2016 zorganizuje porovnávacie meranie medzi tromi laboratóriami tak, aby sa výsledky porovnania dali štatisticky zhodnotiť. RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici dokončí do konca roka 2015 4 skúšky na stanovenie ^{210}Po a 5 skúšok na stanovenie ^{226}Ra v balených vodách. Pracovná vyťaženosť pracovníkov vo všetkých pracovných skupinách je zaťažená aj nevyhnutnosťou prác na transpozícii nových smerníc EC.

Harmonogram odberov a analýz balených vôd sa musel prispôbiť pracovnému vyťaženiu pracovníkov a narastajúcim problémom s prístrojovým vybavením laboratórií. Hlavnú úlohu budeme musieť realizovať dlhšie časové obdobie a to minimálne do roku 2017.

5.2 MONITOROVANIE RÁDIOAKTIVITY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ PRE ÚČELY PLNENIA POŽIADAVIEK ODPORÚČANIA EURÓPSKEJ KOMISIE C(2000) 1299)(2000/473/EURATOM A ZABEZPEČOVANIE ČINNOSTI KOMUNIKAČNÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU MEDZI ÚVZ SR A EURÓPSKOU KOMISIOU.

Anotácia

ÚVZ SR a vybrané regionálne úrady verejného zdravotníctva zabezpečujú monitorovanie radiačnej situácie na území SR a súčasne vykonávajú dozor na pracoviskách, kde sa vykonávajú činnosti vedúce k ožiareniu. Údaje o monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia požaduje Európska komisia na základe čl. 35,36 Euratom Treaty od každej členskej krajiny a slúžia ako základ pre hodnotenie ožiarenia obyvateľstva. Tieto úlohy sa musia vyhodnocovať, spracovať a v pravidelných intervaloch zasielať Európskej komisii. Úloha zahŕňa aj zabezpečenie komunikačného informačného kanálu medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou a reagovanie na požiadavky Európskej Komisie súvisiace s obsahom monitorovania spôsobov komunikácie výsledkov.

Cieľ úlohy

Pre účely monitorovania je potrebné pravidelné hodnotenie toho, ktoré zložky životného prostredia a ktoré kategórie rádionuklidov sú relevantnými indikátormi skutočných a potenciálnych úrovní rádioaktivity v životnom prostredí a ožiarenií populácie. V podmienkach Slovenskej republiky sa monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí vykonáva v zložkách životného prostredia ako sú vody (pitné a povrchové), vzduch, pôda a potraviny. Pre účely hodnotenia vonkajšieho ožiarenia sa vykonáva aj monitorovanie dávkových príkonov vo vzduchu. Namerané hodnoty sa po ich spracovaní a vyhodnotení komunikujú do výskumného centra Európskej komisie.

Monitorovanie sa vykonáva podľa schváleného monitorovacieho plánu.

V rámci povinného merania rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie 2000/473/Euratom vykonáva OOPZ RÚVZ Banská Bystrica najmä tieto úlohy

- monitorovanie výskytu rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku (Zvolen 1 x mesačne)
- Stanovenie rádionuklidov ^{137}Cs , ^{90}Sr , ^{40}K a stabilného Ca v celodennej strave (FNsP FDR Banská Bystrica - 1 x štvrtročne)
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v povrchových vodných tokoch (Zvolen, Hron, 1 x mesačne)
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v pitnej vode (vodná nádrž Turček, 1 x mesačne, vodná nádrž Nová Bystrica, odberové miesto RÚVZ Žilina, štvrtročne, podzemný vodný zdroj Ľadová studňa, odberové miesto RÚVZ Banská Bystrica, štvrtročne, ^{137}Cs , ^{90}Sr , sumárna alfa, sumárna beta, trícium)

Zložka ŽP Odberové miesto	Meraná kategória	
	Hustá sieť	Riedka sieť
Ovzdušie Turček, Zvolen, Nová Baňa, Hronský Beňadik, Tlmače, Nový Tekov, Bátovce, Dudince		Príkon dávkového ekvivalentu, mesačne
Povrchové vody Hron		Cs- 137 mesačne
Pitné vody Banská Bystrica, Žilina	H-3, Sr-90. Cs-137 Prírodné rádionuklidy podľa Smernice Rady 98/83/EC, štvrtročne	
Mlieko Zvolen		Cs- 137, Sr-90 mesačne
Celodenná strava FNsP FDR Banská Bystrica	Cs- 137, Sr-90 štvrtročne	

Zabezpečenie kvality (QA/QC): Laboratórium OOPZ sa povinne musí zúčastňovať medzinárodných laboratórnych porovnávacích meraní, ktoré určí každoročne EÚ.

5.3 SLEDOVANIE A HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PACIENTOV Z LEKÁRSKEHO OŽIARENIA

Začiatkom roka 2015 bol dokončený zber údajov o aplikovaných rádiofarmakách pacientom pri diagnostických vyšetreniach v nukleárnej medicíne rozdelených do jednotlivých skupín podľa druhu, chemickej formy a aktivity. Tieto údaje boli potrebné k dokončeniu stanovenia kolektívnej efektívnej dávky populácie v SR z nukleárnej medicíny a k stanoveniu relatívneho príspevku jednotlivých vyšetrení.

Elektronické formuláre boli rozdistribuované na pracoviská nukleárnej medicíny v spádovom území banskobystrického a žilinského kraja a pracovníci boli poučení ako je potrebné ich vyplniť.

Na základe štatistického spracovania údajov bol vedúcim pracovnej skupiny ukončený a štatisticky vyhodnotený zber dát z pracovísk nukleárnej medicíny v Slovenskej republike v súlade s metodikou podľa medzinárodných odporúčaní ICRP č. 53, 80 a 106 a

podľa odporúčania Európskej komisie: Radiation protection No.154 a výsledky prieskumu prezentoval členom pracovnej skupiny.

Členovia pracovnej skupiny, podieľajúci sa na výkone štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia pripravujú aktuálny prehľad prístrojovej techniky, fantómov na dozimetrické merania a ďalšieho príslušenstva, ktoré je možné použiť na dozimetrické merania radiačných parametrov röntgenových prístrojov, potrebných pre stanovenie veľkosti ožiarenia pacientov pri jednotlivých typoch rádiologických výkonov – rádiodiagnostika, mamografia a stomatologická rádiodiagnostika (intraorálne a panoramatické snímky).

V nasledujúcom období bude pokračovať sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov v klasickej diagnostickej rádiológii. Vedúci pracovnej skupiny po predchádzajúcej dohode s členmi pracovnej skupiny pripraví metodiku pre zber a spracovanie údajov potrebných pre stanovenie veľkosti ožiarenia pacientov pri mamografických vyšetreniach a vyšetreniach v klasickej rádiológii.

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Úloha:

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Manažment očkovania:

Kontrola očkovania v SR

Plnenie:

Kontrola priebehu imunizácie sa vykonávala priebežne ako súčasť metodických návštev pracovísk vykonávajúcich očkovanie, najmä u pediatrov, ale aj u praktických lekárov pre dospelých najmä pri ochoreniach preventabilných očkovaním. Pracovníci odboru epidemiológie vykonávali individuálne konzultácie pre očkujúcich lekárov zamerané na usmernenie postupov pri očkovaní, pri kombinácii vakcín a u detí, ktoré boli čiastočne očkované v zahraničí. 10x bolo riešené odmietnutie očkovanie návštevou v rodine.

Činnosť poradne pre očkovanie

V I. polroku 2015 pokračovala činnosť **poradne pre očkovanie**. Činnosť bola spropagovaná na portáli RÚVZ, ako aj opakovanou tlačovou správou, ktorú prevzalo 12 médií. Individuálne sme usmerňovali rodičov detí podliehajúcich očkovaniu v otázkach povinnosti očkovania a to 22 x osobne a 58x telefonicky.

Samostatnú kapitolu tvorili konzultácie o nutnosti očkovania pred cestami do zahraničia, ktorých bolo podaných celkom 51, z toho 21x osobne v poradni pre očkovanie, ostatné telefonicky. Zároveň bolo vydaných 27 medzinárodných očkovacích preukazov.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

6.2.1 Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:
Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení
Zlepšenie komunikácie s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti

Plnenie:

Aktivity smerované k odbornej verejnosti: Hlásenie prenosných chrípky a ChPO bolo riešené opakovanými upozorneniami PZS, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť a tiež počas odborných seminárov určených pre všeobecných lekárov a tiež pri zasielaní informácií o výskyte prenosných ochorení v okresoch Banská Bystrica a Brezno. PZS boli vyzvaní, aby všetci začali používať internet a tým zrýchlili výmenu informácií medzi RÚVZ a nimi. Zatiaľ sa

nepodarilo dosiahnuť ideálny stav, riešenie problematiky je v naďalej procese. Rovnako sme propagovali on line hlásenie jednotlivých prípadov prenosných ochorení. Zlepšila sa výrazne internetová komunikácia medzi spolupracujúcimi zdravotníckymi zariadeniami.

Aktivity smerované k laickej verejnosti: Edukácia obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení sa vykonáva priebežne najmä cestou médií. Pracovníci odboru v spolupráci s tlačovou hovorkyňou úradu pravidelne vystúpili s dôležitými informáciami v TV Hronka, STV 1, STV 2, TA 3 ako aj v Regionálnom denníku STV 2, v Slovenskom rozhlase, v rádiu Regína, rádiu Lumen a rádiu Viva a publikovali články v regionálnych novinách – MY SME, Horehronie, Podbrezovan, Echo a to na nasledovné témy:

Prevencia hnačkových ochorení v letnom období, Pravidelné očkovanie detí, Nebezpečné kliešte, Choroby prenášané kliešťami, Očkovanie proti kliešťovej encefalitíde, ochorenia prenášané kliešťami a možnosti ich prevencie, Prevencia chrípky, Význam očkovania proti chrípke..

Významnou súčasťou edukácie obyvateľstva je práca v ohniskách nálezov pri výskyte jednotlivých ochorení, kde neoddeliteľnou súčasťou je preberanie podrobných informácií o prevencii daného ochorenia.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ - EPIS

Úlohy:

- priebežné a rýchle hlásenie prípadov prenosných ochorení do systému EPIS
- dodržiavanie kompletnosti požadovaných údajov v zmysle požiadaviek ECDC pre systém TESSY ako aj národných požiadaviek
- priebežná kontrola kvality údajov
- priebežná kontrola funkčnosti systému
- aktualizácia premenných v systéme podľa nových požiadaviek a poznatkov
- kontrola výstupov v tlačových zostavách, grafoch a mapách
- komunikácia s dodávateľom softvéru
- inovácia a rozširovanie systému
- dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie.

Plnenie:

Úloha sa plní priebežne, vykonávajú sa pravidelné kontroly kvality údajov vložených do systému, ktoré sa exportujú do ECDC – TESSy. Počas I. polroka 2015 sa ďalej hlásili rutine aj ochorenia SARI – akútne ťažké respiračné infekcie do systému EPIS a ich následný transfer do systému TESSy. Úloha sa plní priebežne.

Naďalej bežala činnosť pracovnej skupiny pre dopracovanie on-line hlásenia laboratórnych výsledkov do systému EPIS z vybraných laboratórnych pracovísk. Členmi pracovnej skupiny sú pracovníci ÚVZ SR, RÚVZ hl.mesta Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica RÚVZ Trenčín a RUVZ Komárno, zástupcovia laboratórií HPL a Alfa Medical. V I. polroku 2015 sa problémy riešili individuálne. Jednalo sa o rozširovanie spektra hlásenia vybraných pozitívnych výsledkov, rokovalo sa aj individuálne s predstaviteľmi laboratória HPL a NRC. V I. polroku sa podarilo skvalitniť on line hlásenie z ďalších 2 laboratórií. Bol pripravený update manuálu pre užívateľov EPIS, ktorý bol distribuovaný elektronicky a uskutočnili sa v mesiaci máj 2 semináre pre konkrétnych užívateľov programu EPIS. Na seminári boli prejednané ostatné metadatasety, podľa ktorých sa upravuje štruktúra premenných – hlásených do TESSy. Osobitná pozornosť bola venovaná hláseniu pohlavne prenosných chorôb, ktoré sa podarilo zjednotiť a získané údaje sa poskytujú NCZI. Bolo riešené hlásenie sérotypov a fagotypov salmonel z NRC pre salmonelózy. Vo februári bola nasadená nová verzia základného hlásenia prípadu, ktorú na základe zadania pripravila fy Softec.

V priebehu I. polroka 2015 sa pokračovalo v štvrtročnom hlásení zoonóz do TESSy, s čím súvisela aj priebežná kontrola kvality týchto údajov, kontrolovali sa údaje za 52 hlásených ochorení za rok 2014 a doplňali sa premenné podľa metadatasetu 32, požiadavkám ktorého museli byť uspokojené všetky hlásené údaje. Mimoriadne náročné bolo dohlasovanie údajov o meningokokových meningitídach, legionelózach, salmonelózach a STI. Spolupráca s jednotlivými RÚVZ bola dobrá a stále sa zlepšuje.

V systéme EPIS bolo v I. polroku 2015 nahlásených celkom za SR 34943 individuálnych prípadov ochorení, ktorých kvalitu pracovníci odboru priebežne kontrolovali a vybrané aj exportovali do TESSy. Z tohto počtu sa v 4556x jednalo o NN. V systéme bolo spracovaných 302 epidémií a 398 hlásení do systému rýchleho varovania.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Úlohy:

- priebežná analýza výskytu nozokomiálnych nákaz
- organizácia prevalenčnej štúdie výskytu NN na vybraných oddeleniach vybraných ZZ
- zapojenie sa do štúdie HELICS
- zapojenie sa do kampane Umy ruky, zachráň život.
- skvalitnenie surveillance a kontroly nozokomiálnych nákaz zabezpečením:
 - vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz
- zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach
- kontrola užívania štandardných čistiacich, dezinfekčných a sterilizačných postupov pre manipuláciu so zdravotníckymi pomôckami
- kontrola dodržiavania štandardných postupov hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk
- vykonávanie priebežnej kontroly hygienicko - epidemiologického režimu v ZZ okresov Banská Bystrica a Brezno
- edukácia zdravotníckych pracovníkov v prevencii NN
- organizácia vzdelávacích aktivít pre pracovníkov verejného zdravotníctva a LPS úseku. So zameraním na hygienu rúk

Plnenie:

Surveillance NN:

V rámci tejto úlohy sú dôležité požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení najmä chirurgických smerov, intenzívnej starostlivosti, OAIM.

Odborom epidemiológie boli v I. polroku 2015 vykonané v tejto úlohe nasledovné aktivity:

- V I. polroku 2015 bolo zo zdravotníckych zariadení v okresoch B.Bystrica a Brezno nahlásených a následne analyzovaných spolu 66 prípadov nozokomiálnych nákaz (NN). Podľa lokalizácie infekcie prevládajú nákazy močových ciest po zavedení katétra a bronchopneumómie po umelej pľúcnej ventilácii.

Kontrola výskytu NN sa vykonávala výkonom štátneho zdravotného dozoru plánovaného a následného po výskyte závažných NN. V najväčších zdravotníckych zariadeniach zasadala štvrtročne komisia pre sledovanie a analýzu NN za účasti epidemiológov RÚVZ.

Na jednotlivých klinikách a oddeleniach zdravotníckych zariadení bolo sledované výkony bariérovej ošetrovacej techniky, kontrola výkonu dekontaminácie a funkčnosti sterilizačných prístrojov ako aj dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

Počas roka boli námatkovo vykonávané odtlačky rúk zdravotníckeho personálu do kultivačnej pôdy a kontrolovaný postup zdravotníckych pracovníkov pri vykonávaní dekontaminácie rúk. Súčasne bolo vedenie kliník a oddelení upozorňované na zistený neuspokojivý technický stav umývadiel a dezinfektorov podložných mís na lôžkových pracoviskách.

Celkovo bolo v I. polroku 2015 vykonaných 55 kontrol HER v ambulatných a lôžkových ZZ okresov Banská Bystrica a Brezno. Celkom bolo odobratých 2765 vzoriek a to sterov z prostredia, rúk personálu, ovzdušia, vody, sterilných predmetov a kontrol účinnosti sterilizačných prístrojov.

Štúdie:

HELICS

V I. polroku 2015 sa RÚVZ BB nezapojil do projektu.

Intervencie

V I. polroku prebiehala opakovaná kampaň – **6.ročník „Umy ruky, zachráň život a Čistá starostlivosť, bezpečná starostlivosť“ (Clean care, save care).**

V rámci tejto kampane prebiehali v ZZ oboch okresov vzdelávacie aktivity zamerané na zvýšenie vedomostí zdravotníckych pracovníkov v problematike dekontaminácie prostredia ZZ umývania a dezinfekcie rúk a ich významu pre prevenciu NN. Okrem prednášok boli pripravené aj nástenky zamerané na túto tématiku a tiež boli poskytnuté informácie cez médiá.

Vzdelávanie:

1. V apríli roku 2015 bola zorganizovaná medzinárodná konferencia XX. Červenkové dni preventívnej medicíny na Tál'och, kde jedna veľká sekcia bola venovaná prevencii a problematike nozokomiálnych nákaz. Konferencia mala veľmi dobrú účasť ako aj odozvu.

2. I. polrok bol venovaný vypracovaniu opatrení zameraných na zamedzenie šírenia rezistentných mikroorganizmov v ZZ. Bol usporiadaný 1 dňový seminár, kde boli prezentované poznatky z prevencie MRO v zahraničí a všeobecne prevencii NN a uskutočňovaniu prevalenčných štúdií.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Úlohy:

- pokračovanie úlohy - zlepšenia všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na pandémiu chrípky
- informovanosť profesionálnej ako aj laickej verejnosti ohľadne možnosti očkovania proti novému typu chrípky v rámci sezónneho očkovania
- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie a výskyt VNN
- príprava stratégie krízovej komunikácie

V rámci tejto úlohy sa kladie dôraz na rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie pri ohrození biologickými látkami alebo v súvislosti s epidemickým až pandemickým výskytom chrípky.

Plnenie:

- zabezpečovali sme represívne opatrenia pri výskyte sporadických prípadov ochorení u občanov SR a kontrolovali sme dodržiavanie nariadených opatrení .

Informovali sme všetkých lekárov prvého kontaktu, zdravotnícke zariadenia v okresoch, Banskobystrický samosprávny kraj, lekárne, všetky ZŠ, SŠ, VŠ a predškolské zariadenia o všetkých opatreniach pri epidemickom výskyte chrípky a CHPO. Bola vykonávaná zosťrená aktívna surveillance „SARI“ t.j. závažných akútnych respiračných infekcií, ich diagnostike, sledovanie dopadu výskytu SARI na zdravie obyvateľstva a ich priebežné hlásenie do IS EPIS a ich transfer do TESSy.

V I. polroku 2015 bol aktualizovaný pandemický plán pre okresy Banská Bystrica a Brezno a BBSK ako aj aktualizácie protiepidemického plánu a zloženia protiepidemických komisií. Pracovníci odboru (3) sa zúčastnili konferencie zameranej na vybavenosť pracovníkov pri riešení mim. situácií v Zlíne. Na pôde RÚVZ Banská Bystrica sa uskutočnili 2 semináre za účasti zdravotníckych pracovníkov (urgentné príjmy, infekčné odd.), pracovníkov RÚVZ v BBSK, KOS a krízových manažmentov ZZ s cieľom posilniť pripravenosť zdravotníctva na zvládnutie VNN. Osobitne sa preberalo OU na opatrenia pri výskyte VNN. Odbor epidemiológie bol vybavený oblečením na prácu v ohnisku VNN a boli uskutočnené opakované tréningy spojené s nácvikom obliekania a správneho vyzliekania týchto oblekov.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Gestor

ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Etapy riešenia

I. etapa: Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.

Časové obdobie: **január – február 2015**

II. etapa

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonávajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov hlavného hygienika Slovenskej republiky vypracovaných NRC ÚVZ SR. Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov a iných

enterovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Časové obdobie: **marec 2015 – február 2016**

III. etapa

Vyhodnotenie výsledkov za rok **2015** a ich porovnanie s predchádzajúcim obdobím.

Realizačné výstupy

1. Udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR.
2. Vyhlásenie globálnej eradikácie.
3. Eradikácia umožní v budúcnosti zrušiť pravidelné povinné očkovanie a finančné prostriedky posunúť na iné očkovania.

Plnenie a výsledky: V I. polroku 2015 bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd, všetky vyšetrenia sú ukončené a mali negatívny výsledok.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

V Slovenskej republike sú najohrozenejšou skupinou mladí ľudia, ktorí v súčasnosti dospievajú skôr, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie a sú náchylnejší k akvizovaniu pohlavne prenosných ochorení, vrátane AIDS, ako dospelí ľudia.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, predovšetkým žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj zisťovanie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí, ktoré sa uskutoční formou dotazníkov.

Etapy riešenia

Projekt sa uskutočňuje v rokoch 2012 – 2016 (5 rokov)

Každoročne sa zabezpečí:

- marec - november vlastná realizácia projektu na všetkých RÚVZ v Slovenskej republike;
- dotazníkové spracovanie a vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov pred a po účasti na stretnutí - RÚVZ v SR;
- december – spracovanie, vyhodnotenie a zaslanie výsledkov uskutočnených aktivít na RÚVZ so sídlom v Košiciach,
- záverečnú správu RÚVZ so sídlom v Košiciach zašle na ÚVZ SR.

Výstupy

Zvýšiť úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Termín ukončenia: December 2016

Plnenie a výsledky.

V I. polroku 2015 bolo poskytované výhradne poradenstvo pre záujemcov cez telefón. Sedenia so žiakmi boli dočasne pozastavené. Poradňu pre prevenciu AIDS navštívilo 88 osôb a bolo u nich vykonané 51 odberov na HIV, z toho 18 anonymných, všetky s 1 pozitívnym výsledkom. Telefonicky bolo poradenstvo poskytnuté ďalším 79 osobám. Poradňa vydala 8 medzinárodných certifikátov o HIV negativite.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

Riešenie

Poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách.

Časové obdobie

Priebežne.

Realizačné výstupy

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach,
- zníženie odmietaní očkovania,
- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ (gynekolog.- pôrod. oddelenia, čakárne gynekolog. ambulancií a čakárne všeobecných lekárov).

Plnenie a výsledky. Poradňa pre očkovanie vyvíja svoju činnosť od roku 2012.

Činnosť bola spropagovaná na portáli RÚVZ, ako aj opakovanou tlačovou správou, ktorú prevzalo 15 médií. Individuálne sme usmerňovali rodičov detí podliehajúcich očkovaníu v otázkach povinnosti očkovania a to 22 x osobne a 58x telefonicky.

V rámci EIW boli doručené do čakární pediátrov informačné materiály o dôležitosti očkovania, boli vykonané prednášky pre zdravotníkov v rámci XX.ČDPM v sekcii „Nákazy preventabilné očkovaním“, pracovníci sa aktívne zúčastnili VI.Vakcinologického kongresu a o význame očkovania viedli jednu besedu s matkami.

Samostatnú kapitolu tvorili konzultácie o nutnosti očkovania pred cestami do zahraničia, ktorých bolo podaných celkom 97, z toho 39x osobne v poradni pre očkovanie, ostatné telefonicky. Zároveň bolo vydaných 14 medzinárodných očkovacích preukazov.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľ

Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaníu, trend vývoja a nasledovná cielená intervencia.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ so sídlom v Komárne

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR, SZU Bratislava - FVZ

Anotácia

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šíreníu prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí. Postoje týchto osôb k očkovaníu sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. Šíreníu zastrešujúcich a nepravdivých informácií a spochybňovanie významu a bezpečnosti očkovania závažným spôsobom ohrozuje stav kolektívnej imunity, dáva priestor vzniku vakcinačných dier a zavlečeníu a šíreníu prenosných ochorení. Cieľom projektu je identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaníu. Prieskum bude realizovaný formou dotazníkov so zameraním sa na dve cieľové skupiny: budúcich rodičov - žiakov náhodne vybraných stredných resp. vysokých škôl a skupinu rodičov malých detí - oslovených cestou náhodne vybraných pediatrických ambulancií. Zistenia z prieskumu budú slúžiť na realizáciu cielených intervencií so zámerom znížiť počet odmietnutí očkovania.

Etapy riešenia

I. etapa

1. marec – apríl 2013: odborne – metodická príprava, pilotný projekt
2. máj – jún 2013: realizácia výskumnej časti I.
3. júl – september 2013: vyhodnotenie, publikácia, intervencie

II. etapa

4. máj – jún 2016: realizácia výskumnej časti II
5. júl 2016 vyhodnotenie trendov a účinnosti intervencií
6. modifikácia intervencií, publikácie

Časové obdobie

Do konca roku 2016

Realizačné výstupy

I. polrok 2015

RÚVZ Banská Bystrica sa podieľal na príprave školy očkovania a vzdelávaní v oblasti „Hodnoty očkovania“. I. polrok 2015 bude venovaný výchovným aktivitám na stredných zdravotníckych školách a vysokých školách a monitorovanie účinnosti zdravotnej výchovy sa uskutoční v I. polroku 2016. Pre výkon edukačných aktivít boli pripravené materiály na prednášky ako aj letáky.

6.10 OSTATNÉ ÚLOHY

6.10.1. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ZZ

- zdravotnícke zariadenie okresu Banská Bystrica a Brezno a to ambulantné i lôžkové, lekárne, kúpele Brusno

Plnenie:

Celkove bolo vykonaných za I. polrok 2015 148 priebežných kontrol hygienicko-epidemiologického režimu v lôžkových a ambulantných zdravotníckych zariadeniach a lekárňach v okresoch B. Bystrica a Brezno ako aj ŠZD pri výkone deratizácie. Pri výkone ŠZD bolo odobratých celkom 2765 vzoriek z prostredia, ovzdušia sterilných predmetov a vzoriek na kontrolu účinnosti sterilizačných prístrojov.

6.10.2. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ohniskách nákaz v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

- Kontrola plnenia odporúčaní uložených na mieste a kontrola uložených opatrení na rozhodnutím regionálneho hygienika

Plnenie:

Úloha sa bezproblémovo plnila podľa aktuálnej epidemiologickej situácie. Bolo spracovaných 690 ohnisk v okrese Banská Bystrica a Brezno, v ktorých bolo potrebné vykonávať opatrenia, boli riešené 3 epidémie a vzniklo 8 situácií, ktoré si vyžiadali informáciu do SRV.

6.10.3. Posudková činnosť

zameraná na zdravotnícke zariadenia novo-vznikajúce, so zmenou pôsobnosti alebo po rekonštrukcii.

Na odbor epidemiológie bolo doručených v I. polroku 2015 266 podaní, na riešenie ktorých bolo vydaných 44 rozhodnutí a 5 záväzných stanovísk a 118 iných stanovísk. Zároveň bolo poskytnutých 720 konzultácií.

6.10.4. Zdravotná výchova obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení

- Preventívna - cestou médií – TV, rozhlas, printové média, web stránka RÚVZ - www.vzbb.sk, systému EPIS – www.epis.sk o osobnými alebo telefonickými informáciami

- V ohniskách nákaz – osobnými konzultáciami a pohovormi s osobami, ktoré boli v kontakte s osobami, chorými na prenosné ochorenie, tiež prostredníctvom tlačenej informácií – skladačky, brožúry,...

6.10.5 Metodické vedenie odborov epidemiológie BBSK

- Poskytovanie konzultácií
- Usmerňovanie plnenia HÚ a programov odboru epidemiológie
- Organizácia porad pracovníkov odboru epidemiológie RÚVZ Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen a Žiar nad Hronom

Plnenie:

1x sa uskutočnila porada epidemiológov Banskobystrického samosprávneho kraja (jún 2015). Počas roka bolo poskytnutých 29 konzultácií ohľadne plnenia úloh.

6.10.6. Práca v odborných pracovných skupinách a zboroch podľa nominácie ÚVZ SR, MZ SR, OÚ Banská Bystrica a RÚVZ Banská Bystrica

Členstvo a plnenie

- Vedenie PS pre EPIS – *konzultácie prebiehali pomocou internetu.*
- Práca v PS pre podporu zdravia – *poradne zdravia (ÚVZ SR).*
- Členstvo v Poradnom zbore pri ECDC, poradný zbor zasadá 4x. Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení do ECDC – TESSY (ÚVZ SR) – *úloha sa plní kontinuálne.*
- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení z oddelení klinickej mikrobiológie – *úloha sa plní priebežne.*
- Členstvo v Poradnom zbore HH pre epidemiológiu (ÚVZ SR) *účasť na zasadnutiach poradného zboru podľa plánu hlavnej odborníčky pre epidemiológiu, v roku 2015 1x 2 dňové...*
- Vedenie CINDI programu v SR (MZ SR). V rámci tejto úlohy odbor manažoval priebeh štúdie TOHES.
- Členstvo v PS pre realizáciu NPPZ.
- Členstvo PS pre kontrolu drog pri Úrade vlády SR .
- Členstvo v pracovnej skupine pre vypracovanie štandardov pre kontrolu HER zdravotníckych zariadení.
- Členstvo v poradnom zbore pri ECDC
- Národný kontaktný bod pre surveillance prenosných chorôb v SR
- Členstvo v expertnej skupine EFSA za SR – *výskyt zoonóz a alimentárnych nákaz u ľudí.*

6.10.7. Komisia pre skúšky na výkon epidemiologickej závažných činností pre prácu v masážnych salónoch

Skúšobná komisia má 5 členov a skúšky sa vykonávajú podľa potreby uchádzačov – v I. polroku 2015 nikto nepožiadaval o skúšky s vydaním potvrdenia o vykonávaní epidemiologickej závažnej činnosti.

6.10.9 Koordinácia likvidácie živočíšnych škodcov v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica

Úlohy:

- Organizácia jarnej a jesennej akcie
- Prieskumy premnoženia hlodavcov
- Odporúčania na vykonanie deratizácie
- Kontrola účinnosti deratizácie
- Kontrola likvidácie uhynutých hlodavcov

Plnenie:

V jarných mesiacoch apríl, máj a jún 2015 bol vykonávaný prieskum výskytu premnoženia hlodavcov v meste Banská Bystrica a Brezno, zasadali komisie pre ochrannú DDD činnosť a po vykonaní deratizácie bola vykonávaná kontrola výkonu ako aj účinnosti . Celkovo bolo vykonaný 72 prieskumov v teréne.

6.10.10 Komisia pre skúšky spôsobilosti na výkon DD

Úlohy:

- Prednášky v príprave uchádzačov o skúšku
- Účasť na skúškach
- Hodnotenie
- Príprava podkladov pre vydanie potvrdenia o spôsobilosti

Plnenie:

V I. polroku 2015 prebehol 1 kurz so záverečnými skúškami a vydaním osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre 28 účastníkov.

ODDELENIE CHEMICKÝCH ANALÝZ

Výkony - 1. polrok 2015:

Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
1.3 2.4	Ľudský biomonitring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí	57	94
1.4	Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska	40	98
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	107	364
3.1	Monitoring príjmu jódu	72	216
3.8	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm	19	38
7.3	Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	8	102
7.7	Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrenu v moči u pracovníkov vybraných profesií	6	96
7.11	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	94	1248

ODDELENIE LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE (VRÁTANE MŽP A BŽP)

Oddelenie lekárskej mikrobiológie (OLM) RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici bolo v roku 2015 gestorom 4 úloh „Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2015 a na ďalšie roky“. 2 projekty boli z OFŽP (7.12 a 7.13) a 2 projekty boli z OLM (8.2 a 8.3). Okrem toho sme sa podieľali na ďalších 7 úlohách ako spoluriešitelia (6.6, 7.1, 7.2, 7.3, 7.10, 7.11 a 8.1).

7.12 PEĽOVÁ INFORMAČNÁ SLUŽBA (PIS) – MONITORING BIOLOGICKÝCH ALERGÉNOV V OVZDUŠÍ

Gestor: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, RÚVZ Košice, RÚVZ Nitra, RÚVZ Trnava, RÚVZ Žilina

Etapy riešenia: 2015 a ďalšie roky

Anotácia:

Polinózy patria medzi najčastejšie alergické ochorenia, ktorými trpí viac ako tretina populácie. V rámci prevencie je pre alergológov i alergikov dôležitá dostupnosť presných a včasných informácií o výskyte peľu v ovzduší. V Slovenskej republike bola v roku 2006 obnovená funkčná sieť monitorovacích staníc PIS pod gestorstvom verejného zdravotníctva. Ich hlavnou úlohou je identifikácia a kvantifikácia peľových zŕn a spór húb (plesní) v ovzduší. Dostupnosť aktuálnych hlásení o peľovej situácii v regiónoch a čo najrozsiahlejšia medializácia peľových správ je dôležitá pre alergikov a lekárov. Presným určením najvhodnejšieho termínu začiatku liečby, a tiež jej ukončenia po sezóne, je okrem minimalizácie až dočasnej eliminácie zdravotných problémov alergika je možné vďaka cieľenej diagnostike i správne načasovanej liečbe ušetriť značné finančné prostriedky.

Cieľ:

- monitoring biologických alergénov v ovzduší ako súčasť prevencie zameranej na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení,
- medializácia peľového spravodajstva a jeho využitie na zlepšenie životných podmienok a kvality života dotknutých skupín obyvateľstva vrátane jeho použitia pri diagnostike a správnom načasovaní liečby polinóz,
- iniciovať rozšírenie siete monitorovacích staníc PIS v Slovenskej republike,
- riešiť možnosti eliminácie najvýznamnejších alergénov (výsadba vhodnej zelene, udržiavanie a kosenie trávnych porastov, eliminácia neudržiavaných plôch ako rezervoára alergologicky významných druhov).

Výstupy:

- týždenné peľové spravodajstvo formou tlačových správ, medializácia peľového spravodajstva na stránkach RÚVZ, www.alergia.sk, www.zdravie.sk a v ďalších médiách,
- prezentácia výsledkov monitoringu v médiách, na odborných podujatiach, publikácie v odborných časopisoch,
- využitie databázy PIS pre riešenie medzinárodných projektov týkajúcich sa zmien bioklímy a šírenia invázných druhov rastlín.

Vyhodnotenie

Metodika:

Odber vzoriek a laboratórna diagnostika peľových alergénov v ovzduší bola na oddelení BŽP RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vykonávaná akreditovanou metódou

ŠPP_OLM_64/07_BIO spracovanou podľa zásad európskej peľovej informačnej služby. Ostatné monitorovacie stanice ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ Košice, Nitra, Trnava a Žilina nemajú túto skúšku akreditovanú, ale postupujú jednotne podľa tejto štandardnej metódy.

V zmysle zabezpečenia kvality meraní pri realizácii peľového monitoringu pripravili sme v spolupráci s ÚVZ SR Bratislava bilaterálne medzilaboratórne porovnanie. Na porovnanie boli použité 3 archivované preparáty denných vzoriek z peľového monitoringu ÚVZ SR BA. Porovnaním dosiahnutých výsledkov oboch laboratórií sa potvrdila spôsobilosť laboratórií reprodukovať výsledky peľového monitoringu.

Priebeh peľového monitoringu 2015 a medializácia výsledkov:

RÚVZ Banská Bystrica je gestorom úlohy, na ktorej sa spoluriešiteľsky podieľajú monitorovacie stanice na ÚVZ SR a RÚVZ Košice, Nitra, Trnava a Žilina.

Peľový monitoring roku 2015 sme podľa poveternostnej situácie oficiálne spustili od 2.3.2015. Monitorovacia stanica ÚVZ SR v Bratislave a monitorovacia stanica v Banskej Bystrici začala s monitorovaním o týždeň skôr a to od 8. kalendárneho týždňa, monitorovacia stanica pri RÚVZ Trnava od 9. týždňa, monitorovacie stanice pri RÚVZ Nitra, Žilina od 10. kalendárneho týždňa. Monitorovacia stanica pri RÚVZ Košice pre poruchu lapača začala s monitorovaním až od 11. kalendárneho týždňa. Monitorovanie pre poruchu lapača musela na týždeň v júli prerušiť monitorovacia stanica v Košiciach.

<i>monitorovacia stanica</i>	<i>počet vzoriek</i>	<i>počet ukazovateľov</i>
RÚVZ Banská Bystrica	134	402
ÚVZ SR Bratislava	137	411
RÚVZ Košice	112	336
RÚVZ Nitra	119	357
RÚVZ Trnava	126	378
RÚVZ Žilina	119	357
celkom	747	2241

V rámci monitorovania biologických častíc v ovzduší (aerobiologický monitoring) bolo na všetkých monitorovacích stanicích PIS pri RÚVZ v SR celkovo vyhodnotených kvalitatívnou a kvantitatívnou analýzou spolu 747 vzoriek trvalých mikroskopických preparátov peľových zŕn a spór vzdušných húb zachytených v lapačoch peľu. Pri mikroskopickej diagnostike bolo vyhodnotených 2241 ukazovateľov. Priebežné výsledky výskytu biologických alergénov v ovzduší sa z jednotlivých monitorovacích staníc týždenne zasielali formou protokolov cez stránku www.alergia.sk na koordinačné pracovisko RÚVZ v Banskej Bystrici. Po overení nameraných údajov bola na koordinačnom pracovisku spracovaná prognóza na nasledujúci týždeň a výsledky peľového monitoringu boli publikované na stránke spolu s textovou správou o aktuálnej peľovej situácii na Slovensku. Monitorovacie stanice poskytovali týždenné peľové spravodajstvo na portáli www.alergia.sk, www.zdravie.sk a na webových stránkach úradov. Koordinačné pracovisko na základe podkladov z monitorovacích staníc pripravovalo týždenne tlačové správy o aktuálnej peľovej situácii v SR s prognózou na nasledujúci týždeň, ktoré boli poskytované pre tlačové agentúry (SITA, TASR) a regionálne denníky. Celkom bolo vypracovaných 19 týždenných tlačových správ, zrealizovaných 8 rozhovorov pre televízne vysielanie (RTVS, Markíza, regionálna TV v Nitre) a 2 rozhovory pre rozhlasové vysielanie. Pracovníci pri RÚVZ v Banskej Bystrici a ÚVZ SR Bratislave sa zároveň podieľali na vypracovaní

odborných stanovísk ohľadne monitorovania peľových alergénov v ovzduší pre masmédiá i verejnosť a tiež k plánovanej výsadbe drevín vzhľadom na ich alergenicitu. V spolupráci s HŽPaZ ÚVZ SR sme sa podielali na spracovaní projektového zámeru a príprave realizácie „Rozšírenie siete monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc v o vonkajšom ovzduší“ v rámci OP Kvalita životného prostredia

Prednášková a publikačná činnosť:

1. Lafférová, J., Hochmuth, L., Snopková, Z.: Peľová sezóna 2014. Poster na konferencii XIII. Martinské dni imunológie, 25.-28.3.2015, Martin.
2. Lafférová, J., Hochmuth, L., Snopková, Z.: Peľová sezóna 2013 a 2014. Abstrakt in: Klinická imunológia a alergológia, číslo 2015, ISSN , Bratislava 2015.

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu:

1. Barátová, E.: rozhovory -1 x TV Markíza , 2x regionálna TV v Nitre
2. Lafférová, J.: konzultácie k bakalárskej práci študenta VŠ a 5dňová prax – Výskyt alergologicky významných drevín časti sídliska Sásová v Banskej Bystrici..
3. Lafférová, J.: konzultácie pre MZ SR k problematike merania výskytu alergologicky významného peľu v ovzduší klimatických kúpeľov.
4. Lafférová, J.: RTVS rozhovory - 2x RTVS, 2x rozhlasové vysielanie, 3x Markíza, 19 týždenných tlačových správ o peľovej situácii v SR.
5. Lafférová, J.: Hodnotiaca správa za rok 2014 – Priebeh peľovej sezóny vybraných indikátorov (jelša, breza, ambrózia, trávy) v Banskej Bystrici, Bratislave, Košiciach, Nitre, Trnave a Žiline do monitorovacieho systému UNIPHE (podľa metodiky UNIPHE).
6. Lafférová, J.: spolupráca s HŽPaZ ÚVZ SR na spracovaní projektového zámeru „Rozšírenie siete monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc v o vonkajšom ovzduší“ v rámci OP Kvalita životného prostredia.
7. Lafférová, J.: vypracovanie odborných stanovísk ohľadom monitorovania biologických alergénov v ovzduší pre masmédiá a verejnosť – poskytnuté 4 konzultácie a 3 konzultácie k článkom pre denníky Pravda, SME a Plus jeden deň
8. Zámečníková, M.: vypracovanie odborných stanovísk ohľadom monitorovania biologických alergénov v ovzduší pre masmédiá a verejnosť – poskytnuté 3 konzultácie a odpovede , informácie o peľovej situácii v Bratislave pre tlačové agentúry (SITA, TASR).

7.13 MONITORING ALERGÉNOV ROZTOČOV VO VNÚTORNOM PROSTREDÍ

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ BB, ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR, NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, RÚVZ v SR, NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie

Etapy riešenia: 2015 a ďalšie roky

Anotácia

Na vzniku respiračných alergií sa vo veľkej miere podieľajú alergény vnútorného prostredia (roztoc, zvieracie alergény, plesne). Roztoče sú podľa najnovších štúdií až v 50% pôvodcami respiračných alergií, ktoré často prechádzajú do ťažkých astmatických stavov.

V prevencii treba predchádzať alergizácii organizmu najmä u ľudí s alergickou dispozíciou, ktorí nemajú klinické prejavy alergickej choroby, ale sú v alergizujúcom prostredí. Profylaktickými opatreniami treba chrániť alergikov pred vplyvom špecifického alergénu najmä úpravou prostredia. Prevencia a profylaxia pri liečbe respiračných alergií patria do problematiky verejného zdravotníctva.

Cieľ:

- zmonitorovať aktuálny stav výskytu alergénov roztočov v prachu z vnútorného prostredia budov so zameraním najmä na ubytovacie zariadenia rôznej kategórie určené pre verejnosť, domovy sociálnych služieb, spoločné zariadenia pre deti a mládež, bytové priestory,
- využitie výsledkov monitorovania na hodnotenie zdravotného rizika a pri aktualizácii platnej legislatívy.

Výstupy:

- správa o výskyte alergénov roztočov vo vnútornom prostredí budov sledovaných zariadení,
- návrh programov na zlepšenie podmienok prostredia a aktualizáciu legislatívy,
- čiastkové závery a výsledky budú uvedené v odpočtoch a priebežne publikované v odborných časopisoch, prezentované na odborných podujatiach formou prednášok a posterov.

Vyhodnotenie

Metodika:

Laboratórna diagnostika výskytu alergénov roztočov v prachu bola na oddelení BŽP RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vykonávaná akreditovanou semikvantitatívnou metódou ŠPP_OLM_76 / 08 BIO. Vyhodnotenie výsledkov sme realizovali podľa vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z.z. o podrobnostiach a požiadavkách na vnútorné prostredie budov o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

V tomto období boli odobraté vzorky a spracované hodnotiace správy z kontrol výskytu alergénov roztočov v zariadeniach sociálnej starostlivosti pre oddelenie HŽPaZ RÚVZ Galanta a vo vybraných predškolských zariadeniach okresov Banská Bystrica a Brezno pre oddelenie HDM RÚVZ BB. Výsledky získané spracovaním 65 vzoriek boli vyhodnotené v zmysle platnej legislatívy.

Vyhodnotenie podľa tabuľky:

Stupeň obsahu alergénov roztočov	Obsah guanínu /g prachu
1 - vysoká prítomnosť alergénov roztočov	> 10 000 µg/g
2 - stredná prítomnosť alergénov roztočov	2 500 – 10 000 µg/g
3 - nízka prítomnosť alergénov roztočov	600 - 2 500 µg/g
4 - neprítomné alergény roztočov	< 600 µg/g
5 - neprítomné alergény roztočov	< 600 µg/g
6 - neprítomné alergény roztočov	< 600 µg/g

Na základe prepočtových tabuliek, ktoré k nameraným stupňom výskytu alergénov roztočov v prachu priradujú prislúchajúce hladiny guanínu udávané v µg na 1g prachu, je možné výsledky vyhodnotiť v súlade s požiadavkami platnej legislatívy.

Výskyt roztočov v prachu je možné posudzovať a hodnotiť podľa ustanovení vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z.z. o podrobnostiach a požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

§1, ods. 2, písm. b) definuje biologické znečisťujúce látky: alergény roztočov sú tráviace enzýmy roztočov z čeľade Pyroglyphidae obsiahnuté v ich tráviacom trakte a vylučované spoločne s exkrementami do prostredia. Príloha č.4, tabuľka č. 7 uvádza limitné hodnoty biologických ukazovateľov kvality vnútorného ovzdušia budov a to <2 µg alergénov roztočov /1g prachu alebo 0,6 mg guanínu/g prachu.

V súvislosti s trendom v európskych laboratóriách sme si vedomí, že je potrebné na skvalitnenie práce v laboratórnej diagnostike a pri kvantifikácii výsledkov zaviesť nové metódy s využitím ELISA testov, ktoré majú vyššiu výpovednú hodnotu ako v súčasnosti používaná semikvantitatívna metóda, preto sme pripravili podklady na zavedenie metódy stanovenia alergénov roztočov s využitím ELISA testov.

Hodnotenie – závery:

Alergény roztočov sú celoročné alergény preto je potrebné za účelom prevencie alergických ochorení systematické odstraňovanie rizikových faktorov ich vzniku. Zásady údržby prostredia sú súčasťou prevádzkových poriadkov – je potrebné dôraznejšie vyžadovať správny systém vetrania, odstraňovania prachu, pranie textílií, údržbu kobercov, posteľných matracov a ostatného čalúneného nábytku.

Roztoče sú podľa najnovších štúdií až v 50 % pôvodcami respiračných alergií, ktoré často prechádzajú do ťažkých astmatických stavov. V prevencii treba predchádzať alergizácii organizmu najmä u ľudí s alergickou dispozíciou, ktorí nemajú klinické prejavy alergickej choroby, ale sú v alergizujúcom prostredí. Profylaktickými opatreniami je možné chrániť alergikov pred vplyvom špecifického alergénu aj vhodnou úpravou prostredia. Preto je naďalej potrebné monitorovať aktuálny stav výskytu alergénov roztočov v prachu z vnútorného prostredia budov so zameraním najmä na ubytovacie zariadenia rôznej kategórie určené pre verejnosť, domovy sociálnych služieb, spoločné zariadenia pre deti a mládež, bytové priestory v čo najširšom meradle.

Prednášková a publikačná činnosť:

1. Slotová, K., Janešíková, E., Lafférová, J.: Roztoče v stredoškolských a vysokoškolských ubytovacích zariadeniach v Slovenskej republike. Prezentácia „XII. dni hygieny detí a mládeže“ Celoštátna vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou, 26. 5. 2015

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu:

1. Lafférová, J.: konzultácie a 5 dňová prax študentky SZU v rámci bakalárskej práce zameranej na prítomnosť alergénov roztočov v predškolských zariadeniach okresov Banská Bystrica a Brezno

8.2 SURVEILLANCE INVAZÍVNYCH PNEUMOKOKOVÝCH OCHORENÍ

Monitorovanie cirkulácie kmeňov *Streptococcus pneumoniae* spôsobujúcich invazívne pneumokokové ochorenia v populácii a sledovanie zastúpenia sérotypov týchto kmeňov.

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ Banská Bystrica

Etapa riešenia: 2013 – 2015

Anotácia:

Invazívne pneumokokové ochorenia (IPO) sú závažné infekcie ohrozujúce najmä vekové kategórie detí do dvoch rokov a osoby nad 65 rokov. Len niekoľko z 93 doposiaľ známych sérotypov *S. pneumoniae* má potenciál stať sa pôvodcom IPO. Väčšina týchto

sérotypov je obsiahnutá vo vakcínach, ktoré v súčasnosti predstavujú účinnú formu prevencie. Na Slovensku sú k dispozícii 3 vakcíny – dve konjugované, ktoré sú aj súčasťou povinného očkovania a polysacharidová vakcína určená pre osoby staršie ako dva roky.

Cieľ:

Cieľom projektu je monitorovanie zastúpenia sérotypov kmeňov *S. pneumoniae*, ktoré sú pôvodcami invazívnych pneumokokových ochorení ako aj skvalitnenie surveillance IPO na Slovensku.

Záver:

Všetky kmene *S. pneumoniae* izolované z pôvodne sterilných miest sú posielané do NRC pre pneumokokové nákazy, kde sú podrobené podrobnejšej analýze, pod ktorú spadá najmä stanovenie sérotypu pomocou klasických sérologických metód, prípadne určenie genetickej príbuznosti. Keďže nie všetky pozitívne biologické vzorky sú zároveň kultivačne úspešné, je potrebné myslieť aj na stanovenie sérotypu priamo z biologického materiálu. V prípade, že daný kmeň nie je dostatočne viabilný, je možné na stanovenie sérotypu použiť aj molekulárno-biologické metódy.

Vyhodnotenie

Metodika a novozavedené metódy:

Diagnostika bola vykonávaná metódami zavedenými v rámci NRC pre pneumokokové nákazy.

NRC využíva rôzne klasické mikrobiologické, sérologické a molekulárno-biologické metódy. Z klasických mikrobiologických metód sa vykonávala kultivácia kmeňov *S. pneumoniae* zaslaných do NRC z regionálnych mikrobiologických laboratórií. V prípade potreby bol vykonaný optochínový test na potvrdenie druhovej príslušnosti ako aj test rozpustnosti v žľi. Každý kmeň bol následne podrobený sérotypizácii pomocou molekulárno-biologických metód (multiplex PCR) a klasických sérologických metód (latexovej aglutinácie a Quellung reakcie). Kmene boli zároveň uskladnené ako súčasť zbierky kmeňov *S. pneumoniae* NRC.

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu:

V rámci zabezpečenia skvalitnenia surveillance IPO na Slovensku NRC spolupracovalo s lekármi, mikrobiologickými laboratóriami a epidemiológiami, usmerňovalo ich pri transporte živých kmeňov *S. pneumoniae* a poskytovalo odborné konzultácie a prednášky pre lekárov, mikrobiológov a odbornú verejnosť.

Počet vyšetrených vzoriek a stanovenie ich sérotypu, 01.01.2015-30.06.2015

V prvom polroku 2015 bolo do NRC doručených spolu 41 kmeňov resp. pôvodných biologických materiálov *S. pneumoniae*. Všetky viabilné kmene *S. pneumoniae* boli zaradené do zbierky NRC.

Zastúpenie sérotypov ako aj pôvodných biologických materiálov sumarizujú tabuľky č. 1 a 2. V troch prípadoch zatiaľ nebolo možné dourčiť sérotyp. Všetky informácie týkajúce sa kmeňov izolovaných z pôvodne sterilných tekutín, zaslané do NRC na sérotypizáciu a ďalšiu analýzu sú zároveň prístupné po kontaktovaní pracovníkov NRC (www.vzbb.sk).

Tab. 1: Prehľad počtu jednotlivých sérotypov kmeňov *S. pneumoniae* a pôvodných biologických materiálov zaslaných do NRC pre pneumokokové nákazy, z ktorých boli zistené sérotypy izolované, 1. polrok 2015.

Sérotyp	Počet izolovaných kmeňov
3	7
6A/B	1
6B	2
6C	1
7A	1
7F	2
8	1
10A	1
10B	2
11A	1
14	1
15A	3
15B/C	2
16F	1
Séroskupina 18	1
18C	1
19A	3
19F	1
22F/A	1
23A	1
25/38/43/45/48	1
31	1
33F/33A	1
35F	1
Neurčený sérotyp	3

Tab. 2: Počet a typ pôvodných materiálov, z ktorých boli pneumokokové kmene izolované.

Materiál	Počet
Hemokultúra	22
Likvor	14
Pleurálny punktát	1
Ascites	1
Výpotok hrudník	1
Výpotok brušná dutina	1
Ster z mozgových blán	1

Publikačná a prednášková činnosť, účasti na školeniach, 1. polrok 2015

Prednášky

1. Bottková, E., Maďarová, L., Klement, C., Čamajová, J., Avdičová, M., Hudečková, H. Aktuálny stav vo výskyte invazívnych infekcií spôsobených *Streptococcus pneumoniae* na Slovensku, sérotypy a možnosti diagnostiky. VI. Vakcinologický kongres, hotel Patria, Štrbské pleso, 15-17.01.2015, prednáška.
2. Bottková, E., Maďarová, L., Klement, C., Avdičová, M., Hudečková, H. Výskyt invazívnych infekcií spôsobených *Streptococcus pneumoniae* na Slovensku v období rokov 2011-2014. XII. Vedecko-odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, prednáška.

3. Bottková E., Maďarová L., Klement C., Avdičová M., Hudečková H. Invazívne pneumokokové infekcie na Slovensku a v Európe. XX. Červenkové dni preventívnej medicíny, 27.04.2015-29.04.2015, Hotel Stupka Tále.
4. Bottková, E., Maďarová, L., Avdičová, M., Klement, C., Hudečková, H. Invazívne infekcie spôsobené *Streptococcus pneumoniae* na Slovensku v období rokov 2011-2014. Mediforum, Škola očkovania. 10.04.2015, Hotel Best Western Polom, Žilina; 17.04.2015, Podbanské; 15.05.2015, Hotel Kaskády; 22.05.2015, hotel Double Tree by Hilton, Bratislava, prednášky.
5. Bottková, E., Maďarová, L., Avdičová, M., Klement, C., Hudečková, H. Invazívne infekcie spôsobené *Streptococcus pneumoniae* na Slovensku v období rokov 2011-2014. XI. Slovenského pediatrický kongres s medzinárodnou účasťou Košice, 04.06.2015-06.06.2015, hotel Double Tree by Hilton. Prednáška.
6. Diskusné sústreďenie v epidemiológii infekčných chorôb. Škola vakcinológie. 09.06.2015, SZU BA, pasívna účasť. Bottková, E., Maďarová, L.

Publikácie:

1. Bottková, E., Maďarová, L., Klement, C., Čamajová, J., Avdičová, M., Hudečková, H. Aktuálny stav vo výskyte invazívnych infekcií spôsobených *Streptococcus pneumoniae* na Slovensku, sérotypy a možnosti diagnostiky. Zborník abstraktov z prednášok VI. Vakcinologický kongres. ISBN 978-80-971836-3-9.
2. K. Kráľinský, L. Maďarová, E. Bottková, B. Takáč, S. Dluholucký, C. Klement. Prevencia proti pneumokokovým ochoreniam na Slovensku. Zdravotnícke noviny. Jún 2015.
3. Bottková E. Kompendium medicíny. Výskyt pneumokokových ochorení 2011-2014. Mediforum škola očkovania. Jún 2015, str. 8-9.

8.3 SURVEILLANCE BORDETELLA PERTUSSIS

Monitorovanie cirkulácie kmeňov *B. pertussis* v populácii ako aj sledovanie séroprevalencie IgG anti-PT *B. pertussis*. Zavedenie nových diagnostických metód na sledovanie príbuznosti resp. odlišnosti izolovaných kmeňov *B. pertussis* od kmeňov vakcinálnych.

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ Banská Bystrica v spolupráci s oddeleniami epidemiológie jednotlivých RÚVZ a vybranými zdravotníckymi zariadeniami.

Etapa riešenia: 2013 - 2015

Anotácia:

V súvislosti so stúpajúcou incidenciou pertussis v mnohých krajinách sveta sa pozornosť sústreďuje aj na vakcináciu proti pertussis. V súčasnosti je vypracovaných mnoho štúdií zaoberajúcich sa účinnosťou vakcinácie ale aj skúmaním genetickej príbuznosti resp. odlišnosti izolovaných kmeňov z jednotlivých epidémií a vakcinálnych kmeňov. Je preto nevyhnutné najmä pre potreby NRC a surveillance pertussis v SR zaviesť do diagnostiky metódu PFGE, slúžiacu na zisťovanie genetickej príbuznosti resp. odlišnosti kmeňov.

Cieľ:

Cieľom projektu je v súlade s najnovšími odporúčaniami ECDC (EU PertstrainGroup) poukázať na nevyhnutnosť skvalitnenia surveillance pertussis a na zosúladenie diagnostiky tohto agens na všetkých úrovniach. Najdôležitejším cieľom projektu je monitorovanie

cirkulácie kmeňov *B. pertussis* v populácii ako aj sledovanie séroprevencie IgG anti-PT *B. pertussis*.

Záver:

Väčšina prípadov pertussis v SR, hlásená do EPIS-u, je diagnostikovaná pomocou sérologických metód dôkazu protilátok. Laboratórna diagnostika pertussis musí byť smerovaná k rýchlemu odhaleniu pôvodcu pomocou priamych diagnostických metód. Na prvom mieste je teda potrebné myslieť na kultiváciu a PCR. Sérológia by mala byť v prípade pertussis využívaná najmä ako metóda konfirmačná. Vzhľadom na vysoký počet vyšetrení pertussis pomocou sérologických metód v SR je potrebné zmeniť prístup k diagnostike tohto agens tak u odbornej ako aj u laickej verejnosti.

Vyhodnotenie

Metodika a novozavedené metódy:

Diagnostika bola vykonávaná v súlade so štandardnými pracovnými postupmi (ŠPP). Všetky použité metódy dôkazu sú akreditované.

Z priamych diagnostických metód sa vykonávala kultivácia *Bordetella sp.*, *B. pertussis* a *B. parapertussis* v nazofaryngeálnom výtere ako aj real-time PCR na dôkaz prítomnosti DNA spomínaných agens. Diagnostika pomocou real-time PCR bola upravená a doplnená v súlade s najnovšími odporúčaniami ECDC na diagnostiku týchto agens. Real-time PCR bola doplnená o dôkaz prítomnosti génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu (*ptxA-Pr*). V rámci interpretácií výsledkov vyšetrení pomocou real-time PCR bol v prípade dôkazu IS1001 doplnený ukazovateľ *B. bronchiseptica*, nakoľko táto sekvencia sa nachádza aj u tohto druhu.

Z nepriamych diagnostických metód bola vykonávaná diagnostika prítomnosti resp. hladiny protilátok tried IgG a IgA na dôkaz prítomnosti protilátok proti pertussickému toxínu u *Bordetella pertussis*. Aglutinácia sa vykonávala na dôkaz prítomnosti protilátok proti *Bordetella parapertussis* (hodnotenie 4 násobného vzostupu titra protilátok).

V súvislosti so zaznamenaním epidémií pertussis v mnohých krajinách sa stále väčšia pozornosť sústreďuje na vakcináciu proti pertussis. V súčasnosti je vypracovaných mnoho štúdií zaoberajúcich sa účinnosťou vakcinácie ale aj skúmaním genetickej príbuznosti resp. odlišnosti izolovaných kmeňov z jednotlivých epidémií a vakcinálnych kmeňov. Tieto analýzy sa vykonávajú prevažne pomocou pulznej elektroforézy (PFGE). Získané pulzotypy sú triedené do skupín a porovnáva sa ich príbuznosť resp. odlišnosť. Z tohto dôvodu pre potreby NRC a surveillance pertussis v SR bola validovaná aj táto metóda za použitia zbierkových referenčných kmeňov *B. pertussis*, *B. parapertussis* a *B. holmesii*. V roku 2015 bude validácia PFGE rozšírená o kmeň *Bordetella bronchiseptica*.

Medzilaboratórne porovnania a zosúladenie diagnostiky:

V rámci zapojenia NRC pre pertussis a parapertussis do projektu organizovaného pod záštitou ECDC: „Coordination of activities for laboratory surveillance of whooping cough in Member States and European Economic Area (EEA) countries“, ktorého cieľom je zosúladenie diagnostiky pertussis na všetkých úrovniach, sa NRC zapojilo do troch Externých kontrol kvality (molekulárno-biologickej, sérologickej a kultivačnej). NRC uspelo vo všetkých troch spomínaných kontrolách na 100 %. K dispozícii sú už aj vyhodnotenia celého projektu, ktoré boli publikované formou technických dokumentov a vedeckých prác.

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu:

V rámci zabezpečenia skvalitnenia surveillance pertussis na Slovensku NRC priebežne spolupracovalo s lekármi, usmerňovalo ich pri odbere a transporte materiálu, určeného najmä

na kultiváciu *B. pertussis* a dôkaz pomocou real-time PCR a poskytovalo odborné konzultácie a prednášky pre lekárov a odbornú verejnosť. NRC oslovilo niektoré oddelenia klinických mikrobiológií (OKM) na Slovensku a ponúklo im spoluprácu na zavedení kultivácie pertussis v rámci SR. Kultiváciu *Bordetella* spp. vykonávajú okrem NRC aj na OKM Považská Bystrica a OKM Liptovský Mikuláš, OKM Martin (Klinická biochémia, s.r.o.), OKM Čadca.

V marci 2015 NRC usporiadalo pracovné stretnutie s lekármi prvého kontaktu pre deti a dorast z Banskej Bystrice, spolu 11 abmulancií, s cieľom zaviesť v rámci Banskej Bystrice sentinelový systém zasielania materiálov určených na diagnostiku *B. pertussis* pomocou kultivácie. Sentinelový spôsob zasielania materiálov by mal prispieť ku zvýšenej pravdepodobnosti pozitívneho záchytu *B. pertussis* na Slovensku.

Počet vyšetrených a pozitívnych vzoriek, prvý polrok 2015

Počet vyšetrených materiálov pomocou jednotlivých metód skúšania je uvedený v Tab. 1.

Pomocou kultivácie bolo vyšetrených v prvom polroku 2015 spolu 30 nasofaryngeálnych výterov, prítomnosť *B. pertussis* nebola potvrdená ani v jednom z prípadov. Prítomnosť *B. parapertussis* bola potvrdená v jednom prípade. Išlo o novorodenca z Kežmarku s príznakmi dávivého kašľa. Rovnako jedenkrát bola potvrdená prítomnosť *B. bronchiseptica* u pacienta z Martina s CHOCHP (Klinická biochémia, s.r.o.).

Tab. 1: Počet vyšetrených a pozitívnych vzoriek na prítomnosť *B. pertussis* a *B. parapertussis* v NRC pre pertussis a parapertussis, prvý polrok 2015.

	Spolu vyšetrených	Pozitívne
Aglutinácia <i>Bordetella parapertussis</i> (párové vzorky)	72	2
ELISA IgG anti PT <i>Bordetella pertussis</i>	119	32
ELISA IgA anti-PT <i>Bordetella pertussis</i>	119	17
kultivácia	30	1 <i>B. parapertussis</i>
real-time PCR <i>Bordetella sp.</i>	354	2
real-time PCR <i>B. parapertussis</i> / <i>B. bronchiseptica</i>	354	5
real-time PCR <i>Bordetella pertussis</i> , <i>ptxA-Pr</i> (gén zodpovedný za tvorbu pertussického toxínu)	2	1

Publikačná a prednášková činnosť, účasti na školeniach, prvý polrok 2015

1. Králinský K., Petrik O., Maďarová L., Takáč B., Strečková A., Bottková E., Klement C., Halajová I., Ťažký B., Tuhársky T. Pertussis ako príčina úmrtia u 7 týždňového dojčaťa. VI. Vakcinologický kongres, hotel Patria, Štrbské pleso, 15-17.01.2015, prednáška.
2. Maďarová L., Avdičová, M., Bottková, E., Klement, C., Pertussis: laboratórna diagnostika a interpretácia výsledkov vyšetrení. VI. Vakcinologický kongres, hotel Patria, Štrbské pleso, 15-17.01.2015, prednáška.
3. Maďarová L., Bottková, E., Avdičová, M., Klement, C. Pertussis: diagnostika a interpretácia výsledkov vyšetrení. Pracovné stretnutie, Národné referenčné centrum pre pertussis a parapertussis RÚVZ BB, 10.03.2015.

4. Maďarová, L., Seligová, J., Kráínský, K., Bottková, E., Klement, C. Diagnostika *Bordetella pertussis* pomocou priamych diagnostických metód dôkazu (kultivačne pozitívne záchyty *Bordetella* spp. na Slovensku v súčasnosti). XII. Vedecko-odborná konferencia národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR. 19.03.2015, MZ SR Bratislava, prednáška.
5. Maďarová, L., Avdičová M., Bottková E., Seligová J., Klement C. Diagnostika *Bordetella pertussis* pomocou kultivácie na Slovensku. Sentinelový spôsob zasielania materiálov na vyšetrenie. XX. Červenkové dni preventívnej medicíny. 27.04.2015-29.04.2015, Tále, Hotel Stupka.
6. Maďarová, L., Bottková, E., Avdičová, M., Klement, C. Pertussis: laboratórna diagnostika a interpretácia výsledkov vyšetrení. Prednáška pre lekárov nemocnice v DK. 18.03.2015, Dolný Kubín.
7. Maďarová, L., Bottková, E., Avdičová, M., Klement, C. Pertussis: laboratórna diagnostika a interpretácia výsledkov vyšetrení. Vedecko-pracovná schôdza spolku lekárov Kysúc. 28.04.2015, Čadca.
8. Diskusné sústreďenie v epidemiológii infekčných chorôb. Škola vakcinológie. 09.06.2015, SZU BA, pasívna účasť. Bottková, E., Maďarová, L.
9. Maďarová, L., Bottková, E., Avdičová, M., Klement, C. Pertussis: laboratórna diagnostika a interpretácia výsledkov vyšetrení. Seminár lekárov prvého kontaktu pre deti a dorast, pracovné stretnutie. 22.06.2015, Hotel Tennis, Zvolen. Prednáška.

Publikácie:

1. Maďarová, L., Bottková, E., Kráínský, K., Avdičová, M., Klement, C. Čierny kašel. <http://lekar.pluska.sk/clanky/cierny-kasel>
2. Kráínský K., Petřík O., Maďarová L., Takáč B., Strečková A., Bottková E., Klement C., Halajová I., Ťažký B., Tuhársky T. Pertussis ako príčina úmrtia u 7 týždňového dojčaťa. Zborník abstraktov z prednášok VI. Vakcinologický kongres. ISBN 978-80-971836-3-9.
4. Maďarová, L., Avdičová, M., Bottková, E., Klement, C., Pertussis: laboratórna diagnostika a interpretácia výsledkov vyšetrení. Zborník abstraktov z prednášok VI. Vakcinologický kongres. ISBN 978-80-971836-3-9.
5. Kráínský, K., Petřík, O., Maďarová, L., Takáč, B., Strečková, A., Bottková, E., Klement, C., Ťažký, B., Tuhársky, T. „Critical pertussis“ – incidencia, diagnostika a terapeutické možnosti. Abstrakt prednášky z XXV. Getlíkovho dňa. *Pediatrics*. ISSN 1336-863X. 12 marec 2015.
6. Kráínský, K., Petřík, O., Maďarová, L., Takáč, B., Okáľová, K., Strečková, A., Bottková, E., Fabiánová, M., Klement, C., Ťažký, B., Tuhársky, T. Fatálny priebeh respiračných komunitných infekcií v detskom veku – kazuistiky. Abstrakt prednášky z XI. Slovenského pediatrického kongresu s medzinárodnou účasťou. Česko-slovenská pediatrie. Jún 2015. ISSN 0069-2328.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Gestor: ÚVZ SR Bratislava, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Etapu riešenia: 2015 - 2016

RÚVZ Banská Bystrica - OLM, počet vyšetrených vzoriek, 1. polrok 2015

V rámci stredoslovenského regiónu boli v prvom polroku 2015 vo virologickom laboratóriu OLM RÚVZ v Banskej Bystrici vyšetrené odpadové vody z 13-tich odberových

lokalít - čističiek odpadových vôd (ČOV) v 13-tich okresoch Banskobystrického a Žilinského kraja a jedného záchytného utečeneckého tábora vo Veľkom Krtíši – Opatovej.

Vzorky boli vyšetrené podľa štandardných metodík WHO v pokuse o izoláciu vírusu na bunkových substrátoch RD-A, Hep2 a L20B.

Počet odobratých vzoriek odpadových vôd bol 42, čo po opracovaní metódou dvojfázovej separácie – spodná fáza (SF), interfáza (IF), predstavuje celkovo 84 vzoriek. Z celkového počtu ukončených vyšetrení odpadových vôd v 1. polroku 2015 nebol izolovaný žiadny poliovírus ani iný enterálny vírus.

Pre obdobie rokov 2015/16 bol vypracovaný a RÚVZ Banskobystrického a Žilinského kraja zaslaný časový harmonogram odberu odpadových vôd na obdobie marec 2015 – február 2016.

Úlohy OFŽP: 7.1, 7.2, 7.3., 7.10 a 7.11

Tab. 1: Počty vyšetrení v laboratóriu biológie životného prostredia, rok 2015

Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
*7.1	Cyanobaktérie	20	32	68
7.2.	Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach	13	26	130
7.3	Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	8	32	48
*7.10	Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	0	0	0
7.11	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	94	658	846

* 7.1 – v zmysle plnenia úlohy boli odobraté a na prítomnosť cyanobaktérií vyšetrené vzorky vôd vyhlásených kúpacích oblastí – Ružiná, Počúvadlo, Vindšachta, Kolpachy (výskyt vodného kvetu nebol zaznamenaný). Ďalšie vzorky vôd boli odoberané z vodárenských nádrží Turček, Hriňová, Klenovec a Málinec – vodný kvet zatiaľ nezaznamenaný. Súbežne boli na úpravniach vody odobraté a na prítomnosť cyanobaktérií vyšetované vzorky surovej a upravenej vody.

*7.10 - vzorky budú odoberané podľa harmonogramu v mesiacoch júl - august

Tab. 2: Počty vyšetrení v laboratóriu mikrobiológie životného prostredia, rok 2015

Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
7.2.	Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach	9	9	32
7.3	Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	8	64	172
7.10*	Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	0	0	0

7.11	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	94	534	767

*7.10 - vzorky budú odoberané podľa harmonogramu v mesiacoch júl - august

8.1 DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

Gestor: ÚVZ SR Bratislava, NRC pre chrípku

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ Banská Bystrica a RÚVZ Košice

Etapa riešenia: Projekt má dlhodobý charakter a jeho riešenie sa uskutočňuje priebežne.

RÚVZ Banská Bystrica - OLM, počet vyšetrených vzoriek, 1. polrok 2015

V 1. polroku 2015 bolo vo laboratóriu virologickej kultivácie OLM RÚVZ v Banskej Bystrici, pokusom o izoláciu vírusov na bunkových kultúrach vyšetrených 153 materiálov, z toho 35 bolo s diagnózou SARI, 23 materiálov bolo od sentinelových lekárov. Kultivačne bolo vyšetrených 152 materiálov, dokázaných bolo 9 prípadov pandemickej chrípky A/California/7/2009 (H1N1) pdm09 – like (z výterov u pacientov z BB-7x, zo ZA a LM), 11x chrípka A/Texas/50/2012 (H3N2) – like (od pacientov z BB-3x, z RS-5x, z MT-2x a ZA), 11 x chrípka A bližšie nešpecifikovaná (od pacientov z BB-6x,RS-3x, LM a ZH). Rýchlotestom bolo vyšetrených 82 výterov, z toho bolo 7 materiálov pozitívnych na chrípku A (1x z okresu BR, 5x z okresu BB, 1x z okresu LM). Súhrnný prehľad vyšetrených vzoriek je uvedený v Tab. 1.

Tab. 1: Vyšetrenia vzoriek podozrivých na prítomnosť chrípky v laboratóriu virologickej kultivácie, 1. polrok 2015

Kraj	Okres	Počet vzoriek na rýchlotest	Rýchlotest pozit. chr. A	Rýchlotest pozit. chr. B	Počet kultivačne vyšetrených vzoriek	Kultivačne pozitívna chrípka A	Kultivačne pozitívna chrípka B
BB	BB	58	6	-	69	16	2
	RS	6	-	-	30	-	-
	VK	1	-	-	1	8	-
	ZH	3	-	-	8	-	1
	ZV	2	-	-	7	1	-
Iné	PP	1	-	-	1	-	-
ZA	CA	1	-	-	2	-	-
	DK	1	-	-	5	-	1
	LM	3	1	-	6	2	1
	MT	2	-	-	12	2	1
	ZA	4	-	-	11	2	-
SPOLU		82	7	0	152	31	6

V chrípkových sezónach 2013/2014 a 2014/2015 sa v súlade s odporúčaniami Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) vykonávala kultivácia chrípkových vírusov na bunkových kultúrach MDCK. Každá vzorka od pacientov so SARI, podozrivá na prítomnosť vírusu chrípky, bola vyšetrená pomocou molekulárno-biologických metód (RT-PCR resp. real-time PCR) ako aj pomocou rýchlotestov Directigen EZ Flu A+B a následne aj kultivačne na bunkových kultúrach. Vzorky od non SARI pacientov boli vyšetřované kultiváciou na

bunkových kultúrach. Všetky kultivačne pozitívne (resp. suspektné) vzorky boli následne vyšetrované (resp. typizované a subtypizované) molekulárno-biologickými metódami.

Každá vzorka od pacientov so SARI bola najprv podrobená RT-PCR resp. real-time PCR na dôkaz prítomnosti vírusu chrípky typu A bez bližšej identifikácie a chrípky typu B. Následne boli všetky vzorky pozitívne na prítomnosť vírusu chrípky typu A podrobené ďalšej PCR za účelom subtypizácie a teda zisťovania prítomnosti pandemickej chrípky typu A/H1N1. Postup pri týchto vyšetreniach bol v súlade s najnovším manuálom na diagnostiku chrípkových vírusov vydaným WHO (www.who.int).

Sérologickými metódami (HIT) bolo vyšetrených 10 dvojíc sér na chrípku A/H1N1, A/H3N2 a 16 dvojíc sér na chrípku B, kde u 1 z nich bola dokázaná prítomnosť protilátok proti chrípke subtypu A/H3 a u 1 proti chrípke subtypu A/H1 (Tab. 2).

Tab. 2: Diferenciálna diagnostika chrípky v laboratóriu serológie, 1. polrok 2015

Zdravotnícky výkon	Počet vzoriek	Pozitívne vzorky	Počet kontrol v teste	Analýzy
HIT Chrípka A/H1	10	1	4	18
HIT Chrípka A/H3	10	1	4	18
HIT Chrípka pandemická A/H1N1	10	0	4	18
HIT Chrípka B	16	0	4	28

Súhrn vyšetrených a pozitívnych vzoriek pomocou molekulárno-biologických metód dôkazu (RT-PCR a real-time PCR) sú uvedené v Tab. 3.

Tab. 3: Molekulárna biológia, diagnostika a diferenciálna diagnostika chrípky, 1. polrok 2015

Agens	Počet materiálov vyšetrených	Z toho pozitívnych materiálov
Chrípka A	221	69
Chrípka A/ H1	16	0
Chrípka A/H3	16	5
Chrípka B	221	40
Pandemická CHA/ H1N1	103	25
RSV	316	36
Adenovírus	113	5
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	105	32

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Medziodborová úloha – plnia oddelenie podpory zdravia, oddelenie epidemiológie, oddelenie hygieny životného prostredia, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a oddelenie hygieny výživy.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

Realizácia úlohy v I. polroku 2015

OPZ RÚVZ v BB naďalej vykonáva množstvo aktivít zameraných na zlepšovanie súčasného stavu v jednotlivých oblastiach vymedzených v aktualizácii NPPZ. Pri plánovaní a realizácii aktivít zameraných na splnenie čiastkových cieľov NPPZ spolupracujeme s úradmi, školami, zdravotníckymi zariadeniami a ďalšími organizáciami. Snažíme sa o presadzovanie našich cieľov aj posilnením komunikácie s médiami, aby prinášali čo najširšiemu okruhu obyvateľov informácie o zdravom životnom štýle a o možnostiach eliminovať riziká ohrozujúce zdravie, o možnostiach poradenstva v podpore zdravia a o našich projektoch.

A) VÝŽIVA A STRAVOVACIE ZVYKLOSTI

Zdravá výživa, ako jeden z nosných pilierov prevencie chronických chorôb, je pevnou súčasťou všetkých zdravotno-výchovných aktivít a vzdelávacích prednášok o životospráve a o možnostiach znížiť riziko rozvoja kardiovaskulárnych, metabolických a onkologických ochorení. Distribúcia zdravotno-výchovných materiálov je súčasťou poradenstva aj skupinových aktivít.

V súlade s Programom ozdravenia výživy obyvateľov SR a s Národným programom prevencie obezity informujeme všetkých klientov našich poradní o zásadách správnej výživy. Téma bola súčasťou 4 skupinových vzdelávacích aktivít pre mládež o zdravom životnom štýle dospievajúcich

S cieľom zlepšiť stravovacie návyky a zvyšovať celkové uvedomenie a pochopenie vplyvu výživy a režimu stravovania na zdravie človeka vzdelávame školákov, seniorov aj iné skupiny obyvateľstva. Zdravá výživa bola akcentovaná aj pri poradenských výjazdoch a na akcii „Dni zdravia“ zamestnancov Slovenskej pošty, počas ktorých sme vyšetrovali záujemcov a poskytovali sme im poradenstvo a vzdelávacie materiály, ako aj pri realizácii projektu Mesta Banská Bystrica- We love eating - Užívaj si zdravý život – v rámci projektu mesta B. Bystrica – monitoring životného štýlu tehotných žien v meste Banská Bystrica bolo oslovených 200 žien .

FYZICKÁ INAKTIVITA

OPZ RÚVZ BB pomáha vytvárať podporné prostredie pre realizáciu činností, ktoré zvýšia pohybovú aktivitu a fyzickú zdatnosť populácie, najmä tým, že informuje partnerské organizácie a obyvateľstvo o tom, že fyzická inaktivita sa na rozvoji metabolického syndrómu a obezity podieľa najvýznamnejšou mierou. Informujeme cieľové skupiny obyvateľstva o benefitoch pohybovej aktivity pre zdravie všetkými dostupnými formami – prostredníctvom médií, webstránky, panelov, organizovaním zážitkových podujatí a prednášok, inštruktívnymi pohybovými kurzami aj odborným individuálnym poradenstvom.

Popri osvetových prednáškach a besedách venujúcich sa viacerým zložkám životného štýlu, bolo zdôrazňovanie významu pohybovej aktivity pre zdravie a nabádanie na zvýšenie jej podielu v každodennom živote najmä súčasťou aktivít k Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“..

Na OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici od r. 1995 pracuje Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity (POPA). Má 2 sekcie – individuálne poradenstvo a skupinové cvičenia.

Prednáška „Skúsenosti z POPA v Banskej Bystrici - význam a interpretácia jednoduchých funkčných testov s cieľom efektívne pomôcť riešiť problém klienta" na Diskusnom sústreďení v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb OPZ na SZU v Bratislave 13.2.2015

3 výjazdy POPA, testovanie individuálnych klientov a e-mailové poradenstvo
9 skupinových vzdelávacích aktivít na propagáciu pohybovej aktivity pre zdravie

- Pohybom ku zdraviu
- Inkontinencia. Cviky na posilnenie svalov panvového dna.
- Pohybová aktivita a cukrovka druhého typu
- "Pohybová aktivita ako súčasť liečby chronických ochorení vo vyššom veku".
- 2x Zdravý životný štýl, dospievanie, hygiena, správna výživa, režim dňa, pohybová aktivita, prevencia infekčných chorôb a parazitárnych nákaz, prevencia STD, škodlivosť látkových aj nelátkových závislostí, fajčenia, alkoholu
- "Pohybová aktivita ako súčasť liečby chronických ochorení vo vyššom veku".
- "Pohybom proti osteoporóze"
- Dospievanie, telesný a duševný vývoj. Zdravá životospráva a psychohygiena.

OPZ RÚVZ a Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity aj v súvislosti s prebiehajúcou kampanou Vyzvi srdce k pohybu mali naplánované niektoré aktivity k Svetovému dňu Pohybom k zdraviu už pred doručením listu Hlavného hygienika zn.OPZ/2398/11821/2015 zo dňa 27.04.2015 – termíny boli určené podľa možností a dispozícií spolupracujúcich organizácií. Z tohto dôvodu sa niektoré naše aktivity pripomínajúce si Svetový deň „Pohybom k zdraviu“ konali v predstihu - od 22.4.2015 a pokračovali do 15.6. 2015.

Aktivity v priestoroch OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici:

- V období **od 12.5. do 9.6. 2015** sa na OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici odcvičilo s klientkami – seniorkami **13 hodín**, počas ktorých naše inštruktorky **poskytovali cvičenkám pohybovú inštruktáž**. Priemerná účasť v jednej cvičebnej skupine bola 5 - 6 žien.
- K Svetovému dňu "Pohybom k zdraviu" sme na OPZ v Banskej Bystrici **dňa 13.5. 2015** vyhlásili **Deň otvorených dverí v Poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity** s možnosťou absolvovať poradenstvo na základe funkčných testov. Zúčastnila sa 1 klientka a 1 klient. Žena absolvovala 6 funkčných testov a orientačné vyšetrenie pohybového ústrojenstva, dostala inštruktáž o vhodných nápravných cvičeniach. Muž (fajčiar, 55 ročný) absolvoval 1 kondičný test, meranie krvného tlaku v pokoji aj po záťaži, parciálnu spirometriu (FEV1 - 3 merania, žiadny z výsledkov nedosahoval ani 95% náležitej hodnoty) a vyšetrenie smokerlyzerom na obsah CO vo vydychovanom vzduchu. Dostal poradenstvo o škodlivosti fajčenia a o reakcii krvného tlaku a srdcovej frekvencie na záťaž. Obidvom boli po vypočítaní výsledkov funkčných testov vo vzťahu k referenčným hodnotám zaslané podrobné výsledky s odporúčaním vhodnej pohybovej aktivity v intenzite a frekvencii potrebnej pre dosiahnutie ich cieľov (zníženie hmotnosti u klientky, zlepšenie aeróbnej zdatnosti u klienta).

Klubové cvičenia v DC seniorov Harmónia:

- **13.5. 2015** inštruktorky OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici odcvičili v klube Harmónia s cvičenkami – seniorkami **4 hodiny**, počas ktorých **poskytli pohybovú inštruktáž. 25 klientkam.**

- **20.5. 2015** inštruktorky OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici odcvičili v klube Harmónia s cvičenkami – seniorkami **4 hodiny**, počas ktorých **poskytli pohybovú inštruktáž. 33 klientkam.**

Brannošportový deň Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici:

Dňa 5.6.2015 sa na Donovaloch konal brannošportový deň pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Na tomto podujatí, ktoré organizovala vedúca OPZ MUDr. S. Kontrošová, MPH ako predseda ZO OZZ a SS, bolo **74 zamestnancov**, z nich vo veku **nad 50 rokov bolo 30 osôb (41%)**.

- Výstupu na Donovaly z obce Moštenica-Kyslá (cca 4 hodiny) sa zúčastnilo 20 ľudí.
- Cykloturistiky B. Bystrica - Donovaly sa zúčastnilo 8 ľudí.
- Lanovkou na Novu Hoľu sa dopravilo 46 osôb. Tu si urobili hrebeňovku a niektorí (cca 10 osôb) išli naspäť peši.

Výjazdové aktivity:

22.4. 2015 – Prednáška "Pohybová aktivita ako súčasť liečby chronických ochorení vo vyššom veku" pre 27 obyvateľov Domova sociálnych služieb v Dubovej

.Všetci zúčastnení obyvatelia boli v seniorskom veku. Prednášku si vypočuli aj zamestnanci a opatrovatelky domova. Sestričky dostali materiály k cvičeniam so seniormi, účastníci si prevzali informácie a materiály ku kampani „Vyzvi srdce k pohybu“.

29.4. 2015 - výjazd Poradne zdravia a Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity na podujatí Slovenskej Pošty „Deň zdravia“.

Účastníkov sme nabádali na zvýšenie fyzickej aktivity a zanechanie sedavého spôsobu života. Svetový deň „Pohybom k zdraviu“ bol akcentovaný ako dátum, v ktorom kampaň „Vyzvi srdce k pohybu“ vrcholí, ale stále sa ešte dá zapojiť do súťaže s nádejou na splnenie podmienok a zaradenie do žrebovania.

Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity urobila **69 záujemcom (z nich 23 malo 50 a viac rokov) parciálnu spirometriu (FEV1)** - 14 mužom (31 meraní FEV1) a 55 ženám (96 meraní FEV1). FEV1 pod 95% NH aj pri opakovanom meraní malo 15 žien a 5 mužov. Z nich FEV1 pod 85% NH aj pri opakovaných meraniach bol zistený u 1 muža (7% z vyšetrených klientov) a u 5 žien (9,1% z vyšetrených klientok). U 40 žien ((72,7% z vyšetrených klientok) a 9 mužov (64,3% z vyšetrených klientov) bolo aspoň 1 z meraní v medziach referenčných hodnôt pre osobu daného veku, pohlavia a výšky. K fajčeniu sa priznalo 5 z vyšetrených mužov (35,7%) a 11 z vyšetrených žien (20%). **Obsah oxidu uhľnatého vo vydychovanom vzduchu sme smokerlyzerom odmerali 6 mužom a 12 ženám.**

Poradňa zdravia sa v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou zamerala na vyhľadávanie kardiovaskulárnych rizikových faktorov u zamestnancov, **vyšetrila 84 klientov**, 15 mužov a 69 žien, **z toho 36 osôb vo veku 50+.** Z **84 vyšetrených** malo **celkový cholesterol** v norme 12 mužov a 37 žien, zvýšenú koncentráciu (do 6,2 mmol/l) mali 2 muži a 23 žien a vysokú nad 6,2 mmol/l sme zistili u 1 muža a 9 žien. U 1 klientky a 1 klienta bola vyšetrená aj glykémia, ktorú mali v norme. Zvýšené **hodnoty tlaku krvi** nad 140/90 zo **72 meraní** mali 4 muži a 18 žien. **Na základe výpočtu BMI 69 klientom sme u 4 mužov a 12 žien zistili nadváhu a obezitu u 3 mužov a 15 žien.**

Podiel telesného tuku (v hmotnostných %) bol zmeraný 74 klientom (12 mužom a 62 ženám).

6.5. 2015 - výjazd Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity na krytej plavárni v Banskej Bystrici na Štiavničkach

So súhlasom BPMBB boli v priestoroch vstupu na plaváreň umiestnené plagáty kampane a propagačné materiály pre detských podporovateľov, na dvere bol nalepený **informačný plagát propagujúci 10.máj ako Svetový deň pohybu pre zdravie**. Vyšetřili sme **19 klientov**, 9 mužov a 10 žien, z nich **12 vo veku 50 a viac rokov**. Krvný tlak sa meral 9 mužom a 9 ženám, 1 žena absolvovala len kondičné testy. Urobili sme **25 meraní pokojového krvného tlaku**, z toho 13 u mužov a 12 u žien. Okrem toho sme urobili **3 merania tlaku bezprostredne po záťaži** - 1 mužovi, 2 ženám. 4 merania krvného tlaku v klúde (u 2 mužov) zodpovedali art. hypertenzii 1.- 2.štádia.

Percentuálny podiel tuku z telesnej hmotnosti sme zmerali **7 mužom a 7 ženám**. **BMI** sme počítali **8 mužom a 7 ženám**. BMI zodpovedajúce normálnej hmotnosti mali 3 ženy a 4 muži, 2 ženy a 3 muži mali BMI v pásme nadváhy, 3 ženy v pásme obezity.

Obsah oxidu uhľnatého sme zmerali **3 mužom**, fajčiarom. Aj po hodine plávania bola u jedného z nich zistená hodnota 24 ppm, ďalší mali hodnoty 12 ppm a 5 ppm.

Parciálnu spirometriu FEV1 sme robili **7 mužom a 8 ženám**, vykonali sme 14 meraní u mužov a 15 u žien. Len 4 muži a 3 ženy mali FEV1 aspoň pri jednom meraní na postačujúcej úrovni vzhľadom k referenčnej hodnote, čo si možno vysvetliť azda únavou dýchacieho svalstva, keďže merania sa u väčšiny klientov robili po plávaní.

Jednoduché kondičné testy - záujem prejavili **2 muži a 2 ženy**, urobili sme im 6 rovnovážnych testov, 1 hodnotenie sily brušného svalstva.

7.5. 2015 - výjazd Poradne zdravia vo firme ASEKO

Pri príležitosti Svetového dňa „Pohybom k zdraviu“, kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ a kvôli propagácii aktívneho zdravého životného štýlu bolo vo firme ASEKO preventívne vyšetrených **16 klientov** (14 mužov, z toho **4 nad 50 rokov**) a 2 ženy. Celkový cholesterol bol zmeraný u 16 klientov, 4 muži mali zvýšenú hodnotu od 5 mmol/l do 6,2 mmol/l. Glykémia sa merala 3 klientom, z nich 2 mali zistené hodnoty nad normu. Meranie tlaku krvi sa realizovalo u všetkých zúčastnených zamestnancov, zvýšené hodnoty boli zistené u 7 mužov a 1 ženy, ktorí sú bez antihypertenznej medikamentózneho liečby. **BMI** v medziach normy mali obidve ženy a 6 mužov. Obezitou podľa hodnoty BMI trpia 3 muži, nadváhu majú piati. **Percento telesného tuku** bolo stanovené všetkým zúčastneným.

11.5. 2015 - výjazd Poradne zdravia na námestí SNP v Banskej Bystrici v rámci kampane „Do práce na bicykli“.

Dňa 11.5.2015 sa zamestnanci RÚVZ v B.B. v spolupráci s Občianskou cykloiniciatívou a mestom B. Bystrica podieľali na Národnej kampani pre podporu environmentálnych druhov dopravy v našich mestách pod názvom „Do práce na bicykli“. Celkom o vyšetrenia kardiovaskulárnych rizikových faktorov prejavilo záujem **34 klientov** (23 mužov a 11 žien), z toho bolo **21 osôb vo veku 50+**. **Celkový cholesterol** bol vyšetrený za neštandardných podmienok **29 klientom** – 19 mužom a 10 ženám. Zvýšená hodnota od 5,2 mmol/l do 6,2 mmol/l sa zistila u 4 mužov a 6 žien. Vysoká hodnota nad 6,2 bola nameraná 3 mužom. **Hodnoty krvného tlaku** v norme malo 8 mužov a 7 žien. Zvýšenú hodnotu tlaku krvi (nad 140/90) malo 7 mužov a 2 ženy. Vysoký krvný tlak v pásme nad 160/100 mmHg sa namerál 9 mužom a 1 žene.

Na základe **výpočtu BMI** bola nadváha zistená u 8 mužov a 2 žien a obezita u 2 mužov a 1 ženy. **Percento telesného tuku** bolo zmerané **20 mužom a 9 ženám**.

12.5. 2015 - výjazd Poradne zdravia na námestí SNP v Banskej Bystrici v rámci podujatia „Deň Európy“.

Zdravotno-preventívnych aktivít sa celkom zúčastnilo **44 klientov** – 10 mužov a 30 žien. **35 osôb** bolo vo veku **50 a viac rokov**. Celkový cholesterol si dali vyšetriť spolu 38 klientov, pričom zvýšené hodnoty nad 5,2 mmol/l mali 2 muži a 5 žien. Cholesterol nad 6,2 mmol/l mal 1 muž a 5 žien. Glykémia na lačno bola vyšetrená 1 žene.

Meranie tlaku krvi sa realizovalo u **37 klientov** pričom zvýšené hodnoty (nad 140/90 mmol/l) mali 2 muži a 7 žien. Vysoký tlak krvi (nad 160/100 mmol/l) bol nameraný 2 ženám. Nadváha bola na základe výpočtov **BMI** stanovená 7 mužom a 8 ženám a obezita 1 žene. **Percentuálny podiel telesného tuku** si dali zmerať **8 muži a 30 žien**.

3.6. 2015 - výjazd Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity do Nemeckej - Zámestia a prednáška pre 72 členov Jednoty dôchodcov Slovenska v Nemeckej – Zámostí.

Na zdravotno-výchovnom podujatí, ktoré zorganizovala JDS v spolupráci s naším OPZ, bolo vyšetrených **31** anonymných **osôb v seniorskom veku**, z toho 4 muži a 27 žien. **3 klientky** neanonymne absolvovali **jednoduché testy POPA** na propriocepciu a udržanie rovnováhy. Odznali 2 **prednášky** na témy „Ako sa chrániť pred infekčnými chorobami“ a „**Pohybom proti osteoporóze**“, ktoré si vypočulo **72 seniorov**.

Urobili sme spolu **37 meraní pokojového krvného tlaku**, z toho 4 u mužov a 33 u žien. Krvný tlak sa meral 3 mužom, jednému z nich 2x a 25 ženám, ôsmim z nich 2x. 3 ženy a 1 muž mali nižší tlak ako 110/65, systolický tlak nad 140 malo 12 žien a 2 muži, jednej žene a jednému mužovi sa pri druhom meraní dostal do normy. Diastolický tlak nad 90 sme namerali 5 ženám a jednému mužovi. **Percentuálny podiel tuku z telesnej hmotnosti** sme zmerali **2 mužom a 21 ženám**. **BMI** sme počítali **4 mužom a 26 ženám**. **Parciálnu spirometriu FEV1** sme robili **4 mužom a 26 ženám**, vykonali sme 5 meraní u mužov a 39 u žien. Len 3 muži a 13 žien mali FEV1 aspoň pri jednom meraní na postačujúcej úrovni vzhľadom k referenčnej hodnote.

Aj v r. 2015 prebiehali pravidelné skupinové cvičenia, spojené s kontrolou krvného tlaku ktoré OPZ zabezpečuje prevažne pre seniorov. Naše kvalifikované inštruktorky poskytujú pravidelne pohybovú inštruktáž 6 skupinám – 3 v priestoroch OPZ a 3 v priestoroch klubu Harmónia.

B) TABAK, ALKOHOL, DROGY

Prevenia tabakizmu, negatívne následky aktívneho a pasívneho fajčenia, škodlivé účinky fajčenia vodnej fajky a elektronickej cigarety boli obsahom besedy spojenej s premietaním DVD film „Kým stúpa dym“ pre 30 študentov prvého a druhého ročníka Odborného internátneho učilišťa vo Valaskej. Mladí fajčiari si mohli zistiť stupeň svojej nikotínovej závislosti na základe vyplnenia Fagerstömova dotazníka (17) a zmerania oxidu uhoľnatého (CO) vo vydychovanom vzduchu pomocou prístroja Smokerlyzér (11). Následne im bola poskytnutá krátka intervencia zameraná na zanechanie fajčenia a poskytnuté edukačné materiály k danej problematike.

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku sme pripravili pre návštevníkov nákupného centra EUROPA SC v B.B preventívne podujatie počas ktorého si mohli fajčiari dať zistiť na základe merania oxidu uhoľnatého (3) akí sú silní fajčiari a vyplnením Fagerströmova dotazníka nikotínovej závislosti aj stupeň svojej závislosti na nikotíne. Súčasne im bolo poskytnuté krátke individuálne poradenstvo zamerané na odvykanie od fajčenia ako aj možnosť bezplatnej návštevy Poradne pre odvykanie od fajčenia. V rámci tohto podujatia bol 27 klientom zmeraní aj úsilný výdych za jednu sekundu prístrojom Spirometer.

Rady ako prestať s fajčením sa mohli fajčiari dozvedieť aj prostredníctvom rádia Lumen, ktorému sme poskytli rozhovor.

K Sv. dňu bez tabaku boli venované aj články v regionálnych novinách a na intranetovej webovej stránke.

Problematike prevencie tabakizmu sme sa venovali aj v prednáške pre členov Jednoty dôchodcov v Nemeckej – Zámostie

Pracovníčka Odd. podpory zdravia sa zúčastnila zasadnutia pracovnej skupiny „Prevencia fajčenia“ a Duševné zdravie a drogové závislosti, ktorých je členkou. Na ÚVZ SR zaslala elektronickou cestou pripomienky k dotazníku o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti, ktorý je súčasťou prierezovej štúdie.

V prvom pol roku prejavili záujem o odvykanie od fajčenia prostredníctvom odborného poradenstva v Poradni pre odvykanie od fajčenia 2 noví klienti – muži. Celkom sa individuálnych sedení zúčastnili 12 krát. Konzultácia cez telefón bolo poskytnutá 4 x 2 klientom.

Individuálne odborné poradenstvo zamerané na zanechanie fajčiarskej závislosti bolo poskytované všetkým klientom - fajčiarom v základnej poradni aj počas zdravotno.-preventívnych podujatí v rámci ktorých sme im oxid uhoľnatý vo vydychovanom vzduchu zmerali Smokerlyzénom 40 krát a úsilný výdych za 1 sekundu Spirometrom 156 krát.

Na základe žiadosti boli 1 klientovi cez internet poskytnuté informácie o metódach odvykania od fajčenia ako aj zoznam literatúry k danej téme.

Pre ÚVZ SR bola vypracovaná správa „Odpočít aktivít v rámci plnenia úloh Národného akčného plánu na kontrolu tabak“ za obdobie 2012 – 2014.

Začiatkom rok 2015 bola evidovaním dotazníkov do elektronickej databázy EPIdata a opravou chybných dát ukončená „Štúdia o fajčení a zdravotnom uvedomení. Celkom bolo zaevidovaných 2 400 dotazníkov.

Témy tabakizmu. Alkohol a drogové závislosti rezonovali aj vo všetkých prednáškach odprednášaných pre žiakov a študentov na ZŠ a ŠŠ ale aj pre seniorov – členov Jednoty dôchodcov.

V priestoroch RÚVZ bola vystavené nástenky s témou „Stop nezákonnému obchodu s tabakovými výrobkami“ a „Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami“.

Na základe oslovenia kancelárie WHO na Slovensku Oddelenie podpory zdravia v roku 2014 začalo s prípravou pilotného projektu „*Tobacco*“, s cieľom formou dotazníka a riadeného rozhovoru zistiť u osôb vo veku od 15 rokov proporciu fajčiarov, expozíciu respondentov pasívnemu fajčeniu a reklame na tabakové výrobky, ako aj zmapovať ich názory na danú problematiku. Pôvodný dotazník bol rozšírený o časť mapujúcu zdravotný stav, zdravotné uvedomenie a preventívnu starostlivosť o zdravie respondentov a koncipoval sa celoslovenský prieskumný projekt pod názvom „*TOHES*“. OPZ RÚVZ BB je gestorom tohto projektu. Prieskum sa zrealizoval na celom Slovensku koncom roku 2014, pričom respondenti oboch pohlaví mali byť zastúpení v rovnakom počte a polovica mužov aj žien z každého regiónu mala byť z vidieka a druhá polovica z mesta. V našom regióne sme oslovili 400 respondentov (po 100 mužov a po 100 žien z okresov Banská Bystrica aj Brezno). V decembri 2014 pracovníčky OPZ RÚVZ BB vkladali údaje z dotazníkov z celej republiky do programu EpiData, a v I. polroku 2015 bol projekt vyhodnotený.

Kontroly fajčenia na verejných miestach:

OPZ RÚVZ BB sumarizuje každý mesiac od odborov RÚVZ vykonávajúcich štátny zdravotný dozor výsledky kontrol dodržiavania zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Jednotlivé odbory RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a zabezpečujú hlásenie počtu vykonaných kontrol nápravných opatrení v mesačných intervaloch odboru podpory zdravia. Prvom polroku 2015 bolo vykonaných **1135** kontrol. V priestupkovom a v správnom konaní neboli v prvom polroku v roku 2015 uložené žiadne sankcie, ani pokuty.

Podrobný prehľad vykonaných kontrol podľa mesiacov a jednotlivých odborov je uvedený v tabuľke:

Mesiac	Oddelenie					Spolu
	EPID	HDM	HV	HŽP	OPPL	
Január	8	35	39	22	38	142
Február	10	35	40	38	68	191
Marec	11	33	62	47	65	218
Apríl	10	28	42	50	68	198
Máj	8	48	30	37	71	194
Jún	9	30	46	48	59	192
Spolu	56	209	259	242	369	1135

C) ZDRAVÉ PRACOVNÉ A ŽIVOTNÉ PODMIENKY

OPZ RÚVZ BB zabezpečuje početné poradenské výjazdy do škôl a na pracoviská okresov Banská Bystrica a Brezno, kde na základe anamnézy a vyšetrení vykonaných za štandardných podmienok poskytujú pracovníčky OPZ poradenstvo o zdravom životnom štýle aj s ohľadom na pracovné prostredie a charakter práce klientov. *V prvom polroku 2015 sme takéto služby v rámci výjazdov základnej poradne zdravia poskytli 212 zamestnancom na 8 pracoviskách.*

O význame životného prostredia a hygienicky vhodných životných podmienok pre zdravie sme informovali jednak prostredníctvom nástieniek a panelov v priestoroch RÚVZ, tiež pri skupinových aktivitách zameraných na zdravý životný štýl a na prevenciu infekčných a onkologických ochorení.

2) Preventívne opatrenia vedúce k znižovaniu výskytu infekčných ochorení

Problémy týkajúce sa nutnosti dodržiavať hygienu a zabrániť kontaminácii tela, oblečenia, príbytku a jedla patogénnymi mikroorganizmami sa preberali na besedách a informácie o spôsoboch šírenia nákaz, o opatreniach zabráňujúcich prenosu nákazlivých ochorení a o spôsoboch ochrany, význame očkovania v prevencii, o možnostiach zneškodnenia mikróbov a parazitov a ich vektorov aj o rozpoznaní chorôb, liečbe a zábrane ich šírenia boli témou u 8 skupinových vzdelávacích aktivít o prevencii nákazlivých ochorení. Zdravý životný štýl, dospievanie, hygiena, správna výživa, režim dňa, pohybová aktivita, prevencia infekčných chorôb a parazitárnych nákaz, prevencia STD, škodlivosť látkových aj nelátkových závislostí, fajčenia, alkoholu ((3x ZŠ, 5x DD a SS).

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

Realizácia úlohy v I. polroku 2015

Vyhodnocovaním dát z Testu zdravé srdce za celú SR prispieva OPZ RÚVZ BB k získaniu prehľadu o zdravotnom stave časti obyvateľstva – klientoch Poradní zdravia. Zistené výsledky spolu s hodnotením efektivity poradenstva boli prezentované na XX. Červenkových dňoch preventívnej medicíny s medzinárodnou účasťou. Oddelenie podpory zdravia bolo požiadané aby rovnako ako v roku 2014 spracovalo údaje z poradní zdravia zo všetkých pracovísk OPZ v SR za rok 2014 do Výročnej správy SR.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

Realizácia úlohy v I. polroku 2015-

V prvom polroku 2015 sa vykonávalo špecializované individuálne poradenstvo pre klientov s nadváhou a obezitou v rámci služieb základnej poradne zdravia v Banskej Bystrici a v Brezne, ako aj na 13 výjazdových aktivitách. Odborné poradenstvo znižovania nadváhy a obezity sa poskytovalo na základe zistených skutočností (percento telesného tuku, BMI).

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Gestor
CINDI program SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Na výzvu SZO stredoeurópskym a východoeurópskym krajinám s programom CINDI prebieha od r. 2005 na Slovensku vždy v nepárnom roku kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity obyvateľstva, kde má byť (podľa poľského vzoru „Postaw serce na nogi „) motiváciou účasť v súťaži.

V každom z doterajších ročníkov sa preukázala pozitívna korelácia úbytku hmotnosti so vstupným BMI – pokles hmotnosti sa týkal najmä osôb s nadváhou a obezitou.

Na základe týchto výsledkov sa v r. 2013 tento projekt začlenil medzi úlohy OPZ RÚVZ v SR súvisiace so stratégiami zameranými na znižovanie nadváhy a obezity čo v súčasnosti je vážnym zdravotným problémom na celom svete .

Už v 1. polroku 2014 sme začali s prípravou 6. ročníka kampane, začali sme oslovovať potenciálnych sponzorov a partnerov a načrtli sme časový rámec: leto-jeseň 2014 - získavanie partnerov a podporovateľov, jeseň- zima 2014 príprava plagátov a účastníckych listov, január, február 2015 - tlač materiálov, príprava kampane a plánovanie propagačných podujatí v jednotlivých regiónoch.

Realizácia úlohy v I. polroku 2015

- Príprava a propagovanie kampane Vyzvi srdce k pohybu (Gestor OPZ RÚVZ BB, riešiteľské pracoviská – všetky RÚVZ v SR a ÚVZSR)

- V roku 2015 bol opätovne spustený 6. ročník celoslovenskej akcie „**Vyzvi srdce k pohybu**“, kampaň prebiehala od 23.3. do 14.6.2015. Celkom bolo rozdanych cca 300 účastníckych listov (prihlášok) na každý RÚVZ v SR. Celoslovenská kampaň bola spustená elektronicky. V septembri je plánovaná tlačová konferencia, ktorá bude za prítomnosti zástupcov RÚVZ v SR, médií, sponzorov, atď. Na danej akcii budú vyžrebovaní výhercovia danej súťaže.

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
Vybrané RÚVZ v SR
Realizácia úlohy v I. polroku 2015

Pracovníčky OPZ RÚVZ BB pripomienkovali materiály s návrhmi stratégie tohto programu, pri nožnej spolupráci so Zdravými komunitami.

Pri realizácii projektu „Terénna sociálna práca v prostredí marginalizovaných rómskych komunit v meste Banská Bystrica“ a projekt „Sastipen je zdravie „ spolupracujeme s Kultúrnym združením Rómov Slovenska ,ktoré sídli v meste Banská Bystrica. V I.polroku sme poskytli prednášku s názornou ukážkou v zásadách poskytovania prvej pomoci pre asistentov zdravotnej výchovy ,ktorí pracujú v jednotlivých znevýhodnených komunitách Banskej Bystrice.

V priebehu I. polroka 2015 pravidelne robíme zber ošatenia na RÚVZ a dávame to rodinám,ktoré to potrebujú v obci Telgárt, kde sme predtým daný projekt realizovali.

Ďalej spolupracujeme s koordinátormi a asistentami projektu „Zdravé komunity“.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a RÚVZ v SR

V prvom polroku 2015 sa pracovníčky OPZ RÚVZ BB venovali vysvetľovaniu škodlivých účinkov alkoholu pri prednáškach pre seniorov počas týždňa mozgu , pri prednáškach a besedách pre študentov ZŠ a stredoškóľakov . V pracovnej skupine pre problematiku alkoholu je aj jedna pracovníčka OPZ, v súčasnosti pripravujú odbornú príručku pre problematiku alkoholu.

9.5 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť.

Realizácia úlohy v I. polroku 2015

Oddelenie podpory zdravia participovalo na príprave a spolupodieľaní sa na realizácii aktivít *Národného programu aktívneho starnutia*, ktorý je v gescii Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Už z minulých rokov máme intenzívnu spoluprácu so seniormi, seniorskými organizáciami a zariadeniami sociálnych služieb pre dôchodcov, zameranú na zdravotnú výchovu a vzdelávanie, poradenstvo, prevenciu chorôb a na podporu zdravia a zdraviu prospešných aktivít starších ľudí.

Pokračujú výjazdy základne poradne zdravia vyhradené starostlivosti o seniorskú klientelu - do denných centier seniorov, do domovov dôchodcov, pre Jednotu dôchodcov. Do denných centier a do Agentúry sociálnych služieb chodia pracovníčky OPZ RÚVZ BB monitorovať seniorom krvný tlak, v niektorých kluboch vedú aj skupinové cvičenia seniorov. Skupinových cvičení v priestoroch OPZ pod vedením našich inštruktoriek sa tiež zúčastňujú v prevažnej miere seniorky.

Bolo zrealizovaných 6 skupinových vzdelávacích aktivít pre seniorov

- DC Nádej, Robotnícka ul., Banská Bystrica 3.2.2015
- DC Nádej, Robotnícka ul., Banská Bystrica 24.3. 2015
- KC Sásová, Tatranská 10 Banská Bystrica 26.3. 2015
- Domov sociálnych služieb v Dubovej 22.4. 2015
- Sídlo JDS - stará škola v Nemeckej – Zámostie 3.6. 2015 – 2 prednášky

OPZ bol zapojený ako spoluriešiteľ projektu „*Akadémia banskobystrického seniora*“, ide o projekt EÚ, kde gestorom je MÚ Banská Bystrica. Cieľová skupina sú seniori vo veku nad 50 rokov žijúci v meste Banská Bystrica alebo v jeho blízkom okolí .

Projekt sa začal pripravovať v roku 2013 (august), ukončený a vyhodnotený bol v januári 2015.

Boli zadané dva špecifické ciele :

1. Vytvoriť vzdelávací program zameraný na aktívne starnutie a rozvoj kľúčových kompetencii seniorov
2. Uskutočniť pilotné vzdelávacie kurzy v rámci novovytvoreného programu

Vzdelávací program mal 9 samostatných modulov.

1. Základy komunikácie v anglickom jazyku
2. Základy práce s PC
3. Komunikačné zručnosti, zvládanie stresu a frustrácie
4. Právne minimum pre seniorov
5. Tvorba projektov
6. Zdravé starnutie
7. Tradičné remeslá
8. História medeného mesta
9. Senior Swim (význam telesnej kultúry seniora)

Modul - Zdravé starnutie mal pod patronátom OPZ RÚVZ B. Bystrica. Všetky aktivity boli realizované v II. polroku 2014. V januári 2015 sme spolupracovali s MU pri vyhodnotení daného projektu.

Kampaň Týždeň mozgu“:

V roku 2015 pripadol Týždeň mozgu na 16. – 22.3.2015. Pri tejto príležitosti sme pripravili niekoľko sprievodných zdravotno-preventívnych aktivít pre klientov v produktívnom aj poproduktívnom veku. Zúčastnenci mali možnosť oboznámiť sa s anatómiou a funkciou mozgu, jeho ochoreniami a poruchami pamäti. Zároveň získali informácie ako si udržať dobrú pamäť a ďalej si ju rozvíjať prostredníctvom logických úloh. Na otestovanie svojej pamäti využili pracovné listy (107 klientov). V rámci týždňa mozgu sme na troch miestach (KOMUCE zariadenie pre seniorov Krivánska č.16 Sásová, B. Bystrica, Stredisko sociálnych služieb Na Uhlisku č.1 B. Bystrica, Zariadenie pre seniorov Internátna ul, B.Bystrica) sa zamerali predovšetkým na tréning pamäte pracovnými testami, ako aj individuálnym poradenstvom zameraným na funkciu mozgu a prevenciu mozgových činností.

„Deň otvorených dverí“ v RÚVZ BB - vyšetrenie kardiovaskulárnych rizikových parametrov a individuálne poradenstvo k zisteným výsledkom, tréning pamäti pracovnými listami.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR, spolupracujúce mimovládne organizácie, orgány samosprávy a štátnej správy

Realizácia úlohy v I. polroku 2015

Pre deti a mládež sme v prvom polroku pripravili vzdelávacie a zážitkové podujatia, ktoré možno začleniť do viacerých tematických okruhov:

V I. polroku 2015 boli zrealizované 4 skupinové vzdelávacie aktivity pre mládež o zdravom životnom štýle dospelých

- ZŠ Badín 29.1.2015
- 2 aktivity v ŠOU Valaská 30.3. 2015
- ZŠ Selce 24.6.2015

Úlohy 9.6.1 a 9.6.2 OPZ RÚVZ BB sa v r. 2015 nerealizovali. Okrajovo sme sa stomatohygiene venovali pri 3 prednáškach pre žiakov ZŠ a SZŠ v rámci vzdelávacích blokov prednášok a besied o ochrane zdravia detí a dospelých školákov.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Gestor
RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská

všetky RÚVZ v SR, ÚVZ SR

Realizácia úlohy v I. polroku 2015:

Program CINDI sa mimo obdobia skriningov uplatňuje najmä prostredníctvom Poradni zdravia, formou vyhľadávania rizikových faktorov KV, niektorých metabolických a onkologických chorôb u príslušníkov bežnej populácie bez manifestného ochorenia a bez evidentných klinických známkov. Návštevníci Poradni zdravia sú vyšetřovaní s následným individuálnym poradenstvom a nefarmakologickou intervenciou. V prípade potreby, ak je zistená závažná porucha, sú odosielaní do starostlivosti lekárov v kuratívne. Jedna pracovníčka OPZ je vedúca pracovnej skupiny pre prípravu odbornej príručky k činnosti Základnej poradne zdravia.

V I. polroku bolo celkom v základnej poradni zdravia vyšetřených 137 klientov, z toho bolo prvovýšetřených 68 klientov (13 mužov a 55 žien) na opakovanú kontrolu prišlo 69 klientov (50 %). Za I. polrok bolo zrealizovaných 13 výjazdov Základnej poradne zdravia, kedy bolo vyšetřených 332 klientov. O služby Poradne zdravia mali záujem predovšetkým stredoškólači s maturitou (43 %) a vysokoškólsky vzdelaní ľudia (39 %). Pri prvej návšteve PZ u 20 % mužov a 33 % žien bol zistený TK v kritických hodnotách. Pri opakovaných kontrolách u klientov u ktorých boli zistené zvýšené hodnoty rizikových biochemických parametrov, u 20 % klientov došlo po individuálnom poradenstve k poklesu celkového cholesterolu, u 17% k poklesu glukózy, u 13% klientov sa upravila hladina triglyceridov, u 22 % klientov sa upravil systolický TK a u 28 % klientov diastolický krvný tlak. U 60 % klientov sa zvýšil dobrý cholesterol(HDL), ale, na druhej strane, sa len u 7 % klientov podarilo upraviť BMI.

Na realizácii cieľov programu CINDI sa podieľajú aj špecializované poradne, pracovníčky OPZ vedú Poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity, Poradňu pre odvykanie od fajčenia, Poradňu pre nefarmakologické ovplyvňovanie krvného tlaku, Poradňu na znižovanie nadváhy a obezity.

Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity

Telovýchovná lekárka v POPA poskytla v 1. polroku 2015 vo svojich priestoroch špecializované poradenstvo 3 klientkam a 1 klientovi, ktorým sa okrem antropometrie a meraní tlaku urobilo 24 špeciálnych vyšetření a funkčných testov. POPA mala v prvom polroku 3 výjazdy – na Slovenskej pošte, na Krytej plavárni a v Nemeckej - Zámostí pre seniorov, členov Jednoty dôchodcov, kde sa popri službách základnej poradne zdravia poskytovalo aj špecializované poradenstvo. 122 klientom. Poradenstvo o vhodnej pohybovej aktivite a o vhodnosti pohybu pri rôznych zdravotných problémoch sa poskytovalo aj e-mailom.

9.8 TOHES (TOBACCO AND HEALT EDUCATIONAL SURVEY) - ŠTÚDIA O ZDRAVOTNOM UVEDOMENÍ A FAJČIARSKYCH NÁVYKCH DOSPELEJ POPULÁCIE V SR

Cieľ projektu

Získať údaje na podporu surveillance kontroly tabaku. Monitorovať prevalenciu fajčenia a rôzne aspekty fajčiarskych návykov dospeléj populácie SR. Hodnotiť dopad dlhodobých inervenčných aktivít zameraných proti fajčeniu.

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Realizačné výstupy

Realizácia projektu prebiehala v auguste až októbri 2014 vo všetkých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR (poradenských centrách ochrany a podpory zdravia). Štúdia prebiehala vo vekovej kategórii 18- až 64-ročných osôb.

Realizácia úlohy v I. polroku 2015:

Štúdia TOHES pokračovala v I. polroku zozbieraním dotazníkov zo všetkých 36 participujúcich RUVZ a ich spracovaním. Celkovo bolo spracovaných 4052 dotazníkov od 2015 mužov a 2037 žien. Dotazníky boli pracovníkmi oddelenia výchovy ku zdraviu navkladané do počítačového programu, vyčistené a pripravené na analýzu. V súčasnosti sa pripravuje komentár k výstupom z analýz podľa požiadaviek gestora štúdie CDC USA a WHO. Z predbežných analýz uvádzame len základný výsledok a to prevalenciu denného fajčenia. V analyzovanom súbore fajčí 29 % respondentov. z toho 33,7% mužov a 24,4% žien. Údaje budú prevážené na vekovú skladbu obyvateľstva SR a porovnané s údajmi zistenými v predchádzajúcich štúdiách.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Bardejove**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRONÝCH CIEĽOV

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKOL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia.

V RÚVZ Bardejov v roku 2015 projekt realizovali zamestnanci referátu hygieny detí a mládeže.

Cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parnskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Gestorom projektu je ÚVZ SR.

Projekt „Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska“ bol plnený na základe metodického usmernenia gestora. Do plnenia projektu bola vybraná Základná škola, Toplianska 144, 086 42 Raslavice. Projekt sa realizoval formou dotazníkových prieskumov s nasledovným zameraním:

- Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka.
- Dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov.
- Dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov žiaka.
- Dotazník o fajčení.
- Dotazník o škole.
- Dotazníky – Kontrola školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrola vlhkosti a plesní.
- Formulár - kontrola zariadení pre osobnú hygienu.
- Denníky obsadenosti učební.

Na doplnenie údajov bola priložená snímka budov – pavilónov ZŠ Raslavice.

Žiakmi bolo spolu vyplnených 255 dotazníkov, pretože každý z troch dotazníkov určených pre žiakov vyplnilo 85 žiakov 4. – 6. ročníka, dotazník o fajčení vyplnilo 45 zamestnancov školy. Ostatné dotazníky vyplňovali na základe ohliadok a inšpekcií priestorov školy zamestnanci RÚVZ v spolupráci s vedením a poverenými zamestnancami školy. Získané údaje boli vložené do vytvorených databáz v programoch Excel a Word a v stanovenom termíne zaslané gestorovi prostredníctvom RÚVZ v Prešove v zmysle metodického usmernenia.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľom je získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR. RÚVZ so sídlom v Bardejove do plnenia tejto úlohy na rok 2015 nebol vybraný.

1.6 TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety)

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

1.7 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

CIEĽ:

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev a odborné usmernenia ÚVZ SR. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vedie podľa Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradovanie prác do kategórií.

Ku dňu 30. 6. 2015 za okres Bardejov evidujeme 20 subjektov, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce. K 31. 12. 2014 sme v okrese Bardejov evidovali programom ASTR 124 zamestnancov z toho 21 žien, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do 3. a 4. kategórie z hľadiska zdravotných rizík a to v prevádzkach 20 právnych subjektov. Počty týchto zamestnancov budú aktualizované k 31. 12. 2015.

V prvom polroku 2015 nebolo vydané žiadne rozhodnutie na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sme sledovali pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Bola vykonaná 1 previerka. Ďalej v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sledujeme výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Je možné konštatovať, že intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci sú vykonávané v súlade s legislatívou.

Za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce neboli v prvom polroku 2015 uložené sankcie.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Pri výkone ŠZD sme kontrolovali uplatňovanie nariadenia vlády č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev.

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 10 previerok poľnohospodárskych subjektov so zameraním hlavne na zisťovanie používania a skladovania veľmi toxických a toxických látok a zmesí, vypracovanie posudkov o riziku a schválenie prevádzkových poriadkov, spôsob evidencie veľmi toxických a toxických látok a zmesí, zabezpečenie odbornej spôsobilosti zamestnancov na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami a dĺžku odbornej praxe, poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie, zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti o zamestnancov a pod..

V súvislosti s tým je možné konštatovať, že v poľnohospodárskych subjektoch sme nezistili používanie veľmi toxických látok a zmesí. Pokračuje trend z predchádzajúcich rokov a to, že na ochranu rastlín sa používajú prípravky klasifikované len ako toxické látky a zmesi, aj to len v ojedinelých prípadoch, pretože poľnohospodárske subjekty sa zamerali skôr na používanie menej škodlivých prípravkov, ktoré nie sú klasifikované ako toxické. V prevažnej miere sa uprednostňuje nákup prípravkov na ochranu rastlín priamo pred ich aplikáciou a len v potrebnom množstve, čím sa nevytvárajú skladové zásoby, resp. si poľnohospodárske subjekty zabezpečujú ochranu rastlín dodávateľským spôsobom, ktorým im dodávateľské firmy poskytnú kompletne tieto služby. Boli získavané údaje o likvidácii obalov a nepoužitelných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí. Ďalej bolo sledované ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Previerkami neboli zistené žiadne závažné nedostatky, resp. porušenie právnych predpisov.

K 30. 6. 2015 na RÚVZ so sídlom v Bardejove boli doručené 3 oznámenia o začatí vykonávania dezinfekcie a regulácii živočíšnych škodcov.

V prvom polroku 2015 sme nezaznamenali žiadnu mimoriadnu situáciu a haváriu v okrese Bardejov súvisiacu s uvedenou problematikou.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Medzi pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity je v našom okrese zaradená práca s cytostatikami v onkologickej ambulancii NsP Sv. Jakuba, n. o., Bardejov, ktorá je zároveň z hľadiska zdravotných rizík zaradená do tretej kategórie rizikových prác.

V súvislosti so znižovaním zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu bolo uplatňované nariadenie vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

V prvom polroku 2015 v rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 1 previerku so zameraním na pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity, t. j. na práce, pri ktorých dochádza k expozícii zamestnancov prachu z rôznych druhov tvrdého dreva. Išlo o drevospracujúcu prevádzku, respektíve stolársku dielňu.

V súvislosti s odstraňovaním azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb bolo RÚVZ so sídlom v Bardejove v prvom polroku 2015 vydaných 5 rozhodnutí pre subjekty:

- 1) Regena ES s. r. o. Strážske, Mierová 142, 072 22 Strážske – demontáž stúpačkových azbestocementových kanalizačných rúr v bytových jadrách v Bytovom dome na ul. Ťačevská č. 8 – 14 v Bardejove
- 2) Dušan Poperník, Gen. Svobodu 682/5, 089 01 Svidník - demontáž stúpačkových azbestocementových kanalizačných rúr v bytových jadrách v Bytovom dome na ul. Komenského č. 28 - 33 v Bardejove
- 3) Dušan Poperník, Gen. Svobodu 682/5, 089 01 Svidník - demontáž stúpačkových azbestocementových kanalizačných rúr v bytových jadrách v Bytovom dome na ul. Ťačevská č. 8 - 14 v Bardejove
- 4) SAMP SLOVAKIA s. r. o., 29. augusta 4, 085 01 Bardejov – demontáž strešnej krytiny obsahujúcej azbest z objektu rodinného domu v Hankovciach č. 19
- 5) Regena ES s. r. o. Strážske, Mierová 142, 072 22 Strážske – demontáž stúpačkových azbestocementových kanalizačných rúr v bytových jadrách v Bytovom dome na ul. Komenského č. 566/27, blok K7 v Bardejove

Bolo predložených 5 oznámení o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest. Po oznámení o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest bola následne vykonaná kontrola – miestne zisťovanie, ktorá bola ukončená záznamom (4).

V rámci ŠZD sa zameriavame na vyhľadávanie pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov, na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém.

Vedíme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Pri výkone ŠZD sledujeme uplatňovanie vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.

V našom okrese nemáme vyhlásené rizikové práce z hľadiska dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

V prvom polroku 2015 sme nešetrili žiadne podozrenie na chorobu z povolania z hľadiska DNJZ.

2.2. INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ:

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

V spolupráci so zamestnávateľmi a PZS sa realizujú aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci, usmerňovanie zlepšovania pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov. Zapájame sa do európskych informačných kampaní zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci, odkomunikovanie zdravotných rizík z faktorov práce a pracovného prostredia, hľadanie efektívnych spôsobov ochrany a podpory zdravia pri práci a realizáciu vhodných preventívnych opatrení. Osobitne sa vykonáva poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO).

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ:

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

V prvom polroku 2015 bolo posúdených 7 nových chránených pracovísk alebo dielní a bolo vydané 1 stanovisko.

V rámci ŠZD boli vykonávané kontroly zamerané prevažne na kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného

dozoru na pracoviskách, doplneného o údaje o zamestnancoch z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok. Pri týchto kontrolách bolo

zistené, že všetky pracoviská vyhovujú požiadavkám uvedeným v zákone č. 355/2007 Z. z., všeobecne záväzným predpisom vydaných na jeho vykonanie a iným všeobecne záväzným právnym predpisom, ktoré upravujú ochranu verejného zdravia. Neboli uložené žiadne nápravné opatrenia. Kontrolné listy informovanosti neboli použité na žiadnom pracovisku. Na pracoviskách sú zamestnávané osoby zdravotne spôsobilé.

V prvom polroku 2015 bolo RÚVZ so sídlom v Bardejove vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru 6 kontrol pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk, a to:

- ❖ V kancelárii v Osikove č. 114 – rodinný dom, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena – renálne ochorenie) v profesii kombinované administratívno – kancelárske činnosti. Činnosť je zameraná na evidenciu došlej a odoslanej pošty, archiváciu spisov, vystavovanie faktúr a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2012/647-3 zo dňa 25. 9. 2012.
- ❖ V kancelárii v Osikove č. 231 – rodinný dom, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena – epileptické záchvaty) v profesii administratívny pracovník. Činnosť je zameraná na prijímanie pošty, vytváranie databáz, komplexný emailový marketing, kopírovanie, skenovanie a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/194-3 zo dňa 26. 3. 2013.
- ❖ V kancelárskych priestoroch na ul. Železničná č. 319 v Raslaviciach, kde pracujú 2 občania so zdravotným postihnutím (muž a žena – postihnutie pohybového aparátu a psychiky) v profesii nižší účtovník, kancelársky a manipulačný zamestnanec. Činnosť je zameraná na evidenciu a účtovanie pokladne, vedenie účtovného denníka, účtovanie miezd, spravovanie internetovej stránky, tlačenie dodacích listov, etikiet a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2012/223-3 zo dňa 25. 4. 2012.
- ❖ V archíve v objekte Obecného úradu v Koprivnici, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (muž – postihnutie pohybového aparátu) v profesii archivár. Činnosť je zameraná na archiváciu a administratívne práce. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/133-3 zo dňa 6. 3. 2013.
- ❖ V predajni kvetinárstva na ul. Mlynská č. 1 v Bardejove, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena – epilepsia) v profesii predavač. Činnosť je zameraná na predaj tovaru, výrobu vencov a kytíc, aranžovanie kvetov a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/154-3 zo dňa 13. 3. 2013.
- ❖ V kancelárii na ul. Slovenská č. 5 v Bardejove, kde pracujú 2 občania so zdravotným postihnutím (ženy – postihnutie pohybového aparátu a ciev) v profesii účtovník všeobecný, administratívny zamestnanec. Činnosť je zameraná na spracovávanie účtovníctva, spisovanie účtovných dokladov, evidenciu pohľadávok a záväzkov, kopírovanie a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/146-3 zo dňa 25. 3. 2013.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH – k 30. 6. 2015

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Bardejov	7	1	6	6	8	0	nie	nie	-

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

RÚVZ	Vydané rozhodnutia 2009-2014	Vydané stanoviská 2009-2014
Bardejov	2009 - 49	0
	2010 – 88	0
	2011 – 45	0
	2012 – 26	0
	2013 - 46	0
	2014 - 30	6
Spolu	284	6

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

V rámci tejto úlohy bolo v 1. polroku 2015 odobratých a laboratórne analyzovaných na množstvo jodidu draselného a feroxyanidu draselného spolu **10 vzoriek** kuchynskej soli (vrátane morskej soli). Obsah KI a feroxyanidu draselného vo vyšetrovaných vzorkách bol v súlade s údajmi deklarovanými na obale odobratých vzoriek a vyhovoval požiadavkám Potravinového kódexu SR.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EU LEGISLATÍVU

V rámci tejto úlohy boli v 1. polroku 2015 odobraté **2 vzorky** keramických výrobkov na prítomnosť ťažkých kovov: olovo, kadmium, ortuť. Vzorky boli odoslané na laboratórnu analýzu na RÚVZ so sídlom v Poprade, výsledky laboratórných rozborov doposiaľ neboli doručené.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

V súvislosti s touto úlohou bolo v 1. polroku 2015 v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru odobratých spolu 10 vzoriek kozmetických výrobkov.

Vo februári boli odobraté **4 vzorky** kozmetických výrobkov pre dospelých - šampóny, výrobky na sprchovanie a do kúpeľa na chemické laboratórne vyšetrenie (konzervačné látky: 4-chlór -m- krezol, 4-chlór-3,5xylenol, benzalkónium chlorid, bromid, sacharinát, benzetónium chlorid, triklosan, chlórbutanol, kyselina salicylová a jej soli) a boli odoslané RÚVZ so sídlom v Bratislave. Výsledky laboratórných vyšetrení vyhoveli požiadavkám aktuálne platnej legislatívy.

V apríli boli odobraté **3 vzorky** kozmetických výrobkov pre deti na mikrobiologické (test stability) a chemické laboratórne vyšetrenie (konzervačné látky: chlórbutanol, kyselina propiónová). Vzorky boli odoslané na laboratórne vyšetrenie RÚVZ so sídlom v Žiline. Výsledky laboratórných vyšetrení vyhoveli požiadavkám aktuálne platnej legislatívy.

V júni boli odobraté **3 vzorky** kozmetických výrobkov pre dospelých – krémy na bielenie pokožky a proti pigmentovým škvrám na chemické laboratórne vyšetrenie (zakázané látky: estrodiol, estriol, progesteron, glukokortikoidy) a na kontrolu označovania. Vzorky boli odoslané na laboratórne vyšetrenie RÚVZ so sídlom v Bratislave. Výsledky laboratórných vyšetrení neboli doposiaľ doručené.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

V 1. polroku 2015 neboli vykonané kontroly označovania nanomateriálov v kozmetických výrobkoch u zodpovedných osôb.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVÍN A ÁROM

V roku 2015 sa vykonáva monitoring spotreby **3 vybraných prídavných látok**: E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany, E 960

glykosidy steviolu a **2 vybraných aróm**: mentofurán a kumarín na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín.

V rámci tejto úlohy bolo v 1. polroku 2015 odobratých 5 vzoriek potravín: 2 vzorky na obsah kyseliny benzoovej a kyseliny sorbovej (výsledky laboratórných rozborov vyhovelí požiadavkám platnej legislatívy), 1 vzorka na obsah glykosidov steviolu (výsledky neboli doposiaľ doručené), 1 vzorka na obsah mentofuránu (výsledky neboli doposiaľ doručené) a 1 vzorka na obsah kumarínu (výsledky laboratórných rozborov vyhovelí požiadavkám platnej legislatívy).

Zároveň monitoring ďalej pokračuje získavaním údajov od 20 respondentov dotazníkovou metódou (vo vekovej kategórii 19 – 35 rokov (5 žien a 5 mužov) a vo vekovej kategórii 36 - 54 rokov (5 žien a 5 mužov)) ich spracovaním a vyhodnotením.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Cieľom projektu je zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Gestorom projektu je ÚVZ SR.

V I. etape v roku 2015 sa projekt realizuje (príprava metodiky, dotazníkov a pod.) na úrovni gestora – ÚVZ SR so sídlom v Bratislave. Na regionálnej úrovni je plánované jeho plnenie v II. etape v roku 2016 a v ďalších rokoch.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestorom projektu je Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog a Úrad verejného zdravotníctva SR.

V prvom polroku v stanovenom termíne dňa 27. 3. 2015 bol na základe metodického pokynu gestorov realizovaný prieskum ESPAD v Cirkevnej spojenej škole (CSS) v Bardejove, Jiráskova 5, 085 01 Bardejov – u žiakov 9. ročníka Cirkevnej základnej školy sv. Egídia a u všetkých prítomných študentov 1. – 4. ročníkov a 8. ročníka (oktáva) Gymnázia sv. J. Bosca, ktoré sú organizačnými zložkami CSS. Prieskum bol vykonaný dotazníkovou formou u všetkých prítomných žiakov požadovaných ročníkov a tried v zmysle metodického usmernenia.

Spolu sa prieskumu zúčastnilo 98 žiakov, z toho 48 chlapcov a 50 dievčat CSS na Jiráskovej ul. č. 5 v Bardejove v rámci uvedených organizačných zložiek školy. Dotazníky vložené respondentmi do pripravených obálok spolu s hláseniami za jednotlivé triedy boli zaslané gestorovi projektu.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v predškolských a školských zariadeniach bolo pracovníkmi oddelenia v roku 2015 vykonaných 99 kontrol, zameraných na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Gestorom projektu je ÚVZ SR.

Projekt „Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku“ bol na základe metodického usmernenia gestora realizovaný formou dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7 – 10 ročných detí zamestnancami referátu hygieny detí a mládeže.

Do plnenia projektu boli vybrané dve základné školy, a to jedna mestská: Základná škola, Wolkerova 10, 085 41 Bardejov – 41 žiakov z dvoch tried v rámci I. stupňa ZŠ a jedna vidiecka: Základná škola, Družstevná 222, 086 12 Kurima - 39 žiakov z dvoch tried v rámci I. stupňa ZŠ.

Spolu sa prieskumu zúčastnilo 80 žiakov vo vekovej skupine od 7-10 rokov.

Získané údaje od respondentov boli vložené do vytvorenej počítačovej databázy, ktorá bola v stanovenom termíne zaslaná gestorovi.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Gestorom projektu je RÚVZ so sídlom vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR.

Na regionálnej úrovni sa projekt plnil v predchádzajúcich rokoch na základe metodických usmernení gestorov formou zisťovania údajov vykonávaním cieleného štátneho dozoru a dotazníkového prieskumu so zameraním na monitoring hygienického stavu telovýchovných zariadení v zmysle platných právnych predpisov, na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách, monitorovanie chorobnosti, zdravotného stavu žiakov atď. Získané údaje z dotazníkov boli vkladané do vytvorených počítačových databáz a tieto boli zaslané spolu so sprievodnými správami v stanovených termínoch gestorovi projektu – ÚVZ SR.

V roku 2015 sa projekt realizuje na úrovni gestorov (tvorba databázy získaných údajov z regiónov, analýzy a vyhodnotenie údajov, záverečné spracovanie a pod.).

Po vyhodnotení projektu budú jeho výsledky okrem iného využívané na realizáciu intervenčných programov na školách zameraných na rozvoj fyzickej aktivity rôznymi formami vrátane vykonávania edukačných aktivít s cieľom pôsobiť na deti a mládež v oblasti podpory ich aktívnej fyzickej aktivity v záujme zlepšenia telesnej kondície.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a proti pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2015, ktorý bol vypracovaný v súlade so zákonom MZ SR č. 355/2007 Z. z., o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou na rok 2015.

Vlastné očkovanie je zabezpečované praktickými lekármi pre deti, dorast a dospelých v okrese Bardejov. Očkovacia schéma, ktorá je súčasťou očkovacieho kalendára bola zaslaná všetkým praktickým lekárom pre deti a dorast a dospelých nášho okresu. V našom okrese pracuje 18 praktických lekárov pre deti a dorast a 26 praktických lekárov pre dospelých.

Pravidelne vykonávanou kontrolou očkovania k 31.8. sledujeme zaočkovanosť našej populácie. Kontrola povinného očkovania detí a dospelých v okrese Bardejov bola naposledy vykonaná v roku 2014 podľa Usmernenia hlavného hygienika SR č. OE/5271/2014, RZ-13 9652014 z 27.6.2014 a bola zaslaná na RÚVZ so sídlom v Prešove. Vo všetkých ambulanciách pre deti a dorast nebola v rámci povinného očkovania zaočkovanosť nižšia ako 98 %. Pri kontrole očkovania neboli zistené nedostatky v evidencii, dokumentácii a vo výkone očkovania. V našom okrese nie sú utečenecké tábory, preto ani problémy s tým súvisiace sa nás netýkali. Nemali sme hlásené žiadne nežiaduce postvakcinačné reakcie po očkovaní. Pri kontrole očkovania neboli zistené závažnejšie problémy, menšie problémy sa riešili priebežne, osobným kontaktom s lekármi, zasielaním upozornení rómskym spoluobčanom, aby sa dostavili na povinné očkovanie.

Odmietnutie povinného očkovania sme zaznamenali v 2 prípadoch. Ide o odmietnutie základného očkovania v oboch prípadoch.

Pri kontrole očkovania bola na jednotlivých ambulanciách všeobecných praktických lekárov pre deti a dorast vykonaná kontrola so zameraním na dodržiavanie chladového reťazca. Kontrolou bolo zistené, že vo všetkých (18) ambulanciách sú k dispozícii samostatné chladničky na uchovávanie vakcín, taktiež je pravidelne vykonávaná kontrola chladového reťazca chladničkovými teplomerami a sú zaznamenávané údaje o dosiahnutej teplote.

Počas Európskeho imunizačného týždňa (EIW), ktorý sa konal v dňoch od 20.4. do 25.4. 2015 boli pracovníkmi Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove vykonané nasledovné aktivity:

1. V regionálnej tlači, v Bardejovských novostiach, bol uverejnený článok na tému Európsky imunizačný týždeň, s uvedením adresy a telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre informovanie verejnosti o očkovaní.
2. V priebehu celého týždňa boli na teletextových stránkach našej regionálnej bardejovskej televízie (BTV) uverejňované informácie o význame EIW s uvedením

telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre poskytovanie informácii o očkovaní.

3. Všetkým praktickým lekárom pre deti, dorast a dospelých v okrese Bardejov (44) bola zaslaná informácia o význame EIW. Súčasne bol všetkým uvedeným lekárom zaslaný leták „Európsky imunizačný týždeň“, ktorý bol vyvesený vo všetkých čakárňach pre pacientov ako informácia pre rodičov očkovaných detí a ostatných pacientov.
4. Vo vestibule budovy RÚVZ so sídlom v Bardejove boli na nástenke uverejnené informácie o tejto aktivite pre informovanie verejnosti so základnými informáciami o očkovaní – povinné očkovanie, očkovanie pred cestou do zahraničia a pod..
5. Na webovej stránke nášho RÚVZ so sídlom v Bardejove bol uverejnený článok na tému „Európsky imunizačný týždeň“, s uvedením adresy a telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre poskytovanie informácii verejnosti o očkovaní.
6. V školských a predškolských zariadeniach okresu boli rozdistribuované letáky s témou očkovania.
7. V rámci poradenstva v oblasti očkovania boli v tomto týždni poskytované informácie pre laickú verejnosť (12) a zdravotníckych pracovníkov (5) najčastejšie o očkovaní pred cestou do zahraničia a očkovaní zdravotníckych pracovníkov proti VHB a posune očkovania z dôvodu KI.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľom je znižovať chorobnosť, úmrtnosť a následky po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnuť zlepšenia kvality života, skvalitniť surveillance prenosných ochorení a zvýšiť edukáciu obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

Čo sa týka hlásenia prenosných ochorení, spolupráca s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, s infektológmi a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku je veľmi dobrá.

Informovanosť a zvyšovanie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení je zabezpečovaná aj cestou programu EPIS, ktorý sprostredkováva širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Vzdelávanie verejnosti zabezpečujeme aj vydávaním článkov v mestskej tlači (2 články v týždenníku Bardejovské novosti – Európsky imunizačný týždeň, Deň hygieny rúk), zverejňovaním aktuálnej epidemiologickej situácie na web stránke nášho úradu (6x). Lekárom prvého kontaktu zasielame mesačne aktuálne informácie o epidemiologickej situácii v našom okrese spolu aj s novinkami v očkovaní a výskyte ochorení preventabilných očkovaním.

Taktiež zdravotnícka verejnosť a laická verejnosť má prístup k aktuálnym informáciám, ktoré sú uverejňované na web stránke nášho RÚVZ (mesačná aktuálna epidemiologická situácia v okrese Bardejov, iné dôležité informácie). Pri oddelení epidemiológie pracuje poradňa očkovania, ktorá za 1. polrok poskytla informácie 13 klientom poradne, zväčša telefonicky, prípadne mailom.

Analýza prenosných ochorení za 1. polrok 2015, porovnanie výskytu prenosných ochorení s rokom 2014, a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy:

Pri sledovaní zdravotného stavu obyvateľstva vidíme rozdiely v chorobnosti v porovnaní s minoritnou skupinou rómskeho obyvateľstva. V okrese žije cca 10 % Rómov v 24 osadách. Nízky hygienický štandard bývania, často bez zásobovania rómskeho obyvateľstva nezávadnou pitnou vodou, obydlia so suchým záchodom, vysoká, takmer 100% nezamestnanosť, výrazne vplývajú nielen na šírenie prenosných ochorení, ale celkovo na zdravotný stav, pričom priemerná dĺžka života Rómov v okrese je kratšia o 8 – 10 rokov. V súvislosti s tým zaznamenávame pravidelne výskyt vírusovej hepatitídy typu „A“ (VHA).

Cyklicky výskyt VHA je každých 4 – 5 rokov v našom okrese, čo potvrdzuje aj 20 ročné sledovanie. V roku 2005 ochorelo 31 osôb, v roku 2008 sme zaznamenali až 104 prípadov ochorenia. V roku 2009 nastal pokles ochorení na 57 prípadov, čo svedčí o spomínanej cykličnosti výskytu tohto ochorenia. Od roku 2013 (v decembri) sme zaznamenali prvé prípady ochorenia, ktoré pretrvávali až do roku 2014 s celkovým počtom 95 prípadov, čo potvrdzuje už spomínanú cykličnosť tohto ochorenia. V roku 2015 sme doteraz zaznamenali 6 prípadov.

Počet iných prenosných ochorení je každý rok približne rovnaký, s malým výkyvom chorobnosti na črevné ochorenia, zvlášť salmonelózy a kamylobakteriázy.

Stabilne dobrá situácia je u chorôb preventabilných očkovaním a to u morbil, ktorú sme nezaznamenali od roku 1997 a rubeoly od roku 1996. Čo sa týka ochorenia na pertussis, v 1. polroku sa nevyskytol ani jeden prípad, zaznamenaný bol 1 prípad ochorenia na parotitídu.

Exotické, resp. importované ochorenia sme nezaznamenali ani v tomto roku.

Čo sa týka výskytu salmonelóz, od roku 2003 evidujeme výrazný pokles ochorení. V 1. polroku 2015 bolo zaznamenaných 20 ochorení, čo je pokles oproti 1. polroku 2014 (34). Vo výskyte salmonelóz sme nezaznamenali žiadnu explozívnu epidémiu, okrem 1 malej rodinnej epidémie (2 ochorenia). Najčastejším faktorom prenosu u salmonelóz boli udávané domáce vajcia a kuracie mäso. Najviac ochorení vyvolala *Salmonella enteritidis* (16), *S. typhimurium* (1), *S. virchow* (1), *S. brandenburg* (1), *S. newport* (1).

Za posledné roky zaznamenávame nárast vo výskyte alimentárnych ochorení vyvolaných kamylobaktériami, avšak počet ochorení za 1. polrok 2015 bol 49, čo znamená výraznejší pokles oproti 1. polroku 2014 (65). Najčastejším faktorom prenosu sú nedostatky pri príprave a manipulácii so surovým mäsom (kuracie, bravčové), o čom svedčí i sporadický výskyt tohto ochorenia, zväčša u ľudí, ktorí pripravovali stravu (opekačky, domácnosť). Zaznamenaná bola 1 rodinná epidémia, kde faktor prenosu nebol zistený. Ochorenia vyvolala 48x *Campylobacter jejuni* a 1x *Campylobacter coli*.

Podobná situácia bola aj u dyzentérie, kde posledným vyšším výskytom bol rok 2000/68 prípadov, v 1. polroku 2015 sme zaznamenali 6 prípadov, čo je zvýšený počet ako v 1. Polroku 2014 (3). Všetky ochorenia sa vyskytli v rodinách s nízkym hygienickým štandardom. Ochorenia vyvolala 6x *Shigella flexneri*.

Počet črevných ochorení vyvolaných inými mikroorganizmami (*E. coli* enteropatogénne) sa výrazne znížil za posledné roky. V 1. polroku 2015 bolo evidovaných 9 ochorení, čo predstavuje zníženie počtu oproti 1. polroku 2014 (15).

Epidemický výskyt vírusovej hepatitídy typu A sa naposledy vyskytol na prelome rokov 2008 a 2009 s počtom ochorení 161. V roku 2010 a 2011 sa nevyskytol ani jeden prípad, v roku 2012 dva prípady, v roku 2013 - 48, v roku 2014 – 46 prípadov, a v roku 2015 v 1. polroku s počtom 6 prípadov.

Akútna VHB sa vyskytuje už niekoľko rokov len vzácné. V roku 2006 bol potvrdený len jeden prípad ochorenia, odvtedy neevidujeme žiadne akútne ochorenie. Je to výsledok zavedenia pravidelného povinného očkovania detí.

Z hepatitíd zaznamenávame len výskyt chronického nosičstva VHC a HBsAg pri VHB. V roku 2009 sme zaznamenali 10 prípadov chronického nosičstva VHC, v roku 2010/4, v roku 2011/2, v roku 2012/9 prípadov nosičstva, v roku 2013/3, v roku 2014/ 4 a v 1. polroku 2015 bol zaznamenaný 1 prípad chronického nosičstva HCV.

Od roku 2002 evidujeme nárast prípadov nosičstva HBsAg. Za rok 2008 a v roku 2009 sme zaevidovali 14 prípadov nových nosičov HBsAg, v roku 2010 pribudlo ďalších 13 nových prípadov, v roku 2011 stúpol počet nových prípadov nosičstva na 18, v roku 2012 to bolo 10 prípadov, v roku 2013 – 14 prípadov, v roku 2014 stúpol počet prípadov nosičstva na 20, a v 1. polroku 2015 bolo evidovaných 5 prípadov nových nosičstiev. Takmer vo všetkých

prípadoch išlo o bezpríznakové nosičstvo zistené v rámci preventívnej prehliadky, alebo ako súčasť vyšetrení v rámci predoperačného vyšetrenia.

Počet ochorení na varičelu koliše po poklese v roku 2009. V roku 2006 bolo hlásených 336 ochorení, v roku 2007/302, v roku 2008/192, v roku 2009/125, ale v roku 2010 sme zaznamenali nárast prípadov ochorenia na 380. V roku 2011 bolo zaznamenaných už len 104 prípadov ochorenia, v roku 2012 to bolo 270 prípadov, v roku 2013 – 317 prípadov, v roku 2014 – 206 prípadov. Ochorenia prebiehali bez komplikácií a vyskytovali sa prevažne u detí predškolského a školského veku. V 1. polroku 2015 bolo zaznamenaných 344 ochorení na varičelu.

V roku 2007 sme zaznamenali 3 prípady ochorenia na meningokokovú meningitídu, v roku 2010 sme mali len 1 prípad meningokokovej meningitídy u 15 ročného chlapca, vyvolanú *Neisseria meningitidis* typu B. V roku 2011 sme tiež zaznamenali len 1 prípad meningokokovej meningitídy u 2,5 - ročného rómskeho chlapca, vyvolanú *Neisseria meningitidis* typu B (6 rodinných kontaktov - ZZD). V roku 2012 a 2013 sme zaznamenali ani jedno ochorenie. V roku 2014 sa vyskytlo 1 ochorenie u 30 – ročného muža, vyvolané *Neisseria meningitidis* typ C (5 – rodinných kontaktov). Za 1. polrok 2015 sme nezaznamenali ani jeden prípad ochorenia.

V 1. polroku 2015 sme zaznamenali 1 prípad hemofilovej meningitídy u 3 - ročného rómskeho dievčaťa, vyvolaný *Haemophilus influenzae* typ B. Posledný prípad sme evidovali v roku 2003.

Posledné prípady kliešťovej encefalitídy sme zaznamenali v roku 2014, prvý prípad u 50 – ročného muža, ktorý udával konzumáciu ovčieho syra, prisatie kliešť'a neudával. Druhý prípad sa vyskytol u 24 - ročnej ženy na materskej dovolenke, v anamnéze udávala prisatie kliešť'a. V 1. polroku 2015 sme nezaznamenali žiadny prípad.

Čo sa týka Lymeskej boreliózy, zaznamenávame výkyvy v počte ochorení. V roku 2007 bolo hlásených 32 ochorení, v roku 2008 a 2009 bolo hlásených len po 5 prípadov ochorení, ale už v roku 2010 bolo zaznamenaných 31 prípadov ochorenia, v roku 2011/21, v roku 2012/43, v roku 2013/44, v roku 2014/36 ochorení a v 1. polroku 2015 sme zaznamenali len 7 prípadov ochorenia. Väčšina chorých uvádza akvizíciu kliešť'a.

V 1. polroku 2015 nemáme evidovaný nový prípad nosičstva HIV a ani ochorenie na AIDS. Čo sa týka analýz prenosných ochorení, tie vykonávame 1 x mesačne, štvrťročne, polročne a ročne v písomnej forme.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľom EPIS-u je posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení a začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do sietí EÚ.

Využívame možnosti, ktoré EPIS poskytuje - vkladanie prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, vkladanie prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne a systém rýchleho varovania (v zmysle „Štandardných postupov pre manažment prípadov infekčných ochorení“).

Za 1. polrok 2015 sme spracovali a do epidemiologického informačného systému prenosných ochorení vložili 671 otvorených prípadov. Do SRV bolo zadaných 5 hlásení. Za uvedené obdobie sme spracovali 100 ohnisk nákaz (salmonelóz, dyzentérií, kampylobakteriéz, VHA, VHC, nosičov HBsAg, Lymeských borelióz, toxoplazmóz, toxokaróz, kliešťovej encefalitídy).

Za uvedené obdobie sme nariadili opatrenia formou rozhodnutí v 92 prípadoch ako LD a ZZD – vyradenie potravinárov, pri výskyte salmonelóz, kampylobakteriéz, VHA.

Prístup do EPIS-u je umožnený 3 pracovníčkam oddelenia epidemiológie, ktoré vstupujú do systému cez vstupné heslo, ktoré má každá pracovníčka oddelenia, a ktoré sa mení každý polrok.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľom sledovania NN je zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach.

Pravidelným vykonávaním kontrol zameraných na dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky v zdravotníckych zariadeniach sa môže znížiť výskyt NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe zistených výsledkov a analýz hlásených NN. Sleduje sa aj mikrobiálna rezistencia na ATB a biocídy a endemické osídľovanie nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi.

Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za 1. polrok 2015:

Počet hlásených NN z oddelení NsP Sv. Jakuba, n. o., Bardejov je približne každý rok rovnaký, čo považujeme za snahu nemocnice riešiť túto problematiku. Za rok 2012 bolo hlásených 147 NN, za rok 2013 bolo hlásených 139 NN. Za rok 2014 bolo hlásených 138 NN. Za 1. polrok 2015 bolo hlásených 56 NN. Najviac NN bolo hlásených z LDCH (41). Nemocničné nákazy najčastejšie postihovali urologický systém, kožu a sliznice a respiračný systém. Najčastejším etiologickým agensom vyvolávajúcim NN bola *Klebsiella pneumoniae* ESBL, *St. aureus* methicilin R, *E.coli* ESBL, *Proteus mirabilis* ESBL.

Porovnanie výskytu NN podľa oddelení za posledné 4 roky:

viď tbl.

	rok 2012	rok 2013	rok 2014	1. polrok 2015
Chirurgické	1	0	1	0
Detské	3	6	1	1
Interné	0	1	0	0
Neurologické	0	0	0	0
Novorodenecké	2	0	0	0
OAIM	43	30	25	10
Geriatra	9	0	0	0
FRO	5	4	5	3
Gynekologické	6	0	5	1
LDCH	78	98	101	41
Psychiatrické	0	0	0	0
Spolu	147	139	138	56

Za 1. polrok 2015 bolo vykonaných 39 previerok v zdravotníckych zariadeniach, v rámci ktorých bolo preverené dodržiavanie HER oddelenia a boli odobraté nasledovné vzorky: 27 vzoriek sterilného materiálu, 83 sterov z prostredia a skontrolovaná bola účinnosť 10 horúcovzdušných sterilizátorov a autoklávov (36 bioindikátorov).

Dňa 5.5.2015 sa uskutočnil 7. ročník kampane „*Umývaj si ruky – zachrániš život*“, ktorý je súčasťou programu WHO. Hlavným cieľom kampane je poukázať, že správna hygiena rúk je najúčinnější spôsob prevencie nozokomiálnych nákaz a šírenia rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká.

V rámci tejto kampane pracovníci oddelenia epidemiológie, RÚVZ so sídlom v Bardejove realizovali aktivity zamerané na hygienu a dezinfekciu rúk formou plagátov a letákov pre zdravotníckych pracovníkov (5 momentov hygieny rúk), formou informácie v regionálnej tlači a informácie na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Bardejove. Vyhodnotenie aktivít bolo zaslané dotazníkom na RÚVZ so sídlom v Trenčíne, ktorý kampaň vyhodnocuje.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľom je ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami, zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie), skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb.

Pripravenosť obyvateľov okresu Bardejov na pandémiu chrípky sme realizovali poskytovaním aktuálnej epidemiologickej informácie o výskyte chrípky a ARO (6x) na teletexte Bardejovskej televízie, na web stránke RÚVZ so sídlom v Bardejove.

Bol aktualizovaný aj Plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v okrese Bardejov, Havarijný plán RÚVZ so sídlom v Bardejove pre prípad výskytu mimoriadnej epidemiologickej situácie a plán pre zabezpečenie dostatočného množstva dezinfekčných prípravkov a ochranných pracovných pomôcok v prípade výskytu pandémie chrípky, prípadne iných mimoriadnych epidemiologických situácií.

6.6 ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľom je monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Vzorky vôd sa odoberajú v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd. Organizačné zabezpečenie a príprava harmonogramu na odber odpadovej vody na zachytenie poliovírusu (podľa harmonogramu RÚVZ Košice) bol realizovaný v stanovenom termíne referátom HŽPaZ.

V 1. polroku 2015 bol odber odpadovej vody vykonaný 2 x na jednom odbernom mieste – kanalizačný zberač ČOV Bardejov.

Všetky výsledky odpadových vôd na prítomnosť poliovírusov boli negatívne.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľom je zvýšiť úroveň informovanosti a zmenu postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Oddelenie podpory zdravia spolu s oddelením epidemiológie vykonáva v priebehu roka prednášky žiakom základných a stredných škôl. Za 1. polrok 2015 boli zorganizovaných 5 prednášok a 4 x bol realizovaný projekt „Hrou proti AIDS“.

Tento projekt bol realizovaný:

- ZŠ Kurima – 2x prednáška – počet žiakov 25
- ZŠ Kurima – 2x projekt „Hrou proti AIDS“ – počet žiakov 25
- SŠ Súkromné gymnázium Bardejov – 3x prednáška – počet žiakov 42

- SŠ Súkromné gymnázium Bardejov - 2x projekt „Hrou proti AIDS“ – počet žiakov 24
Spolu sa tohto projektu zúčastnilo 116 žiakov.

Taktiež pri RÚVZ so sídlom v Bardejove pracuje „poradňa AIDS“, ktorá zabezpečuje anonymné, bezplatné vyšetrenie vzoriek krvi a poradenstvo (2 telefonické konzultácie).

V našom okrese nemáme evidovaný nový prípad nosičstva HIV ani ochorenie na AIDS.

Na webovej stránke nášho úradu sú pravidelne uverejňované aktuálne informácie o HIV/AIDS a aktuálnych počtoch ochorení v SR. Taktiež pracovníci oddelenia epidemiológie a podpory zdravia sú k dispozícii poskytovať poradenstvo a konzultácie k tejto téme priamo na pracovisku úradu, alebo prostredníctvom telefonických konzultácií. Telefónne čísla na konzultáciu a výzva na poskytnutie poradenstva bola uverejnená už v spomínanom príspevku uverejnenom v tlači a na našej web stránke.

Všetky informačné letáky o HIV/AIDS sú pripravované RÚVZ so sídlom v Bardejove.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Od 1.1.2012 pracuje pri oddelení epidemiológie poradňa očkovania, kde sú poskytované informácie o očkovaní. Tieto informácie sa v poradni očkovania poskytujú priamo pri osobnej návšteve, telefonicky, prípadne písomne. V rámci poradenstva boli poskytované informácie pre laickú verejnosť a zdravotníckych pracovníkov. Za 1 polrok 2015 sme poskytli v poradni informácie 12 klientom.

Odmietnutie povinného očkovania sme zaznamenali v 2 prípadoch. Ide o odmietnutie základného očkovania v oboch prípadoch.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šírenia prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí.

Postoj rodičov k očkovaniu svojich detí ovplyvňujú hlavne správy v médiách a na internete.

Rodičia, ktorí odmietajú dať dieťa zaočkovať to zdôvodňujú tým, že očkovacia látka obsahuje nebezpečné látky, vakcíny nie sú prírodné, očkovanie nie je potrebné, keďže ochorenia sa nevyskytujú a hlavne že v ostatných krajinách nie je očkovanie povinné.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Realizujeme aktivity zamerané na plnenie cieľov vedúcich k zlepšeniu zdravotného stavu. Presadzujeme uplatňovanie zásad zdravého spôsobu života, preventívnych opatrení smerujúcich k znižovaniu výskytu závažných a najčastejšie sa vyskytujúcich ochorení obyvateľstva. Aktualizovaný NPPZ je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov. Ovplyvňujeme determinanty zdravia, zvyšovaním informovanosti obyvateľov s cieľom ochrany, zachovania alebo vrátenia zdravia edukáciou prostredníctvom besied, prednášok, individuálnym poradenstvom zdravého životného štýlu a ďalšími zdravotno-výchovnými aktivitami. Vykonali sme prednášky-besedy pre verejnosť, MŠ, ZŠ a SŠ na témy: škodlivosť fajčenia 11 prednášok, drogy 11 prednášok, alkohol 11

prednášok, prvá pomoc 9 prednášok, stomatohygiena 16 prednášok, základné hygienické návyky 13 prednášok, AIDS 4 prednášky, panelové súťaže - AIDS workshop 4, chrbtica školáka 5 prednášok, mozog 2 prednášky, poruchy príjmu potravy- zdravá výživa 6 prednášok, sex a dospievanie 8 prednášok, riziká pohlavného života 8 prednášok, starostlivosť o zdravie 14 besied. Prednášok sa zúčastnilo 3024 záujemcov. Pri prednáškach sme použili zdravotno-výchovné videofilmy , ktoré boli premietnuté 39 krát a to v rámci prednášky stomatohygiena, základné hygienické návyky a škodlivosť fajčenia. Poskytli sme zdravotno-výchovný materiál- letáky, ktoré sme vytvorili k besedám /4/.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE NADVÁHY A OBEZITY

Pokračujeme v aktivitách zameraných na zvýšenie zdravotného povedomia detí a mládeže a zároveň zdravotného povedomia občanov v produktívnom a poproduktívnom veku. Sledujeme výskyt obezity klientov poradne zdravia formou poradenstva a vhodným životným štýlom sa snažíme u klientov upraviť nadváhu resp. obezitu , čím sa naplnia sekundárny cieľ NPPO, a to: zníženie počtu nových prípadov ochorenia súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, ako aj zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení. Vedíme poradňu pohybovej aktivity, ktorú navštevujú ženy v produktívnom a poproduktívnom veku. Cvičenia sa konajú 2 x týždenne a uskutočnili sa 89 krát. Boli vykonané prednášky pre mamičky v rámci „Klubu matiek“ na témy zdravý životný štýl, zdravá výživa .

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Formou mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvyšujeme informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca. Cieľom kampane-súťaže je zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospeléj populácie SR, aby si účastník súťaže vytváral návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu aspoň na túto postačujúcu hranicu. Vykonali sme výjazd poradne zdravia do podniku Kamax v Bardejove. Zamestnancom podniku okrem biochemických parametrov, merania tlaku a obsahu tuku v tele sme vykonali aj jednoduché testovanie telesnej zdatnosti. Poskytli sme individuálne poradenstvo záujemcom k ich konkrétnym problémom a vhodného pohybu vo vzťahu k zlepšeniu ich zdravia. Poskytli sme pohybovú inštruktáž. Celkom sme vyšetrili 59 zamestnancov.

Pre seniorov sme zorganizovali športový deň. Seniori absolvovali turistickú vychádzku za mesto a v prírode súťažili v disciplínach na precvičovanie obratnosti a postrehu. Celkom sa zúčastnilo 21 seniorov.

Na webovej stránke sme uverejnili článok „Svetový deň - Pohybom ku zdraviu“ a s touto tematikou sme pripravili aj informačnú tabuľku vo vestibule RÚVZ. Prednášky na tému: “Pohyb ako prevencia obezity“ sme vykonali pre žiakov a študentov na stredných školách. Na Ekonomickej škole v Bardejove a na Strednej priemyselnej škole v Bardejove. V rámci branno - športových hier sme študentov oboznámili aj prakticky o vhodných cvikoch pre zdravú chrbticu a o základoch prvej pomoci. Cieľom bolo upozorniť na rastúci počet chronických ochorení spôsobených nedostatkom pohybu. Celkom sa zúčastnilo 72 študentov.

RÚVZ realizoval športovo - turistický deň pre zamestnancov s precvičením obratnosti a postrehu. Zúčastnilo sa 19 zamestnancov. V prírode sa uskutočnil zároveň aj odborný

seminár. Všetci zamestnanci sa zapojili do celonárodnej kampane „Vyzvi srdce k pohybu“. Účastnícke listy k tejto kampani sme v určenom termíne zaslali na RÚVZ v Banskej Bystrici.

9.3 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA ROKY 2009-2015

Projekt tento rok sa neuskutočnil.

Však na RÚVZ boli požiadavky zo základných škôl na vykonanie prednášok. Pre deti znevýhodnených komunít sme vykonali celkovo 20 prednášok pre 568 detí na témy: Dentálna hygiena 4 x, Základné hygienické návyky 4x, Dospievanie 3x, Riziká pohlavného života 3x, Fajčenie, alkohol, drogy 6x. Prednášky sme vykonali v škole na Poštárke v Bardejove, v Malcove, Rokytove a v Snakove.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM

Zvyšujeme celospoločenské povedomie o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu. K problematike zneužívaniu alkoholu a drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi - sme vykonali 11 prednášok na základných a stredných školách.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH „NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA“

Výchovno-vzdelávacie úlohy realizujeme priebežne počas celého roka aktivitami na zlepšovanie úrovne zdravotného uvedomenia seniorov. Vykonali sme edukačné aktivity motivujúce obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého starnutia. V rámci dňa „Týždeň mozgu“ sme vykonali prezentáciu o mozgu, potrebe tréningu mozgu a o prevencii pred Alzheimerovou chorobou. Aktivity zamerané na tréning mozgu sme vykonali pre seniorov. Do týchto aktivít sa zapojilo 30 seniorov. Seniori sa zapojili do aktivít ako sú bludisko, poprehadzované písmenká, porovnávanie obrázkov, nájdenie chyby. Prednášky a aktivity sa uskutočnili v priestoroch RÚVZ BJ a v Senior centre v Bardejove. V rámci svetového dňa Pohybom k zdraviu sme spolu so seniormi a ich rodinnými príslušníkmi uskutočnili turistickú vychádzku do prírody spolu so športovými aktivitami. V spolupráci s mestom sme sa zúčastnili pri športových hrách pre seniorov: „O pohár primátora mesta Bardejov“. Vykonávali sme meranie tlaku, individuálnu edukáciu seniorov a poskytli zdravotno-výchovný materiál.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Na dosiahnutie cieľa NPPD je treba zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO. Edukáciou matiek je možné pozitívne ovplyvniť životný štýl celej rodiny. Vzdelaná matka ďalej vzdeláva celú svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa. Pre budúce mamičky vykonávame edukačno - intervenčný cyklus prednášok o problematike tehotenstva, životospráve v tehotenstve a psycho- profylaktickú prípravu na pôrod

s precvičovaním dýchania. Vykonali sme prednášky o zdravej výžive počas tehotenstva a počas dojčenia. Ženy si vyskúšali praktický nácvik starostlivosti o novorodenca, kúpanie a prebaľovanie. V prvom polroku sa stretli celkom 16 krát.

V rámci dňa „Týždeň mozgu“ sme vykonali prezentáciu o mozgu, potrebe tréningu mozgu a o prevencii pred Alzheimerovou chorobou. Aktivity zamerané na tréning mozgu sme vykonali pre deti I. ZŠ, Bardejov. Do týchto aktivít ako sú bludisko, poprehadzované písmenká, porovnávanie obrázkov sa zapojilo 24 detí ZŠ.

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku- stomatohygiena

Intervenčné, zdravotno-výchovné pôsobenie u detí v materských školách prebieha formou hry, využívame vytlačené obrázky rôznych potravín – zdravých a nezdravých jedál, ktoré vplývajú na kazivosť zubkov detí. Na objasnenie stavby zuba využívame anatomickú pomôcku zub a pri čistení zubov máme veľký model zubov a zubnej kefky. Deti si názorne na modeli skúšajú čistenie zubov. Zdôrazňovali sme potrebu správnej techniky denného umývania zubkov, ale aj pravidelných preventívnych prehliadok u zubného lekára. Vykonali sme 16 prednášok pre 347 žiakov MŠ, ZŠ a bol premietnutý zdravotno-výchovný film s témou stomatohygiena. Z toho boli 4 prednášky pre 107 rómskych žiakov.

9.7 CINDY PROGRAM SR

Cieľom programu je znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a tým aj zlepšiť zdravotný stav obyvateľstva. V súlade s týmto systematicky pravidelne monitorujeme zdravotný stav a vyhľadávame relatívne zdravé osoby v riziku a chorých nepodchytených v kuratívne. Identifikujeme individuálne riziko a poskytujeme poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu v poradniach zdravia a v špecializovaných nadstavbových poradniach, zameraných na elimináciu jednotlivých rizikových faktorov počas výjazdových akcií poradní zdravia do obcí, na pracoviská, školy, úrady a pod.

V poradni zdravia sme vyšetrili pomocou prístroja Reflotron spolu 130 klientov.

Vykonali sme 6 výjazdov poradne zdravia do terénu. Niektoré výjazdy pre verejnosť sa uskutočnili súvislosti s významnými svetovými dňami /svetový deň zdravia, svetový deň pohybu /. Vyšetrovali sme biochemické parametre, merali sme tlak krvi a množstvo podkožného tuku. Fajčiarom sme vykonali merania % COHb v krvi pomocou prístroja Smokerlyzer a vykonali sme krátke poradenstvo na odvykanie od fajčenia s poskytnutím zdravotno-výchovného materiálu. U 11 klientov sme vykonali vyšetrenie pomocou spirometra. 61 klientom, ktorí mali zvýšené biochemické parametre, sme poskytli poradenstvo na zlepšenie životného štýlu a poskytli sme im vhodný zdravotno -výchovný materiál .

U 70 klientov, ktorým sa zistil zvýšený tlak krvi sme poskytli poradenstvo ako znížiť krvný tlak bez medikamentov.

V poradni zdravej výživy sme poskytli poradenstvo 36 klientom, ktorým sme zhodnotili stravovacie zvyklosti podľa vyplnených jedálničiek a porovnávali nutričné a energetické hodnoty s odporúčanými výživovými dávkami. V poradni AIDS sme poskytli telefonicky poradenstvo 2 klientom. Vedeť poradňu pohybovej aktivity, ktorú navštevujú ženy v produktívnom aj poproduktívnom veku. Cvičenia sa konajú 2 x týždenne uskutočnili sa 89 krát.

9.8 TOHES /TOBACO AND HEALTH EDUCATIONAL SURVEY) – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeljej populácie v SR

Cieľom projektu je získať údaje na podporu surveillance kontroly tabaku. Monitorovali sme prevalenciu fajčenia a rôzne aspekty fajčiarskych návykov dospeljej populácie dotazníkovou formou v auguste až októbri roku 2014 vo vekovej kategórii 18-64 ročných osôb. Nadstavbové vyhodnotenie sa uskutoční v priebehu roku 2015.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Bratislave**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

V priebehu sledovaného obdobia 1. polroka 2015 sa pokračovalo v plnení úloh daných v súčasnej dobe realizovaným akčným plánom NEHAP IV. Týkali sa najmä štátneho zdravotného dozoru na úseku kontroly kvality vnútorného ovzdušia v priestoroch s dlhodobým pobytom osôb, vrátane sledovania kvality ovzdušia vo vybraných školách (súčinnosť odboru hygieny detí a mládeže).

Ďalej sa v rámci posudkovej činnosti i štátneho zdravotného dozoru priebežne vykonávala kontrola zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach dozorovaných odborom hygieny životného prostredia. V tomto smere neboli zistené žiadne nedostatky, prevádzkovatelia boli znali zákona a zabezpečovali jeho plnenie.

Veľký dôraz sa kládol na riešenie podnetov na hluk v životnom prostredí chránených území a budov – v sledovanom období roku 2015 bolo riešených celkom 53 podnetov na hluk z celkového počtu 102 evidovaných podnetov na odbore HŽP. Podania sa týkali najmä hluku technických zariadení prevádzok situovaných v chránených budovách alebo ich bezprostrednej blízkosti, dopravného hluku a hluku z hudobných podujatí. Na odstránenie objektívne preukázanej nadmernej hlučnosti boli vydané 3 pokyny z celkového počtu 7 pokynov, ktoré všetky sú v riešení. V 4 prípadoch boli vydané rozhodnutia na uloženie pokuty vo výške 1812 € za správny delikt porušovania § 27 zák. č. 355/2007 Z. z., čo je viac ako 3 trojnásobok oproti rovnakému obdobiu v roku 2014.

Ďalšie podnety sa týkali prítomnosti pachových látok v obytnom prostredí zo zariadení spoločného stravovania, chovu hospodárskych zvierat súkromných osôb i z veľkochovov živočíšnej výroby, ktoré boli odstupované na riešenie kompetentným orgánom životného prostredia alebo obciam.

V 1 prípade bol vydaný pokyn na odstránenie objektívne preukázanej nadmernej svietivosti reklamného panelu na Šancovej v Bratislave, ktorý bol splnený.

V súčasnom období je hlavným ťažiskom práce odboru štátny zdravotný dozor na letných kúpaliskách v Bratislavskom kraji. Bolo vykonaných 21 komplexných hygienických previerok pred schválením ich prevádzok na letnú sezónu 2015. Výsledky vykonaných kontrol poukazovali na vyhovujúcu pripravenosť týchto zariadení na kúpaciu sezónu - v súlade s požiadavkami platnej legislatívy.

Veľká pozornosť sa venuje tiež tvorbe zdravých podmienok na bývanie v rámci posudkovej činnosti pri príprave obytných zón a objektov. Ich posudzovanie bolo v zložitých podmienkach výstavby najmä hlavného mesta odborne i časovo veľmi náročné. Evidovaných bolo celkom 3043 podaní.

Pracovníci odboru hygieny životného prostredia poskytovali informácie o zdravotných aspektoch jednotlivých faktorov životného prostredia a o aktuálnych environmentálno-zdravotných témach v rámci environmentálno-zdravotnej poradne na odbore hygieny životného prostredia (ústne, telefonicky a e-mailom) a prostredníctvom viacerých vstupov do masmédií v celkovom počte 114.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

V priebehu 1. polroka 2015 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

V priebehu 1. polroka 2015 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKOL NA ZDRAVIE DETÍ V ROZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

V priebehu 1. polroka 2015 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Do plnenia uvedenej úlohy sa tunajší úrad nezapojil, nakoľko uvedená problematika nie je vzhľadom na stabilnú a dlhodobu vyhovujúcu kvalitu pitnej vody dodávanej z podzemných zdrojov do spotrebiska v Bratislavskom kraji aktuálna.

1.6 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Vzhľadom na to, že úloha bola dodatočne špecifikovaná pre sledovanie uzatvorených hál v aquaparkoch a v Bratislavskom kraji sa obdobné zariadenie nevyskytuje, úrad odstúpil od plnenia tejto úlohy.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNÍŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPOSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ Bratislava hlavné mesto vedie evidenciu o počte exponovaných zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce v zamestnávateľských subjektoch pôsobiacich na území okresov Bratislava I – Bratislava V, Malacky, Pezinok a Senec.

Podľa výstupov programu informačného systému ASTR_2011 je v roku 2015 v spádovom území RÚVZ Bratislava hlavné mesto v 3.a 4. kategórii rizikových prác evidovaných celkom 8170 zamestnancov, z toho 3182 žien v 241 zamestnávateľských subjektoch. Z celkového počtu bolo v 3. kategórii evidovaných 7298 zamestnancov, z toho 3004 žien, v 4. kategórii 872 zamestnancov, z toho 178 žien.

V prvom polroku 2015 bolo vydaných 15 rozhodnutí o zaradení pracovných činností do kategórie rizikových prác a 5 rozhodnutí o zrušení rizikových prác.

Novozaradené boli práce v 5 spoločnostiach: CCS –Cargo Customs Service s.r.o., Gajova 13, Bratislava, Zušľacht'ovacie činnosti pre automobilovú výrobu, Agátova 22, Bratislava, hluk premenný 3; UN Bratislava, Klinika hrudníkovej chirurgie SZU a UNB, Klinika anesteziológie a intenzívnej medicíny (operačná sála KHCH a JIS KHCH)

Nemocnica Ružinov, BF – mycobacterium tbc, 3; A-KLINIK Bratislava s.r.o., Jelačičova 8, Bratislava, FBLR, laser, 3; Slomatec s.r.o. Tehelňa 20, Bratislava, Montážna a skladovacia hala I, fyzická záťaž, 3; KNOTT spol. s.r.o., Strojárska výroba- montáž kolesových brzd, nábojov kolies a nájazdových brzdových systémov na prívesy, Dolná 142, Modra, hluk premenný,3.

V 10 prípadoch boli rizikové práce aktualizované z dôvodu prehodnotenia miery rizika, zmien v organizačnej štruktúre spoločnosti, organizácie práce a náplne práce, ktoré sa prejavili zmenami v profesiách, pracovnom zaradení, počtoch zamestnancov a kategórie práce ako i z dôvodu vyhlásenia rizikových prác 4. kategórie na obdobie jedného roku, počas ktorého sa nepodarilo znížiť mieru rizika: Slomatec s.r.o. Tehelňa 20, Bratislava, Montážna a skladovacia hala I, deštrukčná miestnosť, zväracie autoamatiké linky hluk premenný 4,3; LESY SR, š.p., Banská Bystrica, OZ závod Šaštín-Stráže, Expedičný sklad dreva Rohožník, pilčík, vibrácie na ruky 4; Inteva Products Slovakia spol. s.r.o., Automobilový priemyselný park, Hala A 1006 Výroba dielcov, Lozorno, hluk premenný 3; NAFTA,a.s., Votrubova 1, Bratislava, CA PZZP Láb, hluk premenný, 3; SLOVNAFT, a.s., Prevádzka 5- Výroba palív – stredisko 33510 Extrakcia arómátov, Stredisko Operatívna údržba, benzén, 3; Prevádzka 8 Výroba plastov Polyetylén 2,3 hluk 3; OLO a.s., Spaľovňa odpadu, Vlčie hrdlo 72, Bratislava, pevný aerosól s prevažne nešpecifickým účinkom – inertný prach 3, hluk premenný a impulzný, 3; UN Bratislava, Klinika hrudníkovej chirurgie SZU a UNB, Klinika anesteziológie a intenzívnej medicíny (operačná sála KHCH, JIS KHCH, Odd. intenzívnej medicíny I, Odd. anesteziologické) Nemocnica Ružinov, BF – mycobacterium tbc, 3; HSF spol. s.r.o., Hala na výrobu plastových a hliníkových okien a dverí, Jesenského 50, Malacky, hluk premenný, 3,4; GussBearbeitungs Gesellschaft k.s., Dielňa opracovania odliatok a pieskovania Nádražná 34, Ivanka pri Dunaji, hluk premenný 4, pevný aerosól s prevažne nešpecifickým účinkom (železo a jeho zliatiny) 3; NOU v Bratislave, Klenová 1, hluk, BF, cytostatiká, IŽ, 3.

V roku 2015 bolo vydaných 5 rozhodnutí o zrušení rizikových prác: MULTIBILARD, s.r.o., Budmerice 1000, stolár, pevný aerosól z tvrdého dreva dub, buk, technické opatrenia a meranie (ostal v platnosti hluk); MUDr. Eva Hegyiová-MEDICINA CORRECTIVA, Mudroňova 39, Bratislava, laser –nefunkčný; LIMING s.r.o., Neurologická ambulancia Mýtna 5, laser- vyradenie prístroja; GussBearbeitungsGesellschaft k.s., Dielňa opracovania odliatok a pieskovania Nádražná 34, Ivanka pri Dunaji, vibrácie prenášané na ruky 3- zrušené na základe novej objektívizácie a vyradenia vzduchových priamych brúsok z používania; GOSET, s.r.o., Kartonážna dielňa a drvička odpadu, Harmónia 3018, Modra, hluk –prest'ahovanie prevádzky do nových priestorov.

K návrhom na zaradenie, resp. vyradenie prác do/z 3. a 4. kategórie bolo vydané 1 rozhodnutie o prerušení konania. V 1 prípade bolo konanie vo veci vyradenia prác z 3. kategórie zastavené.

V roku 2015 sa vykonalo v rámci štátneho zdravotného dozoru 30 previerok na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami za účelom kontroly ochrany zdravia zamestnancov a aktualizácie údajov o rizikových prácach, porušenie zák. č. 355/2007 Z.z. nebolo zistené.

Registrácia rizikových prác, t.j. prác, pri ktorých je zvýšené riziko vzniku choroby z povolania, profesionálnej otravy, alebo iného poškodenia zdravia v súvislosti s prácou a pracovnými podmienkami sa realizuje v informačnom systéme ASTR_2011.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V roku 2015 bolo vykonaných 15 previerok zameraných na kontrolu dodržiavania opatrení na ochranu zdravia pri práci s toxickými a veľmi toxickými látkami vyplývajúcich zo

zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci na vedecko-výskumných pracoviskách, v priemysle, v lekárňach a predajniach na území Bratislavského kraja. Bolo skontrolované:

- používanie a skladovanie toxických a veľmi toxických látok a zmesí
- používanie a skladovanie látok uvedených v prílohe č. 3 k zák. č. 355/2007 Z.z., na ktorých odborné využívanie je potrebné vykonať skúšku
- používanie a skladovanie vybraných chemických faktorov, ktoré sú zakázané podľa prílohy č. 3 k NV SR č. 355/2006 Z.z.
- klasifikácia látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, spôsob oboznámenia sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov (KBÚ)
- schválenie používania veľmi toxických látok a zmesí orgánom verejného zdravotníctva
- schválenie prevádzkového poriadku orgánom verejného zdravotníctva, vypracovanie posudku o riziku
- evidencia veľmi toxických látok a zmesí
- preukázanie odbornej spôsobilosti zamestnancov na manipuláciu s toxickými a veľmi toxickými látkami
- poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie
- likvidácia prázdnych obalov a nespotrebovaných zvyškov prípravkov na ochranu rastlín a zaobchádzanie s nebezpečným odpadom
- zabezpečenie zdravotného dohľadu pre zamestnancov.

V štátnom zdravotnom dozore sa použilo 19 kontrolných listov –dotazníkov informovanosti zamestnancov (C), pričom sa zistilo, že zamestnanci sú informovaní o zdravotných rizikách vyplývajúcich z expozície chemickým faktorom pri práci, pravidelne sa zúčastňujú školení, sú vybavení osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami, zamestnávateľ zabezpečuje opatrenia na ochranu ich zdravia. Bolo poskytnutých 44 konzultácií, týkajúcich sa povinností pri manipulácii s toxickými látkami a zmesami.

Aplikácia požiadaviek na ochranu zdravia zo strany zamestnávateľa bola posudzovaná v prevádzkových poriadkoch predkladaných na schválenie orgánu verejného zdravotníctva. V roku 2015 bolo posúdených a schválených 148 prevádzkových poriadkov pracovísk s nebezpečnými chemickými faktormi, pričom 13 konaní bolo prerušených z dôvodu nedostatočnej odbornej úrovne predložených materiálov (žiadatelia boli vyzvaní doplniť klasifikáciu látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, identifikáciu nebezpečenstiev a hodnotenie zdravotných rizík z expozície zamestnancov toxickým a veľmi toxickým látkam a zmesiam, uviesť spôsob oboznámenia sa zamestnancov s KBÚ) a nepreukázania odbornej spôsobilosti pracovníka priamo riadiaceho prácu s toxickými látkami.

V 2 prípadoch boli uložené pokuty vo výške 150,- € za správny delikt podľa § 57 ods. 42 písm. d) zák. č. 355/2007 Z.z.- nesplnenie povinnosti predložiť prevádzkový poriadok pre práce s expozíciou chemickým faktorom na posúdenie orgánu verejného zdravotníctva v prevádzke Oprava a predaj vozidiel OPEL na Panónskej ceste 19 v Bratislave a v prevádzke Oprava a predaj vozidiel OPEL, Polianky 15 v Bratislave účastníka konania M a H spol. s.r.o., Panónska cesta 43, 851 04 Bratislava, IČO: 31 361 781. V 1 prípade bolo začaté správne konanie vo veci uloženia pokuty za zistený správny delikt podľa § 57 ods. 42 písm. d) zák. č. 355/2007 Z.z. porušenie povinnosti vypracovať a predložiť na schválenie prevádzkový poriadok pre činnosti súvisiace s expozíciou chemickým faktorom pri práci v prevádzke Výrobná hala Mäso -Údeniny Orbán, Hlohová 14, Bratislava, prevádzkovateľ MUDr. Anton Orbán, Hlohová 14, 821 07 Bratislava, IČO: 32 069 006.

V roku 2015 boli vydané 2 rozhodnutia k návrhom na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami v zdravotníctve a vo vedecko-výskumných spoločnostiach pre VIN.LAB, s.r.o., Vinárske skúšobné laboratórium Obchodná 6, Pezinok, dichróman draselný; synlab slovakia s.r.o., Limbová 5, Bratislava, SVALZ, azid sodný, kyanid draselný, sodný, oxid ortuťnatý.

Používanie a skladovanie vybraných chemických faktorov, ktoré sú zakázané podľa prílohy č. 3 k NV SR č. 355/2006 Z.z. nebolo zistené. Kontrolné listy informovanosti boli použité v 14 prípadoch, podľa odpovedí sú zamestnanci dostatočne informovaní zamestnávateľom o zdravotných rizikách vyplývajúcich z expozície toxickým a veľmi toxickým látkam.

V Bratislavskom kraji nebola v roku 2015 riešená žiadna mimoriadna situácia ani havária.

Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami, zriadená na RÚVZ Bratislava zaevidovala 26 žiadostí o vydanie osvedčenia odbornej spôsobilosti. V roku 2015 bolo vydaných 29 osvedčení odbornej spôsobilosti, z toho 21 na základe overenia predložených dokladov a 8 na základe skúšky. Skúšky sa v roku 2015 uskutočnili 2x. V 5 prípadoch boli žiadatelia vyzvaní na doplnenie podania o požadované náležitosti (doklad o dĺžke odbornej praxe, doklad o dosiahnutom vzdelaní, zoznam látok, doklad o absolvovaní odbornej prípravy). V 1 prípade zoznam látok a zmesí neobsahoval toxické a veľmi toxické látky a zmesi (žiadosť o overenie odbornej spôsobilosti bez skúšky).

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V roku 2015 boli v Bratislavskom kraji schválené činnosti spojené so spracovaním, manipuláciou, skladovaním, chemických karcinogénov a mutagénov 1A, 1B v 2 spoločnostiach: VIN.LAB, s.r.o., Vinárske skúšobné laboratórium Obchodná 6, Pezinok, dichróman draselný; synlab slovakia s.r.o., Limbová 5, Bratislava, SVALZ, benzén, kyselina chromsírová, karc. 1A, mutag. 1B.

V roku 2015 sa v Bratislavskom kraji evidovalo celkom 765 zamestnancov, z toho 529 žien, ktorí vykonávali rizikové práce 3. kategórie s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom. Rizikové práce s rizikovým faktorom karcinogénne a mutagénne faktory boli v roku 2015 aktualizované v 2 prípadoch: (SLOVNAFT, a.s., Prevádzka 5- Výroba palív – stredisko 33510 Extrakcia arómátov, Stredisko Operatívna údržba, benzén, 3; NOU v Bratislave, Klenová 1, cytostatiká, 3.; V 1 prípade boli rizikové práce zrušené v spoločnosti MULTIBILIAARD, s.r.o., Budmerice 1000, profesia stolár, pevný aerosól z tvrdého dreva dub, buk na základe vykonaných technických opatrení predloženia výsledkov objektívnych meraní.

Používanie látok, ktoré poškodzujú reprodukciu bolo zaznamenané v malých množstvách (tetraboritan dvojsodný dekahydrát 50g/rok, AQUASECO s.r.o., laboratórium vôd, Ivanka pri Dunaji). Ochrana žien pri práci s uvedenými látkami je zohľadnená v posudku o riziku. Práce boli zaradené do 2. kategórie), používanie látok, ktoré narúšajú endokrinný systém nebolo zistené.

Rozhodnutím bol schválený v 5 prípadoch prevádzkový poriadok pre práce s expozíciou chemickým karcinogénom a mutagénom na vedecko-výskumných pracoviskách, vo výrobných podnikoch, pri skladovaní a v 66 prípadoch pre práce súvisiace s odstraňovaním stavebných materiálov s obsahom azbestu.

V sledovanom období bolo vykonaných 19 previerok zameraných na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z NV SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacim s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. Posudzovali sa pracoviská s výskytom týchto faktorov najmä v odvetví

zdravotníctva, priemyslu a vedecko-výskumné pracoviská. Opatrenia na odstránenie hygienických nedostatkov pri manipulácii s karcinogénnymi látkami neboli uložené. V štátnom zdravotnom dozore sa použilo 11 kontrolných listov (K) - dotazníkov informovanosti zamestnancov. Vyhodnotením dotazníkov sa zistilo, že zamestnanci sa dobre orientujú v problematike ochrany zdravia pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, pravidelne sa zúčastňujú školení, zamestnávateľia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a na pracoviskách sa vykonávajú preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov. Bolo poskytnutých 23 konzultácií v problematike manipulácie a skladovania chemických karcinogénov a mutagénov, najmä pri vypracovaní prevádzkových poriadkov, posudkov o riziku, klasifikácii karcinogénov a mutagénov.

V 1 prípade bol na RÚVZ Bratislava postúpený podnet z Krajského inšpektorátu SOI –Bratislava na predaj chemických látok (popperov) bez povolenia UVZ a KBU v sex e-shope, ktoré mali obsahovať rakovinotvornú látku isobutyl. ŠZD neboli v sortimente zistené žiadne chemické látky a zmesi. Súčasne bolo zistené, že poppery obsahujú Isopropal nitrite, CAS: 541-42-4, EC 208-779-0, klasifikovanú ako O,T, GHS 02, GHS 06, H225, 301,311,315,319,330,335; R-8-11-23/24/25-36/37/38. Neobsahujú amyl nitrit a butyl nitrit.

Cielene sa vykonával dozor pri búraní a demoláciách stavieb obsahujúcich azbestocementový materiál a pri rekonštrukciách a opravách objektov, pri ktorých bol použitý stavebný materiál s obsahom azbestu. Odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu (výplne medziokenných rámov, opláštenie nádrží, strešná krytina a krytina z fasád rodinných a bytových domov, podhlády spoločných priestorov v objektoch, platne z káblových energokanálov, kanalizačné, odvetrávacie a vzduchotechnické potrubia, protipožiarne nástreky stropných konštrukcií objektov, dosky v energo kanáloch, priečky, opláštenie chladiacich veží, výplň fasády budovy, zložený odpad) v jednotlivých množstvách 0,35t – 75,0 t. bolo v roku 2015 realizované na základe kladného rozhodnutia RUVZ Bratislava na 133 stavbách v Bratislavskom kraji za použitia zapuzdrovacích a viažucích prípravkov oprávnenými firmami (A.A.SERVICE, s.r.o., Bratislava; ARGUSS, s.r.o., Bratislava; ARRI s.r.o., Okoč; ASTANA, s.r.o., Poprad; ASCORP, s.r.o., Bratislava; AZ-Group spol. s r.o., Poprad; BAUGROUP TZB, s.r.o., Bratislava; Concret, s.r.o., Boleráz; DILMUN SYSTEM, s.r.o., Bratislava; Dušan Miezga – MOVAK, Vrbové; EISEN s.r.o., Šaľa; FILLA, spol. s r.o., Bratislava; FRIVAN, s.r.o., Sabinov; GAMA MONT s.r.o, Nitra; Jozef Hric-Strechy, domy, stavby, Davidov; KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o., Žilina; KROVMONT s.r.o., Dolný Kubín; MBM-GROUP, a.s., Námestovo, Milan Marčan COBRA, Nitra; MODACO, s.r.o., Bratislava; MRÁŽ, s.r.o., Duplín, Stropkov; NOVEX-B4, v.o.s., Sološnica; OK- plus, s.r.o., Bratislava; Oto Banyák, Bratislava; Pavol Černek - STAVEBNO MONTÁŽNE PRÁCE, Martin; Pilip Peter BYTSERVIS, Svidník; Plastic People, s.r.o.; PROSERVIS Strážske, s.r.o.; Regena ES s.r.o., Strážske; ReTrash, s.r.o., Kremnica; SD Gelnica, s.r.o.; Vladimír Chamula, Detva; VOKUPE, spol. s r.o., Bratislava; VÝŠKOP, s.r.o., Šamorín), ktoré disponujú povolením ÚVZ SR na odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu. V 1 prípade sa s návrhom účastníka konania Dušan Miezga - MOVAK na odstraňovanie kanalizačných potrubí v bytovom dome na Námestí hraničiarov 2 a 2A v Bratislave nesúhlasilo z dôvodu nepreukázania zabezpečenia technologického vybavenia potrebného na odstraňovanie azbestových materiálov v interiéroch budov s vytvorením kontrolovaného pásma s použitím podtlakového systému (garsónky s izbami nad 10 m³) spoločnosťou, ktorá inak disponuje oprávnením ÚVZ SR.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný pri odstraňovaní AZC materiálu v 15 prípadoch u účastníkov konania, ktorí oznámili začatie výkonu prác (ASCORP, s.r.o., Bratislava; ASTANA s.r.o., Poprad; 2x BAUGROUP TZB, s.r.o., Bratislava; 3x DILMUN SYSTEM, s.r.o., Bratislava; Dušan Miezga – MOVAK, Vrbové; 2x GAMA MONT s.r.o, Nitra; 2x OK- plus, s.r.o., Bratislava; Pilip Peter BYTSERVIS, Svidník; ReTrash, s.r.o., Kremnica) a pri

prešetovaní 9 podnetov na neodborné odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu. Prešetrením bolo zistené, že 5 podnetov bolo opodstatnených, z toho v 1 prípade išlo o fyzickú osobu nezapísanú v obchodnom registri, podnet bol odstúpený na príslušný obecný úrad. Za zistené správne delikty, týkajúce sa odstraňovania AZC materiálu bez oprávnenia ÚVZ SR a bez kladného rozhodnutia RUVZ Bratislava, boli v roku 2015 uložené 4 pokuty v celkovej výške 7500,- €, v 1 prípade bolo začaté správne konanie vo veci uloženia pokuty spoločnosti ASTANA s.r.o., Poprad z dôvodu nezabezpečenia technických, organizačných alebo iných opatrení na ochranu zamestnancov pri odstraňovaní AZC potrubia vzduchotechniky v BD na Palkovičovej 14 – 16 v Bratislave.

Pri kontrolách zameraných na plnenie povinností zamestnávateľa, ktoré vyplývajú z NV SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci sa použilo 7 kontrolných listov (A) –dotazníkov informovanosti zamestnancov. Kontrolné listy preukázali dostatočnú informovanosť zamestnancov vo veci ochrany zdravia pri práci s azbestom. Kontrolné merania prachu s obsahom azbestu v pracovnom prostredí (podľa NV SR č. 253/2006 Z.z.) a po realizácii demontážnych prác (v súlade s vyhl. MZ SR č. 259/2008 Z.z.) boli uložené viacerým spoločnostiam, najmä pri odstraňovaní AZC kanalizačných potrubí z obytných domov. Podľa predložených protokolov z merania v životnom prostredí po vyčistení priestorov po odstraňovaní kanalizačných potrubí, počet azbestových vlákien bol $<100 \text{ vl.m}^{-3}$.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2015 sa v Bratislavskom kraji evidovalo celkom 300 zamestnancov, z toho 57 žien, ktorí vykonávali rizikové práce s rizikovým faktorom fyzická záťaž 3. kategórie. Z tohoto počtu dlhodobému nadmernému jednostrannému zaťaženiu bolo vystavených 88 zamestnancov, z toho 50 žien.

Najvyšší počet prešetrení podozrení na ochorenie z DNJZ sa zaznamenáva každoročne v spoločnosti Volkswagen SLOVAKIA a.s. Bratislava, sporadicky sa vyskytujú v ďalších organizáciách najmä automobilového priemyslu (Johnson Control International, Lozorno; Tramico Slovakia, s.r.o., Senec; Hella Innenleuchten – Systeme Bratislava, s.r.o.), v stavebníctve (Eiffage Construction SR, s.r.o., Bratislava; SIBAMAC,a.s., Bratislava; HOCHTIEF Construction Slovakia s.r.o., Bratislava) resp. v potravinárskom priemysle (RAJO a.s., Bratislava; BONI FRUCTI, spol. s.r.o., Dunajská Lužná). Spoločnosť VW SLOVAKIA a.s. postupne spracováva v spolupráci s PZS hodnotenie práce spojenej so záťažou horných končatín, resp. v kombinácii s polohovou záťažou a s vibráciami. Za tým účelom bola vykonaná objektivizácia vibrácií pri práci s uťahovačkami a postupne sa vykonáva na jednotlivých pracoviskách posúdenie ručnej manipulácie s bremenami. Súčasne boli vykonané kontroly zamerané na zabezpečenie opatrení na predchádzanie nadmernej fyzickej záťaži. Realizuje sa ergonomická úpravu pracovísk, organizačné a iné opatrenia.

V roku 2015 boli prešetrené 2 podozrenia na chorobu z DNJZ z roku 2014 (SKT I.dx.v spojení s Raynaudovým sy HK; Impingement sy I.dx.). Oba prípady boli doriešené až v roku 2015 z dôvodu likvidácie spoločnosti a zrušenia prevádzky, súvis s výkonom práce nebol potvrdený.

1. 53-ročný koordinátor montáží pre priemysel pracoval od 02/2004 v spoločnosti SGB Slovensko, s.r.o., resp. Harsco Infrastructure Slovensko, s.r.o. a v spoločnosti GST Service, s.r.o. Záhradnícka 51, Bratislava, v pozícii vedúceho montážnych skupín. Jeho pracovnou činnosťou bola organizácia práce montážnikov, evidencia ich výkonov, komunikácie so zákazníkom, evidencia výdaja lešenárskeho materiálu, zabezpečenie BOZP a administratívna činnosť. Prešetrením bolo zistené, že pri pracovnej činnosti nedochádzalo k naplneniu kritérií DNJZ a nebol exponovaný vibráciám prenášaným na ruku.

2. 56-ročná predavačka potravinárskeho tovaru pracovala od 18.11.2003 v spoločnosti EUREST, spol. s.r.o., Miletičova 40, Bratislava v prevádzkach závodného stravovania ako predavačka. Od 01.11.2004 pracovala v prevádzke závodného stravovania RAJO, a.s., Studená 35, Bratislava. Vykonávala práce spojené s ručnou manipuláciou s bremenami - dopĺňanie tovaru do chladiacich vitrín a regálov 30-60 minút/zmenu. Pri dopĺňaní bufetového tovaru mohlo dochádzať k zaujímavému podmienene prijateľných a neprijateľných pracovných polôh HK (vzhľadom k výške menovanej) a trupu. Nie je však predpoklad, že by celkový čas práce v podmienene prijateľných a neprijateľných pracovných polohách počas pracovnej zmeny presahoval limity stanovené v prílohe č. 4 k vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z.z. (160 min., resp. 30 min.). Maximálna hmotnosť bremena a maximálna celozmenová hmotnosť zmanipulovaných bremien u zamestnankyne zaradenej v profesii predavač mohla byť každú pracovnú zmenu iná a závisela od množstva predaného a následne doplneného tovaru, ako aj od spôsobu manipulácie s jednotlivými druhmi tovaru. Spôsob manipulácie s tovarom závisel vo veľkej miere od rozhodnutia samotnej zamestnankyne. Mohla prenášať tovar z kuchyne do samoobslužného bufetu ručne po celých baleniach, po jednotlivých kusoch, požiadať o pomoc druhú zamestnankyňu, alebo použiť manipulačný vozík. K prekročovaniu maximálnej hmotnosti bremena stanovenej v prílohe č. 2 k NV SR č. 281/2006 Z.z. (za nepriaznivých podmienok pre ženy vo veku 40-49 rokov 10 kg, pre ženy vo veku 50-60 rokov 5 kg) mohlo u zamestnankyne dochádzať v prípade, ak prenášala niektoré druhy tovaru z kuchyne do bufetu sama po celých baleniach bez použitia manipulačnej techniky. Celková hmotnosť zmanipulovaných bremien za pracovnú zmenu nemohla pri uvedených množstvách dodaného a doplneného tovaru prekročovať maximálnu celozmenovú hmotnosť bremien stanovenú v prílohe č. 2 k NV SR č. 281/2006 Z.z. (za nepriaznivých podmienok pre ženy vo veku 40-49 rokov 5500 kg, vo veku 50-60 rokov 4000 kg). Prešetrením bolo zistené, že pri pracovnej činnosti v prevádzke závodného stravovania nedochádzalo k naplneniu kritérií DNJZ.

V roku 2015 bolo doručených 5 žiadostí na prešetrenie podozrenia na chorobu z DNJZ, resp. v spojení s chorobou z vibrácií. 2 žiadosti doposiaľ neboli vybavené (Impingement sy l.sin. v spol. Zeppelin SK s.r.o., Banská Bystrica a Epicondylitis rad. humeri l. dx., tendovaginitis l.dx. chron., artrosisi radiocarpalis l. dx., styloiditis radii man. l. dx. v spol. VW SLOVAKIA a.s. Bratislava).

Z prešetrených podozrení na chorobu z DNJZ v 2 prípadoch súvis nebol potvrdený (Frakt. dolnej časti glenoidu vo VW SLOVAKIA, a.s., Epicondylitis ulnaris bilat. chron. v Salesianer Miettex, Kopčianska 92, Bratislava). V 1 prípade bol súvis potvrdený (di. saltans l. dx. v RF, spol. s r.o., Továrnská 15, Malacky).

1. 35-ročný montážny pracovník v spoločnosti VW SLOVAKIA, a.s. pracoval ako operátor. Vykonával dynamickú prácu s rôznorodými pracovnými činnosťami na rôznych pracoviskách haly H3, pri ktorých boli striedavo zaťažované rôzne svalové skupiny. V období od 06/2010 nevykonával ručnú manipuláciu s bremenami ani prácu v neprijateľných, resp. podmienene prijateľných polohách horných končatín. Od 02/2012 – 12/2014 (z toho od 04/2014 do 10/2014 bol PN) na pracovisku Skrutkovacia technika vykonával kontrolu momentov skrutkových spojov na NSF elektronickými kontrolnými kľúčmi (momentové kľúče), spojenými s elektrickým vyhodnocovacím zariadením. Priemerný čas na vykonanie merania momentu (t.j. čas kedy má zamestnanec HK vo väčšej, alebo menšej flexii, resp. abdukcii v ramene) je cca 3 sekundy. Počas obdobia 12/2011-11/2013 na línii SUV takéto polohy zaujímal v úhrne a v priemere 29 minút/zmena; počas obdobia 11/2013-12/2014 na línii NSF takéto polohy zaujímal v úhrne a v priemere 20 minút/zmena. Pri činnosti dochádza k zaujímavému neprijateľných polôh v oboch ramenách pri meraní momentovými kľúčmi vo výške cca 152 cm, a to na línii

SUV počas 4,1 – 7,2 min./zmena; na línii NSF počas 0,8 – 1,6 min./zmena. Najväčší časový podiel z pracovnej zmeny na pracovisku tvorila chôdza – presúvanie sa z miesta na miesto linky. Na regeneráciu mäkkých štruktúr v oblasti ramien je zabezpečený dostatočný čas počas premiestňovania sa medzi dvomi rôznymi pracovnými miestami, na ktorých sa vykonáva meranie. V tomto čase môže zamestnanec zaujímať neutrálnu polohu v oblasti ramien bez vynakladania akejkoľvek sily. Od 02.04.2014 odpracoval tri pracovné zmeny v rámci zaúčania priamo na linke v spolupráci s iným zamestnancom na línii SUV montáž koberca ľavá strana (ĽS), to znamená vykonával iba polovičnú operáciu. Dňa 07.04.2014 nastúpil na 4. zmenu (nočnú – od 22:00 hod.) na ĽS sám, odpracoval 2 hod. 30 min. Zamestnanec počas montáže koberca ĽS zaujíma fyziologicky neprijateľné polohy trupu (výrazný úklon alebo pootočenie trupu > 20° a predklon trupu viac ako 60°, fyziologicky neprijateľné polohy hlavy a krku, a to úklon a rotácia hlavy > 15°), avšak nezaujíma neprijateľné, resp. podmienene prijateľné polohy horných končatín a nevykonáva ručnú manipuláciu s bremenami. Koberec, vložený do automobilu pracovníkom na pravej strane montáže, iba dopasúva na správnu pozíciu poťahovaním a uhládzaním. Prešetrením neboli zistené podmienky pre vznik ochorenia v príčinnej súvislosti s výkonom práce v spoločnosti.

2. 44-ročný vodič dodávky, obchodný zástupca a skladník pracoval v spoločnosti SALESIANER MIETTEX s.r.o., Kopčianska 92, Bratislava od 18.11.2008. Zdravotné ťažkosti v zmysle entezopatie oboch lakťov u menovaného sa datujú od 02/2007. V období 11/2008 – 06/2010 pracoval v spoločnosti ako vodič – skladník, od 06/2010 do 08/2012 ako obchodný zástupca bez fyzickej záťaže, od 09/2012 ako vodič- skladník. V roku 2014 bol 211 dní PN. Nevykonával pracovnú činnosť vo vnútenom tempe ani jednostrannú činnosť, pri pracovnej činnosti prichádzalo k preťažovaniu horných končatín len občasne pri tlačení plne naloženého klieťkového vozíka do dodávky, max. 5x/zmenu po dobu 3 minút. Na regeneráciu horných končatín bol zabezpečený dostatočný čas. Z vyššie uvedených dôvodov, ako i z dôvodu rôznorodosti vykonávaných pracovných činností, je minimálny predpoklad zmien na podporno-pohybovom aparáte menovaného v príčinnej súvislosti s výkonom práce v spoločnosti.
3. 50-ročná montážna pracovníčka RF, spol. s.r.o., Továrenská 15, Malacky s dg. di. saltans l. dx. V čase od 28.09.2011 vykonávala dynamicko-statickú pracovnú činnosť pri montáži bočných skiel. Pri zatláčaní kovovej lišty do otvorov tesniaceho obstreku palcami HK a zatláčaní gumených pliešky skrutkovačom sa potvrdilo vykonávanie dynamicko-statickej pracovnej činnosti pri montáži lišty, nanášaní lepidla a letovaní kontaktov na okná, spojené so zaťažovaním prevažne malých svalových skupín oboch rúk, prstov a predlaktia početnými flekčno-extenznými a supinačno-pronačnými pohybmi viac ako 50% pracovného času. Jednotlivé pracovné úkony boli vykonávané v pracovnom tempe, ktoré je limitované normou, s krátkym mikrorelaxom. Práca bola spojená s namáhaním a mechanickým tlakom dlane a prstov PHK.

K najväčším problémom pri prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania z DNJZ patrili: absencia hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov, najmä z hľadiska fyzickej pracovnej záťaže celkovej i lokálnej, ručnej manipulácie s bremenami a expozície zamestnancov vibráciám; zmena strojnotechnologického zariadenia, spôsobu vykonávania pracovnej činnosti a zrušenie pracovísk; neposkytnutie súčinnosti správcov spoločnosti, v ktorej bol vyhlásený konkurz.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Realizácia intervenčných aktivít zameraných na ochranu a podporu zdravia zamestnancov vo vybranej organizácii IMOS - Systemair, a.s., 900 43 Kalinkovo 146

Spoločnosť sa zaoberá nákupom a predajom tovarov, výrobou technologických prvkov a zariadení pre vzduchotechniku a klimatizáciu, montážou a servisom vzduchotechnických a klimatizačných zariadení, výskumom a vývojom technologických prvkov a zariadení pre vzduchotechniku a klimatizáciu. Počet zamestnancov 235, z toho 80 žien. V administratívnej práci pracuje 76 zamestnancov, z toho 32 žien, vo výrobných halách 1- 4 a v lakovni pracuje 159 zamestnancov, z toho 48 žien. Rizikové práce kat. 3 a 4 s rizikovým faktorom hluk vykonáva 12/0 zamestnancov. V priebehu rokov 2014-2015 sa uskutočnila dostavba areálu zameraná na rozšírenie existujúcej výroby výrobkov určených pre vzduchotechnické systémy (výustné elementy). V súčasnosti sa uskutočňuje rekonštrukcia skladovej haly, do ktorej bola umiestnená moderná automatická lakovacia a sušiacia linka.

V máji 2015 Poradňa zdravia RÚVZ Bratislava realizovala skriningové vyšetrenie pracovníkov spoločnosti. Vyšetrenie bolo zamerané na prevenciu tzv. voľnoradikálových ochorení, ktorých prevalencia má v našej populácii stúpajúci trend a kardiovaskulárne ochorenia sú napriek mnohým osvetovým a zdravotno – preventívnym projektom na poprednom mieste v chorobnosti a úmrtnosti našej populácie. Vyšetrenie bolo komplexné, meral sa tlak krvi, základné somatometrické ukazovatele, pomocou BODY analyzátora OMRON hmotnosť, BMI, percento aktívnej svalovej hmoty, percento podkožného a tiež rizikového viscerálneho tuku, parametre pre hodnotenie prevalencie nadhmotnosti až obezity. Pomocou biochemického analyzátora REFLOTION sa z kvapky krvi stanovila hladina celkového cholesterolu. Vyšetrenie bolo doplnené o analýzu spôsobu výživy a životosprávy. Dotazníkovou formou sa zmapoval výživový režim a frekvencia konzumácie vybraných potravinových komodít, ktoré sú nositeľmi jednak rizikových nutričných faktorov, ale aj potravinových komodít, ktoré sú nositeľmi ochranných nutričných faktorov. Vyšetrenie absolvovalo 59 pracovníkov – 29 žien (49%) a 30 mužov (51%). 38% vyšetrených uvádzalo vek primeranú pohybovú aktivitu, fajčenie udávalo 32 % vyšetrených, u týchto klientov bol pomocou analyzátora SMOKERLYZER nameraný zvýšený obsah CO vo vydychovanom vzduchu. Prevalencia nadhmotnosti a obezity z hodnôt BMI, podľa všeobecne platných kritérií bola 51%, pričom 35% malo nadhmotnosť a 16% probandov bolo obéznych. Zvýšené hodnoty krvného tlaku sa zaznamenali u 12% mužov a 8% žien. Uvedení klienti boli poučení o potrebe pravidelnej kontroly. Hypercholesterolémia sa zistila u 30% vyšetrených - u 20% mužov a 10% žien, z toho hraničné hladiny cholesterolu (5,0-6,0mmol/l) sa zistili u 22% a vysoké hladiny (>6,0) u 8% vyšetrených. Na hypertenziu sa lieči 13% a hypercholesterolémiu 8% vyšetrených. Zistený spôsob výživy je v súčasnosti charakteristický pre celú populáciu a predstavuje určité rizikové trendy. Z tohto dôvodu boli všetci probandi individuálne poučení o možných rizikách a cielene nutrične usmernení. V prípade výrazne nepriaznivých klinických či biochemických nálezov bolo klientom ponúknuté opakované kontrolné vyšetrenie, resp. trvalejšia preventívna starostlivosť.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Na základe Dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi ÚVZ SR a NIP v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, usmernenia ÚVZ SR č. OPPL/390811091312015-Ms zo dňa 22.05.2015 vo veci výkonu spoločných koordinovaných kontrol s orgánmi inšpekcie práce v roku 2015 ako i zmeny v usmernení NIP Košice č. NIP/NIP_ORIP/BEZ/2015/2380 zo dňa 01.06.2015 boli v Bratislavskom kraji vybrané 2 spoločné previerky RÚVZ Bratislava a IP Bratislava v nasledovných právnych subjektoch: MUDr. Anton Orbán, Hlohová 14, 821

07 BA, IČO: 32 069 006, prevádzka Výrobná hala Mäso-Údeniny Orbán Hlohová 14, Bratislava a BIOMILA spol. s.r.o., 906 23 Rudník 428, IČO: 46 849 513, prevádzka Výroba cestovín a sušeného ovocia, Pezinská 174, Vinosady. Za účelom zabezpečenia plnenia úlohy RÚVZ Bratislava zvolal dňa 03.06.2015 koordinačnú poradu so zástupcami IP v Bratislave. RÚVZ Bratislava vykoná štátny zdravotný dozor podľa metodiky na výkon ŠZD so zameraním na kontrolu dodržiavania právnych a ostatných predpisov a monitoring možných rizík na pracoviskách a na plnenie povinností zamestnávateľov, ktorých zamestnanci vykonávajú práce zaradené do 1. a 2. kategórie. IP Bratislava vykoná previerky so zameraním na kontrolu BOZP.

Plnenie spoločných dozorných aktivít RÚVZ Bratislava a IP Bratislava v roku 2015 je priebežne kontrolované na spoločných poradách. Ďalšie 2 spoločné previerky budú vykonané v organizáciách, ktoré budú vybrané na spoločnom štvrtročnom stretnutí v septembri 2015 na základe odporúčanií SLIC-u. Na pracovnom stretnutí zástupcov RÚVZ Bratislava a IP Bratislava bol prerokovaný spoločný postup vo veci riešenia podnetov postúpených na IP Bratislava a na RUVZ Bratislava, ktoré sa týkajú pracovného prostredia. Záznamy zo stretnutí boli zaslané na ÚVZ SR. Spolupráca RÚVZ Bratislava s IP Bratislava bola na dobrej úrovni.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ

V roku 2015 ÚVZ SR ako národný koordinátor aktivít v oblasti environmentálneho zdravia získaval partnerov pre realizovanie biomonitoringu na Slovensku. RUVZ Bratislava v sledovanom období úlohu neplnil.

2.5.ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Kontrolované chránené pracoviská v Bratislavskom kraji v roku 2015

Rozhodnutie	Stanovisko	Počet kontrolovaných chránených pracovísk	Počet kontrol	Počet zamestnancov/ počet zamestnancov so ZPS	Kontrolné listy	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia
9	8	17	21	64 / 44	0	0	0

Vykonávaná činnosť :

Administratívne práce- 7x, skladové práce - 4x, predaj -2x, spracovanie odpadov z plastu – 1x, dizajnérske práce – 1x, ochrana majetku- 2x, montáž motorových a prevodových dielov – 1x, polygrafické práce, digitálna tlač – 3x.

Druh postihnutia:

- C Zhubné nádorové ochorenia - 4x
- F Duševné poruchy a poruchy správania – 4x
- G Choroby nervového systému – 7x
- H Choroby ucha – 2x
- I Choroby obehovej sústavy – 1x
- J Choroby dýchacej sústavy – 2x
- M Choroby svalovej a kostrovej sústavy a spojivového tkaniva - 11 x
- N Choroby močovej a pohlavnej sústavy- 1x

Ďalšie druhy postihnutia neboli zistené.

Rozhodnutia boli vydané k začatiu prevádzky, v 1 prípade k rozšíreniu činnosti na pracovisku. Stanoviská boli vydané k rozšíreniu počtu pracovných miest zamestnancov so zdravotným postihnutím na existujúcich pracoviskách. Zamestnanci chránených pracovísk zväčša pracujú v skrátenej pracovnej dobe, v prevažnej väčšine ide o pracoviská administratívneho charakteru, resp. o drobné manuálne práce s malým počtom pracovníkov do 10 osôb. Z hľadiska zdravotných obmedzení išlo o zamestnancov so zdravotným postihnutím v položkách C,F,G,H,I,J,K,M,N väčšinou však išlo o položku M.

V rámci schvaľovania sa zisťoval druh postihnutia zamestnancov, najmä vzhľadom k zabezpečeniu prístupu na pracovisko a vybaveniu zariadení na osobnú hygienu. V mnohých prípadoch diagnózu, resp. druh postihnutia nie je možné zistiť, nakoľko tieto údaje lekári odmietajú uviesť, z dôvodu zachovania lekárskeho tajomstva. Zamestnávateľ často nevie, s akým postihnutím bude mať konkrétnych zamestnancov, nakoľko sú mu pridelení z Úradu práce. Posúdenie schopnosti vykonávať danú pracovnú činnosť podľa individuálnej diagnózy je v náplni posudkového lekára. Uvedenie druhu postihnutia v minulosti viedlo k nutnosti opätovného schvaľovania priestorov, nakoľko zamestnanci so zdravotným postihnutím sa na pracovisku neustále menia. Zmena konkrétneho zamestnanca vo väčšine prípadov nemá vplyv na nutnosť úprav na pracovisku. V roku 2015 na posudzovaných pracoviskách nebolo potrebné vykonať úpravy na žiadnom pracovisku, v niektorých prípadoch bolo potrebné upraviť režim práce (napr. prestávky, dĺžka pracovnej doby) na základe odporúčania posudkového lekára. Zabezpečenie prispôsobenia pracoviska a zariadení ktoré používa (najmä prístup na pracovisko, zariadenia na osobnú hygienu) zamestnancovi so zdravotným postihnutím v súlade s NV SR č. 391/ 2006 (ak je to potrebné) je plne v kompetencii zamestnávateľa. Z týchto dôvodov bolo, v záujme zosúladenia s rozsahom kompetencií RÚVZ, vypustené z hodnotenia úlohy zisťovanie druhu postihnutia a dg. podľa MKCH

V rokoch 2010 – 2014 bolo v Bratislavskom kraji vydaných 230 rozhodnutí a 96 stanovísk k chráneným pracoviskám. Za rok 2009 údaje nie sú k dispozícii.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

V 1. polroku bolo odobratých 8 vzoriek kuchynskej soli používanej v zariadeniach spoločného stravovania. Každá bola analyzovaná na dva sledované ukazovatele – KJ a KJO3. Doteraz boli vykonané analýzy 7 vzoriek a výsledky vo forme protokolov o skúškach odoslané uvedenému odboru.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

V priebehu 1. polroka 2015 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EU LEGISLATÍVU

Úloha bude plnená v októbri 2015.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

V priebehu 1. polroka 2015 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

Vykonaný bol odber 4 vzoriek kozmetických výrobkov /tekuté mydlá/ so zameraním na vonné a konzervačné látky, mikrobiológiu a kontrolu označovania. Vzorky boli zaslané do laboratória RÚVZ so sídlom v Bratislave, všetky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy.

Zároveň bol zabezpečený odber 3 vzoriek výrobkov /detské krémy a balzamy/ so zameraním na konzervačné látky, mikrobiológiu, test stability a kontrolu označovania. Vzorky boli odoslané do laboratória RÚVZ so sídlom v Žiline, výsledky ešte nie sú k dispozícii.

Súčasťou plánu bol i odber 3 vzoriek výrobkov /depilačné krémy/ na stanovenie kyseliny tioglykovej, pH, formaldehydu a kontrolu označovania. Vzorky boli zaslané do laboratória RÚVZ so sídlom v Poprade. Výsledky t.č. nie sú k dispozícii.

Odbor hygienických laboratórií vykonáva analýzy kozmetických výrobkov s pôsobnosťou pre všetky RÚVZ v SR v zmysle usmernenia ÚVZ SR. V 1. polroku 2015 sme prijali 244 vzoriek, v ktorých bolo doteraz analyzovaných 517 ukazovateľov (regulované látky - konzervačné látky, vonné látky, UV filtre).

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVÍN A ARÓM

V mesiaci apríl boli odobraté 2 vzorky potravín - 1 vzorka na obsah kumarínu /vzorka vyhovela požiadavkám platnej legislatívy/ a 1 vzorka na obsah mentofuránu /výsledok t.č. nie je k dispozícii/. Vzorky boli zaslané do laboratória ÚVZ SR.

V 1. polroku 2015 bolo v rámci monitorovania spotreby prídavných látok odobratých a na analýzu doručených spolu 32 vzoriek, z toho 23 vzoriek bolo odobratých na analýzu syntetických farbív, 7 vzoriek na analýzu syntetických sladidiel a 2 vzorky na analýzu konzervačných látok.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPOSOB STRAVOVANIA

V priebehu 1. polroka 2015 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

4.2 ZNEUŽIVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Prieskum bol realizovaný podľa požiadaviek v 14 základných a stredných školách Bratislavského kraja a bolo zabezpečené vyplnenie dotazníkov v celkovom počte 780 respondentov.

Dotazníky boli doručené na ÚVZ SR na ďalšie spracovanie.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Prieskum bude realizovaný v druhom polroku 2015.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKOL, VYUŽITIE HODÍN TV

V priebehu 1. polroka 2015 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

5 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.3 SLEDOVANIE A HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PACIENTOV Z LEKÁRSKEHO OŽIARENIA

1. etapa riešenia - Mesačné sledovanie radiačnej záťaže detských pacientov pri CT vyšetreniach jednotlivých orgánov v DFNSP Kramáre v Bratislave a štatistické polročné hodnotenie dávkovej záťaže pacientov.

Na zber a spracovanie údajov efektívnych dávok a orgánových dávok pacientov sa použil databázový softvér z programu Microsoft Office Access, v ktorom sa vytvorili formuláre na zaznamenávanie všetkých základných údajov o pacientoch, ktorí absolvovali CT vyšetrenie. Uspôsobený databázový program a metodiku jeho použitia sme rozvinuli v DFNSP, Limbová 1, 833 40 Bratislava na rádiologickom oddelení s CT pracoviskom. Zaznamenávajú sa nastavené a dávkové parametre u jednotlivých vyšetrení, ktoré sú dôležité pri výpočte efektívnych dávok pacientov vo vekovej skupine od novorodencov až po 19 rokov. Vytvorený formulár je uložený na rtg pracovisku, čo umožňuje pravidelný zber údajov. V prvom polroku 2015 sa vykonalo na DFNSP 1367 CT vyšetrení s nadpolovičnou prítomnosťou chlapcov (obr. č. 1), počet vyšetrení sa pohyboval v rozsahu 190 - 270 pacientov/mesiac.

Na ďalšie spracovanie údajov slúžia programovo vytvorené tabuľky na štatistické vyhodnotenie výsledkov. V mesačných intervaloch sa sleduje úroveň efektívnej a orgánovej

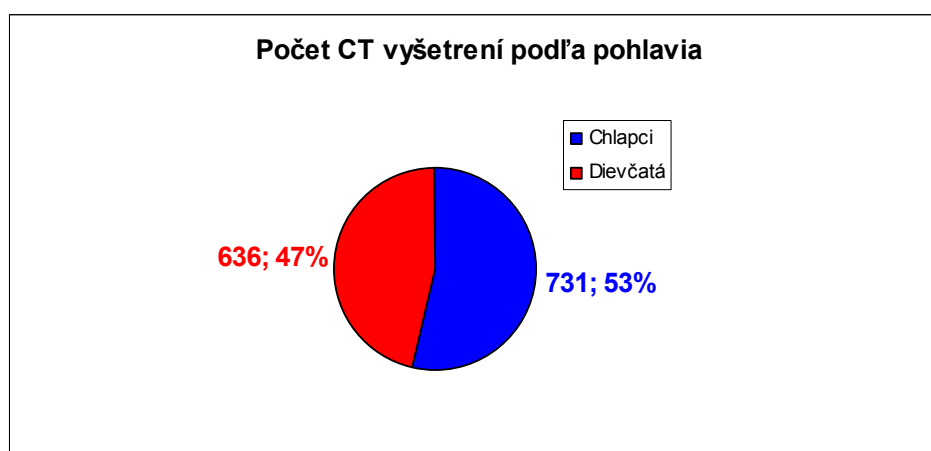
dávky u pacientov z detskej populácie s prihliadnutím na pohlavie a vek detského pacienta. Sledovala sa dávková záťaž pacientov pri vyšetrení nasledujúcich orgánov: Lebka-mozog, krčná chrbtica, hrudná chrbtica, pectus-hrudník, bedrová chrbtica, lumbosakrálny prechod, panva, bedrové kĺby, pľúca, pažerák, žalúdok, tenké črevo, hrubé črevo, žlčník, obličky, nadobličky, močový mechúr, uši, koleno, nos, krk, nosohltan, ruka, koleno, panva, brucho, pečeň, slezina, PND, členok, CT angio renál. artérií, femur, predkolenie, trachea, mandibula, hlavné bronchy, spánkové kosti, kľúčna kosť, CT enteroklýza, koreň nosa, HRCT, noha, členok. Obrázok č. 2 zobrazuje priemerné hodnoty dávok z CT vyšetrení niektorých najčastejšie vyšetrovaných orgánov. Najväčšia dávková záťaž podľa obrázku je pri CT vyšetreniach brucha a panvy.

Zaujímavým je tiež zistenie, že až 44% zo všetkých CT vyšetrení tvorí vyšetrenie hlavy (obr. č.3). Tento typ CT vyšetrenia síce dosahuje v porovnaní s inými vyšetreniami relatívne nízku hodnotu priemernej efektívnej dávky - 1,53 mSv (obr. č. 2), avšak v rámci rozloženia orgánových dávok za prvý polrok 2015 dosahuje toto vyšetrenie výrazný podiel čo sa týka celkovej sumy efektívnych dávok na danú oblasť a orgán (obr. č. 4).

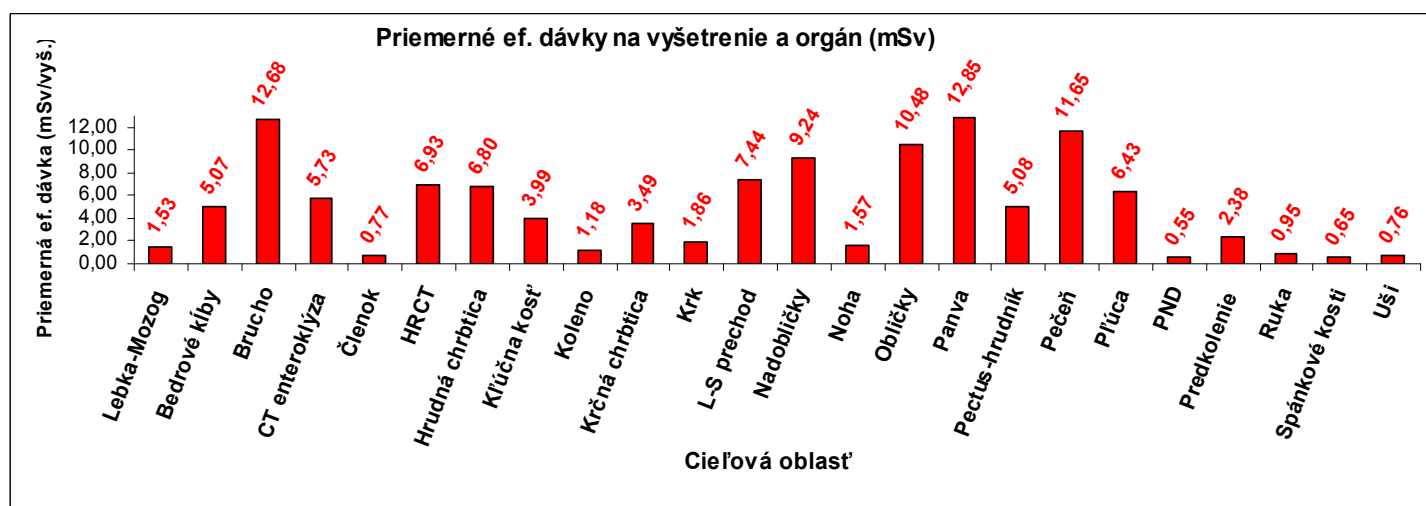
V mesačných intervaloch sledujeme tiež rozloženie efektívnych dávok na vyšetrenie podľa veku. Tu sa zdá byť dôležitou informácia, že aj keď priemerné hodnoty efektívnych dávok na vyšetrenie a dávková záťaž v cieľovej vekovej skupine 0-1 rok sú relatívne nízke (obr. č. 5), v tejto vekovej skupine sa robí až takmer 20% všetkých CT vyšetrení (obr. č. 6).

V budúcnosti sa preto ukazuje byť dôležité sledovať zmeny hodnôt priemerných a sumárnych efektívnych dávok pre jednotlivé vekové skupiny a cieľové oblasti.

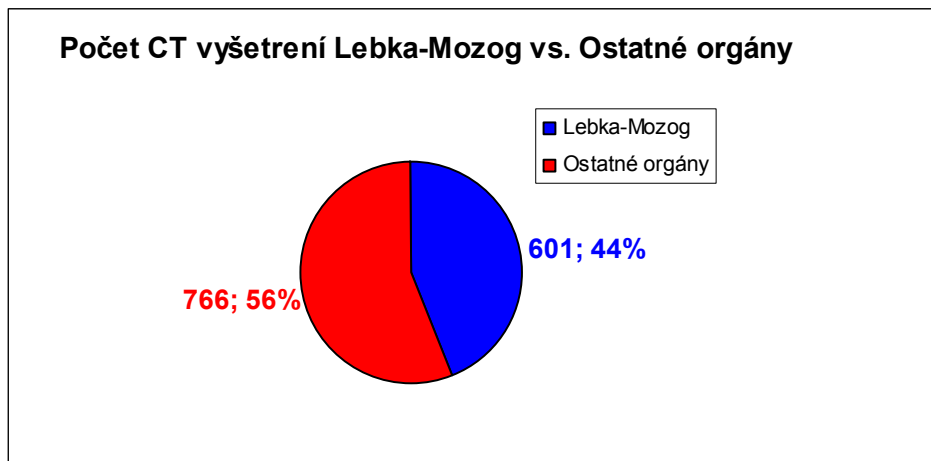
Obr. č. 1: Počet CT vyšetrení podľa pohlavia. Celkový súbor 1367 CT vyšetrení

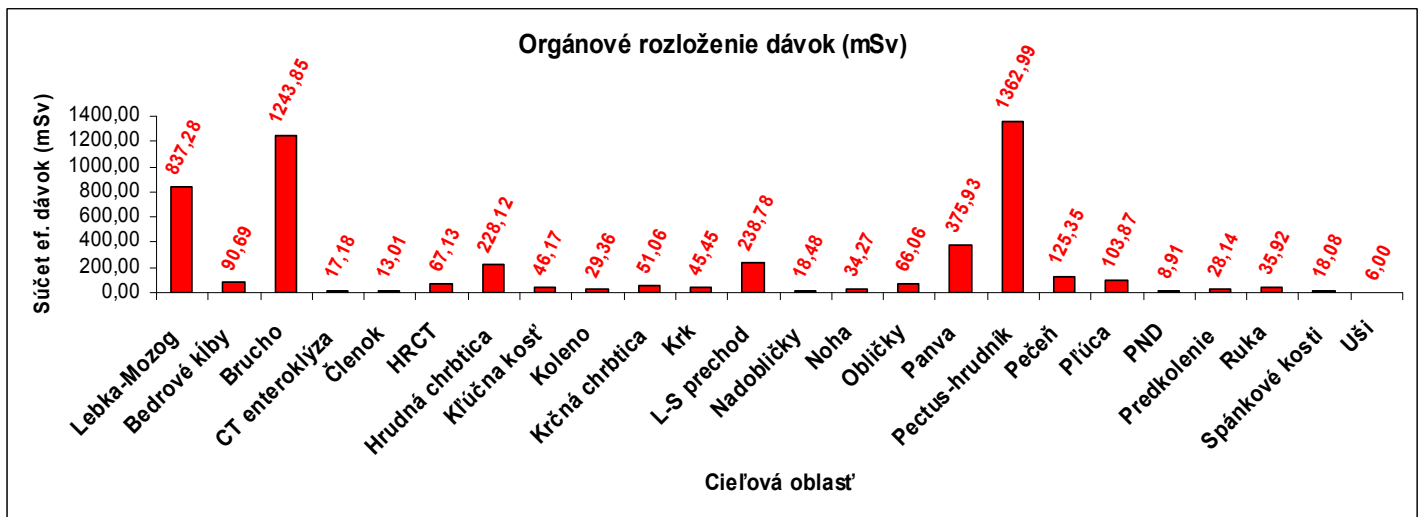
Obr. č. 2: Priemerné ef. dávky na vyšetrenie a orgán. Súbor 1367 CT vyšetrení

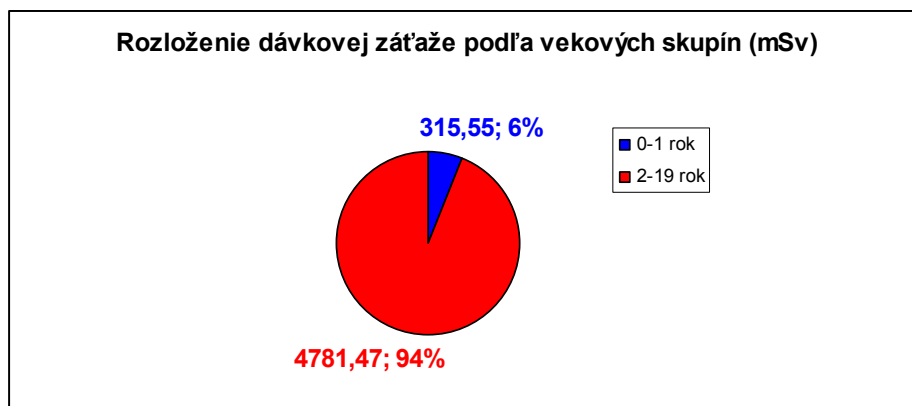
Obr. č. 3: Počet CT vyšetření hlavy v porovnání s ostatními orgány spolu

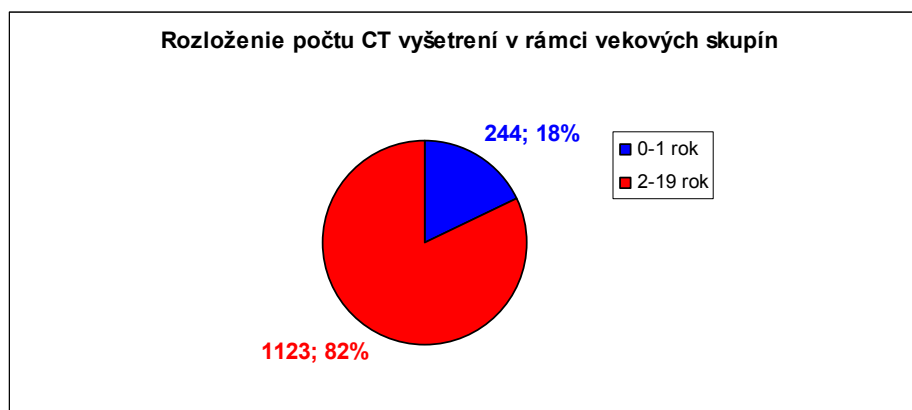
Obr. č. 4: Orgánové rozloženie súčtu ef. dávok zo súboru 1367 CT vyšetrení

Obr. č. 5: Rozloženie dávkovej záťaže (súčet ef. dávok) podľa vekových skupín zo súboru 1367 CT vyšetrení

Obr. č. 6. Rozloženie počtu CT vyšetrení na základe vekových skupín

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

V rámci Národného imunizačného programu sa od 1.1. do 30.6.2015 priebežne vykonávala surveillance ochorení preventabilných očkovaním. V tomto období bolo hlásených a epidemiologicky vyšetrených 46 ochorení na pertussis s najvyššou vekovo-špecifickou chorobnosťou v skupine 20-24 ročných (chorobnosť 20,57/100000). U detí do 15 rokov nebolo hlásené žiadne ochorenie. V dospeljej populácii (20 a viac ročných) bolo zaznamenaných celkom 41 prípadov, t.j. 89,1% z celkového počtu hlásených ochorení. Riadne očkovanie v minulosti udávalo 24 osôb, v 13 prípadoch očkovanie nebolo vykonané (ide o osoby staršej vekovej kategórie, prípadne o osoby očkované len proti diftérii a tetanu bez pertussickej zložky) a v 9 prípadoch sa údaj o očkovaní nepodarilo zistiť. Všetky ochorenia boli laboratórne potvrdené.

Z ďalších ochorení preventabilných očkovaním bolo hlásené ochorenia na parotitídu u neočkovaného 41 ročného muža z okresu Senec. Ochorenie bolo komplikované jednostrannou orchitídou. Ochorenie bolo dovlečené, pacient udával pobyt na východnom Slovensku.

Pneumokoková sepsa bola evidovaná u 5 neočkovaných dospelých osôb vo veku 41,45,55,57 a 62 rokov.

Prostredníctvom kampane SZO prebiehajúcej pod názvom Európsky imunizačný týždeň boli vykonané zdravotno-výchovné aktivity, ktorých cieľom bolo zvýšiť povedomie širokej verejnosti o význame a nutnosti očkovania v prospech zdravia jednotlivca i celej spoločnosti. Prostredníctvom prednášok pre laickú verejnosť (1x prednáška, 1x článok v časopise a 2x beseda) pracovníci RÚVZ informovali obyvateľstvo o význame očkovania a možnostiach využívania vakcín v prevencii proti infekčným ochoreniam. Odbornej verejnosti boli prezentované 4 prednášky o najčastejších otázkach týkajúcich sa očkovania, výrobe a zložení vakcín ako i o najčastejších argumentoch rodičov odmietajúcich očkovanie svojich detí. Cieľom uvedených aktivít bolo oboznámiť verejnosť o užitočnosti očkovania, informovať o existujúcich očkovacích látkach a ich indikáciách, zdôrazniť dostupnosť očkovania pre všetkých ako i pre vybrané skupiny obyvateľstva, ktoré sú vystavené riziku nákazy pri práci. Hlavným poslaním bolo poukázať na mylne prezentované informácie

o škodlivosti očkovania ako i dôležitosť prevencie infekčných ochorení s dôrazom, že očkovanie musí zostať prioritou, pokiaľ sa budú vyskytovať infekčné ochorenia, ktoré ohrozujú zdravie verejnosti.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHOROB

V mesiacoch január – jún 2015 bolo evidovaných a analyzovaných celkom 3526 infekčných ochorení, čo predstavuje oproti rovnakému obdobiu v roku 2014 (hlásených 3627 ochorení) minimálny pokles o 2,8%. Z exotických ochorení (malária, dengue) neboli v tomto období hlásené žiadne ochorenia. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím v roku 2014 neboli zaznamenané významnejšie zmeny v epidemiologickej situácii v Bratislavskom kraji. V skupine črevných nákaz bol evidovaný značný vzostup u vírusových črevných infekcií (o 41,4%) a salmonelovej enteritídy (o 10,3%). Naopak značný pokles o 52,5% bol zaznamenaný u hnačiek a gastroenteritíd pravdepodobne infekčnej etiológie a taktiež u kampylobakteriálnych infekcií (o 10,9%). V skupine vírusových hepatitíd bol evidovaný 1,5 násobný nárast ochorení u VHA a 4,5 násobný vzostup u chronickej VHB. V prvom polroku 2015 boli hlásené 2 prípady VHE. Zvýšenie chorobnosti sme zaznamenali i u pneumokokovej sepsy (o 400%), vírusových nešpecifikovaných meningitíd (o 16,7%), toxoplazmózy (o 100%), Svrabu (o 100%) a taktiež u poranení zvierat'om (o 8,8%). V skupine pohlavne prenosných ochorení bol evidovaný vzostup chorobnosti u chlamýdiových infekcií (o 22,9%), zatiaľ čo u gonokokových infekcií došlo k poklesu o 5,8%. Pokles chorobnosti o 36,1% bol evidovaný u pertussis. Na zabezpečenie informovanosti obyvateľstva o možnostiach predchádzania prenosným ochoreniam, o očkovaní alebo ďalších preventívnych opatreniach využívali pracovníci epidemiológie mediálnu komunikáciu (tlač, rozhlas, televízia). Jednalo sa najmä o chrípku a chrípke podobné ochorenia, vírusové hepatitídy, kliešťovú encefalitídu, lymfskú boreliózu, črevné nákazy a možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Od 1.1.2015 do 30.6.2015 bolo v informačnom systéme spracovaných 3422 prípadov ochorení, z toho v 1349 prípadoch išlo o nozokomiálny charakter výskytu. Z celkového počtu ochorení bolo 2404 potvrdených a 1018 nepotvrdených. Na odbore epidemiológie bolo spracovaných 2089 ohnisk nákazy a vydaných 115 rozhodnutí orgánu na ochranu zdravia. Očkovanie bolo vykonané u 32 priamych kontaktov. Za sledované obdobie boli v Bratislavskom kraji zaznamenané dve epidémie:

- epidemický výskyt konjunktivitíd nozokomiálneho pôvodu s kultivačne dokázaným pôvodcom *Staphylococcus aureus* – 17 ochorení u pacientov mužského a ženského oddelenia II. Psychiatrickej kliniky Psychiatrickej nemocnice P. Pinella v Pezinku. Celkový počet exponovaných 201 osôb (165 pacientov, 36 zdravotníckych pracovníkov).
- 6 prípadov enterokolitídy zapríčinennej *Clostridium difficile* v epidemiologickej súvislosti u pacientov Oddelenia klinickej onkológie Národného onkologického ústavu v Bratislave.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

6.4.1 *Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EU HELICS – IPSE*

V 1. polroku 2015 sa pokračovalo v plnení programu EÚ HELICS (Hospital in Europe Link for Infection Control through Surveillance), ktorý je založený na sledovaní vybraných

nozokomiálnych nákaz v anonymne a dobrovoľne zapojených zdravotníckych zariadeniach jednotlivých krajín EÚ. Program umožňuje zistiť a porovnať ich výskyt, zosúladiť údaje, určiť mieru rizika vzniku nozokomiálnych nákaz v jednotlivých štátoch Európy a v konečnom dôsledku aj navrhnúť opatrenia, ktoré by efektívnym ovplyvňovaním rizikových faktorov redukovali množstvo nozokomiálnych infekcií a nárast rezistencie na antibiotiká.

Od roku 2007 sme zapojení do surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti, sleduje sa výskyt infekcií u pacientov hospitalizovaných viac ako 48 hodín na Klinike anesteziológie a intenzívnej medicíny Univerzitnej nemocnice Bratislava, Nemocnica akad. L. Déreza. V prvom polroku 2015 bolo elektronicky spracovaných 32 dotazníkov pacientov hospitalizovaných na tejto klinike v čase od februára do apríla 2014. Podľa protokolu boli zbierané údaje od každého pacienta hospitalizovaného viac ako 2 dni so zameraním sa na vnútorné (trauma, akútna koronárna starostlivosť, antimikrobiálna terapia, pôvod pacienta, typ prijatia, Glasgow Coma Score, SAPS II score) a vonkajšie rizikové faktory (intubácia, umelá pľúcna ventilácia, zavedenie centrálného venózneho katétra, permanentného močového katétra, podávanie parenterálnej výživy a výživy cez nasogastrickú sondu). Pozornosť sa sústreďovala na pacientov, u ktorých v priebehu hospitalizácie vznikla nozokomiálna infekcia (pneumónia alebo infekcia krvného riečišťa). Elektronické výstupy budú následne zaslané odboru epidemiológie RÚVZ v Trenčíne ako celoslovenskému koordinátorovi tohto programu.

V roku 2011 sa v SR začala realizovať aj druhá časť programu HELICS zameraná na sledovanie infekcií v mieste chirurgického výkonu. Sledovanými chirurgickými výkonmi v rámci SR sú cholecystektómie a minimálne časové obdobie pre sledovanie infekcií v mieste chirurgického výkonu je 3 mesiace. Proces výberu minimálneho setu údajov bol zameraný na najvýznamnejšie premenné pre analýzu rizika infekcie v mieste chirurgického výkonu. Používa sa rizikový index NNIS v súvislosti so zaradením pacienta podľa hlavných rizikových faktorov: riziko kontaminácie rany (čistá rana, čistá-kontaminovaná rana, kontaminovaná rana, znečistená alebo infikovaná rana), kondícia pacienta podľa ASA skóre (zdravý pacient, pacient s miernym systémovým ochorením až moribudný pacient), trvanie operácie, urgentnosť intervencie, endoskopické procedúry.

V 1. polroku 2015 sme pokračovali v sledovaní infekcií v mieste chirurgického výkonu v programe Helics. Dotazníkovou formou a následne aj elektronicky sme spracovali 152 chorobopisov pacientov, u ktorých bola na Chirurgickej klinike Univerzitnej nemocnice Bratislava, Nemocnica akad. L. Déreza v období február 2014 - október 2014 vykonaná cholecystektómia. Elektronické výstupy budú zaslané celoslovenskému koordinátorovi tohto programu.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

V Bratislavskom kraji pokračovalo monitorovanie (hlásenie chrípky a akútnych respiračných ochorení, sledovanie cirkulácie vírusov chrípky v populácii, informovanie o očkovaní) a vykonávanie protiepidemických opatrení v súvislosti s výskytom sezónnej i pandemickej chrípky, ktorá sa objavila na jar v roku 2009. V priebehu 1. polroku 2015 nebol na území Bratislavského kraja hlásený žiadny prípad SARI a taktiež nebolo evidované úmrtie na chrípku alebo SARI. Zo 168 odberov realizovaných v Bratislavskom kraji v období od 1.1. do 30.6.2015 bolo v NRC pre chrípku pozitívnych na chrípkové vírusy 74 odberov (A/Texas (H3N2)-35x, A/California (H1N1)- 23x, A/H3-3x, A/swH1-2x, A bez bližšieho určenia-1x, B/Massachusetts-8x, B bez bližšieho určenia-2x). U lekárov prvého kontaktu sa vykonávalo očkovanie proti sezónnej chrípke vakcínou, ktorá obsahovala i pandemický kmeň. Lekári prvého kontaktu boli vyzvaní, aby dôsledne vykonávali očkovanie proti chrípke

a pneumokokovým infekciám najmä v domovoch dôchodcov, liečebniach pre dlhodobo chorých a pod.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Po eradikácii poliomyelitídy v SR sa i naďalej pokračuje vo vykonávaní surveillance tohto ochorenia, ku ktorej patrí i pravidelné virologické vyšetrenie odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. V priebehu 1. polroka 2015 bolo v Bratislavskom kraji vykonaných a virologicky vyšetrených celkom 8 odberov odpadových vôd z dvoch lokalít (ČOV Vrakuňa a ČOV Malacky). Virologické vyšetrenie na poliovírusy bolo vo všetkých prípadoch negatívne.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“ je súčasťou Národného programu prevencie HIV/AIDS a jeho aktivity č. 6.1.5 Edukačné programy zamerané na mládež. Projekt je cieleň na HIV infekciou a pohlavne prenosnými chorobami najohrozenejšiu skupinu populácie, ktorou sú u nás mladí ľudia. Nariadené zmeny aktivít v tomto projekte viedli k prehodnoteniu realizácie projektu v 1. polroku 2015 a problematika HIV infekcie, pohlavne prenosných chorôb a ich prevencie bola prednesená v rámci výučby predmetov verejné zdravotníctvo a preventívne lekárstvo v dvoch triedach Strednej zdravotníckej školy v okrese Bratislava V, bez demonštrácie interaktívnej časti projektu.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

V dôsledku nárastu antivakcinačných aktivít sme v Bratislavskom kraji zaznamenali zvyšujúci sa počet rodičov odmietajúcich povinné očkovanie svojich detí. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť bola zavedená poradňa očkovania, kde 1x týždenne sú rodičom poskytované informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín a nežiaducich reakciách po očkovaní. Rodičia, ktorí majú pochybnosti o očkovaní sa môžu informovať i telefonicky mimo vyhradeného času v poradni očkovania a to kedykoľvek v priebehu pracovných dní. V priebehu 1. polroka 2015 poradňu očkovania využilo 36 rodičov, ktorí sa nevedeli rozhodnúť o očkovaní svojho dieťaťa. Na RÚVZ Bratislava bolo taktiež v uvedenom období prešetrených v priestupkovom konaní 239 prípadov rodičov odmietajúcich očkovanie, ktorým sme v rámci prešetrenia poskytovali informácie o význame povinného očkovania.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 CYANOBAKTÉRIE

Plnenie úlohy je priebežne zabezpečované počas letnej sezóny 2015 v rámci monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad kvalitou vôd na kúpanie z prírodných jazier (Zlaté Piesky, Vajnory, Slnčné jazerá – Senec, Ivanka pri Dunaji – vody určené na kúpanie a sledované monitoringom a ďalej Kuchajda, Veľký Draždiak, Rusovce, Čunovské jazerá, Košariská, Plavecký Štvrtok, Malé Leváre – kvalita vôd sledovaná v rámci ŠZD). Doposiaľ sa

odobralo a laboratórne vyšetrilo 38 vzoriek povrchovej vody, ktoré všetky v danom ukazovateli boli vyhovujúce.

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÝCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

Sledovanie výskytu legionel na 8 umelých kúpaliskách v Bratislavskom kraji (Zlaté Piesky, Delfín, Rača, Rosnička, Matador, LK Malacky a Pezinok, Aquathermal Senec), ktoré disponujú vodnými atrakciami v celkovom počte 18, je naplánované na druhú polovicu augusta 2015.

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

Analýzy vzoriek minerálnych ani pramenitých vôd, balených vo watercooleroch sa v 1. polroku 2015 nevykonali, úloha je plánovaná na 2. polrok 2015.

7.5 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Podľa plánu úradnej kontroly potravín bolo odobratých 5 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti (1 vzorka bola určené pre Európsky monitoring). Vzorky boli zaslané na vyšetrenie do laboratória ÚVZ SR. Výsledky t.č. nie sú k dispozícii.

7.9 OBJEKTIVIZÁCIA ÚČINKOV ZDROJOV OPTICKÉHO ŽIARENIA V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

Pre 1. polrok 2015 neboli gestorom úlohy stanovené osobitné požiadavky na náš úrad. Na požiadanie ÚVZ SR náš úrad operatívne zabezpečuje účasť pracovníka odboru HŽP na meraniach optického žiarenia v prevádzkach s opaľovacími prístrojmi alebo lasermi, vykonávaných ÚVZ SR.

7.11 VEĎĽAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKČIE A KVALITA PITNEJ VODY

V rámci plnenia tejto úlohy sa v 1. polroku 2015 robili stanovenia obsahu voľného chlóru vo vzorkách pitných vôd z verejných vodovodov. Stanovenia boli vykonané v 268 vzorkách.

Vedľajšie produkty chlórovania boli cielene sledované v rámci sledovania kvality vody s obmedzeným režimom dezinfekcie na báze chlóru pre Skupinový vodovod – Záhorský, časť Sološnica. Úloha bola ukončená po uvedení vodovodu do trvalej prevádzky v roku 2014 po vyhodnotení skúšobnej prevádzky v trvaní 1 roka.

7.16 MONITORING OBSAHU DUSIČNANOV VO VODNÝCH ZDROJOCH INDIVIDUÁLNEHO ZÁSOBOVANIA

V rámci plnenia úlohy 7.16 vykonávame evidenciu výsledkov vykonaných analýz dusičnanov z vodných zdrojov individuálneho zásobovania spolu s údajom o hĺbke studne sledovaného zdroja do predlohy, ktorú nám zaslal RÚVZ so sídlom v Nitre. Za 1. polrok 2015 máme k dispozícii evidenciu z analýzy 207 vzoriek, ktoré boli nahlásené aj RÚVZ so sídlom v Nitre.

Obsah dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania (najmä na území Bratislavského kraja) bol sledovaný tiež v rámci Svetového dňa vody. Analyzovaných bolo 218 prinesených vzoriek, z ktorých 84 vzoriek nevyhovelo v danom ukazovateli požiadavkám platnej legislatívy.

7.20 MONITORING GLYKOZIDOV STEVIOLU V ZMRZLINÁCH A NÁPLNIACH A DEKORÁCIÁCH CUKRÁRENSKÝCH VÝROBKOV

V 1. polroku 2015 bolo odobratých 8 vzoriek cukrárenských výrobkov na analýzu prítomnosti Rebaudiosidu A a Steviosidu. Vzorky budú analyzované v 2. polroku 2015.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

OPZ prostredníctvom svojich základných a špecializovaných poradní realizuje skríning rizikových faktorov voľnoradikálových ochorení a cieľenú komplexnú edukáciu, posilnenie osobnej zodpovednosti klientov za svoje zdravie a motiváciu k pozitívnej zmene životného štýlu.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

V 1. polroku sme formou 11 výjazdových aktivít v rámci primárnej prevencie, realizovali skríning rizikových faktorov u 534 klientov stredného, produktívneho veku a súčasne sme ich odborne, predovšetkým nutrične edukovali. Rizikovým klientom bolo odporučené kontrolné vyšetrenie v PZ resp. do starostlivosti k odbornému lekárovi. V spolupráci s MČ-Staré mesto - odbor sociálnych vecí sme realizovali sériu edukačných prednášok v kluboch dôchodcov. V rámci zvyšovania zdravotnej a nutričnej gramotnosti sme realizovali 3 prednášky pre produktívny vek a 3 prednášky pre mladú generáciu z problematiky výživy a životného štýlu. V 3 poradniach zdravia – Ružinovská, Kýčerského, Osuského – bolo v 1. polroku 2015 komplexne vyšetrených 477 klientov. V audiovizuálnych a printových masmédiách bolo uverejnených 59 príspevkov z problematiky nutričie a životného štýlu.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE NADVÁHY A OBEZITY

Cieľom je vytvoriť efektívny systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity. Intenzívne pokračujeme v edukačných a skríningových aktivitách prostredníctvom PZ a tiež v spolupráci so VŠZP a ďalšími občianskymi a neziskovými organizáciami sme vyšetřili a edukovali cca 534 dospelých klientov a 105 detí.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu : Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

V základných poradniach a pri výjazdových preventívnych akciách sme zintenzívnili propagáciu významu pravidelnej pohybovej aktivity a nabádali k účasti na kampani. Reálne počty o účastníkoch za Bratislavský kraj však nemáme k dispozícii.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Cieľom aktivít je zlepšenie životného štýlu a zdravotného uvedomenia seniorov a eliminácia sociálnej izolácie. V základných PZ bolo vyšetrených 68 seniorov nad 65 rokov, špecializovanú poradňu na podporu psychického zdravia navštívilo 12 seniorov.

V spolupráci s Jednotou dôchodcov Slovenska Bratislava II a DK Ružinov realizujeme VII.ročník Akadémie tretieho veku. V spolupráci s Odborom sociálnych vecí MČ-Staré mesto sme realizovali 4 edukačné prednášky z problematiky výživy a životného štýlu seniorov. Poradňa zdravia Petržalka realizovala nácvik kondično-posilňovacích cvičenia pre 90 seniorov zamerané na udržanie telesnej kondície, zvýšenie sebavedomia a elimináciu sociálnej izolácie. Cvičenie zvyšuje motiváciu účastníkov k zdravej životospráve v seniorskom veku, súčasťou je poradenstvo na prevenciu hypertenzie a obezity.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Na 3 základných školách sme realizovali pre žiakov druhého stupňa prednášky a diskusiu na tému - zdravá výživa detí, počet účastníkov 145. Na 2 stredných školách sme realizovali protifajčiarske a protidrogové prednášky spojené s premietaním videofilmu., počet účastníkov 120.

9.6.1 Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji.

V súčasnosti prebieha analýza získaných nálezov, taktiež sa pripravuje odborné usmernenie a publikácia, ktoré sú v procese tvorby.

9.7 CINDI PROGRAM SR

OPZ prostredníctvom svojich 3 PZ pokračuje v plnení projektu CINDI s cieľom znížiť chorobnosť a úmrtnosť na srdcovo-cievne a nádorové ochorenia. Komplexne vyšetrených a individuálne usmernených bolo 477 klientov. Formou 11 výjazdových skriningových aktivít sme zvyšovali nutričnú a zdravotnú gramotnosť ako aj zodpovednosť za vlastné zdravie u 534 klientov. Realizovali sme 59 edukačných masmediálnych príspevkov, 4 odbornopopulárne prednášky pre verejnosť z problematiky nutričie, 6 odborných prednášok na vedeckých podujatiach a 2 protifajčiarske prezentácie a diskusie pre mladú generáciu.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Čadci**

1. ODDELENIE HYGIENY PROSTREDIA A PRÁCE – REFERÁT HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPP - referát hygieny životného prostredia a zdravia

Úloha bola zameraná na zber údajov o kvalite pitnej vody a bazénovej vody.

PITNÁ VODA: do zberu údajov a dozornej činnosti bolo zaradených pre rok 2015 celkovo 31 vodovodov, v okrese Čadca 19 vodovodov, v okrese Kysucké Nové Mesto 12 vodovodov. V zmysle platnej legislatívy a odborného usmernenia ÚVZ SR sa vykonáva odber vzoriek vody pre pitné účely v rozsahu preverovacieho a kontrolného monitoringu, laboratórne spracovanie vzoriek centrálné spracováva RÚVZ so sídlom v Žiline. Za uplynulé obdobie bolo terénnym oddelením odobratých celkovo 31 vzoriek pitnej vody z vodovodov hromadného zásobovania pre laboratórne stanovenie v rozsahu minimálnej analýzy. Za okres Čadca 22, v okrese Kysucké Nové Mesto 9. V rozsahu úplnej analýzy boli odobraté 2 vzorky pitnej vody a to za okres Čadca. Počas uplynulého obdobia nebola zaznamenaná epidémia vodou prenosných ochorení a nebolo potrebné udeliť výnimky v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou. Vyššie uvedenými odbermi vody bola plnená úloha monitoringu kvality vody pre roky 2013 - 2016 pre správu pre Európsku komisiu a taktiež boli aktualizované dáta pre veľké a malé zásobované oblasti pitnou vodou a zaslané na ÚVZ SR.

VN Nová Bystrica patrí do štátneho zdravotného dozoru v súčinnosti s vodou ochranným dozorom Okresným úradom Žilina. V uplynulom období boli vydané stanoviská k jedno rázovému vstupu občanov do ochranného pásma pri príležitosti spomienkovej akcie rodákov. Boli vydané stanoviská k aplikácii dolomitického vápenca v dotknutom území za účelom stabilizácie lesných porastov. Pracovníci referátu hygieny životného prostredia a zdravia vykonali šetrenie na mieste samom v súčinnosti s Okresným úradom v Žiline, Povodím Váhu Piešťany a zástupcami Lesov SR za účelom kontroly stanovených nápravných opatrení – úprava lesných ciest, obhospodarovanie území v zmysle platnej legislatívy. Komisionálne jednanie a sprísnený vodoochranný dozor bude pokračovať počas celého kalendárneho roka. Za uplynulé obdobie bol zaznamenaný pozitívny dopad na dotknuté územie a výkon obhospodarovania jednotlivými subjektmi, došlo k náprave a stabilizovaniu územia.

Prebehla akcia „**Deň vody**“. Tento rok boli občanom sprostredkované analýzy kvality vody tzv. prúžkovou metódou v ukazovateľoch dusitaný a dusičnaný celkovo v 82 prípadoch, pričom v 3 prípadoch bolo zistené prekročenie v ukazovateli dusičnaný. Poskytnutých bolo 38 telefonických a 82 ústnych konzultácií na tému pitná voda, ochrana vodných zdrojov. Rozdaných bolo 52 letáčikov na dotknutú tému. Akcia bola propagovaná cez web stránku tunajšieho úradu a samospráv miest a obcí a taktiež bola poskytnutá informácia pre regionálne noviny MY Kysuce.

Na požiadanie občanov ako platená služba boli vykonané 3 odbery vzoriek vôd za účelom zistenia kvality vody a vhodnosti využívania vlastného vodného zdroja.

KÚPACIE VODY: v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto nie sú sústredené a vyhradené lokality ako rekreačné územia s možnosťou prírodných kúpalísk a ani neboli zaevidované lokality

s divokým kúpaním. Zber a spracovanie údajov a následné evidovanie je zamerané a sústredené na dodržiavanie prevádzkovej a osobnej hygieny, legislatívy a hygienických požiadaviek na Krytej plavárni v Čadci. Zariadenie KP Čadca tvorí komplex pre športovú a relaxačnú činnosť. Sú tu situované a využívané sauna, fitnesscentrum, solárium. Nosnú časť tvorí športové a rekreačné plávanie. V zmysle platnej legislatívy stanoveného monitoringu kvality vôd sú vykonávané analýzy kvality bazénovej vody. Majiteľom objektu je Mesto Čadca, prevádzkovateľom Mestský podnik služieb Čadca – Podzávoz. Celkovo za uplynulé obdobie bolo odobratých z bazénovej vody na Krytej plavárni Čadca 6 vzoriek - 2 vzorky vody v rámci štátneho zdravotného dozoru a 4 vzorky prevádzkovateľom zariadenia (spracované v IS). Počet vyšetrených ukazovateľov bol v zmysle platnej legislatívy celkom 78, ktoré sú vyhovujúce. Do prevádzky bola uvedená letná terasa s 3 detskými bazénikmi za účelom relaxu a ochladenia v letných horúčavách. T. č. prebieha povoľovacie konanie nekrytého netermálneho neplaveckého umelého bazéna na rekreačný účel pri ubytovacom zariadení Hotel Severka Zákopčie, ktoré je tiež zahrnuté do IS kúpacích vôd.

POSUDZOVANIE STAVIEB: v rámci posudzovania územných plánov, stavebných dokumentácií bolo celkovo posúdených 33 stavebných dokumentácií pre stavebné povolenie ako platená služba nad rámec zákona, pre územné konanie a kolaudačné konanie stavieb bolo vypracovaných 44 záväzných stanovísk, k zmene účelu užívania stavby boli vydané 4 záväzné stanoviska, k zámerom činnosti v zmysle EIA boli vydané 2 stanoviská, UPN miest a obcí 2 stanoviská odborného charakteru a boli posúdené 2 strategické dokumenty pre ŽSK. Celkovo bolo vydaných 87 vyjadrení odborného charakteru. Za uplynulé obdobie bolo podaných 121 informácií, ktoré predchádzali vydaniu rozhodnutí, stanovísk, iných stanovísk.

Na web stránke sú zverejnené dozorované zariadenia, kvalita kúpacích vôd je sprístupnená cez IS kúpacie vody internetovým spojením, kde sa vkladajú údaje, vykonáva sa týždenné hlásenie s aktualizáciou údajov, zverejnené sú údaje o získaní odbornej spôsobilosti pre výkon epidemiologicky závažnej činnosti, uvedené sú pokyny pre občanov - Proti záplavové opatrenia, Problematika prevádzok solárií, Katalóg služieb a vzorový prevádzkový poriadok, pričom na stránke sú zverejňované aktuality viazané na tému resp. ročné obdobie (Rapex, Letná sezóna kúpaliská).

INFORMAČNÉ SYSTÉMY: Pitná voda - priebežne sú vkladané údaje z monitoringu a štátneho zdravotného dozoru za r. 2015 do IS pitná voda, ktoré sú podkladom pre výročnú správu. Kúpacie vody - napĺňaný je IS Kúpacie vody, prístupný cez internetové spojenie aj laickou verejnosťou. Do systému sú vložené údaje za zariadenie Krytá plaváreň Čadca a bazén pri ubytovacom zariadení Hotel Severka Zákopčie – relaxačný bazén sezónny. Od 15.6.2015 sa vykonáva tzv. týždenná hlásna služba počas letnej turistickej sezóny. Ukončenie sezóny s vyhodnotením cez IS bude k 15.9.2015.

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPP - referát hygieny životného prostredia a zdravia

Gestorom úlohy nebola zaslaná metodika riešenia a úloha bude plnená podľa pokynov gestora po schválení materiálu vládou SR.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Košiciach, NRC pre pitnú vodu

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPP - referát hygieny životného prostredia a zdravia

Úloha bola plnená podľa pokynov gestora a záverov celoslovenských poradí odboru hygieny životného prostredia a zdravia vytypovaním záujmovej oblasti, ktorej sa zmapovanie reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách môže týkať. Krajský odborník odboru eviduje nahlásenú lokalitu za spádové územie tunajšieho úradu verejného zdravotníctva VN Nová Bystrica. Lokalita bola zaradená do riešenia úlohy NRC pre pitnú vodu RÚVZ Košice, pričom gestor nezaslal metodiku a postupy realizácie tejto úlohy.

2. ODDELENIE HYGIENY PROSTREDIA A PRÁCE - REFERÁT PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPP - referát preventívneho pracovného lekárstva

K zvýšeniu odbornej úrovne hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov boli využívané odborné usmernenia ÚVZ SR a legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci v súlade s legislatívnymi úpravami harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev.

Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov bolo overované poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia zo strany zamestnávateľov.

Dotazníkovou metódou bola zisťovaná informovanosť o podmienkach práce pri expozícii hluku, chemickým faktorom, azbestu a zobrazovacím jednotkám u 17 zamestnávateľov. Referátu PPLaT bolo z celkového počtu 73 dotazníkov vrátených od exponovaných osôb 66 na ďalšie spracovanie.

V zmysle príslušných nariadení vlády bolo požadované spracovanie podkladov pre vypracovanie posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov. V hodnotenom období bolo posúdených 15 návrhov k prevádzkovým poriadkom pre pracovné činnosti s expozíciou hluku, chemickým faktorom, azbestu, zvýšenej fyzickej záťaži a biologickým faktorom. 5 – krát boli schválené prevádzkové poriadky samostatne pre pracovné činnosti s hlukom a chemickými faktormi, 5-krát súčasne s odovzdaním priestorov do prevádzky, 1 - krát súčasne na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami, 4 - krát pri manipulácii s azbestom.

Celkom bolo v sledovanom období pre jednotlivé faktory schválených 19 prevádzkových poriadkov .

Vo všetkých kontrolovaných podnikoch s vyhlásenými rizikovými prácami je zabezpečená pracovná zdravotná služba iba zmluvne dodávateľským spôsobom tímom PZS. V sledovanom období bolo v súčinnosti s PZS vykonaných 16 konzultácií pri výkone ŠZD na rizikových pracoviskách .

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vykonáva v programe ASTR. Výstupné zostavy sú zasielané na ÚVZ SR v určených lehotách. V evidencii referátu PPLaT je k 30.06.2015 66 právnych subjektov, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce 3. a 4. kategórie, s celkovým počtom 3870 zamestnancov, z toho 1137 žien, najviac je v odvetví priemyslu 3441, z toho 810 žien.

Prehodnotenie evidencie rizikových prác bolo vykonané v zmysle Vyhlášky MZ SR číslo 448/2007 podľa predložených návrhov, resp. z podnetu tunajšieho zariadenia. Po prehodnotení boli postupne podľa platnej legislatívy vydávané rozhodnutia o určení rizikových prác pre novovzniknuté subjekty, resp. pre zamestnávateľov, kde nastali na rizikových pracoviskách podstatné zmeny.

Celkom bolo v 1. polroku 2015 podaných 5 návrhov na zaradenie prác do 3. a 4. kategórie- INA Kysuce, s.r.o. Kysucké Nové Mesto, Kysucká nemocnica s poliklinikou Čadca, Freedom Juniors , s.r.o. Čadca, HMSK, s.r.o. Kysucké Nové Mesto, Drevodomy, s.r.o. Kysucké Nové Mesto. Z uvedeného počtu bolo vydané 1 x nesúhlasné rozhodnutie Kysuckej nemocnici s poliklinikou Čadca z dôvodu, že ani po prepracovaní neboli posúdené všetky faktory práce v súlade s platnou legislatívou.

Z dôvodu zániku subjektu, zrušenia pracoviska, zavedenia novej technológie a preradenia prác do 2. kategórie bolo rozhodnutím vyradených 5 organizácii z rizika 3. kategórie – Ternotech, s.r.o. Krásno nad Kysucou, M&H Slovensko, s.r.o. Čadca, Horawood, s.r.o. Skalité, KOOPP Pavol Kormanec Povina,, Drevovýroba Ján Lisko Horný Kelčov. Zanikli 3 právne subjekty – živnostníci Augustín Kováč, Krásno nad Kysucou, Daniel Staškovan, Pribinova ul. Čadca a Pavol Ondruška, Kalinov, Krásno nad Kysucou.

Pri uvádzaní právnych subjektov do skúšobnej prevádzky sa vyžaduje meranie od spôsobilého subjektu, ktorý spĺňa požiadavky ustanovené v § 16 zákona č.355/2007 Z.z. V sledovanom období boli vydané 4 rozhodnutia na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru u zamestnávateľov, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce, sa sledujú v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. intervaly výkonu lekárskeho preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci, posudky o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti a zabezpečenie zdravotného dohľadu pri práci pracovnou zdravotnou službou.

Informačnú správu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a vykonaných opatreniach v roku 2014 na ich zníženie, resp. odstránenie tunajšiemu referátu zaslalo z počtu 76 zamestnávateľov 58. Po zaslanej urgencii 18 subjektom túto povinnosť nespĺnili 3, voči ktorým bolo za iný správny delikt na úseku verejného zdravotníctva začaté správne konanie a v dvoch prípadoch uplatnená pokuta v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. 1 – krát bolo konanie v predmetnej veci zastavené v zmysle správneho poriadku.

Štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu plnenia preventívnych opatrení na ochranu zdravia zamestnancov na rizikových pracoviskách bol v 1. polroku vykonaný na 19 rizikových pracoviskách, u všetkých bolo kontrolované zabezpečenie zdravotného dohľadu pracovnou zdravotnou službou v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z.

Z dôvodu zistenia informovanosti o faktoroch práce a pracovného prostredia bolo daných zamestnancom s vyhlásenými rizikovými prácami 27 dotazníkov informovanosti na vyplnenie. Na odstránenie zistených nedostatkov v zabezpečovaní ochrany zdravia zamestnancov na rizikovom pracovisku boli 1 – krát vydané opatrenia v zmysle ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Referát PPLaT eviduje 3 právne subjekty, ktoré manipulujú veľmi toxickými látkami a zmesami - INA Kysuce, s.r.o., OMNIA KLF, a.s., Kysucké Nové Mesto a JJ Elektronik, s.r.o., Čadca.

Cielený štátny zdravotný dozor na pracoviskách s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami bol vykonaný v sledovanom období 5- krát.

V spoločnosti OMNIA KLF, a.s. Kysucké Nové Mesto bol vykonaný dozor zameraný na plnenie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov pri práci s veľmi toxickou látkou kyanidom sodným pri technologických procesoch v elektrických kaliacich peciach na kalenie a cementovanie náradia na pracovisku nárad'ovňa. Zistené nedostatky boli v stanovenej lehote odstránené. K návrhu na skladovanie a manipuláciu s kyanidom sodným bolo vydané kladné rozhodnutie.

Kontrola stavu v zabezpečovaní ochrany zdravia zamestnancov pri manipulácii s veľmi toxickou látkou ortuťou v chemickom laboratóriu INA Kysuce s.r.o. Kysucké Nové Mesto a toxickými látkami v galvanizovni bola vykonaná na základe podaného návrhu o vydanie rozhodnutia na skladovanie, evidenciu a manipuláciu s týmito látkami. Orgánom na ochranu zdravia bolo vydané rozhodnutie súčasne so schválením prevádzkových poriadkov pre manipuláciu s ortuťou a chemickými faktormi. Zamestnávateľ na pracovisku chemického laboratória zabezpečuje špecifické ochranné a preventívne opatrenia v zmysle NV SR č. 471/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami, súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.

V spoločnosti KINEX KLF, a.s. Kysucké Nové Mesto bola vykonaná 2 – krát kontrola stavu v zabezpečovaní ochrany zdravia zamestnancov pri práci, skladovaní a manipulácii s toxickými látkami a zmesami .

Nedostatky zásadného charakteru v skladovaní, evidencii a manipulácii s uvedenými látkami zisťované neboli.

K návrhu na skladovanie a manipuláciu s VTL boli vydané RÚVZ v Čadci 2 rozhodnutia - OMNIA KLF, a.s. Kysucké Nové Mesto a INA Kysuce, s.r.o. Kysucké Nové Mesto.

Referát eviduje 3 oznámenia o dezinfekcii a regulácii živočíšnych škodcov v OSBD Čadca, HuFA DENTAL Čadca a Slovak TELEKOM Krásno nad Kysucou vykonané oprávnenými osobami. Vydávanie osvedčení o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami spadá do kompetencie RÚVZ Žilina.

Overenie informovanosti zamestnancov sa vykonáva formou kontrolných listov. Dotazníky informovanosti boli dané zamestnancom pri práci s chemickými faktormi, veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami v počte 15 ks.

Pracovníci referátu PPLaT poskytujú poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov, zamestnancov a PZS. V 1. polroku to bolo 10 – krát.

Mimoriadne situácie a havárie sa v sledovanom období v regióne nevyskytli.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušujúcich endokrinný systém

V rámci štátneho zdravotného dozoru sú cielene vyhľadávané pracovné postupy a technológie s chemickými karcinogénmi a mutagénmi pri práci a pri práci s azbestom.

Vzhľadom na charakter okresov sa venuje pozornosť prehodnocovaniu miery zdravotného rizika pracovísk drevovýroby so zameraním na spracovanie tvrdého dreva. Celkom je v evidencii referátu vystavených pevnému aerosólu z dreva - tvrdé drevo 24 osôb, z toho 11 žien – Dinex Stará Bystrica. V KNsP Čadca je v riziku cytostatiká 3. kategórie vedených 22 zamestnancov, z toho 20 žien.

V programe ASTR evidujeme v 2. stupni triedenia chemické látky a zmesi – chemický karcinogén – mutagén 46 osôb, z toho 31 žien a látkam poškodzujúcich reprodukciu je vystavených 33 pracovníkov, z toho 30 žien.

Na základe podaného návrhu Kysuckej nemocnice s poliklinikou bolo vydané nesúhlasné rozhodnutie k zaradeniu prác do rizika z dôvodu, že faktory práce a pracovného prostredia neboli hodnotené v súlade s platnou legislatívou. V 2. polroku sa uskutoční rokovanie za prítomnosti PZS a zástupcov KNsP, kde bude táto problematika doriešená.

V sledovanom období boli vykonávané práce, kde sa manipulovalo s azbestom, pri likvidácii azbestovej strešnej krytiny na D Svrčinovec - Skalité, pri odstraňovaní kanalizačných potrubí z azbestových materiálov v bytovom dome v Čadci, pri demontáži azbestocementovej strešnej krytiny derevenice v Snežnici a demontáži azbestocementových izolačných panelov garáží v Turzovke. Túto činnosť vykonali oprávnené organizácie Kovomat Slovakia Žilina, AMELLA, s.r.o. Martin, Eduard Mittelham Žilina Boli vydané 4 rozhodnutia pre práce s odstraňovaním azbestu zo stavieb, súčasne boli schválené aj prevádzkové poriadky pre práce s azbestom. Uvedené subjekty ohlásili predpísaným spôsobom začiatok a ukončenie prác.

Dotazníky informovanosti pri práci s azbestom boli dané na vyplnenie zamestnancom súkromnej firmy Eduard Miettellham v počte 4 ks.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Ochorenia majú v organizáciách v pôsobnosti RÚVZ sporadický výskyt. Preto nemuseli byť riešené a uplatňované opatrenia na zamedzenie výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

V sledovanom období boli tunajšiemu zariadeniu KPL ÚNM Martin hlásené 2 susp. profesionálne ochorenia z DNJZ.

U robotníčky pri obsluhu linky v INA Kysuce, s.r.o. Kysucké Nové Mesto bolo šetrené profesionálne ochorenie DNJZ horných končatín s tým, že ju nemožno vylúčiť. Choroba z povolania bola pacientke uznaná.

Pekárke spoločnosti Kysucké pekárne, a. s. bolo signalizované Klinikou pracovného lekárstva Martin ohrozenie ochorením z DNJZ.

Choroby z povolania z DNJZ prešetrované v roku 2014 u pekárky Kysuckých pekární a.s. Čadca a u krajčírky – žehliarky súkromnej firmy MARGITA Čadca boli KPL Martin uznané v tomto roku a 2 susp. ochorenia z DNJZ u profesie kontrolórka opierok v M&H Slovensko, s.r.o. Čadca po prešetrení so záverom „možno vylúčiť“ KPL neboli uznané.

Rizikové práce s faktorom DNJZ vyhlásené nemáme, neevidujeme profesie s výskytom ochorení z DNJZ.

Profesie, kde podmienky práce a pracovného prostredia signalizujú podozrenie na DNJZ HK v rámci subjektívneho hodnotenia, sú zamestnávateľom navrhované na objektívne hodnotenie podľa platnej legislatívy pracovnou zdravotnou službou. V a.s. Kysucké pekárne Čadca bol PZS Krankas Žilina vykonané hodnotenie fyzickej záťaže celkovej pre profesie pekárka.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPP - referát preventívneho pracovného lekárstva

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V rámci európskeho týždňa BOZP zamestnanci referátu PPLaT budú zapojení do uvedenej aktivity podľa aktuálnej vyhlásenej témy kampane „ Zdravé pracoviská bez stresu 2014-2015 „ v mesiaci október 2015.

Tunajšie zariadenie spolupracuje pri uvedených aktivitách s orgánmi inšpekcie práce a NIP.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPP - referát preventívneho pracovného lekárstva

V 1. polroku 2015 bolo referátom PPLaT vydaných 7 rozhodnutí k zriadeniu chránených pracovísk, resp. dielni a 13 stanovísk k zriadeniu chránených pracovísk/dielni a 1 stanovisko k rozšíreniu chráneného pracoviska.

Štátny zdravotný dozor bol v sledovanom období vykonaný na 26 chránených pracoviskách. V okrese Čadca bol štatút chráneného pracoviska, resp. dielne priznaný Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Čadci 261 subjektom., zrušených bolo 15. V okrese Kysucké Nové Mesto postavenie chráneného pracoviska, resp. dielne priznal ÚPSVaR Žilina. K 31.06.2015 je v okrese Kysucké Nové Mesto 31 chránených pracovísk./dielni , zrušené sú 4.

V rámci projektu bol vykonaný ŠZD na 6 chránených pracoviskách/ dielňach - I. TRAN s.r.o. Turzovka, Šitie odevnej konfekcie, kde v profesiách šička , kvalitár, údržbár pracujú 4 osoby so zdravotným postihnutím, HONOR s.r.o. Čadca , Predajňa bytového textilu , pracuje 6 osôb so ZP v profesii predavačka, Emília Bugáňová - MIJAX Výroba cestovín Kysucké Nové Mesto - 1 zdravotne postihnutá osoba v profesii balička cestovín, M-PROMEX, s.r.o. Kysucké Nové Mesto v profesii administratívny pracovník, krajčírka, šička a pri automatizovanom spracovaní dát pracuje 14 osôb so zdravotným postihnutím, LAPIJ s.r.o. Oščadnica, Výkon pomocných a obslužných prác – 1 upratovačka so ZP, Marián Chovanec Oščadnica , Predajňa textilu – 2 osoby so ZP v profesii predavačka.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že zamestnávateľia prispôbujú podmienky práce zdravotnému obmedzeniu zamestnancov na chránených pracoviskách.

Zistené nedostatky sa týkali zabezpečenia zdravotného dohľadu, hodnotenia ZR a kategórie prác 1 a 2.

Na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách v sledovanom období je zamestnaných 56 zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou – osôb so ZP.

Zamestnanci kontrolovaných pracovísk vykonávali jednoduché činnosti bez fyzickej záťaže v profesiách predavačka, údržbár, upratovačka šička, strihač, fúkačka, administratívna pracovníčka, krajčírka, pomocný pracovník – údržbár, automatizované spracovanie dát.

Pri ŠZD boli použité 19 – krát kontrolné listy informovanosti zamestnancov pri administratívnej práci a automatizovanom spracovaní dát so zobrazovacími jednotkami.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy * (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky
	Rozhodnutí	Stanovísk							
Čadca	7	14	26	26	56	Z - 19	3 Zabezpečenie zdravotného dohľadu a kategorizácia prác	0	-

Zamestnanci kontrolovaných pracovísk vykonávali jednoduché činnosti bez fyzickej záťaže v profesiách predavačka, údržbár, upratovačka šička, strihač, fúkačka, administratívna pracovníčka, krajčírka, pomocný pracovník – údržbár, automatizované spracovanie dát. Zdravotné postihnutie osôb so ZP sa týkalo prevažne podporno-pohybového aparátu podľa MKCH označenia (M00 –M99).

3. ODDELENIE HYGIENY – REFERÁT HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Monitoring príjmu jódu

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH- RHV, BP a KV

Obsah jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu je monitorovaný realizáciou priebežného mesačného odberu vzoriek kuchynskej soli vrátane morskej soli v počte dvoch vzoriek mesačne s kontrolou príjmu jódu z iných druhov potravín a jeho monitoringu v organizme v zmysle plánu MANCP.

V I. polroku bolo odobratých 5 vzoriek kuchynskej soli cielene v zariadeniach spoločného stravovania otvoreného a uzavretého typu. Taktiež bol vykonaný odber 2 vzoriek hotových pokrmov v ZSS na stanovenie obsahu NaCl. Výsledky doteraz vykonaných laboratórnych vyšetrení vykazovali zdravotnú bezpečnosť. Úloha pokračuje i v druhom polroku a tabuľkové a textové spracovanie vyhodnotenia získaných podkladov bude v stanovenom termíne zaslané gestorovi úlohy.

3.2 Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH- RHV, BP a KV

V I. polroku 2015 bola realizovaná I. etapa úlohy, pozostávajúca z prípravy projektu a analýzy vzoriek. V súlade s MANCP budú odoberané vzorky za účelom preukázania mikrobiálnej rezistencie, ale i nožnej migrácie nanočastíc do potravín z nanomateriálov na báze TiO₂ podľa požiadaviek gestora úlohy – RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.3 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH- RHV, BP a KV

V roku 2015 pokračuje plnenie I. etapy úlohy, a to príprava projektu a analýza vzoriek. Cieľom úlohy je preukázať zdravotnú bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. k určaniu doby používania plastových výrobkov. V I. polroku 2015 bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky s výrobou plastových materiálov určených na styk s potravinami. Taktiež v súlade s MANCP bol za účelom kontroly mikrobiologickej kvality výrobkov vykonaný odber 4 vzoriek s ich zaslaním do NRC v Poprade. V ďalšom období bude u uvedeného výrobcu plastových výrobkov vykonaný audit SVP.

3.4 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH- RHV, BP a KV

V I. polroku 2015 bolo vykonaných 5 kontrol za účelom preverenia dokumentácie, ktorá deklaruje bezpečnosť keramických výrobkov. Kontroly boli vykonané bez odberov vzoriek.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH- RHV, BP a KV

Úloha bola v I. polroku 2015 plnená vykonaním 15 kontrol zameraných na označovanie potravín na osobitné výživové účely a výživových doplnkov s obsahom probiotík. Zo záverov celoslovenskej pracovnej porady vyplynula požiadavka i laboratórneho vyšetrenia vzoriek na kontrolu množstva a mikrobiologickej kvality, ktorá bude realizovaná na základe pokynov gestora úlohy s predpokladom plnenia v II. polroku 2015.

3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH- RHV, BP a KV

Plnenie úlohy v I. polroku 2015 zahŕňalo cielené sledovanie obsahu rôznych látok v kozmetických výrobkoch spojené s odberom vzoriek, kontrolu označovania a cielené kontroly so zameraním sa na bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochranu spotrebiteľa. V uvedenom období bolo odobratých spolu 8 vzoriek kozmetických výrobkov a ich laboratórne vyšetrenie bolo vykonané v RÚVZ Poprad a RÚVZ hl. mesta Bratislava. Odbery boli cielene zamerané na sledovanie obsahu regulovaných látok – konzervačných a vonných látok v 4 odobratých vzorkách šampónov a výrobkov na sprchovanie a do kúpeľa, na laboratórne vyšetrenie zakázaných látok – ftalátov – v 1 vzorke výrobku s obsahom alkoholu – vody po holení a v 3 vzorkách krémov deklarujúcich protizápalové účinky (na psoriázu, akné a dermatitídu) bolo vyšetrenie zamerané na zistenie obsahu zakázaných látok – hormónov – kortikoidov.

Odbery vzoriek boli spojené s kontrolou za účelom preverenia povinného označenia výrobkov v súlade s platnou EÚ legislatívou so spísaním protokolov. Cielená kontrola označovania kozmetických výrobkov so zameraním sa na ochranu spotrebiteľa s vyplnením kontrolných listov, vrátane kontroly podmienok skladovania a prevádzkovej hygieny, bola v I. polroku 2015 vykonaná v 11 prípadoch. Z uvedeného počtu boli 3 kontroly cielene zamerané na označovanie farieb na vlasy bez odberu vzoriek.

Na základe hlásení z rýchleho výstražného systému pre nepotravinárske výrobky RAPEX bolo vykonaných 34 cielených kontrol na zistenie výskytu nebezpečných výrobkov v obchodnej sieti.

Kampaň pre distribútorov, predajcov, ale i spotrebiteľov bola vykonávaná v rozsahu postupu v prípade zistenia nežiaducich účinkov z kozmetických výrobkov, vrátane ohlásenia takéhoto zistenia, nakoľko neboli v priebehu uvedeného časového obdobia zistené závažné nežiaduce účinky z kozmetických výrobkov.

3.7 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH- RHV, BP a KV

Do obdobia 31.05.2015 bola v zmysle usmernenia riešená III. etapa tejto úlohy. Obsah nanomateriálov bol cielene sledovaný pri kontrolách označovania kozmetických výrobkov, bez ich zistenia. Celkom bolo vykonaných 26 kontrol.

V ďalšom období bude spracovaná správa za Slovenskú republiku, do ktorej budú zahrnuté všetky úkony súvisiace s monitoringom nanomateriálov od roku 2013.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH – RHV, BP a KV

Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelaj populácie s cieľom zistiť úroveň spotreby týchto látok a porovnať príjem každej vybranej látky so stanoveným denným príjmom (ADI) je v roku 2015 zameraný na spotrebu E 200 – E 203 Kyseliny sorbovej – sorbanov, E 210 – E 213 Kyseliny benzoovej – benzoanov, E 960 glykosidov steviolu a aróm mentofuránu a kumarínu.

K 30.06.2015 prebehla I. etapa úlohy, a to metodická príprava monitoringu vrátane zberu údajov dotazníkovou metódou a následne odber 7 vzoriek potravín s predpokladaným obsahom sledovaných prídavných látok a aróm. V II. etape budú údaje z dotazníkov, týkajúce sa spotreby jednotlivých prídavných látok, spracované do tabuliek podľa pohlavia a vekových kategórií respondentov a v zmysle usmernenia budú zaslané v termíne do 30.11.2015 gestorovi úlohy.

4. ODDELENIE HYGIENY A PODPORY ZDRAVIA – REFERÁT HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ – referát hygieny detí a mládeže

Metodické pokyny k realizácii projektu neboli v termíne do 30.06.2015 zaslané, projekt bude realizovaný v 2. polroku 2015.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

Gestor úlohy: Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ – referát hygieny detí a mládeže

Metodické pokyny k realizácii projektu neboli v termíne do 30.06.2015 zaslané, projekt bude realizovaný v 2. polroku 2015 podľa pokynov gestora.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ – referát hygieny detí a mládeže

Metodické pokyny k realizácii projektu neboli v termíne do 30.06.2015 zaslané, projekt bude realizovaný v 2. polroku 2015 podľa pokynov gestora.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ – referát hygieny detí a mládeže

Metodické pokyny k realizácii projektu neboli v termíne do 30.06.2015 zaslané, projekt bude realizovaný v 2. polroku 2015 podľa pokynov gestora.

6. ODDELENIE HYGIENY – REFERÁT EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

V I. polroku 2015 neboli realizované žiadne zmeny v očkovacom kalendári

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných – vykonáva sa priebežne. V I. polroku 2015 sme zaznamenali 2 ochorenia preventabilné očkovaním na pertussis. Ochorenia mali sporadický charakter. V prvom prípade bol chorý riadne očkovaný a v 2 prípade sa nepodarilo zistiť očkovanie, nakoľko v zdravotnej dokumentácii chýbal príslušný záznam. Evidovali sme i jedno ochorenie na parotitídu u dieťaťa riadne očkovaného vzhľadom na vek 1 dávkou. Ochorenia na osýpky, rubeolu a poliomyelitídu nám neboli hlásené.

Manažment očkovania – 71 lekárom prvého kontaktu z okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto sme zaslali aktuálny očkovací kalendár na rok 2015. Očkovací kalendár je zverejnený aj na webovej stránke tunajšieho RÚVZ. Všetkým lekárom prvého kontaktu bol zaslaný praktický očkovací kalendár. Na 27 ambulancií pre deti a dorast boli rozdistribuované kartičky z Úradu verejného zdravotníctva v Bratislave a to – Povinné a odporúčané očkovanie podľa dosiahnutého veku a rizika nákazy v Slovenskej republike na rok 2015. Vo februári a menci uskutočnili pracovníci referátu „Vzdelávanie budúcich sestier na SZŠ“. Edukačnej aktivity sa zúčastnili študenti III. a IV. ročníka odboru zdravotnícky asistent a externe študujúci – odbor sanitár zo SZŠ sv. Františka z Asissi v Čadci. Spolu bolo edukovaných 58 študentov. Zároveň obdržali edukačné materiály k danej problematike. Na ambulancie PLDD bolo preposlané stanovisko ÚVZ SR v súvislosti s preočkovaním Prevenar13/Synflorix, všetkým lekárom primárneho kontaktu bolo zaslané stanovisko ÚVZ SR v súvislosti s očkovaním proti VHA a taktiež im bola zaslaná informácia o EIW i s odbornými materiálmi pre informovanie verejnosti. Štvrťročne zasielame štatistické údaje v oblasti odmietania povinného očkovania na ÚVZ SR.

Kontrola očkovania – vykonáva sa podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania v mesačných intervaloch zo všetkých 27 pediatrických obvodov okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto. Podľa očkovacieho kalendára bolo v I. polroku 2015 zaznamenaných 4 445 očkovacích výkonov.

Vlastná administratívna kontrola očkovania bude vykonaná k 31. 08. 2015.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

Zlepšenie laboratórnej spolupráce – prostredníctvom programu EPIS dochádza k hláseniu laboratórných výsledkov z OKM FNŠP Žilina.

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení – aj napriek propagovaniu využívania on-line hlásenia prenosných ochorení do existujúceho informačného systému EPIS, hlásna služba sa uskutočňuje len poštovou formou, výnimočne e-mailovou poštou. V mesačných výkazoch upozorňujeme PZS na povinnosť hlásnej služby pri výskyte, podozrení prenosných ochorení a nosičstve choroboplodných zárodkov. Pre zlepšenie hlásnej služby prenosných ochorení sme na web. sídle uverejnili zoznam povinne hlásených prenosných ochorení i vzor individuálneho hlásenia prenosnej choroby. Elektronickou poštou sme tieto informácie poskytli 71 lekárom prvého kontaktu z okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto. Na základe požiadavky z ÚVZ SR v týždenných intervaloch zasielame hlásenie o celkovej počte nových prípadov SARI.

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení – systém rýchleho varovania sa využíva priebežne na hlásenie zákonom stanovených prenosných ochorení – hlásili sme 4 sporadické prípady (2x J10.7, 1x A37.0, 1x B26.9) a 2 rodinné epidémie (A05.1 a A84.1). V systéme EPIS sme hlásili 9 epidémii. V mesiaci január 2 epidémie – prvá suspektná botulotoxínová otrava, laboratórne vyšetrenie pravdepodobného faktoru prenosu v klobáskach nepreukázalo prítomnosť toxínu, druhá epidémia – etiologický agens rotavírus. V mesiaci február sme zaznamenali 1 epidémiu na šarlach scarlatinu. V apríli 4 epidémie, prvá – etiologický agens rotavírus, druhá, tretia a štvrtá epidemický výskyt v rodine s etiol. agens zákožka svrabová. V mesiaci jún 2 epidémie – prvá výskyt kliešťovej encefalitídy v rodine, jednalo sa o 2 prípady, kde pravdepodobným faktorom prenosu bola konzumácia ovčieho mlieka a syra, druhá epidemický výskyt salmonelovej enteritídy v rodine, faktor prenosu sa nám nepodarilo zistiť.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení sa uskutočňuje priebežne prostredníctvom web stránky RÚVZ a zasielaním informácií lekárom prvého kontaktu e-mailovou poštou – Európsky imunizačný týždeň, Usmernenie HH SR – Koordinácia postupov pri zistení VNN v SR, Kampaň – hygiena a dezinfekcia rúk, Edukácia praktická na 13-tich oddeleniach KNŠP v rámci Kampane – hygiena a dezinfekcia rúk. V poradni očkovania poskytujeme poradenské služby a v rámci toho boli distribuované letáky s touto tematikou.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

Skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorý sú povinný zo zákona hlásiť aj napriek propagovaniu využívania on-line hlásenia prenosných ochorení do existujúceho informačného systému EPIS, hlásna služba sa uskutočňuje len poštovou formou, výnimočne e-mailovou poštou. V mesačných výkazoch upozorňujeme PZS na povinnosť hlásnej služby pri výskyte, podozrení prenosných ochorení a nosičstve choroboplodných zárodkov. Rozšírilo sa on-line hlásenie lab. výsledkov z OKM FNŠP Žilina.

Kontrola kvality údajov v EPISe - vykonáva sa priebežne.

Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ

Priebežne reagujeme na nové požiadavky položiek povinne hlásených do sietí, ktoré sú zohľadnené pri tvorbe programu EPIS. V I. polroku 2015 sme evidovali 453 prenosných ochorení. Analýza

výskytu je v mesačných intervaloch zasielaná všetkým lekárom prvého kontaktu a primárom lôžkových oddelení KNsP Čadca. V pravidelných týždenných intervaloch monitorujeme a prostredníctvom programu EPIS zasielame od lekárov prvého kontaktu hlásenie chrípky a CHPO za okresy Čadca a Kysucké Nové Mesto.

Manažment kontaktov a ohnisk vykonávame priebežne. V I. polroku 2015 sme evidovali 79 ohnisk s protiepidemickým zabezpečením kontaktov. V ohniskách boli nariadené nasledovné protiepidemické opatrenia: dezinfekcia – 86x, informovanie zainteresovaných – 7x, sprísnenie hyg. epid. režimu – 58x, vyhľadanie podozrivých z nákazy – 49x, zdravotná výchova – 87x, likvidácia odpadu 1x, laboratórne vyšetrenie faktoru prenosu - 2x. Počet chránených osôb v ohniskách bol 118.

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC, TESSY. Denne dopĺňame centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení. Pravidelne v týždenných intervaloch evidujeme prípady ARO a CHPO od 71 lekárov prvého kontaktu, v mimoriadnych situáciách využívame systém rýchleho varovania (SRV).

6.4 Nozokomiálne nákazy

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

Realizácia kampane Clean care is save care

V rámci „Kampane hygiena a dezinfekcia rúk“ sme v máji vykonali názorné ukážky umývania a dezinfekcie rúk na všetkých lôžkových oddeleniach KNsP Čadca. Vedúce sestry oddelení obdržali edukačné materiály o správnej hygiene a dezinfekcii rúk. Následne sme odobrali 114 sterov z rúk zdravotníckeho personálu, z toho bolo 7 pozitívnych. Najvyšší podiel pozitívnych sterov bol zistený na internom oddelení I., kde bol následne vykonaný ŠZD so zistením závažných nedostatkov spočívajúcich v nedodržiavaní základných zásad pri ošetrovaní pacientov, ktoré ukladá Vyhláška č. 355/2007 Z. z. a sú schválené v prevádzkovom poriadku zariadenia. Písomne boli nariadené opatrenia o preškolení celého personálu oddelenia v oblasti správnej techniky umývania a dezinfekcie rúk a vykonanie razantnej dezinfekcie na celom oddelení.

Informácia o kampani bola zverejnená na web stránke úradu a zaslaná lekárom prvého kontaktu a primárom v KNsP Čadca spolu s edukačnými materiálmi k danej problematike.

Implementácia moderných foriem vzdelávania epidemiológov a cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN – vykonáva sa priebežne.

Skvalitnenie surveillance a kontroly nozokomiálnych nákaz. Priebežne vykonávame kontrolu NN v KNsP Čadca a v ambulantných zdravotníckych zariadeniach. Hlásených nám bolo 30 NN z KNsP Čadca. V súvislosti s odberom vzoriek sterov bol 30x vykonaný ŠZD. Celkovo bolo odobratých 285 sterov z prostredia (bez sterov z rúk). Z tohto počtu bolo 19 vzoriek pozitívnych. Zo sterilného materiálu bolo odobratých 60 vzoriek, z toho 2 s pozitívnym nálezom. V spolupráci s referátom hygieny životného prostredia sme 13x vykonali štátny zdravotný dozor – komplexné kontroly na ambulanciách PLD a PLDD. Prevádzkový poriadok pri schvaľovaní prevádzky ZZ sme kontrolovali 12x. Kontrolu sterilizačnej techniky sme vykonali 12x, pričom bola skontrolovaná funkčnosť 7 HVS, 11 AUT a 1 F.

Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz sa vykonáva mesačne a k 30. 06. 2015. Pri výskyte nozokomiálnych nákaz v rámci ŠZD boli vykonané kontrolné stery a kontrola HER. Celkovo evidujeme v I. polroku 2015 30 nozokomiálnych nákaz v KNsP Čadca. Na neurologickom oddelení 1 NN – dg. J20 - 1x, na detskom oddelení 9 NN – dg. A08.0 - 7x, A08.1 - 1x, A09 – 1x, na

internom oddelení + JIS - 6 NN – dg. A08.0 - 1x, A08.1 – 2x, J15.1 – 1x, N30 – 2x, na oddelení dlhodobo chorých 11 NN – dg. J04 – 1x, J20 – 1x, L02 – 2x, L89 – 1x, N30 - 5x, T81.4 – 1x, na gyn. pôr. oddelení 1 NN – dg. T81.4 – 1x, na oddelení úrazovej chirurgie 1 NN – dg. L02 – 1x, na paliatívnom oddelení 1 NN – dg. A04.8 - 1x.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo – monitorovanie, zabezpečenie včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a využívanie spoľahlivých informácií sa vykonáva priebežne podľa epidemiologickej situácie. V I. polroku 2015 boli vykonané mimoriadne opatrenia v súvislosti s koordináciou postupov pri zistení a výskyte vysoko nebezpečnej nákazy v SR. Usmernenie HH SR – Koordinácia postupov pri výskyte VNN v SR bolo spolu so sprievodným listom zaslané PLD, PLDD i vedeniu a primárom KNsP v Čadci. Usmernenie je zverejnené i na web stránke nášho úradu.

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Zamestnanci referátu epidemiológie boli oboznámení s Odborným usmernením HH SR, ktoré zahŕňa metodické postupy pre realizáciu opatrení pri výskyte vysoko virulentných nákaz a koordinovaný postup v prípade mimoriadnej epidemiologickej situácie. Uvedený materiál bol preposlaný PLD, PLDD i vedeniu a primárom KNsP v Čadci.

6.6 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Gestor úlohy: ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

Na základe prípisu MZ SR, HH SR podľa §5 ods. 4, písm. k) zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. a príslušného harmonogramu sme vykonali 3 odbery vzoriek odpadových vôd na prítomnosť divých a vakcinálnych kmeňov polio vírusov z mestskej ČOV Čadca a následne doručili do virologického laboratória v Banskej Bystrici. Všetky výsledky sú s negatívnym nálezom.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

Záujemcom zo širokej verejnosti poskytujeme individuálne poradenstvo k danej problematike. V prípade záujmu vedenia škôl v II. polroku 2015 uskutočníme projekt “Hrou proti AIDS”.

6.8 Poradne očkovania

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

V poradni poskytujeme pre verejnosť konzultačnú a poradenskú činnosť v oblasti ochorení preventabilných očkovaním. Poradňu navštívilo 8 osôb a 25 ZP bolo vystavené potvrdenie o očkovaní proti VHB. V I. polroku 2015 sme poskytovali hlavne poradenstvo v očkovaní pred

cestou do zahraničia a poradenstvo v problematike odporúčaného očkovania – 19 telefonických konzultácií. Pre narastajúci počet hlásených odmietnutí očkovania detí sme 14 zákonným zástupcom detí odmietajúcich povinné pravidelné očkovanie detí zaslali poučenie pri odmietnutí očkovania s výzvou možnosti poradenstva v problematike vakcinácie v poradni očkovania.

V prípade pokračovania projektu praktickej výučby budúcich sestier na SZŠ a vzdelávania sestier v rámci SKSaPA sa zapojíme podľa pokynov gestora do jeho realizácie.

9. ODDELENIE HYGIENY A PODPORY ZDRAVIA – REFERÁT PODPORY ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ - referát výchovy ku zdraviu

V rámci plnenia Národného programu podpory zdravia sme pokračovali v spolupráci s regionálnymi printovými médiami: MY Kysucké noviny, Kysucký večerník, ďalej s regionálnymi elektronickými médiami: internetový portál e-kysuce, zdravie a štýl. sk, internetové stránky miest Čadca, Turzovka, Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou, ďalej sme pokračovali v spolupráci s Kysuckou knižnicou v Čadci, Domom kultúry v Čadci, Mestskou políciou v Čadci, Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Čadci – odbor komunikácie a prevencie, Slovenským červeným krížom - územným spolkom Čadca.

K ďalším aktivitám NPPZ patria aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou, ktorú sme zabezpečili uverejňovaním článkov a edukačno-intervenčných materiálov vo vyššie spomínaných printových a elektronických médiách. V prvom polroku 2015 sme spropagovali Svetový deň vody, Svetový deň zdravia, Svetový deň pohybu k zdraviu, Svetový deň bez tabaku. Okrem spropagovania svetových dní sme poskytli médiám články k celoslovenskej kampani „Týždeň mozgu“ a „Vyzvi srdce k pohybu“

Celoslovenská kampaň „Týždeň mozgu“

Článok s informáciou k Týždňu mozgu sme zaslali na uverejnenie do regionálneho printového týždenníka MY Kysucké noviny, ďalej do regionálnych elektronických médií: internetové portály e-kysuce a zdravie a štýl. sk, internetové stránky miest Čadca, Turzovka a Kysucké Nové Mesto. Informáciu sme tiež zverejnili aj na internetovej stránke tunajšieho RÚVZ. V rámci Týždňa mozgu sme zorganizovali 7 prezentácií pre 3. a 4. ročník ZŠ (ZŠ Ochodnica, ZŠ Rázusova v Čadci, ZŠ Ošadnica – Nižný koniec). Prezentácii sa zúčastnilo 131 žiakov.

22. marec – Svetový deň vody

Pri príležitosti Svetového dňa vody sme v spolupráci s Referátom životného prostredia pripravili a zaslali článok na uverejnenie do regionálnych internetových médií (portál e-kysuce, webové stránky miest Čadca, Turzovka, Krásno nad Kysucou a Kysucké Nové Mesto).

7. apríl - Svetový deň zdravia

Článok pripravený k tomuto dňu sme pripravili v spolupráci s Referátom hygieny výživy a PBP a zaslali na uverejnenie do regionálnych internetových médií (portály e-kysuce a zdravie a štýl.sk, webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka, Krásno nad Kysucou) a na internetovú stránku tunajšieho RÚVZ. V rámci Svetového dňa zdravia bola vykonaná 1 prezentácia na tému Zdravý životný štýl pre 20 žiakov 9.ročníka ZŠ Vysoká na Kysucou. V rámci tohto dňa bol zrealizovaný dotazníkový prieskum pod názvom „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“.

Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 50 klientov (25 mužov a 25 žien). Dotazníky boli spracované v programe Excel a zaslané na ÚVZ SR.

8. máj - Svetový deň Červeného kríža

V rámci Svetového dňa Červeného kríža sme sa v máji 2015 zúčastnili na regionálnej súťaži Hliadok mladých zdravotníkov I. a II. stupňa, ktorú organizoval Slovenský Červený kríž - Územný spolok Čadca. Svojou aktívnou účasťou sme sa zúčastnili testovania zdravotných vedomostí z oblasti prvej pomoci u žiakov I. stupňa základných škôl z okresu Čadca a Kysucké Nové Mesto. Regionálnej súťaži Hliadok mladých zdravotníkov sa na I. stupni celkovo zúčastnilo 12 skupín, pričom každá skupina pozostávala z 5 členov a 1 náhradníka.

10. máj – Svetový deň - Pohybom ku zdraviu

V dňoch 11. a 14.5.2015 sme pripravili „Deň otvorených dverí“ v ambulancii Poradne zdravia, v rámci ktorého bol 22 záujemcom (15 ženám a 7 mužom) vo veku 16 až 64 rokov zameraný krvný tlak a tep, výška a hmotnosť, obvod pásu a tiež hodnota celkového cholesterolu a 8 záujemcom (6 ženám a 2 mužom) stanovené hodnoty ako BMI, výška a hmotnosť, celkový cholesterol v krvi, glukóza, triacylglyceroly, HDL a LDL cholesterol z krvi. Všetkým klientom bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. V rámci tohto dňa sme pripravili článok spolu s informáciou o „Dni otvorených dverí“ a zaslali na uverejnenie do regionálneho printového týždenníka MY Kysucké noviny a na internetové portály e-kysuce a zdravie a štýl.sk, na webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka a Krásno nad Kysucou a na webovú stránku RÚVZ so sídlom v Čadci. Pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Čadci sme realizovali športový deň, ktorého sa zúčastnilo 18 pracovníkov.

31. máj - Svetový deň bez tabaku

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku pracovníčka Referátu výchovy ku zdraviu pripravila článok a zaslala na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny a Kysucký večerník a internetových médií (webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka a Krásno nad Kysucou, portály e-kysuce a zdravie a štýl.sk a internetovú stránku tunajšieho RÚVZ).

V rámci tohto dňa sme zrealizovali 3 prezentácie na tému „Kým stúpa dym...“ na Pedagogickej a sociálnej akadémií v Čadci a v Kysuckej knižnici v Čadci pre študentov Gymnázia J. M. Hurbana v Čadci a študentov Strednej odbornej školy drevárskej v Krásne nad Kysucou. Prezentácií sa zúčastnilo 78 študentov.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva SR a zdravotného uvedomenia

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, Oddelenie hygieny a podpory zdravia/Referát výchovy ku zdraviu

Program bol ukončený v roku 2013.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, Oddelenie hygieny a podpory zdravia/Referát výchovy ku zdraviu

Realizácia Národného programu prevencie nadváhy a obezity sa vykonáva formou prezentácií na základných a stredných školách v okresoch Čadca a Kysucké Nové Mesto. Pri realizácii tohto programu bolo zrealizovaných 6 prezentácií na tému „Zdravý životný štýl a poruchy príjmu potravy“ v Základnej škole Čierne - Vyšný koniec, v ZŠ Vysoká nad Kysucou, v Pedagogickej

a sociálnej akadémii v Čadci a v ZŠ Ochodnica. Prezentácie boli obohatené o premietanie filmu „Sami“. Prezentácií sa zúčastnilo 127 žiakov ZŠ a študentov SŠ.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu – Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, Oddelenie hygieny a podpory zdravia/Referát výchovy ku zdraviu

Článok spolu s informáciami o kampani (podmienky súťaže, účastnícke listy, sprievodné plagáty) sme zaslali na uverejnenie do regionálnych elektronických a printových médií (týždenníky MY Kysucké noviny, portál e-kysuce, webové stránky miest Čadca, Turzovka, Krásno nad Kysucou a Kysucké Nové Mesto). Taktiež sme informáciu zverejnili aj na internetovej stránke tunajšieho RÚVZ. Ku kampani sme vytvorili informačné panely (vo vstupných priestoroch tunajšieho RÚVZ, v priestore čakárne ambulancie Poradne zdravia a tiež v komunikačných priestoroch na 3.poschodí RÚVZ) s možnosťou prevzatia účastníckych listov ku kampani. Informácia bola zaslaná na uverejnenie aj do regionálnej televízie KTV.

9.3. Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009-2015

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: vybrané RÚVZ v SR

RÚVZ so sídlom v Čadci sa na tomto programe nezúčastňuje.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, Oddelenie hygieny a podpory zdravia/Referát výchovy ku zdraviu

Aktivity v rámci tohto programu sa vykonávajú formou edukačných aktivít zameraných na prevenciu užívania drog, tabaku, alkoholu a alkoholických nápojov, ktoré sú súčasťou prezentácií na tému „Drogy a AIDS“ a „Miluj život - nie drogu!“. V prvom polroku 2015 sa vykonalo 5 prezentácií, ktorých sa zúčastnilo 76 študentov SŠ (Stredná odborná škola – technická v Čadci a Pedagogická a sociálna akadémia v Čadci). Prezentácie sú opísané v kapitole 9.7 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, Oddelenie hygieny a podpory zdravia/Referát výchovy ku zdraviu

Aktivity týkajúce sa plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí budú prebiehať v mesiaci október 2015.

V rámci „Dňa otvorených dverí“, ktorý sa organizoval na tunajšom RÚVZ pri príležitosti Svetového dňa pohybu, navštívilo ambulanciu Poradne zdravia 17 seniorov. Všetkým záujemcom bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.

9.6 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, Oddelenie hygieny a podpory zdravia/Referát výchovy ku zdraviu

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci realizuje program prostredníctvom edukačného pôsobenia najmä na žiakov základných a študentov stredných škôl. Prezentácie sú zamerané najmä na prevenciu závislostí (tabak, drogy, alkohol) a pôsobenie na dentálne zdravie detí mladšieho školského a predškolského veku.

V rámci tohto programu boli v prvom polroku 2015 zrealizované 2 prezentácie na tému „**Zdravé zúbky**“ pre 44 žiakov 1. – 3. ročníka v ZŠ Ochodnica. Popri prezentáciách boli žiakom premietané DVD rozprávky z edície „Prečo zvieratká bolia zúbky?“ s názvom: Čo sa stalo medvedíkovi, Lakomý sysel, Prečo líštička stratila krásu, Prečo vlk šušlal, Maškrtná veverička a Kráľovstvo zúbkov. Počas prezentácie boli žiaci odmeňovaní darčkovými predmetmi vo forme vzorky zubnej pasty, omalovánkami a pod. od spoločností: Zdravotná poisťovňa Dôvera, Lacalut, Colgate, Drogérie DM.

Na tému prevencie fajčenia a užívania návykových látok bolo v prvom polroku 2015 zrealizovaných 11 prezentácií, a to 1 prezentácia na tému „Kým stúpa dym...“ pre 19 žiakov 8. ročníka v ZŠ Vysoká nad Kysucou, 2 prezentácie na tému „Kým stúpa dym...“ pre 30 študentov 1. ročníka Spojenej školy na Murgašovej ulici v Kysuckom Novom Meste, 1 prezentácia na tému „Fajčenie škodí zdraviu“ pre 20 študentov Pedagogickej a sociálnej akadémie sv. Františka z Assisi v Čadci, 2 prezentácie v Kysuckej knižnici v Čadci na tému „Kým stúpa dym...“, a to 1 prezentácia pre 45 študentov 1. ročníka Gymnázia J. M. Hurbana v Čadci a 1 prezentácia pre 13 študentov 3. ročníka Strednej odbornej školy drevárskej v Krásne nad Kysucou. Na tému drogových závislostí bola zrealizovaná 1 prezentácia pre 29 študentov 2. ročníka Pedagogickej a sociálnej akadémie v Čadci. Na tému „Drogy a AIDS“ boli zrealizované 4 prezentácie pre 47 študentov 2. ročníka Strednej odbornej školy technickej v Čadci. Prezentácie boli doplnené o premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym...“, „PLAY TRUE“, „LUKY“ a meraniami oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu prístrojom MicroSmokerlyzér. O merania CO prístrojom smokerlyzér celkovo prejavilo záujem 92 žiakov a študentov.

Na tému „Zdravý životný štýl a poruchy príjmu potravy“ bolo v prvom polroku 2015 zrealizovaných 6 prezentácií, a to 1 prezentácia pre 21 žiakov 7. ročníka v ZŠ Čierne pri Čadci – Vyšný koniec, 1 prezentácia pre 20 žiakov 9. ročníka v ZŠ Vysoká nad Kysucou, 2 prezentácie pre študentov 1. a 2. ročníka Pedagogickej a sociálnej akadémie v Čadci a 2 prezentácie pre 30 žiakov 8. a 9. ročníka v ZŠ Ochodnica. Prezentácie boli doplnené premietaním DVD filmu „Sami“.

V rámci „Týždňa mozgu“ bolo zrealizovaných 7 prezentácie na tému „Na čo nám je mozog?“, a to 4 prezentácie pre 72 žiakov 3.ročníka Základnej školy Rázusovej v Čadci, 1 prezentácia pre 19 žiakov 3. a 4. ročníka v ZŠ Ochodnica a 2 prezentácie pre 20 žiakov 3. a 4. ročníka v ZŠ Oščadnica – Nižný koniec. Prezentácie boli doplnené o realizáciu logických hier (sudoku, križovky, pexeso, hlavolamy a optické klamy).

9.7 CINDI program SR

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, Oddelenie hygieny a podpory zdravia/Referát výchovy ku zdraviu

Program CINDI sa dlhodobo realizuje prostredníctvom Základnej poradne zdravia, a to vyšetrením biochemických parametrov pomocou prístroja REFLOTRON s následným individuálnym

poradenstvom a nefarmakologickou intervenciou. V Základnej poradni zdravia bolo v prvom polroku 2015 vyšetrených 77 klientov (27 mužov a 50 žien), z toho prvýkrát vyšetrených klientov bolo 19 (5 mužov a 14 žien) a 58 (22 mužov a 36 žien) klientov bolo vyšetrených opakovane. Zistené údaje sú zaznamenané v počítačovom programe „Test zdravé srdce“, z ktorého sa zisťuje index kardiovaskulárneho rizika TC/HDL, TG/HDL a LDL/HDL. Klientom prichádzajúcim do Základnej poradne zdravia sa zaznamenáva rodinná a osobná anamnéza, meria sa krvný tlak, obvod bokov a pása s následným stanovením indexu WHR, výška a hmotnosť s následným stanovením indexu BMI. V prvom polroku 2015 bolo tiež vykonaných 37 vyšetrení pečeňových transferáz, z toho 17 u mužov a 20 u žien.

9.8 TOHES – TABACO and HEALTH EDUCATIONAL SURVEY

Gestor úlohy: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, Oddelenie hygieny a podpory zdravia/Referát výchovy ku zdraviu

Dotazníkový prieskum TOHES – TABACO and HEALTH EDUCATIONAL SURVEY bol realizovaný v roku 2014.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Dolnom Kubíne**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY /NEHAP IV/

Kvalitu pitnej vody sleduje RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne v rámci monitoringu pitnej vody a v rámci štátneho zdravotného dozoru. Spolu bolo k vyhodnocovaciemu obdobiu odobratých v rámci kontrolného monitoringu pitnej vody 50 vzoriek pitných vôd. Vzorky vôd vo všetkých vyšetrovaných ukazovateľoch vyhovovali platnej legislatíve, iba v obci Krušetnica bola zvýšená hodnota abiosestónu a železa a v obci Mútne hodnota železa. Štátny zdravotný dozor bol vykonávaný i na menších skupinových vodovodoch, z ktorých sú zásobované pitnou vodou rekreačné zariadenia. Bolo odobratých 16 vzoriek pitných vôd, z toho 1 vzorka pitnej vody nevyhovovala v mikrobiologických ukazovateľoch a to pre podlimitnú hodnotu chlóru /Termálne kúpalisko Oravice/. Prevádzkovateľovi zariadenia bola uložená náhrada nákladov.

Pri príležitosti Svetového dňa vody RÚVZ propagoval tento deň na svojich www stránkach a zaslaním e – mailovej informácie všetkým obciam o jeho význame. V rámci aktivít RÚVZ poskytol 55 konzultácií verejnosti, ktorá sa zaujímala najmä o individuálne vodné zdroje,

Voda na kúpanie bola odobratá v rámci štátneho zdravotného dozoru na umelých kúpaliskách v Aquarelaxe Dolný Kubín - 4 vzorky, na termálnom kúpalisku Termalšport TS, s.r.o., v Tvrdošíne – Oraviciach – 2 vzorky, na termálnom kúpalisku Meander Park Oravice – 8 vzoriek (v 4 vzorkách vyšetrený aj ukazovateľ Legionella species), ale aj na prírodných kúpaliskách na Oravskej priehrade /pri ATC Stará Hora, ATC Slanica, ATC JAMI, Prístav a Nábregie - Námestovo po jednej vzorke/ - 5 vzoriek. Celkovo bolo odobratých 19 vzoriek vôd na kúpanie. Odobraté vzorky vyhovovali vo vyšetrovaných ukazovateľoch limitom uvedeným v platnej legislatíve, okrem 1 vzorky vody na kúpanie na umelom kúpalisku, odobratej z vnútornej časti kľudového bazéna s neupravovanou geotermálnou vodou v TK Meander Park Oravice, ktorá nevyhovovala v mikrobiologických ukazovateľoch a pre podlimitnú hodnotu voľného chlóru, za čo prevádzkovateľovi zariadenia bude za jej odber a vyšetrenie uložená náhrada nákladov a 1 vzorky vody na kúpanie na prírodnom kúpalisku, odobratej z Oravskej priehrady v časti Nábregie – Námestovo, z dôvodu prekročenia medznej hodnoty ukazovateľa črevné enterokoky.

Problematiku vonkajšieho znečistenia ovzdušia a hluku sleduje RÚVZ v rámci posudzovania projektových dokumentácií pre územné konania stavieb, príp. v rámci vydávania stanovísk k územnoplánovacím dokumentáciám obcí. Kvalita vnútorného ovzdušia sa v hodnotenom období nesledovala.

1.7 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Pokračovanie plnenia úlohy bude v 2. polroku 2015.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Počet exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa štandardných výstupov z programu ASTR je v regióne Oravy 1884, z toho 518 žien. Oproti roku 2014 došlo k miernemu vzostupu pracovníkov pracujúcich na rizikových pracoviskách o 34, z toho o 5 žien. Tento fakt súvisí hlavne s rozširovaním výroby (a teda aj zvyšovaním počtu zamestnancov) v podnikoch zaoberajúcich sa strojárskou výrobou, čiastočne aj drevospracujúcou výrobou. Celkový počet firiem, kde sú vyhlásené rizikové práce je 99, čo znamená pokles o 7 firiem. Súvisí to hlavne s automatizáciou a modernizáciou výroby, ako aj s tým, že v poľnohospodárske na Orave sa obmedzuje pestovanie plodín, pri pestovaní ktorých je potrebná chemická ochrana rastlín a výroba sa nahrádza hlavne živočíšnou výrobou. Vydaných bolo 10 rozhodnutí (vyhlásení rizikových prác), ktoré súviseli prevažne so vznikom nových firiem, prípadne s rozširovaním výroby v existujúcich firmách, v ktorých na základe objektívizácie faktorov pracovného prostredia boli vyhlásené rizikové práce. Vydané boli 3 rozhodnutia, kedy sa riziková kategória 3 zmenila na 2. kategóriu.

Uložili sme 1 sankciu firme zaoberajúcej sa strojárskou výrobou, ktorá mala vyhlásené rizikové práce, 3. a 4. kategórie, za porušenie ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. - § 30 ods.1 písm. f), § 32 ods. 1, § 33 ods. 1, § 36 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 písm. a), b), c), f), l) bod 2, jeho vykonávacích predpisov a iných právnych predpisov týkajúcich sa ochrany zdravia a to:

- § 7 Nariadenia vlády SR č. 115/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluk, v znení neskorších predpisov,
- § 5 Nariadenia vlády SR č. 416/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou vibráciám, v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko, Príloha č. 1, bod 9.1 až 9.3.
- Nariadenie vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko, Príloha č. 1 bod 18 až 18.2.2.
- Nariadenie vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko, Príloha č. 1, bod č.6
- §§ 4,5,6 Nariadenie vlády SR č. 395/2006 Z.z. o minimálnych požiadavkách na poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme kontrolovali zaobchádzanie s toxickými a veľmi toxickými chemickými látkami a zmesami, najmä ich skladovanie, vrátane spôsobu evidencie, používanie týchto látok a zmesí, odbornú spôsobilosť na manipuláciu s nimi, prevádzkové poriadky, zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti zamestnancov (vstupné a periodické lekárske preventívne prehliadky), zabezpečenie OOPP pre zamestnancov, vybavenie pracovísk lekárničkami prvej pomoci, likvidáciu prázdnych obalov a nespotrebovaných zvyškov. Zásadné nedostatky pri práci s toxickými a veľmi toxickými chemickými látkami a zmesami sme nezaznamenali.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Vydali sme 3 rozhodnutia v súvislosti s nariadením vlády SR č. 253/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Prešetrovali sme 1 podozrenie na profesionálnu chorobu 29 – DNJZ – Epicondylitis radialis et ulnaris humeri bilat., Impingement syndróm glenohumerálny omae I. sin.

Jednalo sa o pracovníka, ktorý pracoval cca 44 mesiacov - od roku 2010 do roku 2014 - ako hutník – odpichár na rizikovitom pracovisku, kategória 4 (posledné rozhodnutie č. A/2015/00483 – PPL, riziková kategória 4 – **prach s nešpecifickým účinkom, mangán, hluk premenný, záťaž teplom, fyzická záťaž prevažne dynamická**, ktoré vydal Regionálny úrad so sídlom v Dolnom Kubíne dňa 20. 1. 2015). Pracovník pracoval opakovane na dobu určitú, pričom pracovný pomer trval cca 9 mesiacov/rok. V dobe medzi jednotlivými pracovnými pomermi bol PN z dôvodu problémov s pohybovým systémom (bedrový kĺb a chrbtica, v anamnéze Morbus Scheuermann). V septembri 2014 nastúpil na PN (ešte do 30. 11. 2014 trval pracovný pomer na dobu určitú) z dôvodu bolesti oboch horných končatín – viac vľavo – rameno, lakeť, típnutie a necitlivosť prstov v oblasti ľavej ruky. V marci 2015 bol vyšetrený na KLP Univerzitetnej nemocnice v Martine so záverom susp. profesionality.

Nadmerná fyzická záťaž odpichára so zameraním na horné končatiny je pri činnostiach – preťahovanie odpichového otvoru tyčou, 6 m dlhou, ktorá má hmotnosť cca 18 kg. Položená je na pecnom uhlíku pred odpichovým otvorom. Odpichár ňou pohybuje v polohe horných končatín vo výške pŕs - čas trvania za zmenu cca 10 minút. Ďalej sa jedná o zatváranie odpichového otvoru – ubíjanie kladivom o hmotnosti cca 8 kg, horné končatiny sú taktiež vo výške pŕs, ktoré trvá cca 10 minút za zmenu. Expozícia nadmerného jednostranného fyzického zaťaženia horných končatín je cca 20 minút za zmenu (4 odpichy).

Po každom odpichu odpichár na odpichovej plošine očistí pracovné okolie odpichového otvoru a odpichového žľabu, upraví pracovné miesto pre ďalší odpich pece, t.j. odloží nepoužitú odpichovú tyč, poukladá pracovný materiál. KLP Univerzitetnej nemocnice v Martine t.č. nepriznala profesionálnu chorobu.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

V poradni ochrany a podpory zdravia pri práci a v rámci terénnej práce sme poskytli informácie z oblasti ochrany zdravia pri práci 151 fyzickým a právnickým osobám. Celkový počet poskytnutých konzultácií, osobných i telefonických, bol v priebehu sledovaného polroka 381.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne nerieši.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne nerieši.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Do polroku 2015 sme vydali 32 rozhodnutí a 1 stanovisko na uvedenie priestorov do prevádzky, ktoré plánovali zamestnávať občanov so zdravotným postihnutím. Len na porovnanie, za celý rok 2014 sme vydali 33 rozhodnutí a 3 stanoviská.

Jednalo sa prevažne o práce administratívneho charakteru (ako vedenie účtovníctva a iné administratívne práce), predajne rôznych tovarov (mobilov, textilu, autodiélov, potrieb pre remeselníkov a podobne), drobné remeselnícke práce, vrátnikov, montážnych pracovníkov v elektrotechnickom priemysle, prípadne pomocné práce na obecných úradoch. Pracovné priestory, ako aj vykonávaná práca boli vhodné pre osoby so zdravotným postihnutím. Pri uvádzaní týchto pracovísk do prevádzky sme nie vždy oboznámení so zdravotným stavom osôb so zníženou pracovnou schopnosťou, nakoľko zamestnávateľ nemal o tomto fakte znalosť z dôvodu, že údaje ešte neboli poskytnuté zo strany úradov práce. Nevydali sme žiadne rozhodnutie, kde by osoby so zdravotným postihnutím boli zaradené na pracovisko, kde boli vyhlásené rizikové práce. Pokiaľ sme mali znalosti o zdravotnom postihnutí, jednalo sa v prevažnej miere o postihnutie pohybového systému (M).

Vykonal sme štátny zdravotný dozor na piatich chránených pracoviskách, ktorých prevádzka bola schválená v minulých obdobiach. Zistili sme, že pracoviská sú spravidla v prevádzke po nevyhnutnú dobu, určenú úradmi práce v súvislosti s poskytovaním benefitov na tieto pracoviská. Chránené pracoviská však spravidla zanikajú po termíne, ktorý je potrebný dodržať pre splnenie podmienok dotácie z úradov práce. Niektoré pracoviská zaniknú úplne, iné sa po prerušení prevádzkovania a splnení podmienok na novú dotáciu z úradov práce, opätovne zriaďujú.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Dolný Kubín	32	1	37	37	48	nie	nie		

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Na základe vypracovaného plánu pre odber vzoriek boli zo zariadení spoločného stravovania a z distribúcie odoberané vzorky tuzemskej a zahraničnej kuchynskej soli na stanovenie jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného. V 1 polroku 2015 bolo odobratých 12 vzoriek NaCl, všetky s vyhovujúcimi výsledkami.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ LEGISLATÍVU

V 1. polroku 2015 boli odobraté 2 vzorky keramických výrobkov z výroby v Trstenej na vyšetrenie obsahu Cd a Pb – výsledok zatiaľ nebol z RÚVZ Poprad doručený.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

Odborní pracovníci oddelenia HV vykonali na základe odborného usmernenia štátny zdravotný dozor nad kozmetickými výrobkami vo výrobných prevádzkach s dôrazom na kontrolu informačnej zložky a správnej výrobných praxe, tiež vykonali odber vzoriek podľa plánu a reagovali na hlásenia z Európskych systémov na ochranu spotrebiteľa – RAPEX.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Bol vykonaný monitoring u výrobcu kozmetiky TRIX – Ľubomír Drgáč Trstená, výrobcu dvoch výrobkov s obsahom nanomateriálov – colloidal silver a colloidal gold, vrátane kontroly informačných zložiek, materiály spĺňajú požiadavku definície a sú v súlade s platnou legislatívou pre kozmetické výrobky.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVÍN A ARÓM

Boli odobraté 4 vzorky potravín na vyšetrenie obsahu vybraných prídavných látok - kyseliny sorbovej a jej solí, kyseliny benzoovej a jej solí, mentofuránu a kumarínu, výsledky zatiaľ neboli z RÚVZ Žilina a z ÚVZ SR doručené.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

V mesiaci marec 2015 bol realizovaný prieskum užívania legálnych a nelegálnych drog u žiakov a študentov na dvoch základných školách (ZŠ Rabčice, ZŠ Novot') a na troch stredných odborných školách v regióne Orava (Stredná odborná škola polytechnická Dolný Kubín, Stredná odborná škola obchodu a služieb Dolný Kubín, Obchodná akadémia Dolný Kubín). Anonymný dotazník vyplnilo spolu 401 respondentov (70 žiakov a 331 študentov). Vyplnené dotazníky boli zaslané na ÚVZ SR.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu, ktorý sme realizovali v mesiaci jún 2015 je komplexné zmapovanie úrazovosti detí predškolského a školského veku v širšom kontexte t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu,

najexponovanejšiu vekovú skupinu detí a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania z predchádzajúcich rokov. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov. Do projektu sa zapojilo 30 detí (7-10 ročných) zo Základnej školy s materskou školou Nižná (vidiecka ZŠ) a 30 detí (7-10 ročných) zo Základnej školy M. Medveckej Tvrdošín (mestská ZŠ). Išlo o prieskum dotazníkovou metódou. Zozbierané a zosumarizované údaje sa budú zadávať do pripravených masiek v programe Excel v II. polroku 2015.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

V roku 2015 boli realizované nasledovné úlohy:

- monitorovanie situácie v oblasti imunizácie
- monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
- zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie
- surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy)
- aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií
- zabezpečenie očkovacieho kalendára na rok 2015, plán očkovacích výkonov pre spádovú oblasť RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne na podklade očkovacieho kalendára platného od 1.1. 2015, vypracovaného ÚVZ SR v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí
- zabezpečenie realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Lekári prvého kontaktu sú opakovane informovaní o nevyhnutnosti zabezpečiť laboratórnu diagnostiku u pacientov, u ktorých bolo podozrenie na ochorenie, ktoré podlieha povinnému očkovaniu. Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoloňovanie zdravotníckeho personálu, ako aj vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít. V mesiaci apríl 2015 boli realizované prednášky pre študentky 3. ročníka SZŠ v Dolnom Kubíne v rámci projektu „Vzdelávanie budúcich zdravotných sestier vo vakcinológii“.

Manažment očkovania:

V rámci plnenia hlavných cieľov bola realizovaná metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom a zdravotným sestram. Pre manažment očkovania je potrebné urýchliť prijatie odborného usmernenia na vykonávanie a kontrolu očkovania, ktoré chýba už niekoľko rokov. V roku 2015 sa nepodarilo realizovať imunologické prehľady.

Kontrola očkovania:

Pri kontrole očkovania postupujeme podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania a na kritériá vyhodnotenia administratívnej kontroly.

Vlastná administratívna kontrola očkovania v regióne bude vykonaná v mesiacoch september a október 2015 na 33 ambulanciách pre deti a dorast a 3 nefrologických ambulanciách. Kontrola zaočkovania proti chrípke a pneumokokovým infekciám

u klientov zariadení sociálnych služieb bude v uvedených termínoch vykonaná na ambulanciách pre dospelých a jednotlivých DD a DSS.

Ďalej bolo vykonávané:

- usmernenie lekárov ku kategorizácii a k indikačným obmedzeniam vakcín
- informácia o realizácii Európskeho imunizačného týždňa 2015 - informácia v lokálnych periodikách a na seminároch s lekármi prvého kontaktu, tiež na stránke RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne
- realizácia Európskeho imunizačného týždňa – letákov distribuovaných na ambulancie lekárov prvého kontaktu
- besedy na pôrodnických oddeleniach
- besedy a prednášky pre študentov stredných škôl
- dotazníkový prieskum vedomostí rodičov o očkovaní -550 dotazníkov, spracovanie a distribúcia letákov o realizácii a význame očkovania -70 letákov
- lekári v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne boli informovaní o epidémiách osýpok a rubeoly v niektorých krajinách v Európe
- informácia lekárom prvého kontaktu o hlásení nežiaducich účinkov v súvislosti s očkovaním.

V súvislosti s opakovanými hláseniami lekárov pre deti a dorast, bolo rodičom odmietajúcim povinné očkovanie u detí doporučene zasielané písomné poučenie s cieľom informovať ich o význame a výhodách očkovania spolu s pozvánkou na konzultáciu do poradne očkovania. Rodičia sú však pod silným vplyvom antivakcinačných skupín a ich postoj je odbornými argumentmi nezmeniteľný. Problematika si nevyhnutne vyžaduje legislatívne zmeny. Od mája 2014 sme rodičov odmietajúcich povinné očkovanie začali písomne pozývať do poradne očkovania. Záujem je malý a takmer polovica pozvaných na naše pozvánky nereagovala.

Projekt „Hodnota očkovania“ zameraný na vzdelávanie zdravotných sestier sa v roku 2015 orientoval na vzdelávanie študentiek SZŠ. Na TK „Škola očkovania,, v mesiaci jún bol prezentovaný projekt „Očkovanie hrou“, ktorý bude realizovaný na gymnáziách v školskom roku 2015/2016.

Očkujúci lekári zasielajú na oddelenie epidemiológie mesačne hlásenia o očkovacích výkonoch v ich spádovej oblasti. Na základe týchto hlásení sa mesačne vykonáva register výkonov na jednotlivých ambulanciách a v okresoch. V zmysle usmernení z ÚVZ SR budeme postupovať pri príprave registra očkovaných, ako aj evidencie o očkovaní, chladovom reťazci a hospodárení s vakcínami.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

V roku 2015 bola vykonávaná mesačná analýza prenosných ochorení za región a zasielaná elektronicky príp. písomne všetkým štátnym a hlásiacim neštátnym zdravotníckym zariadeniam.

Dôraz je kladený na surveillance v prípade výskytu ochorení zaradených do imunizačného programu. V týchto prípadoch je zabezpečená laboratórna verifikácia diagnózy.

V oblasti výskytu chrípky a ARO aktuálne celé chrípkové obdobie elektronicky informujeme dotknuté organizácie o aktuálnej situácii, informáciu zverejňujeme na webovej stránke. Každý rok sa vykonáva kampaň na podporu očkovania proti chrípke a pneumokokovým infekciám v lokálnych médiách, na seminároch pre verejnosť a lekárov prvého kontaktu. Na seminári pre všeobecných lekárov bola prezentovaná prednáška „Výsledky kontroly očkovania proti chrípke a pneumokokom“. Od pacientov s príznakmi virózy bolo vykonaných 15 odberov na laboratórne vyšetrenie. Vírus chrípky bol potvrdený v 3-och prípadoch (2x vírus chrípky A 2x a 1x vírus chrípky B). Lekári

lôžkových oddelení boli opakovane upozornení na povinnosť hlásenia ochorení a úmrtí na SARI. K 30.6.2015 prípad SARI nebol hlásený.

V súvislosti so skvalitnením individuálnej prevencie obyvateľstva v oblasti prenosných ochorení zverejňujeme mesačné analýzy hlásených infekčných ochorení na webovej stránke RÚVZ a na stránke zverejňujeme aj informácie o aktuálne sa vyskytujúcich ochoreniach. V informačnom systéme prenosných ochorení bolo spracovaných 1433 prípadov, čo je v priemere 239 prenosných ochorení hlásených za mesiac. Epidemiologické šetrenie spojené s protiepidemickými opatreniami a edukáciou obyvateľstva bolo realizované v 663-ich ohniskách.

Nedostatky v laboratórnej spolupráci a v hlásení prenosných ochorení boli riešené priebežne.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Program EPIS je plne v prevádzke a využíva sa aj pre manažment epidémií. Lekári prvého kontaktu majú možnosť priamo z ambulancie vstupovať do užívateľského portálu, zatiaľ túto možnosť nevyužívajú aj napriek opakovanej propagácii programu v teréne. V programe EPIS sa zaviedol je plne využívaný systém rýchleho varovania a začali sme pracovať aj s manažérskym informačným systémom- MIS. Na spracovanie analýz je využívaný aj export dát. Každý štvrťrok sa realizujú opravy a doplnenie databáz. Mesačne sú realizované analýzy hlásených ochorení a výstupy z portálu sú zverejňované na webovej stránke RUVZ so sídlom v Dolnom Kubíne. V systéme sú pravidelne hlásené laboratórne potvrdené prípady z NRC až na NRC PCH a PVN a nepravidelne čiastočne hlásené aj ochorenia z laboratórií klinickej mikrobiológie. Pracovníci oddelenia sa zúčastnili školenia k novým manuálom pri hlásení infekčných ochorení v informačnom systéme EPIS podľa požiadaviek TESSY.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V roku 2015 sme realizovali tieto opatrenia na prevenciu nozokomiálnych nákaz:

- v zmysle zvyšovania bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach bolo realizovaných 22 kontrol hygienicko-epidemiologického režimu na oddeleniach NsP a v súkromných zdravotníckych zariadeniach
- odobratých 85 sterov zo sterilného materiálu, 391 sterov z prostredia
- overená funkčnosť 42-och sterilizačných zariadení
- na základe výsledkov kontrol a analýzy hlásených NN boli realizované hodnotenia a navrhnuté opatrenia pre jednotlivé oddelenia NsP 12x.
- začlenenie výskytu NN medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti
- v mesiaci január boli realizované ročné analýzy hlásenia nozokomiálnych nákaz a na ich základe sú prijaté postupy pre manažment jednotlivých NsP
- k 30.6.2015 bolo hlásených 129 ochorení nozokomiálneho charakteru, 61 z DO NsP v Dolnom Kubíne a 68 z HO NsP v Trstenej, čo je dvojnásobok nozokomiálnych nákaz hlásených v roku 2013, a komisia nozokomiálnych nákaz k 30.6.2015 v nemocniciach v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne nebola zvolaná.
- na základe spolupráce s laboratóriami je zabezpečené pravidelné monitorovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB, výskyt multirezistentných kmeňov na jednotlivých oddeleniach nemocníc v regióne, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi a následná aplikácia správnych režimových opatrení

Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz:

V rámci prevencie šírenia nozokomiálnych nákaz sme v máji 2015 realizovali regionálnu kampaň „Zvýšenie hygieny a dezinfekcie rúk v zdravotníckych zariadeniach“. V rámci tejto kampane bolo realizovaných 43 sterov na oddeleniach DO a HO NsP a boli distribuované letáky k edukácii zdravotníckeho personálu.

V mesiaci jún sme na lôžkových oddeleniach DO NsP v Dolnom Kubíne začali s realizáciou pilotnej časti 2. etapy bodovej prevalenčnej štúdie (PPS) v SR.

V roku 2015 sme pokračovali v projekte Helics SSI na chirurgickom oddelení HO NsP v Trstenej. Spolu bolo spracovaných 31 chorobopisov pacientov hospitalizovaných za účelom operácie žľzníka. Údaje boli spracované elektronicky a zaslané gestorovi projektu RÚVZ v Trenčíne.

V súvislosti s protiepidemickými opatreniami pred prvým výskytom enterobaktérií s produkciou karbapenemáz boli vydané 2 rozhodnutia pacientom v kontakte s pacientom kolonizovaným resp. infikovaným KPC. Vydaných bolo 5 opatrení pre lekárov za účelom surveillance multirezistentných enterobaktérií. Na odbornom seminári SLS- Spolok lekárov Oravy bola odprezentovaná prednáška s témou „Protiepidemické opatrenia pri výskyte Klebsiella pneumoniae carbapenemáza.“

Na realizáciu uvedených úloh je potrebné zabezpečiť finančné prostriedky na dostatočnú edukáciu pracovníkov oddelenia epidemiológie v rozsiahlej a zložitej problematike prevencie nozokomiálnych nákaz

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

K 31.3.2015 bol aktualizovaný krízový plán a zoznam členov protiepidemickej komisie.

V roku 2015 boli riešené alimentárne epidémie menšieho rozsahu.

Bola monitorovaná situácia vo výskyte novel flu chrípky vo svete, SR a v regióne a výskyt ochorení na osýpky, rubeolu a pertussis v Európe.

V tomto roku pokračovalo monitorovanie a hlásenie ťažkých akútnych respiračných infekcií (SARI) na lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení. Primári interných detských oddelení a oddelenia anestézie a intenzívnej medicíny obidvoch NsP v spáde boli listom opakovane upozornení na povinnosť hlásiť a vyšetrovať pacientov so SARI.

V súvislosti s prebiehajúcou epidémiou Eboly v krajinách západnej Afrike a ochorení na MERS je monitorovaná epidemiologická situácia. Lekári prvého kontaktu, vedúci lekári a vrchné sestry lôžkových oddelení NsP boli preškolení o postupe pri podozrení z ochorenia na Ebolu a o usmernení hlavného hygienika SR o koordinácii postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike Toto usmernenie bolo lekárom zaslané aj elektronickou formou. V prvom štvrtroku 2015 bola zabezpečená 24 hodinová dostupnosť na „pohotovostnej linke“ zamestnancami oddelenia epidemiológie. Obyvateľstvo bolo informované formou letákov distribuovaných do ambulancií všeobecných lekárov a na www stránke.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V roku 2014 sa priebežne plnili úlohy surveillance poliomyelitídy-monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Epidemiologické vyšetrenie každej aseptickkej meningitídy a suspektnej ACHP. V roku 2015 podozrenie, alebo ochorenie na akútnu chabú parézu nebolo hlásené.

Pokračovali sme v monitorovaní cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

K 30.6.2015 boli vykonané 3 odbery odpadových vôd na virologické vyšetrenie- zistenie prítomnosti poliovírusov resp. iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí

Odbery na ČOV Gäcel' v Dolnom Kubíne. Výsledky virologických vyšetrení boli negatívne..

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

V prvom polroku 2015 sme nerealizovali projekt „Hrou proti AIDS“ aj v súvislosti s negatívnym postojom rodiča, ktorý mal výhrady k obsahovej stránke projektu.

Plánujeme uvedené aktivity zahájiť v školskom roku 2015/2016 v mesiaci november a december. V prvom polroku 2015 stúpol počet klientov poradne prevencie HIV/AIDS a anonymne bolo vyšetrených 10 osôb.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Očkovanie tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V posledných 4-och rokoch postupne v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne narastal počet rodičov, ktorí odmietajú povinné očkovanie detí. Nárast antivakcinačných aktivít je výrazný hlavne od konca roku 2012. Stúpajúci trend pokračuje aj v tomto roku. Mnohí rodičia akceptujú len antivakcinačné informácie z internetu, z bulvárnych médií a podceňujú odborné informácie. Diskusia s týmito rodičmi je veľmi náročná a ich presvedčenie o neúčinnosti a škodlivosti očkovania také silné, že neprijímajú žiadne odborné argumenty.

V tomto roku boli laickej verejnosti poskytované informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách. Aj napriek opakovanému zverejneniu informácie o zriadení poradne očkovania na RÚVZ nebol výrazný záujem zo strany rodičov o odborné poradenstvo. V roku 2013 sa osobne do poradne dostavili 3 rodičia aj keď pozvánka do poradne bola zaslaná 90-im, v roku 2014 to bolo 5 rodičov a v prvom polroku 2015 len 2 rodičia. Problematika odmietania povinného očkovania si vyžaduje legislatívne zmeny a jednotný postup všetkých RÚVZ v SR. V rámci sústavného vzdelávania v problematike vakcinácie a prístupu k rodičom odmietajúcim očkovanie sa vedúca oddelenia zúčastnila TK „Škola očkovania“.

Každý štvrt'rok je na ÚVZ SR zasielaný aktualizovaný počet rodičov odmietajúcich povinné očkovanie. V roku 2013 bolo hlásených 88 detí, ktorých rodičia si túto povinnosť nesplnili, od 1.1.- 31.12.2014 bolo hlásených 106 nových prípadov odmietnutia povinného očkovania. V prvom polroku 2015 bolo hlásených 63 prípadov. Každý rok počet stúpa a pribúdajú hlavne kompletne odmietnutia všetkých očkovaní.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľom úlohy je identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaniu, trend vývoja a nasledovná cielená intervencia.

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šíreniu prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí. Postoje týchto osôb k očkovaniu sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. Šíreniu zastrašujúcich a nepravdivých informácií a spochybňovanie významu a bezpečnosti očkovania závažným spôsobom ohrozuje stav kolektívnej imunity, dáva priestor vzniku vakcinačných dier a zavlečeniu a šíreniu prenosných ochorení. Cieľom projektu je identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaniu. Prieskum bol realizovaný v mesiaci jún 2013 formou dotazníkov so zameraním sa na dve cieľové skupiny: budúcich rodičov - študentov stredných škôl a skupinu rodičov malých detí - oslovených cestou náhodne vybraných pediatrických ambulancií. Oslovených bolo 25 rodičov v čakárňach 5-ich ambulancií lekárov pre deti a dorast a 30 študentiek na 3-och stredných školách v regióne, ktoré boli náhodne vybrané gestorom úlohy. Vyplnené dotazníky boli zaslané na RÚVZ so sídlom v Komárne.

Gestor ukončil vyhodnotenie dotazníkovej časti projektu a v II. polroku 2015 budú na vybraných gymnáziách realizované intervencie.

V rámci EIW sme 3 roky realizovali dotazníkový prieskum vedomostí rodičov o očkovaní medzi rodičmi na ambulanciách lekárov prvého kontaktu. V roku 2015 sme sa zamerali na prieskum vedomostí budúcich matiek, ktorý sme realizovali na gynekologických ambulanciách a na vedomosti študentov KU v Ružomberku. Spracovali sme spolu 550 dotazníkov. Záverečná správa bude obsahovať porovnanie ich názorov a údaje o najčastejšie sa vyskytujúcich faktoroch ovplyvňujúcich postoje mladých ľudí a rodičov k očkovaniu, zhodnotenie účinnosti intervencií.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

7.1 CYANOBAKTÉRIE

RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, v rámci štátneho zdravotného dozoru, počas LTS 2015, zatiaľ nezistil výskyt cyanobaktériových vodných kvetov na prírodných kúpaliskách /Oravská priehrada, Kľačany-Rieka – veľké jazero/ a nezistoval ich toxicitu a prítomnosť cyanotoxínov vo vodných kvetoch a vo vode, pre chladnejšie počasie na Orave /zatiaľ/.

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

Úloha bude plnená v 2. polroku 2015.

7.5 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Úloha bude plnená v 2. polroku 2015.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

9.1.1 Sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Nebol realizovaný žiadny dotazníkový prieskum o zdravotnom uvedomení a správaní sa obyvateľov nášho regiónu v zmysle anotácie.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Na zvýšenie informovanosti obyvateľov o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických chorôb s cieľom zvýšiť pohybovú aktivitu dospeléj populácie sme realizovali aktivity v rámci Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu. Aktivity boli zamerané na všetky skupiny populácie. Distribuovali sme výchovno–vzdelávacie materiály na vybrané základné a materské školy (30x), vytvorili sme nástenku o význame pohybovej aktivity. Na základných školách boli realizované prednášky o zdravej životospráve so zdôraznením významu pohybovej aktivity 8x a zúčastnilo sa ich 255 detí. Pre dospelú aj detskú populáciu bola na zvýšenie pohybovej aktivity realizovaná výzva s názvom o 5x100 krokov viac... Cieľom bolo, aby v dnešnej uponáhľanej dobe ľudia prešli denne aspoň o 100 krokov viac ako obyčajne v priebehu 5 dní a uvedomili si, že to zvládne skoro každý stačí im na to len chvíľa. Do výzvy sa zapojilo 157 ľudí (20 dospelých a 127 žiakov základných škôl). Taktiež bol realizovaný športový deň pre pracovníkov RÚVZ, ktorého sa zúčastnilo 30 zamestnancov. Zamestnanci majú možnosť zúčastňovať sa každý štvrtok cvičenia.

Problematike sa venujeme priebežne. Realizovaných bolo 10 edukačných aktivít zameraných na zdravú životosprávu a pohyb na základných školách, ktorej sa zúčastnilo 357 žiakov.

Pre dospelú populáciu poskytujeme záujemcom možnosť využiť Poradňu úpravy hmotnosti. Túto možnosť v roku k 30.6.2015 využili 3 osoby (3 ženy), ktoré sú zaradené do programu úpravy hmotnosti a sledované.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Uskutočnili sme mediálnu kampaň na zvýšenie informovanosti obyvateľov o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických chorôb s cieľom zvýšiť pohybovú aktivitu dospeléj populácie.

Kampaň skončila 14.6.2015 a k tomuto dátumu sme dostali na náš RÚVZ 21 účastníckych listov. Účastnícke listy mohli účastníci posielat' aj priamo do Banskej Bystrice.

9.3 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA ROKY 2009-2015

V našom regióne sa aktivity v roku 2015 nerealizovali.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Z pozície RÚVZ vykonávame edukačné aktivity s cieľom prevencie nadmerného pitia alkoholu. Našou prioritnou skupinou sú deti a mládež. Urobili sme 5 edukačných aktivít na základných školách a 2 aktivity na stredných školách pre 234 účastníkov.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STÁRNUTIA

Realizujeme prostredníctvom edukačných aktivít, ktoré by mali motivovať obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého starnutia. Zapojili sme sa do „Týždňa mozgu“, kde sme v zmysle anotácie vykonávali aktivity zamerané na poskytovanie informácií o zdravom starnutí, možnostiach cvičenia pre seniorov, cvičeniach mozgu a distribúciu materiálov o mozgu. Zaujímavci si mohli precvičiť mozog a pomocou dotazníka otestovať či netrpia poruchou pamäti. Záujem bol prevažne u starších ľudí, dôchodcov, ale aj ľudí mladšej vekovej skupiny. Informácie boli uverejnené aj na internetovej stránke.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Zameriavali sme sa hlavne na aktivity súvisiace s výchovou ku zdravému životnému štýlu, ktorého hlavnými súčasťami je zdravá výživa, pohybová aktivita a prevencia fajčenia a iných závislostí, ako aj výchova k zodpovednému partnerstvu a rodičovstvu.

Pre deti a mládež sme realizovali 15 aktivít na podporu zdravej výživy pre 502 účastníkov, 10 aktivít na podporu pohybovej aktivity pre 357 účastníkov, 11 aktivít v oblasti prevencie fajčenia pre 415 účastníkov a 7 aktivít zameraných na prevenciu alkoholizmu a iných závislostí pre 234 účastníkov. V rámci Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu boli distribuované výchovno-vzdelávacie materiály na vybrané základné a materské školy (30x), ktoré boli oslovené, aby sa zapojili do výzvy o 5x100 krokov viac..., do ktorej sa zapojilo 127 žiakov základných škôl. Na základných školách boli realizované prednášky o zdravej životospráve so zdôraznením významu pohybovej aktivity.

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy, ale aj žiaci prvého a druhého ročníka základných škôl. Uskutočnili sme 34 edukačných aktivít pre 793 detí.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Plníme predovšetkým prostredníctvom činnosti základnej poradne zdravia. Štandardne sme vyšetrili a poskytli poradenstvo v súvislosti s osobným rizikovým skóre 105 klientom /24 mužov a 81 žien/.

9.8 TOHES (Tabacco and Health Educational Survey)

Vzhľadom na vysokú spotrebu tabaku a tabakových výrobkov na Slovensku, čo predstavuje závažný zdravotný problém, sa Slovensko zapojilo do projektu WHO „Štúdia o fajčení a zdravotnom uvedomení“ tzv. TOHES. Cieľom bolo podrobne zmapovať epidemiologickú situáciu v tejto oblasti u dospelaj populácie, zameranej na zdravotné uvedomenie a fajčenie, tabak a všetko, čo s touto problematikou súvisí. K 30.6.2015 neboli realizované žiadne aktivity.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Dunajskej Strede**

1 ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.4 Sledovanie škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

V rámci tohto projektu sme v spolupráci s oddelením HDM zabezpečili prípravu, distribúciu, inštruktáž k vyplneniu dotazníkov a ich zber vo vybraných troch základných školách a v ich triedach v okrese Dunajská Streda v súlade s danými kritériami. Vybierané dotazníky sme spracovali do mustier a po ich skompletizovaní sme v termíne odoslali na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v Trnave.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

V tomto polroku sme vytypovali dva verejné vodovody na sledovanie výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Údaje o rizikových prácach sme spracovali pomocou programu ASTR_2011. Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Dunajská Streda k 30.06.2015 je 655 z toho 113 žien.

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa rizikových faktorov je najvyšší v riziku hluku (483 z toho 73 žien), na druhom mieste v riziku chemických látok a zmesí (123 z toho 17 žien).

Podľa prevažujúcej činnosti najviac zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce je v priemyselnej výrobe (467 z toho 73 žien), ďalej v poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove (87 z toho 10 žien) a v dodávke elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu (45 z toho 0 žien). V sledovanom období došlo oproti predchádzajúcemu roku k zvýšeniu celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu (zo 619 na 655), a to najmä pre zvýšenie počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu s expozíciou hluku v dôsledku vytvorenia nových pracovných miest.

V hodnotenom období boli vydané 3 rozhodnutia o návrhu na zaradenie prác do kategórií, vo všetkých prípadoch bolo vydané nové rozhodnutie o zaradení prác do kategórie 3, resp. do kategórie 4 (pre Wertheim, s.r.o., Kračanská cesta 49, Dunajská Streda – hluk, kategória 3 a 4; quick-mix SK, s.r.o., Mostová 3476, Veľký Meder – hluk, kategória 3; EUROMILK, a.s., Bratislavská 41, Veľký Meder – hluk, kategória 3).

K 30.06.2015 sme vykonali štátny zdravotný dozor na 25 pracoviskách, kde sa vykonáva riziková práca. Kontroly boli zamerané na pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde sa vykonávajú rizikové práce, ako aj na zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sledovali aj výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych lekárskeho prehliadok a aktualizovali sme evidenčné karty pracovísk. Nápravné opatrenia na odstránenie zistených

nedostatkov boli uvedené v zápisniciach. Nedostatky sme zistili v nezabezpečení aktualizácie posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov. Kontrolu odstránenia týchto nedostatkov vykonávame postupne. Ďalšie zistené nedostatky boli kontrolovanými subjektami odstránené ku koncu tohto vyhodnoteného obdobia.

Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce, sme v 54 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol v sledovanom období zameraný na kontrolu uplatňovania nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.

V 10 prípadoch sme cielene kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami na pracoviskách vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín. Súčasne sme sledovali ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkoch“ a spôsob likvidácie obalov a nepoužiteľných zbytkov od týchto látok a zmesí. Kontrolou boli zistené najmä tieto nedostatky: organizácie nemali k dispozícii doklady o zabezpečení pracovnej zdravotnej služby, prevádzkové poriadky s posudkami o riziku neboli aktualizované, karty bezpečnostných údajov neboli aktualizované podľa platnej právnej legislatívy EÚ. Niektoré zistené menšie nedostatky boli prevádzkovateľmi odstránené ešte počas kontroly. Nápravné opatrenia na odstránenie ostatných zistených nedostatkov s termínmi ich realizácie boli uvedené v zápisniciach. Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami ako aj doklady o oboznámení sa zamestnancov s prevádzkovým poriadkom vrátane kariet bezpečnostných údajov v každom prípade boli predložené k nahliadnutiu.

V sledovanom období nebolo vydané rozhodnutie o návrhu na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami.

Mimoriadne situácie ani havárie v sledovanom období v našom okrese sa nevyskytli.

Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov veľmi toxickým látkam a zmesiam a toxickým látkam a zmesiam sme v 24 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby, ktoré vykonávajú dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť nám túto činnosť písomne oznámili v 6 prípadoch.

V sledovanom období sme priebežne zabezpečovali poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V sledovanom období nenastala žiadna zmena v počte zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi v našom okrese. V NsP v Dunajskej Strede na oddelení POKO je 9 zamestnancov exponovaných chemickým karcinogénom - cytostatikám. Na tomto pracovisku priebežne aktualizujeme register exponovaných zamestnancov.

V prvom polroku 2015 tunajší orgán verejného zdravotníctva vydal 20 rozhodnutí k návrhom na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb, z toho 18

rozhodnutí k návrhu na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest v exteriéroch a 2 rozhodnutia k návrhu na odstránenie materiálu obsahujúceho azbest v interiéri. Do konca sledovaného obdobia sme v 5 prípadoch vykonali štátny zdravotný dozor pri práci s azbestom pri odstránení stavebných materiálov obsahujúcich azbest podľa nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, kde nedostatky zistené neboli. Oneskorené oznámenia o začatí demolačných prác nám v mnohých prípadoch neumožnili vykonať štátny zdravotný dozor. Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov azbestu sme v 9 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Rizikové práce pre faktor dlhodobé, nadmerné a jednostranné zaťaženie (ďalej DNJZ) v našom okrese neevidujeme.

V hodnotenom roku sme pokračovali v prešetrení dvoch prípadov podozrenia na chorobu z povolania - syndróm karpálneho tunela a Epicondylitis radialis l.sin., Tendosynovitis stenosisans /Morbus de Quervain/ l.sin., ktoré boli začaté v roku 2014.

V prvom prípade ide o podozrenie na chorobu z povolania (Epicondylitis radialis l.sin., Tendosynovitis stenosisans /Morbus de Quervain/ l.sin) u zamestnankyne spoločnosti Edscha Velky Meder s.r.o., Mostová 41, Veľký Meder, v profesii výrobný robotník (puzdrovanie a nitovanie na hydraulických strojoch). U uvedeného zamestnávateľa sme v decembri 2014 vykonali hygienický prieskum práce a pracovných podmienok na pracoviskách zamestnankyne, odborné stanovisko bolo zaslané príslušnej klinike na začiatku roka 2015 (v predĺženej lehote).

V druhom prípade ide o podozrenie na chorobu z povolania (syndróm karpálneho tunela bilat.) u zamestnankyne spoločnosti SOVEREIGN SLOVAKIA s.r.o., Malookočská 356/11, Okoč, v profesii pracovník baliacej linky. Vzhľadom na to, že uvedená spoločnosť v roku 2014 zrušila svoju prevádzku, kde posudzovaná osoba pracovala, nebolo možné vykonať prieskum práce a pracovných podmienok u tohto zamestnávateľa. Na základe údajov zistených od posudzovanej osoby, posudzovaná osoba v čase svojho ochorenia pracovala u iného zahraničného zamestnávateľa mimo územia SR. Odborné stanovisko s údajmi zistenými od posudzovanej osoby a dostupnými na tunajšom regionálnom úrade verejného zdravotníctva (aj o predchádzajúcich zamestnávateľoch a pracoviskách) bolo zaslané príslušnej klinike.

Konanie v týchto prípadoch do konca vyhodnoteného obdobia ešte nebolo príslušnou klinikou uzavreté (hlásenie o uznaní, resp. neuznaní choroby z povolania sme zatiaľ neobdržali).

Aj v sledovanom polroku sme poskytovali zamestnávateľom a zamestnancom informácie o možnostiach prevencie profesionálnych poškodení zdravia z DNJZ osobne pri výkone ŠZD ako aj prostredníctvom telefonických a osobných konzultácií.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1. Zdravé pracoviská

V našom okrese neevidujeme právnické osoby ani fyzické osoby – podnikatelia, ktoré by boli zapojené do projektu „Zdravé pracoviská“.

Individuálne bolo poskytnutých 508 konzultácií v otázkach ochrany a podpory zdravia pri práci. Pri výkone ŠZD na pracoviskách sme zamestnávateľom aj zamestnancom poskytovali informácie o platných legislatívnych úpravách z oblasti ochrany zdravia pri práci.

Osobitná pozornosť bola venovaná usmerneniam v oblasti hodnotenia zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície faktorom pracovných podmienok a vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku.

Na oddelení podpory zdravia pracuje mobilná poradňa, ktorá vykonáva svoju preventívnu činnosť aj v závodoch a v podnikoch. V prvom polroku 2015 preventívnym vyšetrením celkom 164 zamestnancov u 10 zamestnávateľov sa zisťovala hladina cholesterolu, cukru, triglyceridov a HDL cholesterolu v krvi, meral sa krvný tlak a vybrané somatické ukazovatele a boli zisťované anamnestické údaje. Opakované vyšetrenie zamestnancov s rizikovými hodnotami boli spojené s intervenciou zameranou na zmenu životného štýlu a na odstránenie škodlivých návykov.

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V hodnotenom období sme pripravili zdravotno-výchovné materiály a článok o aktuálne vyhlásenej téme 2-ročnej Európskej kampane „Zdravé pracoviská bez stresu 2014 – 2015“, ktoré boli zverejnené na webovej stránke a informačnej tabuli úradu. V rámci výkonu ŠZD sme propagovali uvedenú kampaň u 10 zamestnávateľov, poskytovali sme informačné letáky o prebiehajúcej kampani a poradenstvo na prevenciu psychosociálnych rizík. V tomto polroku sme neboli požiadaní o realizáciu spoločných previerok s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) podľa aktuálnej témy kampane.

2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V sledovanom období tunajším regionálnym úradom verejného zdravotníctva bolo vydaných 7 rozhodnutí k návrhom na uvedenie priestorov s chránenými pracoviskami do prevádzky a 6 stanovísk k zriadeniu chránených pracovných miest v už schválených prevádzkach.

Na základe údajov dostupných na tunajšom regionálnom úrade verejného zdravotníctva a zoznamu príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, počet chránených dielní a chránených pracovísk v okrese Dunajská Streda je celkom 124 (k 30.06.2015), z toho evidovaných na oddelení PPL je 40. Celkový počet zamestnancov – osôb so zdravotným postihnutím na chránených pracoviskách v našom okrese je 238, z toho na pracoviskách pod dozorom oddelenia PPL je 79.

V prvom polroku v 14 prípadoch sme vykonali štátny zdravotný dozor na chránených pracoviskách zriadených právnickou osobou alebo fyzickou osobou – podnikateľom (za celý RÚVZ) uvedených do prevádzky v rokoch 2009 – 2014. Počet zamestnancov so zdravotným postihnutím v prevádzkach kontrolovaných oddelením PPL v prvom polroku 2015 bolo 20 v profesiách údržbár, pracovník vo výrobe reklamných predmetov, stolár, výroba jednoduchých ozdobných predmetov, administratívny pracovník.

Pri výkone ŠZD sme použili metodický postup na výkon ŠZD, pričom sme zápisnice doplnili aj o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok.

Pracoviská kontrolované v hodnotenom období splňajú všeobecné požiadavky na pracovisko so zohľadnením zdravotného postihnutia osôb, resp. ich zdravotného obmedzenia (choroby nervového systému, nádory, choroby ucha a hlávkového výbežku, choroby obehovej sústavy, choroby svalovej a kostrovej sústavy a spojivového tkaniva, choroba endokrinného systému, choroba dýchacích ciest).

Na chránených pracoviskách sme nezistili, že by pracovné a technologické postupy predstavovali možné riziko nežiadúcich expozícií škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia.

Počet vydaných rozhodnutí a stanovísk na chránené dielne alebo chránené pracoviská evidovaných na tunajšom regionálnom úrade verejného zdravotníctva (od r. 2009 do 30.06.2015): 91 rozhodnutí, 40 stanovísk (z toho oddelením PPL bolo vydaných 22 rozhodnutí a 5 stanovísk).

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol/ Počet zamest.	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy * (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.							
2009 2014	- celkom 84	34	117		208	-	-	-	-
						-	-	-	-
k 30.06.2015	7	6	124	14/30	238	-	-	-	-

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY A PREDMETOV BEŽNÉHO UŽÍVANIA

3.1 Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Úloha je zameraná na monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom kontroly obsahu jódu v jódovanej kuchynskej soli.

Na zistenie obsahu KJ a KJO₃ v kuchynskej soli bolo v sledovanom období v zariadeniach spoločného stravovania odobratých 12 vzoriek na laboratórne vyšetrenie v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Trnave. Na základe výsledkov laboratórných rozborov sa obsah KJ a KJO₃, prepočítaný na obsah KJ, v 2 vzorkách pohyboval v rozmedzí 15 – 25 mg/kg, v 9 vzorkách v rozmedzí 25 – 35 mg/kg a v 1 vzorke nad 35 mg/kg, pričom priemerný obsah KJ bol 29,6 mg/kg, minimálny obsah 24, 5 mg/kg a maximálny obsah 42,6 mg/kg.

3.2 Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

Riešiteľské pracovisko, RÚVZ so sídlom v Poprade, nepožiadal náš úrad o spoluprácu (odber vzoriek).

3.3 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Podľa Plánu úradnej kontroly a štátneho zdravotného dozoru orgánov verejného zdravotníctva na rok 2015 a prijatého harmonogramu odberov vzoriek v rámci Trnavského kraja na rok 2015 náš úrad nebol zapojený do realizácie úlohy.

3.4 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Cieľom projektu je monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

Podľa Plánu úradnej kontroly a štátneho zdravotného dozoru orgánov verejného zdravotníctva na rok 2015 a prijatého harmonogramu odberov vzoriek v rámci Trnavského kraja na rok 2015 úloha má byť realizovaná v septembri 2015.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Riešiteľským pracoviskom projektu je RÚVZ so sídlom v Trenčíne v spolupráci s odborními hygieny výživy a bezpečnosti potravín RÚVZ v sídlach krajov.

3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

V súlade s usmernením ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu ŠZD nad kozmetickými výrobkami v roku 2015 a harmonogramom cielených sledovaní bolo v mesiacoch február, marec, apríl a jún odobratých z distribučnej siete 10 vzoriek kozmetických výrobkov. Vo februári boli odobraté a v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Poprade vyšetrené 3 vzorky zubných pást pre dospelých na zistenie obsahu regulovaných látok (fluór, 2,2'-dioxyetanol, peroxid vodíka, konzervačné látky: ostatné soli kyseliny benzoovej iné ako v 6/1, estery kyseliny benzoovej, kyselina 4-hydroxybenzoová a jej soli a estery, kyselina salicylová a jej soli⁺, chlórbutanol, fenoxyetanol, 1-fenoxypropán-2-ol). V marci boli odobraté a laboratórne vyšetrené v RÚVZ so sídlom v Bratislave 2 vzorky výrobkov s UV filtermi pre deti na zistenie obsahu UV filtrov a regulovaných konzervačných látok (4-chlór-m-krezol, 4-chlór-3,5xyleneol, benzalkónium chlorid, bromid, sacharinát, benzetónium chlorid, triklosan, chlórbutanol, kyselina salicylová a jej soli, kyselina 4-hydroxybenzoová, jej soli a estery). V mesiaci apríl boli v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Žiline vyšetrené 3 vzorky šampónov a sprchovacích gélov pre deti na zistenie obsahu regulovaných konzervačných látok (kyselina 4-hydroxybenzoová jej soli a estery, kyselina salicylová a jej soli, kyselina benzoová a benzoan sodný, chlórbutanol, kyselina propionová) a na testovanie ich stability. Výsledky kontrol a laboratórnych skúšok boli spracované do systému ICSMS. V mesiaci jún boli odobraté 2 vzorky farieb na tvár a make-upu pre deti a laboratórne vyšetrené v RÚVZ so sídlom v Žiline na zistenie obsahu zakázaných látok (Pb, Cd, Hg, Ni, Cr⁶⁺). Výsledky laboratórnych rozborov neboli doteraz obdržané.

Pri odberoch vzoriek uvedených výrobkov bola vykonaná kontrola ich označenia a ku každej odobratej vzorke bol vyplnený protokol z hodnotenia označenia.

3.7 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch, ktoré deklarujú zložky v nano forme a kontrola tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť, budú vykonané v 2. polroku 2015.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách

Cieľom projektu je monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách u dospelaj populácie a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom.

Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v roku 2015 sa uskutočňuje u ľahko/stredne pracujúcich žien a mužov v dvoch vekových kategóriách (19 r. – 34 r., 35 r. – 54 r.). Na realizácii projektu sa zúčastnilo 20 klientov, po 5 osôb podľa členenia fyziologických skupín uvedených v Odporúčaných výživových dávkach obyvateľov SR. V rámci monitoringu sa dotazníkovou metódou sleduje spotreba vybraných prídavných látok (kyselina benzoová a jej soli, kyselina sorbová a jej soli, glykosidy steviolu) a aróm (mentofurán, kumarínu) a laboratórnym vyšetrením ich obsah vo vzorkách vytypovaných potravín.

Každý respondent vyplnil 24 hodinový dotazník spotreby potravín, pokrmov a nápojov, pričom jeden deň tvoril jedálny lístok z pracovného dňa a druhý deň z víkendu.

Dotazníkovým spôsobom bola priebežne sledovaná aj ich životospráva - stravovacie zvyklosti (frekvencia spotreby vybraných druhov potravín a nápojov).

Sumár výsledkov o predpokladanom množstve skonzumovanej prídavnej látky respondentmi a sumár výsledkov frekvencie spotreby vybraných druhov potravín budú v 2. polroku tabuľkovo spracované a v stanovenom termíne zaslané na ÚVZ SR na ďalšie spracovanie.

V rámci úlohy v súlade s plánom úradnej kontroly potravín na rok 2015 boli odobraté vzorky potravín (po 1 vzorke) na sledovanie obsahu uvedených prídavných látok a aróm v laboratóriu RÚVZ v Trnave (kyselina benzoová a jej soli a kyselina sorbová a jej soli) resp. ÚVZ SR (mentofurán, kumarín, glykosidy steviolu).

4 ODDELNIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

V hodnotenom období sa nerealizovalo pripomienkové konanie projektu.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V rámci plnenia úlohy sme obdržali dotazníky a metodiku na realizáciu projektu. Realizácia úlohy bola vykonaná vo vybraných troch stredných školách (Súkromné gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským v Dunajskej Strede, Stredná odborná škola, Gyula Szabó 21 v Dunajskej Strede a Stredná zdravotnícka škola v Dunajskej Strede) v termíne od 23.03.2015 do 02.04.2015. Prieskumu sa zúčastnili študenti navštevujúci 1.-4. ročník uvedených škôl. Vyplnené dotazníky od 307 študentov boli zaslané ihneď po zozbieraní údajov na ÚVZ SR v Bratislave.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

V rámci plnenia úlohy bol vykonaný zber údajov od 7-10 ročných detí v 1 vidieckej (46 dotazníkov) a v 1 mestskej základnej škole (44 dotazníkov). Údaje boli získané od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Údaje budú spracované v II. polroku.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín tv

Úloha za RÚVZ Dunajská Streda bola realizovaná v roku 2014.

Získané údaje boli spracované a boli zaslané elektronickou poštou.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR (NIP SR)

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním

Epidemiologickú situáciu v I. polroku 2015 je možné hodnotiť ako priaznivú, hlavne u tých ochorení, u ktorých základom prevencie je očkovanie.

Administratívna kontrola očkovania a vyhodnotenie získaných údajov s následnými nápravnými opatreniami bude vykonaná v mesiacoch august až november 2015.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

Hlásenie prenosných ochorení lekármi 1. kontaktu a hlavne mikrobiologickými laboratóriami je na dobrej úrovni. Mikrobiologické laboratóriá hlásia pozitívne výsledky vyšetrených biologických materiálov podľa vzoru určeného zákonom NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Od mája 2010 sa uviedlo do praxe elektronické on-line hlásenie laboratórnych výsledkov z vybraných laboratórií v SR.

Pri vykonávaní protiepidemických opatrení odborní referenti oddelenia epidemiológie v každom navštívenom ohnisku nákazy vykonávajú prevenciu prenosných ochorení a informujú osoby podozrivé z nákazy o spôsoboch predchádzania vzniku infekčným ochoreniam.

Osoby podozrivé z nákazy sú v rámci opatrení na predchádzanie ochorení rozhodnutím regionálneho hygienika pod lekárske dohľadom alebo zvýšeným zdravotným dozorom u svojho zmluvného lekára.ñ

V prvom polroku 2015 bol nariadený lekárske dohľad 31 kontaktom s infekčne chorým pacientom.

Osoby vykonávajúce epidemiologicky závažné činnosti v počte 5 boli vyradené zo zamestnania formou čerpania dovolenky v 3 prípadoch ; formou PN v 1 prípade; čerpania náhradného voľna v 1 prípade po dobu inkubačného času ochorenia resp. získania negatívneho laboratórneho výsledku.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Informačný systém EPIS a systém rýchleho varovania sa denne používa priebežne na monitorovanie a surveillance infekčných ochorení. Pravidelne sa sleduje systém rýchleho varovania.

6.4 Nozokomiálne nákazy

V prvom polroku 2015 sa vykonávalo monitorovanie hlásených nozokomiálnych nákaz. V sledovanom období bolo hlásených 20 nozokomiálnych nákaz. Najviac ochorení - 9 bolo hlásených z OAIM oddelenia, 7 ochorení z novorodeneckého oddelenia a 4 ochorenia z geriatrického oddelenia tunajšej nemocnice.

6.5.1 Mimoriadne epidemiologické situácie

Plán opatrení pre prípad výskytu pandémie chrípky bol aktualizovaný. Všetky dôležité informácie pre občanov sú dostupné na webovej stránke úradu. Mimoriadna epidemiologická situácia sa v okrese nevyskytla.

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Podľa harmonogramu virologického laboratória ÚVZ SR boli vykonané odbery vzoriek odpadových vôd z kanalizácie mesta Dunajská Streda, utečeneckých táborov v Medveďove a v Rohovciach. Vzorky vôd sa vyšetrujú na zistenie prítomnosti divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov s osobitným zreteľom na sledovanie VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses) a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí. Celkom v I. polroku 2015 bolo odobratých 15 vzoriek odpadových vôd. Výsledky vyšetrenia boli 14 x negatívne a 1x pozitívny.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

Seminár o projekte AIDS bol odprednášaný 45 študentom Strednej zdravotnej školy v Dunajskej Strede. Diskutovali o aktuálnych problémoch. Osvojili si vedomosti o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Vlastná realizácia projektu – aktivity č.2, č.3, č.4,č.14

6.8 Poradne očkovania

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach je zabezpečené konzultačnou a poradenskou činnosťou RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede s cieľom zvýšenia povedomia o dôležitosti očkovania. Osobné konzultácie a telefonické poradenstvo je vybavené priebežne. Informovanie verejnosti je zabezpečené aj s letákmi v čakárni gynekologických ambulancií a všeobecných lekárov.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.11 Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody

V súlade s vypracovaným projektom „Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie“ tunajší regionálny úrad verejného zdravotníctva zabezpečuje odber vzoriek vôd z obecného vodovodu Gabčíkovo, cieľom sledovania kvality vody vo vodovode, ktorý je v skúšobnej prevádzke. Termín odberu vzoriek bol zapracovaný do harmonogramu. V rámci uvedeného projektu boli v tomto polroku realizované dva odbery spolu 6 vzoriek, ktoré boli dopravené na laboratórne vyšetrenie do laboratória ÚVZ SR. Zabezpečili sme aktívnu účasť na besede organizovanej ÚVZ SR, ktorá sa uskutočnila v kultúrnom dome v Gabčíkove pri príležitosti svetového dňa vody.

9 ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA A PORADENSKÉHO CENTRA

9 Podpora zdravia

9.1. Národný program podpory zdravia

1. Zabezpečiť plnenie projektov Národného programu podpory zdravia na všetkých úrovniach spoločnosti na rok 2015 a ďalšie roky

1)A) Výživa a stravovacie zvyklosti

Výchova a edukácia obyvateľov na zlepšenie stravovacích návykov bola zameraná na zamestnancov podnikov, úradov, obce a deti a mládež. Realizuje sa to prostredníctvom poradní zdravia a mobilnej poradne.

V poradni zdravej výživy bolo za I. polrok 2015 vyšetrených 65 osôb a mobilnou poradňou 164 osôb. U 9 novo vyšetrených osôb bolo stanovené riziko kardiovaskulárneho ochorenia a následne prostredníctvom odborného poradenstva boli u nich odporúčané zmeny vo výžive, fyzickej aktivite a nefarmakologickom ovplyvnení TK. Pre diabetikov je počas celého roka zabezpečená edukácia zameraná na zmeny vo výžive a zdravý životný štýl. Edukovaných bolo 34 osôb.

Sledovanie výživového stavu obyvateľstva a rizikových faktorov vznikajúcich v nadväznosti na nesprávnu výživu sa realizuje v rámci plnenia úlohy „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR“ dotazníkovou formou u 80 respondentov vykonávajúcich stredne ťažkú prácu.

Svetový deň zdravia 2015 bol venovaný problematike bezpečnosti potravín. K tomuto dňu bol vytvorený dotazník zameraný na „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“, cieľom ktorého bolo zisťovanie zaužívaných zvykov obyvateľov pri príprave, skladovaní potravín a jedál v domácnosti. Vyplnených bolo 50 dotazníkov u náhodne vybraných respondentov, (25 muži a 25 ženy), ktoré boli zadané do vytvorenej databázy a zaslané na ÚVZ SR.

2)B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity

Aktivity na úseku výchovy obyvateľstva okresu boli zamerané hlavne na propagáciu pohybovej aktivity, prevencii nadváhy, na znižovanie nadhmotnosti a správnu výživu.

Odborné poradenstvo v tejto problematike bolo poskytnuté 131 klientom.

Informácie o akciách a činnosti oddelenia sme pre občanov Dunajskej Stredy zabezpečili prostredníctvom Rádia Pátria, regionálneho týždenníka Žitný Ostrov, webovej stránky RÚVZ DS a letákov pre verejnosť.

3) C) Tabak, alkohol, drogy

Zvyšovanie informovanosti obyvateľstva o negatívnom dopade užívania návykových látok na zdravie sa uskutočnilo hlavne cestou poradne prevencie protidrogovej závislosti do ktorej je začlenená poradňa prevencie a odvykania fajčenia. Prevencia bola zameraná hlavne na žiakov základných škôl a bola zabezpečená premietaním zdravotno-výchovných videofilmov priamo na školách. Na akcii sa zúčastnilo 37 žiakov.

4)D) Zdravé pracovné a životné podmienky

V poradni ochrany a podpory zdravia pri práci bolo klientom za I. polrok 2015 podaných 85 informácií.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

Sledovanie zdravotného uvedomenie a správania sa obyvateľov SR sa realizovalo dotazníkovým prieskumom v okrese Dunajská Streda u vybratých respondentov. Prieskum bol zameraný na najzávažnejšie faktory a ich výskyt v populácii.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

V rámci aktivít poradne optimalizácie pohybovej aktivity a poradne detí a mládeže bola venovaná osobitná pozornosť k prevencii nadváhy a obezity. Za I. polrok 2015 sa zúčastnilo 66 novoevidovaných osôb, ktorí opakovane uskutočnili 725 návštev.

Cieľom ovplyvnenia determinantov detskej obezity bolo organizované premietanie filmov, ktoré sú zamerané na správnu výživu, zníženie nadhmotnosti a podporu pohybovej aktivity. Na akciách sa zúčastnilo 37 detí zo ŠZŠ v Dunajskej Strede, ktoré počas "Týždňa zdravia" na škole navštívili CPZaPZ a využili možnosť individuálneho cvičenia s učiteľkami na kondičných prístrojoch.

Plnením Národného programu prevencie obezity a z príležitosti „Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu 2015“, cieľom ktorého bolo poukázať na rastúci počet chronických ochorení spôsobených nedostatkom pohybu, bol na RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede predĺžený na celý týždeň. Klienti všetkých vekových kategórií mohli v rámci individuálneho cvičenia využiť aktivity poradne optimalizácie pohybovej aktivity. Počet aktívnych účastníkov bol 24 a bolo uskutočnených 44 návštev. Z toho vo veku 50+ bolo 20 osôb. Každý účastník mal odmerný tlak krvi a bol oboznámený o priebehu súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“, do ktorej boli všetci účastníci aktívne zapojení. Dňa 05.05.2015 pracovníčka poradne uskutočnila prednášku spojenú s besedou v priestoroch OPZaPC pod názvom, „Cvičme v každom veku“, na ktorej sa zúčastnilo 16 osôb.

Propagácia "Svetového dňa" sa uskutočnila na paneli vo vstupnej hale RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede a na webovej stránke úradu. Fotodokumentácia dňa bola zaslaná na ÚVZ SR.

O zdravom životnom štýle a prevencii nadváhy a obezity sa môžu obyvatelia okresu informovať osobne, prostredníctvom telefónnej linky, alebo e-mailom. Podľa požiadaviek občanov im bol poskytnutý aj edukačný materiál.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Do Celonárodnej medzinárodne koordinovanej kampane na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie „Vyzvi srdce k pohybu 2015“ sa prostredníctvom poradne zdravia zapojilo 45 osôb. Účastnícke listy boli zaslané na RÚVZ v Banskej Bystrici.

9.3 Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009 - 2015

Program sa na RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede nerealizuje.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v SR

Program sa na RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede nerealizuje.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí sa uskutočňujú prostredníctvom poradní zdravia. Obyvatelia v poproduktívnom veku pravidelne navštevujú poradňu optimalizácie pohybovej aktivity, a poradňu zdravej výživy, kde poskytujeme dôchodcom odborné poradenstvo a edukačný materiál, zamerané na zlepšenie kvality ich života tak, aby sa upevnila ich fyzická a duševná pohoda.

Poradňu optimalizácie pohybovej aktivity navštívilo 20, poradňu zdravej výživy 40, poradňu nefarmakologického ovplyvňovania TK 101 a poradňu ochrany a podpory zdravia pri práci 50 občanov v poproduktívnom veku.

Preventívne vyšetrenie mobilnou poradňou na cholesterol, glukózu, meranie tlaku krvi a odborné poradenstvo sa uskutočňujú v spolupráci s obcami, klubom a zariadeniami pre seniorov.

Aktivity v rámci celosvetovej akcie „Týždňa mozgu“ sa uskutočňujú v spolupráci Alzheimerovou spoločnosťou a sú zamerané aj na seniorov v Domovoch a kluboch dôchodcov.

V rámci „Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu 2015“, sme sa zamerali na odborné poradenstvo v oblasti prevencie kardiovaskulárnych ochorení a bol prezentovaný hlavne poradňou optimalizácie pohybovej aktivity. Celý týždeň bolo oddelenie podpory zdravia a poradenské centrum k dispozícii aj pre občanov v poproduktívnom veku. Zúčastnilo sa 20 osôb.

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Spolupráca so školami podporujúce zdravie sa realizuje cestou poradne detí a mládeže, poradňou prevencie protidrogovej závislosti. Podľa požiadaviek škôl sú pre žiakov materských, základných a stredných škôl zabezpečené prednášky a besedy spojené

s premietaním videofilmov s tematikou drogovej závislosti, škodlivosti užívania alkoholu, AIDS, dospievania, prevencie nadváhy a obezity, prevencie úrazov, dopravná výchova a týranie detí. Za rok 2015 bolo uskutočnených 8 aktivít.

K projektu "Bezpečný návrat domov", ktorý je zameraný na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov, bolo uskutočnené premietanie filmu spojené s besedou pre 37 žiakov ŠZŠ v Dunajskej Strede.

Aktivity v rámci celosvetovej akcie „Týždňa mozgu“ sa uskutočnili v spolupráci s Alzheimerovou spoločnosťou a boli zamerané aj na deti školského veku.

Počas týždňa boli uskutočnené tri prednášky pre žiakov ZŠ a ŠZŠ, (5. a 6. roč.), na ktorých sa zúčastnilo 80 žiakov.

V spolupráci s oddelením detí a mládeže sa uskutočňuje monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií spojených s konzumáciou jedál u detí.

V rámci projektu „Emka to vie...“, ktorý je zameraný na pomoc deťom rozpoznať rôzne nebezpečenstvá dnešnej doby, k osvojeniu správnych hodnôt sa uskutočnilo premietanie filmu a zúčastnilo sa 37 žiakov ŠZŠ.

V rámci "Týždňa zdravia" na Špeciálnej základnej škole v Dunajskej Strede boli premietnuté filmy s drogovou problematikou a stomatohygiena.

9.7 CINDI program SR

Stratégia zdravotno-výchovných aktivít v rámci programu je rozpracovaná v „Intervenčnom programe podpory zdravia a primárnej prevencie neinfekčných ochorení v okrese Dunajská Streda“. V rámci tohto programu sú v databáze údaje o zdravotnom stave novo evidovaných občanov okresu Dunajská Streda. Úlohy sa plnia v poradni zdravej výživy, poradni podpory psychického zdravia, poradni optimalizácie pohybovej aktivity, poradni detí a mládeže, poradni protidrogovej závislosti, a v poradni nefarmakologického ovplyvnenia TK.

Zdravotno-výchovné aktivity sú zamerané na:

- zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva okresu Dunajská Streda
- zamedzenie zvyšovaniu počtu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä počtu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres
- intervenciou a v optimalizácii rizikových faktorov životného štýlu obyvateľov, pôsobením na klientov prostredníctvom poradní zdravia a výjazdových akcií poradní zdravia
- integráciou aktivít s inštitúciami podporujúcimi zdravie, (Slovenský Červený Kríž, nemocnice a obecné úrady)

Zvýšená pozornosť bola venovaná prevencii kardiovaskulárnych ochorení, presadzovaniu zásad správnej životosprávy a prevencii behaviorálnych rizík.

Svetový deň zdravia 2015 bol venovaný problematike Bezpečnosti potravín. K tomuto dňu bol vytvorený dotazník zameraný na tému: „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“, cieľom ktorého bolo zisťovanie zaužívaných zvykov obyvateľov pri príprave, skladovaní potravín a jedál v domácnosti. Vyplnených bolo 50 dotazníkov u náhodne vybraných respondentov, (25 muži a 25 ženy), ktoré boli zadané do vytvorenej databázy a zaslané na ÚVZ SR.

Z príležitosti „Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu 2015“, cieľom ktorého bolo poukázať na rastúci počet chronických ochorení spôsobených nedostatkom pohybu, bol na RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede predĺžený na celý týždeň. Klienti všetkých vekových kategórií mohli v rámci individuálneho cvičenia využiť aktivity poradne optimalizácie pohybovej aktivity. Počet aktívnych účastníkov bol 24 a bolo uskutočnených 44 návštev.

Z toho vo veku 50+ bolo 20 osôb. Každý účastník mal odmerný tlak krvi a bol oboznámený o priebehu súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“, do ktorej boli všetci účastníci aktívne zapojení. Prednáška k Svetovému dňu Pohybom k zdraviu pod názvom „Prečo je dôležité cvičiť“ sa uskutočnila 1krát pre 16 osôb v CPZaPZ v Dunajskej Strede.

Propagácia Svetového dňa sa uskutočnila na panely vo vstupnej hale RÚVZ v Dunajskej Strede a na webovej stránke úradu. Fotodokumentácia dňa bola zaslaná na ÚVZ SR.

V spolupráci s Vitalitou n.o. Lehnice sa uskutočnil "Deň zdravia" pre 31 osôb, ktorým bolo vykonané preventívne biochemické vyšetrenie, meranie TK a poskytnuté odborné poradenstvo.

V rámci Týždňa zdravia na Špeciálnej základnej škole v DS boli premietnuté filmy s drogovou problematikou, stomatohygiena, bezpečnosť na cestách a nebezpečenstvá dnešnej doby. Pre učiteľský zbor a rodičov bolo zabezpečené a vykonané preventívne vyšetrenie hladiny glukózy, cholesterolu a meranie tlaku krvi. Túto možnosť využilo 19 osôb. Pri zistení rizikových hodnôt boli klienti poučení a rozdani im bol zdravotno-výchovný a propagačný materiál. Za I.polrok bolo mobilnou poradňou vyšetrených 164 osôb.

9.8 TOHES

Štúdia TOHES, ktorá bola zameraná na zdravotné uvedomenie a monitorovanie prevalencie fajčenia a rôzne aspekty fajčiarskych návykov dospeléj populácie v prevencii rizikových faktorov chronických neprenosných chorôb v SR sa uskutočnila minulý rok dotazníkovým prieskumom v okrese Dunajská Streda. Vyplnených bolo 100 dotazníkov u vybraných respondentov rôznej vekovej kategórie.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Galante**

1 ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1

Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)

Na vypracovávaní aktualizovaného dokumentu NEHAP IV sa naše oddelenie priamo nepodieľa, avšak sleduje niektoré zložky životného prostredia ako je pitná voda, voda na kúpanie, ktoré môžu súvisieť so zlepšením zdravotného stavu obyvateľstva. V oblasti pitnej vody sledujeme zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou a monitorujeme kvalitu pitnej vody vo verejných vodovodoch. V rámci monitoringu bolo v prvom polroku 2015 odobratých spolu 29 vzoriek pitných vôd, v rámci ŠZD to bolo 45 vzoriek pitných vôd. Zvýšený počet vzoriek pitných vôd odobratých v rámci ŠZD súvisel s mimoriadnou situáciou, ktorú sme riešili v obci Horné Saliby a Dolné Saliby. Mimoriadna situácia sa týkala znečistenia pitnej vody vo verejnom vodovode týchto dvoch obcí, kedy do verejného vodovodu sa dostala voda z biojazierka a to z dôvodu, že rozvody úžitkovej vody nehnuteľností boli nevyhovujúcim spôsobom prepojené na rozvod pitnej vody.

V rámci svetového dňa vody pracovníci oddelenia poskytovali odborné konzultácie a poradenstvo pre záujemcov – bolo poskytnutých 20 konzultácií a bolo vyšetrených spolu 44 vzoriek vôd.

Kvalita vody na kúpalisku sa sleduje na umelých kúpaliskách a to v 7 zariadeniach s celoročnou prevádzkou a v troch zariadeniach so sezónnou prevádzkou. V prvom polroku bola kvalita vody na kúpalisku kontrolovaná v štyroch zariadeniach a spolu bolo odobratých 15 vzoriek vôd na kúpalisku na vyšetrenie mikrobiologických, biologických a chemických ukazovateľov a 4 vzorky vody boli opakovane odobrané na vyšetrenie biologických ukazovateľov.

1.2

Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení.

1.3

Ľudský biomonitoring – sledovanie záťažových skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

Do plnenia tejto úlohy zatiaľ nie sme zapojení, plnenie na základe usmernenia gestora.

1.4

Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Plnenie tejto úlohy zabezpečuje oddelenie hygieny detí a mládeže.

1.5

Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Do plnenia tejto úlohy sa zapojíme podľa usmernenia gestora, za okres Galanta boli do mapovania zaradené vodné zdroje Jelka.

1.6

Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení.

Spolupráca s odborom Objektivizácia faktorov prostredia (BŽP, MŽP, CHA, FF) pri plnení úlohy 7. 17 Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách

Na základe spolupráce s RÚVZ so sídlom v Trnave sú plánované odbery vzoriek vôd na kúpanie z umelých kúpalísk (otvorené, kryté) v okrese Galanta do konca roka 2015 na stanovenie TOC – odber sa realizuje podľa požiadaviek RÚVZ so sídlom v Trnave. K 31.06.2015 bolo odobratých 5 vzoriek vôd (z toho 3 vzorky vody na kúpanie, 2 vzorky natívnej bazénovej vody) na vyšetrenie TOC.

2 ODD. PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1

Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1

Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Priebežne sa prehodnocujú vyhlásené rizikové práce a po vydaní rozhodnutí sa vyžaduje dôsledné plnenie povinností zamestnávateľa na vykonanie nápravných opatrení na znížovanie expozície rizikovým faktorom.

Evidencia rizikových prác za okres je vedená v ASTR, databáza sa aktualizuje priebežne.

Prehodnotenie vydaných rozhodnutí o rizikovej práci sa realizuje v zmysle požiadaviek vyplývajúcich z výstupu úlohy:

- návrh na vyhlásenie, resp. prehodnotenie rizikových prác sa prejednáva so štatutárnym zástupcom organizácie, za prítomnosti zástupcu zamestnancov za bezpečnosť pri práci, niekedy aj za prítomnosti PZS
- vyžaduje sa aktuálne kvantitatívne a kvalitatívne zisťovanie škodlivých faktorov vyskytujúcich sa v hodnotenom pracovnom prostredí, posudok o riziku a prevádzkový poriadok
- kontroluje sa plnenie nápravných opatrení (plán riadenia rizík) prijatých na ochranu zdravia zamestnancov a v prípade ich neplnenia sa vyvodí sankčné opatrenia
- vyžaduje sa návrh opatrení na zníženie vystavenia pracovníkov rizikovým faktorom
- vyžaduje sa primeraný zdravotný dohľad so zreteľom na rizikový faktor, evidencia pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce
- v prípade zrušených rizikových prác je zamestnávateľ upozornený na výstupné lekárske prehliadky a povinnosti súvisiace s uchovávaním posudkov o zdravotnej spôsobilosti na prácu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce 20 rokov od skončenia práce.

V rámci cieleného štátneho zdravotného dozoru bolo v prvom polroku 2015 vykonaných 13 previerok rizikových pracovísk zameraných na kontrolu plnenia nápravných opatrení. Na základe zistených zmien, vzniku nových prevádzok a objektivizácie rizikových faktorov bolo vydaných 7 rozhodnutí o určení, resp. prehodnotení rizikových prác.. Súčasťou návrhov boli aj posudky o riziku a prevádzkové poriadky.

Individuálne i skupinové poradenstvo v oblastiach súvisiacich so zabezpečením ochrany zdravia pri práci sa v prípade záujmu zabezpečuje hlavne individuálnou konzultáciou a poradenstvom pri vzniku nových prevádzok už počas projektovej prípravy a taktiež v priebehu výkonu štátneho zdravotného dozoru so zreteľom na faktory pracovného prostredia.

2.1.2

Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických látok a zmesí a toxických látok a zmesí

Pracovníci odd. PPLaT pri previerkach v prevádzkach s výskytom chemických látok zabezpečujú poradenstvo a konzultácie o aktuálnej chemickej legislatíve, o povinnostiach ohľadne evidencie, označovania, Karty bezpečnostných údajov, klasifikácie a toxikologickej charakteristike používaného chemického prípravku. V prípade rozporov s požiadavkami Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) boli prevádzkovatelia na tieto skutočnosti zakaždým upozorňovaní. Tieto povinnosti sa vyžadujú aj pri vypracovávaní prevádzkových poriadkov na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, posudkoch o riziku a návrhoch na vyhlásenie rizikových prác s rizikovým faktorom chemických látok.

Cielene sa pri ŠZD kontroluje zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečuje sa poradenstvo a konzultácie o zmenách v chemickej legislatíve, o povinnostiach ohľadne evidencie, označovania, klasifikácie a toxikologickej charakteristike používaného chemického prípravku.

Bolo vykonaných 14 cielených previerok v prevádzkach s výskytom chemických látok, použitie toxických a veľmi toxických látok a zmesí nebolo zistené.

2.1.3

Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Bolo vydaných 9 rozhodnutí - súhlasy na manipuláciu s materiálom, obsahujúcim azbest pri búracích prácach. V šiestich prípadoch sa jednalo o odstraňovanie AZC rúr v interiéri bytového domu a v ostatnom prípade sa jednalo o likvidáciu AZC strešnej krytiny. Kontrolou bolo zistené, že nariadené opatrenia na ochranu zamestnancov a obyvateľov boli dodržané.

2.1.4

Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V prevádzkach, ktorých predmetom činnosti je montáž, skladanie a balenie výrobkov pre elektrotechnický a automobilový priemysel je práca vykonávaná vo väčšine prípadov v stoji so zapojením oboch horných končatín. V týchto prípadoch sa rieši možnosť úpravy miesta výkonu práce, primeraná pracovná poloha, organizácia práce a režim práce a odpočinku, tak, aby boli v súlade s legislatívnymi požiadavkami vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci. Riešenie v týchto prípadoch je problematické, nakoľko sa jedná o zahraničné (kórejské) spoločnosti, ktoré sú zamerané na objem produkcie.

Tento polrok nebolo riešené ani jedno podozrenie na možný vznik choroby z povolania v súvislosti s výkonom práce z DNJZ.

2.2

Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1

Zdravé pracoviská

Je snahou pracovníkov RÚVZ Galanta, odd. PPLaT aktívne propagovať projekt zdravé pracoviská na odbornej i verejnej úrovni a poskytovať odborné poradenstvo v oblasti

zavádzania programov na redukciiu a prevenciu neprítomnosti zamestnancov v práci z dôvodu ochorení súvisiacich s prácou.

2.2.2

Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Na základe dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi ÚVZ SR a NIP v oblasti ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti pri práci, neboli realizované s IP TT spoločné previerky.

2.5

Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V spolupráci s ÚPSVaR v Galante sa každoročne poskytuje aktualizovaný zoznam s priznaným štatútom chránených dielní a pracovísk. Evidencie rozhodnutí a stanovísk, ktoré boli vydané RÚVZ k zriadeniu prevádzky s chráneným pracovným miestom sa zosúladujú s týmto zoznamom. V najväčšej miere sú zastúpené hlavne kozmetické salóny s masérskymi službami, účtovníctvo, výroba reklamných predmetov, tlačenie a obáľkovanie návodov na použitie apod.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 10 prevádzkach, z ktorých 2 už neprevádzkujú, resp. zrušili chránené pracovné miesto. V 2 prevádzkach sme spolupracovali s oddelením HŽPaZ a v dvoch s HV. Na pracovných miestach so zobrazovacími jednotkami boli použité dotazníky informovanosti zamestnancov. Bolo vyplnených 6 dotazníkov. Na základe ŠZD bolo zistené, že pracovné podmienky boli prispôbené so zreteľom na zdravotné obmedzenie zamestnancov, ktorí si časové rozloženie a pracovné tempo môžu prispôsobiť podľa zdravotného stavu. Nápravné opatrenia nebolo nutné nariadiť ani v jednej prevádzke. Prevádzkovatelia boli upozornení, že v prípade zmeny pracovníka na chránenom pracovnom mieste je nutné zohľadniť zdravotné obmedzenie nového pracovníka a v prípade potreby pracovné podmienky prispôsobiť. Oznamovaciu povinnosť si väčšina zamestnávateľov plní.

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETIC-KÝCH VÝROBKOV

3.1

Monitoring jodidácie kuchynskej soli

V prvom polroku 2015 bol realizovaný odber 8 vzoriek soli z vyvarujúcich zariadení spoločného stravovania za účelom laboratórnych analýz zameraných na obsah KJ/KJO₃ a feroxyanidu draselného. Najvyššia hodnota KJ/KJO₃ bola 29,4 mg/kg, najnižšia 18,25 mg/kg. Najvyššia hodnota feroxyanidu draselného bola 12,9 mg/kg, najnižšia 3,98 mg/kg.

Na základe výsledkov laboratórnych vyšetrení všetkých 8 vzoriek vyhovovalo.

Výsledky vzoriek solí odobraných počas celého roka budú spracované v programe excel a v mesiaci december budú zaslané na RÚVZ so sídlom v Tnave za účelom vyhodnotenia v rámci kraja.

3.2

Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na priamy ako aj nepriamy styk s potravinami. Riešiteľským pracoviskom je RÚVZ so sídlom

v Poprade. Odber vzoriek bude realizovaný na základe odborného usmernenia RÚVZ so sídlom v Poprade RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.3

Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť. Riešiteľským pracoviskom je RÚVZ so sídlom v Poprade. Odber vzoriek bude realizovaný na základe odborného usmernenia RÚVZ so sídlom v Poprade RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.4

Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu.

Cieľom bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných medií, za rôznych podmienok. Riešiteľským pracoviskom je RÚVZ so sídlom v Poprade. Na základe usmernenia riešiteľského pracoviska sa v mesiaci marec vykonal odber 1 vzorky (pohárik na vajíčko), testovaná vzorka vo vyšetrených ukazovateľoch spĺňala legislatívne požiadavky.

3.5

Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Cieľom úlohy je prostredníctvom monitorinku zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Gestorom a riešiteľským pracoviskom je RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

3.6

Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Cieľ:

1. kontrola dodržiavania obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov – „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“

V rámci ŠZD nad kozmetickými výrobkami sa pravidelne vykonáva kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, ako aj kontrola označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia.

V I. polroku bol:

- vykonaný štátny zdravotný dozor u výrobcu kozmetických prípravkov,
- za účelom laboratórnej analýzy sa odobralo na vyšetrenie 7 kusov kozmetických výrobkov
- na základe 8 hlásení zo systému RAPEX bolo vykonaných 65 kontrol, skontrolovaných bolo 34 výrobkov, prítomnosť inkriminovaných nebezpečných výrobkov nebola zistená.

3.7

Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Projekt je súčasťou európskeho projektu, ktorý pozostáva z piatich častí: detské výrobky, rebríky, detektory dymu a CO, šnúry na oblečení a nanotechnológie v kozmetických výrobkoch, pričom UVZ SR a RUVZ v SR participujú na „Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch“. Gestorom je ÚVZ SR. Odber vzoriek bude realizovaný na základe odborného usmernenia ÚVZ SR.

3.8

Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

Cieľom je zistiť úroveň spotreby vybraných prídavných látok u dospeljej populácie a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI). Hodnota ADI je najvyššie množstvo aditívnej látky, ktoré môže človek prijímať každodenne v priebehu celého života bez preukázateľného zdravotného rizika (mg/kg telesnej hmotnosti). Takýmto spôsobom je možné odhadnúť najrizikovejšie prídavné látky, prípadne skupiny populácie, u ktorých sa denná spotreba prídavných látok trvale približuje hodnotám ADI. Na základe usmernenia ÚVZ SR sa odoberú vzorky za účelom laboratórneho vyšetrenia. Správa bude zaslaná do 30.11.2015 na ÚVZ SR.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1

Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Úloha sa k 30.06.2015 nerealizovala.

4.2

Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V priebehu mesiaca marec 2015 bol zrealizovaný prieskum ESPAD 2015 u študentov 8-ročného Gymnázia J. Matúšku v Galante. Do dotazníkového prieskumu boli zaradení študenti tried kvinta, sexta, septima a oktáva (súbor tvorilo 56 študentov).

4.3

Monitoring úrazovosti detí predškolského a školského veku

Ďalšia etapa projektu – dotazníkový prieskum bol zrealizovaný v mesiaci máj 2015 na 2 vybraných základných školách v okrese (ZŠ Štefánikova Galanta – mesto a ZŠ Komenského Šoporňa – vidiek). Prieskumu sa zúčastnili žiaci I. stupňa (veková skupina 7-11 roční), súbor tvorilo 30+30 žiakov. Úloha bola k 30.06.2015 ukončená a nahodené údaje zaslané na celoslovenské spracovanie na ÚVZ SR.

4.4

Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV.

Monitoring na základných školách bol zrealizovaný v priebehu roka 2014. Na stredných školách bude realizácia zahájená až po usmernení gestormi úlohy (RÚVZ so sídlom vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR).

úloha 1.4 HŽPaZ

Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Na realizácii úlohy, gestorom ktorej bolo oddelenie hygieny detí a mládeže sa vykonal monitoring aj dotazníkový prieskum na 2 vybraných základných školách v okrese počas jarného vykurovacieho obdobia, v mesiaci marec 2014. Do sledovania bola na každej škole vybraná 1 trieda 4.,5.a 6. ročníka.

Úloha bola k 10.06.2015 ukončená, získané údaje z dotazníkov boli spracované a nahodené do zaslaných mustier a zaslané podľa usmernenia ÚVZ SR na RÚVZ so sídlom v Trnave.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1

Národný imunizačný program SR (NIP SR)

Analýza plnenia imunizačného programu bola vypracovaná v rámci výročnej správy RÚVZ za rok 2014. Pravidelne informujeme odbornú verejnosť o všetkých pripravovaných a už realizovaných zmenách týkajúcich sa očkovacieho kalendára a samotných vakcín formou príloh k mesačným hláseniam pre očkujúcich lekárov a elektronickou poštou. Všeobecným lekárom pre deti, dorast a dospelých sme zaslali očkovací kalendár na rok 2015.

V rámci jubilejného 10. ročníka Európskeho imunizačného týždňa (EIW) v dňoch 20.4.-25.4.2015 sme pri zdravotno-výchovných akciách pre obyvateľov okresu distribuovali do všetkých 22 ambulancií pre deti a dorast v okrese Galanta, ako aj na detské oddelenie NsP Sv.Lukáša Galanta farebné výtlačky (kartičky) o prehľade povinného a odporúčaného očkovania v SR na rok 2015. Informácie o EIW boli zverejnené pre zdravotníckych pracovníkov a laickú verejnosť na internetovej stránke RÚVZ a na nástennom paneli RÚVZ Galanta. V rámci vakcinačnej poradne bola pre laickú verejnosť poskytnutá 32x osobná, 35x telefonická a 2x písomná konzultácia. Problematika očkovania bola zaradená aj do náplne školenia pre pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažné činnosti.

6.2

Surveillance infekčných chorôb

K 31.1.2015 sme vypracovali výročnú správu oddelenia epidemiológie za okres Galanta za rok 2014.

Vypracovali sme týždenné a mesačné analýzy výskytu prenosných ochorení, mesačné a štvrtročné analýzy nozokomiálnych nákaz. Súčasťou mesačných analýz boli aj informácie pre očkujúcich lekárov týkajúce sa očkovacích látok, aktuálnej epidemiologickej situácie u nás a vo svete a protiepidemických opatrení.

V rámci chrípkovej sezóny 2014/2015 sme naďalej zabezpečovali zber biologického materiálu od chorých na izoláciu vírusu chrípky a jeho následné doručenie do NRC pre chrípku.

Epidemiologická situácia vo výskyte chrípky a chrípke podobných ochorení bola mimoriadne priaznivá. V I. polroku 2015 sa odobralo 24 biologických materiálov na izoláciu vírusu chrípky, z toho 12 bolo virologicky potvrdených ako chrípka typu A bez bližšej špecifikácie (3x u detí, 9x u dospelých osôb, z toho 1x SARI), 3 ako chrípka typu B (u dospelých osôb, z toho 1x exitus), 1 ako chrípka typu A/H3 u dieťaťa, 2 ako chrípka typu A/California/7/2009(H1N1)pdm-like (1x u dieťaťa, 1x u dospelého osoby), 1 u dieťaťa ako chrípka typu A/TEXAS/50/2012(H3N2)-like a 2 ako chrípka typu B/MASSACHUSETTS/2/2012-like (1x u dieťaťa, 1x u dospelého osoby).

K 30.6.2015 bolo hlásené 1 závažné akútne respiračné ochorenie (SARI), končiacie exitom.

Vzhľadom na vzostup chorobnosti na chrípku a chrípke podobných ochorení a v záujme prerušenia šírenia procesu nákazy ako i možných komplikácií u chorých v kolektívnych zariadeniach, bol prerušený vyučovací proces v 38 MŠ, 27 ZŠ a 3 SŠ.

Zaznamenali sme 2 ochorenia na nešpecifikovanú vírusovú meningitídu u dospelých osôb.

Z ochorení preventabilných očkovaním bolo hlásených 6 sporadických prípadov diagnostikovaných ako divý kašeľ vyvolaný Bordetellou pertussis, z toho 2x u očkovaných študentov SŠ, 2x u očkovaných študentov VŠ a 2x u dospelých osôb neočkovaných pre vek.

V rámci sledovania exantémových ochorení bolo hlásených 276 ochorení na varicellu, 1 ochorenie na šarlach a 4 ochorenia na šiestu chorobu.

Boli hlásené 2 ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu B, 4 bezpríznakové nosičstvá HCV a 4 nosičstvá HBV.

Protiepidemické opatrenia v ohniskách nákazy boli v plnom rozsahu realizované.

Bolo vydané 1 rozhodnutie pre osobu v kontakte s chorým na VHB.

Vydali sme 2 rozhodnutia pre osoby v kontakte s chorými na VHA (chorí pochádzali z iných okresov). Boli vydané 2 rozhodnutia pre ženy, ktoré sa poranili injekčnou ihlou pochádzajúcou od osôb s neznámym stavom infekciozity.

V I. polroku 2015 bolo hlásených 36 manifestných ochorení na salmonelózu, 1 vylučovanie salmonel a 2 mimočrevné lokalizácie salmonelózy. Zaznamenali sme 3 rodinné výskyty, z toho 1x po 3 ochorenia - predpokladaný faktor prenosu nákazy 1x kuracie mäso a 1x vajcia z obchodnej siete.

Pre 3 osoby vykonávajúce epidemiologicky závažnú činnosť, ktoré boli v kontakte s chorým na salmonelózu, boli vydané rozhodnutia.

Prešetrili sme 88 hlásených prípadov kamylobakteriálnej enteritídy. Bolo zaznamenaných 5 rodinných výskytov po 2 ochorenia (predpokladaný faktor prenosu nákazy 4x kuracie mäso, 1x faktor prenosu nezistený).

Pre 6 osôb vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť, ktoré boli v kontakte s chorým na kamylobakteriózu, boli vydané rozhodnutia.

Bolo hlásených 13 sporadických prípadov gastroenteritis acuta a 1 ochorenie na giardiózu.

Zaevidovali sme 2 sporadických enterokolitíd zapríčinené *Clostridium difficile*.

Z vírusových črevných infekcií bolo hlásených 102 rotavírusových infekcií (7 rodinných výskytov, z toho 1x po 3 a 6x po 2 ochorenia), 11 adenovírusových enteritíd, 16 norovírusových enteritíd a 1 nešpecifikovaná vírusová črevná infekcia.

Zaevidovali sme 7 prípadov septikémie, nie nozokomiálneho pôvodu.

Z antropozoonóz bolo hlásených 12 poranení zvierat'om, z toho 10 pohryznutí spôsobených neznámymi psami, 1 pohryznutie neznámou mačkou a 1 pohryznutie krtkom. Antirabická profylaxia bola vykonaná vo všetkých prípadoch, TaT podané 3x, ATB terapia 3x. Boli hlásené 2 ochorenia na toxoplazmózu.

Z nákaz s prírodnou ohniskovosťou bolo zaznamenané 1 ochorenie na lymeskú chorobu a 1 ochorenie na kliešťovú encefalitídu.

V rámci monitoringu pohlavných chorôb bolo hlásených 32 prípadov prenosných sexuálnym spôsobom, z toho 4x gonokoková infekcia, 25x iné sexuálne prenášané chlamýdiové choroby a 3x syfilis.

Na vykonanie jarnej celoplošnej celoobecnej deratizácie na reguláciu živočíšnych škodcov bolo zaslané odporúčenie pre všetky mestské a obecné úrady okresu Galanta.

Prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ Galanta sme zabezpečili pravidelné informovanie širokej verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte infekčných ochorení.

6.3

Informačný systém prenosných ochorení

Naďalej vykonávame pravidelné rutinné zadávanie sporadických prípadov infekčných ochorení, epidémií, prípadov chrípky a CHPO hlásených hromadne do informačného systému EPIS a údajov do systému rýchleho varovania.

Do centrálného registra prenosných ochorení (EPIS) bolo k 30.6.2015 zaevidovaných spolu 779 prípadov.

Vykonáva sa propagácia využívania on-line hlásenia všeobecnými lekármi, lekármi pre deti, dorast a dospelých.

6.4

Nozokomiálne nákazy

Z nemocničných zariadení okresu bolo v I. polroku 2015 hlásených 81 nozokomiálnych nákaz, z toho 25 prebehlo pod obrazom sepsy, ktoré boli aktívne vyhľadané.

Kontrola hygienicko-epidemiologického režimu bola vykonaná v 27 zdravotníckych zariadeniach, z toho 20x v ambulantných zariadeniach a 7x na lôžkových oddeleniach.

V rámci preventívneho zdravotného dozoru bolo vydaných 7 rozhodnutí na súhlas na uvedenie pracovných priestorov do prevádzky a odsúhlasenie prevádzkového poriadku.

Nadalej pravidelne sledujeme mikrobiálnu rezistenciu nozokomiálnych kmeňov izolovaných u hospitalizovaných pacientov.

V mesiaci február vykonali pracovníci oddelenia epidemiológie RÚVZ preškolenie zdravotníckych pracovníkov NsP Galanta v problematike hygienicko-epidemiologických opatrení pri výskyte multirezistentných kmeňov baktérií (CPE) u hospitalizovaných pacientov.

V rámci sledovania infekcií akvirovaných na jednotkách intenzívnej starostlivosti programom HELICS sme realizovali na základe protokolu ECDC zber údajov na OAIM NsP Sv.Lukáša Galanta.

V mesiaci máj sme v rámci 7. ročníka národnej kampane „Save Lives: Clean Your Hands“ (Umývaj si ruky – zachrániš život“) zabezpečili:

1. Odber sterov z rúk u 12 zdravotníckych pracovníkov na pracoviskách:

- gynekologicko - pôrodnické oddelenie
- chirurgické oddelenie
- oddelenie úrazovej chirurgie a ortopédie
- JIS interného oddelenia

2. Zhotovenie informačného panela vo vestibule RÚVZ Galanta

3. Informáciu laickej verejnosti na webovej stránke RÚVZ Galanta

4. Poskytnutie edukačných materiálov (letákov) pre zdravotníckych pracovníkov.

6.5

Mimoriadne epidemiologické situácie

Nadalej rutinne pokračujeme v dôslednom realizovaní epidemiologickej surveillancie ARO, chrípky a chrípke podobných ochorení.

V lokálnych médiách ako aj prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ pravidelne podávame informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte ARO a CHPO a o potrebe vykonávania preventívnych opatrení vrátane očkovania proti chrípke.

V I. polroku 2015 vykonali pracovníci RÚVZ preškolenie zdravotníckych pracovníkov okresu Galanta o postupoch pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na vysoko nebezpečnú nákazu.

6.6

Environmentálna surveillancie poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V rámci surveillancie poliomyelitídy a sledovania VDPV sme v I. polroku 2015 podľa harmonogramu NRC pre poliomyelitídu zabezpečili 4 odbery odpadovej vody, z toho 3x s negatívnym výsledkom a 1x ECHOVÍRUS 7.

Vedíme evidenciu pravidelných týždenných hlásení ACHO z príslušných nemocničných oddelení. K 30.6. 2015 nebolo hlásené podozrenie na akútnu chabú obrnu. Analýzu situácie vo výskyte akútnych chabých obrn sme vykonali vo výročnej správe za rok 2014.

6.7

Prevenia HIV/AIDS

V I. polroku 2015 sa projekt primárnej prevencie HIV/AIDS „Hrou proti AIDS“ nerealizoval.

6.8.

Poradne očkovania

Na RÚVZ Galanta je od 1.1. 2012 zriadená poradňa očkovania. Konzultačná činnosť v oblasti prevencie chorôb, ktorým sa dá predísť očkovaním, sa poskytuje každý posledný štvrtok v mesiaci v čase od 13.00 – 14.00 hod.. Konzultácie sa poskytujú telefonickou formou alebo formou osobnej konzultácie pre rodičov detí aj pre zdravotníckych pracovníkov.

K 30.06.2015 bolo hlásených 24 prípadov odmietnutia očkovania, bolo realizovaných 42 konzultácií s rodičmi, v 10 prípadoch bola uložená bloková pokuta a v 8 prípadoch bola pokuta uložená rozhodnutím. Rodičia, ktorí odmietajú očkovať svoje dieťa sú pozývaní na osobný pohovor na RÚVZ, sú im formou konzultácie poskytnuté informácie o očkovaní a možných vedľajších účinkoch očkovania.

9 ODDELENIE VÝCHOVY K ZDRAVIU

9.1

Národný program podpory zdravia

Cieľ:

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia na všetkých úrovniach spoločnosti.

NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska. Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou.

Zdravotno-výchovná intervencia vychádzala z Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR aktualizovaného NPPZ s cieľom zvýšiť informovanosť o aktívnej podpore zdravia, zlepšiť zdravotný stav obyvateľstva pozitívnym ovplyvňovaním vedomostí, postojov a správania individuálnym a skupinovým poradenstvom na základe analýzy štatistických údajov o zdravotnom stave obyvateľstva, monitorovanie skriningového vyšetrenia zdravotného stavu. Z.v. aktivity boli zamerané na jeho priority - pohybová aktivita, správna výživa, prevencia obezity s dôrazom na mladú generáciu prevencia a eliminovanie škodlivých návykov, prevencia drogovej závislosti, výchova k partnerstvu a rodičovstvu s dôrazom na mladú generáciu, otázky ochrany životného a pracovného prostredia ako jednej zo základných podmienok podpory environmentálneho zdravia.

9.1.1

Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

Cieľ :

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Sledovanie zdravotného uvedomenia je zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory a ich výskyt v populácii. Zdravotné uvedomenie a správanie ľudí vypovedá o ich vzťahu k vlastnému zdraviu a o jednom z možných vplyvov na ich zdravotný stav. Je založené na osobnej zodpovednosti za vlastné zdravie a za zdravie svojich najbližších, ale i širšej spoločnosti. Je základom pre znižovanie chorobnosti a úmrtnosti a je predpokladom pre zvyšovanie priemerného veku dožitia – strednej dĺžky života.

V prvom polroku 2015 sa projekt nerealizoval.

9.2

Národný program prevencie nadváhy a obezity

Cieľ:

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Zdravotno-výchovné aktivity sú zamerané na zvýšenie zdravotného povedomia detí a mládeže a zároveň zdravotného povedomia občanov v produktívnom a postproduktívnom veku, na pozitívny vplyv na zdravý spôsob života, vytvorenie zdravie podporujúcich podmienok pre zamestnancov na monitorovanie výskytu nadváhy.

V rámci výživy sa zdôrazňuje výber zloženia biologickej hodnoty stravy v zmysle zásad zdravej výživy, zároveň i na zmenu tak výživových návykov u detí a mládeže, ako i populácie v produktívnom veku.

Zdravotno-výchovná intervencia bola zameraná na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľstva, vytváranie pozitívnych postojov a správania sa ku zdraviu, na motivovanie k aktívnemu pohybu ako významnej zložky zdravého spôsobu života a ku skvalitneniu výživy. U klientov v Poradenskom centre v rámci poradenskej činnosti bola doporučená pohybová aktivita ako jedna z možností ovplyvnenia zistenej nadváhy v nadväznosti na odporúčania týkajúce sa úpravy stravovacích návykov.

V rámci prevencie obezity boli na ZŠ Pata, MŠ Pata, MŠ SNP Galanta, v RC Bambuľkovo Galanta a v Matici slovenskej v Galante zrealizované prednášky a besedy o význame správneho zloženia stravy, o dôležitosti pitného režimu a správneho výberu nápojov, zvýšenia pohybovej aktivity, ktoré boli spojené s interaktívnymi hrami. Prednášok a besied zameraných na prevenciu obezity sa zúčastnilo 224 detí a 80 dospelých

V rámci realizácie Národného programu prevencie obezity bol realizovaný program „Ovocie a zelenina do škôl“, ktorého cieľom je zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí, vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity.

V spolupráci s vedením MŠ Sever v Galante bola zrealizovaná Škôlkárska olympiáda pre deti všetkých MŠ v Galante s Adamkom na tému „Aktívne prežívanie voľného času a utužovanie zdravia pohybom“. Športového dňa sa zúčastnilo cca 180 účastníkov.

V spolupráci so SČK a Maticou Slovenskou v Galante bola pre dospelú populáciu zrealizovaná prednáška a beseda na tému správna životospráva spojená s vyšetrením cholesterolu a glykémie v krvi a meraním tlaku krvi. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 14 osôb.

Na základe Výzvy č. 5/2015 TTSK: „Podpora športových aktivít pre všetkých v roku 2015“ OVZ vypracovalo regionálny projekt, ktorý bol zameraný na plnenie nasledovných úloh: „Prevencia nadváhy a obezity pravidelnou pohybovou aktivitou u vybraných skupín obyvateľstva v okrese Galanta“. Projekt nebol schválený TTSK.

9.2.1

Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Cieľ:

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity.

Zdravotno-výchovné aktivity boli realizované:

1. V rámci Dní zdravia v spolupráci s MÚ a OÚ bol zrealizovaný z príležitosti Svetového dňa zdravia – Deň zdravia pre obyvateľov Galanty, Serede a Váhoviec, ktorých sa zúčastnilo 97 osôb. V rámci preventívnych vyšetrení bola propagovaná kampaň s možnosťou zapojiť sa do súťaže.

2. V spolupráci s MÚ Galanta bola realizovaná zdravotno-výchovná aktivita „Beh zdravia Galantou“. Účastníkom podujatia bola ponúknutá možnosť zmerania TK, meranie podkožného tuku, výpočet BMI, meranie CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzér. Akcie sa zúčastnilo 218 osôb. Všetkým vyšetreným bol ponúknutý účastnícky list do súťaže „Vyzvi srdce k pohybu.“

3. V spolupráci s OÚ Gáň bola realizovaná zdravotno-výchovná aktivita „Beh obcou“. Podujatie bolo zamerané na zvýšenie pohybovej aktivity. V rámci akcie bola občanom ponúknutá možnosť vyšetrení celkového cholesterolu, glykémie, meranie TK a zapojenie sa do kampane „Vyzvi srdce k pohybu“. Akcie sa zúčastnilo 273 osôb.

4. Dni zdravia boli realizované aj na školách – ZŠ Pata a MŠ SNP Galanta. Najmenším deťom sa prihovárala mimická bábka Adamko - podporujúca zdravý životný štýl, kladný vzťah k pohybovej aktivite a správne výživové návyky u detí. Dospelým bola ponúknutá možnosť zapojiť sa do súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“.

5. V spolupráci s RC Bambuľkovo sa OVZ zapojilo do akcie "Míľa pre mamu ", ktorej sa zúčastnilo 200 obyvateľov mesta Galanta všetkých vekových skupín. V rámci bohatého programu bola účastníkom ponúknutá možnosť zapojiť sa do súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“.

6. V priestoroch RÚVZ a NsP Galanta boli realizované panely s propagáciou kampane. Informácie o kampani Vyzvi srdce k pohybu a podmienkach zapojenia sa do súťaže boli zverejnené na webovej stránke RÚVZ Galanta.

Pracovníci PCZ realizovali individuálne poradenstvo zamerané na rizikové faktory KV ochorení, zároveň odporučili pohybovú aktivitu ako významný faktor v prevencii nadváhy a kardiovaskulárnych ochorení a ponúkli možnosť zapojiť sa do kampane „Vyzvi srdce k pohybu“.

9.3

Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunít na roky 2009 – 2015

Cieľ:

Prostredníctvom komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (KPZV) dosiahnuť významné zlepšenie zdravotného stavu populácie v rómskych komunitách cestou zlepšenia

informovanosti, hygienických návykov, ako aj návykov súvisiacich s podporou a udržiavaním zdravia. Prostredníctvom KPZV zlepšiť akceptáciu zdravého životného štýlu a upevniť vnímanie zdravia ako hodnoty cieľovou skupinou projektu. Znížiť relatívny výskyt ochorení ktoré sa u cieľovej skupiny vyskytujú častejšie než u väčšinovej populácie.

Oddelenie výchovy k zdraviu RÚVZ Galanta nie je zapojené do projektu.

9. 4

Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Cieľ:

Vytvorenie nového Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom.

Hlavným cieľom akčného plánu je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

V spolupráci s Maticou slovenskou a SČK v Galante bola realizovaná prednáška na tému „Škodlivé účinky alkoholu na ľudský organizmus“, ktorej sa zúčastnilo 15 osôb.

V spolupráci s Okresným riaditeľstvom policajného zboru v Galante bol realizovaný projekt „Tvoja správna voľba“. Projekt bol zameraný na informovanie detí o negatívnych sociálnych, zdravotných a trestnoprávných vplyvoch alkoholu, tabaku a marihuany. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 261 žiakov ZŠ z okresu Galanta.

9. 5

Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Cieľ:

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Výchovno-vzdelávacie aktivity OVZ boli zamerané na zlepšovanie úrovne zdravotného uvedomenia seniorov a motivovanie obyvateľstva a seniorov k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého a aktívneho starnutia a propagovať aktívny prístup k životu v každom veku.

V rámci Týždňa mozgu bola realizovaná prednáška pre verejnosť na tému „Ako si zachovať aktívny mozog, Ako si trénovať mozog?“ v Domove dôchodcov Pohoda seniorov v Galante, ktorej sa zúčastnilo 28 seniorov a 6 zamestnancov. Počas prednášky boli účastníkom poskytnuté letáky: Trápi vás pamäť? a použité materiály so zameraním na tréning pamäti: Pracovné listy pre seniorov.

V spolupráci s MÚ Sereď a Klubom dôchodcov Sereď boli zrealizované Dni zdravia. Seniori si vypočuli prednášku na tému Správna životospráva a mali možnosť dať si vyšetriť množstvo cholesterolu a glykémie v krvi a odmerať krvný tlak. Zdravotno výchovnej aktivity sa zúčastnilo 24 seniorov.

V spolupráci s OÚ a SČK Váhovce bola v rámci Dňa zeme zrealizovaná prednáška a beseda na tému „Ako si chrániť životné prostredie a Separovanie odpadu“, ktorá bola spojená s možnosťou vyšetrenia cholesterolu, glykémie a meraním TK. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 28 seniorov.

Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Cieľ:

Koordinácia aktivít RÚVZ v SR smerom k zabezpečeniu cieľa Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 (ďalej len NPPD).

Zdravotno-výchovné pôsobenie čiastkovými aktivitami je v súlade s prioritami NPPD so zameraním na zdravie matky a novorodenca, výživu a fyzickú aktivitu, infekčné choroby, úrazy a násilie, životné prostredie, dorastový vek, psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie tak, aby sa dosiahol cieľ NPPD – zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

Výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu bola zameraná na ovplyvnenie a zmenu životného štýlu celej rodiny. Vzdelaná matka vzdeláva svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa.

OVZ ako odborný garant edukačno-intervenčných zv. aktivít sa podieľalo na odbornej náplni činnosti Rodinného centra Bambuľkovo ako i lektorskej činnosti k odbornej problematike.

V roku 2015 boli zrealizované prednášky a besedy na témy - stomatohygiena a význam zdravej životosprávy v detskom veku.

1. Pohybové aktivity pre deti predškolského a mladšieho šk. veku zabezpečovalo OVZ v spolupráci s OÚ v Gáni – pohybové hry pre deti 1x týždenne, ktorých sa zúčastnilo 111 detí

2. Pri príležitosti Dňa matiek RC Bambuľkovo realizovalo zdravotno-výchovnú akciu – „Míľa pre mamu“, ktorej sa zúčastnilo okolo 200 účastníkov. Akcia bola zameraná na dôležitosť pohybu pre zdravie. Najmenším účastníkom sa prihovarila mimická bábka Adamko a deti boli zapojené do interaktívnych hier, ktoré boli zamerané na zdravú životosprávu a pohybovú aktivitu v detskom veku. Akcie sa zúčastnilo 120 detí.

O svojej činnosti Rodinné centrum Bambuľkovo informuje prostredníctvom webovej stránky.

V spolupráci s vedeniami MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Galanta boli realizované nasledovné zv. aktivity:

1. Prednášky a besedy zamerané na tému: „Zdravý životný štýl – význam správneho stravovania a telesnej aktivity pre zdravie“ boli realizované na školách (MŠ Pata, MŠ SNP Galanta, ZŠ Pata a Rodinné centrum Bambuľkovo Galanta) deťom sa prihovarala mimická bábka ADAMKO - hravo a zdravo, podporujúca zdravý životný štýl, kladný vzťah k pohybovej aktivite a správne výživové návyky u detí a ich rodičov. Prednášok sa zúčastnilo 308 detí a žiakov.

2. V spolupráci so ZŠ Gejzu Dusíka v Galante boli pre žiakov I. stupňa zrealizované prednášky na tému „Mozog a jeho činnosť, Ako si trénovať mozog?“, ktorých sa zúčastnilo 50 žiakov. Počas prednášok boli použité materiály so zameraním na tréning pamäti napr. Pracovné listy: Chýbajúce číslice, Aký je správny postup.

3. V spolupráci s vedením MŠ Sever v Galante bol zrealizovaný Športový deň pre deti s Adamkom na tému „Aktívne prežívanie voľného času a význam pohybu pre zdravie“. Športového dňa sa zúčastnilo 180 účastníkov.

4. Prednášky na témy: „Bezpečnosť na cestách“, „Aktívne využitie voľného času“ „Prevencia úrazov a prvá pomoc“ boli realizované v MŠ Nová Doba Galanta, MŠ Abrahám, MŠ Sever Galanta, MŠ Hody, MŠ SNP Galanta a ZŠ SNP Galanta. Zdravotno-výchovných aktivít sa zúčastnilo 398 detí.

5. V spolupráci s Okresným riaditeľstvom policajného zboru v Galante bol realizovaný projekt „Tvoja správna voľba“. Projekt bol zameraný na informovanie detí o negatívnych

sociálnych, zdravotných a trestnoprávných vplyvoch alkoholu, tabaku a marihuany. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 261 žiakov ZŠ z okresu Galanta.

6. V spolupráci s Osvetovým strediskom v Galante, Hasičským záchranným zborom v Galante, Mestskou políciou v Galante a Policajným zborom SR v Galante bola zorganizovaná zdravotno-výchovná akcia „Drogám povedz nie“ pre deti MŠ v meste Galanta. Akcie sa zúčastnilo 118 detí.

9.6.1

Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji

Cieľ:

Hlavným cieľom preventívneho projektu je skrining vybraných rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u stredoškolskej mládeže.

OVZ RÚVZ Galanta nie je riešiteľom tohto projektu

9.6.2

Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Cieľ:

Zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Na riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, využiť širokú a systematickú prevenciu zubných ochorení. Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou denticiou.

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3-6 ročné deti, ktoré navštevujú materské školy. Obsahom zdravotno-edukačného pôsobenia je nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu v spolupráci s rodičmi a pedagógmi.

Zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané na cieľovú skupinu 3-6 ročných detí MŠ (predškolská výchova) a ich rodičov, na zlepšenie vedomostí a stomatohygienických návykov. V tomto období je možné pôsobiť na deti v malých skupinkách za účelom prevencie kazivosti zubov, ako aj upevnenia návyku na pravidelnú, každodennú starostlivosť o chrup a ústnu dutinu.

Intervenčné zdravotno-výchovné pôsobenie bolo zamerané na dôležitosť čistenia zubov, jeho demonštráciu s praktickým nácvikom, správnu výživu vo vzťahu k stomatologickým ochoreniam, negatívne následky neošetreného chrupu na zdravotný stav, dôležitosť pravidelných preventívnych prehliadok.

Oddelenie výchovy k zdraviu v Galante v spolupráci s RC Bambuľkovo realizovalo prednášku a besedu na tému „Starostlivosť o detské zúbky“. Najmenším účastníkom sa prihovarila mimická bábka Adamko a deti si mali možnosť spolu s rodičmi vyskúšať správnu techniku čistenia zubov. Účastníci boli za správne čistenie modelu chrupu odmenení vzorkou detskej zubnej pasty od firmy Lacalut. Aktivity sa zúčastnilo 15 rodičov a 15 detí.

9.7

CINDI program SR

Cieľ:

Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

V prvom polroku 2015 bola v okrese Galanta zameraná zdravotno-výchovná činnosť na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení so zameraním na zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Cestou činnosti Poradenského centra zdravotno-výchovná intervencia bola realizovaná individuálnou, skupinovú a mediálnou formou poradenskej činnosti so zameraním na správnu výživu, prevenciu fajčenia, požívanie alkoholu, nedostatočnú pohybovú aktivitu, hypertenziu, stres a zmenu životného štýlu. Ťažiskom poradenskej činnosti bolo poskytnúť základné informácie o zdravotnom stave a poradenstvo čo najväčšiemu počtu klientov, čo bolo realizované mobilnou poradňou v spolupráci s MÚ, OÚ, GOS, s vedeniami DK Sereď, MsKS Sereď, MsKS Galanta, OÚ Gáň, OÚ Váhovce, ZŠ Pata, HM Tesco Galanta. SČK Galanta.

V prvom polroku 2015 bolo vyšetrených 253 klientov, z toho bolo 49 klientov prvovýšetrených a 204 klientov opakovane vyšetrených.

V rámci programu CINDI boli realizované nasledovné zdravotno-výchovné aktivity:

1. Oddelenie výchovy k zdraviu každoročne realizuje týždeň zdravotno-výchovných aktivít k svetovému Dňu zdravia v spojení s Dňom narcisov. V prvom polroku 2015 boli realizované Dni zdravia mobilnou poradňou so zameraním na prevenciu civilizačných ochorení a vyhľadávanie skrytých rizikových faktorov u zdravých osôb v produktívnom veku (vyšetrenie biochemických parametrov Reflotronom, meranie TK, výživové poradenstvo). V spolupráci s MsKS Galanta bolo vyšetrených 45 klientov, MsKS Sereď bolo vyšetrených 24 klientov, ÚS SČK Váhovce bolo vyšetrených 28 klientov a SČK Galanta bolo vyšetrených 13 klientov.
2. Poradenské centrum RÚVZ Galanta v rámci Svetového dňa zdravia realizovalo pre verejnosť Deň otvorených dverí s možnosťou vyšetrenia: celkového cholesterolu, HDL a LDL cholesterolu, glykémie, triacilglycerolu, meranie TK a meranie podkožného tuku. Uvedené zdravotno-výchovné aktivity sa dostali do povedomia klientov a stretávajú sa so záujmom a kladným postojom občanov, o čom svedčí aj horeuvedený počet vyšetrení.
3. V spolupráci s HM Tesco Galanta bol zorganizovaný Deň zdravia pre zamestnancov, počas ktorého bolo vyšetrených 24 zamestnancov. Klientom bol vyšetrený celkový cholesterol, glykémia, triglyceridy, HDL cholesterol a meraný krvný tlak.
4. V spolupráci s OÚ Gáň bol v rámci Svetového dňa Pohybom ku zdraviu realizovaný Športový deň - Beh Gáňou, kde boli realizované preventívne vyšetrenia mobilnou poradňou so zameraním na vyhľadávanie rizikových faktorov civilizačných ochorení s dôrazom na pohybovú aktivitu ako významnú zložku životného štýlu. Športovej aktivity sa zúčastnilo 273 účastníkov. Vyšetrených bolo 136 účastníkov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo.
5. V spolupráci s OÚ a ÚS SČK Váhovce bol realizovaný Deň zdravia pre občanov obce. Klientom boli poskytnuté preventívne vyšetrenia zamerané na vyhľadávanie rizikových faktorov civilizačných ochorení s dôrazom na pohybovú aktivitu ako významnú zložku životného štýlu. Vyšetrení sa zúčastnilo 28 klientov.

6. Pracovníci OVZ v spolupráci s MÚ Sereď realizovali zdravotno-výchovnú aktivitu v rámci Sereďského jarmoku, kde mali návštevníci možnosť dať si vyšetriť množstvo cholesterolu a glykémie v krvi a odmerať krvný tlak. Klientom bolo poskytnuté výživové poradenstvo. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 33 klientov.

7. V spolupráci s PZS MED point a Ministerstvom zahraničných vecí a Európskych záležitostí SR Bratislava bol zorganizovaný Deň zdravia pre zamestnancov MZVaEZ SR. Klientom bolo poskytnuté výživové poradenstvo spojené s meraním cholesterolu, glukózy a TK. Akcie sa zúčastnilo 64 zamestnancov.

8. Na základe Výzvy č. 4/2015 TTSK: „Podpora zdravia a prevencia chorôb v Trnavskom samosprávnom kraji“ OVZ vypracovalo regionálny projekt, ktorý bol zameraný na plnenie nasledovných úloh: „Prevencia rizikových faktorov srdcovo cievnych ochorení a diabetes mellitus v rámci Poradenského centra Podpory zdravia v okrese Galanta“. Projekt nebol schválený TTSK.

9.8

TOHES - (Tobacco and Health Educational Survey)

V prvom polroku 2015 sa projekt nerealizoval.

**Úlohy nad rámec a iné úlohy
riešené na RÚVZ so sídlom v Galante k 30.06.2015**

príloha

Názov úlohy	riešilo odd., odbor	spoluriešilo
Hygiena a dezinfekcia rúk – národná kampaň (máj 2015) - medializácia kampane - kontrola dezinfekcie rúk (stery u 12 zdrav.zamestn.)	Odd. epidemiológie	
Európsky imunizačný týždeň (20.4.-25.4.2015) - medializácia (letáky, školenie, web. stránka, nástenky)	Odd. epidemiológie	
Vyhodnotenie expozície pracovníkov skleným vláknom (DIPEX, NOVOPLAST, LAVEDO) - 140 pracovníkov	Odd.PPLaT	
Mimoriadna kontrola očkovania proti chrípke u zdr. pracovníkov NsP Galanta	Odd. epidemiológie	
Mimoriadne úlohy na základe pokynu ÚVZ SR Cielené kontroly v zariadeniach školského stravovania a v školských bufetoch a iných formách ambulatného predaja v zariadeniach pre deti a mládež (2 úlohy/47 skontrolovaných zariadení/ 91 kontrol)	Odd. HDM	
Mimoriadne úlohy na základe ÚVZ SR v Bratislave postúpených hlásení zo systému RAPEX „nebezpečné kozmetické výrobky“ (8hlásení/65 kontrol/34 skontrolovaných výrobkov)	Odd. HVPBP a odd. HŽPaZ	
Mimoriadne úlohy na základe pokynu ÚVZ SR (3 úlohy/48 kontrol)	Odd. HVPBP	
Poradňa zdravia: Hromadné vyšetrenia - Mestský úrad Sereď, MsKS Galanta, MsKS Sereď, OÚ Váhovce, OÚ Gáň, SČK Váhovce, ZŠ Pata, KD Gáň, Tesco HM Galanta, Sereďský jarmok, KD Gáň. Počet vyšetrených – 223 Zamestnanci ZŠ - 22 Individuálne poradenstvo – 8 Spolu vyšetrených - 253 Horeuvedená z. v. prevencia zahŕňa aj aktivity k projektom Zdravé mestá, Zdravé školy.	OVZ odd.epid.	MÚ, OÚ, vedenia ZŠ, SČK, KD
V spolupráci s PZS MED point a Ministerstvom zahraničných vecí a Európskych záležitostí SR Bratislava bol zorganizovaný Deň zdravia pre zamestnancov MZVaEZ SR. Klientom bolo poskytnuté výživové poradenstvo spojené s meraním cholesterolu, glukózy a TK. Akcie sa zúčastnilo 64 zamestnancov.	OVZ	PZS MED point Senec, MZVaEZ SR Bratislava

Projekt : Adamko hravo – zdravo - počet detí ZŠ zúčastnených prednášok a besied - 233 - počet detí MŠ zúčastnených prednášok a besied - 583	OVZ	vedenia MŠ, ZŠ
Projekt: Materské centrá - cvičenie s deťmi, cvičenie s tehotnými mamičkami - počet stretnutí - 2 Besedy na témy: stomatohygiena a zdravá životospráva	OVZ	MC Bambuľkovo
Projekt: Pohybové hry pre deti – cvičenie s deťmi predškolského veku, cvičenie zamerané na prevenciu chybného držania tela, prevenciu plochých nôh a zlepšenie pohybovej koordinácie. Cvičenia 1x týždenne, Počet zúčastnených - 111 detí.	OVZ	OÚ Gáň
Projekt: Prevencie protispoločenskej činnosti mládeže s dôrazom na problematiku záškoláctva a požívania alkoholu a tabakových výrobkov na území mesta Galanty.	MÚ Galanta	vedenia ZŠ
Prevencia fajčenia, alkoholu a drogových závislostí: - na prednáškach a besedách sa zúčastnilo 261 žiakov Prevencia úrazovosti a bezpečnosť na cestách: - prednáška pre žiakov I. stupňa ZŠ SNP Galanta, ktorej sa zúčastnilo 120 žiakov - prednášky a besedy pre deti MŠ Hody, MŠ N. Doba Galanta, MŠ SNP Galanta, MŠ Sever Galanta, MŠ Abrahám, ktorých sa zúčastnilo 278 detí. V spolupráci s MOS v Galante, Hasičským záchranným zborom v Galante, Mestskou políciou v Galante a Policajným zborom SR v Galante bola zorganizovaná zdravotno-výchovná akcia „Drogám povedz nie“ pre deti MŠ v meste Galanta. Akcie sa zúčastnilo 118 detí.	OVZ	vedenia ZŠ, MŠ v okrese Galanta Osvetové stredisko GA, MsP Galanta, HaZZ Galanta
Projekt : Mám 65 + a teší ma, že žijem zdravo V rámci Týždňa mozgu bola realizovaná prednáška pre verejnosť na tému „Ako si zachovať aktívny mozog, Ako si trénovať mozog?“ v Domove dôchodcov Pohoda seniorov v Galante, ktorej sa zúčastnilo 28 seniorov a 6 zamestnancov. Počas prednášky boli účastníkom poskytnuté letáky: Trápi vás pamäť? a použité materiály so zameraním na tréning pamäti: Pracovné listy pre seniorov. V spolupráci s MÚ Sereď a Klubom dôchodcov Sereď bol zrealizovaný Dni zdravia. Seniori si vypočuli prednášku na tému Správna životospráva a mali možnosť dať si vyšetriť množstvo cholesterolu a glykémie v krvi a odmerať krvný tlak. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 24 seniorov. V spolupráci s OÚ a SČK Váhovce bola v rámci Dňa Zeme zrealizovaná prednáška a beseda na tému „Ako si chrániť životné prostredie a separovanie odpadu“, ktorá bola spojená s možnosťou vyšetrenia cholesterolu, glykémie a meraním TK. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 28 seniorov.	OVZ	DD Pohoda Galanta, OÚ Váhovce, SČK Váhovce, DeD Sereď, MÚ Sereď

V spolupráci s Okresným riaditeľstvom policajného zboru SR v Galante sa pracovníci OVZ zapojili do preventívno - bezpečnostnej akcie „Jablko alebo citrón“ zameranej na kontrolu autolekárníčiek.	OVZ	PZ SR v Galante
Pre zamestnancov RÚVZ Galanta bola zrealizovaná prednáška a beseda na tému Prevencia a bezpečnosť na cestách. Počet zúčastnených – 28 dospelých.	OVZ	OR PZ Galanta
Na základe Výzvy č. 4/2015 TTSK: „Podpora zdravia a prevencia chorôb v Trnavskom samosprávnom kraji“ OVZ vypracovalo regionálny projekt, ktorý bol zameraný na plnenie nasledovných úloh: Projekt: „Prevencia rizikových faktorov srdcovo cievnych ochorení a diabetes mellitus v rámci Poradenského centra Podpory zdravia v okrese Galanta“ Na základe Výzvy č. 5/2015 TTSK: „Podpora športových aktivít pre všetkých v roku 2015“ OVZ vypracovalo regionálny projekt, ktorý bol zameraný na plnenie nasledovných úloh: Projekt: „Prevencia nadváhy a obezity pravidelnou pohybovou aktivitou u vybraných skupín obyvateľstva v okrese Galanta“. Projekty neboli schválené TTSK.	OVZ	

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Humennom**

1 Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

1.1 Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

Gestor úlohy nepožadoval žiadne podklady.

V I. polroku 2015 sme sa zamerali najmä na plnenie Regionálneho prioritného cieľa I., ktorého hlavným zámerom je chrániť ľudské zdravie pred nepriaznivými účinkami kontaminovanej vody. Snahou je zabezpečiť prístup k nezávadnej zdravotne bezpečnej pitnej vode, k sanitácii a tiež sledovanie kvality vôd na kúpanie.

Hromadné zásobovanie pitnou vodou:

RÚVZ zabezpečuje monitoring a ŠZD v oblasti zásobovania pitnou vodou z verejných vodovodov v okresoch Humenné, Medzilaborce a Snina. V rámci vykonaného kontrolného monitoringu (minimálny rozbor) bolo celkovo odobratých a vyšetrených 69 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov. Preverovací monitoring (úplné rozbor) bol zrealizovaný v 18-tich vzorkách. Vzorky boli odoberané z vodovodných sietí.

Kvalitu vody dodávanej verejnými vodovodmi môžeme hodnotiť ako veľmi dobrú. Z prehľadu o mikrobiologickej, biologickej a fyzikálno-chemickej závadnosti vzoriek vykonávaného monitoringu je možné konštatovať, že závadnosť vzoriek je približne na rovnakej úrovni ako v roku 2014.

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli celkovo v troch okresoch odobratých šesť vzoriek vôd.

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

RÚVZ so sídlom v Humennom nebol zaradený medzi riešiteľské pracoviská.

1.3 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

RÚVZ so sídlom v Humennom nebol zaradený medzi riešiteľské pracoviská.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

RÚVZ so sídlom v Humennom nebol zaradený medzi riešiteľské pracoviská.

1.5 Zmapovanie aktuálneho výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Pre zmapovanie aktuálneho výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách v našom regióne sa vytypovala oblasť VN Starina. Gestor úlohy, RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu, zatiaľ nepožadoval súčinnosť.

1.6 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

RÚVZ so sídlom v Humennom nebol zaradený medzi riešiteľské pracoviská.

Projekty vyplývajúce z aktuálnych potrieb regiónu

1. Kontrola kvality vody a režimu hospodárenia v PHO VN Starina

Na úpravni vody v Stakčine bolo v priebehu prvého polroka 2015 odobratých na vyšetrenie 6 vzoriek surovej a 6 vzoriek upravenej vody, ktoré boli skúšané v rozsahu minimálneho rozboru. Z výsledkov skúšok vzoriek vody vyplýva, že surová voda zodpovedala kategórii A1, v jednom prípade v ukazovateľoch $CHSK_{Mn}$, mangán, zákal a živé organizmy a v štyroch prípadoch v ukazovateli živé organizmy, resp. zákal, kategórii A2 vyhlášky MŽP SR č. 636/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu surovej vody a na sledovanie kvality vody vo verejných vodovodoch (ďalej len vyhl. MŽP SR č. 636/2004 Z.z.). Upravená voda nezodpovedala požiadavkám stanoveným vyhláškou NV SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v dvoch prípadoch v ukazovateli živé organizmy. Okrem toho bolo odobratých 8 vzoriek vôd z prítokov do VN Starina - Cirocha, Stružnica, Berezovec a z hladiny pri priehradnom múre. U týchto prítokov boli vyšetrované NEL, $CHSK_{Mn}$, reakcia vody, vodivosť a zákal. Vyšetrované ukazovatele zodpovedali kategórii A1 a v dvoch prípadoch v ukazovateli zákal kategórii A2 vyhl. MŽP SR č. 636/2004 Z.z.

V rámci plnenia úlohy bola zabezpečená aj kontrola režimu hospodárenia v PHO VN Starina. Kontrola bola vykonávaná v rámci kontrolných dní zvolávaných orgánom štátnej vodnej správy.

V tabuľke je uvedený prehľad o odobratých vzorkách a ich kvalite

Odberové miesto	Počet vzoriek	Počet závadných vzoriek							
		Fyzikálno-chemicky		Mikrobiologicky		Biologicky		Spolu	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ÚV Stakčín upravená voda	6	0	0	0	0	2	33,33	2	33,33

V tabuľke je uvedený prehľad o kvalite surovej vody a jej zaradenie do kategórií

Odberové miesto	Počet odobratých vzoriek	Kategórie úpravy						Počet závadných vzoriek	
		A1		A2		A3		abs.	%
		abs.	%	abs.	%	abs.	%		
ÚV Stakčín surová voda	6	1	16,66	5	83,33	0	0	0	0
Prítoky Starina	8	6	75,00	2	25,00	0	0	0	0
Spolu	14	7	50,00	7	50,00	0	0	0	0

2. Kontrola dodržiavania režimu hospodárenia v ochranných pásmach vodných zdrojov hromadného zásobovania pitnou vodou

Zo 119 obcí regiónu má verejný vodovod 57 obcí. V správe VVS, a.s. je 52 vodovodov, verejné vodovody v obciach Jabloň, Oľka, Čertižné, Habura a Volica sú spravované obcami. ŠZD je zameraný na kontrolu vodných zdrojov, dodržiavanie režimu hospodárenia a kontrolu stavu vodojemov. V priebehu prvého polroka boli preverené štyri vodné zdroje z vytypovaných 10-tich. Zistené nedostatky boli prejednané s prevádzkovateľmi vodných zdrojov.

Vzorky vôd boli odobrané zo všetkých kontrolovaných vodných zdrojov a vyšetrované v rozsahu minimálneho rozboru. Z výsledkov skúšok vzoriek vody vyplýva, že voda zodpovedala kategórii A1 surovej vody z podzemných zdrojov vyhlášky MŽP SR č. 636/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu surovej vody a na sledovanie kvality vody vo verejných vodovodoch (ďalej len vyhl. MŽP SR č. 636/2004 Z.z.).

3. Kvalita pitnej vody v individuálnych zdrojoch vody

Cieľom úlohy je získavanie objektívnych údajov o kvalite vody v individuálnych vodných zdrojoch vody, ktoré zatiaľ nemajú vybudované verejné vodovody. V okrese Humenné zo 62 obcí nemá verejný vodovod 25 obcí a z celkového počtu 63 905 obyvateľov je pitnou vodou z individuálnych zdrojov zásobovaných 10 306 obyvateľov, čo je 16,12 %. V okrese Snina z 34 obcí je 24 bez verejného vodovodu a z 37 739 obyvateľov okresu je vodou z individuálnych zdrojov zásobovaných 7 290 obyvateľov okresu, čo je 19,31 %. V okrese Medzilaborce z 23 obcí je bez verejného vodovodu 13 obcí a z 12 310 obyvateľov okresu je zásobovaných vodou z individuálnych zdrojov zásobovaných 28,74 %.

Z obcí okresu (Lukačovce, V. Hrušov, Rovné, Papín, Maškovce, Jankovce, Turcovce) bolo odobratých 7 vzoriek vôd, v okrese Snina (Zboj, Pčolinné, N. Jablonka, V. Jablonka) boli odobraté štyri vzorky, v okrese Medzilaborce (Palota, Výrava, Kalinov, Radvaň n/L., Čabiny) bolo odobratých päť vzoriek.

Z protokolov o skúškach vzoriek vôd vyplýva, že kvalita vody nezodpovedá požiadavkám ustanoveným v nariadení vlády SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v znení nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z.z. Najčastejšie, až v 80-tich % prípadov, bolo zistené nedodržanie limitných hodnôt mikrobiologických ukazovateľov. Z mikrobiologických a biologických ukazovateľov bol najčastejšie zistený pozitívny nález koliformných baktérií, enterokokov, Escherichia coli, kultivovateľných mikroorganizmov pri 22°C a 36°C.

Z fyzikálno-chemických ukazovateľov bolo najčastejšie zisťované prekračovanie limitných hodnôt železa, mangánu, amónnych iónov a dusičnanov.

Kvalita vody v individuálnych zdrojoch je nevyhovujúca a používanie takejto nevyhovujúcej vody prináša riziká ohrozenia zdravia obyvateľov. Je dostatočným dôvodom na to, aby tejto problematike bol venovaná naďalej pozornosť.

2 Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Cieľom tejto úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov a na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR je potrebné uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych

spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overujú zamestnanci oddelenia PPL poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, čo umožňuje zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch a zvyšovanie kvality odborných poradenských služieb pre zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia pri práci a činnosti pracovnej zdravotnej služby.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V prvom polroku 2015 sme viedli evidenciu rizikových prác za príslušný región (okresy Humenné, Snina a Medzilaborce) podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Rizikové práce boli k 30.06.2015 prehodnotené nasledovne: z evidencie nebola vyradená riziková práca ani v jednej organizácii. Zaradenie do evidencie rizikových prác bolo v 3 organizáciách na 11 pracoviskách. Práce boli zaradené do kategórie rizika 3 pre rizikové faktory hluk, chemické látky a chlad. Do kategórie rizika 4 pracovné činnosti neboli zaradené ani v jednej organizácii. V rámci ŠZD sme sledovali pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Bolo vykonaných 40 previerok. V rámci výkonu ŠZD sme sledovali výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

V prvom polroku 2015 sme uplatňovali legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cieľene sme kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami. Bolo vykonaných päť previerok. Zabezpečovali sme poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Pri previerkach sme upozorňovali na skladovanie a likvidáciu obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a prípravkov a ďalej sledovali ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

V prvom polroku 2015 sme neevidovali vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami. Nezaznamenali sme žiadnu mimoriadnu situáciu ani haváriu.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V prvom polroku 2015 sme naďalej uplatňovali legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 83/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred

rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Pokračovali sme vo vyhľadávaní pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Vykonali sme previerky u piatich zamestnávateľov. Pokračovali sme vo vedení evidencie organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. V regióne evidujeme päť takýchto organizácií: RMR Humenné - Galvanizovňa, Nemocnica A. Leňa v Humennom n. o., Jagerglass Humenné, VVS Humenné - Laboratórium ČOV v Humennom a Laboratórium pitných vôd Stakčín.

Boli vydané štyri súhlasné rozhodnutia na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb a vykonávatelia týchto prác nám doručili 30 oznámení o likvidácii azbestu zo stavieb. Boli vykonané dve previerky na pracoviskách pri odstraňovaní azbestu a materiálov s obsahom azbestu. Zabezpečili sme vyplnenie šiestich kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Zameriavali sme sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1278/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém. Vedeťme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V prvom polroku 2015 sme konštatovali pokles počtu prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania. Pri šetrení podozrení na chorobu z povolania sme sa zameriavali na širší a podrobnejší postup činností a zabezpečovali sme fotodokumentáciu a videozáznamy z vykonávaných prešetrovaných činností. Skvalitnili sme hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ). Evidencia prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania sú zasielané aj na ÚVZ SR.

V prvom polroku 2015 sme prešetrovali dve choroby z povolania pre DNJZ. Pri prešetrovaní chorôb z povolania sa jednalo o jednu zamestnankyňu pracujúcu ako upratovačka v ZŠ v Snine a jednu zamestnankyňu pracujúcu ako robotníčka pri obsluhu lisov v spoločnosti Oldrati Slovensko s.r.o., Humenné.

V roku 2014 sme prešetrovali päť podozrení (z celkového počtu osem) na chorobu z povolania s expozičným faktorom DNJZ. V prvom polroku 2015 sme pre expozičný faktor DNJZ prešetrovali choroby z povolania v dvoch prípadoch. O prešetrovaní chorôb z povolania je na oddelení vedená evidencia.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Cieľom tejto úlohy je prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia a propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy (napr. „Zdravé pracoviská“). Je potrebné zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu a osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Úloha bude riešená v spolupráci s oddelením podpory zdravia (OPZ) a poradenským centrom ochrany a podpory zdravia (PCOAPZ).

Činnosť pri plnení tejto úlohy bude koordinovaná s európskou informačnou kampaňou Zdravé pracoviská, ktorá bude v rokoch 2014 – 2015 zameraná na Riadenie stresu a psychosociálnych rizík pri práci.

V rámci projektu neboli v prvom polroku 2015 realizované žiadne aktivity.

2.4 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí (medzi odborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia)

Cieľom projektu je sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kotinínu v biologickom materiáli (moč). Riešiteľskými orgánmi budú ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ.

RÚVZ so sídlom v Humennom doposiaľ nie je medzi určenými riešiteľskými organizáciami. Prvá etapa riešenia prebehla v roku 2014 a jej úlohou bolo vypracovanie pilotného projektu pre HBM (vytvorenie riadiacej jednotky pre koordinovanie pilotného projektu, špecifikovanie populačných skupín, výber respondentov v ŽP a PP, výber profesií, príprava a tlač pracovných protokolov – pre prácu v teréne, odber vzoriek, tlač dotazníkov, zaškolenie pracovníkov pre prácu v teréne, príprava laboratórií na analytickú časť projektu). Samotná realizácia projektu bude prebiehať v ďalších rokoch.

Po spresnení našej prípadnej účasti na projekte bude tento rozpracovaný na podmienky nášho úradu. V rámci projektu teda v prvom polroku 2015 neboli realizované žiadne aktivity.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme v prvom polroku 2015 vykonali kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na týchto štyroch pracoviskách: MsÚ Medzilaborce na pracovisku mestskej knižnice, Drevovýroba DPD Krásny Brod, ACADEMICA s.r.o. - šijacia dielňa v Humennom a Obec Ulič - Drevovýroba.

V skontrolovaných pracoviskách pracovalo spolu 25 osôb so zmenenou pracovnou schopnosťou. Išlo o robotníkov pri obsluhu drevoobrábacích strojov, krajčírky, upratovačku a administratívnu pracovníčku. V 12 prípadoch sme rozdali kontrolné listy zamestnancom s expozíciou hluku.

V spolupráci s Úradom práce v Humennom sme zistili, že tento eviduje 88 podnikateľských subjektov s priznaným štatútom chránenej dielne, z toho je 62 SZČO a 26 zamestnávateľov. V prvom polroku 2015 sme vydali tri rozhodnutia na uvedenie priestorov chránených dielní do prevádzky a päť stanovísk k vydaným rozhodnutiam na uvedenie chránených dielní do prevádzky.

3 Oddelenie hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

3.1 Monitoring príjmu jódu

Cieľ:

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- 1) kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín)
- 2) kontroly jeho predpokladaného obsahu v organizme, prostredníctvom vylučovania jódu v moči.

Plnenie: RÚVZ so sídlom v Humennom vykonáva kontrolu obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli. Na monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli (vrátane morskej soli) bolo odobratých 12 vzoriek na laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃. Plnenie úlohy pokračuje podľa harmonogramu, odoberajú sa 2 vzorky za mesiac.

Vyhodnotenie: Z vyšetrených vzoriek všetky vzorky vyhovovali chemickým ukazovateľom určeným v PK SR. Správu vypracujeme k 31.12.2015.

3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Cieľ:

1. kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov – „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Plnenie: Podľa harmonogramu odberov kozmetických výrobkov na rok 2015 bolo v I. polroku odobratých 9 vzoriek kozmetických výrobkov. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 11 kontrol, pri ktorých bola vykonaná kontrola označovania u 57 kozmetických výrobkov, na ktoré boli vyhotovené protokoly z hodnotenia označovania kozmetických výrobkov.

Vyhodnotenie: Výsledky laboratórných vyšetrení kozmetických výrobkov boli vyhovujúce. Pri kontrole označovania kozmetických výrobkov neboli zistené nedostatky. Záverečná správa bude spracovaná do 31.12.2015.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách

Cieľ:

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Plnenie: V rámci monitoringu bude sledovaná spotreba vybraných prídavných látok – E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany, E 960 glykosidy steviolu a aróm mentofuránu a kumarínu na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín. V roku 2015 bude monitorovaných 20

respondentov ľahko/stredne pracujúci (10 žien a 10 mužov - z toho 5 mladší a 5 starší). Každý respondent vyplní 24 hodinový dotazník spotreby potravín/pokrmov/nápojov. Úloha sa bude plniť v II. polroku 2015.

4 Oddelenie hygieny detí a mládeže

4.1 Monitoring výskytu chronických, neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Cieľom projektu je zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Plnenie: Zo strany koordinátora nebola v I. polroku 2015 vznesená požiadavka na spoluprácu.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v SR zisťovať trendy v danej oblasti, porovnávať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa realizovali porovnateľnou metodikou.

Plnenie: V I. polroku 2015, v priebehu 14. kal. týždňa v mesiaci marec bol realizovaný projekt ESPAD – európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách, okrem iného bol zameraný na oblasť závislostí – t. j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog. Reprezentatívny výber škôl bol vykonaný štatistikom, náhodným výberom pre RÚVZ so sídlom v Humennom boli určené dve školy – Gymnázium sv. Jána Zlatoústeho, Lesná č. 28, Humenné a Stredná odborná škola (SOŠ), Sládkovičova č. 2723/120, Snina. Dňa 30.03.2015 sme vykonali prieskum v zariadení SOŠ Sládkovičova č. 2723/120, Snina. V 2. – 4. ročníku (3 triedy) žiakom boli rozdane dotazníky, vyplnených bolo 46 dotazníkov. Dňa 31.03.2015 sme vykonali prieskum v zariadení Gymnázium sv. Jána Zlatoústeho, Lesná č. 28, Humenné. V každom ročníku (4 triedy) boli žiakom rozdane dotazníky, vyplnených bolo 77 dotazníkov. Celkom bolo vyplnených 123 dotazníkov.

4.3 Monitoring úrazovosti detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí v predškolských a školských kolektívoch v širšom kontexte, t.j. sledoval sa druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus poranenia, prognóza, následky. Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Plnenie: Databáza bola čiastočne vyplnená v I. polroku 2015 prostredníctvom dotazníkovej metódy, kde sa údaje získali od rodičov detí, resp. ich zákonných zástupcov. Vybraných bolo 60 detí ZŠ (7 – 10 ročné). Prieskum bol realizovaný v týchto zariadeniach: ZŠ SNP č. 1, Humenné a ZŠ Ohradzany č 162. Údaje zo 60-tich dotazníkov budú vložené v programe Excel, v II. polroku 2015.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Plnenie: Zo strany koordinátora nebola však v I. polroku 2015 vznesená požiadavka na spoluprácu.

Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Hlavným cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí v Európe, ktorého priority sú súčasťou Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV).

Regionálny prioritný cieľ III: „Zameriavame sa na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným ovzduším v snahe prispieť k zníženiu frekvencie výskytu astmatických záchvatov a k životu detí v prostredí s čistým ovzduším. Zameriavame sa na zníženie chorobnosti a úmrtnosti z dôvodu akútnych aj chronických respiračných ochorení u detí aj mládeže.“

Cieľ č.1: Sledovanie kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska.

Cieľ č.2: Rozvíjanie nových environmentálno-zdravotných indikátorov ako nástroja pre overovanie pokroku plnenia Regionálneho prioritného cieľa III.

V I. polroku, v priebehu vykurovacej sezóny v mesiaci marec 2015 bol realizovaný vyššie uvedený projekt. Výber škôl bol určený príslušným RÚVZ, pre RÚVZ so sídlom v Humennom boli určené dve školy – ZŠ Hrnčiarska č. 13, Humenné a ZŠ Kudlovska č. 11, Humenné.

Na uvedených školách sme vykonali prieskum dotazníkovou metódou. Postupne žiakmi, zamestnancami škôl a zamestnancami RÚVZ so sídlom v Humennom boli vyplnené nasledujúce dotazníky a formuláre :

- Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka.
- Dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov
- Dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov žiaka
- Dotazník o fajčení
- Dotazník o škole
- Dotazník – Kontrola školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrola vlhkosti a plesní
- Dotazník pre správcu budovy
- Formulár - školská inšpekcia
- Formulár - kontrola zariadení pre osobnú hygienu.

Po vyplnení dotazníkov údaje z nich boli vložené do jednotlivých mustier v programe Excel. Celkom bolo vyplnených 458 dotazníkov a 44 formulárov.

6 Oddelenie epidemiológie

6.1 Národný imunizačný program SR

Plnenie imunizačného programu je realizované v spolupráci s detskými a dospelými lekármi. Jednou zo základných úloh imunizačného programu je udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania.

Vo februári bol na všetky očkujúce strediská doručený očkovací kalendár vo forme kartičiek na rok 2015.

V prvom polroku 2015 neboli hlásené závažné problémy pri výkone očkovania. Zaznamenali sme jedno odmietnutie preočkovania dieťaťa vakcínou INFANRIX POLIO. Ošetrojúcej lekárke bolo zaslané odborné usmernenie MZ SR o vykonávaní očkovania u detí a dorastu s dočasnými alebo trvalými kontraindikáciami očkovania.

V 1. polroku sme nemali hlásené reakcie po očkovaní. Mimoriadne očkovanie nebolo nariadené.

Zabezpečenie Európskeho imunizačného týždňa:

- realizovaná prednáška pre koordinátorky a asistentov osvedy zdravia, ktorí pracujú v rámci celoslovenského projektu Zdravé komunity (pod záštitou Platformy na podporu zdravia znevýhodnených skupín). Cieľom stretnutia bolo podanie informácie o Národnom imunizačnom programe a jeho plnení, o význame povinného očkovania a zabezpečenie zaočkovanosti rómskych detí. Zároveň sme koordinátorkám a asistentom poskytli očkovacie kalendáre na rok 2015 a letáky,

- v rámci realizácie projektu „Vzdelávanie budúcich sestier na Stredných zdravotníckych školách“ sme študentov v Humennom oboznámili s dôležitou úlohou zdravotníckych pracovníkov v oblasti vakcinácie,

- pre zdravotníckych pracovníkov sme pripravili článok o očkovaní s upozornením na dodržiavanie základných zásad v rámci povinného očkovania a na epidémiu osýpok v Európe, ktorý sme rozposlali všetkým lekárom a školám v našej spádovej oblasti,

- lekárom pracujúcim v Záchytnom tábore v Humennom sme zaslali list s odporúčaním kontrolovať očkovanie proti osýpkam u osôb umiestnených v tábore,

- článok pripravený pre širokú verejnosť o význame očkovania bol zverejnený na internetovej stránke úradu a na stránke www.humencanonline.sk,

- v priestoroch RÚVZ bol umiestnený informačný panel k EIW 2015.

6.2 Surveillance infekčných ochorení

V prvom polroku 2015 sme pokračovali v priebežnom monitorovaní výskytu prenosných ochorení a v realizácii potrebných preventívnych a represívnych opatrení. Údaje z epidemiologickej a laboratórnej surveillance boli vkladané do epidemiologickeho informačného systému EPIS.

V prvom polroku 2015 sme nahlásili do EPIS-u celkom 886 prípadov prenosných ochorení. Nebol zaznamenaný ani jeden prípad poliomyelitídy, rubeoly ani diftérie. Zaznamenali sme zvýšený výskyt ochorení na rotavírusovú enteritídu (101) v našej spádovej oblasti. V okrese Humenné bolo navštívených za účelom protiepidemických opatrení 213 ohnísk, v okrese Snina 206 ohnísk a v okrese Medzilaborce 64 ohnísk. V 285-ich prípadoch bola ako represívne opatrenie vykonaná aj zdravotná výchova. Zabezpečili sme odber piatich vzoriek biologického materiálu pri podozrení na výskyt pandemickej chrípky (s jedným pozitívnym výsledkom) a dva odbery stolice na Klebsielu pneumonie produkujúcu karbapenemázu.

Pravidelne zverejňujeme informácie o výskyte chrípky a CHPO na internetovej stránke úradu.

Edukáciu obyvateľstva v problematike prenosných ochorení vykonávame prostredníctvom médií. K 30.6.2015 sme poskytli 16 informácií pre printové a internetové médiá a televíziu, a to: Informácia o výskyte ARO a chrípky (4), Informácia o počte zatvorených škôl v Humennom, Informácia o výskyte VHA v Medzilaborciach (2), Informácia o výskyte VHA v našej spádovej oblasti, Informácia o výskyte prípadov pandemickej chrípky (4), Deratizácia, Európsky imunizačný týždeň 2015, Očkovanie proti VHA, Informácia o ochorení VHA.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Úloha sa plní priebežne, denne vkladáme údaje do systému EPIS a vykonávame pravidelné kontroly kvality údajov vložených do systému. V 1. polroku 2015 sme hlásili aj výskyt SARI. Do systému EPIS sme v 1. polroku 2015 nahlásili celkom 886 prípadov individuálnych prenosných ochorení, počet spracovaných ohnísk 483, zdravotná výchova bol vykonaná v 285-ich prípadoch a ohnisková dezinfekcia bola nariadená v 483 prípadoch. V systéme sme spracovali 34 epidémií a 20 hlásení do systému rýchleho varovania.

6.4 Nozokomiálne nákazy

Pri plnení tejto úlohy sme sa zamerali na:

- zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach v okresoch Humenné a Snina,
- priebežný monitoring mikrobiálnej kontaminácie prostredia zdravotníckych zariadení, sterilných zdravotníckych materiálov a dezinfekčných roztokov,
- na vykonávanie kontrol funkčnosti sterilizačnej techniky na oddeleniach nemocníc a neštátnych ambulanciách.

Stále pretrváva problém s hlásením NN. Počet hlásených nozokomiálnych nákaz nezodpovedá skutočnému výskytu NN. V prvom polroku 2015 bolo zo zdravotníckych zariadení hlásených 34 prípadov nozokomiálnych nákaz.

Pri kontrolách dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu sme v 1. polroku vykonali 40 previerok zdravotníckych zariadení, odobrali sme 210 vzoriek sterov z prostredia a 20 vzoriek zo sterilných zdravotníckych pomôcok. Odobrali sme 13 vzoriek dezinfekčných roztokov na kontrolu účinnosti. Bolo otestovaných 38 sterilizačných prístrojov.

V rámci realizácie kampane „Umývaj si ruky zachrániš život“ sme nemocniciam zaslali postup pri registrácii do siete nemocníc. Prostredníctvom aktívnej hlavnej hygieničky pre Svet zdravia (Nemocnica A. Leňa Humenné, a.s.) - MVDr. Jana Skalová, MHA sa nemocnica zaregistrovala do siete nemocníc. Kampaň orientovaná na zdravotníckych pracovníkov zahŕňala prednášky na tému hygiena rúk v Nemocnici v Humennom a v Snine, odborný panel, informáciu na webovej stránke úradu. V rámci kampane boli vykonávané kontroly dezinfekcie rúk u zdravotníckych pracovníkov - stery z rúk - ORL HUMENNÉ, s.r.o. (Špecializovaná nemocnica ORL).

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Na oddelení epidemiológie využívame Systém rýchleho varovania (SRV) v programe EPIS. Údaje sú do systému vkladané bezodkladne.

Lekárom a zdravotníckym zariadeniam v našej spádovej oblasti sme zaslali na vedomie nasledovné informácie: Odporúčanie na vykonanie opatrení v súvislosti s výskytom ARO, Informácia o zriadení NRC pre rickettsiázy, Aktualizované Odborné usmernenie "Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike", Stanovisko ÚVZ SR a HO MZ SR k preočkovaniu Prevenar 13/Synflorix, EIW 2015,

Usmernenie o úprave opatrení v súvislosti s pandemickým vírusom chrípky A(H1N1) 2009, Odborné usmernenie MZ SR o liečbe chrípky a jej komplikácií a prevencii chrípky.

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V prvom polroku 2015 sme odobrali štyri vzorky odpadovej vody z ČOV v Humennom s negatívnymi výsledkami.

Doteraz sme nemali hlásený žiadny prípad poliomyelitídy.

6.7 Prevencia HIV/AIDS – plní podpora zdravia

Ochorenie na AIDS ani HIV pozit. sme v 1. polroku 2015 nemali hlásené.

V oblasti prevencie HIV/AIDS a iných sexuálne prenosných ochorení sme uskutočnili 3 edukačné aktivity na školách.

6.8 Poradne očkovania

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných ochorení. Zaznamenali sme dve žiadosti o odklad očkovania a jedno odmietnutie očkovania. Zaznamenali sme jedno odmietnutie preočkovania dieťaťa vakcínou INFANRIX POLIO. Ošetrojúcej lekárke bolo zaslané odborné usmernenie MZ SR o vykonávaní očkovania u detí a dorastu s dočasnými alebo trvalými kontraindikáciami očkovania.

V poradni očkovania poskytujeme aj informácie o očkovaní pri cestách do zahraničia.

9 Podpora zdravia

9.1 Národný program podpory zdravia

V rámci plnenia aktualizovaného Národného programu podpory zdravia realizujeme preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických ochorení. Aktivity sú zamerané na prevenciu chronických a infekčných ochorení.

1. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení sú rozdelené do týchto oblastí:

A) Výživa a stravovacie zvyklosti – zamestnanci oddelenia edukujú obyvateľov v zásadách správnej výživy, vzdelávajú všetky vekové skupiny s cieľom zlepšiť stravovacie návyky obyvateľov (22. marec – Sv. deň vody; 7. apríl – Sv. deň zdravia; médiá).

B) Fyzická inaktivita – edukácia obyvateľstva o benefitoch zdraviu prospešnej pohybovej aktivity (10. máj – Svetový deň Pohybom ku zdraviu; médiá).

C) Tabak, alkohol, drogy – realizácia prevent. opatrení, ktoré znižujú možnosť vzniku závislosti so zameraním najmä na deti a mládež (57 aktivít; 31. máj – Sv. deň bez tabaku; médiá).

2. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení:

- realizovanie zdravotno-výchovných aktivít zameraných na prevenciu HIV/AIDS a sexuálne prenosných ochorení (3 besedy).

V rámci plnenia úloh NPPZ realizujeme aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou:

Týždeň mozgu – 16. – 22. marec – aktivity k Týždňu mozgu sme vykonávali pre deti materských škôl a žiakov základných škôl. Pre deti v materských školách boli pripravené pracovné listy o činnosti mozgu. Žiaci si vypočuli základné informácie o mozgu a jeho

fungovaní a následne riešili logické úlohy. Celkovo bolo edukovaných 319 detí a žiakov. V spolupráci s dennými centrami v Humennom sme pripravili aktivity aj pre seniorov a odmerali sme im krvný tlak a množstvo telesného tuku. Zúčastnených bolo spolu 54 seniorov.

Leták k Týždňu mozgu bol uverejnený na internetovej stránke a e-mailom bol rozposlaný na všetky školy v našej spádovej oblasti

Svetový deň vody - 22. marec – k danému dňu sme realizovali prednášky o význame vody pre ľudský organizmus na jednej základnej škole pre 42 žiakov.

Svetový deň zdravia - 7. apríl – pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme usporiadali „Deň otvorených dverí“ pre občanov nášho regiónu. Tejto akcie sa celkovo zúčastnilo 27 občanov (10 mužov a 17 žien), ktorým bol vyšetrený celkový cholesterol v kapilárnej krvi, množstvo telesného tuku a krvný tlak. Z analýzy výsledkov vyšetrených osôb sme zistili, že zvýšenú hladinu celkového cholesterolu v kapilárnej krvi malo 16 klientov (59,2%). Zvýšené množstvo telesného tuku malo 14 klientov (51,8%) a rizikové hodnoty krvného tlaku sme namerali u 7 klientov (25,9%). Vekové skupiny klientov: muži od 31 do 78 rokov, ženy od 20 do 81 rokov.

V rámci Svetového dňa zdravia 2015 nás ÚVZ SR požiadal o vyplnenie 50 dotazníkov s cieľom zistiť zaužívané zvyky a obyčaje ľudí pri príprave a skladovaní potravín a jedál v domácnosti. Dotazník bol anonymný.

Na základných školách odznelo 23 prednášok pre 515 žiakov. Na dvoch základných školách sa pripravovali zdravé jedlá a ovocné misy.

Pre 11 seniorov v DS v Nagove odznela prednáška k Svetovému dňu zdravia a zároveň sme im odmerali krvný tlak, množstvo telesného tuku a hladinu celkového cholesterolu v kapilárnej krvi.

Základná škola Darg. hrdinov v Humennom organizovala dňa 11.4.2015 výstup na Viniansky hrad. Akcie sa zúčastnilo 44 detí a 12 dospelých. Prítomná bola aj zamestnankyňa nášho oddelenia.

Informácia o Svetovom dni zdravia bola uverejnená na internetovej stránke úradu a v regionálnych médiách a e-mailom rozposlaná inštitúciám v našej spádovej oblasti.

Svetový deň – Pohybom ku zdraviu – 10. máj – pri príležitosti tohto svetového dňa bol na našej internetovej stránke uverejnený článok o pozitívnom vplyve pohybovej aktivity. Realizovali sme aj tri aktivity mobilnej poradne zdravia - meranie hladiny celk. cholesterolu v kapilárnej krvi (vyšetrených 41 osôb), krvného tlaku (61), množstva telesného tuku (62), stanovenie BMI (12), určenie hladiny oxidu uhoľnatého (3). V rámci edukačnej činnosti odznelo 17 besied pre 398 žiakov o význame pravidelnej pohybovej aktivity, o zdravej výžive a prevencii obezity, dve besedy pre 22 osôb v produktívnom veku a 1 beseda pre 29 seniorov. Všetci zúčastnení na besedách sa aj aktívne venovali pohybovej aktivite.

Svetový deň bez tabaku – 31. máj – pre 326 žiakov základných škôl a 23 študentov stredných škôl sme pripravili prednášky o negatívnych dôsledkoch fajčenia. Spolu odznelo 15 prednášok, na ktorých bolo žiakom a študentom prezentované video s negatívnymi dôsledkami fajčenia a 12 žiakom a študentom sme odmerali oxid uhoľnatý vo vydychovanom vzduchu.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Zamestnanci oddelenia realizujú na školách prednášky a besedy z oblasti zdravej výživy a prevencie obezity, o dostatočnom pitnom režime a význame pohybovej aktivity. V 1. polroku bolo realizovaných 29 prednášok a besied v Humennom, Snine a Medzilaborciach.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodné koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Počas kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ zamestnanci oddelenia epidemiológie a výchovy k zdraviu distribuovali letáky a účastnícke listy (osobne aj prostredníctvom e-mailu) v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce, a to: základným školám, stredným školám, denným centráram a denným stacionárom, mestským a obecným úradom, zdravotným poisťovňami, Únii žien, Červený kríž, kúpalisku v Humennom ako aj klientom PZ, ktorí mali záujem zúčastniť sa tejto súťaže. V priestoroch úradu bol umiestnený panel s informáciami o kampani a informácie boli zverejnené na aj internetovej stránke úradu.

9.3 Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunít na roky 2009 – 2015

Dňa 18.3.2015 sme realizovali workshop pre koordinátorov a asistentov osvetu zdravia z oblastí Snina a Humenné. Po úvodnom zoznámení bol ústrednou témou workshopu Národný imunizačný program – očkovanie. Realizovaná prednáška pre koordinátorky a asistentov osvetu zdravia, ktorí pracujú v rámci celoslovenského projektu Zdravé komunity (pod záštitou Platformy na podporu zdravia znevýhodnených skupín). Cieľom stretnutia bolo podanie informácie o Národnom imunizačnom programe a jeho plnení, o význame povinného očkovania a zabezpečenie zaočkovanosti rómskych detí. Zároveň sme koordinátorkám a asistentom poskytli očkovacie kalendáre na rok 2015 a letáky o očkovaní.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Výchovno-vzdelávacie aktivity, ktoré prispievajú k zlepšovaniu úrovne zdravotného uvedomenia seniorov sme realizovali v denných centrách v Humennom a v denných stacionároch v Ňagove, Čabinách, Rokytovcach a v Topoľovke. Seniorov sme edukovali o rizikových faktoroch kardiovaskulárnych ochorení a zároveň sme záujemcom merali krvný tlak, množstvo telesného tuku a hladinu celkového cholesterolu v krvi. Aktivít sa spolu zúčastnilo 93 seniorov.

9.6 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Plnenie úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast realizujeme prostredníctvom edukačných aktivít prednostne v prostredí škôl. Témy súvisiace so zdravým životným štýlom (zdravá výživa, pitný režim, pohybová aktivita) sme prezentovali na základných a stredných školách. Spolu odznelo 29 prednášok. V prevencii drogových závislostí sme vykonávali edukačné aktivity formou zážitkového učenia, využívali sme aj DVD – Kým stúpa dym. Realizovaných bolo 30 aktivít. V oblasti výchovy k zdravým vzťahom a sexuálneho zdravia sme uskutočnili 3 edukačné aktivity. Ďalšie témy, ku ktorým sa vykonávajú edukačné aktivity – Následky nedostatočného obliekania (1 beseda), Riziká piercingu a tetovania (16), Hygienické návyky (3), Dopravná výchova (4). Spolu bolo realizovaných na základných a stredných školách 91 edukačných aktivít.

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Danú úlohu sme vykonávali v materských školách a na základných školách. V 1. polroku sme uskutočnili 18 stretnutí v dvoch materských školách a v piatich základných školách v našej

spádovej oblasti. Na základných školách realizujeme tento projekt u žiakov 1. a 2. ročníkov, kde deti učíme prostredníctvom praktického nácviku správnu techniku čistenia zubov a starostlivosť o ústnu dutinu.

9.7 CINDI program SR

Program CINDI je zameraný na skrining zdravotného stavu metódou prierezovej štúdie zdravotného stavu spojený s vyšetrovaním základných parametrov pre určenie zdravotného rizika chronických ochorení.

V 1. polroku 2015 bol celkový počet klientov vyšetrených v Základnej poradni 75 (20 mužov a 55 žien), z toho 15 prvovýšetrených a 60 klientov bolo opakovane vyšetrených. Z celkového počtu klientov bolo 12 fajčiarov (2 muži a 10 žien). Komplexné vyšetrenie Testu zdravé srdce sme vykonávali aj počas výjazdov poradne zdravia.

Počas 1. polroka sme počas desiatich výjazdov vykonali u 152 osôb meranie krvného tlaku a pulzu, u 195 osôb sme odmerali množstva telesného tuku a 152-om osobám sme určili hladinu celkového cholesterolu v kapilárnej krvi.

Programy, projekty a úlohy riešené na regionálnej úrovni:

Projekt prevencie rakoviny prsníka s názvom „Zdravé prsia“ sme v 1. polroku 2015 realizovali v dennom centre na sídl. I v Humennom a v spolupráci s OZ Ženy a tradície. Hlavnou časťou projektu je nácvik samovyšetovania prsníkov pomocou didaktického modelu. Na projekte sa v 1. polroku 2015 zúčastnilo 26 žien v produktívnom a postproduktívnom veku.

RÚVZ má vlastnú edičnú činnosť – spravodaj Cesta k zdraviu (vytvorený 1x štvrťročne). Tento spravodaj je e-mailom distribuovaný MŠ, ZŠ, SŠ, obecným úradom, zdravotníckym aj nezdravotníckym zariadeniam.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Komárne**

RÚVZ so sídlom v Komárne realizuje k 30. 6. 2015 účasť na riešení celkom 26 projektov resp. programov.

Z uvedeného celkového počtu rozpracovaných programov a projektov na rok 2015 sa k 30. 6. 2015 zabezpečovalo plnenie

- na úseku hygieny životného prostredia a zdravia – 2 programy resp. projekty
- na úseku preventívneho pracovného lekárstva – 3,
- na úseku hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov – 4,
- na úseku hygieny detí a mládeže – 2,
- na úseku epidemiológie – 8,
- na úseku NRC – 1,
- na úseku oddelenia podpory zdravia – 6

Na úseku HDM sa vykonal 1 projekt, ktorý nie sú súčasťou Programov a projektov a 1 projekt pôvodne zaradený do odboru Hygieny životného prostredia a zdravia. Na Oddelení podpory zdravia sa vykonalo 6 projektov, ktoré nie sú súčasťou Programov a projektov.

1.1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV)

RÚVZ so sídlom v Komárne sa zúčastňuje na plnení tejto úlohy v rozsahu svojich kompetencií.

Monitoruje sa kvalita pitnej vody a vody určenej na kúpanie. Celkom bolo odobratých z verejných vodovodov 115 vzoriek pitnej vody. Z celkového počtu vzoriek odobratých z verejných vodovodov bola mikrobiologická závadnosť zistená u 8 vzoriek, čo predstavuje 6,96 % z odobratých vzoriek pitnej vody.

V záujme ochrany zdravia obyvateľov a návštevníkov regiónu Komárno boli orgánom verejného zdravotníctva pred začiatkom a počas letnej kúpaciej sezóny 2015 sledované dve prírodné lokality s vodnými plochami využívanými na rybolov a neorganizovanú rekreáciu obyvateľov, z ktorých bolo k 30.06.2015 odobratých spolu 6 vzoriek s vyhovujúcou mikrobiologickou kvalitou podľa platnej legislatívy. V regióne Komárno nie sú evidované lokality vyhlásené v zmysle vodného zákona za vody určené na kúpanie.

K 30.06.2015 bolo na umelých kúpaliskách odobratých spolu 70 vzoriek vody. Medzné hodnoty mikrobiologických ukazovateľov boli prekročené v 3 vzorkách, čo predstavuje 4,28 % z odobratých vzoriek.

V ubytovacích zariadeniach regiónu Komárno bolo vykonaných 28 výkonov štátneho zdravotného dozoru, v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo bolo vykonaných 60 výkonov štátneho zdravotného dozoru. Závažné nedostatky z hľadiska dodržiavania požiadaviek na ochranu verejného zdravia neboli zistené.

V súvislosti s aktivitami na podporu nefajčenia sa v kontrolovaných prevádzkach priebežne sledovalo dodržiavanie ustanovení zákon č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov, v znení neskorších predpisov. Celkom bolo vykonaných 103 kontrol, pri ktorých nedostatky zistené neboli.

1.2 Protokol o vode a zdraví nastavenie na plnenie nových cieľov

RÚVZ so sídlom v Komárne sa nezúčastňuje na plnení tejto úlohy.

1.3 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

RÚVZ so sídlom v Komárne sa nezúčastňuje na plnení tejto úlohy.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Plnenie úlohy na RÚVZ so sídlom v Komárne zabezpečuje odd. hygieny detí a mládeže.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Sledovanie výskytu reziduálnych pesticídnych látok je plánované podľa usmernenia ÚVZ SR v pitnej vode z vodárenského zdroja na Alžbetinom ostrove v Komárne. Odbery vzoriek do 30.06.2015 neboli zabezpečené.

1.6 TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety)

RÚVZ so sídlom v Komárne sa nezúčastňuje na plnení tejto úlohy.

1.7 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

RÚVZ so sídlom v Komárne sa nezúčastňuje na plnení tejto úlohy.

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. – Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce).

Evidencia rizikových prác je spracovaná v programe ASTR_2011. Údaje do systému boli priebežne zadávané. K 30.6.2015 v kat. rizika č. 3 evidujeme celkom 1084 zamestnancov z toho 338 žien, v kat. rizika č. 4. neevidujeme zamestnancov. Najčastejšie sa vyskytujúcim zdravím škodlivým faktorom pracovného prostredia bol hluk. Nadmernému hluku bolo k 30. 6. 2015 exponovaných 764 zamestnancov z toho 221 žien. Druhým najčastejšie sa vyskytujúcim faktorom práce a pracovného prostredia podľa počtu exponovaných zamestnancov bola expozícia chemickým látkam. Evidujeme 317 zamestnancov z toho 115 žien. Tretím najčastejšie sa vyskytujúcim faktorom je expozícia biologickým látkam – exponovaní 2 zamestnanci z toho 2 ženy. V I. polroku sme tiež zaznamenali expozíciu optickému žiareniu – exponovaný je 1 zamestnanec.

Na základe výsledkov merania a zhodnotenia rizikových faktorov práce a pracovného prostredia bolo v roku 2015 vydaných 12 rozhodnutí, z toho 1 určenie rizikovej práce. Určili sme 1 novú rizikovú prácu, ktorú vykonáva 1 zamestnanec.

Plnenie opatrení nariadených na pracoviskách s rizikovými prácami ako aj na pracoviskách, na ktorých nie sú evidované rizikové práce bolo vykonávané v rámci štátneho zdravotného dozoru. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v počte 195 z toho na 17 rizikových pracoviskách, pri všetkých sa dôsledne sledovalo aj zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby (PZS) a ochrana nefajčiarov.

Všetky organizácie, u ktorých sú evidované rizikové práce v kategórii rizika 3 a 4 majú uzatvorenú zmluvu so spoločnosťami zabezpečujúcimi PZS.

2.1.2. – *znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov.*

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s výskytom chemických látok bol vykonaný v počte 13, z uvedeného počtu 4 bolo vykonaných pri maloobchodnom predaji agrochemikálií, 2 v poľnohospodárskej organizácii v súvislosti so skladovaním a manipuláciou s agrochemikáliami, pričom u týchto subjektov nebola zistená manipulácia s veľmi toxickými látkami a zmesami.

Bolo vydaných 13 rozhodnutí na schválenie prevádzkového poriadku, z toho 11 aj s uvedením priestorov do prevádzky.

Formou kontrolných listov bolo u 4 zamestnávateľov vykonané overenie informovanosti zamestnancov.

Mimoriadne situácie a havárie sa nevyskytli.

2.1.3. – *Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.*

Na území regiónu RÚVZ so sídlom v Komárne sa používajú chemické karcinogény a mutagény v obmedzených množstvách v priemyselnej výrobe (Femad s.r.o., Nesvady) a v analytických chemických laboratóriách (Heineken Slovensko), kde sa k 30. 6. 2015 prehodnocoval prevádzkový poriadok a hodnotenie zdravotných rizík zamestnancov pri práci. Bolo vydaných 18 posudkov na odstraňovanie stavebného materiálu obsahujúceho azbestocement zo stavieb, z toho 4 boli schválené aj s prevádzkovým poriadkom. Kontroly zabezpečenia búracích prác na stavbách s použitými materiálmi z azbestocementu boli vykonané v počte 2. Pri dozornej činnosti nebolo zistené porušenie týchto povinností.

2.1.4. – *Znižovanie psychickej pracovnej záťaže .*

Táto problematika nebola riešená.

2.1.5. - *Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.*

Nebolo hlásené podozrenie na ochorenie z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

2.1.6. - *Prevenia ochorení chrbtice súvisiacich prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia práce so zameraním na ochorenia chrbtice.*

Nebolo hlásené podozrenie na ochorenie chrbtice.

2.2. Intervencie na podporu zdravia pri práci

Počas výkonu ŠZD sú pracovníci dozorovaných prevádzok oboznamovaní s platnou legislatívou, vykonáva sa objektivizácia pracovného prostredia, kontroluje sa dodržanie vykonávanie preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a používanie OOP.

2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Vydaných bolo 15 vyjadrení k zriadeniu chráneného pracoviska alebo chránenej dielne. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali na kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov a ich prispôsobenia zdravotnému postihnutiu zamestnancov.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Komárno	3	15	18	18	35	Z 4x, C 2x	Nie	Nie	

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- **Vykonávanú činnosť** – na jednotlivých prevádzkach sa vykonávali tieto činnosti: administratívna práca, cukrárska výroba

- **Druh (skupiny) postihnutia** – C, E, F, G, H, I, M

3.1. Monitoring príjmu jódu

V rámci monitoringu jodidácie kuchynskej soli sa priebežne odoberajú vzorky soli v počte 2 vzoriek mesačne. Ku dňu 30.6.2015 bolo odobratých 12 vzoriek soli. Termín ukončenia je 31.12.2015.

3.2. Bezpečnosť nanomateriálov na báze Tio₂

Odber vzoriek predmetov analyzovaných na bezpečnosť nanomateriálov na báze Tio₂ je vykonávaný na základe usmernenia ÚVZ SR na rok 2015, v rámci ktorého okres Komárno neplánuje odber.

3.3. Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti, podľa plánu Úradnej kontroly potravín na rok 2015 okres Komárno neplánuje odber.

3.4. Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Program nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR, okres Komárno ku dňu 30.6.2015 podľa plánu Úradnej kontroly potravín na rok 2015 vykonal odber 1 vzorky keramického výrobku na chemickú analýzu obsahu Ba, Co, Mn, Pb, Cd, Ni a Al. V mesiaci október je plánovaný ďalší odber vzorky výrobku s keramickým povrchom.

3.5. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

3.6. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Odber vzoriek kozmetických výrobkov je vykonávaný podľa plánu ŠZD nad kozmetickými výrobkami, k 30.6.2015 bolo odobratých 10 výrobkov, ďalších 5 výrobkov bude odobratých v priebehu roka. Kontrola označenia bola vykonaná u 10 kozmetických výrobkov.

3.7. Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

RÚVZ v Komárne v súlade s usmernením ÚVZ SR vo veci výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015 naplánuje odber.

3.8. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

RÚVZ so sídlom v Komárne sa podieľa na plnení celoslovenskej úlohy – monitoringu spotreby vybraných prídavných látok v potravinách, v rámci ktorého sme k 30.6.2015

vykonali poradenstvo a monitoring predpokladaného množstva skonzumovaných aditív u 10 respondentov vybraných vekových kategórií.

Na monitoring obsahu vybraných prídavných látok a aróm v potravinách bolo odobratých 5 vzoriek potravín (na obsah kyseliny benzoovej, kyseliny sorbovej, glykozidov steviolu, Kumarínu a Mentofuránu).

V monitoringu budeme pokračovať aj v priebehu roka u ďalších 10 respondentov podľa vybraných vekových skupín.

4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania.

V posledných rokoch možno pozorovať nárast incidencie viacerých alergických ochorení, vrátane tých, ktorých symptomatológia sa prejavuje formou rôznych tráviacich ťažkostí.

Cieľom projektu je opakovanými prieskumami v budúcnosti zistiť trendy výskytu u vybraných populačných skupín. Projekt je rozvrhnutý do V. etáp riešenia s plánovaným ukončením v roku 2019. V roku 2015 sa realizuje I. etapa – návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie a schválenie projektu.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívanie alkoholu, tabaku a drog u detí a mládeže v Slovenskej republike a porovnať s výsledkami štúdií vybraných európskych krajín.

V roku 2015 prebieha spracovanie získaných údajov a výstupy z projektu.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je kompletne zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku. Získané údaje budú slúžiť na porovnanie výsledkov z predchádzajúcich rokov a vyhodnotenie účinnosti intervenčných opatrení. V roku 2015 je plánovaná realizácia dotazníkového prieskumu u 7-10 ročných detí vidieckej a mestskej školy podľa vypracovanej metodiky.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a mládeže.

Predpokladáme, že projekt prispeje k legislatívnej úprave pohybovej aktivity všetkých žiakov minimálne 30 minút denne, vytváraniu intervenčných programov na školách zameraných na rozvoj fyzickej aktivity a vyškoleniu skupín na pôsobenie medzi deťmi a mládežou.

V roku 2015 prebieha tvorba databázy získaných údajov, analýza a vyhodnotenie údajov, záverečné spracovanie.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

Projekt bol riešený v Základnej škole, Ul. Komenského č.3 v Komárne v mesiaci marec 2014 (vo vykurovacom období). Zber údajov vykonali pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže v priebehu 5 dní v týždni. Pracovníci vykonali kontrolu zameranú na výskyt plesní a vlhkosti

v celej budove, triedach a budovách. V troch triedach sa okrem monitorovania vykonala aj podrobnejšia kontrola a žiaci v monitorovaných triedach vyplnili dotazníky (75 žiakov vo veku od 9 -12 rokov).

V roku 2015 prebiehalo počítačové spracovanie získaných údajov a zaslanie databázy gestorovi projektu. Objektívizácia kvality vnútorného prostredia budov bola vykonaná vo vybraných ZŠ, kde sledovaná ZŠ nebola zaradená.

Štúdie a projekty ktoré nie sú súčasťou Programov a projektov vyhlásených HH SR:

ESPAD 2015 Európsky školský prieskum o alkohole a iných drogách.

Prieskum je súčasťou medzinárodného prieskumu o užívaní drog v Európe u študentov. Dotazníkový prieskum bol realizovaný u žiakov Strednej odbornej školy v Hurbanove. Celkovo bolo respondovaných 70 žiakov 1.- 4-. ročníka. Vyplnené dotazníky boli zaslané gestorovi projektu podľa pokynov.

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Realizácia vlastného očkovania:

Očkovanie je v okrese Komárno zabezpečované v súlade s platnou legislatívou. Pravidelné očkovanie bolo v I. polroku 2015 naďalej vykonávané lekármi prvého kontaktu, ktorým bol zaslaný aktuálny očkovací kalendár. Zamestnanci oddelenia epidemiológie poskytovali konzultačnú činnosť zdravotníckym pracovníkom vykonávajúcim očkovanie ako aj širokej verejnosti, v I. polroku 2015 boli prejednané 3 priestupky pre odmietnutie očkovania a zároveň spojené s poskytnutím informácií a konzultácie v rámci poradne očkovania.

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2015:

- zabezpečenie Národného imunizačného programu SR: oddelenie epidemiológie naďalej vykonávalo aktivity na podporu očkovania, zabezpečovalo metodické poradenstvo pre očkujúcich lekárov, činnosť poradne očkovania a prejednávalo priestupky pre odmietnutie očkovania
- príprava imunologických prehľadov – návrh stratégie nie je v kompetencii RÚVZ
- zabezpečenie očkovacieho kalendára pre rok 2015 nebolo v kompetencii RÚVZ. Schválený očkovací kalendár pre rok 2015 bol zaslaný všetkým očkujúcim lekárom.
- zabezpečenie realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie – očkovanie prebiehalo podľa platnej legislatívy a z nej vyplývajúceho očkovacieho kalendára pre rok 2015
- udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania - v okrese naďalej pretrvávala v rámci povinného očkovania zaočkovanosť na vysokej úrovni. Na propagácii očkovania sa oddelenie aktívne podieľa cestou školení a činnosťou poradne očkovania.
- príprava registra očkovaných osôb - nie je v náplni RÚVZ so sídlom v Komárne
- aktívna činnosť „Poradní očkovania“ – v rámci poradne očkovania boli realizované 3 konzultácie.
- Surveillance a kontrola ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním v súlade s odporúčaniami WHO a ECDC:

RÚVZ vykonáva dôslednú surveillance ochorení preventabilných očkovaním v spolupráci s ošetrojúcimi lekármi a laboratóriami a vykonáva aktivity na zabezpečenie vysokej zaočkovanosti v regióne.

- Príprava registra očkovaných osôb – 7.modul EPIS – nebolo v kompetencii RÚVZ.

Viacúčelové imunologické prehľady v SR

Úloha zatiaľ nebola nerealizovaná. Finančné zabezpečenie nie je v kompetencii RÚVZ. V prípade realizácie úlohy je RÚVZ pripravené sa aktívne zapojiť do realizácie imunologického prehľadu v okrese.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy):

V priebehu I. polroka 2015 zamestnanci oddelenia epidemiológie intenzívne vykonávali surveillance prenosných ochorení preventabilných očkovaním. Lekárom prvého kontaktu poskytovali odborné poradenstvo a vykonávali metodickú činnosť v otázkach očkovania aj pre laickú verejnosť.

Oddelenie epidemiológie sa v apríli 2015 aktívne zapojilo do pravidelnej kampane Európskeho imunizačného týždňa. Pozornosť bola venovaná propagácii očkovania medzi laickou aj odbornou verejnosťou a odvráteniu narastajúcich antivakcinačných aktivít.

Manažment očkovania:

Zamestnanci oddelenia epidemiológie naďalej metodicky usmerňovali lekárov vykonávajúcich očkovanie. Priebežne bola poskytovaná poradenská činnosť v oblasti očkovania osôb vystavených riziku nákazy na základe rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva. V júni 2015 sa 1 zamestnankyňa oddelenia epidemiológie aktívne zúčastnila vzdelávacej aktivity „Škola vakcinológie“, s témou „Osýpky“.

Kontrola očkovania v SR:

Kontrola očkovania bude vykonávaná v II. polroku 2015.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

RUVZ naďalej úzko spolupracovalo s Oddelením mikrobiológie životného prostredia pri RÚVZ so sídlom v Nitre, regionálnym mikrobiologickým laboratóriom (HPL s.r.o.), OKM Nemocnice Zvolen, národnými referenčnými centrami. Spolupráca s laboratóriami bola zameraná na dôslednú diagnostiku a diferenciálnu diagnostiku ochorení, včasné hlásenie pozitívnych výsledkov zo strany laboratórií za účelom možnosti realizácie včasných opatrení na zabránenie šíreniu nákazy.

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Podstatnú časť hlásených ochorení tvoria naďalej ochorenia hlásené cestou mikrobiologických laboratórií. Regionálnym mikrobiologickým laboratóriom HPL s.r.o., boli ochorenia hlásené priebežne priamo do informačného systému EPIS. Ďalšie laboratóriá pôsobiace v našom regióne nevyužívajú možnosť online hlásenia, boli však vyzvané na včasné a dôsledné plnenie si hlásnej povinnosti. Ošetrojúcim lekárom bola opakovane zdôrazňovaná táto povinnosť, u všeobecných lekárov aj vrátane týždenného hlásenia akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení.

Oddelenie epidemiológie úzko spolupracovalo aj s regionálnou infektologickou ambulanciou a spádovou Infekčnou klinikou v Nitre.

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

Pri analýze hrozby a výskytu infekčných ochorení bol intenzívne využívaný informačný systém EPIS a systém rýchleho varovania (SRV). Vykonané boli analýzy, na základe ktorých sa nariaďovali príslušné opatrenia. Pracovníci oddelenia sa za účelom získavania nových informácií naďalej pravidelne vzdelávali jednak formou samoštúdia, ako aj účasťou na vzdelávacích aktivitách.

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom prísťahovalcov:

V okrese Komárno nie sú zriadené utečenecké tábory a strediská.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Odd. epidemiológie naďalej pravidelne informovalo verejnosť o aktuálnej problematike v oblasti prenosných ochorení a ich prevencii cestou médií, informačných letákov, webovej stránky RÚVZ.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť

Naďalej bola propagovaná možnosť on-line hlásenia prenosných ochorení do informačného systému EPIS. Napriek tomu je táto možnosť zo strany lekárov využívaná minimálne, aktuálne sú registrovaní 4 lekári. Regionálne mikrobiologické laboratórium HPL s.r.o. už túto možnosť pravidelne využíva.

Kontrola kvality údajov v EPISe :

Kontrola kvality údajov zadávaných do systému EPIS bola vykonávaná priebežne pri každodennej činnosti oddelenia, ako aj pri mesačnej analýze prenosných ochorení cestou exportu údajov.

Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ:

Nie je v kompetencii RÚVZ so sídlom v Komárne

Manažment epidémií:

Oddelenie epidemiológie riešilo v I.polroku 2015 spolu 13 epidémií. Konkrétne sa jednalo o:

- Rodinnú epidémiu svrabu - 2x
- Epidemický výskyt respiračných ochorení v kolektívnom zariadení – 8x
- Rotavírusová epidémia na strednej odbornej škole -1x
- Rotavírusová epidémia v kolektívnom zariadení -1x
- Norovírusová epidémia v kolektívnom zariadení – 1x

Manažment kontaktov a ohnisk:

Epidemiologické vyšetrenia boli v I. polroku 2015 vykonané v 681 ohniskách nákaz, v ktorých boli prijaté príslušné protiepidemické opatrenia. Rozhodnutím boli 305x vydané opatrenia na zabránenie šíreniu nákazy. Všetky druhy opatrení pre pacienta, kontakty a ohniská boli evidované a dokumentované aj v informačnom systéme EPIS. Pri svojej činnosti oddelenie úzko spolupracovalo s ošetrojúcimi lekármi

pacientov a kontaktov, infektológom, spádovou infekčnou klinikou a pracovníkmi mikrobiologického laboratória.

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Hlásenie do TESSY nie je v kompetencii RÚVZ so sídlom v Komárne.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu podľa protokolu ECDC.

- RÚVZ so sídlom v Komárne riešilo v I. polroku 2015 spolu 22 nozokomiálnych nákaz.

Realizácia kampane Clean care is save care:

- RÚVZ so sídlom v Komárne sa aktívne zapojilo do kampane. V rámci kampane boli realizované stery z rúk v počte 19 ks v spádovej nemocnici (detské oddelenie, OAIM, ODCH, neurologická ambulancia a 2x gastroenterologická amb.). Boli rozdane plagáty a letáky pre zdravotníckych pracovníkov. Na internetovej stránke www.ruvzkn.sk bola zverejnená informácia ohľadne kampane.

Implementácia moderných foriem vzdelávania epidemiológov a cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN:

Pracovníci oddelenia epidemiológie sa naďalej pravidelne vzdelávali a zúčastňovali vzdelávacích aktivít v oblasti nozokomiálnych nákaz. Získané poznatky sa ďalej odovzdávali zdravotníckym pracovníkom so snahou o ich aplikáciu v praxi.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Oddelenie epidemiológie má vypracovaný krízový plán a podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky pre okres Komárno, ktorý bol v I. polroku 2015 aktualizovaný.

V I. polroku 2015 sme pre hrozbu možného zavlečenia a šírenia vysoko virulentnej nákazy realizovali 2 odborné školenia pre zdravotníckych pracovníkov, priebežne sme informovali o aktuálnej epidemiologickej situácii odbornú i laickú verejnosť.

Pre zamestnancov RÚVZ sú zabezpečené OOPP v potrebnom množstve na výkon činnosti v ohnisku nákazy a mimoriadnych udalostiach

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Implementovanie Medzinárodných zdravotných predpisov (2005) do legislatívy SR nebolo v kompetencii RÚVZ so sídlom v Komárne.

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE

VDPV

Podľa pokynov ÚVZ SR boli vykonávané pravidelné odbery odpadových vôd v meste Komárno. V I. polroku 2015 boli realizované 4 odbery, výsledky boli vyhovujúce.

6.7. Prevencia HIV/AIDS

RÚVZ so sídlom v Komárne je riešiteľom projektu „Hrou proti AIDS“. Aktivity sú plánované na II. polrok 2015.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Zamestnanci odd. epidemiológie propagovali činnosť zriadenej poradne očkovania cestou očkujúcich lekárov aj médií. V I. polroku 2015 boli realizované 4 konzultácie.

OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (NRC pre Vibrionaceae)

7.19 Monitoring baktérii z čeľade Vibrionaceae vo vodnom prostredí s cieľom ochrany verejného zdravia

Plnenie úloh :

V rámci projektu sme k 30.6.2015 vyšetřili 36 vzoriek povrchových vôd štrkoviskových jazier (Apáli, Kava, Bohatá). Z uvedených vzoriek bolo izolovaných 57 kmeňov baktérii z čeľade Vibrionaceae - 10 kmeňov *Vibrio cholerae* non O1, 38 kmeňov *Aeromonas* sp. a 9 kmeňov *Plesiomonas shigelloides*. Izolované kmene *Vibrio cholerae* non O1 sú zaradené do zbierky NRC a budú poskytnuté spoluriešiteľským pracoviskám za účelom vykonania genotypovej analýzy využitím molekulárno – biologických metód systému PCR.

Za účelom vykonania molekulárno-biologických analýz sme spoluriešiteľskému pracovisku (Katedra molekulárnej biológie Prírodovedeckej Fakulty UK Bratislava - Doc. Seman) v januári 2015 poskytli 36 kmeňov *Vibrio cholerae* non O1 rôznych klasifikačných tried podľa Smith-Goodnera a Heibergera a pre SZU Bratislava prof. RNDr. Viktorovi Majtánovi, CSc sme poskytli 12 kmeňov pre zbierku patogénnych mikroorganizmov.

Na základe požiadavky RÚVZ Nové Zámky sme v I. polroku vyšetřili 52 vzoriek vôd TK v Podhájskej, s cieľom prešetřiť epidemickú súvislosť návštevníčky uvedených kúpeľov z Prahy, kde bol v SZU Praha izolovaný kmeň *Vibrio vulnificus* z výteru defektu na dolnej končatine. Na mikrobiologické vyšetřenie bolo zaslaných 52 vzoriek vôd TK v Podhájskej, ktoré boli odoberané na prítoku a odtoku jednotlivých bazénov. Selektívnymi mikrobiologickými vyšetřovacími metódami sme z uvedených vzoriek izolovali závažný bakteriálny kmeň *Vibrio cholerae* non O1 a O139 a *Vibrio* sp. Pravidelné mikrobiologické vyšetřenie vzoriek vôd TK Podhájska pokračuje v dohovorených intervaloch naďalej.

Molekulárno-biologické vyšetřenia:

- Molekulárna identifikácia a konfirmácia izolátov molekulárnymi PCR technikami, vychádzajúcimi z použitia druhovo špecifických génov pre *V.cholerae*. Ide o gény kódujúce druhovo špecifické proteíny, konkrétne proteíny omp W aU, ktoré sa vyskytujú iba u *V.cholerae*. Identifikujú spoľahlivo tak *V. cholerae* O1, ako aj *V. cholerae* non O1.

Metodika: PCR analýza za použitia špecifických primerov

- Molekulárna identifikácia hlavných determinantov virulence, ktoré reprezentujú gény *ctxA*, *tcpA* / gén pre toxín koregulujúci pilus/, *toxR* /dominantný gén, regulačnej kaskády/, *zot*, *ace*, *hlyA*, *st* – gény pre aditívne toxíny.

Metodika : PCR analýza za použitia špecifických primerov

Vyšetřenia zabezpečí spoluriešiteľ projektu : Katedra molekulárnej biológie Prírodovedeckej Fakulty UK Bratislava

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

V prvom polroku 2015 referát výchovy k zdraviu (RVZ) Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne (RÚVZ v Komárne) realizoval pravidelné cvičenia (1 x týždenne) na podporu a rozvoj zdravia v priestoroch RÚVZ so sídlom v Komárne. Cviky sú zamerané predovšetkým na precvičovanie svalov chrbtice, vhodné pre všetky vekové kategórie. Súčasťou cvičenia je aj nácvik relaxačných techník. Realizovaných bolo 25 cvičení celkovo pre 125 účastníkov.

S cieľom podpory pohybovej aktivity RÚVZ v Komárne organizoval v rámci Svetového dňa – „Pohybom ku zdraviu“ III. ročník zdravotno-výchovnej (ZV) akcie s názvom „Prechádzka na podporu a rozvoj zdravia“ konanej dňa 23. 5. 2015. Cieľom akcie bolo upriamiť pozornosť na význam pohybu z hľadiska telesného a duševného zdravia (vrátane zvládania stresu), dôležitosť pobytu na čerstvom vzduchu a na jednoduchosť, finančnú nenáročnosť a „nezávislosť“ od počasia pri vykonávaní zdravie podporujúcej a rozvíjajúcej aktivity. Dĺžka trasy bola približne 7,8 km v okolí mesta Komárno (pre deti bola určená skrátená trasa), pre účastníkov boli pripravené ceny v rôznych kategóriách. Účastníci pred štartom obdržali malé občerstvenie – cereálie, minerálnu vodu. Akcie sa zúčastnilo 39 ľudí (8 detí do 12 rokov, 5 detí od 13 - do 18 rokov a 26 dospelých).

Od roku 2005 RVZ realizuje vlastný projekt s názvom „Zdravý životný štýl“, ktorého cieľom je poskytnúť možnosť obyvateľstvu okresu Komárno oboznámiť sa so zásadami zdravého životného štýlu. V rámci projektu boli vykonané 4 prednášky pre 66 žiakov strednej školy v okrese Komárno.

U žiakov základnej školy boli vykonané 2 prednášky na tému „Sexuálna výchova“ a prevencia pohlavne prenosných ochorení celkovo pre 44 žiakov.

Na tému „Prevencia fajčenia“ bolo odprednášaných 8 prednášok pre 140 žiakov stredných škôl. V rámci Svetového dňa zdravia bola zabezpečená distribúcia dotazníkov „5 zásad pre bezpečnejšie potraviny“ a zber údajov od 50 respondentov, distribúcia zdravotno výchovného materiálu do škôl, lekární a iných organizácií, zabezpečená informácia na webovej stránke organizácie.

9.1.1 SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva SR je zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory, ich výskyt v populácii, cieľom je nasmerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšenie zdravotného uvedomienia. V rámci poradenského centra ochrany a podpory zdravia bolo vyšetrených 126 klientov, ktorým boli vykonané merania HDL cholesterolu, glukózy, triglyceridov a LDL cholesterolu, z toho bolo 116 meraní realizovaných v rámci výjazdov referátu výchovy k zdraviu a 10 v poradenskom centre ochrany a podpory zdravia. Ďalej boli realizované 2 výjazdy a vyšetrených 89 klientov, ktorým bolo vykonané meranie TK,P, cholesterolu a poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Cieľom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje jej výskyt. Pracovníci RÚVZ v rámci svojich prednášok o zdravom životnom štýle, stomatohygiene a prevencii obezity sa pravidelne venujú problematike optimálnej hmotnosti. Realizované boli 4 prednášky na tému zdravý životný štýl pre 66 žiakov stredných

škôl a 37 žiakov ZŠ v okrese Komárno a 2 prednášky pre 38 žiakov SŠ na tému „Odstráň obezitu – Hovorme o jedle“.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU: CELONÁRODNÁ MEDZINÁRODNE KOORDINOVANÁ KAMPAŇ NA ZVÝŠENIE POHYBOVEJ AKTIVITY DOSPELEJ POPULÁCIE

Cieľom uvedenej kampane je zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie pohybovej aktivity. V rámci kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ boli referátom výchovy k zdraviu zrealizované akcie, ktorých cieľom bola motivácia ľudí k pravidelnej pohybovej aktivite. Realizované boli nasledovné aktivity: v Poradenskom centre ochrany a podpory zdravia boli zrealizované 4 cvičenia, ktorých sa zúčastnilo 20 účastníkov vo veku nad 60 rokov. Pre študentov stredných škôl v okrese Komárno boli zrealizované 4 prednášky na tému „Zdravý životný štýl“ s počtom edukovaných pre 66 študentov, a 1 prednáška pre 37 žiakov ZŠ. Pre veľký záujem škôl o danú problematiku v edukačnom programe naďalej pokračujeme.

Zorganizovaná bola zdravotno-výchovná akcia III. ročník prechádzky na podporu a rozvoj zdravia pod názvom „Prechádzkou ku zdraviu“, ktorá sa konala dňa 23.05.2015 s počtom účastníkov 39, z toho 8 detí vo veku do 12 rokov, 5 detí vo veku do 18 rokov a 26 dospelých. Trasa viedla popri pravom brehu rieky Váh, vzdialenosť 7750 m, pre deti bola skrátaná trasa. Pre účastníkov bolo zabezpečené malé občerstvenie a výchovno-vzdelávací materiál. Nízku účasť tohtoročnej akcie možno pripísať nepriaznivému počasiu (dážď). Akciu plánujeme zrealizovať ešte raz v septembri tohto roku. Referát výchovy k zdraviu vyzval Klub dôchodcov Komárno k aktívnej účasti akcie „Prechádzkou ku zdraviu“, nikto sa však nezúčastnil, čo možno pravdepodobne pripísať taktiež k nepriaznivému počasiu.

Zabezpečená bola informácia o plánovaných aktivitách na webovej stránke organizácie, na facebookovej stránke organizácie a základné, stredné a špeciálne školy boli o akciách informované listom.

Plánované akcie boli medializované prostredníctvom regionálnej tlače (dvojtyždenníku Komárňanské listy), regionálnej tlače „Naše novinky“ a prostredníctvom regionálnej televízie - TV Komárno.

V rámci Poradenského centra na ochranu a podporu zdravia bolo vykonané meranie cholesterolu, krvného tlaku a edukačnej činnosti pre 47 záujemcov na Komárňanských dňoch. Zabezpečili sme distribúciu a následne zber Účastníckych listov – Vyzvi srdce k pohybu. Zorganizovaná bola výtvarná súťaž pre deti ZŠ pod názvom „Zdravý životný štýl očami detí“, do ktorej sa zapojilo 5 škôl.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Pracovníci RÚVZ sa v rámci projektu „Zdravý životný štýl“ venovali problematike užívania alkoholu, resp. abstinencii od alkoholu.

Vykonaných bolo 5 prednášok 103 žiakov stredných a základných škôl.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Cieľom uvedeného projektu je zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí, ako aj eliminovať ich sociálnu izoláciu. V rámci projektu boli vykonané cvičenia na podporu a rozvoj zdravia v priestoroch RÚVZ so sídlom v Komárne. Cviky sú zamerané

predovšetkým na precvičovanie svalov chrbtice, vhodné sú pre všetky vekové kategórie. Súčasťou cvičenia je aj nácvik relaxačných techník. Realizovaných bolo cca 25 cvičení celkovo pre 125 účastníkov vo veku nad 60 rokov. Pre 32 klientov Domov sociálnych služieb boli zrealizované 2 prednášky na tému „Prevencia Alzheimerovej choroby“.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Pre deti materských škôl, žiakov základných a špeciálnych škôl bola zorganizovaná výtvarná súťaž pod názvom „Zdravý životný štýl očami detí“, do ktorej sa zapojilo 5 škôl.

V súvislosti so Svetovým dňom vody bola vykonaná 1 prednáška pre 19 žiakov základných škôl. K danej problematike bol zverejnený článok na webovej stránke organizácie a v priestoroch organizácie bola vytvorená nástenka. Zorganizovaná bola zdravotno-výchovná akcia III. ročník prechádzky na podporu a rozvoj zdravia pod názvom „Prechádzkou ku zdraviu“, ktorá sa konala dňa 23.05.2015, a ktorej sa zúčastnilo 8 detí vo veku do 12 rokov a 5 detí vo veku do 18 rokov. Trasa viedla popri pravom brehu rieky Váh, vzdialenosť 7750 m, pre deti bola skrátaná trasa. Pre účastníkov bolo zabezpečené malé občerstvenie a výchovno-vzdelávací materiál. Ďalšie čiastkové aktivity v súlade s prioritami Národného programu starostlivosti o deti a dorast sú realizované formou prednášok, ktoré sú podrobne popísané v predchádzajúcej časti.

9.6.2. ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKOHO VEKU – STOMATOHYGIENA.

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 – 6 ročné deti. Zdravotno výchovné aktivity sú zamerané na nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovania postojov detí k správnej výžive. Zrealizovaná bola 1 prednáška na tému „Stomatohygiena“ u detí predškolského veku pre 17 detí MŠ a premietnuté boli 2 rozprávky s danou tematikou.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Pracovníci PCOaPZ v prvom polroku 2015 vyšetrili 126 klientov, bolo realizovaných 7 výjazdov na vybrané miesta v okrese Komárno.

Dňa 30. apríla 2015 pracovníci PCOaPZ v rámci Komárňanských dní v centre mesta Komárno merali tlak krvi a vyšetrili hladinu cholesterolu - podľa potreby poskytli aj individuálne poradenstvo 47 záujemcom.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Košiciach**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

Sledovanie kvality pitnej vody

Zamestnanci odboru hygieny životného prostredia a zdravia vykonávajú pravidelný monitoring kvality pitnej vody a štátny zdravotný dozor (ŠZD) nad kvalitou pitnej vody určenej na hromadné zásobovanie obyvateľstva. V I. polroku 2015 v rámci monitoringu kvality pitnej vody odobrali spolu 177 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov - z toho v rozsahu kontrolného (minimálneho) monitoringu kvality pitnej vody bolo odobratých 139 vzoriek pitnej vody a v rámci preverovacieho (úplného) monitoringu 38 vzoriek. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo 48 vzoriek nevyhovujúcich. V týchto vzorkách nebolo zistené významné prekročenie limitných hodnôt. Vo viacerých prípadoch išlo iba o mierne prekročenie medzných hodnôt ukazovateľa: koliformné baktérie, železo, mangán, voľný chlór a pach, v 13 vzorkách nebola dodržaná stanovená odporúčaná hodnota ukazovateľov: Ca, Mg, Ca+Mg. Kontrolné vzorky vody už boli v súlade s limitnými hodnotami Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, v znení nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z. z. Štátny zdravotný dozor nad kvalitou pitnej vody určenej na hromadné zásobovanie obyvateľstva bol vykonávaný v súlade s usmerneniami hlavného hygienika SR. Bol zameraný na kontrolu kvality vody vo vodovodoch s kolísavou kvalitou a na úpravu vody. V rámci výkonu ŠZD v okresoch Košice - mesto a Košice - okolie bolo odobratých spolu 39 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov a 5 vzoriek z verejných studní. Okrem toho zamestnanci oddelenia hygieny pitnej vody odobrali ďalších 40 vzoriek pitnej vody určenej na hromadné zásobovanie obyvateľstva v rámci platených služieb.

V dôsledku nevyhovujúcej kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch neboli riešené žiadne infekčné alebo neinfekčné ochorenia u spotrebiteľov.

Sledovanie kvality vody na kúpanie

Pracovníci odboru hygieny životného prostredia a zdravia pravidelne monitorujú kvalitu vody na kúpanie v troch prírodných vodných nádržiach (ide o dve nádrže s vodou určenou na kúpanie a jedno prírodné kúpalisko). Sporadicky, resp. podľa potreby, odoberajú v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru (ďalej len ŠZD) vzorky vody na kúpanie aj z ďalších prírodných vodných plôch, ktoré sa nachádzajú v blízkosti Košíc a využíva ich na kúpanie menší počet ľudí. Tiež vykonávajú ŠZD spojený s odberom vzoriek vôd na kúpanie v umelých kúpaliskách s celoročnou i sezónnou prevádzkou, v relaxačných zariadeniach a v hotelových komplexoch vybavených bazénmi. V rámci platenej služby kontrolujú kvalitu vody na kúpanie aj v bazénoch vybudovaných v rámci zdravotníckych zariadení (výsledky analýz nie sú zadávané do Informačného systému Vody na kúpanie). Pri výkone ŠZD dôsledne dbajú na dodržiavanie zásad ochrany zdravia zákazníkov i zamestnancov jednotlivých zariadení a na pravidelné predkladanie výsledkov prevádzkovej kontroly kvality vody na kúpanie.

V prvom polroku 2015 bolo v prevádzke 5 sezónnych kúpalísk - TRITON Košice, RYBA Košice, Mestské kúpalisko na Rumanovej ulici v Košiciach, Letný areál Mestskej krytej plavárne na Protifašistických bojovníkov 4 v Košiciach a Letné kúpalisko v Medzeve.

Celkovo bolo z 13-tich umelých bazénov prevádzkovaných na sezónnych kúpaliskách odobratých 17 vzoriek bazénovej vody, z ktorých vo všetkých skúšaných ukazovateľoch nevyhoveli 4 vzorky t. j. 23,53 %. Analyzovaných bolo spolu 202 ukazovateľov, prekročenie

medznej hodnoty bolo zistené 1x v mikrobiologických ukazovateľoch - kultivovateľné mikroorganizmy a 4x v chemických ukazovateľoch – 2x CHSK_{Mn}, 2x pH.

Ďalej bolo v prevádzke 24 zariadení s celoročnou prevádzkou, v ktorých sú situované umelé bazény s recirkuláciou vody. Mimo prevádzky bol vitálny svet v Penzióne Sivec.

Celkovo bolo z 33-och umelých bazénov s celoročnou prevádzkou odobratých 190 vzoriek vody na kúpanie, všetky v rámci prevádzkovej kontroly kvality vody (73 vzoriek bolo vyšetrených v iných akreditovaných laboratóriách a 117 vzoriek vôd bolo odobratých a vyšetrených zamestnancami tunajšieho úradu ako platená služba). Požiadavkám vyhl. 308/2012 Z. z. nevyhovelo vo všetkých skúšaných ukazovateľoch 48 vzoriek t. j. 25,26 %. Celkovo bolo vyšetrených 2264 ukazovateľov, prekročenie medznej hodnoty bolo zistené 68x, z toho počtu 29x v mikrobiologických ukazovateľoch (16x kultivovateľné mikroorganizmy, 10x *Pseudomonas aeruginosa* a 3x *Staphylococcus aureus*) a 39x v chemických ukazovateľoch (12x CHSK_{Mn}, 15x pH, 5x voľný chlór a 7x viazaný chlór).

Podľa pripraveného programu monitorovania boli odoberané vzorky vody z VUK Pod Bukovcom a Ružín. V prvom polroku 2015 boli odobraté 4 vzorky vôd v rozsahu ukazovateľov podľa vyhl. MZ 309/2012 Z. z. o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie v znení neskorších predpisov. Prekročenie medznej hodnoty zistené nebolo. Prírodná vodná plocha „Plážové kúpalisko Jazero“ v MČ Košice – Nad Jazerom bola v I. polroku 2015 monitorovaná už od marca, nakoľko sa pripravuje v rámci projektu „Návrh opatrení na elimináciu výskytu siníc v rekreačnej časti jazera v MČ Košice – Nad Jazerom“ aplikácia prípravkov na zlepšenie kvality vody, ktorá má byť realizovaná v dňoch 8. 7. - 10. 07. 2015. Štrkovisko Jazero nebude v tejto kúpacjej sezóne prevádzkované ako prírodné kúpalisko, avšak MČ Košice – Nad Jazerom zabezpečí pre návštevníkov záchody, sprchy, čistenia a kosenie pláží a odvoz komunálneho odpadu.

Celkovo bolo z tejto prírodnej vodnej plochy odobratých a vyšetrených 18 vzoriek vôd. Kvalita vody zatiaľ vyhovuje na kúpanie. Medzná hodnota v ukazovateľoch cyanobaktérie a chlorofyl zatiaľ nebola prekročená.

Environmentálny hluk

Monitorovanie hladín hluku v životnom prostredí bolo v Košiciach v prvom polroku 2015 vykonané v rámci riešenia podnetu na obťažovanie hlukom z prevádzky autobusov MHD na Rooseveltovej ulici. Táto ulica je v tomto roku preťažená dopravou z dôvodu odklonu MHD pre rekonštrukciu električkových tratí v meste. Meranie preukázalo prekročenie prípustných hodnôt hluku pre hluk z pozemnej dopravy vo vonkajšom prostredí, a to vo večernom čase o 10,1 dB a v nočnom čase o 16,0 dB. RÚVZ so sídlom v Košiciach inicioval pracovné rokovania so zástupcami Mesta Košice a zástupcami Dopravného podniku mesta Košice a. s., za účelom prijatia opatrení. V súčasnosti prebieha hľadanie konkrétnych nápravných opatrení na zníženie hlučnosti z dopravy.

Ultrafialové žiarenie

V I. polroku 2015 bolo na území mesta Košice a Košice – okolie v prevádzke 38 solárií. Výsledky meraní UV žiarenia z opaľovacích prístrojov predložili regionálnemu hygienikovi prevádzkovatelia 19 solárnych zariadení, všetky vyhoveli legislatívne stanoveným limitom. V ostatných solárnych zariadeniach ešte nedošlo k výmene ultrafialových žiaričov v prístrojoch po nadobudnutí účinnosti vyhlášky 75/2014 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 554/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo, preto meranie ultrafialového žiarenia bude u nich postupne po výmene realizované.

Mikrobiologická a biologická analýza vzoriek pitných vôd

V rámci ŠZD a monitoringu kvality pitnej vody sa podľa platnej legislatívy za I. polrok 2015 analyzovalo 701 vzoriek pitných vôd, z toho 336 vzoriek pitných vôd pre RÚVZ Košice, pre RÚVZ Michalovce 123 vzoriek, RÚVZ Rožňava 139 vzoriek a RÚVZ Trebišov 103 vzoriek. Z celkového počtu analyzovaných vzoriek pitných vôd bolo po mikrobiologickej stránke pozitívnych 42 vzoriek vôd z vodovodov, 44 zo studní, 2 vzorky z vrtov a 3 vzorky z prameňov, spolu je to 92 pozitívnych vzoriek, čo predstavuje 13,1% z celkového počtu.

Biologickým požiadavkám na kvalitu pitnej vody nevyhovelo 14 vzoriek a to v ukazovateli abiosestón a živé organizmy.

V súvislosti s hnačkovým ochorením bolo analyzovaných 8 vzoriek na prítomnosť baktérií rodu Salmonella, všetky s negatívnym výsledkom.

Mikrobiologická a biologická analýza piesku

Za I. polrok 2015 sa analyzovalo 21 vzoriek piesku, z toho pre odbor HDaM RÚVZ Košice 16 vzoriek a RÚVZ Trebišov 5 vzoriek piesku, podľa ukazovateľov uvedených vo Vyhláske MZ SR č.521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská.

Všetky analyzované vzorky vyhovelí limitom pre mikrobiologické aj biologické ukazovatele.

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach sa podieľa v rámci plnenia Protokolu o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier na plnení národného cieľa č. 4 t. j. „Pesticídy v pitnej vode“.

Výsledkom plnenia tejto úlohy bude spracovanie usmernenia pre sledovanie pesticídov v pitnej vode z hľadiska pôsobnosti orgánov verejného zdravotníctva a vodárenských spoločností, resp. prevádzkovateľov verejných vodovodov. Podrobnejšie informácie o plnení národného cieľa č. 4 uvádzame pri plnení úlohy číslo 1.5 (pozri nižšie).

1.3 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

V roku 2014 a do polroku 2015 práce na úlohe plnili pracovníci UVZ SR - gestor úlohy, praktická časť úlohy bude plnená v ďalšom období.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia.

Cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parnskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

V r. 2014 bola uskutočnená dotazníková štúdia na jednotlivých vybraných školách. Odborní pracovníci RÚVZ so sídlom v Košiciach zabezpečili vyplnenie dotazníkov žiakmi vo veku 9 - 12 rokov, ich rodičmi, zamestnancami škôl, správcami škôl a zriaďovateľmi škôl. Na každej vybratej škole bol zároveň vykonaný cielený štátny zdravotný dozor odbornými pracovníkmi jednotlivých RÚVZ v kraji. Celkovo v lokalite Košice – mesto boli vybraté

2 základné školy (ZŠ sv. Cyrila a Metoda na Bernolákovej ulici č. 18 a ZŠ na Gemerskej ulici č. 2). a žiakmi oboch škôl bolo vyplnených spolu 240 dotazníkov, 4 dotazníky boli vyplnené riaditeľmi škôl, 10 dotazníkov vyplnili učitelia, 120 dotazníkov bolo vyplnených rodičmi a 7 dotazníkov vyplnili odborní pracovníci odboru HDM RÚVZ so sídlom v Košiciach v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, zameraného na úroveň zariadení na osobnú hygienu žiakov.

V prvom polroku 2015 boli informácie zo všetkých dotazníkov prenášané do tzv. mustier - súborov v programe Excel, a k termínu 30. 6. 2015 boli zaslané na ďalšie spracovanie na ÚVZ SR so sídlom v Bratislave.

Realizácia úlohy odborom hygieny detí a mládeže v sledovanom období:

V mesiaci máj 2015 boli vykonané pracovníkmi odboru HDM inšpekcie v triedach Základnej školy sv. Cyrila a Metoda Bernolákova 18 a Základnej školy Gemerská 2 na území mesta Košice (celkový počet tried bol 6) v ktorých žiaci vyplňali dotazníky v I. etape projektu.

Získané podklady od prevádzkovateľov škôl - 4 dotazníky boli vyplnené riaditeľmi škôl, 10 dotazníkov vyplnili učitelia a 7 dotazníkov vyplnili pracovníci odboru HDM v rámci kontroly zariadení na osobnú hygienu (WC a umývárne) boli zadané do mustry, do mustry boli zadané aj inšpekčné dotazníky spracované v mesiaci máj 2015.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Úloha sa plní od roku 2014, kedy bol vypracovaný zoznam metabolitov pesticídnych látok a ich účinných látok, ktoré v súčasnosti predstavujú riziko znečistenia najmä pre podzemné vody na Slovensku. Pre celé územie SR boli vytypované tieto účinné látky: acetochlór, glyphosat, propisochlor, s-metolachlor, mcpa, terbuthylazine, metazachlor.

V priebehu I. polroka 2015 bola nadviazaná spolupráca so spoločnosťou „Pražské vodovody a kanalizácie, a. s.“, kde riešia podobnú problematiku. Po získaní informácií z Národného referenčného laboratória pre pesticídy Univerzity veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach a doručení zoznamu metabolitov pesticídnych látok a ich účinných látok boli pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Košiciach oslovené ďalšie inštitúcie so žiadosťou o spoluprácu, a to VÚVH Bratislava, ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ so sídlom v Nitre. V súčasnosti sa prehodnocujú údaje o ekotoxicite, resp. toxicite vybraných pesticídnych látok (acetochlór, glyphosat, propisochlór, s-metolachlór, mcpa, terbuthylazine, metazachlór) a laboratórne možnosti ich stanovovania vo vybraných regionálnych úradoch verejného zdravotníctva.

V plnení úlohy sa pokračuje aj naďalej, cieľom tejto úlohy je vypracovanie metodického usmernenia pre výrobcov a dodávateľov pitnej vody a orgány verejného zdravotníctva. Usmernenie bude zamerané na sledovanie týchto látok v pitných vodách, ako aj na hodnotenie ich laboratórných nálezov z hľadiska ochrany zdravia obyvateľstva.

2 Odbor preventívneho pracovného lekárstva

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V 1. polroku 2015 bolo vydaných 24 rozhodnutí na zaradenie prác do 3. a 4. kategórie, a to:

- a) 21 rozhodnutí na základe prehodnotenia zdravotných rizík s tým, že staré rozhodnutia na zaradenie prác do kategórie stratili účinnosť právoplatnosťou vydaných nových rozhodnutí.
- b) 3 rozhodnutia na základe návrhov zamestnávateľa na zaradenie prác do kategórie, pričom podkladom bola objektivizácia faktorov práce a pracovného prostredia a hodnotenie zdravotných rizík.

Bolo zrušených 21 rozhodnutí na zaradenie prác do 3. kategórie a 4. kategórie z dôvodu prehodnotenia zdravotných rizík, organizačných zmien a ukončenia činnosti prevádzok.

Zamestnávateľom bolo uložených 5 pokút za neplnenie povinností na ochranu zdravia pri práci na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú práce v 3. a 4. kategórii, v sume 950€, a to v 2 prípadoch za nezabezpečenie výkonu lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci u zamestnancov vykonávajúcich práce v 3. a 4. kategórii a v 3 prípadoch za nepredloženie informácie o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie k 31. 12. 2014.

V sledovanom období bolo na rizikových pracoviskách vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru 108 kontrol, pri ktorých boli zamestnancom rozdane na vyplnenie kontrolné listy informovanosti v počte 91 (typ B – 3, C – 15, H – 45, K – 4, V - 24).

Evidencia rizikových prác bola priebežne doplňovaná a aktualizovaná v programe ASTR_2011.

**Údaje v tabuľke porovnávajú počty vydaných rozhodnutí a ŠZD
v rovnakom období za prvý polrok rokov 2014 a 2015.**

<i>Rok</i>	<i>Prvý polrok 2014</i>	<i>Prvý polrok 2015</i>	<i>trend</i>
Nové rozhodnutia RP	4	3	- 01
Prehodnotenú rozhodnutia RP	23	21	- 02
Vydané rozhodnutia spolu	27	24	- 03
Zrušené rozhodnutia RP	26	25	- 01
ŠZD – previerky RP	88	108	+ 20

**Prehľad počtu exponovaných zamestnancov rizikovým faktorom a subjektov s RP
za rok 2014 a polrok 2015**

Okres	Za rok 2014			Za polrok 2015		
	Počet subjektov	Počet zamestnancov v riziku		Počet subjektov	Počet zamestnancov v riziku	
		celkom	z toho ženy		celkom	z toho ženy
Košice I, II, III, IV a Košice – okolie	104	11 986	1 112	104	11 948	1 115

**Prehľad počtu exponovaných zamestnancov rizikovým faktorom
za obdobie rokov 2011 - 2015**

<i>Počet exponovaných rizikovým faktorom</i>									
Za 1. polrok 2015		2014		2013		2012		2011	
Spolu	ženy	spolu	ženy	Spolu	ženy	Spolu	ženy	spolu	ženy
11 948	1 115	11 986	1 112	12 263	1 107	12 386	1 069	12 076	1 043

Z prehľadu je zrejmé, že v období 1. polroka 2015 došlo k zníženiu počtu zamestnancov zaradených do 3. a 4. kategórie o 38 oproti minulému roku, a to v dôsledku prehodnotenia zdravotných rizík v existujúcich prevádzkach, zníženia stavu zamestnancov a ukončenia činnosti, resp. výroby.

Dosiahnuté výsledky:

Pevný aerosól

ODBER	POČET VZORIEK	POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ
<i>osobný</i>	<i>143</i>	<i>462</i>	<i>571</i>
<i>stacionárny</i>	<i>2</i>	<i>20</i>	<i>24</i>
Spolu	145	482	595

Stanovenie koncentrácie pevných aerosólov bolo *Odborom chemických analýz* vykonávané za účelom objektivizácie pracovného prostredia v okresoch Košice a Košice – okolie, Trebišov, Rožňava, Poprad, a to pre PZS Medison, Ergomed a ProCare. Prevádzky, na ktorých sa vykonávali odbery boli: TEKO Košice, Alette–Píla a Stolárstvo Vyšná Myšľa, TOM TERM Medzev (výroba kúpeľňových radiátorov), Pekárne Fresh – Barca, Sečovce, Hydina Slovensko Rožňava, Zlievareň Strojchem Svit. Prekročenie limitných hodnôt bolo zistené:

Zlievareň Strojchem Svit – z 10 osobných odberov bola celková koncentrácia pevného aerosólu prekročená 7-krát, z toho 3-krát viac ako dvojnásobne, respirabilná koncentrácia bola prekročená v 3 prípadoch menej ako 2-násobne:

TOM TERM Medzev – z dvoch osobných odberov bol jeden prekročený menej ako 2-násobne

Hydina Slovensko Rožňava – 1 osobný odber prekročený menej ako 2-násobne

Pekáreň Fresh Sečovce – 2 osobné odbery, v oboch prípadoch prekročenie menej ako 2-násobné

Chemické faktory v ovzduší

ODBER	POČET VZORIEK	POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ
<i>Osobný</i>	<i>15</i>	<i>94</i>	<i>158</i>
<i>stacionárny</i>	<i>152</i>	<i>708</i>	<i>1178</i>
Spolu	167	802	1336

Stanovenie koncentrácie chemických faktorov bolo vykonané v okresoch Košice, Košice okolie a Poprad. V okrese Košice sme vykonali odbery v *IEE SENSING Veľká Ida*, sledované boli prchavé organické látky, koncentrácie boli v limite.

Zimný štadión Čaňa – v januári a februári boli vykonané merania oxidu uhoľnatého na piatich miestach štadiónu, pri prvom meraní boli stredné hodnoty koncentrácií na všetkých miestach prekročené, pri druhom meraní po úprave režimu práce s roľbou boli v limite. Ďalšie meranie bolo vykonané v apríli v rámci ŠZD na základe sťažnosti. Merania v tomto prípade nepreukázali prekročenie hodnôt.

Oxid uhoľnatý bol meraný ešte v *Zlievárni Strojchem Svit*, kde boli výsledky v limite.

Pre *PZS ProCare HIS-DG s.r.o.* sme vykonali merania formaldehydu – 3 osobné odbery v limite.

Ústav Anatómie UPJŠ Košice – boli vykonané stacionárne aj osobné merania formaldehydu, ktoré boli v limite. Na tomto pracovisku vykonali opatrenie týkajúce sa zloženia používaného roztoku na uchovávanie kadáverov a fixáciu orgánov, kde bol vylúčený formaldehyd, čím sa podarilo znížiť aj koncentrácie v ovzduší.

Ďalšie merania formaldehydu boli vykonané vo vnútornom ovzduší *súkromného bytu* a v štátnom podniku *Lesy SR*, v oboch prípadoch nebolo zistené prekročenie.

V spoločnosti *TOM TERM* bolo meranie kyseliny fosforečnej formou stacionárnych odberov, výsledky boli v limite.

Pre spoločnosť *TERICHEM Svit* sme vykonali odber vzoriek na stanovenie zinku a oxidu zinočnatého, analýzu vzoriek na základe objednávky vykonal RÚVZ Banská Bystrica, výsledky boli na rozhraní limitu, nedalo sa posúdiť jednoznačne prekročenie.

Biologické expozičné testy

CHEMICKÝ FAKTOR	POČET VZORIEK			POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ
	dodaných	odobraných	analyzovaných		
	2015				
<i>ALA a Pb</i> v moči	12	-	11	33	104
Spolu	-	-	11	33	104

Zo *Železničného zdravotníctva Košice* boli analyzované vzorky moču na stanovenie kyseliny delta-aminolevulovej a olova a vzorky krvi na stanovenie olova. Súčasťou analýzy biologického materiálu je aj stanovenie kreatinínu v moči z dôvodu prepočtu koncentrácie kyseliny delta-aminolevulovej a olova v moči na kreatinín.

Z analyzovaných vzoriek u jednej pracovníčky s vekom pod 45 r. z fy U-shin s. r. o. pri letisku bolo zistené menej ako 2-násobné prekročenie kyseliny δ -amino levulovej po prepočte na kreatinín.

Počet vzoriek olova v krvi je uvedený v úlohe 7.8

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V sledovanom období bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) vykonaných 6 kontrol zameraných na kontrolu dodržiavania ustanovení právnych predpisov na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. V dvoch prípadoch išlo

o pracoviská Ústavu fyziológie hospodárskych zvierat SAV, konkrétne Oddelenie fyziológie vývinovej reprodukcie a Oddelenie fyziológie tráviaceho traktu. Veľmi toxické a toxické látky a zmesi sa tu používajú pri laboratórnych analýzach. Na obdobné účely sa tieto látky používajú aj na Ústave experimentálnej medicíny Lekárskej fakulty UPJŠ a na Neurobiologickom ústave SAV. V Kontrolnom laboratóriu Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv (ďalej len ŠÚKL) je činnosť zameraná na fyzikálno-chemické analýzy hromadne vyrábaných liečivých prípravkov, individuálne pripravených liečivých prípravkov a čistenej vody. V odvetví poľnohospodárstva bol ŠZD vykonaný na družstve Nová Bodva v Turnianskej Novej Vsi.

Okrem toho bolo vykonaný ŠZD vo firme Daniel Repka – Deratex Eko, ktorej predmetom činnosti je výkon deratizácie, dezinfekcie a dezinfekcie (ďalej len výkon DDD). Bolo zistené, že pri výkone DDD sa nepoužívajú veľmi toxické látky a zmesi ani toxické látky a zmesi.

V prvom polroku 2015 boli vydané 4 súhlasné rozhodnutia na používanie veľmi toxických látok a zmesí pre Ústav experimentálnej medicíny Lekárskej fakulty UPJŠ, Kontrolné laboratórium ŠÚKL, Neurobiologický ústav SAV a Družstvo Nová Bodva, kde sa pri regulácii živočíšnych škodcov používa prípravok na báze fosfidu hlinitého. Pre Ústav experimentálnej medicíny Lekárskej fakulty UPJŠ a ŠÚKL bol jedným rozhodnutím vydaný aj súhlas na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov.

Porušenie predpisov na ochranu zdravia pri používaní veľmi toxických, prípadne toxických látok a zmesí nebolo v priebehu polroka zaznamenané.

Odbor PPL vypracoval v priebehu 1. polroka 63 odborných vyjadrení formou interných oznámení pre odbory HDM a HŽP k prevádzkovým poriadkom pre prácu v expozícii chemickým faktorom, pričom v 1 prípade upozornil na splnenie požiadavky na odbornú spôsobilosť na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami používanými na základnej škole.

Bolo zistené, že vo väčšine prevádzkových poriadkov pre prácu v expozícii chemickým faktorom predkladaných po 01. 06. 2015 nie sú chemické faktory (látky aj zmesi) klasifikované podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, ale podľa smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES.

V sledovanom období bolo vydaných 25 osvedčení (o 10 menej ako v prvom polroku 2014), pričom všetky osvedčenia sa týkali práce s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami (ďalej VTLaZ a TLaZ). Na základe skúšky boli vydané 2 osvedčenia, bez vykonania skúšky, t. j. na základe overenia dĺžky odbornej praxe 23 osvedčení.

Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti zasadala 1x.

Nebolo vydané ani jedno osvedčenie o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie. Boli predložené potvrdenia o absolvovaní aktualizácie odbornej prípravy.

Mimoriadna situácia, resp. havária v súvislosti s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami nebola zaznamenaná.

	Počet
Previerky	6
Osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prácu s VTLaZ a TLaZ	25

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

RÚVZ so sídlom v Košiciach (ďalej len RÚVZ KE) vydal v 1. polroku 2015 jedno rozhodnutie na zaradenie prác do 3. kategórie pre expozíciu karcinogénnym a mutagénnym faktorom, konkrétne šesťmocnému chrómu (Cr^{6+}) pri povrchovej úprave plechov pre DZ Mechanika spoločnosti U. S. Steel Košice, s.r.o.

V porovnaní s 1. polrokom 2014 môžeme konštatovať mierny pokles počtu zamestnancov zaradených do 3. a 4. kategórie práce pre expozíciu karcinogénnym a mutagénnym faktorom (v 1. polroku 2014 to bolo 909 zamestnancov, z toho 237 žien, kým v 1. polroku 2015 je to 885 zamestnancov, z toho 232 žien).

Najvyšší počet exponovaných zamestnancov je na DZ Koksovňa v spoločnosti U. S. Steel Košice, konkrétne ide o expozíciu polycyklickým aromatickým uhl'ovodíkom (ďalej len PAU). Celkový počet exponovaných je 537 zamestnancov, z toho 28 žien, pričom v 4. kategórii je evidovaných 116 zamestnancov a v 3. kategórii 371 zamestnancov, z toho 28 žien.

Na druhom mieste v počte exponovaných sú zdravotnícke zariadenie, v ktorých je do 3. kategórie zaradená práca s cytostatikami, s celkovým počtom exponovaných 158, z toho 147 žien (zdroj ASTR). Ide o Východoslovenský onkologický ústav a.s., Kliniku hematológie a onkohematológie UNLP Košice, Nemocničnú lekáreň UNLP a Oddelenie detskej onkológie a onkohematológie Detskej fakultnej nemocnice Košice.

V sledovanom období boli vydané štyri súhlasné rozhodnutia na činnosti spojené s používaním, manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov. V troch z nich (Ústav experimentálnej medicíny LF UPJŠ, Štátny ústav pre kontrolu liečiv – kontrolné laboratórium a Neurobiologický ústav SAV) bol v jednom rozhodnutí zároveň vydaný súhlas na používanie veľmi toxických látok a zmesí, pričom uvedené subjekty sa už nachádzajú v evidencii organizácií, v ktorých sa používajú chemické karcinogény a mutagény. Novým subjektom je spoločnosť U. S. Steel Services s.r.o., prevádzka Práčovňa, v ktorej sa perú a chemicky čistia pracovné odevy z DZ Koksovňa, kde sú zamestnanci exponovaní polycyklickým aromatickým uhl'ovodíkom.

Odbor PPL vypracoval v priebehu 1. polroka 63 odborných vyjadrení formou interných oznámení pre odbory HDM a HŽP k prevádzkovým poriadkom pre prácu v expozícii chemickým faktorom, pričom v jednom prípade (Základná škola Gemerská 2) upozornil na zákaz používania chemických karcinogénov a mutagénov pri výučbe.

V sledovanom období bolo vydaných 24 súhlasných rozhodnutí na činnosti spojené s manipuláciou s materiálmi obsahujúcimi azbest, čo je o 10 rozhodnutí viac, ako v 1. polroku 2014. Činnosti spojené s odstraňovaním azbestu v exteriéri boli posudzované v 15-tich prípadoch, z toho v 10-tich prípadoch bol azbest odstraňovaný zo striech rodinných domov a v 5-tich prípadoch zo striech budov slúžiacich na podnikanie. V interiéroch boli predmetom demontáže azbestocementové lávky (AZC) v káblových kanáloch v areáli spoločnosti USSK (4 rozhodnutia) a AZC priečky (5 rozhodnutia).

Boli vykonané dve kontroly v rámci ŠZD zamerané na dodržiavanie nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci a to pri odstraňovaní strešnej krytiny z kravína na HD v Rozhanovciach (práce zabezpečovala spoločnosť Skoba – výškový servis, s.r.o.) a pri odstraňovaní AZC strešnej krytiny z rodinného domu na Žatevnej 4 v Košiciach (realizátorom prác bola spoločnosť Astana s.r.o.).

Boli prešetrované aj dva podnety na výskyt azbestu, resp. neodbornú manipuláciu pri odstraňovaní (AZC) materiálov. V prvom prípade išlo o výskyt AZC dosiek pri rekonštrukcii a modernizácii kotla K7 na DZ Energetika spoločnosti U. S. Steel Košice, s.r.o., pričom

podnet bol uzavretý ako neopodstatnený. Druhý podnet, týkajúci sa odstraňovania AZC strešnej krytiny z rodinného domu na Žiackej 22 v Košiciach nebol zatiaľ uzavretý. Pri prešetrovaní podnetu na mieste bolo zistené, že pôvodný rodinný dom bol zbúraný a na stavenisku ostala len stavebná sutina a kamene.

Problematika znižovania zdravotných rizík z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém bola aj naďalej zameraná na ich aktívne vyhľadávanie.

Pri výkone ŠZD v spoločnosti KUENZ-Sk s. r. o. bolo zistené používanie novej náterovej látky s obsahom izokyanátov, ktoré patria do triedy karcinogény kategórie 2. Uvedená spoločnosť predložila k týmto náterovým látkam karty bezpečnostných údajov s klasifikáciou zmesi podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí a vypracovala interný prevádzkový predpis pre prácu s farbami s obsahom izokyanátov. Spoločnosť zabezpečila aj objektivizáciu izokyanátov v pracovnom ovzduší, pričom z výsledkov meraní vyplynulo, že neboli prekročené NPEL. Okrem toho sa tu na povrchovú úpravu sporadicky používa aj farba Agropox Minium – Teil A, obsahujúca bisfenol-A-(epichlorhydrin), t. j. látku reprodukčne toxickú. S touto náterovou látkou pracuje 5 zamestnancov.

V uplynulom polroku bolo vydané jedno rozhodnutie pre spoločnosť Kerkootherm a.s. na zaradenie prác do 3. kategórie pre chemický faktor, konkrétne olovo, ktoré je podľa nariadenia (ES) č. 1272/2008 a smernice Rady 67/548/ EHS látkou poškodzujúcou reprodukciu.

Azbest

ODBER stacionárny	POČET VZORIEK odobratých	POČET VZORIEK Analyzovaných	POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ
<i>Vnútorne ovzdušie</i>	3	3	24	36
Spolu	3	3	24	36

Boli odobraté 3 vzorky azbestu, z toho 1 vzorka v MŠ na Hrebendovej na Luníku IX po rekonštrukcii, 1 vzorka v bytovom dome pre stavebné bytové družstvo Humenné a 1 vzorka v Prešovskom kraji po demontáži azbestocementových rúr v bytovom jadre.

Odobraté vzorky boli zaslané na analýzu do NRC v Nitre.

Počet vzoriek benzo(a)pyrénu a PAU je uvedený v úlohe 7.7

Genetická toxikológia

V roku 2015 boli monitorované nasledovné pracoviská s vyhláseným rizikom karcinogenity, respektíve prevádzky s mutagénnym rizikom v pracovnom prostredí:

- U.S.Steel, s.r.o. Košice, prevádzka DZ Koksovňa - VKB1
- EBSTER CZ, s.r.o. V. Bíteš
- EBSTER SK, s.r.o. Michalovce

Expedované výsledky cytogenetickej analýzy ľudských periférnych lymfocytov v 1. polroku 2015:

101 vzoriek

- 5 pracovníkov EBSTER CZ, s.r.o. Velká Bíteš
- 2 pracovníkov EBSTER SK, s.r.o. Michalovce (odber december 2014)
- 94 vzoriek krvi z DZ Koksovňa -VKB1 (33), VKB3 (33), Chémia (28) - U. S. Steel, s.r.o. Košice (vzorky boli odobraté v roku 2014)

V 1. polroku 2015 bolo celkovo odobraných **88** vzoriek krvi:

- 4 pracovníkov EBSTER CZ, s.r.o. Velká Bíteš
- 2 kontrolné vzorky (ktoré sa neexpedujú a zostávajú na OGT, pre štatistické porovnania)
- 82 z DZ Koksovňa - VKB3,CHÉMIA, Odsírenie, Termoprocesy

Tieto vzorky sú postupne spracovávané a analyzované. Výsledky budú expedované v 2. polroku 2015.

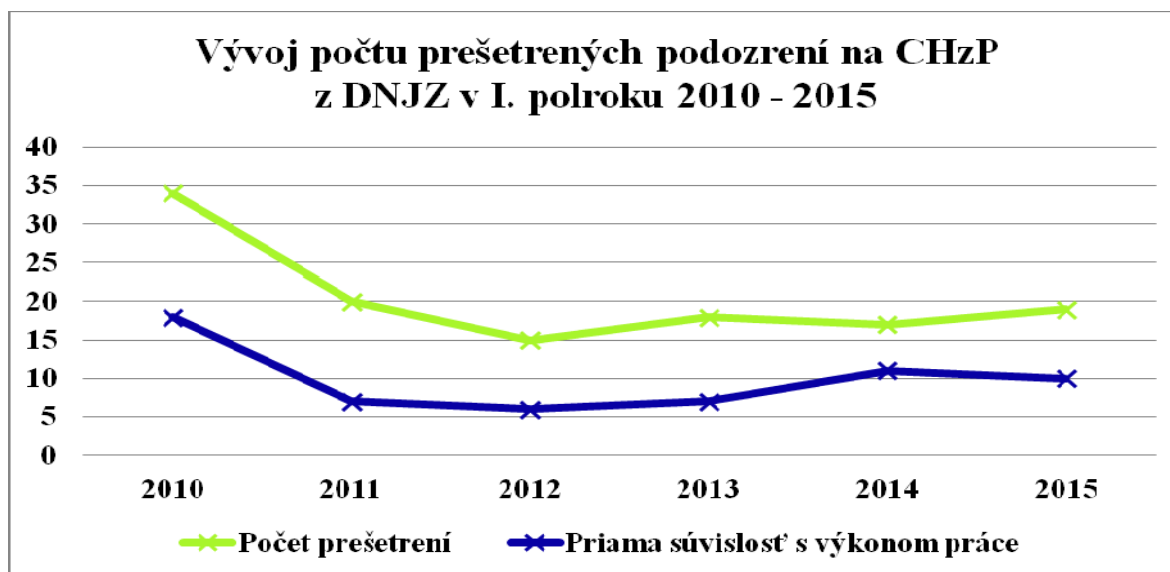
2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

K 30. 06. 2015 evidujeme v 3. a 4. kategórii prác pre faktor dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie (ďalej len DNJZ) spolu 253 zamestnancov, z toho 23 žien (zdroj ASTR). V 3. kategórii je to 243 zamestnancov, z toho 14 žien a v 4. kategórii 10 zamestnancov, z toho 9 žien.

V 1. polroku 2015 bolo prešetrených spolu 19 prípadov podozrení na chorobu z povolania z DNJZ (čo je o 2 viac ako v I. polroku 2014), pričom v 11 prípadoch bola konštatovaná možná priama súvislosť s výkonom práce (čo je rovnaký počet ako v I. polroku 2014). Počty prešetrení podozrení na chorobu z povolania z DNJZ v 1. polroku 2010 – 2015 majú po poklese v rokoch 2010 až 2012 mierne stúpajúci trend, rovnako ako počty konštatovaní novej priamej súvislosti s výkonom práce.

Údaje v tabuľke porovnávajú počty prešetrení podozrení na chorobu z povolania z DNJZ v rovnakom období za prvý polrok rokov 2010 až 2015.

ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet prešetrení	34	20	15	18	17	19
Priama súvislosť s výkonom práce	18	7	6	7	11	11

Prešetrenia podozrení na chorobu z povolania z DNJZ boli v 1. polroku 2015 vykonané v 12 spoločnostiach. Najviac prešetrení bolo vykonaných v spoločnosti U. S. Steel Košice, s. r. o., a to v 7-mich prípadoch, z toho 3x u profesie žeriavnik a 1x u profesie zvárač, elektromechanik, vodič nákladnej dopravy a skladník. Ďalšie 2 prešetrenia boli vykonané v spoločnosti RMS, a. s. Košice, a to u profesie vulkanizér a hutný murár.

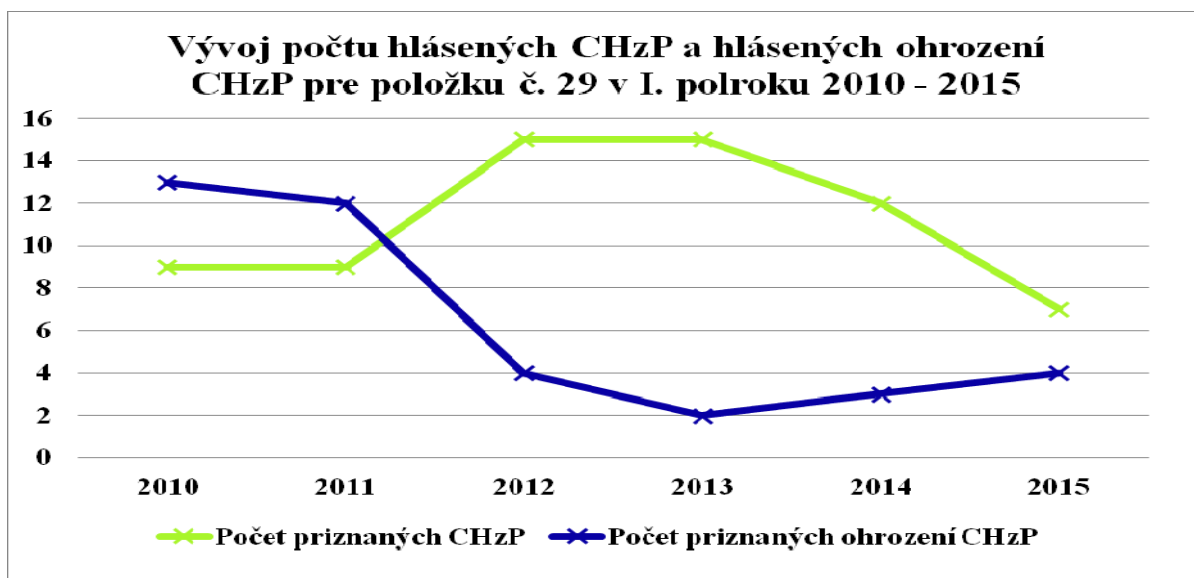
Celkom bolo prešetrovaných 16 profesií, pričom v jednom prípade išlo o aktivačnú činnosť pre obec. Prešetrenia boli vykonané u širokého spektra profesií, pričom 3x bola prešetrovaná profesia žeriavnik a 2x profesia skladník.

Podobne ako v minulých rokoch boli všetky ochorenia u prešetrovaných lokalizované na horných končatinách. Vo väčšine prešetrovaných prípadov neboli práce zaradené do 3. alebo 4. kategórie pre faktor fyzická záťaž. V 4-roch prípadoch boli práce v danej profesii zaradené do 3. kategórie pre faktor fyzická záťaž (3x U. S. Steel Košice, s. r. o., 1x RMS, a. s. Košice), v 2 prípadoch došlo počas výkonu práce k preradeniu zo 4. do 3. kategórie práce pre faktor fyzická záťaž, resp. naopak.

V sledovanom období bolo priznaných 7 chorôb z povolania pre položku č. 29 (čo je o 1 viac ako v 1. polroku 2014) a 4 ohrozenia chorobou z povolania (čo je o 3 viac ako v I. polroku 2014). V 7-mich prípadoch nebola choroba z povolania pre položku č. 29 uznaná. Choroby z povolania boli v 5-tich prípadoch priznané v spoločnosti U. S. Steel Košice, s. r. o. (čo je o 1 viac ako v I. polroku 2014) a po 1 prípade v spoločnosti Reatil Value Stores, a. s. a Slovenský plynárenský priemysel, a. s.

Údaje v tabuľke porovnávajú počty priznaných chorôb z povolania a počty priznaných ohrození chorobou z povolania pre položku č. 29 v rovnakom období za prvý polrok rokov 2010 až 2015.

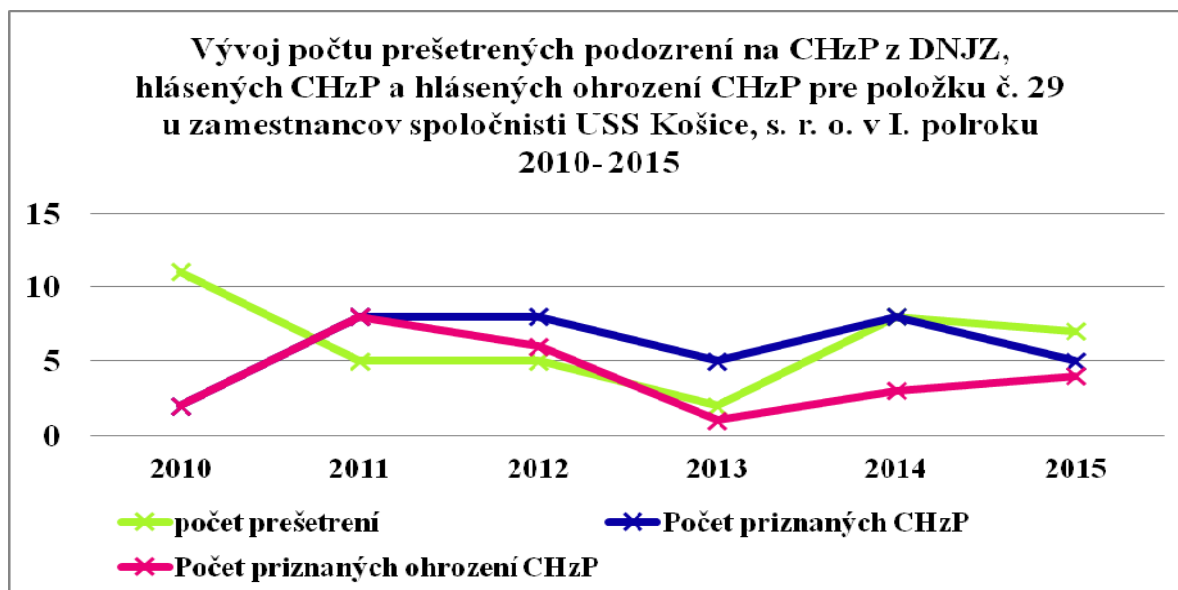
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet priznaných CHzP	9	9	15	15	12	7
Počet priznaných ohrození CHzP	13	12	4	2	3	4

Dlhodobu je v spol. U. S. Steel Košice, s. r. o., prešetrovaných najviac podozrení na chorobu z povolania z DNJZ a najviac hlásených chorôb z povolania a ohrození chorobou z povolania pre položku č. 29. V spoločnosti pracuje aj najviac zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do 3. a 4. kategórie pre faktor DNJZ. Spoločnosť každoročne zabezpečuje pre zamestnancov hodnotenie zdravotných rizík a vykonáva opatrenia na zníženie expozície zamestnancov vykonávajúcich práce v riziku DNJZ. Pri každej podstatnej zmene, ktorá by mohla mať vplyv na mieru zdravotného rizika a kategóriu práce z hľadiska zdravotných rizík, je vykonávaná objektivizácia fyzickej záťaže.

Údaje v tabuľke porovnávajú počty prešetrovaných podozrení na CHzP z DNJZ, hlásených CHzP a hlásených ohrození CHzP pre položku č. 29 u zamestnancov spoločnosti USS Košice, s. r. o. v období I. polroka 2010- 2015

ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet prešetrovaní	11	5	5	2	8	7
Počet priznaných CHzP	2	8	8	5	8	5
Počet priznaných ohrození CHzP	2	8	6	1	3	4

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1 Zdravé pracoviská

V sledovanom období boli poskytované informácie o zdraví škodlivých faktoroch práce a pracovného prostredia najmä formou osobného poradenstva, resp. pri získavaní informácií do kontrolných dotazníkov, a to priamo zamestnancom alebo ich zamestnávateľom. Samostatné regionálne aktivity neboli vykonané.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Zameranie spoločných aktivít orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce bolo pre tento rok stanovené na rokovanií Poradného orgánu hlavného hygienika SR a generálneho riaditeľa NIP pre BOZP.

Na krajskej porade PPLaT Košického a Prešovského kraja, konanej dňa 21. 04. 2015 na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bol následne dohodnutý postup pri výkone spoločných aktivít s IP Košice s tým, že v roku 2015 sa uskutočnia spoločné previerky RÚVZ a IP s nasledujúcim zameraním:

- 2 spoločné previerky v kraji budú zamerané na plnenie povinností zamestnávateľov, ktorých zamestnanci vykonávajú práce zaradené do 1. a 2. kategórie. V rámci Košického kraja budú previerky vykonané v okrese Trebišov a Michalovce.
- 2 spoločné previerky s ľubovoľným zameraním budú vykonané v Košickom kraji v okrese Košice a Rožňava.

Spoločná kontrola v okrese Košice už bola vykonaná, a to na základe spoločne riešeného podnetu v spol. Ametys, s.r.o. Košice. Zápisnica z prešetrenia bola poskytnutá na IP Košice a zaslaná bola aj na ÚVZ SR.

V rámci spolupráce s IP sa na krajskej úrovni uskutočnili 2 pracovné stretnutia s cieľom vzájomného plánovania a plnenia spoločných úloh, poskytovania informácií o postupoch pri šetrení podnetov, o zmenách v legislatíve a ich uplatňovaní v praxi. Zápisnice z pracovných stretnutí boli zaslané na ÚVZ SR.

2.3 Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Na plnení tejto úlohy sa náš úrad nepodieľal.

2.4 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí.

Na plnení tejto úlohy sa v sledovanom období náš úrad nepodieľal.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V prvom polroku 2015 bol vykonaný cieleň ŠZD v 83 prevádzkach s postavením chránenej dielne, resp. pracoviska. Bolo zistené, že zrušených bolo spolu 73 prevádzok (z 299 dozorovaných) s počtom zamestnancov so ZP 148, z toho 92 žien a 56 mužov. V 10-tich prevádzkach vykonávalo činnosť spolu 11 zamestnancov so ZP, z toho 2 muži a 9 žien. Výber prevádzok bol náhodný.

Zamestnanci v uvedených prevádzkach vykonávali jednoduché manuálne činnosti bez nadmernej fyzickej záťaže a bez expozície faktorom práce a pracovného prostredia prevažne v oblasti služieb a administratívne činnosti. Prevádzkovatelia týchto prevádzok prispôbovali pracovné podmienky charakteru zdravotného postihnutia zamestnancov. Na pracoviskách boli pre zamestnancov zabezpečené podmienky v súlade s ergonomickými, fyziologickými a psychologickými požiadavkami práce, boli vytvorené vhodné pracovné podmienky zodpovedajúce ich zdravotnému stavu a dodržiavaný osobitný režim práce. Pred zaradením na výkon pracovnej činnosti bola u zamestnancov v rámci lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci posúdená zdravotná spôsobilosť na výkon konkrétnej činnosti. Ani na jednom pracovisku nie sú zamestnanci exponovaní rizikovým faktorom a ani na jednom pracovisku neboli zaradené práce do 3. a 4. kategórie.

Porušenie ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z., všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia teda neboli zistené a prevádzkovateľom neboli nariadené žiadne opatrenia a neboli vydané ani pokyny na odstránenie nedostatkov.

V prvom polroku 2015 bolo uvedených do prevádzky 20 pracovísk s postavením chránenej dielne alebo chráneného pracoviska s počtom 23 zamestnancov, z toho 12 mužov a 11 žien s tým, že počet zamestnancov so ZP na jednom pracovisku sa pohybuje od 1 do 3 osôb. Tak ako to bolo aj v minulosti, pri uvádzaní priestorov do prevádzky nevie prevádzkovateľ preukázať, akého občana so ZP bude zamestnávať. Vyberá si z ponuky Úradu práce až po získaní štatútu postavenia chránenej dielne.

Všetky posudzované priestory splňali požiadavky ustanovené v nariadení vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

Zo spisovej dokumentácie prevádzok s chránenou dielňou, resp. prevádzkou vyplýva, že najviac zamestnancov so ZP je naďalej zamestnaných v spol. U. S. Steel Services, s. r. o., a to v 48 v rôznych profesiách. Vykonávajú nenáročné práce, ako je výdaj a príjem OOPP, opravy odevov, šitie filtračných vriec, triedenie plastov, papierového odpadu, vizuálnu kontrolu rebríkov a rôzne pomocné práce. V 11 – ich prevádzkach sú zriadené autoservisné dielne, pneuservisy alebo predajne náhradných auto - moto dielov, v 9 - ich prevádzkach sú zriadené práčovne, v 7-ich krajčírskych dielňach a v 7 – ich stolárskych dielňach. Vo väčšine týchto prevádzok pracujú prevádzkovatelia sami, ako občania so ZP a nikoho nezamestnávajú. V ostatných prevádzkach sú prevažujúcou činnosťou administratívne práce. Pracovný čas zamestnancov v týchto prevádzkach sa odvíja od ich zdravotného stavu, pracujú 8 hod alebo na skrátený pracovný čas (4 hodiny).

Pri štátnom zdravotnom dozore bolo zistené, že počty osôb so ZP sa menia a často dochádza aj k tomu, že od vydania rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky sa chránené pracoviská alebo chránené dielne väčšinou do 2 rokov zrušia. Ďalej zisťujeme aj to, že niektoré pracoviská, ktoré boli rozhodnutím RÚVZ Košice uvedené do prevádzky ako chránené pracoviská alebo chránené dielne, nedostali z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny štatút postavenia chránenej dielne.

Prehľadová tabuľka:

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu / z toho žien)	Kontrolné listy	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia
	rozhodnutí	stanovísk				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)
	20	0	299 *	83	148 / 92	4 (Z)	0	0

- ide o celkový počet dozorovaných prevádzok (chránených dielní, resp. prevádzok)

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Monitoring príjmu jódu

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Na plnenie úlohy bol rozpracovaný plán plnenia úlohy na odber vzoriek kuchynskej soli z distribučnej siete okresov Košice. Výroba resp. baliareň kuchynskej soli sa na dozorovanom území nenachádza. Podľa vypracovaného plánu bol stanovený odber vzoriek na jednotlivé mesiace počas celého roka á 2 vzorky vrátane morskej soli.

Za hodnotené obdobie bolo odobratých celkom **10 vzoriek kuchynskej soli z toho 5 vzoriek soli morskej**, s cieľom stanovenia jodidu resp. jodičnanu draselného.

Obsah jodidu draselného resp. jodičnanu draselného (vyjadrený na KI) bol vo všetkých vzorkách posúdený podľa požiadavky Potravinového kódexu SR (15 – 35 mg/kg) a zároveň podľa označenia obsahu jódu na obale výrobku.

Všetky vyšetrené vzorky vyhovelí požiadavke PK SR až na jednu vzorku, kde bol zistený vyšší obsah KI, avšak tento bol v súlade s označením na obale výrobku.

V plnení úlohy sa bude pokračovať aj v druhom polroku 2015.

V rámci tejto úlohy *bolo odborom chemických analýz* prijatých so spádových okresov 42 vzoriek, kde bolo požadovaných 128 ukazovateľov (KI, KIO₃, feroxyanidy, v niektorých aj fluór). V rámci tejto úlohy bolo vykonaných 256 analýz, v jednej vzorke s názvom „Morská soľ jodidovaná jemnozrnná“ bola stanovená nadlimitná hodnota KI (41,0 mg.kg⁻¹), v ostatných vzorkách bol obsah všetkých ukazovateľov v súlade s požiadavkami.

3.2 Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

RÚVZ so sídlom v Košiciach sa na tejto úlohe nepodieľa

3.3 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Na plnenie úlohy boli odobraté podľa plánu dve vzorky plastových predmetov určených na styk s potravinami a to: nylonová obracačka s cieľom stanovenia primárnych aromatických amínov a melamínový tanier DINO s cieľom stanovenia obsahu formaldehydu. Vzorky boli zaslané do laboratória Národného referenčného centra pre obalové materiály a predmety bežného užívania RÚVZ so sídlom v Poprade. Skúšané vzorky v sledovaných vyššie uvedených ukazovateľoch vyhoveľi požiadavkám nariadenia Komisie (EÚ) č. 10/2011 o plastových materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami a jeho dodatkov nariadenia Komisie (EÚ) č. 1282/2011, nariadenia Komisie (EÚ) č. 1183/2012 a nariadenia Komisie (EÚ) č. 202/2014.

3.4 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Na plnení úlohy sa budú zamestnanci odboru podieľať v druhom polroku.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Na plnení úlohy sa zamestnanci odboru do t. č. nepodieľali.

3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

V hodnotenom období v rámci plnenia úlohy boli zamestnancami odboru z distribučnej siete mesta Košice odobraté vzorky kozmetických výrobkov v počte **7 vzoriek kozmetických výrobkov** na laboratórne vyšetrenia. Všetky odobraté vzorky boli vyšetrené chemicky, na kontrolu dodržiavania regulovaných látok v zubných pastách pre dospelých, (obsah fluóru, peroxidu vodíka, dietylenglykolu, obsah chemických konzervačných látok kyselina benzoová, a ostatné soli kyseliny benzoovej, kyselina 4-hydroxybenzoová a jej soli a estery, kyselina sorbová kyselina salicylová, benzylalkohol, chlórbutanol) obsah ftalátov v kozmetickom výrobku na parfumáciu a obsah kyseliny thioglykolovej, pH a formaldehydu vo výrobkoch pre dospelých na vlasy.

Do t. č. sú k dispozícii výsledky štyroch vzoriek (zubné pasty a pánska toaletná voda), ktoré v sledovaných ukazovateľoch **vyhoveľi** požiadavkám nariadenia európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch v platnom znení.

3.7 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Na plnení tejto úlohy sa zamestnanci odboru nepodieľali, nakoľko na dozorovanom území nie je evidovaný výrobca ani zodpovedná osoba s výrobou resp. distribúciou

(ako zodpovedná osoba) kozmetických výrobkov, v ktorých je použitá zložka z nanomateriálov.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Plnenie úlohy sa vykonávalo podľa určenej metodiky, v stanovenom termíne. Na monitoringu sa zúčastnilo **20 klientov v 2 vekových kategóriách: muži a ženy ľahko/stredne pracujúci** (zaradení podľa členenia fyziologických skupín uvedených v Odporúčaných výživových dávkach obyvateľov SR - Vestník MZ SR čiastka 7-8/1997, číslo SOZO -1586/1997-08), a to v každej kategórii **po 5 klientov** nasledovne:

- a) ľahko pracujúce ženy, veková kategória 19-35 rokov
- b) ľahko pracujúce ženy, veková kategória 36-54 rokov
- c) ľahko pracujúci muži, veková kategória 19-35 rokov
- d) ľahko pracujúci muži, veková kategória 36-54 rokov

V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba vybraných 3 skupín prídavných látok, a to:

- E 200-E 203 Kyselina sorbová - sorbany
- E 210 – E 213 Kyselina Benzoová – benzoany
- E 960 glykozidy steviolu

a 2 aróm, a to:

- Mentofurán
- Kumarín

Spotreba týchto prídavných látok z potravín bola monitorovaná dotazníkovou metódou a laboratórnym vyšetrením vytypovaných potravín s ich predpokladaným obsahom.

Na zber dát (dotazníkovou metódou) bol použitý 1 druh dotazníka, a to **24-hodinový retrospektívny dotazník spotreby potravín/pokrmov/nápojov**.

24-hodinové dotazníky o spotrebe boli spísané klientmi retrospektívne, do ktorých uviedol každý klient konkrétny druh potraviny (jeho presný obchodný názov), presný názov pokrmu a nápoja, ktorý skonzumoval v daný deň a skonzumované množstvo uvedené v merných jednotkách. Získané údaje slúžili na zistenie najčastejšie konzumovaných pokrmov a potravín vrátane nápojov s predpokladaným obsahom sledovaných prídavných látok a aróm, ako aj na zistenie predpokladaného skonzumovaného množstva týchto potravín.

Laboratórne vyšetrenie

Na základe údajov získaných z 24-hodinových retrospektívnych dotazníkov spotreby z najfrekvencovanejšie konzumovaných potravín, ktoré obsahujú aspoň 1 sledovanú prídavnú látku príp. arómu, boli vytypované vzorky potravín za účelom ich odberu na laboratórne skúšky (stanovenie obsahu uvedených prídavných látok a aróm).

Z distribučnej siete obchodných reťazcov a predajne biopotravín bolo odobratých celkovo 7 vzoriek potravín za účelom stanovenia obsahu sledovaných prídavných látok a aróm, a to nasledovne:

- 4 vzorky potravín (2 nealkoholické nápoje, 1 nízkoenergetické stolové sladidlo, 1 koncentrát so sladidlami) boli odobraté na stanovenie obsahu kyseliny sorbovej a zároveň na stanovenie kyseliny benzoovej (okrem stolového sladidla),
- 1 vzorka na obsah glykozidov steviolu (nealkoholický nápoj),
- 1 vzorka na obsah kumarínu (cereálie so škoricou),

- 1 vzorka na obsah mentofuránu (čokoláda).

Vzorky na stanovenie obsahu kumarínu, glykozidov steviolu a mentofuránu boli zaslané na laboratórne skúšky na Úrad verejného zdravotníctva v Bratislave (ďalej len „ÚVZ SR v Bratislave“).

Spracovanie údajov z dotazníkov a výsledkov chemických laboratórnych skúšok

Získané údaje a výsledky boli vložené do určených tabuliek.

Po doručení výsledkov skúšaných vzoriek z chemického laboratória ÚVZ SR v Bratislave, budú spracované do určených tabuliek a odoslané ÚVZ SR v Bratislave pre ich ďalšie spracovanie - porovnanie získaných výsledkov s aktuálnymi hodnotami ADI.

Z prídavných látok boli *odborom chemických analýz* stanovované konzervačné látky (kyselina benzoová a kyselina sorbová). Spolu bolo spracovaných 14 vzoriek, v ktorých bolo stanovených 28 ukazovateľov a vykonaných 50 analýz.

Najčastejšie sledovanou komoditou boli šaláty (hlavne majonézové), v menšom počte aj iné komodity (zákusky, nealko nápoje, bagety, sirupy, výživové doplnky).

Výsledky analýz spĺňali požadované kritéria pre obsah týchto ukazovateľov v jednotlivých komoditách.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Cieľom projektu je zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Realizácia projektu v sledovanom období:

T. č. gestor projektu pripravuje metodiku a dotazníky.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže zistiť trendy v danej oblasti a porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdií vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Realizácia úlohy v sledovanom období :

V súčinnosti s pracovníkmi Odboru koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog MZ SR sa v čase od 23. 03. do 02. 04. 2015 uskutočnil prieskum o užívaní drog u študentov stredných škôl a žiakov základných škôl na Slovensku. Projekt bol súčasťou medzinárodného prieskumu v Európe.

Do prieskumu bolo v Košiciach zaradených 8 stredných škôl a 1 základná škola.

Celkove bolo rozdaných 760 dotazníkov, ktoré boli v mesiaci apríl 2015 zaslané na ÚVZ SR.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad *o situácii v tejto oblasti*.

Realizácia úlohy v sledovanom období :

V rámci realizácie projektu stanovenej na rok 2015 (II. etapa plnenia úlohy), pracovníci odboru HDM v mesiaci máj vykonali zber údajov od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Do súboru boli zaradené deti vo vekovej skupine 7 - 10 r., a to na území mesta Košice navštevujúce ZŠ Čordákova, Košice a na území okresu Košice - okolie ZŠ Moldava n/B. Celkový počet detí bol 60. Databáza údajov bola zistená prostredníctvom dotazníkov, odpovede boli kódované číselnými symbolmi, resp. rodičia doplnili požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bol použitý program EXCEL. Spracované údaje boli zaslané elektronicky gestorovi projektu.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Realizácia projektu v danom období:

V roku 2015 pracovníci odboru HDM už nepracujú na plnení danej úlohy, gestor projektu spracováva získané údaje do databázy, na základe ktorej bude spracovaná analýza a vyhodnotenie získaných údajov.

5 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.1. Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR

Plnenie úlohy

Rádiochemické laboratórium RÚVZ Košice zabezpečilo odbery vzoriek vôd priamo z plničiek na území Košického a Prešovského kraja v roku 2014. Z kapacitných dôvodov a z dôvodu nesplnenia požadovaných kritérií na presnosť a citlivosť stanovení rádiologických ukazovateľov v súvislosti so zastaraným proporcionálnym detektorom rádiologické vyšetrenia nevykonávalo. Stanovenia jednotlivých rádiologických ukazovateľov sa z časti vykonávali na RÚVZ v Banskej Bystrici a z časti na ÚVZ SR v Bratislave.

Údaje o odberoch, analýzach a výsledkoch rádiologických vyšetrení v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR zo vzoriek fľaškových stolových, minerálnych a liečivých vôd, odobratých na plniarniach, sú priebežne doplňané do online databázy v platforme Google Disk.

Administrátorom tejto databázy bol poverený RÚVZ Košice (RNDr. Viktor Vrábel, PhD.). Na základe pripomienok kompetentných osôb (Ing. Alžbeta Ďurecová, PhD. – RÚVZ Banská Bystrica a Ing. Martina Dubníčková – ÚVZ SR Bratislava) bol urobený upgrade tejto databázy.

Vzhľadom na to, že administrátor internetovej siete na ÚVZ SR v Bratislave Ing. Dubníčkovej doteraz nepovolil prístup do platformy Google Disk, bola táto databáza Ing. Ďurecovej, PhD. a Ing. Dubníčkovej zaslaná ako samostatný excelovský súbor. Po skompletizovaní výsledkov bude ich zhodnotenie vykonané na porade, ktorá je plánovaná na 6. júla 2015 v Banskej Bystrici.

Pokračuje skríning balených vôd zakupovaných priamo z distribučnej siete. Ten zahŕňa ako domácich, tak aj zahraničných dodávateľov. Odbery zahraničných vôd (okrem českých) z obchodnej siete, má zabezpečiť RÚVZ v Košiciach.

Vypracovaný bol zoznam voľne prístupných zdrojov minerálnych vôd, ktoré sú vo významnej miere konzumované obyvateľstvom. Konkrétne zdroje a harmonogram odberov upresnia v rámci svojej pôsobnosti jednotlivé riešiteľské pracoviská. Vykonanie odberov a rádiologických vyšetrení bude v súlade s postupmi, ktoré boli použité pre balené vody odobraté z distribučnej siete.

Vzhľadom na stále zhoršujúcu sa situáciu v personálnej oblasti a v oblasti prístrojového vybavenia na všetkých riešiteľských pracoviskách sa bude musieť HÚ realizovať dlhšie časové obdobie a to minimálne do roku 2016.

5.2. MONITOROVANIE RÁDIOAKTIVITY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ PRE ÚČELY PLNENIA POŽIADAVIEK ODPORÚČANIA EURÓPSKEJ KOMISIE A ZABEZPEČOVANIE ČINNOSTI KOMUNIKAČNÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU MEDZI ÚVZ SR A EURÓPSKOU KOMISIOU

Plnenie úlohy

Rádioaktivita stavebných materiálov

Na obsah prírodných rádionuklidov sa vyšetřila 1 vzorka stavebného materiálu a surovín. V odobratej vzorke sa stanovovala aktivita nasledujúcich rádionuklidov: ^{226}Ra , ^{232}Th , ^{40}K a index hmotnostnej aktivity - I. V sledovanej vzorke stavebného materiálu SP 15 k5-61 LABORTEST-USS Košice, bolo zistené prekročenie úrovne 120 Bq.kg^{-1} pre ^{226}Ra a dosiahla hodnotu $- 209,66 \pm 1,05 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Rádioaktivita pitných vôd

Z 91 odberových miest bolo odobratých 274 vzoriek pitných vôd a vykonalo sa v nich 274 vyšetrení.

V ukazovateli celková objemová aktivita alfa smerná hodnota $0,20 \text{ Bq.l}^{-1}$ nebola prekročená v žiadnej vzorke vody. Maximálna hodnota bola zistená vo vzorke surovej vody odobratej z vodného zdroja HGK-5 v Kechneči (okres Košice - okolie) - $a_{v,\alpha} = 0,17 \pm 0,04 \text{ Bq.l}^{-1}$.

V ukazovateli celková objemová aktivita beta namerané hodnoty neprekročili smernú hodnotu $0,50 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota bola zistená vo vzorke vody odobratej z verejného vodovodu v kuchynke na OcÚ v Haniske pri Košiciach (okres Košice - okolie) - $a_{v,\beta} = 0,21 \pm 0,03 \text{ Bq.l}^{-1}$.

V ukazovateli objemová aktivita ^{222}Rn bola smerná hodnota 100 Bq.l^{-1} prekročená vo vzorke vody odobratej z verejného vodovodu v kuchynke MŠ vo Vyšnom Klatove (okres Košice - okolie) - $a_{V,222\text{Rn}} = 100,2 \pm 23,6 \text{ Bq.l}^{-1}$. Pre posúdenie zdravotnej bezpečnosti vody sa v súčasnosti stanovujú doplnujúce rádiologické ukazovatele, objemová aktivita rádia-226 - $a_{V,226\text{Ra}}$ a koncentrácia prírodného uránu - c_{Unat} . V ostatných vyšetrených pitných vodách objemová aktivita ^{222}Rn nepresiahla hodnotu 34 Bq.l^{-1} .

Rádioaktivita minerálnych vôd

Vo vzorkách minerálnych vôd sa oproti pitným vodám zaznamenávajú vyššie hodnoty rádioaktivity. Rádioaktivita minerálnych a termálnych vôd je určovaná predovšetkým vlastnosťami geologického podložia lokalít, v ktorých sa vrty nachádzajú.

Z 23 lokalít bolo odobratých 71 vzoriek minerálnych vôd. Vykonalo sa v nich 71 vyšetrení. Vzorky pre stanovenie ukazovateľov celková objemová aktivita alfa a celková objemová aktivita beta z dôvodu nedostatočnej kapacity meracieho zariadenia neboli odobierané.

V stanovovaných ukazovateľoch sa rádioaktivita minerálnych vôd pohybovala na úrovni dlhodobých priemerných hodnôt charakteristických pre daný zdroj vody. Maximálna hodnota objemovej aktivity radónu-222 bola zaznamenaná vo vzorke vody Smokovecká kyselka v Starom Smokovci (okres Poprad) - $a_{V,222\text{Rn}} = 121,6 \pm 28,6 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota objemovej aktivity rádia-226 - $a_{V,226\text{Ra}} = 0,502 \pm 0,027 \text{ Bq.l}^{-1}$ bola stanovená vo vode z prameňa pri dome č. 281 v Gánovciach (okres Poprad). Maximálna hodnota koncentrácie prírodného uránu - $c_{\text{Unat}} = 0,141 \pm 0,007 \text{ mg.l}^{-1}$ bola stanovená vo vode z vrtu CH-1 Cígeľka v Cígeľke (okres Bardejov).

Rádioaktivita termálnych vôd

Rádioaktivita termálnych vôd je určovaná vlastnosťami geologického podložia lokalít, v ktorých sa vrty nachádzajú.

Zo 7 lokalít (4 Vyšné Ružbachy, 2 Vrbov, 1 Zemplínska Šírava) bolo odobratých 35 vzoriek termálnych vôd a vykoná sa v nich 35 rádiologických vyšetrení. Pretože vzorky vôd boli odobierané koncom júna 2015, výsledky rádiologických vyšetrení ešte nie sú k dispozícii.

Rádioaktivita povrchových vôd a ich sedimentov

Vzorky povrchových vôd boli odobierané v lokalite Krásna nad Hornádom v mesačných intervaloch a v lokalite Viničky (okres Trebišov) v kvartálnych intervaloch. Odobratých bolo 27 vzoriek povrchových vôd a uskutočnilo sa v nich 27 vyšetrení rádioaktivity. V meraných vzorkách povrchových vôd neboli zaznamenané zvýšené hodnoty rádioaktivity. Maximálna hodnota v ukazovateli celková objemová aktivita alfa bola zistená vo vzorke vody odobratej 13. 1. 2015 z rieky Hornád v Krásnej nad Hornádom - $a_{V,\alpha} = 0,17 \pm 0,05 \text{ Bq.l}^{-1}$ a maximálna hodnota v ukazovateli celková objemová aktivita beta bola stanovená vo vzorke vody odobratej 13. 1. 2015 z rieky Bodrog v lokalite Viničky $a_{V,\beta} = 0,11 \pm 0,01 \text{ Bq.l}^{-1}$.

Spolu so vzorkami povrchových vôd sa z odberových miest odobierajú aj vzorky riečnych sedimentov. Vo vzorkách sa stanovujú hmotnostné aktivity prírodných rádionuklidov a ^{137}Cs . Maximálna hodnota ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke sedimentu z lokality Viničky (Bodrog), odber 13. 01. 2015 a hodnota je $4,06 \pm 0,20 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Rádioaktivita zrážkových vôd

V 1. polroku 2015 vzorky snehových zrážok a dažďovej vody neboli odobraté.

Kontinuálne meranie príkonu dávkového ekvivalentu – RÚVZ Košice

Merania príkonu dávkového ekvivalentu (PDE) sa uskutočňovali sondou FHZ 621 G-L2 na streche budovy RÚVZ, Ipeľská č. 1, Košice. Celodenné meranie pozostáva z kontinuálneho merania PDE v hodinových intervaloch. Priemerný mesačný PDE sa stanovuje z priemerných denných PDE. Zistené hodnoty sa zasielajú do Ústredia radiačnej monitorovacej siete SR (RMS SR) na ÚVZ SR v Bratislave.

V 1. polroku 2015 bolo vykonaných 176 celodenných meraní. Významné zvýšenie hodnôt PDE nad dlhodobý priemer nebolo zaznamenané. Priemerný denný PDE bol $86,1 \text{ nSv.h}^{-1}$ s maximálnou hodnotou $112,5 \text{ nSv.h}^{-1}$ nameranou 04. 05. 2015 a minimálnou hodnotou $71,1 \text{ nSv.h}^{-1}$ nameranou 12. 06. 2015. Dlhodobý priemer PDE pre dané odberové miesto je $108,9 \text{ nSv.h}^{-1}$.

Plošné integrálne a jednorazové meranie príkonu dávkového ekvivalentu

Na 18-tich pevných stanovištiach v Košickom a Prešovskom kraji sú od roku 1989 rozmiestnené termoluminiscenčné dozimetre (TLD), ktorých pravidelná výmena sa uskutočňuje v kvartálnych intervaloch. V 1. polroku 2015 sa kvartálne výmeny TLD uskutočnili: prvá výmena v dňoch 13. – 23. januára, druhá výmena v dňoch 14. – 21. apríla a tretia výmena v dňoch 24. – 30. júna.

Pretože RÚVZ Košice nevlastní prístroj na vyhodnocovanie dozimetrov, tieto sú po výmene merané na zariadení ÚVZ SR v Bratislave. Po vyhodnotení na RÚVZ v Košiciach sú výsledky zasielané do centra Slovenského ústredia radiačnej monitorovacej siete na ÚVZ SR v Bratislave.

V 1. polroku 2015 nebolo zaznamenané významné zvýšenie rádioaktivity a hodnoty integrálnych meraní PDE v sledovaných lokalitách sa pohybovali na úrovniach dlhodobých priemerov charakteristických pre danú lokalitu. Maximálna hodnota PDE bola zistená na stanovišti Orechová (okres Sobrance) za II. kv. 2015 - $\text{PDE} = 144 \pm 25 \text{ nSv.h}^{-1}$. Minimálna hodnota bola zistená na stanovišti Kamenica nad Cirochou (okres Humenné) za II. kv. 2015 - $\text{PDE} = 76 \pm 5 \text{ nSv.h}^{-1}$.

Pri odberoch vzoriek v teréne sa meria aj aktuálny príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v danom odberovom mieste. V 1. polroku 2015 bol PDE zmeraný jednorazovými meraniami prenosným meračom DC-3-E v 114 odberových miestach. Nebolo zaznamenané významné zvýšenie hodnôt PDE oproti dlhodobým priemerom. Hodnoty PDE sa pohybovali na úrovniach charakteristických pre dané lokality. Maximálne hodnoty PDE boli namerané na inkrustových podlahách pri vrte 2 (odber 17. 06. 2015, $\text{PDE} = 243 \pm 6 \text{ nSv.h}^{-1}$) a vrte 1 (odber 17. 06. 2015, $\text{PDE} = 174 \pm 4 \text{ nSv.h}^{-1}$) na termálnom kúpalisku vo Vrbove (okres Kežmarok) a pri vrte CH-1 Cígeľka (odber 14. 04. 2015, $\text{PDE} = 170 \pm 4 \text{ nSv.h}^{-1}$) v Cígeľke. V ostatných odberových miestach sa hodnoty PDE nachádzali pod úrovňou 170 nSv.h^{-1} . Minimálna hodnota bola nameraná v odberovom mieste: stanovište TLD v Milhostove - odber 13. 01. 2015, hodnota $\text{PDE} = 65 \pm 5 \text{ nSv.h}^{-1}$.

Rádioaktivita prašného spad

Odberové miesto pre vzorky mesačného spad sa nachádza na streche budovy RÚVZ, Ipeľská č. 1, Košice. Meranie vzoriek sa uskutočňuje na gamaspektrometri (^{137}Cs a ^7Be) a nízkopozad'ovom alfa-beta merači. Obsah ^{137}Cs je pod detekčným limitom.

Rádioaktivita aerosólov v ovzduší

Jedno zo stanovišť merania aerosólov v ovzduší sa nachádza v priestoroch Slovenského hydrometeorologického ústavu v Stropkove - Tisinci, kde ich pracovníci odoberajú kontinuálne počas jedného týždňa v každom mesiaci. Filtre zasielajú na vyhodnotenie na RÚVZ v Košiciach.

Za 1. polrok 2015 boli odobraté 4 vzorky aerosólov. Vyhodnocovanie filtrov sa vykonáva gamaspektrometrickou analýzou. Výsledky meraní aktivity ^{137}Cs ani v jednom prípade nezaznamenali zvýšené hodnoty od dlhodobého priemeru.

V mesiaci máj a jún neboli odobrané vzorky aerosólov. Uvedená skutočnosť sa vyskytla v dôsledku zastaraného prístrojového vybavenia na odber aerosólov. Slovenský hydrometeorologický ústav oznámil RÚVZ Košice, že z dôvodu vznikajúcich prevádzkových problémov pri činnosti predmetného zariadenia, zastavuje odber vzoriek aerosólov v ďalších mesiacoch.

Meranie vzoriek potravinového reťazca

Pri monitorovaní sa berie zreteľ na sledovanie tých druhov potravín, ktoré predstavujú rozhodujúci zdroj príjmu rádionuklidov obyvateľstvom. U plodín sú hmotnostné aktivity na takej nízkej úrovni, že sa vytvárajú zmesné vzorky a pomocou špeciálnej metodiky sa ^{137}Cs koncentruje. Merania sa vykonávali na RÚVZ Košice gamaspektrometrickou analýzou.

V rámci monitorovania rádioaktivity v životnom prostredí boli v sledovanom období odoberané vzorky kravského (7) a ovčieho (4) mlieka. Kravské mlieko sa odoberalo v mliekarni Kežmarok a Sabinov a na dvoch poľnohospodárskych družstvách (Jarovnice a Turnianska Nová Ves) a ovčie mlieko sa vzorkovalo na PD Kluknava-Slatvina, PD Hermanovce a PD Uzovské Pekľany. Hodnoty aktivity sa stanovovali v mesačných zlievaných vzorkách (100 ml/deň). Všetky hodnoty objemovej aktivity ^{137}Cs boli pod detekčným limitom ($< 0,026 \text{ Bq.l}^{-1}$).

V súvislosti s požiadavkou Európskej únie sa od roku 2005 odberajú vzorky celodennej stravy bez diétnych obmedzení na pracoviskách Fakultnej nemocnice L. Pasteura. Z odobratých vzoriek sa vytvára zmesná vzorka, ktorá sa po spracovaní gamaspektrometricky vyhodnocuje. Najvyššia hmotnostná aktivita ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke celodennej stravy odobratej v mesiaci marec 2015 a dosiahla hodnotu $0,029 \pm 0,011 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Gamaspektrometricky boli vyhodnotené aj vzorky sladu, sladovníckeho jačmeňa a sladového kvetu zo sladovne v Michalovciach. Vo vzorkách namerané hodnoty ^{137}Cs boli pod detekčným limitom.

Hmotnostná aktivita ^{137}Cs bola stanovená aj vo vzorkách mäsa z divej zveri. Maximálna hodnota bola stanovená vo vzorke mäsa z diviaka lesného, lokalita Kojšovská Hoľa – $30,94 \pm 0,77 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Meranie vzoriek pôd a porastov

V súvislosti so vstupom do Európskej únie za účelom sledovania migrácie ^{137}Cs v hĺbkovom profile vrstvenom na 0 – 5 cm, 5 – 15 cm a 15 – 30 cm sa v lokalite Krásna nad Hornádom, v povodí rieky Hornád a v lokalite Viničky, v povodí rieky Bodrog, raz kvartálne odoberajú vzorky pôd. Spolu so vzorkami pôd sa v uvedených lokalitách odoberali aj vzorky porastov. Vzorky pôd a porastov sa raz ročne odoberajú aj v lokalitách, kde sú rozmiestnené termoluminiscenčné dozimetre.

V 1. polroku 2015 bolo odobraných 66 vzoriek pôd a 21 vzoriek porastov. Najvyššia hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z lokality Krásna nad Hornádom (21. 04. 2015) a dosiahla hodnotu $8,04 \pm 0,58 \text{ Bq.kg}^{-1}$. Minimálna hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z III. vrstvy z lokality Viničky a dosiahla hodnotu $2,913 \pm 0,35 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Radón v pobytových priestoroch a pôdnom vzduchu (v životnom prostredí)

Radón v pôdnom vzduchu, radón v pobytových priestoroch a radón v životnom prostredí v 1. polroku 2015 nebol stanovovaný na žiadnom pozemku, v žiadnom objekte,

v žiadnej lokalite.

5.3 SLEDOVANIE A HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PACIENTOV Z LEKÁRSKEHO OŽIARENIA

Plnenie úlohy

Dňa 18. 03. 2015 na ÚVZ SR v Bratislave sa uskutočnilo pracovné rokovanie odborných pracovníkov odborov ochrany zdravia pred žiarením jednotlivých regionálnych úradov verejného zdravotníctva, ktorí sa podieľajú na riešení projektu „Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia“. Navrhnutý bol postup pri zabezpečení aktuálnych údajov o vykonaných in-vivo vyšetreniach v nukleárnej medicíne v Slovenskej republike a postup pri získavaní relevantných údajov o veľkosti ožiarenia pacientov pri vybraných typoch štandardných rádiodiagnostických vyšetrení. Pripravené tabuľky boli rozposlané na všetky pracoviská nukleárnej medicíny, ktoré sú v našom spádovom území, t. j. Košický a Prešovský kraj. Jednotlivé pracoviská: NsP Štefana Kukuru v Michalovciach, VIVAMED Prešov, Nemocnica Poprad a Inštitút nukleárnej a molekulárnej medicíny v Košiciach boli požiadané o vyplnenie týchto tabuliek. V tabuľkách boli uvedené kompletne údaje o vykonaných vyšetreniach rozdelených do jednotlivých skupín podľa aplikovaných rádiofarmák za rok 2014. Skompletizované tabuľky z jednotlivých pracovísk boli zaslané na ÚVZ SR v Bratislave. Získané výsledky umožnia výpočet efektívnej dávky pacientov pri jednotlivých vyšetreniach v nukleárnej medicíne.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR

Plnenie:

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2015

Prípisom ÚVZ SR HH SR č. OE/9768/2014, RZ-29899/2014 zo dňa 18. 12. 2014 bol aktualizovaný očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých na rok 2015. Na povinné očkovanie dojčiat proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam je určená 13-valentná konjugovaná vakcína alebo 10-valentná konjugovaná vakcína. Všetky dávky základného očkovania sa majú vykonať rovnakou očkovačou látkou. Preočkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu sa vykonáva kombinovanou očkovačou látkou každých 15 rokov, prvé preočkovanie dospelých sa odporúča vo veku 30 rokov a ďalej každých 15 rokov. Aktualizovaný očkovací kalendár bol uverejnený na internetovej stránke RÚVZ.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním, manažment očkovania

Priebežne je vykonávaný monitoring ochorení preventabilných očkovaním, vrátane sledovania laboratórnej diagnostiky. Z ochorení, proti ktorým sa vykonáva pravidelné povinné očkovanie, boli hlásené ochorenia na **pertussis**, **parotitídu** a jedno suspektné ochorenie na morbilli.

V prípade ochorení na **pertussis** bolo spolu zaznamenaných 10 ochorení: v okr. Košice I – 2, Košice II – 4, Košice IV – 1 a Košice okolie – 3. Prípady boli potvrdené vo vekových skupinách: 1-4 roč. = 3x, 5-9 roč.=1x, 20-24r.=1x, 30-34 roč.=1x, 45-49 roč.=1x, 60-64 roč. =1x a viac ako 65 roč.= 2x. V 5 prípadoch boli chorí očkovaní, 3 neboli očkovaní pre vek (dospelé osoby) a u jedného sa údaj o očkovaní nepodarilo zistiť. V jednom prípade dieťa nebolo očkované z dôvodu odmietnutia očkovania zo strany zákonných zástupcov.

V sledovanom období bolo hlásených 148 ochorení na **parotitídu**: v okr. Košice II. 5 a v okr. Košice okolie 143 ochorení (v obci Jasov 67, Boliarov 23, Kecerovce 19, Rankovce 18, Bidovce 10, Čakanovce 2, v obci Družstevná pri Hornáde, Komárovce, Svinica a Vtáčkovce po 1 prípade). Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách: 0 roč. =2x, 1-4 roč.=3x, 5-9 roč.= 49x, 10-14 roč.=52x, 15-19 roč.=38x, 20-24 roč.=2x a 25-34 roč.=2x. Očkovací status: 58 detí bolo očkovaných 1 dávkou, 81 chorých 2 dávkami a v 1 prípade bol chorý očkovaný 3 dávkami. V 3 prípadoch neboli deti očkované pre vek a v 5 prípadoch údaj o očkovaní nebol k dispozícii. V 8 prípadoch bolo ochorenie potvrdené na základe laboratórneho vyšetrenia a klinického obrazu. Ostatných 140 ochorení bolo potvrdených na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Komplikácie hlásené neboli.

Na Odbore lekárskej mikrobiológie bolo vyšetrených 31 vzoriek sér (33 vyšetrení) na prítomnosť protilátok proti osýpkam. V jednom prípade bol pozitívny výsledok na morbilli: IgM pozit., IgG pozit. u dieťaťa narodeného v roku 2011 z okr. Košice II. Výsledok serologického vyšetrenia 2. vzorky krvi bol tiež IgM pozit., IgG pozit. Medzi prvou a druhou vzorkou séra nenastal signifikantný vzostup titra protilátok. Konfirmačné vyšetrenie IgM a IgG protilátok v obidvoch vzorkách vykonalo NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu s negatívnym výsledkom IgM protilátok. Akútna infekcia vírusom osýpok nebola potvrdená. U dieťaťa bola laboratórne potvrdená parvoviróza.

V súlade s listom ÚVZ SR č. OE/3651/8421/2015 zo dňa 17. 03. 2015 boli dňa 11. 06. 2015 vyhodnotené aktivity **Európskeho imunizačného týždňa 2015**, ktoré boli realizované od 20. - 25. 04. 2015. V roku 2015 bola kampaň EIW vyhlásená SZO, zameraná na potrebu obnovenia záujmu o očkovanie na politickej, profesionálnej a individuálnej úrovni. Aktivity na zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania sú realizované v priebehu celého roka pre laickú verejnosť v rámci Poradne očkovania, pre zdravotníckych pracovníkov organizovaním seminárov a sprístupňovaním aktuálnych informácií na webovej stránke úradu. V rámci EIW boli podobne ako v predchádzajúcich kampaniach realizované aktivity orientované na cieľové skupiny - laickú verejnosť a zdravotníckych pracovníkov s využitím printových médií (KORZÁR, KOŠICE:DNES, RTVS), webovej stránky úradu, letákov a pod. Spolu bolo realizovaných 275 aktivít, z toho bolo 207 určených pre laickú verejnosť a 68 pre zdravotníckych pracovníkov.

Zamestnanci odboru epidemiológie RÚVZ Košice distribuovali praktické formy očkovacích kalendárov pre ľahšiu orientáciu v očkovacích schémach pre jednotlivé vekové kategórie do ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast území okresov Košice I-IV a Košice okolie. Kartičky boli zároveň distribuované aj do lôžkových zdravotníckych zariadení: do DFN Košice (infekčná ambulancia) a do UN LP Košice (gynekologicko – pôrodnicka klinika a novorodenecké oddelenie). Všeobecným lekárom pre deti a dorast boli e – mailom zaslané propagačné a informačné letáky. Na 3 stredných zdravotníckych školách bol realizovaný dotazníkový prieskum s cieľom zistiť názor študentov na povinné očkovanie.

Na organizácii každoročného **Východoslovenského vakcinačného dňa**, ktorý sa konal 10. 06. 2015, sa podieľalo 5 zamestnancov odboru, z toho 1 lekár aktívne s prednáškou.

Kontrola očkovania

Kontrola povinného pravidelného očkovania detí, ktoré dosiahli určený vek, sa vykoná v zmysle Odborného usmernenia ÚVZ SR č.OE/6300/2015,RZ-18294/2015 zo dňa 30. 06. 2015, ktoré obdržia všetci všeobecní lekári pre deti a dorast v okr. Košice I-IV a Košice okolie. Následne kontrola očkovania sa na jednotlivých ambulanciách vykoná podľa usmernenia v mesiacoch august – október. Na požiadanie všeobecných lekárov pre deti a dorast boli schválené u 24 detí návrhy schém na dodatočné doočkovanie v rámci povinného pravidelného očkovania detí, ktoré dosiahli určený vek.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

Plnenie:

V zmysle pokynov ÚVZ SR boli spracované podklady a vypracovali sa *výročné správy* za rok 2014 za okr. Košice I-IV, Košice okolie a Košický kraj v termíne a požadovanej kvalite a rozsahu. Pravidelne a podľa potreby sa vypracovávali analýzy aktuálnej *epidemiologickej situácie* v spádovom území RÚVZ.

Cielene podľa aktuálnej epidemiologickej situácie sa sledoval stav *zaočkovanosti u nákaz* zaradených do Národného imunizačného programu SR (NIP). V sledovanom období nebolo hlásené podozrenie ani ochorenie na diftériu, tetanus a rubeolu. Hlásené bolo jedno suspektné ochorenie na morbilli, ktoré bolo laboratórne vylúčené. Pretrváva sporadicky výskyt ochorení na pertussis. V okr. Košice I-IV bolo hlásených 7 ochorení a v okr. Košice okolie 3 ochorenia na pertussis. V sledovanom období bolo nahlásených 148 ochorení na parotitídu: v okr. Košice II 5 a v okr. Košice okolie 143 ochorení.

V súlade s listom ÚVZ HH SR č. OE/2460/2013, RZ-9842/2013 zo dňa 07. 05. 2013 sa pokračuje v sledovaní ochorení a úmrtí na SARI. Počet prípadov sa pravidelne hlási 2x do týždňa (utorok a piatok).

Vyhodnotenie chrípkovej sezóny 2014/2015

Aktivitu chrípky v chrípkovej sezóne 2014/2015 v okresoch Košice I-IV a Košice okolie možno charakterizovať zvýšeným výskytom ochorení na akútne respiračné ochorenia (ARO), chrípku a chrípke podobné ochorenia (CHPO) v porovnaní s predchádzajúcou sezónou. Ochorenia sa vyskytovali sporadicky až na malé epidémie v predškolských a školských zariadeniach.

Priebeh sezóny:

V **okresoch Košice I-IV** bolo spolu hlásených 74 818 ARO, čo predstavuje chorobnosť 63 325,25/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho ako chrípka a CHPO bolo hlásených 4 246 ochorení, chorobnosť 3 715,75/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z celkového počtu ARO tvorila chrípka 5,6 %. Spolu bolo hlásených 1 010 komplikácií (1,3 %).

V predchádzajúcej sezóne bolo hlásených 49 557 ARO, čo predstavuje chorobnosť 45 906,7/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho ako chrípka a CHPO bolo hlásených 1 462 ochorení, chorobnosť 1 509,6/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s predchádzajúcou sezónou došlo k nárastu počtu hlásených ARO o 17 916, čo predstavuje 51 % a chrípky o 2 254 prípadov, čo je 190,4 %.

V okresoch Košice I-IV sa krivka chorobnosti od začiatku chrípkovej sezóny pohybovala od najvyššej 5 483,3/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (v 8. KT), kedy bolo hlásených 4638 ARO (z toho 436 chrípok) po 782,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (v 1. KT), hlásených bolo 615 ochorení ARO (ochorenie na chrípku neboli hlásené).

Najviac komplikácií – 132 bolo hlásených v 7. KT, čo tvorilo 2,7% z celkového počtu hlásených ochorení v tomto KT.

Vekovo-špecifická chorobnosť:

Najvyššia vekovo - špecifická chorobnosť na ARO v okresoch Košice I-IV bola v okrese Košice I vo vekovej skupine **0-5** - 243 313,2/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov pri počte 3760 ochorení.

Najnižšia vekovo-špecifická chorobnosť na ARO v okresoch Košice I-IV bola v okrese Košice IV vo vekovej skupine **60+** - 8 948,2/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov pri počte 586 ochorení.

V okrese Košice okolie bolo hlásených 21 561 všetkých ARO, čo predstavuje chorobnosť 60 750,01/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho ako chrípka a CHPO bolo hlásených 1 264 ochorení, chorobnosť 3 561,43/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z celkového počtu hlásených ARO tvorila chrípka 5,8 %. Spolu bolo hlásených 83 komplikácií.

V predchádzajúcej sezóne bolo hlásených 15 104 ARO, čo predstavuje chorobnosť 46 006,3 /100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho ako chrípka a CHPO bolo hlásených 828 ochorení, chorobnosť 2 522,10/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s predchádzajúcou sezónou došlo k nárastu počtu hlásených ARO o 6 457, čo predstavuje 42,7 % a chrípky o 436 prípadov, čo je 52,6 %.

Chorobnosť na ARO, chrípku a CHPO v chrípkovej sezóne sa pohybovala od 3 219,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov v 7. KT po 764,1/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov v 19. KT. Najvyšší výskyt ochorení bol zaznamenaný v 6. KT, kedy stúpol celkový počet ochorení na 1 609 (z toho 233 chrípok), chorobnosť dosiahla 3 088,0/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Najviac komplikácií – 13 bolo hlásených v 6. KT, čo tvorilo 0,9 % z celkového počtu hlásených ochorení.

Vekovo-špecifická chorobnosť:

Bola najvyššia vo vekovej skupine **6-14** ročných a činila 142 621,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov pri počte 6 572 ochorení. Najnižšia vo vekovej skupine 60+ ročných a činila 30 727,5//100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov pri počte 1 614 ochorení.

Z dôvodu nárastu počtu ochorení na ARO, chrípku a CHPO zasadala dňa 17. 02. 2015 **Regionálna protiepidemická komisia pri RÚVZ Košice**, na ktorej boli odporúčané protiepidemické opatrenia.

Vyučovací proces: V okresoch Košice I-IV bol z dôvodu viac ako 30% chorobnosti žiakov prerušený v 55 MŠ, 20 ZŠ a 7 SŠ. V okrese Košice okolie v 33 MŠ, 18 ZŠ a 1 SŠ.

Sentinelová surveillance SARI a chrípky A(H1N1):

V sledovanej sezóne bol vo virologickom laboratóriu RÚVZ so sídlom v Košiciach izolovaný:

6x vírus chrípky A/California/7/2009-pdm(H1N1)-like

14x vírus chrípky A(H1N1)

1x vírus chrípky A/H3

Ochorenie 64 ročného muža z okresu Košice okolie končilo úmrtím.

V chrípkovej sezóne 2014/2015 boli zaznamenané 2 prípady SARI u 54 a 66 ročných mužov z okr. Košice II, ktoré končili **úmrtím**. U oboch bol potvrdený vírus A(H1N1).

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Plnenie:

Nadalej priebežne pri metodických návštevách lekárov prvého kontaktu a v rámci odborných seminárov boli informovaní zdravotnícki pracovníci o možnosti *využívania systému EPIS* v lekárskej praxi – on-line hlásenia infekčných ochorení. Dosiaľ túto možnosť využívajú 7 praktickí lekári, z toho 2 z okr. Košice okolie. On-line hlásenia do EPIS podáva mikrobiologické laboratórium HPL a NRC. Kontrola kvality údajov v EPIS sa vykonáva priebežne a 1x mesačne na základe zaslaných výstupov z RÚVZ B. Bystrica. Pre zabezpečenie rozšírených údajov v programe EPIS a posúdenie objemu práce v ohnisku nákaz sa komplexne spracovávali ohniská nákaz vírusových hepatitíd, meningokokovej meningitídy a pertussis.

V I. polroku 2015 bolo spracovaných a do systému EPIS:

1. vložených a potvrdených prípadov: 1904
2. počet hlásení do SRV: 24
3. počet epidémií: 11, z toho 8 rodinných (s počtom chorých 2-5) a 1 epidémia s počtom chorých 35 (parotitída).

V rámci epidemiologického vyšetrovania a prijatých opatrení bolo vydaných 79 rozhodnutí (51 v okr. Košice I-IV a 28 v okr. Košice okolie). Úplnosť a správnosť povinných údajov a premenných zadávaných do EPISu je pravidelne kontrolovaná vedúcimi pracovníkmi.

Dňa 19. 05. 2015 sa na RÚVZ B. Bystrica uskutočnil seminár v skvalitnení využívania systému EPIS. Zúčastnili sa ho 2 zamestnankyne.

6.4 Nozokomiálne nákazy

Plnenie:

Analýza a evidencia hlásených nozokomiálnych nákaz (ďalej NN) sa vykonáva v pravidelných mesačných intervaloch. Za obdobie 1. polroku 2015 lôžkové zdravotnícke zariadenia nahlásili **211 nozokomiálnych nákaz** (v r. 2014- 229), z toho bolo **35 septických infekcií** (r. 2014 - 55), **44 respiračných infekcií** (r. 2014 - 53), **23** ochorení zo skupiny **iných nozokomiálnych nákaz** (r. 2014 - 22), **39 infekcií v mieste chirurgického výkonu** (r. 2014 - 28), **17 urogenitálnych infekcií** (r. 2014 - 19) a **53 črevných nákaz** (r. 2014 - 52).

Etiologický agens bol potvrdený v 196 prípadoch, 12 x bol negatívny výsledok kultivácie a v 3 prípadoch nebol biologický materiál odobratý. Najčastejšími vyvolávateľmi NN boli: Clostridium difficile 34x, Pseudomonas aeruginosa 23x, Staphylococcus epidermidis 19x (z toho 15x MRSE), Staphylococcus aureus 18x (z toho 5x MRSA), Klebsiella pneumoniae 17x (z toho 12x rezistentná na karbapenémy) a rotavírus 14x. **86 nozokomiálnych infekcií (t.j. 40,8%) bolo vyvolaných polyrezistentnými mikrobiálnymi kmeňmi.** Na pracoviskách, kde bol zaznamenaný výskyt mikroorganizmov s klinicky a epidemiologicky významnými mechanizmami rezistencie voči antibiotikám boli prijaté protiepidemické opatrenia na zabránenie ich ďalšieho šírenia.

V súvislosti s monitoringom hygienicko - epidemiologického režimu ako prevencie vzniku nozokomiálnych nákaz bol v prvom polroku ŠZD vykonaný 47 krát, odobratých bolo 1659 vzoriek, z toho bolo 561 sterov z prostredia, 495 sterilných predmetov, 561 biologických testov na kontrolu sterilizátorov, 12 vzoriek dialyzačných vôd, 10 dezinfekčných roztokov a 20 vzoriek z ovzdušia. Za sledované obdobie bolo posúdených 112 prevádzkových poriadkov s hygienicko –epidemiologickým režimom.

V rámci tohtoročnej kampane „**Clean care is safer care**“ boli vykonané kontroly účinnosti dezinfekcie rúk zdravotníckych pracovníkov, počas ktorých bolo z rúk zdravotníckych pracovníkov po vykonaní dezinfekcie odobratých spolu 53 sterov. Všetkým ústavným zdravotníckym zariadeniam bola poskytnutá informácia o tejto kampani a o možnosti zaregistrovať sa do siete nemocníc WHO.

Do programu **HELICS** v súčasnej dobe nie je zapojené žiadne lôžkové zdravotnícke zariadenie.

V rámci monitoringu hygienicko - epidemiologického režimu ako prevencie vzniku nozokomiálnych nákaz bolo odborom mikrobiológie životného prostredia analyzovaných 2951 vzoriek, čo predstavuje 3840 ukazovateľov a 14743 analýz. Súčasťou vykonaných kontrol v zdravotníckych zariadeniach bolo skúšanie účinnosti vzoriek dezinfekčných roztokov, celkovo bolo vyšetrených 51 vzoriek. Na kontrolu účinnosti sterilizačnej techniky bolo vyšetrených 270 sterilizačných prístrojov. V zdravotníckych zariadeniach bola sledovaná

účinnosť sanitácie a dekontaminácie povrchov plôch, predmetov a ovzdušia, na tento účel bolo celkovo vyšetrených 2630 vzoriek.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Plnenie:

V rámci plnenia úlohy sa priebežne sledovali odozvy správy v SRV s využitím filtra „vlastné hlásenie“.

Pre posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení sa využíval (denne a týždenne) systém rýchleho varovania (SRV) SR. V sledovanom období bolo do SRV zadaných 24 hlásení. Informácie z ÚVZ SR, ako kontaktného bodu o výskyte prenosných ochorení a preventívnych opatreniach sú okamžite sprístupnené na internetovej stránke úradu resp. sú postúpené ďalej lekárom či zdravotníckym zariadeniam.

V zmysle prílohy č. 6 Usmernenia HH SR „Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike“ zo dňa 04. 02. 2015 pod č. OE/2312/2015 boli vykonané školenia všeobecných lekárov pre deti a dorast, všeobecných lekárov pre dospelých, operátorov krajského operačného strediska ZZS Košice a primárov CPO lôžkových zdravotníckych zariadení v Košickom a Prešovskom kraji. Predmetom školenia boli postupy a používanie OOPP pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na VNN.

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Aktívna účasť v programe na udržanie stavu bez poliomyelitídy v Slovenskej republike a úloh SZO v rámci celosvetového programu eradikácie poliomyelitídy.

V januári bol Odborom lekárskej mikrobiológie RÚVZ Košice vypracovaný harmonogram odberov odpadových vôd z ČOV pre Východoslovenský región pre sledovanie cirkulácie poliovírusov a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí.

Pracovníci odboru epidemiológie spolu odobrali 6 vzoriek odpadových vôd v lokalitách spádového územia určeného pre RÚVZ Košice: ČOV Kokšov-Bakša a ČOV Moldava nad Bodvou v zmysle vypracovaného harmonogramu. Výsledky laboratórnych vyšetrení boli negatívne na izoláciu enterálnych vírusov.

Každý týždeň je z DFN Košice hlásený výskyt hospitalizácie detí do 15 rokov s tzv. polio like ochorením s akútnou chabou obrnou. V sledovanom období bol hlásený jeden prípad akútnej chabej obrny u 7 ročného dieťaťa z okr. Košice okolie, u ktorého bol zabezpečený odber dvoch vzoriek stolice na virologické vyšetrenie. V okresoch Košice I-IV a Košice okolie bolo zaznamenaných 5 ochorení s dg. paréza nervu facialis (G51). Zaznamenané boli dva prípady ochorenia na Guillainov-Barrého syndróm.

Dosiahnuté výsledky:

Systém práce pri riešení tejto úlohy spočíva v dodržiavaní vypracovaného časového harmonogramu odberu odpadových vôd, ich zaslanie do virologického laboratória RÚVZ Košice (v týždenných intervaloch z dvoch okresov), následné spracovanie a laboratórne vyšetrenie na výskyt poliovírusov a iných enterálnych vírusov.

V 1. polroku 2015 bolo vyšetrených 47 vzoriek odpadových vôd s negatívnym výsledkom na prítomnosť enterálnych vírusov. Dva materiály ešte nemajú ukončené vyšetrenie.

V hodnotenom období sme vyšetřili 196 klinických materiálov na prítomnosť enterovírusov. S diagnózou suspektná akútna chabá obrna (ACHO) od pacientov do 15 rokov sme nevyšetrovali žiaden materiál a nad 15 rokov 7 materiálov od 4 pacientov, všetky

s negatívnym výsledkom.

Plnenie úlohy a jej dopad na zdravie:

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných aktivitách surveillancie poliomyelitídy na udržanie stavu bez poliomyelitídy, predovšetkým v rýchlej detekcii zavlečených divokých vírusov a v detekcii cirkulácie vírusov derivovaných z vakcíny. Významnou aktivitou je vyšetovanie odpadových vôd, preto bol pre obdobie rokov 2015/16 vypracovaný a Regionálnym úradom verejného zdravotníctva Košického a Prešovského kraja zaslaný časový harmonogram odberu odpadových vôd na obdobie marec 2015 – február 2016.

Návrh na ďalší postup:

Vzhľadom na výskyt VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses) v odpadových vodách Západoslovenského regiónu v minulých rokoch je nevyhnutné naďalej pokračovať v monitorovaní cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetovaním odpadových vôd a stolíc od pacientov s diagnózou akútna chabá obrna.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

Plnenie:

V rámci plnenia úlohy sa realizuje interaktívny **projekt „Hrou proti AIDS“**. Plnenie projektu prebieha na jednotlivých RÚVZ v SR hlavne v mesiacoch marec – máj a v jesenných mesiacoch október – december. Celoslovenské vyhodnotenie projektu je až na konci roku. Zamestnanci RÚVZ Košice v I. polroku 2015 vykonali edukačné aktivity na 2 základných školách (ZŠ a MŠ M. R. Štefánika Budimír 11, ZŠ Staničná 13, Košice). Na uvedených školách sa projektu zúčastnilo spolu 77 žiakov 9. ročníka. Na realizácii projektu sa podieľali pracovníci Odboru epidemiológie a Odboru podpory zdravia.

Ostatné edukačné aktivity na školách, ktoré mali charakter teoretického výkladu a besedy, boli zamerané na témy Dospievanie, Výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu, Prevencia sexuálne prenosných ochorení vrátane infekcie HIV/AIDS (posledne menovaná téma s určením pre starších žiakov). Všetky boli uskutočnené osobitne pre chlapcov a dievčatá. Navyše bola predmetná problematika zakomponovaná i do širšieho tematického rámca – Zdravý spôsob života a prevencia drogových závislostí. Spolu bolo uskutočnených 18 edukačných aktivít na 4 ZŠ, 1 SŠ a v Detskom domove Štós vrátane elokovaného pracoviska v Medzeve. Uvedených aktivít, na realizácii ktorých sa podieľali pracovníci Odboru podpory zdravia, sa zúčastnilo 459 žiakov a 8 vychovávateľov.

6.8 Poradne očkovania

Plnenie:

Priebežne sa realizuje vzdelávanie zdravotníckeho personálu i rodičov o význame očkovania vzhľadom na opakované antivakcinačné aktivity a zabezpečení dôslednej dokumentácie o odmietnutí očkovania.

Od 21.09.2012 je súčasťou Poradenského centra ochrany a podpory zdravia na úrade Poradňa očkovania, ktorú v období I. polroka 2015 navštívilo 51 osôb. Za sledované obdobie sa riešilo 48 prípadov odmietnutia povinného pravidelného očkovania detí, ktoré dosiahli určený vek zo strany rodičov. Po ústnom prejednaní priestupku na Odbore epidemiológie bolo 25 prípadov postúpených k priestupkovému konaniu. V troch prípadoch bola potvrdená kontraindikácia. V 4 prípadoch sa zákonní zástupcovia po konzultácii v poradni rozhodli dať dieťa zaočkovať.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 Cyanobaktérie

Pri plnení úlohy v I. polroku 2015 bolo odborom mikrobiológie životného prostredia analyzovaných 79 vzoriek vôd z rekreačných nádrží, 73 vzoriek z RÚVZ Košice z vodných nádrží: Košice Jazero, Bukovec, Ružín a 6 vzoriek z RÚVZ Michalovce z vodných nádrží: Zemplínska Šírava a Vinianske jazero.

Odbor MŽP sa zapojil do projektu "Eliminácia výskytu siníc v lokalite - rekreačná oblasť Nad Jazerom Košice", ktorý vypracoval a realizoval Sdružení Flos Aquae, pod vedením Prof. Ing. Blahoslava Maršálka PhD. Pre plnenie projektu sa vyšetrilo 56 vzoriek vôd z danej lokality zo 4 odberových miest. Výsledky biologických analýz budú použité pre vykonanie opatrení na elimináciu siníc. Monitoring sa vykonával v týždenných intervaloch, so zameraním na stanovenie počtu siníc a rias a určenie ich dominantných druhov.

Okrem cyanobaktérií sa vo vodách z rekreačných nádrží sledovali aj mikrobiologické ukazovatele, celkovo sa analyzovalo 25 vzoriek. V dvoch vzorkách bol prekročený limit pre črevné enterokoky.

Za I. polrok 2015 sa analyzovalo aj 258 bazénových vôd. Z toho pre RÚVZ Košice 185 vzoriek, RÚVZ Michalovce 67 vzoriek a RÚVZ Rožňava 6 vzoriek. Limitom pre mikrobiologické ukazovatele nevyhovelo 16 vzoriek bazénových vôd, čo predstavuje 6,2% pozitívnych vzoriek. Prekročené boli limity pre kultivovateľné mikroorganizmy pri 36° C, *Pseudomonas aeruginosa* a Enterokoky.

V bazénových vodách sa sledovali aj biologické ukazovatele. Všetky vzorky vyhoveli daným limitom.

7.3 Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Odborom hygieny výživy bola v rámci plnenia úlohy v zariadeniach spoločného stravovania (uzatvorený sektor) odobratá a vyšetrená 1 **vzorka pramenitej vody (Euro Water – nesýtená) vo veľkoobjemovom balení tzv. watercooleri**, ktorá bola vyšetrená v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Košiciach v senzorických znakoch, mikrobiologických a biologicko - chemických ukazovateľoch. Vyšetrená vzorka vyhovela požiadavkám prílohy č. 1 k dvadsiatej ôsmej hlave tretej časti PK SR.

Odborom mikrobiológie životného prostredia sa v hodnotenom období v zmysle platnej legislatívy analyzovali 3 vzorky vôd z originálnych watercoolerov a 2 vzorky odobraté do sterilných fliaš. V 2 vzorkách bol prekročený limit pre kultivovateľné mikroorganizmy pri 22° C. Za rovnaké obdobie sa vyšetrili 2 vzorky minerálnych vôd a 8 pramenitých vôd. V jednej vzorke bolo prekročený limit pre kultivovateľné mikroorganizmy pri 22° C.

Odborom chemických analýz bolo vyšetrených 5 vzoriek. Z uvedeného počtu jedna vzorka bola dodaná z RÚVZ Košice, dve vzorky z RÚVZ Michalovce a dve vzorky z RÚVZ Rožňava.

V týchto vzorkách bolo stanovených 95 ukazovateľov a vykonaných 158 analýz. Výsledky vo všetkých vzorkách spĺňali požadované kritéria.

7.5 Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Odborom hygieny výživy v rámci plnenia úlohy boli podľa plánu v prvom polroku 2015 odobraté z distribučnej siete mesta Košice **2 vzorky** - potraviny pre dojčatá a malé deti: Hami mliečna kaša viacvrstvná medová a Hero Sunarka mliečne sušienky, ktoré boli zaslané na laboratórne skúšky na prítomnosť rezíduí pesticídov ÚVZ SR. Výsledky laboratórneho skúšania do t. č. nie sú k dispozícii.

7.7 Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrenu v moči u pracovníkov vybraných profesií

Výsledky v rámci plnenia úlohy Odborom chemických analýz:

V rámci tejto úlohy boli odobraté a spracované 3 vzorky na obsah PAU pre PZS Medison – v spoločnosti Termotav-Mráz. Firma vykonáva opravy výmuroviek na batériách Koksovne U.S.Steel. Celkovo bolo stanovených 48 ukazovateľov a vykonaných 48 analýz. Hodnoty boli v limite.

V 1. polroku 2015 bolo odobratých aj 32 vzoriek na VKB1 DZ Koksovňa USS Košice. Tieto vzorky sú priebežne analyzované na obsah PAU.

Plnenie úlohy 7.7 sa kryje s úlohou 2.1, pri hodnotení ktorej sa získané výsledky môžu využiť.

7.8 Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov

Dosiahnuté výsledky:

V 1. polroku 2015 bolo prostredníctvom *odboru chemických analýz* analyzovaných a expedovaných 11 vzoriek krvi exponovaných pracovníkov, spadajúcich pod PZS Železničného zdravotníctva v Košiciach, vykonaných bolo spolu 22 analýz. Z analyzovaných vzoriek, u jednej pracovníčky s vekom pod 45 r. z firmy U-shin s. r. o. pri letisku bolo zistené prekročenie hodnoty olova v krvi 1,7-krát. Ostatné vzorky boli v limite.

Plnenie úlohy 7.8 sa kryje s úlohou 2.1, pri hodnotení ktorej sa získané výsledky môžu využiť.

7.9 Objektivizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí

Dosiahnuté výsledky

Oddelenie fyzikálnych analýz RÚVZ so sídlom v Košiciach pokračovalo v priebehu 1. polroka 2015 v riešení tohto programu meraním ultrafialového žiarenia v životnom prostredí – na opaľovacích prístrojoch v soláriách.

Na meranie UV žiarenia disponuje RÚVZ so sídlom v Košiciach nasledovným prístrojovým vybavením:

- prístroj Almemo 2290-8, fy. Ahlborn, Germany
- snímač PMA 1101-S-420-20 s erytemálne váženou spektrálnou citlivosťou podľa CIE (STN EN 60335-2-27) v rozsahu 280 až 400 nm.

Snímač k prístroju Almemo je kalibrovaný SMÚ Bratislava a možno ho použiť pri hodnotení solárií podľa STN EN 60335-2-27.

Meranie UV žiarenia bolo vykonávané v 41 prevádzkach solárií situovaných v Košickom (19 prevádzok), Prešovskom (13 prevádzok) a Banskobystrickom (9 prevádzok)

kraji na základe štátneho zdravotného dozoru ako aj objednávok prevádzkovateľov solárií, ktorí sú v zmysle platnej legislatívy povinní predložiť protokol z objektivizácie UV žiarenia UV žiaričov.

Prehľad o počte vykonaných meraní ultrafialového žiarenia na opaľovacích prístrojoch je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Počet prevádzok	Počet opaľovacích prístrojov		Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
	vertikálny	horizontálny			
41	43	23	153	153	765

Z meraní vyplynulo, že zo 66 opaľovacích prístrojov, na ktorých bolo v 1. polroku 2015 vykonané meranie UV žiarenia, požiadavkám Vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo, v znení Vyhlášky MZ SR č. 75/2014 Z. z. nevyhovovalo 6 opaľovacích prístrojov a na 20 opaľovacích prístrojoch nebolo možné vyjadriť súlad alebo nesúlad so špecifikáciou. Ostatné prístroje (spolu 40) požiadavkám vyššie citovanej Vyhlášky MZ SR vyhovovali.

Maximálna doba opaľovania bola prekročená na 3 zo 66 opaľovacích prístrojoch sledovaných v 1. polroku 2015, na 15 z nich sa súlad alebo nesúlad so špecifikáciou podľa vyhlášky MZ SR č.554/2007 Z. z. v znení Vyhlášky MZ SR č.75/2014 Z. z. nedal vyjadriť, pretože vypočítaná doba expozície stanovená (vzťahnutá) na účinnú prahovú dávku ožiarenia Her podľa miestne rozšírených typov pokožky bola nad limitnou hodnotou o hodnotu menšiu, ako rozšírená neistota merania a na 13 opaľovacích prístrojoch prevádzkovatelia nemali maximálnu dobu opaľovania uvedenú vôbec.

Najčastejšie nedostatky, ktoré boli zistené v prevádzkach solárií počas merania UV žiarenia:

- prevádzkovatelia nemajú technickú dokumentáciu k opaľovacím prístrojom – návod na obsluhu prístroja
- dodávatelia UV žiaričov neposkytujú prevádzkovateľom solárií technickú dokumentáciu k trubiciam ani maximálne odporúčané časy opaľovania pre jednotlivé typy pokožky pre daný typ trubíc,
- dodávatelia pri výmene UV žiaričov deklarujú prevádzkovateľom solárií, že nové trubice spĺňajú EU normu, čo však výsledky následne vykonaného merania UV žiarenia vylučujú.

7.12 Peľová informačná služba (PIS) – Monitoring biologických alergénov v ovzduší

Sledovanie koncentrácie peľových zŕn a spór plesní v ovzduší

V súvislosti s peľovým monitoringom bolo *odborom mikrobiológie životného prostredia* analyzovaných 112 vzoriek ovzdušia. Priebežné výsledky výskytu peľových zŕn a spór plesní sú týždenne uvádzané na webovej stránke nášho úradu www.alergia.sk a www.pelovespravy.sk. Peľový monitoring sa zahájil v 8 kalendárnom týždni. V priebehu polroka boli stredné až veľmi vysoké koncentrácie peľových zŕn rastlín nasledovné: v jarných mesiacoch to boli hlavne peľové zrná liesky, jelše, brezy, topoľa, duba a orecha, v mesiacoch máj a jún bola zaznamenaná vysoká až veľmi vysoká koncentrácia peľových zŕn tráv a čeľade borovicovitých. Stredná až veľmi vysoká koncentrácia spór plesní bola dosahovaná v priebehu mesiacov apríl, máj a jún u rodu *Cladosporium*.

7.16 Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania

Dosiahnuté výsledky

V rámci „Svetového dňa vody“ bolo od občanov prevzatých 376 vzoriek, v ktorých sa analyzovali NO_2^- , a NO_3^- (752 ukazovateľov). Vykonaných bolo 752 analýz.

Z uvedeného počtu vzoriek bol u dusičnanov prekročený limit v 153 vzorkách a u dusitanov v 7 vzorkách.

7.17 Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách

Dosiahnuté výsledky

V 1. polroku 2015 bolo vyšetrených 8 vzoriek, všetky z prírodných kúpalísk. Spolu bolo stanovených 8 ukazovateľov a vykonaných 16 analýz.

RÚVZ so sídlom v Košiciach odobral 2 vzorky z prírodných kúpalísk, RÚVZ so sídlom v Michalovciach odobral 6 vzoriek z prírodných kúpalísk.

7.18 Epidemiologická prevencia rizika karcinogenity v populácii

Dosiahnuté výsledky

V rámci plnenia tohto projektu oddelenie genetickej toxikológie v prvom polroku 2015 pokračovalo v spolupráci s Východoslovenským onkologickým ústavom a s Ligou proti rakovine v Košiciach pri získavaní údajov pre anamnestické analýzy od pacientov, ktorí majú histologicky potvrdené rakovinové ochorenie:

- naši pracovníci sa zúčastnili konzultácií na pobočke Ligy proti rakovine v Košiciach s pacientkami a pacientmi, ktorí buď prekonávajú alebo prekonali onkologické ochorenie
- anamnestické údaje sa priebežne získavajú aj od ľudí, ktorí majú určité rizikové mutagénne faktory v životospráve, od zdravých ľudí, ako aj od ľudí s prekanceróznymi príznakmi
- kompletne anamnestické údaje sme v prvom polroku 2015 získali od 15 chorých pacientov, ktorí dobrovoľne poskytli tieto údaje pre účely nášho projektu

8 LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

8.1 Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení

Aktívna účasť pri plnení úloh vyplývajúcich z členstva v EISN- European Influenza Surveillance Network.

Dosiahnuté výsledky:

Priamy dôkaz: pokus o izoláciu vírusov na bunkových kultúrach a dôkaz vírusov chrípky metódou PCR.

V 1. polroku 2015 bolo vyšetrených 397 materiálov od pacientov s ochorením horných ciest dýchacích, z toho 47 odberov od sentinelových lekárov, 14 pitevných materiálov od 4 pacientov a 4 materiály s diagnózou SARI.

140 materiálov bolo pozitívnych na vírusy chrípky, z toho bola identifikovaná 118-krát chrípka A a 22-krát chrípka B, z toho jedna koinfekcia vírusmi chrípky typu A aj B. Za účelom bližšej identifikácie izolovaných kmeňov bolo 54 materiálov zaslaných do NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave, ktoré boli identifikované nasledovne:

- 21-krát A/California/7/2009(H1N1) pdm-like (z toho 6-krát od sentinelových lekárov),

- 15-krát A/Texas/50/2012(H3N2) - like (z toho 6-krát od sentinelového lekára),
- 18-krát B/Massachusetts/2/2012 - like

Metódou PCR boli dokázané vírusy chrípky nasledovne:

- 27-krát A/H1N1 (z toho 1-krát od sentinelového lekára a 2-krát pitevný materiál od jedného pacienta),
- 54-krát A/H3 (z toho 22-krát sentinelový lekár a jeden materiál v koinfekcii s vírusom chrípky B/Massachusetts/2/2012-like),
- 1-krát A bez bližšej špecifikácie (materiál s diagnózou SARI)
- 4-krát B bez bližšej špecifikácie

Rýchlotestom bolo vyšetrených 52 materiálov na chrípku A a B, z nich bolo 18 pozitívnych na chrípku A a 7 na chrípku B.

Nepriamy dôkaz: dôkaz protilátok.

V 1.polroku 2015 bolo na dôkaz protilátok proti respiračným vírusom vykonaných 2 274 sérologických vyšetrení metódou KFR. Štandardná sada vyšetrení obsahuje 6 antigénov (vírus chrípky A a B, adenovírus, RS-vírus, Mycoplasma pneumonie a parachrípku).

Pozitívne vyšetrenia: 19x chrípka A, 10x chrípka B, 8x RS-vírus, 5x mykoplasma a 3x parachrípka).

Metódou ELISA na dôkaz špecifických protilátok triedy IgM a IgG proti chrípke bolo vyšetrených 18 pacientov (72 vyšetrení), u jedného pacienta bola zistená zvýšená hladina protilátok triedy IgM proti chrípke A.

Na vyžiadanie vyšetrujeme metódou KFR aj protilátky proti ornitóze, Q-horúčke, chlamýdióvemu skupinovému antigénu a legionelám. V tomto prípade sme vyšetřili 26 vzoriek, všetky s negatívnym výsledkom.

Plnenie úlohy a jej dopad na zdravie:

Materiál na vyšetrenie od pacientov s akútnym respiračným ochorením odoberajú ošetrojúci lekári v spolupráci s pracovníkmi odborov epidemiológie jednotlivých RÚVZ Košického a Prešovského kraja. Hlásenie o výsledkoch sa posiela v týždenných intervaloch do NRC pre chrípku.

Návrh na ďalší postup:

Neustále sa snažiť o vylepšovanie laboratórnej diagnostiky chrípky a chrípke podobných ochorení.

8.4 Diagnostika exantémových ochorení

Aktívna účasť pri plnení úloh vyplývajúcich z procesu eliminácie osýpok v Slovenskej republike a vo svete.

Dosiahnuté výsledky:

Laboratórium vykonáva vyšetrenie protilátok triedy IgM a IgG u vzoriek sér dodaných od ošetrojúcich lekárov Košického a Prešovského kraja. V mesačných intervaloch k 20.dňu bežného mesiaca spracováva hlásenie v tabuľkovej forme o počte vyšetrených materiálov v stanovených vekových skupinách a zasiela elektronickou formou do NRC pre morbili, rubeolu a parotitídu ÚVZ SR.

V 1.polroku 2015 bolo vyšetrených 31 vzoriek sér a 17 vzoriek liquorov na prítomnosť protilátok triedy IgM a IgG u osýpok, celkovo 96 vyšetrení s negatívnym výsledkom.

Plnenie úlohy a jej dopad na zdravie obyvateľstva:

Osýpky (morbili) je infekčné ochorenie, ktoré spôsobuje epidémie najmä v detskom veku. Očkovaním sa výskyt tohto ochorenia znížil na minimum, ale v porovnaní s ostatnými vakcinovanými nákazami sa osýpky sporadicky stále v modifikovanej forme vyskytujú. Je potrebné sledovať výskyt tohto ochorenia vyšetrovaním protilátok triedy IgM a tým zabrániť vzniku lokálnych epidémií v detskej populácii.

Návrh na ďalší postup:

Pokračovať v spolupráci s lekármi Košického a Prešovského kraja, s pracovníkmi jednotlivých oddelení epidemiológie RÚVZ a s NRC na zabezpečenie stavu eliminácie osýpok v Slovenskej republike.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

Medziodborová úloha – na jej plnení sa podieľajú odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy.

Plnenie aktualizovaného Národného programu podpory zdravia v SR z roku 2014 (ďalej len *NPPZ*) realizujeme činnosťou vzťahujúcou sa k dvom vymedzeným oblastiam.

Oblasť A: *Preventívne opatrenia zamerané na zníženie výskytu chronických neinfekčných ochorení*

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

S cieľom podieľať sa na znižovaní výskytu rizikových faktorov, ktoré súvisia so životným štýlom jednotlivca či skupín obyvateľstva, participujeme súčasne na plnení ďalších programov, t. j. *Národného programu prevencie obezity* (2008) v gescii ÚVZ SR, *Národného programu duševného zdravia* (2004) prijatého vládou SR, *Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 – 2015*, *Národného programu aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020*, *Národného programu prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2013 – 2016*, *Národnej protidrogovej stratégie na obdobie 2013 – 2020*, *Národného programu kontroly tabaku* (spolu s *Národným akčným plánom na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014*), *Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020* a v neposlednom rade na plnení *Revidovaného národného akčného plánu Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 – 2015 na roky 2011 – 2015*, *Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020* a *Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020*. Jedným zo základných východiskových dokumentov, ktorý aktuálne určuje smerovanie nielen preventívnych programov podpory zdravia a prioritných oblastí pôsobenia, je *Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030*.

V praxi, prevenciu vybraných chronických ochorení realizujeme ovplyvňovaním informovanosti a zdravotného uvedomenia obyvateľov v zmysle zásad zdravého spôsobu života, uplatňujúc najmä zdravotno-výchovnú edukáciu a činnosti Poradne zdravia (stabilnej a mobilnej zložky). V poradni sú klienti, resp. záujemcovia vyšetrení v zmysle štandardnej metodiky za účelom identifikovania rizikových faktorov srdcovocievnych ochorení (metabolického syndrómu). Na základe zistených údajov,

nadväzujúce odborné poradenstvo je zamerané na zlepšenie nameraných hodnôt a optimalizáciu zložiek životného štýlu nefarmakologickou cestou.

V hodnotenom období sme okrem individuálneho poradenstva (včítane telefonických konzultácií) v stabilnej Poradni zdravia, zorganizovali a uskutočnili akcie výjazdovou formou pre pracovné kolektívy, seniorov a ostatnú verejnosť, pri ktorých sa spolupracovalo s rôznymi inštitúciami (bližšia informácia je uvedená v **bodoch 9.2, 9.5, 9.7**).

Výchovno-vzdelávacie aktivity sme orientovali predovšetkým na mladú generáciu. Objektom nášho záujmu sú však aj ostatné vekové kategórie. Konkrétne realizačné výstupy sa týkajú všetkých priorít tejto oblasti NPPZ, t. j. bodov 1. až 4.:

1. Výživa a stravovacie zvyklosti

Rizikové faktory výživy obyvateľstva sledujeme hlavne cez analýzy anamnestických dát od klientov Poradenského centra ochrany a podpory zdravia (ďalej len *PCOPZ*), vkladaných do Testu zdravé srdce. Edukáciou a propagáciou v oblasti zásad správnej výživy sa snažíme zvyšovať celkové uvedomenie obyvateľstva, zlepšiť stravovacie návyky u všetkých jeho vekových skupín.

Téma ozdravenia výživy je v súlade s celoeurópskymi princípmi zahrnutými v dokumente „Zdravie 21. storočia“ a na národnej úrovni s aktualizovaným Programom ozdravenia výživy obyvateľov SR na roky 2008 – 2015 a úlohami Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012 – 2016 na úseku verejného zdravotníctva. V nadväznosti na to sa v spolupráci s Odborom hygieny výživy podieľame na ich plnení (pozri **bod 9.2**) prostredníctvom vybraných aktivít PCOPZ, t. j. Poradne zdravia (stabilnej aj mobilnej zložky) a Poradne správnej výživy. Uvedená úloha si kladie za cieľ vplývať na zlepšenie stravovacích návykov vo vybraných populačných skupinách (so zameraním na ľahkú prácu), realizovať monitoring, intervencie a tiež zisťovať ich výživový stav.

Zdravotno-výchovný charakter má z našej strany podpora Národnej stratégie SR pre program „Ovocie a zelenina do škôl“, ktorej ciele majú napomôcť zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí, vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity.

Z hľadiska prehľadu, sme v I. polroku 2015 v spádovom území realizovali skupinové edukačné aktivity so zameraním na racionálnu výživu v kontexte zdravého spôsobu života na 6 základných školách (I. a II. stupeň), na niektorých opakovane, na 2 stredných školách. Intervenovaných bolo spolu 138 žiakov zo ZŠ a 150 študentov zo SŠ. Pre propagačné účely – ako doplnok edukácie – sme využili prezentačné materiály (letáky, skladačky, maľovanky) od rôznych editorov vrátane ÚVZ SR.

Tohtoročný *Svetový deň zdravia – 7. apríl*, zameraný na problematiku *bezpečnosť potravín*, sme podporili informačno-propagačnou i intervenčnou činnosťou vo vzťahu k rôznym cieľovým skupinám, viac v **bode 9.7**.

Na základe aktualizácie NPPZ SR (r. 2015 – 2020) bol spracovaný úradný projekt v rámci úloh vyplývajúcich z tohto dokumentu. V súlade so závermi pracovnej porady regionálneho hygienika uskutočnenej dňa 17. 03. 2015 bol vypracovaný Návrh projektu, vychádzajúci zo stanovených cieľov a aktivít NPPZ so zameraním sa na problematiku kardiovaskulárnych ochorení:

Názov navrhnutého projektu (pilotný projekt): Zisťovanie rizika výskytu kardiovaskulárnych ochorení u vybraných cieľových skupín skríningovým vyšetrením rizikových faktorov ako aj z príjmu soli zo stravy.

Medzi odborovú úlohu – odbor podpory zdravia, odbor hygieny výživy, odbor hygieny detí a mládeže, odbor preventívneho pracovného lekárstva, odbor hygieny životného prostredia, odbor chemických analýz, (alternatívne odbor mikrobiológie životného prostredia).

Realizácia úlohy odborom hygieny detí a mládeže v sledovanom období:

Pracovníci odboru HDM prijali v rámci realizácie projektu na rok 2015 tieto úlohy:

- zhodnotiť priemernú mesačnú výživovú hodnotu (a pestrosť) podávanej stravy v 5 MŠ a 5 ZŠ na území mestskej časti Staré mesto Košice, a to v dvoch ročných obdobiach (jar, jeseň) a porovnať ju s aktualizovanými OVD pre danú vekovú kategóriu detí
- metódou náhodného výberu odobrať celodenne podávanú stravu vo vyššie uvedených zariadeniach, taktiež v dvoch ročných obdobiach (jar, leto) na laboratórnu skúšku obsahu soli v podávanej strave
- v spolupráci s odborom podpory zdravia realizovať základné preventívne vyšetrenia v rámci Poradne zdravia nášho úradu u všetkých zamestnancov uvedených školských zariadení (príp. ďalšie intervenčné aktivity).

V mesiaci jún boli pracovníkmi HDM odobraté hotové pokrmy celodennej stravy (desiata, obed, olovrant) z MŠ Hrnčiarska, MŠ Rumanova, MŠ Park Angelinum, MŠ Jarná a MŠ Zádielska na laboratórny rozbor – prítomnosť soli. V ZŠ Masarykova, ZŠ Park Angelinum, ZŠ Tomášikova, ZŠ Nám. Laca Novomeského a ZŠ Hroncova bol odobratý hotový pokrm (obed) od žiaka I. stupňa. Zároveň boli prevzaté jedálne lístky za mesiac apríl za účelom vyhodnotenia pestrosti stravy a taktiež boli prevádzkovateľmi predložené výsledky hodnotení energetickej a nutričnej hodnoty podávaných pokrmov za mesiac apríl. Získané podklady budú spracované v druhom polroku 2015.

2. Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity

Na podporu a propagáciu pohybovej aktivity (odporúčanej, primeranej) vo vzťahu k obyvateľstvu (školskej mládeži, dospeljej populácii, seniorom) využívame najmä edukáciu, poradenstvo, výstupy cez médiá. Hlavným zámerom aktivít bolo poukázať na význam pohybovej aktivity, jej priaznivý vplyv na zdravie, ak je pravidelnou súčasťou spôsobu života.

Uvedená priorita NPPZ o. i. úzko súvisí s úlohou pod názvom "*Vyzvi srdce k pohybu*", ktorá sa realizuje v rámci CINDI programu SR, bez časového obmedzenia, každé dva roky zväčša v jarnom období. V roku 2015 sme sa zapojili do 6. ročníka tejto celoštátnej a medzinárodne koordinovanej kampane zameranej na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie. Cieľom predmetnej akcie je upriamiť pozornosť verejnosti na význam pohybu vo voľnom čase, ako dôležitého faktora v podpore zdravia a v prevencii civilizačných ochorení. Gestorom kampane na národnej úrovni je RÚVZ v Banskej Bystrici. Účasť RÚVZ Košice, ako riešiteľského pracoviska, zahŕňala propagačné a intervenčné aktivity rôzneho cieľového určenia, realizované aj v spolupráci s inými regionálnymi inštitúciami a médiami (viac v **bode 9.2.1**).

V súvislosti s propagáciou *Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ (10. máj)* a plnením *Národného programu prevencie obezity*, v oblasti pohybovej aktivity, sa realizovala informačno-propagačná a intervenčná činnosť v časovom období od 3. 5. 2015 do 18. 6. 2015. Uskutočnených bolo celkovo 42 aktivít, s určením pre rôzne cieľové skupiny (z hľadiska veku, profesie, záujmu, ako aj pre širokú verejnosť) v spádovom území RÚVZ Košice. Ich stručný prehľad z hľadiska foriem, miesta výkonu uvádzame nižšie:

- *Edukácia s poradenstvom k pohybovej aktivite* pre seniorov (celkový počet aktivít: 9; počet spolupracujúcich inštitúcií: 6) *na dve témy*:
 1. *Prevencia osteopénie a osteoporózy pohybom* (teoretický výklad, názorná ukážka cvikov – rozcvička a precvičovanie zostavy cvikov, distribúcia rovnomenného letáka z edície RÚVZ Košice, 2015) s konaním v piatich zariadeniach:
 - Denné centrum seniorov MČ Košice-Dargovských hrdinov, Jegorovovo námestie 5, Košice, dňa 11. 5. 2015 (s účasťou seniorov v počte 30);

- Denné centrum seniorov MČ Košice-Juh, Milosrdenstva 4, Košice, dňa 14. 5. 2015 (s účasťou seniorov v počte 7);
 - Denné centrum seniorov MČ Košice-Sever, Obrancov mieru 2, Košice, dňa 18. 5. 2015 (s účasťou seniorov v počte 24);
 - Denné centrum seniorov MČ Košice-Vyšné Opátske, Nižná Úvrať 25, Košice, 25. 5. 2015 (s účasťou seniorov v počte 7);
 - Denné centrum seniorov MČ Košice-Sídlisko KVP, Trieda KVP 1, Košice, 26. 5. 2015 (s účasťou seniorov v počte 24);
 - Denné centrum seniorov MČ Košice-Sever, Obrancov mieru 2, Košice, dňa 1. 6. 2015 (s účasťou seniorov v počte 10);
 - Denné centrum seniorov MČ Košice-Sever, Obrancov mieru 2, Košice, dňa 18. 6. 2015 (s účasťou 2 osôb, z toho 1 senior).
2. *Zdravý životný štýl s akcentom na zdravú výživu a význam pohybovej aktivity* (teoretický výklad doplnený o besedu) v spojení s témou *Prevenca osteopénie a osteoporózy pohybom* (teoretický výklad, názorná ukážka cvikov – rozcvička a precvičovanie zostavy cvikov, distribúcia rovnomenného letáka z edície RÚVZ Košice, 2015) s konaním v jednom zariadení:
- Denné centrum seniorov MČ Košice-Staré Mesto, Hviezdoslavova 7, Košice, dňa 12. 5. 2015 (s účasťou seniorov v počte 23).
- *Poradensko-edukačné aktivity* pre dospelú populáciu v produktívnom veku – profesijné skupiny, resp. verejnosť (celkový počet aktivít: 10; počet spolupracujúcich inštitúcií: 8), formou *prezentácie služieb mobilnej Poradne zdravia* (zahrňujúc štandardné, resp. vybrané vyšetrenia s poradenstvom¹ k zdravému spôsobu života vrátane pohybovej aktivity) s konaním na siedmich miestach:
- Asseco Central Europe, a. s., pobočka Košice, Werferova 1, dňa 22. 5. 2015 (aktivita realizovaná v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou Košice), pre zamestnancov spoločnosti (v počte 14) – s ponukou vybraných vyšetrení s poradenstvom;
 - Forma Club, Žriedlová 11, Košice, v dňoch 26. 5. – 28. 5. 2015, pre zamestnancov a klientov športového zariadenia (v celkovom počte 30) – s ponukou štandardného poradenstva;
 - Materská škola Hrnčiarska 1, Košice, dňa 2. 6. 2015, pre zamestnancov MŠ (v celkovom počte 14) – s ponukou štandardného poradenstva;
 - U. S. Steel Košice, s. r. o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, dňa 6. 6. 2015 (aktivita realizovaná v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou Košice, v rámci štvrtého ročníka podujatia „Family Safety Day“ s podtitulom „Kde pracuje môj otec, moja mama?“), pre zamestnancov spoločnosti U. S. Steel Košice a dcérskych spoločností a ich rodinných príslušníkov (v počte 173) – s ponukou vybraných vyšetrení s poradenstvom;
(*Popis aktivity: Tohtoročný „firemný rodinný deň“ návštevníkom ponúkal: exkurziu do výrobných priestorov (teplej valcovne), autobusovú prehliadku areálu podniku, sprievodný program na parkovisku a priľahlej trávinatej ploche formou športovo-zábavných, zdravotno-osvetových stanovišť, ako stánok zameraný na poradenstvo zdravého životného štýlu – Poradňa zdravia, stánok stomatológa, stánok merania EKG a i.*)
 - Materská škola Jarná 4, Košice, dňa 9. 6. 2015, pre zamestnancov MŠ (v celkovom počte 9) – s ponukou štandardného poradenstva;
 - RÚVZ so sídlom v Košiciach, Ipeľská 1, Košice, v dňoch 8. a 10. 6. 2015 (aktivita pod názvom „Deň pre naše zdravie“, realizovaná v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou Košice a externým tímom poradcov

– očný optik, študenti zubného lekárstva), pre zamestnancov (v celkovom počte 51) – s ponukou štandardného poradenstva a doplnkových služieb;

(Popis aktivity: Služby Poradne zdravia, t. j. vyšetrenia rizikových faktorov metabolického syndrómu s následným poradenstvom zameraným na optimalizáciu zložiek spôsobu života, boli doplnené, napr. o vyšetrenie krvnej skupiny; skriningové vyšetrenie očí zamerané na zistenie zrakových chýb (ďalekozrakosť, krátkozrakosť, astigmatizmus, škúlenie, farebné videnie, šírka zorného poľa), nácvik správnej techniky čistenia zubov.)

- Botanická záhrada Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, Mánesova 23, Košice, dňa 13. 6. 2015 (aktivita realizovaná v spolupráci s Ligou proti rakovine, pobočkou Košice, v rámci 4. ročníka podujatia „Radosť zo života víťazi nad chorobou“), pre onkologických pacientov a rodinných príslušníkov (v celkovom počte 51, z toho 40 vo veku 50+) – s ponukou vybraných vyšetrení s poradenstvom.

(Popis aktivity: Okrem vybraných služieb mobilnej Poradne zdravia boli v ponuke pre účastníkov poradenské služby onkológov, rehabilitačné cvičenia, rýchlokurz orientálnych tancov, bubnovanie pre radosť, cvičenie jogy, súťaže pre deti a dospelých, možnosť prehliadky Botanickej záhrady spojenej s výstavou motýľov.)

¹ *Ponúkané služby zahŕňali:* vyšetrenie celkového cholesterolu, resp. ďalších parametrov (triglyceridy, HDL, glukóza) z kapilárnej krvi prostredníctvom biochemického analyzátoru Reflotron, Accutrend Plus; meranie vybraných antropometrických parametrov (výška, hmotnosť, obvod pása, bokov), výpočet indexu telesnej hmotnosti – BMI a indexu centrálnej obezity – WHR; stanovenie percenta telesného tuku; meranie tlaku krvi, pulzu; u fajčiarov stanovenie hladiny oxidu uhoľnatého (CO) a karboxyhemoglobínu (COHb) vo výdychu prístrojom Smokerlyzer a zistenie stupňa závislosti prostredníctvom dotazníkových metód; individuálne poradenstvo k jednotlivým zložkám spôsobu života vrátane podpory pohybovej aktivity (vyplnenie anamnestických dotazníkov a rozhovor), distribúcia tlačенých zdravotno-výchovných materiálov a i.

- *Zorganizovanie Dňa otvorených dverí v PCOPZ – základnej Poradni zdravia (11. 5. 2015 v čase od 7:30 do 12:00 h), s určením pre verejnosť (od 18 rokov), so zameraním na informovanie návštevníkov o závažnosti hlavných rizikových faktorov KVCH a metabolického syndrómu. Poradenstvo využilo 6 klientov.*
- *Zorganizovanie Športového dňa pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Košiciach (počet aktivít: 1; počet spolupracujúcich inštitúcií: 1) v lokalite Horný Bankov, Bistro, dňa 3. 6. 2015, pre zamestnancov RÚVZ Košice (v počte 114, z toho 104 žien a 10 mužov; z celkového počtu účastníkov bolo 54 osôb vo veku 50+).*
Popis aktivity: Organizačné zabezpečenie a propagáciu podujatia (sprostredkovanie informácie zamestnancom formou vývesky na informačných tabuliach, e-mailom) boli zastrešené Odborom podpory zdravia. Ťažiskom Športového dňa bola spoločná pešia, resp. cyklistická turistika z Čermel'ského údolia do cieľa podujatia – areálu Bistra na Hornom Bankove. V cieľi každý z účastníkov mal možnosť dať si odmerať tlak krvi, pulzovú frekvenciu a realizovať vybrané voľné športové disciplíny (kolektívneho charakteru, ako cvičenie s lektorkou, bedminton, loptové hry), resp. priniesť si vlastné športové potreby. Skupinové cvičenie viedla fitness trénerka z Forma Clubu na Žriedlovej ul. č. 11, Košice. V rámci menu bol podávaný guláš s nealkoholickým nápojom.
- *Informačno-propagačná činnosť – oslovenie vybraných inštitúcií v oblasti propagácie témy svetového dňa (počet aktivít: 5), zahŕňalo aktivity, ako:*
1. Písomné oslovenie vybraných inštitúcií v regióne Košíc, t. j. miestnej samosprávy (Úradu KSK, Mesta Košice, miestnych úradov MČ v Košiciach, vybraných obecných úradov v okolí Košíc), denných centier seniorov, domovov sociálnych služieb – zaslaním listu dňa 5. 5. 2015 veci spolupráce v propagačnej oblasti. Adresátom boli elektronicky sprostredkované dva informačné letáky z reedície RÚVZ Košice: „Pohyb – prevencia

osteoporózy“, „Životospráva v staršom veku – význam pohybu“. Cieľovou skupinou propagácie boli zamestnanci samosprávy, seniori, verejnosť.

2. Informovanie širokej verejnosti bolo zabezpečené prostredníctvom príspevkov uverejnených:

- na webovom sídle RÚVZ Košice (priečinok Hlavné menu – Aktuality), dňa 3. mája 2015, pod názvom *Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“ – 10. máj* (s upútavkou na Deň otvorených dverí v Poradenskom centre a informačnými letákmi z produkcie RÚVZ Košice: 1. Pohyb – prevencia osteoporózy, 2. Životospráva v staršom veku – význam pohybu);
 - na webovom sídle MČ Košice-Juh, dňa 15. 5. 2015, pod názvom *Deň zdravia v dennom centre seniorov* (propagujúci aktivitu zo dňa 14. 5. 2015, pozri bod A.);
 - v Staromestských listoch č. 3, roč. 14, 2015 (Informačný spravodajca MČ Košice-Staré Mesto; Vydáva Miestny úrad MČ Košice-Staré Mesto; ISSN 1338-7197), pod názvom „*Čo chystajú v Dennom centre? Svetový deň pohybu (upútavka na program-prednášku dňa 12. 5. 2015)*“;
 - v Staromestských listoch č. 4, roč. 14, 2015 (Informačný spravodajca MČ Košice-Staré Mesto; Vydáva Miestny úrad MČ Košice-Staré Mesto; ISSN 1338-7197), pod názvom „*Zo života Denného centra – Tancujú, vzdelávajú sa, oslavujú Svetový deň Pohybom ku zdraviu – 10. máj*“.
- *Propagačná činnosť v rámci 6. ročníka kampane "Vyzvi srdce k pohybu"* (počet aktivít: 17), t. j. propagácia a poradenstvo k súťaži, najmä ako súčasť edukácie a akcií mobilnej Poradne zdravia, s výkonom v čase od 23. 3. 2015 do 12. 5. 2015, pre rôzne cieľové skupiny (pozri bod 9.2.1), sa v určitom časovom úseku vykonávali súbežne s propagáciou daného významného termínu.

Správa o uskutočnených aktivitách k Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“, s fotodokumentáciou z dvoch akcií (spolu 3 fotografie), bola zaslaná na ÚVZ SR v požadovanom termíne.

3. **Tabak, alkohol, drogy**

Zvýšenú pozornosť v rámci primárnej prevencie drogových závislostí venujeme vybraným skupinám obyvateľstva, ktoré sú vystavené riziku poškodenia zdravia v dôsledku užívania návykových látok, prioritne deťom a mládeži, ženám v reprodukčnom veku a sociálne znevýhodneným skupinám obyvateľstva.

Často využívanými formami sú:

- výchovno-vzdelávacia a poradenská činnosť (napr. výkon Poradne na odvykanie od fajčenia);
- propagačná a edičná činnosť – tvorba a distribúcia informačných materiálov pre školskú mládež, kontaktné dospelé osoby (učitelia, rodičia atď.) a iné cieľové skupiny;
- účasť na informačných kampaniach (napr. pri príležitosti významných termínov s protidrogovou tematikou);
- participácia na preventívnych programoch, projektoch, úlohách zameraných na škodlivosť návykových látok a na zmysluplné využívanie voľného času (vrátane prípravy, koordinácie, realizácie, vyhodnocovania) v spolupráci s inými subjektmi;
- pôsobenie cez mienkotvorné médiá v oblasti propagácie aktivít a spôsobu života bez drog.

Edukačná činnosť vo vzťahu k školám je zameraná všeobecne na prevenciu drogových závislostí vrátane prevencie závislosti od legálnych drog. Za hodnotené obdobie sme v rámci územnej pôsobnosti RÚVZ Košice uskutočnili výchovno-vzdelávacie akcie na 7 základných školách, 7 stredných školách (na viacerých opakovane), v 1 detskom domove (v Štóse

a elokovanom zariadení v Medzeve), s celkovou účasťou 1085 žiakov a študentov. Edukačne sme pôsobili tiež v 1 materskej škole s účasťou 9 detí a v Školskom internáte pri SOŠ na Jedlíkovej 11 v Košiciach s účasťou 55 študentov. Z didaktického hľadiska, podujatia zväčša pozostávali z teoretického výkladu, individuálnej i skupinovej práce. Rešpektujúc vekové kritérium, žiakom boli v rámci intervencií premietnuté videofilmy a distribuované zdravotno-výchovné materiály. Na prvom stupni ZŠ a v MŠ sa z hľadiska edukačných cieľov volila hravá forma oboznamovania sa s danou problematikou (využívanie prostriedkov, ako mimická bábka Adamko, maľovanky a i.). U žiakov druhého stupňa ZŠ a na SŠ sa zisťovala spätná väzba, resp. prostredníctvom dotazníkovej metódy sa mapovali názory, postoje a poznatková úroveň z problematiky drog, drogových závislostí a osobitne tabakizmu. Študenti – fajčiari (na báze dobrovoľnosti) mali možnosť si otestovať na prístroji Smokerlyzer percentuálne množstvo alveolárneho CO vo vydychovanom vzduchu.

V spojitosti s *propagačnou činnosťou vo vzťahu k významným termínom* venovaným problematike zdravia, sme v I. polroku 2015 reflektovali na *31. máj – Svetový deň bez tabaku*. Pri danej príležitosti sme zorganizovali nasledovné aktivity zamerané na prevenciu tabakizmu a zanechanie fajčenia (s konaním v širšom časovom rozpätí pre vyhovieť požiadavkám):

- *edukačno-poradenskú akciu mobilnej Poradne na odvykanie od fajčenia* pre poslucháčov a zamestnancov Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73, doplnenú o ďalšie vyšetrenia a poradenstvo (s využitím Analyzátoru tela). Aktivita bola realizovaná v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach dňa 14. 4. 2015. Intervenovaných bolo 67 záujemcov;
- *exkurziu edukačno-poradenského charakteru* pre študentov z Gymnázia Šrobárova 1 v Košiciach (v počte 7) v Poradenskom centre ochrany a podpory zdravia pri odbore podpory zdravia RÚVZ Košice dňa 26. 5. 2015;
- *edukačné podujatia (prednášky spojené s besedou a premietnutím DVD filmu „Kým stúpa dym“)* pre študentov Strednej priemyselnej školy dopravnej na Hlavnej 113 v Košiciach (s účasťou 100 študentov 1. – 2. ročníka) dňa 26. 5. 2015 a pre študentov Školského internátu pri SOŠ na Jedlíkovej 11 v Košiciach (s účasťou 55 študentov) dňa 3. 6. 2015;
- *edukačné podujatie (výchovu na tému „Dýchajme čistý vzduch“, doplnenú premietnutím DVD „Kde bolo tam bolo, fajčenie škodilo“)* pre deti predškolského veku v MŠ Košické Olšany 133 (s účasťou 9 detí) dňa 18. 2. 2015.

V rámci vyššie uvedených akcií sa u fajčiarov realizovala intervenčná činnosť zahrňujúca stanovenie hladiny oxidu uhoľnatého (CO) a karboxyhemoglobínu (COHb) vo výdychu prístrojom Smokerlyzer a zistenie stupňa závislosti prostredníctvom dotazníkových metód; individuálne poradenstvo k jednotlivým zložkám spôsobu života (vyplnenie anamnestických dotazníkov a rozhovor), distribúciu tlačených zdravotno-výchovných materiálov a i.

Významný termín *26. jún – Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nelegálnemu obchodovaniu s nimi* sme dali do pozornosti klientom Detského domova Štós 125 prostredníctvom teoretického výkladu a besedy k problematike prevencie drogových závislostí (s účasťou 38 chovancov rôzneho veku).

V *Poradni na odvykanie od fajčenia* sme v hodnotenom období poskytli poradenstvo individuálnou formou (vrátane telefonických konzultácií) pre 116 klientov (56 mužov, 60 žien). Dominoval produktívny vek a záujem o jednorazovú intervenciu. V rámci edukačnej činnosti, skupinové poradenstvo využilo celkovo cca 785 žiakov zo základných a stredných škôl. Ďalší prehľad realizovaných aktivít uvádzame v bodoch **9.2, 9.5, 9.7**.

Z *hľadiska masmediálneho pôsobenia*, bola prezentovaná problematika prevencie tabakizmu a poradenstva na odvykanie od fajčenia poskytnutím rozhovorov pre verejnoprávne médium RTVS – STV 1 a pre TV Naša – Prvú košickú lokálnu televíziu. Svetový deň bez tabaku – 31. máj bol propagovaný cez webovú stránku RÚVZ Košice

(s presmerovaním na stránku Kancelárie SZO v SR).

V I. polroku 2015 sme sa zúčastnili nižšie uvedených *odborných podujatí*, tematicky korešpondujúcich s danou prioritou, t. j.:

- zasadnutia Komisie pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti (Okresný úrad Košice, 19. 1. 2015);
- zasadnutia odbornej poradnej skupiny Programu rozvoja mesta Košice 2015 – 2020 s výhľadom do roka 2025, pre oblasť "Košice – Sociálne mesto" (Magistrát mesta Košice, 17. 3. 2015);
- zasadnutia pracovnej skupiny „Duševné zdravie a prevencia drogových závislostí" (zriadenej ÚVZ SR), s konaním na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, 3. 6. 2015;
- zasadnutia pracovnej skupiny „Prevencia fajčenia" (zriadenej ÚVZ SR), s konaním na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, 3. 6. 2015.

V zmysle plnenia *Národného akčného plánu na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014* sme na základe požiadavky ÚVZ SR zaslali odpočet činnosti za obdobie rokov 2012 až 2014 (prehľad aktivít k významným termínom, ako Svetový deň bez tabaku, k informačným kampaniam pre verejnosť a pod.).

V súvislosti s našim *členstvom v Komisii pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti* Okresného úradu Košice (s pôsobnosťou v rozsahu Košického kraja) sme na základe požiadavky MV SR – OÚ Košice zaslali vyhodnotenie aktivít RÚVZ so sídlom v Košiciach v oblasti prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti, realizovaných v rámci spádového územia (t. j. v územných obvodoch okresov Košice-mesto a Košice-okolie) za rok 2014.

Zaslali sme pripomienky (námety, doplnky) k návrhu strategickej časti Programu rozvoja mesta Košice 2015 – 2020 s výhľadom do roku 2025 (pracovná verzia z 21. 1. 2015) – v zmysle požiadavky Mesta Košice, v rámci pripomienkového konania – vzťahujúce sa k zdravotno-sociálnej problematike mesta – k oblasti sociálnych služieb pre osoby s problémom návykových látok – k časti „Program Košice – sociálne mesto“ (cieľ č. 2 a 3).

4. Zdravé pracovné a životné podmienky

a) pracovné prostredie

V rámci podpory zdravého životného štýlu na pracoviskách sme participovali ako spoluorganizátori na akciách, ako Deň zdravia, resp. Športový deň, s určením pre vybrané profesijné skupiny, pozri body **9.1 – A.I.2, 9.2, 9.7.**

b) životné prostredie

Každoročne na základe spolupráce s Magistrátom mesta Košice predkladáme písomný podklad pre zápis do Kroniky mesta Košice (stručnú charakteristiku činnosti RÚVZ Košice, zaznamenané zmeny, výsledky, ktorými sme sa podieľali na rozvoji mesta Košice za uplynulý rok).

V rámci členstva pôsobíme v odbornej poradnej skupine pre oblasť "Košice – Zdravé a čisté mesto", za účelom prípravy Programu rozvoja mesta Košice na roky 2015 – 2020 s výhľadom do roka 2025 (s pôsobnosťou v rozsahu mesta Košice), zriadenej Mestom Košice.

Z odborných podujatí vyberáme vedecko-popularizačnú konferenciu "Parazity v mestách pod vplyvom globálnych zmien", na príprave ktorej sme sa podieľali a kde sme brali účasť. Podujatie bolo realizované s podporou Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci projektu Ochrana životného prostredia pred parazitozoonózami pod vplyvom globálnych klimatických a spoločenských zmien, a organizované Parazitologickým ústavom SAV Košice, v dňoch 28. – 29. 5. 2015, na Inštitúte vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach.

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“)

V oblasti prevencie chronických ochorení dlhodobo participujeme na pozitívnom ovplyvňovaní zdravotného uvedomenia a zvyšovaní informovanosti obyvateľstva o rizikových faktoroch KVO.

V hodnotenom období sme vypracovali návrh projektu s názvom „Zisťovanie rizika výskytu kardiovaskulárnych ochorení u vybraných cieľových skupín skríningovým vyšetrením rizikových faktorov ako aj príjmu soli zo stravy“. Projekt je pilotný a vychádza z cieľov aktualizovaného NPPZ a plnenia uznesenia č. 1 z 3. zasadnutia Ústrednej koordinačnej rady na ochranu a podporu zdravia. Na jeho riešení participujú odbory, ako hygiena výživy, hygiena detí a mládeže, preventívne pracovné lekárstvo, hygiena životného prostredia, chemické analýzy (alternatívne odbor mikrobiológie životného prostredia). Cieľovou skupinou projektu sú zamestnanci z troch rôznych typov pracovísk (priemyselné odvetvie, materské školy a zariadenie sociálnych služieb). Obsahovo je zameraný na výživovú hodnotu a pestrosť stravy vo vybraných zariadeniach a prevenciu rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení na individuálnej/skupinovej úrovni.

2. Diabetes mellitus (ďalej len „DM“)

Podľa NPPZ základnou formou prevencie DM je racionalizácia životného štýlu a vytvorenie podmienok pre realizáciu zdravého životného štýlu (pravidelná a primeraná fyzická aktivita, racionálna energeticky vyvážená strava, kde zdrojom živín sú tzv. zdravé potraviny), redukcia telesnej hmotnosti (v prípade nadváhy alebo obezity), redukcia stresu. Činnosť v tomto smere vykazujeme najmä v bodoch 9.1, 9.2, 9.7.

3. Vybrané nádorové ochorenia

Na prevencii nádorových ochorení sa podieľame hlavne poradenskou činnosťou a účasťou na edukačných kampaniach. V aktivitách spolupracujeme najmä s neziskovou organizáciou Ligou proti rakovine, pobočkou Košice, viac v bode 9.2.

V problematike prevencie chronických neinfekčných ochorení sme sa zúčastnili viacerých odborných vzdelávacích podujatí na národnej i medzinárodnej úrovni. Napríklad išlo o:

- BCA WHO 2014 – 2015: Národný seminár: Prevencia a kontrola chronických neprenosných ochorení v SR (MZ SR, Limbová 2, Bratislava, 3. 2. – 4. 2. 2015);
- (3008) "Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb" (Fakulta verejného zdravotníctva SZU v Bratislave, 11. 2. – 13. 2. 2015);
- Vedecké podujatie „Chronické neprenosné ochorenia v kontexte pomáhajúcich disciplín“ (Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 18. 2. 2015);
- Pracovné stretnutie v rámci plnenia úlohy vyplývajúcej z BCA WHO-MZ SR, prednáška o podpore zdravia v rámci „Okrúhleho stola k implementácii stratégie budovania Centier integrovanej ZS“ (MZ SR, Limbová 2, Bratislava, 28. 4. – 30. 4. 2015) – s aktívnou účasťou;
- Letná škola verejného zdravia zameraná na prácu s komunitami s cieľom zlepšenia zdravia a znižovania nerovností v zdraví (Penzión Mavrica, Veržej, Slovinsko, 8. 6. – 10. 6. 2015) – s aktívnou účasťou;
- Pracovné stretnutie členov „EU Expert Working Group on Social Determinants and Health Inequalities“ (HITEC Building, Luxembourg, Luxembursko, 15. 6. – 17. 6. 2015) – s aktívnou účasťou;

- BCA WHO – konzultácia k úlohe posilňovania kapacít a systému verejného zdravotníctva v Slovenskej republike – zlepšenie implementácie služieb VZ (UN CITY, Regionálny úrad WHO pre Európu, Kodaň, Dánsko, 22. 6. – 24. 6. 2015) – s aktívnou účasťou.

Oblasť B. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení

V súvislosti s danou oblasťou, nami uskutočnené zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané hlavne na zvyšovanie informovanosti mladej generácie ohľadom prevencie sexuálne prenosných nákaz, infekcie HIV/AIDS a prevencie vírusových hepatitíd (pozri **body 6.7 a 9.6**).

Na prevencii infekcie HIV/AIDS sme sa podieľali realizáciou aktivít v súlade s vybranými úlohami *Národného programu prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2013 – 2016* (ďalej len *NPP HIV/AIDS v SR*), t. j. bodu 5. *Aktivity na zabezpečenie úloh NPP HIV/AIDS*, bodu 5.1. *Preventívne aktivity – Aktivity č. 1, 3, 4, 5*. Ich odpočet je uvedený nižšie, resp. v rámci bodov **6.7 a 9.6** tejto správy.

Medziodborová úloha Programov a projektov ÚVZ v SR pod č. **6.7 Prevencia HIV/AIDS**, t. j. *interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“*, nadväzuje na zmienený NPP HIV/AIDS v SR a participujú na nej pracovníci odborov epidemiológie, podpory zdravia, hygieny detí a mládeže a lekárskej mikrobiológie.

Z hľadiska prehľadu, v spádovom území RÚVZ Košice bol uvedený projekt prezentovaný na 2 základných školách (na ZŠ s MŠ M. R. Štefánika Budimír 11 dňa 15. 6. 2015 a na ZŠ Staničná 13, Košice dňa 17. 6. 2015). V daných školách sa projektu zúčastnilo spolu 77 žiakov 9. ročníka (z toho 32 na vidieckej a 45 na mestskej škole).

Ostatné edukačné aktivity na školách a v detskom domove (*pozri tab. 1 a 2*), ktoré mali charakter teoretického výkladu a besedy, boli zamerané na témy Dospievanie, Výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu, Prevencia sexuálne prenosných nákaz vrátane infekcie HIV/AIDS (posledne menovaná téma s určením pre starších žiakov). Všetky boli uskutočnené osobitne pre chlapcov a dievčatá. Navyše bola predmetná problematika zakomponovaná i do širšieho tematického rámca – Zdravý spôsob života a prevencia drogových závislostí.

Tab. 1

Prehľad realizovaných edukačných aktivít k problematike sexuálneho a reprodukčného zdravia na školách a v detskom domove v územnej pôsobnosti RÚVZ Košice v I. polroku 2015

P. č.	Dátum	Inštitúcia	Ročník/počet edukovaných	Počet edukačných aktivít
1.	21. 1. 2015	ZŠ M. Lechkého, Ul. J. Pavla II. 1, Košice	9. roč. / 26	2
2.	17. 2. 2015	ZŠ Jasov, Školská 3	5. – 9. roč. / 120	3
3.	17. 3. a 18. 3. 2015	Hotelová akadémia, Južná trieda 10, Košice	1. roč. / 184	4
4.	12. 5. 2015	ZŠ Košická Belá 235	8. – 9. roč. / 13	1
5.	18. 5. 2015	ZŠ s MŠ M. R. Štefánika Budimír 11	9. roč. / 29	2
6.	16. 6. 2015	Detský domov Štós, elokované pracovisko Medzev, Prochotská 289/12	16 chovancov ¹ 4 vychovávateľa	2
7.	18. 6. 2015	ZŠ L. Fullu, Maurerova 21, Košice	9. roč. / 33	2
8.	23. 6. 2015	Detský domov Štós 125	38 chovancov ¹ 4 vychovávateľa	2

SPOLU	459 žiakov, 8 vychovávateľov	18

¹Zmiešaná skupina z hľadiska veku.

Tlačené zdravotno-výchovné materiály boli distribuované na školy súbežne s realizovanými edukačnými aktivitami. Išlo o tieto tituly:

- *Prečo ma puberta neminie?* Košice: RÚVZ, 2011,
- *Prečo povedať drogám nie!* Košice: RÚVZ, 2012,
- *Hygiena, starostlivosť o telo počas nástupu puberty.* Košice: RÚVZ, 2010,
- *AIDS – základné informácie.* Košice: SZÚ, 1999.

Tab. 2

Prehľad realizovaných edukačných aktivít k problematike sexuálneho a reprodukčného zdravia na školách v územnej pôsobnosti RÚVZ Košice, u žiakov z marginalizovaného prostredia, v I. polroku 2015

P. č.	Dátum	Inštitúcia	Ročník	Počet edukačných aktivít	Počet edukovaných
1.	17. 2. 2015	ZŠ Jasov, Školská 3	5. – 9. roč.	3	120
2.	16. 6. 2015	Detský domov Štós, elokované pracovisko Medzev, Prochotská 289/12	zmiešaná skupina (zo ZŠ i SŠ)	2	16 chovancov 4 vychovávateľa
3.	23. 6. 2015	Detský domov Štós 125	zmiešaná skupina (zo ZŠ i SŠ)	2	38 chovancov 4 vychovávateľa
SPOLU				7	120 žiakov 54 chovancov 8 vychovávateľov

Doplňkové informácie k tab. 2:

Výchovno-vzdelávacie aktivity širšie tematicky ladené u sociálne znevýhodnených skupín detí boli uskutočnené na 1 základnej škole (t. j. v ZŠ Jasov pre 120 rómskych žiakov). Edukácia bola orientovaná na tému Zdravý spôsob života a prevencia drogových závislostí (s využitím DVD a projekcie filmu „Aj my Rómovia dokážeme veľké veci“). Spomenutá téma odznela aj v Detskom domove Štós (pre 38 chovancov vo veku 6 až 18 rokov). Ďalšie témy, ako Prevencia sexuálne prenosných nákaz vrátane infekcie HIV/AIDS a Výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu (s určením pre starších žiakov, osobitne pre chlapcov a dievčatá, v celkovom počte 16) boli prezentované v elokovanom pracovisku Detského domova Štós – v Medzeve.

Problematika prevencie infekcie HIV/AIDS bola v hodnotenom období masmediálne spropagovaná cez 3 príspevky, z toho jeden bol uverejnený v printovom médiu (Košický Korzár večer), jeden na troch elektronických spravodajských portáloch (SME.sk; Korzar.SME.sk – Košický Korzár; Aktuality.iKosice.sk) a jeden na webovej stránke RÚVZ Košice s presmerovaním na stránku ÚVZ SR (z edície ÚVZ SR).

V súvislosti s *Európskym imunizačným týždňom (20. – 25. apríl 2015)* – 10. ročníkom kampane WHO pre zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania, s tohtoročnou témou zameranou na potrebu obnovenia záujmu o očkovanie na politickej, profesionálnej a individuálnej a s heslom „Chráňte svoj svet – dajte sa zaočkovať“, bol v spolupráci s Odborom epidemiológie revidovaný informačný leták „*Európsky imunizačný týždeň: Očkovanie = ochrana pred nákazami: Poradňa očkovania pri RÚVZ so sídlom v Košiciach*“ (umiestnený na webovej stránke RÚVZ Košice v položke Aktuality).

So zámerom prevencie a zvýšenia informovanosti verejnosti v otázkach ako sa chrániť

pred kliešťom a ochoreniami, ktoré najčastejšie prenáša (lymská borelióza, kliešťová encefalitída), boli dva informačné letáky s titulom „Ako sa chrániť pred kliešťom – deti“ a „Ako sa chrániť pred kliešťom – verejnosť“ (produkcie ÚVZ SR a Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb) umiestnené na webovej stránke RÚVZ Košice (v položke Aktuality). Intervencia na báze osobného kontaktu sa spolu s distribúciou informačných letákov vykonáva priebežne na akciách edukačného i poradenského charakteru pre rôzne cieľové skupiny.

Pre účely vzdelávania, zúčastnili sme sa XVIII. východoslovenského vakcinačného dňa Louisa Pasteura (LF UPJŠ Košice, dňa 10. 6. 2015). Podujatie zorganizovali: Univerzitná nemocnica L. Pasteura, Košice, Lekárska fakulta UPJŠ v Košiciach, RÚVZ so sídlom v Košiciach, Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť SLS a A-medi management.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

V roku 2013 sme sa v zmysle metodického pokynu ÚVZ SR zapojili do dotazníkového prieskumu Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR, ktorý sa realizuje periodicky (v päťročných intervaloch, posledne v roku 2004). Prieskum je zameraný na najzávažnejšie rizikové faktory spôsobu života a ich výskyt v populácii. Umožňuje porovnanie ukazovateľov, ktoré sa týkajú hodnotenia vlastného zdravia, názorov, postojov a návykov slovenskej populácie. Výber respondentov sa realizoval podľa vopred stanovených kritérií (veková štruktúra, pohlavie, bydlisko – mesto, vidiek). Použitou metódou bol anonymný dotazník obsahujúci 93 položiek, ktorý na báze dobrovoľnosti vyplnilo 104 respondentov (52 mužov a 52 žien). Zber dát sa uskutočnil v mesiacoch máj až jún 2013. Následne boli údaje z dotazníkov zadané do programu EpiData (do formy elektronického dotazníka). Kompletná databáza bola v mesiaci júl 2013 zaslaná na ÚVZ SR k štatistickému vyhodnoteniu (v programe SpSS). Výsledky prieskumu budú súčasťou správy o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky, ktorá sa zostavuje každé tri roky.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Činnosť v súvislosti s aktuálnym plnením daného programu je možné charakterizovať z viacerých hľadísk. Formou individuálneho a skupinového poradenstva (včítane telefonických konzultácií) sa podieľame na aktivitách PCOPZ, ktoré zahŕňajú organizovanie a uskutočňovanie akcií pre verejnosť, pracovné kolektívy, seniorov združujúcich sa v denných centrách (predtým kluboch dôchodcov) a i.

V rámci prevencie chronických ochorení a realizácie individuálneho poradenstva bolo v I. polroku 2015 v Poradni zdravia vyšetrených spolu 900 osôb, z toho 385 mužov a 515 žien. Práca bola zameraná najmä na monitoring zdravotného stavu klientov, ktorí poradňu navštívili. U 252 klientov (66 mužov a 186 žien) bola odobratá kapilárna krv na vyšetrenie parametrov, sledovaných pri metabolickom syndróme (glukóza, celkový cholesterol, HDL, triglyceridy) prístrojom Reflotron, uskutočnené boli antropometrické merania s určením percenta tuku v tele a meranie krvného tlaku. Klienti zároveň vyplnili dotazník, týkajúci sa životného štýlu. Na základe nameraných hodnôt sa individuálne hodnotili výsledky a hľadali možnosti pozitívneho ovplyvnenia zníženia rizika metabolického syndrómu (ďalej len MS). U ostatných klientov bol z kapilárnej krvi vyšetrený len celkový cholesterol, uskutočnené boli antropometrické merania s určením percenta tuku v tele a meranie krvného tlaku. Všetkým klientom bolo poskytnuté individuálne poradenstvo.

Analýza výsledkov vyšetrení všetkých klientov poradne sa nachádza v nižšie uvedenej tabuľke.

Rizikový faktor	počet dotazovaných	spolu	muži	ženy
I. polrok 2015, OPZ				
Fajčenie	počet dotazovaných	900	385	515
	z toho fajčiarov	116	56	60
	percentuálne vyjadrenie	12,89	14,55	11,65
BMI	počet vyšetrených	899	385	514
	nadváha – BMI ≥ 25 , <30	301	182	119
	percentuálne vyjadrenie	33,48	47,27	23,15
	obezita – BMI ≥ 30	119	58	61
	percentuálne vyjadrenie	13,24	15,06	11,87
Krvný tlak	počet vyšetrených	876	377	499
	z toho TK $\geq 140/90$ mmHg	80	49	31
	percentuálne vyjadrenie	9,13	13,00	6,21
Cholesterol celkový (skr. CCH)	počet vyšetrených	897	384	513
	z toho CCH $\geq 5,2$ mmol/l	294	93	201
	percentuálne vyjadrenie	32,78	24,22	39,18
Glukóza	počet vyšetrených	252	68	184
	z toho glukóza $\geq 6,0$ mmol/l	28	6	22
	percentuálne vyjadrenie	11,11	8,82	11,96
Konzumácia alkoholu	počet dotazovaných	252	66	186
	vôbec	58	14	44
	príležitostná	191	49	142
	pravidelná	3	3	0
Fyzická aktivita	počet dotazovaných	252	66	186
	žiadna	18	5	13
	rekreačná	131	29	102
	pravidelná	103	32	71
Príjem ovocia a zeleniny	počet dotazovaných	252	66	186
	do 2 porcií/deň	95	20	75
	3 – 5 porcií/deň	119	34	85
	> 5 porcií/deň	38	12	26

V spolupráci s rôznymi inštitúciami v regióne sme realizovali akcie s ponukou služieb základnej Poradne zdravia (t. j. vyšetrenie celkového cholesterolu, resp. ďalších biochemických parametrov z kapilárnej krvi, meranie vybraných antropometrických ukazovateľov, tlaku krvi, pulzu s následným individuálnym poradenstvom) a Poradne na odvykanie od fajčenia (t. j. stanovenie hladiny oxidu uhoľnatého a karboxyhemoglobínu vo výdychu fajčiara prístrojom Smokerlyzer a zistenie stupňa závislosti prostredníctvom dotazníkových metód s následným individuálnym poradenstvom).

Účasťou na preventívnych programoch verejného zdravotníctva PVV na roky 2012 – 2016 a plnení *aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR*, spolupracujeme v rámci PCOPZ v poradenskej činnosti s Oddelením fyziológie výživy.

Z hľadiska prehľadu, poradenské služby *pre rôzne cieľové skupiny klientov* sme prezentovali na týchto akciách:

V spolupráci s *Ligou proti rakovine – pobočkou Košice*, pracoviskom Klinickej onkológie a rádioterapie pri UN L. Pasteura v Košiciach (a ďalšími partnermi, ako Klub turistov „Medicína“ Košice, Klub turistov mesta Košice), sme sa v roku I. polroku 2015 podieľali na usporiadaní dvoch turisticko-osvetových akcií s určením pre onkologických pacientov, príbuzných a turistov. Prvou v poradí bola *Onkokardioturistika (28. ročník – jarná časť)* v areáli Čermeľ – Alpínka, dňa 12. 4. 2015. O služby mobilnej Poradne zdravia (individuálne konzultácie, stanovenie celkového cholesterolu z kapilárnej krvi, meranie krvného tlaku, pulzu, výpočet BMI, WHR) prejavilo záujem celkovo 39 účastníkov podujatia. Druhou spoločnou akciou s Ligou proti rakovine bol 4. ročník športovo-osvetového podujatia „*Radosť zo života víťazí nad chorobou*“, usporiadaný pre onkologických pacientov, ich rodinných príslušníkov a priateľov. Akcia sa konala v priestoroch Botanickej záhrady Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach dňa 13. 6. 2015. Vybrané vyšetrenia s poradenstvom boli poskytnuté 51 účastníkom.

Vyšetrenia s poradenstvom v štandardnom rozsahu boli na základe dopytu a pokračujúcej spolupráce poskytnuté zamestnancom a klientom športového zariadenia *Forma Club na Žriedlovej 11 v Košiciach* (v celkovom počte 45), v dňoch 17. 5. – 18. 5. 2015 a 26. 5. – 28. 5. 2015.

Ďalšími spolupracujúcimi subjektmi boli *materské školy v pôsobnosti MČ Košice-Staré Mesto*, kde v rámci štandardného poradenstva boli intervenovaní zamestnanci:

- MŠ Hrnčiarska 1 – dňa 2. 6. 2015 (s účasťou 14 osôb);
- MŠ Jarná 4 – dňa 9. 6. 2015 (s účasťou 9 osôb);
- MŠ Tatranská 23 – dňa 16. 6. 2015 (s účasťou 7 osôb);
- MŠ Rumanova 4 – dňa 23. 6. 2015 (s účasťou 7 osôb).

Vyššie uvedená činnosť v MŠ sa realizovala v rámci projektu s názvom „Zisťovanie rizika výskytu kardiovaskulárnych ochorení u vybraných cieľových skupín skríningovým vyšetrením rizikových faktorov ako aj príjmu soli zo stravy“, ktorého bližší popis uvádza **bod 9.1 (A.II.1.)**.

V spolupráci so *Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach* sme v hodnotenom období uskutočnili 13 spoločných akcií mobilnej Poradne zdravia s konaním na 10 miestach. Dominovala orientácia na klientelu najmä v produktívnom veku z rôznych profesií. Pri niektorých aktivitách boli oslovené záujmové skupiny, resp. verejnosť. Klientom boli poskytnuté služby zahrňujúce individuálnu konzultáciu v otázkach ozdravenia spôsobu života, meranie celkového cholesterolu (príp. ďalších parametrov) z kapilárnej krvi, pulzu, krvného tlaku, výpočet BMI, WHR, percenta telesného tuku a u fajčiarov poradenstvo na odvykanie od fajčenia. Na realizovaných akciách bolo prostredníctvom mobilnej Poradne zdravia intervenovaných spolu 611 klientov, z toho 229 mužov a 382 žien, vo vekovom rozpätí od 18 do 77 rokov. Akcie boli určené:

- zamestnancom ALIANZ Slovenskej poisťovne, a. s., pobočka Košice, Štúrova 7, dňa 11. 3. 2015; vybraných vyšetrení s poradenstvom sa zúčastnilo 44 osôb (z toho 7 mužov a 37 žien);
- účastníkom Onkokardioturistiky v lokalite Alpínka, dňa 12. 4. 2015; vybrané vyšetrenia vrátane poradenstva podstúpilo 39 osôb (11 mužov, 28 žien);
- zamestnancom a študentom Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73, dňa 14. 4. 2015; intervenovaných bolo spolu 68 osôb (15 mužov, 53 žien);
- zamestnancom spoločnosti Getrag Ford Transmissions Slovakia, s. s r. o., Perínska cesta 282, Kechnec, počas dvojdňovej akcie „Dni zdravia“ 17. 5. a 20. 5. 2015; realizované boli vybrané fyzikálne vyšetrenia, meranie hladiny celkového cholesterolu, antropometrických parametrov a poradenstvo na odvykanie od fajčenia. Akcie sa zúčastnilo 79 osôb (z toho 65 mužov a 14 žien);

- zamestnancom prevádzky Asseco Central Europe, a. s., pobočka Košice, Werferova 1, dňa 22. 5. 2015, s počtom vyšetrených 17 osôb (13 mužov, 4 ženy);
- zamestnancom U. S. Steel Košice, s. r. o. a ich rodinným príslušníkom v rámci 4. ročníka podujatia *Family Safety Day* s podtitulom „Kde pracuje môj otec, moja mama?“, s konaním v priestoroch Vstupného areálu U. S. Steel, dňa 6. 6. 2015. Vyšetrenie vybraných parametrov s konzultáciou absolvovalo 173 účastníkov akcie (82 mužov, 91 žien);
- zamestnancom RÚVZ Košice v rámci akcie“ Deň pre naše zdravie“, v dňoch 8. 6. a 10. 6. 2015, 22. 6. a 24. 6. 2015. Vyšetrených bolo 88 osôb (8 mužov, 80 žien);
- zamestnancom Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, v rámci Športového dňa 19. 6. 2015 s konaním v areáli Botanickej záhrady, Mánesova 23; vyšetrenie vybraných parametrov s konzultáciou absolvovalo 32 účastníkov akcie (11 mužov, 21 žien);
- zamestnancom a verejnosti na Magistráte mesta Košice, Trieda SNP 48/A, dňa 26. 6. 2015; vyšetrenie vybraných parametrov s konzultáciou absolvovalo 71 účastníkov akcie, z toho 17 mužov a 54 žien.

V hodnotenom období sme s mobilnou Poradňou zdravia navštívili *Denné centrum seniorov MČ Košice-Západ, na Laboreckej ul. č. 2*, kde sme poskytli poradenstvo celkovo 21 záujemcom (prevažovali ženy). U klientov boli uskutočnené štandardné kompletne vyšetrenia vrátane poradenstva so zhodnotením rizika výskytu MS.

Z hľadiska masmediálneho pôsobenia v oblasti prevencie chronických ochorení, zvýšenia kvality života a poradenskej činnosti, mali sme publikovaných 13 príspevkov (z toho 1 v RTVS (STV 1), 2 v TV Naša, 1 v denníku Košický Korzár, 2 v periodiku MČ Košice-Staré Mesto, 5 na webovej stránke RÚVZ Košice, v položke Aktuality, a 2 na webových stránkach iných inštitúcií).

Výchovno-vzdelávaciu činnosť uplatňujeme najmä vo vzťahu k deťom a mládeži s cieľom zvyšovať ich zdravotné uvedomenie zvlášť v problematike zdravého životného štýlu s akcentom na správnu výživu a podporu pohybovej aktivity, čo patrí k často preferovaným zdravotno-výchovným témam, pozri **body 9.1, 9.6, 9.7**.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Na základe organizačných pokynov celoslovenského gestora – RÚVZ Banská Bystrica, sme sa v roku 2015 zapojili do 6. ročníka celoštátnej a medzinárodne koordinovanej kampane na podporu fyzickej aktivity dospelaj populácie Slovenska. Kampaň sa ako intervenčný projekt realizuje v rámci SZO – CINDI programu SR a pod záštitou ÚVZ SR a Kancelárie WHO na Slovensku. Úloha sa plní bez časového obmedzenia, s organizovaním kampane raz za dva roky.

Cieľom kampane je povzbudiť čo najviac ľudí, aby začali zdravšie žiť a zaradili do svojho voľného času pohybovú aktivitu akéhokoľvek druhu. Jej súčasťou bola súťaž, ktorá trvala od 23. 3. do 14. 6. 2015 (s určením pre osoby nad 18 rokov, s možnosťou zapojenia detských podporovateľov vo veku 7 – 18 rokov).

V spádovom území RÚVZ Košice (územné obvody okresov Košice-mesto a Košice-okolie) sa na organizačnom zabezpečení kampane podieľal Odbor podpory zdravia. Propagácia a poradenstvo k súťaži sa vykonávalo priebežne a najmä ako súčasť edukácie a akcií mobilnej Poradne zdravia, s určením pre rôzne cieľové skupiny (z hľadiska veku, profesie, záujmu, ako aj pre širokú verejnosť).

V rámci informačno-propagačnej činnosti sme v úvode kampane písomne oslovili a požiadali o spoluprácu v oblasti propagácie viaceré inštitúcie. Sprievodný list s metodickým usmernením doložený propozíciami súťaže (2 plagáty) a účastníckym listom (prihláškou) sme v Košiciach a okolí zaslali školám rôzneho stupňa (ZŠ, SŠ, VŠ), študentským domovom,

miestnej samospráve (Úradu Košického samosprávneho kraja, Magistrátu mesta Košice, miestnym úradom MČ v Košiciach a vybraným obecným a mestským úradom v okrese Košice-okolie) a ďalším subjektom (mestským kultúrnym strediskám v Medzeve a Moldave nad Bodvou, vybraným športovým útvarom v Košiciach, denným centrámi seniorov, materským centrámi. Oznam o kampani bol daný do pozornosti aj zamestnancom RÚVZ Košice formou nástennej propagácie na informačných tabuliach úradu, ako aj prostredníctvom e-mailovej distribučnej služby.

Informovanie širokej verejnosti bolo zabezpečené prostredníctvom kontaktu s masmédiami a cez webové sídlo RÚVZ Košice, v priečinku Hlavné menu – Aktuality (www.ruvzke.sk). V regióne bolo písomnou cestou kontaktovaných 11 médií (TASR Košice; denník Košický Korzár; denník Košice: dnes – Nový mestský večerník; RTVS – Rádio Regina, štúdio Košice; Rádio Košice; Rádio Šport; Rádio Lumen; Rádio Kiss; TV Naša – Prvá košická lokálna televízia; TV Region – televízia východného Slovenska; miestna káblová TV v Moldave nad Bodvou). Zo zaznamenaných mediálnych príspevkov uvádzame nasledovné:

- o Košický Korzár (spravodajský portál) – *Rozhýbte si srdce* (23. 3. 2015);
- o TV Naša – Prvá košická lokálna televízia – *Vyzvi srdce k pohybu! ... informácia o kampani pre zdravie* (24. 3. 2015).

Propagáciu súťaže sme podporili prostredníctvom *edukačných aktivít* so zameraním na zdravý životný štýl, s akcentom na voľnočasovú pohybovú aktivitu a úlohu detského podporovateľa a dospelého účastníka súťaže, vrátane distribúcie účastníckych listov a plagátu k súťaži (celkový počet aktivít: 7; počet spolupracujúcich inštitúcií: 3). Aktivity sa realizovali na Základnej škole, Školská 3, Jasov (dňa 10. 4. 2015, s určením pre žiakov 7. – 9. ročníka, s celkovou účasťou 45 žiakov); na Strednej odbornej škole, Gemerská 1, Košice (dňa 22. 4. 2015, s určením pre študentov 1. – 3. ročníka, s celkovou účasťou 105 študentov) a v Dennom centre seniorov pri MČ Košice-Staré Mesto, Hviezdoslavova 7, Košice (dňa 12. 5. 2015, s určením pre seniorov, s účasťou 23 osôb). V uvedenom dennom centre bola edukácia spojená s ukázkou cvikov k prevencii osteoporózy – pri príležitosti Svetového dňa Pohybom ku zdraviu.

Poradensko-edukačné aktivity, formou ponuky služieb Poradne zdravia, doplnenej o informácie k súťaži a distribúciu účastníckych listov a plagátu (počet spolupracujúcich inštitúcií: 6), sa konali na nasledovných miestach:

- Denné centrum seniorov pri MČ Košice-Západ, Laborecká 2, Košice, dňa 9. 4. 2015, (s celkovou účasťou 21 seniorov) – s ponukou štandardného poradenstva;
- Čermel' – Alpinka: Onkokardioturistika (28. ročník – jarná časť), v spolupráci s Ligou proti rakovine – pobočkou Košice, Klubom turistov „Medicína“ Košice a Klubom turistov mesta Košice, turisticko-osvetová akcia pre onkologických pacientov, príbuzných, turistov, dňa 12. 4. 2015 (s počtom účastníkov 39) – s ponukou vybraných vyšetrení a poradenstva;
- Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73, Košice – Pavilón chemických disciplín (v spolupráci so Spolkom košických študentov farmácie a Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach) pri príležitosti Svetového dňa zdravia „Bezpečnosť potravín“ pre poslucháčov a zamestnancov univerzity, dňa 14. 4. 2015 (s celkovou účasťou 68 osôb) – s ponukou vybraných vyšetrení a poradenstva;
- Getrag Ford Transmissions Slovakia, spol. s r. o., Perínska cesta 282, Kechnec (v spolupráci s Ergomed Poliklinikou, spol. s r. o., Košice a Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach), v dňoch 17. 4. a 20. 4. 2015, v rámci „Dní zdravia“ pre zamestnancov spoločnosti (s celkovou účasťou 79 osôb) – s ponukou vybraných vyšetrení a poradenstva.

Obdržané účastnícke listy a odpočet činnosti v rámci danej kampane bol zaslaný gestorovi úlohy – RÚVZ Banská Bystrica za účelom centrálného vyhodnotenia.

9.3 Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunít na roky 2009 – 2015

Od roku 2012 doteraz „Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015“ v zmysle dokumentu Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR (t. j. predošlej i aktuálnej verzie) na Slovensku nepokračuje. Dôvodom sú nedostatočné finančné kapacity na strane MZ SR pre zabezpečenie jeho realizácie.

V regióne Košíc do roku 2011 (počnúc rokom 2007) sa program realizoval najmä prostredníctvom činnosti troch komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (ďalej len KPZV). Ich pôsobenie sa videlo hlavne v systematicky vykonávanej elementárnej zdravotnej výchove, a to primeranou formou vo vzťahu k vzdelanostnej úrovni cieľovej skupiny. Tou boli obyvatelia vybraných segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít v spádovom území RÚVZ Košice. Intervenčná činnosť, toho času pozastavená, spočívala v spolupráci medzi RÚVZ, školami, miestnou samosprávou, lekármi I. kontaktu a KPZV.

Z iných aktivít, súvisiacich s marginalizovanými skupinami, na ktorých sme v hodnotenom období participovali, môžeme menovať tieto:

- Pracovné stretnutie k prezentácii národného projektu "Zdravé komunity: Platforma na podporu zdravia znevýhodnených skupín" (MZ SR, Limbová 2, Bratislava, 2. 2. 2015);
- Odborná konferencia „Dialógy o participácii Rómov“ (Fakulta sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave, Mlynské luhy 4, Bratislava, 25. 2. – 27. 2. 2015);
- BCA-WHO: Pracovné stretnutie zamerané na tréning zahrňovania princípov rovnosti do stratégií, programov a aktivít, ktoré sú orientované na problematiku zdravia matiek a detí, v súlade s Miléniovými rozvojovými cieľmi (Hotel Aleksandar Palace, Skopje, Macedónsko, 18. 3. – 20. 3. 2015 – s aktívnou účasťou);
- Okrúhly stôl k téme „Možnosti sledovania objektívnych údajov charakterizujúcich stav zdravia rómskej populácie v SR“ (Hotel Mercure, Žabotova 2, Bratislava, 25. 3. 2015 – 26. 3. 2015) – s aktívnou účasťou;
- MEM – TP "Tréningové aktivity pre zdravotníckych pracovníkov na zlepšenie prístupu a kvality zdravotníckych služieb pre migrantov a etnické menšiny vrátane Rómov – pilotný tréning (Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave, Univerzitné nám. 1, Trnava, 18. 5. – 20. 5. 2015);
- Tréning začleňovania agendy rovnosti v zdraví, rovnosti pohlaví a ľudských práv do politik (stratégií, aktivít), so zameraním na cieľovú skupinu rómskych žien a detí (Hotel Crowne Plaza, Bratislava, 24. 5. – 28. 5. 2015) – s aktívnou účasťou;
- Letná škola verejného zdravia zameraná na prácu s komunitami s cieľom zlepšenia zdravia a znižovania nerovností v zdraví (Penzión Mavrica, Veržej, Slovinsko, 8. 6. – 10. 6. 2015) – s aktívnou účasťou;
- Edukačná činnosť, v rámci nej sa dlhoročne spolupracuje so školami s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, ako príklad môžeme uviesť aktivity na Špeciálnej základnej škole, Inžinierska ulica č. 24 v Košiciach, resp. ZŠ v Jasove, kde boli žiaci opakovane intervenovaní v oblastiach, ako zdravý spôsob života a hygiena životného prostredia, stomatohygiena, prvá pomoc a prevencia úrazov, výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu a i. Spolupráca sa rozvíja s Detským domovom v Štóse č. 125 – ohľadom zdravotno-edukačných aktivít pre deti a mládež, zamestnancov zariadenia ako aj profesionálnych rodičov.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

V preventívnom pôsobení sa sústreďujeme najmä na nižšie vekové kategórie, resp. špecifické sociálne skupiny obyvateľstva – nachádzajúce sa vo zvýšenom riziku vzniku závislostí. Výchovno-vzdelávacie prístupy z tematického hľadiska zameriavame na predchádzanie problémom súvisiacim s alkoholom a inými návykovými látkami, na podporu abstinentného spôsobu života, resp. situačnej abstinencie vo vzťahu k alkoholu, na podporu zdravého životného štýlu.

V oblasti primárnej prevencie závislostí a prevencie užívania alkoholu aktuálne dominuje edukačno-poradenská a informačno-propagačná činnosť, pri ktorej spolupracujeme s regionálnou štátnou správou, samosprávou, školami a inými inštitúciami, organizáciami. Edukačnú činnosť orientujeme na *skupinové intervenčné metódy* (teoretický výklad spojený s besedou doplnený o aktivizačné prvky, ako práca v skupinách, panelová diskusia, premietnutie videofilmu, tvorba a distribúcia propagačno-náučných materiálov a i.).

Z informačno-propagačnej činnosti môžeme spomenúť účasť na *edukačnom programe BECEP* (využívajúci formu edukačnej kampane a výchovných opatrení). Realizuje sa na základe Národného plánu SR pre bezpečnosť cestnej premávky na roky 2011 – 2020 a Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 – 2015, t. j. znenia úlohy č. 6.3.7 Podporiť programy zamerané proti negatívnym javom (agresivita, suicidálne činy, užívanie návykových látok, šikanovanie atď.) na zlepšenie mentálneho zdravia detskej populácie a dorastu. Aktivity v rámci programu BECEP sú zamerané na prevenciu rizika požitia alkoholu, omamných látok, liečiv počas vedenia vozidla, na používanie reflexných a ochranných prvkov, cyklistických prílb a na prevenciu dopravných úrazov prioritne u detí a mládeže.

Viac informácií v **bode 9.1.**

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Na podporu stratégie aktívneho starnutia sme zdravotno-výchovnú činnosť (poradenskú spojenú s edukáciou) vo vzťahu k seniorom v denných centrách (ďalej len *DC*), resp. ostatných zariadeniach upriamili najmä na oblasť zdravého životného štýlu.

Propagačnou formou sme podporili dve *informačné kampane*:

1. „*Týždeň mozgu – Brain Awareness Week*“ (16. – 22. marec 2015), celosvetovo organizovanú od roku 1996, na Slovensku po ôsmykrát. Iniciátormi na národnej úrovni boli Slovenská Alzheimerova spoločnosť, Nadácia MEMORY, Centrum MEMORY a Neuroimunologický ústav SAV. Záštitu nad kampaňou prevzal ÚVZ SR. Jej hlavným zámerom bolo zvýšiť záujem verejnosti a najmä starších ľudí o zdravé starnutie, prevenciu mozgových ochorení a o tréning pamäťových a kognitívnych schopností človeka. V rámci našej účasti sme akciu dali do povedomia verejnosti viacerými druhmi aktivít:

- *seniorom* sme zorganizovali *prednášky* na témy „Význam zdravého životného štýlu v prevencii mozgových demencií“, „Žijeme život prosperujúci mozgu?“, s ukázkou tréningu pamäti, s konaním v Stredisku sociálnej pomoci mesta Košice na Garbiarskej 4, dňa 19. 3. 2015 (s počtom účastníkov 11);
- *deťom a mládeži* boli venované *edukačné aktivity* na troch školách v Košiciach. Téma „Žijeme život prosperujúci mozgu?“, s ukázkami tréningu pamäti, bola prezentovaná v ZŠ Budimír 11, dňa 16. 3. 2015, žiakom 7. ročníka (v počte 26) ako aj v ZŠ Belehradská 21, dňa 20. 3. 2015, žiakom 5. a 9. ročníka (v počte 49). Teoretický výklad s besedou na témy „Prevencia závislostí od legálnych a nelegálnych drog: Účinok psychoaktívnych látok na činnosť mozgu“ a „Mozog náš každodenný“ bol venovaný študentom 1. ročníka (v počte 184) v Hotelovej akadémii na Južnej triede 10 v Košiciach,

dňa 17. 3. a 18. 3. 2015. Zároveň boli žiakom a študentom *distribúované informačné materiály*: „Alzheimerova choroba“ (leták produkcie RÚVZ Košice), leták „Týždeň mozgu – Nedovoľ svojmu mozgu zostarnúť!“¹ (leták) a Dotazník porúch pamäti¹ (1. edícia Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti, Nadácie Memory, Centra Memory a spoločnosti Lundbeck Slovensko, s. r. o.);

- *široká verejnosť* bola oslovená prostredníctvom informácie na webovom sídle RÚVZ so sídlom v Košiciach (s presmerovaním na stránku Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti).

O aktivity tohto zamerania je záujem, preto v informovaní verejnosti pokračujeme i mimo kampane.

2. *Svetový deň Pohybom ku zdraviu – 10. máj*, k uvedenému termínu bola činnosť realizovaná v širšom časovom úseku, mala informačný, edukačný i poradenský charakter, primárne bola venovaná vekovej kategórii 50+ a seniorom z denných centier. Popri tejto cieľovej skupine boli oslovené aj ďalšie. Konkretizáciu aktivít uvádza bod **9.1 (A.I.2)**.

Z hľadiska celoslovenského a regionálneho pôsobenia, zúčastnili sme sa ako členovia, zasadnutia pracovnej skupiny na podporu zdravia seniorov, ktorého organizátorom bol ÚVZ SR, Odbor podpory zdravia. Stretnutie sa konalo na RÚVZ so sídlom v Trenčíne, ul. Nemocničná 4, dňa 15. 4. 2015.

Ďalším podujatím, na ktorom sme brali účasť, bola konferencia na tému "EÚ informačný HUB pre neformálnu starostlivosť" (výstup projektu Innovage – Social innovations promoting active and healthy ageing, realizovaného v rámci podpory EK). Organizátorom konferencie bolo Občianske združenie pre trvalo udržateľný rozvoj Slovenska. Miestom konania bola Teologická fakulta v Košiciach, Hlavná 89, dňa 22. 5. 2015.

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

V rámci edukačného pôsobenia na školách v spádovom území sme realizovali rôzne zdravotno-výchovné aktivity (uvedené aj v bode **9.1**).

Dominovali *skupinové intervenčné metódy* – prednášková činnosť doplnená o aktivizačné metódy, uskutočnená k 9 hlavným témam (prevencia drogových závislostí, vrátane závislostí od legálnych drog a osobitne fajčenia; zdravý životný štýl a výživa; hygiena životného prostredia; prvá pomoc a prevencia úrazov; výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu; prevencia pohlavne prenosných nákaz a infekcie HIV/AIDS; stomatohygiena; prevencia infekčných ochorení – chrípky, vírusovej hepatitídy typu A; duševné zdravie). Kvôli zvýšeniu účinnosti nášho vplyvu tvoríme a distribuujeme propagačno-náučný materiál najmä letáky a plagáty, využívame videoprojekciu, uplatňujeme rôzne formy skupinovej práce, spätnej väzby a pod.

Tradičné skupinové edukačné aktivity boli vykonané na 2 materských školách, 11 základných školách (I. a II. stupeň), 7 stredných školách – gymnáziách, SZŠ, SOŠ a i. (na niektorých opakované), v 1 domove mládeže a 1 detskom domove. Intervenovaných v rámci vyššie uvedených tém a navštívených škôl, školských zariadení bolo spolu cca 1797 žiakov a študentov.

Projekt „Hrou proti AIDS“ (interaktívna panelová diskusia) – hromadná vzdelávacia aktivita, bola prezentovaná na 2 základných školách, s celkovou účasťou 77 žiakov.

Poradensko-konzultačnú činnosť v oblasti zdravotno-výchovnej metodiky, práce s informačno-propagačným materiálom (letáky, plagáty, brožúry) a v oblasti výpožičky videofilmov z našej filmotéky, poskytujeme na požiadanie, resp. podľa aktuálnosti.

V rámci informačno-propagačnej činnosti sme distribuovali materiál „*Ponuka na spoluprácu pri realizácii zdravotno-edukačných aktivít*“ rôznym inštitúciám v územných obvodoch okresov Košice-mesto a Košice-okolie.

Zúčastnili sme sa workshopu „Kyberšikana a neúmyselné úrazy detí v SR“ v rámci BCA spolupráce medzi Regionálnym úradom SZO pre Európu a MZ SR na roky 2014 – 2015 (MZ SR, Limbová 2, Bratislava, 27. 4. 2015).

9.6.1 Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji

Uvedenú úlohu gestoruje a rieši RÚVZ so sídlom v Bratislave.

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Pilotná časť projektovej úlohy (pod názvom „*Stomatohygiena u detí predškolského veku – zdravotno-výchovné pôsobenie a monitorovanie stavu orálneho zdravia*“), so začiatkom realizácie na regionálnej úrovni v roku 2008, sa stala komponentom celoslovensky riešeného projektu od roku 2009. Obsahový rámec pilotnej časti nadväzoval na pôvodný celoslovenský projekt z roku 2005, bol však z hľadiska stratégie a metodického postupu doplnený a rozpracovaný na podmienky územných obvodov Košice-mesto a Košice-okolie. Hlavnými riešiteľmi a odbornými garantmi na regionálnej úrovni sú dve pracoviská: Odbor podpory zdravia pri RÚVZ so sídlom v Košiciach a Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie Lekárskej fakulty Univerzity P. J. Šafárika a Univerzitnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach.

Na základe požiadavky ÚVZ SR, sme začiatkom roka 2015 aktualizovali anotáciu predmetnej úlohy č. 9.6.2 „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“, ktorá sa stala súčasťou dokumentu Programy a projekty ÚVZ v SR na rok 2015 a na ďalšie roky (kapitoly 9 Podpora zdravia).

Spoluriešiteľmi sú vybrané materské školy (ďalej len MŠ) z Košíc a okolia (v celkovom počte 19, t. j. 9 mestských a 10 vidieckych, z toho 3 MŠ s deťmi zo sociálne znevýhodneného prostredia), ďalej *príslušná samospráva* podľa miestne spadajúcich MŠ (11 samosprávnych orgánov – zriaďovateľov škôl) a *iné oslovené subjekty (partneri a donori)* v celkovom počte 14, menovite Union zdravotná poisťovňa, a. s.; Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s.; Interpharm Slovakia, a. s.; EuDent, s. s r. o.; MČ Košice – Staré Mesto; KK Dent, s. s r. o. Prešov; Listerine®; Zdravé zuby – franšízová predajňa spoločnosti Profimed International, s. s r. o. Košice; Anežka centrum, s. s r. o.; Magistrát mesta Košice; Mesto Medzev a od roku 2010 aj PROFIMED International, s. s r. o.; GC EUROPE N.V. Slovakia a stomatológ MUDr. Milan Tomka.

Pilotná časť regionálneho projektu zahŕňala edukačné pôsobenie, dotazníkový prieskum (realizované cez RÚVZ Košice) a monitorovanie stavu orálneho zdravia (zabezpečené stomatológmi spolupracujúcimi na úlohe). Podľa metodického plánu, hlavnou cieľovou skupinou boli deti vo veku 3 – 6 rokov, ďalšiu cieľovú skupinu tvorili rodičia a učiteľky MŠ. Vytvorené boli dve intervenčné skupiny škôl s odlišne načasovanou intervenčnou etapou vzhľadom ku vstupnej a výstupnej kontrole stavu chrupu. *Cieľom tejto klinickej časti projektu* bolo zhodnotiť súčasný stav v kazovosti chrupu detí a posúdiť efektívnosť intervenčno-edukačného pôsobenia (s odstupom dvoch rokov). *Cieľom dotazníkového prieskumu*, ktorého respondentmi boli rodičia detí a učiteľky MŠ, bolo získať informácie o úrovni starostlivosti o chrup a skladbe stravy, z hľadiska jej relevantnosti pre ústne zdravie. Získané údaje sa využijú pre konkretizáciu prospektívneho zdravotno-edukačného pôsobenia.

Vyhodnocovanie projektu bolo prolongované z dôvodu rozšírenia skúmaného súboru o sociálne znevýhodnenú časť detskej populácie, ktorá pre komparatívne účely sa nachádza vo vekovej skupine 4, 6 a 12 rokov.

Retrospektívne môžeme činnosť v rámci úlohy charakterizovať takto:

Obe *prieskumno-výskumné aktivity* sa súbežne na všetkých MŠ vykonali cca po dvoch rokoch.

Vstupnú *prehliadku chrupu* v roku 2008 absolvovalo **471** detí (z toho 68 bolo rómskych) vo veku v priemere 4 rokov. *Výstupnej prehliadky* sa v rokoch 2010-2011 zúčastnilo **441** detí (z toho 68 rómskych) vo veku cca 6 rokov. Na základe vybraných zistení je možné konštatovať, že v priemere 50,74 % 4-ročných detí má intaktný chrup. (u nerómskych detí je to 54,84 % a u rómskych 26,47 %). Sanovanosť chrupu je na nízkej úrovni, v priemere 5,44 % (u rómskych detí takmer nulová). S odstupom dvoch rokov sa intaktný mliečny chrup vyskytol u 30,84 % 6-ročných detí (u majoritnej skupiny s podielom 32,98 % a u rómskych detí 19,12 %). Z hľadiska porovnania, bol skúmaný súbor detí rozšírený aj o vekovú skupinu 12-ročných detí (neintervenované).

Dotazníkového šetrenia sa vo vstupnej fáze zúčastnilo **443** respondentov – rodičov detí a **118** učiteľiek, vo výstupnej fáze (v roku 2010) to bolo **369** rodičov a **95** pedagógov. Distribuované boli tri druhy dotazníkov, zostavené a modifikované podľa predlohy ÚVZ SR.

Preventívne aktivity vzdelávacieho charakteru zahájené v roku 2008 boli určené trom cieľovým skupinám – deťom, učiteľkám a rodičom.

Z hľadiska sumárneho prehľadu, v priebehu dvoch rokov (t. j. 2008 – 2010) sa v rámci prvej intervenčnej skupiny (9 MŠ), medzi vstupnou a výstupnou prehliadkou chrupu a ústnej dutiny, uskutočnilo u detí spolu 65 stretnutí (opakovaná edukácia). Intervencie vo vzťahu k učiteľkám a rodičom sa vykonali zväčša jednorazovo.

U druhej intervenčnej skupiny (10 MŠ) sa zdravotno-edukačné pôsobenie ukončilo v I. polroku 2011. Edukácia detí sa začala realizovať po výstupnej prehliadke chrupu v roku 2010. Na všetkých 10 MŠ sa realizovalo spolu 34 edukačných hodín s určením pre deti, 11 intervencií pre pedagógov a 6 pre rodičov.

Z hľadiska metodického prístupu, uplatňovaný bol interaktívny a hravý spôsob (zahrňujúci výklad, besedu) s využitím rôznych výučbových pomôcok, ako magnetická tabuľa Flipchart s použitím symbolov a piktogramov (znázorňujúcich zdravé a pokazené zuby, ovocie, zeleninu, sladkosti), DVD, maľovanky, detské zubné pasty, kefkы, modely chrupu, ústne zrkadielka, tablety na detekciu zubného povlaku a i.

O výsledkoch a záveroch regionálnej časti projektu bude prostredníctvom publikačných výstupov oboznámená odborná i laická verejnosť vrátane participujúcich subjektov.

Zo zmieneneho dotazníkového prieskumu vyberáme výňatok – niekoľko sumárnych všeobecných postrehov, zistení, týkajúcich sa obľuby sladkostí, sladkých jedál, nápojov a ústnej hygieny u detí a rodičov z pohľadu celosúborových výsledkov zo vstupného a výstupného šetrenia.

Podľa preferencie druhu prijímaných tekutín u detí, najčastejšie bol uvádzaný čaj, aj keď v jeho príjme nastal pokles oproti vstupnému prieskumu (zo 44,5 % na 34,5 %). Ten bol sprevádzaný miernym nárastom konzumácie čistej vody (20,7 % : 25,7 %), ale aj rôznych sladkých nápojov (19,7 % : 23,2 %). Veľmi nízko zastúpená je konzumácia mlieka (0,9 % : 1,4 %). V nasledovných položkách sa stav medzi oboma prieskumami zreteľne nemenil: Viac ako polovici detí z celého súboru rodičia pravidelne kupujú sladkosti. Denne jedáva nejakú sladkosť každé druhé dieťa. Napríklad, cukríky konzumuje niekoľkokrát za týždeň viac ako tretina detí (denne cca 15 % z nich). Jedno balenie čokolády za týždeň si dáva cca 40 % detí. Ostatné sladkosti (medovníky, keksy, tyčinky, napolitánky) má niekoľkokrát týždenne takmer polovica detí (vyše 45 %), denne cca pätina (vyše 20 %). Domáce koláče, resp. iné sladké jedlá jedáva raz týždenne cca polovica opýtaných a niekoľkokrát za týždeň viac ako pätina detí. Sladkosť pred ovocím uprednostňuje viac ako polovica detí. Naproti tomu zeleninu konzumuje s obľubou cca 58 % detí. Aj keď obľúbenosť sladkých pokrmov a sladkostí u detí je zrejma, vyvažujúcim faktorom je priaznivý

posun v umývaní zúbkov v škôlke (z 33,2 % na 72,9 %). Rozšírenosť a udržateľnosť tohto trendu by mohlo napomôcť podpore ústneho zdravia v predškolskom veku.

Väčšina opýtaných rodičov (62,5 %) vyhľadala prvý raz zubného lekára s dieťaťom vo veku 2 – 3 rokov. Ako dôvod prevláda *preventívna prehliadka*, dvakrát za rok ju absolvovala v priemere tretina detí. S *návštevou zubára* spája negatívne, resp. iné nešpecifikované pocity vyše 60 % detí. Deti našich respondentov si začali *samostatne (bez nútenia) čistiť zuby vo veku* cca 2,7 rokov. Väčšina rodičov pre ne volí detskú zubnú pastu.

Rodičia v rámci svojej ústnej hygieny, najčastejšie uviedli *frekvenciu čistenia zubov* dvakrát denne. Ako hlavný *dôvod čistenia chrupu* bol uvádzaný najmä zdravotný (u cca 44 % opýtaných) a estetický (u cca 31 % opýtaných). Z hľadiska uplatnenej *techniky čistenia zubov*, dominovali krúživé pohyby (s podielom cca 54 %). Päťina rodičov volila čistenie zubov od krčka k žuvacej ploche, a takmer päťina opýtaných vodorovné pohyby (nesprávny spôsob). Pri kúpe zubnej kefky respondenti podľa odpovedí prihliadajú najmä na mäkkosť, tvar štetín a následne na cenu. *Kefku si menia* cca po 2 – 3-mesačnom používaní.

Pre zachovanie zdravého chrupu, väčšina respondentov uviedla potrebu zvýšenej konzumácie zeleniny, ovocia, mlieka a mliečnych výrobkov. Surové ovocie a zelenina je u väčšiny považovaná za podporný prostriedok samočistenia zubov. *Z potravín, ktoré poškodzujú chrup*, boli v najvyššom zastúpení označené sladkosti. Zároveň za *najdôležitejší spôsob ochrany pre vznikom zubného kazu* opýtaní vo významnej miere uviedli pravidelnú ústnu hygienu, správnu techniku čistenia zubov.

Pokiaľ ide o *zdroje informácií o zdraví ústnej dutiny*, naši respondenti (rodičia i pedagógovia) medzi rozhodujúce zaradili zubného lekára, masmédiá, zdravotno-výchovný materiál (brožúry, plagáty).

Ďalšie informácie k plneniu projektovej úlohy:

V územnej pôsobnosti RÚVZ Košice, o osvetu v oblasti ústneho zdravia prejavujú záujem aj základné školy a iné zariadenia, podľa možností na ich požiadavky reflektujeme. V I. polroku 2015 sme intervenovali 4 základné školy (s účasťou 149 žiakov) a 1 detský domov (s účasťou 12 detí).

9.7 CINDI program SR

Pre aktuálne šírenie hovoreného, písaného slova i obrazovej formy sprostredkovania informácií slúžia iniciatívy rozmanitého charakteru (vo vzťahu k inštitúciám, pri verejne dostupných hromadných akciách i v prístupe k jednotlivcom) ako aj prostriedky masmediálnej prezentácie (denná tlač, rozhlasové a televízne vysielanie) a internetovej komunikácie.

Plnenie cieľa na regionálnej úrovni predstavujú najmä intervenčné aktivity v zmysle individuálnej i populačnej stratégie vo vzťahu k úlohám č. **9.1** „Národný program podpory zdravia“, **9.2** „Národný program prevencie nadváhy a obezity“.

Medzi vybrané skupiny adresného pôsobenia, so zámerom vytvárania odborného potenciálu pre ďalšie rozširovanie informácií, patrili pedagógovia, dobrovoľníci z radov matiek, seniorov, rómski aktivisti, ale i poslucháči vysokoškolského štúdia, odboru Verejné zdravotníctvo na Lekárskej fakulte Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, u ktorých sa spája záujem o danú problematiku s potrebou prispieť k riešeniu celospoločensky naliehavých úloh.

Prostredníctvom poradenstva vykonávaného na individuálnej i skupinovej úrovni, zameraného na znižovanie hypertenzie nefarmakologickou cestou, resp. ovplyvňovanie zložiek životného štýlu jedincov, sa podieľame na aktivitách základnej mobilnej Poradne zdravia a Poradne na odvykanie od fajčenia.

Rozsiahla je edukačná činnosť, orientovaná prioritne na školskú mládež, v rámci ktorej sú najviac preferované témy zdravý životný štýl a prevencia závislostí.

Dlhoročne spolupracujeme s občianskymi iniciatívami, ktoré združujú ľudí v poproduktívnom veku, ako sú denné centrá (predtým kluby dôchodcov). Podobne je tomu v prípade mladých mamičiek s deťmi, ktoré sa zapájajú do činnosti v materských centrách.

So všeobecne kladnou odozvou sa stretávajú naše intervencie pre pracovné kolektívy, napr. u zamestnancov samosprávy, škôl, zo súkromnoprávneho sektora, kde majú pomerne pravidelnú periodicitu.

Zámerom aktivít iniciovaných a organizovaných v rámci kalendára významných termínov je informovať verejnosť (laickú či odbornú) o prioritných problémoch týkajúcich sa zdravia. Ich realizácia spočívala vo využití rôznych edukačno-intervenčných prístupov, masmediálneho priestoru a edičnej činnosti. Napríklad významný termín SZO – Svetový deň zdravia (7. apríl), tohto roku zameraný na tému: *Bezpečnosť potravín: „od farmy na tanier, robme potraviny bezpečné“*, sme dali do povedomia rôznym cieľovým skupinám:

- písomne sme oslovili vybrané inštitúcie v regióne Košíc – školy rôzneho stupňa (základné, stredné, vysoké, vrátane študentských domovov), miestnu samosprávu (Úrad KSK, Mesto Košice, miestne úrady MČ v Košiciach, vybrané obecné úrady v okolí Košíc) a iné subjekty (denné centrá seniorov, vybrané športové útvary, materské centrá v Košiciach, mestské kultúrne strediská v Medzeve a Moldave nad Bodvou) – formou listu, zaslaného elektronicky dňa 27. 3. 2015, veci spolupráce v propagačnej oblasti. Adresátom bol sprostredkovaný informačný leták „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“ (z edície Kancelárie SZO na Slovensku, 2015);
- verejnosti sme tému svetového dňa spropagovali cez webové sídlo RÚVZ Košice prostredníctvom dvoch oznamov (v priečinku Hlavné menu – Aktuality), s presmerovaním na stránku ÚVZ SR a na stránku Kancelárie SZO na Slovensku;
- poradenskú činnosť cez mobilnú Poradňu zdravia sme uplatnili na dvoch akciách, jedna sa konala na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73, v Pavilóne chemických disciplín (v spolupráci so Spolkom košických študentov farmácie a Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach), dňa 14. 4. 2015, s určením pre poslucháčov a zamestnancov univerzity (s celkovou účasťou 67 osôb); druhá akcia bola v Dennom centre MČ Košice-Západ, Laborecká ul. č. 2, dňa 9. 4. 2014 s určením pre seniorov (s účasťou 21 osôb);
- výchovno-vzdelávaciu aktivitu na tému Zdravý spôsob života sme zorganizovali na ZŠ Jasov pre žiakov 7. – 9. ročníka s celkovým počtom 45;
- na základe zadania ÚVZ SR sme realizovali prieskumnú činnosť dotazníkovou metódou so zameraním na tému „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“ na vzorke 50 respondentov. Elektronicky zadané údaje z dotazníkov sme za účelom vyhodnotenia zaslali v máji na ÚVZ SR.

(Ďalšia činnosť k významným termínom sa nachádza v bodoch **9.1, 9.2, 9.5**).

Pre potreby odborného-metodického usmernenia sa konala pracovná porada vedúcich odborov/oddelení podpory zdravia RÚVZ v SR (Ráztočno, v dňoch 30. 6. – 1. 7. 2015). Organizátorom bol ÚVZ SR, Odbor podpory zdravia.

V rámci vnútro-úradného vzdelávania, aktívne sme prispeli do programu odborných seminárov pre MTP pracovníkov RÚVZ so sídlom v Košiciach. Prezentovali sme príspevky s titulmi:

- Fabianová, M., Gregová, S.: *Vplyv životného štýlu na výskyt chronických ochorení* (dňa 31. 3. 2015);
- Kollárová, J., Šmídeková, I.: *Chronické choroby – aktuálne fakty o výskyte a globálne ciele zamerané na ich redukciu* (dňa 16. 6. 2015).

9.8 TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeljej populácie v SR

Na základe metodického usmernenia gestora úlohy RÚVZ Banská Bystrica sme sa podieľali na celoslovenskom projekte SZO „Štúdia o fajčiarskych návykoch a zdravotnom uvedomení dospeljej populácie v SR“, tzv. TOHES (Tobacco and Health Educational Survey). Zámerom štúdie je získať informácie pre využitie k modifikácii a posilneniu intervencií v oblasti prevencie fajčenia a ostatných rizikových faktorov chronických neinfekčných chorôb. V rámci surveillance, štandardnými metódami za použitia dotazníka anonymne zbierať a analyzovať kľúčové údaje o informovanosti obyvateľstva, prevalencii fajčenia, spotrebe tabaku a ďalších indikátoroch. Cieľovou populáciou v prieskume je veková kategória 18 rokov a viac. Pre región RÚVZ Košice bola stanovená vzorka cca 100 respondentov (50 mužov a 50 žien). Pri výbere respondentov podľa bydliska (mesto, vidiek), vekových skupín a pohlavia sme postupovali v zmysle odporučených pokynov. Zber údajov sa realizoval dotazníkovou metódou, formou riadeného rozhovoru s respondentom, v priebehu mesiacov október až november 2014. Údaje z dotazníkov sme vkladali do mustry v programe EpiData. Dotazníky ako aj databázu zadaných údajov sme zaslali gestorovi k celonárodnému štatistickému vyhodnoteniu.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Leviciach**

1 ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Úloha 1.1. Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

Cieľom tejto úlohy je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia: redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

Oddelenie HŽP sa priamo na riešení tejto úlohy nepodieľa, avšak v rámci svojej činnosti sleduje niektoré zložky životného prostredia, ktoré môžu súvisieť so zlepšením zdravotného stavu obyvateľov okresu Levice. V oblasti pitnej vody je zabezpečený monitoring pitnej vody z verejných vodovodov v našom okrese, pričom v prvom polroku 2015 bolo vyšetrených 140 vzoriek pitných vôd, z ktorých 87,1 % vyhovovalo požiadavkám platnej legislatívy. V rámci Svetového dňa vody 2015 bolo orientačne vyšetrených 130 vzoriek pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov obyvateľov v ukazovateľoch dusičnany a dusitany, z ktorých 49 nevyhovovalo v ukazovateli dusičnany. V oblasti zásobovania obyvateľov pitnou vodou bolo vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru (ďalej len ŠZD) 8 hygienických kontrol, pričom neboli zistené nedostatky.

Monitorovanie kvality vôd na kúpanie je zabezpečené oddelením HŽP ako aj prevádzkovateľmi jednotlivých lokalít v celoročných aj v sezónnych zariadeniach. V rámci ŠZD bolo v rámci 1. polroku 2015 odobratých zamestnancami oddelenia HŽP 16 vzoriek vôd na kúpanie z kúpacích lokalít a bolo vykonaných 13 hygienických kontrol, pričom neboli zistené žiadne závažné nedostatky. Na LTS 2015 boli uvedené do prevádzky Rekreačné zariadenie Margita – Ilona a Wellness Santovka, prírodná lokalita vodná nádrž Lipovina v Bátovciach nemá prevádzkovateľa a kúpanie je len na vlastné riziko obyvateľov.

Pri posudzovaní projektových dokumentácií sa venuje zvýšená pozornosť dodržiavaniu požiadaviek na vnútorné prostredie budov určených na dlhodobý pobyt ľudí, pri umiestňovaní športovísk a hracích plôch pre deti sú vyžadované zariadenia, ktoré zabezpečia prevenciu nehôd a úrazov detí. Na prevenciu ochrany zdravia detí bolo v prvom polroku 2015 odobratých oddelením HDM 40 vzoriek piesku z pieskovísk v meste Levice.

Oddelením HŽP bolo počas tohto obdobia vykonaných 84 kontrol zameraných na ochranu zdravia nefajčiarov.

Úloha 1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska (spolupráca odd. HDM a HŽP)

Cieľom tejto úlohy je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno – zdravotných indikátorov.

V rámci tejto úlohy bol oddelením hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Leviciach zrealizovaný dotazníkový prieskum podľa metodického pokynu ÚVZ SR v Bratislave v roku 2014. V okrese Levice bolo do projektu zapojených 150 žiakov ZŠ vo veku 9 – 12 rokov, t.j. 4. – 6. ročník ZŠ a 10 pedagogických pracovníkov základných škôl.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO PROSTREDIA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vedie podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradovanie prác do kategórií.

Ku dňu 30.6.2015 za okres Levice evidujeme 62 subjektov, v ktorých sú určené práce z hľadiska zdravotných rizík. Počty exponovaných zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do tretej a štvrtej kategórie sa vedú v programe ASTR_2011. V prvom polroku 2015 boli v 9 organizáciách určené práce z hľadiska zdravotných rizík. K 30.6.2015 v okrese evidujeme 3120 zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do tretej a štvrtej kategórie z hľadiska zdravotných rizík, z toho 680 žien. V okrese došlo oproti roku 2013 k zníženiu počtu pracovníkov, ktorí vykonávajú rizikové práce o 254 a u žien o 87. Toto zníženie je dôsledkom znižovania počtu zamestnancov v niektorých organizáciách a tým aj na jestvujúcich rizikových pracoviskách. Na niektorých pracoviskách došlo k zmene technológie a následne bola na týchto pracoviskách vykonaná objektivizácia pracovného prostredia.

V organizáciách, v ktorých sú už určené práce z hľadiska zdravotných rizík, a v ktorých došlo k zmene výroby a strojnotechnologického vybavenia bolo vykonané prehodnotenie vplyvu faktorov pracovného prostredia.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

Ochrana zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci sa uskutočňuje podľa Nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci.

V prvom polroku 2015 bolo zamestnancami oddelenia preventívneho pracovného lekárstva v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonaných 9 previerok so zameraním na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami.

Pri štátnom zdravotnom dozore bola zistená informovanosť zamestnancov formou kontrolných listov v počte 11.

Pre prevádzky s expozíciou chemickým faktorom bolo schválených 13 prevádzkových poriadkov.

V prvom polroku 2015 sme neevidovali žiadnu mimoriadnu situáciu.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

V prvom polroku 2015 evidujeme v okrese 28 zamestnancov, z toho 4 ženy, ktorí vykonávajú rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi v kategórii rizika 3.

V Nemocniciach s poliklinikami, n.o. Nitra, prevádzka ZZ Levice v ambulancii klinickej onkológie sú karcinogénnemu a mutagénnemu faktoru v kategórii rizika 3 exponovaní jedna lekárka a dve zdravotné sestry.

V stavebno - montážnej firme Ing. Jozef Horniak - VIALLE, Levice, ktorej činnosť je zameraná na opravu miestnych komunikácií sú karcinogénnemu a mutagénnemu faktoru v kategórii rizika 3 exponovaní 13 muži v profesii asfaltér.

V prvom polroku 2015 bolo v okrese Levice schválených 21 plánov práce na likvidáciu azbestu. Najčastejšie dochádza k odstraňovaniu azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo striech budov a azbestových rúr z bytových jadier. V okrese evidujeme 8 subjektov, ktoré majú oprávnenie od Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, Bratislava na odstraňovanie azbestového materiálu zo stavieb.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia.

Na pracoviskách je pomerne málo profesií, kde by mohol byť zvýšený výskyt chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia a následne aj nepatrné hlásenie podozrení na choroby z povolania.

Za posledné roky je celkovo nízky počet hlásení podozrení na chorobu z povolania.

V prvom polroku 2015 nebolo hlásené a prešetrené ani jedno podozrenie na chorobu z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Na znižovanie zdravotných rizík zo životného štýlu, z práce a pracovného prostredia boli pre právnické a fyzické osoby poskytované priebežne informácie na dosiahnutie optimálneho pracovného prostredia. Konzultovali sme prípravnú realizáciu nových prevádzok s predpokladanými negatívnymi vplyvmi, vyplývajúcich z navrhovanej výroby a technológie. Prioritou je umiestnenie novej výroby vo vzťahu k najbližšiemu okoliu, hlavne bytovú zástavbu, rekreačné zariadenia a podobne, nakoľko následné náhradné opatrenia sú zdĺhavé a nie vždy účinné. Následne sa potom rieši problematika navrhovania, usmerňovania a zlepšovania pracovného prostredia a zdravotného stavu pracovníkov. V poslednom období sa do nových prevádzok inštalujú automatické a poloautomatické procesy výroby, kde nie sú pracovníci vystavení rizikovým faktorom. V mnohých prípadoch sa jedná už o použitú technológiu. Poskytovanie informácií sa týka hlavne azbestu a pracovnej zdravotnej služby.

V rámci programu Zdravé pracoviská sa realizovala analýza rizík práce a pracovného prostredia spolu s objektivizáciou rizikových faktorov v pracovnom prostredí (najmä chemické faktory, hluk, pevné aerosóly, mikroklimatické podmienky). Pozornosť bola zameraná aj na hodnotenie úrovne a účinnosti opatrení vykonávaných zamestnávateľom na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou a na ich obmedzenie, vypracovanie prevádzkových poriadkov, zabezpečenie zdravotného dohľadu nad pracovnými podmienkami a zabezpečenie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci pracovnou zdravotnou službou a na monitorovanie úrovne expozície zamestnancov rizikovým faktorom. Zároveň sa sledoval a hodnotil zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií pomocou objektívnych vyšetrení rizikových faktorov životného štýlu a pomocou dotazníkov.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Aktivitu „Zdravé pracoviská – hodnotenie rizík“ už deviaty rok riešime v drevárskom podniku NEFAB Packaging Slovakia, s.r.o., Industrial Park Géňa, ul. Zeppelina 2, Levice. Hlavným výrobným programom firmy je výroba drevených obalov rôznych veľkostí a tvarov a výroba paliet. Celkový počet pracovníkov v uvedenej organizácii je 126, z toho 33 žien a z toho vo výrobe pracuje 85 pracovníkov, z toho 12 žien. Na rizikovom pracovisku výroby drevených kontajnerov s rizikovým faktorom hluk v kategórii rizika 3 je exponovaných 85 pracovníkov, z toho 12 žien. Informovanosť zamestnancov o rizikovom faktore na pracovisku výroby drevených kontajnerov bola zistená formou kontrolných listov.

Zamestnanci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ aj v prvom polroku 2015 poskytovali fyzickým a právnickým osobám konzultácie pred zahájením činnosti nových výrobných prevádzok, ako aj konzultácie pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Pri tejto konzultačnej činnosti boli použité zdravotno-výchovné materiály o pracovných rizikách a prírodných súvislostiach k chorobám z povolania a poškodeniam zdravia z práce.

Odborné poradenstvo a konzultácie pre fyzické aj právnické osoby sa týkali najmä:

- ustanovení legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci a ich zavádzanie do praxe

- zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby
- vykonávania lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci
- zriadenia chránených pracovísk a dielní
- vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku
- zabezpečenia zdravých pracovných podmienok
- ochrany zdravia zamestnancov pri expozícii faktorom práce a pracovného prostredia
- použitia účinných osobných ochranných pracovných prostriedkov
- chorôb z povolania
- problematiky fajčenia na pracovisku

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

Pre zamestnávateľov a zamestnancov sa priebežne poskytujú informácie zamerané na prevenciu rizík pri práci. V mesiaci október bude v rámci Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na stránkach Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach zverejnená – EURÓPSKA KAMPAŇ „ZDRAVÉ PRACOVISKÁ – HODNOTENIE RIZÍK“.

V rámci spoločných dozorných aktivít Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach vykoná v spolupráci s Inšpektorátom práce Nitra spoločnú previerku v mesiaci september 2015 v obchodnom reťazci BILLA s.r.o., Bajkalská 19/A, Bratislava predajňa Levice, Nádražný rad. Zo strany RÚVZ bude zameraná na obchodné siete prvej a druhej kategórie prác.

2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Problematiku chránených pracovísk a chránených dielní, na ktorých pracuje najmenej 50% občanov so zdravotným postihnutím riešime v súlade so zákonom NR SR č. 96/2013 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

- Zamestnanci v prvom polroku 2015 posúdili 11 nových chránených pracovísk, ktorých priestory boli rozhodnutím uvedené do prevádzky a bolo vydaných 45 stanovísk ohľadom – zriadenia, rozšírenia a preobsadenia pracovného miesta na chránených pracoviskách.
- Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 49 subjektoch., ktorý bol zameraný na podmienky práce a pracovné prostredie podľa nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.
- Počet kontrolovaných chránených pracovísk k 30.6.2014 – 175
- Počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou na chránených pracoviskách - 345
- Boli použité kontrolné listy na zobrazovacie jednotky v počte 55.
- Pri výkone štátneho zdravotného dozoru neboli zistené nedostatky, ktoré by mali vplyv na zhoršenie zdravotného stavu pracovníkov so zdravotným postihnutím.
- Pri výkone ŠZD neboli pracovníkmi oddelenia PPL uložené žiadne opatrenia.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH – 1. polrok 2015

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia
	rozhodnutí	stanov.						
Levice	11	45	175	49	345	55	-	-

Pozn. 1:

Kontrolné listy: Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

- Vykonávaná činnosť zamestnancov so zdravotným postihnutím na chránených pracoviskách – predavač, krajčírka, údržbár, masér, pomocný pracovník v predajni, administratívny pracovník, pomocný pracovník pri výrobe (cukrárskej, pekárskej) a pod.
- Druh postihnutia zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou na chránených pracoviskách – podporno-pohybové postihnutia, poruchy metabolizmu, onkologické ochorenia, neurologické ochorenia, srdcovo-cievne ochorenia, porucha zraku, porucha sluchu.

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

V kalendárnom roku 2015 zabezpečuje odd. HV plnenie úloh vyplývajúcich zo 6 projektov.

3.1 Monitoring príjmu jódu

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

Kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli.

Za 1. polrok 2015 bolo odobratých 10 vzoriek jedlej soli k laboratórnemu rozboru. Vo všetkých prípadoch sa jednalo o soľ z dovozu. Obsah jódu zodpovedal požiadavkám platnej legislatívy a bol v súlade s množstvom deklarovaným na obale.

3.4 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu

Cieľ

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

V 1 polroku bola odobratá 1 vzorka k laboratórnemu vyšetreniu, ktorá bola zaslaná na RÚVZ Poprad. Vyšetrená vzorka vyhovuje požiadavkám platnej legislatívy vo vyšetrených parametroch.

3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa.

Cieľ

1. Kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
2. Kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. Vzdelávanie spotrebiteľov – „Hlásenie závažných nežiadúcich účinkov kozmetických výrobkov“.

V rámci plnenie bodov 1 a 2 uvedeného projektu boli k laboratórnemu rozboru odobraté vzorky kozmetických výrobkov v celkovom počte 9. Z odobratého množstva vzoriek neboli k dnešnému dňu doručené laboratórne výsledky 2 vzoriek. Ostatné vyšetrené vzorky vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy. V prípade hlásenia nežiadúcich účinkov kozmetických výrobkov sú spotrebiteľia upozorňovaní uverejnením zoznamu týchto výrobkov na internetovej stránke regionálneho úradu verejného zdravotníctva.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách

Cieľ

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným denným príjmom (ADI).

K 30.06.2015 boli odobraté 2 vzorky potravín na vyšetrenie prítomnosti prídavných látok – mentofurán a kumarín.

Výsledky laboratórných rozborov ešte neboli doručené.

7.3 Minerálne a pramenité balené vody vo watercooleroch

Cieľ

Overenie kvality balenej vody a vody vo watercooleroch vo verejných priestoroch, v nemocniciach a lekárňach so zameraním na biologické riziká.

V rámci plnenia tejto úlohy boli odobraté 2 vzorky vody k laboratórnemu vyšetreniu v prevádzke výrobného závodu. Vyšetrené vzorky vody nevyhovovali mikrobiologickým požiadavkám platnej legislatívy. Po chemickej stránke boli vzorky vody vyhovujúce. Následne bol vykonaný opakovaný odber 2 vzoriek vody, pričom boli zároveň vykonané aj stery z výtokového kohútika. Z vyšetrených 2 vzoriek vyhovovala jedna vzorka mikrobiologickým ukazovateľom, druhá vzorka nevyhovovala v parametri kultivovateľných mikroorganizmov pri teplote 37°C. Odobraté stery vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy. Nakoľko výrobca nemá sídlo v okrese Levice, výsledky laboratórných rozborov boli odstúpené na miesto príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva na doručenie.

7.5 Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Cieľ

- monitoring obsahu reziduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti
- ochrana zdravia detskej populácie
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu reziduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive, zavádzanie nových metód stanovenia reziduí pesticídov

V priebehu 1. polroku bola odobratá 1 vzorka výživy pre dojčatá a malé deti k laboratórnemu rozboru. K dnešnému dňu nebol výsledok rozboru doručený.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

RÚVZ so sídlom v Leviciach na danom projekte neparticipoval.

4.2. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V zmysle metodického pokynu ÚVZ SR Bratislava pracovníčky RÚVZ so sídlom v Leviciach odd. hygieny detí a mládeže realizovali projekt „ESPAD“.

Prieskum bol realizovaný v okrese Levice na vybraných SŠ: Stredná priemyselná škola, Fr. Hečku 25 Levice (120 dotazníkov), Stredná odborná škola, SNP 41 Šahy (76 dotazníkov). Nakoľko na vybranej SOŠ Šahy nebolo možné naplniť požadovaný počet respondentov (120), prieskum bol realizovaný aj v Gymnáziu s vyučovacím jazykom maďarským Šahy, Mládežnícka 22, kde boli vybraní žiaci 3. a 4 ročníka, celkom 115 respondentov.

Celkom bolo do projektu ESPAD zapojených 235 žiakov.

Vyplnené dotazníky boli zaslané ÚVZ SR k ďalšiemu spracovaniu.

4.3. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu bolo zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v SR. V rámci cieľenej sledovanosti bolo zisťované: druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognóza... V roku 2015 bol realizovaný aj v okrese Levice dotazníkový prieskum vekovej skupiny 7 – 10 ročných žiakov, údaje boli získavané

od ich rodičov, resp. zákonných zástupcov. Do projektu boli zapojené 2 triedy základných škôl (1 mestská – ZŠ A. Kmeťa, M.R. Štefánika Levice a 1 vidiecka – ZŠ Pukanec). Celkom bolo zozbieraných 60 dotazníkov, za každú ZŠ 30 dotazníkov).

Po zadaní údajov do PC tieto budú zaslané na ÚVZ SR k ďalšiemu spracovaniu.

4.4. Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

RÚVZ so sídlom v Leviciach v roku 2014 realizoval uvedený projekt dotazníkovou metódou, dotazníky boli zaslané k ďalšiemu spracovaniu na ÚVZ SR, ktoré sa realizuje na ÚVZ SR v roku 2015.

Projekt „Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska“

Gestorom projektu je Úrad verejného zdravotníctva SR, koordinátorom je odbor životného prostredia a zdravia ÚVZ SR.

Projekt bol realizovaný dotazníkovou formou podľa metodického pokynu ÚVZ SR. V okrese Levice bolo do projektu zapojených 150 žiakov ZŠ vo veku 9 – 12 rokov, t.j. 4 – 6 ročník ZŠ (75 žiakov ZŠ Kalná nad Hronom a 75 žiakov ZŠ E.B.Lukáča Šahy) a 10 pedagogických pracovníkov - z každej ZŠ 5 zamestnancov školy.

Celkom boli vyplnené nasledovné dotazníky

žiaci:

„Dotazník o kvalite prostredia a komforte na školách pre žiakov“ (150 dotazníkov)

„Dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov žiaka“ (150 dotazníkov)

rodičia žiakov:

„Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka“ (150 dotazníkov)

zamestnanci školy:

„Dotazník o fajčení“ (10 dotazníkov)

riaditeľ školy:

„Dotazník o škole“ (2 dotazníky)

pracovník RÚVZ v spolupráci so správcom budovy školy:

dotazník „Kontrola školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrola vlhkosti a plesní (3 dotazníky)

formulár „Kontrola zariadení na osobnú hygienu“ (4 dotazníky)

Celkom bolo v rámci daného projektu zozbieraných 469 dotazníkov.

V roku 2015 bolo vykonané zadávanie údajov do PC a v mesiaci jún zaslané na ÚVZ SR k ďalšiemu spracovaniu.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program

Hlásenia výkonov očkovania v rámci okresu sa v mesačných intervaloch zabezpečuje z jednotlivých ambulancií lekárov prvého kontaktu, na oddelenie epidemiológie RÚVZ elektronickou (e - maily) alebo písomnou formou – **úloha sa plní**, v pravidelných mesačných intervaloch príslušní lekári podávajú písomnú alebo elektronickú správu o zahájení očkovania vo svojom obvode – 6 mesiacov.

Kontrola očkovania sa vykonáva každoročne v priebehu mesiaca september, kontrolované bude obdobie od 1.9.2014 – 31.8.2015.

6.2 Surveillance infekčných ochorení

Vykonávaním opatrení na predchádzanie ochoreniam - **odporúčanie:**

o vykonaní 3 odberov TR na kultiváciu–30 prípadov kontaktov s hnačkovým ochorením u osôb vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť

Vykonávaním opatrení na predchádzanie ochoreniam - **rozhodnutie:**

o lekárskom dohľade – 231 osôb – 14x kontakty so Shigelou, 216 x kontakt s VHA, 1x poranenie zdravotníckeho pracovníka pri manipulácii s injekčnou ihlou

o vykonaní očkovania – 679 osôb - 679 očkovaní proti VHA

o podávaní protilátok – nebolo potrebné zahájiť

o podávaní profylaktickej antibiotickej liečby – nebolo potrebné zahájiť

Na základe hlásenia výskytu prípadov ochorení infekčnej etiológie bolo vykonaných **šetrenie v ohniskách nákaz – 297 epidemiologických šetrení** prenosných ochorení

6.3 Informačný systém prenosných ochorení - EPIS

prenosné ochorenia i nozokomiálne nákazy – pravidelným denným vkladáním informácií, následným spracovaním a zasielaním v pravidelných týždenných intervaloch = **1013 prípadov prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz**

6.4. Nozokomiálne nákazy

V rámci výkonu ŠZD v lôžkových i ambulatných zdravotníckych zariadení je zabezpečený výkon kontroly hlásenia nozokomiálnych nákaz a zabezpečenia preventívnych opatrení pri výskyte ochorenia. V 1. polroku roku 2015 bolo v okrese Levice hlásených **193 prípadov nozokomiálnych nákaz.**

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Elektronickou formou (e-mail) sa v pravidelných týždenných intervaloch zasiela informácia o mimoriadnych epidemiologických situáciách na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre (aj v prípade negatívnych výsledkov).

Táto správa obsahovala údaje o:

akútnych respiračných ochorení a chrípky - pravidelne v týždenných intervaloch - **26 týždňov**

epidémie tzv. systém rýchleho varovania (SRV) – jedná sa o systém okamžitého zadávania údajov po výkone šetrenia v ohnisku nákazy – **2x hnačkové ochorenia v epidemiologickej súvislosti, 1x svrab.**

menigitídy (len bakteriálne), sepsy – 0 prípadov

akútne chabé obrny – 0 prípady

osýpky, rubeola, parotitídy - 1 parotitída

vírusové hepatitídy – 7 prípadov

iné informácie - 0 prípadov

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Oddelenie epidemiológie sa podieľa na celoplošnom vyšetrení odpadových vôd v SR na prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí v určených termínoch.

Na základe nariadenia ÚVZ SR zo dňa 11.1.2014 č. OLM/444/1745/2014 bola dňa 11.2.2015 odobratá a do NRC pre poliomyelitídu ÚVZ SR v Bratislave zaslaná **1 vzorka** odpadovej vody.

Na základe nariadenia ÚVZ SR zo dňa 03.02.2015 č. OLM/2216/3697/2015 bolo v dňoch 25.3., 06.5., 24.6., 2015 odobratých a do NRC pre poliomyelitídu ÚVZ SR v Bratislave zaslaných **6 vzoriek** odpadovej vody.

6.7 Prevenia HIV/AIDS

Ambulancie na výkon prevencie HIV/AIDS sa nachádzajú na RÚVZ - och v sídlach krajov. V prípade výskytu pozitívneho prípadu HIV na RÚVZ Levice zisťujeme všetky údaje potrebné k vyplneniu podrobnej správy, s následným zasielaním správy na RÚVZ so sídlom v Bratislave. Vedúca oddelenia zabezpečuje na požiadanie škôl prednášky týkajúce sa prevencie HIV/AIDS pre študentov stredných škôl v okrese Levice. V prvom polroku 2015 boli odprednášané **2 prednášky** s tematikou pohlavné ochorenia infekčnej etiológie Uvedená prednáška je zameraná na prevenciu vzniku a šírenia pohlavných ochorení, s dôrazom na vznik, šírenie, aktuálny výskyt a prevenciu AIDS.

6.8. Poradňa očkovania

Dňom 1.1.2012 zahájila na oddelení epidemiológie činnosť Poradňa v očkovaní. V rámci poradne, ktorú vedie vedúca oddelenia epidemiológie MUDr. Czígányiová, MPH, sa uskutočňujú osobné konzultácie z oblasti povinného pravidelného očkovania osôb dosiahnutých stanovený vek. Konzultačná činnosť, ktorú si klienti dohodnú na základe telefonátu, sa poskytuje 1x mesačne v 1. štvrtok v mesiaci v poobedňajších hodinách, pričom v prípade potreby sa konzultácie poskytujú aj v iných termínoch. V termíne od 1.1. – 30.6.2015 Poradňa bola pre klientov k dispozícii 6x, záujem o osobnú konzultáciu, i napriek telefonickému ponúknutiu, neprejavil ani jeden klient. Zamestnanci oddelenia, poskytujú telefonické konzultácie ohľadom výkonu očkovania, ktorých bolo poskytnutých **32x**. Najčastejšie dotazy sa týkali výkonu očkovania a hradenia očkovacích látok proti hepatitíde typu A, výkonu očkovania pred odchodom do zahraničia, posunutia očkovacieho termínu z dôvodu dočasnej kontraindikácie, možnosť skrátenej očkovacej doba, podávanie viacerých očkovacích látok v jeden deň a iné druhy nepovinného očkovania.

9 ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

Priority NPPZ pre činnosť OPZ sú zamerané na ovplyvňovanie determinantov zdravia a znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľov. V rámci preventívnych aktivít sme vykonali:

Výživa a stravovacie zvyklosti: Pracovníčky oddelenia odprezentovali 9 prednášok o zdravej výžive spojené s premietnutím z.v. videofilmu pre žiakov ZŠ, SŠ a pre obyvateľov produktívneho veku. V PSV získalo odborné špecializované poradenstvo 39 klientov. Cielené poradenstvo na zmenu stravovacích zvyklostí (nadhmotnosť, zvýšený cholesterol) bolo v Poradni zdravia základnej podané 105krát. S cieľom zlepšiť stravovacie návyky u obyvateľov a zvýšiť uvedomenie o vplyve výživy na zdravie sme v prvom polroku zhotovili 6 panelov, bol distribuovaný zdravotno-výchovný materiál, téma bola spropagovaná na web stránke RÚVZ. V rámci Svetového dňa zdravia, ktorý bol venovaný problematike „Bezpečnosti potravín“ bolo zozbieraných a spracovaných 50 ks dotazníkov Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny.“

Pohybová aktivita: Obyvatelia okresu Levice boli priebežne informovaní o dôležitosti správneho aktívneho pohybu pre zlepšenie svojho zdravia. Svetový deň pohybom ku zdraviu – bol spropagovaný na verejných priestranstvách mesta – 8 panelov, na web stránke RÚVZ a v regionálnej tlači. Význam pohybovej aktivity je zdôrazňovaný vo všetkých prednáškach zameraných na zdravý životný štýl – 12krát. Aktívny pohyb je priebežne odporúčaný

každému návštevníkovi Poradenského centra zdravia. Zvýšenie pohybovej aktivity s cieľom znížiť hmotnosť bolo cielene doporučené 132 klientom PZ, ktorým sme zároveň poskytli z.v. materiál.

Tabak drogy: Svetový deň bez tabaku sme spropagovali na verejných priestranstvách mesta – 4 panely a na web stránke RÚVZ. V Poradenskom centre zdravia bolo fajčiacim 28 klientom podané individuálne odborné poradenstvo v odvykaní od fajčenia. V rámci edukácie na ZŠ a SŠ bolo vykonaných 5 prednášok o škodlivosti fajčenia s použitím z. v. videofilmu „Kým stúpa dym.“ Smokerlyzerom bolo vykonaných 16 meraní na zistenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu. Mieru závislosti na nikotíne formou Fagerströmovho dotazníka sme testovali u 5 žiakov SŠ. Boli odprednášané 4 prednášky na tému „Drogové závislosti“. V RÚVZ so sídlom v Leviciach bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonaných 353 kontrol fajčenia, bez uloženia pokút a nápravných opatrení.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

V poradenskom centre zdravia – v poradni zdravia základnej bolo klientom priebežne poskytované individuálne poradenstvo zamerané na zdravú výživu s cieľom zníženia počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou. V Poradni správnej výživy bolo poskytnuté poradenstvo zamerané na zníženie hmotnosti 15krát. Klienti PSV uvítali meranie na osobnej váhe s telesnou analýzou, ktorá vyhodnocuje množstvo tuku v tele, množstvo viscerálneho (medziorgánového) tuku, množstvo svalov a bazálny metabolizmus. V Poradni zdravia základnej bolo 213krát podané poradenstvo o zdravej výžive cielene a OMRONOM bolo zamerané percento tuku v tele 284 záujemcom. V rámci prevencie obezity bolo vykonaných 11 prednášok o správnej výžive, obezite a pohybovej aktivite.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu

Kampaň bola spropagovaná v Regionálnych médiách, na paneloch umiestnených na verejných priestranstvách mesta, na web stránke RÚVZ LV a MsÚ Levice. Informácie o kampani a Účastnícke listy boli zaslané MsÚ, obciam, ZŠ, SŠ v okrese LV elektronickou formou. Osobné doručenie a zozbieranie Účastníckych listov sa vykonalo v Kluboch seniorov. Ponuku zapojiť sa do kampane využili aj klienti stacionárnej a mobilnej PZ. Do RÚVZ so sídlom v Leviciach bolo doručených 13 Účastníckych listov.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Cielene boli vykonané 4 prednášky pre ZŠ a SŠ. Prednášky boli spojené s besedou o škodlivosti alkoholu a opodstatnenosti znižovania jeho spotreby v dospelosti. V PZ bolo 26 klientom na základe zvýšenej hodnoty Triglyceridov podané odborné poradenstvo o zmene stravovacích návykov. Bolo im doporučené znížiť spotrebu predovšetkým nasýtených tukov a obmedzenie príjmu alkoholu.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

V Klube dôchodcov v Leviciach boli k Svetovému dňu Pohybom ku zdraviu odprednášané 2 prednášky pre 105 zúčastnených členov klubu 50+, zamerané na zdravý životný štýl a pohybové aktivity seniorov. Na verejných priestranstvách mesta na 4 paneloch a na web stránke RÚVZ boli umiestnené zdravotno-výchovné materiály k aktuálnej téme. 56 záujemcom bol poskytnutý zdravotno-výchovný materiál, meranie tlaku krvi, % tuku v tele a BMI. Fajčiarom sa vykonalo meranie CO₂ vo vydychovanom vzduchu Smokerlyzerom. Zúčastneným bolo podané cielene odborné poradenstvo.

V rámci kampane Vyzvi srdce k pohybu sme do všetkých klubov dôchodcov distribuovali Účastnícke listy a poskytli informácie o zapojení sa do kampane.

Počas konania akcie „Deň zdravia mesta Levice“ sa našich sprievodných aktivít v dopoludňajších hodinách zúčastňovali aj obyvatelia mesta 50+, ktorým bolo poskytnuté

vyšetrenie rizikových faktorov a odborné poradenstvo zamerané na ochranu a podporu zdravia. Aktivít sa zúčastnilo 54 obyvateľov 50+.

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Oddelenie aktívne spolupracuje so ZŠ a SŠ v okrese Levice. V prvom polroku bolo pre žiakov vykonaných 35 prednášok a besied s použitím zdravotno-výchovných DVD nosičov, s poskytnutím zdravotno-výchovného materiálu a informácií o zdravom spôsobe života. Spolu bolo na prednáškach edukovaných 765 žiakov. Všetky ZŠ a SŠ v okrese Levice boli oslovené E-mailovou formou pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku, k zapojeniu sa do kampane Vyzvi srdce k pohybu a bola im poskytnutá aktualizovaná ponuka prednášok.

9.6.2 Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygienu

V rámci prevencie zubného kazu sa uskutočnilo 9 prednášok spojených s premietaním zdravotno-výchovných DVD pre deti MŠ a I. stupeň ZŠ. Prednášky sú zamerané na formovanie postojov detí k správnej výžive a stomatohygiene.

9.7 CINDI program SR

Cieľom programu je znižovať celkovú úmrtnosť populácie, predovšetkým na choroby srdcovo-cievne a nádorové vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení. V poradenskom centre zdravia bolo v prvom polroku 2015 vyšetrenie a poradenstvo poskytnuté 353 obyvateľom okresu.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

Oddelenie VkJ sa spolupodieľa na úlohe oddelenia HV. V rámci monitoringu je sledovaná spotreba vybraných prídavných látok E 200 – E 203 (Kyselina sorbová – sorbany), E 210 – E 213 (Kyselina benzoová – benzoany), E 960 (glykozidy steviolu) a aróm (mentofurán, kumarín) na základe dotazníkovej metódy (24 hod. jedálny lístok), ktorá sa vykonala u 20 respondentov, rozdelených podľa pohlavia a veku. V prvom polroku sa vykonala distribúcia, zber dotazníkov a výber potravín z jedálnych lístkov obsahujúcich prídavné látky a arómy. Klientom v počte 20 bolo poskytnuté odborné poradenstvo.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Liptovskom Mikuláši**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.7. MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Ide o pokračovanie úlohy vybraných RÚVZ v SR (RÚVZ Lipt.Mikuláš, RÚVZ Dolný Kubín, RÚVZ Poprad), gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Žiline.

Hlavným cieľom projektu je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách aqvaparkov s atypickým prostredím (vodné atrakcie, množstvo zelene, alternatívne spôsoby zdravotného zabezpečenia vody na kúpanie), vyhodnotenie kvality ukazovateľov mikroklimatických a mikrobiologických podmienok vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách.

V rámci Slovenskej republiky je uvádzaných do prevádzky čoraz viac veľkých bazénových hál s celoročným využitím, ktorých súčasť tvoria veľké bazénové plochy a plochy s bazénovými atrakciami s teplou či už termálnou alebo teplou pitnou bazénovou vodou.

Ide o moderné bazénové haly, v ktorých sú mikroklimatické podmienky ovplyvňované nielen zvýšenou prirodzenou vlhkosťou z bazénových plôch a vodných atrakcií, ale aj množstvom živej zelene, ktorá tvorí bohatú dekoráciu vo vnútorných priestoroch okolo bazénových plôch. Vplyv na mikroklimatické podmienky majú aj veľké presklenené plochy týchto hál a konštrukcie striech z rôznorodých novodobých fóliových materiálov, kde je možné odôvodnene predpokladať vytváranie skleníkových efektov.

Je žiadúce overiť ako navrhnuté vzduchotechnické systémy dokážu zabezpečiť dodržanie prípustných mikroklimatických podmienok v navrhnutých zariadeniach. V rámci projektu je potrebné spoločnou metodikou zabezpečiť meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotiť vplyv sledovaných faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách.

Následne vylúčiť podozrenie na sezónne zhoršenie mikroklimatických podmienok, pretože nie sú dostatočné informácie a kvalite ovzdušia a plôch.

Etapy riešenia predpokladajú postupné meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotenie vplyvu sledovaných faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách, doplnené o kvalitu vody na kúpanie a mikrobiologickú kontrolu vybraných plôch stermi, po upresnení metodiky stanovení rozsahu meraných ukazovateľov.

Výstupy úlohy bude tvoriť zber údajov o faktoroch vnútorného prostredia bazénových hál, vykonanie určených meraní mikroklimatických parametrov. Analýza získaných údajov, formulácia záverov a odporúčaní, prezentácia výsledkov. Zistenie súboru indikátorov, ktoré môžu slúžiť pre kvalifikované rozhodovanie v oblasti životného prostredia a verejného zdravia. Návrh na monitorovanie vybraných ukazovateľov a návrh na prípadné doplnenie legislatívy o aktualizáciu nových ukazovateľov.

Úloha sa začala plniť v priebehu roka 2013, ukončenie úlohy je plánované do 31.12.2015.

RÚVZ so sídlom v Lipt. Mikuláši bol iniciátorom uvedenej úlohy a je jedným z vybraných riešiteľských pracovísk na jej plnenie.

V priebehu roka 2015 sa v úlohe bude pokračovať podľa potreby v letnom období, resp. koncom roka v zimnom období meraním mikroklimatických podmienok, skúšok ovzdušia sedimentačnou metódou a aeroskopom.

Podľa doteraz nameraných údajov z meraní mikroklimatických podmienok bolo zistené prekročenie optimálnych a prípustných operatívnych teplôt podľa Tab. č. 2 a Tab. č. 3 vyhlášky MZ SR č. 544/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci. Namerané hodnoty boli posúdené v nadväznosti na režim práce a odpočinku pracovníkov a bolo zistené, že pri prijatom režime práce a odpočinku a pitnom režime v teplom období roka, nie je predpoklad ohrozenia zdravia pracovníkov (plavčikov) nadmernou tepelnou záťažou. Denná expozícia pobytu plavčikov v priestoroch Tropical Paradise trvá počas 12 hod. pracovnej zmeny 2 hodiny, t.j. 120 minút. Plavčíci sa striedajú na danom pracovisku v jedno hodinových intervaloch, celkove ide o 6 plavčikov. Zamestnávateľ zabezpečuje všetkým zamestnancom počas mesiacov júl a august pitný režim, dodaním 1,5 l minerálnej vody počas pracovnej zmeny.

Pri meraní skúšok ovzdušia v rôznych lokalitách bazénovej haly na plochách bola zistená kvalitatívne prítomnosť napr. plesní, staphylococcus epidermidis, sarcina species, aeróbných sporulujúcich mikroorganizmov. V menšom rozsahu boli zistené aj negatívne výsledky prítomnosti mikroorganizmov na plochách bazénovej haly. Vyhodnotenie nameraných výsledkov a ich správna interpretácia budú tvoriť tiež jeden z výstupov údajov o faktoroch vnútorného prostredia bazénových hál.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

Úloha č. 2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Úloha bola plnená v nasledovnom rozsahu:

Štátny zdravotný dozor – počet kontrol 222 (ŠZD na základe písomného podnetu, žiadostí o uvedenie priestorov do prevádzky, kolaudácií a kontrola rizikových prác)
posudzované prevádzkové poriadky a posudky o riziku – počet schválených prevádzkových poriadkov 71

počet nariadených opatrení rozhodnutím: 322 opatrení (prerušené konania, rozhodnutia o uvedenie priestorov do prevádzky, pokyny, vyhlásenie rizikových prác, opatrenia ukladané v rámci výkonov štátneho zdravotného dozoru)

- konzultácie a usmernenia – počet 286

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce):

Evidencia rizikových prác je vykonávaná v programe ASTR, v súlade s vyhláškou MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Štátny zdravotný dozor bol zameraný na kontrolu plnenia povinností vyplývajúcich z rozhodnutí o určení rizikových prác a povinností vyplývajúcich pre zamestnávateľa z príslušných ustanovení § 30 zákona č. 355/2007 Z.z., najmä:

vykonané opatrenia na zníženie expozície zamestnancov škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia

zabezpečenie zdravotného dohľadu a posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu u pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce
lekárske posudky o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu u pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce
zabezpečenie hodnotenia zdravotného rizika, vypracovanie kategorizácie prác z hľadiska zdravotných rizík a posudku o riziku
vedenie a uchovávanie evidencie zamestnancov podľa kategórií prác
zabezpečenie poskytovania osobných ochranných pracovných prostriedkov a kontrolu ich používania

Na základe výsledkov štátneho zdravotného dozoru RÚVZ vydal pokyny na plnenie povinností vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z.z., konkrétne: piatim subjektom s vyhlásenými rizikovými prácami bolo uložená povinnosť aktualizovať posúdenie zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície pracovníkov zdraviu škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia, dvom subjektom zabezpečiť posúdenie fyzickej záťaže pri práci z hľadiska ochrany zdravia pred fyzickou záťažou u zamestnancov a dvom subjektom, u ktorých nie sú určené rizikové práce, zabezpečiť posúdenie zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície pracovníkov zdraviu škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia. V dvoch kontrolovaných subjektoch zamestnávateľ nemá zabezpečený dohľad pri práci pracovnou zdravotnou službou. RÚVZ riešil neplnenie tejto povinnosti začatím správneho konania, u jedného zamestnávateľa správne konanie ukončené uložením pokuty, u druhého je vec v konaní.

K 30.6.2015 je v regióne Liptov 111 právnických osôb a fyzických osôb-podnikateľov s vyhlásenými rizikovými prácami. Celkový počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v 3. a 4. kategórii k uvedenému dátumu je 2 642, z toho 514 žien.

Do 30.6.2015 bolo Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši vydaných 15 rozhodnutí vo veci zaradenia prác do rizikových prác, z toho:

8 rozhodnutí bolo vydaných zamestnávateľom, ktorí aktualizovali faktory práce a pracovných podmienok

3 rozhodnutia boli vydané k zmene zaradenia pracovných činností do príslušných kategórií (z 3. kategórie do 2. kategórie práce)

3 rozhodnutia na zaradenie prác do 4.kategórie (existujúce pracoviská)

1 rozhodnutie bolo vydané vo veci zrušenia rozhodnutia o určení rizikových prác, z dôvodu ukončenia výrobnjej činnosti.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí:

RÚVZ na tomto úseku cielene sleduje používanie nebezpečných chemických faktorov na pracoviskách a expozíciu zamestnancov pri každom výkone ŠZD a taktiež pri uvádzaní priestorov do prevádzky. Posudzovanie chemických látok a chemických zmesí sa riadi nariadením Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS a NV SR č. 82/2015 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.

Možno konštatovať, že používanie veľmi toxických látok a zmesí a toxických látok a zmesí sa v praxi u zamestnávateľov redukuje. Z posudzovaných a schválených prevádzkových poriadkov bolo 18 prevádzkových poriadkov, týkajúcich sa používania alebo expozícií chemickým faktorom pri práci. Konzultácie k problematike sú priebežne poskytované.

V prvom polroku 2015 v poľnohospodárskom sektore nebol vykonaný štátny zdravotný dozor zameraný na zaobchádzanie s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami, plánovaný je na druhý polrok roku 2015.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém:

V rámci tejto úlohy bolo posúdených 27 žiadostí na manipuláciu s azbestom pri odstraňovaní azbestových materiálov zo stavieb – práce zabezpečovali oprávnené organizácie a bolo vydaných 27 súhlasných rozhodnutí. Zároveň bolo schválených 26 prevádzkových poriadkov pre činnosti spojené s expozíciou chemickým faktorom a karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci, podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z., ktoré tvorili súčasť žiadostí k návrhom na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest.

RÚVZ riešil v prvom polroku 2015 podnet, ktorým občan upozornil na likvidáciu eternitovej strešnej krytiny na ul. K. Sidora 73 v Ružomberku. Dňa 25.3.2015 bol na uvedenej adrese vykonaný štátny zdravotný dozor a na základe zistených skutočností bola problematika prerokovaná s majiteľom predmetného objektu, ktorý sa zaviazal, že osloví oprávnenú firmu, aby odborne zabezpečila odstránenie eternitovej strešnej krytiny a odvoz tohto odpadu z predmetnej lokality za účelom odbornej likvidácie alebo správneho uloženia. Dňa 13.4.2015 bolo orgánom verejného zdravotníctva vydané súhlasné rozhodnutie k návrhu na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb, na základe ktorého oprávnená spoločnosť vykonala odbornú likvidáciu stavebného odpadu s obsahom azbestu a odvoz na skládku nebezpečného odpadu. Následne bola občanovi, ktorý podal predmetný podnet zaslaná písomná odpoveď o uvedených skutočnostiach.

V rámci plánovaných kontrol rizikových prác boli vykonané 2 štátne zdravotné dozory na pracoviskách, kde sú práce zaradené do 3. kategórie pre karcinogénne a mutagénne faktory - v spaľovni nebezpečných odpadov, kde neboli zistené závažné nedostatky a u prevádzkovateľa stavebnej firmy (pokládka asfaltu a laboratórium), ktorému bol následne vydaný pokyn na aktualizovanie posúdenia zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície pracovníkov zdraviu škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia.

Register zamestnávateľov, u ktorých sa používajú karcinogénne a mutagénne faktory, je vedený. Tento bude doplnený o register zamestnávateľov, u ktorých sú používané reprotoxické látky z dostupných podkladov o hodnotení rizík pri práci s chemickými faktormi.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia:

V prvom polroku 2015 nebol prešetrovaný žiadny prípad podozrenia na chorobu z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania. V jednom prípade, kde sa hygienický prieskum vykonal v decembri 2014 bolo v roku 2015 došetrenie, z dôvodu vypracovania zamestnávateľom posúdenia a hodnotenia rizika pre fyzickú záťaž, čo bolo podkladom pre výslednú kategorizáciu práce z hľadiska fyzickej záťaže. Zároveň bol tento prípad v prvom polroku 2015 priznaný ako choroba z povolania v položke 29 zo zoznamu chorôb z povolania.

Otázky súvisiace s hodnotením rizika vyplývajúceho z fyzickej záťaže pri práci boli prerokované u zamestnávateľa LESY Slovenskej republiky, š.p. Odštepny závod Liptovský Hrádok, u ktorého bolo vykonané tento rok došetrenie vyššie uvedeného podozrenia na chorobu z povolania položka č. 29 zoznamu chorôb z povolania. Zároveň v prvom polroku bolo u ďalších troch zamestnávateľov prostredníctvom PZS hodnotené riziko vyplývajúce z fyzickej záťaže s následným schválením prevádzkových poriadkov a to u jedného zamestnávateľa kde bolo v minulom roku šetrené podozrenie na chorobu z povolania a u ďalších dvoch zamestnávateľov, kde im bola táto povinnosť uložená v rámci skúšobnej prevádzky pri uvedení priestorov do prevádzky.

Úloha č. 2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Intervencie zamerané na znižovanie zdravotných rizík pri práci boli zabezpečované prostredníctvom konzultácií priebežne. V 1. polroku 2015 boli použité dotazníky subjektívneho hodnotenia záťaže a zdravotných ťažkostí pohybového aparátu pri práci.

2.2.1 Zdravé pracoviská

V oblasti prevencie chronických ochorení boli prostredníctvom aktivít poradne zdravia realizované individuálne intervenčné aktivity:

vyšetrovanie krvi prístrojom Reflotron /vyšetrované parametre TCHOL, GLU, TG, HDL/
meranie TK a P

antropometrické parametre

Ďalej bolo poskytované poradenstvo v oblasti rizikových faktorov srdcovo – cievnych ochorení v nasledovných podnikoch, firmách, školách a iných organizáciách:

Tesla Liptovský Hrádok

ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš

Tatry mountain resorts, a.s., prevádzkovateľ strediska Jasná Nízke Tatry, Demänovská Dolina Liptovský Mikuláš

CBA Verex, a.s., Liptovský Mikuláš

Daňový úrad Liptovský Mikuláš

ZŠ Bystrická cesta Ružomberok

Mondi SCP Ružomberok

Mestský úrad Liptovský Mikuláš

K 30.6.2015 bolo celkovo bolo vyšetrených 212 zamestnancov.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Aktuálne zapojenie bude riešené v Európskom týždni bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Úloha č. 2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Na základe žiadostí v rámci uvedenia priestorov do prevádzky, príp. zriadenia chráneného pracoviska, alebo chránenej dielne už v posúdených priestoroch bolo vydaných 10 rozhodnutí a 2 stanoviská. Počas štátneho zdravotného dozoru, ktorý bol vykonaný pri posudzovaní priestorov, chránených pracovísk/dielní do prevádzky, bolo kontrolované splnenie všeobecných požiadaviek na pracovisko v súlade s NV SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko so zohľadnením zdravotného postihnutia pracovníkov. Riziko expozícii zdraviu škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia u pracovníkov so zdravotným postihnutím nebolo v posudzovaných prevádzkach zistené.

Kontroly pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov v už posúdených prevádzkach boli vykonané v 4 chránených dielňach.

Na všetkých kontrolovaných pracoviskách chránených dielní pracuje spolu 13 zamestnancov so zdravotným postihnutím. Druh zdravotného postihnutia - ochorenie podporno-pohybového aparátu, kardiovaskulárne ochorenia.

Počas dozoru boli u dvoch zamestnávateľov použité dotazníky subjektívneho hodnotenia záťaže a zdravotných ťažkostí pohybového aparátu pri práci.

Počas kontrol neboli zistené nedostatky a neboli uložené žiadne opatrenia.

Počas štátneho zdravotného dozoru, ktorý bol vykonaný na základe metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách, bolo kontrolované aj

plnenie povinností zamestnávateľa zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom. Pracovníci chránených dielní majú vytvorené okrem šatní a denných miestností aj oddychové miestnosti, kde majú možnosť oddychu kedykoľvek počas pracovnej doby. Pracovné tempo je voľné, práca nie je úkolovaná a pracovníci môžu pracovné činnosti kedykoľvek počas pracovnej doby prerušiť. Zamestnávateľia zároveň zohľadňujú meniace sa okolnosti a zabezpečujú na pracoviskách podmienky v súlade s ergonomickými fyziologickými a psychologickými požiadavkami práce, pracovníci majú možnosť vykonávať pracovné činnosti v pracovných polohách ktoré dovoľuje ich zdravotný stav, taktiež nie sú zamestnávateľom obmedzovaní v absolvovaní lekárskeho vyšetrení a prehliadok vo vzťahu k ich zdravotnému postihnutiu.

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.							
LM	10	2	4	4	13	7 fyzická záťaž	žiadne	žiadne	

- **vykonávaná činnosť na pracoviskách kontrolovaných chránených pracovísk:** pri výrobe reklamnej potlače, spracovaní papiera, reprografickej výrobe, šití drobných reklamných predmetov, administratívna činnosť
- **vykonávaná činnosť v novo posúdených chránených pracoviskách a dielňach:** administratívne činnosti, práca v práčovni, sklade, pomocné krajčírské práce, práce v predajniach, práca asistenta v krízovom stredisku
- **MKCH:** I, M

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
3.1	Monitoring príjmu jódu - plán odberu vzoriek na rok 2015 – 24 vzoriek, odobratých bolo v I. polroku roku 2015 - 12 vzoriek z distribučnej siete, vzorky vyhoveli, monitorovacia úloha	ÚVZ SR, RÚVZ so sídrom v Košiciach
	RÚVZ v SR	15. január 2016
3.2	Bezpečnosť nanomateriálov na báze Tio₂ Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídrom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016

3.3	Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.4	Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.5	Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ so sídlom v Trenčíne	15. január 2016
3.6	Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa - v súvislosti s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015 bolo: - na základe ŠZD celkovo vykonaných: 95 kontrol , z toho: ▪ na základe hlásení zo systému RAPEX: 85 kontrol ▪ na dodržiavanie Správnej výrobnnej praxe: 0 ▪ informačnej zložky o výrobku: 0 ▪ počet kontrol vykonaných na povinné označovanie výrobkov: 10 kontrol ▪ počet kontrol vykonaných na pravdivosť tvrdení: 0 - počet skontrolovaných kozmetických výrobkov spolu: 10 - z toho v 2 výrobkoch bol zistený obsah zakázaných látok - sankcie neboli uložené - počet druhov/ks výrobkov stiahnutých z obehu na základe opatrenia: 2/63 (obsah zakázaných látok) - odobratých bolo 14 vzoriek kozmetických výrobkov (10 vzoriek v rámci cielených sledovaní v 6 predajniach a 4 vzorky kozmetických výrobkov u 2 výrobcov v rámci kontroly bezpečnosti kozmetických výrobkov v zmysle usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015) , z toho: • 8 vzoriek kozmetických výrobkov pre dospelých na stanovenie obsahu regulovaných látok (konzervačné a vonné látky), na mikrobiologickú analýzu a kontrolu označovania. Vzorky vyhoveli stanoveným ukazovateľom v chemických, mikrobiologických analýzach a v označovaní. Výsledky 2 vzoriek kozmetických výrobkov neboli doručené, a tým nebolo možné vyhodnotiť aj označovanie výrobkov. • 2 vzorky kozmetických výrobkov pre deti - výrobky s UV filtrami (deklarujúce prítomnosť UV filtrov) na stanovenie obsahu regulovaných látok (konzervačné látky, UV filtre), na	ÚVZ SR

	mikrobiologickú analýzu a kontrolu označovania. Vzorky vyhoveli v chemických analýzach stanoveným ukazovateľom pre konzervačné látky a v mikrobiologických analýzach. Výsledky vzoriek chemických analýz so stanovením obsahu UV filtrov neboli doručené, a tým nebolo možné vyhodnotiť aj označovanie výrobkov. • 1 vzorka kozmetického výrobku pre dospelých – výrobok s obsahom alkoholu (voňavky a vody po holení) na stanovenie obsahu (prítomnosti) zakázaných látok: ftaláty a kontrolu označovania. Vzorka vyhovela v chemických analýzach – obsah zakázaných látok nebol zistený, taktiež v označovaní. • 3 vzorky kozmetických výrobkov pre deti - farby na tvár, make-up, vrátane make-upu pre bábiky na stanovenie obsahu (prítomnosti) zakázaných látok: ťažké kovy a kontrolu označovania. Výsledky vzoriek neboli doručené, a tým nebolo možné vyhodnotiť aj označovanie výrobkov.	
	RÚVZ v SR	marec 2016
3.7	Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	31. máj 2015
3.8	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm V I.polroku 2015 bola vykonaná odborne – metodická príprava monitoringu, zber údajov a analýzy vzoriek, vyhodnotenie údajov bude vykonané v II.polroku 2015.	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR, ÚVZ SR	30. apríl 2016

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Na plnení tohto projektu sme sa v I. polroku 2015 nepodieľali, nakoľko v tomto roku gestor, ktorým je ÚVZ SR, pripravuje metodiku a dotazníky k celoplošnej realizácii projektu, ktorá je plánovaná v rokoch 2016 až 2019.

4.2. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V rámci plnenia tohto projektu sme v termíne od 23.03.2015 do 26.03.2015 realizovali dotazníkový prieskum o zneužívaní návykových látok u žiakov stredných odborných škôl a gymnázií.

Konkrétne boli do prieskumu zahrnutí žiaci nižšie uvedených škôl s nasledovným počtom:

- Gymnázium M.M.Hodžu, Liptovský Mikuláš – počet zapojených žiakov 112
- Stredná zdravotnícka škola, Liptovský Mikuláš – počet zapojených žiakov 127
- Stredná odborná škola drevárska, Liptovský Hrádok – počet zapojených žiakov 78
- Obchodná akadémia, Ružomberok – počet zapojených žiakov 160.

Celkom bolo do projektu zapojených **477 žiakov**. Dotazníky spolu s hláseniami za jednotlivé triedy boli zaslané ÚVZ SR – odboru HDM, ktorý je koordinátorom uvedeného prieskumu na úseku verejného zdravotníctva.

4.3. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

V rámci plnenia tohto projektu sme v I. polroku 2015 realizovali dotazníkový prieskum o úrazovosti detí vo vekovej kategórii od 7 do 10 rokov. Celkovo bolo do projektu zapojených **70 detí**, z toho 34 detí zo Základnej školy A. Pavla v Liptovskom Mikuláši a 36 detí zo Základnej školy v Kvačanoch. Získané údaje budú spracované podľa zaslaných požiadaviek a odoslané gestorovi projektu - ÚVZ SR.

4.4. Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV

Na plnení tohto projektu sme sa v I. polroku 2015 nepodieľali, nakoľko v tomto roku prebieha tvorba databázy získaných údajov, vyhodnotenie údajov a záverečné spracovanie projektu, ktoré realizuje gestor – RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Okrem uvedených projektov sme sa zapojili do realizácie projektu „**Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska**“ (projekt je zaradený medzi projekty odboru podpory zdravia, gestorom je ÚVZ SR). V rámci jeho realizácie sme v I. polroku roku 2015 vykonávali spracovávanie údajov, získaných z realizovaného dotazníkového prieskumu na 3 vybraných základných školách v meste Ružomberok (v ZŠ na Bystrickej ceste, na ulici Zarevúca a na sídlisku Klačno v Ružomberku).

Išlo o spracovanie údajov z dotazníkov, ktoré boli určené pre:

- žiakov školy (dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách a dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómoch),
- rodičov žiakov (dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka)
- pre správcov škôl (dotazník o škole a dotazník o kontrole školskej budovy)
- pre pedagogických pracovníkov (dotazník o fajčení a formulár o obsadenosti učební)
- pre pracovníkov RÚVZ (dotazník o kontrole zariadení na osobnú hygienu a formulár školská inšpekcia).

Celkovo boli dotazníky spracované od **187 žiakov a 15 učiteľov**, zapojených do projektu.

5 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1.NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

V roku 2015 boli realizované nasledovné úlohy:

- monitorovanie situácie v oblasti imunizácie

- monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
- zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie
- surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy)
- aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií
- zabezpečenie očkovacieho kalendára na rok 2015, plán očkovacích výkonov pre spádovú oblasť RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši na podklade očkovacieho kalendára platného od 1.1. 2015, vypracovaného ÚVZ SR v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí
- zabezpečenie realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Lekári prvého kontaktu sú opakovane informovaní o nevyhnutnosti zabezpečiť laboratórnu diagnostiku u pacientov, u ktorých bolo podozrenie na ochorenie, ktoré podlieha povinnému očkovaniu. Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoľovanie zdravotníckeho personálu, ako aj vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít. V mesiaci január a február boli realizované prednášky pre študentov 3. a 4. ročníka SZŠ (Liptovský Mikuláš a Ružomberok) v počte 127 z toho 90 (SZŠ Ružomberok) a 37 (SZŠ Liptovský Mikuláš), v mesiaci apríl 2015 boli realizované prednášky pre študentov 2. ročníka SZŠ v Liptovskom Mikuláši v počte 35 študentov v rámci projektu „Vzdelávanie budúcich zdravotných sestier vo vakcinológii“.

Manažment očkovania:

V rámci plnenia hlavných cieľov bola realizovaná metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom a zdravotným sestram. Pre manažment očkovania je potrebné urýchliť prijatie odborného usmernenia na vykonávanie a kontrolu očkovania, ktoré chýba už niekoľko rokov. V roku 2015 sa nepodarilo realizovať imunologické prehľady.

Kontrola očkovania:

Pri kontrole očkovania postupujeme podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania a na kritériá vyhodnotenia administratívnej kontroly.

Vlastná administratívna kontrola očkovania v regióne bude vykonaná v mesiacoch september a október 2015 na 28 ambulanciách pre deti a dorast.

Kontrola zaočkovania proti chrípke a pneumokokovým infekciám u klientov zariadení sociálnych služieb bude v uvedených termínoch vykonaná v jednotlivých DD a DSS.

Ďalej bolo vykonávané:

- informácia o realizácii Európskeho imunizačného týždňa 2015 - informácia v lokálnych periodikách, nástenka a tiež informácia www na stránke RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši
- realizácia Európskeho imunizačného týždňa
- beseda a prednášky pre študentov strednej zdravotníckej školy.

V súvislosti s opakovanými hláseniami lekárov pre deti a dorast, bolo rodičom odmietajúcim povinné očkovanie u detí doporučene zasielané písomné poučenie s cieľom informovať ich o význame a výhodách očkovania spolu s pozvánkou na konzultáciu do poradne očkovania.

Rodičia sú však pod silným vplyvom antivakcinačných skupín a ich postoj je odbornými argumentmi nezmeniteľný. Problematika si nevyhnutne vyžaduje legislatívne zmeny.

Písomne sme pozývali do poradne očkovania rodičov odmietajúcich očkovanie. Záujem je malý a takmer polovica pozvaných na naše pozvánky nereagovala.

Projekt „Hodnota očkovania“ zameraný na vzdelávanie zdravotných sestier sa v roku 2015 orientoval na vzdelávanie študentiek SZŠ.

Na TK „Škola očkovania „ v mesiaci jún bol prezentovaný projekt „Očkovanie hrou“ – PhDr. Mrvovou. Projekt bude realizovaný na gymnáziách, stredných školách v školskom roku 2015/2016. RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši patrí medzi koordinátorov tohto projektu.

Očkujúci lekári zasielajú na oddelenie epidemiológie mesačne hlásenia o očkovacích výkonoch v ich spádovej oblasti. Na základe týchto hlásení sa mesačne vykonáva register výkonov na jednotlivých ambulanciách a v okresoch.

V pravidelných štvrt'ročných intervaloch zasielame počty detí, ktorých rodičia odmietajú očkovanie na UVZ SR.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

V roku 2015 bola vykonávaná mesačná analýza prenosných ochorení za región a zasielaná elektronicky všetkým štátnym a hlásiacim neštátnym zdravotníckym zariadeniam.

Dôraz je kladený na surveillance v prípade výskytu ochorení zaradených do imunizačného programu. V týchto prípadoch je zabezpečená laboratórna verifikácia diagnózy.

V oblasti výskytu chrípky a ARO aktuálne celé chrípkové obdobie elektronicky informujeme dotknuté organizácie o aktuálnej situácii, informáciu zverejňujeme na webovej stránke počas chrípkovej sezóny.

Od pacientov s príznakmi virózy bolo vykonaných 6 odberov na laboratórne vyšetrenie. Vírus chrípky bol potvrdený v 4-och prípadoch (3x vírus chrípky A 2x a 1x vírus chrípky B). Lekári lôžkových oddelení boli opakovane upozornení na povinnosť hlásenia ochorení a úmrtí na SARI. K 30.6.2015 nám bol zahlásený jeden prípad SARI, ale nebol potvrdený.

V súvislosti so skvalitnením individuálnej prevencie obyvateľstva v oblasti prenosných ochorení zverejňujeme mesačné analýzy hlásených infekčných ochorení na webovej stránke RÚVZ a na stránke zverejňujeme aj informácie o aktuálne sa vyskytujúcich ochoreniach. V informačnom systéme prenosných ochorení bolo spracovaných 1265 prípadov, čo je v priemere 211 prenosných ochorení hlásených za mesiac. Epidemiologické šetrenie spojené s protiepidemickými opatreniami a edukáciou obyvateľstva bolo realizované v 484-ich ohniskách.

Nedostatky v laboratórnej spolupráci a v hlásení prenosných ochorení boli riešené priebežne.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Program EPIS je plne v prevádzke a využíva sa aj pre manažment epidémií. Lekári prvého kontaktu majú možnosť priamo z ambulancie vstupovať do užívateľského portálu, zatiaľ túto možnosť využívajú len dve lekárky aj napriek opakovanej propagácii programu v teréne. V programe EPIS je plne využívaný systém rýchleho varovania.

Na spracovanie analýz je využívaný aj export dát. Každý štvrťrok sa realizujú opravy a doplnenie databáz.

Mesačne sú realizované analýzy hlásených ochorení a výstupy z portálu sú zverejňované na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši. V systéme sú pravidelne hlásené laboratórne potvrdené prípady z NRC až na NRC PCH a PVN. Pracovníčka oddelenia

epidemiológie Mravcová sa zúčastnila školenia k novým manuálom pri hlásení infekčných ochorení v informačnom systéme EPIS podľa požiadaviek TESSY.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V roku 2015 sme realizovali tieto opatrenia na prevenciu nozokomiálnych nákaz:

-v zmysle zvyšovania bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach bolo realizovaných 12 kontrol hygienicko-epidemiologického režimu na oddeleniach LNsP a 1 kontrola v súkromnom zdravotníckom zariadení

- odobratých 144 sterov zo sterilného materiálu, 272 sterov z prostredia

- overená funkčnosť 14-tich sterilizačných zariadeniach

- na základe výsledkov kontrol a analýzy hlásených NN boli realizované hodnotenia a navrhnuté opatrenia pre jednotlivé oddelenia LNsP 3x

-k 30.6.2015 bolo hlásených 13 ochorení nozokomiálneho charakteru z interného odd. (4), chirurgické odd. (4), detské odd. (3), novorodenecké (1) a gynekologicko - pôrodnice (1)

- na základe spolupráce s mikrobiologickým odd. LNsP je zabezpečené pravidelné monitorovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB, výskyt multirezistentných kmeňov na jednotlivých oddeleniach nemocníc v regióne, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi a následná aplikácia správnych režimových opatrení.

Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz:

V rámci prevencie šírenia nozokomiálnych nákaz sme v máji 2015 realizovali regionálnu kampaň „Zvýšenie hygieny a dezinfekcie rúk v zdravotníckych zariadeniach“. V rámci tejto kampane bola prezentovaná prednáška pre zdravotníckych pracovníkov a zároveň boli realizované ukážky a praktický nácvik správnej hygienickej dezinfekcie rúk využitím UV lampy na 8 oddeleniach LNsP.

V súvislosti s protiepidemickými opatreniami pred prvým výskytom enterobaktérií s produkciou karbapenemáz boli vydané 2 rozhodnutia pacientom v kontakte s pacientom kolonizovaným resp. infikovaným KPC.

Pracovníci odd. epidemiológie sa zúčastnili odborných seminárov na problematiku KPC a následne pracovníčka epidemiológie prezentovala odborný seminár na RUVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémiu, ohrozenie biologickými zbraňami)

K 31.3.2015 bol aktualizovaný krízový plán a zoznam členov protiepidemickej komisie.

V roku 2015 boli riešené alimentárne epidémie menšieho rozsahu.

Bola monitorovaná situácia vo výskyte novel flu chrípky vo svete, SR a v regióne a výskyt ochorení na osýpky, rubeolu a pertussis v Európe.

V tomto roku pokračovalo monitorovanie a hlásenie ťažkých akútnych respiračných infekcií (SARI) na lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení.

V súvislosti s prebiehajúcou epidémiou Eboly v krajinách západnej Afriky a ochorení na MERS je monitorovaná epidemiologická situácia. V prvom štvrtroku 2015 bola zabezpečená

24 hodinová dostupnosť na „pohotovostnej linke“ zamestnancami oddelenia epidemiológie a regionálnou hygieničkou.

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V roku 2015 sa priebežne plnili úlohy surveillance poliomyelitídy-monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Epidemiologické vyšetrenie každej aseptickkej meninigitídy a suspektnej ACHP. V roku 2015 podozrenie na akútnu chabú parézu nám bolo hlásené a nebolo potvrdené.

Pokračovali sme v monitorovaní cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

K 30.6.2015 boli vykonané 3 odbery odpadových vôd na virologické vyšetrenie- zistenie prítomnosti poliovírusov resp. iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí. Výsledky virologických vyšetrení boli negatívne.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

V prvom polroku 2015 boli anonymne vyšetrené 4 osoby. Odpovedali sme na telefonické a mailové dotazy v počte 15.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

Očkovanie tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V posledných 4-och rokoch postupne v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši narastal počet rodičov, ktorí odmietajú povinné očkovanie detí. Nárast antivakcinačných aktivít je výrazný hlavne od konca roku 2012. Stúpajúci trend pokračuje aj v tomto roku. Mnohí rodičia akceptujú len antivakcinačné informácie z internetu, z bulvárnych médií a podceňujú odborné informácie. Diskusia s týmito rodičmi je veľmi náročná a ich presvedčenie o neúčinnosti a škodlivosti očkovania také silné, že neprijímajú žiadne odborné argumenty.

Aj napriek opakovanému zverejneniu informácie o zriadení poradne očkovania na RÚVZ nebol výrazný záujem zo strany rodičov o odborné poradenstvo. V prvom polroku 2015 navštívili poradňu očkovania len 3 rodičia. Problematika odmietania povinného očkovania si vyžaduje legislatívne zmeny a jednotný postup všetkých RÚVZ v SR. V rámci sústavného vzdelávania v problematike vakcinácie a prístupu k rodičom odmietajúcim očkovanie sa pracovníci odd. epidemiológie zúčastnili TK „Škola očkovania“.

Každý štvrtýrok je na ÚVZ SR zasielaný aktualizovaný počet rodičov odmietajúcich povinné očkovanie. V prvom polroku 2015 bolo hlásených 21 prípadov. Každý rok počet stúpa a pribúdajú hlavne kompletne odmietnutia všetkých očkovaní.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľom úlohy je identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaniu, trend vývoja a nasledovná cieleňá intervencia.

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šíreniu prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí. Postoje týchto osôb k očkovaniu sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. Šíreniu zastrašujúcich a nepravdivých informácií a spochybňovanie významu a bezpečnosti očkovania závažným spôsobom ohrozuje stav kolektívnej imunity, dáva priestor vzniku vakcinačných dier a zavlečeniu a šíreniu prenosných ochorení. Cieľom projektu je identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaniu. Prieskum bol realizovaný v mesiaci jún 2013 formou dotazníkov so zameraním sa na dve cieľové skupiny: budúcich rodičov - študentov stredných škôl a skupinu rodičov malých detí - oslovených cestou náhodne vybraných pediatrických ambulancií. Oslovených bolo 25 rodičov v čakárňach 5-ich ambulancií lekárov pre deti a dorast a 30 študentiek na 3-och stredných školách v regióne, ktoré boli náhodne vybrané gestorom úlohy. Vyplnené dotazníky boli zaslané na RÚVZ so sídlom v Komárne.

Gestor ukončil vyhodnotenie dotazníkovej časti projektu a v II. polroku 2015 budú na vybraných gymnáziách realizované intervencie.

6 ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 „Národný program podpory zdravia“

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

Počty zdravotno- výchovných aktivít v nasledovných prioritných oblastiach NPPZ :

- **Výživa a stravovacie zvyklosti** : 27 zdravotno – výchovných aktivít, z toho 18 besied, 9 spoluprac, aktivít zabezpečujúcich priebeh akcie (ponuka besedy, vybavenie žiadostí s termínom a témou besedy – telefonicky alebo e-mailom)
- **Fyzická inaktivita** : 32 zdravotno-výchovných aktivít (14 besied, 7 spoluprac, a 11 iných aktivít - demonštrácia cvičení, hodnotenie držania tela, distribúcia letákov)
- **Tabak** : 48 zdravotno- výchovných aktivít (34 besied, 10 spoluprac, v 4 skupinách boli vykonané merania CO Hb smokerlyzerom)
- **Alkohol**: 21 zdravotno – výchovných aktivít (15 besied, 4 spolupráce a 2 – iné – simulátor opitosti)
- **Stomatohygiena** : 18 aktivít
- **Výchova k partnerstvu, prevencia pohlavných ochorení** : 19 aktivít
- **Iné nezaradené vyššie** : 5 aktivít .

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia:

Vybrané nádorové ochorenia:

V zariadení Akadémie ozbrojených síl gen.M.R.Štefánika , Centrum vzdelávania , boli odprednášané 3 témy : Nádorové ochorenia – štatistika úmrtnosti, NO - rizikové faktory spôsobu života, NO – spôsob stravovania, fajčenia , abúzus alkoholu.

Celkovo bolo realizovaných 170 aktivít.

9.2 „Národný program prevencie nadváhy a obezity“

1. Intervenčné aktivity:

- meranie telesných parametrov: výška, váha, pás, boky, stanovenie indexov BMI, WHR

- meranie tlaku krvi, pulzu
- analýza stavby tela prístrojom OMRON: stanovenie hodnôt viscerálneho tuku, percenta kostrových svalov, percenta tukov v tele, bazálny metabolizmus,
- poskytnutie odborného poradenstva znižovania nadváhy (výživa, pohyb).

Uvedených intervenčných aktivít sa zúčastnilo 104 občanov regiónu Liptov v nasledovných zariadeniach :

- ZŠ J.Kráľa Liptovský Mikuláš
- CBA Verex Liptovský Mikuláš
- Mondi SCP Ružomberok

2. Oblasť: Výchova a vzdelávanie

Vzdelávanie v oblasti **výživových zvyklostí** v prevencii vzniku nadváhy a obezity.

Spolu bolo zrealizovaných 10 besied v týchto zariadeniach:

Katolícka univerzita Ružomberok, počet edukovaných: 3 študenti, ZŠ J.Kráľa Liptovský Mikuláš, počet edukovaných : 155 ,ZŠ J.D. Matejovie Liptovský Hrádok, počet edukovaných : 68 , ZŠ Bystrická cesta Ružomberok, počet edukovaných : 79 , Akadémia ozbrojených síl, Centrum vzdelávania Liptovský Mikuláš, počet edukovaných: 17, ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš, počet edukovaných : 185 žiakov a pedagogických pracovníkov
Celkový počet edukovaných: 507

Vzdelávanie v oblasti potreby **optimalizácie pohybovej aktivity** bolo realizované formou prednášok , demonštrácie cvičení, hodnotením držania tela v týchto zariadeniach:

ZO JDS Závažná Poruba, počet edukovaných : 28, Katolícka univerzita Ružomberok, počet edukovaných : 8 študenti, ZO JDS Hybe, počet edukovaných 14, ZŠ Bystrická cesta Ružomberok, počet edukovaných : 27 , ZŠ J.D. Matejovie Liptovský Hrádok, počet edukovaných: 67 , ZŠ sv. Vincenta Ružomberok, počet edukovaných : 17 , Obchodná akadémia Ružomberok, počet edukovaných : 43 študentov, Akadémia ozbrojených síl, Centrum vzdelávania Liptovský Mikuláš, počet edukovaných: 17.

Celkový počet edukovaných: 221

9.3 „Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2015“

V edukačnej oblasti zameranej na prevenciu užívania tabakových výrobkov na základných a stredných školách a zvýšenie zdravotnej uvedomenosti v oblasti vplyvu fajčenia na zdravotný stav, vznik závislosti a často krát na zanechanie závislosti, ďalej na finančné dôsledky fajčenia u študentov stredných škôl – boli realizované aktivity v celkovom počte 48 (34 besied, 10 spoluprác, 4 iné): Pri edukácii bolo použité aj tématické DVD a meranie CO vo vydychovanom vzduchu u 88 študentov.

Počet edukovaných jedincov: 354 študentov a 18 pedagogických pracovníkov

Zoznam zariadení, v ktorých boli aktivity vykonané:

- ZŠ Zárevúca Ružomberok
- ZŠ Liptovský Ján
- SOŠ Stavebná Liptovský Mikuláš
- SZŠ Liptovský Mikuláš
- ZŠ J.Kráľa Liptovský Mikuláš
- SOŠ polytechnická Liptovský Mikuláš
- ZŠ Zárevúca Ružomberok
- ZŠ Evanjelická Liptovský Mikuláš
- Katolícka univerzita Ružomberok
- ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš

- SOŠ Stavebná Liptovský Mikuláš.

9.4.“ Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009 – 2015“

V tomto období pracovníci RÚVZ so sídlom V Liptovskom Mikuláši projekt nerealizovali.

9.5 „Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike (NAPPA)“

Zvyšovanie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu bolo realizované formou zdravotno-výchovných aktivít v počte: 21 (15 besied, 4 spolupráce, 2 iné - použitie DVD nahrávok, použitie zdravotno-výchovnej pomôcky simulátora opilosti), počet edukovaných jedincov: 90 študentov a 5 pedagogických pracovníkov, v nasledovných zariadeniach:

Katolícka univerzita Ružomberok, SOŠ Stavebná Liptovský Mikuláš, ZŠ Klačno Ružomberok, ZŠ Okoličné Liptovský Mikuláš, ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš.

Odprednášané témy: Vplyv alkoholu na mozog“, „Závislosť na alkohole“, „Riziká závislosti“, „Poškodenie telesných orgánov vplyvom alkoholu“, „Duševné ochorenia a alkohol“ a „Alkohol – legálna droga“.

V rámci edukačných aktivít bolo použité aj DVD s predmetnou tematikou.

9.6 „Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí“

Zlepšenie životného štýlu a zdravotného uvedomenia starších ľudí bolo vykonané formou nasledovných aktivít v cieľovej skupine seniorov:

- ZO JDS Uhorský Ves – boli odprednášané témy: „Podpora pamäťových schopností“, „Alzheimerova choroba“. V rámci tejto intervencie bol meraný aj TK .
Počet zúčastnených: 15
- ZO JDS Hybe – boli odprednášané tieto témy: „Posilnenie svalov panvového dna“, „Prevencia inkontinencie“. V rámci tejto intervencie boli distribuované aj letáky s predmetnou tematikou, a meranie TK. Počet zúčastnených: 14
- Akadémia ozbrojených síl, Centrum vzdelávania Liptovský Mikuláš – boli odprednášané tieto témy: Nádorové ochorenia, Význam pohybu a výživy, Štatistika úmrtnosti. Počet edukovaných:17

9.7 „Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast“

Zdravotno-výchovná činnosť bola realizovaná v jednotlivých tematických oblastiach nasledovne:

Téma: **Zdravý životný štýl:** 3 aktivity realizované v zariadeniach : KU Ružomberok:1, ZŠ J.D.Matejovie : 2

Téma: **Podpora pohybových aktivít:** 14 aktivít realizovaných v zariadeniach : KU Ružomberok:4, ZŠ Bystrická cesta Ružomberok :2, ZŠ J.D. Matejovie Liptovský Hrádok :3, ZŠ Sv. Vincenta Ružomberok :2, Obchodná akadémia Ružomberok :3.

Téma: **Zdravá výživa:** 17 aktivít realizovaných v zariadeniach : Katolícka univerzita Ružomberok:1, ZŠ J. Kráľa Liptovský Mikuláš :8, ZŠ J.D. Matejovie Liptovský Hrádok:1, ZŠ Bystrická Ružomberok:3, ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš: 4 .

Téma: **Výchova k manželstvu a rodičovstvu, sexuálne zdravie:** 10 aktivít realizovaných v zariadeniach : SOŠ Hotelová akadémia Liptovský Mikuláš: 2, SOŠ Stavebná Liptovský Mikuláš 2, ZŠ Partizánska Ľupča 4, ZŠ J.Kráľa Liptovský Mikuláš 2

Téma: **Prevenia závislosti: alkohol:**17 aktivít realizovaných v zariadeniach : Katolícka univerzita Ružomberok:1, SOŠ Stavebná Liptovský Mikuláš:2 , ZŠ Klačno Ružomberok:6, ZŠ Okoličné Liptovský Mikuláš:5, ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš:3,

Prevenia fajčenia: 38 aktivít realizovaných v zariadeniach : ZŠ Zárevúca, Ružomberok:2, ZŠ Liptovský Ján: 4, SOŠ Stavebná Liptovský Mikuláš: 5, SZŠ Liptovský Mikuláš:7, ZŠ J.Kráľa Liptovský Mikuláš:4, SOŠ Polytechnická:4, ZŠ Zárevúca Ružomberok: 2, ZŠ Evanjelická Liptovský Mikuláš: 2, Katolícka univerzita Ružomberok: 2, ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš:3, SOŠ Stavebná Liptovský Mikuláš: 3 aktivity .

Iné témy: 2 aktivity : Katolícka univerzita Ružomberok : 2 – téma: Spánkové apnoe, Správne dýchanie.

Celkove sa uskutočnilo pre deti a mládež 101 edukačných aktivít .

9.7.2 „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Na zlepšení ústneho zdravia detskej populácie sa pracovníci oddelenia podpory zdravia podieľali realizáciou 18 zdravotno-edukačných aktivít (prednášky, prehrávanie DVD, demonštrácia techniky čistenia chrupu).

Edukovaných bolo 502 zúčastnených jedincov (deti, rodičia) a 24 pedagogických pracovníkov v nižšie uvedených materských a základných školách v okrese Liptovský Mikuláš a Ružomberok:

ZŠ J.Kráľa Liptovský Mikuláš: 6 prednášok, ZŠ Bystrická cesta Ružomberok: 3 prednášky, ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš: 4, MŠ Nábřežie 4. Apríla Liptovský Mikuláš: 5 prednášok.

Odprednášané témy: „ Morfológia zubov a orgánov dutiny ústnej“, „ Zubný kaz – vznik a vývoj, ošetrovanie“, „Prevenia zubného kazu správnou výživou“ „Hygiena dutiny ústnej“.

9.8 „CINDI program SR“

Realizované intervencie: individuálne aj skupinové v oblasti prevencie chronických ochorení.

1. Individuálne aktivity:

V **Základnej** poradni zdravia bolo vyšetrených 221 klientov, (mužov -71, žien -150), ktorým boli zisťované údaje a vyšetrované parametre zadané do Testu zdravého srdca. Z toho bolo prvovýšetrených klientov 199 (M -68, Ž -131) a kontrolných vyšetrení bolo 22 (M -3 –Ž- 19). Poradenstvo v oblasti zmeny spôsobu života bolo poskytované klientom v základnej Poradni zdravia a v **špecializovaných** poradniach .

Poradňa zdravej výživy – navštívilo ju 70 klientov (z toho bolo 23 mužov a 47 žien)

Poradňa optimalizácie pohybovej aktivity - 129 klientov (90 žien, 39 mužov) ,

Poradňa odvykania od fajčenia – 88 klientov (mužov 59, žien 29)

Poradňa nefarmakologického ovplyvňovania tlaku krvi – 61 klientov.

Počet klientov v špecializovaných poradniach celkovo: 348 klientov (139 mužov a 209 žien).

V oblasti prevencie chronických ochorení boli realizované individuálne intervenčné aktivity :

- vyšetrenie krvi prístrojom Reflotron (vyšetrované parametre TCHOL, GLU, TG, HDL), - meranie TK a P, antropometrických parametrov a

- poradenstvo v oblasti rizikových faktorov srdcovo - cievnych ochorení

v nasledovných podnikoch, firmách, školách a iných organizáciách :

- Tesla Liptovský Hrádok – 32 vyšetrených klientov
- ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš – 17 vyšetrených klientov
- Tatry mountain resorts,a.s. prevádzkovateľ strediska Jasná Nízke Tatry, Demänovská Dolina Liptovský Mikuláš - 15 vyšetrených klientov

- CBA Verex, a.s., Liptovský Mikuláš - 28 vyšetrených klientov
- Daňový úrad Liptovský Mikuláš - 26 vyšetrených klientov
- ZŠ Bystrická cesta Ružomberok - 15 vyšetrených klientov
- Mondi SCP Ružomberok - 47 vyšetrených klientov
- Mestský úrad Liptovský Mikuláš- 32 vyšetrených klientov.

Skupinové zdravotno-výchovné aktivity (besedy) boli realizované pre cieľové skupiny:

1. deti a študenti základných a stredných škôl – 147 aktivít
2. zmiešaná skupina – produktívny vek, verejnosť , poproduktívny vek – aktivít 15.

Počet edukovaných spolu: 1920 jedincov.

Mediálne vstupy (8) propagujúce zdravotno-výchovné aktivity:

1. Vstup do Rádia Liptov na tému : Súvislosti medzi chronickými ochoreniami a výživou
2. Vstup do televízie Liptov v rámci reportáže na tému :“Stravovanie obyvateľov regiónu Liptov“

Prostredníctvom web stránok RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši bola zverejnená informácia k priebehu kampane Vyzvi srdce k pohybu.

Na webové stránky boli umiestnené informácie :

1. Svetový deň - Pohybom k zdraviu
2. Kampaň Vyzvi srdce k pohybu
3. Svetový deň bez tabaku

Odborné publikácie, ktoré majú ISBN:

Časopis : Zdravotnícke listy (fakulta zdravotníctva TnUAD v Trenčíne), príspevok : Prieskum rizikových faktorov chronických ochorení, nefarmakologická intervencia u klientov Poradne zdravia RÚVZ Liptovský Mikuláš.

Programy a projekty, ktoré nie sú súčasťou dokumentu „Programy a projekty“ vyhláseného HH SR

„Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou“

V rámci „Týždňa mozgu“ boli zrealizované 2 prednášky v ZO JDS Uhorská Ves s názvom „Podpora pamäťových schopností“ a „Alzheimerova choroba“, na ktorej sa zúčastnilo 15 seniorov.

Pri príležitosti svetového dňa **„Pohybom k zdraviu“** boli zrealizované aktivity :

-na Obchodnej akadémii v Ružomberku - prednáška, posudzovanie držania tela a demonštrácia cvičení , meranie prístrojom spirometer
-výstup na Chopok, zamestnanci RÚVZ.

Pri príležitosti **Svetového dňa zdravia** 2015

- v ZŠ J.D. Matejovie Liptovský Hrádok boli odprednášané 4 témy : Rizikové faktory spôsobu života – fajčenie(1) , nesprávna výživa (1), nedostatok pohybu(1), alkohol(1)) v prevencii chronických ochorení. U žiakov bolo hodnotené držanie tela (1) s následnými individuálnym poradenstvom (1) a meranie kapacity pľúc spirometer (1).

- „Bezpečnosť potravín“ - zaslanie vyplnených dotazníkov na ÚVZ SR.

V rámci „Svetového dňa bez tabaku 31.5.2015“ boli zrealizované aktivity:

- ZŠ Demänovská cesta, Liptovský Mikuláš :
 - (2) prednášky na tému: „Vplyv tabakového dymu“, „Závislosť na nikotíne“
 - meranie smokerlyzerom CO Hb vo vydychovanom vzduchu :
 - Počet zúčastnených 38 študentov a 3 pedagogický pracovníci.
- SOŠ stavebná v Liptovskom Mikuláši
 - (2) prednášky : Vplyv tabakového dymu, Závislosť na nikotíne.
 - V rámci toho sa uskutočnilo u študentov meranie CO Hb smokerlyzerom.
 - Počet zúčastnených 40 študentov a 3 pedagogický pracovníci
- Školský internát v Ružomberku :
 - (2) prednášky na tému „Dôsledky fajčenia“, „Zložky cigaretového dymu“, „Závislosť na nikotíne“, zúčastnených 21 študentov.
- Školský internát Liptovský Mikuláš (2) prednášky ,zúčastnených 15 študentov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Lučenci**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ - PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR podľa nastavených národných cieľov

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING - SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Riešiteľské pracoviská: medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP), RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

1.7 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Riešiteľské pracoviská: Vybrané RÚVZ v SR - RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, RÚVZ so sídlom v Poprade

V RÚVZ so sídlom v Lučenci oddelením HŽPaZ neboli horeuvedené programy a projekty v I. polroku 2015 realizované (RÚVZ nie je medzi riešiteľskými pracoviskami).

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

OPPLaT RÚVZ so sídlom v Lučenci vedie register rizikových prác pre okresy Lučenec a Poltár. K 30.06.2015 vykonávalo rizikové práce v tomto spádovom území 1253 zamestnancov, z toho 203 žien.

V riziku 3. kategórie evidujeme 1210 zamestnancov, z toho 201 žien, práce zaradené do 4. kategórie rizika vykonáva 43 zamestnancov, z toho 2 ženy.

Najviac zamestnancov je exponovaných hluku – 1174, chemickým látkam a zmesiam – 150, fyzickej záťaži – 57, s nižším počtom zamestnancov nasleduje riziko vibrácií– 36 biologické faktory - 18, záťaž teplom a chladom – 4.

Podľa prevažujúcej činnosti je najviac pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom v priemyselnej výrobe (spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva).

Kontroly, ktoré sme priebežne vykonávali, boli zamerané na plnenie opatrení, ktoré vyplývajú zamestnávateľom z rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác. Hodnotili sme dodržiavanie schválených prevádzkových poriadkov, plnenie plánovaných opatrení na zníženie rizík, prevádzkové podmienky a zabezpečenie zdravotného dohľadu.

V prvom polroku 2015 sme vydali 9 rozhodnutí, ktorými boli pracovné činnosti zaradené do kategórie rizikových prác. Rozhodnutia boli vydané pre už existujúce spoločnosti z dôvodu prehodnotenia rizík v dôsledku vykonaných zmien alebo boli opakovane vyhlásené rizikové práce 4. kategórie v prevádzkach, kde sa nepodarilo vykonať tak účinné opatrenia, aby sa riziko znížilo. Pred vydaním rozhodnutia bol objektivizovaný skutkový stav miestnym šetrením, podmienky zaradenia prác do kategórie rizika boli so zamestnávateľmi prekonzultované a zároveň boli zamestnávatelia upozornení na dodržiavanie povinností vyplývajúcich z vydaných rozhodnutí.

K dnešnému dňu neboli v rámci výkonu ŠZD vykonané žiadne meranie za účelom objektivizácie pracovného prostredia, prevádzkovatelia využívali služby najmä týchto subjektov: MIKROLAB s.r.o., Rimavská Sobota, ProCare a.s. Bratislava a Inžinierske služby s.r.o., Martin.

Všetky rizikové práce boli vyhlásené na základe návrhu zamestnávateľa, možnosť vyhlásiť rizikové práce z vlastného podnetu nebol dôvod využiť. Zamestnávatelia spracovali návrhy na zaradenie prác do tretej a štvrtej kategórie podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Zamestnávateľom neboli uložené žiadne sankcie za neplnenie povinností v oblasti ochrany zdravia zamestnancov.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

V prvom polroku 2015 bolo vydaných 17 rozhodnutí o uvedení priestorov do prevádzky kde sa súčasne schvaľovali aj prevádzkové poriadky na ochranu zamestnancov pred rizikami s expozíciou nebezpečným chemickým faktorom pri práci, z toho 3 vo výrobe, 14 v maloobchodných predajniach. Samostatným rozhodnutím bolo schválených 7 prevádzkových

poriadkov. Používanie veľmi toxických látok nebolo schvaľované v žiadnom z predložených návrhov. Toxické látky sú vo veľmi malých množstvách skladované a používané v zubnej ambulancii a v predajni elektronických cigariet (náplne s obsahom nikotínu nad 1 hm.%).

Oddeleniu hygieny životného prostredia sme poskytli 2 konzultačné stanoviská, ktoré boli podkladom pre schválenie prevádzkových poriadkov pre prácu s nebezpečnými chemickými faktormi (zubná technika, chemická čistiareň textilu), oddeleniu epidemiológie 1 konzultačné stanovisko k schváleniu prevádzkového poriadku (onkologická ambulancia).

V priebehu 1. polroka 2015 sme obdržali 13 oznámení o vykonaní prác v oblasti regulácie živočíšnych škodcov od 9 oprávnených subjektov. Ani v jednom prípade neboli pri týchto činnostiach používané látky klasifikované ako toxické alebo veľmi toxické.

Mimoriadne situácie a havárie sa v sledovanom období nevyskytli.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Spoločnosti, v ktorých sú pracovné činnosti zaradené do kategórie rizikových prác :

Firma	Počet pracovníkov	Riziko	Kategória
Mäspoma s.r.o. Zvolen – výroba štiepky Rovňany	2/0	prach – tvrdé drevo	3
KOLEK – Ing. Mrva, Lučenec	7/0	liaty asfalt	3

V kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie, skladovania a opatrenia na zníženie expozície chemických karcinogénov a mutagénov podľa NV SR č. 356/2006 Z.z. v znení NV SR č. 301/2007 Z.z. Osobitnú pozornosť venujeme hodnoteniu zdravotných rizík na pracoviskách a prevádzkach, na ktorých prichádza do úvahy riziko chemických karcinogénov a mutagénov.

Výrobnú činnosť ukončila spoločnosť Perosa & Kodexi s.r.o., Lučenec, ktorá spracúvala tvrdé drevo.

Na základe návrhu účastníka konania boli do skúšobnej prevádzky uvedené pracovné priestory stolárskej dielne, v ktorej sa spracúva tvrdé drevo a vyrába sa z neho polotovary – kefodrievka (BrushBlock s.r.o., Lučenec), zároveň bolo povolené vykonávanie činností spojených so spracovaním, manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov na pracovisku. Počas skúšobnej prevádzky spoločnosť zabezpečí objektivizáciu a hodnotenie faktorov v pracovnom prostredí.

Oddeleniu epidemiológie bolo poskytnuté konzultačné stanovisko k schváleniu prevádzkového poriadku o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym, a mutagénnym faktorom pri práci v ambulancii klinickej onkológie a chemoterapie pre spoločnosť LC oncomed s.r.o..

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v spoločnosti THORMA Výroba k.s. Fil'akovo – pracovisko galvanizovňa, v technologickom procese galvanizácie používajú Proseal XZ – 120 s obsahom síranu kobaltnatého (karcinogén 2. kateg., mutagén kat. 3., repr. kat. 2). Pri kontrole neboli zistené nedostatky.

Používanie a skladovanie karcinogénov evidujeme v technologickom procese vo výrobných podnikoch K-Kart s.r.o., Lučenec – galvanické pokovovanie – dvojchróman draselný - karcinogén kateg. 2, EL.ZET. s.r.o., Lučenec - galvanické pokovovanie – dvojchróman draselný - karcinogén kateg. 2.

V laboratórnych podmienkach firiem – THORMA Výroba k.s. Fiľakovo, Veolia – vodárenská spoločnosť Lučenec - evidujeme používanie a skladovanie karcinogénnych látok, ale pracovné činnosti predstavujú únosnú mieru rizika – 2 kategória.

V sledovanom období sme vydali 1 rozhodnutie k návrhu na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest - búracie práce pri odstraňovaní strešnej krytiny.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Rizikové práce s rizikom psychickej pracovnej záťaže nemáme vyhlásené, ani neboli od zamestnávateľov požiadavky na hodnotenie tejto záťaže. V ojedinelých prípadoch sa PZS zaoberali hodnotením psychickej pracovnej záťaže, hodnotené profesie však boli zaradené zväčša do 2. kategórie rizika a neboli predmetom posudzovania, vyskytli sa len ako súčasť návrhu u väčších zamestnávateľov popri iných profesiách a rizikách.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

Rizikové práce s rizikovým faktorom DNJZ sú dlhodobo vyhlásené v spoločnosti Žiaromat a.s., Kalinovo, vykonáva ich 44 zamestnancov, z toho 13 zamestnancov na pracovisku prípravná – obsluha súpravy – odoberač (prepúšťár), rizikový faktor fyzická záťaž – DNJZ, 16 zamestnancov na pracovisku pece, rizikový faktor fyzická záťaž – bremená v profesii kladár a 15 zamestnancov v profesii vynášač.

Evidujeme aj 14 zamestnancov vykonávajúcich práce s rizikovým faktorom fyzická záťaž – zvýšený tlak na lakt'ový nerv. Ide o brusičov sklárskych výrobkov.

V 1. polroku 2015 bolo šetrených 8 podozrení na chorobu z povolania v pol.č. 29 a 30 – otlak lakt'ového nervu, sy karpálneho tunela, DNJZ – u brusičov skla, u kockára v kamenárskej výrobe, u dojičky, údržbára, lisiarky, robotníčky v kartonážke, upratovačky a u pilčíka.

Priznaných bolo 8 chorôb z povolania – DNJZ – u kamenára – kockára, robotníka v mäsovýrobe, brusičiek skla, pomocnej kuchárky, strojníka sklárskych automatov, lisiara, šičky. Otlak lakt'ového nervu bol priznaný v 3 prípadoch u brusičov skla.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľom tejto úlohy je napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci.

Zamestnávateľom ale aj zamestnancom sme poskytovali informácie hlavne týkajúce sa ochrany zdravia v súvislosti s platnou novelou zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Osobitne sme sa snažili zamerať na poskytovanie poradenstva malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO), ktorí často krát podceňujú starostlivosť o vlastné zdravie z hľadiska pôsobenia faktorov pracovného prostredia.

V priestoroch RÚVZ je vytvorené vývesná tabuľa s informáciami o Európskej kampani „Zdravé pracoviská bez stresu v rokoch 2014 – 2015“. Hlavnou úlohou kampane je zvýšiť informovanosť o strese a psychosociálnych rizikách na pracovisku a podnietiť zamestnávateľov, riadiacich pracovníkov a zamestnancov a ich zástupcov k spolupráci na riadení týchto rizík.

Poradňa zdravia má vlastné aktivity, ktorými u zamestnávateľov propaguje intervenčné programy na ochranu zdravia s cieľom zlepšiť zdravotný stav zamestnancov. V prvom polroku organizovali prednášky pre zamestnancov Mestského úradu Poltár a pre

zamestnancov aj študentov Obchodnej akadémie v Lučenci na témy „Pohybová aktivita“ a „Zdravá výživa“. Zároveň záujemcom urobili aj vyšetrenie krvi v základných parametroch (glykémia, cholesterol, krvný tlak, telesné tuky, spirometria). Spolu bolo vyšetrených 65 respondentov.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Pri riešení tejto úlohy sme hodnotili úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách, zhodnotili sme pracovné prostredie a spôsob výkonu práce vo vzťahu k zdravotným obmedzeniam zamestnancov. Neposudzovali sme pracovné zaradenie z hľadiska individuálnych diagnóz, ale zamerali sme sa na plnenie povinnosti zamestnávateľa zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom; zohľadňovať pritom meniace sa skutočné a predvídateľné okolnosti; zabezpečiť na pracoviskách podmienky v súlade s ergonomickými, fyziologickými a psychologickými požiadavkami práce.

Podľa údajov ÚPSVaR je v okresoch Lučenec a Poltár zamestnaných 103 zamestnancov v 84 subjektoch, ktorým bol priznaný štatút chráneného pracoviska.

V prvom polroku 2015 sme nevydali žiadne rozhodnutia ani vyjadrenie, ktoré by slúžilo ako podklad pre priznanie postavenia chránenej dielne alebo chráneného pracoviska. Vykonali sme 4 ciele kontroly v existujúcich prevádzkach, ktorým bolo postavenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska priznané v predchádzajúcich rokoch.

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, pracovisko: „Kancelária sociálneho poradenstva“, Námestie republiky 26, Lučenec (rozhodnutie vydané OHŽPaZ)

Predmet činnosti: administratívne práce, práca v teréne – poradenstvo priamo v rodine klienta, Umiestnenie pracoviska: mimo domáceho prostredia

Typ pracoviska: samostatná kancelária v polyfunkčnom objekte. Sociálne poradenstvo poskytuje jedna pracovníčka s s postihnutím skupinového označenia H.

Helena Hegedüsová, Lučenec, pracovisko Predajňa SELLY, Lučenec

Predmet činnosti: maloobchodný predaj profesionálnych potrieb pre psov a mačky

Umiestnenie pracoviska: mimo domáceho prostredia – prenajatý priestor

Typ pracoviska: samostatné pracovisko, SZČO s postihnutím skupinového označenia M vykonáva maloobchodný predaj

Pavol Vyletel QUISTELL, Lučenec – prevádzka Výroba koloidného striebra, Lučenec

Predmet činnosti: výroba koloidného striebra elektrolyzou

Umiestnenie pracoviska: mimo domáceho prostredia – prenajatý priestor

Typ pracoviska: samostatné pracovisko, SZČO s postihnutím skupinového označenia N vykonáva činnosti spojené s výrobou koloidného striebra na princípe elektrolyzy: dávkovanie vstupnej suroviny (roztoku) do zariadenia na elektrolyzu, dávkovanie a balenie hotového produktu + administratívne práca a tým súvisiace.

Gabriel Gáspár – STOLÁR, Čakanovce – prevádzka Stolárska dielňa, Čakanovce

Predmet činnosti: stolárska výroba

Umiestnenie pracoviska: dielňa zriadená pri rodinnom dome v samostatne stojacom murovanom objekte

Typ pracoviska: SZČO s postihnutím skupinového označenia M vykonáva činnosti spojené so stolárskou výrobou – výroba nábytku.

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

3.1. Monitoring príjmu jódu

Cieľ: Monitorovanie príjmu jódu cieľom zabezpečenia kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom :

- 1) kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín)

Gestor: UVZ SR a RUVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská : UVZ SR a RUVZ v SR

Anotácia

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk Hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50-tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO,2001)..

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012-2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

V rámci plnenia tejto úlohy boli pracovníkmi oddelenia hygieny výživy za I. polrok odoberané vzorky kuchynskej soli v maloobchodných predajniach potravín, v lahôdkárskej výrobni spojené s predajom LV a v ZSS v lokalitách okresu Lučenec a Poltár na laboratórne vyšetrenie stanovenia jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného. Spolu bolo odobratých **12 vzoriek kuchynskej soli**. Úloha bude spracovaná v tabuľkovej verzii formou vyhodnotenia sledovania ukazovateľov chemického vyšetrenia - stanovenia KJ a KJO₃ a ferokyanidu draselného.

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli / vrátane morskej soli / a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJ O₃ .

časové obdobie: január – december 2015

II. etapa – správa a výstupy 15. január 2016

3.2. Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

Cieľ: Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc.

Gestor úlohy : ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ v SR – odber vzoriek

RÚVZ so sídlom v Poprade – laboratórne vyšetrenie, vyhodnotenie

Ukončenie úlohy : 31. december 2015

Etapy riešenia

I. etapa – január 2013- december 2015 príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa – 30. marec 2016 - záverečná správa

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy v roku 2015 nepodieľa.

3.3. Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Gestor úlohy : ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ so sídlom v Poprade – laboratórne vyšetrenie, vyhodnotenie RUVZ v SR – odber vzoriek

Termín ukončenia : 31. december 2015

I. etapa: január 2013 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa: 30. marec 2016 - záverečná správa

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy v roku 2015 nepodieľa.

3.4. Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EU (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných medií za rôznych podmienok.

Gestor úlohy : ÚVZ SR, RÚVZ Poprad

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Poprad - laboratórne vyšetrenie, vyhodnotenie RUVZ v SR – odber vzoriek

Termín ukončenia : 31. december 2014

I. etapa: január 2013 – december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa: 30. marec 2016 – záverečná správa

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy v roku 2015 nepodieľa.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Cieľom je zistenie rodového zastúpenia probiotík, kontrola deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

Priaznivé účinky probiotík na ľudský organizmus, zvlášť ich potenciálna schopnosť imunomodulácie je dokázaná v rade štúdií. Vzhľadom na širokú ponuku týchto výrobkov s rôznymi druhmi a obsahmi mikroorganizmov je potrebné preveriť mikrobiálnu bezpečnosť a životaschopnosť mikroorganizmov patriacich k probiotikám stanoveným jednotným postupom.

Gestor : RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ so sídlom v Trenčíne v spolupráci s odborními HV a BP RUVZ v sídlach krajov

Termín ukončenia : 30. december 2015

Správa 15.január 2016

I.etapa: pokračovanie v monitoringu priebežne počas r. 2015

II. etapa: vyhodnotenie, záverečná správa – 15. január 2016

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy v roku 2015 nepodieľa.

3.6. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok, kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom, vzdelávanie spotrebiteľov – Hlásenie závažných nežiadúcich účinkov kozmetických výrobkov.

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiadúcich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11.7.2013. Súčasťou programu je kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiadúce účinky.

V rámci cielených sledovaní na základe usmernenia OHVBPKV/16-88/2015/Ko zo dňa 09.01.2015 bolo pracovníkmi oddelenia hygieny výživy za I. polrok 2015 **odobratých 10 vzoriek z ktorých sa analyzovalo a vyhodnotilo 5 vzoriek KV**. Odber vzoriek bol vykonaný za účelom mikrobiologickej a chemickej analýzy - kontrola regulovaných látok – konzervačné, vonné látky a UV filtre (podrobených analýze 6 vzoriek) a zakázaných látok – ftaláty a hormóny, kortikosteroidy (podrobené analýze 4 vzorky). Z odobratých kozmetických výrobkov bolo vyšetrených zatiaľ 5 vzoriek (ZL ftaláty– 1 vzorka, KL+ mikrobiológia - 4 vzorky), ktoré vyhoveli legislatívnym požiadavkám, ďalších 5 vzoriek KV neboli do dnešného dňa analyzované a vyhodnotené. U všetkých odobratých vzoriek sa sledovalo a hodnotilo aj ich označovanie ktoré bolo v súlade s požiadavkami legislatívy.

Gestor úlohy : ÚVZ SR Batislava

Riešiteľské pracovisko : UVZ SR - laboratórne vyšetrenie, vyhodnotenie

RUVZ v SR – odber vzoriek

I.etapa: 2014 - 2015- odber a analýza vzoriek

2014 mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa

II. etapa: 2015 – hlásenie závažných nežiadúcich účinkov kozmetických výrobkov

III. etapa: 2016 - záverečná správa

3.7. Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Cieľ: Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch bude realizovaný u:

- zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- kozmetických výrobkov, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
- látok, ktoré sa používajú zložky v nano forme,
- veľkosť nano častíc,
- tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť

Projekt je súčasťou európskeho projektu, ktorý pozostáva z piatich častí : detské výrobky, rebriky, detektory dymu a CO, šnúrky na oblečení a nanotechnológie v KV, pričom UVZ SR a RUVZ v SR participujú na v časti „Nanotechnológie v KV“. Monitoring sa bude vykonávať na základe požiadaviek NEP a R (ES) č. 1223/2009 o KV, ktoré stanovuje zodpovedným osobám povinnosť označovať prítomnosť zložiek vo forme nanomateriálu,

ohlasovať EK kozmetické výrobky obsahujúce nanomateriály a na obale uvádzať tvrdenia, ktoré sú pravdivé a neuvádzajú spotrebiteľa do omylu pokiaľ ide o jeho vlastnosti.

Gestor : ÚVZSR Bratislava

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR , RÚVZ v SR

I. etapa 2013: monitoring ZO, kategórií výrobkov a látok, ktoré deklarujú nano formy alebo technológie

II. etapa 2014 : odber vzoriek a ich analýza v určenom laboratóriu

III. etapa 2015 : ukončenie projektu 31.5.2015 správa za SR.

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy tohto monitoringu v roku 2015 nepodieľa.

3.8. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách

Cieľ: Cieľom úlohy je monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách u dospelaj populácie s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom / ADI /.

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách je základom pre hodnotenie zdravotného rizika potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách v danom členskom štáte.

V I. polroku 2015 sa na tomto monitoringu zatiaľ podieľalo **10 respondentov** dospelaj populácie – ženy vo vekovej kategórii 19-34 rokov a 35-54 rokov pracujúcich v okrese Lučenec a Poltár. Každý účastník vyplňoval dotazník, ktorý tvoril 24 hodinový pracovný a víkendový jedálny lístok. Projekt bude ďalej realizovaný aj v spolupráci s odd. poradne zdravia na RUVZ Lučenec.

Gestor úlohy : ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR , RÚVZ v SR

I. etapa: február 2015 - november 2015: odborne - metodická príprava monitoringu; zber údajov a analýzy vzoriek

II. etapa: december 2015 – 1. štvrt'rok 2016 - vyhodnotenie monitoringu - záverečná správa

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Úloha: 4.1. Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR, RÚVZ v SR,

Termín ukončenia : rok 2019

Na riešení danej úlohy sme sa v 1. polroku r. 2015 nepodieľali.

Úloha: 4.2. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Gestor: MZ SR , ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR

Termín ukončenia : rok 2015

Termín plnenia bol určený na obdobie rok 2015. realizácia projektu bola vykonaná dňa 24.03. 2015 na Strednej odbornej škole Fiľakovo. Prieskum sa realizoval u študentov 1-4 ročníka, kde z každého ročníka bola vybratá 1 trieda s 30 žiakmi. Nakoľko SOŠ Fiľakovo nemá 4 ročník , respondenti boli vybraní v dvoch 1 ročníkoch, v 2. ročníku a 3. ročníku. Študentom vo vybraných triedach boli rozdane dotazníky a obálky v počte 1 dotazník – 1 študent. Následne sme vyplnili hlásenie za každú triedu. Po vyplnení dotazníkov sme tieto pozbierali, vložili aj s hlásením za triedu do príslušnej obálky označenej kódom školy. Dotazníky boli doručené na ÚVZ SR Bratislava.

Úloha: 4.3. *Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku*

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Termín ukončenia : rok 2017

Na riešení danej úlohy sme sa v 1. polroku r. 2015 nepodieľali.

Úloha: 4.4. *Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl : využitie hodín TV*

Gestor: RÚVZ so sídlom vo Zvolene , RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ v SR

Termín ukončenia : rok 2016

Na riešení danej úlohy sme sa v 1. polroku r. 2015 nepodieľali.

Okrem plnenia programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v SR pre riešiteľské pracovisko oddelenie hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Lučenci, sa OHDM podieľalo v prvom polroku 2015 na riešení projektu Odboru hygieny životného prostredia .

Úloha:1.4. *Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska*

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ

Termín ukončenia : rok 2016

Termín plnenia bol určený na obdobie mesiaca február – marec 2015. Uvedený projekt sme realizovali na dvoch vybraných školách (ZŠ Haličská 7 Lučenec a ZŠ s MŠ Cinobaňa) . V rámci projektu sa vykonával zber údajov v troch triedach v ročníkoch 4, 5 a 6 s počtom detí 25 žiakov v každom ročníku. 2 druhy dotazníkov vyplňali žiaci, 1 druh dotazníka ich rodičia, 1 druh dotazníka pedagogickí zamestnanci školy, 2 druhy dotazníkov správca budovy v spolupráci so zamestnancami RÚVZ a 2 druhy dotazníkov vyplnili zamestnanci RÚVZ. Po ukončení zberu údajov sme vykonali ich spracovanie prostredníctvom programu EXCEL. Spracované dotazníky boli v elektronickej forme zaslané na OHDM RÚVZ Banská Bystrica.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

Č.Ú.

6.1 Národný imunizačný program SR

6.2 Surveillance infekčných chorôb

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

6.4 Nozokomiálne nákazy

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

6.6 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

6.8 Poradne očkovania

E. Politika kontroly tabaku a prevencie fajčenia

6.1. Národný imunizačný program SR (NIP SR)

postup očkovania: stanovisko 2x

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
 2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR, aplikácia očkovacích látok a odporúčaní na ich vykonávanie
 3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
 4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie
 5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti).
- Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukácie verejnosti v prevencii antivakcinačných postojov.

Gestor ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko RÚVZ so sídlom v Lučenci

Zodpovední za plnenie: MUDr. Simona Fančiová, Mgr. Ildikó Fungáčová

Zodpovedný riaditeľ: MUDr. Jarmila Lehotayová, MPH

Termín ukončenia priebežne

IMUNIZÁCIA, KONTROLA OČKOVANIA:

Odmietnutie očkovania detí: (edukácia cieľovej skupiny, racionálne argumenty, zvýšenie povedomia o očkovaní)

Počet **kompletných** odmietnutí povinného pravidelného očkovania evidovaných na RÚVZ

rok 2015: okres Lučenec: 3

okres Poltár: 2

Počet **čiasťočných** odmietnutí povinného pravidelného očkovania evidovaných na RÚVZ

rok 2015: okres Lučenec: 12

okres Poltár: 4

Písomné predvolanie na *osobný pohovor* do **Poradne očkovania**. Odborný radca objasnil **vecnú stránku** o problematike vakcinológie, poskytol edukačné materiály, vlastné presvedčenie o prospešnosti očkovania.

Údaj o počte a výške udelených **sankcií** za obdobie roka 2015: **0**

Komunikácia s médiami: TV: 0; Tlač: 0 Nový čas; Internet: 5

Články do novín: rok 2015: 1 **článok** do regionálnej tlače.

Slogan EIW 2015 je „Protect your world - get vaccinated“, čo znamená „Chráňte svoj svet - dajte sa zaočkovať“. **Témou** tohto ročníka EIW je potreba obnovenia záujmu o očkovanie na politickej, profesionálnej a individuálnej úrovni, podpora očkovania v jednotlivých vekových skupinách.

10. ročník kampane „*Save Lives: Clean Your Hands*“ („Umývaj si ruky - zachrániš život“), ktorý je súčasťou programu WHO „*First Global Patient Safety Challenge - Clean Care Is Safer Care*“. Hlavným **cieľom kampane** je poukázať, že správna hygiena rúk patrí medzi najdôležitejšie spôsoby prevencie nozokomiálnych nákaz.

V SR **tento ročník** je zameraný na pomoc zdravotníckym zariadeniam pri ich registrácii do siete nemocníc, aj na informovanie zdravotníckych pracovníkov o význame hygieny rúk ako ochrany pacienta pred rezistentnými kmeňmi organizmov

Aktivity zamerané najmä na: zdravotníckych pracovníkov

Hygiena a dezinfekcia rúk ako ochrana pacienta pred rezistentnými organizmami.

Propagácia dodržiavania **správnej hygieny a dezinfekcie rúk** ako **prevencie šírenia nozokomiálnych infekcií a šírenia rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká**. Článok v regionálnej tlači: Mestské noviny

Aktivity EIW: 42

Očkovanie pred cestou do zahraničia: osobných a telefonických konzultácií: 3

Vydávanie medzinárodných očkovacích preukazov (certifikátov) (MOP): 0

Vydávanie medzinárodných certifikátov o negatívite protilátok HIV (anti HIV 1,2/AIDS agent antibodies): 0

6.2. Surveillance infekčných chorôb

V rámci projektu PHARE pre odbory epidemiológie sme zapojení do posilnenia epidemiologickej a laboratórnej surveillance infekčných ochorení.

Mesačné analýzy prenosných ochorení za rok 2015 sa vykonávajú podľa platnej legislatívy.

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Za rok 2015, sme vykonali 3 odbory na monitorovanie cirkulácie enterovírusov v odpadových vodách podľa pokynov referenčného laboratória pre poliovírusy, neboli izolované VDPV. Výsledky odberov odpadových vôd na virologické vyšetrenia boli negatívne v počte 3. V okrese Poltár je ČOV, neboli nariadené odbery odpadovej vody.

Zoznam epidémií: okres Lučenec: 1, okres Poltár: 0

6.4. Nozokomiálne nákazy

V regióne sa nachádza jedno ústavné ZZ - Všeobecná NsP, Lučenec, n.o.

Jedná sa o neziskovú organizáciu od r.2005.

V areáli nemocnice sa prevádzkuje viac budov (5 budov: 4 pavilóny a 1 budova Polikliniky).

V okrese Lučenec sú 3 neštátne polikliniky, v okrese Poltár 1 neštátna poliklinika.

Hlásených 1 NN zo Všeobecnej NsP, Lučenec, n.o.

NN podľa diagnóz a etiologického agens:

1x Dg. A047 Enterokolitída zapríčinená Clostridium difficile. Klinická forma: črevná; Lokalizácia: črevné

Oddelenie 1x intenzívna starostlivosť Všeobecná NsP, Lučenec, n.o.

EA: Clostridium difficile pozit. 1x

Výskyt závažných patogénov, Klebsiella pneumoniae ESBL pozit. (Rozšírené spektrum Beta-laktamázy) nebol

Vírusové črevné NN neboli hlásené. NN boli vyliečené.

Výkon štátneho zdravotného dozoru: Úlohy v rámci ŠZD sú evidované v administratívnom systéme úradu. Každá žiadosť je evidovaná pod číslom a priradená k spisu, vrátane rozhodnutia a kontroly plnenia termínov vybavenia. Počet odberov vzoriek spolu: **166** (stery + ČOV). Kontrola nápravných opatrení: 0

Počet všetkých kontrolovaných prevádzok: **260**

Rozhodnutia k návrhu na uvedenie priestorov do prevádzky a na schválenie prevádzkového poriadku: podľa § 13 ods. 4: 13; Opatrenia v ohniskách podľa § 12 ods. 2: **197**; Záväzné stanoviská: 0; prerušené konania: **0**;

Iné stanoviská: **107**

Výzva: 0; podnety: 0

Práca na osobitných štúdiách a programoch: Projekt SZŠ Lučenec 2014 - 2015: bude dodatočne

Štúdie a projekty, ktoré sú súčasťou PaP HH SR: 8, počet výkonov: 898

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky).

Rýchla a koordinovaná reakcia na zdravotné hrozby:

Za rok 2015 v spádovom území RÚVZ nebolo potrebné riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok. **Zoznam epidémií:** 1 x alimentárna EPI Oravec Lučenec rotavírus

Dg. A080 čas: od 13.06.2015 do 17.06.2015

Pandemická pripravenosť, havarijná pripravenosť

Boli aktualizované **Havarijné plány pri výskyte mimoriadnej epidemiologickej situácie** pre okres Lučenec a Poltár osobitne s konkrétnymi úlohami a kontaktnými osobami.

Bol aktualizovaný samostatný plán pre prípad výskytu pandémie ľudskej chrípky a výskytu vtáčej chrípky (**pandemický plán**). Všetci zamestnanci oddelenia epidemiológie sú členmi výjazdovej skupiny pre prípad výskytu vtáčej chrípky a sú kompletne vybavení OOPP a materiálom vybavením pre potreby dezinfekcie.

Je zabezpečená vzájomná pružná informovanosť so všeobecnými lekármi a zamestnancami RVaPS - spolupráca pri vyšetrovaní niektorých zoonóz.

Kapacity na zvládnutie pandémie chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb Surveillance chrípky.

Hlásenie výskytu ochorení na chrípku a chrípke podobné ochorenia je na dobrej úrovni, vkladanie dát v programe EPIS sa uskutočňuje každý pracovný týždeň počas celého roka.

V spádovom území RÚVZ Lučenec hlásenie ARO zabezpečuje pravidelne **6** sentinelových lekárov (3 pediatri a 3 všeobecní lekári pre dospelých) a **2 iné VLDD** a aj hlásenie ostatných lekárov prvého kontaktu je na dobrej úrovni.

Bolo aktualizované zloženie výjazdových skupín a Podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky za rok 2015.

6.9. „Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoje rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu“

Projekt SZŠ Lučenec 2014 - 2015 bude dodatočne

E. Politika kontroly tabaku a prevencie fajčenia

Úloha č. 1: *Sledovať a hodnotiť výkon kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií v ZZ.*

Počet vykonaných kontrol o zákaze fajčenia. Spolu: 12 kontrol v rámci ŠZD

Absolvované školenia štátnych zamestnancov OEPI: vrátane vnútroústavných školení

MUDr. Simona Fančiová: 6 Mgr. Ildikó Fungáčová: 1

Bc. Linda Melicherčíková: 2

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

V územnom celku RÚVZ so sídlom v Lučenci – okres Lučenec, Poltár – sme úlohu realizovali formou rôznych aktivít – prednášková činnosť, besedy, mobilná poradňa. V oblasti prevencie a zdravotno – výchovného pôsobenia sme sa orientovali na všetky vekové skupiny (deti a mládež, produktívny vek, poproduktívny vek). Cieľom edukačných aktivít je presadzovanie zásad zdravého životného štýlu, motivácia, utváranie postojov, rozvíjanie úrovne zdravia širokej verejnosti. Konkrétne realizované aktivity sú rozpísané v bodoch 9.2, 9.3, 9.4, 9.5, 9.7, 9.8, 9.9 a 9.10.

9.1.1 SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Sledujeme vývoj zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky. V predchádzajúcom roku bola spracovaná hodnotiaca správa z realizovaného dotazníkového prieskumu zdravotného uvedomenia obyvateľov Slovenska. Pokračovali sme v zdravotnej výchove,

zvyšovali sme informovanosť širokej verejnosti cestou masovo komunikačných prostriedkov o prevencii chronických a infekčných chorôb, s dôrazom na individuálnu zodpovednosť za svoje zdravie. Podporovali sme správne výživové návyky, upozorňovali sme na dôležitosť pravidelnej pohybovej aktivity u všetkých vekových kategórii počas celého života. Prednáškami a edukačnými materiálmi sme motivovali mladú generáciu v boji proti drogám a iným návykovým látkam. Apelovali sme na dôležitosť preventívnych lekárskeho prehliadok u celej populácie a propagovali sme význam očkovania nielen u detskej populácie, ale najmä proti chrípke vo vyšších vekových kategóriách.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE NADVÁHY A OBEZITY

Nadváha a obezita je spolu s fajčením najčastejšou príčinou predčasnej smrti, sú rizikovými faktormi srdcovo – cievnych a niektorých nádorových ochorení.

Úlohu plníme prostredníctvom poradne zdravia. V 1.polroku 2015 sme v základnej poradni vyšetrili 62 klientov. U klientov bola následne urobená intervencia v oblasti životného štýlu a poradenstvo v oblasti faktorov spôsobu života ovplyvňujúcich hmotnosť.

Cieľovými skupinami boli aj zamestnanci RÚVZ v Lučenci (antropometrické, biochemické vyšetrenie, štandardné meranie krvného tlaku, meranie telesných tukov v %, BMI), členovia klubu dôchodcov a široká verejnosť – aktivity pod názvom **Deň pre Vaše zdravie**. Ponúkali sme rôzne prednášky na tému Úprava životného štýlu, srdcovo - cievne ochorenia, Zásady zdravej výživy, Zmena výživových návykov u detí a mládeže, ako i populácie v produktívnom veku. Edukačné aktivity sme realizovali na ZŠ, MŠ a v kluboch dôchodcov v rámci Svetového dňa zdravia.

Program ozdravenia výživy obyvateľov SR

Oddelenie podpory zdravia zabezpečuje úlohy v oblasti ozdravenia výživy, zdravého spôsobu života, fyzickej- pohybovej aktivity a prevencie nadmernej hmotnosti a obezity rôznymi strategickými zámermi :

- preventívne vyšetrenie klientov v poradni zdravia, kde sa okrem anamnestických údajov, antropometrických vyšetrení, meria TK, pulz, BMI, telesný tuk a zisťujú sa v krvi základné biochemické parametre – cholesterol, glukóza, triglyceridy. Vyšetrujeme nových klientov a klientov dispenzarizovaných, ako aj klientov zaradených do úlohy OHV „ výživový stav obyvateľstva“,
- preventívne vyšetrenie klientov počas výjazdu pracovníkov OPZ k cieľovým skupinám rôznych vekových kategórii, s rôznym vzdelaním a povoláním,
- podľa zistených výsledkov vyšetrenia sa realizuje poradenstvo zamerané na oblasť výživy, zdravý spôsob života a životného štýlu, zvýšenia pohybovej aktivity, využitia správnej výživy, významného faktoru prevencie metabolických, onkologických, kardiovaskulárnych ochorení a pre redukciu nadmernej hmotnosti a obezity,
- odporúčame znížiť príjem tukov, najmä celkový príjem nasýtených tukov, konzumovať potraviny, ktoré zabezpečia všetky potrebné živiny, najmä zvýšiť príjem ovocia a zeleniny, vlákniny, zvýšiť celkový príjem polysacharidov, znížiť príjem cukrov a alkoholu, udržať telesnú hmotnosť správnym pomerom medzi energetickým príjmom a aktívnym pohybom,

- zvyšujeme záujem o poradňu nielen pre klientov strednej a staršej vekovej kategórie, ale aj pre nižšie vekové skupiny obyvateľov, ako aj klientov s nižším vzdelaním a zo slabšej sociálnej oblasti. Informácie o poradni zdravia, ako aj akciách ktoré realizujeme, sa majú možnosť klienti dozvedieť z tlače, mestského rozhlasu, internetu.

V prednáškach sa zameriavame na všeobecnú prevenciu, ktorá sa dotýka celej populácie. Realizujeme ju najmä v školách a u špeciálnych skupín obyvateľstva /seniori, kardiaci, ľudia s metabolickým syndrómom./

V poradni používame metódy individuálnej prevencie u konkrétnych osôb trpiacich nadváhou a obezitou. Selektívna prevencia sa týka najrizikovejších skupín produktívneho veku, ale tu je naše snaženie najmenej efektívne. Veľmi dôležité je zamerať sa na prevenciu u detskej populácie. Počas celého roka realizujeme prednášky pre deti MŠ, základných a stredných škôl a pre dospelú populáciu o zdravom stravovaní, význame mlieka a o pitnom režime, apod.

Odborné poradenstvo znižovania nadváhy a obezity sa poskytovalo na základe zistených skutočností (percento telesného tuku, BMI).

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Pomocou elektronickej pošty boli rozposlané na všetky obecné úrady v okrese Lučenec a Poltár informácie týkajúce sa súťaže Vyzvi srdce k pohybu a účastnícke listy. Informácie pre zamestnancov RÚVZ a následné zapojenie do súťaže, pohybová aktivita pre seniorov a distribúcia účastníckych listov. Súťaž sme propagovali od 16.marca 2015, v MŠ Tomášovce, ŠZŠ v Lučenci, Klub Anjel- cvičenie pre tehotné mamičky, v rámci Svetového dňa pohybu v mestskom rozhlase, v mestských novinách, na internetovej stránke RÚVZ Lučenec, v Klube dôchodcov Lučenec, na Obchodnej akadémii v Lučenci a na ďalších preventívnych aktivitách pre širokú verejnosť. Zároveň sme organizovali – Športový deň na RÚVZ v Lučenci, na Obchodnej akadémii v Lučenci, Deň otvorených dverí, Výjazdovú poradňu na Obchodnú akadémiu v Lučenci, kde sme propagovali význam pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení. Účastnícke listy sme priebežne zbierali a odoslali na RÚVZ Banská Bystrica v počte 37dotazníkov.

9.3 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA ROKY 2009 – 2015

Riešiteľskými pracoviskami tohto projektu boli vybrané RÚVZ v SR, medzi ktoré RÚVZ so sídlom v Lučenci nepatrí, preto tento projekt nerealizujeme. V rámci problematiky sme boli oslovení neštátnou organizáciou Platforma na podporu zdravia znevýhodnených skupín, ktorí nás žiadali o spoluprácu. Problematika bola prediskutovaná aj na krajskej porade vedúcich pracovníkov Oddelenia podpory zdravia v Banskej Bystrici.

Projekt Zdravé komunity od októbra 2014 realizuje nová organizácia „Zdravé komunity, n.o.“, ktorá požiadala o súčinnosť pri jej činnosti. Koncom roka sme zaslali dotazník, pre návrh efektívneho systému monitorovania zdravotného stavu rómskej populácie.

V roku 2015 sme sa zúčastnili na pracovných stretnutiach v Bratislave a v Spišskej Novej Vsi týkajúce sa projektu Zdravé komunity.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Škodlivosť používania nadmerného množstva alkoholu zdôrazňujeme pri individuálnom poradenstve klientom poradní zdravia a využívame poznatky z projektu a kampane organizovanej ku Dňu zodpovednosti, o zodpovednej konzumácii alkoholických nápojov, v súvislosti s upozorňovaním na zásady správnej výživy a na dôležitosť dodržiavania pitného režimu. Osvetovo – vzdelávacie pôsobenie na deti a mládež vo forme besied, premietanie DVD filmu s názvom „Alkohol, skrytý nepriateľ“ a distribúcia zdravotne – výchovného materiálu realizujeme na ZŠ v okrese Lučenec a Poltár.

Prednášky, besedy a premietanie videofilmov (v priebehu mesiaca apríl, máj) – Dopravné nehody a prvá pomoc, Alkohol skrytý nepriateľ – ZŠ Kalinovo tri triedy.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti. Charakteristika projektu : zvýšenie kvality zdravia ľudí a zdravotného uvedomenia starších ľudí, ktorí dosiahli a presiahli vek 65 rokov. Cieľová skupina: obyvatelia SR vo veku nad 65 rokov. Hlavný cieľ: vzbudiť záujem starších ľudí o svoje vlastné zdravie, zvýšiť kvalitu života, zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Plnenie úlohy má veľmi dobrú odozvu zo strany seniorov. Výchovno – vzdelávacie aktivity realizujeme priebežne počas celého roka , v prvom polroku 2015 nasledovné edukačné aktivity :

- **Domov dôchodcov a sociálnych služieb Sušany**

odborná prednáška pre klientov DDaSS na témy :

08.04.2015 – Reumatické ochorenia – 31 klientov

Prednáška bola spojená s diskusiou k danej problematike a odborným poradenstvom diskutujúcim, meraním krvného tlaku a distribúciou zdravotne – výchovného materiálu .

- **DDaSS Libertas Lučenec**

18.03.2015 – príprava a distribúcia edukačných materiálov a prednášková činnosť v rámci Týždňa mozgu – letáky, logické hádanky , pracovné listy na tréning pamäti

- **Klub dôchodcov v Lučenci , Spoločnosť psoriatickov v Lučenci**

16 –22. marec - Týždeň uvedomenia si mozgu – medzinárodná akcia – propagovaná v rámci projektu Mám 65+ a teší ma že žijem zdravo. Jej hlavným zámerom bolo zvýšiť záujem verejnosti a najmä starších ľudí o zdravé starnutie, prevenciu mozgových pamäťových schopností človeka.

18 .marec – prednášková činnosť, tréning mozgu - logické hádanky pre seniorov , matematické úlohy, meranie krvného tlaku, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 43 klientov.

17.06.2015 – Prevencia počas letných horúčav, Ako sa chrániť pred ochoreniami prenášanými kliešťami, Osteopénia a osteoporóza, pohybová aktivita – vhodné stravovacie návyky – príprava a distribúcia edukačného materiálu, meranie TK – 22 klientov

- *Klub dôchodcov vo Vidinej*

13.05.2015 - Reumatické ochorenia- prednáška ,individuálne poradenstvo a meranie tlaku krvi – 35 klientov v rámci svetového dňa - pohybom ku zdraviu

Okrem skupinových aktivít sme poskytovali individuálne poradenstvo v poradni zdravia v oblasti znižovania hladiny cholesterolu a pohybovej aktivity u seniorov.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

V rámci národného programu realizujeme edukačno – výchovné aktivity v prostredí škôl, ktoré boli zamerané na výživu, fyzickú aktivitu a mentálne zdravie dospelých žiakov. Témy jednotlivých prednášok :

ZŠ Kalinovo – Prevencia závislostí – tabak a tabakové výrobky, Sexuálne prenosné infekcie, sexuálne zdravie , AIDS

O ponuke našich aktivít sú aj materské centrá informované, podľa tematického okruhu poskytujeme aj písomný informačný materiál k jednotlivým témam, spätná reakcia nebola. Program „Ovocie a zelenina do škôl“

V rámci programu v 1.polroku 2015 sme realizovali v školských zariadeniach intervenciu zameranú na oblasť výživových zvyklostí – besedy a prednášky na tému „Význam ovocia a zeleniny v strave“, „Výživa a pitný režim“, „Zdravá výživa“ pre žiakov a rodičov ŠZŠ v Lučenci. Prednáška na tému „Vitamíny hravo zdravo“ bola určená pre deti navštevujúce predškolské zariadenia.

Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 -2015

V rámci programu na všetky základné, stredné a odborné školy v okrese Lučenec a Poltár sme distribuovali výchovne – edukačné materiály: príručku „Ako zabrániť násiliu páchanému na deťoch a dospelých“, DVD film „Intervencie pracovníkov pomáhajúcich profesií pri riešení problémov a porúch detí v správaní“, plagáty a rôzne letáky týkajúce sa domáceho násillia, týrania detí, stresu a obezity. Na ZŠ a v MŠ sme realizovali besedy na tému „Bezpečnosť cestnej premávky“ a premietanie filmu Becepáčik.

16.- 22. marec 2015 - Týždeň mozgu (Brain Awareness Week) – akcia propagovaná na webovej stránke RÚVZ Lučenec, príprava edukačného materiálu – tréning mozgu (matematické úlohy, logické hádanky). Realizované prednášky pre deti v MŠ Tomášovce

a distribúcia edukačného materiálu, individuálne testy a tréning mozgu klientov, ktorí navštívili poradňu zdravia.

26. marec – svetový deň vody – Pitný režim - prednáška a distribúcia edukačného materiálu pre žiakov ŠZŠ v Lučenci (20 žiakov)

10.máj – svetový deň - pohybom ku zdraviu – informácie prostredníctvom prednášok na Obchodnej akadémii v Lučenci v rámci zdravého životného štýlu, pohybovej aktivity a distribúcia edukačného materiálu.

21. máj – ZŠ Kalinovo – Sexuálne prenosné infekcie , AIDS – výchova k manželstvu a rodičovstvu – príprava a distribúcia edukačného materiálu – 8. ročníky – 35 žiakov

31. máj – svetový deň bez tabaku – 27. máj – ZŠ Kalinovo príprava a distribúcia edukačného materiálu- prednáška –Tabak a elektronické cigarety, DVD film Kým stúpa dym, meranie obsahu CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer – 27 žiakov – prednášky a ďalšie aktivity realizujeme systematicky počas celého roka .

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu je potrebné robiť už v útlom veku. Predškolský vek je optimálny aj z vývinovo – psychologického hľadiska, kedy si dieťa relatívne ľahko osvojuje nové návyky a spôsoby správania. Intervenčné, zdravotno – edukačné pôsobenie u detí v materských školách spojené s nácvikom správnej techniky umývania zubov má pozitívnu odozvu zo strany detí, učiteliek MŠ a rodičov.

V rámci edukačnej činnosti v materských školách a prvý stupeň ZŠ sme premietali DVD filmy „O maškrtnej veveričke, Čo sa stalo medvedíkovi a Lakomý sysel“ a po premietaní sme realizovali besedu s deťmi na tému – zdravé a čisté zúbky, ovocie zelenina – sladkosti.

19.03.2015 - **MŠ Tomášovce** - prednáška, beseda, DVD rozprávka, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 32 detí

26.03.2015 – **ŠZŠ Lučenec** - edukačná aktivita - prednáška, beseda, DVD rozprávka, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 20 detí

9.7 CINDI PROGRAM SR

Našu činnosť v rámci plnenia programu CINDI charakterizujeme nasledovne : individuálne a skupinové poradenstvo a základná mobilná Poradňa zdravia. Rozsiahla je prednášková činnosť orientovaná prioritne na školskú mládež a seniorov - kluby dôchodcov (Lučenec, Vidiná), zariadenia sociálnych služieb pre seniorov (Sušany, AMBRA, LIBERTAS), Spoločnosť psoriatikov. Najviac sú preferované témy zdravý životný štýl a zdravé stravovanie, prevencia kardiovaskulárnych ochorení, chronických neinfekčných ochorení. Angažujeme sa v celoslovensky prebiehajúcich akciách, kampaniach.

V rámci poradne zdravia v1. pol roku 2015 bolo celkovo vyšetrených 62 klientov .

Poradňa zdravia pôsobila aj na výjazdoch kde sa robili vyšetrenia za štandardných podmienok. Počas výjazdov (2) bolo vyšetrených 64 klientov (cholesterol, glukóza, štandardné meranie krvného tlaku, % telesného tuku, BMI, spirometria, obsah CO vo vydychovanom vzduchu a v niektorých prípadoch aj celkové biochemické vyšetrenie). Výjazdové aktivity poradne zdravia do obcí, na úrady a pracoviská (Obchodná akadémia v Lučenci, MsÚ Poltár), hromadných podujatiach (svetový deň bez tabaku, svetový deň pohybu).

V spolupráci s oddelením hygieny výživy realizujeme dlhodobu plnenie projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospeléj populácie SR“ - antropometrické a biochemické vyšetrenia, vyplnenie dotazníkov, odborné poradenstvo po získaní výsledkov a individuálna intervencia .

V priebehu januára sme realizovali anonymný dotazníkový prieskum pre zamestnancov RÚVZ - Zdravý životný štýl. Vyplnené dotazníky sme posielali na ÚVZ SR.

7. apríl – svetový deň zdravia - deň otvorených dverí na oddelení podpory zdravia , meranie základných biochemických ukazovateľov (Chol, Gl , Tg), meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI , individuálne poradenstvo, antropometrické merania, spirometria a distribúcia zdravotno-výchovného materiálu.

Dotazníkový prieskum - Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny – dotazník ku Svetovému dňu zdravia vyplnilo 50 klientov (25M – 25Ž).

10. máj – svetový deň - pohybom ku zdraviu – informácie pre klientov poradne zdravia a výjazdová poradňa na Obchodnú akadémiu v Lučenci (usporiadali športový deň) – meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI , individuálne poradenstvo a distribúcia edukačného materiálu, vhodná pohybová aktivita pre zamestnancov RÚVZ. Svetový deň pohybu sme dali do povedomia našim občanom prostredníctvom mestského rozhlasu a webovej stránke RÚVZ Lučenec.

Deň pre Vaše zdravie

15.máj – MsÚ Poltár — meranie TK, TT, BMI, celkového cholesterolu, antropometrické merania, spirometria , individuálne poradenstvo, príprava a distribúcia edukačného materiálu - 34 klientov

19. máj – Obchodná akadémia v Lučenci - meranie TK, %TT, BMI, WHTR, celkového cholesterolu, antropometrické merania, spirometria , individuálne poradenstvo, príprava a distribúcia edukačného materiálu - 30 klientov

9.8 TOHES /Tobacco and Health Educational Survey/ - štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeléj populácie v SR

Realizácia projektu prebiehala v auguste až októbri 2014 vo vekovej kategórii 18-64 ročných

osôb formou vyplnenia dotazníkov klientmi po riadenom rozhovore v počte 100 respondentov. Nadstavbové vyhodnotenie sa uskutoční v roku 2015.

Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

V súvislosti s prijatím zákona č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Oddelenie zdravotnej výchovy na základe listu HH SR značka CKT / 3046/2008 sumarizuje každý mesiac výsledky kontrol, polročne podáva informácie za RÚVZ Lučenec o počte vykonaných kontrol zameraných na dodržiavanie uvedeného zákona. Za sledované obdobie (1.polrok 2015) bolo vykonaných **258 kontrol fajčenia** v zariadeniach, v ktorých sa vykonáva štátny dozor.

Kontroly sa vykonávali v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, **bloková pokuta v hodnote 60 € bola uložená v ZSS reštaurácia** (kuchyňa).

Hygiena detí a mládeže :	53
Hygiena výživy :	103
Hygiena životného prostredia:	37
Epidemiológia :	12
Preventívne pracovné lekárstvo :	53

31.máj – svetový deň bez tabaku

Svetový deň bez tabaku sme propagovali klientom pri poradenských a ZV aktivitách - odborné poradenstvo, meranie krvného tlaku, telesného tuku , vyšetrenie obsahu CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom smokerlyzer .

Ďalšie realizované aktivity :

- informácie v médiách - noviny, rozhlas, webová stránka RÚVZ
- informácie na nástenkách v priestoroch RÚVZ
- propagačné materiály do škôl a verejné priestory
- prednášky (6) a premietanie DVD filmu Kým stúpa dym na (6) ZŠ a SŠ a meranie obsahu CO (32) vo vydychovanom vzduchu prístrojom smokerlyzer realizujeme systematicky počas celého roka .

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Martine**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV).

Plnenie úlohy: oddelenie HŽPaZ sa podieľa na plnení súčasného Akčného plánu – NEHAP IV. v rozsahu kompetencií a náplne práce odboru hygiena životného prostredia a zdravia so zameraním na znižovanie negatívneho vplyvu zložiek a faktorov životného prostredia na zdravie ľudí:

- systematickým monitorovaním kvality pitnej vody v rámci hromadného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou (spolu bolo k dátumu 30.06.2015 odobratých 84 vzoriek v rozsahu minimálneho rozboru, 2 vzorky v rozsahu úplného rozboru a 3 vzorky v rozsahu kompletného rozboru podľa NV SR č.354/2006 Z.z. v platnom znení), pričom 2 vzorky v rozsahu minimálneho rozboru nevyhovelo limitom ukazovateľov kvality pitnej vody v mikrobiologických ukazovateľoch (kultivovateľné mikroorganizmy). Prevádzkovateľovi verejných vodovodov boli uložené nápravné opatrenia už pri prvom nevyhovujúcom výsledku. Pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine vykonali opakovaný odber vzorky pitnej vody, ktorý vyhovoval limitom kvality pitnej vody v mikrobiologických ukazovateľoch.
- zvyšovaním povedomia ľudí v otázkach dôležitosti pitnej vody formou informovania verejnosti s využitím webovej stránky, ako aj individuálnymi konzultáciami poskytovanými občanom.
- dohľadom nad rekreačnými vodami - posudzovanie, povoľovanie a priebežná kontrola kúpalísk a vôd na kúpanie - sezónnych aj celoročných.
- priebežne v rámci posudzovania návrhov na územné konanie umiestňovania stavieb s vylúčením negatívnych vplyvov na životné prostredie, na obytnú a rekreačnú funkciu objektov, a to vyžadovaním objektivizácie možných negatívnych dopadov okolia na stavbu, resp. stavby na obytnú zástavbu a rekreačné územia, čo má viesť o.i. aj k zníženiu rizika ochorení. Vyžadujeme podľa situácie hlukové štúdie, resp. objektivizáciu hluku pri kolaudácii a uvedení priestorov do prevádzky. Podľa navrhutej činnosti v objektoch žiadame v odôvodnených prípadoch rozptylové štúdie, resp. v rámci skúšobnej prevádzky kvalitatívne a kvantitatívne zhodnotenie emisií.

1.2. Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov.

Plnenie úlohy : Úloha sa t.č. spracováva a plní na celoštátnej a medzirezortnej úrovni.

1.3. Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí.

Plnenie úlohy: RÚVZ so sídlom v Martine toho času nie je zapojený do projektu, oddelenie HŽPaZ sa zapojí na požiadanie ÚVZ SR podľa pokynov gestora úlohy.

1.4. Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

Plnenie úlohy: V terajšom štádiu plnenia odd. HŽPaZ nie je zapojené do projektu.

1.5. Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

Plnenie úlohy: Úloha sa t.č. spracováva a plní na celoštátnej a medzirezortnej úrovni.

1.6 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

Plnenie úlohy: gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Žiline, do plnenia úlohy nie je odd. HŽPaZ RUVZ so sídlom v Martine zapojené.

Vlastné programy a projekty odd. HŽPaZ nerieši.

Zahraničné programy a projekty odd. HŽPaZ nerieši.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Rizikové práce predstavujú pre zamestnancov/pracovníkov zvýšené riziko poškodenia zdravia pri práci a ich vyhlásenie do 3. a 4. kategórie je pre zamestnávateľa/právny subjekt spojené s povinnosťami na úseku ochrany a podpory zdravia pri práci, medzi ktoré patrí najmä vykonávanie preventívnych opatrení (technických, technologických, organizačných, individuálnej ochrany pracovníkov formou OOPP...) na zníženie, alebo odstránenie rizika poškodenia zdravia pri práci a zabezpečenie cielených lekárskeho preventívnych prehliadok zamestnancov/pracovníkov, ktoré vykonávajú aj lekári pracovnej zdravotnej služby.

Od roku 2011 sa na oddeleniach PPLaT v Slovenskej republike používa nový štatisticko-informačný PC program ASTR (ASTR_2011). Program umožňuje evidovať právne subjekty, pracoviská, vykonávané práce/profesie, faktory práce a pracovného prostredia pre 3. a 4. kategóriu rizikových prác, 1. a 2. kategóriu prác, prešetrované podozrenia na profesionálne poškodenia zdravia, priznané choroby z povolania, všetky vykonávané činnosti na oddeleniach so štatistickým spracovaním a výstupmi do požadovaných formátov, výstupov pre potreby celoštátnych sledovaní, ako aj regionálnych analýz a rozborov existujúcej situácie. Databázu autori obsahovo zosúladi s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci, flexibilita riešenia umožňuje napojenie získaných individuálnych údajov do jednotného zdravotníckeho informačného systému.

Podľa pripomienok a poznatkov, vyplývajúcich z praktického využívania programu ASTR, sa tento priebežne inovuje a vylepšuje, do 30.06.2015 bola distribuovaná verzia aktualizácie 5_6 programu.

Na odd. PPLaT bol zavedený interný nepovinný PC program evidencie výkonov zdravotného dohľadu, pre všetky oddelenia všetkých RÚVZ v SR. Jeho štruktúra vychádza z dotazníka zdravotného dohľadu, ktorý sa vyplňa pri každom výkone ŠZD. Uvedený dotazník bol zaslaný ÚVZSR ako jednotný nástroj pre všetky RÚVZ v SR.

K 30.06.2015 bolo v okresoch Martin a Turčianske Teplice vyhlásených v 3. a 4. kategórii rizikových prác **3467** zamestnancov/pracovníkov, z toho **1510** žien. Jedná sa o **163** právnych subjektov.

Najviac rizikových prác je evidovaných v priemyselnej výrobe, zdravotníctve a poľnohospodárstve.

Najväčší nárast počtu pracovníkov, vyhlásených v 3. a 4. kategórii rizika sme zaznamenali v rezorte priemyselnej výroba (nárast o 127 pracovníkov).

Počet pracovníkov zaradených do rizikových prác podľa faktorov:

- Hluk: 1843 osôb, z toho 269 žien, v 4. kategórii je zaradených 151 osôb, z toho 45 žien;

- Chemické látky a zmesi: 954 osôb, z toho 414 žien; v 4. kategórii je zaradených 9 osôb, z toho 0 žien; z tohto počtu:
 - Karcinogénne a mutagénne faktory: 360 osôb, z toho 214 žien; v 4. kategórii 0 pracovníkov;
 - Pevný aerosól: 380 osôb, z toho 44 žien, v 4. kategórii sú zaradení 9 muži;
 - Faktory spôsobujúce vznik profesionálnych kožných ochorení/dermatotropné látky: 46 osôb, z toho 25 žien; v 4. kategórii sú zaradení 3 pracovníci, 0 žien;
- Psychická pracovná záťaž: 699 osôb, z toho 589 žien;
- Fyzická záťaž: 1067 osôb, z toho žien 651;
- Biologické faktory: 166 osôb, z toho 136 žien;
- Ionizujúce žiarenie: 293 osôb, z toho 192 žien;
- Vibrácie: 250 osôb, z toho 11 žien, z toho v 4. kategórii rizika sú vyhlásení 2 pracovníci;
- Záťaž teplom a chladom: 578 osôb, z toho 222 žien;
- Optické žiarenie: 22 osôb, z toho 7 žien;

U takmer všetkých právnych subjektov sa vyskytuje kombinácia 2 a viac faktorov, pričom sa stále častejšie stretávame s kombináciou 5 a viac rizikových faktorov.

Ako najčastejšie sa vyskytujúci škodlivý rizikový faktor v pracovnom prostredí stále dominuje hluk – najvyšší počet exponovaných pracovníkov je najmä v priemyselnej výrobe, čo vzhľadom ku charakteru výrobných činností neprekvapuje – najmä strojárstvo, drevárstvo, hutníctvo....

Veľký počet pracovníkov, najmä žien, je vyhlásených v riziku psychická pracovná záťaž, fyzická záťaž, biologické faktory a chemické faktory, vrátane karcinogénov a mutagénov. Sú to prevažne pracovníci, ktorí svoju činnosť vykonávajú v zdravotníckych zariadeniach, domovoch sociálnych služieb, detských domovoch a školách.

V prvom polroku 2015 bolo vydaných **11** rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác, z toho **4** na dobu určitú (4. kategória rizika). 1 rozhodnutie bolo vydané vo veci vyradenia z evidencie rizikových prác. V porovnaní s rokom 2014 vzrástol počet pracovníkov, ktorí sú vyhlásení v kategórii zdravotného rizika z titulu chemických látok a zmesí (z 925 osôb na 954), hluku (z 1673 osôb na 1843), fyzickej záťaže (z 825 osôb na 1067), vibrácií (z 1673 osôb na 1843) a záťaže teplom a chladom (z 427 osôb na 578) klesol jedine z titulu psychickej pracovnej záťaže (zo 702 na 699).

V regióne Turiec majú uzatvorenú zmluvu o vykonávaní PZS všetky firmy s vyhlásenými rizikovými prácami. Zhodnotenie prínosu pre konkrétne podniky, resp. kvalitu vykonávania práce jednotlivými PZS možno hodnotiť ako veľmi premenlivú z hľadiska poskytovanej kvality služieb. 3 právnické osoby majú vlastnú PZS, ostatné si ju zabezpečujú dodávateľským spôsobom.

V prvom polroku 2015 bol pracovníkmi odd. PPLaT vykonaný cielený ŠZD vo firmách, kde sú vyhlásené rizikové práce, so zameraním na činnosť PZS v jednotlivých subjektoch, posúdenie rizík zamestnávateľom, aktuálnosť vyhlásených RP rozhodnutím, vypracované posudky o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnych činností u jednotlivých pracovníkov, kontrola posielania hodnotiacich správ za predchádzajúci rok.

Bolo vykonaných 31 kontrol na pracoviskách, kde sú vyhlásené RP.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že veľká časť prevádzkovateľov má minimálnu snahu znižovať riziká, vyskytujúce sa v pracovnom procese (až na pár výnimiek) a ich pozornosť sa v lepšom prípade zameriava iba na splnenie legislatívnych povinností tak, aby bola splnená litera zákona, teda nie na to, aby sa expozícia rizikovým faktorom práce a pracovného prostredia na pracoviskách znižovala.

Právne subjekty, kde sú vyhlásené RP, zasielajú hodnotiace správy (k 31. 12. každoročne) podľa platnej legislatívy, ktorých kvalita a obsahová stránka je na veľmi nízkej, resp. priemernej úrovni.

Veľkým problémom, tak ako v minulých rokoch, u viacerých právnych subjektov je nedostatočné vypracovanie posudkov o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti, obsahová náplň PLP nezodpovedá identifikovaným zdravotným rizikám, závery sú veľmi všeobecné, bez výpovednej hodnoty.

Zlepšila sa situácia v individuálnej ochrane pracovníkov – prevádzkovatelia im poskytujú OOPP a pracovníci pridelené ochranné prostriedky používajú.

Pri výkone ŠZD boli použité kontrolné listy – dotazníky informovanosti zamestnancov k viacerým rizikovým faktorom, vyskytujúcim sa na pracoviskách: azbest, hluk, fyzická záťaž.

V rámci výkonu ŠZD pracovníci oddelenia PPLaT sa zameriavali na posudzovanie pracovných podmienok zamestnancov, mieru expozície zamestnancov faktorom práce a pracovného prostredia a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Okrem toho sú sledované výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

Počet vyhlásených rizikových prác k 30.06.2015

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Martin a Turčianske Teplice za 1. polrok 2015 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň)

kód	Prevažujúca činnosť	Počet exponovaných pracovníkov					
		spolu		3.kategória		4.kategória	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	170	14	160	5	10	9
B	Ťažba a dobývanie	26	0	24	0	2	0
C	Priemyselná výroba	1773	391	1632	355	141	36
D	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	70	0	67	0	3	0
E	Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	18	0	18	0	0	0

	Prevažujúca činnosť	Počet exponovaných pracovníkov					
kód	Názov	spolu		3.kategória		4.kategória	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
F	Stavebníctvo	59	0	56	0	3	0
G	Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov	8	8	8	8	0	0
H	Doprava a skladovanie	25	0	25	0	0	0
N	Administratívne a podporné služby	3	0	3	0	0	0
O	Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	18	13	18	13	0	0
P	Vzdelávanie	82	71	82	71	0	0
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1213	1012	1213	1012	0	0
S	Ostatné činnosti	2	1	2	1	0	0
Spolu		3467	1510	3308	1465	159	45

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Martin a Turčianske Teplice za 1. polrok 2015 podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň)

Rizikový faktor	Počet exponovaných pracovníkov					
	Spolu		3. kategória		4. kategória	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
Biologické faktory	166	136	166	136	0	0
Elektromagnetické polia	20	0	20	0	0	0
Fyzická záťaž	1067	651	1067	651	0	0
Hluk	1843	269	1692	224	151	45
Chemické látky a zmesi	954	414	945	414	9	0
Ionizujúce žiarenie	293	192	293	192	0	0
Optické žiarenie	22	7	22	7	0	0
Psychická pracovná záťaž	699	589	699	589	0	0
Vibrácie	250	11	248	11	2	0
Záťaž teplom a chladom	578	222	578	222	0	0

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Všetky organizácie, kde sú prítomné chemické faktory, majú uzavretú zmluvu s pracovnou zdravotnou službou, najčastejšie s UNM Martin, zdravotka – PZS s.r.o. Martin, NZZ Praktik s.r.o. Martin, SP Glob_Med, s.r.o., Martin.

Ďalšie PZS, ktoré pôsobia v regióne Turiec sú napríklad: Team Prevent s.r.o. Bratislava, Fakultná nemocnica L. Pasteura Košice, Pro Care a.s. Bratislava, Pro Benefit s.r.o. Púchov, Žilpo Žilina, Krankas Žilina, PYROBOSS Banská Bystrica,

V poľnohospodárskych družstvách a organizáciách sú vyhlásené rizikové práce v oblasti chemickej ochrany rastlín – rizikový chemický faktor – agrochemikálie/pesticídy.

Od r. 2012 sa cielene vykonáva štátny zdravotný dozor v poľnohospodárskych družstvách, ktorý bol zameraný na kontrolu životných a pracovných podmienok v priestoroch hospodárskych dvorov, na činnosť PZS v jednotlivých subjektoch a posúdenie všetkých zdravotných rizík zamestnávateľom, ako aj aktuálnosť vyhlásených RP rozhodnutím, vypracované posudky o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnych činností u jednotlivých pracovníkov, kontrolu zasielaných hodnotiacich správ za predchádzajúci rok. Uskutočnili sa ústne prejednávania na RÚVZ so sídlom v Martine, na oddelení PPLaT, zamerané na riešenie zistených nedostatkov. U niektorých právnych subjektov bol v roku 2014 a v prvom polroku 2015 vykonaný štátny zdravotný dozor zameraný na overenie skutkového stavu vo veci odstránenia nedostatkov zistených v rámci predchádzajúcich výkonov štátneho zdravotného dozoru.

Povinnosť zasielania plánovaných postrekov s obsahom a množstvom používaných pesticídov obchodný názov / účinná látka / lokalita / dátum a čas aplikácie v 1.polroku 2015 poľnohospodárske družstvá neplnili, preto bola zo strany RÚVZ so sídlom v Martine zaslaná všetkým poľnohospodárskym družstvám v okrese Martin a Turčianske Teplice výzva na doplnenie chýbajúcich informácií o spotrebe pesticídov.

Časť prípravkov, ktoré sú poľnohospodárskymi družstvami aplikované, sú na ochranu proti škodcom, časť na plesne a iné. Pre právne subjekty priamo zo zákona nevyplýva povinnosť zasielať oznámenia o aplikácii pesticídov na príslušný orgán verejného zdravotníctva. RÚVZ so sídlom v Martine sa však na základe výkonov ŠZD dohodol s právnymi subjektami o tomto oznamovaní ako o povinnosti, ktorá bola aj súčasťou rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky.

Zabezpečovanie dohľadu nad výkonom nielen postrekovacích prác, ale akýchkoľvek činností je nesmierne dôležitá úloha, nakoľko nám uchádzajú ochorenia vznikajúce práve pri uvedených činnostiach. Orgánu verejného zdravotníctva je zložitá získať od zamestnávateľov podklady a systém/spôsob ochrany pracovníkov, ktorí v tomto rezorte pracujú.

Na základe výzvy, ktorá bola zaslaná všetkým dotknutým právnym subjektom, boli zo strany poľnohospodárskych družstiev postupne plánované postreky doručované na RÚVZ so sídlom v Martine.

Na RÚVZ so sídlom v Martine boli doručené správy o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie na pracoviskách, na ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce, kde majú byť uvedené výsledky PLP – zdravotná spôsobilosť na výkon konkrétnej činnosti. Kontroluje sa, či zodpovední zamestnanci majú platné osvedčenia o odbornej spôsobilosti, resp. overenie odbornej spôsobilosti. Hodnotiace správy neboli doručené v požadovanej kvalite.

Najčastejšie nedostatky v predkladaných správach právnych subjektov s vyhlásenými rizikovými prácami - informáciách o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a opatreniach vykonaných na

ich zníženie alebo odstránenie na pracoviskách, na ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce:

- nekompletné podklady týkajúce sa posúdenia jednotlivých zdravotných rizík;
- chýbajúce výsledky vykonaných objektivizácií rizikových faktorov pracovného prostredia a práce;
- chýbajúce výsledky hodnotenia zdravotného stavu zamestnancov, vrátane výsledkov genotoxikologických vyšetrení;
- nedostatočne vypracované posudky zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na výkon jednotlivých pracovných činností;

Ako nedostatočné/nevýhovujúce boli hodnotené podklady, ktoré sa týkali najmä výsledkov hodnotenia zdravotného stavu pracovníkov, či reálne uskutočnených preventívnych lekárskeho prehliadok u pracovníkov vo vzťahu k vykonávanej práci a konkrétnym rizikovým faktorom práce a pracovného prostredia.

Opakovane sa konštatuje :

- zameranie preventívnych lekárskeho prehliadok nekorešponduje s vyhlásenými rizikovými prácami, ani rizikovými faktormi na jednotlivých pracoviskách,
- frekvenciu preventívnych lekárskeho prehliadok si spravidla evidujú aj bezpečnostní technici (tí upozorňujú v niektorých prípadoch PZS), avšak pokiaľ absolvovanie preventívnych lekárskeho prehliadok pracovníkov / zamestnancov koordinujú pracovníci BOZP, neriadia sa legislatívou na ochranu zdravia pri práci v oblasti verejného zdravotníctva,
- posudok o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti pracovníka/ zamestnanca nespĺňa požadované náležitosti (záver „posudku“ často chýba, stále sa vyskytujú výmenné lístky s uvedením mena pracovníka/zamestnanca a zhodnotením jeho zdravotného stavu jednoslovné „schopný“ - nie je uvedené v akej profesii, na akú prácu, v akom zdravotnom riziku...);

Vo veľa firmách funguje systém preventívnych lekárskeho prehliadok aj v 2. kategórii prác úplne bezproblémovo – na základe posúdenia rizika boli určené nápravné opatrenia, vrátane PLP s konkrétnou náplňou, vykonávané sú napr. každé 3 roky. Dokonca PZS posielajú správy o takto vykonaných PLP ako pri 3. a 4. kategórii.

Pri výkone ŠZD v súvislosti s manipuláciou s chemickými látkami a zmesami sa kontroluje, či zodpovední zamestnanci majú platné osvedčenia o odbornej spôsobilosti, resp. overenie odbornej spôsobilosti.

Na RÚVZ so sídlom v Martine bolo zaslaných 351 oznámení o vykonaní činností DDD v rôznych organizáciách, ktorú realizovali napr. CSS - Slovakia, a.s.; Anton FEDOR - FEDOREX, stredisko DDD; CHEMEKO, spol. s.r.o. Svit; DE-AQUA s.r.o. Martin, z toho 68 oznámení o chemických postrekočoch rastlín vykonaných poľnohospodárskymi družstvami.

Poľnohospodárske subjekty nahlásili postreky – používanie prípravkov na ochranu rastlín, najmä herbicídov, fungicídov a insekticídov. Všetky postreky boli pozemné. Používajú sa len také prípravky na chemickú ochranu rastlín, ktoré sa nachádzajú v platnom zozname povolených prípravkov na daný kalendárny rok, v každom sklade sa vedie evidencia pesticídov.

Pre organizácie, kde sa používajú chemické látky a zmesi :

- bolo vydaných 12 rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky;
- bolo vydaných 6 rozhodnutí na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky;
- v 1 prípade bolo zastavené správne konanie;
- 4 x bolo prerušené konanie;
- v 1 prípade bolo vydané záväzné stanovisko k zmene účelu užívania stavby;
- v 5 prípadoch bolo vydané záväzné stanovisko ku kolaudácii stavby;
- v 7 prípadoch bolo vydané záväzné stanovisko k územnému konaniu stavby, z toho 1 nesúhlasné;
- boli riešené 3 podnety;
- k predloženým projektovým dokumentáciám boli vydané 3 odborné stanoviská;
- nebolo prešetrované žiadne podozrenie na profesionálne ochorenie z profesionálnej expozície chemickým látkam a zmesiam;

Napriek enormnej snahe pracovníkov oddelenia PPLaT stále nie sú všetky práce zaradené do adekvátnych kategórií rizika. Prevádzkovatelia zneužívajú fakt, že terénnych pracovníkov vykonávajúcich štátny zdravotný dozor je nedostatok. Spoliehajú sa, že keď bude v ich prevádzke vykonaný ŠZD, tak problém „vybavia“, alebo v horšom prípade zaplatia relatívne zanedbateľnú pokutu. Finančná strata bude niekoľkonásobne nižšia, ako keď by mali riešiť všetky povinnosti vo vzťahu k posúdeným rizikám, objektivizáciám, zaradením do príslušných kategórií, vykonávaním preventívnych lekárskeho prehliadok, platením rizikových príplatkov, povinného pripoistenia v doplnkovej dôchodkovej poisťovni...

Je namieste si položiť otázku, ako ďalej s riešením povinností prevádzkovateľov vo vzťahu k ochrane zdravia, či už svojho alebo svojich zamestnancov.

Je nevyhnutné evidovať aj 2. kategóriu prác, pretože rozdiel, resp. deliaca čiara medzi 2. a 3. kategóriou je niekedy taká tenká, že jej presná identifikácia je nemožná. Z hľadiska evidovania stavu pracovných podmienok je to jediná cesta, ako by sa dal aspoň čiastočne opísať stav pracovných podmienok na Slovensku. Evidenčný program ASTR takúto formu evidovania umožňuje. Keď budú k dispozícii informácie o stave pracovného prostredia aj v 2. kategórii, bude možné z pohľadu pracovného lekárstva reálnejšie navrhovať a následne riešiť projekty, ktoré budú mať konkrétny cieľ a uplatnenie v znižovaní reálnych zdravotných rizík, vyskytujúcich sa v praxi, s dopadom na zdravie pracujúcej populácie.

Osobitným problémom hodným zreteľa je riešenie SZČO v terminológii zákona č. 355/2007 Z.z., t.j. fyzických osôb – podnikateľov, ktorí vykonávajú najrizikovejšie a najhoršie práce bez akejkoľvek ochrany svojho zdravia nielen z neznalosti, ale aj z nedostatku finančných prostriedkov. Vykonávajú tú istú prácu ako predtým zamestnanci, ale bez adekvátnych OOPP, preventívnych lekárskeho prehliadok... Je nevyhnutné dohodnúť rovnaké pravidlá pre celú Slovenskú republiku, teda začať riešiť piliarov, pracovníkov v stavebníctve a v ďalších odvetviach, alebo deklarovať, že podmienky, ktoré stanovuje zákon 355/2007 pre fyzické osoby - podnikateľov, dodržiavať a kontrolovať ich zo strany príslušných orgánov verejného zdravotníctva nie je potrebné.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

- počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika:

rizikový faktor:

cytostatiká – 54 osôb, z toho 51 žien, kategória 3;
olovo a jeho zlúčeniny – 2 muži, kategória 3;
trichlóretylén – 2 muži, kategória 3;
benzén – 44 osôb, z toho 37 žien, kategória 3;
benzo(a)pyrén – 10 mužov, kategória 3;
formaldehyd – 107 osôb, z toho 94 žien, kategória 3;
sevofluran – 202 osôb, z toho 130 žien, kategória 3;
hormonálne prípravky – 19 osôb, z toho 15 žien, kategória 3;
prach z tvrdého dreva dub, buk – 55 osôb, z toho 8 ženy, kategória 3;
zlúčeniny chrómu (VI) – 1 žena, kategória 3.

Celkový počet zamestnancov vykonávajúcich práce s rizikovým karcinogénnym a mutagénnym faktorom je 360 osôb, z toho 214 žien. Najviac zamestnancov zaradených do rizikového faktora karcinogén a mutagén pracuje v UNM Martin a Jesseniova lekárska fakulta UK v Martine.

V prvom polroku 2015 boli vydaných 12 rozhodnutí k nakladaniu s azbestom, resp. azbestovými materiálmi pre spoločnosti KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o.; KROVMONT s.r.o.; A.A.Service, spol. s r.o.; AMELLA, s.r.o.; ASTANA, s.r.o.; AZ-GROUP spol. s r.o.; KANAT MT, s.r.o.; Pavol Černek - STAVEBNO MONTÁŽNE PRÁCE; ReTrash s.r.o.; Vladimír Roľko – VOKUROL; RONAR s.r.o.; SD Gelnica, s.r.o..

Firmy, zabezpečujúce likvidáciu azbestu, priebežne nahlasovali termíny realizácie prác, následne odborní pracovníci odd. PPLaT vykonávali štátny zdravotný dozor aj námatkovo, zameraný na dodržiavanie opatrení na ochranu zdravia pri práci s azbestom priamo v oblasti manipulácie a nakladania s azbestom a materiálmi obsahujúcimi azbest, vrátane zhotovenia videodokumentácie. 2x bol ŠZD vykonaný na základe podnetu doručeného na RÚVZ so sídlom v Martine o prešetrenie nedodržania podmienok pri likvidácii azbestu v obytnom dome ul. Makovického 34, Martin.

V rozhodnutí na manipuláciu s azbestocementovým materiálom má každý právny subjekt stanovenú povinnosť dodržiavať postup likvidácie azbestu a materiálov, obsahujúcich azbest zo stavieb, uvedený v príslušnom oprávnení vydanom Úradom verejného zdravotníctva SR, dodržať podmienky, uvedené v § 8 NV SR č. 253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci a najneskôr do 15 dní po ukončení prác spojených s manipuláciou s azbestocementovým materiálom preukázateľne doručiť na RÚVZ so sídlom v Martine správu o vykonaných prácach a spôsobe zabezpečenia podmienok na ochranu zdravia, vyplývajúcich z platnej legislatívy a tohto rozhodnutia.

Sledovanie CHF klasifikovaných ako toxické, veľmi toxické, karcinogénne, mutagénne chemické látky a prípravky sa navzájom prelína a je veľmi ťažké ich rozlíšiť, resp. oddeliť, nakoľko mnohé karcinogény sú zároveň klasifikované ako toxické, resp. veľmi toxické alebo škodlivé.

2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V databáze rizikových prác je evidovaný počet zamestnancov vykonávajúcich práce v regióne Turiec s rizikom

Fyzická záťaž celkom 1067, z toho 651 žien

- kat.3 celkom 1067, z toho žien 651
- kat.4 celkom 0, z toho žien 0

Fyzická záťaž - DNJZ celkom 374, z toho 168 žien

- kat.3 celkom 374, z toho žien 168
- kat.4 celkom 0, z toho žien 0

Pokiaľ hodnotíme počty pracovníkov, evidovaných v 3. a 4. kategórii rizika v regióne Turiec, tak oproti roku 2014 možno konštatovať nárast absolútnych počtov pracovníkov celkom, vrátane žien, z čoho vyplýva jasný vzostupný trend, ktorý je najmarkantnejší práve v dlhodobej, nadmernej a jednostrannej záťaži.

Posúdenie dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia nie je realizované vo všetkých prevádzkach, kde sa fyzická záťaž vyskytuje a dá sa reálne predpokladať jej zaradenie minimálne do 3. kategórie, pretože problematika posudzovania je náročná a zložitá. Z uvedeného dôvodu, veľa pracovných činností, kde sa nadmerná fyzická záťaž, prípadne DNJZ vyskytuje, nie je vyhlásených ako rizikových, pričom práve DNJZ/fyzická záťaž je jedna z najčastejšie sa vyskytujúcich položiek pri prešetrovaných podozreniach na profesionálne ochorenia. Okrem toho je vo významnej miere preventabilné, samozrejme pri včasnom rozpoznaní príznakov začínajúceho ochorenia z DNJZ a vyradení pracovníka z rizika.

Samotné zvyšovanie počtov pracovníkov v riziku nadmernej fyzickej záťaže možno odôvodniť najmä zodpovednou prácou jednotlivých pracovníkov oddelenia pri posudzovaní jednotlivých prevádzok, posudzovaní predložených materiálov, vrátane posúdení zdravotných rizík, prevádzkových poriadkov a v neposlednom rade aj samotným monitorovaním fyzickej záťaže s jej následným vyhodnocovaním – či už v prípade šetrených podozrení na profesionálne ochorenia, resp. v prípade predloženia neadekvátnych podkladov so zaradením pracovníkov do neprislúchajúcej kategórie rizika, resp. práce.

V prvom polroku 2015 bolo doručených na RÚVZ so sídlom v Martine 9 žiadostí na prešetrovanie podozrenia na profesionálne ochorenie, pričom vo všetkých prípadoch to boli podozrenia na ochorenie z DNJZ. V prvom polroku 2015 boli priznané 4 choroby z povolania a 1 ohrozenie chorobou z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania a 2 choroby z povolania neboli priznané.

2.2. Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1 Zdravé pracoviská

Trim Leader a.s. Košťany nad Turcom

Hlavnou výrobnou činnosťou subjektu je šitie autopoťahov pre automobilový priemysel. V organizácii je zamestnaných cca 914 pracovníkov, z celkového počtu je 742 prevažne žien na

pracovnej pozícii šička autopoťahov.

V podniku sa vyskytuje dlhodobu zvýšené množstvo profesionálnych poškodení zdravia z titulu DNJZ. Z uvedeného dôvodu zamestnávateľ prijal a postupne realizuje opatrenia na elimináciu zdravotných rizík z expozície faktorom práce a pracovného prostredia a pravidelne predkladá na RÚVZ so sídlom v Martine informácie o ich realizácii a účinnosti. V súčasnosti zamestnávateľ vykrýva nedostatok pracovných síl aj z iných regiónov Slovenska a Rumunska. Zamestnávateľ pokračuje v objektivizácii lokálnych svalových síl, ako aj celkovej fyzickej záťaže a návrhov opatrení na jej zníženie. Fyzická pracovná záťaž - dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie a pracovné polohy sú primárnou noxou vo zvýšenej neinfekčnej chorobnosti zamestnancov tohto závodu z hľadiska vplyvu práce a pracovného prostredia na zdravie pracovníkov. Frekvencia periodických PLP, napriek zaradeniu vykonávaných prác v uvedenom faktore a aj v ďalších faktoroch práce a pracovného prostredia do 2. kategórie z hľadiska zdravotných rizík, je 1 x za 2 roky. Pracovníci majú počas pracovnej zmeny zaradené povinné strečingové cvičenia. PZS navrhla ďalšie opatrenia na zníženie rizikových faktorov v pracovnom prostredí, ktoré je zamestnávateľ povinný realizovať.

Problematika karpálneho tunela ako profesionálneho ochorenia vystupuje čoraz viac do popredia. Ukazuje sa, že v podobných prevádzkach, kde nie sú k dispozícii výsledky objektivizácií, ktoré by prekračovali povolené limity, nie je dostatok reálnych nástrojov, ktoré má k dispozícii orgán verejného zdravotníctva, aby donútil zamestnávateľa napríklad reálne skrátiť expozíciu, nepovolil nadčasovú prácu, nepovolil predĺžené pracovné zmeny. Okrem toho zdravotný stav slovenskej populácie nie je optimálny (aspoň tej, ktorá je ochotná pracovať ako šič/šička v podniku na šitie autopoťahov).

Ďalšie subjekty, v ktorých sa realizujú aktivity spojené s podporou zdravia pri práci, sú aj všetky dozorované subjekty. Aktivity, spojené s riešením pracovnolekárskej problematiky v pracovnom prostredí boli a ďalej budú riešené napr. v Psychiatrickej liečebni Sučany, EUROVIA - Kameňolomy, s.r.o., UNM, resp. v ďalších subjektoch, kde to bude potrebné.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci - celoročná úloha

2.3. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Oddelenie PPLaT RÚVZ so sídlom v Martine Pilotnú štúdiu rakoviny močového mechúra nerieši.

2.4 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí

Oddelenie PPLaT RÚVZ so sídlom v Martine t. č. nerieši, máme záujem sa podieľať na plnení tohto programu.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Chránené pracoviská

V prvom polroku 2015 oddelenie PPLaT vydalo 6 rozhodnutí pre chránené pracoviská a chránené dielne v novo zriaďovaných prevádzkových priestoroch a 8 stanovísk pre chránené pracoviská a chránené dielne v zariadeniach/prevádzkach už fungujúcich na trhu práce v predchádzajúcom období.

Tu možno spomenúť nevyhnutnosť posudzovania priestorov aj inými oddeleniami RÚVZ v súlade s platnou legislatívou (v posudzovaných prevádzkach často chýba základné technicko-prevádzkové vybavenie a zázemie pre pracovníkov napr. denné miestnosti, sprchy naväzujúce na šatne, ...) v prípadoch, kedy posudkovú činnosť pre vydanie rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky vykonávajú odborní pracovníci iných oddelení RÚVZ so sídlom v Martine a oddelenie PPLaT RÚVZ so sídlom v Martine posudzovalo následne, resp. súbežne chránené pracovisko.

Bolo by nanajvýš vhodné doriešiť podmienky komplexného posudzovania chránených pracovísk na území SR do prevádzky, resp. podmienky vydávania odborných stanovísk v prípade existencie právoplatného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva na uvedenie priestorov do prevádzky. Okrem toho by bolo vhodné dohodnúť rozsah posudzovania činností a dokladov ku zriaďovaniu chráneného pracoviska, pretože pre posúdenie vhodnosti prijatia vhodnej osoby na chránené pracovisko je nutné dosiahnuť súlad medzi konkrétnym zdravotným postihnutím osoby a zdravotnými rizikami, ktoré sú, resp. budú prítomné na pracovisku. Pre pracovné zdravotné služby sú takéto činnosti (posudzovanie zdravotných rizík, vykonanie preventívnej lekárskej prehliadky) väčšinou nelukratívne, resp. pre žiadateľov sú takéto služby príliš drahé a tak orgán verejného zdravotníctva zostáva jediným, kto dokáže vhodnosť zriadenia pracoviska a umiestnenia osoby so zdravotným postihnutím posúdiť.

*V 1 prípade orgán verejného zdravotníctva nesúhlasil so zriadením chráneného pracoviska z dôvodu nedostatočného riešenia technicko-prevádzkových podmienok (chýbalo sociálno-hygienické zázemie pre pracovníkov dopravných spoločností, priestory neboli vybavené zariaďovacími predmetmi a nevyhnutnými technickými zariadeniami, a ďalšie nedostatky v súvislosti so zdravotným stavom žiadateľa (nedoporučenie ošetrojúceho lekára, a iné)) ešte pred podaním návrhu na vydanie rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky.

**V jednom prípade účastník konania vzal svoj návrh na zriadenie chráneného pracoviska späť formou písomnej žiadosti, doručenej na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine a na vydanie odborného stanoviska k zriadeniu chráneného pracoviska, nakoľko boli počas výkonu štátneho zdravotného dozoru v priestoroch zistené nedostatky, ktoré neodstránil.

Chránené pracoviská, 1. polrok 2015

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Kontrolné listy (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia a (aké, koľko)	Pozn.
	rozhodnutí	stanovísk						
Martí	6	8	12	12	0	*/**	0	0

*/** uvedené v predchádzajúcom texte

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Pokračovanie v sledovaní výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie

Úloha bola rozdelená do 3 častí:

Prvá časť zahŕňa:

Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie SR - výber cieľovej skupiny – 2 vekové kategórie mužov a žien pre ľahkú prácu v zmysle OVD SR (Vestník MZ SR čiastka 7-8/1977, číslo SOZO – 1586/1997-08 zo dňa 3. marca 1997).

- a) ľahko pracujúce ženy – vek. kat. 19 až 34 r. v počte 5
- b) ľahko pracujúce ženy – vek. kat. 35 až 54 r. v počte 5
- c) ľahko pracujúci muži – vek. kat. 19 až 34 r. v počte 5
- d) ľahko pracujúci muži – vek. kat. 35 až 59 r. v počte 5

Každý klient obdržal 1 - dňový jedálny listok, pre zhodnotenie bolo použité počítačové spracovanie v programe ALIMENTA – nadstavbová verzia, ktorý poskytol údaje o energetickom príjme, príjme základných živín – T, S, B, vitamínov, minerálnych látok, hrubej vlákniny, cholesterolu zo stravy, NaCl, príjmu tekutín v porovnaní s OVD SR.

Dotazník o životospráve

A/ spotreba potravín a pokrmov – stravovacie zvyklosti

B/ pohybová aktivita a vplyv stresu na organizmus

Dotazník poskytoval informácie o stravovacích zvyklostiach, o spotrebe pokrmov, pohybovej aktivite v zime a v lete a vplyve stresu na organizmus.

Druhá časť zahŕňa vyplnenie klinicko – somatického dotazníka klientom - poskytuje informácie o: hmotnosti, výške, BMI, WHR, Tks, Tkd,

Tretia časť zahŕňa vyplnenie záznamového listu na základe biochemického vyšetrenia.

Táto časť bola plnená v spolupráci s oddelením VkJ, pričom každému klientovi bola odobratá kapilárna krv na stanovenie lipoproteínového metabolizmu (Cchol, TGL, HDL, LDL, Glyk.). Vyšetrenie bolo uskutočnené na prístroji REFLOTRON. V I. polroku 2015 sa vyšetřilo 14 klientov.

V rámci možných výstupov z programu ALIMENTA sa pracovníci oddelenia hygieny výživy zamerali na vyhodnotenie plnenia nutričnej hodnoty stravy k platným OVD (odporúčané výživové dávky pre obyvateľstvo v Slovenskej republike uvedené vo Vestníku MZ SR č. SOZO – 1586/1997-08) v zariadeniach sociálnych služieb pre dospelých.

V I. polroku 2015 boli získané jedálne lístky v dvoch zariadeniach a to:

1. Zariadenie pre seniorov Medik M, Východná 20, 036 01 Martin,
2. Stredisko evanjelickej diakonie – diakonické centrum, Sučany.

Cieľom úlohy je zber, vyhodnotenie, porovnanie jedálnych lístkov za obdobie 1 mesiaca a dosiahnutie požadovaného výsledného nutričného zloženia a energetickej hodnoty stravy.

O plnení nutričnej hodnoty sú jednotlivé zariadenia informované a na základe výsledkov sú im odporúčané zmeny v skladbe pokrmov.

V I. polroku 2015 bola vypracovaná záverečná správa ÚVZ SR o plnení predmetnej úlohy v predchádzajúcich rokoch, na základe usmernenia z celoslovenskej porady v hygiene výživy, **RÚVZ so sídlom v Martine pokračoval pri plnení danej úlohy v I. polroku 2015** so zníženým počtom klientov (t.j. do projektu sa v rámci roku 2015 nezapojí spolu 80 klientov ale 20).

3.2 Monitoring príjmu jódu

Úloha je rozdelená do dvoch etáp, pričom v rámci prvej etapy bolo v I. polroku 2015 odobratých na laboratórne vyšetrenie 12 vzoriek kuchynskej soli.

Obsah jodidu, resp. jodičnanu draselného, bol posúdený podľa požiadavky Potravinového kódexu SR (dvadsiataštvrtá hlava - Pochutiny) aj napriek skutočnosti, že požiadavka (15 - 35 mg/kg KI) sa na vzorky vyrobené, resp. na trh uvedené v niektorých z členských štátov EU nevzťahuje. Vzhľadom nato, že pôvod soli na trhu v SR je rôzny a častokrát označený len „vyrobené v EU“ (aj v Slovenskej republike je balená jedlá soľ rôzneho pôvodu), bol v roku 2010 upravený počítačový program na vyhodnotenie monitoringu jodidácie, kde sa jedlé soli nerozdeľujú na soľ z dovozu a tuzemskej produkcie.

Z výsledkov stanovenia obsahu KI a KIO₃ vo vyšetrených vzorkách jedlej soli za I. polrok 2015 vyplýva:

- z celkového počtu 12 analyzovaných vzoriek požiadavke stanovenej Potravinovým kódexom SR na minimálny obsah KI O₃ (15 mg/kg soli) vyhoveľi 10 vzoriek, laboratórne rozborý 2 vzoriek t.č. nie sú k dispozícií,
- vyšší obsah KI ako stanovuje Potravinový kódex SR nebol zistený v žiadnej z 10-tich vzoriek, laboratórne rozborý 2 vzoriek t.č. nie sú k dispozícií,
- požiadavke Potravinového kódexu SR (15-35 mg/kg) vyhoveľo 10 vzoriek, laboratórne rozborý 2 vzoriek t.č. nie sú k dispozícií.
- Z odobratých 12 vzoriek jedlej soli bol obsah feročyanidu draselného vyšetrený vo všetkých 12-tich vzorkách, pričom 10 vyšetrených vzoriek vyhoveľo požiadavke Potravinového kódexu SR (najvyššie prípustné množstvo 20 mg/kg), laboratórne rozborý 2 vzoriek t.č. nie sú k dispozícií.
- Druhá etapa danej úlohy nebola v prvom polroku 2015 RÚVZ so sídlom v Martine realizovaná.

3.3 Bezpečnosť nanomateriáľov na báze TiO₂

Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti.

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriáľov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc. Riešiteľským pracoviskom je Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade, ktorý vykonáva laboratórne vyšetrenie a hodnotenie bezpečnosti výrobkov. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR vykonávajú odber vzoriek v zmysle stanoveného harmonogramu uvedeného vo viacročnom pláne úradnej kontroly potravín vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva na príslušný rok.

Úloha bola rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape: január 2013 - december 2015 sa realizuje príprava projektu a analýzy vzoriek. V druhej etape bude vypracovaná záverečná správa o plnení predmetnej úlohy, ktorú spracuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

Na I. polrok 2015 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, t.j. ***RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v I. polroku 2015 nepodieľal.***

3.4 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti.

Cieľom je kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Riešiteľským pracoviskom je Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade, ktorý vykonáva laboratórne vyšetrenie a hodnotenie bezpečnosti výrobkov. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR vykonávajú odber vzoriek v zmysle stanoveného harmonogramu na príslušný rok.

Úloha je rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape: január 2013 - december 2015 sa realizuje príprava projektu a analýzy vzoriek, v druhej etape: do 30. marca 2016 bude vypracovaná záverečná správa o plnení predmetnej úlohy, ktorú spracuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

Na I. polrok 2015 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, t.j. ***RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v I. polroku 2015 nepodieľal.*** Realizujú sa úradné kontroly požiadaviek (označovanie, dokumentácia) pri uvádzaní plastových obalových materiálov a plastových predmetov na trh.

3.5 Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Cieľom bola kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

Riešiteľským pracoviskom bol Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade, ktorý vykonával laboratórne vyšetrenie a hodnotenie bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR vykonávali odber vzoriek v zmysle stanoveného harmonogramu uvedeného vo viacročnom pláne úradnej kontroly potravín vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva na príslušný rok.

Na rok I. polrok 2015 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, nakoľko k 15. januáru 2015 mala byť zostavená záverečná správa, t.j. ***RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v I. polroku 2015 nepodieľal.***

3.6 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Cieľom je kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

Úloha je rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape: január 2013 - december 2015 sa realizuje príprava projektu a analýzy vzoriek, v druhej etape do 30. marca 2016 bude vypracovaná záverečná správa o plnení predmetnej úlohy, ktorú spracuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

Na I. polrok 2015 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, t.j. ***RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v I. polroku 2015 nepodieľal.***

3.7 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Cieľom bolo prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch., pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

Na rok I. polrok 2015 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, nakoľko k 15. januáru 2015 mala byť zostavená záverečná správa, t.j. ***RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v I. polroku 2015 nepodieľal.***

3.8 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Cieľom je:

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok,
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom,
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Riešiteľským pracoviskom sú jednotlivé RÚVZ v SR. Úloha je rozdelená do troch etáp, pričom v prvej etape rokov 2014 - 2015 sa realizuje odber a analýza vzoriek, v druhej etape r. 2015 sa realizuje hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov, v tretej etape - marec 2016 je plánované ukončenie programu (správa).

V rámci bezpečnosti kozmetických výrobkov a ochrany spotrebiteľov a v rámci výkonu ŠZD boli v rámci RÚVZ Martin za I. polrok 2015 realizované nasledovné úlohy:

I. etapa: 2014 - 2015 - odber a analýza vzoriek:

Cielené úlohy:

1. V mesiaci február 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, sme v rámci realizácie úlohy „Regulované látky – fluór, DEG, peroxid vodíka a konzervačné látky“ vo výrobkoch pre dospelých odobrali **3 vzorky** zubných pást v na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov.
Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov; označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Požiadavkám bezpečnosti v chemických ukazovateľoch **vyhoveli všetky vzorky**.
2. V mesiaci apríl 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, sme v rámci realizácie úlohy „Zakázané látky – ftaláty“ vo výrobkoch pre dospelých – výrobky s obsahom alkoholu (voňavky, vody po holení) odobrali **1 vzorku** voňavky na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov.
Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov; označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Požiadavkám bezpečnosti v chemických ukazovateľoch vzorka **vyhovela**.
3. V mesiaci jún 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, sme v rámci realizácie úlohy „Zakázané látky – hormóny, kortikosteroidy“ vo výrobkoch pre dospelých – výrobky proti starnutiu (anti age) pre ženy“ sme odobrali **3 vzorky** kozmetických výrobkov na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov.
Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov, označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Výsledky laboratórných vyšetrení nie sú t. č. k dispozícii.

Kontrola dodržiavania požiadaviek na tvrdenia o výrobku – článok 20 nariadenia ES č. 1223/2009, v reklame uvedenej v časopisoch, novinách, letákoch a podobne.

Na základe uvedených požiadaviek sme v mesiaci jún 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, vykonali kontrolu dodržiavania požiadaviek na tvrdenia o výrobku u **dvoch výrobkov** – jednalo sa o reklamu na internetových stránkach, tvrdenia o výrobkoch (očný gél, tekuté mydlo) boli vyhovujúce.

Kontroly na základe hlásení o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov (RAPEX):

Na základe hlásení zo systému RAPEX boli v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. odbornými pracovníkmi oddelenia hygieny výživy a hygieny životného prostredia vykonané kontroly hlásených 38 druhov nebezpečných kozmetických výrobkov, pričom v I. polroku 2015 bolo **vykonaných 103 kontrol** (83 oddelenie HV, 20 oddelenie HŽP). Kontroly boli vykonané v maloobchodných jednotkách, resp. aj v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo;

v prekontrolovaných zariadeniach sa predmetné výrobky nenachádzali ani neboli do prekontrolovaných zariadení dodané.

Kontrola informačnej zložky – článok 11 a 18 nariadenia ES č. 1223/2009:

Na základe uvedených požiadaviek sme v mesiaci jún 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, vykonali kontrolu informačnej zložky u výrobcu kozmetických výrobkov, v rámci ktorej bola skontrolovaná informačná zložka k jednému výrobku (krém s levanduľou).

Informačná zložka o výrobku obsahovala nasledovné informácie a údaje, ktoré sa v prípade potreby aktualizujú: popis kozmetického výrobku; správa o bezpečnosti konečného výrobku podľa prílohy I časť A a B nariadenia 1223/2009 (kvalitatívne a kvantitatívne zloženie výrobku; fyzikálne a chemické vlastnosti a stabilita kozmetického výrobku; mikrobiologická kvalita; nečistoty, stopové množstvo, obalový materiál; bežné a racionálne predvídateľné použitie kozmetického výrobku; expozícia účinkom kozmetického výrobku; expozícia účinkom látok; toxikologický profil látok; nežiaduce účinky a závažne nežiaduce účinky; informácie o kozmetickom výrobku; závery hodnotenia; označenie upozornení a návody na použitie; zdôvodnenie; údaje o posudzovateľovi); popis výrobného postupu a vyhlásenie o dodržaní SVP; dôkaz o deklarovanom účinku; údaje o testoch na zvieratách; notifikácia na CPNP; informačná zložka. Pri výkone ŠZD nad kozmetickými výrobkami bola odborným pracovníkom RÚVZ Martin predložená dokumentácia – „**správa o bezpečnosti kozmetického výrobku**“, ktorá obsahovala údaje: časť A – informácia o bezpečnosti kozmetického výrobku a časť B – posudzovanie bezpečnosti kozmetického výrobku a súčasne bol vyplnený dotazník na kontrolu informačnej zložky o výrobku a doplnený chýbajúcimi údajmi o kontrolovanom subjekte pre potreby RÚVZ Martin.

Pri výkone ŠZD bol vyplnený aj **dotazník kontroly dodržiavania zásad správnej výrobnéj praxe** podľa STN EN ISO 22716, ktorý bol zameraný na kontrolu personálu, objektu, zariadenia, suroviny a obalový materiál, výrobu – plnenie, konečný výrobok – skladovanie, kontrolu kvality, nezhodné výrobky, odpad, subdodávky, sťažnosti a stiahnutie výrobkov z obehu, vnútorný audit a dokumentáciu.

Na základe zistených skutočností budú údaje o výrobku, výrobcovi a dotazníky vložené do systému ICSMS.

3.9 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Cieľom je:

Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch sa realizuje nasledovne:

- u zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- kozmetické výrobky, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
- látky, ktoré sa používajú v nano forme,
- veľkosť nano častíc,
- tvrdenia používané v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť.

Riešiteľským pracoviskom sú jednotlivé RÚVZ v SR. Úloha je rozdelená do troch etáp, pričom prvá etapa bola realizovaná v roku 2013 - monitoring zodpovedných osôb, kategórií výrobkov a látok, ktoré deklarujú nano formy alebo technológie, v druhej etape 2014 bol realizovaný odber vzoriek a ich analýza v určenom laboratóriu, tretia etapa: 2015 ukončenie

projektu (31. 5. 2015 správa za SR). RÚVZ Martin sa na danej úlohe podieľal v rámci výkonu monitoringu zodpovedných osôb, kategórií výrobkov a látok, ktoré deklarujú nano formy alebo technológie.

Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách

Úloha je rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape – od januára do októbra 2013 prebiehal zber a analýza vzoriek a v druhej etape – december 2013 bola ÚVZ SR vypracovaná záverečná správa. Výstupy monitoringu spotreby vybraných prídavných látok v potravinách zhodnotil Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a budú základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období a ako preventívne opatrenie umožnia bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení.

V rámci danej úlohy bolo v I. polroku 2015 vyšetrených 20 respondentov, rozdelených na 2 vekové kategórie mužov a žien pre ľahkú, resp. strednú prácu podľa členenia fyziologických skupín uvedených v „Odporúčaných výživových dávkach obyvateľov SR“. V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba troch vybraných prídavných látok – E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany, E 960 glykosidy steviolu a dvoch aróm mentofuránu a kumarínu na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín.

Analýzou 24-hodinového dotazníka spotreby potravín/pokrmov/nápojov, ktorý zahŕňal konzumáciu potravín počas jedného dňa, boli získané údaje o predpokladanom množstve skonzumovanej prídavnej látky u dospelaj populácie, ktoré budú porovnané s jej stanoviteľným denným príjmom (ADI).

Okrem vyplnenia dotazníka jednotlivými klientmi, boli v I. polroku roku 2015 v distribučnej sieti odobraté dve vzorky potravín na stanovenie hodnoty sorbanov a na stanovenie hodnoty benzoanov (v 1 vzorke - VIVA kečup jemný bola laboratórnou analýzou v ukazovateli „kyselina sorbová“ stanovená hodnota 368,1 mg/kg; v ukazovateli „kyselina benzoová“ stanovená hodnota 165,4 mg/kg; v 1 vzorke - Ice tea denis nealkoholický nápoj s broskyňovou príchuťou bola laboratórnou analýzou v ukazovateli „kyselina sorbová“ jej prítomnosť nedokázaná; v ukazovateli „kyselina benzoová“ stanovená hodnota 150,0 mg/kg), jedna vzorka potraviny na stanovenie glykozidov steviolu (vo vzorke Kandisin stevia – stolové sladidlo na báze glykozidov steviolu bola laboratórnou analýzou stanovená hodnota 229 000 ± 32 000 mg/kg), jedna vzorka potraviny na stanovenie kumarínu (vo vzorke Dobrá vláknina – cereálne raňajky bola laboratórnou analýzou stanovená hodnota 0,914 ± 0,091 mg/kg), jedna vzorka potraviny na stanovenie mentofuránu (laboratórna analýza vzorky Drops s príchuťou mentolu a eukalyptu t.č. nie je k dispozícii).

Realizovali sme 3 mimoriadne ciele kontroly:

1. „Mimoriadna ciele kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v „ázijských reštauráciách“ v Slovenskej republike“

Dňa 09.04.2015 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

č. OHVBP KV/4185/2015/Jo, zo dňa 08.04.2015 vo veci zaslania žiadosti o vykonanie mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, vrátane kontroly epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov v „ázijských reštauráciách“ v Slovenskej republike.

V okrese Martin a Turčianske Teplice sa nachádza **6 zariadení** spoločného stravovania typu „ázijských reštaurácií“.

Pri kontrolách bolo zistené nasledovné:

- a) počet vykonaných kontrol – 6
- b) počet skontrolovaných zariadení – 6
- c) najčastejšie zisťované nedostatky – podľa bodov 1. až 10. uvedených v liste:
 1. dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami (pracovný odev, šperky): neboli zistené nedostatky;
 2. doklad o odbornej spôsobilosti zamestnancov: predložili všetci zamestnanci;
 3. doklad o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov: predložili všetci zamestnanci;
 4. pôvod tovaru (dodacie listy) – výsledovateľnosť, vedenie evidencie: neboli zistené nedostatky;
 5. dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca (vybavenie meracími prístrojmi, evidencia teplôt): neboli zistené nedostatky;
 6. manipulácia so surovinami/polotovarmi/potravinami/pokrmami (pracovné plochy, pracovné náčinie, nepovolené zmrazovanie surovín, ochrana potravín pred kontamináciou, dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca): nedostatky boli zistené v 2 zariadeniach. V jednom zo zariadení bolo zistené zamrazovanie surovín, polotovarov dodaných v chladenom stave; v druhom zariadení bolo zistené nesprávne skladovanie lahôdkárskych výrobkov vložených do vitríny obslužného pultu pri teplote +45 °C;
 7. skladovanie surovín/ polotovarov/ pokrmov (spôsob, podmienky skladovania a kontrola skladovaných potravín prevádzkovateľom, oddelené skladovanie nezlučiteľných druhov surovín a/alebo potravín použitých pri výrobe hotových pokrmov, monitoring a evidencia teplôt skladovania): v 2 zariadeniach bolo zistené nesprávne skladovanie surovín, polotovarov a pokrmov - bez prekrytia a označenia dátumu a hodiny ich prípravy alebo preloženia z originálneho balenia, uloženie surovín v pôvodnom obale, resp. v neúčelových nádobách;
 8. používanie surovín/polotovarov/potravín/pokrmov po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti: v 1 zariadení bolo zistené zamrazenie polotovaru dodaného v chladenom stave po dátume spotreby;
 9. hygienická úroveň podávania pokrmov v zariadeniach (manipulácia s pokrmami, používanie kuchynského náradia, jednorazových rukavíc, manipulácia so stolovým riadom a jeho čistota): neboli zistené nedostatky;
 10. dodržanie času podávania a teploty hotových pokrmov: neboli zistené nedostatky;
- d) počet uložených opatrení – **0**
- e) počet uložených blokových pokút/celková suma – **4 / 300,00 eur**
- f) počet uložených sankcií/celková suma – **0**
- g) počet odobraných sterov z prostredia, pracovných plôch, odevov pracovníkov a rúk pracovníkov/výsledky laboratórnej analýzy – **0 sterov**

h) počet odber vzoriek pokrmov/výsledky laboratórnej analýzy – **6 vzoriek** (výsledky laboratórnej analýzy nie sú t.č. k dispozícii)

i) **Zoznam zariadení so zistenými nedostatkami:**

Názov a adresa ZSS	Zistené nedostatky	Opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
Reštaurácia NEW BEI JING Mudroňova 24 036 01 Martin	V čase kontroly boli uložené v chladiacich zariadeniach pripravené suroviny (nakrájaná kapusta, nakrájané mäso) a hotové pokrmy (polievka) bez prekrytia, ktoré boli uskladnené v neúčelových nádobách (plastových vedrách)		Zákon č. 355/200 7 1/60 eur	0
Reštaurácia PANDA – Ázijské špeciality N Hung s.r.o. Pltníky 2, OC Tulip 036 01 Martin	V mraziacich zariadeniach bolo zistené skladovanie surového naporciovaného mäsa v mikroténových vreckách resp. mäsa v originálnom balení dodaného v chladenom stave; zamrazené mäso v originálnom balení po dátume spotreby.		Zákon č. 355/200 7 1/90 eur	0
Rýchle očerstvenie u Petra Mudroňova 16 036 01 Martin	V zariadení nebol dodržaný chladiaci reťazec uskladňovaných lahôdkárskych výrobkov (šaláty), ktoré boli podávané z obslužnej vitríny pri teplote +45 °C.		Zákon č. 355/200 7 1/60 eur	0

j) **Zoznam zariadení so zistenými opakovanými nedostatkami:**

Názov a adresa ZSS	Zistené nedostatky	Opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
Reštaurácia PANDA Slnecná 3 039 01 Turčianske Teplice	V chladiacich zariadeniach boli skladované naporciované suroviny (zelenia, bylinky) bez prekrytia a označenia dátumom a hodinou prípravy. Niektoré suroviny boli uložené v pôvodných obaloch – konzervách (slimáky, broskyňový kompót). V mraziacom zariadení boli uskladnené zamrazené šampiňóny, vanilková zmrzlina s poškodeným vrchnákom s viditeľnými známami námrazy.		Zákon č. 355/2007 7 1/90 eur	0

k) **Zoznam zariadení bez zistených nedostatkov:**

- Čínska reštaurácia NEW BEI JING, Jilemnického 47, 036 01 Martin
- Wasabi Sushi bar, M. R. Štefánika 46, 036 01 Martin

Zhodnotenie situácie z mimoriadnej kontroly:

Na základe výkonu hore uvedených kontrol možno konštatovať, že pravidelným výkonom štátneho zdravotného dozoru v predmetných prevádzkach sa situácia v prevádzkovej hygiene ako aj pri dodržiavaní zásad manipulácie so surovinami, polotovarmi, potravinami a pokrmami zlepšila oproti predchádzajúcim zisteniam z kontrol.

Za priestupok podľa § 56 ods. 1 písm. m) zákona č. 355/2007 Z. z. boli v blokovom konaní v 4 prevádzkach uložené 4 blokové pokuty v sume **300,00 eur**.

2. „Mimoriadna cieľná kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v domovoch sociálnych služieb, vrátane domovov dôchodcov, domovov špeciálnej starostlivosti, ktoré nepatria medzi zdravotnícke zariadenia v SR“

Dňa 17.04.2015 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHŽP-4300/2015, zo dňa 14.04.2015 vo veci zaslania žiadosti o vykonanie mimoriadneho cieľného ŠZD nad zariadeniami sociálnych služieb, vrátane domovov dôchodcov, domovov špeciálnej starostlivosti (charitné, hospice a pod.), ktoré nepatria medzi zdravotnícke zariadenia v SR v súčinnosti odborov hygieny výživy a hygieny životného prostredia. ŠZD v rámci hore uvedeného listu zamerať na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, vrátane kontroly epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov a na dodržiavanie

hygienických požiadaviek podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky MZ SR č. 259/2008 o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

V okrese Martin a Turčianske Teplice sa nachádza celkovo 11 zariadení sociálnych služieb, domovov dôchodcov, domovov špeciálnej starostlivosti (charitné, hospice a pod.), ktoré nepatria medzi zdravotnícke zariadenia.

Z celkového počtu boli vykonané **kontroly v 8 zariadeniach** – domovy dôchodcov, domovy špeciálnej starostlivosti a domovy sociálnych služieb. Ostatné tri zariadenia patria medzi charitatívne resp. sú spravované neziskovými organizáciami (resocializačné stredisko pre drogovovo závislých) a sú určené pre rôzne vekové skupiny klientov.

V rámci mimoriadne cielenej kontroly bolo oddelením hygieny výživy pri kontrolách zistené nasledovné:

- l) počet vykonaných kontrol – 16
- m) počet skontrolovaných zariadení – 8
- n) najčastejšie zisťované nedostatky – podľa bodov 1. až 16. uvedených v liste:
 11. schválenie prevádzkového poriadku: predložili všetky kontrolované zariadenia;
 12. dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami (pracovný odev, šperky): neboli zistené nedostatky;
 13. doklad o odbornej spôsobilosti zamestnancov: predložili všetci zamestnanci;
 14. doklad o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov: predložili všetci zamestnanci,
 15. pôvod tovaru (dodacie listy) – vysledovateľnosť, vedenie evidencie: neboli zistené nedostatky;
 16. dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca (vybavenie meracími prístrojmi, evidencia teplôt): neboli zistené nedostatky;
 17. manipulácia so surovinami/polotovarimi/potravinami/pokrmami (pracovné plochy, pracovné náčinie, nepovolené zmrazovanie surovín, ochrana potravín pred kontamináciou, dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca): neboli zistené nedostatky;
 18. skladovanie surovín/polotovarov/pokrmov (spôsob, podmienky skladovania a kontrola skladovaných potravín prevádzkovateľom, oddelené skladovanie nezlúčiteľných druhov surovín a/alebo potravín použitých pri výrobe hotových pokrmov, monitoring a evidencia teplôt skladovania): neboli zistené nedostatky;
 19. používanie surovín/polotovarov/potravín/pokrmov po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti: neboli zistené nedostatky;
 20. hygienická úroveň podávania pokrmov v zariadeniach (manipulácia s pokrmami, používanie kuchynského náradia, jednorazových rukavíc, manipulácia so stolovým riadom a jeho čistota): neboli zistené nedostatky;
 21. dodržanie času podávania a teploty hotových pokrmov: neboli zistené nedostatky;
 22. odber, uchovávanie a evidencia vzoriek hotových pokrmov: v 1 zariadení sa vykonáva s súladom s platnou legislatívou, v 7 kontrolovaných zariadeniach nebol predmetom kontroly, nakoľko sa v predmetných zariadeniach realizuje len výdaj stravy – vzorky stravy sú odoberané a uchovávané v zariadeniach spoločného stravovania, ktoré stravu pripravuje;
 23. skladovanie a odstraňovanie kuchynského biologického odpadu (sklad odpadu, spôsob odstraňovania odpadu a evidencia odstraňovania odpadu): neboli zistené nedostatky;
- o) počet uložených opatrení – 0
- p) počet uložených blokových pokút/celková suma – 0 / 0 eur
- q) počet uložených sankcií/celková suma – 0 / 0 eur

- r) kontrola splnenia priemerných hodnôt obsahu energie, bielkovín, tukov a sacharidov prostredníctvom programu Alimenta a porovnanie s platnými OVD (spracované v tabuľke č. 1 v prílohe);
 - s) výsledky laboratórnych rozborov pokrmov na obsah bielkovín, sacharidov a tukov (spracované v tabuľke č. 2 v prílohe);
14. kontrola z hľadiska splnenia priemerných hodnôt obsahu energie, bielkovín, tukov a sacharidov prostredníctvom počítačového programu Alimenta a porovnanie s platnými OVD pre obyvateľov SR - % vyjadrenia naplnenia OVD, ak nie je stanovené inak, ako sú napĺňané výživové odporúčania, či sa prihliada na fyziologické potreby klientov, kto zostavuje jedálne lístky.

V rámci tejto úlohy bolo odobratých 10 vzoriek celodennej stravy z ôsmich zariadení určených pre seniorov, z ktorých je len jedna vyvarujúca. V ostatných zariadeniach sú vytvorené podmienky pre výdaj stravy. Celodenná strava z jednotlivých zariadení je spracovaná v samostatnej prílohe v tabuľkovej forme (porovnanie s platnými OVD pre obyvateľov v SR, % vyjadrenia naplnenia OVD s prihliadnutím na fyziologické potreby klientov). Jedálne lístky zostavuje v každom takomto zariadení stravovacia komisia, ktorú tvorí zamestnanec resp. zamestnanci zariadenia a zástupca klientov. Po zostavení týždenných jedálnych lístkov sú prehodnotené špecializovaným lekárom (gastroenterológom resp. diabetológom) a potvrdené jeho pečiatkou a podpisom. Len v jednom zariadení (Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých, Banská 533/19, Turčianske Teplice) sa realizuje kontrola obsahu energie, bielkovín, tukov a cukrov podľa odporúčaných výživových dávok pre obyvateľstvo v Slovenskej republike. Výsledky sú spracované v tabuľkovej forme (Príloha č. 1).

Aritmetický priemer **energetickej hodnoty** vypočítanej na základe jedálneho lístka vyjadrený KJ sa pohyboval v rozmedzí od 6981,75 do 11 200,61
 6981,75 = (M₁- 73,49% OVD; M₂- 82,14% OVD; Ž₁- 82,14% OVD; Ž₂- 91,87% OVD);
 11 200,61 = (M₁- 117,90% OVD; M₂- 131,77% OVD; Ž₁- 131,77% OVD; Ž₂- 147,38% OVD);
 obsah **bielkovín** sa pohyboval od 47,97g do 98,27 g
 47,97 = (M₁- 77,37% OVD; M₂- 79,95% OVD; Ž₁- 95,94% OVD; Ž₂- 99,94% OVD);
 98,27 = (M₁- 158,51% OVD; M₂- 163,79% OVD; Ž₁- 196,55% OVD; Ž₂- 204,74% OVD);
 obsah **tukov** sa pohyboval od 55,21 g do 119,18 g
 55,21 = (M₁- 78,87% OVD; M₂- 92,02% OVD; Ž₁- 92,02% OVD; Ž₂- 100,38% OVD);
 119,18 = (M₁- 170,26% OVD; M₂- 198,63% OVD; Ž₁- 198,63% OVD; Ž₂- 216,69% OVD);
 obsah **sacharidov** sa pohyboval od 262,55 g do 329,32 g
 262,55 = (M₁- 75,44% OVD; M₂- 83,88% OVD; Ž₁- 81,28% OVD; Ž₂- 93,10% OVD);
 329,32 = (M₁- 94,63% OVD; M₂- 105,22% OVD; Ž₁- 101,96% OVD; Ž₂- 116,78% OVD).

Vysvetlivky:

- M₁- muži vo vekovej skupine 60 – 74 rokov
- M₂- muži vo vekovej skupine od 75 a viac rokov
- Ž₁- ženy vo vekovej skupine od 55 až 74 rokov
- Ž₂- ženy vo vekovej skupine od 75 a viac rokov.

15. námatkový odber vzoriek podávaných jedál – kompletne denné menu v počte 10 vzoriek na laboratórnu analýzu na posúdenie energetickej hodnoty a biologickej hodnoty (obsah bielkovín, tukov, sacharidov, kuchynskej soli).

V rámci tejto úlohy boli odobraté vzorky celodennej stravy z ôsmich zariadení určených pre seniorov, z ktorých je len jedna vyvarujúca. V dvoch zariadeniach boli odobraté po dve vzorky celodennej stravy. V ostatných siedmich zariadeniach sú vytvorené podmienky pre výdajne stravy. Celodenná strava z jednotlivých zariadení je spracovaná v samostatnej prílohe v tabuľkovej forme (Príloha č. 2).

Laboratórnou analýzou vzoriek celodennej stravy boli získané nasledovné hodnoty:

energetická hodnota v KJ od 7 163,20 do 9885,70;

bielkoviny v g od 52,9 do 100,6;

tuky v g od 35,1 do 96,8;

sacharidy v g od 186,2 do 323,2;

obsah kuchynskej soli v g od 2 700 do 7 500.

Porovnanie laboratórnej analýzy s OVD:

energetická hodnota

7163,20 = (M₁- 75,40% OVD; M₂- 84,27% OVD; Ž₁- 84,27% OVD; Ž₂- 94,25% OVD);

9885,70 = (M₁- 104,06% OVD; M₂- 116,30% OVD; Ž₁- 104,06% OVD; Ž₂- 130,07% OVD);

obsah bielkovín

52,9 = (M₁- 85,32% OVD; M₂- 88,17% OVD; Ž₁- 105,8% OVD; Ž₂- 110,21% OVD);

100,6 = (M₁- 162,26% OVD; M₂- 167,67% OVD; Ž₁- 201,2% OVD; Ž₂- 209,58% OVD);

obsah tukov

35,1 = (M₁- 50,14% OVD; M₂- 58,50% OVD; Ž₁- 58,50% OVD; Ž₂- 63,82% OVD);

96,8 = (M₁- 138,29% OVD; M₂- 161,33% OVD; Ž₁- 161,33% OVD; Ž₂- 176,00% OVD);

obsah sacharidov

186,2 = (M₁- 53,51% OVD; M₂- 59,49% OVD; Ž₁- 57,65% OVD; Ž₂- 66,03% OVD);

323,2 = (M₁- 92,87% OVD; M₂- 103,26% OVD; Ž₁- 100,06% OVD; Ž₂- 114,61% OVD).

Vysvetlivky:

M₁- muži vo vekovej skupine 60 – 74 rokov

M₂- muži vo vekovej skupine od 75 a viac rokov

Ž₁- ženy vo vekovej skupine od 55 až 74 rokov

Ž₂- ženy vo vekovej skupine od 75 a viac rokov.

16. kontrola zostavy jedál z jedálnych lístkov, či spĺňajú priemerné hodnoty obsahu energie, bielkovín, tukov a cukrov podľa OVD pre obyvateľov SR za časové obdobie jedného mesiaca a dodržiavanie pitného režimu.

V rámci tejto mimoriadnej cielenej kontroly sme vytypovali 4 zariadenia:

1. Domov dôchodcov, zariadenie pre seniorov, J. Mazúra 34, Martin – Ladoveň
2. Domov sociálnych služieb, zariadenie pre seniorov a špecializované zariadenie v objekte Stredisko evanjelickej diakonie, Diakonické centrum Sučany, Partizánska 25, Sučany
3. Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých, Banská 533/19, Turčianske Teplice
4. Dom ošetrovateľskej starostlivosti; Komunitné centrum sociálnych služieb – denný stacionár, zariadenie pre seniorov a zariadenie opatrovateľskej služby; Komunitné centrum sociálnych služieb – dom sociálnych služieb, špecializované zariadenie, Východná 20, Martin – Sever.

Zo 4 vytypovaných zariadení sú 3 zariadenia len s výdajňami stravy a 1 zariadenie (Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých, Banská 533/19, Turčianske Teplice) je zariadenie vyvarujúce, s vlastnou kuchyňou. V troch zariadeniach s výdajom stravy sa strava dováža od 3 rôznych dodávateľov (raňajky, obedy, večere). V jednom zariadení (Domov dôchodcov, zariadenie pre seniorov, J. Mazúra 34, Martin – Ladoveň) raňajky pripravujú pracovníčky výdajne stravy po každodennom nákupe potravín, resp. surovín. Jedálne lístky vo výdajniach stravy zostavuje zodpovedná osoba zariadenia spolu so zástupcom klientov daného zariadenia, z výberu 3 pokrmov – obedy a výberu z 2 pokrmov – večera, pričom hlavný dôraz sa kladie na pestrosť a vyváženosť stravy. Po zostavení týždenného jedálneho lístka, je prekontrolovaný a potvrdený podpisom a pečiatkou špecializovaného lekára - gastroenterológa a je odovzdaný konkrétnemu zariadeniu na jeho týždennú prípravu. V každom zariadení majú samotní klienti k dispozícii chladiace zariadenie, kde majú možnosť uskladniť svoje potraviny (mliečne výrobky, ovocie, zeleninové, ovocné príkrmy a pod.).

Zo získaných **mesačných jedálnych lístkov** sme pomocou počítačového programu Alimenta získali hodnoty obsahu energie, bielkovín, tukov a cukrov. Zostava jedál pozostáva z raňajok, desiata, obed, olovrant, večera príp. 2. večera, alebo len z raňajok, obedov, večere a 2. večere. Zo získaných výsledkov pozitívne hodnotíme príjem sacharidov a mierne zvýšený príjem bielkovín, pretože vo vyššom veku obyčajne stúpa potreba bielkovín. Vo všetkých štyroch zariadeniach negatívne hodnotíme príjem tukov zo stravy, pretože môžu byť pre seniora rizikové. Príveľa tuku v organizme zaťažuje srdce a cievy. Vysoká hmotnosť zaťažuje kĺby a kosti, čo má za následok zhoršenú pohyblivosť. V jednom zariadení bola prekročená hodnota celkovej energetickej hodnoty, čo hodnotíme záporne a prekročené hodnoty hrubej vlákniny, vitamínu C, vitamínu D a vitamínu B₁, čo hodnotíme kladne. Ďalej pozitívne hodnotíme príjem tekutín u obidvoch pohlaví v sledovaných zariadeniach, pretože príjem tekutín u seniorov zohráva veľmi významnú úlohu v organizme. Nedostatok tekutín je pre staršieho človeka veľmi nebezpečný, preto ho k pitiu musíme nabádať. Je nevyhnutné robiť to vždy, keď je veľmi teplo i napriek jeho tvrdeniu, že nie je smädný. Jasným znakom dehydratácie sú suché pery a ústa. Tá môže u staršieho človeka vyvolať kolaps organizmu, preto je nutné jeho príjem tekutín sledovať a ponúkať mu pitie aktívne napriek jeho protestom. Sú prípady, keď starší človek odmieta piť iba preto, že mu nevyhovuje častejšie chodenie na toaletu alebo má iné zdravotné problémy. Ďalším častým faktorom býva seniorova znížená pohyblivosť, kedy je pre neho návšteva toalety naozaj veľkou fyzickou záťažou. Dehydratácia je však natoľko závažným zdravotným problémom, že ho v nijakom prípade nemožno podceňovať. Vo vyššom veku môže človeku spôsobiť spolu so zahustením krvi embóliu, trombózu, zmätenosť a dokonca i poruchy vedomia. Keďže však starší ľudia nemajú veľkú potrebu pitia, ako prostriedok na kontrolu príjmu tekutín sa osvedčilo tzv.

„optické pitie“. Znamená to, že ráno seniorovi nachystáme dopredu potrebné množstvo vody na celý deň do fľaše, a tá musí byť večer prázdna. Tak sa získa najlepší prehľad o tom, či v ten deň naozaj vypil dostatok tekutín.

Z uvedených výsledkov boli sformulované odporúčania pre správny príjem základných živín - sacharidov, tukov, bielkovín, vitamínov, minerálnych látok a vody, ktoré musí potrava obsahovať, aby organizmu zabezpečila všetko, čo potrebuje. Základné živiny by mal senior prijímať vo vhodných množstvách a vo vhodnom pomere.

t) **Zoznam zariadení so zistenými nedostatkami:**

Názov a adresa ZSS	Zistené nedostatky	Opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
-	-	-	-	-

u) **Zoznam zariadení bez zistených nedostatkov:**

- Domov dôchodcov a Domov sociálnych služieb pre dospelých, Banská 533/19, 039 01 Turčianske Teplice
- Domov dôchodcov a Domov sociálnych služieb pre dospelých, J. Mazúra 34, 036 01 Martin
- Domov sociálnych služieb, Ul. Ambra Pietra 406, 036 01 Martin
- Domov sociálnych služieb a Zariadenie pre seniorov, Priehradná 9/A, 036 01 Martin – Priekopa
- Domov sociálnych služieb, zariadenie pre seniorov a špecializované zariadenie v objekte Stredisko evanjelickej diakonie, Diakonické centrum Sučany, Partizánska 25, 038 52 Sučany
- Dom Sv. Martina, Priehradka 6, 036 01 Martin
- Senior – Zariadenie pre seniorov a Dom sociálnych služieb Vrútky, Mierová ul. 2145/10, 038 61 Vrútky
- Dom ošetrovateľskej starostlivosti, Ul. Východná 20, Martin

Zhodnotenie situácie z mimoriadnej kontroly:

Na základe výkonov štátneho zdravotného dozoru v hore uvedených zariadeniach možno konštatovať, že neboli zistené nedostatky pri dodržiavaní hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie a podávanie pokrmov a nápojov, vrátane epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami.

Z hľadiska zabezpečovania kvality podávaných hotových pokrmov a nápojov v súlade s odporúčanými výživovými dávkami možno konštatovať, že len v jednom zariadení (Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých, Banská 533/19, Turčianske Teplice) sa realizuje v rámci zostavovania jedálnych lístkov kontrola obsahu energie, bielkovín, tukov a cukrov podľa odporúčaných výživových dávok pre obyvateľstvo v Slovenskej republike. Vo všetkých zariadeniach sú jednotlivé zostavené jedálne lístky posudzované špecializovaným odborným lekárom (gastroenterológom, diabetológom) s prihliadnutím na špecifické potreby klientov v zariadeniach.

Na základe vypočítaných energetických a biologických hodnôt podávaných pokrmov a nápojov a na základe laboratórnych analýz vzoriek celodennej stravy, budú o plnení nutričnej hodnoty príslušní prevádzkovatelia zariadení informovaní a v prípade nezhôd s OVD im budú odporúčané zmeny v skladbe pokrmov.

3. „Mimoriadna cieleňá kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu pokrmov v stánkoch s rýchlym občerstvením a ostatných zariadení spoločného stravovania na umelých a prírodných sezónnych kúpaliskách významných pre kúpaciu sezónu v Slovenskej republike“

Dňa 12.06.2015 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHVBPKV/5934/2015/Jo zo dňa 10.06.2015 vo veci zaslania žiadosti o vykonanie mimoriadnej cielenej kontroly, zameranej na dodržiavanie hygienických a kvalitu pokrmov v stánkoch s rýchlym občerstvením a ostatných zariadení spoločného stravovania na umelých a prírodných sezónnych kúpaliskách významných pre kúpaciu sezónu v Slovenskej republike podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z.z.“).

Pri kontrolách bolo zistené nasledovné:

- v) počet vykonaných kontrol – 10
- w) počet skontrolovaných zariadení - 10
- x) najčastejšie zisťované nedostatky – podľa bodov 1. až 12. uvedených v liste:
 1. predloženie rozhodnutia RÚVZ na prevádzkovanie zariadenia – predloženie rozhodnutia RÚVZ na prevádzkovanie zariadenia – boli predložené rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky vo všetkých zariadeniach
 2. dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami (pracovný odev, šperky) - neboli zistené nedostatky
 3. doklad o odbornej spôsobilosti zamestnancov – predložili všetci zamestnanci
 4. doklad o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov - predložili všetci zamestnanci
 5. pôvod tovaru (dodacie listy) – vysledovateľnosť, vedenie evidencie - vo všetkých zariadeniach boli predložené doklady o pôvode tovaru
 6. dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca (vybavenie meracími prístrojmi, evidencia teplôt) – neboli zistené nedostatky
 7. manipulácia so surovinami/polotovarmi/potravinami/pokrmami (pracovné plochy, pracovné náčinie, dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca) – neboli zistené nedostatky pri manipulácii so surovinami/polotovarmi/potravinami/pokrmami
 8. skladovanie surovín/polotovarov/pokrmov/pokrmov (spôsob, podmienky skladovania a kontrola skladovaných potravín prevádzkovateľom, oddelené skladovanie nezlučiteľných druhov surovín a/alebo potravín použitých pri výrobe hotových pokrmov, monitoring a evidencia teplôt skladovania) – neboli zistené nedostatky v skladovaní surovín/polotovarov/pokrmov/pokrmov
 9. používanie surovín/polotovarov/potravin/pokrmov po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti - nebolo zistené používanie potravín po dátume spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti

10. označenie predávaných hotových pokrmov, poskytnutie informácie pre spotrebiteľa o prítomnosti alergénov - neboli zistené nedostatky
11. hygienická úroveň podávania pokrmov v zariadeniach (manipulácia s pokrmami, používanie kuchynského náradia, jednorazových rukavíc - neboli zistené nedostatky
12. dodržanie času podávania a teploty hotových pokrmov – neboli zistené nedostatky
- y) počet uložených opatrení – 0
- z) počet uložených blokových pokút/celková suma: 0
- aa) počet uložených sankcií/celková suma: nebolo začaté správne konanie
- bb) Počet odobratých sterov z prostredia, pracovných plôch, odevov pracovníkov a rúk pracovníkov: 12 / výsledky zatiaľ nie sú k dispozícii
- cc) Počet odberov vzoriek pokrmov na mikrobiologické vyšetrenie: 6 / výsledky zatiaľ nie sú k dispozícii
- dd) Počet odberov vzoriek pokrmov na chemické vyšetrenie - 0
- ee) zoznam zariadení so zistenými nedostatkami: spracované do tabuľky

Zoznam zariadení so zistenými nedostatkami:

Názov a adresa zariadenia	Zistené nedostatky	Opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
-	-	-	-	-

Zhodnotenie situácie z mimoriadnej kontroly:

Na základe výkonu uvedených kontrol možno konštatovať, že neboli zistené porušenia ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. a súvisiacich predpisov z oblasti hygieny potravín, týkajúce sa prevádzkovej hygieny ako aj dodržiavania zásad manipulácie so surovinami, polotovarmi, potravinami v kontrolovaných zariadeniach.

Všetky odobraté vzorky pokrmov rýchleho občerstvenia vyhoveli v sledovaných mikrobiologických ukazovateľoch. Výsledky laboratórnej analýzy vzoriek prostredia a osobnej hygieny, ktoré boli odobraté sterovou metódou, nie sú toho času k dispozícii.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Cieľ

Zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Gestor : ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Termín ukončenia: r. 2019

Projekt je rozdelený na jednotlivé etapy riešenia :

- I. etapa - rok 2015 - návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu.
- II. etapa - rok 2016 - celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu v skupine 90 detí spolu v rámci 3., 4. a 5. ročníkov vybraných základných škôl na Slovensku, priebežné zadávanie údajov z dotazníkov do masky v exceli, štatistické spracovanie získaných údajov na ÚVZ SR (*Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2015 a na ďalšie roky*)
- III. etapa - rok 2017 - celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu v skupine 120 detí spolu v rámci 6., 7., 8. a 9. ročníkov vybraných základných škôl na Slovensku, priebežné zadávanie údajov z dotazníkov do masky v exceli, štatistické spracovanie získaných údajov na ÚVZ SR.
- IV. etapa - rok 2018 - celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu v skupine 90 študentov spolu v rámci 1., 2. a 3. ročníkov vybraných stredných škôl na Slovensku, priebežné zadávanie údajov z dotazníkov do masky v exceli, štatistické spracovanie získaných údajov na ÚVZ SR
- V. etapa - rok 2019 - spracovanie záverečnej správy z jednotlivých etáp - spracovanie záverečnej správy z jednotlivých etáp prieskumu s realizačnými výstupmi - záverečná správa (na základe výsledkov prieskumu zhodnotiť situácia na úseku stravovania detí a mládeže s vybraným typom ochorení a sústrediť sa na plošnú propagáciu vhodnosti stravovania v školských stravovacích zariadeniach aj u týchto detí, podpora spolupráce s metodičkami školského stravovania, v spolupráci s odborními podpory zdravia zvýšiť edukáciu rodičov detí so zdravotným postihnutím v zmysle využívania zdravého diétneho stravovania v zariadeniach spoločného stravovania.

V roku 2015 RÚVZ so sídlom v Martine projekt nerealizuje z dôvodu, že sa prebieha I. etapa projektu t.j. návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestor : Ministerstvo zdravotníctva – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská : ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Termín ukončenia : priebežne podľa požiadaviek gestora

Na základe usmernenia ÚVZ SR bol projekt realizovaný v termíne od v termíne od 23.03.2015 do 02.04.2015. Do projektu bola zaradená jedna stredná škola (Stredná odborná škola obchodu a služieb, Martin) a prieskumu sa zúčastnilo 92 študentov. Účasť respondentov na projekte bola dobrovoľná a prísne anonymná. Každý respondent vyplnil dotazník, vložili do obálky a zalepil ju. Anketár vyplnil priložený formulár „Hlásenie za triedu“ a spolu s vyplnenými dotazníkmi boli zozbierané údaje zaslané na ÚVZ SR k celoslovenskému vyhodnoteniu.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR

Termín ukončenia: r. 2017

V súvislosti so schválenými programami a projektmi úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2014 a na ďalšie roky bola vypracovaná metodika na riešenie tohto projektu. Tento projekt nadväzuje na výsledky získané predchádzajúcim prieskumom a je

v súlade s vytýčenými prioritnými oblasťami pre odbor hygieny detí a mládeže na toto obdobie. Projekt je realizovaný v jednotlivých etapách : rok 2014 - návrh projektu, vypracovanie jeho metodiky a dotazníkov, realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3 - 6 ročných detí, rok 2015 - realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7 - 10 ročných detí, rok 2016 - realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11- 14 ročných detí, 2017 - celkové vyhodnotenie projektu a príprava záverečnej správy, vypracovanie intervenčných opatrení, zameraných na zníženie detskej úrazovosti.

V 1.polroku 2015 odborní pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže zabezpečili realizáciu II. etapy projektu. Projekt sa realizoval v 2 základných školách, 1 mestská – ZŠ s MŠ Hurbanova, Martin a 1 vidiecka ZŠ Košťany nad Turcom. Celkovo sa prieskumu zúčastnilo 60 respondentov vekovej skupiny 7 - 10 ročných detí. Vyplnené dotazníky boli spracované do masky v programe Excel a zaslané na ďalšie spracovanie na ÚVZ SR.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Cieľ

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Gestor : RÚVZ so sídlom vo Zvolení, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Spoluriešiteľ : MŠVVaŠ SR

Termín ukončenia: r. 2016

Úloha je rozdelená do troch etáp. V roku 2013 v termíne od 02.04.2013 do 22.04.2013 sa realizovala I. etapa, ktorá bola vykonaná na základe usmernenia ÚVZ SR „Vykonanie mimoriadnej cieľovej kontroly zameranej na dodržiavanie legislatívnych požiadaviek, týkajúcich sa priestorov, určených na výučbu telesnej výchovy na základných a stredných školách v Slovenskej republike“, ktorá bude nadväzovať na plánovanú realizáciu projektu „Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV“, ktorý vyplýva z plnenia Národného programu prevencie obezity a bolo potrebné okrem získania údajov dotazníkovým prieskumom, zmonitorovať hygienický stav priestorov, určených na výučbu telesnej výchovy na základných a stredných školách, vrátane vonkajších telovýchovných plôch, z hľadiska dodržiavania požiadaviek príslušnej legislatívy, ustanovení vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež.

II. etapa bola realizovaná na základe listu ÚVZ SR č. HDM/2765/5396/2014, zo dňa 17.03.2014, vo veci vykonania mimoriadnej cieľovej kontroly zameranej na pedagogický proces

na hodinách telesnej výchovy na základných školách, v súvislosti s plnením úloh v rámci prioritných oblastí na úseku hygieny detí a mládeže, ako aj v zmysle naplňovania úloh EÚ akčného plánu detskej obezity na roky 2014 – 2020 a zefektívnenia výkonu cieleného zdravotného dozoru pre vytvorenie predpokladov na zlepšenie životných podmienok detí a mládeže.

V roku 2015 RÚVZ so sídlom v Martine projekt nerealizuje, získané údaje v rámci Slovenskej republiky sú spracované gestormi projektu z ktorých bude spracovaná záverečná správa s realizačnými výstupmi.

Iné programy a projekty realizované v spolupráci s odborom HDM pri RÚVZ so sídlom v Žilina :

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska (Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia)

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Gestor ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská : ÚVZ SR, ďalšie RÚVZ v sídle krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR

Termín ukončenia: 31.12.2016

Zámerom tejto úlohy je zúročenie personálnych a technických kapacít a skúseností získaných realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE pri sledovaní kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska ako nástroja pre overovanie a ďalšie rozvíjanie environmentálno-zdravotných indikátorov špecificky určených na zisťovanie pokroku pri plnení CEHAPE. Metodika preverená realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE, do riešenia ktorých bol ÚVZ SR zapojený, umožňuje sledovať kvalitu vnútorného ovzdušia škôl prostredníctvom vybraných chemických (CO₂, prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀), fyzikálnych (teplota, relatívna vlhkosť) a biologických (alergény, plesne) faktorov prístrojovou technikou a prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Dotazníky vďaka ich širokému zameraniu slúžia zároveň aj na odhaľovanie možných vonkajších i vnútorných príčin zhoršovania kvality ovzdušia v školách. Získané poznatky sú následne využité pri tvorbe nových politík v oblasti prevencie vzniku alergických a respiračných ochorení u detí, akými sú napr. astma či bronchitída a zároveň aj tvorbu všeobecných a prípadne aj konkrétnych odporúčaní pre manažment škôl zameraných na zlepšovanie kvality prostredia v školských triedach.

Projekt je rozdelený do jednotlivých etáp :

- I.etapa - rok 2013 – vypracovanie pilotného projektu zameraného na sledovanie kvality ovzdušia v slovenských školách (vytvorenie riadiacej jednotky pre koordinovanie projektu, výber lokalít pre realizáciu projektu, resp. zapojených RÚVZ, vytipovanie a kontaktovanie škôl, príprava dokumentov pre komunikáciu so školami, príprava dotazníkov), príprava metodiky pre prácu v teréne.
- II.etapa - rok 2014 - finalizácia metodiky pre prácu v teréne, príprava laboratórií na prácu s prístrojovou technikou (zapožičanie prístrojov, inštruktáž k ich obsluhu), tlač dotazníkov, realizácia terénnej časti pilotného projektu (meranie vybraných parametrov ovzdušia v školách, zber údajov prostredníctvom dotazníkov) vo vykurovacom období (január - marec 2014, november - december 2014), spracovanie údajových databáz.
- III.etapa - rok 2015 – pokračovanie v terénnej časti projektu (január – marec 2015), spracovanie údajových databáz, analýza získaných údajov.
- IV.etapa - rok 2016 – vyhodnotenie výsledkov, formulácia záverov a odporúčaní, vypracovanie záverečnej správy, publikovanie výsledkov a záverov verejnosti a zástupcom škôl.

V 1.polroku 2015 odborní pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže zabezpečili realizáciu III. etapy projektu. Projekt sa realizoval vo vykurovacom období v I.Q roku 2015 v 2 základných školách (1 mestská – ZŠ, P. Mudroňa, Martin a 1 vidiecka ZŠ Sučany). Dotazníkového prieskumu sa zúčastnili žiaci vekovej skupiny 9 – 12 rokov (z každej ZŠ 3 triedy s minimálnym počtom 25 žiakov v jednej triede), ich rodičia, učitelia školy (10 respondentov), zodpovední zástupcovia za prevádzkovateľa ZŠ. Vyplnené dotazníky boli spracované do masky v programe Excel a zaslané na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v Žiline.

Realizovali sme 3 mimoriadne ciele kontroly :

1. Mimoriadna cieľná kontrola „Kontrola mäsa v školských stravovacích zariadeniach“
2. Mimoriadna cieľná kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež v Slovenskej republike
3. Mimoriadna cieľná kontrola „ Výkon cieľného ŠZD v bufetoch, automatoch a iných formách ambulantného predaja, zriadených v rámci zariadení pre deti a mládež “

1. Mimoriadna cieľná kontrola „ Kontrola mäsa v školských stravovacích zariadeniach“

Dňa 02.02.2015 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list č. HDM/2123/3182/2015, zo dňa 29.01.2015, vo veci riadenia, kontroly a koordinácie výkonu štátnej správy, so žiadosťou o vykonanie mimoriadnej kontroly v školských stravovacích zariadeniach so zameraním na kontrolu hygieny, označovania a vysledovateľnosti mäsa používaného na prípravu hotových pokrmov. Pri kontrole bolo potrebné brať do úvahy aj iné zistené hygienické nedostatky v kontrolovanej prevádzke (najmä podmienky skladovania mäsa, vrátane spoločného skladovania nezlučiteľných potravín, nepovolené

zmrazovanie mäsa, dodržiavanie osobnej a prevádzkovej hygieny) a výsledky z poslednej kontroly tohto zariadenia z roku 2014.

Odborní pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Martine vykonali v okresoch Martin a Turčianske Teplice v termíne od 23.02. do 16.03.2015 nasledovné :

Počet vykonaných kontrol : 37 kontrol

Počet skontrolovaných zariadení : 37 zariadení školského stravovania

Najčastejšie zistenia :

ŠJ pri SOŠO a S, Stavbárska Martin – hovädzie mäso predné bez kosti – chladené , dodávateľ Bidvest Slovakia s.r.o., ul. Piešťanská 2321/71, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, krajina pôvodu Poľsko, nájdené v mraziacom zariadení zmrazené v množstve 4,26 kg v celkovej sume 22,15 eur, vyradené z použitia na ľudský konzum

Iné zistenia :

ŠJ pri Gymnáziu V.P.Tótha, Martin :

- v umyvárni čierneho riadu výskyt plesne v rohu na stene a strope a olupovanie omietky na strope,
- opotrebovaný, poškodený smaltovaný riad.

ŠJ pri SOŠO a S, Stavbárska Martin :

- nekompletné vedenie evidencie systému HACCP,
- nekompletné odkladanie vzoriek hotových pokrmov,
- zelenina (nakrájané šampiňóny, hľiva, petržlen) v množstve 2,5 kg a mäsový výrobok – šunka v množstve 0,5 kg v celkovej sume 11,27 eur, nájdené v mraziacom zariadení zamrazené, vyradené z použitia na ľudský konzum.

Potraviny vyradené z použitia na ľudský konzum boli zlikvidované spoločne s kuchynským odpadom kategórie 3, o likvidácii vyradených druhov potravín bol predložený doklad – Protokol o poškodení, zničení a strate zásob zo dňa 16.03.2015.

Počet uložených opatrení – uviesť presne aké : 5 opatrení

- zákaz zamrazovania potravín, ktoré boli dodané do prevádzky ako potraviny nemrazené,
- zabezpečiť vedenie evidencie v súlade s vypracovaným systémom HACCP,
- zabezpečiť kompletne odkladanie vzoriek hotových pokrmov,
- zabezpečiť výmenu opotrebovaného smaltovaného riadu,
- v miestnosti kuchyne zabezpečiť opravu poškodených stien a stropu a odstrániť plesň v rohu miestnosti.

Počet uložených blokovaných pokút/ celková suma : 2 blokované pokuty/60 €

Počet uložených sankcií/celková suma : 0

Tabuľka č. 1 Zoznam zariadení so zistenými nedostatkami

Názov a adresa ZSS	Zistené nedostatky	opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
ŠJ pri Gymnázium V.P.Tótha, Martin	v umyvárni čierneho riadu výskyt plesne v rohu na stene a strope a olupovanie omietky na strope, opotrebovaný, poškodený smaltovaný riad	zabezpečiť opravu poškodených stien a stropu a odstrániť pleseň v rohu miestnosti zabezpečiť výmenu opotrebovaného smaltovaného riadu	-	-
ŠJ pri SOŠOaS, Stavbárska Martin	hovädzie mäso predné bez kosti chladené, dodáv. Bidvest Slovakia s.r.o., ul. Piešťanská 2321/71, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, krajina pôvodu Poľsko, nájdené v mraziacom zariadení zmrazené v množstve 4,26 kg v celkovej sume 22,15 eur, zelenina (nakrájané šampiňóny, hliva, petržlen) v množstve 2,5 kg a mäsový výrobok – šunka v množstve 0,5 kg v celkovej sume 11,27 eur, nájdené v mraziacom zariadení zamrazené, nekompletné vedenie evidencie systému HACCP, nekompletné odkladanie vzoriek hotových pokrmov	vyraďené z použitia na ľudský konzum, predložiť doklad o spôsobe likvidácie, zákaz zamrazovania potravín, ktoré boli dodané do prevádzky ako potraviny nemrazené, vyraďené z použitia na ľudský konzum, predložiť doklad o spôsobe likvidácie, zákaz zamrazovania potravín, ktoré boli dodané do prevádzky ako potraviny nemrazené, zabezpečiť vedenie evidencie v súlade s vypracovaným systémom HACCP, zabezpečiť kompletne odkladanie vzoriek hotových pokrmov	2/60 €	-

2. Mimoriadna cielená kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež v Slovenskej republike

Na základe požiadavky vyplývajúcej z pracovnej porady regionálnych hygienikov RÚVZ v SR, konanej v dňoch 29.04. – 30.04.2015 v Stropkove, zasielam podklady k bodu č. Ad5 „Mimoriadna cielená kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek

v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež v Slovenskej republike“. Mimoriadna cielená úloha bola realizovaná na základe listu doručeného elektronickou poštou list č. HDM/8821/26278/2014, zo dňa 19.11.2014 a realizovala sa z dôvodu opakovanej medializácie a sťažnosti na hygienickú úroveň ubytovacích zariadení pri stredných a vysokých školách zo strany verejnosti. Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný na dodržiavanie ustanovení vyhlášky MZ SR č. 259/2008 o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. Odborní pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Martine vykonali v okresoch Martin a Turčianske Teplice v termíne od 01.12.2014 do 12.12.2014. Z výkonu štátneho zdravotného dozoru vo 8 prekontrolovaných zariadeniach vyplynuli nasledovné opatrenia :

1. dodržiavať stanovenú kapacitu ubytovacieho zariadenia (1 zariadenie),
2. zabezpečiť vybavenie izieb príslušným nábytkom (zodpovedajúce vybavenie v súlade s vyhláškou MZ SR č. 259/2008 Z.z.),
3. zabezpečiť účinné vetranie v priestoroch spŕch a WC (2 zariadenia),
4. zabezpečiť opravu poškodenej podlahovej krytiny (1 zariadenie),
5. zabezpečiť výmenu opotrebovaného a poškodeného nábytku a doplniť vybavenie izieb chýbajúcim nábytkom (2 zariadenia),
6. zabezpečiť výmenu opotrebovaných a poškodených okien (3 zariadenia),
7. zabezpečiť opravu poškodenej strechy (1 zariadenie).

Opatrenie bod č. 1 – problematika je riešená dlhodobo, z dôvodu vyhovenia žiadosti študentov o ubytovanie dochádza k nedodržiavaniu m² na jedného ubytovaného na izbe (väčšinou zvýšenie počtu ubytovaných - na 1 izbu o jednu osobu).

Opatrenie bod č.2 - problematika nedostatočného vybavenia izieb príslušným nábytkom pretrváva dlhodobo z dôvodu, že prevádzkovatelia akceptujú študentom vybaviť si izby podľa vlastných požiadaviek (prinesenie si nábytku z domu, tak aby študent mal vytvorené domáce prostredie v ubytovni) a z toho dôvodu chýbajú v izbách stoly a stoličky, nočné stolíky pre každého žiaka.

Uložené opatrenia v bodoch č. 3 - 7 sú technického charakteru, opatrenia sú realizované priebežne (rozdelené do jednotlivých etáp), podľa pridelených finančných príspevkov od zriaďovateľa.

V okresoch Martin a Turčianske Teplice je situácia v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež na primeranej úrovni a prevádzkovatelia zariadení poskytujú ubytovaným študentom služby, ktoré výchovným programom nadväzujú na výchovno-vzdelávaciu činnosť školy v čase mimo vyučovania, vytvárajú podmienky pre uspokojovanie individuálnych potrieb a záujmov žiakov prostredníctvom mimoškolských aktivít. Poskytujú študentom celodenné stravovanie v školských jedálňach, ktoré sú súčasťou ubytovacieho zariadenia.

3. Mimoriadna cielená kontrola „ Výkon cieleného ŠZD v bufetoch, automatoch a iných formách ambulatného predaja, zriadených v rámci zariadení pre deti a mládež “

Dňa 21.04.2015 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list č. HDM/4546/11830/2015, zo dňa 20.04.2015, vo veci riadenia, kontroly a koordinácie výkonu štátnej správy, so žiadosťou o vykonanie mimoriadnej kontroly v bufetoch, automatoch a iných formách ambulatného predaja, zriadených v rámci zariadení pre deti a mládež. Odborní pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Martine vykonali v okresoch Martin a Turčianske Teplice v termíne od 04.05. do 15.05.2015 nasledovné :

Počet vykonaných kontrol : 23 kontrol

Počet skontrolovaných zariadení: 20 zariadení z toho 16 bufetov (3 bufety sa zabezpečujú výrobu lahôdkarských výrobkov) a 4 predajné automaty.

Najčastejšie zisťované nedostatky :

1. Kontrola dokumentácie – **0 porušení**,
2. Dodržiavanie hygienických požiadaviek (umiestnenie, konštrukcia, udržiavanie čistoty a stavu údržby – pre zabránenie rizika kontaminácie hmyzom a pod.), kontrolu zariadení pre dodržiavanie osobnej hygieny (vrátane zariadení na hygienické umývanie rúk a osušenie rúk, hygienických sociálnych zariadení a zariadení na prezliekanie) – **0 porušení**,
3. Zásobovanie pitnou vodou – **0 porušení**,
4. Dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami (pracovný odev, šperky) – **0 porušení**,
5. Doklad o odbornej spôsobilosti – **0 porušení**,
6. Doklad o zdravotnej spôsobilosti – **0 porušení**,
7. Dodržiavanie obmedzenia sortimentu v zmysle vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z.z.) – **2 porušenia** (Bufet pri ZŠ s MŠ, Hurbanova Martin – svojvoľné rozšírenie sortimentu o výrobu fornetti, Bufet pri BGMH Sučany – predaj nápojov s obsahom kofeínu /kávové nápoje v plechovkách v počte 22 ks stiahnuté z predaja)
8. Pôvod tovaru (dodacie listy), výsledovateľnosť, vedenie evidencie – **0 porušení**,
9. Dodržiavanie HACCP (v prípade lahôdkarských výrobkov) – **3 porušenie** (Bufet pri SŠ Turč.Teplice– lahôdkarské výrobky z vlastnej výroby predávané v 2 bufetoch bez označenia na obale, potraviny na výrobu bagiet bez označenia dátumu a hodiny nakrájania surovín),
10. manipulácia so surovinami/polotovarmi/potravinami/pokrmami, skladovanie surovín/polotovarov/ potravín/pokrmov (spôsob, podmienky skladovania a kontrola skladovaných potravín prevádzkovateľom, oddelené skladovanie nezlúčiteľných druhov surovín a/alebo potravín použitých pri výrobe hotových pokrmov, monitoring a evidencia teplôt skladovania) – **2 porušenie** – (Bufet pri SŠ Turčianske Teplice skladovanie bagiet v nefunkčnom chladiacom zariadení, Bufet pri SOŠO a S, Stavbárska Martin – pečivo skladované voľne na pulte bez prekrytia)
11. používanie surovín/polotovarov/potravín/pokrmov po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti – **0 porušení**
12. spôsob zabezpečenia hygienickej likvidácie odpadu - **3 porušenia** (Bufet pri BGMH Sučany, Bufet pri SOŠOaS Martin, Bufet pri SŠ Turčianske Teplice nebol zabezpečený vhodný spôsob likvidácie odpadu v súlade s požiadavkami platnej legislatívy)

Počet uložených opatrení – uviesť presne aké : 10 opatrení

- pri predaji dodržiavať obmedzenia sortimentu v zmysle vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z.z.,
- zabezpečiť vhodný spôsob skladovania bagiet v chladiacom zariadení,
- zabezpečiť skladovanie nebalených výrobkov vhodným spôsobom tak, aby boli chránené proti kontaminácií, poveternostným vplyvom a kontaktu so spotrebiteľom,
- zabezpečiť označovanie lahôdkarských výrobkov v súlade s požiadavkami platnej legislatívy,
- zabezpečiť označovanie otvorených druhov potravín dátumom a hodinou otvorenia a uchovávať ich pôvodný obal,
- riešiť vhodný spôsob zabezpečenia likvidácie odpadu kategórie 3.

Počet uložených blokových pokút/ celková suma : 2 blokové pokuty/120 €

Počet uložených sankcií/celková suma : 0

Tabuľka č. 1 Zoznam zariadení so zistenými nedostatkami

Názov a adresa ZSS	Zistené nedostatky	opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
Bufet pri ZŠs MŠ, Hurbanova, MT	svojvoľné rozšírenie sortimentu o výrobu fornetti	pri predaji dodržiavať obmedzenia sortimentu v zmysle vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z.z.	-	-
Bufet pri SOŠO a S, Stavbárska Martin	pečivo skladované voľne na pulte bez prekrytia	zabezpečiť skladovanie nebalených výrobkov vhodným spôsobom tak, aby boli chránené proti kontaminácií, poveternostným vplyvom a kontaktu so spotrebiteľom,	-	-
Bufet pri BGMH Sučany	predaj nápojov s obsahom kofeínu /kávové nápoje v plechovkách v počte 22 ks stiahnuté z predaja nebol zabezpečený vhodný spôsob likvidácie odpadu v súlade s požiadavkami platnej legislatívy	pri predaji dodržiavať obmedzenia sortimentu v zmysle vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z.z. riešiť vhodný spôsob zabezpečenia likvidácie odpadu kategórie 3	1/30 €	-
Bufet pri SŠ Turčianske Teplice	lahôdkarské výrobky z vlastnej výroby predávané v 2 bufetoch bez označenia na obale, potraviny na výrobu bagiet bez označenia dátumu a hodiny nakrájania surovín skladovanie bagiet v nefunkčnom chladiacom zariadení nebol zabezpečený vhodný spôsob likvidácie odpadu v súlade s požiadavkami platnej legislatívy	zabezpečiť označovanie lahôdkarských výrobkov v súlade s požiadavkami platnej legislatívy, zabezpečiť označovanie otvorených druhov potravín dátumom a hodinou otvorenia a uchovávať ich pôvodný obal, zabezpečiť vhodný spôsob skladovania bagiet v chladiacom zariadení riešiť vhodný spôsob zabezpečenia likvidácie odpadu kategórie 3	1/90 €	

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program SR (NIP SR)SR

Zabezpečenie Národného imunizačného programu s cieľom udržania pravidelného povinného očkovania je jednou z priorít pre rok 2015. Oddelenie epidemiológie poskytuje telefonicky, písomne a v rámci „Poradne očkovania“ usmernenia v oblasti povinného, odporúčaného očkovania a očkovania do zahraničia. V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované prednášky o očkovaní určené pre zdravotníckych pracovníkov a študentov.

Aktuálne informácie týkajúce sa výskytu infekčných ochorení, ako aj informácií o prevencii voči nim sú pravidelne uverejňované na web stránke a nástenkách úradu.

V roku 2015 k 30.6.2015 bolo nahlásených 19 odmietnutí povinného očkovania, celkovo 177 odmietnutí.

V rámci plnenia toho programu sa vychádzalo z jeho anotácie a postupovali sme v súlade s navrhnutými etapami riešenia.

Ad Realizácia vlastného očkovania:

- v rámci tejto etapy odborní pracovníci odd. epidemiológie:
 - o usmerňovali lekárov prvého kontaktu pre deti i dospelých v problematike pravidelného povinného i odporúčaného očkovanie v rámci NIP,
 - o informovali o očkovacom kalendári na rok 2015 a vysvetľovali jeho význam, odborne zdôvodňovali a rozširovali informácie medzi zdravotníckymi pracovníkmi i laickou verejnosťou,
 - o aktuálne informovali o novej kategorizácii vakcín pre očkujúcich lekárov prvého kontaktu,
 - o poskytovali konzultácie v rámci okresu týkajúce sa špecifických problémov v súvislosti s očkovaním, očkovaním pred cestou do zahraničia - počet konzultácií 214 (18 osobne, 196 telefonicky),
 - o poskytovali konzultácie na regionálnej a národnej úrovni – problematika očkovacích látok, kategorizácie vakcín, odborné stanoviská,
 - o aktívna účasť na úprave a zmenách Národného imunizačného programu SR (Pracovná skupina pre imunizáciu), kategorizáciu vakcín (v Kategorizačnej komisii MZ SR a Pracovnej skupine J07 pre kategorizáciu vakcín),
 - o realizovali kontroly očkovania proti chrípke a pneumokokom v zariadeniach sociálnej starostlivosti, KI a reakcie po očkovaní danými vakcínami,

Ad Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2015:

- metodická a konzultačná pomoc pri návrhu a príprave zmien v očkovacom kalendári SR platnom od 1.1.2015,
- metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom pri odporúčaných očkovaníach proti:
 - o rotavírusovým infekciám u dojčiat
 - o varicelle
 - o sezónnej chrípke a pneumokokom
 - o meningokokom

- kliešťovej encefalitíde
- pri:
 - doplnení chýbajúcich očkovaní detí v rámci povinného očkovania
 - zmena očkovacieho kalendára detí

Ad Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

- v rámci tejto surveillance odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:
 - epidemiologické vyšetovanie všetkých pravdepodobných ochorení preventabilných očkovaním, odbery vzoriek a zabezpečenie laboratórnych vyšetrení v rámci diferencálnej diagnostiky:
 - počet odobratých vzoriek a laboratórnych vyšetrení
 - u ochorení preventabilných očkovaním : 2 (pertussis)
 - u ochorení na sezónnu chrípku : 12
 - informovanosť lekárov prvého kontaktu o výskyte týchto ochorení a príslušných opatreniach v ohniskách nákazy,
 - priebežné konzultácie lekárov a laickej verejnosti v problematike ochorení preventabilných očkovaním,
 - odborné prednášky v problematike očkovania proti ochoreniam preventabilným očkovaním, proti sezónnej a pandemickej chrípke na:
 - medzinárodnej úrovni
 - celoslovenskej úrovni
 - na regionálnej a lokálnej úrovni

Ad Manažment očkovania:

- odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili v okresoch Martin a Turčianske Teplice:
 - včasnú a dostatočnú informovanosť zdravotníckych pracovníkov, ktorí vykonávajú očkovanie, o zmenách a novinkách v oblasti vakcinológie,
 - kontrola chladového reťazca vakcín na pediatrických ambulanciách okresov Martin, Turčianske Teplice ,
 - kontrolu dodržovania štandardných postupov pri manipulácii, skladovaní a aplikácii vakcín v počte 2,
- podklady a podnety pre zasadania Pracovnej skupiny pre imunizáciu ÚVZ SR (prof. Hudečková – podpredseda PSPI)
- podklady pre zasadanie Pracovnej skupiny J07 pre kategorizáciu vakcín (predseda prof. Hudečková)
- podklady pre kategorizáciu vakcín, zmeny indikačných a preskripčných obmedzení vakcín (HPV vakcíny - Silgard, Cervarix, Prevenar 13 pre dospelých, Hexacima 6-valentná kombinovaná vakcína, rotavírusová a meningokoková vakcína, Tetavax, Alteana – prevencia po úrazoch),
- účasť na zasadaní PSPI ÚVZ SR – x (prof.Hudečková)
- účasť na zasadaní Kategoroizačnej komisie - x (prof.Hudečková).

Ad Kontrola očkovania:

- odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili v okresoch Martin a Turčianske Teplice:
 - priebežnú kontrola zaočkovanosti v okresoch Martin a Turčianske Teplice,
 - kontrola evidencie o očkovaní sa uskutoční v mesiaci september 2015.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie vykonali:

- pravidelne mesačné analýzy v regióne Turiec (okresy Martin a Turčianske Teplice),
- analýzy epidemických výskytov v rámci mesačných analýz,
- analýzy chrípky a chrípke podobných ochorení.

Pri realizácii surveillance infekčných ochorení pracovníci oddelenia epidemiológie spolupracovali s:

- lekármi primárneho kontaktu pre deti a pre dospelých (spolupráca s pediatriami je už tradične na vyššej úrovni)
- Klinikou infektológie a cestovnej medicíny UNM – u hospitalizovaných pacientov s infekčnými ochoreniami pacientov ambulantne vyšetrených a ošetrovaných,
- Klinikou biochémie s.r.o, mikrobiológiou Martin
- Oddelením mikrobiológie a NRC - RÚVZ Banská Bystrica,
- vedením ZŠ a SŠ v čase zvýšeného výskytu chrípky a chrípke podobných ochorení (denné hlásenie z jednotlivých škôl v okr. Martin a Turčianske Teplice),
- Neurologickou klinikou, Klinikou detí a dorastu, Klinikou anesteziológie a intenzívnej medicíny UNM a Klinikou infektológie a cestovnej medicíny – pri surveillance akútnych chabých obrn,
- jednotlivými lôžkovými oddeleniami v rámci epidemiologického vyšetřovania pri vzniku a hlásení nozokomiálnych nákaz.

V rámci edukácie obyvateľstva regiónu Turiec v problematike prenosných nákaz sme spolupracovali s televíziou TURIEC a televíziou Martin TV, regionálnym týždenníkom „. My - turčianske noviny“.

Iné aktivity:

- konzultácie k povinnému, odporúčanému a individuálnemu očkovaníu (celkový počet 214),
- informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii v regióne Turiec (celkový počet 4x),
- odborné prednášky o očkovaní pre odbornú verejnosť – ... x,
- Európsky týždeň imunizácie 2015, (aktívna účasť na tlačovej besede ÚVZ SR)
- vzdelávanie zdravotných sestier v problematike vakcinológie

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- plynulú prevádzku programu EPIS,
- jeho využívanie pre sporadické prípady prenosných ochorení ako aj pre epidemické výskyty,
- v programe EPIS sa plne využíval systém rýchleho varovania, najmä v súvislosti s vyšším výskytom akútnych respiračných ochorení a chrípky,
- kontrola údajov zadaných do databázy EPIS na celoslovenskej úrovni - časť ochorenia preventabilné očkovaním (prof. Hudečková zabezpečuje),
- od 1.1.2015 do 30.06. 2015 – bolo hlásených a zaznamenaných do EPISu celkovo 683 prípadov prenosných ochorení hlásených za okres Martin 616 a za okres Turčianske Teplice 67 prípadov.

6.4. Nozokomiálne nákazy

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- manažment a koordinovaný postup pri sledovaní a riešení závažných nozokomiálnych nákaz v UN Martin v spolupráci s pracovníkmi príslušných oddelení,
- kvalitnú surveillance nozokomiálnych nákaz,
- pravidelné kontroly HER a BOT v rámci zdravotníckych zariadení (UNM Martin, neštátne zdravotnícke zariadenia),
- pokračovanie európskeho projektu IPSE (Improving Patient Safety in Europe), konkrétne pracovného balíka HELICS (Hospital in Europe Link for Infection Control and Surveillance):
 - o incidenčné sledovanie nozokomiálnych nákaz - zber údajov je vykonávaný na základe dobrovoľnej spolupráce s lekármi KAIM UNM Martin s následným spracovaním dotazníkov v programe HELICS. Od roku 2011 sa projekt HELICS rozšíril o sledovanie NN na Chirurgickej klinike UNM:
 - sledovanie NN na JIS UNM Martin,
 - sledovanie infekcií v mieste chirurgického zákroku – export databázy cholecystektómii za rok 2013 a zber údajov o cholecystektómiách za I.-III. 2014,
- za obdobie od 1.1.2015 do 30.06.2015 bolo v EPISe evidovaných celkom 347 prípadov NN hlásených z UN v Martine.

6.5. Surveillance chronických ochorení

- v zmysle anotácie jednotlivé etapy tohto projektu sú realizované v okr. Martin a Turčianske Teplice poradňou zdravotia RÚVZ Martin.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

O aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte chrípky počas chrípkovej sezóny boli informovaní všetci členovia protiepidemickej komisie zriadenej pri RÚVZ. Pracovníci oddelenia epidemiológie boli pravidelne informovaní o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom hlásení z ECDC a ÚVZ SR. Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii a prípadných opatreniach pri výskyte ochorení boli zasielané lekárom primárneho kontaktu a UN Martin.

Pracovníci oddelenia epidemiológie pravidelne informovali o priebehu epidémie chrípky zdravotníckych pracovníkov a členov Protiepidemickej komisie RÚVZ Martin, ako aj ďalších zainteresovaných (školstvo, veterinári, atď.).

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- sledovanie a hlásenie SARI do systému rýchleho varovania EPIS,
- sledovanie ARO a chrípky,
- zabezpečenie epidemických výskytov alimentárnych nákaz,
- edukácia o výskyte, šírení a protiepidemických opatreniach o EBOLE.

Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii boli pravidelne zasielané lekárom primárneho kontaktu, riaditeľovi UN Martin, riaditeľom ústavov sociálnej starostlivosti v spádovom území.

6.7 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- odber vzoriek odpadových vôd na sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliomyelitídy podľa pokynov hlavného hygienika
- výsledky v roku 2015:
 - negatívne na záchyt divých a vakcinálnych kmeňov poliomyelitídy - počet odobratých vzoriek odpadových vôd – 2x
- surveillance akútnych chabých paréz: 112 x negat. hlásení v UNM
 - aktívne na surveillance spolupracujú tieto pracoviská UNM: Klinika deti a dorastu, Neurologická klinika, Klinika infektológie a cestovnej medicíny, Klinika anesteziológie a intenzívnej medicíny, Klinika detskej anesteziológie a intenzívnej medicíny
 - k 30.6. 2015 neboli hlásené prípady ochorenia . Od októbra 2013 vzhľadom na záchyt divokých kmeňov poliovírusov v Izraeli a Sýrii bola posilnená surveillance ACHO.

6.8 Prevencia HIV/AIDS

Oddelenie epidemiológie RÚVZ Martin vykonáva anonymný odber krvi a poskytuje individuálne poradenstvo v problematike AIDS a HIV pozitívnym osobám, ktoré o to požiadajú. Problematika HIV/AIDS je súčasťou výchovných prednášok pre deti a dorast (realizované najčastejšie pracovníkmi Poradne zdravia). Anonymný odber krvi 1x

- konzultácie: telefonicky 7x, osobné 1x

6.9 Poradňa očkovania

Na RÚVZ Martin je zriadená Poradňa očkovania, v ktorej sú poskytované informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách. Poradenstvo sa poskytuje osobne alebo telefonicky.

Pracovníci oddelenia epidemiológie poskytujú 1x mesačne:

- poradenstvo pre rodičov, dospelých a cestujúcich do zahraničia,
- konzultácie v oblasti pravidelného povinného očkovania detí a dospelých, v oblasti odporúčaného očkovania detí a dospelých, o možnostiach očkovania z hľadiska osobného alebo profesionálneho rizika.

6.10 Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu

Projekt realizovaný na RÚVZ Komárno a Banská Bystrica.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1. „Národný program podpory zdravia“

PCZ a VkZ RÚVZ so sídlom v Martine plní úlohy vyplývajúce z Národného programu podpory zdravia v jeho prioritných oblastiach. Oddelenie PCZ a VkZ sa vo svojej hlavnej činnosti venuje ovplyvňovaniu zložiek životného štýlu jednotlivca, komunity a verejnosti s cieľom vytvárania podmienok na zlepšenie spôsobu života a zvýšenie kvality života, ale aj učením sa preberať zodpovednosť za vlastné zdravie. Základnými aktivitami sú: zvyšovanie informovanosti obyvateľov, monitorovanie vybraných determinantov zdravia. V rámci poradenstva sa venujeme výchove obyvateľov k zdravej výžive, zvyšujeme informovanosť o zdraví prospešných potravinách. Ďalšou prioritou ktorej sa venujeme je prevencia užívania návykových látok, a to formou prednášok, besied, ale aj školením odborných zdravotníckych pracovníkov a kampaní s cieľom obrátiť pozornosť širokej verejnosti na tento problém. Ďalšou prioritou NPPZ ktorej sa venujeme, je zníženie výskytu chronických neinfekčných ochorení a ich následkov v rámci programu CINDI.

Vo februári 2015 sme sa zúčastnili zdravotno – výchovnej kampane „Smoke day free“, ktorá má nabádať mladých ľudí odvykať od fajčenia a podporovať nefajčiarov a zdravý životný štýl. Kampaň organizoval Martinský klub medikov. Počas tejto kampane sme vyšetřili 27 klientov, z toho 19 klientom bol zmeraný CO vo vydychovanom vzduchu, 27 klientom bol zmeraný celkový cholesterol z kapilárnej krvi, krvný tlak, BMI a percento podkožného tuku. Medici rozdávali letáky „Ako prestať fajčiť“ a na modeli pľúc demonštrovali anatomické a patofyziologické zmeny vznikajúce v dôsledku fajčenia.

V januári 2015 sme sa zúčastnili 1. Zasadnutia poradného zboru HH SR pre odbor výchova ku zdraviu na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre.

V úvode stretnutia predstavil Dr. Ochaba, hlavný odborník pre odbor výchova ku zdraviu, členov poradného zboru. Počas stretnutia sme sa venovali viacerým aktuálnym témam, ako je nová koncepcia odboru Výchovy ku zdraviu a metodickému usmerneniu v súlade s novou koncepciou. Poradný zbor bude odporúčať HH SR premenovať odbory podpory zdravia v zmysle novej koncepcie a zosúladiť názvov odboru na jednotlivých RÚVZ – výchova ku zdraviu. V rámci spolupráce MZ SR a WHO sa bude realizovať príprava vzdelávania pre pracovníkov vo verejnom zdravotníctve, úlohou poradného zboru bude navrhnúť priority v oblasti vzdelávania. V roku 2014 bol schválený aktualizovaný NPPZ, v rámci ktorého sa budú musieť navrhnúť programy resp. projekty, ktoré budú napĺňať jeho ciele. Bude sa aktualizovať zoznam nadstavbových poradní, ktoré fungujú v rámci jednotlivých RÚVZ. Na stretnutí odznela informácia o schválení smernice o kontrole tabaku Európskym parlamentom, SR bude musieť konsolidovať legislatívu SR so schválenou smernicou do marca 2016. Je pripravený minimálny štandard pre špecializačné štúdium v odbore výchova ku zdraviu pre povolanie verejný zdravotník. Členovia poradného zboru ho budú pripomienkovať.

Vo februári 2015 sme sa zúčastnili Diskusného sústreďenia v epidemiológii chronických neinfekčných ochorení. Predmetom stretnutia bola informácia o novej koncepcii odboru Výchova ku zdraviu, ktorá bola schválená v októbri 2014. Ďalej prebehli odborné prednášky na témy výživa, pohybová aktivita, hypercholesterolémia, atď..

V apríli 2015 sme sa zúčastnili 6. Zasadnutia pracovnej skupiny na podporu zdravia seniorov na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne. Predmetom stretnutia bolo oboznámenie členov pracovnej skupiny s výsledkami prieskumu „Osteoporóza vo vedomí obyvateľov SR“ a informácia o projekte „Zmena životného štýlu vo vyššom veku“, ktorý sa realizoval na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici. Keďže sa blíži *Svetový deň pohybu ku zdraviu*, členovia pracovnej skupiny navrhli aktivity, ktoré budú odporúčané realizovať pre cieľovú skupinu 50+ v čase od 10. mája 2015 do 10. júna 2015.

Svetový deň zdravia, realizovaný 10. apríla 2015 RÚVZ so sídlom v Martine v spolupráci s Kanceláriou Zdravé mesto Martin, Centrom pomoci Ligy proti rakovine, Spolkom medikov Martin - „Deň zdravia“ v OC Tulip. Pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine merali celkový cholesterol a krvný tlak a poskytovali odborné poradenstvo v zdravom životnom štýle. Akcie sa zúčastnil masér, ktorý poskytoval masáž krčnej chrbtice. Odborné poradkyne Mary Kay poskytovali zadarmo čistenie pleti, líčenie tváre a poradenstvo v starostlivosti o pleť.

Dňa 3. júna 2015 som sa zúčastnila zasadnutia pracovnej skupiny „Prevencie fajčenia“ na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Zo zasadnutia vyplynulo:

Na Úrade verejného zdravotníctva SR sa plánuje zriadiť poradňa zdravia a nadstavbová poradňa odvykania od fajčenia. Pracovná skupina odporúča vypracovať jednotnú metodiku na zadávanie výkonov do výkazníctva v rámci poradní na odvykanie od fajčenia z dôvodu zrealizovania počtu intervencií a klientov.

V súvislosti s aproximáciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/40/RÚ týkajúca sa výroby, prezentácie a predaja tabakových a súvisiacich výrobkov a o zrušení smernice 2001/37/ES vystáva pre SR povinnosť uvádzať na krabičkách tabakových výrobkov buď telefónne číslo alebo webovú stránku. Členovia pracovnej skupiny sa zhodli na uvádzaní telefónneho čísla. Pracovná skupina sa zhodla na spôsobe prevádzky telefonickej linky na ÚVZ SR, kde by bol za jej prevádzku zodpovedný jeden človek na plnom pracovnom úväzku.

Momentálne je pripravovaná aktualizácia materiálu „Prečo a ako nefajčiť“.

Dňa 3. júna 2015 som sa zúčastnila zasadnutia pracovnej skupiny „Duševné zdravie a prevencia drogových závislostí“ na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Zo zasadnutia vyplynulo: V priebehu II. polroka 2015 sa bude realizovať dotazníkový prieskum o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti. Momentálne prebieha pripomienkovanie dotazníka k spomínanej štúdii. V septembri 2015 je plánovaná celoslovenská kampaň k problematike alkoholizmu u žien. Našou úlohou je pripraviť prezentáciu „Alkohol a ženy“ a „Fetálny alkoholový syndróm“ pre kampaň. Momentálne je pripravovaná aktualizácia Manuálu prevencie drogovej závislosti pre pracovníkov v nadstavbovej poradni.

9.1.1 „Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia“

V prvom polroku 2015 sme realizovali dotazníkový prieskum „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“. Jeho cieľom bolo zistiť zaužívané a obyčaje obyvateľstva pri príprave a skladovaní potravín a jedál v domácnosti. V súvislosti s týmto prieskumom sme obdržali informačný leták, ktorý sme poskytli klientom v rámci realizácie kampane „Svetový deň zdravia“, ktorého heslo pre tento rok bolo „*bezpečnosť potravín*“. 50 klientov, z toho 25 žien a 25 mužov vyplnilo

uvedený dotazník a údaje z neho sme vložili do pripraveného programu. Informácia o dôležitosti práce s potravinami z hľadiska zdravia bola uverejnená aj na našej webovej stránke.

9.2 „Národný program prevencie nadváhy a obezity“

V rámci projektu CINDI, zdravotno – výchovných kampaní a v rámci svetových dní WHO sme každému návštevníkovi poradne zdravia určili hodnotu BMI a WHR indexu s odborným poradenstvom o zdravom životnom štýle. Každému klientovi sa vyhodnotili rizikové faktory metabolického syndrómu s intervenciou pre konkrétny rizikový faktor, ale aj súčinnosti rizikových faktorov navzájom. Pri neštandardných a štandardných výjazdoch sme u 234 klientov určili percento tuku v tele a BMI.

V rámci spolupráce so zdravotnými poisťovňami a inými organizáciami sme vyšetrili aspoň jeden rizikový faktor srdcovo – cievnych ochorení u 194 klientov. Každému klientovi bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravej výživy. 126 klientom sme v rámci základnej poradne merali BMI a WHR index, percento podkožného tuku.

V rámci svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ sa pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine zapojili do celonárodnej súťaže „Do práce na bicykli“, ktorú vyhlásil národný cyklokoordinátor Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Mesto Martin sa zapojilo do tohoto projektu s cieľom prispieť k zlepšeniu zdravia obyvateľov a vyskúšať si zdravý a ekologický spôsob dochádzania do práce. Do súťaže sa zapojil aj náš trojčlenný tím RÚVZ Martin – CYKLO 3. Úlohou každého tímu bola preprava do a z práce na bicykli a týždenná sumarizácia najazdených kilometrov.

31. máj Svetový deň bez tabaku bol realizovaný vo firme MONDI Ružomberok v spolupráci s oddelením PPLaT v rámci *Dňa zdravia MONDI*. Každému zamestnancovi sa poskytlo vyšetrenie celkového cholesterolu z kapilárnej krvi, krvného tlaku, BMI a percenta podkožného tuku. Fajčiarom sme poskytli meranie CO vo vydychovanom vzduchu. Kampane sa zúčastnilo 50 zamestnancov.

9.2.1 „Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie“

Informácia o kampani je súčasťou webovej stránky RÚVZ Martin. V spolupráci s Kanceláriou Zdravé mesto Martin sme uverejnili prihlášku v dvojtýždenníku Novinky.

Mesto Martin sa zapojilo do kampane „Do práce na bicykli“. Cieľom kampane bolo podporiť rozvoj nemotorovej dopravy ako trvalé opatrenie pre skvalitnenie ovzdušia v mestách a ako príspevok ku zníženiu produkcie CO pochádzajúceho z dopravy. Mesto Martin v celkovom hodnotení obsadilo 3. miesto s počtom jász 6 081, čo predstavuje 30 325,4 najazdených kilometrov. Bolo postavených 75 tímov. RÚVZ so sídlom v Martine mal v súťaži svojich zástupcov v tíme CYKLO 3, ktorí spoločne najazdili 213 kilometrov, s počtom jász 116.

Na súťaži sme spolupracovali s Centrom pomoci Ligy proti rakovine, s Klubom dôchodcov Martin. Oddelenie PCZ a VkZ realizovalo v spolupráci s mestom Martin zdravotno – výchovnú kampaň pre seniorov o zdravom vplyve bicyklovania na organizmus. Seniori sa zúčastnili prednášky o vplyve pohybovej aktivity na zdravie a merali sme im krvný tlak pred bicyklovaním a bezprostredne po jeho ukončení. Akcie sa zúčastnilo 25 seniorov.

9.3 „Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009 - 2015“

Tento program RÚVZ so sídlom v Martine nerealizuje.

9.4 „Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike“

Projekt Bezpečný návrat domov je zameraný na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov. U tejto vekovej skupiny dochádza často k nezodpovednému správaniu, k úrazom a úmrtiam pri návrate zo zábavných spoločenských akcií v skorých ranných hodinách a cez víkendy. Projekt vytvára informačnú kampaň, ktorá má pripomínať vyššie uvedené riziká. V rámci projektu sa vytvoril zdravotno – osvetový materiál. Posolstvo je podporené textovou časťou, ktorú prezentuje hlavná protagonistka Celeste Buckingham. Cieľovou skupinou je mládež vo veku 15 – 19 rokov. Tento vek je považovaný za rozhodujúci vo formovaní životného štýlu a zodpovedného správania v dospelom veku.

RÚVZ so sídlom v Martine realizoval projekt v spolupráci s Okresným riaditeľstvom policajného zboru SR v Martine. Beseda bola rozdelená do dvoch častí. V prvej časti pracovníci Oddelenia Výchovy ku zdraviu prezentovali účinky alkoholu na zdravie a riziká z toho vyplývajúce a v druhej časti pracovníčka OR PZ SR informovala o dopravných následkoch nezodpovedného správania a pravidlách cestnej premávky. V závere besedy si mohli študenti vyskúšať chôdzu medzi kužeľmi so špeciálnymi okuliarmi za denného a nočného videnia evokujúce 1,5 promile alkoholu v krvi, ale aj zisťovanie alkoholu v krvi pomocou dychovej skúšky pomocou prístroja na detekovania alkoholu v krvi. V 1. polroku 2015 sa projekt realizoval na troch stredných školách. Spolu bolo edukovaných 123 študentov.

V rámci prípravy zdravotno – výchovnej kampane *Alkohol a ženy* sme vytvorili 2 prezentácie, ktoré budú poskytnuté všetkým regionálnym úradom verejného zdravotníctva SR.

9.5 „Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia“

Oddelenie PCZ a VkZ realizovalo v spolupráci s mestom Martin zdravotno – výchovnú kampaň pre seniorov o zdravom vplyve bicyklovania na organizmus. Seniori sa zúčastnili prednášky o vplyve pohybovej aktivity na zdravie a merali sme im krvný tlak pred bicyklovaním a bezprostredne po jeho ukončení. Akcie sa zúčastnilo 25 seniorov.

9.6 „Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast“

V rámci projektu Stomatohygiena bolo DVD „Lakomý sysel“ umiestnené na www.ruvzmartin.sk a jeho obsah si môžu klienti stiahnuť a prehrať na PC. V prípade, že sa u klienta jedná o stolový DVD prehrávač je možnosť kontaktovať PCZ a VkZ RÚVZ so sídlom v Martine a po prinesení čistého DVD nosiča, bude nahrané vo formáte zodpovedajúcom konkrétnemu prehrávaču.

V I. polroku 2015 sme realizovali projekt „Stomatohygiena“ a zúčastnilo sa ho 25 detí.

Cieľovou skupinou intervenčno zdravotno-výchovného pôsobenia je veková kategória 4 – 6 ročných / MŠ/ a 1. –2. ročník ZŠ a je zamerané na:

- správnu výživu v prevencii stomatologických ochorení
- negatívne následky neošetreného chrupu na zdravie
- demonštráciu používania správnych pomôcok pri stomatohygiene
- vysvetlenie a demonštráciu správnej techniky čistenia zubu
- vysvetlenie dôležitosti čistenia zubov, zafixovanie návyku na pravidelnosť čistenia chrupu
- vysvetlenie dôležitosti preventívnych prehliadok a včasného ošetrenia zubného kazu

RÚVZ so sídlom v Martine realizuje regionálny projekt „Vieme si správne umývať ruky?“ Projekt je zameraný na cieľovú skupinu detí predškolského veku a 1. a 2. ročníka základných škôl. Intervenčné zdravotno-výchovné pôsobenie pre deti je zamerané na negatívne následky šírenia nákaz „špinavých rúk“ vysvetlenie a demonštráciu správnej techniky umývania rúk. Na záver sa realizuje krátky test vo forme skladačky na kontrolu zapamätania správneho postupu pri umývaní rúk /. Projektu sa zúčastnilo 18 detí.

V rámci projektu „Zdravá výživa“ RÚVZ so sídlom v Martine realizoval projekt v I. polroku 2015 v 3 materských školách (nezapojené) MŠ Blatnica, MŠ Hurbanova a MŠ Mošovce. Spolu sa zapojilo do projektu 155 detí.

Cieľom projektu je podporiť základy zdravého stravovania u detí v predškolskom veku. Deti sa učia poznať základné stavebné prvky potravín, ich význam pre organizmus a schopnosť rozlíšiť vhodné resp. zdravé a nevhodné resp. nezdravé potraviny. Deťom tieto informácie sprostredkujeme prostredníctvom improvizácie pomocou makiet, ktoré znázorňujú dôležité látky a vitamíny v organizme. Informácie sú podávané formou rozhovoru, básničiek a riekaniiek.

Centrum pomoci Ligy proti rakovine v Martine a Martinský klub medikov spolupracujú už piaty rok na projekte s pracovným názvom „Prevencia“, cieľom ktorého je venovať sa edukácii mládeže v oblasti zdravého životného štýlu, keďže práve on môže ovplyvniť dnešný nepriaznivý vývoj incidencie mnohých civilizačných chorôb, onkologické nevynímajúc.

Prednášky sú poskytované bezplatne, lektormi sú študenti medicíny Jesseniovej lekárskej fakulty v Martine, preškolení a vybraní garantom a školiteľom z lekárskeho stavu Univerzitetnej nemocnice Martin.

Témy prednášok:

1. Zdravý životný štýl (strava, pohyb)
2. Fajčenie – nepriaznivý vplyv a riziká, ovplyvňujúce zdravie
3. HPV vírus, jeho príčiny a následky; Samovyšetrenie prsníkov; Význam gynekologických prehliadok – príprava na prvú gynekologickú prehliadku - FGC
4. „Chlapské záležitosti“
5. PRVÁ POMOC (v spolupráci so Slovenským Červeným krížom – Územný spolok Martin)

Po prvýkrát sa na projekte tento rok podieľalo aj mesto Martin, Kancelária Zdravé mesto a RÚVZ so sídlom v Martine, ktorý chceli vyhlásenou súťažou o „**NAJPOZORNEJŠIEHO POSLUCHÁČA**“ zaujať pozornosť žiakov/študentov.

Žiaci/študenti po ukončení prednášky vypracovali test, ktorý mali prednášajúci medicí vopred pripravený. Bolo potrebné vyplniť desať otázok a po vyhodnotení, tí žiaci/študenti, ktorí

mali test vypracovaný na 100% boli zaradení do zlosovania. Zlosovanie prebehlo dňa 28. mája 2015 v Centre pomoci LPR za prítomnosti:

Gabriela Sýkorová – správkyňa a koordinátorka programov CP LPR, Martin

Mgr. Lýdia Móricaová – Kancelária Zdravé mesto

Mgr. Miriam Bobrovská – RÚVZ, Martin

Hralo sa o tieto ceny : 1.cena – tablet, 2.-3.cena – USB kľúč., cena útechy – USB kľúč.

Odovzdávanie cien sa uskutočnilo dňa 4. júna v malej zasadačke Mestského úradu a ceny vylosovaným odovzdal viceprimátor Ing. Milan Malík. Žiakov sprevádzali riaditelia škôl a triedny učitelia.

9.6.1 „Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji“.

Realizuje RÚVZ so sídlom v Bratislave

9.6.2 Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygienu

Realizuje RÚVZ so sídlom v Košiciach

9.7 „CINDI program SR“

Za obdobie od 01.01.2015 do 30.06.2015 sme uskutočnili 2 štandardné výjazdy do rôznych firiem, organizácií a inštitúcií, ktorých úlohou bolo vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení v rámci prevencie chronických neinfekčných ochorení a poskytnutie krátkočasného poradenstva o zdravom životnom štýle. 4 výjazdy boli neštandardné, t.j. nebolo poskytnuté komplexné vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo – cievnych ochorení, ale len čiastkové vyšetrenie. V rámci štandardných výjazdov bolo realizovaných 29 vyšetrení. V rámci neštandardných výjazdov bolo vyšetrených 155 klientov.

„Sledovanie výživového stavu obyvateľstva“ spolupráca s oddelením HV

Poradenské centrum zdravia v spolupráci s oddelením hygieny výživy organizuje výjazdové akcie do rôznych firiem a podnikov, v ktorých vybrané skupiny participujú na projekte formou analýzy životosprávy. Do 30. júna 2015 bolo vyšetrených 20 klientov a spracovaných 20 dotazníkov.

„Liga proti rakovine“ spolupráca s Centrom pomoci ligy proti rakovine

RÚVZ so sídlom v Martine v spolupráci s Centrom pomoci ligy proti rakovine, ktoré pôsobí v okrese Martin poskytujeme klientom každú prvú stredu v mesiaci vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo – cievnych ochorení a odborné poradenstvo v oblasti zdravej životosprávy. V prvom polroku 2015 sme vyšetřili 18 klientov.

V rámci spolupráce medzi RÚVZ Martin a Jesseniovou lekárskou fakultou Martin sme v priebehu I. polroka 2015 zabezpečili výuku absolventov odboru verejného zdravotníctva JLF UK v Martine. Súčasťou výuky boli aj preventívne vyšetřenia v PCZ, ktoré pozostávali z merania

TK, percenta tuku, BMI, odberu kapilárnej krvi, z ktorej sa vyšetřovali: glukóza, celkový cholesterol, TG, HDL cholesterol. 12 absolventov bolo oboznámených s prácou v poradni zdravia a ZV.

V I. polroku 2015 sme vytvorili 2 propagačné materiály na aktuálne témy: „Cukroholizmus – závislosť na cukre“ a „Prvá pomoc“. 6 materiálov bolo uverejnených k aktuálnym svetovým dňom zdravia v priestoroch RÚVZ so sídlom v Martine, v priestoroch Mestského úradu Martin a umiestnené na webových stránkach regionálneho úradu.

9.8 „TOHES – Tobacco and Health Educational Survey) – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeléj populácie v SR“

Projekt sa v prvom polroku 2015 nerealizoval.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Michalovciach**

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Úloha 1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Medziodborová úloha – HŽP a HDM

- Zber údajov prostredníctvom dotazníkov

V rámci tejto úlohy bola v I. polroku v spolupráci s odd. HDM spracovaná databáza údajov z dotazníkového prieskumu na dvoch školách (VI. ZŠ na Ul. okružnej v Michalovciach, ZŠ na Ul. Komenského v Sobranceiach). Databáza údajov bola zaslaná na RÚVZ Košice.

Úloha 1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Cieľ: získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR

- Screeningový monitoring vytypovaných vodárenských zdrojov a verejných vodovodov

Úloha bude riešená podľa usmernenia NRC pre pitnú vodu

Úloha 3.6. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

1. Kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok, kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch – V I. polroku bolo odobratých 9 vzoriek kozmetických výrobkov (4 výrobky pre dospelých – sprchovacie gély, šampóny na vlasy, 5 výrobkov pre deti - farby na tvár, sprchovacie gély, šampóny). Z celkového počtu vzoriek 6 vzoriek je v štádiu vyšetrovania. 3 vzorky vyhoveli platným požiadavkám.

2. Kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom – vykonávaná pri odbere vzoriek, u odobratých výrobkov nedostatky neboli zistené

Úloha 7.1. Cyanobaktérie

Cieľ:

- monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov vo vodách určených na kúpanie, prírodných kúpaliskách
- zisťovanie akútnej toxicity a prítomnosti cyanotoxínov
- zisťovanie korelácií medzi výskytom vodných kvetov a znečistením vody
- zisťovanie osídlenia vodných plôch makrofytmami v súvislosti s premnožením cyanobaktérií
- včasné varovanie obyvateľstva pred možnými zdravotnými rizikami

Monitoring výskytu cyanobaktériových vodných kvetov na prírodných kúpaliskách Zemplínska Šírava (ZŠ) a Vinianske jazero (VJ) je vykonávaný v rámci odberu vzoriek vôd. Pri vizuálnej kontrole vody na ZŠ a VJ bolo premnoženie cyanobaktérií vyhodnotené v stupni I (žiadny výskyt). Za účelom laboratórneho vyšetrovania cyanobaktérií bolo odobratých

6 vzoriek vôd, z toho 5 zo ZŠ a 1 z VJ, v ktorých nebolo potvrdené prekročenie MH ukazovateľa cynobaktérií. Zároveň bola zo ZŠ odobratá 1 vzorka vody za účelom stanovenia ekotoxicity a cyanotoxínov, ktorá bola zaslaná na ÚVZ SR.

Úloha 7.10. **Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie**

Cieľ:

- monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie, v prírodných a umelých kúpaliskách
- overenie a zavedenie diagnostiky enterovírusov použitím metód molekulárnej biológie
- sledovanie mikrobiologického a biologického oživenia monitorovaných vôd

Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie, v prírodných kúpaliskách ZŠ a VJ bude vykonávaný v III. Q 2015.

Úloha 7.17. **Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách**

Cieľ: Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách podľa vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z.z.

V 1. polroku 2015 bolo za účelom stanovenia TOC odobratých 6 vzoriek vôd z prírodných kúpalísk. Z toho 5 vzoriek zo ZŠ a 1 vzorka z VJ.

Z umelých letných a celoročných bazénov budú vzorky vôd za účelom stanovenia TOC odobraté v 2. polroku.

ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY A BEZPEČNOSTI POTRAVÍN

Názov úlohy:

3.1. Monitoring príjmu jódu

- úloha nadväzuje aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008-2015 a na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva.

Za sledované obdobie bolo odobratých a vyšetrených **12 vzoriek jedlej soli**.

V týchto vzorkách bol stanovený obsah KI, KIO₃ a ferokyanid draselný. Všetky vzorky boli vyšetrené v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Košiciach metódami doporučenými hlavným odborníkom SR pre chemické analýzy – odmernou analýzou.

Všetky odobraté vzorky soli boli v čase laboratórneho vyšetrenia vo výrobcovi doporučenej spotrebnej lehoty. Všetkých 12 vzoriek bolo posúdených ako **vyhovujúcich** platnej legislatíve.

V čase odberu vzoriek neboli zistené hygienické nedostatky v ich skladovaní a uchovávaní.

Termín ukončenia: 15. január 2016

Názov úlohy:

3.8. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

- plnenie tejto úlohy bude realizované v 2. polroku 2015

Termín ukončenia: 30. apríl 2016

Názov úlohy:

7.3. Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

- v rámci plnenia tejto úlohy boli odobraté 2 vzorky pramenitej vody vo watercooleroch vo verejných priestoroch, vo vyšetrených chemických a mikrobiologických ukazovateľoch boli posúdené ako vyhovujúce platnej legislatíve.

Termín ukončenia: 2015 a ďalšie roky

Názov úlohy:

7.5. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

- podľa Plánu úradnej kontroly a ŠZD na rok 2015 bola v 1. polroku 2015 odobratá vzorka počiatočnej výživy dojčiat „Babylove – počiatočná výživa dojčiat po narodení 1“, hmotnosť 600 g, ktorá bola zaslaná na laboratórne vyšetrenie – rezíduá pesticídov na ÚVZ SR Bratislava. Laboratórny výsledok nám zatiaľ nebol zaslaný.

Termín ukončenia: 2015 a ďalšie roky

ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom je zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou. Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách. Projekt sa rieši v 5. etapách.

Realizácia projektu odd. HDM:

- v roku 2015 prebieha I. etapa, gestor pripravuje návrh projektu, metodiku a dotazníky. RÚVZ Michalovce v tejto etape projekt nerieši.

Termín ukončenia: r. 2019

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Gestor

Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Realizácia projektu odd. HDM:

- v roku 2015 boli do projektu zapojení žiaci Gymnázia, Kpt. Nálepku, Sobrance a SOŠ technickej, Partizánska 1, Michalovce. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnili žiaci I. až IV. ročníka, celkovo to bolo 156 žiakov. Dotazníky boli anonymné, respondenti ich vkladali do obálok a tie boli zaslané gestorovi na celkové vyhodnotenie.

Termín ukončenia: priebežne podľa požiadaviek

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku a porovnanie, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Projekt sa rieši v 4. etapách. V r. 2015 prebieha II. etapa do ktorej je zapojená veková skupina 7 – 10 ročných detí: 2 triedy ZŠ I. stupňa (1 mestská a 1 vidiecka) cca po 30 detí t. j. spolu 60 detí.

Realizácia projektu odd. HDM:

- projekt bude realizovaný v druhom polroku 2015.

Termín ukončenia: r. 2017

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Zvolen

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR
spoluriešiteľ MŠVVAŠ SR

Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity.

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Projekt sa rieši v 3. etapách.

Realizácia projektu odd. HDM:

- v roku 2015 prebieha III. etapa, gestor vyhodnocuje získané údaje a pripravuje záverečné spracovanie.

Termín ukončenia: r. 2016

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, RÚVZ v sídle krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parnskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov. Projekt sa rieši v 3. etapách. V I. etape gestor vypracoval metodiku projektu, v II. etape v r. 2014 sme vykonali dotazníkový prieskum na dvoch základných školách – ZŠ, Okružná 17, Michalovce (60 žiakov) a ZŠ, Komenského 12, Sobrance (60 žiakov), jednalo sa o žiakov 4. - 6. ročníka, vo veku od 9 do 12 rokov. Do projektu boli zapojení aj rodičia žiakov a 5 zamestnanci z každej školy. Projekt pozostával z dotazníkov určených pre: rodičov – Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka; žiakov – Dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov a Dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov žiaka; zamestnancov školy – Dotazník o fajčení; správcu budovy – Dotazník o škole a Dotazník – Kontrola školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrola vlhkosti a plesní. Pracovníci RÚVZ vyplňali formulár – kontrola zariadení pre osobnú hygienu.

Realizácia projektu odd. HDM:

- v roku 2015 prebieha III. etapa, získané údaje boli spracované do databáz a zaslané gestorovi na ďalšie spracovanie.

Termín ukončenia: 31.12.2016

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

V roku 2015 oddelenie PPLaT plní tieto úlohy:

Úloha č. 2.1. – Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce, táto úloha je súčasťou priorit vyplývajúcich z uznesenia vlády SR, pozostáva z týchto bodov:

- 2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce.
- 2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.
- 2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém
- 2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ

Úloha č. 2.2 – Intervencie na podporu zdravia pri práci, táto úloha je súčasťou priorit vyplývajúcich z uznesenia vlády SR, pozostáva z týchto bodov:

- 2.2.1. Zdravé pracoviská.
- 2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

Úloha č. 2.5. - Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách, táto úloha je súčasťou priorit vyplývajúcich z uznesenia vlády SR.

Regionálna priorita: Pracovné podmienky zamestnancov autobusovej dopravy.

Plnenie úlohy č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Bod č. 2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce:

V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme k 30.6.2015 vykonávanie rizikových prác v 29 organizáciách okresov Michalovce a Sobrance, s celkovým počtom 875 exponovaných zamestnancov (1119 expozícií), z toho je 305 (312 expozícií) žien. Z uvedeného počtu v 3 kategórii rizikových prác evidujeme 852 zamestnancov(1094 expozícií) z toho je 305 žien (312 expozícií) a v 4 kategórii 23 zamestnancov (25 expozícií), len muži. V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme zamestnancov exponovaných týmto rizikovým faktorom: biologický faktor (TBC), elektromagnetické polia, fyzická záťaž, hluk, chemické látky a zmesi, ionizujúce žiarenie, vibrácie, záťaž teplom. K 30.6.2015 bolo vydaných 5 rozhodnutí na určenie rizikových prác, pričom v 2 prípadoch išlo o rizikové práce v 4 kategórii - uplynula ročná lehota (PD Choňkovce, Lesy SR, o. z. Sobrance), v 2 prípadoch išlo o prehodnotenie rizikových prác (Kerex, s.r.o. Michalovce, Syrárň Bel Slovensko, a.s. Michalovce), v 1 prípade išlo o novú spoločnosť AT Zemplín, s.r.o. Kazimír – pracovisko Lom Oreské, kde boli zamestnanci zaradení do rizikových prác pre rizikové faktory hluk a chemické látky – pevný aerosól. Návrhy boli dokladované posudkami o riziku, výsledkami objektivizácie faktorov v pracovnom prostredí a hodnotením zdravotného stavu zamestnancov z daných pracovísk. Z evidencie rizikových prác boli vyradení:

- zamestnanci spoločnosti SE, a.s. – Elektrárne Vojany, závod – zrušené pracoviská,
- Slovakia Steel Mills, a.s. Strážske – spoločnosť písomne oznámila ukončenie činnosti a požiadala o zrušenie rizikových prác,
- Steelage Slovakia, s.r.o. Bratislava – prevádzka Strážske – spoločnosť písomne oznámila ukončenie činnosti a požiadala o zrušenie rizikových prác
- Chemko, a.s. Slovakia Strážske – Výrobňa Pentol – spoločnosť písomne oznámila ukončenie činnosti v tejto výrobni a požiadala o zrušenie rizikových prác.

V rámci ŠZD na pracoviskách s rizikovými prácami bolo vykonaných k 30.6.2015 celkom 34 previerok. K prevádzkovým poriadkom pre prácu s chemickými látkami, s expozíciou hluku bolo vydaných celkom 9 rozhodnutí. V tomto počte nie sú zahrnuté rozhodnutia na uvedenie do prevádzky, ktorými súčasne boli schválené aj prevádzkové poriadky - 34. K 30.6.2015 bolo prešetrených 12 podozrení na choroby z povolania, z toho v 9 prípadoch išlo o ochorenie z DNJZ, v 3 prípadoch to bola kombinácia DNJZ + vibrácie. Možná súvislosť s vykonávanou prácou bola vyslovená v 4 prípadoch, v 5 prípadoch bol vyslovený názor, že ochorenie nevzniklo v súvislosti s vykonávanou prácou, v 6 prípadoch bolo odporučené prekonzultovanie na RKD. Bolo vyplnených 22 dotazníkov.

Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.

Bod č. 2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a látok a zmesí.

K 30.6.2015 bol kontrolovaný predaj prípravkov na chemickú ochranu rastlín – celkom v 4 predajniach záhradkárskych potrieb. Pri uvedených previerkach neboli zistené nedostatky, prípravky na chemickú ochranu rastlín sú predávané buď pultovým spôsobom predaja, alebo sú uzamknuté v skrinkách a zákazníkovi sú vydané na požiadanie. V uvedených predajniach

nebolo zistené predávanie hračiek a požívatín, prevádzkovatelia sú držiteľmi osvedčení o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými látkami. Previerky boli vykonané tiež v 3 strediskách na ochranu rastlín. Pri previerkach bolo zistené, že spoločnosti používajú toxické látky na chemickú ochranu rastlín len v malých množstvách, nakupujú len potrebné množstvá chemických látok a preto tieto ani neskladujú, ale rovno aplikujú. Bolo vykonaných 10 previerok so zameraním na prácu s TL a VTL. Organizácie a firmy, ktoré pri práci používajú chemické látky predkladajú aj v roku 2015 na schválenie prevádzkové poriadky pre prácu s nebezpečnými chemickými látkami a zmesami, celkom 8, okrem toho boli schválené prevádzkové poriadky aj pri uvádzaní priestorov do prevádzky – celkom 30. K 30.6.2015 neevidujeme žiadnu mimoriadnu, či havarijnú situáciu v oblasti nakladania s toxickými látkami.

V roku 2015 je vedúca oddelenia naďalej členkou komisie na overenie a preskúšanie odbornej spôsobilosti pre prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a jedovatými látkami a prípravkami pri RÚVZ Košice.

V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme celkom 20 organizácií na pracoviskách ktorých zamestnanci pri práci používajú toxické a veľmi toxické látky a zmesi. Vykonávanie DDD činnosti bolo hlásené v 36 prípadoch.

V rámci kontroly uplatňovania REACH boli kontrolované karty bezpečnostných údajov a označovanie chemických látok – kontrola balenia a etikiet – 44, súčasne sa sledujú vlastnosti chem. látok, t. z. že sa sleduje ich vplyv na endokrinný systém, reprodukciu a poškodenie plodu.

V I. polroku 2015 sme sa zúčastnili 1x na porade na SIŽP – IŽP Košice, kde bol prejednávaný harmonogram previerok k ZPH. V okrese Michalovce sa uskutočnilo 5 previerok v rámci ZPH, ktorým predchádzali koordinované kontroly ktoré boli zvolané SIŽP – IŽP Košice a to v spoločnostiach: Spoločnosť pre skladovanie, a.s. Trakovice – PS 1 Budkovce, Chemko, a.s. Slovakia Strážske, HNOJIVÁ Duslo, s.r.o. závod Strážske, SWS, s.r.o. Vojany, Lihgt Stabilizers, s.r.o. Strážske. V 3 prípadoch sme sa vyjadrovali k aktualizácii bezpečnostnej správy – podniku kategórie B a to 1x pre Chemko, a.s. Slovakia Strážske a 2x pre spoločnosť Spoločnosť pre skladovanie, a.s. Trakovice – PS 1 Budkovce. Na web. stránke RÚVZ Michalovce sú uverejnené informácie o podmienkach pre získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a prípravkami a toxickými látkami a zmesami. Taktiež tu boli uverejnené vzory jednotlivých tlačív a informácia o spôsobe podania žiadosti na získanie osvedčenia.

Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.

Bod č. 2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

V okrese Michalovce evidujeme prácu s chemickými karcinogénmi celkom v 19 organizáciách, v okrese Sobrance neevidujeme tieto práce. K 30.6.2015 evidujeme celkom 172 zamestnancov (63 žien), ktorí sú pri práci exponovaní chemickým karcinogénom. Z uvedeného počtu celkom 46 zamestnancov (z toho je 33 žien) je evidovaných v 3 kategórii rizikových prác a to: zamestnanci NsP Š. Kukuřu Michalovce, a.s. – oddelenie onkologické 36 zamestnancov (33 žien), ktorí sú exponovaní cytostatikám, zamestnanci spoločnosti

Ebster, s.r.o. Michalovce - 10 (muži), ktorí sú exponovaní etylénoxidu. Ostatných 126 zamestnancov (z toho je 30 žien) prichádza pri práci do kontaktu s chemickými karcinogénmi, ale na základe posúdenia rizík sú zaradení do 2 kategórie prác. Je spracovaná evidencia uvedených organizácií, ktorá je priebežne aktualizovaná.

V rámci previerok na pracoviskách, kde sú zamestnanci exponovaní chemickým karcinogénom sú zástupcovia firiem upozorňovaní na povinnosti, ktoré pre nich vyplývajú zo zákona č. 355/2007 Z. z., NV SR č. 355/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov a NV SR č. 356/2006 Z. z. v znení NV SR č. 301/2007 Z. z.. V I. polroku 2015 na pracoviskách, kde sú používané chemické karcinogény bolo vykonaných 10 previerok.

Pokiaľ ide o práce spojené s azbestom, k 30.6.2015 bolo vydaných 6 rozhodnutí na odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu, organizácia následne písomne ohlásila začiatok vykonávania prác. Zamestnanci odd. PPLaT vykonali 3 previerky, pri ktorých bolo zistené, že práce sú vykonávané podľa schváleného plánu práce, pracovníci boli vybavení vhodnými OOPP (jednorazové celotelové kombinézy Tyvek), pri odstraňovaní uvedených materiálov boli používané deklarované zariadenia s hepa filtrami, boli vytvorené kontrolované pásma, vstup do a výstup z KP bol evidovaný písomnou formou v knihách vstupov/výstupov.

Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.

Bod 2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ

Táto úloha je zameraná na hodnotenie pracovného prostredia a spôsobu práce vo vzťahu k výskytu ochorení z DNJZ, ale súčasne sú hodnotené pracovné podmienky aj pri šetrení podozrení na choroby z povolania u ostatných diagnóz. Pri plnení tejto úlohy vychádzame z odborného usmernenia MZ SR - HH č. HH SR - 4802/2002-HŽPP/PPL zo dňa 21. 11. 2002 na zabezpečenie jednotného postupu štátnych zdravotných ústavov v SR pri prešetrovaní a hodnotení pracovných podmienok pri podozrení na profesionálne ochorenie z DNJZ.

V I. polroku 2015 sme v okresoch Michalovce a Sobrance prešetrovali celkom 12 podozrení na choroby, z toho v 9 prípadoch išlo o ochorenie z DNJZ, a v 3 prípadoch o kombináciu DNJZ+ vibrácie. Pokiaľ ide o podozrenie na CHzP z DNJZ možná súvislosť s vykonávanou prácou bola vyslovená v 4 prípadoch, v 6 prípadoch bol vyslovený názor, že ochorenie nevzniklo v súvislosti s vykonávanou prácou, v 3 prípadoch bolo odporúčané prekonzultovanie na RKD. Oznámenia o prešetrení podozrení na choroby z povolania sú zasielané na KPL Košice, a ÚVZ SR - odbor PPL. K šetreniu podozrení na choroby z povolania z DNJZ sú pozývaní aj zástupcovia zamestnávateľa, zamestnancov, prešetrovaní pracovníci a tiež zástupcovia príslušnej PZS. Súčasťou prešetrovaní je aj zobrazenie vykonávanej pracovnej činnosti pomocou videokamery.

V I. polroku 2015 bolo priznaných UN – KPL Košice celkom 7 CHzP z toho v 5 prípadoch išlo o CHzP v položke 29 – DNJZ zo zoznamu chorôb z povolania. CHzP neboli priznané v 12 prípadoch, z toho v 11 prípadoch išlo o položku 29 „Zoznamu“. V okrese Michalovce evidujeme rizikové práce s faktorom fyzická záťaž v spoločnosti ZEKON, a.s. Michalovce a Unomedical, s.r.o. Michalovce. Vo firme ZEKON, a.s. Michalovce evidujeme práce v profesii šička ako rizikové v 3 kategórii rizikových prác s celkovým počtom 60 exponovaných zamestnancov. Rizikové práce pre fyzickú záťaž evidujeme taktiež v spoločnosti Unomedical, s.r.o. Michalovce a to u žien vo veku nad 50 rokov na pracoviskách jednotlivých výrobných centier, celkom 78.

Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.

Úloha č. 2.2 – Intervencie na podporu zdravia pri práci:

2.2.1. Zdravé pracoviská – riešia vybrané RÚVZ v SR. V okresoch Michalovce a Sobrance podniky nie sú zapojené do intervenčných programov.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci. V rokoch 2014 – 2015 je zameraná na stres v pracovnom prostredí a prebieha pod názvom „Riadenie stresu a psychosociálnych rizík pri práci“. Začala sa v apríli 2014. Zamestnancami odd. PPLaT bol pripravený edukačný materiál „Zdravé pracoviská bez stresu“. Edukačné materiály o kampani boli umiestnené na panel vo vestibule a na nástenkách. V rámci ŠZD sú zamestnávateľia informovaní o uvedenej kampani, tiež sú im poskytované edukačné materiály, s ktorými sú následne zamestnanci oboznámení v rámci prebiehajúcich školení. Materiály sú taktiež uverejnené na stránke www.ruvzmi.sk. Okrem toho bol spracovaný edukačný materiál „Pracovná zdravotná služba“, ktorý je umiestnený na panely a nástenkách RÚVZ a taktiež je poskytovaný zamestnávateľom – celkom bol poskytnutý v 51 organizáciách. Okrem toho to bola forma pohovoru – celkom 28.

Úloha č. 2.5. - Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách.

V I. polroku 2015 bolo vykonaných v rámci ŠZD celkom 6 previerok, pričom v 1 prípade bolo zistené, že 1 prevádzka bola zrušená. Išlo o prevádzky s týmto zameraním: 2x krajčírka dielňa, 1x potravinárska prevádzka, 1x elektrotechnický priemysel, 1x výroba obalového materiálu. Na uvedených pracoviskách pracovalo celkom 78 zamestnancov, z toho je 51 žien. Rozdelenie podľa profesií: šička – 20 (16 žien), 1x administratívna pracovníčka, robotník – 57 (z toho 34 žien).

Zdravotné postihnutie:

- ochorenie pohybového ústrojenstva	- 51 (28 žien)
- psychické ochorenie	- 10 (9 žien)
- reumatolog. ochorenie	- 1 - žena
- onkologické ochorenie	- 3 – ženy
- ochorenie HDC	- 3- ženy
- ochorenie zmyslových orgánov	- 5 – ženy
- ochorenie NS	- 2 (1 žena)
- ochorenie kardiovaskul.	- 2 (1 žena)
- ochorenie GIT	- 1

K uvedeniu do prevádzky pre chránené pracovisko boli vydané 3 rozhodnutia (1x krajčírstvo, 1x svadobný salón, 1x administratívna činnosť), celkový počet pracovníkov 3 (ženy). Z toho v 2 prípadoch išlo u zamestnankýň o ochorenie pohybovej sústavy a 1x o ochorenie kardiovaskulárne.

Z vykonaných previerok vyplynulo:

- na skontrolovaných pracoviskách (vrátane tých, kde bol daný súhlas na prevádzku) pracuje spolu 81 zamestnancov, z toho je 54 žien,
- rozdelenie podľa profesií: šičky – 21 z toho 17 žien, robotníci vo výrobe 57 z toho 34 žien, administratívni pracovníci 2 (ženy), predavač -1 – žena.

- **Rozdelenie zamestnancov podľa diagnostických skupín:**
- ochorenie pohybového ústrojenstva – 53 (31 žien)
- psychické ochorenie - 10 (9 žien)
- reumatolog. ochorenie - 1 - žena
- onkologické ochorenie - 3 – ženy
- ochorenie HDC - 3- ženy
- ochorenie zmyslových orgánov - 5 – ženy
- ochorenie NS - 2 (1 žena)
- ochorenie kardiovaskul. - 3 (2 ženy)
- ochorenie GIT - 1

Z previerok ďalej vyplynulo, že pracovné priestory sú riešené podľa NV SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. Pracovná doba u zamestnancov so zmenou pracovnou dobou je upravená – skrátená, pracovné miesta sú prispôsobené potrebám zamestnancov.

V I. polroku 2015 bolo vydaných 5 stanovísk k zriadeným prevádzkam pre Úrad práce.

ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program

V súvislosti s plnením tejto úlohy bolo zabezpečené metodické usmerňovanie príslušných pediatrických NZZ a NZZ pre dospelých v okresoch Michalovce a Sobrance.

V období od 1.1.- 31.3.2015 bola odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie priebežne poskytovaná poradenská, prednášková a konzultačná činnosť v problematike imunizácie a výskytu prenosných ochorení. **Spolu: 41 x**

Metodické usmerňovanie NZZ : 211

- Očkovací kalendár na rok 2015 pre povinné pravidelné očkovanie (všetky NZZ pre deti a dorast a NZZ pre dospelých v okrese Michalovce a Sobrance: **90**)
- Stanovisko k preočkovaní Prevenar 13/Synflorix (všetky NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance : **31**)
- Očkovanie proti VHA – zameniteľnosť vakcín (všetky NZZ pre deti a dorast a NZZ pre dospelých v okrese Michalovce a Sobrance: **90**)

Previerky očkovania: 88

- kontrola dodržiavania očkovacieho kalendára pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých : **31**
- kontrola zaočkovanosti detí v NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance, zameraná na očkovanie detí nar. v r. 2008 proti DTaP, Poliomyelitída, 2001 proti dTaP a poliomyelitíde, 2003 proti morbilám, mumpsu, ružienke : **31**
- kontrola očkovania proti sezónnej chrípke a invazívnym pneumokokovým nákazám v Zariadeniach sociálnych služieb v okr. Michalovce a Sobrance: **8**
- kontrola očkovania proti DT u dospelých vo vybraných ročníkoch narodenia: **18**

V skupine nákaz preventabilných očkovaním sme zaznamenali v okrese Michalovce 4 ochorenia na divý kašeľ vyvolaný Bordetella pertussis (Michalovce – 3x, Moravany – 1x) vo vekových skupinách: 15-19 – 2 ochorenia, 20-59 – 2 ochorenia. Ochorenia boli potvrdené klinicky a serologicky. V 3 prípadoch boli choré osoby kompletne zaočkované (5 dávok očk. látky), v druhom prípade sa údaj o očkovaní nepodarilo zistiť. V okr. Sobrance bolo zaznamenané 1 ochorenie na pertussis u 18 r. študentky SŠ, bytom Koromľa. Ochorenie bolo potvrdené klinicky a serologicky, riadne očkovaná (5 dávok očk. látky).

Boli zaznamenané v okr. Michalovce 4 sporadické ochorenia na mumps (Michalovce – 1x, Rakovec nad Ondavou – 1x, Zemplínska široká – 1x, Kaluža – 1x). Ochorenia boli zaznamenané vo vekových kategóriách: 15-19 – 1 ochorenie, 20-59 r. – 3 ochorenia. Ochorenia boli v 3 prípadoch potvrdené serologicky. Celkový počet očkovaných: 1. dávkou – 2 osoby, 2. dávkami 1 osoba, 1 osoba nebola očkovaná vzhľadom na vek. Cestovateľská anamnéza bola vo všetkých prípadoch negatívna.

Bolo zaznamenané 1 ochorenie na akútnu VHB u 23-ročnej gravidnej ženy, bytom Drahňov, žijúcej v neštandardných hygienických podmienkach bývania a stravovania. Epidemiologická anamnéza na parenterálne zákroky bola negatívna. Ochorenie potvrdené klinicky a serologicky. Údaj o očkovaní proti VHB sa nepodarilo zistiť (chýbajúca zdravotná dokumentácia).

V súvislosti s realizáciou kampane euroregiónu SZO, s názvom Európsky imunizačný týždeň, ktorá prebiehala v dňoch 20.4. – 25.4.2015, odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie RÚVZ Michalovce vykonali tieto aktivity v rámci predmetnej kampane:

A. Spolupráca so samosprávou

1. V čase od 20.4. – 25.4. 2015 – odvysielanie informácie o prebiehajúcej kampani v rámci vysielania mestských rozhlasových relácií v mestách: Veľké Kapušany, Strážske (prostredníctvom MsKS) a obciach okr. Michalovce a Sobrance: 122 x
2. Elektronickou poštou zaslaný odborný materiál o Európskom imunizačnom týždni 2015 a „Stanovisko kancelárie WHO na Slovensku k súčasnej situácii v oblasti povinného očkovania“ starostom obcí v okrese Michalovce a Sobrance a MsÚ v obci Michalovce, Sobrance, Veľké Kapušany, Strážske. Spolu bolo oslovených 120 Obecných úradov a 4 MsÚ v okrese Michalovce a Sobrance.
3. Elektronickou poštou zaslaný odborný materiál o Európskom imunizačnom týždni 2015 (prezentácie a publikácie v oblasti povinného očkovania) a „Stanovisko kancelárie WHO na Slovensku k súčasnej situácii v oblasti povinného očkovania“ riaditeľom všetkých školských a predškolských zariadení v okrese Michalovce a Sobrance. Spolu bolo oslovených 28 MŠ, 58 ZŠ a 14 SŠ v okrese Michalovce a Sobrance.

B. Médiá

1. Informácia o konaní Európskeho imunizačného týždňa 2015 bol uverejnený v regionálnej tlači a web stránkach obcí (Noviny Zemplína, periodikum Michalovčan, web stránka mesta Michalovce, Sobrance, Veľké Kapušany, Strážske)
2. Regionálne televízie (TV Mistral) – odvysielanie rozhovoru s regionálnou hygieničkou RÚVZ so sídlom v Michalovciach, MUDr. Staškovou J., MPH o aktivitách RÚVZ Michalovce v súvislosti s realizáciou kampane EIT.

C. Školy

1. zdravotno-výchovné aktivity, besedy o význame a nutnosti očkovania, vyhotovenie nástenných panelov o aktivitách v rámci EIT, distribúcia informačných letákov s tematikou prevencie pred infekčnými ochoreniami, vrátane imunizácie – ZŠ v obciach s početným rómskym obyvateľstvom (Vrbnica, Laškovce, Markovce, Kapušianske Kľačany, Pavlovce n/Uhom, Iňačovce, Drahnov, Úbrež), ZŠ v rómskej osade Angi mlyn Michalovce -9x
2. odborný materiál „Európsky imunizačný týždeň 2015“ uverejnený na web stránkach ZŠ – 9
3. Odborná prezentácia „Očkovanie“ uverejnená na nástenných paneloch v priestoroch MŠ, ZŠ a SŠ: 28 MŠ, 58 ZŠ a 14 SŠ v okrese Michalovce a Sobrance
4. Odborná prednáška na tému očkovania a aktivitách vykonaných v rámci EIT 2015 – Stredná zdravotnícka škola Michalovce

D. Široká verejnosť

1. propagácia vlastných edukačných materiálov – polikliniky, NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s. (čakárne v priestoroch detského a infekčného oddelenia), čakárne NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance – 35x
2. propagácia vlastných edukačných materiálov, aktivity zamerané na zvýšenie povedomia a dôležitosti očkovania, vyzdvihnutie dôležitosti očkovania v rámci povinného pravidelného očkovania, možnosti očkovania proti ľudskému papilomavírusu, chrípke, rotavírusovým infekciám – edukácia sociálne neprispôsobivých skupín populácie pracovníkmi epidemiológie v spolupráci so zamestnancami Obecných úradov v obciach s početným rómskym obyvateľstvom (Vrbnica, Markovce, Kapušianske Kľačany, Pavlovce n/Uhom, Iňačovce, Laškovce, Drahnov, Úbrež) a MsÚ Michalovce, Sobrance, Veľké Kapušany (Angi mlyn Michalovce, Ul. Michalovská, Sobrance, rómska osada v obci Veľké Kapušany) – 11x
3. besedy na tému očkovanie v rómskych osadách (Angi mlyn Michalovce, Laškovce, Drahnov, Veľké Kapušany, Ul. Čičarovská, Sobrance, Ul. Michalovská) prostredníctvom asistentov osvetu zdravia pôsobiacich v týchto lokalitách, pracovníkov Odboru soc. vecí pri MsÚ Michalovce, referát soc. pomoci vylúčených skupín a zamestnancov kancelárie terénnych pracovníkov a asistentov pri MsÚ Veľké Kapušany
4. poradenstvo v oblasti očkovania:
 - a. telefonicky: 5x
5. odborná prednáška na tému „Očkovanie“ v rámci projektu RÚVZ Michalovce „Čakáme na bociana“ pre budúce mamičky

E. Areál budovy RÚVZ Michalovce

1. Nástenka a informačný panel v priestoroch budovy RÚVZ Michalovce - vlastný informačný materiál týkajúci sa propagácie a zvýšenia povedomia o dôležitosti očkovania .
2. Informácia o EIT – uverejnená na webovej stránke RÚVZ Michalovce
3. Oznamy o prebiehajúcej kampani SZO s názvom „Európsky imunizačný týždeň“ vyvesené na informačnej tabuli na budove RÚVZ Michalovce

F. Zdravotnícke zariadenia

- a. poradenstvo v oblasti očkovania (pravidelné povinné očkovanie, odmietanie a odklad očkovania) – zdravotnícki pracovníci: 7

b. distribúcia zdravotno-výchovného materiálu s tematikou prevencie pred infekčnými ochoreniami v priestoroch štátnych zdravotníckych zariadení v okr. Michalovce a Sobrance :3

6.2. Surveillance infekčných ochorení

Surveillance prenosných infekčných ochorení vykonáva oddelenie epidemiológie RÚVZ Michalovce v spolupráci s primárnou zdravotníckou starostlivosťou, nemocničnou starostlivosťou, rôznymi sociálnymi a inými službami mimo zdravotnícky systém.

Epidemiologické vyšetřovanie v ohniskách nákaz sa vykonávalo priebežne v závislosti na epidemiologickej situácii vo výskyte prenosných ochorení. V období od 1.1.2015 do 30.6.2015 bolo v okrese Michalovce a Sobrance spracovaných 110 ohnisk /počet opatrení – 304/. Súčasne sa vykonávala v rámci prevencie prenosných ochorení aj edukačná činnosť v rodinách chorých a tiež v školských a predškolských zariadeniach, kde sa jednotlivé prípady vyskytli.

Do informačného systému EPIS bolo vložených za uvedené obdobie 520 hlásení o prenosných ochoreniach v okrese Michalovce a Sobrance. Okrem toho prebiehalo pravidelné týždenné spracovanie hlásení o výskyte chrípky a ostatných ARO, ako aj mimoriadnych epidemiologických situáciách. V rámci SRV bolo vložených do inf. systému 6 hlásení.

V skupine nákaz preventabilných očkovaním sme zaznamenali v okrese Michalovce 4 ochorenia na divý kašeľ vyvolaný Bordetella pertussis (Michalovce – 3x, Moravany – 1x) vo vekových skupinách: 15-19 – 2 ochorenia, 20-59 – 2 ochorenia. Ochorenia boli potvrdené klinicky a serologicky. V 3 prípadoch boli choré osoby kompletne zaočkované (5 dávok očk. látky), v druhom prípade sa údaj o očkovaní nepodarilo zistiť. V okr. Sobrance bolo zaznamenané 1 ochorenie na pertussis u 18 r. študentky SŠ, bytom Koromľa. Ochorenie bolo potvrdené klinicky a serologicky, riadne očkovaná (5 dávok očk. látky).

Boli zaznamenané v okr. Michalovce 4 sporadické ochorenia na mumps (Michalovce – 1x, Rakovec nad Ondavou – 1x, Zemplínska široká – 1x, Kaluža – 1x). Ochorenia boli zaznamenané vo vekových kategóriách: 15-19 – 1 ochorenie, 20-59 r. – 3 ochorenia. Ochorenia boli v 3 prípadoch potvrdené serologicky. Celkový počet očkovaných: 1. dávkou – 2 osoby, 2. dávkami 1 osoba, 1 osoba nebola očkovaná vzhľadom na vek. Cestovateľská anamnéza bola vo všetkých prípadoch negatívna.

Bolo zaznamenané 1 ochorenie na akútnu VHB u 23-ročnej gravidnej ženy, bytom Drahňov, žijúcej v neštandardných hygienických podmienkach bývania a stravovania. Epidemiologická anamnéza na parenterálne zákroky bola negatívna. Ochorenie potvrdené klinicky a serologicky. Údaj o očkovaní proti VHB sa nepodarilo zistiť (chýbajúca zdravotná dokumentácia).

V okrese Michalovce sme zaznamenali 2 ochorenia na chronickú VHB:

- 35 r. zamestnaný muž, bytom Nacina Ves. V epidem. anamnéze udávaná laparoskopická operácia žlčníka v r. 2014. Ochorenie zistené v rámci preventívnej prehliadky pred nástupom do zamestnania.
- 33 – ročný nezamestnaný muž, bytom Drahňov, t.č. nápravné zariadenie Košice. Ochorenie zistené náhodne v rámci skríningového vyšetřenia vo výkone trestu. V epidem. anamnéze udávaná neodborná tetováž.

V okrese Sobrance bolo zaznamenané 1 ochorenie na chronickú VHB u 44 ročného nezamestnaného muža, bytom Tibava. V epid. anamnéze udávaná operačne riešená zlomenina ruky. Ochorenie zistené v rámci vyšetřenia pri hospitalizácii.

V okrese Michalovce sme zaznamenali 2 prípady ochorení na chronickú VHC (Iňačovce – 1x, Pozdišovce – 1x) vo vekovej skupine 20-59 r. V epidemiologickej anamnéze u obidvoch prípadov zistené užívanie nešpecifikovaných drog a v 1 prípade aj neodborná tetováž. Ochorenia zistené v rámci skríninového vyšetrenie v ústave na výkon trestu Košice.

V okr. Sobrance bola zaznamenaná 1 chronická VHC u 45 r. nezamestnaného muža, bytom Tibava, t.č. nápravné zariadenie Košice. Ochorenie zistené náhodne v rámci skríninového vyšetrenia vo výkone trestu. V epidem. anamnéze udávaná neodborná tetováž a užívanie drog.

Bolo zaznamenané v okr. Michalovce 1 importované ochorenie na nepneumonickú Legionársku horúčku (Pontiacka horúčka) u 13-ročnej žiačky ZŠ z obce Veľké Kapušany. Ochorenie bolo potvrdené klinicky a serologicky. V epidemiologickej anamnéze bol udávaný pobyt na termálnom kúpalisku v Maďarsku.

V rámci surveillance prenosných ochorení sa vykonáva aj enviromentálna surveillance poliomyelitídy. V období od 1.1.2015 do 30.6.2015 boli odobraté 3 vzorky odpadovej vody na záchytnosť enterovírusov, polio, resp. polio like vírusov s negatívnymi výsledkami.

Okrem enviromentálnej surveillance sa sleduje a organizačne zabezpečuje aj epidemiologická surveillance, ktorá spočíva v sledovaní výskytu ACHO, polio like ochorení, ktoré sa povinne hlásia a informácia sa týždenne spracováva a hlási v rámci havarijnej situácie na RÚVZ Košice a následne na ÚVZ SR Bratislava. V uvedenom období nebolo zaznamenané žiadne ochorenie. Očkovanie polio: priebežne sa očkuje v priebehu roka inaktivovanou vakcínou proti poliomyelitíde.

V súvislosti s osobitným sledovaním a individuálnym hlásením SARI bolo riaditeľom lôžkových ZZ v okr. Michalovce a Sobrance zaslané usmernenie na zintenzívnenie monitoringu a okamžitého hlásenia ochorení na SARI a úmrtí na SARI s laboratórne potvrdeným vírusom chrípky A (H1N1)pdm09. Za uvedené obdobie boli v okr. Michalovce zaznamenané 3 ochorenia na SARI, z toho v 2 prípadoch ochorenie končilo úmrtím. Pitva bola robená len v 1 prípade, záverečná Dg obojstranná bronchopneumónia. Výsledky výterov z H a N do odberového média boli v 2 prípadoch negatívne na izoláciu vírusu chrípky. V treťom prípade bolo odobraté len sérum, kde serologicky potvrdené pozitívne protilátky IgG anti influenzae A .

Na Slovensku bol podľa odporúčaní Európskej siete pre surveillance chrípky EISS zavedený sentinelový spôsob sledovania vírusov chrípky cirkulujúcich v populácii. Je založený na systematickom odbere vzoriek biologického materiálu tzv. sentinelovými lekármi, ktorí v priebehu celého roka odoberajú od chorých na suspektnú chrípku vzorky na virologické vyšetrenie.

Sentinelový spôsob monitorovania chrípky a chrípke podobných ochorení je zabezpečovaný v okrese Michalovce a Sobrance 3 lekármi (2 lekári pre detskú populáciu a 1 lekár pre dospelých), resp. infekčným oddelením a oddelením pneumológie a ftizeológie NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s. V uvedenom období bolo odobratých 17 vzoriek biologického materiálu na záchytnosť vírusu chrípky u chorých. V 1 prípade bol izolovaný pandemický vírus chrípky A H1N1, v 2 prípadoch vírus chrípky A/H3 a v 4 prípadoch vírus chrípky B (Massachusetts/2/202 like).

V súvislosti so zvýšeným počtom chrípky, ARO a CHPO v chrípkovej sezóne 2014/2015 bolo prerušené vyučovanie:

Okres Michalovce – 9 MŠ, 23 ZŠ, 1 ŠZŠ , 4 SŠ, 1 ZUŠ, 1 CVČ

Okres Sobrance - 6 MŠ, 6 ZŠ

V skupine črevných nákaz sme zaznamenali 1 úmrtie na salmonelovú enteritídu u 63 r. pacientky bytom Iňačovce, žijúcej v neštandardných hygienických podmienkach bývania a stravovania. Z patologického materiálu (črevo) izolovaná Salm. typhimurium. Pacientka neliečená na žiadne chronické ochorenie.

V rámci plnenia tejto úlohy bola zabezpečovaná edukácia širokej verejnosti v problematike prenosných ochorení prostredníctvom bezplatnej konzultačnej činnosti, web stránky RÚVZ Michalovce, informačných paneloch v priestoroch budovy RÚVZ Michalovce a v ohniskách nákaz.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Pracovníci oddelenia epidemiológie sú zodpovední za zber údajov o prenosných ochoreniach na okresnej úrovni, vykonávanie týždenných, mesačných a ročných analýz. V rámci mesačných analýz sa vykonáva analýza mesačného hodnotenia epidemiologickej situácie v okrese Michalovce a Sobrance, vrátane popisu mimoriadnych a závažných výskytov a epidémií. Uvedené analýzy za jednotlivé mesiace sú pravidelne uverejňované aj na webovej stránke RÚVZ Michalovce www.ruvzmi.sk.

V období od 1.1.2015 do 30.6.2015 bolo do informačného systému EPIS vložených 520 hlásení o prenosných ochoreniach v okrese Michalovce a Sobrance

V okrese Michalovce a Sobrance bolo spracovaných 110 ohnisk /počet opatrení – 304/.

V uvedenom období sme zaznamenali v okrese Michalovce 1 importované ochorenie / Maďarsko – nepneumonická Legionárska choroba – Pontiacka horúčka/. Boli zaznamenané 3 úmrtia na prenosné ochorenia (2x SARI, 1x salmonelová enteritída).

Výskyt ochorení: sporadický, rodinný (A02 – 1x 5 prípadov, 5x 2 prípady, A08.0 – 4x2 prípady, A04.5 – 2 x 2 prípady)

V rámci protiepidemických opatrení v ohniskách nákaz bolo vydaných rozhodnutím 5 opatrení. V súčasnosti EPIS umožňuje po zaregistrovaní vkladať hlásenia priamo poskytovateľom zdravotníckej starostlivosti. V okrese Michalovce a Sobrance sú zaregistrovaní 7 poskytovatelia zdrav. starostlivosti /MUDr. Varjassy, MUDr. Varga, MUDr. Vargová, MUDr. Kučáková G., MUDr. Fučko L., MUDr. Paľová M., MUDr. Žužo J./, ktorí sú oprávnení týždenne hlásiť údaje o výskyte akútnych respiračných ochorení a z nich chrípke podobných ochorení.

Súčasťou EPIS-u je aj systém rýchlej výstrahy. Dôvodom na hlásenie môže byť výmena informácií, podozrenie na výskyt, jeho potvrdenie, návrh opatrení, prijatie a koordinácia opatrení. Informácie vkladané do systému v priebehu celého týždňa sa každý piatok sumarizujú do materiálu Týždenná informácia o mimoriadnych epidemiologických situáciách. V období od 1.1.2015 – 30.6.2015 oddelenie epidemiológie vložilo do systému rýchlej výstrahy za okres Michalovce a Sobrance 6 hlásení.

6.4. Nozokomiálne nákazy

Surveillance nemocničných nákaz sa vykonáva najmä v lôžkových zdravotníckych zariadeniach:

NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. /569 lôžok na 20 lôžkových oddeleniach/

PN Michalovce, n.o /260 lôžok na 3 lôžkových oddeleniach/

Regionálna nemocnica Sobrance, n.o /58 lôžok na 3 lôžkových oddeleniach/

Za obdobie od 1.1.2015 do 30.6.2015 bolo hlásených 29 NN /viď analýza výskytu NN/

- NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. NN - 11

- PN Michalovce, n.o. - 17

- **Metodické usmernenia:** Usmernenie na prevenciu a kontrolu výskytu meticilín-rezistentných kmeňov *Staphylococcus aureus* (MRSA) (lôžkové zdravotnícke zariadenia v okr. Michalovce a Sobrance): **3**
- Metodické usmernenie na zintenzívnenie monitoringu a okamžitého hlásenia ochorení na SARI a úmrtí na SARI s laboratórne potvrdeným vírusom chrípky A (H1N1)pdm09 v lôžkových ZZ: **3**

Dňa 5.mája 2015 sa uskutočnil na RÚVZ Michalovce 7. ročník kampane „*Umývaj si ruky – zachrániš život*“, ktorý je súčasťou programu WHO – hygiena rúk ako prevencia nozokomiálnych nákaz a šírenia rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká.

V dňoch 5.5.2015 a 7.5.2015 bola vykonaná odbornými zamestnancami RÚVZ Michalovce mimoriadna cieľená kontrola, zameraná na dodržiavanie Odborného usmernenia na vykonávanie dekontaminácie endoskopov v ZZ na pracoviskách vykonávajúcich bronchoskopické vyšetrenia.

Kontrola funkčnosti sterilizačných prístrojov: 172 kontrol

- v uvedenom období bolo podľa harmonogramu výkonov ŠZD vykonaných:
 - NsP Š.Kukuru Michalovce (81 kontrol), a.s. - 19 kontrol funkčnosti autoklávov, 62 kontrol funkčnosti HS, kontroly FS - 0
 - PN Michalovce, n.o. – 1 HS
 - Regionálna nemocnica Sobrance, n.o – 0 HS
 - iné štátne zdrav. zariadenia v okrese Michalovce: 1 HS
 - NZZ v okrese Michalovce: 35 HS, 29 AUT, 7 DAC
 - NZZ v okrese Sobrance: 9 HS, 5 AUT, 1 DAC
 - zariadenia osobných služieb: 2 HS, 1 AUT
 - platená služba: 3 (NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s.)

Odbery sterov v rámci ŠZD na jednotlivých oddeleniach v lôžkových zariadeniach:

- v NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s. bolo spolu odobratých na 14 oddeleniach 286 vzoriek z vonkajšieho prostredia (z toho 2,80 % s pozitívnymi výsledkami) a 166 vzoriek zo sterilných predmetov s negatívnymi výsledkami.
- PN Michalovce, n.o. – 3 oddelenia, 48 vzoriek z vonkajšieho prostredia (z toho 12,50 % s pozitívnymi výsledkami)
- v RN Sobrance, n.o. : 0
- Poliklinika Veľké Kapušany n.o. (DOS)– 15 vzoriek z vonkajšieho prostredia (z toho 26,67 s pozitívnymi výsledkami)
- cieľené kontroly: 3 (Oddelenie pneumológie a fizeológie NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s., RN Sobrance, n.o., PN Michalovce, APO, GP1), spolu odobratých 82 vzoriek z vonkajšieho prostredia (z toho 2,44 % s pozitívnymi výsledkami) a 28 vzoriek zo sterilných predmetov s negatívnymi výsledkami

Odbery sterov v rámci ŠZD v NZZ:

- spolu bolo odobratých v 13 NZZ v okr. Michalovce 129 vzoriek z vonkajšieho prostredia / z toho 4,65 % s pozitívnymi výsledkami/, 2 vzorky zo sterilných predmetov s negatívnymi výsledkami.

- NZZ v okr. Sobrance : 0

Kontrola účinnosti dezinfekčných prostriedkov: 0

Kontrola čistoty ovzdušia: 0

Iný odobratý materiál – 6 vzoriek očných prípravkov (GP1, PN Michalovce, n.o.) – 3 vzorky v originálnom balení a 3 vzorky používaných prípravkov. Bakteriálna sterilita všetkých odobratých vzoriek bola potvrdená laboratórnymi testami

Celkový počet odobratých sterov v okresoch Michalovce a Sobrance

P.č.	Stery	Sterilný materiál			prostredie		
		testov	z toho pozit.		sterov	z toho nevyhovujúcich	
		abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
1.	NsP Š.K. Michalovce	166	0	-	286	8	2,80
2.	PN, n.o. Michalovce	-	-	-	48	6	12,50
3.	RN Sobrance, n.o.	-	-	-	-	-	-
4.	Poliklinika V.Kapušany, n.o.	-	-	-	15	4	26,67
5.	Cielené kontroly	28	0	-	82	2	2,44
6.	Platená služba	-	-	-	-	-	-
7.	NZZ Mi + SO	2	0	-	129	6	4,65
SPOLU :		196	0	-	560	26	4,64

Kontroly v rámci vykonávania ŠZD v NZZ: 62

- v uvedenom období bolo vykonaných 22 obhliadok pred uvedením priestorov NZZ do prevádzky, 40 kontrol v rámci výkonu ŠZD

Kontroly v rámci vykonávania ŠZD v ŠZZ: 23

- v uvedenom období bolo vykonaných 23 kontrol v rámci výkonu ŠZD

H10.0 – mukopurulentná konjunktivitída:

Epidemický výskyt NN na oddelení GP1 Psychiatrickej nemocnice Michalovce, n.o.:

Od 8.4.2015 do 27.4.2015 nahlásených 18 prípadov ochorenia na mukopurulentné konjunktivitídy na Akútnom psychiatrickom oddelení GP1, Psychiatrická nemocnica Michalovce, n.o. u klientov zariadenia (17 - NN) a 1 ochorenia u zdravotníckeho pracovníka susedného oddelenia (rezistentné ochranné liečby) PN Michalovce, ktorý na danom oddelení navštevuje svoju manželku zdravotnú sestru.

Kultivačné vyšetrenia biolog. materiálu boli vykonané vo všetkých prípadoch, kde boli izolované tieto mikroorganizmy: Staphylococcus aureus - 6x, Haemophilus influenzae, Streptococcus viridans, Streptococcus pneumoniae, Klebsiella pneumoniae, Staphylococcus capitis, Acinetobacter, Enterococcus faecium, Staphylococcus warneri, E. coli, Proteus mirabilis, Staphylococcus epidermidis - 2x.

Mechanizmus prenosu: priamy kontakt

Protiepidemické opatrenia vykonané v plnom rozsahu, boli odobraté stery na kontrolu vykonávania dekontaminácie prostredia a súčasne odobraté vzorky očných kvapiek. Spolu bolo odobratých 35 sterov, z toho 34 vzoriek z vonkajšieho prostredia. Na základe výsledkov

vyšetrených sterov vykonaných odborom biologických faktorov životného prostredia RÚVZ so sídlom v Košiciach bol zistený v 1 vzorke z vonkajšieho prostredia (rám a čelo postele izba č. 10) Enterococi. V ostatných odobratých vzorkách neboli izolované epidemiologický závažné mikroorganizmy. Bakteriálna sterilita všetkých odobratých vzoriek očných kvapiek (3 vzorky v originálnom balení a 3 vzorky používaných očných kvapiek) bola potvrdená laboratórnymi testami.

Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie okres MICHALOVCE /vyhodnotenie za obdobie 1. polrok 2015/

Druh oddelenia	Lokalizácia infekcie																		Spolu abs.		
	črevná		HDC		DDC		urogenitálna		gynekologická		kože a sliznic		rany a popáleniny		sepsy		infekcia chirurg. rany			iné	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%		abs.	%
NsP Š. Kukuru Michalovce, a.s.																					
OAAIM					4	100,0															4
Detské																					
Infekčné																					
Geriatrické					2	100,0															2
interné																					
Chirurgické																			1	100,0	1
Pôrodnice																					
Neurologické																					
Traumatolog.										1	33,33	2	66,66								3
Urologické																			1	100,0	1
Novorodenecké																					
TARCH																					
SPOLU					6	54,54					1	9,10	2	20,0					2	18,18	11
PN Michalovce, n.o.																					
Akútne psychiat. odd. II., GP1												17	100,0								17
SPOLU												17	100,0								17

Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie okres S O B R A N C E /vyhodnotenie za obdobie 1. polrok 2015/

<i>Druh oddelenia</i>	<i>Lokalizácie infekcie</i>															
	črevné		respiračná		urogenitálna		kože a slizníc		rany a popáleniny		sepsy		ostatné		SPOLU	
	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
Interné oddelenie																
ODCH - VONS	1	100,0													1	100,0
Spolu	1	100,0													1	100,0

6.5. Mimoriadne epidemiologické situácie

V súvislosti so zvýšeným počtom chrípky, ARO a CHPO v chrípkovej sezóne 2014/2015 bolo prerušené vyučovanie:

Okres Michalovce – 9 MŠ, 23 ZŠ, 1 ŠZŠ, 4 SŠ, 1 ZUŠ, 1 CVC

Okres Sobrance - 6 MŠ, 6 ZŠ

H10.0 – mukopurulentná konjunktivitída:

Epidemický výskyt NN na oddelení GP1 Psychiatrickej nemocnice Michalovce, n.o.:

Od 8.4.2015 do 27.4.2015 nahlásených 18 prípadov ochorení na mukopurulentné konjunktivitídy na Akútnom psychiatrickom oddelení GP1, Psychiatrická nemocnica Michalovce, n.o. u klientov zariadenia (17 - NN) a 1 ochorenia u zdravotníckeho pracovníka susedného oddelenia (rezistentné ochranné liečby) PN Michalovce, ktorý na danom oddelení navštevuje svoju manželku zdravotnú sestru.

Kultivačné vyšetrenia biolog. materiálu boli vykonané vo všetkých prípadoch, kde boli izolované tieto mikroorganizmy: Staphylococcus aureus - 6x, Haemophilus influenzae, Streptococcus viridans, Streptococcus pneumoniae, Klebsiella pneumoniae, Staphylococcus capitis, Acinetobacter, Enterococcus faecium, Staphylococcus warneri, E. coli, Proteus mirabilis, Staphylococcus epidermidis - 2x. *Mechanizmus prenosu:* priamy kontakt

Protiepidemické opatrenia vykonané v plnom rozsahu, boli odobraté stery na kontrolu vykonávania dekontaminácie prostredia a súčasne odobraté vzorky očných kvapiek. Spolu bolo odobratých 35 sterov, z toho 34 vzoriek z vonkajšieho prostredia. Na základe výsledkov vyšetrených sterov vykonaných odborom biologických faktorov životného prostredia RÚVZ so sídlom v Košiciach bol zistený v 1 vzorke z vonkajšieho prostredia (rám a čelo postele izba č. 10) Enterococi. V ostatných odobratých vzorkách neboli izolované epidemiologicky závažné mikroorganizmy. Bakteriálna sterilita všetkých odobratých vzoriek očných kvapiek (3 vzorky v originálnom balení a 3 vzorky používaných očných kvapiek) bola potvrdená laboratórnymi testami.

6.6. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V rámci surveillance prenosných ochorení sa vykonáva aj enviromentálna surveillance poliomyelitídy. V období od 1.1.2015 do 30.6.2015 boli odobraté 3 vzorky odpadovej vody na záchytnosť enterovírusov, polio, resp. polio like vírusov s negatívnymi výsledkami.

Okrem enviromentálnej surveillance sa sleduje a organizačne zabezpečuje aj epidemiologická surveillance, ktorá spočíva v sledovaní výskytu ACHO, polio like ochorení, ktoré sa povinne hlásia a informácia sa týždenne spracováva a hlási v rámci havarijnej situácie na RÚVZ Košice a následne na ÚVZ SR Bratislava. V uvedenom období nebolo hlásené žiadne ochorenie na akútnu chabú obrnu.

6.8. Poradenstvo v očkovaní

V súvislosti s plnením tejto úlohy boli poskytované odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín, či nežiadúcich reakciách. Informácie boli poskytované priebežne lekárom neštátnych a štátnych zdravotníckych zariadení na základe písomnej alebo telefonickej žiadosti, laickej verejnosti v rámci projektu RÚVZ Michalovce „Čakáme na bociana“ a v rámci EIT. Spolu bola poskytnutá poradenská, prednášková a konzultačná činnosť v problematike imunizácie a výskytu prenosných ochorení 41x, z toho v 28 prípadoch písomne.

ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

A. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

1. Výživa a stravovacie zvyklosti

V základnej poradni bolo vyšetrených doteraz 250 klientov, ktorým bolo zároveň poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravej výživy. Klienti vyplnili aj dotazníky o životospráve, v jednotlivých prípadoch boli aj usmernení o diétnom režime podľa stanovených biochemických výsledkov. Prednášky na tému zdravá výživa boli zrealizované na aktuálnu zdravotno - výchovnú tému. Za prvý polrok 2015 spolu 12 prednášok o výžive pre ZŠ v okrese Michalovce a Sobrance spolu pre 300 žiakov druhého stupňa a 100 žiakov prvého stupňa základných škôl.

Pokračuje distribúcia edukačného materiálu do centier podľa svetových dní, alebo podľa mimoriadnych udalostí z pohľadu verejného zdravia.

Tohtoročnou témou Svetového dňa zdravia, ktorý pripadá na **7. apríl je bezpečnosť potravín**, Svetová zdravotnícka organizácia/ World Health Organization, WHO/ si uvedomuje, že vo fáze, keď sa kolobeh potravín stáva čoraz globalizovanejším, je potrebné posilniť systémy bezpečnosti potravín nielen na úrovni jednotlivých štátov, ale v rámci medzinárodného spoločenstva. Práve to je dôvod, pre ktorý WHO podporuje úsilie smerujúce k zlepšeniu bezpečnosti potravín pri príležitosti Svetového dňa zdravia.

Heslo pre rok 2015: Bezpečné potraviny od farmy až po tanier / From farm to plate make the food safe/

Pri tejto príležitosti sme pripravili akcie, ktoré dávajú dôraz na zásady správneho zaobchádzania s potravinami, ako udržiavať čistotu, skladovať ich a pripravovať.

Informácie sme zverejnili na web stránke a vestibule RÚVZ Michalovce, v tento deň sme realizovali v Poradni zdravia „Deň otvorených dverí.“

Prednášky na tému Zdravá výživa - pre starších žiakov ZŠ Michalovce / pre 100 žiakov/ a Klub dôchodcov Straňany / 50 seniorov/

Okrem toho - dotazníkový prieskum / 25 mužov a 25 žien/ laická verejnosť- „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“, ktorého cieľom je zistiť zaužívané zvyky a obyčaje obyvateľstva pri príprave a skladovaní potravín a jedál v domácnosti.

2. Fyzická inaktivita

Informácie o dôležitosti fyzickej aktivity sú súčasťou edukácie v základnej poradni. Každý klient dostáva odporúčania na základe výsledkov Testu zdravé srdce.

V mesiaci marec boli zrealizované dve prednášky na I. stupni ZŠ Moussona v Michalovciach - téma Správne držanie tela a Pohyb je zdravie doplnené o videofilm./ 60 detí/

MŠ na Vajanského v Michalovciach – 2 prednášky o správnom držaní tela ./ 60 detí/

Pre seniorov sme pripravili stretnutie v Klube dôchodcov k danej téme a prevencii ochorení týkajúcich sa pohybového aparátu a Osteoporóza – 2x / 30 seniorov/

10 máj - Pohybom k zdraviu

3 prednášky – Pohyb je zdravie, Prevencia obezity a Osteoporóza pre 120 seniorov ako edukačný program v rámci olympiády.

Seniorská olympiáda – na ktorú sme boli ako zástupcovia RÚVZ pozvaní sa konala v dňoch 18. – 20. mája 2015. Pozostávala z aktivít ako atletické disciplíny, stolný tenis, bowling a streľba.

5.6.2015 sme zorganizovali „Športový deň“ pre zamestnancov RÚVZ v počte 36. Disciplíny ako loptové hry, turistika, alebo voľnočasové ako plavba jachtou či jazda na koni boli vítaným spestrením pre telo i pre psychiku zamestnancov. Občerstvenie v podobe zdravých jedál, ovocia a zeleniny rovnako osožili. Z akcie je zhotovená i fotodokumentácia.

3. Tabak , alkohol , drogy

V mesiaci február a marec- prednášky zamerané na prevenciu vzniku závislosti na II. ZŠ pre druhý stupeň, jedna prednáška na SOU cirkevnom v Michalovciach./ spolu 100 edukovaných/ Príprava akcie v spolupráci s pracovníkmi Okresného riaditeľstva policajného zboru Michalovce a Mestskou políciou pre stredoškóľákov. Spolu to bolo 7 prednášok o prevencii závislostí / fajčenie, drogy...../ pre 200 študentov

Na základných školách od apríla do júna v okresoch Michalovce a Sobrance to bolo taktiež 7 prednášok pre žiakov druhého stupňa ZŠ / Podhorod', Špeciálna škola Sobrance, Žbince a 3 ZŠ Michalovce / 200 edukovaných/

4. Zdravé pracovné a životné podmienky

2 prednášky pre I. stupeň ZŠ o hygiene , čistote rúk, prostredia v ktorom žijeme, ochrane prírody, vodných zdrojov pri príležitosti Svetového dňa vody 22. marca.

a., pracovné prostredie

b., životné prostredie

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1.Kardiovaskulárne ochorenia – 2 prednášky v Zemplínskom osvetovom stredisku Michalovce pre 50 osôb.

2.Diabetes mellitus – 1 prednáška pre 50 osôb v ZOS.

Pozvaní boli hostia ZOS – v rámci aktivít mesta – verejnosť vo vekovom rozpätí 40 – 70 rokov.

Témam KVCH ochorení sa venujeme počas celého roka, doteraz boli zrealizované 2 prednášky v spolupráci so Zväzom postihnutých a Zemplínskym osvetovým centrom Michalovce .

Zúčastnilo sa ich 120 seniorov.

3.Vybrané nádorové ochorenia – prednáška pre 30 seniorov v Klube dôchodcov na tému Prevencia onkologických ochorení, psychosociálne aspekty pri ochoreniach a výživa onkologických pacientov.

Prevencia prsníkových ochorení – dotazníkový prieskum o samovyšetovaní prsníkov u mladých dievčat . Stredné odborné učilište cirkevné , 50 dievčat .

B. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení

- v mesiacoch január a február distribúcia materiálu na prevenciu chrípky , v MŠ a I stupni ZŠ informácie o otužovaní, pohybe a zdravej výžive ako prevencii pred ochoreniami horných dýchacích ciest.
- distribúcia edukačného materiálu na prevenciu hepatitídy typu A,B

9.1.1 Sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

9.1.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Informácie o dôležitosti fyzickej aktivity sú súčasťou edukácie v základnej poradni. Každý klient dostáva odporúčania na základe výsledkov Testu zdravé srdce.

V priebehu roka sa venujeme téme formou prednášok na všetkých stupňoch škôl i seniorom. V spolupráci s HDM distribuujeme edukačný materiál týmto cieľovým skupinám.

9.1.3 Vyzvi srdce k pohybu – celonárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Do kampane sme sa zapojili aj v tomto roku, vyzývame širokú verejnosť, aby nevedla sedavý spôsob života. Nedostatok pohybovej aktivity sa podieľa významnou mierou na zvyšovaní chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia, ako sú ateroskleróza so všetkými dôsledkami, vysoký krvný tlak, nadváha, obezita, cukrovka 2. Typu, niektoré druhy rakoviny, ochorenia a funkčné poruchy pohybového ústrojenstva.

Povzbudzujeme čo najviac ľudí, aby sa zapojili do kampane a venovali sa aspoň 30 minút pohybových aktivít denne a žili zdravšie.

Kampaň prebieha od 23.3 do 14.6.2015 Záujemcom sme rozdali účastnícke listy, ktoré budú zasielať sami na RÚVZ Banská Bystrica

9.2 Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009-2015

Doteraz sme absolvovali dve pracovné stretnutia.

2.2.2015 na MZ SR sa Mgr. Dagmar Erdélyiová zúčastnila prezentácie projektu Zdravé komunity spojeného s diskusiou a dohodnutím práce príslušných regionálnych úradov verejného zdravotníctva na uvedenom projekte.

9.3.2015 sa konalo druhé pracovné stretnutie k bližšej špecifikácii úloh v rámci projektu Zdravé komunity zvolaného na podnet zástupcov neziskovej organizácie Zdravé komunity a MZ SR. Rokovalo sa o možnostiach školenia asistentov zdravia, harmonogramy workshopov, možnostiach prenajmu, zariadenia problematich lokalít z hľadiska zdravotno – hygienickej situácie.

9.3 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

9.4 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh národného programu aktívneho starnutia

9. marca v spolupráci so Zväzom telesne postihnutých a Zemplínskym osvetovým strediskom Michalovce prednáška Prevencia srdcovocievnych ochorení

16. – 21. marca celosvetová akcia Týždeň mozgu organizovaná Slovenskou Alzheimerovou spoločnosťou.

Pre seniorov sme pripravili prednášku, diskusiu, plnenie logických úloh,, vedomostný kvíz, pracovné listy . Spolu pre 80 seniorov.

V máji to boli ďalšie prednáška týkajúce sa zdravého životného štýlu, pohybu i duševného zdravia. Spolupracovali sme so seniormi i počas športovej olympiády ./ vid'. rozpis k Svetovému dňu pohybu - odsek 1/

9.6 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

1.Zdravie matky a novorodenca – realizujeme lokálny projekt „Čakáme na bociana“

Kurz prebieha formou prednášok na ktoré sú pozvaní lektori z odboru pôrodnictva a gynekológie, pediatrie , anesteziológie , rehabilitácie .

V I. štvrťroku kurz neprebíhal v týždni od 13.4 2015 / 5 mamičiek/

V II. Štvrťroku podobne – od 15.6.2015 / 5 mamičiek/

„Čakáme na bociana“

Gestor: RÚVZ Michalovce

Riešenie projektu a výstupy:

- Konanie kurzov o zdravom tehotenstve a materstve za účasti odborníkov, v rámci ktorých boli poskytované budúcim mamičkám a oteckom potrebné informácie o priebehu tehotenstva, pôrodu a prvého roka života dieťaťa. Každý kurz pozostával zo 4 tematicky rozdielne zameraných stretnutí.

Program kurzu „Čakáme na bociana“

I. Tehotenstvo, cvičenie v tehotenstve

1. Privítanie
2. Vstupný dotazník
3. Vnútromaternicový vývoj dieťaťa a priebeh tehotenstva + diskusia – MUDr. Dzurjová gynekologicko-pôrodnické odd. Svet zdravia Michalovce
4. Bezbolestný pôrod + diskusia – MUDr. Zobka a MUDr. Somošová, OAaIM Svet zdravia Michalovce
5. Výživa v tehotenstve + diskusia – RÚVZ Michalovce Ing. Hubal'ová

II. Pôrod, cvičenie pred pôrodom a dýchacie techniky

1. Pôrod + diskusia – MUDr. Dzurová gynekologicko-pôrodnické odd. Svet zdravia Michalovce
2. Cvičenie v tehotenstve – praktické cvičenie – Mgr. Dagmar Erdélyiová, RÚVZ Michalovce
3. Film – Pôrod
4. Návšteva pôrodnice a novorodeneckého oddelenia Svetu zdravia Michalovce

III. Prvý rok života, ukážky cvičení po pôrode

1. Odber pupočníkovej krvi + diskusia – EUROCORD Slovakia, MVDr. Bérešová
2. Očkovanie detí + diskusia – DAHE Karin Záviská, RÚVZ Michalovce

3. Dojčenie – prednáška + diskusia – Ing. Hubal'ová, RÚVZ Michalovce
4. Cvičenie v tehotenstve – praktické cvičenie – Mgr. Dagmar Erdélyiová, RÚVZ Michalovce
5. Film – Dojčenie

IV. Starostlivosť o dieťa s praktickými ukážkami kúpania, prebaľovania, relaxačné cvičenia

1. Starostlivosť o dieťa - praktická ukážka kúpania a prebaľovania– Bc. Hrubá, vrchná sestra novorodeneckého oddelenia Svetu zdravia Michalovce
 2. Dieťa v prvom roku života + diskusia – MUDr. Fiľková- detská lekárka
 3. Diskusia
 4. Výstupný dotazník
- Premietanie filmov, relaxačná hudba

Lektori

lekár GPO– vnútromaternicový vývoj, vyšetrenia počas tehotenstva, pôrod, exkurzia na pôrodnicu

lekár OAİM – bezbolestný pôrod (epidurálna anestézia)

lekár NO – exkurzia na novorodenecké oddelenie

lekárka detskej ambulancie – starostlivosť o dieťa v prvom roku života, choroby, zdravotné prehliadky

RÚVZ – očkovanie, výživa v tehotenstve a dojčenie, cvičenie počas tehotenstva a dýchacie techniky pred a pri pôrode

Realizácia projektu:

Termín: Pokiaľ možno stály – mesačne, okrem letných prázdninových mesiacov a decembra.

2. Výživa a fyzická aktivita

3. Infekčné choroby

4. Úrazy a násilie

5. Životné prostredie

6. Dorastový vek - 21.1 a 18.2. na SOŠ Strážske - 2 prednášky o dospievaní, pohlavných ochoreniach a prostitúcii

7. Psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie - regionálny projekt „Mentálna anorexia“ začíname prednáškovou činnosťou a dotazníkovým prieskumom na druhom stupni ZŠ a stredných školách.

Doteraz to boli 2 prednášky pre 100 študentov na SOU cirkevnom v Michalovciach.

Do tejto skupiny môžeme zaradiť aj prednáška o prevencii závislostí a to bola téma fajčenie na ZŠ Úbrež pre 30 žiakov, ZŠ Blatné Remety 30 žiakov a I. ZŠ Moussona Michalovce 30 žiakov.

9.6.1 Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji.

9.6.2 Zdravotnovýchovné pôsobenie u detí predškolského veku – STOMATOHYGIENA

Cieľom je zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Na riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, využiť širokú a systematickú prevenciu zubných ochorení.

Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou dentitou.

V prvom polroku sme realizovali prednášky pre štyri MŠ v Michalovciach, Zalužiciach a Zemplínskej Širokej a Ložine spolu pre 100 detí.

9.7 CINDI program SR

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie nás všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

V rámci aktivít Poradne zdravia toto všetko postupne realizujeme v základnej poradni a zdravotno výchovnými preventívnymi postupmi.

Od začiatku roka 2015 bolo v základnej poradni vyšetrených 250 klientov.

Okrem základných biochemických vyšetrení krvi na cholesteroly, triglyceridy, glukózu, merania TK, vypočtu BMI , WHR , im boli ponúknuté merania prístrojom Smokerlyzer. Záujem prejavilo 50 klientov. 10 klientov vyplnilo dotazník zdravej výživy. Všetci boli poučení o zdravom životnom štýle. Individuálnym prístupom k jednotlivým klientom sa snažíme o znižovanie rizika vzniku chronických neinfekčných ochorení, nezdravých návykov a závislostí.

9.8 TOHES / Tobacco and Health Educational Survey/ štúdia o zdravom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeljej populácie v SR

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Nitre**

1. HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY IV (NATIONAL ACTION PLAN FOR ENVIRONMENT AND HEALTH – NEHAP IV.)

1. V rámci tejto úlohy prebieha plnenie regionálneho prioritného cieľa č. 3, ktorý je zameraný na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným ovzduším s osobitným dôrazom na detskú populáciu (1.4).

2. Realizovať opatrenia na predchádzanie ochoreniam súvisiacich s užívaním pitnej vody

V rámci tejto úlohy sú priebežne riešené problémy s kvalitou vody v obciach, v ktorých zatiaľ nie je vybudovaný vodovod a to v obci Ladice, Neverice, Host'ovce a Kostol'any pod Tríbečom v okrese Zlaté Moravce a v obci Jelšovce v okrese Nitra.

Súčasťou tejto úlohy je aj monitorovanie kvality vody z verejných vodných zdrojov – pramene, artézske studne v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa s dôrazom na prítomnosť ťažkých kovov vo vode. V I. polroku 2015 boli odobraté vzorky vôd na overenie kvality vody – tieto zdroje vykazujú kolísavú kvalitu vody, hlavne po stránke mikrobiologickej (hlavne pramene v meste Nitra).

1.4. SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Jedná sa o medziodborový projekt oddelenia hygieny životného prostredia a hygieny detí a mládeže. Tento pilotný projekt je zameraný na sledovanie kvality ovzdušia v slovenských školách. V I. polroku 2015 sa pokračovalo v zbere dotazníkov a na dvoch vybraných školách bol uskutočnený aj environmentálny monitoring.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.2. LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

V rámci plnenia projektu budú vykonané odbery vzoriek vôd na kúpanie z letných a termálnych kúpalísk počas LTS 2015 aj na prítomnosť Legionelly sp.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SVETOVOU ZDRAVOTNÍCKOU ORGANIZÁCIOU

1. Uplatňovať všetky dostupné metódy a formy skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo so zabezpečením zdravotno-výchovných aktivít pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.

Aj v I. polroku 2015 sa pracovníci oddelenia zamerali na Svetový deň vody a Svetový deň životného prostredia. K týmto dňom boli uskutočnené nasledovné aktivity :

V rámci Svetového dňa vody, ktorý sa v roku 2015 niesol v znamení motta „Voda a udržateľný rozvoj“ bolo zabezpečené bezplatné vyšetrenie vzoriek vôd z individuálnych vodných zdrojov obyvateľov pracovníkmi odboru OCHA N-testom na prítomnosť dusičnanov a dusitanov. Celkovo bolo vyšetrených 150 vzoriek vôd. Obyvateľom bolo poskytované odborné poradenstvo v oblasti zabezpečenia ochrany vlastných vodných zdrojov, o vyhovujúcich zdrojoch vôd v obciach okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce, o prameňoch v meste Nitra a verejných vodných zdrojoch v obciach uvedených okresov, o kvalite vody verejných vodovodov v dozore RÚVZ Nitra, o zdravotných indikáciách v súvislosti s nevyhovujúcou kvalitou vody, o ochranných pásmach vodných zdrojov najmä v súvislosti s haváriami /poradenstvo bolo poskytované pri osobnej návšteve na RÚVZ, telefonicky resp. v teréne v rámci výkonu ŠZD / a pod. Na webovú stránku RÚVZ bol daný aktuálny príspevok oddelenia HŽP k Svetovému dňu vody o aktivitách RÚVZ k tomuto významnému dňu a zhodnotenie kvality vody verejných vodovodov okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce za rok 2014. Zhotovené boli tiež 2 panely na danú tému.

K Svetovému dňu životného prostredia bol zhotovený informačný panel.

Pre informovanosť obyvateľov sme využívali aj médiá, internetovú stránku a elektronickú poštu.

2. Na úseku zdravotnej výchovy a poradenstva obyvateľom v rámci oddelenia pracuje počas celého roka **environmentálna poradňa zdravia**.

2 PREVENTÍVNE PRACOVNÉ LEKÁRSTVO

Oddelenie PPL RÚVZ so sídlom v Nitre v sledovanom období do 30.6.2015 sa zúčastnilo na plnení nasledovných programov a projektov:

č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane Azbestu a látok poškodzujúcich reprodukciu na narúšajú endokrinný systém

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

č. 2.2 Intervencie na podporu zdravia

2.2.1. Zdravé pracoviská

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

č.2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V rámci plnenia uvedených Programov a projektov bolo realizovaných 167 výkonov zameraných na riešenie problémov v oblasti ochrany zdravia pri práci.

Úloha č.2.1.: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce .

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný predovšetkým na plnenie povinností ktoré pre zamestnávateľov vyplývajú z legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskeho spoločenstva.

Pri výkone dozoru boli používané kontrolné listy na overenie informovanosti zamestnancov o otázkach súvisiacich s ochranou zdravia pri práci. V 11 prípadoch boli použité kontrolné listy zamerané na práce v prostredí s rizikovým faktorom hluk, chemické faktory, karcinogénne a mutagénne faktory a biologické faktory.

Zamestnávatelia predkladali na schválenie prevádzkové poriadky samostatne alebo v rámci vydávania rozhodnutí o uvedení pracovných priestorov do prevádzky. V 23 prípadoch boli prevádzkové poriadky schválené spolu s uvedením priestorov do prevádzky. V 27 prípadoch boli prevádzkové poriadky posúdené a schválené na základe samostatných žiadostí o posúdenie prevádzkových poriadkov. Súčasťou týchto dokumentov bol zároveň aj posudok o riziku.

Zo strany zamestnávateľov bolo predložených 12 návrhov na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác a 5 návrhov na zrušenie rizikových prác.

Účinnosťou novely zákona 355/2007 Z.z. (od 1.8.2014) vstúpila do platnosti povinnosť zabezpečiť zdravotný dohľad i pre subjekty, ktoré nemajú rizikovú prácu. Z uvedených dôvodov bol štátny zdravotný dozor aj v sledovanom období zameraný cielene na kontrolu plnenia povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z § 30 ods. 1 písm. b) zákona 355/2007 Z.z. - zabezpečiť pre svojich zamestnancov zdravotný dohľad podľa § 30a a 30d zákona 355/2007 Z.z.

Do 30.6.2015 bol pracovníkmi oddelenia PPL RÚVZ Nitra vykonaný štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu zabezpečenia zdravotného dohľadu pre zamestnancov prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby alebo prostredníctvom fyzickej osoby – podnikateľa alebo právnickej osoby samostatne vykonávajúcej niektoré činnosti pracovnej zdravotnej služby v 207 subjektoch. Kontroly preukázali, že subjekty s vyhlásenými rizikovými prácami majú zabezpečený zdravotný dohľad oprávnenými PZS v prevažnej väčšine dodávateľským spôsobom. Časté sú prípady zamestnávateľov, ktorým v zmysle platnej legislatívy nevyplýva povinnosť mať zabezpečený zdravotný dohľad oprávnenou PZS, ale vzhľadom na výskyt viacerých rizikových faktorov v pracovnom prostredí a väčší počet zamestnancov majú uzatvorenú zmluvu s PZS.

Subjekty, u ktorých nie sú určené rizikové práce, zabezpečujú zdravotný dohľad pre svojich zamestnancov dodávateľským spôsobom väčšinou bezpečnostnými technikmi, autorizovanými bezpečnostnými technikmi alebo bezpečnostnotechnickými službami, ktoré tieto činnosti vykonávajú na základe ohlásenia na ÚVZ SR, alebo vlastnými zamestnancami.

Môžeme konštatovať, že v prípadoch, kedy zamestnávatelia nemajú zabezpečený dohľad nad pracovnými podmienkami a dohľad nad zdravím zamestnancov prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby, sú zdravotné riziká pri práci hodnotené často osobami bez zdravotníckeho vzdelania - bezpečnostnými technikmi. V týchto prípadoch je prístup k hodnoteniu

zdravotných rizík často nedostatočný a lekárske preventívne prehliadky zamestnancov sa nevykonávajú vo vzťahu k práci.

Úloha č. 2.1.1. Rizikové práce

Dozorná činnosť vychádzala z priorit a bola osobitne zameraná na:

- práce pri ktorých sú pracovné činnosti zaradené do 3. alebo 4. kategórie rizika a na pracovné činnosti pri ktorých sa používajú toxické, veľmi toxické látky, karcinogény, chemické látky zakázané, či s obmedzeným použitím.
- prehodnotenie pracovných podmienok v súvislosti s výskytom profesionálnych ochorení.

Údaje o rizikových prácach v dozorovanom území sa spracovávajú v programe ASTR 2011. V priebehu roka sa aktualizujú počty zamestnancov v riziku práce priebežne na základe údajov získaných pri štátnom zdravotnom dozore a na základe údajov zaslaných zamestnávateľmi na RÚVZ. Týmto spôsobom sa vytvorila databáza závodov, pracovísk, počtov exponovaných osôb podľa jednotlivých rizikových faktorov a podľa prevládajúcich činností. Závety z protokolov o meraní a analýz škodlivých faktorov v pracovnom prostredí, ktoré sú vykonané laboratórnym pracoviskom RÚVZ v Nitre sú použité pre hodnotenie zdravotných rizík v rozhodovacom konaní RÚVZ.

Do 30.6.2015 bolo vydaných 17 nových rozhodnutí na zaradenie prác do kategórií (z toho počtu vyhlásenie RP: 12, zrušenie RP: 5).

Z celkového počtu 4924 dozorovaných organizácii v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra je 149 organizácii s vyhlásenými rizikovými prácami s celkovým počtom zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce 3503, z toho 646 žien.

V dozorovanom území bolo novozaradených na rizikové práce v priebehu 1.polroka 2015 celkom 96 zamestnancov (z toho 9 žien).

Do 30.6.2015 bolo vykonaných 54 kontrol rizikových pracovísk s výskytom zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali najmä na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci harmonizovaných s právom Európskych spoločností, najmä z ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov.

V podnikoch, kde už boli rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva v minulosti vyhlásené rizikové práce, sme sa zamerali na prehodnotenie pracovných podmienok, úroveň expozície zamestnancov jednotlivým rizikovým faktorom a na plnenie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v súlade so schválenými prevádzkovými poriadkami. Pri posudzovaní návrhov na určenie rizikových prác na nových pracoviskách resp. pri nových pracovných činnostiach bola pozornosť zameraná na dôsledné hodnotenie posudkov o riziku, zaradovanie zamestnancov na rizikové práce na základe zdravotnej spôsobilosti na výkon práce a úroveň ochranných opatrení na zníženie rizík na pracovisku.

Zvýšenie odbornej úrovne hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zisťujeme u zamestnávateľov, ktorí majú zabezpečené pracovné zdravotné služby, alebo hodnotenie zdravotných rizík vykonávajú

osoby so vzdelaním z verejného zdravotníctva. Problémom aj naďalej sú prevádzky s malým počtom zamestnancov (1 – 3) kde nie sú určené rizikové práce, kde sú zdravotné riziká pri práci hodnotené osobami bez zdravotníckeho vzdelania.

Ďalší vývoj rizikových prác v dozorovanom území sa bude odvíjať i od skvalitnenia doterajšieho spôsobu ich posudzovania zamestnávateľmi - od zabezpečovania hodnotenia zdravotných rizík pre zamestnávateľov odbornými zdravotníckymi pracovníkmi tímov PZS, ale i od ďalšieho rozvoja alebo útlmu najmä priemyselnej výroby v regióne. V priemyselných parkoch situovaných najmä v priemyselných častiach Nitry, Vrábeľ a Zlatých Moraviec sú závody zamerané najmä na doplnkovú výrobu pre automobilový priemysel, elektroniku a strojársky priemysel (výroba televízorov FOXCON, výroba zariadení pre potravinový priemysel Marel Slovakia, s.r.o., Nitra, výroba spojovacieho materiálu RIBE Slovakia, s.r.o., Nitra, čipové karty Muehlbauer Technologies, platobné a bankové karty Giesecke & Devrient Slovakia, súčasti pre automobilový priemysel Konsberg Slovakia Vráble,...).

Úloha č. 2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

Dozorná činnosť bola zameraná na:

➤ Uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády č. 355/2006 Z. z. v znení neskorších úprav a doplnkov v praxi. V sledovanom období bolo vykonaných celkom 55 kontrol na pracoviskách s výskytom chemických faktorov. Previerky boli zamerané na dodržiavanie povinností zamestnávateľov pri ochrane zdravia zamestnancov pri výrobe, predaji, skladovaní a inom zaobchádzaní s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami. Prevádzkovatelia predkladali na schválenie prevádzkové poriadky a posudky o riziku pri práci s nebezpečnými chemickými faktormi. Celkovo bolo schválených 18 prevádzkových poriadkov pre práce spojené s vystavením zamestnancov nebezpečným chemickým faktorom, ktoré obsahovali posudok o riziku so zaradením pracovných činností do príslušnej kategórie rizika.

Najvýznamnejším podnikom na území dozorovanom RÚVZ so sídlom v Nitre je spoločnosť Duslo, a. s. Šaľa. Je dôležitý z hľadiska počtu zamestnancov a z hľadiska výskytu rizikových faktorov a ich kombinácií. Podnik je zameraný na výrobu priemyselných hnojív, gumárenských chemikálií, prípravkov na ochranu rastlín, disperzných lepidiel typu Duvilax, výrobkov horčikovej chémie a pod. Na všetkých pracoviskách s rizikom chemických faktorov a hluku boli zamestnávateľom vypracované prevádzkové poriadky a posudky o riziku so zaradením do príslušnej kategórie. Podnik v prvom polroku 2015 priebežne predkladal na schválenie aktualizované a doplnené prevádzkové poriadky, posudky o riziku pri práci s chemickými faktormi v súvislosti s novou klasifikáciou chemických látok a chemických zmesí podľa zákona č. 67/2010 Z.z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon).

➤ Do 30.6.2015 bolo vydaných 32 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami.

➤ Evidovali sa hlásenia o použití chemických prípravkov na ochranu rastlín a pri DDD činnosti. Do 30.6.2015 bolo evidovaných 43 hlásení o použití chemických prípravkov pri výkone DDD činnosti. Vo všetkých prípadoch sa používali povolené prípravky a zodpovedné osoby mali doklad o odbornej spôsobilosti na výkon uvedených činností.

- Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že práce s veľmi toxickými a toxickými chemickými faktormi riadia odborne spôsobilé osoby.

Úloha č. 2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

- Dozorná činnosť bola zameraná na uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. v znení neskorších úprav a doplnkov v praxi. Na území ktoré dozoruje RÚVZ so sídlom v Nitre sa používajú chemické karcinogény a mutagény v obmedzených množstvách v priemyselnej výrobe (najviac v Duslo, a.s. Šaľa), v chemických laboratóriách pri výučbe (SPÚ Nitra, UKF Nitra), v diagnosticko-analytických biochemických zdravotníckych (Medirex a.s., Pezinok, laboratóriá v Nitre) a veterinárnych (Ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv Nitra, Plemenárske služby SR, š.p. Bratislava, pracovisko Nitra - Lužianky) pracoviskách a v laboratórnych zariadeniach výskumných pracovísk (Ústav ekológie lesa SR, Zvolen, pobočka biológie drevín Nitra). V období do 30.6.2014 boli vykonané 4 kontroly zamerané na používanie chemických karcinogénov a to v podnikoch : Duslo a.s. Šaľa, Kongsberg Automotive, a.s., Vráble, ICU MEDICAL, s.r.o., Vráble a FN Nitra. Kontrolná činnosť bola zameraná hlavne na zabezpečovanie zdravotného dohľadu na pracoviskách vrátane preventívnych lekárskeho prehliadok vo vzťahu k práci a dodržiavanie opatrení na minimalizáciu expozície zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom.
- Prehľadnocovali sa prevádzkové poriadky a hodnotenie zdravotných rizík zamestnancov pri práci s chemickými karcinogénmi v existujúcich zariadeniach (Duslo, a.s., Šaľa, Špecializovaná nemocnica Sv. Svorada, Nitra, MUDr. Gremeň, onkologická ambulancia Šaľa, Ústav ekológie lesa, Nitra, Secop, s.r.o., Továrenská 49, Zlaté Moravce a SLUŽBA Nitra, s.r.o., Pražská 33, 949 01 Nitra, Kongsberg Automotive, a.s., Vráble a ÚŠKVBL, Biovetská 34, Nitra, FN Nitra) ako aj výskyt chemických karcinogénov a mutagéno v novozriadených prevádzkach (ICU MEDICAL, s.r.o., Vráble).
- Bolo vydaných 32 posudkov na odstraňovanie stavebného materiálu obsahujúceho azbest zo stavieb. Kontroly zabezpečenia búracích prác na stavbách s použitými materiálmi z azbestocementu boli vykonané v spolupráci s Národným referenčným centrom pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov RÚVZ v Nitre.
- Pri posudzovaní projektovej dokumentácie boli stavebníci upozorňovaní na povinnosti, ktoré im vyplývajú z platnej legislatívy v oblasti pri likvidácii stavebných materiálov s obsahom azbestu.
- ŠZD bol tiež zameraný na používanie chemických látok, ktoré sú zakázané alebo ich používanie je obmedzené. Pri dozornej činnosti nebolo zistené porušenie týchto povinností.

Úloha č. 2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Prešetrovanie hlásenia podozrenia na profesionálne ochorenie podľa položky 29 - ochorenia kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín z DNJZ bolo v období do 30.6.2015 vykonané v 1 prípade:

Hlásené podozrenie na chorobu z povolania - dg. Sy canalis carpi dx. v podniku SEBN SK SE Bodnetze – Slovakia s.r.o. zamestnanca v profesii formovačka káblových zväzkov. Zo

záverov šetrenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a charakteru vykonávaných pracovných činností bolo konštatované, že vykonávaná práca pravdepodobne súvisí so vznikom choroby z povolania.

Na uvedenom pracovisku bolo podozrenie na výskyt choroby z povolania hlásené a prešetrované opakovane. Práce sú z hľadiska fyzickej záťaže zaradené do 2. kategórie zdravotného rizika. V posudku o riziku sú pre zamestnávateľa doporučené opatrenia na zabránenie vzniku profesionálnych ochorení z DNZJ.

Úloha č. 2.2 Intervencie na podporu zdravia:

2.2.1. Zdravé pracoviská

Projekt „Zdravé pracoviská“ sa realizuje v spoločnosti DUSLO a.s., Šaľa zameranej na chemickú výrobu.

Závod Duslo, a.s. Šaľa patrí k najvýznamnejším spoločnostiam chemického priemyslu na Slovensku. Výrobný program je zameraný na výrobu priemyselných hnojív, gumárenských chemikálií, polyvinylacetátových a polyakrylátových lepidiel, disperzií, rôznych špeciálnych produktov organickej a anorganickej chémie a produktov horčíkovej chémie. Od roku 2005 je súčasťou medzinárodného holdingu AGROFERT Holding, a.s., globálne pôsobiaceho v chemickom priemysle, poľnohospodárstve a potravinárstve. Súčasťou Dusla a.s. je od r. 2006 závod Istrochem, a.s. Bratislava. Celkový počet zamestnancov je 2036/401, z toho v Šali - 1788/359. Zdravotný dohľad na pracoviskách zabezpečuje zamestnávateľ vlastnou pracovnou zdravotnou službou od r. 2006, na základe oprávnenia – rozhodnutia ÚVZ SR č. OPPL-5589/2006-Oj zo dňa 19.9.2006.

Z hľadiska charakteristiky pracovných podmienok na jednotlivých pracoviskách sú najčastejšími rizikovými faktormi hluk - s počtom exponovaných 326/8, chemické faktory spôsobujúce vznik kožných ochorení - 233/12, chemické faktory - 162/2, pevný aerosol - 110/17, ionizujúce žiarenie - 4/0, laserové žiarenie 3/3. Celkový počet zamestnancov zaradených k 30.6.2015 do 3. kategórie zdravotného rizika z expozície škodlivým faktorom v pracovnom prostredí je 571/26.

Pri závode Duslo a.s. Šaľa je zriadené Centrum zdravotnej starostlivosti, v ktorom sa zabezpečujú pre zamestnancov lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci, rehabilitačné programy v rámci rekondičných pobytov a zamestnanci sa môžu každoročne zúčastniť vyšetrenia rizikových faktorov - TK, triglyceridy, celkový cholesterol, cukor., u zamestnancov Duslo, a.s. V rámci spolupráce sú osoby s nepriaznivými vyšetrenými parametrami odporúčené do Poradne ochrany zdravia pri práci RÚVZ so sídlom v Nitre na poskytnutie poradenstva resp. na zaradenie do intervenčného programu zameraného na ochranu a podporu zdravia zamestnancov.

V závode sa realizovali spoločné previerky PZS a BT služby, ktorých sa zúčastnili i zástupcovia zamestnancov. Závery týchto spoločných previerok sú poskytnuté pri výkone štátneho zdravotného dozoru .

Lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k zdravotným rizikám u zamestnancov Duslo a.s. Šaľa sa realizujú podľa vypracovaného harmonogramu v CZS Duslo Šaľa. Lekárske posudky sú dokumentované na predpísaných tlačivách v zmysle legislatívy a sú

archivované. V roku 2013 nebol zaznamenaný prípad podozrenia na chorobu z povolania, ani ohrozenie chorobou z povolania. Nebol zaznamenaný ani prípad iného poškodenia zdravia vplyvom práce a pracovných podmienok.

Plnenie programu „Zdravé pracoviská“ v spoločnosti Duslo a.s. Šaľa je zamerané na :

- analýzu zdravotného rizika na pracoviskách :
 - s kombinovaným účinkom nebezpečných chemických faktorov
 - na pracoviskách ktoré používajú v technologických procesoch NCHF klasifikované ako karcinogény kat. 1A, 1B, 2.
- Upresnenie zdravotného rizika z expozície zamestnancov NCHF na základe osobných odberov a analýz vzoriek ovzdušia.
- analýzu zdravotného stavu zamestnancov vo vzťahu k profesionálnym rizikám na základe posudkových záverov z LPP

V spolupráci s PZS Duslo, a.s. sme priebežne pokračovali v realizácii intervenčných aktivít zameraných na zlepšenie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov, ochranu a podporu zdravia zamestnancov v závode Duslo, a.s. Šaľa

V polroku 2015 bol z dôvodu prehodnotenia zdravotného rizika zamestnancov na pracoviskách na ktorých sa používajú v technologických procesoch NCHF klasifikované ako karcinogény kat. 2 uskutočnený výber týchto pracovísk a pracovných činností spojených s vystavením zamestnancov týmto NCHF.

Z dôvodu požiadavky zamestnávateľa o zavedenie 12 hod. pracovnej zmeny na pracoviskách Výrobnej jednotky disperzií a lepidiel, kde sa používa vinylacetát - v súčasnosti klasifikovaný ako karcinogén kat. 2 (ale prebieha proces jeho preklasifikácie do kat. 1B) so zaradenými prácami do 3. kat. rizika z dôvodu expozície zamestnancov chemickým faktorom, bolo vykonané stanovenie priemerných aj krátkodobých koncentrácií VAC v pracovnom ovzduší na týchto konkrétnych pracoviskách:

Výrobná jednotka disperzií a lepidiel:

- Prevádzka Duvilaxov

chemický faktor – vinylacetát,

počet profesií – 6,

- Prevádzka finalizácie, expedície a skladov

chemický faktor – vinylacetát

počet profesií – 4.

Po vyhodnotení výsledkov meraní bolo zistené prekročenie povolených priemerných koncentrácií VAC v pracovnom ovzduší na pracovisku Prevádzka Duvilaxov pri čistení kotlov, namerané priemerné koncentrácie VAC v pracovnom ovzduší na ostatných pracoviskách neprekračovali povolený NPEL. Pre uvedené pracoviská Prevádzky Duvilaxov a Prevádzky finalizácie, expedície a skladov boli nariadené opatrenia týkajúce sa úpravy pracovných postupov, riešenia odsávania nebezpečných škodlivín z pracovného ovzdušia v objekte výroby lepidiel a dôsledného používania vhodných OOPP na ochranu dýchacích ciest.

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

> V súlade s témou informačnej kampane Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) na aktuálne obdobie - „Spolupráca pri prevencii rizík“ boli spoločné dozorné aktivity orgánov inšpekcie práce a orgánov verejného zdravotníctva v SR zamerané na spoluprácu pri prevencii rizík.

Spoločné dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vyplývajú z Dohody o spolupráci a koordinácii činností uzatvorenej medzi ÚVZ SR Bratislava a NIP Košice dňa 15.3.2011.

Dňa 22.6.2014 oddelenie PPL RÚVZ Nitra uskutočnilo spoločné pracovné stretnutie vedúcich oddelení PPL RÚVZ v Nitrianskom kraji a zástupcov IP Nitra, na ktorom boli určené konkrétne podniky a určený dátum vykonania previerok so zameraním na zabezpečenie zdravotného dohľadu pre zamestnancov a na prevenciu rizík pri práci v prevádzkach obchodných reťazcov, v ktorých je výskyt viacerých rizikových faktorov.

V roku 2015 každé RÚVZ v NR kraji vykoná 1 spoločnú previerku s orgánom inšpekcie práce, celkom 5 spoločných previerok za Nitriansky kraj. RÚVZ so sídlom v Nitre vykoná spoločnú previerku s IP Nitra v prevádzke Metro Cash and Cary, Nitra v druhom polroku 2015.

> Okrem spoločných previerok spolupracujeme s inšpektormi práce pri výkone štátneho zdravotného dozoru pri kolaudačných konaniach, pri konaniach o zmene účelu užívania stavieb alebo pri šetrení podnetov a sťažností zo strany zamestnancov poukazujúcich na porušovanie povinností zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia pri práci.

Koordinácia spoločných dozorných aktivít, vzájomné poskytovanie informácií a výmena skúseností pri riešení problémov je predmetom pracovných stretnutí zástupcov orgánov verejného zdravotníctva a inšpektorov práce uskutočňovaných v rámci Nitrianskeho kraja v štvrtročných intervaloch. Do 30.6.2015 sa uskutočnili 2 pracovné stretnutia za účasti pracovníkov oddelenia PPL RÚVZ v NR kraji a Inšpektorov práce Nitra, na ktorých bola konštatovaná dobrá spolupráca oboch inštitúcií.

Úloha č.2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Kontroly boli zamerané na zhodnotenie pracovného prostredia a spôsobu výkonu práce vo vzťahu k zdravotným obmedzeniam tam pracujúcich zamestnancov, zhodnotenie prispôsobenia práce zamestnancov v zmysle § 52 ods.1 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z. a v zmysle § 6 ods.1 písm. b) zákona č. 124/2006 Z.z.

V sledovanom období do 30.6.2015 bolo na základe žiadostí jednotlivých subjektov posúdených celkom 8 pracovísk na ktorých zabezpečovali práce osoby so zdravotným postihnutím, z toho v 3 prípadoch bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky a v 5 prípadoch bolo vydané stanovisko k zmenám na existujúcich pracoviskách s prideleným štatútom chránenej dielne/pracoviska.

Do 30.6.2015 zamestnanci oddelenia PPL RÚVZ so sídlom v Nitre okrem vyššie uvedených prípadov vykonali previerku v 1 spoločnosti, pre ktorú už bol orgánom na ochranu zdravia vydané rozhodnutia na uvedenie priestorov pracovísk do prevádzky a na uvedenom pracovisku pracovné činnosti vykonávali zamestnanci so zdravotným obmedzením. Bol to subjekt:

- Terra Bona Zlaté Moravce, s počtom zamestnancov so zdravotným postihnutím 23 ktorí vykonávajú rôzne manuálne činnosti podľa typu zákazky (viazanie, strihanie, meranie, skladanie medzifázovej izolácie, triedenie komponentov a optická kontrola káblových prevodoviek, meranie, strihanie, balenie a kontrola bužírky, ručná výroba darčekových predmetov, a i...) .

V uvedených subjektoch sa kontrolovalo dodržiavanie pracovných podmienok a pracovného režimu zamestnancov so zdravotným postihnutím určených v rozhodnutí orgánu verejného zdravotníctva o uvedení priestorov ako chráneného pracoviska resp. chránenej dielne do prevádzky. Kontrolou bolo zistené, že prevádzkovatelia pri zriaďovaní chránených pracovísk resp. chránených dielní prispôbovali pracovné podmienky charakteru zdravotného postihnutia a pre pracovníkov boli vytvorené vhodné pracovné podmienky zodpovedajúce ich zdravotnému stavu napr. bezbariérovým prístupom na pracovisko, dodržiavaním osobitného režimu práce (skrátенý pracovný čas, nočná práca, práca na zmeny,...), zabezpečením vhodných ergonomických sedadiel, situovaním pracovísk mimo priestorov s rizikovými faktormi (pracoviská bez expozície hluku a chemickým škodlivinám), zabezpečením vyhovujúcich zariadení na osobnú hygienu (WC, umyvárky, sprchy, denná miestnosť), atď.

Vzhľadom k tomu, že chránené pracoviská nie sú vytvorené na pracoviskách s významnejším výskytom rizikových faktorov, kontrolné listy neboli použité.

V rámci kontrol neboli zistené zásadné nedostatky v oblasti dodržiavania predpisov na ochranu zdravia ľudí ako ani podstatné zmeny podmienok na pracoviskách oproti skutočnostiam uvedeným v rozhodnutiach na uvedenie priestorov do prevádzky. Zmeny sa týkali väčšinou počtu zamestnancov so zdravotným postihnutím na daných pracoviskách. V prípade prijatia nových zamestnancov na tieto pracoviská s iným zdravotným postihnutím zamestnávateľa požiadali orgán na ochranu verejného zdravotníctva o vydanie stanoviska k rozšíreniu počtu zamestnancov so zdravotným postihnutím na existujúcej prevádzke.

Zamestnanci so zdravotným postihnutím mali preukázanú zdravotnú spôsobilosť na výkon konkrétnych pracovných činností, potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti pre týchto zamestnancov v prevažnej miere boli vystavené územne príslušnými všeobecnými lekármi.

Pri zriaďovaní chránených pracovísk resp. chránených dielní zamestnanci oddelenia PPL poskytovali zamestnávateľom aj budúcim zamestnancom poradenstvo a konzultácie týkajúce sa postupu pri podávaní žiadostí, vytváraní špecifických pracovných podmienok a požiadaviek na priestorové usporiadanie pracovísk.

3. HYGIENA VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

V rámci úlohy na rok 2015 – zabezpečiť odber 24 vzoriek kuchynskej soli za účelom monitorovania obsahu jódu, bolo v 1.polroku odobratých 13 vzoriek jedlej soli. Z celkového počtu odobratých vzoriek bolo k 30.6.2015 laboratórne vyšetrených 11 vzoriek. Vo všetkých odobratých a laboratórne vyšetrených vzorkách jedlej soli bol zistený obsah KI v rozmedzí legislatívou stanovenej hodnoty 15-35 mg/kg KI. Vzorky boli odobraté zo zariadení spoločného stravovania.

3.2. BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Úloha sa bude plniť v II.polroku

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

RÚVZ so sídlom v Nitre sa spolupodieľa na plnení úlohy odberom **1 vzorky (keramický nôž) v októbri** na vyšetrenie ťažkých kovov

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

RÚVZ so sídlom v Nitre sa spolupodieľa na plnení úlohy odberom vzoriek. Počet vzoriek bude následne stanovený. Neobdržali sme ešte harmonogram odberov.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Z plánovaného počtu odobratých 15 vzoriek kozmetických výrobkov na rok 2015 bol k 30.6.2015 vykonaný odber 10 vzoriek kozmetických výrobkov za účelom sledovania regulovaných látok.

- 4 výrobky pre dospelých (mlieka, gély, lotiony a vody) za účelom kontroly konzervačných látok 4-chlór-m-krezol, 4-chlór-3,5xylenol, benzalkónium chlorid, bromid, sacharínát, benzetónium chlorid, triklosan, chlórbutanol, kyselina salicylová a jej soli, kyselina 4-hydroxybenzoová, jej soli a estery.

- 3 výrobky pre deti (šampóny, peny a gély do kúpeľa a na sprchovanie, vody lotiony mlieka) na kontrolu konzervačných látok kyselina 4-hydroxybenzoová jej soli a estery, kyselina salicylová a jej soli, kyselina benzoová a benzoan sodný, chlórbutanol, kyselina propionová.

- 3 vzorky pre dospelých na onduláciu vlasov a mihalníc za účelom stanovenia regulovaných látok (kyseliny tioglykolovej, pH, formaldehydu).

Vzorky v sledovaných ukazovateľoch vyhovovali požiadavkám legislatívy. Nedostatky neboli zistené.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba vybraných prídavných látok – kyseliny sorbovej a jej soli, kyseliny benzoovej a jej soli, glykozidov steviolu a sledovanie príjmu dvoch aromatických látok – mentofuránu a kumarínu na základe dotazníkovej metódy.

Projekt bude v roku 2015 realizovaný na vzorke 20 respondentov, pričom vybraná vzorka populácie bude zložená z rovnakého počtu ľahko pracujúcich žien (10) a mužov (10) v dvoch vekových kategóriách a to od 19 - 34 rokov a od 35 do 54 rokov v počte po 5 respondentov. K 30.6.2015 bol dotazník vyplnený u 15 respondentov z toho 8 mužov (4 starší muži, 4 mladší muži) a 7 žien (5 starších žien a 2 mladšie ženy). Sledovala sa 24 hodinová spotreba potravín. V rámci úlohy bol zabezpečený aj odber vzoriek na obsah prídavných látok. Jedna vzorka obilninových škoricových mušličiek na stanovenie obsahu kumarínu a jedna vzorka dropsov s príchuťou eukalyptovo-mentolovou na stanovenie mentofuránu. Laboratórne výsledky sme zatiaľ neobdržali.

4. HYGIENA DETÍ A MLÁDEŽE

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA medziodborová úloha (odborní HŽP, HDM a OFŽP)

Projekt realizujú odborné zamestnankyne oddelenia hygieny detí a mládeže a odboru laboratórnych činností RÚVZ v Nitre. V roku 2014 boli do projektu zapojené 4 ZŠ v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra. V rámci prvej etapy bol zabezpečený dotazníkový prieskum. V roku 2015 sme na vybraných školách pokračovali v zbere dotazníkových údajov pre naplnenie požadovaného počtu respondentov a uskutočnila sa realizácia environmentálneho monitoringu na školách, ktorý zabezpečoval Odbor laboratórnych činností.

Zber dotazníkových údajov o charaktere prostredia škôl a tried, o jeho vplyve na zdravie detí a učiteľov sme realizovali vo vykurovacom období – v mesiacoch február až marec 2015 na 4 ZŠ:

- ZŠ, Beethovenova ul. č. 1, 949 11 Nitra,
- ZŠ, Nábřežie mládeže č. 5, 949 01 Nitra,
- ZŠ s MŠ, 925 71 Trnovec nad Váhom č. 302,
- ZŠ, Litoměřická ul. č. 32, 951 93 Topoľčianky.

Do projektu boli zapojené 4 ZŠ, z toho 2 mestské a 2 vidiecke, pričom vždy jedna mestská (ZŠ, Nábřežie mládeže, Nitra) aj jedna vidiecka škola (ZŠ Trnovec nad Váhom) sú po komplexnej stavebno-technickej rekonštrukcii vonkajších aj vnútorných priestorov, a naopak vybraná druhá mestská (ZŠ Beethovenova, Nitra) a druhá vidiecka škola (ZŠ Topoľčianky) nie sú rekonštruované, sú umiestnené síce v typizovaných účelových, ale v pôvodných budovách škôl.

Pri výbere ZŠ sme zohľadnili aj lokalizáciu vo vzťahu k potencionálnym zdrojom znečistenia vonkajšieho ovzdušia:

- ZŠ, Nábřežie mládeže, Nitra – centrum mesta,
- ZŠ Beethovenova, Nitra – periféria mesta, husto zastavaná obytná časť (sídliisko),
- ZŠ Trnovec nad Váhom – vidiek, viacero zdrojov znečistenia ovzdušia v okolí,
- ZŠ Topoľčianky – vidiek, bez zdrojov znečistenia.

Zber vo všetkých školách vykonávali 2 zamestnankyne odd. HDM v priebehu jedného vyučovacieho týždňa. V každej škole boli vybrané 3 triedy 4.-6. ročníka a zber bol uskutočňovaný od žiakov vo veku 9 – 12 rokov v počte cca 25 žiakov v každom vybranom ročníku. Dotazníky boli kódované v súlade s metodikou pre zachovanie anonymity respondentov. V súčasnosti sa uskutočňuje napĺňanie databázy požadovanými údajmi.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Zamestnankyne odd. HDM zabezpečili zber a elektronické spracovanie 119 dotazníkov zameraných na monitorovanie úrazovosti u detí školského veku. Do projektu boli zapojené 2 ZŠ: ZŠ Veľké Zálužie (vidiecka) a ZŠ Škultétyho (mestská). V každej škole boli vybrané dve

triedy II. stupňa cca po 30 detí. Základný súbor detí bol vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli validné. Zber dotazníkov bol realizovaný u rodičov týchto detí. Databáza údajov bola po naplnení zaslaná gestorovi úlohy – ÚVZ SR.

Prieskum ESPAD u študentov VŠ v SR

ESPAD je celoeurópsky školský prieskum o alkohole a drogách u žiakov a študentov s cieľom získať štandardné a vzájomne porovnateľné informácie o celkovom výskyte fajčenia, pitia alkoholu a užívania nelegálnych drog u európskej mládeže. Od roku 1994 sa v SR uskutočnilo už 6 cyklov reprezentatívnych školských prieskumov o zneužívaní návykových látok u žiakov a študentov základných a stredných škôl.

Úloha sa uskutočnila v spolupráci s Odborom koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog Ministerstva zdravotníctva SR, Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave a Úradu verejného zdravotníctva SR v Bratislave. Štatistik prieskumu zabezpečil náhodný výber reprezentatívnej vzorky žiakov a študentov. Koordináciu prieskumu a zber údajov v teréne zabezpečili odborné pracovníčky odd. HDM RÚVZ so sídlom v Nitre v termíne 23.03. – 02.04.2015. Zber sa realizoval u žiakov 9. ročníkov ZŠ, 1.-4. ročníkov SŠ a 5.-8. ročníkov osemročných gymnázií.

Dotazníkový zber bol zabezpečený u študentov na nasledovných školách: ZŠ s MŠ, Alekšince; ZŠ Viliama Záborského, Levická, Vrábľe; Spojená škola, Slančíkovej ul., Nitra; Gymnázium, Golianova ul., Nitra; Gymnázium sv. Cyrila Metoda pri Spojenej katolíckej škole, Farská ul., Nitra; Gymnázium Juraja Fándlyho, Ul. Hlavná, Šaľa; ZŠ obchodu a služieb, Ul. SNP, Zlaté Moravce.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Zamestnankyne RÚVZ Nitra sa venujú regionálnym aktivitám v oblasti plnenia NP starostlivosti o deti a dorast, najmä zabezpečujeme vzdelávacie a zdravotno-výchovné aktivity. Aktivity sú cielené predovšetkým na vykonávanie edukácie za účelom dosiahnutia zdravšieho spôsobu života všetkých, ktorí v škole pracujú, učia alebo s ňou prichádzajú do styku.

1. Aktivity realizované v školách a škôlkach boli zameriavané na podporu zdravej výživy, a to zvyšovaním konzumácie ovocia a zeleniny, nahrádzaním sladkých jedál ovocím a zeleninou, ochutnávkami zdravých jedál pre rodičov, podporou pitného režimu, sprístupňovaním poznatkov o zdravej výžive deťom i rodičom.

2. V rámci výkonu ŠZD v školských jedálňach pri školách všetkých typov sledujeme zostavovanie jedálnych lístkov so zameraním na správne zloženie podávanej stravy v zmysle zásad racionálnej výživy a v súlade so zásadami na zostavovanie vzorových jedálnych lístkov, presadzujeme pravidelné zaraďovanie menej atraktívnych a obľúbených jedál (ryba, čerstvé ovocie, zelenina, strukoviny), a tým podporujeme aj edukatívnu funkciu školského stravovania a podporu zabezpečenia zdravého vývoja detí a mládeže.

3. Na školách sledujeme zabezpečenie pitného režimu deťom a najmä podávanie zdravotne vhodných nápojov hygienicky vyhovujúcim spôsobom.

4. Výkonom ŠZD na školách sledujeme a podporujeme konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov v rámci zariadení školského stravovania. Priebežne sledujeme počet škôl zapojených do školského mliečného programu.

5. Ďalšie aktivity boli cielené na zlepšovanie telesného, duševného a sociálneho zdravia detí: ranné rozcvičky, plavecké výcviky, branné vychádzky a podpora pohybu na čerstvom vzduchu, školy v prírode, športové krúžky, aktívnejšie využívanie hodín telesnej výchovy, protidrogová, prosociálna a environmentálna výchova, výchova k prevencii úrazov. Pri požiadaní poskytujeme jednotlivým školám prednášky na vybrané témy.

6. Ďalej informuje pedagógov o výsledkoch projektov hygieny detí a mládeže a podpory zdravia – TAD, ESPAD, Správne držanie tela detí, Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR.

Školy, ktoré sa aktívne zapájajú do aktivít, uvádzajú nasledovné dosiahnuté výsledky: zlepšenie dochádzky a zníženie chorobnosti u detí, hlavne predškolského veku, zvýšenie telesnej zdatnosti, zvýšený záujem o pohybové aktivity aj vyššia úspešnosť v športových aktivitách, zlepšenie stravovacích návykov, slušnosť a ohľaduplnosť v správaní detí voči sebe navzájom i voči dospelým, negatívny postoj a odmietavý postoj k drogám, zlepšenie vzťahu detí k prírode a záujem o jej ochranu, pocit zodpovednosti za vlastné zdravie a snaha viesť zdravý spôsob života.

5. OCHRANA ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením bola v hodnotenom období zapojená do plnenia nasledovných dvoch úloh:

Úloha č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Hlavným cieľom úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov.

V 1. polroku 2015 bolo vykonaných spolu 55 previerok podmienok používania zdrojov ionizujúceho a laserového žiarenia. Z celkového počtu previerok bolo 27 zameraných na problematiku rizikových prác. Zamestnávateľom a pracovným zdravotným službám (napr. ProCare, a.s., Bratislava, Salusé, s.r.o., Piešťany, PZS Duslo, a.s., Šaľa, ALW, s.r.o., Topoľčany, Falck Healthcare, a.s., Bratislava, BOZPO, s.r.o., Prievidza) boli poskytnuté viaceré konzultácie k problematickému zaraďovaniu pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia do kategórií A a B, kategorizácii prác so zdrojmi ionizujúceho a laserového žiarenia a aj celkovo k hodnoteniu veľkosti zdravotného rizika a z toho vyplývajúcich povinností zamestnávateľov a pracovníkov. Boli prešetrované prípady zvýšených dávok ožiarenia vyhodnotených na osobných telových dozimetroch pracovníkov vo WIZACO NDT, s.r.o., Levice, IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra, FNŠP Nové Zámky, FN Nitra a FORLIFE, n.o., Komárno. Na základe predloženého návrhu na prehodnotenie zaraďenia prác v prostredí laserového žiarenia bola zrušená riziková práca na laserovom pracovisku stomatologickej ambulancie MUDr. Ladislav Czako, Šaľa a nanovo vyhlásená riziková práca so zdrojmi

ionizujúceho žiarenia (defektoskopické pracovisko) a laserovom pracovisku (ambulancia FBLR) v Duslo, a.s. Šaľa. Po presťahovaní pracoviska nukleárnej medicíny prevádzkovaného spoločnosťou IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra bola vyhlásená riziková práca z titulu rizikového faktora ionizujúce žiarenia pre práce vykonávané v nových priestoroch.

V súčasnosti sú v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce 3 subjekty s vyhlásenou rizikovou prácou z titulu rizikového faktora ionizujúce žiarenie (34 pracovníkov, z toho 16 žien) a 16 subjektov s rizikovou prácou v riziku laserového žiarenia (45 pracovníkov, z toho 27 žien). Vo všetkých prípadoch ide o 3. kategóriu rizika. Stav počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikovú prácu so zdrojmi ionizujúceho, resp. laserového žiarenia sa v porovnaní so stavom ku koncu roka 2014 významnejšie nezmenil.

Riziková práca z titulu rizikového faktora ionizujúce žiarenie je v spádovej oblasti RÚVZ Nitra vyhlásená v spoločnostiach IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra (pracovisko nukleárnej medicíny), KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra (výkon intervenčných kardiologických zákrokov na operačných sálach) a Duslo, a.s. Šaľa (výkon defektoskopie s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi a technickými rtg prístrojmi na stálom a dočasných defektoskopických pracoviskách).

V rámci štátneho zdravotného dozoru sa pri každej previerke kontroluje u jednotlivých prevádzkovateľov splnenie povinnosti zabezpečenia zdravotného dohľadu nad pracovnými podmienkami podľa požiadavky § 30 ods.1 písm. b/ zákona č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov. Najčastejšou formou jeho zabezpečenia je dodávateľským spôsobom, a to buď tímom pracovnej zdravotnej služby alebo autorizovaným bezpečnostným technikom. Na pracovisku sa priebežne aktualizuje databáza ASTR_2011, v ktorej sa evidujú údaje o počtoch pracovníkov v riziku ako aj ďalšie údaje súvisiace s vyhlásenými rizikovými prácami v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce a generujú sa požadované výstupy, ktoré sú tiež poskytované rôznym subjektom na základe ich vyžiadania.

Úloha č. 5.3: Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia

Úloha má za cieľ zhodnotiť veľkosť individuálnych dávok aplikovaných pacientom pri jednotlivých typoch rádiologických výkonov, stanoviť veľkosť kolektívnych dávok obyvateľov z jednotlivých typov rádiologických vyšetrení a zhodnotiť celkovú kolektívnu dávku populácie Slovenskej republiky z lekárskeho ožiarenia. Na základe výsledkov úlohy budú navrhnuté nové národné diagnostické referenčné úrovne pre vybrané typy rádiologických vyšetrení.

Na riešenie úlohy bola zriadená pracovná skupina zo zástupcov pracovísk ochrany zdravia pred žiarením ÚVZ SR, RÚVZ hl. mesta Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Košice a RÚVZ Nitra. Problematikou úlohy sa zaoberali aj celoslovenské porady pracovníkov odborov ochrany zdravia pred žiarením v SR konané v dňoch 3.-4.2.2015 v Modre-Harmónii a 18.3.2015 na ÚVZ SR v Bratislave.

Úloha je rozdelená na oblasť nukleárnej medicíny a oblasť klasickej rádiodiagnostiky. V oblasti klasickej rádiodiagnostiky bolo dohodnuté riešenie úlohy v 1. fáze na pracoviskách počítačovej tomografie, nakoľko CT vyšetrenia veľkou mierou prispievajú k celkovej kolektívnej dávke obyvateľstva z lekárskeho ožiarenia. Podľa vyplnených formulárov vychádzajúcich z metodiky podľa odporúčania ICRP a smernice EUR16262 boli získané údaje zo všetkých CT pracovísk na Slovensku vrátane 10 diagnostických CT pracovísk prevádzkovaných v Nitrianskom kraji (3 v okrese Nitra, 2 v okrese Topoľčany, 3 v okrese

Levice, 1 v okrese Nové Zámky a 1 v okrese Komárno). Celoslovenské spracovanie údajov (cca 40 000 pacientov) podľa vypracovanej metodiky zabezpečuje gestor úlohy.

V problematike nukleárnej medicíny boli v dvoch vlnách zozbierané údaje zo všetkých pracovísk na Slovensku. Naposledy boli gestorovi úlohy zaslané zo spoločnosti IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra, ako jediného pracoviska nukleárnej medicíny v Nitrianskom kraji, požadované údaje o všetkých vykonaných vyšetreniach za rok 2014, a to údaje o počtoch vyšetrení podľa jednotlivých kódov zdravotných poisťovní, vrátane názvu a popisu vyšetrenia, s uvedením druhu aplikovaného rádiofarmaka a veľkosti priemernej aplikovanej aktivity, ako aj informácie o počtoch sprievodných CT vyšetrení. ÚVZ SR výsledky o radiačnej záťaži pacientov vyšetrowaných metódami nukleárnej medicíny spracuje (orgánové a efektívne dávky podľa odporúčania ICRP 103) a zverejní vo výslednej správe. Prípadné nové národné diagnostické referenčné úrovne budú zakomponované do novej legislatívy v radiačnej ochrane, ktorá sa v súčasnosti tvorí transponovaním smernice Rady 2013/59/Euratom z 5. decembra 2013 do slovenskej legislatívy v termíne do 6. februára 2018

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

Zabezpečovanie realizácie IP patrí medzi prioritné úlohy v oblasti surveillance a kontroly prenosných ochorení, čo je jeden zo základných cieľov Programového vyhlásenia vlády na úseku verejného zdravotníctva.

6.1 Národný imunizačný program

V rámci plnenia programového vyhlásenia vlády v oblasti surveillance a kontroly prenosných ochorení sme v 1. polroku 2015 zabezpečovali:

- sledovanie a dispenzarizáciu nosičov HBsAg a anti HCV pozitívnych osôb
- epidemiologické vyšetrowanie v ohniskách nákaz, vrátane zabezpečovania protiepidemických opatrení,
- spracovanie výskytu prenosných ochorení do informačného systému EPIS na okresnej a regionálnej úrovni,
- využívame SRV na zabezpečenie výmeny informácií medzi odborníkmi v oblasti verejného zdravotníctva,
- surveillance nemocničných nákaz, vrátane kontrol HER,
- výchovu obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení.

Monitoring nákaz preventabilných očkovaním

Priebežne počas 1. polroka 2015 sa monitoroval výskyt nákaz preventabilných očkovaním, t.j. detská obrna, záškrt, tetanus, divý kašeľ, žltáčka typu A a typu B, hemofilové invazívne nákazy, pneumokokové invazívne ochorenia, mumps, ružienka, osýpky a tuberkulóza. V hodnotenom období sa v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce nevyskytlo ochorenie na VHB u detí do 15. roku života. Zaznamenali sme 4 prípady ochorenia na TBC u dospelých osôb, 8 ochorení na pertussis, 5 akútnych ochorení na VHA, 6 ochorení na VHB a 2 ochorenia na pneumokokovú meningitídu.

Kontrola plnenia imunizačného programu

Plnenie IP a priebeh imunizácie detí sa kontroloval viacerými spôsobmi:

V 1. polroku 2015 boli hlásené odmietnutia povinného očkovania praktickým lekárom pre deti a dorast v počte 86. Individuálne pohovory uskutočňujeme v poradni pre očkovanie na základe žiadosti rodičov o konzultáciu vo veci povinného očkovania.

V priebehu sledovaného obdobia boli priebežne poskytované telefonické konzultácie ako aj písomné vyjadrenia pre pediatrov týkajúcich sa očkovania.

PZS boli pravidelne mesačne informovaní o výskyte prenosných ochorení ako aj aktuálne informácie na úseku VZ.

Pre širokú verejnosť sme priebežne poskytovali informácie a rady osobne alebo telefonicky o možnosti očkovania rôznych druhov očkování, ktoré nie je hrazené zo základného zdravotného poistenia a jednak o možnosti očkovania osôb pred cestou do zahraničia.

6.2 Surveillace infekčných chorôb

V rámci prevencie ostatných prenosných ochorení pracovníci odboru epidemiológie nariaďovali opatrenia na zabránenie vzniku ďalších ochorení v 1532 ohniskách nákaz. Súčasne v rodinách chorých bolo vykonané poradenstvo a podávanie informácií (797-krát) , ako aj v školských, predškolských a ostatných kolektívnych zariadeniach (spolu 128- krát), kde sa jednotlivé prípady vyskytli.

Spolupracujeme s klinikou lekárskej mikrobiológie vo FN v Nitre a s ďalšími subjektmi na regionálnej, národnej úrovni (NRC v BB, BA, LF UK, SAV, CL Bratislava, HPL Galanta, Levice, Komárno, ALPHA MEDICAL Bratislava), ktoré zabezpečujú a zaručujú vyššiu kvalitu diagnostických možností.

Spolupracujeme s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu a pohlavne prenosné ochorenia.

U kontaktov novozistených nosičov HBsAg (15 prípadov) a v ohniskách nákazy pri vírusových hepatitídach (5 krát VHA, 6 krát VHB, 3 krát chronická VHB, 6 krát chronická VHC, 1 krát VHE) boli vykonané protiepidemické opatrenia s odberom materiálu na sérologické vyšetrenia. Pri negatívnych výsledkoch bolo zahájené očkovanie.

V ohniskách hepatitíd boli vydávané rozhodnutia RH o lekárskom dohl'ade a zvýšenom zdravotnom dozore. Pozornosť sa venuje aj predchádzaniu profesionálnym nákazám v zdravotníctve sústavným sledovaním poranení ihlou a ostrými krvou kontaminovanými predmetmi (zaznamenali sme 10 poranení). Evidujeme 9 novodiagnostikovaných anti HCV pozitívnych osôb, z nich 6 krát bola sérologicky potvrdená chronická VHC.

Kontinuálne sme sledovali a v týždenných intervaloch analyzovali výskyt chrípky a ARO v pôsobnosti RÚVZ Nitra ako aj v Nitrianskom kraji. V sledovanom období sme zabezpečili 22 odberov biologického materiálu na vyšetrenie do NRC pre chrípku.

6.3 Epidemiologický informačný systém

Využívame všetky možnosti, ktoré poskytuje - centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnu databázu prípadov chrípky, CHPO, ARO hlásených hromadne, systém rýchleho varovania.

- vložených 2282 hlásení o prenosných ochoreniach
- týždenné spracovanie o výskyte chrípky a ARO (22 odberov – 13 izolátov)
- týždenné spracovanie hlásení o MES na regionálnej a krajskej úrovni.

6.4 Nozokomiálne nákazy (NN)

Za prvý polrok 2015 evidujeme zo zdravotníckych zariadení okresov Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa spolu 332 nozokomiálnych ochorení, z ktorých 128 (t.j. 38,6%) bolo aktívne vyhľadaných v spolupráci s ústavom klinickej mikrobiológie.

V rámci vykonávania surveillancie nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce pokračovali previerky hygienicko-epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach. Za 1. polrok 2015 sme vykonali 228 previerok spojených s odberom materiálu na mikrobiologické vyšetrenia. Taktiež boli poskytované konzultácie k projektovej dokumentácii, k hygienicko-epidemiologickému režimu, poradenstvo pri výskyte multirezistentných bakteriálnych kmeňov. Komisia pre sledovanie a analýzu nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach zasadala 3-krát (v Špecializovanej nemocnici Nitra – Zobor, v Psychiatrickej nemocnici Veľké Zálužie a v Mestskej nemocnici prof. MUDr. R. Korca Zlaté Moravce).

V rámci prevencie NN sme vykonávali kontrolu sterilizačnej techniky v nemocniciach v Nitre a v Zlatých Moravciach na oddelení centrálnej sterilizácie, operačných sálach, ako aj v ostatných ambulanciách a v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo. Skontrolovaných bolo 346 sterilizačných prístrojov a spolu bolo odobratých 177 sterov. Rozhodnutím regionálneho hygienika boli 6-krát schválené priestory zdravotníckeho zariadenia a 13-krát prevádzkové poriadky ambulancií.

U 7-mich pacientov, ktorí boli počas hospitalizácie v zdravotníckom zariadení v kontakte s osobou s pozitívnym nálezom *Klebsiella pneumoniae* produkujúca karbapenemázu boli nariadené odbery materiálu v zmysle Odborného usmernenia pre diagnostiku a protiepidemické opatrenia pri výskyte bakteriálnych pôvodcov infekčných ochorení s klinicky a epidemiologicky významnými mechanizmami rezistencie.

V priebehu mesiacov máj a jún bola vykonaná mimoriadna cieľená kontrola zameraná na dodržiavanie Odborného usmernenia na vykonávanie dekontaminácie bronchoskopov v 4 zdravotníckych zariadeniach 3x vo FN Nitra (KAIM - operačná sála, ambulancia pneumológie a ftizeológie a ORL ambulancia) a v ŠN Sv. Svorada Zobor na pracovisku endoskopie. Odobratých bolo celkom 31 sterov a 3 dezinfekčné prostriedky na zistenie účinnosti.

6.5 Surveillance chronických ochorení

Neoddeliteľnou súčasťou surveillance prenosných ochorení je výchova obyvateľov v prevencii prenosných ochorení, ktorá je rutinnou súčasťou práce v ohnisku nákazy a je teda určená jednotlivcom a kolektívom, v prostredí ktorého sa prenosné ochorenie vyskytlo. Okrem toho sa vykonávala výchova obyvateľstva k zdravému spôsobu života prostredníctvom všetkých dostupných mediálnych foriem.

V oblasti prevencie neinfekčných ochorení pracovníci odd. epidemiológie sa podieľali aj na činnosti poradni zdravia pri akciách individuálnych aj hromadných, zameraných na prevenciu ochorení a to meraním TK, BMI, cholesterolu, glukózy, telesného tuku a poradenstva.

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie

Uplatňujeme opatrenia proti vzniku a šíreniu prenosných ochorení, vrátane mimoriadnych opatrení pri hromadnom výskyte prenosných ochorení.

V 1. polroku 2015 sme vykazovali 13 epidémií: A02 (3x), A08 (1x), B86 (3x), A09 (3x), J10 (2x), B15 (1x). Z toho 3 epidémie mali nozokomiálny pôvod (J10 2x, A08.0 1x).

6.7 Environmentálna surveillance poliomyelitídy

Po eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike sa aj naďalej pokračuje v plnení úloh vo všetkých doteraz vykonávaných surveillance. Pozornosť sa venovala výskytu akútnych chabých paréz, serózných meningitíd a encefalitíd s dôrazom na odber materiálu na laboratórnu diagnostiku. V rámci plnenia úloh environmentálnej surveillance polio-like sme vykonali spolu 8 odberov odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a enterovírusov vo vonkajšom prostredí a to z ČOV v Nitre a v Zlatých Moravciach. Virologické vyšetrenie odobratých vzoriek odpadových vôd bolo na prítomnosť poliovírusov a enterovírusov vo vonkajšom prostredí negatívne.

6.8. Prevencia HIV/AIDS - testovanie, poradenstvo, sledovanie

Laboratórna diagnostika HIV

V spolupráci s Ústavom klinickej mikrobiológie FN v Nitre v rámci nariadenia zvýšeného zdravotného dozoru zameraného na zamedzenie prenosu HIV/AIDS v zdravotníckych zariadeniach okresu Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce bolo vykonané vyšetrenie anti-HIV1, anti-HIV2 a vyšetrenie antigénu 10 krát pri zistení poranenia zdravotníckych pracovníkov a študentov SZŠ v Nitre.

Špecializovaná poradňa HIV / AIDS

Za účelom prevencie výskytu HIV/AIDS poskytovala svoje služby poradňa pre prevenciu HIV/AIDS zriadená pri RÚVZ so sídlom v Nitre. Jej činnosť bola vykonávaná plynule počas celého polroka 2015 na základe požiadaviek klientov. Poradňa poskytla odborné poradenstvo 6-tim klientom. Poradenstvo bolo predodberové aj poodberové. Bolo vykonaných 15 návštev a 10 výkonov. Na vyšetrenie HIV protilátok a antigénu bolo odobratých 6 sér a v jednom prípade bol vydaný certifikát do zahraničia. Poradňu navštívili 4 muži a 2 ženy. Bolo vykonaných 6 anonymných vyšetrení. Odborné poradenstvo sa týkalo konkrétnych opatrení na ochranu zdravia.

6.9. Poradne očkovania

Na RÚVZ so sídlom v Nitre je zriadená poradňa očkovania, ktorej základným cieľom je konzultačná činnosť v oblasti ochorení preventabilných očkovaním - poskytovanie informácií o povinnom a odporúčanom očkovaní, o indikáciách a kontraindikáciách očkovania, o zložení vakcín a nežiaducich účinkoch po očkovaní. Na web stránke je zverejnená jej obsahová náplň ako aj termín jej činnosti. Vzhľadom k tomu, že doteraz nebolo potrebné po zažiadaní konzultácie uskutočniť osobné stretnutie v uvedenom čase, konzultácie boli vybavované okamžite.

Podľa obsahovej stránky to boli konzultácie pred cestou do zahraničia, konzultácie k problematike povinného pravidelného očkovania, v problematike odporúčaného očkovania (spolu 30 krát).

9.10 Organizácia zdravotno-výchovných akcií pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

V rámci programu „CLEAN CARE IS SAFER CARE“ (5.5.2015 sa uskutočnil 7. ročník) vyhláseného WHO, ktorý bol v tomto roku zameraný na pomoc nemocniciam pri registrácii do siete nemocníc a informovanie zdravotníckych pracovníkov o význame hygieny rúk ako ochrany pacienta pred rezistentnými kmeňmi a dôležitosť dodržiavania 5 momentov hygieny rúk.

Vykonané boli tieto aktivity:

1. Informácie o danej kampani boli uverejnené na webovej stránke RÚVZ.
2. Elektronickou poštou boli rozposlané materiály o význame hygieny rúk ako ochrany pacienta pred rezistentnými kmeňmi (prednáška a letáky) vedeniu nemocníc a vrchným sestram nitrianskeho okresu (Fakultná nemocnica v Nitre, Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, n.o. Nitra a Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie), Mestskej nemocnici prof. MUDr. R. Korca Zlaté Moravce, štyrom dialyzačným centráram (dvom v Nitre, Zlatých Moravciach a v Šali), Kardiocentru a.s. v Nitre, Hospic sv. Bernadety v Nitre, Avelane clinic s.r.o., Alegreta-očné centrum Nitra, Medicínske centrum Pro Care s.r.o., MKP Centrum s.r.o., Jednodňová nitrianska chirurgia, s.r.o Nitra, zariadenia sociálnej starostlivosti (Olichov, Borinka, Viničky, Nitrava) a ambulantné zariadenia – v Poliklinike Duslo Šaľa.

3. Edukácia zdravotníckych pracovníkov o význame hygieny rúk bola realizovaná prostredníctvom vrchných sestier na seminároch jednotlivých oddelení.
4. Prednáška bola prednesená aj študentkám SZŠ a poslucháčom ošetrovateľstva na UKF v Nitre.
5. Stery z rúk zdravotníckych pracovníkov sme odobrali :FMC dialyzačné stredisko Nitra a Imunoalergológia s.r.o. – očné oddelenie sv.Otílie – operačná sála
6. Pri kontrole ŠZD sme vykonali edukáciu s názornou ukážkou dezinfekcie rúk v 26 stomatologických a odborných ambulanciách okresov Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa.

Priebeh Európskeho imunizačného týždňa na RÚVZ so sídlom v Nitre

V súvislosti s kampaňou EIW, ktorá sa uskutočnila v dňoch 20.4.2015 – 25.4.2015 boli realizované nasledovné aktivity:

1. Na internetovej stránke RÚVZ bola zverejnená informácia o prebiehajúcom EIW pre verejnosť. Elektronickou poštou bol zaslaný edukačný materiál o význame očkovania vo forme prednášky pre všetky zdravotnícke zariadenia - lôžkové oddelenia, domovy sociálnych služieb, detské domovy a dialyzačné zariadenia v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce s názvom „ O význame očkovania.“ Informácia bola odprezentovaná na prevádzkových poradách, gremiálnych poradách, seminároch a bola vyvesená na nástenkách pred ambulanciami PZS.
2. Pre študentov a pedagógov SZŠ v Nitre a UKF v Nitre - Fakulty soc. vied a zdravotníctva - Katedra ošetrovateľstva bol zaslaný materiál vo forme prednášky s názvom „ EIW 2015“, „Účinnosť očkovania“ a „Vážne dôsledky odmietania očkovania.“
3. Poskytovateľom zdravotnej starostlivosti boli zaslané informácie o prebiehajúcom EIW, články „ Sedem hlavných dôvodov prečo je očkovanie prioritou“, „ Očkovanie proti TBC“, „ Očkovanie do zahraničia“, „Centrá pre očkovanie rizikových detí“.
4. Pediatrom v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce bol osobne doručený očkovací kalendár pre rok 2015.
5. Printovým médiám v okrese Nitra bola zaslaná informácia o prebiehajúcom EIW v SR, články „ EIW pripomenie význam očkovania“, „ Povinné pravidelné očkovanie dospelých“.
6. V spolupráci s oddelením zdravotnej výchovy RÚVZ v Nitre bola na RÚVZ vytvorená nástenná tabuľa s materiálom k danej veci a na mestskom úrade bol inštalovaný informačný panel o povinnom a odporúčanom očkovaní .
7. Počas EIW v rámci vakcinačnej poradne prostredníctvom odborných pracovníkov odboru epidemiológie boli pre verejnosť telefonicky a osobne poskytované konzultácie o povinnom očkovaní, očkovaní do zahraničia a individuálne poradenstvo u osôb s rizikovým správaním. Pre PZS bolo poskytnuté odborné poradenstvo všeobecne o povinnom a odporúčanom očkovaní.

8. V spolupráci s oddelením Hygieny detí a mládeže RÚVZ v Nitre bola zabezpečená distribúcia edukačného materiálu o EIW pre predškolské zariadenia v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce - Pripomenutie významu očkovania , leták o očkovaní proti VHA. Prevádzkovatelia predškolských zariadení boli požiadaní o vyvesenie edukačného materiálu na nástenky pre rodičov.

9. Pre cieľovú skupinu 200 študentov SPU FAPZ v Nitre bola realizovaná prednáška „Epidemiologický informačný systém a ochorenia preventabilné očkovaním“.

- Činnosť odboru epidemiológie za 1. polrok 2015

Epidemiologické vyšetrenie v ohnisku nákazy bolo vykonané 2000- krát, bolo uskutočnených 287 odberov vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie, 1641 výpisov potrebných údajov k spracovaniu nákaz ev. analýz, 1689 krát bola vykonaná analýza epidemiologickej situácie, v 1290 prípadoch poradenské aktivity, kontrola HER bola vykonaná v 218 prípadoch, spracovanie chrípky a CHPO 26 – krát.

Odbor/oddelenie epidemiológie -Nitriansky región 1. polrok 2014			Počet
1.	Epidemiologické vyšetrenie v ohniskách nákazy (okrem NN)	prvá. návšteva v ohnisku	1532
		opakované návštevy v ohnisku	468
		počet vyšetrených osôb	99
		zvýšený zdravotný dozor	4
		lekársky dohľad	158
		iné protiepidemické opatrenia	11
		spolu:	2272
2.	Odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie (okrem NN):	vzorky biologického materiálu celkom	80
		vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia:	13
		voda	8
		potraviny	4
		iné	1
		spolu:	93
3.	Doplňovanie epidemiologických údajov k spracovaniu nákaz, ev. analýz	z chorobopisov	706
		zo zdravotných záznamov	433
		z laboratórnych protokolov	480
		iné	22
		spolu:	1641
4.	Imunizačný program	metodické návštevy lekárov	5
		kontrola očkovania (počet očkovaných)	0

		kontrola skladovania očkovacích látok	0
		prejednanie neúčasti na očkovaní	0
		priestupkové konanie	0
		iné	73
		spolu:	78
5.	Práca v EPIS-e	preberanie hlásení	582
		zadávanie prípadov	2236
		kontrola a uzatváranie prípadov	2236
		spracovanie dotazníkov k epidémii	13
		SRV	42
		chrípka	26
		spolu:	5135
6.	Analýza epidemiologickej situácie (uviesť počet)	denná	123
		týždenná	26
		mesačná	6
		ročná	2
		na požiadanie	0
		príprava podkladov	1532
		spolu:	1689
7.	poradenstvo a podávanie informácií	v zdravotníctve	365
		v ohniskách rodinných	797
		v ohniskách kolektívnych	128
		pre verejnosť	50
		v médiach	61
		iné	18
		spolu:	1419
8.	Odborné analýzy (okrem uvedených v bode 6.)	správa	13
		rozbor	3
		podklad	0
		stanovisko	17
		spolu:	33
9.	Prednášková činnosť	prednášky pre verejnosť	1
		prednášky pre ZP	2
		spolu:	3
10.	Publikácie pre verejnosť (uviesť miesto a názov v prílohe)	1. autor	0
		spoluautor	0
		spolu:	0
11.	Publikačná činnosť v odborných a vedeckých časopisoch (uviesť názov a miesto v prílohe)	1. autor	0
		spoluautor	0
		vypísať názov a miesto*	0
		spolu:	0
12.	Účasť na konferenciách	aktívna	0

	(uviesť miesto a názov v prílohe)	pasívna	2
		vypísať názov a miesto*	0
		spolu:	2
13.	Práca na osobitných štúdiách a programoch (názov programu v prílohe* napr. HELICS)	príprava zadania	0
		zber podkladov	0
		sumarizácia	0
		analýza	0
		iné (príprava)	0
		spolu:	0
14.	Vydané certifikáty (AIDS), medzinárodný očkovací preukaz, osvedčenie o odbornej spôsobilosti		0
15.	Plánovaný ŠZD v ZZ - kontrola HER a BOT	kontroly pracoviska	173
		opakované návštevy	41
		odber vzoriek zo sterilných materiálov	59
		odber vzoriek z prostredia	58
		odber vzoriek z ovzdušia	13
		odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	13
		odber iných vzoriek	31
		počet testovaných HVS	79
		počet testovaných AUT	145
		počet testovaných EO	0
		počet testovaných FS	5
		iná sterilizačná technika	6
		spolu:	623
16.	NN cielená kontrola HER a BOT v súvislosti s výskytom NN	kontroly pracoviska	3
		opakované návštevy	1
		odber vzoriek zo sterilných materiálov	0
		odber vzoriek z prostredia	17
		odber vzoriek z ovzdušia	0
		odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	3
		odber iných vzoriek	0
		počet testovaných HVS	0
		počet testovaných AUT	0
		počet testovaných EO	0
		počet testovaných FS	0
		iná sterilizačná technika	0
		spolu:	24

17.	Epidemiologické vyšetovanie v súvislosti s chorobou z povolania	počet osôb	0
18.	Posudková činnosť	štúdie projektov	30
		konzultácie	34
		spracovanie	13
		kolaudácia	0
		vydanie posudkov	0
		spolu:	77
19.	Podnety a sťažnosti	počet	2
20.	Sankcie	počet	0
21.	Rozhodnutia	počet	177
22.	Odvolania	počet	0

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF).

Názov úradu	Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Nitra OCHF A	1.3	Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí medziodborová úloha (odbory HTP, PPL a OFTP), RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ	0	0
	1.4	Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)	0	0
	2.1.	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	328	412
	2.4	Ľudský biomonitring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí Cd, kotinín medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP)	0	0

MŽP	3.1	Monitoring príjmu jódu Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008 – 2015 a na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva	58	174
	3.8	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti	12	38
	7.3	Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch ÚVZ SR, RÚVZ Poprad, ostatné RÚVZ podľa záujmu	21	421
	7.16	Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania RÚVZ Nitra, ÚVZ SR, RÚVZ Prešov, RÚVZ Trenčín, RÚVZ Trnava, ostatné RÚVZ podľa záujmu	273	2179
	7.2	Legionelly a améby v zdravotníckych zariadeniach, v nebytových budovách a oddychových zónach ÚVZ SR a RÚVZ v SR	7	14
	7.3	Minerálne a pramenité balené vody vo watercooleroch ÚVZ SR, RÚVZ Poprad, RÚVZ Košice, ostatné RÚVZ podľa záujmu	14	112
	7.12	Peľová informačná služba (PIS) – Monitoring biologických alergénov v ovzduší RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, RÚVZ Košice, RÚVZ Nitra, RÚVZ Trnava, RÚVZ Žilina	121	363
	6.5	Mimoriadne epidemiologické situácie medziodborová úloha	85	170

Poznámky:

^a – ovzdušie

^b – objektivizácia fyzikálnych faktorov

^c – odber vzorky

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Aktualizovaný NPPZ je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou.

Pri plánovaní a uskutočňovaní zdravotno – výchovných podujatí sme spolupracovali aj s ostatnými oddeleniami RÚVZ Nitra - oddelenie epidemiológie, oddelenie hygieny detí a mládeže a oddelenie hygieny výživy, ďalšia spolupráca bola s Krajským policajným zborom v Nitre, MsÚ Nitra, MsÚ Šaľa, MsÚ Zlaté Moravce, JDS, Krajským osvetovým strediskom, so samosprávami, školami, zdravotníckymi zariadeniami a ďalšími organizáciami. Komunikovali sme s masmédiami a pripravovali odborné informácie pre novinárov do regionálnych týždenníkov. V 1. polroku sme poskytli pre médiá celkovo 35 príspevkov.

Oddelenie výchovy k zdraviu pri RÚVZ Nitra sa podieľalo na plnení úloh vyplývajúcich zo stanovených cieľov v týchto oblastiach:

a/ Výživa a stravovacie zvyklosti

Problematike ozdravenia výživy bolo v 1. polroku 2015 venovaných 14 edukačných aktivít (prednášky, zdravotno – výchovné podujatia, besedy), okrem toho sme priebežne poskytovali informácie na webovu stránku RÚVZ Nitra a príspevky do regionálnych týždenníkov, vyhotovovali informačné panely a zabezpečovali distribúciu a zdravotno – výchovných materiálov. Prednášky boli zamerané na propagáciu a uplatňovanie hlavných zásad zdravej výživy, predovšetkým na pestrosť a vyváženosť stravy a na pozitívne ovplyvňovanie stravovacích návykov (na zníženie konzumácie živočíšnych tukov a cukrov, a tým k zníženiu energetickej hodnoty stravy, na zvýšenie konzumácie ovocia a zeleniny, strukovín, celozrnných obilovín, morských produktov, nízkotučných mliečnych produktov a podobne) u detí a dospelých.

Zdravá výživa je súčasťou odborného poradenstva aj v základnej poradni zdravia ale aj špecializovanej poradne zdravej výživy.

Výchovno - vzdelávací charakter mala z našej strany i podpora Národnej stratégie SR pre program „Školské ovocie“, ktorej ciele majú napomôcť zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí, vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity.

b/ Fyzická inaktivita

V 1. polroku sme zrealizovali 13 prednášok. Prednášky mali za cieľ informovať jednotlivé cieľové skupiny obyvateľstva o zdravotných benefitoch a význame pohybu v prevencii srdcovo-cievnych ochorení a prevencii osteoporózy.

V spolupráci s Červeným krížom Šaľa sme uskutočnili edukačnú aktivitu pre seniorov JDS Šaľa. V rámci tohto podujatia sme odprezentovali prednášku na tému: „Význam pohybu v prevencii osteoporózy“. Ďalšie prednášky sa uskutočnili JDS Vráble, JDS Výčapy Opatovce a boli zamerané na význam pohybu a zdravej výživy v prevencii srdcovo-cievnych ochorení. Seniorom boli ponúknuté služby mobilnej Poradne zdravia. Záujemcom sa vyšetroval celkový cholesterol a glukóza z kapilárnej krvi, meranie antropometrických parametrov

Propagáciu pohybovej aktivity sme uskutočňovali formou odborného poradenstva v poradni zdravia a pri výjazdových aktivitách mobilnej poradne zdravia.

V rámci Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ sme uskutočnili „Deň otvorených dverí“. Návštevníkom sme odprezentovali prednášku na tému „Začíname s pohybom“ a poskytli odborné poradenstvo a antropometrické vyšetrenia (výška, váha, výpočet indexu telesnej hmotnosti - BMI, výpočet centrálnej obezity - WHR. Pomocou prístroja OMRON BF 511 na meranie telesnej stavby ľudského tela v kombinácii s lekárskou váhou sme určovali množstvo celkového tuku v organizme, množstvo viscerálneho tuku, množstvo kostrového svalstva, hodnotu kľudového metabolizmu). Obyvatelia Nitrianskeho regiónu boli prostredníctvom masovo-komunikačných prostriedkov (webova stránka RÚVZ Nitra, MsÚ Nitra, MsÚ Šaľa, MsÚ Zlaté Moravce, MsÚ Vráble, Nitrianske noviny MY, regionálny týždenník ECHO, rádio Lumen informovaní o dôležitosti pohybu pre zlepšenie ich zdravia.

V 1. polroku 2015 sa realizoval v poradí už 6. ročník regionálnej kampane celonárodnej súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“. Celkovo bolo oslovených odhadom 20000 ľudí, ktorí mali možnosť dozvedieť nielen o možnosti aktívnej účasti v súťaži, ale aj o správnej výživovej a pohybovej životospráve. Bližšie informácie o priebehu kampane sme uviedli v kapitole 9.2.1.

c/ Tabak, alkohol, drogy

V rámci edukácie bolo vykonaných celkovo 14 prednášok na základných a stredných školách, z toho boli 2 prednášky venované prevencii drogových závislostí, 4 prednášky zdravotným rizikám konzumácie alkoholu a 8 prednášok o škodlivosti fajčenia. V rámci prednášok boli použité aj premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym“. Smokerlyzér, prístrojom na zistenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu bolo vykonaných 102 vyšetrení.

Do materských centier sme zabezpečovali distribúciu informačných letákov zameraných na vplyv aktívneho a pasívneho fajčenia na reprodukčné zdravie. Problematiku škodlivosti fajčenia sme zdôrazňovali aj pri individuálnom poradenstve u klientov poradne zdravia. Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku sme v spolupráci s Medicínskym centrom Dzurila, s pneumologickou ambulanciou a spolu s MsÚ Nitra uskutočnili preventívno-zdravotnú kampaň v centre mesta určenú verejnosti. Počas kampane sme poskytovali poradenstvo zamerané na prevenciu a zanechanie fajčenia. Fajčiarom sme monitorovali množstvo oxidu uhoľnatého a karboxyhemoglobínu vo vydychovanom vzduchu pomocou prístroja Smokerlyzér. Svetový deň bez tabaku sme dali do povedomia verejnosti poskytnutím informácií do regionálnych týždenníkov a rozhovoru pre televízne vysielania tv Centrál a tv Nitrička.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Realizácia Národného programu prevencie nadváhy a obezity spočívala v zdravotno – výchovných aktivitách určených pre deti, mládež, dospelú populáciu a seniorov formou interaktívnych prednášok, besied, zážitkových podujatí obsahovo zameraných na zdravú výživu a pohybovú aktivitu. V rámci prednášok a besied motivácia bola smerovaná na propagáciu a uplatňovanie zásad zdravej výživy, pozitívne ovplyvňovanie stravovacích návykov a celkovú zmenu životného štýlu.

Odpočet aktivít v oblasti prevencie obezity pre širokú verejnosť:

- Interaktívne prednášky pre deti v školách
 - Materské a základné školy 1.stupeň - 4 besedy (do materských škôl boli distribuované edukačné materiály - pracovné zošity pre predškolákov s názvom: „Dano a Danko učia deti zdravej výžive“, videokazety, pexeso „Zahrajme sa ovocné pexeso“ a omaľovanky zamerané na problematiku zdravej výživy a prevenciu obezity). V roku 2015 sme naďalej pokračovali v realizácii projektu „Ovocie a zelenina do škôl“, ktorého cieľom je zvýšenie konzumácie ovocia a zeleniny, predchádzanie chorobám z nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu detí s nadhmotnosťou a obezitou a tiež edukácia vo výchovno-vzdelávacom procese. Pedagogických pracovníkov sme metodicky usmerňovali pri zabezpečovaní „Dní zdravia na školách“, ktoré boli zamerané na rozšírenie informácií o ovoci a zelenine a význame ich konzumácie.
 - Základná škola (druhý stupeň ZŠ) - 12 prednášok Na základných a stredných školách boli uskutočnené prednášky a besedy zamerané na prevenciu obezity, negatívne vplyvy na zdravie v dôsledku zvýšeného príjmu kalórií a nedostatku aktívneho pohybu. Hlavnými témami prednášok boli: Zdravý životný štýl, Zásady správnej výživy, Semafor zdravej výživy, Potravínová pyramída, Poruchy príjmu potravy, Viem čo jem ? Poruchy príjmu potravy, Význam pohybu v prevencii civilizačných ochorení., Možnosti prevencie obezity. V mesiaci máj 2015 sme participovali na celodennom športovom podujatí pre žiakov ZŠ v Lehote, ktoré sa konalo na futbalovom štadióne v Lehote. Akcia ponúkla dvojaký úžitok v spojení so zábavou. Na jednej strane to bola účasť na rôznych športových disciplínach a na druhej strane si žiaci ale aj pedagogickí pracovníci mali možnosť vypočuť si prednášky tému zdravý životný štýl – vplyv pohybovej aktivity na zdravie človeka a prevencia nadváhy a obezity. Táto aktivita sa stretla s pozitívnym ohlasom. Žiaci prejavili záujem o informácie o zdravom spôsobe života s dôrazom na pravidelnú a veku primeranú pohybovú aktivitu, ktorá sa významne podieľa na prevencii nadváhy a obezity. Na akcii sa zúčastnilo cca 120 účastníkov).
 - Stredné školy - 7 prednášok (prednášky boli doplnené o meranie antropometrických údajov pomocou osobnej váhy Body compositor). Na školách sme poskytli edukačné materiály k pohybovej aktivite, správnej výžive.
- Prednášky pre seniorov - 5 prednášok (Jednota dôchodcov Šaľa - v spolupráci s Červeným krížom Šaľa sme uskutočnili edukačnú aktivitu pre seniorov JDS Šaľa. V rámci tohto podujatia sme odprezentovali prednášku na tému: „Význam pohybu v prevencii osteoporózy“. Ďalšie prednášky sa uskutočnili JDS Vrábľa, JDS Výčapy Opatovce a boli zamerané na význam pohybu a zdravej výživy v prevencii srdcovo-cievnych ochorení. Seniorom boli ponúknuté služby mobilnej Poradne zdravia. Záujemcom sa vyšetřoval celkový cholesterol a glukóza z kapilárnej krvi, meranie antropometrických parametrov (výška, váha, výpočet indexu telesnej hmotnosti - BMI, výpočet centrálnej obezity - WHR. Pomocou prístroja OMRON BF 511 na meranie telesnej stavby ľudského tela v kombinácii s lekárskou váhou sa určovalo množstvo celkového tuku v

organizme, množstvo viscerálneho tuku, množstvo kostrového svalstva, hodnoty kľudového metabolizmu. Celkovo bolo vyšetrených 32 osôb.

- Zdravotno – výchovná intervencia v oblasti prevencie nadváhy a obezity bola uskutočňovaná formou odborného poradenstva v poradni zdravia a pri výjazdových aktivitách mobilnej poradne zdravia. Klientom, u ktorých bola zistená nadváha, alebo obezita boli poučení o zdravotných rizikách nadváhy a obezity a o možnostiach jej eliminácie.
- Aktivity v súvislosti so Svetovým dňom „Pohybom k zdraviu“
 - Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“ sme verejnosti dali do povedomia prostredníctvom masovo-komunikačných prostriedkov (webova stránka RÚVZ Nitra, MsÚ Nitra, MsÚ Šaľa, MsÚ Zlaté Moravce, MsÚ Vráble, Nitrianske noviny MY, regionálny týždenník ECHO, rádio Lumen) . V priestoroch vestibulu RÚVZ Nitra sme zhotovili informačný panel, na ktorom sme spropagovali tento významný deň;
 - Deň otvorených dverí. V rámci tohto dňa sme odprezentovali prednášku na tému „Začíname s pohybom“ a záujemcom sme poskytli antropometrické vyšetrenia (výška, váha, výpočet indexu telesnej hmotnosti - BMI, výpočet centrálnej obezity - WHR. Pomocou prístroja OMRON BF 511 na meranie telesnej stavby ľudského tela v kombinácii s lekárskou váhou sme určovali množstvo celkového tuku v organizme, množstvo viscerálneho tuku, množstvo kostrového svalstva, hodnotu kľudového metabolizmu). Návštevníkom bolo poskytnuté odborné poradenstvo a distribúcia edukačných materiálov. Celkový počet návštevníkov bol 15 osôb;
- V1.polroku 2015 sa realizoval v poradí už 6. ročník regionálnej kampane celonárodnej súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“. Celkovo bolo oslovených odhadom 20000 ľudí, ktorí mali možnosť dozvedieť nielen o možnosti aktívnej účasti v súťaži, ale aj o správnej výživovej a pohybovej životospráve. Bližšie informácie o priebehu kampane sme uviedli v kapitole 9.2.1.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelých populácie

Táto kampaň sa konala pod záštitou Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a kancelárie Svetovej zdravotníckej organizácie na Slovensku. Realizátormi súťaže boli všetky RÚVZ v SR pod gesciou RÚVZ Banská Bystrica v rámci programu CINDI. Cieľom kampane bolo povzbudiť formou súťaže čo najviac ľudí, aby zaradili do svojho voľného času každodenne aspoň 30 minút pohybových aktivít a žili zdravšie. Súťaž prebiehala v období od 23.3.2015 – 14.6.2015.

Oddelenie výchovy k zdraviu pri RÚVZ so sídlom v Nitre v súvislosti s organizovaním kampane „Vyzvi srdce k pohybu 2015“ uskutočnilo viaceré propagačné a intervenčné aktivity rôzneho cieľového zamerania, ktoré boli realizované aj v spolupráci s inými regionálnymi inštitúciami a médiami. S cieľom prezentovať kampaň širokej verejnosti oddelenie výchovy k zdraviu kontaktovalo regionálne médiá (Nitrianske noviny MY, ECHO, Tekovské Noviny, Pardon, Rádio Lumen, televízia Centrálna a televízia Nitrička), do ktorých poskytli informácie o kampani spolu s prihláškou a plagátmi „Vyzvi srdce k pohybu“ a „Pomôž dospelým členom svojej rodiny k zdraviu“.

Na začiatku intervenčnej fázy sme oslovili a požiadali o spoluprácu v oblasti propagácie viaceré inštitúcie. Prostredníctvom e-mailu sme rozposlali sprievodný list

s metodickým usmernením, dvomi plagátmi a účastníckym listom (prihláškou) do všetkých základných, stredných a vysokých škôl v Nitrianskom regióne, vybraným samosprávam (MsÚ Nitra, MsÚ Šaľa, MsÚ Zlaté Moravce, MsÚ Vráble, Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja), JDS, Zariadenia pre seniorov, vybraným športovým útvarom (Miss sporty), materským centrámi. Oslovili sme podniky, v ktorých pracujú prevažne osoby so sedavým zamestnaním v produktívnom veku. Účastníkom súťaže sme poskytli možnosť vyšetrení v Poradni zdravia pri RÚVZ Nitra (vstupné a výstupné vyšetrenia rizikových parametrov srdcovo-cievnych ochorení). Túto možnosť využili celkovo 15 individuálnych záujemcov. Informáciu o súťaži (plagáty) sme umiestnili do niektorých liniek mestskej hromadnej dopravy v Nitre. Prihlášky do súťaže boli distribuované aj počas preventívno – zdravotných akcií v rámci mobilnej poradne zdravia pri RÚVZ so sídlom v Nitre.

Celkovo bolo oslovených odhadom 20000 ľudí, ktorí mali možnosť dozvedieť nielen o možnosti aktívnej účasti v súťaži, ale aj o správnej výživovej a pohybovej životospráve. Prihlášky do súťaže spolu s vysvetlivkami k vypisovaniu tabuľky zostali osloveným ľuďom, ako nástroj na zaznamenávanie svojich fyzických aktivít. Po ukončení termínu súťaže súťažiaci individuálne odoslali účastnícke listy gestorovi súťaže RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, kde bude prebiehať žrebovanie výhercov. Vlastným cieľom individuálnych účastníkov súťaže bola nie je len výhra o ceny, ale aj zamyslenie sa nad spôsobom života v zmysle sloganu kampane.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cielene bolo zrealizovaných 4 prednášky pre žiakov Strednej odbornej školy elektrotechnickej v Nitre.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

V 1. polroku 2015 sme sa na realizácii uvedeného projektu podieľali v spolupráci s Mestskými organizáciami Jednoty dôchodcov na Slovensku v Nitre, v Šali, v Zlatých Moravciach a vo Vrábľoch.

V rámci informačnej kampane „Týždeň mozgu – Brain Awareness Week“ (16.3. – 22.3.2015, ktorej cieľom bolo zvýšiť záujem verejnosti a najmä starších ľudí o zdravé starnutie, prevenciu mozgových ochorení a o tréning pamäťových a kognitívnych schopností človeka oddelenie výchovy k zdraviu pripravilo pre seniorov 2 prednášky na tému: Demencie a životný štýl (s počtom 43 účastníkov). Prednáška sa konala pri príležitosti „Dňa otvorených dverí“. Návštevníkom boli poskytnuté edukačné materiály o Alzheimerovej chorobe.

Pri príležitosti Dni zdravia sme v spolupráci s Krajským osvetovým strediskom a Úniou diabetikov uskutočnili 3 preventívno-zdravotné podujatia v kluboch pre dôchodcov v Nitre. Členom klubu dôchodcov sme odprezentovali 3 prednášky na tému „Zdravý životný štýl – cesta k prevencii srdcovo-cievnych ochorení“ a 3 prednášky na tému „Prevencia a zdravotné riziká diabetes mellitus“. V rámci týchto podujatí sme seniorom

poskytli služby mobilnej poradne zdravia (biochemické vyšetrenia rizikových faktorov KVCH - cholesterol a glukózu z kapilárnej krvi, antropometrické vyšetrenia (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percentom telesného tuku), meranie tlaku krvi. Klienti boli oboznámení s výsledkami a boli poučení o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj u tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých parametrov sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale o ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne zdravia alebo do nadstavbovej poradne pre zdravú výživu, prípadne sa odporučil klient do starostlivosti ošetrujúceho lekára.

V máji 2015 sme v spolupráci so základnou organizáciou Jednota dôchodcov Slovenska v Šali pripravili pre seniorov preventívno – zdravotné podujatie, na ktorom sme odprezentovali prednášku na tému „Význam pohybu v prevencii osteoporózy“.

S využitím masovokomunikačných prostriedkov prostredníctvom sme poskytli rozhovor do rádia Lumen na tému: „Ako sa chrániť pred letnými horúčavami“.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

V rámci tejto úlohy sa realizovali zdravotno – výchovné aktivity, na základných a stredných školách. Prednostne sa využívali interaktívne a zážitkové metódy, pri ktorých dochádza k rýchlejšim a trvalejším zmenám postojov v oblasti jednotlivých zložiek zdravého životného štýlu., bezpečnosti, prevencie úrazov, prevencie látkových závislostí (alkohol, tabak, drogy) a duševného zdravia.

V rámci edukačno – propagačnej činnosti sme sa podieľali na programe BECEP (využívajúci formu zdravotno – výchovnej kampane a výchovných opatrení). Realizoval sa na základe Národného plánu SR pre bezpečnosť cestnej premávky na roky 2011 – 2020 a Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 – 2015, t.j. znenia úlohy č. 6.3.7 podporiť programy zamerané proti negatívnym javom (agresivita, užívanie návykových látok, šikanovanie suicidálne činy a pod.) na zlepšenie mentálneho zdravia detskej populácie a dorastu. Aktivity v rámci programu BECEP boli zamerané na prevenciu rizika požitia alkoholu, omamných látok, liečiv počas vedenia vozidla, na používanie reflexných a ochranných prvkov, cyklistických prilieb a na prevenciu dopravných úrazov hlavne u detí a mládeže. Do predškolských a školských zariadení sme zabezpečovali distribúciu letákov a zapožičavali DVD filmy „Dopravné nehody a prvá pomoc“, výchovno - vzdelávacie spoty: Chodci v cestnej premávke, Zodpovední cyklisti, Nepozornosť za volantom, Rýchlosť a agresivita na ceste, Alkohol a drogy za volantom, Play true – Ži pravdivo, Kým stúpa dym.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Program CINDI sa realizoval v rámci aktivít Poradne zdravia, ktorá vykonávala monitorovanie rizikových faktorov srdcovo-cievnych chorôb, metabolických a iných civilizačných ochorení u príslušníkov bežnej populácie bez manifestného ochorenia s cieľom, čo najobjektívnejšie určiť u klienta mieru rizika srdcovo - cievnych ochorení a zároveň mu

poskytnúť konkrétnu odbornú konzultáciu. V prípade potreby sa klientovi odporúčala návšteva ošetrojúceho lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia. Údaje získané v základnej poradni zdravia sa zaznamenávali do programu Test zdravé srdce.

Za obdobie 1. polroka 2015 bolo v poradni zdravia vyšetrených celkovo 224 klientov (58 mužov a 166 žien). Z uvedeného celkového počtu bolo 42 klientov vyšetrených v rámci štandardných vyšetrení v základnej poradni zdravia a 182 klientov bolo vyšetrených v rámci výjazdov mobilnej poradne zdravia.

Za obdobie 1. polroka 2015 bolo realizovaných 8 výjazdových aktivít v rámci mobilnej poradne zdravia:

- Dni zdravia pre zamestnancov OD TESCO, Štefánikova ul., Nitra – vyšetrených 25 osôb (4 muži a 21 žien),
- Dni zdravia MsÚ Nitra – vyšetrených 24 osôb (3 muži a 21 žien)
- Dni zdravia v Krajskom osvetovom stredisku – vyšetrených 23 osôb (4 muži a 19 žien)
- Dni zdravia Jednota dôchodcov Slovenska vo Vrábľoch – vyšetrených bolo 13 osôb (1 muž a 12 žien)
- Dni zdravia Jednota dôchodcov Výčapy Opatovce – vyšetrených bolo 18 osôb (4 muži a 14 žien)
- Dni zdravia pre zamestnancov č.1, Nitrianskeho samosprávneho kraja, Rázusova ul. – vyšetrených bolo 36 osôb (8 mužov a 31 žien)
- Dni zdravia pre zamestnancov č.2, Nitrianskeho samosprávneho kraja, Rázusova ul. - vyšetrených bolo 17 osôb (3 muži a 14 žien)
- Dni zdravia zdravia pre zamestnancov č.3, Nitrianskeho samosprávneho kraja na Kupeckej ul. v Nitre, vyšetrených bolo 24 osôb (8 mužov a 16 žien).

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Nových Zámkoch**

Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia:

1.1 Plnenie Akčného plánu pre prostredie a zdravie SR IV. (NEHAP IV).

Cieľom je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami. Gestorom aktualizácie je ÚVZ SR Bratislava.

Plnenie Akčného plánu za I. polrok 2015:

Pitná voda:

V rámci výkonu monitoringu kvality pitnej vody, odberové miesta, pokiaľ to dovoľuje odberová sieť, sú stanovené tak, aby čo v najväčšej miere zahŕňali predškolské a školské zariadenia v okrese. V pláne odberových miest na rok 2015 je z celkového počtu 127 odberových miest 27 odberových miest v predškolských zariadeniach, 25 odberových miest v školských zariadeniach a 4 odberové miesta v zariadeniach sociálnej starostlivosti. Vzhľadom k tomu, že všetky predškolské a školské zariadenia sú napojené na obecné vodovody, v tomto smere nie sú problémy s kvalitou pitnej vody. V priebehu I. polroka 2015 neboli zaznamenané v okrese Nové Zámky epidémie vodou prenosných ochorení, nebol zaznamenaný prípad dusičnanovej alimentárnej methemoglobinémie.

V rámci okresu Nové Zámky (62 sídelných útvarov) okrem jednej obce (Pavlová, počet obyvateľov cca 270) majú všetky obce a mestá vybudovaný obecný vodovod.

Výsledky monitoringu kvality pitnej vody v rámci hromadného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou a orientačného sledovania kvality vody v artézskych studniach v meste Nové Zámky sú pravidelne aktualizované na internetovej stránke úradu. Údaje o kvalite pitnej vody v rámci hromadného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou sú k dispozícii aj v rámci informačného systému (IS) Pitná voda.

Orientačné výsledky sledovania kvality vody vo verejných vodovodoch:

- kontrolný monitoring: 92 vzoriek

- preverovací monitoring: 18 vzoriek

Z celkového počtu 110 rozborov vzoriek vody, odobratých v rámci monitoringu, vyhovovalo 97 vzoriek, nevyhovovalo 13 vzoriek (13,4 %).

Z počtu 13 nevyhovujúcich vzoriek vody:

- 3 vzorky nevyhovovali po stránke mikrobiologickej

- 10 vzoriek po stránke fyzikálno-chemickej

- po stránke mikrobiologickej a fyzikálno-chemickej nebola zaznamenaná závadnosť.

Odbery v rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané v prípade nevyhovujúcej vzorky vody, odobratej v rámci monitoringu (ukazovatele MH, NMH).

Počet takto odobratých vzoriek: 3

Všetky vzorky vyhovovali.

Mikrobiologická závadnosť vzoriek pitnej vody je spôsobovaná hlavne v takých prípadoch, keď odberové miesto je väčší objekt s minimálnym odberom pitnej vody, čo spôsobuje pomalú obmenu vody vo vodovodných rozvodoch.

Výnimky na kvalitu pitnej vody vo vodovodnej sieti neboli vydané.

Obec Sikenička bola napojená na diaľkovod Gabčíkovo (bod napojenia vodovod v obci Bíňa). Prevádzkovateľ zatiaľ nepožiadala RÚVZ o vydanie záväzného stanoviska ku kolaudácii uvedeného vodovodu, kvalitu vody vo vodovode pravidelne sleduje.

Problematika vody na kúpanie:

1.Kúpaliská s celoročnou prevádzkou:

1a.Otvorené kúpaliská:

Termálne kúpalisko Podhájska:

V celoročnej prevádzke sú, okrem technických prestávok pred letnou a zimnou prevádzkou, 3 bazény (2 termálne - sedací antikorový, detský antikorový a ochladzovací bazén), v letnej sezóne je v prevádzke ďalších 9 bazénov (rekreačný predný kľudový, oddychový, relaxačný, dojazdový, detský netermálny antikorový, plavecký, neplavecký, nové tobogany, detský bazén pri toboganoch). V priebehu I.polroka 2015 bolo na kúpalisku odobratých 59 vzoriek vody, 38 vzoriek nevyhovovalo (všetko fyzikálno-chemické ukazovatele, hlavne chemická spotreba kyslíka manganistanom). Nevyhovujúca kvalita vody v tomto ukazovateli a v ukazovateľoch „amónne ióny“ a „priehľadnosť“ v bazénoch, ktoré sú napúšťané termálnou vodou (sedací, detský termálny, rekreačný predný s kľudovým režimom, oddychový) je spôsobená jej prirodzenými vlastnosťami.

TK I Štúrovo /Vadaš/:

V celoročnej prevádzke sú 3 bazény (oddychový, detský v krytej hale v prípade nepriaznivého počasia, sedací pri krytej hale), ďalších 7 bazénov (plavecký, relax, Hviezda, sedací perličkový, detský, Lagúna, dojazdový) sú v prevádzke počas LTS. V priebehu I.polroka 2015 bolo na kúpalisku odobratých 70 vzoriek vody, 1 vzorka nevyhovovalo vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch.

1b.Kryté haly:

Wellness centrum Aquamarin Podhájska:

V celoročnej prevádzke je 9 bazénov (rekreačný, integrovaný vírivý, detský, vírivý, turecký, jaskyňa, sedací vonkajší, detský vonkajší, ochladzovací vonkajší). V priebehu I.polroka 2015 bolo odobratých 76 vzoriek vody, 30 vzoriek nevyhovovalo - všetko vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch. Nevyhovujúca kvalita vody v ukazovateľoch chemická spotreba kyslíka manganistanom, „amónne ióny“ a „priehľadnosť“ v bazénoch, ktoré sú napúšťané termálnou vodou (sedací vonkajší, detský vonkajší) je spôsobená jej prirodzenými vlastnosťami.

Wellness centrum Palárikovo:

V celoročnej prevádzke je 1 bazén. V priebehu I. polroka 2015 bolo odobratých 7 vzoriek vody, 1 vzorka nevyhovovala vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch.

Nové Zámky, Relax centrum 2 bazény:

V priebehu I.polroka 2015 bolo odobratých 10 vzoriek vody, všetky vyhovovali.

Guest Centre Štúrovo:

Bazén nebol v prevádzke pre verejnosť.

Penzión Energy I Podhájska:

V prevádzke je 1 bazén. V priebehu I. polroka 2015 bolo odobratých 12 vzoriek vody, 11 vzoriek nevyhovovalo, všetko vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch. Nevyhovujúca kvalita vody v týchto ukazovateľoch je spôsobená prirodzenými vlastnosťami termálnej vody..

Lagáň Radava - vnútorný bazén:

V priebehu I.polroka 2015 nebol v prevádzke.

Plavecké jasličky „Žabka“ Nové Zámky:

V prevádzke je 1 bazén. Bolo odobratých 5 vzoriek, 4 vzorky nevyhovovali (oddelenie nedozoruje toto zariadenie).

SOŠ Dvory nad Žitavou:

V prevádzke je 1 bazén. Bolo odobratých 5 vzoriek, všetky vyhovovali (oddelenie nedozoruje toto zariadenie).

Počas I. polroka 2015 neboli zaznamenané ochorenia, ktoré by súviseli s pobytom na uvedených kúpaliskách a bazénoch.

2. Kúpaliská so sezónou prevádzkou:

Kvalita vody vo vodných zdrojoch, ktoré slúžia pre napúšťanie bazénov vyhovuje požiadavkám vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č.308/2012 Z.z..

2a. Otvorené kúpaliská:

Termálne kúpalisko Nové Zámky:

V prevádzke je 6 bazénov (plavecký, rekreačný, kľudový termálny, detský termálny, dojazdový, perličkový). V priebehu I. polroka 2015 bolo na kúpalisku odobratých 11 vzoriek vody, 5 vzoriek nevyhovovalo vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch. Nevyhovujúca kvalita vody v týchto ukazovateľoch je spôsobená prirodzenými vlastnosťami termálnej vody (kľudový termálny bazén, detský termálny bazén).

TK II Štúrovo (Pri hrádzi):

V prevádzke je 1 bazén. V priebehu I. polroka 2015 boli na kúpalisku odobraté 3 vzorky vody, jedna vzorka nevyhovovala vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch.

TK Tvrdošovce:

V prevádzke sú 2 bazény. V priebehu I. polroka 2015 boli na kúpalisku odobraté 4 vzorky vody, vzorky nevyhovovali vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch.

Lagán Radava - vonkajší bazén:

V priebehu I. polroka 2015 bola na kúpalisku odobratá 1 vzorka vody, ktorá vyhovovala.

Rekreačný areál Tona Šurany

V roku 2015 nie je v prevádzke.

Netermálne kúpalisko Chľaba-Kováčov:

V roku 2015 nebude v prevádzke (bazén je využívaný ako požiarňa nádrž).

Počas I. polroka 2015 neboli zaznamenané ochorenia, ktoré by súviseli s pobytom na uvedených kúpaliskách a bazénoch.

AHS J.Vodička zabezpečoval spracovanie harmonogramu odberu vzoriek vody zo všetkých druhov kúpalísk v rámci monitoringu, odber vzoriek zabezpečuje AHS Horváthová, v prípade jej neprítomnosti J.Vodička.

Prírodné kúpacie oblasti:

Štrkovisko Tona Šurany - vzhľadom k tomu, že od roku 2009 nie je uvedená vodná plocha na zozname vôd určených na kúpanie, počas letnej kúpacej sezóny budú v roku 2015 zo štrkoviska realizované 3 odbery vzoriek vody v rámci orientačného sledovania kvality vody.

RÚVZ prerokoval pred začatím kúpacej sezóny (22.5.2015) s majiteľom vodnej plochy - mestom Šurany, výsledky orientačného sledovania kvality vody za rok 2014. Vzhľadom k výsledkom sledovania (všetky vzorky vyhovovali) nie je potrebné v roku 2015 označenia vodnej plochy varovnými tabuľami s textom „voda nie je vhodná na kúpanie zo zdravotných dôvodov“.

Orientačné výsledky sledovania kvality vody:

I. odber dňa 10.6.2015 - všetky 3 vzorky vyhovovali požiadavkám vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (MZ SR) č.308/2012 Z.z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku.

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov.

V prvej etape riešenia (v roku 2014 - nastavenie nových národných cieľov a predloženie na rokovanie vlády Slovenskej republiky), ktorá pokračuje aj v roku 2015 sa oddelenie nepodieľalo na plnení úlohy.

1.3 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí.

V sledovanom období sme sa na plnení úlohy nepodieľali.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

V sledovanom období sme sa na plnení úlohy nepodieľali.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

V sledovanom období sme sa na plnení úlohy nepodieľali.

1.6 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách.

Na plnení úlohy sa oddelenie nepodieľalo.

Oddelenie hygieny detí a mládeže:

4.1. Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Projekt sa ešte nerealizoval.

4.2. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou. V okrese Nové Zámky sa projekt realizoval dotazníkovou metódou na dvoch stredných školách v apríli 2015:

1/ Gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským Nové Zámky - projektu sa zúčastnilo 79 respondentov.

2/ Stredná odborná škola technická Šurany - s počtom 85 respondentov.

4.3. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Projekt sa bude realizovať dotazníkovou metódou v druhom polroku 2015.

4.4. Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie TV

Projekt sa bude realizovať až v roku 2016.

9.6. Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Projekt spolupracujúci s mimovládnyimi organizáciami, s orgánmi samosprávy a štátnej správy sa v I. polroku 2015 nerealizoval.

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

Projekt zameraný na deti predškolského veku s cieľom zlepšiť ich vedomosti a stomatohygienické návyky sa aj v roku 2015 rieši formou krátkych besied na tému „Zdravá výživa a hygiena dutiny ústnej“ v súvislosti s prevenciou zubného kazu. Súčasťou týchto aktivít bola aj praktická ukážka a nácvik správnej techniky umývania zubov, kontrola dentálnych pomôcok, poskytnutie edukačného materiálu pre deti a personál materských škôl. Za I. polrok 2015 sa projekt riešil v piatich materských školách okresu. Zúčastnilo sa ho 101 detí.

Bazény:

Plavecké jasličky Žabka

V priebehu I. polroka 2015 bolo odobratých 5 vzoriek bazénovej vody, z toho 4 vzorky nevyhovovali; 1x mikrobiologickým ukazovateľom a 3 vzorky nevyhovovali chemickým ukazovateľom. Mikrobiologická a chemická závadnosť bola s prevádzkovateľkou zariadenia prerokovaná na ústnom pojednávaní dňa 23.3.2015. Prevádzkovateľka zariadenia sa vyjadrila, že dňa 24.3.2015 firma ALBA s.r.o.- bazénová technika Prešov namontuje UV žiarič - LifeUVL 0148 $Q_{max}=13 \text{ m}^3/\text{hod.}$, čím sa v budúcnosti zlepší kvalita vody na kúpanie pre dojčatá a batolátá.

Oddelenie hygieny výživy:

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom: kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín). Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 - 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

Odobratých a vyšetrených bolo **12 vzoriek soli**, ktoré vyhovovali požiadavkám zdravotnej nezávadnosti.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, plat-

ných v EÚ od 11. 7. 2013. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov, ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

Odobratých a vyšetrených bolo :

4 krémy s UV filtrami

2 vzorky kozmetických výrobkov pre deti v obaloch v tvare hračky (vyšetrené na ftaláty a mikroorganizmy)

3 vzorky kozmetických výrobkov - pre deti farby na tvár, makeup, na laboratórne vyšetrenie zakázaných látok - ťažké kovy.

Spolu bolo odobratých a vyšetrených **9 vzoriek kozmetických výrobkov.**

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm v danom členskom štáte.

Bolo odobratých a vyšetrených **5 vzoriek** (**3 vzorky** na mentofurán, kumarín , steviol, **2 vzorky** na kyselinu benzoovú a sorbovú).

Oddelenie epidemiológie:

6/1 Úloha - Národný imunizačný program SR – pravidelné povinné očkovanie je vykonávané proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, pneumokokovým invazívnym ochoreniam, osýpkam, ružienke a mumpsu, v súlade s vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších predpisov. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, pri dosiahnutí minimálne 95% zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. NIP SR sa v roku 2014 realizuje v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými programami a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015. Okrem zaočkovanosti sa kontroluje aj evidencia a dokumentácia očkovania, postvaccinačné reakcie, kontraindikácie očkovania a dodržiavanie chladového reťazca pri manipulácii s vakcínami. Zo záverov previerky očkovania vykonanej k 31.08.2014 vyplynuli nasledovné výsledky:

Základné očkovanie detí ročníku narodenia 2012 proti DTaP-VHB-Hib-IPV bolo vykonané na 98,2%. Preočkovanie proti DTaP-IPV v šiestom roku života (ročník narodenia 2007) bolo vykonané na 98,6%. Preočkovanie detí proti dTaP-IPV v 13. roku života (ročník narodenia 2000) bolo realizované na 99,7%. Základné očkovanie detí proti MMR bolo v ročníkoch 2011 a 2012 vykonané na 97,7% a 95,8%. Následné preočkovanie detí v 11. roku života proti MMR bolo vykonané v ročníku narodenia 2002 na 99,3%. Očkovanie zdravotníckych pracovníkov je naďalej na dobrej úrovni, percento zaočkovania sa pohybuje od 90% - 100%. U očkovania študentov nadstavbového štúdia zdravotníckeho zamerania dosiahla zaočkovanosť 93,8%. Zaočkovanosť u novorodencov HBsAg pozitívnych matiek a hemodialyzovaných pacientov dosiahla 100%. Očkovanie proti VHB u vybraných skupín osôb vystavených zvýšenému riziku nákazy VHB, bolo kompletne vykonané u 13 kontaktov chorých na VHB, 8 kontaktov nosičov HBsAg, u 485 chovancov zariadení pre mentálne

- 7 -

postihnutých a u 3 detí v resocializačných strediskách pre drogovu závislé osoby. Očkovanie proti chrípke a invazívnym pneumokokovým nákazám u osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb, bolo vykonané proti chrípke u 897 obyvateľov a zaočkovanosť dosiahla 94,1%, proti invazívnym pneumokokovým nákazám nebolo očkovanie realizované. U odporúčaného očkovania, alebo očkovania na žiadosť rodičov u detí do 15 rokov života bolo očkovanie vykonané celkovo u 720 detí, z toho 168x proti Kliešťovej encefalitíde, 110x proti Chrípke, 76x proti VHA, 12x proti Meningokokovej meningitíde, 100x proti infekciám vyvolaným Streptococcus pneumoniae, 151x proti Rotavírusovým infekciám, 63x proti Ovčím kiahňam, 35x proti rakovine krčka maternice a 5x proti Tuberkulóze.

6/2 Úloha - surveillance infekčných chorôb - je vykonávaná v súlade s Akčným programom Spoločenstva (2011–2013) v oblasti verejného zdravia a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2013. Aktívnym výkonom surveillance je zabezpečovaná vysoká úroveň ochrany obyvateľov pred infekčnými ochoreniami s dodržaním etických hodnôt a kódexov správania. Je zabezpečená aktívna spolupráca s laboratórnymi zložkami v rámci okresu, krajskými pracoviskami a s jednotlivými NRC. K zlepšeniu hlásenia infekčných ochorení praktickými lekármi jednotlivými oddeleniami FNŠP i laboratórnymi zložkami sú vykonávané pravidelné kroky. Cestou systému rýchleho varovania sú prezentované i prijímané dôležité informácie o epidemiologickej situácii v rámci SR, ako i o mimoriadnych situáciách prezentovaných cestou ECDC a WHO. V priebehu I. polroka 2015 bolo zaznamenaných 648 ohnísk infekčných ochorení v rámci okresu. K zlepšeniu informovanosti a edukácie verejnosti je aktívne dávany do povedomia informačný systém EPIS, ďalšie dôležité informácie sú prezentované na internetovej stránke RÚVZ a pravidelne uverejňované v okresných i krajských médiách.

6/3 Úloha - Informačný systém prenosných ochorení - systém posilnenia surveillance a kontroly infekčných ochorení je vykonávaný cestou informačného systému EPIS, ktorý bol v súlade s požiadavkami EÚ inovovaný. Bol prepracovaný na základe podkladov z terénnych epidemiologických pracovísk jednotlivých vybraných RÚVZ v SR. Poskytuje možnosti centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne. Taktiež centrálnej databázy prípadov akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení hlásených hromadne. Ďalej je tu vedená centrálna databáza vykonaných vyšetrení v NRC v rámci projektu systému rýchleho varovania. Cestou novelizovaného informačného systému EPIS je zabezpečovaný systematický zber, sumarizácia a analýza informácií o infekčných ochoreniach, a o monitorovaní zdravia obyvateľov. V priebehu I. polroka 2015 bolo vykonaných pracovníkmi oddelenia epidemiológie v informačnom systéme EPIS 6822 záznamov. Na základe podrobných databáz údajov sú spracované kvalitné výstupy a podrobné správy - informácie o epidemiologickej situácii na Slovensku. Tieto, ako i ďalšie odborné informácie sú voľne prístupné občanom na internetovej stránke portálu Epidemiologického informačného systému. Hlásenie infekčných ochorení cestou systému EPIS v priebehu I. polroka 2015 realizovali dvaja lekári (1 praktický lekár pre deti a dorast a 1 praktický lekár pre dospelých), ktorí aktívne využívajú možnosti elektronického hlásneho systému.

6/4 Úloha - Nozokomiálne nákazy - je realizovaná celoročne s cieľom posilnenia prevencie, kontroly a znižovania výskytu prenosných ochorení - nemocničných nákaz súvisiacich s pobytom osôb v zdravotníckych zariadeniach. Redukciou príčin vzniku nemocničných nákaz, rezistencie bakteriálnych kmeňov na antimikrobiálne látky. Realizujú sa previerky štátnych i neštátnych zdravotníckych zariadení, ktoré sú zamerané na kontrolu dodržiavania

- 8 -

vyhlášky MZ SR č. 553/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia. V priebehu I. polroka 2015 bolo prešetrených 154 nozokomiálnych infekcií. V súvislosti s odborným usmernením MZ SR „Pre diagnostiku a protiepidemické opatrenia pri výskyte bakteriálnych pôvodcov infekčných ochorení s klinicky a epidemiologicky významnými mechanizmami rezistencie“ bol v spolupráci s FNŠP v Nových Zámkoch uskutočnený dňa 19.2.2015 odborný seminár k uvedenej problematike. V rámci realizácie programu HELICS (Hospital in Europe Link for Infection Control through Surveillance) bolo prešetrených 48 nozokomiálnych infekcií na jednotkách intenzívnej starostlivosti. Na základe požiadavky ÚVZ SR bola vykonaná 27.5.2015 mimoriadna cielená kontrola zameraná na dodržiavanie Odborného usmernenia na

vykonávanie dekontaminácie endoskopov na bronchoskopických pracoviskách FNsP. Aktívne sa realizujú stretnutia lekárov poverených sledovaním a analýzou NN v rámci „nozokomiálnych komisií“. V priebehu I. polroka 2015 sa zasadnutie komisie uskutočnilo 23.6.2015. Operatívne sa rieši realizácia represívnych opatrení pri nedostatkoch zisťovaných v rámci FNsP s vedením nemocnice. Úroveň sledovania a hlásenia NN jednotlivými oddeleniami hodnotíme v priebehu I. polroka 2015 ako dobrú. Dňa 5.5.2015 bol zrealizovaný s lôžkovými oddeleniami FNsP v Nových Zámkoch 7. ročník národnej kampane „Save Lives: Clean Your Hands“ („Umývaj si ruky - zachrániš život“), ako súčasť programu WHO s názvom „Hygiena a dezinfekcia rúk a pomoc nemocniciam pri registrácii do siete nemocníc“.

6/5 Úloha - mimoriadne epidemiologické situácie - je založená na rýchlej koordinovanej reakcii na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie. Rozvíjajú sa stratégie a postupy pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na okresnej a miestnej úrovni. Tieto môžu vzniknúť v súvislosti s napr. očakávanou pandémiou chrípky, alebo nečakanými bioteroristickými aktivitami, prípadne rozšírením staronových ochorení. Prioritnú úlohu na úrovni okresnej zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, ktorá sa opiera o vypracované krízové plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. Na úrovni okresu sú spracované aktualizované materiály „Okresný havarijný plán“ a „Okresný plán pre prípad pandémie chrípky“. V roku 2009 bola zriadená regionálna protiepidemická komisia pri RÚVZ Nové Zámky. Zároveň bol vypracovaný i jej štatút a rokovací poriadok. Vedúci oddelenia epidemiológie je členom Krízového štábu obvodného úradu Nové Zámky a členom Okresnej evakuačnej komisie Nové Zámky pre zdravotnícke zabezpečenie evakuácie. Všetci pracovníci oddelenia epidemiológie boli podrobne oboznámení s materiálom „Podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR“. Ich súčasťou je i problematika aktuálnej informovanosti obyvateľov. Dôležitú úlohu zohráva kvalitný monitoring so zabezpečením systému rýchleho varovania, ktorý je vykonávaný cestou informačného systému EPIS, v spolupráci s ECDC a WHO. V súvislosti s usmernením HH SR „Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike“, pracovníci oddelenia epidemiológie zrealizovali pre všetkých praktických lekárov pre dospelých, praktických lekárov pre deti a dorast a CPPO FNsP v Nových Zámkoch odborné školenie, ku koordinácii postupov pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na VNN v ambulancii praktického lekára, v ambulancii CPPO a volajúcej z domácnosti.

6/6 Úloha - enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDP - po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v SR je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie

- 9 -

pravidelného virologického vyšetřovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. V I. polroku 2015 sa vyšetřovanie uskutočnilo v ČOV Nové Zámky a ČOV Štúrovo. Boli odobraté vzorky odpadových vôd pred ich vyústením do ČOV. Vykonaných bolo šesť odberov vzoriek odpadových vôd /3x ČOV Nové Zámky, 3x ČOV Štúrovo/ na vyšetřenie prítomnosti enterálnych vírusov. Poliovírusy ani iné enterálne vírusy v odobratých vzorkách dokázané neboli.

6/7 Úloha - prevencia HIV/AIDS - najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x

náchylnější k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí. Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9.ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí. Cielené aktivity budú realizované v II. polroku 2015.

6/8 Úloha - poradne očkovania - očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie. Pracovníci poradne očkovania poskytovali priebežne fyzickým osobám i zdravotníckym pracovníkom informácie o ochoreniach preventabilných očkovaním, o jednotlivých druhoch očkovania, očkovacích látkach a ich zložení, ako i o možných nežiaducich reakciách po očkovaní. Oddelenie epidemiológie vykonávalo v priebehu I. polroka 2015 poradenskú činnosť ohľadom očkovania pred cestou do zahraničia, konzultácie pre praktických lekárov v problematike povinného pravidelného očkovania, poradenskú činnosť pre rodičov v prípade odmietania očkovania a prejednanie zistených nedostatkov, ako i konzultácie pre FNsP v prípade odporúčaného očkovania a pri poranení biologicky kontaminovanými predmetmi u zdravotníckych pracovníkov.

6/9 Úloha - Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaní - očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šíreniu prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí. Postoje týchto osôb k očkovaní sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. Šíreniu zastrešujúcich a nepravdivých informácií a sponchybnovanie významu a bezpečnosti očkovania závažným spôsobom ohrozuje stav kolektívnej imunity, dáva priestor vzniku vakcinačných dier, zavlečeniu a šíreniu prenosných ochorení. Cieľom projektu je identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaní. Druhá etapa prieskumu v priebehu I. polroka 2015 realizovaná nebola, pokračovanie úlohy bude realizované na základe požiadavky gestora úlohy v roku 2015.

7/ Špecializácia odborných činností je založená na surveillancie infekčných a chronických ochorení, identifikácii príčin, príprave preventívnych a represívnych opatrení, konzultačnej a metodologickej činnosti i doškolovania. Oddelenie epidemiológie vykonáva špecializované činnosti v spolupráci ÚVZ SR v Bratislave a ostatnými NRC v SR v nasledovných oblastiach:

- imunizačný program
- surveillancie poliomyelitídy
- surveillancie osýpok, rubeoly a parotitídy
- surveillancie pertussis
- surveillancie chrípky
- surveillancie meningokokových invazívnych ochorení
- surveillancie HIV/AIDS
- surveillancie alimentárnych infekcií

- surveillance vírusových hepatítid
- problematika bioterorizmu a emergentných situácií
- problematika chronických ochorení, vrátane CINDI, EHES
- surveillance vybraných zoonóz, kliešťovej meningoencefalitídy a hemoragických horúčok
- nozokomiálne nákazy
- sterilizácia, DDD a regulácia živočíšnych škodcov
- surveillance hemofilových a pneumokokových invazívnych infekcií

8/ Výskumná úloha:

V priebehu I. polroka 2015 MUDr. Benko a RNDr. Matušková pokračovali v spolupráci s fi. GlaxoSmithKline z Belgicka a 9 obvodnými lekármi pre deti a dorast okresu Nové Zámky v realizácii fázy B štúdie 104106 OKAH 179 EXT181 s očkovacou látkou /Varilrix/.

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva:

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík - rizikové práce

Na oddelení preventívneho pracovného lekárstva vedieme evidenciu rizikových prác v celoslovenskom programe ASTR, ktorý sa pravidelne aktualizuje v priebehu roka 2011 prebehla inštalácia nového celoslovenského programu. V okrese Nové Zámky v I. polroku 2015 sú evidované rizikové práce vo výrobných závodoch a v súkromných firmách s celkovým počtom pracovníkov 1 276, z tohto počtu vykonáva rizikové práce 353 žien. V priebehu I. polroka 2015 mierne stúpol počet vyhlásených rizikových prác z toho dôvodu, že sa vytvorili nové pracovné miesta, alebo sa menil charakter výroby vo firmách. Rizikové práce v 3. a 4. kategórii rizika podľa Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií boli vyhlásené v 8 prípadoch, zrušenie rizikových prác rozhodnutím nebolo vykonané ani v jednom prípade.

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru na rizikových pracoviskách sa kladol dôraz na zaraďovanie pracovníkov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych lekárskeho prehliadok, ďalej sme sledovali intervaly preventívnych lekárskeho prehliadok, poskytovanie, používanie a údržbu osobných ochranných pracovných prostriedkov, pravidelnú objektivizáciu faktorov pracovného prostredia, vypracovanie aktuálnych prevádzkových poriadkov, posudkov o riziku a zabezpečenie zdravotného dohľadu.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce bol vykonaný v 47 prípadoch a bol medzi iným zameraný aj na dodržiavanie povinnosti zamestnávateľov o zabezpečení pracovnej zdravotnej služby, vyplývajúcej zo zákona č. 470/2011 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov.

Sankcie za neplnenie povinnosti - opatrení zamestnávateľov na ochranu zdravia na pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce, neboli uložené.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru sme sa zameriavali na uplatňovanie požiadaviek Nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami

súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, v znení Nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z..

V okrese Nové Zámky sa veľmi jedovaté, alebo jedovaté látky a prípravky nevyrábajú. Pri zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami sme vykonali štátny zdravotný dozor v 2 prípadoch. Používanie veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov podľa jednotlivých druhov a skupín (hlavne pri leteckej aplikácii) sa vykonáva podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“. Rozhodnutie o návrhu na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami pri výkone dezinfekcie a deratizácie sme nevydali ani v jednom prípade.

Pri došlých hláseniach o dezinfekcii a regulácii živočíšnych škodcov preverujeme u fyzických osôb - podnikateľov a právnických osôb dodržiavanie uvedeného Nariadenia vlády. Mimoriadne situácie, ani havárie sa v okrese Nové Zámky nevyskytli.

Odbornú prednášku pre pracovníkov v poľnohospodárstve na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami pracovníci RÚVZ Nové Zámky v sledovanom období nevykonali.

Pre firmu Osram, a.s. Komárňanská cesta č. 7, 940 93 Nové Zámky bolo vydané v roku 2014 rozhodnutie na uvedenie priestorov výrobnéj linky HQI-T, ktorá slúži na výrobu metalhalidových žiaroviek s obsahom ortuti do prevádzky. Linka je v prevádzke podľa požiadaviek zákazníkov.

Od 1.9.2007 - od platnosti Zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov nie je na RÚVZ Nové Zámky zriadená komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami podľa Nariadenia Vlády SR č. 360/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o rozsahu požadovaných vedomostí pre skúšky odbornej spôsobilosti, o zriaďovaní a činnosti skúšobných komisií a o obsahu osvedčenia o odbornej spôsobilosti.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa taktiež zameriavali na vyhľadávanie pracovísk s výskytom karcinogénnych a mutagénnych faktorov a na dodržiavanie ustanovení Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnych a mutagénnych faktorov, v znení NV SR č. 301/2007 Z.z.

V okrese Nové Zámky sa vyskytujú dve ambulancie klinickej onkológie a vnútorného lekárstva (na ul. SNP 42/A v Nových Zámkoch a vo Fakultnej nemocnici s Poliklinikou na Slovenskej 11 v Nových Zámkoch), ktoré slúžia aj na podávanie cytostatík.

Búracie práce (odstránenie strešnej krytiny zo stavieb), ďalej odstránenia azbestocementových dosák z balkónov bytových domov a kanalizačných rúr v bytových domoch, kde sa vyskytuje v stavebnom materiáli azbest boli vykonané v 23 prípadoch. Túto prácu vykonalo päť pracovných skupín, oprávnených vykonávať túto činnosť a to : Emtrade NR s.r.o. Vašinova 14 Nitra, Enerbyt s.r.o. Lipová 1/939 Štúrovo, OK - plus s.r.o. Trenčianska ul. Č. 57, 825 10 Bratislava a BTB, s.r.o. J.Simora 5/7940 Nové Zámky a Ohrádka IRS s.r.o. Ul. Jána Stila č. 301, 059 86 Nová Lesná a ďalšie mimookresné firmy. Uvedené firmy predložili kladné rozhodnutie na vykonávanie týchto prác od Úradu verejného zdravotníctva SR. V prevažnej miere sa jednalo o prácu s azbestocementovými doskami v exteriéri.

V okrese Nové Zámky od roku 2011 je zriadená vo firme BTB, s.r.o. J.Simora 5/7 940 Nové Zámky pracovná skupina, na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb. Firma

získala oprávnenie od Úradu verejného zdravotníctva SR rozhodnutím čísla OPPL/3671/2011-Fe zo dňa 13.5.2011.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V okrese Nové Zámky v I. polroku 2015 neboli vyhlásené rizikové práce s výskytom z nadmernej psychickej záťaže. V jednom prípade a to u pracovníkov Hypermarketu Tesco na Nitrianskej ceste 111/A v Nových Zámkoch, evidujeme práce z titulu psychickej záťaže v druhej kategórii rizika.

V priebehu roka 2012 sa RÚVZ Nové Zámky zúčastnil na riešení Európskej kampane SLIC - „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“, v spolupráci s orgánom Inšpekcie práce v Nitre, v stravovacej prevádzke firmy Eurest s.r.o. Miletičova ul. č. 40, 821 09 Bratislava, prevádzka Osram, a.s. Komárňanská cesta č. 7, 940 01 Nové Zámky, dňa 12.6.2012, 7 dotazníkov vyplnili zamestnanci 1 dotazník zamestnávateľ, ďalej za sociálne služby domov dôchodcov Domov Jesienka, Matunákova ul. č. 2, Šurany, dňa 10.5.2012; 7 dotazníkov vyplnili zamestnanci a 1 dotazník zamestnávateľ a za dopravné služby Pekáreň Nela, Kornélia Dimičová, Vinohrady č. 927/3D, Nové Zámky, dňa 26.6.2012, 15 dotazníkov vyplnili zamestnanci - vodiči a 1 dotazník zamestnávateľ. Hodnotenie vykonal v priebehu roka 2013 Úrad verejného zdravotníctva SR v Bratislave, o čom sme boli aj v priebehu roka 2013 písomne informovaní.

Od tejto doby z časových dôvodov nesledujeme expozíciu fyzickej záťaže u zamestnancov v dozorovaných prevádzkach oddelenia.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

V priebehu I. polroka 2015 sa nevyskytlo podozrenie na chorobu z povolania, na dlhodobé jednostranné nadmerné zaťaženie. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali na vyhľadávanie pracovných činností, kde sa môžu vyskytnúť podozrenia na chorobu z povolania na dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie. Ďalej vo firme Roffelsen Plastics Slovakia, s.r.o. Novozámocká 104, Nitra, pracovisko Nitrianska 59, Šurany, ktorá sa zaoberá výrobou prádelných šnúr vykonávame pravidelne štátny zdravotný dozor, nakoľko je tu predpoklad, že u pracovníkov môže vzniknúť podozrenie na chorobu z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia. Podozrenie na chorobu z povolania z dlhodobého nadmerného zaťaženia sme v dozorovaných prevádzkach neprešetrali.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiaca s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V okrese Nové Zámky sa v priebehu I. polroka 2015, ani v minulých rokoch, nevyskytlo podozrenie na chorobu z povolania na ochorenie chrbtice. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sledovali pracovné činnosti, kde sa môžu vyskytnúť podozrenia na chorobu z povolania na ochorenie chrbtice, najmä na tých pracoviskách, kde sa pracuje s bremenami. Cieľene na dodržiavanie požiadaviek NV SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na prácu s bremenami požadujeme od firiem, kde sa pracuje s bremenami, vypracovať prevádzkový poriadok a posudok o riziku na prácu s bremenami.

2.2. Intervencie na podporu zdravia pri práci

Pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva sa v mesiaci október 2014 aktívne zapojili do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a na RÚVZ Nové Zámky sa uskutočnil deň otvorených dverí v spolupráci s oddelením výchovy ku

zdraviu. Pracovníci oddelenia denne, podľa záujmu zamestnávateľov a širokej verejnosti poskytujú poradenstvo všetkým zamestnávateľom a samostatne zárobkovo činným osobám.

2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva vykonali v priebehu I. polroka 2015 štátny zdravotný dozor na piatich chránených pracoviskách a to : Autosklo B&B, s.r.o. Krátka ul. č. 8, 940 67 Nové Zámky - pre jedného pracovníka v prevádzke Autosklo B&B s.r.o. na Krátkej ul. č. 8 v Nových Zámkoch, ďalej „Dunaj“, Zariadenie sociálnych služieb Kováčov, 943 66 Chľaba č. 505 - pre jedného pracovníka na výkon upratovacích prác v zariadení sociálnych služieb, Adriana Hozlárová, Ul. Vajanského č. 16, 942 01 Šurany - pre jednu pracovníčku v dielni na výrobu štrúdl'ového cesta na Ul. Vajanského č. 16 v Šuranoch, Adrián Ševčík, Ul. T.Vansovej č. 10, 940 01 Nové Zámky - pre jedného pracovníka v prevádzke dispečingu taxi služby na Ul. L.Štúra č. 17 v Nových Zámkoch a Zdeněk Kapala, Cyrilometódska ul. č. 6, 940 01 Nové Zámky - pre jednu osobu na výkon administratívnych prác v autoopravárenskej dielni na Vinohradoch č. 14 v Nových Zámkoch.

Výkon štátneho zdravotného dozoru sme vykonali na základe požiadaviek odborného usmernenia Hlavného hygienika SR, ktorý bol doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok. Neboli zistené závažné nedostatky, ktoré by bránili vydaniu rozhodnutia, na uvedenie pracovísk pre pracovníkov so zdravotným postihnutím do prevádzky.

V I. polroku 2015 sa chránené pracoviská nevytvárali, ale sa preobsadzovali jestvujúce chránené pracoviská novým pracovníkom, alebo sa jednalo o ich rozšírenie.

2.6. Aktuálne problémové situácie riešené v jednotlivých regiónoch

2.6.1 Prieskum úrovne ochrany zdravia zamestnancov, ktorých agentúry dočasného zamestnávania zamestnávajú na pracoviskách zmluvných zamestnávateľov a ktorí vykonávajú rizikové práce.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v I. polroku 2015 nebola zistená na pracoviskách práca zamestnancami agentúr dočasného zamestnania u zmluvných zamestnávateľov, ktorí majú vyhlásené rizikové práce.

Oddelenie podpory zdravia:

CHARAKTERISTIKA

Výchova k zdraviu je významnou súčasťou verejného zdravotníctva, je to proces umožňujúci jednotlivcovi a spoločnosti prevziať zodpovednosť za vlastné zdravie, jeho kontrolu a rozvoj. Poslaním výchovy k zdraviu ako nástroja podpory zdravia je ponímanie zdravia ako zdroja pre každodenný život. Cieľom je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov a zároveň zvýšenie kvality života ľudí pozitívnym ovplyvnením spôsobu života. Výchova k zdraviu zahŕňa komplexný proces systémov vo vzťahu k posudzovaniu zdravotného stavu od jednotlivca k spoločnosti. Z toho vyplýva nutnosť pôsobenia na viacerých úrovniach - na obecnej, regionálnej, národnej aj medzinárodnej úrovni a taktiež na úrovni rezortov vlády SR, jednotlivých organizácií a ďalších zložiek spoločnosti, ktoré sa navzájom dopĺňajú.

Ad1: Iniciovat' a organizovat' zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané WHO.

Cieľ: Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie, prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia, mobilizovať obyvateľov k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

- Zorganizovali sme zdravotno-výchovné intervencie s využitím všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného zdravotno-výchovného pôsobenia pre vybrané skupiny obyvateľov okresu s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou; prednášky:
2x prednáška na tému „Zdravý životný štýl“
1x prednáška „Obezita a správna výživa“ s premietnutím DVD „Hrozba pre život“
2x prednáška „Význam pohybu v prevencii obezity“ s premietnutím DVD „Hrozba pre život“
2x prednáška „Poruchy príjmu potravy - anorexia, bulímia“
2x prednáška „Zásady pre bezpečnejšie potraviny“
2 x prednáška „Zdravá výživa - ovocie, zelenina“
- v miestnych masmédiách sme uverejnili články a propagáciu svetových dní „Svetový deň zdravia“, „Svetový deň - Pohybom ku zdraviu“, „Svetový deň darcov krvi“, a naďalej sme pokračovali v zdravotno-výchovných aktivitách Svetových dní zdravia, v spolupráci so základnými a strednými školami, Miestnym spolkom SČK, Centrom voľného času, Domovom dôchodcov, Domovom - penziónom pre dôchodcov a pod.

Ad 2: Rozvíjať poradensko-konzultačnú činnosť na úseku výchovy k zdraviu v Poradenských centrách ochrany a podpory zdravia (PCOPZ) za účelom vedenia obyvateľstva k zdravému životnému štýlu.

Cieľ: Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva pozitívnym ovplyvňovaním vedomostí, postojov a správania sa klientov formou individuálneho a skupinového poradenstva zameraného na prevenciu zdravotných problémov minimalizovaním rizikových faktorov zdravia.

- Pokračovali sme v poradenskej činnosti podľa koncepcií PCOPZ s využitím rozšírenej spolupráce s ostatnými odborními RÚVZ;
- naďalej sme spolupracovali so štátnymi a neštátnymi odborníkmi a všeobecnými obvodnými lekármi okresu v rámci monitorovania negatívnych rizikových faktorov životného štýlu obyvateľstva;
- priebežne sme vykonávali v PCOPZ, somatické a antropometrické vyšetrenia: počet vyšetrených 10 osôb, vyšetrenie TK: 550, 550 vyšetrení % celkového tuku tukomerom, 550 stanovení BMI na základe telesnej výšky a váhy. Pre ciele poradenstvo-konzultačné intervencie a ciele intervenciu pri prevencii civilizačných ochorení; počet individuálnych konzultácií: 40x a 85 vyšetrení hladiny cholesterolu v spolupráci s NTS Nové Zámky v rámci Svetového dňa darcov krvi a v spolupráci s poisťovňou UNION ku „Dňu zdravia“ bolo vyšetrených 360 klientov.
- Počas nezmenených ordinačných hodín sme naďalej poskytovali širokej verejnosti služby v Poradni zdravia, t.j. (utorok a štvrtok, od 8.00 hod. - 10.00 hod).

V Poradni pre tehotné matky - Klub matiek:

- naďalej sme pokračovali v spolupráci s Klubom matiek a odborníčkou pre neonatológiu a ošetrovanie novorodencov Mgr. Maďarovou z Neonatologickej kliniky FNsP Nové Zámky na úrovni informovania mamičiek o mieste a čase konania klubu, zapožičiavania

ZV videofilmov s tematikou gravidity a pôrodu v počte: 1 ks a poskytovania zdravotno-výchovných materiálov s dôrazom na výživový, imunologický a psychologický význam dojčenia pre dieťa; v počte: 5 ks

- v psychoprophylaktickej príprave gravidných žien na pôrod a dojčenie sme pokračovali v spolupráci s neštátnou psychologickou poradňou PhDr. Verešovej; počet odporučených mamičiek: 3

V rámci ostatných poradní zdravia:

- vypracovali sme letáky, propagačné materiály so zameraním na témy WHO i aktuálnu zdravotno-výchovnú problematiku
- cielene sme spolupracovali so zdravotníckymi i nezdravotníckymi organizáciami

Ad 3 :Využívať vhodné formy a spôsoby informovania obyvateľov okresu o výsledkoch činnosti RÚVZ a problémoch životného štýlu pôsobiacich na ich zdravie, monitorovať zdravotné uvedomenie a správanie sa jednotlivých skupín obyvateľstva v záujme zisťovania aktuálnych potrieb, foriem a rozsahu ZV intervencií.

Cieľ: Zvýšiť záujem a aktivizovať štátne orgány, organizácie i dobrovoľné združenia na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva, získať spätné informácie o stave uvedomenia a záujme.

- Zapojili sme sa do projektu CINDY, organizovania svetových dní „Pohybom ku zdraviu“, „Svetový deň zdravia“, kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ a spolupodielali sme sa na sledovaní výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie ako súčasť spolupráce s oddelením hygieny výživy;
- podľa výsledkov ukazovateľov sme vypracovali aktuálne a vhodné formy a spôsoby účinnej zdravotno-výchovnej intervencie s cieľom zvýšiť záujem a aktivizovať štátne orgány na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva okresu so získaním spätnej väzby a prehľadu o zdravotnej uvedomelosti a postojov k zdraviu
- v záujme informovania obyvateľov o výsledkoch činnosti RÚVZ v účinnej ochrane a podpore zdravia a problémov životného štýlu sme informovali miestne a okresné masmédiá;
- masmédiá sme využili aj na podnietenie aktívnej zainteresovanosti štátnych orgánov a organizácií na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva;
- v spolupráci s NTS Nové Zámky sme sa zúčastnili na odberoch v rámci „Svetového dňa darcov krvi“, (počet vyšetrených klientov 85);
- v spolupráci s poisťovňou UNION v rámci Svetového dňa zdravia sme vyšetřili 360 klientov.

Ad 4 :Zdravotno-výchovne podporovať dané priority aktualizovaného NPPZ a NEHAP a realizovať úlohy vyplývajúce z harmonogramu NPPZ.

Cieľ: Vyššia efektivita celospoločenských zdravotníckych, zdravotno-výchovných aktivít primárnej prevencie aktualizovaného NPPZ, ktorej predpokladom je riešenie aktuálnych problémov na úrovni regiónov.

- Oddelenie podpory zdravia sa spolu podieľalo na aktívnej podpore zdravia s hlavným zameraním na priority NPPZ a projekty WHO. Naše úsilie bolo zamerané hlavne na projekty Zdravé školy, Zdravé mestá, Zdravie podporujúce pracoviská.

- OPZ a PCOPZ sa v spolupráci so všetkými oddeleniami RÚVZ podieľalo na výchove a vzdelávaní v oblasti zdravia a na zvyšovaní zdravotnej uvedomelosti obyvateľov okresu na všetkých úrovniach populácie v rámci projektov ochrany zdravia obyvateľstva.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Poprade**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Úloha č. 1. 7. Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

Na základe úlohy programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na roky 2013 – 2015 - „1.7 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách“, Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade ako riešiteľské pracovisko vykonal v januári 2015 tretie meranie v prevádzke AQUACITY Poprad, Športová 1, Poprad.

Pracovníci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade sa zamerali hlavne na kvalitu vnútorného ovzdušia v bazénovej hale s vodnými atrakciami „BLUE SAPPHIRE“ a „BLUE DIAMOND“, zároveň však vykonali opakovanú kontrolu prostredia a bazénovej vody aj vo vytypovaných vnútorných priestoroch AQUACITY Poprad na základe vyhodnotenia výsledkov druhého merania uskutočneného v auguste 2014.

Sledované ukazovatele a počet vzoriek zo zimného merania:

Blue Sapphire

- Teplota vzduchu, prúdenie vzduchu, relatívna vlhkosť vzduchu, teplota vody
- Hluk v rámci vodných atrakcií
- Mikrobiologická kontrola ovzdušia sedimentačnou metódou na 4 odberných miestach haly
- Mikrobiologická kontrola vybraných plôch stermi na 9 odberných miestach
- Kontrola kvality vody na kúpanie na troch miestach (relaxačný bazén, vstup do bazéna a stred bazéna)

Blue Diamond

- Teplota vzduchu, prúdenie vzduchu, relatívna vlhkosť vzduchu, teplota vody
- Hluk v rámci vodných atrakcií
- Mikrobiologická kontrola ovzdušia sedimentačnou metódou na 2 odberných miestach haly
- Mikrobiologická kontrola vybraných plôch stermi na 6 odberných miestach
- Kontrola kvality vody na kúpanie na 2 miestach (bazén v Blue Diamond I., bazén v Blue Diamond II.)

Plavecký bazén

- Teplota vzduchu, prúdenie vzduchu, relatívna vlhkosť vzduchu, teplota vody
- Hluk v rámci vodných atrakcií
- Mikrobiologická kontrola ovzdušia sedimentačnou metódou na 1 odbernom mieste haly
- Mikrobiologická kontrola vybraných plôch stermi na 7 odberných miestach
- Kontrola kvality vody na kúpanie na 1 mieste

Detský bazén

- Teplota vzduchu, prúdenie vzduchu, relatívna vlhkosť vzduchu, teplota vody
- Hluk v rámci vodných atrakcií
- Mikrobiologická kontrola ovzdušia sedimentačnou metódou na 1 odbernom mieste haly

- Mikrobiologická kontrola vybraných plôch stermi na 5 odberných miestach
- Kontrola kvality vody na kúpanie na 1 mieste

Ostatné priestory AQUACITY Poprad:

- Mikrobiologická kontrola vybraných plôch stermi na 12 odberných miestach
- Kontrola kvality natívnej vody – geotermálneho vrtu vo vybraných ukazovateľoch (reakcia vody, CHSK_{Mn}, TOC, voľný chlór, viazaný chlór, vodivosť, chloridy).

Spolu pracovníci RÚVZ so sídlom v Poprade urobili 39 sterov vybraných plôch, odobrali 7 vzoriek vody na kúpanie a 1 vzorku geotermálnej vody a uskutočnili odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie ovzdušia na 8 odberných miestach aquaparku.

Popis bazénovej haly Blue Sapphire:

Krytý relaxačný bazén je rozdelený do dvoch častí s nepravidelnými rozmermi a rozdielnymi teplotami, napúšťa sa termálnou a pitnou vodou. Teplota vody v relaxačnej časti je $35^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$, v ochladzovacej časti $28^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$. Objem vody je 400 m^3 , plocha vodnej hladiny 384 m^2 , hĺbka 1,05 m.

Vstup do bazénu je vybavený držadlami. V jednotlivých častiach bazénu sú k dispozícii masážne lavice, sedadlá a lôžka s hydromasážnymi tryskami a vzduchovými tryskami, zabudované stenové svetlá na chromoterapiu, vyvíjače vln, vodné clony a trysky. Priestor bazénov je vybavený laserovou show, projekciou na 9 metrov vysokú vodnú stenu a priestorovým audio systémom. Bazénová hala Blue Sapphire je vysunutá do exteriéru tak, že z troch strán je fasáda presklená.

Zdravotné zabezpečenie vody je plynným chlóróm, UV žiarením a ozónom.

Vykurovanie haly je v 90% vzduchotechnikou a v 10 % podlahovým vykurovaním. Vetranie haly je pomocou VZT - pretlakovým spôsobom.

Popis bazénovej haly Blue Diamond I:

Krytý sedací antikorový bazén s nepravidelným tvarom má teplotou vody $35^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$, objem vody 118 m^3 , plochu vodnej hladiny 98 m^2 , hĺbku 1,2 m a výmenu vody 60 l/os/deň. Vybavený je hydromasážnymi tryskami, vzduchovými tryskami. Kapacita bazénu je 33 osôb. Pri bazéne sa nachádza oddychová časť s ležadlami a barom so stolmi a stoličkami. Vstup do bazénu je vybavený držadlami.

Ako zdroj vody slúži upravená voda z vodovodu a geotermálneho vrtu. Zdravotné zabezpečenie vody je plynným chlóróm, UV žiarením.

Popis bazénovej haly Blue Diamond II:

Krytý sedací antikorový bazén s nepravidelným tvarom má teplotu vody $32^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$, objem vody 114 m^3 , plochu vodnej hladiny 95 m^2 , hĺbku 1,2 m a výmenu vody 60 l/os/deň. Vybavený je masážnou lavicou, dvomi prúdovými tryskami, deviatimi antikorovými barovými stoličkami (bar je priamo spojený s bazénom) a zabudovanými stenovými telesami. Kapacita bazénu je 32 osôb. Vstup do bazénu je vybavený držadlami.

Ako zdroj vody slúži upravená voda z vodovodu a geotermálneho vrtu. Zdravotné zabezpečenie vody je plynným chlóróm, UV žiarením a ozónom.

Popis bazénovej haly plaveckého bazéna:

Krytý plavecký bazén obdĺžnikového tvaru s dĺžkou 50m, hĺbkou 1,2-1,8 m, teplotou vody 28 °C, objemom vody 1890 m³, plochou vodnej hladiny 1050 m² a výmenou vody 30 l/os/deň. Okamžitá kapacita bazéna je 420 osôb. Ako zdroj vody slúži voda z verejného vodovodu. Zdravotné zabezpečenie vody je UV žiarením a plynným chlóróm.

Popis bazénovej haly detského bazéna:

Krytý detský bazén je vybavený vodnými a vzduchovými atrakciami. Okamžitá kapacita vodnej plochy detského bazéna je 23 osôb. Teplota vody je 30-32 °C, hĺbka od 30-100 cm a výmena vody 45 l/osobu/deň. V detskom bazéne je umiestnený predok pirátskej lode s dvoma podlažiami, spojenými schodiskom. Na hornom podlaží je akvárium, na dolnom podlaží sú atrakcie – vodné delá, prelievacie vedrá, šmýkačka. Priamo v bazéne je malá šmýkačka. Ako zdroj vody slúži voda z verejného vodovodu. Dezinfekcia vody pomocou kyseliny chlórnej, vyrobenej elektrolytickým rozkladom soľného roztoku NaCl (slaná technológia).

Bazény sú prispôbené pre prístup osôb s obmedzenou schopnosťou pohybu.

Výsledky a hodnotenie:

Odbery vzoriek vody, vykonanie sterov a odber vzoriek na kontrolu ovzdušia, meranie hluku boli uskutočnené 27. 01. 2015, vonkajšia teplota bola 0°C.

V hale plaveckého bazéna bola v čase merania teplota $t = 25,8 - 26$ °C, rýchlosť prúdenia vzduchu $v = < 0,2$ m.s⁻¹, relatívna vlhkosť $U_w = 52,9 - 54,3$ %. Ekvivalentná hladina akustického tlaku bola 77,8 dB (v roku 2014 nebolo meranie vykonané).

V hale „Blue Diamond I“ bola v čase merania teplota $t = 27,5 - 27,8$ °C, rýchlosť prúdenia vzduchu $v = < 0,2$ m.s⁻¹, relatívna vlhkosť $U_w = 61,2 - 63,7$ %. Ekvivalentná hladina akustického tlaku bola 73,4 dB (v roku 2014 $L_{Aeq,T} = 78,4$ dB).

V hale „Blue Diamond II“ bola v čase merania teplota $t = 28 - 28,1$ °C, rýchlosť prúdenia vzduchu $v = < 0,1$ m.s⁻¹, relatívna vlhkosť $U_w = 45 - 46,6$ %. Ekvivalentná hladina akustického tlaku bola 69,7 dB (v roku 2014 nebolo meranie vykonané).

V hale „Blue Sapphire“ bola v čase merania $t = 28,4 - 28,7$ °C, rýchlosť prúdenia vzduchu $v = < 0,2$ m.s⁻¹, relatívna vlhkosť $U_w = 34,8 - 36,8$ %. Ekvivalentná hladina akustického tlaku bola 71,1 dB (v roku 2013 $L_{Aeq,T} = 75,1$ dB, v roku 2014 $L_{Aeq,T} = 74,9$ dB).

Hluk bol meraný v čase keď boli v činnosti všetky vodné atrakcie (masážne sprchy) a v hale sa nachádzali návštevníci aquaparku. K výsledkom merania prispela aj vrava ľudí, výkriky a pod. Najvyššia hodnota hluku bola zistená pri plaveckom bazéne v blízkosti miestnosti vyhradenej pre plavčíka, v čase merania prebiehal plavecký výcvik.

Pri hodnotení mikrobiologickej kontroly kvality ovzdušia sme vychádzali z postupov Acta hygienica, epidemiologica et microbiologica číslo 1/2002 „Standardní operační postupy pro vyšetřování mikroorganismu v ovzduší a pro hodnocení mikrobiologického znečištění ovzduší ve vnitřním prostředí“, Praha, listopad 2001. Nakoľko bola naša kontrola vykonaná sedimentačnou metódou a nie aeroskopicky, výsledky nemohli byť hodnotené podľa EUR

14988 (kategórie znečistenia uvádzané Európskou úniou). Pre pobytové miestnosti, sa podľa vyššie uvedených postupov SZU Praha, považujú hodnoty 50 KTJ baktérií / Petriho miska / hod. a 50 KTJ plesní / Petriho miska / hod. za hodnoty, ktoré približne odpovedajú kategórii znečistenia „stredné“ podľa EUR 14988.

Kvalita vnútorného ovzdušia bola sledovaná pri bazénoch : Blue Sapphire (vstup do haly, stred haly, pri ležadlách, roh haly), Blue Diamond I (pri chrliči), Blue Diamond II (pri bare), plavecký bazén, detský bazén (pri atrakcii). V priestore haly s vodnými atrakciami Blue Sapphire boli počty mikroorganizmov najvyššie v strede haly - kategória veľmi vysokého znečistenia, na ostatných miestach bola kvalita ovzdušia lepšia - stredné znečistenie. Pri bazéne Blue Diamond II boli hodnoty mikroorganizmov nižšie v porovnaní s predchádzajúcim meraním (2014) – stredné znečistenie. Pri bazéne Blue Diamond I namerané hodnoty boli porovnateľné s výsledkom z predchádzajúceho merania (2014) – vysoké znečistenie. Pri plaveckom bazéne a detskom bazéne by sme mohli kvalitu vnútorného ovzdušia zaradiť do kategórií veľmi nízkeho a nízkeho znečistenia. Nižšie hodnoty znečistenia v bazénových halách Blue Diamond možno pripísať vyčisteniu vzduchotechniky, ktoré bolo uskutočnené po predchádzajúcom meraní kontroly ovzdušia v lete 2014.

Stery boli vykonané pri bazénoch Blue Sapphire, Blue Diamond I, Blue Diamond II, detský bazén, plavecký bazén - na ich stenách, rohoch, v prepadochých žľaboch, na podlahách a v zariadeniach na osobnú hygienu (priestory umývárni pre mužov i ženy na prízemí a poschodí). Celkovo bolo vykonaných 39 sterov (v 26 steroch boli MO nezistené). Výsledky mikrobiologického vyšetrenia boli v porovnaní s predchádzajúcimi výsledkami rozborov horšie na 4 sledovaných miestach - Blue Sapphire (prepadochý šacht), zariadenia na osobnú hygienu na poschodí – sprchy muži, sprchy ženy. Na ďalších 2 sledovaných miestach boli výsledky porovnateľné z rokom 2014 (Blue Diamond II - podlaha a prepadochý šacht). Z primokultivácie boli izolované väčšie množstvá mikroorganizmov hlavne zo sterov z podlahy a prepadochých šacht (napr. plesne, kvasinky, baktérie indikujúce fekálne znečistenie).

Na základe protokolov o mikrobiologických, fyzikálnych a chemických skúšok vzorky bazénovej vody zodpovedali hygienickým požiadavkám uvedeným vo Vyhláske MZ SR č. 308/2012 Z. z.

Celkovo možno hodnotiť výsledky v rámci tretieho merania úlohy za lepšie v porovnaní s predchádzajúcimi meraniami, zhoršená kvalita ovzdušia bola v bazénovej hale Blue Sapphire (stred haly), mierne zlepšenie bolo v bazénovej hale Blue Diamond II.

O výsledkoch cielenej kontroly bol po ukončení laboratórných analýz informovaný prevádzkovateľ aquaparku, ktorý zaslal na RÚVZ so sídlom v Poprade záznam o vykonaných opatreniach (sanitácia priestorov, vyčistenie bazénov, výmena vody a vyčistenie vzduchotechniky).

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Aj v tomto roku sa pre spádovú oblasť RÚVZ t.j. okresy Poprad, Kežmarok a Levoča vedie evidencia rizikových prác v programe ASTR. Program sa pravidelne vylepšuje, dopĺňa.

V súčasnosti databáza obsahuje 111 subjektov, v ktorých je zahrnutých 240 pracovísk a 530 profesií, u ktorých sú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce.

V programe ASTR je evidovaných 3580 pracovníkov zaradených do rizikových kategórií, z nich 850 žien. V prvom polroku roku 2015 došlo k poklesu zamestnancov pracujúcich v 3. kategórií rizika o 1,5 %.

V rizikových kategóriách v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Poprade pracuje 23,2 % žien. Najviac exponovaných pracovníkov je zaradených do rizika v priemyselnej výrobe 80 %, nasleduje zdravotníctvo a sociálna pomoc 12,7 %. Tretím odvetvím s najväčším zastúpením rizikových prác je poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov s 1,5 % zastúpením.

Aj v tomto polroku bol pri zaradzovaní prác do rizika najviac zastúpený rizikový faktor hluk 59 % (premenný 78,2%, ustálený 11,8%), chemické látky a zmesi 25,8 % z nich pevné aerosóly tvorili až 57,6 %, tretím faktorom bol biologický faktor *Mycobacterium tuberculosis* 9 %.

Výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách na ktorých sú vyhlásené rizikové práce je zameraný hlavne na dodržiavanie ustanovení § 30 a § 31 zákona č. 355/2007 Z.z. a to výkon preventívnych lekárskeho prehliadok, posudzovanie rizík, spolupráce zamestnávateľa s pracovnou zdravotnou službou. Pri predkladaných návrhoch na zaradenie prác do kategórií resp. vyradení z kategórie rizík sa dôraz kladie hlavne na aktuálnu situáciu a zmenu pracovných podmienok pri výkone prác ako aj objektivizáciu pracovného prostredia (meranie fyzikálnych, chemických faktorov v pracovnom prostredí) a na vypracované posudky o riziku, prevádzkové poriadky, technické, organizačné a náhradné opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov.

V prvom polroku 2015 bolo vydaných 6 rozhodnutí o zaradení zamestnancov do rizikovej kategórie. V 4 prípadoch boli u zamestnávateľa zrušené rizikové práce, v jednom prípade boli zamestnanci preradení do kategórie 2. na základe vykonanej objektivizácie a hodnotenia zdravotných rizík. Najviac zastúpeným rizikovým faktorom pri vyhlasovaní rizikových prác je hluk. Ďalšími rizikovými faktormi boli zväčša pevné aerosóly, pevný aerosól s obsahom živice s fibrogénnym účinkom, železo a jeho zliatiny, chemické látky a vibrácie.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

Veľmi jedovaté látky a prípravky – veľmi toxické látky a zmesi v regióne používajú spravidla deratizačné skupiny pri výkone deratizačných akcií – ničenie hlodavcov, hmyzu. Oddeleniu preventívneho pracovného lekárstva bolo v prvom polroku 2015 nahlásených 28 deratizačných akcií.

V prvom polroku 2015 bolo vydané 1 rozhodnutie na používanie veľmi jedovatých látok a prípravkov s označením T+ a T.

V rámci znižovania zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí bol pri schvaľovaní prevádzkových poriadkov zvýšený dôraz kladený na špecifikácie týkajúce sa expozičných scenárov a stanovených DNEL a DMEL, ktoré majú byť súčasťou KBÚ. Stanovené ukazovatele DNEL a DMEL v schvaľovaných prevádzkových poriadkov neboli uvádzané.

Mimoriadne situácie, havárie v prvom polroku 2015 neboli hlásené

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. §13 ods. 4 písm. k), bolo vydaných 20 rozhodnutí.

V zmysle nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci v prvom polroku 2015 bolo RÚVZ so sídlom v Poprade zaslaných 17 oznámení činnosti o odstraňovaní azbestových materiálov zo stavieb v bytových domoch. RÚVZ so sídlom v Poprade vydalo 14 rozhodnutí na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb.

V roku 2014 RÚVZ so sídlom v Poprade nedostal požiadavku na odstraňovanie azbestových materiálov od žiadnej novej spoločnosti.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V prvom polroku roku 2015 neboli žiadne návrhy zamestnávateľov za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia.

Klinikou pracovného lekárstva a klinickej toxikológie Košice bola daná požiadavka o prešetrenie 6 nových prípadov chorôb z povolania. Oddelenie PPL v prvom polroku roku 2015 riešilo aj 1 prípad z predchádzajúceho roka. Z celkového počtu 7 štetení chorôb z povolania v 3 prípadoch na základe štetení bol predpoklad vzniku ochorenia v súvislosti s výkonom pracovných činností, v 2 prípadoch nebol predpoklad vzniku ochorenia s výkonom pracovných činností a 2 prípady sú v štádiu štetenia. V položke zoznamu 29 boli prešetrované 4 prípady.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

V rámci intervencie na podporu zdravia pri práci zamestnanci oddelenia vyvíjajú zdravotno-výchovné aktivity formou individuálneho poradenstva pre fyzické osoby a menšie spoločnosti. Neoddeliteľnou súčasťou práce všetkých zamestnancov oddelenia v rámci výkonu ŠZD je informovanie verejnosti, zamestnávateľov, zamestnancov o kombinovanom pôsobení faktorov z práce a pracovného prostredia a faktorov životného štýlu ako aj identifikácia nebezpečenstiev hlavne z fyzikálnych, chemických, biologických faktorov práce a pracovného prostredia a sledovanie expozície jednotlivých zamestnancov z hľadiska intenzity, dĺžky a frekvencie pôsobenia týchto faktorov na zamestnancov. Intervenčné aktivity v oblasti podpory zdravia pri práci vyvíjali aj pracovníci oddelenia Podpory zdravia, ktorý pripravili 5 článkov pre podnikové noviny, 5 výchovnovzdelávacích tém, ktoré boli uverejnené v 4 médiách.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

Oddelenie podpory zdravia pravidelne realizuje informačné a intervenčné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných rizík pri práci formou článkov do podnikových novín, v prvom polroku roku 2015 bolo pripravených 5 článkov, 5 tém. RÚVZ sa každoročne zapája do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, kde v prípade potreby spolupracuje s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizuje spoločné previerky podľa aktuálnej témy kampane – pre tento rok odstraňovanie azbestu z bytových jadier domácností.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“

RÚVZ so sídlom v Poprade odoslalo vyplnené dotazníky k národnému spracovaniu výsledkov kampane zameranej na posúdenie psychosociálnych rizík pri práci, ktorá bola realizovaná v spolupráci s orgánmi inšpekcie práce podľa jednotného metodologického protokolu v 99 podnikoch v SR v troch odvetviach: zdravotníctvo a sociálne služby, služby – hotely a reštaurácie, podniková preprava tovarov.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

RÚVZ so sídlom v Poprade do tejto úlohy nie je zapojený

2.3.2 Pilotná štúdia rakoviny močového mechúra

RÚVZ so sídlom v Poprade do tejto úlohy nie je zapojený

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ.

RÚVZ so sídlom v Poprade do tejto úlohy nie je zapojený

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Oddelenie PPL vykonalo v prvom polroku 2015 9 previerok na chránených pracoviskách, v ktorých pracovalo 35 osôb so zdravotným postihnutím podporno-pohybovej sústavy, sluchového postihnutia, zrakového a onkologického postihnutia. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa používal metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; kontrolné listy informovanosti zamestnancov sa nevyplňali nakoľko na pracoviskách sa nenachádzali faktory pre ktoré sa vyplňujú kontrolné listy. V administratívnych prevádzkach na ktorých pracovali zamestnanci so zmenenou pracovnou schopnosťou sa používali notebooky .

V prvom polroku bolo vydaných 9 rozhodnutí a 3 stanoviská k zriadeniu chránených pracovísk resp. chránených dielní.

Z výsledkov výkonu ŠZD v prevádzkach so zameraním na krajčírsku prácu, rezbárske práce, administratívne práce, predajne darčkových predmetov, výroba drobných papierenských výrobkov (obálky) je možné konštatovať, že na pracoviskách neboli zistené nedostatky hlavne týkajúce sa uplatňovania úprav pracovných podmienok pre pracovníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou. Na prevádzkach je reálny predpoklad existencie pracovných podmienok, ktoré prevádzkovateľ dokáže prispôsobiť zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím.

Zamestnávateľia (prevádzkovatelia) plne rešpektovali všetky obmedzenia, prípadne odporúčania, ktoré špecifikujú lekári posudzujúci zdravotnú spôsobilosť na prácu alebo príslušní odborní lekári v rámci vstupnej a počas prevádzky chráneného pracoviska aj periodických lekárskech prehliadok kvôli minimalizovaniu možných negatívnych dopadov faktorov pracovného prostredia na zdravie pracovníkov so zdravotným postihnutím.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Poprad	9	3	12	9	35	0	0	0	

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- **Vykonávanú činnosť:** krajčírka, rezbár, ekonómka, predavač, administratívny pracovník, drobné skladacie práce – výroba obálok

- **Druh (skupiny) postihnutia** (uvádzajú sa podľa MKCH podľa ich kódového/skupinového označenia, napr. C, E, F, G atď.)

- 10 x M
- 1x L
- 2 x C
- 22 x G

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Boli vykonané odbery vzoriek kuchynskej soli na laboratórne vyšetrenie KJ, KJO₃, feroxyanid draselný. V I. polroku bolo odobratých 9 vzoriek zahraničnej produkcie, všetky vyhoveli pre obsah KJ, KJO₃, feroxynid draselný. V plnení úlohy sa pokračuje.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Cieľ

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie mikročastíc.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Poprade (príprava vzoriek, laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Odber vzorky náterovej hmoty obsahujúcej častice TiO₂.

RÚVZ so sídlom v Poprade odobral 199 vzoriek na laboratórne vyšetrenie, z toho 135 potravín, 37 sterov a 27 vzoriek ovzdušia.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľ

Kontrola životnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t. j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprad

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

RÚVZ so sídlom v Poprade neodobral vzorky.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ LEGISLATÍVU**Cieľ**

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

RÚVZ so sídlom v Poprade neodobral vzorky.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV**Cieľ:**

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. Kontrola povinného označenia KV a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. Vzdelávanie spotrebiteľov „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“

Gestor:

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko:

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

V období od 1. 1. 2015 do 30. 6. 2015 bolo vykonaných 7 kontrol v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami. Priebežne sa plnia ciele úlohy podľa Usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami. Doteraz bol vykonaný odber kozmetických výrobkov k 4 cielejším úlohám, ktoré sa začali administratívne spracovávať po doručení výsledkov laboratórnych analýz prostredníctvom informačného a komunikačného systému pre dohľad nad trhom ICSMS. Jedná sa o tieto ciele úlohy: 1. stanovenie regulovaných látok – konzervačné a vonné látky v KV pre dospelú populáciu, 2. stanovenie regulovaných látok - konzervačné látky a UV filtre v KV pre deti, 3. stanovenie regulovaných látok – konzervačné látky v kozmetických výrobkoch pre dospelých, 4. stanovenie zakázaných látok – hormóny v kozmetických výrobkoch pre dospelých proti starnutiu (anti-age).

Ďalej sa priebežne plnia cielené úlohy kontroly dodržiavania požiadaviek na tvrdenia o výrobku – článok 20 Nariadenia (ES) č. 1223/2009 – ponuka a predaj KV vyrábaného v našom regióne, ktorý bol ponúkaný aj prostredníctvom internetového predaja, kontrola informačnej zložky k predmetnému výrobku – článok 11 a 18 Nariadenia (ES) č. 1223/2009. V rámci 10. hlásení zo systému RAPEX bolo v prvom polroku pri zisťovaní nebezpečných kozmetických výrobkov na trhu v našom regióne prekontrolovaných 44 subjektov.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Cieľ: Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch realizovaný

- u zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh v EÚ KV deklarujuce nanomateriály
- KV, ktoré deklarujú zložky v nano forme
- látok, ktoré sa používajú v nano forme
- veľkosť nano častíc
- tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť

Gestor:

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko:

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Na základe monitoringu zodpovedných osôb v našom regióne vykonanom v roku 2013 bolo zistené, že v okresoch Poprad, Kežmarok, Levoča doteraz nie je registrovaná zodpovedná osoba, ktorá by pri výrobe KV využívala zložky v nano forme, alebo technológiu na výrobu nano zložiek.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTKOCH V POTRAVINÁCH

Cieľ

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Etapy riešenia

I. etapa : február 2015 - november 2015: odborne – metodická príprava monitoringu; zber údajov a analýzy vzoriek – na obsah kuchynskej soli bolo odobratých 12 vzoriek pokrmov a 2 vzorky pekárskeho výrobku, úloha sa plní priebežne

II. etapa : december 2015 - 1. štvrtrok 2016 – vyhodnotenie monitoringu - záverečná správa

3 NRC PRE MATERIÁLY PRICHÁDZAJÚCE DO KONTAKTU S POTRAVINAMI

3.3 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Cieľ

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie mikročastíc.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (príprava vzoriek, laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (ober vzoriek)

Anotácia

V súčasnej dobe narastá používanie nanotechnológií vo všetkých sférach pričom jednou z nich sú aj materiály, ktoré prichádzajú do styku s potravinami či už priamo alebo nepriamo. Používanie nanomateriálov je v súčasnosti povolené podľa legislatívy EÚ iba pre plastové materiály a predmety pričom ich použitie je obmedzené na 4 látky, na ktoré vydala EFSA oficiálne stanovisko. Používanie nanočastíc v iných typoch materiálov ako sú napr. povrchové úpravy nie je legislatívne upravené na úrovni EÚ a doposiaľ ani v národnej slovenskej legislatíve. U nanomateriálov na báze TiO₂ sa deklaruje ich mikrobiálna rezistencia a tým sú predurčené na povrchovú úpravu v potravinárskych zariadeniach.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2014 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa : 30. marec 2016 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2015

Záverečná správa

30. marec 2016

Vyhodnotenie k I. polroku 2015

Aplikácia náterovej hmoty obsahujúcej nanočastice TiO₂ na rôzne plochy (37 vzoriek sterov a 27 vzoriek ovzdušia) a ovocie a zeleninu a fóliu (135 vzoriek), do ktorej je balené ovocie a zelenina. Prebieha testovanie mikrobiálnej rezistentnosti a senzoricke hodnotenie.

3.4 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľ

Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov t.j. určenie

doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Anotácia

V súčasnej dobe sú plastové materiály a predmety určené na styk s potravinami legislatívne riešené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 z pohľadu látok používaných na ich výrobu, testovania a uvádzania na trh. Plastové výrobky (napr. dózy na uskladňovanie rôznych typov) však legislatívne nemajú upravenú dobu používania, počas ktorej je deklarovaná ich zdravotná bezpečnosť vo vzťahu k migrácii látok. Zvolenými testami, ktoré budú simulovať rôzne typy potravín a rôzne spôsoby používania, pri ktorých môže dôjsť k poškodeniu plastu sa zistí úroveň migrácie látok, ktoré môžu mať vplyv na zdravie ľudí.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2014 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa : 30. marec 2016 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2015

Záverečná správa

30. marec 2016

Vyhodnotenie k I. polroku 2015

Odber 6 vzoriek plastových dóz a plastových nádob a začiatok testovania životnosti.

3.6 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Cieľ

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných medií a za rôznych podmienok.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Anotácia

Aj keď sú keramické výrobky legislatívne riešené na úrovni smerníc EÚ, ktoré sú zapracované do PK SR niektoré typy výrobkov, ktoré výrobcovia alebo dovozcovia deklarujú ako keramické výrobky nespádajú vzhľadom na spôsob ich výroby a materiálové zloženie pod platnú legislatívu. Z toho dôvodu nie sú známe možné kontaminanty na báze ťažkých kovov, ktoré môžu migrovať z keramických výrobkov typu panvice, riady, nože. Z tohto dôvodu je potrebné zistiť stupeň migrácie ťažkých kovov do rôznych simulačných medií a za rôznych podmienok, ktoré predstavujú reálne spôsoby použitia.

Etapý riešenia:

I. etapa : január 2014 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa : 30. marec 2016 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2015

Záverečná správa

30. marec 2016

Vyhodnotenie k I. polroku 2015

Zavedenie metódy na stanovenie Ba, Co, Mn, Ni a Al vo výluhoch vzoriek do 4 % kys. octovej. Odber 9 vzoriek a laboratórne vyšetrenie.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4. 1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

V populácii detí a mládeže je zaznamenaný nárast incidencie alergických ochorení. V prípade ochorení akými sú celiakia, diabetes mellitus, laktózová intolerancia môže nastať nesprávnym stravovaním zhoršenie zdravotného stavu jedinca.

V oblasti školského stravovania pre takéto prípady sú vypracované MSN a receptúry hotových pokrmov pre diétne stravovanie – pre celiatikov, šetriaca diéta a pre diabetikov.

V 73,2 % zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie, je teda možnosť využitia aj diétno stravovania. Forma spôsobu prípravy hotových pokrmov (kompletné menu pripravované v školskej jedálni alebo iba dokončenie technologického postupu ku donesenému polotovaru a jeho dostatočná tepelná úprava) je vecou dohody medzi prevádzkovateľom a rodičom alebo jeho zákonným zástupcom.

Podľa anotácie projektu gestor v priebehu r. 20105 zabezpečí prípravu metodiky a jej schválenie.

4. 2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom je zisťovať trendy v danej oblasti, porovnanie s výsledkami vybraných európskych krajín.

Gestorom úlohy je MZ SR – odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog a ÚVZ SR.

Na jar 2015 všetky RÚVZ v SR riešili projekt ESPAD. Z ÚVZ SR bol zaslaný zoznam vybraných škôl z celého Slovenska. Za náš región boli vybraté dve školy (ZŠ Ul. mládeže Poprad a SOŠ Horný Smokovec). Podľa metodiky bol zabezpečený monitoring vo vybranej jednej triede ročníkov 1. až 4., spolu 4 triedy na SOŠ a v dvoch triedach deviateho ročníka ZŠ. Získané údaje boli zaslané gestorovi úlohy, ktorý zabezpečí analýzu a celoslovenské vyhodnotenie.

V rámci nášho regiónu sme v 1. polroku 2015 zabezpečili aj monitoring návykových látok (tabak, alkohol, drogy) štandardizovanými dotazníkmi TAD2 (žiaci) na jednej SOŠ (Poprad Matejovce) a monitoring prevalencie fajčenia a vedomostí o zdravotných dôsledkoch z fajčenia na Gymnáziu P. O. Hviezdoslava v Kežmarku.

Po zbere vyplnených dotazníkov boli údaje zatiaľ analyzované v súbore 248 študentov. Napríklad v súbore študentov (138) SOŠ Poprad Matejovce bolo zistené, že takmer všetci študenti (93,5%) majú kamarátov, ktorí pravidelne fajčia. Do kategórie pravidelných fajčiarov sa zaradilo 42,0% respondentov. V problematike pitia alkoholu uviedlo až 75,4% respondentov, že konzumovali alkohol vo väčšom množstve a majú za sebou stav podnapitosti. Pomerne vysoké percento (31,2%) bolo zistené pri otázke skúseností s marihuanou a taktiež (ako pri fajčení) má vysoké percento študentov (63,8%) kamarátov, ktorí fajčia marihuanu. Je možný predpoklad, že počet konzumentov marihuany sa bude zvyšovať.

S výsledkami boli školské zariadenia informované písomnou správou s grafickým znázornením. Získané výsledky sú zdravotne výchovným materiálom pre ďalšiu spoluprácu a intervenciu v oblasti výchovy a podpory zdravia mladej generácie.

V okrese Levoča máme do monitoringu zaradenú Základnú školu Palešovo námestie Spišské Podhradie na jeseň 2015.

4. 3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom bolo zmapovať úrazovosť u detí mladšieho školského veku, v r. 2014 bol monitoring u detí predškolského veku.

Podmienkou bolo, aby v každom súbore bolo 30 detí (z mestskej ZŠ a z vidieckej ZŠ).

Gestor úlohy-ÚVZ SR zaslal riešiteľským pracoviskám dotazníky, ktoré majú zmapovať úrazy v uvedenej vekovej kategórii za uplynulé 2 roky. Dotazníky vyplňovali rodičia, alebo ich zákonní zástupcovia.

Vzhľadom na to, že náš úrad má územný obvod troch okresov, súbor detí bol navýšený tak, aby sme z každého okresu mali údaje z mestskej ZŠ aj z vidieckej ZŠ. Doposiaľ máme zabezpečený monitoring z dvoch mestských ZŠ (ZŠ Dr. Fischera 2 Kežmarok, ZŠ s MŠ Francisciho 21 Poprad) a z jednej vidieckej ZŠ s MŠ (Slovenská Ves), spolu 90 detí. Údaje sú postupne zadávané do masky programu Excel.

V druhom polroku 2015 budeme v monitoringu pokračovať (ďalšie tri zariadenia), kompletne údaje zadané do masky v programe Excel budú zaslané na ÚVZ SR Bratislava. Vyhodnotenie výsledkov z nášho regiónu bude koncom roka 2015 pri hodnotení plnenia programov a projektov za r. 2015.

Projekt bude pokračovať aj v r. 2016.

4. 4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných škôl; využitie hodín TV

V prvej etape plnenia projektu v r. 2014 bol vykonaný cielený štátny zdravotný dozor (10 školských zariadení) zameraný na oblasť podmienok pre zabezpečovanie telesnej výchovy na školách, v druhej etape r. 2014 na sledovanie pohybových aktivít detí na hodinách

TV podľa metodiky gestora úlohy (vo vybraných ročníkoch), priebeh a náplň hodín TV s cieľom zlepšenia fyzickej aktivity a plnenia cieľov Národného programu prevencie obezity.

Získané údaje boli zaslané na vyhodnotenie gestorovi úlohy, analýzy, a záverečné spracovanie bude do konca r. 2015.

Zo získaných údajov v teréne v rámci nášho regiónu oddelenie hygieny detí a mládeže vykonalo analýzu.

Celkovo sme mali v sledovaní 10 základných škôl (5 vidiek, 5 mesto), ročníky 3. a 8., spolu 398 žiakov. Na hodinách telesnej výchovy trvá rozcvička priemerne necelých 9 minút, vlastné cvičenie (podľa učebných plánov) 25,6 minút a záverečná relaxačná časť 4,25 minút.

Na 2. stupni ZŠ bolo zaznamenané vyššie percento necvičiacich žiakov ako na 1. stupni ZŠ. Dôvody boli rôzne, okrem zdravotných aj účasť na súťažiach mimo školy a iných školských aktivitách.

Ministerstvo školstva by malo byť nápomocné pri vytváraní podmienok využitia ďalších možností pre zvyšovanie pohybových aktivít aj v rámci voľno časových aktivít detí (telocvične prístupné aj mimo vyučovania, využívanie školských areálov po skončení vyučovania žiakmi a rodinnými príslušníkmi).

1. 4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Cieľom je plnenie úloh v oblasti životného prostredia a zdravia, ktorou je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia na školách.

V rámci Prešovského kraja RÚVZ Prešov vykonal vo vybraných školách svojho regiónu meranie vybraných chemických (CO₂, prachové častice), fyzikálnych (relatívna vlhkosť, teplota) a biologických (alergény, plesne) indikátorov vnútorného ovzdušia. Ostatné RÚVZ v rámci kraja zabezpečovali zber údajov formou dotazníkov z oblasti dýchacích a alergických príznakov a ochorení u žiakov, údaje o kvalite prostredia doma, v škole.

Podľa metodiky bola do monitoringu vybratá jedna mestská a jedna vidiecka škola s ohľadom na eventuálne riziko znečisťovania životného prostredia v danej oblasti. U nás to bola ZŠ Mierová Svit a vidiecka ZŠ s MŠ Vikartovce (jedna trieda v ročníkoch 4.-6., spolu 107 žiakov).

Monitoring bol vykonaný vo vykurovacom období (1. štvrtrok 2015). Všetky získané údaje boli zadávané do programu Excel a zaslané gestorovi úlohy na ÚVZ SR Bratislava, ktorý zabezpečí aj celkové vyhodnotenie.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Realizácia imunizačného programu prebiehala v roku 2015 v pôsobnosti RÚVZ Poprad podľa plánu. Imunizačný program sa realizoval podľa vydaného očkovacieho kalendára platného od 1.1.2015. Očkovací kalendár bol v čase vydania uverejnený na webovej stránke úradu aj v novej praktickej podobe. Išlo o povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých. Realizáciu imunizácie vykonávali ošetrojúci lekári. Farebné výtlačky kartičiek Očkovacieho kalendára 2015 sme distribuovali do 50 ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast a do 2 detských liečebných ústavov.

V rámci surveillance ochorení preventabilných očkovaním boli v regióne hlásené 2 ochorenia na pertussis (1 prípad vyvolaný B. pertussis u 8-ročného dieťa riadne očkovaného, naposledy pred 3 rokmi a 1 prípad vyvolaný B. parapertussis u 2-mes. dojčťa neočkovaného), 2 prípady pneumokokového invazívneho ochorenia, 2 prípady akútnej

hepatitídy B, 24 prípadov novozistených nosičstiev vírusu hepatitídy B a 243 prípadov parotitídy.

Kontrola očkovania bude podľa usmernenia ÚVZ SR vykonaná k 31.8.2015.

Väčšina očkujúcich pediatrov nám zasiela mesačné písomné hlásenia o vykonaných očkovacích výkonoch.

V apríli sme sa zúčastnili aktivít Európskeho imunizačného týždňa – 3 články v regionálnej tlači, články a leták umiestnené na webovej stránke, 2 prednášky v rómskych komunitách o ochoreniach preventabilných očkovaním, nástenka v priestoroch RÚVZ a 15 konzultácií s rodičmi odmietajúcimi očkovanie.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Surveillance infekčných ochorení sa realizovala v zmysle platnej legislatívy (zák. č. 355/2007 Z.z.) a štandardných definícií prenosných ochorení.

Hlásenie infekčných ochorení podľa skupín A, B, C, D sa prevažne dodržiava. Každý mesiac bola vypracovaná analýza výskytu prenosných ochorení v našom regióne, ktorá bola zaslaná ošetrojúcim lekárom a ústavným zdravotníckym zariadeniam a v januári bola vykonaná analýza výskytu prenosných ochorení za rok 2014.

Informovali sme verejnosť o výskyte prenosných ochorení formou mesačných hlásení o výskyte prenosných ochorení a týždenných hlásení o výskyte ARO a CHPO na internetovej stránke nášho úradu.

Osobitná pozornosť bola venovaná ochoreniam preventabilných očkovaním, najmä pokiaľ ide o laboratórnu dg. týchto chorôb.

Oddelenie epidemiológie sa aktívne snaží udržiavať dobrú spoluprácu so zdravotníckymi zariadeniami v regióne, hlavne s oddeleniami klinickej mikrobiológie v oblasti surveillance infekčných ochorení.

Zvýšená pozornosť v tomto roku bola venovaná ochoreniam na tuberkulózu u rómskych detí, kde pokračuje nariadené očkovanie detí z nižšieho hygienického štandardu v obciach Hranovnica, Výborná a Krížová Ves a ochoreniam na parotitídu taktiež v rómskom etniku.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Pokračovali sme v surveillance a kontrole infekčných ochorení používaním epidemiologického informačného systému EPIS a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC a oddeleniach klinickej mikrobiológie, systému rýchleho varovania, manažmentu epidémií a manažmentu kontaktov a ohnisk.

Za 1. polrok 2015 bolo hlásených a v informačnom systéme spracovaných 1614 prípadov infekčných ochorení, z nich 215 bolo NN. ARO a chrípka sa hlásili telefonicky. Hlásenia zadávali do informačného systému pracovníci oddelenia epidemiológie. Zabezpečoval sa aj systém rýchleho varovania, kde bolo zadaných 8 hlásení. Nedostatočné je hlásenie prípadov do systému od samotných ošetrojúcich lekárov.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz sa naďalej vykonáva aj v rámci hlásenia v EPISe. Hlásených bolo 215 sporadických nozokomiálnych nákaz. Naďalej sa prešetroval každý pozitívny výsledok hemokultúry hlásený OKM Nemocnice Poprad, a.s. V roku 2014 sme sa už po piaty krát zapojili do programu HELICS – sledovania NN na

jednotke intenzívnej starostlivosti – na OAIM Nemocnice Poprad a.s., ktoré bude vyhodnotené v druhom polroku 2015.

V rámci ŠZD bolo vykonaných 49 kontrol aj so zameraním na kontrolu dodržiavania hygienicko – epidemiologického režimu, bariérovej ošetrovateľskej techniky, pri ktorých bolo odobraných 478 vzoriek z prostredia, 30 vzoriek na sterilitu, 2 vzorky dezinfekčných roztokov a 12 vzoriek z ovzdušia operačných sál. Súčasťou kontroly bolo aj testovanie funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov a to u 64 horúcovzduchových a 38 parných sterilizačných prístrojov. Podrobná analýza bude vo Výročnej správe oddelenia epidemiológie za rok 2015.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

V 1. polroku 2015 sa priebežne aktualizovali plány opatrení pre prípad pandémie chrípky a havarijný plán hlavne so zameraním na počty reprofilizovaných lôžok v jednotlivých zariadeniach a aktualizáciu kontaktných osôb jednotlivých dotknutých inštitúcií.

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V rámci tejto surveillance hlásenie ACHO v týždenných intervaloch zainteresovanými oddeleniami je nedostatočné. Hlásia sa len hospitalizované prípady, nie negatívny stav. Tieto informácie sa získavajú aktívne epidemiológom. V 1. polroku 2015 nebol hlásený žiadny prípad ACHO. V pravidelných intervaloch podľa plánu virologického laboratória RÚVZ so sídlom v Košiciach sa vykonávali odbery odpadových vôd na čističke odpadových vôd vo Veľkej Lomnici na sledovanie VDPV. V priebehu 1. polroka 2015 boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd podľa harmonogramu virologického laboratória RÚVZ so sídlom v Košiciach s negatívnym výsledkom.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Na RÚVZ so sídlom v Poprade je súčasťou poradenského centra ako jedna z nadstavbových poradní Poradňa pre AIDS. Na webovej stránke úradu sú uvedené kontakty pre verejnosť. Poradenstvo vykonáva lekár epidemiológ, ktorý zároveň koordinuje činnosť v prevencii AIDS na úrade, v úzkej spolupráci s oddelením Podpory zdravia a oddelením hygieny detí a mládeže. Klienti okrem poradenstva dostanú informáciu o možnosti vyšetrenia HIV protilátok. V 1. polroku 2015 však neboli vykonané žiadne odbery na vyšetrenie anti HIV protilátok, ktoré inak vykonáva OKM Nemocnice Poprad. Traja klienti boli odporučení na vyšetrenie do RÚVZ Košice.

V rámci prevencie AIDS boli rozdane vzdelávacie materiály (letáky) do školských zariadení ako súčasť akcie vyplňovania dotazníkov TAD2 na SOŠ elektrotechnická Poprad - Matejovce s účasťou 138 študentov a TAD1 sa v tomto období nerealizovalo, bola vybratá kategória stredoškolskej mládeže.

RÚVZ so sídlom v Poprade priebežne počas 1 polroka 2015 vykonával edukačnú činnosť a zároveň obyvateľstvo regiónu informoval o epidemiologickej situácii vo výskyte AIDS v rámci Slovenska prostredníctvom regionálnych médií (TV Poprad, Chemosvit noviny, noviny Whirpool, Podtatranské noviny, noviny Kežmarok, Tatranský denník) na nástenkách v Poradni zdravia a RÚVZ.

Vyhodnotenie tejto úlohy bude zaslané koncom roka 2015 na RÚVZ so sídlom v Košiciach.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

V novembri 2011 bola na oddelení epidemiológie zriadená Poradňa očkovania. Na webovej stránke úradu sú uvedené kontakty o možnosti telefonického poradenstva aj osobnej návštevy po telefonickom dohovore.

V 1. polroku 2015 bolo do poradne pozvaných 19 rodičov, ktorí odmietajú očkovanie svojich detí. Dostavilo sa 15 rodičov. V jednom prípade bol tento pohovor úspešný a rodičia svoje dieťa dali zaočkovať.

V 1. polroku 2015 poradňu navštívilo 8 cestovateľov, ktorí sa prišli poradiť o očkovaní pri cestách do zahraničia a následne boli vystavené 3 medzinárodné očkovacie preukazy, zápis o očkovaní do existujúceho preukazu v tomto období nebol vykonaný.

7 ŠPECIALIZOVANÉ LABORATÓRIUM 2 MIKROBIOLOGICKÝCH ANALÝZ

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

RÚVZ so sídlom v Poprade vyšetrilo za prvý polrok r. 2015 **9** vzoriek spadajúcich do tohto projektu. **9** vzoriek vôd bolo minerálnych a pramenitých balených vôd. Vyšetrenia sa riadili 28 hlavou PK SR a požiadavkami tohto projektu.

Mikrobiologické stanovenie:

Prírodné minerálne vody: 2 vzorky

obe vzorky nevyhoveli v ukazovateľoch KM 21° a 37° C

Pramenité vody v obaloch:

7 vzoriek

5 vzoriek vyhovelo vo všetkých ukazovateľoch

1 vzorka nevyhovela v ukazovateľoch koliformné baktérie, KM 37° C a KM 21°C

1 vzorka nevyhovela v ukazovateľoch koliformné baktérie, *Pseudomonas aeruginosa*, KM 37° C a KM 21°C

Všetky vzorky (9) vyhovovali vo všetkých skúšaných **biologických ukazovateľoch**.

7.5. MATERSKÉ MLIEKO

RÚVZ so sídlom v Poprade – Špecializované laboratórium 2 mikrobiologických analýz vyšetrilo za prvý polrok r.2015 **38** vzoriek materského mlieka.

Mikrobiologické vyšetrenia boli zamerané na sledovanie účinnosti pasterizácie materského mlieka porovnávaním mikrobiologickej kvality mlieka pred a po jeho pasterizácii.

Zisťovala sa prítomnosť patogénnych mikroorganizmov v nepasterizovanom a pasterizovanom mlieku a prítomnosť stafylokokového enterotoxínu v pasterizovanom mlieku, ako prevencia proti ohrozeniu zdravia novorodencov podávaním kontaminovaného mlieka.

Bolo vyšetrených **18** vzoriek materského mlieka **pred pasterizáciou**.

V týchto vzorkách sme identifikovali:

2x	<i>Acinetobacter</i> sp.
3x	<i>E. coli</i>
3x	<i>Enterobacter</i> sp.
1x	enterokoky
5x	<i>Klebsiella oxytoca</i>
4x	<i>Klebsiella pneumoniae</i>
1x	<i>Lactococcus garvieae</i>
5x	<i>Pantoea</i> sp.
13x	saprofytické stafylokoky
9x	<i>Staphylococcus aureus</i>
2x	<i>Stenotrophomonas maltophilia</i>
3x	<i>Streptococcus</i> sp.

Bolo vyšetrených **20** vzoriek materského mlieka **po pasterizácii:**

V týchto vzorkách sme identifikovali:

2x	enterokoky
1x	<i>Escherichia coli</i>
3x	<i>Klebsiella oxytoca</i>
1x	<i>Klebsiella pneumoniae</i>
5x	saprofytické stafylokoky
3x	<i>Staphylococcus aureus</i>
1x	<i>Stenotrophomonas maltophilia</i>
1x	<i>Streptococcus</i> sp.

V 7 prípadoch bola pasterizácia účinná a neboli tam zistené žiadne MO.

V 12 prípadoch aj po pasterizácii bola potvrdená prítomnosť baktérií

Všetky kmene *Staphylococcus aureus* boli odoslané do NRC pre KPS a ich toxíny v Košiciach na zistenie produkcie enterotoxínu.

V jednom prípade bola potvrdená produkcia enterotoxínu C a D.

V dvoch prípadoch produkcia enterotoxínu D.

V dvoch prípadoch produkcia enterotoxínu A a D.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Na základe plnenia úloh NPPZ realizujeme na RÚVZ v Poprade sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľov v spádovom regióne okresu Poprad, Kežmarok a Levoča v spolupráci so ŠÚ SR. Taktiež sa zaoberáme problematikou úmrtnosti a jej hlavných príčin na základe spracovania Listov o prehliadke mŕtveho. V spolupráci s mestskými a obecnými úradmi sledujeme vekové zloženie rómskej populácie v spádovom regióne. Nemocnica v Poprade a Nemocnica v Kežmarku nám posielajú hlásenia o počte pôrodov, ale i úmrtí a vrodených vývojových chybách novorodencov.

Onkologické oddelenie Poprad nám poskytuje údaje o výskyte nádorových ochorení v okrese Poprad a Kežmarok, z ktorých si robíme vlastné analýzy pre interné potreby.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Plneniu Národného programu obezity sa venuje veľká pozornosť predovšetkým prostredníctvom ovplyvňovania klientov základnej poradne zdravia. V prvom polroku 2015 navštívilo základnú poradňu 81 klientov, z toho 56 žien a 25 mužov. Z uvedeného počtu bolo odporúčaných navštíviť poradňu pre zdravú výživu vrátane opakovaných kontrol 24 klientov. Poradňa pre zdravú výživu spolupracuje s ortopedickým oddelením Nemocnice v Poprade pri znižovaní hmotnosti pacientov zaradených do operačných programov na výmenu kĺbov, kde je kardinálna požiadavka pred plánovanou operáciou zníženie hmotnosti na prijateľnú úroveň. Počas polroka bolo poskytnuté opakované poradenstvo 6 pacientom, ktorí sa po znížení hmotnosti mohli podrobiť operačnému zákroku. Táto skutočnosť svedčí o vysokej efektívite poradne pre zdravú výživu formou dlhodobého a opakovaného pôsobenia.

Problematika obezity sa rieši aj pri návšteve poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity, ktorú v prvom polroku navštívilo 11 klientov, ktorým bolo vykonané aj spirometrické vyšetrenie.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia bola realizovaná výjazdová akcia, ktorá sa uskutočnila dňa 7. 4. 2014 v čase od 13.00 – 16.00 hod. v hypermarkete Tesco Poprad. 30 klientom bol vyšetrený celkový cholesterol z kapilárnej krvi. Pracovníčky a lekárka z poradenského centra RÚVZ so sídlom v Poprade informovali verejnosť o rizikách spojených s nadváhou a obezitou, s nedostatkom pohybovej aktivity, nezdravého spôsobu stravovania, vysokého TK.

Dňa 10. 5. 2014 v rámci Svetového dňa Pohybom ku zdraviu sa na RÚVZ v Poprade uskutočnil Deň otvorených dverí. Poradňu zdravia navštívili 4 záujemci, ktorým bol vyšetrený celkový cholesterol v krvi, glukóza, triacylglyceroly a HDL v krvi, zmeraný TK, BMI, % telesného tuku a odborným poradenstvom.

V priebehu prvého polroka boli na predškolské a školské zariadenia zaslané letáky a informácie o význame pohybovej aktivity a správnom stravovaní ako prevencie vzniku obezity. Pracovníčky HDM sa zúčastnili praktických ukážok prípravy racionálnej výživy, ktoré boli organizované v stravovacích prevádzkach školských a predškolských zariadeniach.

9.2.1 „Vyzvi srdce k pohybu“ : Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Súťaž organizujú RÚVZ v SR, gestorom je RÚVZ v Banskej Bystrici. Je zameraná na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie. Súťaž prebieha každé dva roky, v tomto roku prebehla v období od 23. 3. – 14. 6. 2015.

O súťaži sme informovali širokú verejnosť v spádovom regióne (okr. Poprad, Kežmarok, Levoča) prostredníctvom médií či už v tlači, ale i v televízii. Taktiež sme ju propagovali prostredníctvom i-mailu na základných a stredných školách, v lekárňach, MsÚ, na výveskách RÚVZ a Nemocnice v Poprade, Kežmarku a Levoči. Prihlášky sme osobne odovzdávali v centre voľného času v Poprade, kde sme uskutočnili niekoľko prednášok o význame pohybu pre zdravie človeka.

9.3 Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunít na roky 2009 – 2015

V roku 2012 bol projekt „Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku“ pozastavený. V októbri 2013 vznikla Platforma na ochranu a podporu zdravia znevýhodnených skupín, do ktorej je zapojených celkom 120 komunitných pracovníkov, z toho 12 koordinátorov a 108 asistentov. V našom regióne pôsobí 30 osôb, s koordinátormi bol nadviazaný kontakt a dohodnutá forma spolupráce pre ďalšie obdobie v oblasti

vylepšovania podmienok v rómskej komunite. Dňa 9. 3. 2015 sme sa zúčastnili pracovného stretnutia Zdravé komunity.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Pracovníčky Poradenského centra RÚVZ informujú verejnosť o zodpovednej konzumácii alkoholických nápojov a zdravotných následkoch škodlivého užívania alkoholu pri príležitosti svetových dní prostredníctvom masmédií, ale i v školských zariadeniach formou prednášok a besied.

9.5. Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenie úloh Národného programu aktívneho starnutia

V rámci tejto úlohy sa realizovalo 9 prednášok v kluboch a domovoch dôchodcov na rôzne témy, ako sú prevencia kardiovaskulárnych ochorení, hypertenzia, zdravá výživa, obezita, význam pohybovej aktivity. V klube dôchodcov Xenón sme uskutočnili výjazdové vyšetrenie, kde sme 11 záujemcom odmerali hladinu cholesterolu z kapilárnej krvi, zmerali BMI, percento telesného tuku a hodnotu krvného tlaku.

9.6 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Na plnení tejto úlohy sme sa podieľali v spolupráci s HDM, vyhodnotenie je uvedené v časti HDM. Do predškolských a školských zariadení sú pravidelne distribuované propagačné letáky pri príležitosti svetových dní. Prednášky na témy ako sú zdravá výživa, fajčenie, alkohol, drogy, chrípka, hepatitída sa uskutočňujú v týchto zariadeniach, ale i v Centre voľného času.

9.7 CINDI program SR

Dlhodobým a konečným cieľom programu je znižovanie celkovej úmrtnosti populácie na chronické neinfekčné ochorenia, predovšetkým na choroby srdcovo – cievne a nádorové a v konečnom dôsledku znížiť celkovú úmrtnosť populácie a predĺžiť tak strednú dĺžku života.

Tento program je realizovaný formou poradenskej činnosti v základnej poradni zdravia RÚVZ, v poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity, v poradni zdravej výživy a v poradni na odvykanie od fajčenia.

Poradenské centrum uskutočňuje výjazdové vyšetrenia. V prvom polroku bolo vyšetrených 101 klientov, 50 klientom bolo urobené spirometrické vyšetrenie. Výjazdové vyšetrenia, ktoré zabezpečujeme v rámci medzinárodných a svetových dní súvisiacich so zdravím sú z hľadiska propagácie zdravého životného štýlu významné z pohľadu vekovej štruktúry klientov. Zatiaľ čo poradne zdravia na RÚVZ navštevujú predovšetkým osoby z vyšších vekových skupín v rámci výjazdov vo verejne prístupných priestoroch sú predovšetkým mladšie vekové skupiny.

Pozornosť sme venovali zabezpečeniu pravidelných informácií obyvateľstva zameraných na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľstva. Pri plnení tejto úlohy sme využívali podávanie informácií prostredníctvom webovej stránky RÚVZ, ktorá bola pravidelne doplňovaná najmä v závislosti na významné dni vyhlasované WHO v problematike ochrany a podpory zdravia a zdravotného stavu vôbec. Využívali sme možnosti podávania pravidelných informácií prostredníctvom regionálnych masmédií (Chemosvitské noviny, noviny Whirpool, Podtatranské noviny, noviny Poprad, denník Korzár, noviny Kežmarok a TV Poprad, Slovenský rozhlas) v počte 14 príspevkov.

Aktuálne informácie sú pre verejnosť dávané aj prostredníctvom nástenky na RÚVZ a v čakárni poradne zdravia.

9.8 TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeljej populácie v SR

Cieľom projektu je monitorovať prevalenciu fajčenia a rôzne aspekty fajčiarskych návykov dospeljej populácie SR vo vekovej skupine 18 – 64 ročných osôb. Realizácia projektu prebehla v auguste až októbri 2014 na našom RÚVZ, výsledky nie sú doposiaľ známe.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Považskej Bystrici**

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici získava údaje a vedie evidenciu o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v zamestnávateľských subjektoch pôsobiacich na území okresov Púchov, Považská Bystrica a Ilava v programe ASTR, ktorého aktualizácia je pravidelne vykonávaná podľa požiadaviek ÚVZ SR. Podľa štandardných výstupov programu bolo k 30.06.2015 v 3. a 4. kategórii rizikových prác v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici evidovaných celkom 2612 exponovaných zamestnancov, z toho 457 žien. Počet zamestnávateľských subjektov, u ktorých evidujeme rizikové práce je 110. Podľa evidencie ASTR najviac rizikových prác evidujeme v rezorte priemyselnej výroby - 2159 zamestnancov. 127 pracovníkov vykonáva rizikové práce v oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci. V poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove evidujeme 47 zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce. Rizikové práce v oblasti administratívnych a podporných služieb vykonáva 55 pracovníkov, v oblasti dodávky vody, čistenia a odvodu odpadových vôd, odpadov a služieb odstraňovania odpadov vykonáva rizikové práce 19 pracovníkov a v odborných, vedeckých a technických činnostiach vykonáva rizikové práce 25 pracovníkov. V stavebníctve a pri ťažbe a dobývaní vykonáva rizikové práce 40 pracovníkov a v oblasti skladovania a dopravy 65 pracovníkov. 75 pracovníkov vykonáva rizikové práce v oblasti veľkoobchodu a maloobchodu. Z jednotlivých rizík sú pracovníci pri výkone prác zaradených do tretej alebo štvrtej kategórie najviac exponovaní rizikovému faktoru hluk (1814 exponovaných pracovníkov, z toho 1862 v 3. kat. a 95 v 4. kat.). Chemickým látkam je exponovaných 878 pracovníkov (z toho 777 v 3. kategórii a 101 v 4. kategórii), z tohto počtu je pevnému aerosólu exponovaných 709 pracovníkov (z toho 608 v 3. kat. a 101 v 4. kat.). Nešpecifickému faktoru - mikroklimatické podmienky je exponovaných 318 pracovníkov (záťaž teplom - 277 pracovníkov a 41 pracovníkov - záťaž chladom). Vibráciám je exponovaných 98 pracovníkov. Nadmernej fyzickej záťaži - DNJZ je exponovaných 127 pracovníkov, všetci v 3. kat., zvýšenému tlaku na lakt'ový nerv 15 exponovaných pracovníkov, všetci v 3. kategórii. 32 pracovníkov je exponovaných nadmernej fyzickej záťaži pri ručnej manipulácii s bremenami, všetci v 3. kategórii. Biologickým faktorom je exponovaných spolu 24 pracovníkov v 3. kat., optickému žiareniu sú vystavení 2 pracovníci v 3. kategórii.

V porovnaní s údajmi získanými k 31.12.2014 došlo k navýšeniu počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce o 156 pracovníkov - nové rizikové práce v spoločnostiach Raven, a.s. Považská Bystrica a CCN Group Castings, s.r.o., Považská Bystrica. Všetci pracovníci sú exponovaní rizikovému faktoru hluk, preto z hľadiska expozície jednotlivým rizikovým faktorom boli zmeny zaznamenané v expozícii hluku - o 143 exponovaných viac. V expozícii chemickým látkam (vrátane pevných aerosólov) nedošlo k výraznejším zmenám. Nárast bol zaznamenaný aj vo výkone rizikových prác - rizikový faktor fyzická záťaž - práca s bremenami - o 10 pracovníkov viac (vyhlásenie rizikovej práce spoločnosti LOG Komplex, s.r.o., Púchov -

vykonávanie skladovania a logistických činností pre spoločnosti Continental Matador Rubber, s.r.o., a Continental Matador Truck Tires, s.r.o., Púchov).

V niektorých spoločnostiach došlo k vyradeniu prác z tretej resp. štvrtej kategórie z dôvodu vykonaných opatrení na jednotlivých pracoviskách, na základe novej objektivizácie či zrušenia pracoviska:

- Prenosil, s.r.o., Lednické Rovne - vyradenie prác zo štvrtej kategórie na základe vykonaných opatrení (presťahovanie pracoviska do nových priestorov, zmena technológie obrusovania) a výsledkov nových meraní.

Rona, a.s., Lednické Rovne - zrušenie zaradenia práce pri obsluhu DELAC-u - rizikový faktor prach na základe výsledkov novej objektivizácie po vykonaných opatreniach - rekonštrukcia odsávania.

IMC Slovakia, s. r.o., Šebešťanová - zrušenie zaradenia práce zväračov do tretej kategórie - rizikový faktor hluk na základe výsledkov novej objektivizácie.

- Na základe výsledkov novej objektivizácie alebo zrušenia pracoviska boli vyradené práce z tretej kategórie v spoločnostiach PD Bolešov, Stredná odborná škola, Dubnica nad Váhom, Bioplyn Horovce, s.r.o., Bratislava - prevádzka Horovce.

Opatreniami zo strany zamestnávateľa sa nepodarilo za obdobie jedného roka znížiť mieru rizika a pracovné činnosti naďalej spĺňali kritéria pre zaradenie do štvrtej kategórie prác. Z dôvodu straty platnosti rozhodnutia boli vydané do 30.06. 2015 nové rozhodnutia pre nasledovných účastníkov konania: Púchovský mäsový priemysel a.s., Púchov, MEDEKO CAST, s.r.o., Považská Bystrica, Continental Matador Truck Tires, s.r.o., Púchov.

Celkovo bolo k 30.06.2015 vydaných 15 rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. l) zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 355/2007 Z.z.).

Za účelom znižovania miery zdravotných rizík zamestnancov bol vykonávaný ŠZD podľa odborného usmernenia ÚVZ SR zameraný na dodržiavanie ustanovení jednotlivých nariadení vlády. Súčasťou štátneho zdravotného dozoru bolo overenie informovanosti zamestnancov o rizikách vyplývajúcich z expozície jednotlivým faktorom pracovného prostredia:

Hluk - 2 subjekty - spolu 8 dotazníkov „H“

Chemické látky - 2 subjekty - spolu 16 dotazníkov „C“

Azbest - 1 subjekt - spolu 4 dotazníky „A“

Okrem toho je expozícia pracovníkov jednotlivým faktorom pracovného prostredia posudzovaná aj pri výkone ŠZD v rámci posudkovej činnosti pri uvádzaní priestorov do prevádzky a následne pri posudzovaní výsledkov hodnotenia zdravotných rizík ako splnenia opatrení uložených pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Tiež bola expozícia pracovníkov (výsledky meraní, údaje z kariet bezpečnostných údajov ...) hodnotená aj v rámci posudkovej činnosti pri prehodnocovaní zaradenia pracovných činností do tretej alebo štvrtej kategórie.

V spoločnosti Rona, a.s. Lednické Rovne došlo k zmene technológie - výmena pece, čím sa podarilo eliminovať tepelnú záťaž niektorých pracovníkov zaradených do tretej kategórie prác - rizikový faktor záťaž teplom. Záťaž teplom jednotlivých pracovníkov bola opätovne prehodnotená a bude podaný návrh na vyradenie niektorých prác z tretej kategórie.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

K 30.06.2015 bol ŠZD podľa NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov (ďalej len NV SR č.355/2006 Z.z.) zameraný na kontrolu dodržiavania ustanovení § 8 uvedeného nariadenia vlády vykonaný v troch prevádzkach (ZVS Impex, a.s. Dubnica nad Váhom, Konštrukta Defence, a.s., Dubnica nad Váhom, Galvanika, s.r.o., Dolná Breznica). V rámci ŠZD boli sledované podmienky skladovania, príjmu a výdaja toxických a veľmi toxických látok a zmesí, ako aj samotná manipulácia s týmito látkami a karty bezpečnostných údajov. Zároveň bolo pri výkone ŠZD kontrolované splnenie povinnosti na zabezpečenie odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami. Pri výkone ŠZD neboli zisťované závažné nedostatky.

K 30.06.2015 nebol podaný na posúdenie návrh na skladovanie, manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z. Manipulácia s toxickými látkami a overenie splnenia požiadavky na odbornú spôsobilosť bola posudzovaná aj v rámci medziodborovej spolupráce pri posudzovaní prevádzkových poriadkov lekární pred ich uvedením do prevádzky. Toxické látky sú využívané sporadicky vo veľmi malých množstvách ako súčasť reagenčného aparátu. Spolu boli posudzované 3 prevádzkové poriadky vypracovaných podľa § 11 NV SR č. 355/2006 Z.z.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici neoveruje a nevydáva osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami. Žiadatelia sú odporúčaní na RÚVZ v sídle kraja (RÚVZ Trenčín). Na RÚVZ v sídle kraja sú odporúčaní aj v prípade predkladania potvrdení o absolvovaní aktualizácie odbornej prípravy, prípadne sú tieto potvrdenia odstúpené. Fyzické osoby - podnikatelia a právnické osoby, ktoré vykonávajú dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť sú povinné oznámiť začiatok každej takejto činnosti RÚVZ písomne, najneskôr 48 hodín pred jej začiatkom. Túto povinnosť si k 30.06.2015 splnilo 190 organizácií.

Mimoriadne a havarijné situácie týkajúce sa priamo manipulácie s toxickými a veľmi toxickými látkami neboli zaznamenané.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

K 30.06. 2015 evidujeme v programe ASTR celkom 231 zamestnancov z toho 12 žien, ktorí vykonávajú práce v 3. a 4. kategórii s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Do tohto počtu sú zaradení pracovníci spoločností Continental Matador Rubber, s.r.o. a Continental Matador Truck Tires, s.r.o., Púchov, agentúry dočasného zamestnávania GIMAX ADZ, s.r.o., Púchov a GIMAX servis, s.r.o., Púchov, ktorí sú exponovaní sadziam (spolu 187 mužov), ktoré však podľa predložených KBÚ nie sú klasifikované ako karcinogénne.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici eviduje práce s rizikom chemickej karcinogenity pri práci s cytostatikami na ambulancii klinickej onkológie. Pre absenciu odborného lekára sa však na ambulancii činnosť nevykonáva.

Poskytovanie ambulantnej liečebno-preventívnej starostlivosti v odbore klinická onkológia sa vykonáva na súkromnej ambulancii neštátneho zdravotníckeho zariadenia. Počet použitých ampuliek sa eviduje.

Okrem toho evidujeme pracovné činnosti zaradené do tretej alebo štvrtej kategórie, pri ktorých sú zamestnanci exponovaní karcinogénnym látkam (pevný aerosól z tvrdého dreva) v podniku na

výrobu drevených schodišť - INTERMONEX, s.r.o., Dubnica nad Váhom (18 zamestnancov), 3 SZČO v prevádzke na výrobu drevených násad. Do druhej kategórie rizikových prác sú zaradení pracovníci exponovaní pevnému aerosólu z tvrdého dreva v spoločnosti Pilamus, s.r.o., Ihršte. V spoločnosti GALVANIKA, s.r.o., Dolná Breznica sú zamestnanci exponovaní zlúčeninám šesťmocného chrómu pri povrchovej úprave kovov (4 pracovníci v 3. kat) a na oddelení patológie NsP Ilava a NsP Považská Bystrica sú pracovníci exponovaní formaldehydu (14 pracovníkov). Karcinogénnym látkam - agrochemikáliám je exponovaných 5 pracovníkov - 3 pracovníci PD Mestečko a 2 pracovníci PD Vršatec.

Okrem spoločností, kde sú vyhlásené rizikové práce s karcinogénnymi faktormi bola expozícia zamestnancov týmito látkami hodnotená aj v rámci posudzovania prevádzkových poriadkov. Jednalo sa však o pracoviská, kde sa manipuluje a skladujú sa chemické karcinogény a mutagény v malých objemoch (napr. lekárne, laboratóriá) a kde pracovné činnosti s chemickými karcinogénmi predstavujú únosnú mieru zdravotného rizika – 2. kategória podľa zaradenia prác do kategórií.

ŠZD za účelom hodnotenia expozície karcinogénnym faktorom bol vykonaný v spoločnosti Galvanika, s.r.o., Dolná Breznica, kde sú pracovníci exponovaní karcinogénnym látkam (šesťmocný chróm, nikel) pri povrchovej úprave kovov - niklovanie, chrómovanie. Podľa výsledkov meraní TSH pre uvedené chemické faktory nie sú prekročené, ale na základe posúdenia rizika s prihliadnutím na potencujúce faktory (vlhko, teplo) boli tieto práce ponechané v tretej kategórii. V rámci posudkovej činnosti bolo vydané 1 rozhodnutie podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z. na činnosti spojené s manipuláciou, skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku.

Pracovníkmi OPPLaT RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici bolo k 30.06. 2015 posúdených **12 návrhov na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb** podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č.355/2007 Z.z.:

- 5 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest z odpadových a kanalizačných rúr v bytových jadrách
- 5 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strešnej krytiny
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest z panelov tvoriacich rozdelenie miestnosti
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest z izolácie z energomosta

Odstraňovanie azbestového materiálu vykonávali spoločnosti Okresné stavebné bytové družstvo Dolný Kubín (1 návrh), M-GAS s.r.o., Trenčianska Turná (1 návrh), Stavebné bytové družstvo Ružomberok (1 návrh), Batko, s.r.o., Horná Poruba (2 návrhy), Kovomat Slovakia, s.r.o., Žilina (1 návrh), DILMUN SYSTEMS, s.r.o., Bratislava (1 návrh), ASTANA, s.r.o., Poprad (1 návrh), STRECHY Bartek, s.r.o., Dolná Súča (1 návrh), BAUGROUP TZB, s.r.o., Bratislava (2 návrhy), E - RAN TZB, s.r.o., Bratislava (1 návrh), ktoré vlastní oprávnenie ÚVZ SR na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

K 30.06.2015 boli na základe žiadosti klinických pracovných lekárov resp. klinik pracovného lekárstva prešetrované 4 podozrenia na chorobu z povolania s diagnózou "susp.

ochorenie z DNJZ" u brusiča skla, nástrojár, pracovník pri balení a u lakovača. V dvoch prípadoch išlo o canalis carpi a v dvoch prípadoch išlo o canalis carpi + epikondylitída. Uznané boli 2 choroby z povolania šetrené v roku 2015 a 4 choroby z povolania šetrené v roku 2014.

Neevidujeme viacnásobný výskyt chorôb z povolania na tých istých pracoviskách s výnimkou spoločnosti UNI-TECH, s.r.o., Púchov, kde je dlhodobo zaznamenávaný výskyt profesionálnych ochorení kože alergického pôvodu - epoxidy, preto sú tieto činnosti zaradené do tretej kategórie prác.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici eviduje vykonávanie rizikových prác s rizikovým faktorom fyzická záťaž - DNJZ u pracovníkov v sklárskom priemysle - sklári a brusiči skla (spolu 142) a u pracovníkov v pekárni (4 pracovníci), ktoré boli zaradené do 3. kategórie z dôvodu častého výskytu zmien zdravotného stavu v súvislosti s prácou a fyzická záťaž- práca s bremenami u pracovníkov pri expedovaní pneumatík (spolu 32).

Naďalej prebieha hodnotenie fyzickej záťaže u jednotlivých profesií v sklárskom priemysle.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Za účelom zlepšenia zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia bolo vyšetrených (meranie celkového cholesterolu) - 45 zamestnancov spoločnosti Continental Matador Rubber, s.r.o., Púchov a 19 zamestnancov RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici (meranie tlaku krvi a celkového % tuku v tele. Zamestnancom bolo zároveň poskytnuté individuálne poradenstvo a zdravotno-výchovný materiál. Dlhodobým problémom pri realizovaní týchto aktivít je nedostatok finančných prostriedkov na materiál potrebný k vyšetreniam a neochota oslovených firiem spolupodieľať sa na financovaní týchto vyšetrení.

V rámci podpory zdravia pri práci odborní pracovníci OPPLaT vykonávali edukačnú činnosť zamestnávateľov a zamestnancov počas výkonu štátneho zdravotného dozoru priamo na pracoviskách. Ďalšie informácie a usmerňovania boli poskytované telefonickou formou, v menšej miere elektronickou formou, písomnou formou alebo priamou komunikáciou účastníka konania na RÚVZ. Najčastejšie konzultovanou témou boli požiadavky pri uvádzaní priestorov do prevádzky, náležitosti žiadostí, výsledky hodnotenia zdravotných rizík a postup pri zaraďovaní pracovných činností do tretej alebo štvrtej kategórie.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

K 30.06.2015 bolo oddelením **PPLaT** vydaných **10 rozhodnutí** na uvedenie priestorov do prevádzky za účelom priznania postavenia chráneného pracoviska alebo dielne. Tiež bolo vydané 1 stanovisko k zamestnávaniu osôb so ZPS v prevádzke, na ktoré už bolo vydané súhlasné rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky. Podľa charakteru činnosti v posudzovaných prevádzkach OPPLaT spolupracovalo pri ich posudzovaní aj s ostatnými oddeleniami RÚVZ. Ostatnými oddeleniami RÚVZ (**HŽPaZ, HV**), bolo vydaných **7 rozhodnutí** na uvedenie priestorov do prevádzky za účelom priznania postavenia chráneného pracoviska, alebo dielne po ich predchádzajúcom posúdení pracovníkom OPPLaT.

Vydaniu rozhodnutia predchádzal výkon štátneho zdravotného dozoru (**spolu kontrol 17**) zameraný na kontrolu splnenia požiadaviek podľa prílohy č. 1 bod. 22 NV SR č. 391/2006 Z.z. a splnenia požiadaviek na prispôsobenie pracovných podmienok charakteru zdravotného

postihnutia pracovníka, ktorý bude vykonávať činnosť v posudzovaných priestoroch. V rámci posudkovej činnosti však neboli posudzované priestory pre pracovníkov s ťažkým postihnutím podporno-pohybového aparátu s obmedzenou pohybovou schopnosťou vyžadujúce špeciálne stavebné úpravy - upravená šírka dverí, bezbariérový prístup, bezbariérové WC... Vo väčšine prípadov sa jednalo o pracoviská, kde zamestnanci vykonávajú práce administratívneho charakteru.

Pracovníci so zníženou pracovnou schopnosťou nachádzali uplatnenie najčastejšie pri výkone administratívnych činností (7 rozhodnutí), pri predaji rôznych výrobkov (7 rozhodnutí), pri výkone krajčírskych prác (1 rozhodnutie), pri výrobe výrobkov z papiera a lepenky (1 rozhodnutie), pri oprave bicyklov (1 rozhodnutie) a v zariadení starostlivosti o ľudské telo (1 stanovisko). V uvedených priestoroch sa spolu zamestnalo **26 osôb** so zníženou pracovnou schopnosťou.

Následný štátny zdravotný dozor bol vykonaný v **5** chránených dielňach, resp. pracoviskách

- dielňa na montáž komponentov elektrických serverových líšt, vodotesných zásuviek a káblových prepojení na dobíjanie elektroautomobilov - 4 pracovníci

- pracovisko pre prípravné práce pred lakovaním - pracovisko bolo uvedené do prevádzky ale osoby so ZPS činnosť na tomto pracovisku nikdy nevykonávali pre absenciu vhodných pracovníkov so ZPS pre daný druh práce.

- pracovisko informátora - pracovisko bolo zrušené z dôvodu odchodu pracovníčky so ZPS do starobného dôchodku

- technická kancelária - výkon práce plánovača výroby. Počet pracovníkov 1

Pri výkone ŠZD neboli na uvedených pracoviskách použité **kontrolné listy** na overenie informovanosti pracovníkov o rizikách, nakoľko si to charakter práce nevyžadoval.

Neevidujeme vykonávanie prác zaradených do tretej alebo štvrtej kategórie pracovníkmi so zníženou pracovnou schopnosťou.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na žiadnom z uvedených pracovísk nebolo zistené závažné porušenie zákona č. 355/2007 Z.z. a jeho vykonávacích predpisov a neboli uplatnené sankčné opatrenia. Odstránenie drobných nedostatkov bolo účastníkom konania uložené v zápisnici z výkonu štátneho zdravotného dozoru - vypracovanie kategorizácie prác, zabezpečenie zdravotného dohľadu, vedenie záznamov o pracovníkoch

Tab. č. 1 Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH – rok 2014

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
PB	17 (10 PPLaT a 7 HV+HŽP+ HDM)	1	22	22	26	0	3 (nepredloženie kategorizácie prác, nezabezpečenie zdravotného dohľadu, chýbanie evidencie o pracovníkoch)	3 (zabezpečiť hodnotenie zdravotného rizika a vypracovanie kategorizácie prác, zabezpečiť zdravotný dohľad pre pracovníkov, viesť záznamy o pracovníkoch)	- dve z kontrolovaných chránených pracovísk zrušené

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory,
N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

V I. polroku 2015 bolo odbornými pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici – oddelenia hygieny výživy a PBP odobratých na území spadajúcom do našej kompetencie - okres Púchov, Ilava a Považská Bystrica celkom 12 vzoriek jedlej soli. Z celkového odobratého množstva vzoriek bolo vyšetrených na KJ a zároveň na KJO3 12 vzoriek a z toho na feroxyanid draselný bolo vyšetrených 6 vzoriek.

Pri vyhodnotení výsledkov bolo zistené, odobraté vzorky jedlej soli zodpovedali rozsahu povoleného obsahu KJ (KJ a KJO3 ako KJ) 15 - 35 mg/kg. Analýza vzoriek jedlej soli v stanovených chemických ukazovateľoch bola vykonaná v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne, oddelenie chemických analýz. Na základe protokolov laboratórnych vyšetrení nebolo u vyšetrených vzoriek zistené porušenie požiadaviek výnosu MP a MZ SR č.2089/2005-100 zo 6. apríla 2005, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu SR upravujúca pochutiny.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO_2

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici podľa časového harmonogramu odberu vzoriek nebol v I. polroku 2015 do plnenia tejto úlohy zapojený.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici podľa časového harmonogramu odberu vzoriek nebol v I. polroku 2015 do plnenia tejto úlohy zapojený. V mesiaci júl 2015 je plánovaný odber 3 vzoriek obalových materiálov.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici podľa časového harmonogramu odberu vzoriek na rok 2015 je do plnenia tejto úlohy zapojený. V mesiaci marec 2015 bola odobratá 1 vzorka keramického výrobku, na základe obdržaných skúšok bola vzorka v súlade s požiadavkami platnej legislatívy.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Na plnení úlohy sa podieľa RÚVZ so sídlom v Trenčíne v spolupráci s odborními HV v sídle krajov. Odobraté budú v II. polroku 2015 - 2 vzorky výživových doplnkov.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

V I. polroku 2015 boli zrealizované v zmysle usmernenia gestora odbery 10 vzoriek kozmetických výrobkov s ich analýzou v RÚVZ hl. mesta Bratislava a RÚVZ Žilina. Pri odberoch boli vykonané kontroly za účelom preverenia povinného označenia výrobkov v súlade s platnou EÚ legislatívou.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Podľa pokynov gestora úlohy bol obsah zložiek vyrábaných nanotechnológiou sledovaný pri kontrole označovania a pri odbere vzoriek kozmetických výrobkov.

V našom regióne nevieme o zodpovednej osobe za kozmetické výrobky s obsahom nanomateriálov, ktorá by si nesplnila povinnosť notifikácie na CPNP.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVÍN A ARÓM

V rámci monitoringu boli sledované vybrané prídavné látky – E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany a E 960 glykozidy steviolu a aróm mentofuránu a kumarínu na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín. V I. polroku 2015 bolo vyplnených 18 dotazníkov respondentmi podľa vekovej kategórie a ostatných požadovaných kritérií v zmysle usmernenia ÚVZ SR. Zároveň boli po dohode s RÚVZ v Trenčíne odobraté 2 vzorky potravín na stanovenie obsahu kyseliny sorbovej a kyseliny benzoovej, 1 vzorka na glykozidy steviolu, 1 vzorka na kumarín so žiadosťou o vyšetrenie na ÚVZ SR Bratislava

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti. Na základe získaných údajov sa porovnajú výsledky, získané realizáciou projektu s výsledkami, získanými v roku 2009 a overí sa účinnosť vypracovaných intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Projekt je v trvaní od r. 2014 do r. 2017. V roku 2014 prebehla prvá etapa riešenia:

- Návrh projektu, vypracovanie jeho metodiky a dotazníkov,
- Realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3-6 ročných detí,
- Napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov.

V mesiaci máj 2015 pracovníci HDM RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici vykonali:

- realizáciu dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7-10 ročných detí

- naplnenie databázy údajmi získanými od respondentov

Projekt sa realizoval dotazníkovou metódou u vopred určenej vekovej skupiny **7 – 10 ročných** detí v ZŠ Stred, Pov. Bystrica a v ZŠ Beluša. Podľa metodického postupu riešenia sa do projektu zaradilo **60 detí** z vybraných základných škôl (30 detí z vidieckej školy a 30 detí z mestskej školy). **Zber údajov** bol uskutočnený v termíne **máj 2015**. Následne boli údaje z dotazníkov vložené do masky v programe Excel a boli zaslané na spracovanie ÚVZ SR.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

Realizačné výstupy

- pravidelné usmerňovanie a informovanie všeobecných lekárov pre deti a dorast a všeobecných lekárov pre dospelých - telefonicky, písomne a osobne o problémoch súvisiacich s očkovaním,
- pravidelné usmerňovanie a informovanie všeobecných lekárov pre deti a dorast a všeobecných lekárov pre dospelých o všetkých zmenách týkajúcich sa imunizačného programu,
- poskytovanie odborného poradenstva pri očkovaní osôb cestujúcich do zahraničia,
- v rámci "Európskeho imunizačného týždňa" - vytvorenie informačných materiálov pre zdravotníckych pracovníkov a laickú verejnosť, článku na web stránku úradu a informačného panelu na RÚVZ ,
- realizácia projektu „Vzdelávanie študentov SZŠ v oblasti vakcinológie“ na SZŠ Považská Bystrica u študentov 3. ročníkov odboru zdravotnícky asistent.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Realizačné výstupy

- analýza prenosných ochorení (k 30.06.2015 bolo spracovaných 873 prípadov),
- skvalitnenie surveillancie prenosných ochorení,
- zvýšenie informovanosti obyvateľstva v oblasti prevencie prenosných ochorení formou článkov, rozhovorov s médiami, konzultácií:
 - o zvýšenie informovanosti obyvateľstva v oblasti prevencie prenosných ochorení prostredníctvom regionálnej tlače a regionálnej televízie,
 - o poskytovanie informácií prostredníctvom web stránky RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Realizačné výstupy

- doplnenie a udržiavanie centrálnej databázy (zbieranie údajov o výskyte prenosných ochorení je vykonávané cestou lekárov prvého kontaktu, pediatrov, odborných lekárov a mikrobiologických laboratórií),
- k 30.06.2015 bolo spracovaných a vložených do epidemiologického informačného systému 873 prípadov prenosných ochorení (517 možných, 43 pravdepodobných, 313 potvrdených, 4

rodinné epidémie), do SRV boli vložené 4 hlásenia, bolo spracovaných 348 ohnisk, 56 opatrení bolo prijatých rozhodnutím.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Realizačné výstupy

- na základe pravidelného harmonogramu sa vykonáva mikrobiálny monitoring v lôžkovej časti zdravotníckych zariadení, kontrola účinnosti sterilizačnej techniky, pravidelné kontroly dodržiavania hygienicko epidemiologického režimu ako v lôžkových zdravotníckych zariadeniach tak v ambulatnom sektore,
- v rámci výkonu ŠZD bolo k 30.06.2015 odobratých 306 vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie nemocničného prostredia. Vzorky boli odobraté z materiálu deklarovaného ako sterilný a z prostredia po jeho dekontaminácii, súčasťou prevencie šírenia NN bolo aj sledovanie funkčnosti sterilizačnej techniky (33 vzoriek),
- bolo zaznamenaných a analyzovaných 32 prípadov nozokomiálnych nákaz, z toho 30 v NsP Považská Bystrica a 2 v NsP Ilava,
- kampaň „Clean care is safer care“ - prednáška pre študentov SZŠ Považská Bystrica a zamestnancov OAIM NsP Považská Bystrica s nácvikom techniky hygieny rúk, príprava a distribúcia letákov, informácie o kampani na web stránke RÚVZ.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Realizačné výstupy

- aktualizácia kontaktov a uverejnenie "Usmernenia hlavného hygienika Slovenskej republiky - Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike" na web stránke RUVZ.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Realizačné výstupy

- na základe stanoveného harmonogramu odberov sa v pravidelných intervaloch vykonáva odber vzoriek odpadovej vody pred jej vyústením do čističky odpadovej vody, v čističke odpadových vôd Považská Bystrica. V 1. polroku 2015 boli všetky odobraté vzorky negatívne.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Realizačné výstupy

Projekt „Hrou proti AIDS“ sa na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici nevykonáva.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Realizačné výstupy

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach praktickou výučbou budúcich sestier na SZŠ - realizácia projektu „Vzdelávanie študentov SZŠ v oblasti

vakcinológii“ na SZŠ Považská Bystrica u študentov 3. ročníkov odboru zdravotnícky asistent.

- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ - informácia o zriadenej poradni očkovania je sprístupnená na web stránke RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Aktivity na plnenie tejto úlohy boli nasmerované na riešenie plnenia cieľa NPPZ:

A. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení -

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu. Konkrétne realizačné výstupy riešia plnenie celonárodných programov, projektov, kampaní, súťaží a regionálnych intervenčných a zdravotno-výchovných aktivít týkajúcich sa ozdravenia výživy, fyzickej inaktivity, tabaku, alkoholu, drog, zdravých pracovných a životných podmienok. Pri ich uskutočňovaní spolupracujeme s úradmi, školami, médiami, zdravotníckymi zariadeniami, centrami voľného času a ďalšími organizáciami v našom regióne. Aktivity smerujeme najmä na mladšie vekové kategórie, pracovné kolektívy a seniorov.

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu - konkrétne realizačné výstupy:

1) Výživa a stravovacie zvyklosti

- výchova a vzdelávanie v cieľovej skupine deti a mládež (6x pre 139 žiakov) - zrealizované intervenčné a zv. aktivity týkajúce sa zdravého životného štýlu, výživy a životosprávy (dňa 27.2.2015 v ZŠ Lysá pod Makytou, 1.4.2015 ZŠ Komenského Púchov, 10.4. 2015 v ZŠ Rozkvet PB, 12. a 13.5.2015 v SOŠ PB, 4.6.2015 v ZŠ Papradno)
- intervenčné aktivity (2x pre 30 klientov) - počas „Dňa otvorených dverí“ (dňa 19. 3. a 14.5. 2015) klientom Poradne zdravia uskutočnené meranie celkového % telesného tuku
- zdravotno-výchovné aktivity (1x pre 26 záujemcov) - 25.3.2015 realizácia zv. dopoludnia pre obyvateľov a zamestnancov Centra sociálnych služieb, Púchov - Kolonka, (v spolupráci s OR PZ PB), počas ktorého uskutočnená prednáška a beseda s názvom „Zásady zdravého životného štýlu v každom veku“.
- Projekt „Školské ovocie“ - vid'. bod 9.6.
- názorná propagácia - 3x („7. apríl - Svetový deň zdravia, Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny, Školské ovocie“)
- príspevok do regionálnych printových médií - 1x (“Význam pitného režimu pre zdravie“)
- príspevok na webovú stránku (www.ruvzpb.szm.sk)- 3x („10 tipov, ako sa zdravo stravovať“, Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny, Význam ovocia a zeleniny vo výžive detí“)

- realizácia dotazníkového prieskumu „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“ v počte 50 kusov. Cieľom bolo zistiť zaužívané zvyky a obyčaje obyvateľstva pri príprave potravín a jedál v domácnostiach.
- individuálneho poradenstvo - poskytnuté 11 klientom (z toho 2 mužom a 9 ženám) - problematike ozdravenia výživy sa venujeme pri práci s klientmi v základnej PZ počas poradenských aktivít v priestoroch PZ ako aj pri práci v teréne, kde klienti so zisteným rizikom sú informovaní o výživových trendoch a nových, klinicky overených vedeckých poznatkoch z oblasti výživy a životosprávy a je im odporúčané ozdravenie výživy spolu s kontrolným vyšetrením

2) Fyzická inaktivita

- zdravotno-výchovné aktivity uskutočnené (5x pre 148 študentov a 19 žiakov) v dňoch 5.3.- 6.3.2015 na SZŠ v PB, 30.3.- 31.3. 2015 v Živene, v súkromnom Gymnáziu, OA a HA v PB a dňa 4.6.2015 na ZŠ v Papradne) v rámci zdravej výživy, prevencie nadváhy a obezity, podpory pohybových aktivít a zdravého životného štýlu
- „Vyzvi srdce k pohybu 2015“ (ďalej „VSkP 2015“) - informácia o 6. ročníku celonárodnej medzinárodne koordinovanej kampane na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie bola odoslaná e-mail. poštou do všetkých ZŠ a SŠ, SOŠ okresov Považská Bystrica, Púchov, Ilava. Ďalej bola distribuovaná na: Okresný úrad PB, Mestský úrad PB, Okresný súd PB, PX Centrum PB, ORPZ PB, Daňový úrad PB, DRB PB, Úrad práce PB, Prvá stavebná sporiteľňa PB, Rosler PB a zamestnancom RÚVZ PB. Osobná propagácia uskutočnená dňa 24.4.2015 počas „Dňa zdravia“ v Continental Matador Rubber s.r.o., Púchov, 19. 3. 2015 počas „Dňa otvorených dverí“ v Poradni zdravia v rámci „Týždňa mozgu“ a 14. 5. 2015 počas „Dňa otvorených dverí“ v Poradni zdravia pre zamestnancov RUVZ PB.
 - názorná propagácia - 2x („VSkP 2015“)
 - príspevok do regionálnych printových médií - 1x („VSkP 2015“)
 - príspevok na webovú stránku - 1x („VSkP 2015“)

3) Tabak, alkohol, drogy

- intervenčné zv. aktivity a meranie CO vo výdychu (11x pre 323 žiakov ZŠ) - dňa 22. 5. 2015 v ZŠ Beluša, 26.5.2015 v ZŠ Slovanská PB, 28.-29.5.2015 a 2. 6. 2015 v SOŠ PB, 9.6.2015 na ZŠ v Ladcoch, 10.6.2015 na SOŠ obchodu a služieb v Púchove, 16.6.2015 na ZŠ v Ilave, 17. 6. 2015 na ZŠ, Slovanská ul. PB, 24.6. 2015 na ZŠ Lednické Rovne, 25.6. 2015 na SOŠ obchodu a služieb v Púchove
- prednášky s besedami (4x pre 117 študentov SŠ) venované problematike legálnych a nelegálnych drog a závislostí, uskutočnené v dňoch 5.3.- 6.3.2015 na SZŠ v PB, 16.a 18.3.2015 na SOŠ v PB
- názorná propagácia - 3x („31. máj - Svetový deň bez tabaku, 26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi“)
- príspevok do regionálnych printových médií -2x („31.máj Svetový deň bez tabaku - Fajčenie a deti, 26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi“)
- príspevok na webovú stránku -2x („31. máj - Svetový deň bez tabaku, („26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi“)

4) Zdravé pracovné a životné podmienky

- dňa 24.4.2015, v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera, a.s., počas Dňa zdravia v spoločnosti Continental Matador Rubber s.r.o. Púchov sme vyšetřili celkový cholesterol 45 zamestnancom
- dňa 14.5.2015 počas Dňa otvorených dverí sme uskutočnili meranie tlaku krvi a celkového % tuku v tele 19 zamestnancom RÚVZ PB
- názorná propagácia - 3x („Medzinárodné a Svetové dni, Ako sa chrániť pred chrípkou“)

V súvislosti so zlepšením zdravotného uvedomenia celej populácie sme uskutočnili aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO:

rok 2015

- názorná propagácia - 3x („Medzinárodné dni, Svetové dni, Ako sa chrániť pred chrípkou“)

4. február - Svetový deň proti rakovine

- názorná propagácia - 2x („Vaše zdravie je vo vašich rukách a Nevedomosť - to nie je choroba“)
- príspevok na webovú stránku -1x („4.február Svetový deň proti rakovine-Týka sa nás to všetkých“)
- príspevok do regionálnych printových médií -1x („Význam prevencie v boji proti rakovine“)

16.3. - 22.3.2015 - Týždeň uvedomenia si mozgu

- názorná propagácia - 2x („16.3. - 22.3.2015 - Týždeň uvedomenia si mozgu“)
- 4.3.2015 uskutočnená intervenčná zv. aktivita v ZŠ Domaniža pre 20 žiakov I. st.
- 16.3. a 18.3.2015 zrealizované zv. dopoludnia pre 86 študentov 1.-3. ročníkov SOŠ v PB venované interaktívnemu vzdelávaniu, prednáške a besede v rámci „Týždňa mozgu“, tréningu mozgu a propagácii celoslovenskej kampane „VSkP 2015“
- 19. 3. 2015 uskutočnená propagácia (webová stránka, regionálne printové a audiovizuálne médiá, zhotovené pozvánky, ktoré boli umiestnené vo vývesných skrinkách mesta PB, v NsP PB a v priestoroch RÚVZ PB) organizácia a realizácia intervenčnej aktivity „Dňa otvorených dverí“ pre širokú verejnosť nášho regiónu. Počas neho poskytnuté informácie o činnosti mozgu, o prevencii pred mozgovými ochoreniami a o možnostiach tréningu pamäti v každom veku. Aktivity boli spojené s vyšetřovaním celkového cholesterolu, TG, HDL cholesterolu, meraním tlaku krvi, celkového % tuku v tele a poskytovaním individuálneho poradenstva. V rámci tohto dňa, okrem poskytnutia zv. materiálov k danej problematike, boli klienti poradne zdravia oboznámení aj so spustením 6. ročníka celoslovenskej kampane „VSkP 2015“
- pre Slovenskú Alzheimerovu spoločnosť boli odoslané vyplnené dotazníky k "Týždňu mozgu 2015 týkajúcich sa zrealizovaných aktivít

7. apríl - Svetový deň zdravia - venovaný problematike „Bezpečnosti potravín“

- názorná propagácia - 1x („7. apríl - Svetový deň zdravia“)
- príspevok do regionálnych printových médií -1x („Význam pitného režimu pre zdravie“)
- príspevok na webovú stránku-1x („10 tipov, ako sa zdravo stravovať“)
- realizácia dotazníkového prieskumu "Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny" v počte 50 kusov. Cieľom bolo zistiť zaužívané zvyky a obyčaje obyvateľstva pri príprave potravín a jedál v domácnostiach.

„Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“ - informačný leták bol uverejnený na:

- webovej stránke- 1x („Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“)
- názorných propagáciách - 2x („Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“)
- 1.4.2015 uskutočnená zv. aktivita v ZŠ, Komenského ul. Púchov pre 20 žiakov I. st.

- 10. 4.2015 uskutočnená zv. aktivita v ZŠ PB Rozkvet pre 31 žiakov I. st.
- 24. 4. 2015 počas „Dňa zdravia“ v Continental Matador Rubber s.r.o. Púchov uskutočnené vyšetrenie celkového cholesterolu 45 zamestnancom. V rámci tohto dňa okrem zv. materiálov k danej problematike boli zamestnanci informovaní o spustení celoslovenskej kampane „VSkP 2015“

10. máj - Svetový deň pohybu"

- názorná propagácia - 3x („10. máj - Svetový deň pohybu ku zdraviu“)
- príspevok do regionál. printových médií-1x („10. máj - Svetový deň pohybu ku zdraviu“)
- príspevok na webovú stránku -1x („10. máj - Svetový deň pohybu ku zdraviu“)
- 11. 5. 2015 realizácia zv. aktivity v ZŠ sv. Augustína, PB pre 20 žiakov I. st.
- 12.5. a 13. 5. 2015 realizácia zv. aktivít na SOŠ v PB spojených s meraním % tuku a CO vo výdychu pre 72 študentov a zamestnancov školy
- 14. 5. 2015 uskutočnená intervenčná aktivita „Deň otvorených dverí“ pre zamestnancov RÚVZ PB. Počas neho ponúknuté meranie TK, celkového % tuku v tele a spropagovanie „VSkP 2015“. Aktivitu využilo 19 zamestnancov.

31. máj - Svetový deň bez tabaku

- názorná propagácia - 2x („31. máj - Svetový deň bez tabaku“)
- príspevok do printových médií -1x („31.máj Svetový deň bez tabaku - Fajčenie a deti“)
- príspevok na webovú stránku - 1x („31. máj - Svetový deň bez tabaku“)
- 22. 5. 2015 v ZŠ Beluša realizácia zv. aktivít o fajčení pre 21 žiakov I.stupňa a 26.žiakov 9. ročníkov spojená s meraním CO vo výdychu
- 26.5. 2015 na ZŠ, Slovanská ul. PB zv. aktivita pre 40 žiakov 9. ročníkov spojená s meraním CO vo výdychu
- 28. - 29.5.2015 a 2.6.2015 v SOŠ PB uskutočnené zv. aktivity pre 51 študentov spojené s meraním CO vo výdychu

26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami

- názorná propagácia -1x („26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi“)
- príspevok do regionálnych printových médií -1x („26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi“)
- príspevok na webovú stránku - 1x („26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami“)
- 9.6.2015 na ZŠ v Ladcoch uskutočnená zv. aktivita pre 20 žiakov 9. ročníka spojená s meraním CO vo výdychu
- 10.6.2015 na SOŠ obchodu a služieb v Púchove realizácia zv. aktivity pre 22 študentov spojená s meraním CO vo výdychu
- 16.6.2015 na ZŠ v Ilave uskutočnené zv. aktivity pre 26 žiakov 2.ročníka a 28 žiakov 9. ročníka spojené s meraním CO vo výdychu
- 17. 6. 2015 na ZŠ, Slovanská ul. PB realizácia zv. aktivít pre 30 žiakov 2.ročníkov a 26 žiakov 8. ročníkov spojené s meraním CO vo výdychu
- 24.6. 2015 na ZŠ Lednické Rovne uskutočnená zv. aktivita pre 19 žiakov 8.ročníka spojená s meraním CO vo výdychu
- 25.6. 2015 na SOŠ obchodu a služieb v Púchove realizácia zv. aktivity pre 14 študentov 1.ročníka spojená s meraním CO vo výdychu

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

V prvom polroku 2015 gestor nepredložil požiadavky k realizácii uvedeného projektu

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

- výchova a vzdelávanie v cieľovej skupine deti a mládež:

zrealizované intervenčné a zv. aktivity týkajúce sa zdravého životného štýlu dňa 27.2.2015 v ZŠ Lysá pod Makytou pre 21 žiakov I. stupňa

intervenčné a zv. aktivity týkajúce sa pohybovej aktivity uskutočnené 11. 5. 2015 v ZŠ sv. Augustína PB (pre 20 žiakov I. st.), 12.5. a 13. 5. 2015 na SOŠ v PB (pre 48 študentov 2. roč. a ich pedagógov) spojené s meraním celkového % tuku v tele

- intervenčné a zv. aktivity týkajúce sa zdravej výživy uskutočnené 14. 5. 2015 počas „Dňa otvorených dverí“ pre zamestnancov RÚVZ PB. Meranie TK a celkového % tuku v tele využilo 19 zamestnancov.

- individuálneho poradenstvo bolo poskytnuté 11 klientom (z toho 2 muži a 9 žien)

Problematike ozdravenia výživy sa venujeme pri práci s klientami v základnej PZ počas poradenských aktivít v priestoroch PZ ako aj pri práci v teréne, kde klienti so zisteným rizikom sú informovaní o výživových trendoch a nových, klinicky overených vedeckých poznatkoch z oblasti výživy a životosprávy a je im odporúčané ozdravenie výživy spolu s kontrolným vyšetrením.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

„VSkP 2015“ - informácia o 6. ročník celonárodnej medzinárodne koordinovanej kampane na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie bola odoslaná e-mail. poštou do všetkých ZŠ a SŠ, SOŠ okresov Považská Bystrica, Púchov, Ilava. Ďalej bola distribuovaná na: Okresný úrad PB, Mestský úrad PB, Okresný súd PB, PX Centrum PB, ORPZ PB, Daňový úrad PB, DRB PB, Úrad práce PB, Prvá stavebná sporiteľňa PB, Rosler PB a zamestnancom RÚVZ PB. Osobná propagácia uskutočnená dňa 24.4.2015 počas „Dňa zdravia“ v Continental Matador Rubber s.r.o., Púchov, 19. 3. 2015 počas „Dňa otvorených dverí“ v Poradni zdravia v rámci „Týždňa mozgu“ a 14. 5. 2015 počas „Dňa otvorených dverí“ v Poradni zdravia pre zamestnancov RÚVZ PB.

- názorná propagácia - 2x („VSkP 2015“)

- príspevok do regionálnych printových médií - 1x („VSkP 2015“)

- príspevok na webovú stránku -1x („VSkP 2015“)

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici prijal členstvo v pracovnej skupine odborníkov k plneniu úlohy č. 12 z Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020.

Jej cieľom je vypracovať prierezovú štúdiu o vplyve/dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u mládeže vo veku od 15-29 rokov, ktorá bola vykonávaná prostredníctvom zdravotno-výchovných kampaní, projektov, prednášok, besied, prostredníctvom vzorov zo sociálneho prostredia, cez médiá a iné. Prierezová štúdia bude slúžiť aj na zistenie hlavných dôvodov nárazového pitia u detí a mládeže, ktorý je novým fenoménom hlavne medzi mládežou v Európe a na zistenie miery dostupnosti alkoholických nápojov u detí do 18 rokov. Cieľom je tiež zistenie postojov a názorov mladých dospelých na vplyv reklamy na alkoholické nápoje v televízii, rozhlase, tlači a na konzumáciu alkoholických nápojov na verejných miestach. Konkrétne realizačné výstupy v rámci plnenia úlohy č.12:

- aktívna účasť na pracovných stretnutiach (dňa 20.1.2015 v Trebišove a 17.3.2015 v Spišskej Novej Vsi), ktorých cieľom bolo vypracovanie dotazníka zaručujúceho reprezentatívnosť výskumného súboru a dohodnutie a zabezpečenie rovnakých podmienok pre pilotnú štúdiu. Pilotný prieskum prebehol na troch Regionálnych úradoch verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, Trnave a Považskej Bystrici v dňoch od 27.5.-2.6.2015. Vyplnené pilotné dotazníky pre 35 respondentov sme zadali do mustry v elektronickej forme a zaslali na štatistické spracovanie.

- aktívna účasť na pracovnom stretnutí (dňa 30.6.2015 v Rástočnom, hotel Remata), ktorého cieľom bolo spracovanie pripomienok k dotazníku z pilotného prieskumu.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

- 20. 1. 2015 bol členom JDS č.1 distribuovaný zv. materiál

- 25.3.2015 realizácia zv. dopoludnia pre obyvateľov a zamestnancov Centra sociálnych služieb, Púchov - Kolonka, uskutočnená v spolupráci s OR PZ PB. Prednášky s besedou (s názvom „Zásady zdravého životného štýlu v každom veku“ a „Každá minúta sa počíta“) a propagácie celonárodnej kampane „VSkP 2015“ sa zúčastnilo 26 záujemcov. Do celonárodnej kampane „VSkP 2015“ sa zapojilo 11 účastníkov.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Edukačná činnosť bola realizovaná na všetkých typoch škôl nášho regiónu (od MŠ po SŠ). Zameraná bola na priority programu - zdravý životný štýl, podporu pohybových aktivít, zdravú výživu, prevenciu zubného kazu, srdcovocievnych ochorení, fajčenia a drog, úrazov a poskytovanie prvej pomoci.

- projekt BECEP: na základe Národného plánu SR pre bezpečnosť cestnej premávky na roky 2011 - 2020 a Národného programu starostlivosti o deti a dorast sme sa podieľali na plnení a edukačné materiály poskytnuté Ministerstvom dopravy - doplnkové učebné DVD „Becepáčik“, „Dopravná výchova pre deti MŠ a I. stupeň ZŠ“, leták „Vidíš ma?“, „Alkohol zabíja“ a „BECEP radí cyklistom, korčuliarom a chodcom“ boli poskytnuté v rámci zv. aktivít do zariadení nášho regiónu.

- projekt "Školské ovocie" (2x pre 49 žiakov I. stupňa) bol realizovaný dňa 14. 4. 2015 v ZŠ sv. Margity Púchov a 17. 4. 2015 v ZŠ Ladce

- názorná propagácia - 1x („Školské ovocie“)

- príspevok na webovú stránku -1x („Význam ovocia a zeleniny vo výžive detí“)

- projekt Stomatohygiena u detí predškolského veku (11x pre 215 detí, žiakov a ich pedagógov) - uskutočnené inštruktáže, prednášky, odovzdanie metodiky pedagógom spolu s aktuálnym zv. materiálom, prehratie DVD nosičov (Lakomý syseľ, O maškrtnej veveričke, Čo sa stalo medvedíkovi, Prečo vlk šušlal, Ako líštička stratila krásu) dňa 19. 1. 2015 v MŠ Dolná Mariková, 21. 1. a 28.1.2015 v ZŠ Púchov Mládežnícka, 29. 1.2015 v MŠ Mestečko, 3. 2. 2015 v MŠ Nimnica, 17. 3. 2015, 25. 3. 2015 v ZŠ Púchov Gorazdova, 26. 3. 2015 v MŠ Považské Podhradie, 4. 6. 2015 v MŠ Stupné, 9. 6. 2015 v MŠ Ladce, 10. 6. 2015 v MŠ Nosice
- celonárodná kampaň „VSkP 2015“ - informácia o 6. ročníku celonárodnej medzinárodne koordinovanej kampane na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie bola odoslaná e-mail. poštou do všetkých ZŠ a SŠ, SOŠ okresov Považská Bystrica, Púchov, Ilava
- intervenčné a zdravotno-výchovné aktivity uskutočnené (5x pre 167 žiakov a študentov) v dňoch 5.3.- 6.3.2015 na SZŠ v PB, 30.3.- 31.3. 2015 v Živene, v súkromnom Gymnáziu, OA a HA v PB a dňa 4.6.2015 na ZŠ v Papradne v rámci zdravej výživy, prevencie nadváhy a obezity, podpory pohybových aktivít a zdravého životného štýlu

9.7 CINDI PROGRAM SR

- Vyšetrovanie celkového cholesterolu 45 zamestnancom Continental Matador Rubber s.r.o. Púchov (24.4.2015 v spolupráci so ZP Dôvera)
- vyšetrovanie celkového cholesterolu, triglyceridov, HDL cholesterolu, meranie tlaku krvi a celkového % tuku v tele 11 klientom počas „Dňa otvorených dverí“ (19.3.2015)
- meranie tlaku krvi a celkového % tuku v tele 19 zamestnancom RÚVZ so sídlom v PB počas „Dňa otvorených dverí“ (14.5.2015)
- meranie CO vo výdychu prístrojom Smokerlyzer sme uskutočnili 243 krát v rámci zv. aktivít na 12 základných a 5 stredných školách nášho regiónu.

9.8 TOHES - Tobacco and Health Educational Survey - štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeléj populácie v SR

V prvom polroku 2015 gestor nepredložil požiadavky k realizácii uvedeného projektu.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Prešove**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR, ďalšie RÚVZ v sídle krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Anotácia

Zámerom tejto úlohy je zúročenie personálnych a technických kapacít a skúseností získaných realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE pri sledovaní kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska ako nástroja pre overovanie a ďalšie rozvíjanie environmentálno-zdravotných indikátorov špecificky určených na zisťovanie pokroku pri plnení CEHAPE.

Metodika preverená realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE, do riešenia ktorých bol ÚVZ SR zapojený, umožňuje sledovať kvalitu vnútorného ovzdušia škôl prostredníctvom vybraných chemických (CO₂, prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀), fyzikálnych (teplota, relatívna vlhkosť) a biologických (alergény, plesne) faktorov prístrojovou technikou, a prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Dotazníky vďaka ich širokému zameraniu slúžia zároveň aj na odhaľovanie možných vonkajších i vnútorných príčin zhoršovania kvality ovzdušia v školách. Získané poznatky sú následne využité pri tvorbe nových politík v oblasti prevencie vzniku alergických a respiračných ochorení u detí, akými sú napr. astma či bronchitída a zároveň aj tvorbu všeobecných a prípadne aj konkrétnych odporúčaní pre manažment škôl zameraných na zlepšovanie kvality prostredia v školských triedach.

Zámerom uvedeného projektu je zaškoliť pracovníkov vybraných RÚVZ a aplikovať osvedčenú metodiku, používanú pre štúdie tohto typu v Európe, aj v ďalších regiónoch Slovenska. V rámci projektu sa predpokladá zapojenie aspoň 10 škôl v každom z 8 krajov SR do realizácie dotazníkového prieskumu za účelom získania údajov vhodných pre zavedenie nových indikátorov komplexného informačného systému o životnom prostredí a zdraví (ENHIS) na národnej úrovni, a realizácia projektu v širšom rozsahu, t.j. vrátane merania vybraných faktorov vnútorného ovzdušia škôl prístrojovou technikou na 2 z 10 vybraných škôl v každom z 8 krajov Slovenska.

Úloha bude realizovaná v spolupráci odborov hygieny životného prostredia, detí a mládeže a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí.

Etapy riešenia

Rok 2013 – vypracovanie pilotného projektu zameraného na sledovanie kvality ovzdušia v slovenských školách (vytvorenie riadiacej jednotky pre koordinovanie projektu, výber lokalít pre realizáciu projektu, resp. zapojených RÚVZ, vytipovanie a kontaktovanie škôl, príprava dokumentov pre komunikáciu so školami, príprava dotazníkov), príprava metodiky pre prácu v teréne

Rok 2014 - finalizácia metodiky pre prácu v teréne, príprava laboratórií na prácu s prístrojovou technikou (zapožičanie prístrojov, inštruktáž k ich obsluhu), tlač dotazníkov, realizácia terénnej časti pilotného projektu (meranie vybraných parametrov ovzdušia v školách, zber údajov prostredníctvom dotazníkov) vo vykurovacom období (január-marec 2014, november-december 2014), spracovanie údajových databáz

Rok 2015 – pokračovanie v terénnej časti projektu (január–marec 2015), spracovanie údajových databáz, analýza získaných údajov

Rok 2016 – vyhodnotenie výsledkov, formulácia záverov a odporúčaní, vypracovanie záverečnej správy, publikovanie výsledkov a záverov verejnosti a zástupcom škôl

Výstupy

- databáza údajov pre hodnotenie kvality vnútorného ovzdušia v školách a respiračného zdravia detí v rôznych regiónoch Slovenska,
- záverečná správa, materiály pre informovanie verejnosti, tlačové správy
- odporúčania pre rezort školstva, národný workshop
- environmentálno-zdravotné indikátory

Termín ukončenia

31.12.2016

Stav plnenia k 30. 06. 2015:

V plnení úlohy sa postupuje podľa usmernenia ÚVZ SR. Vo vytypovaných školách – Základná škola Šrobárova v Prešove a Základná škola a materská škola v Kapušanoch RÚVZ Prešov vykonal objektivizáciu vybraných parametrov ovzdušia. Počas I. polroka 2015 boli spracované údaje databáz - z dotazníkov . V ďalšom období sa budú analyzovať získané údaje.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ:

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na

výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

Gestor: ÚVZ SR

ÚVZ SR (úlohy č. 2.1.1, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5)

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (úlohy č. 2.1.2, 2.1.3)

Riešiteľské pracoviská:

RÚVZ v SR

Etapy riešenia : rok 2014 a ďalšie roky

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia :

Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Uplatňovať nový informačný systém o rizikových prácach obsahovo zosúladený s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci a umožňujúci napojenie individuálnych údajov v jednotnom zdravotníckom informačnom systéme.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje o

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR podľa štandardných výstupov programu ASTR,

- počte nových rizikových prác v danom roku,

- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce,

Sledovať vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Budovať centrálny register údajov a regionálne registre o :

- individuálnych meraniach expozícií na tvorbu databáz údajov o miere expozície rizikovým faktorom a na tvorbu reálnych profilov profesií,

- podmienkach práce u prípadov ohrozenia chorobou z povolania a u priznaných prípadov chorobou z povolania .

Zosúladiť registrované údaje s požiadavkami národných a medzinárodných inštitúcií.

Preskúmať možnosti prepojenia registra s ďalšími registrami na analýzy zdravotných rizík a využitie údajov k stanoveniu priorít vo výkone ŠZD a v usmerňovaní tvorby zdravých pracovných podmienok.

Stav plnenia :

Organizácie, ktoré majú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce, sú kontrolované v rámci štátneho zdravotného dozoru, ktorý je zameraný na úroveň pracovných podmienok zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov. Sledujeme výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

K 30. 06. 2015 evidujeme v okrese Prešov a Sabinov 1773 pracovníkov zaradených do 3. a 4. kategórie, z toho je 438 žien.

Najčastejšie sa vyskytujúcim rizikovým faktorom v pracovnom prostredí s najväčším počtom exponovaných zamestnancov je hluk. Ďalšími významnými faktormi práce a pracovného prostredia podľa počtu exponovaných zamestnancov sú chemické látky a zmesi, záťaž teplom a chladom, vibrácie a biologické faktory.

V okrese Prešov a Sabinov máme v evidencii 92 organizácií, kde sú práce zaradené do 3. a 4. kategórie. V priebehu 1. polroku 2015 bolo vydaných 8 rozhodnutí, z toho pre existujúce firmy na základe prehodnotenia rizík 7 rozhodnutí a 1 rozhodnutie pre nový právny subjekt.

Evidencia rizikových prác je vedená v programe ASTR.

Sankcie neboli udelené.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 471/2011 Z. z. harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cieľene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy

Získavať údaje o:

- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami,
- klasifikácii látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, o oboznámení sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov(KBÚ) a o expozičných scenároch a stanovených DNEL a DMEL v KBÚ
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (na základe skúšky pred komisiou a bez vykonania skúšky na základe overenia dĺžky odbornej praxe),
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie,
- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Stav plnenia :

Štátny zdravotný dozor zameraný na plnenie úlohy je vykonávaný v poľnohospodárskych organizáciách a organizáciách, kde zamestnanci prichádzajú do kontaktu s chemickými látkami. V poľnohospodárskych organizáciách je to hlavne v období výkonu postrekových prác (marec, apríl, september, október). V okrese Prešov a Sabinov evidujeme 6 poľnohospodárskych organizácii a 1 súkromne hospodáriaceho roľníka. Štátny zdravotný dozor je zameraný na odbornú a zdravotnú spôsobilosť, zabezpečenie OOPP, zdravotný dohľad, prevádzkové poriadky, KBÚ, podmienky skladovania a evidenciu látok deklarovaných ako veľmi toxické a toxické látky a zmesi. Prípravky na ochranu rastlín sú sezónnym tovarom, ktorý sa nakupuje na priamu spotrebu.

Poľnohospodárske družstvá zabezpečujú výkon chemickej ochrany rastlín dodávateľským spôsobom, čím sa znížila expozícia zamestnancov týmto látkam. Pri chemickej ochrane rastlín sa čoraz viac používajú prípravky, ktoré nie sú klasifikované ako veľmi toxické a toxické látky a zmesi.

V prevádzkach, kde zamestnanci sú priamo exponovaní chemickým látkam sa zameriavame hlavne na kontroly kariet bezpečnostných údajov a informovanosť zamestnancov.

V 1. polroku 2015 bolo vydaných 6 osvedčení na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Osvedčenia boli vydané na základe overenia dĺžky praxe.

Mimoriadne a havarijné situácie sa neriešili.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov.

Zamerať sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1278/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém.

Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje:

o počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika v jednotlivých organizáciách, okresoch, regiónoch a v SR,

o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi,

o jednotlivých organizáciách, v ktorých sa pracuje s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a kde sa vyskytujú pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity.

Doplniť údaje o látkach poškodzujúcich reprodukciu a látkach narúšajúcich endokrinný systém.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu ako aj z expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu a látkam narúšajúcim endokrinný systém.

Zameriavať sa aj na búracie a rekonštrukčné práce pri odstraňovaní azbestových materiálov v exteriéroch aj v interiéroch budov. Pozornosť venovať odstraňovaniu a opravám odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v budovách na bývanie.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Stav plnenia :

Úloha je plnená celoročne. V rámci ŠZD sa zameriavame na udržiavanie zodpovedajúcej úrovne, alebo primeraného vylepšenia pracovných podmienok v organizáciách používajúcich karcinogénne a mutagénne látky.

Evidujeme 14 organizácii kde sa používajú karcinogény, respektíve sa jedná o pracovný proces s rizikom chemickej karcinogenity, v 5 organizáciách je to prach z tvrdého dreva. Zlúčeniny Cr⁶⁺ sa používajú najmä na povrchovú úpravu výrobkov, cytostatiká v zdravotníctve. Na týchto pracoviskách každoročne je vykonávaná objektivizácia chemických faktorov v pracovnom ovzduší oddelením OLC pri RÚVZ a vyšetrenia biologického materiálu.

K 30. 06.2015 bolo vydaných 29 rozhodnutí k sanačným prácam, súvisiacim s likvidáciou azbestu. Jedná sa o stabilné spoločnosti pôsobiace v okrese Prešov a Sabinov. Každá z týchto spoločností žiadajúca o vydanie rozhodnutia k sanácii azbestu predkladá prevádzkové poriadky a hodnotenie rizík. Informovanosť zamestnancov sa overuje dotazníkmi – kontrolnými listami informovanosti zamestnancov.

Nadalej je cieľom našich zisťovaní prítomnosť látok poškodzujúcich reprodukciu a látok narúšajúcich endokrinný systém.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškolojú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôsobené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 - 2017 (2020), opatrenie č. 11 Zamestnávanie. V rámci štátneho zdravotného dozoru vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa

metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Anotácia

Každý RUVZ vykoná štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielňach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použije metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

Etapy riešenia

Rok 2014 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

V tejto úlohe spolupracovať s príslušnými Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny (získať zoznam chránených dielní).

Vo vyhodnotení projektu uviesť nasledujúce informácie : počet posúdení nových chránených pracovísk RÚVZ-om v danom roku (rozhodnutia, stanoviská)

- počet kontrolovaných chránených pracovísk v danom roku
- počet vykonaných kontrol na chránených pracoviskách v danom roku - počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou (na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách spolu)
- vykonávaná činnosť
- druh postihnutia (skupiny)
- použité kontrolné listy - aké, koľko
- zistené nedostatky - aké, koľko
- uložené opatrenia -- aké, koľko
- počet vydaných rozhodnutí od roku 2009
- počet vydaných stanovísk od roku 2009,

Zistenia uplatniť pri usmernení zamestnávateľa na prijatie preventívnych, ochranných opatrení.

Ukladanie nápravných opatrení.

Stav plnenia :

V 1. polroku 2015 bolo vydaných 11 rozhodnutí k zriadeniu chránených dielní. V rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané 2 kontroly na pracoviskách ktoré majú Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v zmysle § 55 ods. 1 zák. NR SR č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti pridelený štatút chráneného pracoviska. Štátny zdravotný dozor bol zameraný na kontrolu pracovných podmienok, úroveň pracovného prostredia, vybavenie prevádzok, spôsobu práce.

V oboch prípadoch sa jednalo o zamestnancov so zdravotným postihnutím pohybového aparátu (M 50, M 54).

V kontrolovaných prevádzkach nedošlo oproti vydaným rozhodnutiam k zmenám. Priestory sú pôvodné, priestorové usporiadanie a vybavenie korešponduje s vydanými rozhodnutiami. Zamestnanci majú možnosť dodržania osobnej hygieny, možnosť stravovania, v prípade vynútenej pracovnej polohy možnosť oddychu. Jedná sa o prevádzky - predajňa textilu a stánok s rýchlym občerstvením.

Na kontrolovaných pracoviskách neboli zistené žiadne nedostatky.

Počet rozhodnutí k prevádzkam, na základe ktorých bol priznaný ÚPSVaR štatút chránenej dielne v zmysle ustanovení § 55 ods. 1 zák. NR SR č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov za roky 2009 - 2015 :

- rok 2009 – 68 rozhodnutí
- rok 2010 – 72 rozhodnutí
- rok 2011 – 70 rozhodnutí
- rok 2012 – 64 rozhodnutí
- rok 2013 - 52 rozhodnutí
- rok 2014 – 47 rozhodnutí
- rok 2015 – 11 rozhodnutí (stav k 30.6.2015)

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Etapy riešenia

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃

- časové obdobie: január - december 2015

II. etapa – správa a výstupy 15. január 2016

Realizačné výstupy

Trend vývoja za obdobie posledných 10 rokov v oblasti fortifikácie kuchynskej soli.

Pokračovanie v úlohe

Rok 2015 a ďalšie roky

Vyhodnotenie výsledkov k 30. 06. 2015

K uvedenému termínu bolo odobratých 10 vzoriek kuchynskej soli vrátane morskej soli z distribučnej siete a zo zariadení spoločného stravovania okresov Prešov a Sabinov. Všetky vzorky obsahom jodičnanu draselného prepočítaného na KJ vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy a boli v súlade s deklarovaným označením obsahu uvedeným výrobcom na obale v rozmedzí od 15 – 35 mg/kg.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Etapy riešenia:

- I. etapa: 2014 - 2015 - odber a analýza vzoriek,
2014 - mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa,
- II. etapa: 2015 - hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov,
- III. etapa: marec 2016 ukončenie programu (správa).

Výstupy

Zistené výsledky sa uplatnia ako podklad pri odhade rizika pri príprave plánu dozoru v nasledujúcich rokoch.

Vyhodnotenie výsledkov k 30. 06. 2015

V 1. polroku bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 3 prevádzkach zameraný na označenie výrobkov. Odobratých bolo 7 vzoriek kozmetických výrobkov určených pre deti - 4 vzorky zubných pást pre deti a výrobkov na hygienu ústnej dutiny na stanovenie peroxidu vodíka, fluoridov, DEG-dietylénglykolu, mikrobiologické vyšetrenie a označovanie, 3 vzorky detskej kozmetiky určené na telovú hygienu - šampóny, telové mlieka, umývacia pena na mikrobiologickú analýzu, test stability a stanovenie konzervačných látok.

Vyšetrené vzorky vyhovelí požiadavkám Nariadenia (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch v chemických a mikrobiologických ukazovateľoch a splnili požiadavky na označovanie.

Na stanovenie hormónov boli odobraté 3 vzorky kozmetických výrobkov deklarujúcich protizápalové účinky - krémy a masť. Laboratórna analýza nie je ukončená.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTKOV V POTRAVINÁCH

Cieľ

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelaj a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Etapy riešenia

I. etapa : február 2015 - november 2015: odborne – metodická príprava monitoringu; zber údajov a analýzy vzoriek

II. etapa : december 2015 - 1. štvrťrok 2016 – vyhodnotenie monitoringu - záverečná správa

Výstup

Záverečná správa obsahujúca údaje o úrovni spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm u dospelých a detskej populácie

Vyhodnotenie výsledkov k 30.06.2015:

V rámci projektu boli odobraté 4 vzorky potravín na stanovenie obsahu prídavných látok kyseliny sorbovej a jej solí, kyseliny benzoovej a jej solí a aróm mentofuránu a kumarínu.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKO (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdií vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestor

Ministerstvo zdravotníctva SR - Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod.

Etapy riešenia projektu budú zamerané na:

- účasť na pracovných stretnutiach, organizovaných Odborom koordinácie pracovná protidrogovej stratégie a monitorovania drog
- pracovné stretnutia prispievateľov do Národnej správy o drogách na Slovensku

Realizačné výstupy

- Získanie výsledkov zneužívania návykových látok na základe realizácie opakovaných celoslovenských prieskumov na základných a stredných školách na Slovensku
- Spolupráca na príprave Národnej správy o drogách a jej poskytnutie RÚVZ v SR
- Sledovanie trendov zneužívania návykových látok u žiakov, študentov a učiteľov základných a stredných škôl
- Vytváranie intervenčných programov na školách, zameraných na prevenciu zneužívania návykových látok, vrátane zdravotnej výchovy v tejto oblasti (prednášky, letáky, plagáty, brožúry)
- Vyškolenie rovesníckych skupín na pôsobenie medzi mládežou

- Spolupráca pri rozpracovaní systému monitoringu a vyhodnocovania niektorých kľúčových indikátorov drogovej problematiky
- Spracovanie podkladov pre Národnú správu o drogách
- Podpora Národného programu boja proti drogám

Termín ukončenia

priebežne podľa požiadaviek gestora

Projekt sa realizuje dotazníkovou metódou podľa požiadaviek gestora (Úrad vlády SR - odbor koordinácie protidrogovej stratégie, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie). V roku 2015 sa realizoval v šiestich stredných školách v Prešove (SPŠ elektrotechnická, Gymnázium T. Ševčenka, , Športové gymnázium, Obchodná akadémia, Volgogradská 3, SPŠ Bardejovská 24, Stredná umelecká škola, Vodárenska 3) a jednej cirkevnej základnej škole sv. Jána Krstiteľa v Sabinove. Celkom sa prieskumu zúčastnilo 314 študentov stredných škôl a 22 žiakov základnej školy. Zber údajov sa uskutočnil v čase od 23.3.2015 do 27.4.2015. Vyplnené dotazníky boli zaslané dňa 29.4.10.2015 UVZ SR Bratislava na ďalšie spracovanie.

4.3. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Gestor:

UVZ SR

Riešiteľské pracoviská:

Všetky RÚVZ v SR

Anotácia:

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. WHO upozorňuje, že problematike úrazov, nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazov sú iné ako u dospelých, príčiny sú omnoho rôznorodnejšie ako u dospelých.

Základný súbor detí bude vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritéria na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho boli získané validne. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať detí z mestských a detí z vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov. Do súboru budú zaradené deti nasledovne:

Rok 2014 - veková skupina 3-6 ročných detí: 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí

Rok 2015- veková skupina 7-10 ročných detí: 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa, (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30detí, t.j. spolu 60 detí

Rok 2016 veková skupina 11-14 ročných detí: 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa, (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30detí, t.j. spolu 60 detí. Na základe hore uvedeného by mal celkový počet respondentov predstavovať cca 5400 detí.

Trvanie projektu:

r.2014- r. 2017

Tento projekt sa bude plniť v druhej polovici roka 2015 – teda v školskom roku 2015/2016 u 7-10 ročných detí priebežným naplňaním databázy údajmi získanými od respondentov.

SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia Gestor ÚVZ SR Riešiteľské pracoviská ÚVZ SR, RÚVZ v sídle krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR Cieľ Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Anotácia

Zámerom tejto úlohy je zúročenie personálnych a technických kapacít a skúseností získaných realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE pri sledovaní kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska ako nástroja pre overovanie a ďalšie rozvíjanie environmentálno-zdravotných indikátorov špecificky určených na zisťovanie pokroku pri plnení CEHAPE. Metodika preverená realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE, do riešenia ktorých bol ÚVZ SR zapojený, umožňuje sledovať kvalitu vnútorného ovzdušia škôl prostredníctvom vybraných chemických (CO₂, prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀), fyzikálnych (teplota, relatívna vlhkosť) a biologických (alergény, plesne) faktorov prístrojovou technikou, a prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Dotazníky vďaka ich širokému zameraniu slúžia zároveň aj na odhaľovanie vonkajších i vnútorných príčin zhoršovania kvality ovzdušia v školách. Získané poznatky sú následne využité pri tvorbe nových politík v oblasti prevencie vzniku alergických a respiračných ochorení u detí, akými sú napr. astma či bronchitída a zároveň aj tvorbu všeobecných a prípadne aj konkrétnych odporúčaní pre manažment škôl zameraných na zlepšovanie kvality prostredia v školských triedach. Zámerom uvedeného projektu je zaškoliť pracovníkov vybraných RÚVZ a aplikovať osvedčenú metodiku, používanú pre štúdie tohto typu v Európe, aj v ďalších regiónoch Slovenska. V rámci projektu sa predpokladá zapojenie aspoň 10 škôl v každom z 8 krajov SR do realizácie dotazníkového prieskumu za účelom získania údajov vhodných pre zavedenie nových indikátorov komplexného informačného systému o životnom prostredí a zdraví (ENHIS) na národnej úrovni, a realizácia projektu v širšom rozsahu, t.j. vrátane merania vybraných faktorov vnútorného ovzdušia Slovenska. Úloha bude realizovaná v spolupráci odborov hygieny životného prostredia, detí a mládeže a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí.

Etapy riešenia

Rok 2013 – vypracovanie pilotného projektu zameraného na sledovanie kvality ovzdušia v slovenských školách (vytvorenie riadiacej jednotky pre koordinovanie projektu, výber lokalít pre realizáciu projektu, resp. zapojených RÚVZ, vytipovanie a kontaktovanie škôl, príprava dokumentov pre komunikáciu so školami, príprava dotazníkov), príprava metodiky pre prácu v teréne Rok 2014 - finalizácia metodiky pre prácu v teréne, príprava laboratórií na prácu s prístrojovou technikou (zapožičanie prístrojov, inštruktáž k ich obsluhu), tlač dotazníkov,

realizácia terénnej časti pilotného projektu (meranie vybraných parametrov ovzdušia v školách, zber údajov prostredníctvom dotazníkov) vo vykurovacom období (január -marec 2014, november -december 2014), spracovanie údajových databáz Rok 2015 – pokračovanie v terénnej časti projektu (január–marec 2015), spracovanie údajových databáz, analýza získaných údajov Rok 2016 – vyhodnotenie výsledkov, formulácia záverov a odporúčaní, vypracovanie záverečnej správy, publikovanie výsledkov a záverov verejnosti a zástupcom škôl.

Podľa požiadaviek gestora boli do projektu zapojené dve základné školy: - mestská Základná škola Šrobárova 23, Prešova a vidiecka Základná škola Kapušany č. 367. V mesiaci november 2014 boli vo vybraných šiestich učebniach týchto škôl vykonané merania formaldehydu, NO₂, benzénu s príbuznými zlúčeninami, merania mikroklimatických parametrov (teplota, relatívna vlhkosť). V I. polroku 2015 boli vykonané pracovníčkami odd. HDM prieskumy so zameraním na prítomnosť plesní v sledovaných školách, prístup a udržiavanie zariadení osobnej hygieny a hygienické praktiky žiakov. Súčasne sa vykonával dotazníkový prieskum zameraný na fajčenie, hygienu a fyzickú aktivitu, prieskum o spôsobe dochádzania do školy, získali sa údaje o budove školy. Rodičia vyplňali dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka. Celkom sa do prieskumu dotazníkovou metódou zapojilo 124 žiakov a 26 učiteľov. Údaje získané z dotazníkov a z meraní v jednotlivých triedach boli zadávané do masky a v termíne do 15.06.2015 zaslané ÚVZ SR Bratislava pre ich ďalšie spracovanie.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti)
6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy)
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií
8. aktívna činnosť „Poradní očkovania“
9. príprava registra očkovaných osôb

Realizácia k 30. 6. 2015

Od 01. 01. 2015 nadobudol platnosť nový očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých. Očkovací kalendár platný od januára 2015 zahŕňa povinné pravidelné očkovanie detí proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, vírusovej hepatitíde typu B, hemofilovým invazívnym infekciám, pneumokokovým infekciám, osýpkam, ružienke, mumpsu a povinné preočkovanie dospelých proti diftérii a tetanu.

V platnosti je nový očkovací kalendár, ktorý sa od pôvodného líši tým, že bližšie špecifikuje očkovanie proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam. Určuje, že očkovanie hexavakcínou a očkovanie vakcínou proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam sa vykonáva tromi dávkami v 3., 5. a v 11. mesiaci života, pričom prvá dávka sa podá najskôr v prvom dni desiateho týždňa života. Vzhľadom na aktuálnu epidemiologickú situáciu vo výskyte pertussis je potrebné vykonať očkovanie čo najskôr po dosiahnutí určeného veku života. Na povinné očkovanie dojčiat proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam je určená 13-valentná konjugovaná vakcína alebo 10-valentná konjugovaná vakcína a všetky dávky základného očkovania sa majú podať rovnakou očkovačou látkou. Preočkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu sa vykonáva kombinovanou očkovačou látkou každých 15 rokov. V prípade prekročenia odporúčaného intervalu sa preočkovanie proti záškrtu a tetanu vykoná vždy len jednou dávkou pokiaľ je v zdravotnej dokumentácii pacienta dokumentované základné očkovanie tromi dávkami očkovačej látky proti tetanu. Základné očkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu tromi dávkami sa vykoná len v prípade, ak nie je dôveryhodná dokumentácia základného očkovania v minulosti. Prvé preočkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu sa odporúča vo veku 30 rokov a ďalej každých 15 rokov.

Všetci očkujúci lekári, t. j. praktickí lekári pre deti a dorast, spolu 49 a taktiež praktickí lekári pre dospelých, spolu 93 boli oboznámení so všetkými zmenami v očkovačom kalendári.

Aj v roku 2015 je venovaná zvýšená pozornosť ochoreniam preventabilných očkovaním. U týchto ochorení sa zisťuje hlavne predchádzajúce očkovanie.

V druhom polroku 2015 bude realizovaná kontrola očkovania v okrese Prešov a Sabinov, ako aj v Prešovskom kraji v zmysle odborného usmernenia ÚVZ SR v Bratislave. Výsledky kontroly budú spracované a zaslané na ÚVZ v Bratislave.

Oddelenie epidemiológie vykonáva pravidelné poradenstvo v oblasti očkovania a očkovania na cestu do zahraničia. Pracovníci oddelenia sa v danej oblasti vzdelávajú a v rámci toho sa zúčastnili na rôznych seminároch a odborných podujatiach: Školy vakcinológie a Vakcinologického kongresu.

V roku 2015 Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove, oddelenie epidemiológie realizoval v mesiacoch apríl a máj 2015 vzdelávaciu akciu venovanú študentom Strednej zdravotníckej školy, ul. Sládkovičova 36, Prešov (Vzdelávanie študentov SZŠ vo vakcinológii). Hlavným cieľom bolo rozšírenie vedomostí budúcich sestier v oblasti očkovania. Vzdelávanie študentov prebiehalo vo forme prednášok, a náučných filmov. Prezentovaných bolo 5 prednášok:

1. Princíp vakcinácie, typy a zloženie očkovacích látok, technika očkovania
2. Bezpečnosť vakcín, nežiaduce účinky po očkovaní, kontraindikácie
3. Diftéria, tetanus, pertussis, detská obrna
4. VHB, HIB, pneumokokové invazívne ochorenia
5. Osýpky, rubeola, parotitída

Vzdelávanie bolo zamerané na odbor zdravotnícky asistent. Vyškolených bolo 48 študentov 3. ročníka. Na konci prednášky boli rozdane testy, ktoré študenti vyplnili a následne odovzdali. Pre zúčastnených študentov boli témy zaujímavé. Seminár bol zo strany zúčastnených účastníkov hodnotený veľmi pozitívne.

Ku koncu roka 2015 budú realizované prednášky aj na SZŠ, sv. Bazila Veľkého v Prešove.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
 2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení
 3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení
- Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Realizácia k 30. 6. 2015

V roku 2015 bola vykonávaná surveillance prenosných ochorení v okresoch Prešov a Sabinov na základe hlásení od ošetrojúcich lekárov a mikrobiologických laboratórií.

Následne bola vykonávaná analýza ochorení za jednotlivé mesiace za okresy Prešov a Sabinov. Výsledky analýz a informácie pre ošetrojúcich lekárov sú pravidelne uverejňované na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Prešove.

Analýza výskytu prenosných ochorení v okrese Prešov a Sabinov za rok 2014 bola spracovaná vo VS v termíne do 10. 02. 2015. Analýza výskytu prenosných ochorení v Prešovskom kraji za rok 2014 bola spracovaná na základe výstupov z Epidemiologického informačného systému a na základe podkladov zaslaných z jednotlivých RÚVZ Prešovského kraja v termíne do 27. 02. 2015.

Pri vykonávaní protiepidemických opatrení a epidemiologickom vyšetrovaní jednotlivých prípadov ochorení zároveň prebiehala individuálna edukácia obyvateľstva v oblasti prenosných ochorení.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie našej surveillance infekčných ochorení v SR do siete EÚ
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie
4. návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb

Realizácia k 30. 6. 2015

Všetky prenosné ochorenia hlásené za okres Prešov a Sabinov sú zadávané do epidemiologického informačného systému EPIS. V prvom polroku 2015 to predstavovalo spolu 1 515 prenosných ochorení (okres Prešov 932, okres Sabinov 583).

V súvislosti so surveillance ARO a CHPO sú na základe hlásení od praktických lekárov týždenne spracovávané analýzy výskytu ARO a CHPO v okrese Prešov a Sabinov a následne na základe hlásení z jednotlivých RÚVZ Prešovského kraja aj v Prešovskom kraji.

V systéme rýchleho varovania (SRV) sú spracovávané týždenné hlásenia a to v 6 kategóriách (akútne chabé obrny; epidémie; meningitídy/sepsy; osýpky, rubeola, parotitída; vírusové hepatitídy a iné informácie). Hlásenia sú spracovávané za okresy Prešov a Sabinov a Prešovský kraj. Informácie sú pravidelne hlásené v systéme EPIS do celoslovenského centra na ÚVZ v Bratislave.

Výstupy z informačného systému, mesačné analýzy slúžia na porovnávanie chorobnosti prenosných ochorení v okrese Prešov a Sabinov v jednotlivých mesiacoch roka a ako informácia o epidemiologickej situácii pre zdravotníkov ako aj pre verejnosť.

Špeciálne analýzy, ktoré je možné vytvoriť v rámci informačného systému EPIS alebo MIS informačného systému EPIS boli na požiadanie poskytnuté pre potreby študentov rôznych stredných a vysokých škôl a primárom niektorých oddelení FNŠP J. A. Reimana Prešov.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EÚ s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc
5. organizácia prevalenčnej štúdie NN na vybraných oddeleniach vybraných ZZ každý rok tak, aby bola štúdia raz za 5 rokov vykonaná na každom lôžkovom ZZ

Realizácia k 30. 6. 2015

V roku 2015 boli pravidelne hlásené nozokomiálne nákazy zo zdravotníckych zariadení pôsobiacich v okresoch Prešov a Sabinov. Všetky hlásené nozokomiálne nákazy sú zadávané v informačnom systéme EPIS a na základe ich závažnosti sú vykonávané protiepidemické opatrenia. V okrese Prešov a Sabinov sa v zdravotníckych zariadeniach vykonáva kontrola HER v zmysle platných právnych predpisov priebežne, ako aj pri výskyte nozokomiálnych nákaz. Vzhľadom na najväčšie riziko vzniku nozokomiálnych nákaz sa zvýšená pozornosť venuje kontrole HER na JIS a operačných sálach jednotlivých oddelení FNŠP J. A. Reimana v Prešove.

Analýza výskytu NN za rok 2015 v okrese Prešov a Sabinov a v Prešovskom kraji bude spracovaná vo výročnej správe za rok 2015.

V okrese Prešov v roku 2015 boli nozokomiálne nákazy hlásené len FNsP J. A. Reimana Prešov. V prvom polroku 2015 bolo hlásených spolu 145 nozokomiálnych nákaz. V okrese Sabinov nebol zaznamenaný výskyt NN.

Z celkového počtu bolo hlásených 50 (34,5%) respiračných, 38 (26,2%) črevných infekcií, infekcií v mieste operačného výkonu 26 (17,9%), urogenitálnych infekcií 18 (12,4%), sepsí, 5 (3,5%), iných infekcií 8 (5,5%). Najviac NN hlásilo oddelenie AIM (42 – 28,9%), pediatrické (22 – 15,2%) a odd. chirurgie (16 – 11,03%) FNsP J. A. Reimana v Prešove. Pri vzniku NN sa uplatnila najmä G- mikroflóra - Klebsiella v 19 (13,10%) prípadoch, E.coli v 16 (11,03%) prípadoch. Nozokomiálne nákazy hlásili len lôžkové zdravotnícke zariadenia.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb,
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie

Realizácia k 30. 6. 2015

Od 10. 08. 2010, kedy bola generálnou riaditeľkou ukončená pandémia chrípky A (H1N1)2009 sa až do súčasnosti nachádzame v post-pandemickej fáze. Neustále však prebieha monitorovanie výskytu prípadov SARI a ich hlásenie v epidemiologickom informačnom systéme a v SRV epidemiologického informačného systému. V prvom polroku 2015 v okrese Prešov a Sabinov neboli hlásené prípady SARI.

6.6. ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Realizácia k 30. 6. 2015

V roku 2015 sa realizovali odbery vzoriek odpadovej vody, ktoré boli zaslané na virologické vyšetrenie na RÚVZ so sídlom v Košiciach. Odbery vzoriek vôd boli vykonávané v termínoch, ktoré vypracovalo virologické laboratórium RÚVZ so sídlom v Košiciach. Odobrané boli 2 vzorky odpadovej vody, všetky s negatívnym výsledkom.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým a okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS.

Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Realizácia k 30. 6. 2015

V rámci edukačných programov pre mládež sa vykonáva Projekt „Hrou proti AIDS“.

V prvom polroku 2015 projekt „Hrou proti AIDS“ nebol realizovaný.

V rámci prevencie HIV/AIDS je na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove zriadená Poradňa prevencie HIV/AIDS, kde sa okrem poradenstva vykonávajú aj anonymné odbery biologického materiálu na vyšetrenie HIV protilátok. Odbery vykonáva RÚVZ so sídlom v Prešove ako jediný v rámci RÚVZ v Prešovskom kraji. V prvom polroku 2015 boli v rámci Poradne prevencie HIV/AIDS objednaní 4 klienti, ktorí sa na odber biologického materiálu na virologické vyšetrenie nedostavili.

Súčasne s činnosťou Poradne prevencie HIV/AIDS je v prevádzke telefonická linka prevencie HIV/AIDS. Telefonicky nás kontaktovalo 18 klientov, e-mailom 6 klienti. Najčastejšími dotazmi boli možnosti vyšetrenia HIV protilátok, prenosu infekcie HIV a možnosti prevencie.

6.8. Poradne očkovania

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Realizácia k 30. 6. 2015

Na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove je zriadená poradňa okovania, ktorá poskytuje pre verejnosť poradenstvo a konzultácie v oblasti ochorení preventabilných očkovaním. Poradenstvo je zamerané na:

- problematiku povinného pravidelného očkovania osôb, ktoré dosiahli určený vek
- očkovania pred cestou do zahraničia
- problematiku odporúčaného očkovania
- očkovania detí s kontraindikáciami
- poradenstvo týkajúce sa očkovacieho kalendára, odstupov medzi jednotlivými očkovaniami

V prvom polroku 2015 bolo telefonicky poskytnutých 48 informácií týkajúcich sa povinného očkovania, odporúčaného očkovania, očkovania do zahraničia. Bolo vydaných 6 súhlasov s vykonaním dodatočného povinného očkovania u detí.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 Cyanobaktérie

Monitorovanie kvality vody na kúpanie z rekreačnej nádrže Veľká Domaša zabezpečujú RÚVZ so sídlom vo Svidníku a Vranove nad Topľou. V prvom polroku 2015 bolo na stanovenie cyanobaktérií vyšetrených 10 vzoriek z rekreačnej nádrže Domaša. Limit pre cyanobaktérie podľa prílohy č.1 k vyhláške č. 308/2012 Z.z. o požiadavkách na kvalitu vody na prírodnom a umelom kúpalisku, nebol ani v jednej vzorke prekročený.

RÚVZ Humenné doručil na vyšetrenie 3 vzorky z odberových miest: Chlmec, Slovenská Volová a Laborec, vo všetkých vzorkách bol limit pre cyanobaktérie dodržaný.

7.2 Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

V priebehu prvého polroka 2015 nebolo stanovenie améb požadované.

Legionely boli stanovené v 3 vzorkách vôd z umelých kúpalísk. Vzorky vyhovelí určenému kritériu, podľa prílohy č. 2 k vyhláške č. 308/2012 Z.z. o požiadavkách na kvalitu vody na prírodnom a umelom kúpalisku.

7.3 Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

V rámci tejto úlohy boli sledované biologické a mikrobiologické ukazovatele podľa prílohy č.1 k dvadsiatej ôsmej hlave tretej časti potravinového kódexu. V prvom polroku bolo vyšetrených 9 minerálnych a pramenitých balených vôd a 2 vzorky z watercoolerov.

V minerálnych a pramenitých vodách bolo stanovených 88 mikrobiologických a 44 biologických ukazovateľov. Všetky vzorky boli vyhovujúce.

7.4 Materské mlieko

Pre banku materského mlieka novorodeneckého oddelenia FN sP J. A. Reimana v Prešove bola sledovaná nutričná kvalita a mikrobiologické ukazovatele v materskom mlieku. V 13 vzorkách materského mlieka bolo stanovených 91 chemických ukazovateľov. Na sledovanie mikrobiologickej kvality materského mlieka bolo vyšetrených 44 vzoriek pasterizovaného mlieka, v ktorých bolo spolu stanovených 176 ukazovateľov. V žiadnej vzorke nebola zistená prítomnosť patogénnych mikroorganizmov ani prítomnosť stafylokokového enterotoxínu.

7.16 Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania

Obsah dusitanov bol v prvom polroku stanovený v 146 vzorkách vodných zdrojov individuálneho zásobovania. Limit určený NV č. 354/2006 Z.z. v znení NV č. 496/2010 bol prekročený v 1 vzorke. Obsah dusičnanov bol v prvom polroku stanovený v 147 vzorkách vodných zdrojov individuálneho zásobovania. Limit určený NV č. 354/2006 Z.z. v znení NV č. 496/2010 bol prekročený v 21 vzorkách.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

Realizácia cieľov Národného programu podpory zdravia (NPPZ) zabezpečuje intervenciu v širokom zmysle slova – od hospodárskej, sociálnej, zdravotnej politiky štátu, až po intervenčné projekty na všetkých úrovniach spoločnosti. NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska.

Súčasná Aktualizácia Národného programu podpory zdravia bola vypracovaná na základe Plánu práce vlády SR na rok 2014 a z iniciatívy Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, v súvislosti s návrhom na zrušenie úlohy B.1. 13, 14 a 15 vyplývajúcej z Uznesenia vlády SR číslo 708/V z 19. decembra 2012 .

Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Cieľ

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

V I. polroku 2015 sme uskutočnili 12 besied so žiakmi základných škôl a študentmi stredných škôl na tému Zdravý životný štýl, a 16 besied na tému Zdravá strava a racionálne stravovanie.

Na Evanjelickom gymnáziu v Prešove sme v rámci Dňa zdravia uskutočnili antropometrické merania, spojené aj s meraním hodnôt krvného tlaku a hodnoty percenta tuku v tele.

Pri príležitosti Svetového dňa pohybu sme sa spolupodieľali na zorganizovaní akcie Na bicykli s dobrým srdcom, v spolupráci s Cykloklubom Kostitras Prešov, zameranú hlavne na seniorov, spojenú s meraním tlaku krvi a edukáciou o význame pohybu pre zdravie.

V rámci Svetového dňa pohybu sme v priestoroch areálu RÚVZ so sídlom v Prešove uskutočnili brigádu a edukáciu o dôležitosti pohybu a športu.

Distribuovali sme propagačné materiály ku kampani Vyzvi srdce k pohybu, ktorá nabáda ku každodennej pohybovej aktivite a upozorňuje na zdravotné benefity športu, s dôrazom na udržiavanie optimálnej telesnej hmotnosti.

V rámci Svetového dňa zdravia sme zabezpečili vyplnenie 50 dotazníkov – Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny a elektronickou formou sme získané údaje zaslali na ÚVZ SR.

Zrealizovali sme aj dotazníkový prieskum medzi zamestnancami RÚVZ so sídlom v Prešove o zdravom životnom štýle.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity.

Túto celonárodnú kampaň sme spropagovali na webe úradu, v printovom médiu (článok v Prešovskom večerníku) a nástenke v priestoroch úradu. Účastnícke listy sme distribuovali do základných a stredných škôl, zdravotníckeho zariadenia, zamestnancom RÚVZ. Na význam pohybovej aktivity sme upriamovali pozornosť žiakov a študentov v besedách uskutočnených v základných a stredných školách.

9.3 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA ROKY 2009 – 2015

Cieľ

Prostredníctvom komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (KPZV) dosiahnuť významné zlepšenie zdravotného stavu populácie v rómskych komunitách cestou zlepšenia informovanosti, hygienických návykov, ako aj návykov súvisiacich s podporou a udržiavaním zdravia. Prostredníctvom KPZV zlepšiť akceptáciu zdravého životného štýlu a upevniť vnímanie zdravia ako hodnoty cieľovou skupinou projektu. Znížiť relatívny výskyt ochorení ktoré sa u cieľovej skupiny vyskytujú častejšie než u väčšinovej populácie.

Zúčastnili sme sa dvoch pracovných stretnutí k realizácii projektu Zdravé komunity. Samotná realizácia projektu, vrátane plánovaných workshopov a spolupráce s koordinátormi a asistentmi je ešte v štádiu príprav.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľ

Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020 bol schválený vládou Slovenskej republiky 3.7.2013 uznesením č.341/2013. Hlavným zámerom národného akčného plánu je v prvom rade zvýšiť zdravotné uvedomenie vo vzťahu k podpore zodpovedného, kultúrneho a kontrolovaného užívania alkoholu. Dôležitou oblasťou je prevencia vo vzťahu k zvyšovaniu povedomia a informovanosti o nepriaznivých zdravotných a sociálnych dôsledkoch. Ďalším významným cieľom je oblasť kontroly predaja alkoholických nápojov, kontroly veku kupujúceho, kontroly požívania alkoholu na pracoviskách a v doprave. Akčný plán definuje konkrétne úlohy jednotlivých orgánov štátnej správy. Na tvorbe akčného plánu spolupracovala medzirezortná pracovná skupina.

Problematikou závislostí, vrátane alkoholovej závislosti sme sa zaoberali v intervenčno-edukačných aktivitách v školách, v besedách zameraných priamo na drogové závislosti, alebo v besedách na tému Zdravý životný štýl.

Zúčastnili sme sa pracovného stretnutia organizovaného neziskovou organizáciou Trojlístok k problematike Krízovej intervencie pre osoby závislé od návykových látok alebo návykových škodlivých činností, kde hlavným bodom programu bol návrh aktívnej spolupráce participujúcich subjektov a konkrétne riešenie pomoci týmto osobám a rodinným príslušníkom.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

V Týždni mozgu sme uskutočnili besedu v Dennom centre pre seniorov v Prešove s pamäťovými cvičeniami a logickými hrami. Seniori boli informovaní o možnosti vyšetrenia biochemických parametrov v poradni zdravia v rámci prevencie kardiovaskulárnych ochorení. Na základnej škole Kúpeľná v Prešove sme v rámci Týždňa mozgu uskutočnili so žiakmi besedy s pamäťovými cvičeniami, edukáciou o činnosti mozgu a radami na udržiavanie jeho výkonnosti pomocou vedomostných kvízov a logických hier. Zároveň sme im priblížili problematiku Alzheimerovej choroby a ťažkosti vyplývajúce zo seniorského veku. Podieľali sme sa na realizácii podujatia Na bicykli s dobrým srdcom zameranú na seniorov venujúcich sa cyklistike v Cykloklube Kostitras. Edukovali sme o dôležitosti pohybu pre zdravie v seniorskom veku a besedu sme spojili aj s meraním hodnôt krvného tlaku a pulzu pred a po pohybovej aktivite.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Cieľ

Koordinácia aktivít RÚVZ v SR smerom k zabezpečeniu cieľa Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015.

V rámci plnenia tohto Národného programu sme realizovali viacero intervenčných aktivít – besied, exkurzií, prednášok spojených s premietaním filmu s protidrogovou problematikou, alebo aj aktivít pri príležitosti Svetových dní, kedy sme uskutočňovali aj merania krvného tlaku a percenta tuku v tele a antropometrické merania.

Besedy sme uskutočnili v základných aj v stredných školách - ZŠ Tulčík, ZŠ Demjata, ZŠ Lada, ZŠ Ličartovce, ZŠ Drienov, ZŠ Podhorany, ZŠ Chmeľovec, ZŠ Kúpeľná v Prešove, ZŠ Lesnícka v Prešove, ZŠ Kapušany, SOŠ Podnikania, Gymnázium Komenského Lipany, Stredná Pedagogická a sociálna akadémia v Prešove.

Besedy boli tematicky zamerané na

- prevenciu závislostí,
- formovanie návykov súvisiacich so zdravým životným štýlom,
- význam fyzickej aktivity a racionálneho stravovania pre zdravie a udržanie optimálnej hmotnosti,
- prevenciu ochorení.

V poradni zdravia sme zorganizovali 4 exkurzie pre študentov Strednej umeleckej školy a Strednej odbornej školy podnikania v Prešove.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy tohto programu.

V základnej poradni zdravia bolo v I. polroku 2015 vyšetrených 100 klientov, z toho 69 žien a 31 mužov. Najviac prvovyšetrených klientov bolo vo vekovej kategórii od 15-19 rokov.

Opakovane bolo vyšetrených 45 klientov, z toho 29 žien a 16 mužov. Najviac opakovaných vyšetrení bolo u klientov vo veku od 55-64 rokov.

Pri výjazdových poradniach sme v spolupráci s firmou Fragokov, so ZŠ Svinia, Evanjelickým kolegiálnym gymnáziom v Prešove, vysokoškolským internátom Prešovskej univerzity, Cykloklubom Kostitras Prešov a so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou v rámci Dní zdravia a Svetových dní vyšetřili 307 klientov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Prievidzi**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)

V rámci plnenia tejto úlohy bol vykonaný dozor nad dodržiavaním zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach to v obchodných reťazcoch, kultúrnych domoch, v kinách a pri poskytovaní služieb. Bolo vykonaných 110 kontrol a nebolo zistené porušenie zákona. Na internetovej stránke úradu sú zverejnené telefónne čísla na nahlasovanie porušovania zákona.

V rámci plnenia tejto úlohy boli vykonané odbery vzoriek rekreačných vôd z kúpalísk a krytých bazénov s celoročnou prevádzkou a odber vzoriek zo sezónnych kúpalísk pred uvedením do prevádzky a počas prevádzky. Kvalita vôd po chemickej stránke vyhovovala hygienickým požiadavkám.

Správa o pripravenosti sezónnych rekreačných zariadení a zariadení s celoročnou prevádzkou boli v požadovanom termíne a rozsahu odoslané cez informačný systém.

Kvalita pitnej vody verejných vodovodov a plynulosť dodávky bola priebežne sledovaná v rámci monitoringu a štátneho zdravotného dozoru, k závažným poruchám v dodávke a nedostatkom v kvalite vody v sledovanom období nedošlo.

1.2. Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Cieľom tohoto projektu je nastaviť nové národné ciele, ktoré budú uskutočňované prostredníctvom lepšieho využívania vody a ktoré budú zahŕňať ochranu vodných ekosystémov, prevenciu, kontrolu a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou. RÚVZ Prievidza zatiaľ nebol zaradený do plnenia projektu.

1.3. Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

Cieľom je sledovanie vybraných skupín obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez sledovanie kadmia a kotinínu (metabolitu nikotínu) v biologickom materiáli (moč). V roku 2013 bol vypracovaný pilotný projekt (špecifikácia populačných skupín, výber respondentov v ŽP a PP). V roku 2014 bola plánovaná príprava a tlač pracovných protokolov, dotazníkov, zaškolenie pracovníkov pre prácu v teréne, príprava laboratórií pre analytickú časť projektu, vyžiadanie súhlasu etickej komisie. RÚVZ Prievidza sa zatiaľ do prípravy nezapojil.

1.5. Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách .

Úlohou projektu je získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách verejných vodovodov v SR a to jednak zo starých záťaží (DDT, Heptachlór, lindan a pod.) ako aj novej generácie pomerne ľahko odbúrateľných pesticídnych látok typu (atrazín, simazín, terbutylazín, chlortolurón, izoproturón). V I. polroku 2015 sa RÚVZ Prievidza do projektu nezapojil.

1.6. Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

Cieľom projektu je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného prostredia a vyhodnotenie kvality ukazovateľov mikroklimatických podmienok vnútorného prostredia vo veľkých bazénových halách. RÚVZ Prievidza nebol zaradený do riešenia tohoto projektu.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ má zavedenú evidenciu rizikovej práce v programe ASTR. Údaje o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce sú pravidelne aktualizované na základe návrhov zamestnávateľov alebo z vlastného podnetu na základe výsledkov štátneho zdravotného dozoru, objektivizácie faktorov pracovného prostredia a následného posúdenia rizika.

Podľa štandardných výstupov programu ASTR bolo v prvom polroku 2015 v 3. a 4. kategórii rizikových prác v spádovom území RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach evidovaných celkom 4524 exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, z toho 536 žien, v 132 subjektoch. Oproti predchádzajúcemu hodnotenému obdobiu sa znížil počet zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu v tretej a štvrtej kategórii o 487 (9,7 %). Z uvedeného počtu zamestnancov v tretej kategórii pracuje 4418 zamestnancov a v štvrtej kategórii pracuje 106 zamestnancov.

Najviac rizikových prác evidujeme v priemyselnej výrobe – 2 351 zamestnancov a v ťažbe nerastných surovín - 1859 zamestnancov.

V tabuľke 1 sú uvedené počty exponovaných zamestnancov podľa druhu rizikových faktorov.

Tabuľka 1

Rizikový faktor	Počet exponovaných zamestnancov	
	celkom	žien
biologické faktory	28	23
elektromagnetické polia	18	0
fyzická záťaž	1323	11
hluk	3331	348
chemické faktory	669	142
optické žiarenie	68	12
pevný aerosól	2022	69
vibrácie	137	0
záťaž teplom a chladom	83	12

V sledovanom období bolo vydaných 17 rozhodnutí v súvislosti so zaradením resp. vyradením pracovníkov do kategórií rizikových prác.

V sledovanom období boli priebežne vykonávané kontroly (44) plnenia opatrení vyplývajúcich zamestnávateľom z rozhodnutí o zaradení prác do kategórií. Kontroly boli zamerané na znižovanie zdravotných rizík, zosúladienie prevádzkových podmienok a opatrení na znižovanie rizík s údajmi uvedenými v prevádzkových poriadkoch, poskytovanie OOPP, používanie OOPP zamestnancami, informovanosť zamestnancov o rizikách a na kontrolu výkonu cielených lekárskeho preventívnych prehliadok (LPP) v súvislosti s prácou.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V prvom polroku 2015 sme vykonali 3 kontroly zamerané na uplatňovanie nariadenia vlády SR č.355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov:

- František Ďurina, Prievidza
- Hornonitrianske bane Prievidza, a.s., Prievidza – baňa Cigeľ, baňa Nováky
- Gotec Slovakia s.r.o., Partizánske

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ Prievidza vydal 1 rozhodnutie na manipuláciu a skladovanie veľmi toxických látok podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z. pre spoločnosť Deratizácia - František Ďurina, Hasičská 3, Prievidza, ktorá sa zaoberá dezinfekciou, dezinfekciou a deratizáciou, súčasne bol schválený prevádzkový poriadok pre túto činnosť.

V sledovanom období sme obdržali 8 oznámení o výkone dezinfekcie, deratizácie a dezinfekcie. Oznámenia o výkone postrekov pri pestovaní ovocia sme neobdržali žiadne.

Mimoriadne situácie a havárie v sledovanom období neboli hlásené.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém

Kontroly uplatňovania nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. sme v 1. polroku 2015 nerealizovali. Kontroly s týmto zameraním plánujeme vykonať v 2. polroku.

V prvom polroku 2015 pracovalo v riziku karcinogénnych a mutagénnych faktorov 357 zamestnancov, z toho 80 žien, a to nasledovne: vinylchlorid – 77, z toho 1 žena; 1,2-dichlóretán – 11; etylénoxid spoločne s propylénoxidom – 7, z toho 4 ženy; vinylchlorid spoločne s 1,2-dichlóretánom – 25; etylénoxid spoločne s vinylchloridom a propylénoxidom – 8; etylénoxid spoločne s vinylchloridom, propylénoxidom a 1,2-dichlóretánom - 9; vinylchlorid spoločne s etylénoxidom a polyaromatickými uhl'ovodíkmi - 9; polyaromatické uhl'ovodíky pri výrobe karbidu – 71; dichlómetán - 4; cytostatiká – 14, z toho 12 žien; formaldehyd - 13, z toho 10 žien; tetrachlóretylén – 8; technický benzín – 59, z toho 53 žien; sadze – 8, agrochemikálie - 34.

V riziku reprodukčnotoxických látok v 1. polroku 2015 pracovalo 88 zamestnancov, z toho 21 žien, a to nasledovne: toluén - 18, z toho 9 žien; cytostatiká - 14, z toho 12 žien; ortuť - 43 a oxid uhoľnatý -13.

V 1. polroku 2015 bolo na RÚVZ vydaných 19 rozhodnutí s návrhom na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z. z. pre nasledovné subjekty:

- PROSERVIS Strážske, s.r.o., Strážske - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome na ul. M. Gorkého 216/15, 17, 19, 21, 23, Prievidza,
- Michal Choma BUILD & PLAST, Snina - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome - Zdenka
- DILMUN SYSTEM, s. r. o., Bratislava - odstraňovanie azbestocementových dosiek z balkónov v Handlovej, Morovnianska 2,
- PROSERVIS Strážske, s.r.o., Strážske - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome na ul. Morovnianska 1799/48, 50, Handlová,
- Vodostav Chudý, s.r.o., Prievidza - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome M. Hodžu č. 6, 8 v Prievidzi,
- Vodostav Chudý, s.r.o., Prievidza - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome ul. Mišíka 25, Prievidza,
- OK-plus s.r.o., Bratislava - demontáž azbestocementovej strešnej krytiny na objekte výrobné vytlačovanej podlahoviny v areáli spoločnosti Fortischem a.s., M.R.Štefánika 1, Nováky,
- Hornonitrianske bane Prievidza, a.s., Prievidza - demontáž krycích azbestocementových dosiek kanála pre vedenie elektrických káblov v spoločnosti Fortischem a.s., M.R.Štefánika 1, Nováky,
- A.A.Service, spol. s r.o., Bratislava - demontáž azbestocementovej strešnej krytiny z objektov Predajne COOP Jednota, Chrenovec-Brusno,
- LM Construction, s.r.o., Trnava - demontáž azbestocementových dosiek, ktoré tvoria obklad balkónov v Dolných Vestenicich, Gumárenská 338/11-15,
- Concret, s.r.o., Boleráz - demontáž azbestocementových dosiek, ktoré tvoria obklad balkónov na bytovom dome v Partizánskom, Malá Okružná 72-80,
- Bohumil Supek, Chrenovec – Brusno - odstraňovanie azbestocementových potrubí zo stupačiek bytových jadier v bytovom dome na Bernolákovej ul. 633 v Novákoch,
- PROSERVIS Strážske, s.r.o., Strážske - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome v Prievidzi na Ul. J. Jesenského 9, 11, 13,
- E-RAN TZB, s.r.o., Bratislava - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome Ul. Bernolákova 634/23-29 v Novákoch,
- Milan Marčan COBRA, Nitra - odstraňovanie azbestocementovej krytiny z polyfunkčného objektu v k.ú. Lehota pod Vtáčnikom, parc. č. 749/36-44,
- Milan Marčan COBRA, Nitra - odstraňovanie azbestocementovej dosky z polyfunkčného objektu, Ul. 4. apríla 145, Zemianske Kostol'any,
- E-RAN TZB, s.r.o., Bratislava - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome v Handlovej, Morovnianska cesta 2,
- REMESLO – TZB s.r.o., Lutilla - odstraňovanie azbestocementových potrubí zo stupačiek bytových jadier v bytovom dome v Handlovej, Morovnianska cesta 1, 3, 5,
- LM Construction, s.r.o., Trnava - demontáž azbestocementových dosiek, ktoré tvoria obklad balkónov a demontáž zvislého potrubia kanalizácie v Dolných Vestenicich, Gumárenská 351/1, 3.

V sledovanom období neboli vykonané žiadne kontroly zamerané na dodržiavanie ustanovení uvedených v nariadení vlády č. 253/2006 o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V prvom polroku 2015 sme evidovali v 5 subjektoch celkovo 1323 zamestnancov, z toho 11 žien, v tretej kategórii rizika pre faktor fyzická záťaž. Oproti predchádzajúcemu hodnotenému obdobiu došlo k poklesu počtu o 121 zamestnancov (8,4 %). Najviac zamestnancov (1 069) pracujúcich v riziku pre faktor fyzická záťaž evidujeme v Hornonitrianskych baniach Prievidza, a.s.

V prvom polroku 2015 sme zaevidovali 22 nových žiadostí na prešetrenie pracovnej anamnézy pri podozrení na chorobu z DNJZ z celkového počtu 26. Medzi žiadosťami je najviac zamestnancov v banských profesiách pracujúcich v spoločnostiach Hornonitrianske bane Prievidza, a.s. (5) a SKANSKA SK a.s., Bratislava (5).

Prešetrili sme 26 žiadostí z predchádzajúceho obdobia. Najviac prešetrovaných žiadostí bolo u zamestnancov Hornonitrianskych baní Prievidza, a.s. – 9.

Počas tohto obdobia bolo hlásených 10 priznaní choroby z DNJZ. Jednalo sa o profesie: baník - razič (2); baník - rubáč (1); baník - tunelár (1); šička obuvi (1); sústružník (1); obrábač kovov (1); zámočník (1); gumár - obsluha liniek (1); kontrola (1).

2.2. Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1. Zdravé pracoviská

OPM:

V rámci projektu sme v súčinnosti s pracovníkmi poradne zdravia vyšetrovali pracovníkov dvoch podnikov regiónu:

- Honeywell Safety Products Slovakia s.r.o., Partizánske
- Slovenské elektrárne a.s., Elektrárň Nováky Zemianske Kostolany

V podniku Honeywell Partizánske sme celkovo vyšetřili 30 administratívnych pracovníkov. Na základe výsledkov biochemických a somatometrických vyšetření bolo vyšetrovaným poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu životného štýlu vrátane odbúrania nadmerného psychického stresu.

V Elektrárni Nováky sme sa zúčastnili „Dňa zdravia“. V rámci akcie sme vyšetrovali hladinu cholesterolu a cukru v krvi, merali krvný tlak a poskytovali poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. Celkovo bolo vyšetřených 31 zamestnancov.

Referát VZ a PZ:

Riešiteľské pracoviská:

PZ, Špeciálna základná škola internátna Prievidza, Odborné učilište Praktická škola Prievidza, Honeywell Safety Products Slovakia s.r.o. Partizánske, Spojená škola chemická Nováky, Enel Nováky, závod Zemianske Kostolany, Všeobecná zdravotná poisťovňa

Riešenie:

- **Spojená škola chemická Nováky** - kompletne vyšetřenia TZS 4 zamestnancov firmy spojené s individuálnym odborným poradenstvom v oblasti zdravého životného štýlu ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov
- **Špeciálna základná škola internátna Prievidza** - kompletne vyšetřenia TZS 12 zamestnancov firmy spojené s individuálnym odborným poradenstvom v oblasti zdravého životného štýlu ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov

Realizácia:

február

- **Honeywell Safety Products., Partizánske s.r.o.** – kompletne vyšetrenia TZS 44 zamestnancov firmy spojené s individuálnym odborným poradenstvom v oblasti zdravého životného štýlu ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov

Realizácia:

február, marec, máj

- **Odborné učilište Praktická škola Prievidza** – kompletne vyšetrenia TZS 10 zamestnancov školy spojené s individuálnym odborným poradenstvom v oblasti zdravého životného štýlu ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov

Realizácia:

apríl

- **ENEL Nováky, závod Zemianske Kostolany** - v spolupráci s VŠZP vyšetrenia hladiny celkového cholesterolu u 30, cukru 29 zamestnancov a krvného tlaku u 31 zamestnancov podniku spojené s individuálnym odborným poradenstvom v oblasti zdravého životného štýlu ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov

Realizácia:

jún

2.2.2. *Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci*

2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V rámci riešenia projektu bolo vykonaných 5 kontrol chránených pracovísk so zameraním sa na plnenie povinnosti zamestnávateľa zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom a ich zdravotnému postihnutiu tak, aby tieto boli v súlade s ergonomickými, fyziologickými a psychologickými požiadavkami práce.

K chráneným pracoviskám a dielňam bolo vydaných celkovo 13 dokumentov. Išlo rozhodnutia o uvedení do prevádzky (v počte 5) a vyjadrenia k zriadeniu chránených pracovísk v už existujúcich prevádzkach alebo k zmene počtu zamestnancov na chránených pracoviskách (v počte 8 dokumentov).

V žiadnej prevádzke neboli použité kontrolné listy. V jednej z prevádzok bolo uložené opatrenie zabezpečiť zdravotný dohľad pre zamestnancov.

EcoChange s.r.o., Športová 26/23, Nitrianske Rudno, IČO: 45 262 578

Spoločnosť sa zaoberá renováciou a expedíciou tonerov.

V prevádzke pracuje celkovo 14 zamestnancov, z toho je 5 žien. Prevádzka sa nachádza v prenajatých priestoroch – zrekonštruovaný murovaný objekt, jedná sa o priestory bývalej obuvníckej výroby. V rámci prevádzky boli zriadené 2 chránené pracoviská, kde pracuje 6 zdravotne postihnutých zamestnancov, z toho 4 ženy v jednozmennej prevádzke.

1. chránené pracovisko – sklad – pracovisko s rozlohou 100 m², pracujú tu 4 pracovníci so ZPS v pracovnej pozícii pomocný robotník
 - druh postihnutia – ochorenie kardiovaskulárneho systému, postihnutie podporno-pohybového systému
 - pracovníci chráneného pracoviska vykonávajú balenie tonerov, testovanie atramentových náplní a grafické práce

2. chránené pracovisko – výrobná hala – pracovisko s rozlohou 50 m², pracujú tu 2 pracovníci so zníženou pracovnou schopnosťou v pracovnej pozícii testovač tonerov a pomocný robotník
 - obaja pracovníci majú postihnutie podporno-pohybového systému
 - pracovníci chráneného pracoviska vykonávajú plnenie tonerov prachovou zmesou a ich testovanie na tlačiarňi

Pracovné priestory majú svetlú výšku nad 3 m, združené osvetlenie, prirodzené vetranie a centrálné vykurovanie. Pracovníci používajú pri práci vhodné OOPP – pracovný odev, pracovnú obuv, respirátor, masky a rukavice, ktoré sú im pridelené podľa potreby. Sociálne zariadenia (šatne, sprchy, WC, jedálenský kútik) sú k dispozícii vo vyhovujúcom hygienickom stave. Stravovanie je zabezpečené stravnými lístkami. Na pracoviskách sú k dispozícii lekárničky s potrebným vybavením. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo v prevádzke doporučené zabezpečiť výškovo a polohovo nastaviteľné stoličky pre pracovníkov.

Všetky priestory v uvedenej prevádzke spĺňajú požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia na pracovisku v zmysle prílohy č. 1 k Nariadeniu vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

Uvedené informácie boli platné k 1. 5. 2015, kedy bol ukončený pracovný pomer s 5 zamestnancami, voľné pracovné miesta budú zrušené.

Spoločnosť **PZ FINAL s.r.o., Kľačno 77** má prevádzku na výrobu plastových okien na Riečnej ul. 16 v Prievidzi. ŠZD bol vykonaný z dôvodu zvýšenia počtu zamestnancov so zdravotným postihnutím v profesii robotník vo výrobe a v administratíve v pracovnom zaradení cenár. Celkový počet zamestnancov vo výrobe 10 – z toho 8 ZPS, v administratíve 4 – toho 2 so ZPS v prac. zaradení cenár. Pracovné priestory a kapacita zariadení na osobnú hygienu pre zamestnancov na uvedených pracoviskách zodpovedajú navrhovanému počtu zamestnancov podľa prílohy č. 1 k Nariadeniu vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

BFB s.r.o., Dúbravská 849/2, Lehota pod Vtáčnikom – prevádzka Fučíkova ul. 729, Lehota pod Vtáčnikom. Chránené pracovisko bolo uvedené do prevádzky rozhodnutím č. B/2010/537-PPL/2085 zo dňa 23.3.2010. Predmetom činnosti bola drobná výroba sedacieho nábytku – kompletizácia čalúnených stoličiek, kresiel. T.č. je činnosť zameraná prevažne len na opravu čalúneného nábytku. Počet zamestnancov so ZPS je 2, obaja absolvovali vstupnú lekársku prehliadku. Opatrenia: zabezpečiť zdravotný dohľad pre zamestnancov.

V rámci skúšobnej prevádzky v chránenej dielni **Mária Chromá Oprava obuvi CH V M, Matice slovenskej 18, 971 01 Prievidza**, IČO: 10 889 647, bolo pri kontrole zistené, že všetky náležitosti, ktoré boli potrebné v skúšobnej prevádzke zrealizovať: objektivizácia hluku vo výrobnom priestore, zabezpečenie hygienického štandardu v zariadeniach na osobnú hygienu, obnova podláh, stien stropov, zriadenie šatne pre mužov a ochrana nefajčiarov na pracovisku, boli v stanovenom termíne zrealizované. Na pracovisku sú zamestnaní 3 pracovníci so ZPS.

Spoločnosť **LUPEX s.r.o., Prievidza**, ktorá zamestnáva 12 zamestnancov, z toho 9 žien, so zníženou pracovnou schopnosťou, sa presťahovala do nových priestorov. Zamestnanci vykonávajú jednoduché pracovné činnosti pri kontrole a triedení výrobkov (hubky na riad), obsluhu baliacich liniek a balení výrobkov do kartónov. Všetci zamestnanci absolvovali vstupnú lekársku preventívnu prehliadku realizovanú lekárom PZS. Subjekt

predložil záznamy o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov vykonávať danú pracovnú činnosť. Pracovné priestory a kapacita zariadení na osobnú hygienu pre zamestnancov spĺňajú požiadavky nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z.

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.							
Prievidza so sídlom v Bojniciach	5	8	5	5	33	nie	áno*	áno*	Zabezpečiť zdravotný dohľad na pracovisku, kde nebol zabezpečený

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Monitoring príjmu jódu

Úloha sa priebežne plní. Odobratých a laboratórne vyšetrených na množstvo KJ, KJO₃ bolo 13 vzoriek kuchynskej soli. Všetky vzorky vyhovelí požiadavkám v sledovaných ukazovateľoch.

3.4. Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu

Úloha je plnená podľa harmonogramu. V mesiaci október budú odobraté dva druhy vzoriek keramických výrobkov.

3.5. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Úloha je splnená. Odobratých a laboratórne vyšetrených bolo 5 vzoriek výživových doplnkov obsahujúcich probiotiká.

3.6. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Úloha sa priebežne plní podľa harmonogramu a v stanovenom rozsahu. Odobratých bolo 7 vzoriek kozmetických výrobkov. V rámci ochrany spotrebiteľa sa vykonáva šetrenie výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov v distribučnej sieti na základe hlásení RAPEX.

3.7. Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Úloha sa priebežne plní podľa harmonogramu.

3.8. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

3.9.

Úloha sa priebežne plní. Doposiaľ boli zozbierané 24 hodinové dotazníky od 10 respondentov. Odobraté a laboratórne vyšetrené boli 3 vzorky potravín s obsahom prídavných látok.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom projektu bolo získať štandardné a porovnateľné informácie o výskyte fajčenia, pitia alkoholu a užívania nelegálnych drog u európskej mládeže. Školy boli vybrané náhodne a predstavujú reprezentatívnu vzorku všetkých žiakov 9. ročníkov základných škôl a 1. až 4. ročníkov stredných škôl na Slovensku.

Projekt „Európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách – ESPAD 2015“ realizovaný bol od 16. – 20. marca 2015 v nasledovných školách: Základná škola, Športovcov 372/21, 95804 Partizánske; Súkromná stredná odborná škola CA&TS, S. Chalupku 1938/12B, 97101 Prievidza; Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nábřežie J. Kalinčiaka 1, 97101 Prievidza; Spojená škola s organizačnými zložkami Stredná odborná škola, Gymnázium, Rastislavova 332, 97271 Nováky; Stredná odborná škola, Lipová 8, 97251 Handlová. Prieskumu sa zúčastnilo 355 žiakov a študentov. Vyplnené dotazníky boli zaslané na ÚVZ SR - odbor hygieny detí a mládeže.

4.3. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu bolo komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti.

Projekt bol realizovaný v I. polroku 2015 (máj) v dvoch základných školách (ZŠ Energetikov 242/39, 971 01 Prievidza a ZŠ Ul. M. Nešpora 1, 972 45 Bystričany). Informácie sa získavali dotazníkovou formou od rodičov resp. ich zákonných zástupcov. Dotazníky boli zozbierané od detí vo vekovej skupine 7-10 rokov v dvoch triedach ZŠ v rámci I. stupňa (1 mestská a 1 vidiecka) po 30 detí, t.j. spolu 60 detí. Tieto údaje boli vložené do databázy a tá bola zaslaná na ÚVZ SR - odbor hygieny detí a mládeže.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program SR (NIP SR)

V rámci výročnej správy RÚVZ za rok 2014 bola vypracovaná analýza plnenia imunizačného programu. Zabezpečili sme pravidelné informovanie očkujúcich lekárov o všetkých pripravovaných a už realizovaných zmenách týkajúcich sa očkovacieho kalendára a samotných vakcín prostredníctvom mesačného hlásenia. Problematike očkovania sme venovali materiál zverejnený na webovej stránke RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach:

- Očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých (platnosť od 1.1.2015).
- Očkovací kalendár na rok 2015 – online vypracovaný Úradom verejného zdravotníctva SR v elektronickej forme.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa v dňoch 20.4.2015 - 25.4.2015 sme zabezpečili:

- zverejnenie informačného materiálu o očkovaní na webovej stránke RÚVZ Prievidza
- vyhotovenie nástenky
- poradenstvo v oblasti očkovania pre zdravotníckych pracovníkov aj pre laickú verejnosť
- distribuované boli informačné materiály o očkovaní pri príležitosti 10. výročia kampane pre všeobecných lekárov 122 x.

K 15.5.2015 sme distribuovali do 42 ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast prehľad povinného a odporúčaného očkovania vo forme kartičiek, ktoré vydal Úrad verejného zdravotníctva SR.

V rámci surveillance a kontroly ochorení preventabilných povinným očkovaním sme v prvom polroku 2015 prešetrili 3 ochorenia na VHB, 12 bezpríznakových nosičstiev HBsAg, 2 prípady ochorení na pertussis, 275 ochorení na rotavírusovú enteritídu, 24 ochorení na chrípku a 1 invazívne pneumokokové ochorenie.

V prvom polroku 2015 bolo VLPDD hlásených 34 odmietnutí povinného očkovania.

V apríli 2015 SEVS a SLS usporiadali XIV. Červenkové dni preventívnej medicíny na Táloch, na ktorom sa zúčastnili pracovníci oddelenia.

V júni 2015 sa 3 pracovníci oddelenia zúčastnili odborného seminára „Škola vakcinológie V.“ a „Diskusného sústredenia v epidemiológii infekčných chorôb“ na SZU v Bratislave usporiadaného SEVS a SZU Bratislava.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

K 31.1.2015 sme vypracovali výročnú správu odboru epidemiológie (oddelenie infekčnej epidemiológie a oddelenie NN, dezinfekcie a sterilizácie) za okresy Prievidza a Partizánske za rok 2014.

Vypracovali sme týždenné a mesačné analýzy výskytu prenosných ochorení, súčasťou mesačných analýz sú aj informácie pre lekárov o očkovaní, o aktuálnej epidemiologickej situácii u nás a vo svete a informácie o protiepidemických opatreniach.

V rámci zlepšenia hlásenia prenosných ochorení sme pravidelne spolupracovali hlavne s lekármi prvého kontaktu pre deti, dorast a pre dospelých, ale aj s infektológmi, kožnými lekármi a inými odbornými lekármi v rámci Slovenska. Spolupracovali sme aj s laboratóriami, ktoré nám zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku (OKM Bojnice, laboratóriá HPL a Alpha medical). Laboratória HPL a Alpha medical hlásia pozitívne výsledky on-line prostredníctvom internetu do epidemiologického informačného systému EPIS.

Počas chrípkovej sezóny 2013 - 2014 sme zabezpečili pravidelný sentinelový zber (2 lekári z okresu Prievidza a 2 lekári z okresu Partizánske) biologického materiálu od chorých a pri požiadaní sme zabezpečili jeho transport do NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave. Od začiatku roka 2015 bolo odobratých 8 nasofaryngeálnych výterov, z toho bol izolovaný:

2x vírus chrípky typu A H1N1, 2x vírus chrípky typu A H3N2 a 4x bolo vyšetrenie negatívne.

V rámci epidemického výskytu chrípky a CHPO bolo rozhodnutím regionálneho hygienika zatvorených 20 základných škôl, 7 špeciálnych ZŠ a 1 spojená stredná škola. V materských školách vyhlasoval chrípkové prázdniny zriaďovateľ MŠ.

V roku 2015 boli vydané aj opatrenia pri epidémii pre všetky nemocnice regiónu.

Od začiatku roka 2015 bolo nahlásených 11 ochorení na SARI – 10 z okresu Prievidza a 1 z okresu Partizánske. V 3 prípadoch bol potvrdený vírus chrípky A/H1N1, 1x A/H1 pdm 09, 1x rýchlotestom vírus chrípky A, B a v 6 prípadoch bolo vyšetrenie negatívne. Vykázali sme jedno úmrtie na SARI.

Za rok 2015 sme prešetrili 3 ochorenia na VHB, 12 ochorení na VHC, 2 ochorenia na VHE, zaznamenaných bolo 12 bezpríznakových nosičstiev VHB. Protiepidemické opatrenia v ohniskách nákazy boli v plnom rozsahu realizované. V súvislosti s diagnózou vírusová hepatitída bolo vydaných 33 rozhodnutí.

Vykázali sme 1 epidémiu hnačiek a gastroenteritíd pravdepodobne infekčného pôvodu a 2 epidémie rotavírusových gastroenteritíd.

Ďalej sme zaznamenali rodinné epidémie: 5x spôsobenú rotavírusmi, 1x Campylobacterom jejuni a 1x Salmonelou enteritidis. Protiepidemické opatrenia boli vykonané v plnom rozsahu. Bolo vydaných 6 rozhodnutí pre osoby vykonávajúce epidemiologicky závažnú činnosť chorých alebo v kontakte s chorými na hnačkové ochorenie. Prešetrili sme 30 nahlásených pozitívnych hemokultúr, z ktorých 8 bolo uzatvorených ako sepsa.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Ochorenia, ktoré podliehajú povinnému hláseniu sú pravidelne zadávané do informačného systému EPIS. Výskyt chrípky a akútnych respiračných ochorení je pravidelne hlásený 1x týždenne. Závažné ochorenia a epidémie sú hlásené a aktualizované v SRV.

Do elektronického hlásenia prenosných ochorení EPIS aktívne hlásia chrípku 12 obvodní lekári - 8 pre dospelých (5x okres PD a 3x okres PE) a 4 pediatri z okresu Prievidza, aktívne hlásia prenosné ochorenia 7 obvodní lekári (3 pre dospelých – 2x PE, 1x PD), 4 pediatri (okres Prievidza) a 1 infektológ (z okresu Prievidza).

Zabezpečili sme informovanie verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ Prievidza.

6.4. Nozokomiálne nákazy

K 30.6.2015 bolo nahlásených z nemocničných zariadení regiónu 78 nozokomiálnych nákaz.

Kontrola hygienicko - epidemiologického režimu bola vykonaná v 3 zdravotníckych zariadeniach na 36 lôžkových oddeleniach. V uplynulom období neboli vydané žiadne rozhodnutia o zákaze činnosti.

Fyzikálno - biologické testovanie bolo realizované v 113 sterilizačných prístrojoch zdravotníckych zariadení.

V uvedenom období sme prešetrili 59 multirezistentných kmeňov baktérií a 93 kmeňov meticilín - rezistentných SA.

V rámci posudkovej činnosti sme vydali 28 rozhodnutí na uvedenie zdravotníckych zariadení do prevádzky a schválení prevádzkových poriadkov zdravotníckych zariadení a 1 záväzné stanovisko k umiestneniu stavby.

Zúčastnili sme sa aktivít regionálnej kampane zameranej na hygienu a dezinfekciu rúk v rámci projektu „CLEAN CARE IS SAFER CARE“ s témou pre rok 2015: Kampaň – hygiena a dezinfekcia rúk a pomoc nemocniciam pri registrácii do siete nemocníc. Edukačný materiál sme uverejnili na našej webovej stránke a taktiež aj v médiách. Všetkým ambulantom a ústavným zariadeniam v okrese Prievidza a Partizánske bol zaslaný e-mailom alebo poštou informačný materiál. Jedno nemocničné zariadenie sa registrovalo do siete nemocníc WHO. Zdravotníckym pracovníkom boli poskytnuté edukačné letáky. V rámci kampane bolo odobratých 10 sterov z rúk a aktivity boli vykonané na 5 oddeleniach nemocničného zariadenia.

V mesiaci máj 2015 bola vykonaná kontrola zameraná na dodržiavanie Odborného usmernenia na vykonávanie dekontaminácie endoskopov v zdravotníckych zariadeniach na pracoviskách vykonávajúcich bronchoskopické vyšetrenia. V našej pôsobnosti máme iba jedno také pracovisko a v rámci jeho kontroly sme odobrali 23 sterov. Zistené nedostatky boli ihneď odstránené, sankcie neboli uložené.

6.5. Mimoriadne epidemiologické situácie

Pandemická pripravenosť:

V auguste 2010 bola ukončená pandémia chrípky a zrušené súvisiace opatrenia. Aj v chrípkovej sezóne 2014/2015 ostali v platnosti opatrenia pri výskyte SARI, pri odbere materiálu, došetrovania prípadu a vykonania opatrení u takejto diagnózy, o čom sme informovali všetky nemocnice a zabezpečovali sme odber biologického materiálu a jeho zasielanie do NRC.

Priebežne sa vykonáva aktualizácia členov v protiepidemických komisiách.

V prvom polroku 2015 bol nahlásený výskyt podozrivého bieleho prášku v obci okresu Prievidza. Po zabezpečení príslušných opatrení bola laboratórne vylúčená, resp. nepotvrdená prítomnosť antraxu (odbor lekárskej mikrobiológie ÚVZ SR).

Denne využívame hlásenie v systéme rýchleho varovania.

6.6. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V prvom polroku 2015 sme zabezpečili 3x odber odpadovej vody podľa harmonogramu NRC pre poliomyelitídu s negatívnymi výsledkami.

V roku 2015 nebolo hlásené podozrenie na akútnu chabú obrnu. Vykonali sme analýzu situácie vo výskyte akútnych chabých obrn vo výročnej správe za rok 2014.

6.7. Prevencia HIV/AIDS

OE:

- aktivity sú realizované a vyhodnocované referátom výchova k zdraviu a PZ

Referát VZ a PZ:

Riešiteľské pracoviská:

PZ, Odborné učilište Praktická škola Prievidza

Riešenie:

- prednáška "*Pohlavné choroby, HIV/AIDS, zodpovedné sexuálne správanie*" - beseda pre študentov všetkých ročníkov strednej školy, edukovaných 37 študentov

Realizácia:

marec

6.8. Poradne očkovania

V roku 2012 bola zriadená poradňa pre očkovanie, o čom bola verejnosť informovaná prostredníctvom miestnych médií a webovej stránky úradu. V prvom polroku 2015 bola formou konzultácií a písomných vyjadrení poskytnutá informácia o povinnom alebo odporúčanom očkovaní v 44 prípadoch a v očkovaní pred cestou do zahraničia v 8 prípadoch.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1. Cyanobaktérie – monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov na vodárenských nádržiach a prírodných kúpaliskách

Na prírodných kúpaliskách sa celoročne sleduje výskyt vodného kvetu. V prípade jeho výskytu, sa kvet odoberie aj s príslušnými vzorkami podľa dohodnutých pokynov a pošle sa na ďalšiu analýzu do NRC pre ekotoxikológiu na ÚVZ SR v Bratislave. K 30.6. 2015 boli vyšetrené 4 vzorky. Vo všetkých prípadoch sme nezachytili žiadny výskyt vodného kvetu na sledovaných lokalitách Nitrianske Rudno, Kanianka - priehrada.

7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach

NRC pre TTA sa na úlohe podieľa vyšetrovaním améb vo vodovodných sieťach a bližšou identifikáciou améb zasielaných z iných RÚVZ podieľajúcich sa na úlohe. Vyšetrených bolo 11 vzoriek. Améby kultivovateľné pri 36 °C a 44°C boli prítomné v 3 vzorkách. Jednalo o nepatogénnu saprofytickú skupinu améb rodov Hartmannella, Vahlkampfia, Vanella.

7.3. Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

NRCA:

Vzorky minerálnych a pramenitých balených vôd a vody vo watercooleroch boli vyšetované mikrobiologicky a biologicky na základe požiadaviek oddelenia hygieny výživy podľa platného Potravinového kódexu. Za prvý polrok nebola žiadna požiadavka z odd. HV na vyšetrenie danej komodity.

HVBPKV:

Úloha sa plní. Podľa harmonogramu budú v mesiaci júl odobraté 4 vzorky vody z waterkoolerov a stery z prostredia na laboratórnu analýzu.

7.5. Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

HVBPKV:

Úloha je plnená podľa harmonogramu a v stanovenom rozsahu. V obchodnej sieti bola na monitoring odobratá 1 vzorka dojčenskej a detskej výživy.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1. NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Riešiteľské pracoviská:

PZ, ÚVZ SR, ZŠ Zemianske Kostol'any, Domov dôchodcov Senior Nitrianske Rudno, ZŠ Koš

Riešenie:

▪ **aktivity pri príležitosti 4. februára - Svetového dňa proti rakovine**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný problematike onkologických ochorení a ich prevencie

Realizácia:

január

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa vody**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný kvalite pitnej vody ako aj možnostiam využitia vodných zdrojov
- názorná propagácia vo vestibule úradu na danú tému

Realizácia:

marec

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa zdravia**

- názorná propagácia vo vestibule úradu
- príspevok na internetovej stránke úradu + inštruktážne video ÚVZ SR
- realizácia dotazníkového prieskumu o bezpečnej manipulácii s potravinami u 50 respondentov (25 mužov a 25 žien)

Realizácia:

marec, apríl

▪ **aktivity pri príležitosti kampane „Týždeň mozgu 2015“**

- názorná propagácia vo vestibule úradu
- príspevok na internetovej stránke úradu
- zaslanie prihlášky o plánovaných aktivitách na adresu Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti
- prednáška „*Mozog, pamäť*“ – beseda spojená s tréningom pamäte prostredníctvom pracovných listov centra MEMORY pre klientov Domova dôchodcov Senior Nitrianske Rudno, edukovaných 13 seniorov
- prednášky „*Mozog, pamäť*“ – 2 besedy spojené s plnením logických úloh z oblasti matematiky, hlavolamy, rébusy pre žiakov 1. stupňa ZŠ Zemianske Kostol'any, edukovaných 45 žiakov
- prednášky „*Mozog, pamäť*“ – 2 krátke besedy spojené s kreatívnymi dielňami, modelovaním mozgu z plastelíny, riešením hádaniek, hraním pexesa pre deti predškolského veku MŠ Gorkého Prievidza, edukovaných 50 detí

Realizácia:

marec

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa pohybom ku zdraviu**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný významu pohybovej aktivity v prevencii civilizačných ochorení

- názorná propagácia vo vestibule úradu – tabuľka s kritériami na hodnotenie nadváhy a jednotlivých stupňov obezity
- zapojenie sa do kampane „*Vyzvi srdce k pohybu*“
- prednáška „*Význam pohybu pre zdravie človeka*“ – beseda pre žiakov 1. až 4. ročníka ZŠ Zemianske Kostoľany o význame aktívneho pohybu pre podporu zdravia, edukovaných 44 žiakov
- prednáška „*Optimálna pohybová aktivita u seniora. Osteoporóza*“ – beseda pre obyvateľov domova dôchodcov o význame pohybu u človeka vo vyššom veku, edukovaných 22 klientov sociálneho zariadenia

Realizácia:

máj

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku**

- názorná propagácia vo vestibule úradu zameraná na škodlivosť fajčenia u detí
- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný škodlivosti fajčenia, nebezpečenstvu závislosti na nikotíne, ako aj nevyhnutnosti zanechania fajčenia pre skvalitnenie života
- 2 prednášky „*Škodlivosť fajčenia u detí*“ – 2 besedy pre žiakov 5. až 6. ročníka ZŠ Koš o vplyve fajčenia na vývoj detského organizmu spojená s krátkym kvízom venovaným sumáru vedomostí získaných z prezentácie ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov, edukovaných 38 žiakov

Realizácia:

máj, jún

▪ **aktivity pri príležitosti Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný zvyšovaniu povedomia o dôsledkoch drogovej závislosti
- názorná propagácia vo vestibule úradu na tému „*Droga nie je zdravie ani šťastie, Chceme žiť zdravo a šťastne*“

Realizácia:

jún

9.2. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Riešiteľské pracoviská:

PZ, ZŠ Mariánska Prievidza, Piaristické gymnázium Františka Hanáka Prievidza, Obchodná akadémia Prievidza

Riešenie:

- prednáška "*Prevencia obezity*" - beseda pre 8. ročník ZŠ Mariánska, Prievidza o zásadách zdravej výživy s dôrazom na prevenciu nadváhy a obezity, edukovaných 23 žiakov

Realizácia:

marec

- prednáška „*Anorexia*“ – beseda pre dievčatá sekundy a tercie osemročného gymnázia spojená s projekciou zdravotno-výchovného filmu !Sami“ , edukovaných 20 dievčat
- 2 prednášky „*Zásady zdravej výživy*“ – 2 besedy pre študentov všetkých ročníkov Obchodnej akadémie o zásadách správneho stravovania a význame zdravého

životného štýlu v rámci „Dňa zdravia Obchodnej akadémie Prievidza“, edukovaných celkovo 38 študentov

Realizácia:

jún

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Riešiteľské pracoviská

PZ, printové médiá regiónu

Riešenie

- názorná propagácia vo vestibule úradu zameraná na propagáciu kampane
- príspevok na internetovej stránke úradu
- rozposlanie informácie o kampani regionálnym médiám vrátane plagátu
- distribúcia účastníckych listov, zber a odoslanie na RÚVZ Banská Bystrica

Realizácia:

priebežne

9.6. REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Riešiteľské pracoviská:

PZ, ZŠ Mariánska Prievidza, ZŠ Sebedražie, Spojená škola Prievidza

Riešenie:

- prednáška „*Prevencia fajčenia ,nelátkové závislosti*“ - beseda pre žiakov 1. až 4. ročníka ZŠ Sebedražie o škodlivosti fajčenia, typoch nelátkových závislostí, edukovaných 40 žiakov ZŠ

Realizácia:

marec

- prednáška "*Nelátkové závislosti*" - beseda pre žiakov 6. ročníka ZŠ Mariánska Prievidza o typoch nelátkových závislostí, príznakoch ako aj nástrahách pre zdravý vývoj mladého človeka - edukovaných 26 žiakov
- prednáška "*Prevencia fajčenia*" - beseda pre žiakov 5. ročníka ZŠ Mariánska Prievidza o škodlivosti fajčenia na detský organizmus, riziko vzniku závislostí v detskom veku, edukovaných 29 žiakov

Realizácia:

apríl

9.6.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Riešiteľské pracoviská

PZ, MŠ Gorkého Prievidza

Riešenie

- 8 týždňový cyklus prednášok pre deti predškolského veku venovaných anatómii zubov, mliečnemu a trvalému chrupu ako aj významu zdravej výživy pre vývoj detského chrupu spojených s praktickým nácvikom správneho umývania zubov pomocou názornej ukážky na modeli ústnej dutiny, edukovaných 50 detí

Realizácia :

február – apríl

9.7. CINDY program SR

Riešiteľské pracoviská:

Poradňa zdravia

Riešenie:

Činnosť poradne zdravia je zameraná na stanovenie individuálneho rizika srdcovo-cievnych ochorení u klientov a následné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu ako súčasť prevencie civilizačných ochorení. Poradenstvo je doplnené o distribúciu zdravotno-výchovných materiálov. V Poradni zdravia Prievidza bolo zrealizovaných celkovo 89 vyšetrení, z toho 74 v základnej poradni a 15 v poradni zdravej výživy. V Poradni zdravia v Partizánskom sme zrealizovali celkovo 55 vyšetrení.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Rimavskej Sobote**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Cieľ

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

Anotácia

Od roku 1997 prebiehajú v Slovenskej republike aktivity zamerané na zlepšenie zdravotných ukazovateľov populácie poukazujúce na negatívny vplyv zložiek a faktorov životného prostredia na zdravie ľudí. SR je zapojená do celoeurópskeho procesu v rámci ktorého sa vyvíja veľké úsilie na redukciiu resp. predchádzanie ochoreniam, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia s podmienkami života populácie. Na 5. ministerskej konferencii o životnom prostredí a zdraví v Parme v marci 2010 bolo konštatované, že napriek tomu že sa v oblasti environmentálneho zdravia dosiahli pozitívne výsledky, neustále sa objavujú nové hrozby zo životného prostredia, ktorým je európska populácia vystavovaná (nanotechnológie, klimatické zmeny, chemické disruptory a pod.). Na základe nových vedeckých dôkazov sú identifikované nové oblasti, ktorým je potrebné venovať pozornosť zo strany odborných inštitúcií a odborníkov verejného zdravotníctva. Identifikácia a prioritizácia takýchto hrozieb pre populáciu v SR na národnej úrovni (SR) je predmetom súčasného Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.).

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľ

Cieľom tohto programu je plniť zaktualizované národné ciele vládou schváleného materiálu *Protokol o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992 – Národné ciele SR III*, ktoré boli nastavené v spolupráci s rezortom životného prostredia a to v súlade s medzinárodným dokumentom *Protokol o vode a zdraví*.

Anotácia

Slovenská republika ratifikovala *Protokol o vode a zdraví* v roku 2001 v nadväznosti na *Dohovor Európskej hospodárskej komisie Organizácie spojených národov o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992*, s cieľom podporiť a zlepšiť využívanie vody, zdokonaľiť prístup k informáciám a posilniť komunikáciu s verejnosťou. Podstatou plnenia Protokolu je prijatie legislatívnych a účelových opatrení, ktoré sa osvedčili pri zabezpečovaní potrieb spoločnosti v súvislosti so zdravotne bezpečnou pitnou vodou a sanitáciou. Prijatím opatrení sa vytvoria predpoklady pre zabezpečenie dostatku pitnej vody a sanitácie v potrebnom množstve, kvalite, v požadovanom čase a na požadovanom mieste.

Ustanovenia Protokolu v Slovenskej republike sa týkajú povrchových a podzemných vôd, uzavretých vodných útvarov, vôd na kúpanie, zásobovania pitnou vodou, odkanalizovania a čistenia odpadových vôd.

Slovenská republika nastavila v roku 2014 nové národné ciele *Protokolu o vode a zdraví* a v roku 2015 bude pokračovať v ich plnení. Plnenie národných cieľov by malo zabezpečiť efektívnejšie využívanie a ochranu vôd a vodných ekosystémov, zachovanie biodiverzity a zníženie výskytu ochorení prenášaných vodou.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING - SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie.

Táto úloha je postavená na poznatkoch a skúsenostiach získaných pri realizácii medzinárodného projektu COPHES/DEMOCOPHES v rokoch 2010-2012, ktorý preukázal realizovateľnosť harmonizovaného postupu biomonitorovania súčasne v 17 krajinách Európy. V rámci tohto projektu bola testovaná metodika (rekrútovanie respondentov, odber biologického materiálu, dotazníky, laboratórne analýzy, spracovanie a interpretácia výsledkov). Jedným zo záverov projektu je, že HBM je po všetkých stránkach náročná a finančne nákladná činnosť, ktorú bez podpory EK nebude schopná vykonávať ani jedna členská krajina vrátane Slovenska. Preto krajiny, medzi nimi aj Slovensko, vstúpili do rokovania s tromi DG EK (DG RESEARCH, DG SANCO, DG ENVIRO) o potrebe posilniť politiku EÚ pre HBM a žiadajú o poskytnutie podpory členskými krajinami. Aktuálne boli predložené určité návrhy ako tento proces podporiť zo strany EK a zároveň sa mapujú kapacity jednotlivých členských krajín, ktoré by mohli prispieť svojimi kapacitami a technickými možnosťami k HBM na európskej úrovni.

Zámerom predmetnej úlohy je, aby sa prostredníctvom ÚVZ SR zabezpečila kontinuita spolupráce s ďalšími krajinami na vytvorení európskej platformy pre HBM, ktorá bude určovať zameranie výskumu v závislosti od najzávažnejších problémov v oblasti environmentálneho zdravia v európskom kontexte.

ÚVZ SR ako národný koordinátor aktivít v oblasti environmentálneho zdravia bude v tejto etape procesov pre európsky HBM získavať relevantných partnerov so skúsenosťami potrebnými pre realizovanie biomonitoringu na Slovensku aj z iných inštitúcií prípadne sektorov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Anotácia

Zámerom tejto úlohy je zúročenie personálnych a technických kapacít a skúseností získaných realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE pri sledovaní kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska ako nástroja pre overovanie a ďalšie rozvíjanie environmentálno-zdravotných indikátorov špecificky určených na zisťovanie pokroku pri plnení CEHAPE.

Metodika preverená realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE, do riešenia ktorých bol ÚVZ SR zapojený, umožňuje sledovať kvalitu vnútorného ovzdušia škôl prostredníctvom vybraných chemických (CO₂, prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀), fyzikálnych (teplota, relatívna vlhkosť) a biologických (alergény, plesne) faktorov prístrojovou technikou, a prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Dotazníky vďaka ich širokému zameraniu slúžia zároveň aj na odhaľovanie možných vonkajších i vnútorných príčin zhoršovania kvality ovzdušia v školách. Získané poznatky sú následne využité pri tvorbe nových politík v oblasti prevencie vzniku alergických a respiračných ochorení u detí, akými sú napr. astma či bronchitída a zároveň aj tvorbu všeobecných a prípadne aj konkrétnych odporúčaní pre manažment škôl zameraných na zlepšovanie kvality prostredia v školských triedach.

Zámerom uvedeného projektu je zaškoliť pracovníkov vybraných RÚVZ a aplikovať osvedčenú metodiku, používanú pre štúdie tohto typu v Európe, aj v ďalších regiónoch Slovenska. V rámci projektu sa predpokladá zapojenie aspoň 10 škôl v každom z 8 krajov SR do realizácie dotazníkového prieskumu za účelom získania údajov vhodných pre zavedenie nových indikátorov komplexného informačného systému o životnom prostredí a zdraví (ENHIS) na národnej úrovni, a realizácia projektu v širšom rozsahu, t.j. vrátane merania vybraných faktorov vnútorného ovzdušia škôl prístrojovou technikou na 2 z 10 vybraných škôl v každom z 8 krajov Slovenska.

Úloha bude realizovaná v spolupráci odborov hygieny životného prostredia, detí a mládeže a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí.

Odpočet plnenia:

Vo vykurovacom období 2014/2015 sa v súlade s metodikou pokračovalo so zberom údajov zamestnancami odd. HDM pomocou sady dotazníkov v ZŠ P. K. Hostinského v Rimavskej Sobote. Z vyplnených dotazníkov od žiakov v celkovej počte 2 x 74, od 32 rodičov, 5 pedagógov, 2 od správcu školy o budovách, 4 dotazníky od správcu a zamestnancov RUVZ a formulár na každé zariadenie pre osobnú hygienu žiakov vyplňaný zamestnancami RUVZ na základe 65 kontrol bola doplnená databáza údajov pracovníkmi oddelenia HDM. Nahratá databáza po vykonaných opravách bola zaslaná gestorovi projektu na ďalšie spracovanie v určenom termíne.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľ

Získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR.

Anotácia

Pesticídne látky tvoria širokú a chemicky veľmi rôznorodú skupinu látok, určených na ničenie škodcov, burín a pod. Pre účely sledovania kvality pitnej vody sa laboratórne overujú hlavne herbicídy a im podobné látky. V počiatočoch ich využívania boli pesticídne látky veľmi perzistentné (DDT, heptachlór, lindan a pod.) a aj v súčasnosti môžu predstavovať napriek ich dlhodobému zákazu problémy zo starých záťaží. Nová generácia pesticídnych látok je už pomerne ľahko odbúrateľná, napriek tomu však môžu ohrozovať kvalitu vody vo vodárenských zdrojoch. Čo sa týka týchto látok, vyskytujú sa medzi nimi látky vysoko toxické, ale aj netoxické a podľa toho je ich účinok na zdravie veľmi rôznorodý (poškodenie pečene, obličiek, karcinogénne pôsobenie, narušenie hormonálneho a reprodukčného systému a pod).

V súlade s európskou legislatívou sa podľa aktuálnych národných predpisov v oblasti pitnej vody v SR zisťujú tie pesticídy, ktorých prítomnosť vo vode možno predpokladať. Zmapovanie aktuálneho stavu by nemalo predstavovať len rutinné analýzy, ale cieleňé stanovenia zamerané na tie pesticídne látky, ktoré sa môžu v konkrétnom vytypovanom vodárenskom zdroji vyskytovať. V SR evidujeme množstvo pesticídnych látok, o ktorých nevieme presnú informáciu, ktorá látka sa v konkrétnom území aplikovala. V posledných rokoch sa na základe odborných informácií v Európe najviac používali nasledovné pesticídne látky: atrazín a príbuzné produkty, simazin, mecoprop, benzon, diuron, isoproturon a ďalšie. V nadväznosti na aktuálne výskumné úlohy VÚVH Bratislava a laboratórne analýzy Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. boli pri aktualizácii látok určených na ničenie hmyzu, burín a pod. vytypované vo vodách na území Žitného ostrova nasledovné reziduá pesticídov: *atrazin, simazin, terbutylazin, chlórtoleuron, izoproturon*. Na základe pracovných rokovaní s odborníkmi z Národného referenčného laboratória pre pesticídy Univerzity veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach boli na základe celkovej spotreby v SR a fyzikálno chemických vlastností pesticídov (podľa aktuálnej databázy ÚKSÚP-u) vybrané nasledovné účinné látky, resp. ich metabolity, ktoré predstavujú potenciálne riziko kontaminácie podzemných vôd vrátane vodárenských zdrojov: acetochlór, glyphosate, propisochlor, s-metolachlor, mcpa, terbuthylazine, metazachlor.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- odber vzorky vody z vodného zdroja Behynce, ktorý bol vybraný pre plnenie danej úlohy v okrese Revúca
- odvoz vzorky vody na laboratórne vyšetrenie do laboratória s vhodným prístrojovým vybavením
- plnenie úlohy bude zabezpečené podľa pokynov národného referenčného centra pre pitnú vodu a ÚVZ SR.

Odpočet plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote v I. polroku 2015 nedostalo žiadne usmernenie na odber vzoriek vody z vodného zdroja Behynce pre plnenie tejto úlohy.

1.6 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Cieľ

Cieľom projektu je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného ovzdušia vo veľkých

bazénových halách akvaparkov s atypickým prostredím (vodné atrakcie, množstvo zelene, alternatívne spôsoby zdravotného zabezpečenia vody na kúpanie), vyhodnotenie kvality ukazovateľov mikroklimatických podmienok vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov.

Anotácia

V rámci SR je uvádzaných do prevádzky čoraz viac veľkých bazénových hál s celoročným využitím, ktorých súčasťou tvoria veľké bazénové plochy a plochy s bazénovými atrakciami s teplou termálnou, teplou pitnou alebo slanou bazénovou vodou.

Ide o moderné bazénové haly, v ktorých budú mikroklimatické podmienky ovplyvňované nielen zvýšenou prirodzenou vlhkosťou z bazénových plôch a vodných atrakcií, ale aj z množstva živej zelene, ktorá tvorí bohatú dekoráciu vo vnútorných priestoroch okolo bazénových plôch.

Vplyv na mikroklimatické podmienky budú mať aj veľké presklené plochy týchto hál a konštrukcie stiech z novodobých fóliových materiálov, kde je možné odôvodnene predpokladať sezónne vytváranie skleníkových efektov.

Je žiaduce overiť, ako navrhnuté vzduchotechnické systémy dokážu celoročne zabezpečiť dodržanie prípustných mikroklimatických podmienok v navrhnutých zariadeniach. V rámci projektu bude potrebné spoločnou metodikou zabezpečiť meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotiť vplyv sledovaných faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách akvaparkov.

Následne vylúčiť podozrenie na sezónne zhoršenie mikroklimatických podmienok, nakoľko nie sú dostatočné informácie o kvalite ovzdušia a plôch.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch .

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Uplatňovať informačný systém o rizikových prácach obsahovo zosúladený s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci a umožňujúci napojenie individuálnych údajov v jednotnom zdravotníckom informačnom systéme.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- výkon ŠZD na rizikových pracoviskách
- získavanie údajov o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch,
- vedenie evidencie rizikových prác v programe ASTR
- získavanie údajov o počte nových rizikových prác
- získavanie údajov o počte prehodnotených rizikových pracovísk
- získavanie údajov o počte zrušených rizikových pracovísk
- získavanie údajov o počte pracovísk s vyhlásenými rizikovými prácami z podnetu orgánu verejného zdravotníctva
- sledovanie vývoja zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- vedenie evidencie výsledkov vykonaných meraní faktorov práce u jednotlivých profesií
- vedenie údajov o počte ohrození chorobou z povolania a priznaných prípadov chorôb z povolania na rizikových pracoviskách

Odpočet plnenia:

- výkon ŠZD na rizikových pracoviskách

Zo 42 evidovaných pracovísk bol k 30.6.2015 vykonaný ŠZD u 16 dozorovaných subjektov, čo predstavuje 38 %. V 16 dozorovaných subjektoch bolo vykonaných celkom 31 previerok.

- získavanie údajov o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch

K 30.6.2015 evidujeme spolu 42 firiem, u ktorých sú vyhlásené rizikové práce (25 v okrese Rimavská Sobota a 17 v okrese Revúca). Počet exponovaných pracovníkov je 1204 (442 v okrese Rimavská Sobota a 762 v okrese Revúca).

- vedenie evidencie rizikových prác v programe ASTR

Evidencia rizikových pracovísk sa vykonáva v programovom systéme triedenia rizík ASTR.

Prehľad firiem a počtu zamestnancov s vyhlásenými rizikovými prácami ku dňu 30.6.2015 je uvedený v tabuľke.

Evidencia v ASTR k 30.6.2015

p.č.	Okres Rimavská Sobota	počet *
1	AVIMED, s.r.o., Rimavská Sobota	4
2	BB-tools s.r.o., Rimavská Sobota	3
3	Calmit, spol s.r.o., Bratislava, závod Tisovec	8
4	Cestné a stavebné mechanizmy Tisovec a.s., Tisovec	100
5	DREVOX MJ, s.r.o., V.Teriakovce	11
6	Gemernákup, a.s., Rimavská Sobota	11
7	Genes, a.s., Hnúšťa	18
8	GND PLAST, s.r.o. Včelince	3
9	Gravplast, s.r.o., Rimavská Sobota	6
10	H.M.H. - drevovýroba Kociha, s.r.o., Kociha	28
11	INTOCAST Slovakia, a.s., Košice, prevádzka Hnúšťa-Hačava	54
12	KSR – Kameňolomy SR, s.r.o., Zvolen, prevádzka Husiná	7
13	László Oto, Ing., Chanava	4
14	Mestské lesy Tisovec, s.r.o., Tisovec	2
15	Parobek Ján, Klenovec	5
16	PÍLA-PALI Hruška Ivan, Klenovec	5
17	Prega, spol. s r.o., Klenovec	1
18	Retech, spol s.r.o, Zvolen, prevádzka Rimavská Sobota	3
19	Reisner & Wolff Slovensko s.r.o., B. Štiavnica, prevádzka Hnúšťa	27
20	RIMADREV, s.r.o., Repno, prevádzka Rimavská Baňa	13
21	Roller, spol. s r.o. Jesenské	6
22	Talos, s.r.o., Rimavská Sobota	10
23	TAURIS, a.s., Rimavská Sobota	106
24	Technické služby mesta Hnúšťa	5
25	Ústav na výkon odňatia slobody Želiezovce, otvorené oddelenie Sabová	2
	Okres Revúca	
1	Aries 2, s.r.o., Tornaľa	67
2	Daily palivá, s.r.o. Tornaľa	3
3	Drevoxholding s.r.o. Revúca	5
4	Drevex Revúca s.r.o. Revúca	5
5	Gemstav, s.r.o., Revúca	4
6	Hacsi Alexander, Tornaľa	1
7	I.P.A. – Kovovýroba, s.r.o., Rimavská Sobota, prevádzka Tornaľa	11
8	Jozef Hutka – JAAS Revúca a Jozef Hutka Revúca	2
9	LVD S2, s.r.o. Tornaľa	31
10	Oralex - Oravcová Alena, Mokrú Lúka, prevádzka Revúca	4
11	PM, s.r.o. Tisovec, BPS I. a II. Jelšava	4
12	Ráčzko Tomáš, Tornaľa	4
13	Revúcke koberce syntetické, s.r.o., Revúca	28
14	Nemocnica s poliklinikou, n.o., Revúca	6
15	SLOVMAG, a.s., Lubeník	194

16	SMZ, a.s., Jelšava	372
17	Unicorn - ESK, s.r.o., Tornaľa	21

* počet pracovníkov zaradených do rizika

- **získavanie údajov o počte nových rizikových prác**

Rozhodnutie o zaradení činností do rizikových prác „nové rizikové práce“ nebolo k 30.6.2015 vydané.

- **získavanie údajov o počte prehodnotených RP v roku 2015**

K 30.6.2015 bolo prehodnotených 6 rozhodnutí s činnosťami zaradenými do kategórie rizika 3 a 4 a to z dôvodov, že práce v 4. kategórii rizika boli zaradené na dobu určitú a na pracoviskách bolo nové posúdenie rizika a z neho vyplývajúce zmeny. Jedná sa o nasledovné subjekty:

- Gravplast, s.r.o. Rimavská Sobota
- SLOVMAG, a.s. Lubeník
- I.P.A. – Kovovýroba, s.r.o. Rimavská Sobota, prevádzka Tornaľa
- Aries 2, s.r.o. Tornaľa
- Calmit, spol. s r.o. Bratislava, závod Tisovec
- SMZ, a.s. Jelšava

- **získavanie údajov o počte zrušených rizikových pracovísk**

K 30.6.2015 boli vyradené z evidencie ASTR 2 subjekty – obidva v okrese Rimavská Sobota. Jedná sa o nasledovné subjekty:

- CON – TRAND s.r.o., Rimavská Sobota – prevádzka bola zrušená
- Nemocnice a polikliniky n.o. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota - zmena prevádzkovateľa na Svet zdravia a.s. Bratislava. Nový subjekt nepožiadali o vyhlásenie rizikových prác.

Ani v jednom prípade nebolo vydané rozhodnutie o zrušení rizikových prác v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z., nakoľko subjekty o to nepožiadali.

- **získavanie údajov o pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami z podnetu orgánu verejného zdravotníctva**

K 30.6.2015 boli z vlastného podnetu vyhlásené rizikové práce u 1 subjektu: SLOVMAG, a.s. Lubeník – vyhlásené riziko fyzickej záťaže z dôvodu opakovaného výskytu profesionálnych ochorení horných končatín zamestnancov v určitých profesiách Tehlovej a Banskej prevádzky spoločnosti.

- **sledovanie vývoja zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi**

V porovnaní stavu zamestnancov na rizikových pracoviskách a počtu subjektov, u ktorých boli rizikové práce vyhlásené k 31.12.2014, možno konštatovať, že k 30.6.2015 došlo celkom k zníženiu počtu evidovaných subjektov o 2 a k miernemu zníženiu počtu zamestnancov o 4.

Tabuľka trendov

rok	Počet pracovníkov okres RS a RA spolu	rok	Počet pracovníkov okres RS a RA spolu
2003	2 751	2009	1 514
2004	2 694	2010	1 377
2005	2 239	2011	1 343

2006	2 077	2012	1 253
2007	1 868	2013	1 228
2008	2 055	2014	1 208
K 30.6.2015 – 1 204 pracovníkov			

Tabuľka trendov za posledných 6 rokov podľa okresov

rok	Počet pracovníkov v okrese Rimavská Sobota	Počet pracovníkov v okrese Revúca
2007	608	1 260
2008	799	1 256
2009	650	864
2010	554	823
2011	522	821
2012	467	786
2013	474	754
2014	476	732
K 30.6.2015	442	762

- vedenie evidencie výsledkov vykonaných meraní faktorov práce u jednotlivých profesií

Na oddelenie PPLaT boli k 30.6.2015 predložené výsledky objektivizácie faktorov pracovného prostredia u nasledovných subjektov - profesií:

Subjekt/pracovisko	profesia	faktor pracovného prostredia
I.P.A. – Kovovýroba spol. s r.o. prevádzka Kovovýroba Tornaľa		
Kontrola kvality výrobkov	Kontrolór kvality pred lakovaním	hluk, prach
Hala č.2	Obsluha brúsiaceho stroja LISSMAC SMD 134	hluk, prach
Zvarovňa	Zvárač (dlhý/krátky zvar)	hluk
ARIES 2, s.r.o. Tornaľa		
VH č. 13 – prášková lakovacia linka	Lakýrnik	prach
	Pomocný robotník	prach
Gravplast, s.r.o. Rimavská Sobota		
Drvenie plastov	Obsluha nožového mlyna 20 kW	hluk
	Obsluha nožového mlyna 22 kW	hluk
Reisner & Wolff, s.r.o., prevádzka Hnúšťa		
Kovovýroba	Frézar	hluk
	Sústružník	hluk
	Vítač	hluk
	Vedúci kovovýroby	hluk
	Údržbár – mechano-elektro	hluk
Calmit spol. s r.o., závod Tisovec		

Elektroúdržba	Prevádzkový elektrikár	hluk, prach
Mechanická údržba	Prevádzkový zámočník	hluk, prach
ŠP pre CIM, mlynica vápna, hydratizačná stanica, paletizačná linka, expedícia vápna, riadiaca miestnosť na ŠP	Operátor výroby, obsluha výroby – prevádzkový zámočník, obsluha výroby – prevádzkový elektrikár	prach
SMZ, a.s. Jelšava		
Divízia baňa - podzemie	Obsluha – CAT 950G (č.4)	vibrácie
	Obsluha – UDS 232	vibrácie
	Pracovisko Sektor S3	tepelno- vlhkostná mikroklíma
	Prekop P3 SEVER	tepelno- vlhkostná mikroklíma
ÚŤS	Mečové práčky	tepelno- vlhkostná mikroklíma, hluk
	Hydrocyklóny a PIC	tepelno- vlhkostná mikroklíma
	Obsluha kalových špičiek	tepelno- vlhkostná mikroklíma
	Sústava čerpadiel	tepelno- vlhkostná mikroklíma
	Obsluha velína drviarne 2 stupňa	hluk
	Prevádzkový zámočník	hluk
	Obsluha nakladača CAT 950	hluk
	Obsluha buldozéra	hluk
Divízia výroby slinkov		
Rotačné pece	Velinár MDP	prach, hluk
Mlynica a lisovňa	Obsluha strojného zariadenia	prach, hluk
	Majster RP	prach, hluk
	Obsluha strojných zariadení úpravňa č. 2	hluk
Šachtové pece	Majster ŠP	prach, hluk
ZMŽH a Expedícia	Obsluha strojného zariadenia L2, 3	prach
	Majster ZMŽH	prach, hluk
	Váhar, expedient	prach
	Majster expedície	prach, hluk
	Expedient miešar hmôt L1, L2, L3	hluk
Divízia Servis		
Prevádzka ÚMD Teplá Voda	Prevádzkový elektrikár	prach

	Prevádzkový zámočník	prach, hluk
Prevádzka ÚMD Miková	Prevádzkový zámočník	hluk

- vedenie údajov o počte ohrození chorobou z povolania a priznaných prípadov chorôb z povolania na RP

V 1. polroku bolo prešetrených 17 suspektných profesionálnych ochorení s položkami 28, 29, 38 a 42 – u ktorých v 10 prípadoch zamestnanci pracovali na rizikových pracoviskách – faktory hluk, vibrácie a fyzická záťaž. Z prešetrených bolo doteraz priznaných 5 ochorení (z toho 4 na rizikových pracoviskách). Z rizikových pracovísk boli priznané 3 ochorenia s položkou 28 a 1 s položkou 38.

Šetrené prípady susp. CHzP podľa položiek – I. polrok 2015						
28	29	28+29	28+38	28+29+38	42	spolu
2	1	11	1	1	1	17
Šetrené prípady susp. CHzP podľa položiek – I. polrok 2015 na rizikových pracoviskách						
1	-	7	1	1	-	10
Šetrené prípady susp. CHzP podľa položiek – I. polrok 2015 na rizikových pracoviskách – faktory prac.prostredia - *hluk						
-	-	-	1	1	-	2
Šetrené prípady susp. CHzP podľa položiek – I. polrok 2015 na rizikových pracoviskách – faktory prac.prostredia - *vibrácie						
-	-	5	-	-	-	5
Šetrené prípady susp. CHzP podľa položiek – I. polrok 2015 na rizikových pracoviskách – faktory prac.prostredia - *fyzická záťaž						
1	-	1	-	-	-	
Šetrené prípady susp. CHzP podľa položiek – I. polrok 2015 na rizikových pracoviskách – faktory prac.prostredia - *fyzická záťaž + vibrácie						
-	-	1	-	-	-	1
Priznané CHzP z prešetrených prípadov						
-	-	3 x 28	1 x 38	-	1	5
Priznané CHzP z prešetrených prípadov na rizikových pracoviskách						
-	-	3 x 28	1 x 38	-	-	4

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 471/2011 Z. z. harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- výkon ŠZD pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami vrátane kontroly zabezpečovania klasifikácie látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS,
- vedenie evidencie o vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami,
- vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona 355/2007 Z.z.
- schvaľovanie prevádzkových poriadkov a ich zmien podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.
- získavanie údajov o počte exponovaných zamestnancov, prevádzok – trendy vývoja
- kontrolu oboznamovania sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov (KBÚ)
- získavanie údajov o expozičných scenároch a stanovených DNEL a DMEL v KBÚ
- vedenie evidencie o vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (na základe skúšky pred komisiou a bez vykonania skúšky na základe overenia dĺžky odbornej praxe) pre zamestnancov v spádovom území RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote,
- vedenie evidencie o vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie pre zamestnancov v spádovom území RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote,
- riešenie mimoriadnych situácií a havárií
- zabezpečiť dosahovanie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam formou individuálnych konzultácií, prednášok.
- používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD.

Odpočet plnenia:

- **výkon ŠZD pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami vrátane kontroly zabezpečovania klasifikácie látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS**

Z celkového počtu 57 evidovaných prevádzok (vrátane prevádzkovateľov DDD) bol k 30.6.2015 vykonaný ŠZD v 10 prevádzkach, čo predstavuje cca 18 %.

Okres Rimavská Sobota:

ŠZD bol vykonaný u prevádzkovateľa predajne elektronických cigariet v súvislosti s presťahovaním predajne do nových priestorov. Prevádzka predajne je naďalej vedená v evidencii, nakoľko predmetom predaja sú elektronické cigarety, v ktorých náplň je klasifikovaná ako toxická. Prevádzkovateľovi bol schválený prevádzkový poriadok a posudok o riziku. Zodpovedný vedúci vlastní osvedčenie o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami.

ŠZD bol vykonaný aj v jestvujúcej prevádzke laboratória klinickej biochémie a hematológie v súvislosti s uvedením priestorov do prevádzky, nakoľko došlo k zmene sídla spoločnosti (SELAB s.r.o., Prešov, prevádzka Hnúšť'a). Vypracovávanie prevádzkového poriadku a posudku o riziku je v súčasnosti v riešení a bude predmetom schvaľovania. Zodpovedná vedúca vlastní osvedčenie o odbornej spôsobilosti. Predmetná prevádzka je vedená v evidencii prevádzok ako zdravotnícke zariadenie (doteraz bola vedená spolu s prevádzkami laboratórií).

Skontrolovaných bolo aj 5 prevádzok lekární.

Okres Revúca:

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 3 prevádzkach lekární.

U skontrolovaných subjektov bol ŠZD zameraný na kontrolu manipulácie, skladovania toxických a veľmi toxických látok a zmesí, vedenie evidencie veľmi toxických látok a zmesí a odbornej spôsobilosti vedúcich zamestnancov. Z výsledkov kontrol vyplynulo, že sú dodržané podmienky ustanovené v nariadení vlády SR č. 82/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.

U všetkých kontrolovaných subjektov boli v rámci výkonu ŠZD predložené zmluvy s organizáciami oprávnenými na likvidáciu nebezpečného odpadu. Nebezpečný odpad, ako sú chemické látky po expirácii a prázdne obaly sú do času ich likvidácie oprávnenou organizáciou uskladnené na vyhradenom mieste, riadne označené a zabezpečené proti odcudzeniu.

- vedenie evidencie o vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami

Evidencia o vykonaných previerkach je vedená v zošite na oddelení PPLaT a v programovom systéme ASTR. V prípade zistenia nedostatkov z hľadiska plnenia opatrení na ochranu zdravia pri práci, sú tieto uvedené v zázname z výkonu ŠZD a prevádzkovateľovi je určený termín na ich odstránenie. Následne je vykonaný opakovaný ŠZD z dôvodu kontroly odstránenia nedostatkov. V rámci výkonu ŠZD k 30.6.2015 neboli zistené nedostatky.

- vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona 355/2007 Z.z.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vydal k 30.6.2015 nasledovné rozhodnutie podľa § 13 ods.4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z. v spolupráci s oddelením epidemiológie rozhodnutie: pre pracovisko lekárne za súčasného schválenia prevádzkového poriadku – 1x v okrese Rimavská Sobota

- schvaľovanie prevádzkových poriadkov a ich zmien podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vydal k 30.6.2015 nasledovné rozhodnutia podľa § 13 ods.4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.:

- pre pracovisko predajne elektronických cigariet – 1x v okrese Rimavská Sobota
- pre pracovisko laboratória – 1x v okrese Rimavská Sobota

- získavanie údajov o počte exponovaných zamestnancov, prevádzok – trendy vývoja

K 30.6.2015 evidujeme 55 prevádzok a 2 subjekty vykonávajúce DDD činnosť, v ktorých sa manipuluje s veľmi toxickými látkami a zmesami alebo toxickými látkami a zmesami, čo znamená, že v počte evidovaných prevádzok nedošlo k zmenám v počte prevádzok. Z celkového počtu 55 prevádzok sa 41 nachádza v okrese Rimavská Sobota a 14 v okrese Revúca. V prevažnej miere sa jedná o prevádzky lekární (32) a laboratórií (11), 5 prevádzok manipulujúcich s výbušninami, ďalej o prevádzky s využitím toxických látok a zmesí alebo veľmi toxických látok a zmesí v technologickom procese (3), zdravotnícke zariadenia (2), 1 sklad prípravkov na chemickú ochranu rastlín a 1 prevádzka predajne náplní do elektronických cigariet. Subjekty (2) vykonávajúce DDD činnosť sa nachádzajú v okrese Rimavská Sobota.

V porovnaní s rokom 2014 došlo k 30.6.2015 k zmenám len v okrese Rimavská Sobota, ktoré sa týkali už jestvujúcich prevádzok. V 1 prípade sa jednalo o zmenu právnej subjektivity prevádzky lekárne, v 1 prípade sa jednalo o zmenu sídla spoločnosti prevádzky laboratória klinickej biochémie a hematológie a v 1 prípade bola prevádzka predajne elektronických cigariet presťahovaná do iných priestorov. V okrese Rimavská Sobota pribudla do evidencie 1 prevádzka, ktorá na pracovisku laboratórií začala v priebehu roka 2015 používať látky a zmesi klasifikované ako toxické a veľmi toxické (uvedené do prevádzky koncom roku 2014).

Koncom roka 2014 u 1 subjektu v okrese Rimavská Sobota došlo k zmene prevádzkovateľa - spoločnosť SLZ CHÉMIA, a.s. so sídlom v Hnúšti, prevádzkovala laboratórium oddelenia technickej kontroly, na ktorom sa manipulovalo s toxickými a veľmi toxickými látkami. Novým prevádzkovateľom je spoločnosť SLZ NOVA a.s. so sídlom v Hnúšti.

V prevádzke Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota došlo k zmene prevádzkovateľa. Oddelenie centrálnej sterilizácie je prevádzkované spoločnosťou Svet zdravia, a.s. Bratislava. Pracoviská laboratórií sú prevádzkované spoločnosťou Alpha medical a.s. Martin. V oboch prípadoch boli vydané oddelením epidemiológie rozhodnutia v súvislosti s uvedením priestorov do prevádzky. Prevádzkové poriadky vrátane posudkov o riziku týkajúce sa faktorov pracovného prostredia v súvislosti s činnosťami vykonávanými na uvedených pracoviskách sú v štádiu riešenia.

Nakoľko na oddelení centrálnej sterilizácie sa používa formaldehyd v koncentrácii zodpovedajúcej toxickým látkam, pracovisko ostáva naďalej v evidencii. Pracoviská laboratórií boli vyradené z evidencie z dôvodu, že zoznam používaných chemických látok v rámci analýz je v štádiu riešenia z dôvodu zmeny technologického vybavenia laboratórií a nie je jednoznačne zrejmé, či budú používané látky klasifikované ako toxické a veľmi toxické.

V rámci výkonu ŠZD v prevádzkach, na ktorých sa používajú toxické a veľmi toxické látky a zmesi sa aktualizuje počet zamestnancov, ktorí sú týmto látkam exponovaní.

Trend vývoja v evidovaných prevádzkach, vrátane subjektov vykonávajúcich DDD činnosť, ktoré používajú veľmi toxické alebo toxické látky a zmesi a počtu exponovaných osôb v sledovaných rokoch:

	rok									k
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	30.6.2015
Počet evidovaných prevádzok	31	36	53	53	52	52	48	54	57	57
Počet exponovaných osôb	*	*	*	116	128	125	107	187	187	143

* nesledované obdobie (údaje nie sú k dispozícii)

- kontrolu oboznamovania sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov (KBÚ)

Výkonom ŠZD bolo zistené, že zamestnanci sú v rámci školení informovaní o vlastnostiach nebezpečných chemických látok a zmesí, s ktorými prichádzajú do kontaktu pri výkone svojej činnosti, resp. ktorým sú exponovaní. Uvedené školenia sa týkajú aj obsahu KBÚ. Zamestnanci majú prístup ku KBÚ, tieto sú buď vyvesené na viditeľnom mieste na danom pracovisku, alebo sú k dispozícii u vedúceho pracoviska.

- získavanie údajov o expozičných scenároch a stanovených DNEL a DMEL v KBÚ

Informácie týkajúce sa expozičných scenárov a o stanovených DNEL a DMEL boli uvedené len v minimálnom % KBÚ, ktoré boli k dispozícii zamestnávateľom.

- vedenie evidencie o vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (na základe skúšky pred komisiou a bez vykonania skúšky na základe overenia dĺžky odbornej praxe) pre zamestnancov v spádovom území RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote

Pre zamestnancov v územnom obvode RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nevidujeme vydané osvedčenie o odbornej spôsobilosti k 30.6.2015.

- **vedenie evidencie o vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie pre zamestnancov v spádovom území RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote**

Pre zamestnancov v územnom obvode RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nevidujeme vydané osvedčenie o odbornej spôsobilosti v priebehu roka 2015 na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie.

- **riešenie mimoriadnych situácií a havárií**

Hlásenie o mimoriadnych situáciách a haváriách v okrese Rimavská Sobota a Revúca k 30.6.2015 nebolo.

- **zabezpečiť dosahovanie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam formou individuálnych konzultácií, prednášok**

Poradenstvo a konzultácie boli poskytované v rámci výkonu ŠZD a priebežne na oddelení PPLaT.

- **používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD**

Kontrolné listy počas výkonu ŠZD boli distribuované v počte 3 u 1 subjektu.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Zamerať sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém.

Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- výkon ŠZD na pracoviskách s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, látkami poškodzujúcimi reprodukciu a látkami narúšajúcimi endokrinný systém (ďalej vybrané faktory)

- vedenie evidencie o vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri expozícii vybraným faktorom práce
- vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z.
- schvaľovanie prevádzkových poriadkov a ich zmien podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.
- vedenie údajov o počte pracovísk, kde sa pracuje s vybranými faktormi
- vedenie evidencie podľa druhu vybraných podnikov faktorov
- vedenie údajov o počtoch zamestnancov vykonávajúcich práce/rizikové práce s expozíciou vybraným faktorom
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi v počte pracovísk a počte zamestnancov,
- zabezpečiť dosahovanie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov vybraným faktorom
- používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD

AZBEST:

- výkon ŠZD pri práci s azbestom
- vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z.z.
- schvaľovanie prevádzkových poriadkov a ich zmien podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z. – azbest
- vedenie údajov o vykonaných búracích prácach, počtoch exponovaných zamestnancov a množstvách odstráneného materiálu zo stavieb
- vedenie údajov o oznámeniach o výkone činností a ukončení prác s expozíciou zamestnancov azbestu
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi v počte pracovísk a počte zamestnancov,
- zabezpečiť dosahovanie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov vybraným faktorom
- používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD.

Odpočet plnenia:

- **výkon ŠZD na pracoviskách s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, látkami poškodzujúcimi reprodukciu a látkami narúšajúcimi endokrinný systém (ďalej vybrané faktory)**

Z celkového počtu evidovaných prevádzok 56 bol vykonaný ŠZD v 15 prevádzkach, čo predstavuje 27% skontrolovaných prevádzok z celkového počtu prevádzok.

- **vedenie evidencie o vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri expozícii vybraným faktorom práce**

Prehľad evidencie o vykonaných previerkach je uvádzaný v tabuľke databázy organizácií vykonávajúcich práce s karcinogénnymi alebo mutagénnymi faktormi a výkon štátneho zdravotného dozoru:

Podnik Organizácia Spoločnosť	Chemický karcinogén, chem. mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia / kateg. * podľa NV SR č. 83/2015 Z. z.	Počet exponovaných celkom / ženy	Výkon ŠZD k 30.6.2015	
OKRES RIMAVSKÁ SOBOTA					
Svet zdravia, a.s. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota					
operačné sály	formaldehyd	1.-dokázaný karcinogén podľa IARC	chirurgia 17	7	nie
			gynekológia 15	7	nie
			ORL, očné 9	8	nie
oddelenie centrálnej sterilizácie			2	2	nie
oddelenie radiačnej onkológie	práca s cytostatikami	proces s r.ch.k 2	20	17	nie
AVIMED, s.r.o. R. Sobota					
onkologická ambulancia	práca s cytostatikami	proces s r.ch.k 2	4	3	nie
Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. Banská Bystrica – Úpravňa vody Klenovec					
laboratórium	fenoftaleín	1B	2	2	nie
	o-toluidín	1B			
OSBD R. Sobota					
výmena kanaliz. potrubí -	azbest	1A	7	0	nie
Detox, spol. s r.o., prevádzka R. Sobota, spracovanie a likvidácia odpadu					
Prevádzka spoločnosti, laboratórium	azbest	1A	11	1	nie
	PAU (ropné produkty)	2			
	dvojchróman draselný	1B			
	formaldehyd	1.- dokázaný karcinogén podľa IARC			
Mikrolab s.r.o. R.Sobota					
laboratórium	chloroform	2	3	3	nie
	bromičnan draselný – titrisol	2			
	dvojchróman draselný	1B			
	fenolftaleín	1B			
	hydrazínium sulfát-síran hydrazínia	1B			
	chlorid kobaltnantý	1B			

	chróman draselný	1B			
	n-hexán	2			
	tioacetamid	1B			
	formaldehyd	2			
	síran kobaltnatý	1B			
	tetrachlóetylén	2			
	cykloheximid	2 – mut.			
Fortis MK s.r.o. TOČNICA					
čerpacia stanica	benzín	1B	4	1	áno
	nafta	2.			
TRANSPETROL, a.s. Bratislava					
prečerpávacia stanica	ropa	1B	2	0	nie
	benzín				
	nafta	2.			
Rimadrev, spol. s r.o. Rimavská Baňa, drevoz výroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1A	13	3	nie
BB-Tools, s.r.o., R.Sobota, stolárska dielňa		1A	3	0	nie
Prega, spol. s r.o. Klenovec, drevoz výroba		1A	5	0	nie
KŠK WOOD SLOVAKIA s.r.o. Veľké Teriakovce		1A	12	0	nie
Vindevie, s.r.o., R. Sobota, výrobná vlna					
laboratórium	fenolftaleín	1B	1	1	nie
SLZ NOVA, a.s. Hnúšťa					
laboratórium	hydrazinium sulfát	1B	2	1	nie
	dvojjchroman draselný	1B			
	síran kobaltnatý	1B			
	fenolftaleín	1B			
OKRES REVÚCA					
SMZ, a.s. Jelšava,					
olejové hospodárstvo + DON	PAU (ťažký vykurovací olej)	2.	0	0	nie
baňa	PAU (dieselové exhaláty)	2.	114	0	
SLOVMAG, a.s. Lubeník					
Linka MgO-C ***	PAU (carbores)	2.	10	0	áno
	novokol, borofen (formaldehyd, fenolformaldehydová živica)	1.-dokázaný karcinogén podľa IARC			

Austin Powder Slovakia, Bratislava, Jelšava, priemyselných trhavín	nafta	2.	3	0	nie
ORALEX-Oravcová, Revúca, drevovýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1A	4	1	áno
GEMSTAV, spol. s r.o., Revúca, výroba laminátových podláh		1A	4	1	áno
Hacsi Alexander, Tornaľa		1A	1	0	nie
Drevoxholding s.r.o. Revúca, drevovýroba		1A	5	0	áno
DAILY PALIVÁ s.r.o. Tornaľa		1A	3	0	áno
Tomáš Ráčko, Tornaľa, výroba palivového dreva		1A	4	0	áno
Slovenské pramene a žriedla a.s. Budiš, Dubové – prevádzka Tornaľa					
laboratórium	fenolftaleín	2.	1	1	nie
REVÚCKE KOBERCE SYNTETICKÉ, spol. s r.o., Revúca - výroba podlahových krytín					
Chemická úpravňa vody centrálnej kotolne a laboratórium plynovej kotolne	fenolftaleín	1B	2	2	nie
	chloroform	skupina 2 B podľa IARC			
	dvojchróman draselný	1B			
ASTANA, s.r.o. Poprad					
odstraňovanie azbestocementového materiálu zo stavieb	azbest	1A	3	0	nie

* kat. 1A - dokázaný karcinogén pre ľudí

Kat. 1B – pravdepodobný karcinogén

kat. 2. - podozrivý karcinogén

proces s r.ch.k - proces s rizikom chemickej karcinogenity

** N - objektivizácia nevykonaná, resp. spotreba neudaná

*** Linka MgO-C – skúšobná prevádzka počas ktorej sa vyšpecifikujú zmesi klasifikované ako karcinogénne látky

DON Denné olejové nádrže

mut. kat. 2 – podozrivý mutagén

Organizácia		Chemický karcinogén	Počet exponovaných celkom	Výkon ŠZD k 30.6.2015
Lekárne v počte 30	okres R. Sobota 21 / Revúca 9	látky obsiahnuté v reagenčnom aparáte	41	8

- vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z.

Oddelenie PPLaT vydalo k 30.6.2015 - 4 rozhodnutia podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z.. Jednalo sa o čerpaciu stanicu Miroslav Kaličiak, Točnica, v ktorej došlo v priebehu 1. polroka k zmene názvu prevádzkovateľa na FORTIS MK s.r.o. Točnica, prečerpávaciu stanicu TRANSPETROL, a.s. Bratislava, SLOVMAG, a.s. Lubeník – uhlíkatá linka. V spolupráci s oddelením epidemiológie bolo vydané 1 rozhodnutie pre lekáreň, v ktorej došlo k zmene právnej subjektivity.

- schvaľovanie prevádzkových poriadkov a ich zmien podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.

V 1. polroku bolo vydaných 7 rozhodnutí na schválenie prevádzkových poriadkov a ich zmien. Z uvedeného počtu boli 4 rozhodnutia vydané aj podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z. (čerpacia stanica Miroslav Kaličiak, Točnica, FORTIS MK s.r.o. Točnica, prečerpávaciu stanicu TRANSPETROL, a.s. Bratislava, SLOVMAG, a.s. Lubeník – uhlíkatá linka) a 3 rozhodnutia len podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z. (Mikrolab s.r.o. Rimavská Sobota – zmena prevádzkového poriadku z dôvodu zmien v používaní chemických látok v rámci laboratórnych analýz, 2 x Detox s.r.o. Banská Bystrica). V spolupráci s oddelením epidemiológie bolo vydané 1 rozhodnutie pre lekáreň, v ktorej došlo k zmene právnej subjektivity.

- vedenie údajov o počte pracovísk, kde sa pracuje s vybranými faktormi

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote eviduje 56 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci.

- vedenie evidencie podľa druhu vybraných podnikov faktorov

V okrese Rimavská Sobota a Revúca evidujeme nasledovné druhy karcinogénov:

- chemický karcinogén formaldehyd, fenolformaldehydová živica používaná pri výrobe stavív (z formaldehydu),
- práca s cytostatikami,
- prach z tvrdého dreva (dub, buk),
- PAU obsiahnuté v ťažkom vykurovacom oleji, v ropných produktoch, v dieselových exhalátoch, nafta a carbores,
- chemický karcinogén azbest,
- látky obsiahnuté v reagenčnom aparáte lekární,
- v rámci laboratórnych chemikálií dvojchróman draselný, síran kobaltnatý, bromičnan draselný-titrisol, fenolftaleín, o-toluidín, hydrazínium sulfát-síran hydrazínia, chlorid kobaltnatý, n-hexán, chróman draselný, kadmium, tioacetamid, thimerosal, chloroform.

Oddelenie PPLaT eviduje 41 prevádzok, v ktorých zamestnanci manipulujú s látkami poškodzujúcimi reprodukciu a s látkami narúšajúcimi endokrinný systém. Jedná sa o nasledovné látky, resp. zmesi:

- v rámci laboratórnych chemikálií o-toluidín, n-hexán, kadmium, dusičnan olovnatý, fenoftaleín, Fischerovo činidlo B, síran kobaltnatý, chlorid kobaltnatý, tetraboritan sodný, toluén, chloroform, kyselina boritá, cykloheximid,
- látky obsiahnuté v reagenčnom aparáte lekární (dvojchróman draselný, oxid olovičitý, dusičnan olovnatý, tiomočovina roztok),
- trhaviny - elektrická rozbuška (DEM-S, PENTRIT, HEXOGÉN, DEP-S), sypká banská skalná trhavina DAP-K.
- **vedenie údajov o počtoch zamestnancov vykonávajúcich práce/rizikové práce s expozičiou vybraným faktorom**

Na pracoviskách evidujeme celkom 327 zamestnancov vystavených karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci, čo predstavuje pokles v porovnaní s minulým rokom celkom o 31 zamestnancov. Rozdiel zamestnancov súvisí so zrušením niektorých prevádzok a zmenou počtu zamestnancov v niektorých prevádzkach evidovaných v roku 2014.

Z celkového počtu evidovaných subjektov sú rizikové pracoviská - faktor chemické karcinogénny vyhlásené v spoločnostiach a u fyzických osôb – živnostníkov, ktoré zamestnávajú aj ďalšie osoby:

- AVIMED, s.r.o. Rim. Sobota
- Hacsi Alexander, Tornaľa
- Gemstav, spol. s r.o. Revúca
- ORALEX – Oravcová Revúca
- **o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi v počte pracovísk a počte zamestnancov**

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote eviduje 56 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. V porovnaní s rokom 2014 došlo k zmene počtu prevádzok, pokles o 1. V tabuľke pribudla 1 čerpacia stanica - FORTIS MK s.r.o. Točnica, 1 prečerpávací stanica - Transpetrol, a.s. Bratislava a 1 spoločnosť na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb (ASTANA, s.r.o. Poprad). Z tabuľky boli vyradené 4 firmy zaoberajúce sa likvidáciou azbestocementových materiálov zo stavieb (KOVOMAT SLOVAKIA s.r.o. Žilina, BTB, s.r.o. Nové Zámky, Dekrét Peter Brezno, Alexander Jakub SKLOTES Biskupice).

V prevádzke Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota došlo k zmene prevádzkovateľa. Oddelenie centrálnej sterilizácie, oddelenie radiačnej onkológie a operačné sály sú prevádzkované spoločnosťou Svet zdravia, a.s. Bratislava. Pracoviská laboratórií sú prevádzkované spoločnosťou Alpha medical a.s. Martin. V oboch prípadoch boli vydané oddelením epidemiológie rozhodnutia v súvislosti s uvedením priestorov do prevádzky. Prevádzkové poriadky vrátane posudkov o riziku týkajúce sa faktorov pracovného prostredia v súvislosti s činnosťami vykonávanými na uvedených pracoviskách sú v štádiu riešenia. Nakoľko na oddelení centrálnej sterilizácie a na operačných sálach sa používa formaldehyd a na oddelení radiačnej onkológie cytostatiká, pracoviská ostávajú naďalej v evidencii. Pracoviská laboratórií boli vyradené z evidencie z dôvodu, že zoznam používaných chemických látok v rámci analýz je v štádiu riešenia z dôvodu zmeny technologického vybavenia laboratórií a nie je jednoznačne zrejmé, či budú používané látky klasifikované ako karcinogénne a mutagénne látky.

V okrese Rimavská Sobota spolu evidujeme 35 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. V okrese došlo k zmenám v počte prevádzok oproti roku 2014 – celkom pokles o 1 (1 novovzniknutá čerpacia stanica, 1 novovzniknutá prečerpávací stanica, vyradenie 1 firmy zaoberajúcej sa likvidáciou azbestu).

V okrese Revúca evidujeme 21 prevádzok čo predstavuje v porovnaní s minulým rokom pokles o 2 (1 nová spoločnosť zaoberajúca sa odstraňovaním azbestocementového materiálu a 3 vyradené spoločnosti z evidencie zaoberajúce sa odstraňovaním azbestocementového materiálu zo stavieb).

- **zabezpečiť dosahovanie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov vybraným faktorom**

Zamestnanci sú počas výkonu ŠZD informovaní o zdravotných rizikách vyplývajúcich z expozície zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom.

- **používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD**

V 1. polroku 2015 neboli rozdane kontrolné listy informovanosti.

AZBEST:

- **výkon ŠZD pri práci s azbestom**

V priebehu 1. polroku 2015 nebol vykonaný ŠZD pri práci s azbestom.

- **vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z.z.**

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vydalo 5 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. Pre firmu OSBD Rimavská Sobota boli vydané 4 rozhodnutia a 1 rozhodnutie pre spoločnosť ASTANA, s.r.o. Poprad.

- **schvaľovanie prevádzkových poriadkov a ich zmien podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.- azbest**

Pri vydávaní rozhodnutí (celkom 5) podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z.z. boli zároveň schválené prevádzkové poriadky a posudky o riziku z expozície zamestnancov chemickým faktorom pri práci, ktoré boli vypracované v súlade s náležitosťami uvedenými v § 41 ods. 14 zákona č. 355/2007 Z.z..

- **vedenie údajov o vykonaných búracích prácach, počtoch exponovaných zamestnancov a množstvách odstráneného materiálu zo stavieb**

Firma OSBD Rimavská Sobota vykonáva opakovane výmenu kanalizačných potrubí v bytových domoch. K 30.6.2015 vykonala v 3 prípadoch odstraňovanie a opravy odpadových a kanalizačných rúr z azbestocementových materiálov a v 1 prípade demontáž azbestocementovej strešnej krytiny na hospodárskej budove v Neporadzi. Počas búracích prác boli exponovaní 7 zamestnanci firmy OSBD. Celkovo sa odstránilo 14 330 kg azbestocementového materiálu zo stavieb.

V mesiaci apríl vykonala firma ASTANA, s.r.o. Poprad odstránenie azbestocementových tabúľ umiestnených v exteriéri na ocelevej konštrukcii – energomoste v areáli spoločnosti UNICORN-ESK, s.r.o. Tornaľa. Celkovo boli exponovaní 3 zamestnanci. Množstvo zlikvidovaných azbestocementových tabúľ bolo 800 kg.

- **vedenie údajov o oznámeniach o výkone činností a ukončení prác s expozíciou zamestnancov azbestu**

K 30.6.2015 bolo zaslaných na RÚVZ Rimavská Sobota 8 oznámení o výkone činností (7 firmou OSBD a 1 firmou ASTANA, s.r.o. Poprad) a 1 oznámenie o ukončení prác (ASTANA, s.r.o. Poprad).

- **o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi v počte pracovísk a počte zamestnancov**

Na oddelení PPLaT evidujeme 2 firmy s pôsobnosťou v našom regióne s oprávnením na odstraňovanie azbestocementového materiálu zo stavieb – OSBD Rimavská Sobota a Alexander Lörincz – RENOSTAV Gemerská Ves (v roku 2014, 2015 nevykonali likvidáciu azbestocementového materiálu, preto v tabuľke nie je uvádzaný). Naďalej evidujeme prevádzku, ktorá sa zaoberá likvidáciou nebezpečného odpadu - azbestocementového materiálu vzniknutého

jeho odstraňovaním zo stavieb – Detox, spol. s .r.o. Banská Bystrica, prevádzka Rimavská Sobota.

K 30.6.2015 boli vyradené 4 firmy z evidencie zaoberajúce sa likvidáciou azbestocementového materiálu. Jednalo sa o 4 firmy - KOVOMAT SLOVAKIA s.r.o. Žilina, BTB, s.r.o. Nové Zámky, Dekrét Peter Brezno, Alexander Jakub SKLOTES Biskupice.

Do evidencie pribudla spoločnosť ASTANA, s.r.o. Poprad, ktorá vykonala v mesiaci apríl odstránenie azbestocementových tabúl umiestnených v exteriéri na oceľovej konštrukcii – energomoste v areáli spoločnosti UNICORN-ESK, s.r.o. Tornaľa.

- **zabezpečiť dosahovanie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov vybraným faktorom**

Zvýšenie miery uvedomenia zdravotných rizík v súvislosti s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom sa dosahuje prostredníctvom konzultácií resp. poradenstva v rámci výkonu ŠZD u jednotlivých subjektov, alebo na oddelení PPLaT. Informovanie sa týka v oblasti prepravy nebezpečného odpadu, legislatívy v oblasti hygieny práce, vlastností azbestu a jeho účinkov na zdravie a významu zdravotného dohľadu.

- **používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD**

Kontrolné listy informovanosti neboli rozdane.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29
- vedenie evidencie prešetrených prípadov podľa organizácií, profesií
- sledovanie trendu vývoja
- vedenie evidencie a prehľad priznaných CHzP – položka 29 – trend vývoja
- vyhlasovanie rizikových prác pre faktor DNJZ
- sledovanie profesií, u ktorých sa opakujú CHzP - faktor DNJZ
- zasielanie kópií prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ na ÚVZ SR
- prevencia vzniku ochorení z DNJZ

Odpočet plnenia:

- **prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29**

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote prešetroval 17 suspektných chorôb z povolania (z toho 1 v okrese Rimavská Sobota). Zo 17 šetrení bolo 14 s položkou 29, všetky v okrese Revúca.

- **vedenie evidencie prešetrených prípadov podľa organizácií, profesií**

Evidencia sa vedie v zošite na oddelení PPLaT a v programovom systéme ASTR.

Okres Revúca:

v závode SLOVMAG, a.s. Lubeník:

- pomocný lamač, lamač, výhybkár – ťažba a banská doprava
 - lisiar-údržbár – 2x
 - pomocný narážач, pomocný lamač, výhybkár a triedič - ťažba a banská doprava
 - obrábač kovov – špecialista
- vodič ÚŤS

v závode SMZ, a.s. Jelšava:

- pomocný lamač, strojník
 - murár
 - strojník zariadení na úpravu nerudných surovín – 2x
 - pomocný pracovník na povrchu banských prevádzok
 - baník-strojník

Revúcke koberce syntetické, s.r.o. Revúca: robotník v textilnej výrobe

STEFE THS s.r.o Revúca: údržbár – strojný údržbár a zvárač

- sledovanie trendu vývoja

Prehľad počtu prešetrených prípadov za obdobie posledných 10 rokov uvádza nasledovná tabuľka:

	rok									2015 I. polrok
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Počet prešetrených prípadov	13	50	37	39	34	20	23	22	20	14

- vedenie evidencie a prehľad priznaných CHZP – položka 29 – trend vývoja

V 1. polroku boli priznané 3 CHZP s položkou 29:

V SMZ – Služby, a.s. Jelšava u zamestnankyne v profesii šička, v SMZ, a.s. Jelšava u zamestnanca v profesii strojník zariadení na úpravu nerudných surovín (LEX-ŠP) – ochorenie dolných končatín s diagnózou M 17.1 (Iná primárna gonartróza kolenného kĺbu) a v SLOVMAG, a.s. Lubeník v profesii triedička suroviny.

Porovnanie počtu priznaných profesionálnych ochorení za posledných 10 rokov uvádza nasledovná tabuľka:

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 I. polrok
Počet priznaných chorôb z povolania	10	7	15	11	9	6	4	2	2	3

- vyhlasovanie rizikových prác pre faktor DNJZ

Spoločnosti SLOVMAG, a.s. Lubeník boli z podnetu orgánu verejného zdravotníctva vyhlásené rizikové práce pre faktor fyzická záťaž v nasledovnom rozsahu:

Pracovisko	Profesia	Rizikový faktor	Kategória
TEHLOVÁ PREVÁDZKA			
Lisovňa	lisiar	fyzická záťaž	3
	lisiar - údržbár		
	robotník vo výrobe základných stavív		
BANSKÁ PREVÁDZKA			
Drviareň	triedička	fyzická záťaž	3
Ťažba a banská doprava	obsluha vrtných súprav		
Ťažba a banská doprava	lamač	fyzická záťaž	4
	pomocný lamač		
	lamač PPS pomocný lamač PPS		
XI. obzor	lamač PPS pomocný lamač PPS		

- sledovanie profesií, u ktorých sa opakujú CHzP - faktor DNJZ

Najčastejšie priznávané sú profesionálne ochorenia u zamestnancov v podzemí a v nadväzujúcich povrchových pracoviskách závodov zameraných na ťažbu a spracovanie nerudných surovín - magnezitu. V ostatných profesiách sú profesionálne ochorenia skôr sporadicky priznávané.

- zasielanie kópií prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ na ÚVZ SR

Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ sa zasielali na vedomie ÚVZ SR. Na základe záverov celoslovenskej porady oddelení a odborov PPLaT sa upustilo od ich zasielania.

- prevencia vzniku ochorení z DNJZ

V súvislosti s hodnotením fyzickej záťaže zamestnancov pri výrobe káblových zväzkov v spoločnosti YURA ELTEC Corporation Slovakia s.r.o. so sídlom v Rimavskej Sobote bolo realizované stretnutie s vedením a zástupcami PZS, na ktorom bolo dohodnuté pokračovanie v posudzovaní lokálnej fyzickej záťaže aj na pracovných pozíciách, ktoré doteraz hodnotené neboli a to v termíne do konca roka 2015.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieľným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Úloha sa bude plniť podľa usmernenia gestora.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Anotácia

Prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia, propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy. Zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi. Vychádza sa z poznatku, že zamestnanec, ktorý je informovaný a vzdelaný o spôsobe a miere rizika, sa správa tak, že miera jeho zdravotného rizika sa významne zníži. Usmerňovať PZS v SR.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Anotácia

Realizovať informačné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci podľa aktuálne vyhlásenej témy kampane. Aktívne sa zapojiť do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V prípade potreby spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizovať spoločné previerky podľa aktuálnej témy kampane.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Cieľ

Sledovať epidemiologickými metódami príčinné súvislosti vzniku nádorových ochorení so zameraním na identifikáciu vonkajších príčinných súvislostí v pracovnom prostredí, v životnom prostredí, v životnom štýle vo vzťahu k vnútorným geneticky podmieneným procesom. Uplatňovať poznatky o rizikových faktoroch v prevencii a ochrane zdravia pred nádorovými chorobami.

Anotácia

Overí sa spolupráca s americkými výskumníkmi. Protokol štúdie a pracovné postupy čerpajú zo štúdií nádorových ochorení pľúc, vedených IARC Lyon tím istým hlavným riešiteľom.

Rakovina močového mechúra je 9. najčastejšie diagnostikovaná rakovinou vo svete. Predstavuje heterogénnu skupinu zhubných nádorov s rôzne invazívnym rastom, kde sa v príčinných súvislostiach ochorenia uplatňujú vonkajšie faktory doposiaľ neznámou mierou a rozdielne. Študujú sa najmä súvislosti s fajčením, s pracovnou expozíciou arylamínom, s užívaním liekov, s bakteriálnymi a vírusovými zápalmi močových ciest; ďalej sa zisťujú pracovné a mimopracovné súvislosti s expozíciou ionizujúcemu žiareniu, arzénu, chlóru ďalším 31 chemickým látkam a ich zmesiam.

Je to epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola.

V priebehu celého riešenia projektu v rokoch 2013-2015 sa snažiť získať k spolupráci 120 pacientov s diagnózou rakovina močového mechúra a 120 kontrol.

Riadeným rozhovorom bude od pacientov a kontrol získavaná osobná anamnéza so zameraním na infekčné a urologické choroby, rodinná anamnéza so zameraním na nádory, údaje o užívaní liekov, výživové faktory, údaje o používaní tabakových výrobkov, údaje o používaní produktov na farbenie vlasov, pracovná anamnéza a údaje o bývaní. Všetkým pacientom a kontrolám bude na genetické analýzy odobratý biologický materiál (krv, moč; u pacientov aj vzorka tkaniva).

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Zabezpečiť pokračovanie procesov pre ľudský biomonitoring vo vzťahu k chemickým rizikovým faktorom zo životného i pracovného prostredia a udržateľnosť odborných kapacít pre HBM v rámci ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie.

Táto úloha je postavená na poznatkoch a skúsenostiach získaných pri realizácii medzinárodného projektu COPHES/DEMOCOPHES v rokoch 2010-2012, ktorý preukázal realizovateľnosť harmonizovaného postupu biomonitorovania súčasne v 17 krajinách Európy. V rámci tohto projektu bola testovaná metodika (získavanie respondentov, odber biologického materiálu, dotazníky, laboratórne analýzy, spracovanie a interpretácia výsledkov). Jedným zo záverov projektu je, že HBM je po všetkých stránkach náročná a finančne nákladná činnosť, ktorú bez podpory EK nebude schopná vykonávať ani jedna členská krajina vrátane Slovenska. Preto krajiny, medzi nimi aj Slovensko, vstúpili do rokovania s tromi DG EK (DG RESEARCH, DG SANCO, DG ENVIRO) o potrebe posilniť politiku EÚ pre HBM a žiadajú o poskytnutie podpory členskými krajinami. Aktuálne boli predložené určité návrhy ako tento proces podporiť zo strany EK a zároveň sa mapujú kapacity jednotlivých členských krajín, ktoré by mohli prispieť svojimi kapacitami a technickými možnosťami k HBM na európskej úrovni.

Zámerom predmetnej úlohy je aby sa prostredníctvom ÚVZ SR zabezpečila kontinuita spolupráce s ďalšími krajinami na vytvorení európskej platformy pre HBM, ktorá bude určovať zameranie výskumu v závislosti od najzávažnejších problémov v oblasti environmentálneho zdravia v európskom kontexte.

ÚVZ SR ako národný koordinátor aktivít v oblasti environmentálneho zdravia bude v tejto etape procesov pre európsky HBM získavať relevantných partnerov so skúsenosťami potrebnými pre realizovanie biomonitoringu na Slovensku aj z iných inštitúcií prípadne sektorov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 - 2017 (2020), opatrenie č. 11 Zamestnávanie.

V rámci štátneho zdravotného dozoru je potrebné vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Anotácia

Každý RÚVZ vykoná štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielňach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použije metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě zabezpečí:

- spoluprácu s príslušnými Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny
- vydávanie rozhodnutí/stanovísk k zriadeniu chránených pracovísk
- vykonávať ŠZD na chránených pracoviskách, pri kontrole používať kontrolné listy, evidovať zistené nedostatky
- zisťovanie trendov vývoja
- vedenie evidencie o jestvujúcich a nových chránených pracoviskách vzhľadom na:
 - vykonávanú činnosť
 - počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou
 - druh postihnutia (skupiny)
- vykonávať poradenstvo.

Odpočet plnenia:

- spolupráca s príslušnými ÚPSVaR

Pri vydávaní rozhodnutí a stanovísk sa spolupracuje s ÚPSVaR, podľa miestnej príslušnosti v okrese Rimavská Sobota alebo Revúca. Všetky nezrovnalosti sú riešené okamžite. Vydávanie stanovísk je konzultované s pracovníkom ÚPSVaR, ktorému bol spis FO alebo PO pridelený.

- vydávanie rozhodnutí/stanovísk k zriadeniu CHP

K 30.6.2015 bolo posúdených 9 chránených pracovísk. Oddelením PPLaT bolo vydaných 9 rozhodnutí na uvedenie priestorov (chráneného pracoviska) do prevádzky. Ďalšie 2 rozhodnutia na chránené pracoviská boli vydané oddelením HŽPaZ. Spolu bolo vydaných 11 rozhodnutí.

- výkon ŠZD na CHP, používanie kontrolných listov a evidencia zistených nedostatkov

Spolu bolo skontrolovaných 34 prevádzok so štatútom chráneného pracoviska resp. chránenej dielne, kde bolo vykonaných 34 kontrol.

U všetkých novovzniknutých chránených pracovísk resp. dielni v prvom polroku 2015 bol vykonaný ŠZD (t.j. 11 kontrol).

ŠZD bol vykonaný na 23 chránených pracoviskách už prevádzkovaných. Z týchto 23 pracovísk 5 prevádzok požiadalo v prvom polroku 2015 ÚPSVaR v Rimavskej Sobote a Revúcej o zrušenie štatútu chráneného pracoviska.

Na všetkých kontrolovaných pracoviskách prácu vykonáva spolu 49 pracovníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou. Z toho 3 pracovníci majú osobného asistenta.

Pri výkone ŠZD neboli v prevádzke dane kontrolné listy.

V rámci kontrol neboli zistené nedostatky a neboli uložené žiadne opatrenia.

- zisťovanie trendov vývoja

Vydané rozhodnutia pre udelenie štatútu chráneného pracoviska resp. chránenej dielne – RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote

Rok vydania rozhodnutia	Okres Rimavská Sobota		Okres Revúca		Spolu
	PPL aT	Iné odd.	PPL aT	Iné odd.	
2008	22	-	8	-	30
2009	14	-	6	-	20
2010	24	1	13	1	39
2011	30	4	6	-	40
2012	35	1	8	1	45
2013	23	1	7	-	31
2014	11	2	4	-	17
K 31.6.2015	9	2	-	-	11
spolu	168	11	52	2	233

Nasledovná tabuľka uvádza prehľad počtu vydaných stanovísk v súvislosti s udelením štatútu chráneného pracoviska resp. chránenej dielne – RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote (po vydaní rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky) v období od r. 2008 do 30.6.2015.

Stanoviská sú vydávané na žiadosť prevádzkovateľa chránenej dielne alebo pracoviska a to napr. vo veci zmeny počtu pracovníkov, novej úpravy pracoviska, zmeny pracovného zaradenia a pod..

Rok vydania stanoviska	Počet vydaných stanovísk	Rok vydania stanoviska	Počet vydaných stanovísk
2009	0	2012	7
2010	1	2013	10
2011	4	2014	4
k 31.6.2015 - 0			

- vedenie evidencie o jestvujúcich a nových CHP vzhľadom na – vykonávanú činnosť, počet zamestnancov so zmenenou prac. schopnosťou, druh postihnutia

ŠZD bol zameraný na kontrolu úrovne ochrany zdravia pracovníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou a vhodnosť pracovných priestorov vzhľadom na zdravotné postihnutie pracovníka.

Posudzované priestory spĺňali požiadavky na ochranu verejného zdravia ustanovené v zákone č. 355/2007 Z.z. a vyhovujú požiadavkám uvedeným v nariadení vlády SR č. 391/2006

Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko a pre prevádzky boli vydané rozhodnutia RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, ktoré boli podkladom pre konanie správneho orgánu (ÚPSVaR v Rimavskej Sobote a v Revúcej) vo veci priznania postavenia chráneného pracoviska.

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy * (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)
	Rozhodn.	Stanov.						
Rimavská Sobota	11	-	34	34	49	0	-	-

P. č.	Pracovisko	Umiestnenie	Počet prac.	Druh postihnutia	Činnosť
1	Mária Mišáková, RS Servis PC,IT	Polyfunkčný objekt	1	Ochorenie obličiek	Opravnárske, práce
2	Riasam, s.r.o., Hnúšť'a Agentúra DOS	Polyfunkčný objekt	1	Ochorenie dýchacích ciest	Administratívne práce
3	Pálová Eva, RS nechtový desing	Polyfunkčný objekt	1	Postihnutie pohybového aparátu	Pomocné práce
4	Páneková Lívia, RS Predaj chovateľských potrieb	Polyfunkčný objekt	1	Postihnutie pohybového aparátu	Malopredaj
5	Erika Polívková, RS Novinový stánok	Účelový objekt	1	Postihnutie pohybového aparátu	Predaj tlačovín
6	Pohorelská Ivana, RA Predaj Oriflame	Polyfunkčný objekt	1	Kožné ochorenie	Poradenstvo a predaj
7	OZ Náš Domov B.Most Kuchyňa zariadenia	Účelový objekt	3	1x zrakové, sluchové 1x neurologické 1x duševné	Kuchár a pomocné práce v kuchyni
8	Patrol&Guard s.r.o., RS Predajňa turist.tovaru	Polyfunkčný objekt	1	nezistené	Malopredaj
9	KM Deal, s.r.o.,Tisovec Administratívne práce	Časť RD	1	Sluchové postihnutie	Účtovnícke práce
10	Vladimír Zán, Hnúšť'a Masérsky salon	Polyfunkčný objekt	1 + 1 asist.	Pohybový aparát, zrakové	Masérské práce, infrasauna

				postihnutie	
11	EDOR s.r.o. Tisovec Fyzioterapia, Hnúšť'a	Polyfunkčný objekt	3	2x zrakové, 1x neurologické	Masérske práce, teploliečba
12	Jaroslav BendaHnúšť'a Železiarstvo	Polyfunkčný objekt	1	Ochorenie sluchu	Predaj priem. tovaru
13	MÚ Hnúšť'a Monitoring bezpečnosti	Účelový objekt	5	3x pohybové och. 2x srdcovocievne	Monitorovanie prostredníctvom kamier
14	Svet zdravia a.s., RS Fyzioterapeutické oddelenie	Účelový objekt	3	3x zrakové postihnutie	Masérske služby
15	Pappová Gizela, RS Masážny salon	Polyfunkčný objekt	1	Duševná choroba	Masérske činnosti
16	OÚ Husiná Údržba	Účelový objekt	1	Srdcovo-cievne ochorenie	Údržbárske činnosti
17	Lojková Miroslava, RS Predajňa textilu	Polyfunkčný objekt	3	2x onkologické 1x post. vnútorných orgánov	Pracovníčka skladu, malopredaj
18	Caffé servis s.r.o., V.Pokoradz Servis	Časť RD	1	Srdcovocievne ochorenie	Servis kávových automatov
19	Margita Pelleová, RS Kozmetický salon	Polyfunkčný objekt	1	Onkologické ochorenie	Kozmetika, pedikúra, manikúra
20	ROANRO s.r.o., RS Rýchle občerstvenie	Polyfunkčný objekt	1	Sluchové postihnutie	Príprava a predaj rýchleho občerstvenia
21	OÚ V.Teriakovce Údržba	Účelový objekt	1	Postihnutie pohyb. aparátu	Údržbárske práce
22	OÚ R.Baňa Integrované obslužné miesto	Účelový objekt	1	Vrodené ochorenie pohyb. aparátu	Administratívne činnosti
23	Mgr.Sojková M,Hnúšť'a Pracovná agentúra	Polyfunkčný objekt	1	Neurologické ochorenie	Administratívne činnosti
24	RNDr.Paulenková,RS Vzdelávacie centrum	Časť bytu	1 + 1 asist	Vrodené pohybové ochorenie	Výučba
25	Tomáš Kontra, RA Nahrávacie štúdio	Účelový objekt	1	Stav po DMO	Spracov. záznamov nahr. štúdia
26	Reifen Schwarz, s.r.o. Tornaľa Pneuservis	Účelový objekt	1	Sluchové a srdcovocievne ochorenie	Lepenie pneumatík
27	Šušánová I. Tornaľa Predajňa textilu	Účelový objekt	1	Onkologické ochorenie	Malopredaj

28	Dusza Zoltán, Tornaľa administratíva	Časť RD	1	Lahké ment.postihnutie	Administratívne práce
29	Karabinošová T. RA Predajňa detského textilu	Polyfunkčný objekt	1	Pohybový aparát	Malopredaj
30	Gajdoš Ľudovít, RA Masérsky salón	Polyfunkčný objekt	1	nezistené	Masérske služby
31	Bobka Roman, RA Masérsky salón	Polyfunkčný objekt	1 + 1 asist	Zrakové postihnutie	Masérske služby
32	Fabo Marian, RA Zámočnicke práce	Účelový objekt	1	Postihnutie hybnosti hornej končatiny	Zámočnicke práce
33	Andrea Gombaská, RA Krajčírka dielňa	Polyfunkčný objekt	2	2 x psychické ochorenie	Krajčírka práce
34	DSSa DD, Tornaľa Vrátnica zariadenia	Účelový objekt	3	1x ochorenie chrbtice 2 x pohyb.aparát+ srdcovocievne	Poskytovanie informácií

- vykonávať poradenstvo

Poradenská činnosť sa vykonáva priebežne formou konzultácií, alebo priamo pri výkone ŠZD.

V 1 prípade boli potrebné stavebné úpravy pracovných podmienok vzhľadom ku zdravotnému postihnutiu pracovníka - pre občana na invalidnom vozíku bola upravená prístupová plocha – plošina.

V kontrolovaných prevádzkach pracovné podmienky a pracovná náplň sú prispôbené zdravotnému stavu pracovníkov. Pracovníci majú k dispozícii vyčlenené priestory, ktoré využívajú na oddych počas pracovnej doby.

V 1 prevádzke bol zistený predaj výrobkov, z ktorých niektoré boli klasifikované ako nebezpečné chemické faktory. Prevádzkovateľ po upozornení na povinnosť posúdiť riziko a vypracovať prevádzkový poriadok v súlade s požiadavkami uvedenými v nariadení vlády SR č. 82/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, predložil na schválenie požadovanú dokumentáciu. Iné škodlivé faktory práce na pracoviskách neboli zistené.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Anotácia

Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli prebieha v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo prijaté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2001).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- odber vzoriek kuchynskej soli, vrátane morskej soli a monitorovanie príjmu jódu z potravín (získavanie druhu používanej soli u výrobcov).
- počet vzoriek: 24 (vždy 2 vzorky mesačne zo zariadenia spoločného stravovania á 500g)

Odpočet plnenia:

V rámci zabezpečenia plnenia tejto úlohy bolo odobratých 12 vzoriek soli na stanovenie obsahu KJ a KJO_3 . V plnení úlohy sa pokračuje do konca roka, kedy bude v tabuľkovej forme spracovaná celoročná správa, ktorá bude zaslaná na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO_2

Cieľ

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO_2 určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a novej migrácie nanočastíc.

Anotácia

V súčasnej dobe narastá používanie nanotechnológií vo všetkých sférach, pričom jednou z nich sú aj materiály, ktoré prichádzajú do styku s potravinami či už priamo alebo nepriamo. Používanie nanomateriálov je v súčasnosti povolené podľa legislatívy EÚ iba pre plastové materiály a predmety pričom ich použitie je obmedzené na 4 látky, na ktoré vydala EFSA oficiálne stanovisko. Používanie nanočastíc v iných typoch materiálov, ako sú napr. povrchové úpravy nie je legislatívne upravené na úrovni EÚ a ani v národnej slovenskej legislatíve. U nanomateriálov na báze TiO_2 sa deklaruje ich mikrobiálna rezistencia a tým sú predurčené na povrchovú úpravu v potravinárskych zariadeniach.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľ

Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Anotácia

V súčasnej dobe sú plastové materiály a predmety určené na styk s potravinami legislatívne upravené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 a to z pohľadu látok používaných na ich výrobu,

testovania a uvádzania na trh. Plastové výrobky (napr. dózy na uskladňovanie rôznych druhov potravín) však legislatívne nemajú upravenú dobu používania, počas ktorej je deklarovaná ich zdravotná bezpečnosť vo vzťahu k migrácii látok. Zvolenými testami, ktoré budú simulovať rôzne typy potravín a rôzne spôsoby používania, pri ktorých môže dôjsť k poškodeniu plastu sa zistí úroveň migrácie látok, ktoré by mohli mať nežiaduci vplyv na zdravie ľudí.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Cieľ

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

Anotácia

Keramické výrobky sú čiastočne legislatívne upravené na úrovni smerníc EÚ, ktoré sú implementované prostredníctvom Potravinového kódexu SR, avšak niektoré typy výrobkov, ktoré výrobcovia alebo dovozcovia deklarujú ako keramické výrobky nespádajú, vzhľadom na spôsob ich výroby a materiálové zloženie, pod súčasnú legislatívu. Z toho dôvodu nie sú známe možné kontaminanty na báze ťažkých kovov, ktoré by mohli migrovať z keramických výrobkov (ako sú napr. niektoré typy panvice, riadu, nožov). Je potrebné zistiť stupeň migrácie ťažkých kovov do rôznych simulačných médií a za rôznych podmienok, ktoré predstavujú reálne spôsoby použitia, pre možnosť posúdenia nežiaduceho vplyvu na zdravie ľudí.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- odber 2 vzoriek keramických výrobkov a kontrolu dokumentácie v mesiaci máj.

Odpočet plnenia:

Na zabezpečenie plnenia tejto úlohy boli odobraté 2 vzorky keramických výrobkov (šálka s podšálkou – porcelán a keramická korenička), vzorky analyzoval RÚVZ so sídlom v Poprade. Podľa zaslaných výsledkov laboratórneho rozboru sú obidve vyšetrované vzorky v súlade s platnou legislatívou (ťažké kovy).

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

Anotácia

Priaznivé účinky probiotík na ľudský organizmus, zvlášť ich potenciálna schopnosť imunomodulácie je dokázaná v rade štúdií. Vzhľadom na širokú ponuku týchto výrobkov s rôznymi druhmi a obsahmi mikroorganizmov je potrebné preveriť mikrobiálnu bezpečnosť životaschopnosť mikroorganizmov patriacich k probiotikám stanoveným jednotným postupom.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11. 7. 2013. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- odber a kontrolu povinného označenia vzoriek kozmetických výrobkov určených pre deti a pre dospelých - rôznych druhov kozmetických výrobkov v nasledovnom rozsahu:
 - cielené sledovanie zamerané na regulované látky (fluór, 2,2'-dioxyetanol, peroxid vodíka, konzervačné látky), mikrobiológiu (okrem ústnych vôd s obsahom alkoholu a zubných pást), test stability (pri výrobkoch označených symbolom otvoreného téglika - PAO) a označovanie kozmetických výrobkov pre deti - zubné pasty, ústne vody - 4 vzorky,
 - cielené sledovanie zamerané na regulované látky (konzervačné látky), mikrobiológiu, test stability (pri výrobkoch označených symbolom otvoreného téglika - PAO) a označovanie kozmetických výrobkov pre deti - šampóny, peny a gély do kúpeľa a na sprchovanie, vody, lotiony, mlieka - 3 vzorky,
 - cielené sledovanie zamerané na regulované látky (kyselina tioglykolová, pH, formaldehyd) a označovanie kozmetických výrobkov pre dospelých - výrobky na onduláciu vlasov a mihalníc - 3 vzorky,
 - cielené sledovanie zamerané na zakázané látky (ťažké kovy - olovo - Pb, chróm 6+ - Cr 6+, nikel - Ni, kadmium - Cd) a označovanie kozmetických výrobkov pre dospelých - rúže a lesky na pery - 3 vzorky,
- kontrola dodržiavania požiadaviek na tvrdenia o výrobku na obale kozmetických výrobkov - 2 výrobky (ľubovoľné vzorky odobraté v rámci cielených sledovaní a) –d)),
- kontrola dodržiavania požiadaviek na tvrdenia o výrobku v reklame uvedenej na internete - 1 výrobok,
- kontrola u zodpovednej osoby (výrobcu): kontrola správnej výrobných praxe (SVP) a kontrola informačnej zložky o výrobku - 1 výrobok.

Odpočet plnenia:

V rámci zabezpečenia plnenia tejto úlohy boli odobraté:

- a) v mesiaci február 2015 - 4 vzorky kozmetických výrobkov pre deti – 3 zubné pasty a 1 ústna voda na cielené sledovanie zamerané na **regulované látky** (fluór, 2,2'-dioxyetanol, peroxid vodíka a konzervačné látky), mikrobiológiu (okrem zubných pást, t.j. 1 ústna voda bez alkoholu), test stability (pri výrobkoch označených symbolom otvoreného téglika – PAO, t.j. všetky 4 odobraté vzorky) a na kontrolu dodržiavania požiadaviek na povinné označovanie na obale.

Vzorky boli zaslané na laboratórnu analýzu na RÚVZ so sídlom v Žiline a podľa doručených výsledkov analýzy všetky vzorky boli v sledovaných ukazovateľoch vyhovujúce ako aj ich označovanie na obale. Správa ÚVZ SR sa nezasiela, odobraté vzorky ako aj protokoly o skúškach kozmetických výrobkov a výsledky kontrol sa nahrávajú priebežne do portálu Európskej komisie – ICSMS (informačného systému pre dohľad nad trhom).

- b) v mesiaci apríl 2015 - 3 vzorky kozmetických výrobkov pre deti – 2 šampóny a 1 telové mlieko na cielené sledovanie zamerané na **regulované látky** (konzervačné látky), mikrobiológiu, test stability (pri výrobkoch označených symbolom otvoreného téglika – PAO, t.j. všetky 3 odobraté vzorky) a na kontrolu dodržiavania požiadaviek na povinné označovanie na obale.

Vzorky boli zaslané na laboratórnu analýzu na RÚVZ so sídlom v Žiline a podľa doručených výsledkov analýzy všetky vzorky boli v sledovaných ukazovateľoch vyhovujúce ako aj ich označovanie na obale. Správa ÚVZ SR sa nezasiela, odobraté vzorky ako aj protokoly o skúškach kozmetických výrobkov a výsledky kontrol sa nahrávajú priebežne do portálu Európskej komisie – ICSMS (informačného systému pre dohľad nad trhom).

- c) v mesiaci jún 2015 - 3 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – 3 výrobky na onduláciu vlasov na cielené sledovanie zamerané na **regulované látky** (kyselina tioglykolová, pH, formaldehyd) a na kontrolu dodržiavania požiadaviek na povinné označovanie na obale.

Vzorky boli zaslané na laboratórnu analýzu na RÚVZ so sídlom v Poprade. Zatiaľ neboli RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě zaslané výsledky laboratórnych analýz.

Na plnenie úloh v bodoch d) – f) zatiaľ neprešiel termín plnenia.

Termín plnenia úlohy v bode g) bol presunutý na obdobie september – november 2015 (termín daný usmernením na výkon ŠZD nad kozmetickými výrobkami v roku 2015 bol len orientačný).

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOKCH

Cieľ

Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkov bude realizovaný:

- zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- kozmetických výrobkov, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
- látok, ktoré sa používajú v nano forme,
- veľkosť nano častíc,
- tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť.

Anotácia:

Projekt je súčasťou európskeho projektu, ktorý pozostáva z piatich častí: detské výrobky, rebríky, detektory dymu a CO, šnúrky na oblečení a nanotechnológie v kozmetických výrobkoch, pričom ÚVZ SR a RUVZ v SR participujú na v časti „*Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch*“. Monitoring sa bude vykonávať na základe požiadaviek nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch, ktoré stanovuje zodpovedným osobám povinnosť označovať prítomnosť zložiek vo forme nanomateriálu, ohlasovať Európskej komisii kozmetické výrobky obsahujúce nanomateriály a na obale uvádzať tvrdenia, ktoré sú pravdivé a neuvádzajú spotrebiteľa do omylu pokiaľ ide o jeho vlastnosti.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě nie je riešiteľským pracoviskom

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

Cieľ

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Anotácia

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm v danom členskom štáte.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- monitoring spotreby prídavných látok a aróm - vybrané vekové skupiny dospelých populácie (2 vekové kategórie Ž + M; 19r. - 34r., 35 r.- 54r.; ľahká/stredná práca)

Vybrané PL: kyselina sorbová a jej soli, kyselina benzoová a jej soli, glykosidy steviolu

Vybrané aromatické látky: mentofurán, kumarín

Počet vzoriek:

- 1-2 vzorky potravín na vyšetrenie prídavných látok
- po 1 vzorke potraviny na vyšetrenie mentofuránu a kumarínu.

Odpočet plnenia:

V rámci zabezpečenia plnenia tejto úlohy bol zabezpečený odber vzoriek potravín – „Komprimát so sladidlami“ (stanovenie glykozidu steviolu), „Dropsy – eukalyptovo – mentolové cukríky“ (stanovenie mentofuránu), „Chrumkavé Mysli – škorica a mandle“ (na stanovenie kumarínu).

Vzorky boli zaslané na ÚVZ SR, výsledky zatiaľ nie sú k dispozícii.

Monitoring spotreby prídavných látok a aróm dotazníkovou metódou - vybrané vekové skupiny dospelých populácie (2 vekové kategórie Ž + M; 19r. – 34r., 35 r.- 54r.; ľahká/stredná práca) je v spracovaní.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Cieľ

Zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Gestor

ÚVZ SR

Anotácia

V priebehu posledných rokov možno pozorovať nárast incidencie viacerých alergických ochorení, vrátane tých, ktorých symptomatológia sa prejavuje formou rôznych tráviacich ťažkostí. V mnohých krajinách bol zaznamenaný vzostup prevalencie atopickej reaktivity, ktorá môže viesť k rozmanitým klinickým prejavom. Existuje množstvo štúdií, ktoré dokazujú, že výskyt atopických prejavov priamo súvisí so socioekonomickou úrovňou obyvateľstva.

V prípade ochorení, akými sú celiakia, diabetes mellitus, ako aj laktózová a histamínová intolerancia, môže byť dôsledkom nesprávneho stravovania zhoršenie klinického stavu jedinca. Optimálny spôsob stravovania a dodržiavanie diétnych postupov zabezpečuje udržanie zdravia v prijateľnej rovine.

V súčasnosti systém školského stravovania ponúka možnosť stravovania sa v zariadeniach školského stravovania aj deťom s uvedenými zdravotnými obmedzeniami. Nakoľko v rámci aktualizácie receptúr pre školské stravovanie bol zohľadnený stúpajúci trend výskytu spomenutých ochorení, vypracovali sa receptúry špeciálne určené pre deti s takýmto typom zdravotného postihnutia.

Etapy riešenia

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- realizáciu projektu podľa konkrétnych požiadaviek gestora a to v súbore stredoškolskej mládeže v určených stredných školách regiónu v období marec - máj 2015

Odpočet plnenia:

Projekt sa realizoval podľa požiadaviek gestora v termíne od 23.3.2015 do 2.4.2015 na 3 stredných školách regiónu, a to na Reformovanom cirkevnom gymnáziu M. Tompu v Rimavskej Sobote, SOŠ technická a agropotravinárska Rimavská Sobota a SOŠ Šafárikova Tornaľa. Pomocou zaškolených anketárov bolo vyplnených a gestorovi v termíne zaslaných 233 dotazníkov.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Anotácia:

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje ciele sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazu u detí sú iné ako u dospelých, dochádza k nim za takých okolností, ktoré sú charakteristické iba pre detský vek. Sú podmienené vývojovým štádiom dieťaťa a ich príčiny bezprostredne súvisia so stupňom telesného a duševného vývinu v jeho jednotlivých vekových obdobiach.

Príčiny detských úrazov sú omnoho rôznorodnejšie ako u dospelých osôb, viažu sa na úroveň poznania a schopností dieťaťa, na zákonitú zodpovednosť inej osoby, na stupeň a kvalitu výchovy, úroveň rodinného prostredia, organizáciu voľného času a činnosti dieťaťa a na kolektív i priateľov, s ktorými dieťa žije.

Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja. Pre deti útleho a predškolského veku je najrizikovejším prostredím domov, teda miesto, ktoré by malo dieťa chrániť pred nebezpečenstvom okolitého sveta. Príčinou úrazov sú detská zvedavosť a nepozornosť, či nedbanlivosť rodičov. Na druhom mieste sa úrazy v tomto veku prihodia deťom na detskom ihrisku (kolízia s hracím náradím a zariadením, nesprávne využívanie ihriska, nevhodné správanie, poškodené zariadenia). Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel).

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bude kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnia požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL. Na zbere údajov budú participovať pracovníci odborov hygieny detí a mládeže jednotlivých RÚVZ v SR.

Základný súbor detí bude vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli valídne. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať deti ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

Do súboru budú preto zaradené deti nasledovne:

- veková skupina 3-6 ročných detí : 2 triedy MŠ (1 mestská,1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí
- veková skupina 7-10 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa (1 mestská,1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí
- veková skupina 11- 14 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa (1 mestská,1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí

Na základe horeuvedeného by mal celkový počet respondentov predstavovať cca 5 400 detí.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Dotazníkový prieskum v súbore 7-10 ročných detí a vytvorenie databázy sa uskutoční v termíne určenom gestorom. Po získaní dát sa vykoná analýza na lokálnej úrovni a vyhodnotia sa údaje z prvej etapy projektu.

Odpočet plnenia:

V priebehu mesiacov máj – jún sme zrealizovali dotazníkový prieskum u 7 – 10 ročných detí navštevujúcich dve základné školy regiónu – jednu vidiecku (ZŠ Jesenské) a jednu mestskú (ZŠ Tisovec). Celkom bolo rozdanych 75 dotazníkov, z ktorých sa vrátilo a použilo na vytvorenie databázy 55 vyplnených dotazníkov. V súčasnosti sa postupne vytvára databáza podľa pokynov gestora.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľ

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Anotácia

Úroveň pohybovej aktivity detí a mládeže nie je dostatočná a podporujúca zdravie, nakoľko kondičná pohybová aktivita ešte stále nie je súčasťou bežného denného programu. Príčiny tohto stavu sú rôzne, no najvýznamnejšou z nich je nedostatočná úroveň zdravotného povedomia a nevyhovujúca dostupnosť športovísk, spĺňajúcich minimálne štandardy na ich prevádzku. Každá metóda, ktorá bude orientovaná len do oblasti výchovy ku zdraviu bez vytvorenia možností na vykonávanie pohybovej aktivity, sa stáva kontraproduktívnou. Preto je potrebné aplikovať simultánne oba prístupy, vykonávať dôslednú výchovu detí a mládeže, ale i vytvárať možnosti, príležitosti na splnenie potrieb v oblasti pohybovej aktivity.

Primeraná a vyvážená fyzická aktivita je podmienkou zdravého telesného a duševného vývinu detí a dorastu. Zároveň podporuje osobný rozvoj, je účinná v prevencii telesných i duševných chorôb, predovšetkým chronických neinfekčných a kardiovaskulárnych. Zmysluplné trávenie voľného času napomáha predchádzať závislostiam od tabaku, alkoholu, omamných a psychotropných látok. Pohybová aktivita je spolu s podporou správnej výživy oblasťou, prostredníctvom ktorej by mali byť zabezpečené ciele Národného programu prevencie obezity.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Spracovať údaje z vytvorenej databázy v roku 2014, ďalej postupovať podľa požiadaviek gestora.

Odpočet plnenia:

Údaje z vytvorenej databázy z 10 hodnotených ZŠ regiónu boli spracované a vyhodnotené. Podľa zistených údajov sú počty hodín telesnej výchovy za týždeň v súlade so školským vzdelávacím programom - na prvom stupni 4 kontrolovaných ZŠ 2 hod./týždeň a v 1 ZŠ (ul. Klokočova Hnúšťa) 3 hod./týždeň. Na II. stupni kontrolovaných ZŠ boli 3 hod./týždeň na dvoch školách (ZŠ s VJM Tornaľa a ZŠ P. J. Šafárika Tornaľa), v ostatných tiež 2 hod./týždeň.

Zaraďovanie hodín telesnej výchovy do rozvrhu hodín bolo na I. stupni najčastejšie ako 4., 5. a 3. vyučovacej hodiny, na 3 školách však bola na tomto stupni zaradená nevhodne ako 1. a 2. vyučovacia hodina (ZŠ ul. Klokočova Hnúšťa, M. Tompu Rim. Sobota, Bátka). Na II. stupni nevhodné zaradenie bolo zistené len v jednej ZŠ, kde bola telesná výchova vyučovaná v rámci prvej vyučovacej hodiny (ZŠ P. J. Šafárika Tornaľa), na ostatných školách to boli 4., 5., 6. a 7. vyučovacia hodina.

Zaraďovanie zdvojených hodín telesnej výchovy bolo zistené len na jednej škole (ZŠ Lubeník) a to u tried VIII. ročníku ako jednej dvojhodinovky z dôvodu deleného vyučovania. Na ostatných kontrolovaných ZŠ sa zdvojené TV nezistili.

Zaraďovanie ranných 10 – minútových rozcvičiek bolo zistené na dvoch mestských ZŠ (ul. Klokočova Hnúšťa a ZŠ s VJM Tornaľa) individuálne v učebniach. Na ostatných kontrolovaných školách sa 10 – minútové rozcvičky nerealizujú. Najčastejšie udávaný dôvod nerealizovania takýchto pohybových aktivít bolo to, že sa vyučuje podľa školského vzdelávacieho programu, že takáto aktivita v dopoludňajších hodinách nie je opodstatnená, v triedach nie sú na to podmienky, pre nezáujem žiakov, z dôvodu dochádzania žiakov ale aj neudany dôvod.

Zaraďovanie krátkych telovýchovných chvíľok v triedach sa vykonáva na 9 kontrolovaných ZŠ, individuálne v triedach podľa uváženia učiteľov, z toho v 2 ZŠ len na prvom stupni a občas na druhom stupni (ZŠ Nábr. Rimavy Hnúšťa a ul. Klokočova Hnúšťa) a na 1 ZŠ sa takáto pohybová aktivita nerealizuje (ZŠ s MŠ Muráň).

Sledovaný celkový počet kvalifikovaných učiteľov telesnej výchovy na kontrolovaných ZŠ bol 92, z toho na prvom stupni ZŠ 76 a na druhom stupni 16. Vo vzťahu k celkovému počtu žiakov a prepočte počtu žiakov na jedného učiteľa to predstavuje spolu 43 žiakov/1 učiteľ, na I. stupni ZŠ 20 žiakov, na II. stupni ZŠ 151 žiakov.

Okrem hodín telesnej výchovy majú žiaci možnosť využívať aj iné formy telesnej a športovej výchovy organizovanej školou, najčastejšie formou krúžkov alebo nepovinných predmetov na siedmych školách jeden deň v týždni, na 2 školách 2x týždenne (ZŠ Bátka, ZŠ Lubeník) a na 1 škole 3x týždenne (ZŠ Nábr. Rimavy Hnúšťa) a to futbal, stolný tenis, basketbal, vybíjaná, gymnastika, bedminton, posilňovanie, turistika, tanec, loptové hry, športové hry, šport a športové modelárstvo a iné. Priemerná dĺžka trvania v hodinách za týždeň je 1,65 a priemerný počet žiakov, ktorí navštevujú krúžky je na I. stupni 21, na II. stupni 34. Krúžky alebo vyučovanie nepovinného predmetu sa realizuje na všetkých kontrolovaných školách v športových priestoroch škôl.

Pre hodiny telesnej výchovy kontrolované školy využívajú rôzne vnútorné a vonkajšie priestory škôl – telocvične, posilňovne, gymnastickú sálu alebo herňu, z vonkajších vlastných priestorov sú to ihriská v 8 ZŠ futbalové, v 5 ZŠ basketbalové, v 3 ZŠ volejbalové, v 7 ZŠ doskočisko a v 6 ZŠ bežeckú dráhu. 4 kontrolované školy (ZŠ Nábr. Rimavy Hnúšťa, ZŠ ul. Klokočova Hnúšťa, ZŠ Lubeník, ZŠ Rim. Seč) využívajú aj iné ako školské priestory a to mestskú športovú halu, mestský park a obecné ihriská multifunkčné a futbalové.

Pokiaľ sa týka existencie zdravotnej telesnej výchovy na kontrolovaných školách bola zistená veľmi nepriaznivá situácia, ani na jednej škole sa nerealizuje, učitelia nemajú aprobáciu

na zdravotnú TV a ani na jednej škole nie sú vytvorené podmienky na organizovanie nepovinného vyučovania zdravotnej a integrovanej TV.

Ďalšiu realizáciu gestor nepožadoval.

5 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.1 ZHODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO RIZIKA Z PRÍRODNEJ RÁDIOAKTIVITY V BALENÝCH VODÁCH DODÁVANÝCH DO DISTRIBUČNEJ SIETE V RÁMCI SR

5.2 MONITOROVANIE RÁDIOAKTIVITY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ PRE ÚČELY PLNENIA POŽIADAVIEK ODPORÚČANIA EURÓPSKEJ KOMISIE A ZABEZPEČOVANIE ČINNOSTI KOMUNIKAČNÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU MEDZI ÚVZ SR A EURÓPSKOU KOMISIOU

5.3 SLEDOVANIE A HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PACIENTOV Z LEKÁRSKEHO OŽIARENIA

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě nemá vytvorené pracovisko

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie;
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie;
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním;
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie;
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti);
6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy);
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií;
8. aktívna činnosť „Poradní očkovania“;
9. príprava registra očkovaných osôb - 7.modul EPIS.

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2014, vypracovaného v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou

očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. NIP SR sa v roku 2015 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- spoluprácu pri zabezpečovaní včasnosti a plynulosti pravidelného povinného očkovania
- informovanosť zdravotníckej verejnosti vykonávajúcej vakcináciu o aktuálnom očkovacom kalendári a prípadných zmenách v očkovaní
- spracovanie výsledkov kontroly očkovania k 31.8.2015
- analýzu ochorení preventabilných očkovaním za rok 2015
- publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti
- poradenskú činnosť v oblasti imunizácie aj prostredníctvom „vakcinačnej poradne“

Odpočet plnenia:

V I. polroku roku 2015 sa pri vykonávaní a kontrole očkovania postupovalo v súlade s očkovacím kalendárom na rok 2015 pre povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určený vek platný od 1.1.2015, ktorý bol vypracovaný ÚVZ SR v súlade s § 5 zákona č. 355/2007 Z.z. a § 5 až § 6 vyhlášky MZ SR č. 585/2008, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení vyhlášky č. 544/2011 Z.z.. V súlade s novelizáciou predmetnej vyhlášky bolo od 1.1.2012 zrušené povinné pravidelné očkovanie novorodencov proti tuberkulóze.

Kontrola povinného očkovania detskej populácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca sa uskutoční v mesiaci september 2015 za obdobie od 1.9.2014 do 31.8.2015.

Výskyt ochorení v populácii, ktoré podliehajú povinnému očkovaniu

V I. polroku 2015 sme zaznamenali jeden prípad chronickej vírusovej hepatitídy typu B s č. dg. B 18.1 a 8 prípadov nosičstva VH B pod č. dg. Z 22.5 (6 prípadov v okrese Rimavská Sobota a 2 prípady v okrese Revúca). V sledovanom období bolo hlásených aj 13 laboratórne potvrdených ochorení na pertussis (2 ochorenia v okrese Rimavská Sobota a 11 ochorení v okrese Revúca) a 12 prípadov mumpsu u detí v rámci epidémie v osade s nízkym hygienickým štandardom v Muránskej Dlhej Lúke.

V rámci aktivít Európskeho imunizačného týždňa

Na základe listu ÚVZ SR č. OE/3651/2015, RZ – 8421/2015 zo dňa 17.3.2015 sa uskutočnili aktivity Európskeho imunizačného týždňa za Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote. V dňoch 20.4. – 25.4.2015 odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie nášho RÚVZ vykonali nasledovné aktivity:

1. Článok o efektívnosti očkovania uverejnený pre laickú verejnosť v 1 regionálnom slovenskom týždenníku v okrese Revúca.
2. Článok o efektívnosti očkovania pre zdravotníckych pracovníkov a laickú verejnosť uverejnený na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote a 2 regionálnych informačných serveroch.
3. Poskytnutie informácií o povinnom očkovaní v SR formou letákov pre zdravotníckych pracovníkov, laickú verejnosť a rómske komunity.
4. 2 prednášky pre zdravotníckych pracovníkov a 2 besedy pre laickú verejnosť s aktuálnou tematikou zameranou aj na význam očkovania.

5. Nástenka s témami: očkovanie proti chrípke, vírusovej hepatitíde typu A, B a kliešťovej encefalitíde umiestnená na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.
6. V rámci vakcinačnej poradne poskytnutie informácie zdravotníckym pracovníkom (osobne - 3x, telefonicky – 35x, písomne – 3x), laickej verejnosti (osobne - 7x telefonicky – 40x, písomne – 3x) a pre rómske komunity (telefonicky – 12x) v súvislosti s povinným očkovaním v SR a o možnostiach vakcinácie pred cestou do zahraničia.

Od 1.1.2012 bola na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zriadená Poradňa očkovania (ordinačné hodiny - každý štvrtok od 10,00 do 14,30 hod.) V rámci vakcinačnej poradne sa poskytovali informácie v roku 2015 : zdravotníckym pracovníkom aj laickej verejnosti.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života;
 2. skvalitnenie surveillancie prenosných ochorení;
 3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení;
- Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2013 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom príst'ahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- analýzu prenosných ochorení hlásených zo spádovej oblasti za rok 2014 formou výročnej správy s porovnaním výskytu prenosných ochorení v roku 2013 a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy
- kvalitnú surveillancie prenosných ochorení v roku 2015 v súlade s diagnostickými možnosťami v oblasti patogénnych mikroorganizmov v okresoch Rimavská Sobota a Revúca
- hlásenie vybraných prenosných ochorení v roku 2015 cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie
- informovanosť zameranú na „individuálnu“ prevenciu obyvateľov okresov Rimavská Sobota a Revúca v oblasti prenosných ochorení

Odpočet plnenia:

Dlhodobé trendy výskytu hlásených prenosných ochorení podľa jednotlivých diagnóz sa spracúvajú formou výročných správ osobitne za okresy Rimavská Sobota a Revúca.

Prenosné ochorenia, ktoré podliehajú hláseniu v zmysle platnej legislatívy v SR boli monitorované priebežne cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS s mesačnou analýzou, v súlade s diagnostickými možnosťami v oblasti patogénnych mikroorganizmov v okresoch Rimavská Sobota a Revúca. V prvej polovici roku 2015 bolo celkovo hlásených 338 prenosných ochorení z okresu Rimavská Sobota a 212 z okresu Revúca.

Importované nákazy prostredníctvom príchovcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako ani ochorenia vyvolané novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami v sledovanom polročnom období neboli hlásené.

Informovanosť zameraná na „individuálnu“ prevenciu obyvateľov okresov Rimavská Sobota a Revúca v oblasti prenosných ochorení je zabezpečená prostredníctvom odborných zamestnancov oddelenia epidemiológie pri vyšetrení jednotlivých prípadov v ohnisku nákazy telefonicky alebo priamo v teréne.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení,
2. začlenenie surveillance infekčných ochorení v SR do siete EÚ,
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie,
4. návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a vytvorenie špecializovaných pracovných skupín. Tie sa budú starať o vybrané skupiny prenosných ochorení a sledovať kvalitu hlásených údajov. Zodpovední za činnosť jednotlivých pracovných skupín budú určení epidemiológovia z vybraných RÚVZ.

Pre dosiahnutie cieľov je potrebné pripraviť a dodržiavať „Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení“ v záväznom právnom formáte pre verejné zdravotníctvo.

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnu databázu prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnu databázu vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- dopĺňanie a udržiavanie centrálnu databázu:
 1. prípadov infekčných ochorení, hlásených individuálne lekármi zo spádovej oblasti
 2. prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne všeobecnými lekármi pre deti, dorast a dospelých z okresov Rimavská Sobota a Revúca
 3. vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu

4. systému rýchleho varovania

- informovanosť laickej i odbornej verejnosti o výskyte prenosných ochorení a možnostiach ich predchádzania

Odpočet plnenia:

Od 1.10.2006 je celoplošne zavedený nový epidemiologický informačný portál zameraný na monitorovanie výskytu prenosných ochorení podliehajúcich hláseniu - EPIS (od júla do 30.9.2006 prebiehala skúšobná prevádzka na vybraných RÚVZ v SR, ktorej sa zúčastnil aj náš RÚVZ v Rimavskej Sobote). Od začiatku roku 2007 sa monitoruje výskyt všetkých prenosných ochorení, vrátane pravidelného týždenného hlásenia akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení, nozokomiálnych nákaz ako aj mimoriadne epidemiologické situácie len prostredníctvom uvedeného informačného programu.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach;
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti;
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN;
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EU s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc;
5. posilniť edukáciu epidemiológov a klinických zdravotníckych pracovníkov v problematike surveillance nozokomiálnych nákaz, hlavne v oblasti intervenčnej epidemiológie pri výskyte NN vyvolaných závažnými nemocničnými patogénmi.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup, dobrú medziodborovú spoluprácu odborníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti, zdokonalenie a rozpracovanie legislatívy v oblasti nemocničnej epidemiológie zdravotníckych zariadení, vytvorenie štandardných pracovných postupov pre výkon štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach, zintenzívnenie edukačných pregraduálnych a postgraduálnych programov.

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS), realizácia výstupov prevalenčných sledovaní NN v zdravotníckych zariadeniach sú v súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) a odporúčaním Rady Európy o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou (2009/C 151/01). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- analýzu výskytu nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach v okrese Rimavská Sobota a Revúca za rok 2014 formou výročnej správy s porovnaním výskytu v roku 2013 a za posledných 5 rokov
- účasť na incidenčnej štúdii HELICS SSI za rok 2014 zameranej na sledovanie nozokomiálnych nákaz v mieste chirurgického výkonu po cholecystektómii na chirurgickom oddelení vo Všeobecnej nemocnici v Rimavskej Sobote
- vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz a spolupodieľanie sa na kampani: „Clean care is save care“
- sledovanie kolonizácie/infekcie pacientov rezistentnými kmeňmi (MRSA, *C. difficile* a iné) navrhovanie a kontrolovanie protiepidemických opatrení na zamedzenie ich šírenia v zdravotníckych zariadeniach a následného prenosu do komunitného prostredia

Odpočet plnenia:

Hlásené nozokomiálne nákazy zo zdravotníckych zariadení v okrese Rimavská Sobota a Revúca evidujeme prostredníctvom epidemiologického informačného portálu EPIS. Trendy výskytu hlásených nozokomiálnych nákaz sa spracúvajú formou mesačných analýz a výročných správ osobitne za okresy Rimavská Sobota a Revúca.

Do programu EÚ HELICS - SSI bola za náš RÚVZ zaradená Všeobecná nemocnica v Rimavskej Sobote, chirurgické oddelenie, kde sa podľa predloženého manuálu a dotazníka vyhodnotili zo zdravotnej dokumentácie cholecystektómie vykonané v uvedenom zdravotníckom zariadení za obdobie január až december roku 2014 podobne ako predchádzajúce 3 roky so zameraním sa na sledovanie vzniku nozokomiálnych nákaz v mieste chirurgického výkonu po cholecystektómii. Za uvedené obdobie bolo na chirurgickom oddelení Všeobecnej Nemocnice v Rimavskej Sobote vykonaných 50 takýchto operačných zákrokov, kde nebola zistená ani jedna nozokomiálna nákaza po cholecystektómii. Údaje budú spracované v II. polroku prostredníctvom programu HELICS SSI. V programe budeme pokračovať aj v budúcom roku.

V rámci výkonu kontroly štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach okresov Rimavská Sobota a Revúca odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie sú zdravotnícki pracovníci priebežne „individuálne“ vzdelávaní v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz. Odborné informácie s uvedenou problematikou sú súčasťou aj každoročnej kampane „Save Lives: Clean Your Hands“ („Umývaj si ruky – zachrániš život“), ktorá je na Slovensku vyhlasovaná v súlade s programom WHO „First Global Patient Safety Challenge - Clean Care Is Safer Care“. RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa na uvedenej kampani podieľa 7 rokov uverejňovaním článkov na regionálne webové stránky a ďalšími podpornými aktivitami zameranými na šírenie informácií v tejto oblasti do všetkých zdravotníckych zariadení v okresoch Rimavská Sobota a Revúca.

V rámci sledovania kolonizácie nemocníc polyrezistentnými kmeňmi sme v polročnom období roku 2015 zaznamenali jeden prípad laboratórne potvrdeného etiologického agens MRSE (methicilin rezistentný *Staphylococcus epidermidis*) z biologického materiálu (hemokultúra) u pacientky s komplikáciami pri nádorovom ochorení a chemoterapii, ktorá bola hospitalizovaná v NsP, n.o. Revúca (interné oddelenie, chirurgické oddelenie, OAIM). Prípad bol hlásený ako nozokomiálna nákaza pod dg. A 41.1 Septikémia vyvolaná inými špecifickými stafylokokmi.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami;

2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh;
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu;
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a ďalších vysokovirulentných nákaz (Ebola, MeRsCoV, vtáčia chrípka, SARS, mor atď.),
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- všeobecnú pripravenosť a koordinovaný postup v prípade pandémie chrípky, vysokovirulentných nákaz (Ebola a iné) alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca

Odpočet plnenia:

V prvej polovici roku 2015 nebolo potrebné riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok.

V prípade výskytu mimoriadnej epidemiologickej udalosti sa využíva hlásenie v systéme rýchleho varovania v informačnom programe EPIS, kde k 30.6.2015 boli zaznamenané 3 mimoriadne situácie:

V súvislosti s dg. J 10.7 SARI boli hlásené 2 prípady, kde jedno ochorenie sme zaznamenali u 72 ročného polymorbidného dôchodcu z okresu Revúca, ktorý vyzdravel ale druhé ochorenie u polymorbidného 56 ročného muža skončilo úmrtím (pitva: bezprostredná príčina smrti – multiorgánové zlyhanie na podklade primárnej pneumónie vyvolanej vírusom chrípky A (H1N1)pdm09). Pacienti neboli v predchorobí očkovaní proti chrípke v sezóne 2014/2015. Virologické vyšetrenie (PCR – RT) u exitovaného muža potvrdilo prítomnosť vírusu chrípky A(H1N1)pdm09 v odobratom biologickom materiáli (nasopharyngeálny výter), u polymorbidného dôchodcu sa v biologickom materiáli laboratórne potvrdil sezónny vírus chrípky A H3

V mesiacoch marec a apríl sme zaznamenali epidemický výskyt ochorení na mumps v osade s nízkym hygienickým štandardom. Celkovo evidujeme 12 prípadov u detí a mladých ľudí, z toho 3 prípady - klinické bez laboratórneho potvrdenia, ostatné - hlásené na základe typickej klinickej symptomatológie a pozitívnej serológie IgM, IgG protilátok. Ochorenia sa vyskytli v nasledovných vekových skupinách : 0-1roč. (0), 1-4 roč. (1 prípad), 5-9 roč.(4 prípady), 10-14 roč. (6 prípadov), 15-19 roč. (1 prípad), z toho sa jednalo o 4 dievčatá a 8 chlapcov. Všetky deti boli riadne zaočkované vzhľadom na vek v súlade s platnou legislatívou SR.

Hospitalizácia nebola potrebná ani v jednom prípade. V ohnisku nákazy okresu Revúca boli nariadené protiepidemické opatrenia v osade aj v školských a predškolských zariadeniach.

Akútne respiračné a chrípke podobné ochorenia boli hlásené pravidelne za každý kalendárny týždeň v priebehu celého sledovaného polročného obdobia. Zvýšený výskyt akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení sme zaznamenali v okrese Rimavská Sobota a Revúca v mesiacoch február a marec (hlavne u detí školského a predškolského veku). Keďže úroveň chorobnosti v okresoch nedosahovala epidemický charakter, protiepidemická komisia nezasadala.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrenia odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetrením odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetrení odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Odber vzoriek odpadových vôd v čistiarni odpadových vôd v meste Rimavská Sobota podľa harmonogramu odberov, spracovaného RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ich odvoz.

Odpočet plnenia:

Za sledované polročné obdobie boli odobrané vzorky odpadových vôd v rámci sledovania cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov 3x (10.2., 24.3., 26.5.). Výsledky boli negatívne, rovnako ako v predchádzajúcich 5 rokoch. Sledovanie sa zabezpečuje odberom vzoriek na ČOV Rimavská Sobota v spolupráci s odbornými zamestnancami oddelenia hygieny životného prostredia nášho RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote. Ďalšie odbery v II. polroku sú plánované na 27.7., 29.9. a 24.11.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

V Slovenskej republike sú najohrozenejšou skupinou mladí ľudia, ktorí v súčasnosti dospievajú skôr, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie a sú náchylnejší k akvizovaniu pohlavne prenosných ochorení, vrátane AIDS, ako dospelí ľudia.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, predovšetkým žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných

pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- vlastnú realizáciu projektu v spádovej oblasti prostredníctvom odborných zamestnancov RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote
- vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov zapojených do projektu
- spracovanie výsledkov a zaslanie záverečnej správy na RÚVZ so sídlom v Košiciach

Odpočet plnenia:

V rámci projektu úradov verejného zdravotníctva v SR „Hrou proti AIDS“ organizovaného pre študentov základných a stredných škôl sa podujatie v I. polroku 2015 nekonalo. V okresoch Rimavská Sobota a Revúca sa podporné aktivity, ktoré sú súčasťou Národného programu prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2013 - 2016 a k svetovému dňu AIDS za rok 2015, vykonávajú v II. polroku.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- poradenskú činnosť v spádovej oblasti pri ochoreniach preventabilných očkovaním a v oblasti imunizácie
- vzdelávanie osôb a predovšetkým rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít

Odpočet plnenia:

Od 1.1.2012 bola na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zriadená Poradňa očkovania s ordinačnými hodinami v roku 2015 - každý štvrtok od 10,00 do 14,30 hod.

V rámci Poradne očkovania sa poskytovali informácie: zdravotníckym pracovníkom (55x) aj laickej verejnosti (75x). Zdravotnícki pracovníci konzultovali predovšetkým problémy súvisiace so zabezpečením dodržiavania termínu povinného očkovania detskej a dospelaj

populácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca, kontraindikácie vakcinácie a nežiaduce reakcie po očkovaní. Laická verejnosť sa zaujímal predovšetkým o očkovanie pred cestou do zahraničia.

V I. polroku 2015 sme zaznamenali aj odmietnutia povinného očkovania: 11 v okrese Rimavská Sobota a 2 v okrese Revúca. Zákonným zástupcom boli poštou doručené pozvánky na ústny pohovor do Poradne očkovania. Prípady sú v štádiu riešenia.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa podieľa na plnení úloh odbermi vzoriek

7.1 CYANOBAKTÉRIE

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

Cieľ

- overenie kvality balenej vody v dávkovačoch vody (watercooleroch) vo verejných priestoroch, v nemocniciach a lekárňach so zameraním na biologické riziká

Anotácia

Mikrobiologická a biologická kontrola minerálnych a pramenitých balených vôd určených pre používanie verejnosti v nebytových budovách, v nemocniciach a lekárňach so zameraním na sledovanie prítomnosti patogénnych a hygienicky závažných organizmov

Druhy vôd

Minerálne a pramenité balené vody tuzemské a z dovozu, perlivé aj neperlivé, ohrievané aj chladené vo watercooleroch, pitné vody.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- odber 2 vzoriek v množstve 3 l (resp. 1 balenie) vody vo watercooleroch na vyšetrenie

Odpočet plnenia:

Úloha sa bude plniť v mesiaci október 2015.

7.4 MATERSKÉ MLIEKO

7.5 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Cieľ

- monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,
- ochrana zdravia detskej populácie,
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive, zavádzanie nových metód stanovenia rezíduí pesticídov.

Anotácia

Participácia na monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti kontroly prítomnosti a obsahu rezíduí pesticídov v detskej a dojčenskej výžive a potravinový dozor nad kvalitou dojčenskej a detskej výživy z hľadiska obsahu rezíduí pesticídov v rôznych druhoch dojčenskej a detskej výživy na báze mlieka, ovocia, zeleniny, mäsa a cereálií a ich kombinácií.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

V mesiaci jún odber 1 vzorky potravín na počiatočnú výživu dojčiat, potraviny na následnú výživu dojčiat, potraviny pre dojčatá a malé deti na báze zeleniny a ovocia (nesmú byť čisto na mliečnom základe)

Odpočet plnenia:

Bola odobratá potravina na osobitné výživové účely pre dojčatá a malé deti – detská počiatočná výživa - mliečna BABY LOVE, ktorá bola zaslaná na analýzu na ÚVZ SR, výsledky zatiaľ nemáme k dispozícii.

7.6 IDENTIFIKÁCIA A TYPIZÁCIA PATOGÉNNYCH MIKROORGANIZMOV METÓDAMI MOLEKULÁRNEJ BIOLÓGIE

7.7 STANOVENIE PAU V OVZDUŠÍ A HYDROXYPYRÉNU V MOČI U PRACOVNÍKOV VYBRANÝCH PROFESIÍ

7.8 STANOVENIE OLOVA V KRVI EXPONOVANÝCH ZAMESTNANCOV

7.9 OBJEKTIVIZÁCIA ÚČINKOV ZDROJOV OPTICKÉHO ŽIARENIA V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

7.10 MONITORING VÝSKYTU ENTEROVÍRUSOV VO VODÁCH URČENÝCH NA KÚPANIE

Cieľ

- monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie, v prírodných a umelých kúpaliskách,
- overenie a zavedenie diagnostiky enterovírusov použitím metód molekulárnej biológie,
- sledovanie mikrobiologického a biologického oživenia monitorovaných vôd.

Anotácia

Voda môže byť nositeľom prenosných infekčných ochorení, ktoré spôsobujú baktérie, vírusy, parazity a plesne. V pozornosti verejného zdravotníctva je celé spektrum patogénnych mikroorganizmov, predovšetkým baktérií a prvokov, ktorých výskyt sa vo vodách pravidelne kontroluje. Enterovírusy sa dlhodobo sledujú len v odpadových vodách, vo vodách na kúpanie sa ich monitorovanie nevykonáva.

Vírusmi sa môžu ľudia nakaziť aj pri kúpaní v prírodných kúpaliskách, pri rekreačných vodných športoch a pri kúpaní v bazénoch. Na príčine často bývajú enterovírusy, ktoré sa vylučujú stolicou a hlienom z dýchacích ciest ľudí, a sú schopné prežiť aj vo vode, na rozdiel od iných vírusov, ktoré mimo živej bunky vo voľnom prostredí veľmi rýchlo hynú. Enterovírusy môžu u citlivých jednotlivcov vyvolať rozličné netypické horúčkovité ochorenia, resp. zápal dýchacích ciest. Môžu tiež spôsobiť závažné akútne alebo chronické ochorenia očí, sliznice úst, kože, kostrového svalstva, srdcového svalu, pečene a pankreasu. Existujú dôkazy o tom, že

enterovírusy môžu prispievať k vzniku ďalších ochorení, ktorých výskyt na Slovensku v posledných rokoch stúpa, ako napr. diabetes prvého typu.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- odber vzoriek vody z prírodných kúpalísk podľa usmernenia RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
- odvoz vzoriek vody na laboratórne vyšetrenie do laboratória RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Odpočet plnenia:

Nakoľko v jarných mesiacoch došlo k vypusteniu vody z vodnej nádrže Teplý Vrch z dôvodu vykonania rekonštrukčných prác na telese hrádze počas letných mesiacov máj – september, plnenie úlohy sa v roku 2015 nebude zabezpečovať.

7.11 VEĎAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKCIE A KVALITA PITNEJ VODY

7.12 CIEĽOVÁ INFORMAČNÁ SLUŽBA (PIS) - MONITORING BIOLOGICKÝCH ALERGÉNOV V OVZDUŠÍ

7.13 MONITORING ALERGÉNOV ROZTOČOV VO VNÚTORNOM PROSTREDÍ

7.14 PREŽÍVANIE TERMOTOLERANTNÝCH KAMPYLOBAKTEROV

7.15 MONITORING EXPOZÍCIE ZAMESTNANCOV OPERAČNÝCH SÁL NARKOTIZAČNÝMI PLYNMI

7.16 MONITORING OBSAHU DUSIČNANOV VO VODNÝCH ZDROJOCH INDIVIDUÁLNEHO ZÁSOBOVANIA

7.17 MONITORING CELKOVÉHO ORGANICKÉHO UHLÍKA V PRÍRODNÝCH A UMELÝCH KÚPALISKÁCH

7.18 EPIDEMIOLOGICKÁ PREVENCIA RIZIKA KARCINOGENITY V POPULÁCI

7.19 MONITORING BAKTÉRIÍ Z ČELADE VIBRIONACEAE VO VODNOM PROSTREDÍ S CIEĽOM OCHRANY VEREJNÉHO ZDRAVIA

7.20 MONITORING GLYKOZIDOV STEVIOLU V ZMRZLINÁCH A NÁPLNIACH A DEKORÁCIÁCH CUKRÁRENSKÝCH VÝROBKOV

8 LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

8.1 DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

8.2 SURVEILLANCE INVAZÍVNYCH PNEUMOKOKOVÝCH OCHORENÍ

8.3 SURVEILLANCE *BORDETELLA PERTUSSIS*

8.4 DIAGNOSTIKA EXANTÉMOVÝCH OCHORENÍ

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nemá vytvorené pracovisko

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Medziodborová úloha - plnia odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

Anotácia

Realizácia cieľov Národného programu podpory zdravia (NPPZ) zabezpečuje intervenciu v širokom zmysle slova – od hospodárskej, sociálnej, zdravotnej politiky štátu, až po intervenčné projekty na všetkých úrovniach spoločnosti. NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska.

Súčasná Aktualizácia Národného programu podpory zdravia bola vypracovaná na základe Plánu práce vlády SR na rok 2014 a z iniciatívy Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, v súvislosti s návrhom na zrušenie úlohy B.1. 13, 14 a 15 vyplývajúcej z Uznesenia vlády SR číslo 708/V z 19. decembra 2012 .

V zmysle úloh Plánu práce vlády Slovenskej republiky na rok 2013 vyplynula pre Ministerstvo zdravotníctva SR povinnosť predložiť s termínom splnenia dňa 31. decembra 2013 národné programy ako úlohu B.1. 13, 14, 15 Uznesenia vlády SR číslo 708/V, a to:

Úloha č. 13 Národný program prevencie ochorení srdca a ciev na roky 2014 – 2018.

Úloha č. 14 Národný diabetologický program na roky 2014 – 2018.

Úloha č. 15 Skriningové programy onkologických ochorení – karcinómu hrubého čreva, karcinómu prsníka a karcinómu krčka maternice na roky 2014 – 2018.

Vzhľadom na existenciu významného spoločného menovateľa navrhnutých národných programov predložila Sekcia zdravia Ministerstva zdravotníctva SR návrh na prípravu národného programu zlučujúceho viaceré preventívne zamerané národné programy.

Z uvedených dôvodov navrhla sekcia zdravia, po predchádzajúcej konzultácii s Úradom verejného zdravotníctva SR, implementovanie vyššie uvedených programov riešiacich problematiku tzv. civilizačných chorôb do jedného národného programu, a to do existujúceho „Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike“.

Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou. Člení sa na tieto oblasti:

A. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

1. Výživa a stravovacie zvyklosti,
2. Fyzická inaktivita,
3. Tabak, alkohol, drogy,
4. Zdravé pracovné a životné podmienky

- a) pracovné prostredie,
- b) životné prostredie.

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“),
2. Diabetes mellitus (ďalej len „DM“),
3. Vybrané nádorové ochorenia.

B. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Ad A. časť I. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení a opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

- 1. Výživa a stravovacie zvyklosti, zamerať zdravotno-výchovné aktivity na deti mladšieho a staršieho školského veku v oblasti zdravej výživy a účasti detí na školskom stravovaní, samostatne hodnotiť doplnkové stravovanie v školských bufetoch posudzovaním sortimentu
- 2. Fyzická aktivita - Výchovne pôsobiť na deti a mládež v oblasti podpory ich aktívnej fyzickej aktivity v záujme zlepšenia telesnej kondície
- 3. Tabak, alkohol a drogy - na požiadanie realizovať zdravotno-výchovné preventívne aktivity k danej problematike, v rámci výkonu ŠZD v spolupráci s odd. HDM kontrolovať povinnosť prevádzkovateľov školských zariadení dodržiavať zákon na ochranu nefajčiarov, zúčastňovať sa na realizovaní celoslovenských prieskumov zameraných na monitorovanie uvedených okruhov
- 4. Zdravé pracovné podmienky – v spolupráci s oddelením HDM v rámci výkonu ŠZD kontrolovať dodržiavanie zdravých pracovných podmienok detí a mládeže v jednotlivých druhoch škôl a školských zariadení

a) oddelenie PPLaT

- Vyzvať pracovné zdravotné služby, ktoré vykonávajú zdravotný dohľad nad zdravím zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce k realizácii programov na vytváranie zdravých pracovných podmienok a kladné ovplyvňovanie zdravia, nakoľko pracovná zdravotná služba sa podľa § 3 Vyhlášky MZ SR č. 208/2014 Z.z. **o podrobnostiach o rozsahu a náplni výkonu pracovnej zdravotnej služby, o zložení tímu odborníkov, ktorí ju vykonávajú, a o požiadavkách na ich odbornú spôsobilosť** zúčastňuje na vypracúvaní a vykonávaní programov ochrany a podpory zdravia zamestnancov vrátane štúdií o vplyve práce, pracovných podmienok a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov a podieľa sa aj na výchove a vzdelávaní zamestnávateľov a zamestnancov o ochrane a podpore zdravia pri práci, o problematike vplyvu práce, pracovných podmienok a faktorov pracovného prostredia na zdravie; výchova a vzdelávanie je zamerané na možné príčinné súvislosti akútneho poškodenia zdravia alebo chronického poškodenia zdravia a poškodenia zdravia, ktoré sa môže prejaviť neskôr, na špecifické zmeny a nešpecifické zmeny zdravotného stavu a na prevenciu pred týmito možnými nepriaznivými účinkami na zdravie. Spolupracovať s PZS na plnení úloh.
- Zamerať sa na zisťovanie vzniku nádorových ochorení u zamestnancov exponovaných na pracoviskách karcinogénom.
- Zmapovať situáciu v podzemí v spoločnosti SMZ, a.s. Jelšava v súvislosti s expozíciou zamestnancov dieselovým exhalátom.

b) oddelenie HŽP a Z a oddelenie HV na základe zaslaných vyjadrení na úlohách NPPZ neparticipujú

Ad II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“),
2. Diabetes mellitus (ďalej len „DM“),
3. Vybrané nádorové ochorenia.

- v rámci činnosti poradne zdravia poskytovať klientom odborné poradenstvo zamerané na elimináciu RF v prevencii vybraných kardiometabolických a nádorových ochorení, prostredníctvom odporúčaných zmien v životnom štýle klientov vo vzťahu k zistenému riziku

Ad B. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

Oddelenie epidemiológie zabezpečí:

Poradenskú činnosť:

- pri všetkých prenosných ochoreniach pre spádovú oblasť okresov Rimavská Sobota a Revúca, poskytovanie odborných konzultácií v zdravotníckej oblasti nielen odborníkom ale aj ostatnej verejnosti
- formou poradenstva individuálneho aj skupinového v lokalitách s nízkym hygienickým štandardom zameraného na celkové zvýšenie zdravotného uvedomenia populácie, významu dodržiavania imunizačného programu, vrátane kontroly dodržiavania karanténnych opatrení nariadených v ohniskách nákazy orgánom na ochranu zdravia
- v poradni očkovania pri ochoreniach preventabilných očkovaním a v oblasti imunizácie pre odbornú verejnosť aj laikov v spádovej oblasti
- v hepatálnej poradni, ktorá je súčasťou poradne zdravia pre obyvateľov okresov Rimavská Sobota a Revúca

Odpočet plnenia:

1. Výživa a stravovacie zvyklosti, zamerať zdravotno – výchovné aktivity na deti mladšieho a staršieho školského veku v oblasti zdravej výživy a účasti detí na školskom stravovaní, samostatne hodnotiť doplnkové stravovanie v školských bufetoch posudzovaním sortimentu

V priebehu mesiaca máj sme sa zamerali na hodnotenie doplnkového stravovania detí základných a stredných škôl v prevádzkach školských bufetov. Pri kontrolách bolo zistené, že vo všetkých prevádzkach školských bufetov ponúkaný sortiment nemožno považovať za výživovo hodnotný, nakoľko prevažujú cukrovinky, trvanlivé pečivo typu chipsy, krekry a pod., sladené nápoje, sladké pekárske výrobky a rôzne lahôdkárske výrobky či už dovážané alebo priamo vyrábané v školskom bufete, ako rôzne druhy obloženého pečiva, a len ojedinele bolo v sortimente, mlieko, mliečne výrobky, ovocie a nápoje a prírodné šťavy a pod. Preto v ďalšom období je potrebné plánovať zdravotno – výchovné aktivity pre prevádzkovateľov zariadení a zodpovedných pracovníkov škôl s cieľom skvalitniť sortiment. V rámci ostatných zdravotno – výchovných aktivít na školách, bola ponúknutá možnosť využívať edukačné materiály, ktoré sú dostupné na web stránke RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote. Celkove výkonov 18.

2. Fyzická aktivita - Výchovne pôsobiť na deti a mládež v oblasti podpory ich aktívnej fyzickej aktivity v záujme zlepšenia telesnej kondície

Všetky školy regiónu mali možnosť sa prostredníctvom detských podporovateľov zapojiť do súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“. Propagácia aktivity bola zabezpečená v elektronických médiách regiónu, zverejnením propagačných materiálov na web stránke nášho regionálneho úradu a distribúciou plagátov do vybraných škôl regiónu. Celkovo aktivít 7.

3. Tabak, alkohol a drogy – na požiadanie realizovať zdravotno – výchovné preventívne aktivity k danej problematike, v rámci výkonu ŠZD v spolupráci s odd. HDM kontrolovať povinnosť prevádzkovateľov školských zariadení dodržiavať zákon na ochranu nefajčiarov, zúčastňovať sa na realizovaní celoslovenských prieskumov zameraných na monitorovanie uvedených okruhov

V hodnotenom časovom období sa zdravotno – výchovné preventívne aktivity na jednotlivých školách nerealizovali. V rámci výkonu ŠZD v spolupráci s odd. HDM bola kontrolovaná povinnosť prevádzkovateľov dodržiavať platnú legislatívu na ochranu nefajčiarov v školách a školských zariadeniach a tiež v spolupráci s týmto oddelením sa realizoval na vybraných školách prieskum ESPAD a získané údaje boli postúpené na ďalšiu analýzu. Celkovo výkonov 371 (ESPAD 233+138 ŠZD školských zariadení a škôl).

4. Zdravé pracovné podmienky – v spolupráci s oddelením HDM v rámci výkonu ŠZD kontrolovať dodržiavanie zdravých pracovných podmienok detí a mládeže v jednotlivých druhoch škôl a školských zariadení

V prvom polroku 2015 bolo vykonaných 25 kontrol zameraných na hodnotenie PZS, údaje boli poskytnuté odd. PPLaT.

a) oddelenie PPLaT

Za hodnotené časové obdobie prvá časť rozpracovaných úloh nebola plnená. V rámci druhej časti úloh sa v SMZ, a.s. Jelšava sa začala vykonávať objektivizácia PAU v podzemí v súvislosti s expozíciou zamestnancov dieselovým exhalátom, výsledky zatiaľ nie sú spracované.

b) oddelenie HŽP a Z a oddelenie HV na základe zaslaných vyjadrení na úlohách NPPZ neparticipujú

Ad II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

- 1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“),**
- 2. Diabetes mellitus (ďalej len „DM“),**
- 3. Vybrané nádorové ochorenia.**

Pri odbornom poradenstve v Poradni zdravia bolo poskytnuté poradenstvo vo vzťahu k zistenému kardiometabolickému riziku 17 klientom. Celkom výkonov 166.

Ad B. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

V súvislosti s hlásenými prenosnými ochoreniami zo spádovej oblasti okresov Rimavská Sobota (338 ochorení) a Revúca (212 ochorení) boli v sledovanom období poskytnuté konzultácie zodpovedným zdravotníckym pracovníkom ale aj poradenstvo pre laickú verejnosť, ktorej sa evidované prípady konkrétne týkali

V I. polroku sme pokračovali v poradenskej činnosti aj v lokalitách s nízkym hygienickým štandardom v spolupráci s rómskymi asistentami z obecných úradov okresov Rimavská Sobota a Revúca, kde sme sa zamerali na celkové zvýšenie zdravotného uvedomenia, význam vakcinácie ako aj na kontrolu dodržiavania karanténnych opatrení nariadených orgánom na ochranu zdravia v ohniskách nákazy

V rámci „Poradne očkovania“ nášho RÚVZ sa poskytovali informácie zdravotníckym pracovníkom (55x) aj laickej verejnosti (75x): zdravotníci pracovníci konzultovali predovšetkým problémy súvisiace so zabezpečovaním dodržiavania termínu povinného očkovania detskej a dospeljej populácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca, kontraindikácie vakcinácie a nežiaduce reakcie po očkovaní, laická verejnosť sa zaujímala predovšetkým o očkovanie pred cestou do zahraničia

V I. polroku roku 2015 navštívilo „hepatálnu poradňu“, ktorá je súčasťou poradne zdravia pre obyvateľov okresov Rimavská Sobota a Revúca – len 6 klientov, v rámci šetrenia financií na našom RÚVZ sa ďalší záujemcovia nevyšetrovali

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Cieľ

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Anotácia

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky sa predkladá na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky každé tri roky, naposledy v roku 2012, kedy bola 5. septembra 2012 uznesením č. 438 schválená vládou Slovenskej republiky.

Na základe tohto uznesenia bude predložená Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 - 2014 na rokovanie vlády do 30. septembra 2015.

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- v zmysle anotácie v roku 2015 sa odd. PZaPC na realizácii nepodieľa, resp. ak sa bude vykonávať monitoring zdravotného stavu, tak sa oddelenie zapojí

Odpočet plnenia:

Za hodnotené obdobie sa úloha nerealizovala.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Cieľ

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Anotácia

Obezita sa stala celosvetovou pandémiou a v súčasnosti sa považuje za hlavnú hrozbu zdravotného problému. Obezita je zodpovedná za 2 – 8 % všetkých výdavkov na zdravotníctvo a 10 – 13 % úmrtí v rôznych častiach európskeho regiónu a počet tých, ktorí sú postihnutí kontinuálne narastá do alarmujúcich rozmerov. Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 10 z 9. januára 2008 ÚVZ SR vypracoval a dňa 20. decembra 2010 na rokovanie vlády

predložil „Správu o plnení Národného programu prevencie obezity v Slovenskej republike za roky 2008 - 2010“. Správa bola schválená 12. 1. 2011. Správa NPPO – odpočet v máji 2014.

Oblasti realizovaných aktivít: *Spoločná oblasť* (výchova a vzdelávanie, média a komunikácia, zdravotníctvo, socioekonomické faktory prostredia. *Pohybová oblasť* (budovanie športovísk, dopravná infraštruktúra), *Výživa*: poľnohospodárska politika, trh a marketingové stratégie.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- realizovať zdravotno-výchovné aktivity zamerané na zdravý životný štýl, predovšetkým zdravý spôsob stravovania a pohybový režim na školách regiónu a v rámci vyhlásených „Svetových dní“ aj v iných populačných skupinách regiónu

Odpočet plnenia:

Za hodnotené časové obdobie sa realizoval dotazníkový prieskum ohľadom zdravého životného štýlu zamestnancov RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, v rámci Svetového dňa zdravia sa v mesiaci apríl v regionálnych printových a elektronických médiách spropagoval tento deň, súčasne sa pre laickú verejnosť distribuoval edukačný materiál „Päť zásad bezpečnej potravy“. V spolupráci s oddelením HDM sa v rámci výkonu ŠZD realizovalo 135 kontrol zariadení spoločného stravovania a zamestnanci boli edukovaní v zásadách zdravej prípravy stravy. V spolupráci s územným spolkom ČK sa edukovalo 104 záujemcov o zdravom a bezpečnom spôsobe stravovania pri 8 zdravotno – výchovných aktivitách. Celkom výkonov 225 (52 edukačných materiálov, 27 dotazníkov, 135 kontrol, 8 prednášok, ostatné 3).

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity

Anotácia úlohy

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca s cieľom zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospeléj populácie SR aspoň na túto postačujúcu hranicu, vytvoriť u účastníkov súťaže návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu

Analýza údajov z účastníckych listov a výsledkov vyšetrení u účastníkov so záujmom o konzultáciu v „poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity“ metódami bioštatistiky.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- zapojiť sa do realizácie kampane podľa inštrukcií gestora, zabezpečiť informovanosť prostredníctvom lokálnych médií a aktivít poradne zdravia

Odpočet plnenia:

V mesiaci apríl sa zahájila propagácia celoslovenskej kampane, boli zverejnené všetky informácie vrátane plagátu na webovej stránke RÚVZ, pri vstupe do budovy RÚVZ je oznam o prebiehajúcej akcii s možnosťou vyzdvihnúť si účastníckych listov do súťaže, do regionálnych printových médií – Gemerské zvesti, Revúcke listy boli zaslané články ku kampani, v regionálnych elektronických médiách – www.gemerland.sk, www.rimava.sk boli uverejnené informácie ohľadne súťaže, účastnícke listy boli poskytnuté pre žiakov a pedagogických pracovníkov Stredných škôl okresu Rimavská Sobota a Revúca, tiež

v novootvorenom fitnescentre v Rimavskej Sobote. Prehľad o počtoch prihlásených a regionálne zhodnotenie bude len v druhom polroku 2015. Celkom výkonov 23.

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Cieľ

Prostredníctvom komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (KPZV) dosiahnuť významné zlepšenie zdravotného stavu populácie v rómskych komunitách cestou zlepšenia informovanosti, hygienických návykov, ako aj návykov súvisiacich s podporou a udržiavaním zdravia. Prostredníctvom KPZV zlepšiť akceptáciu zdravého životného štýlu a upevniť vnímanie zdravia ako hodnoty cieľovou skupinou projektu. Znížiť relatívny výskyt ochorení ktoré sa u cieľovej skupiny vyskytujú častejšie než u väčšinovej populácie.

Anotácia

I. etapa tohto programu realizovaná v rokoch (2007 - 2008) bola o. i. zameraná na monitoring zdravotného stavu rómskej populácie, v II. etape ide o aktívnu intervenciu založenú na spolupráci medzi príslušnými RÚVZ, školami, obecnými úradmi (napr. pri využívaní komunitných centier), lekármi I. kontaktu a KPZV, ktorých bude na začiatku projektu celkove 30, neskôr sa bude ich počet rozširovať resp. priebežne meniť v závislosti od efektívnosti uskutočnených opatrení. Na základe zmapovania situácie uskutočnenej v predchádzajúcej fáze projektu, orientovať sa v snahe o zlepšenie stavu na tie atribúty zdravotného stavu Rómov, ktoré sa javia ako najnaliehavejšie. Pokračovať v systematickej elementárnej zdravotnej výchove formou primeranou vzdelanostnej úrovni cieľovej skupiny

Cieľovou skupinou budú obyvatelia vybraných segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít v rámci okresov, ktoré sa nachádzajú v spádovom území RÚVZ zapojených do Programu. Počet segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít sa bude rozširovať resp. meniť v závislosti od počtu KPZV a počtu RÚVZ zapojených do Programu, ktoré sa budú meniť v závislosti od efektívnosti získaných výsledkov, ako aj od počtu obyvateľov v rómskych osídleniach v rámci okresov.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- podľa záverov z pracovného stretnutia k realizácii projektu ako „Zdravé komunity“, ktorý sa konal na MZ SR 2.2.2015 realizovať, v prípade požiadania príslušných ustanovených koordinátorov projektu, v roku 2015 4 workshopy na pôde RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote so zameraním podľa obsahových aktivít projektu uvádzaných v anotácii.

Odpočet plnenia:

Za hodnotené časové obdobie sa plánované aktivity nerealizovali. Odborní zamestnanci sa zúčastnili ďalšieho pracovného stretnutia v mesiaci apríl na RUVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi, pripravili návrh možných tém pre plánované workshopy s problematikou riešenou jednotlivými oddeleniami RUVZ - HŽP a Z Význam vody pre život, starostlivosť o vodné zdroje, Odpady a ľudské zdravie, Hygiena bývania HV- Potraviny a zásady zdravej výživy, Stomatohygiena – význam zdravia ústnej dutiny, Zdravé stravovacie návyky, PPL a T - Práca a zdravie, Hygiena práce v poľnohospodárstve, Práca a fyziologické funkcie organizmu, EPID - Epidemiológia vybraných infekčných ochorení (alimentárne, parazitárne..), Problematika očkovania, Význam preventívnej starostlivosti, HDM - Stravovanie detí a mládeže, Stav zdravia a životný štýl Rómov, Prevencia fajčenia a iných závislostí, Prevencia KV a onko ochorení, Dusičnanová methemoglobínémia. Nadviazal sa kontakt s určeným koordinátorom, ktorý v mesiaci jún doručil zoznam 8 asistentov pracujúcich v regióne s tým, že na svojich pracovných

stretnutiach dostali informáciu, že je možné ich využiť v rámci potrebných aktivít RUVZ. Celkom aktivít 8.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľ

Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020 bol schválený vládou Slovenskej republiky 3.7.2013 uznesením č.341/2013. Hlavným zámerom národného akčného plánu je v prvom rade zvýšiť zdravotné uvedomenie vo vzťahu k podpore zodpovedného, kultúrneho a kontrolovaného užívania alkoholu. Dôležitou oblasťou je prevencia vo vzťahu k zvyšovaniu povedomia a informovanosti o nepriaznivých zdravotných a sociálnych dôsledkoch. Ďalším významným cieľom je oblasť kontroly predaja alkoholických nápojov, kontroly veku kupujúceho, kontroly požívania alkoholu na pracoviskách a v doprave. Akčný plán definuje konkrétne úlohy jednotlivých orgánov štátnej správy. Na tvorbe akčného plánu spolupracovala medzirezortná pracovná skupina.

Anotácia

Európsky akčný plán znižovania škodlivých účinkov alkoholu 2012 - 2020 bol schválený počas 61. zasadnutia Regionálneho výboru WHO pre Európu (Baku, 12-15. 9. 2011). Slovenská delegácia vo vystúpení podporila prijatie tohto dokumentu v súlade s pozíciou EÚ. Európsky akčný plán vychádza z Globálnej stratégie znižovania škodlivých účinkov alkoholu prijatej v rámci zasadnutia WHA 17-21. 5. 2010.

Zámerom Európskeho akčného plánu je poskytnúť krajinám usmernenie v podobe konkrétnych návrhov aktivít a v ich úsilí znižovať negatívne následky spôsobené užívaním alkoholu. Odporúča krajinám európskeho regiónu WHO formulovať, respektíve revidovať vlastné národné politiky v tejto oblasti. Ponecháva však samotným krajinám na zváženie, ktoré z navrhovaných opatrení najlepšie zodpovedajú ich potrebám.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- v rámci realizovaných činností poradne zdravia zamerať časť intervenčných aktivít aj na zvyšovanie povedomia a informovanosti o nepriaznivých dôsledkoch spojených s abúзом alkoholu,
- zapojiť sa do prieskumov sledovania konzumácie alkoholu a iných drog, ak budú na úrovni SR realizované

Odpočet plnenia:

Na plnení úlohy v hodnotenom časovom období sme sa nepodieľali.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. V Slovenskej republike je 13,13 % obyvateľov vo veku nad 65 rokov,

priemerný vek obyvateľstva je u mužov 37,68 a u žien 40,87 rokov. Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla u mužov 72,47 rokov, u žien 79,45 rokov.

Starnutie je aj priamym výsledkom zdravého životného štýlu. Hoci starnutie predstavuje prirodzenú súčasť životného cyklu človeka, v rámci spoločnosti je potrebné riešiť priamy dosah očakávaných demografických zmien. Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pri súčasnej mladej generácii by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- v spolupráci s Alzheimerovou spoločnosťou zapojiť sa do realizácie aktivít spojených s „Týždňom mozgu“

Odpočet plnenia:

V spolupráci s Alzheimerovou spoločnosťou sme v mesiaci apríl realizovali v cieľovej skupine seniorov zdravotno – výchovné aktivity s využitím pripravených prednášok a iných pomôcok. Konkrétne sa realizovali 4 prednášky „Zdravý životný štýl“, 19.3.2015, Domov dôchodcov a sociálnych služieb Babin Most, okr. Rimavská Sobota, Mgr. Zuzana Bokorová, „Poruchy spánku“ 20.3.2015, Domov dôchodcov a sociálnych služieb Rimavská Sobota, MUDr. Adriana Strečková. Ukážky tréningu pamäte spojené s testovaním verbálnych a pamäťových schopností pomocou pracovných listov pre kognitívny tréning, tréning verbálnych schopností – „Ako chutí svet“. Článok pre verejnosť na webovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote, články do regionálnej tlače – Gemerské zvesti, Revúcke Listy a príspevky do regionálnych elektronických médií – www.gemerland.sk, www.rimava.sk. Celkom aktivít 8.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Cieľ

Koordinácia aktivít RÚVZ v SR smerom k zabezpečeniu cieľa Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 (ďalej len NPPD).

Anotácia

Pôsobenie čiastkovými aktivitami v súlade s prioritami NPPD, ktorými sú:

1. Zdravie matky a novorodenca
2. Výživa a fyzická aktivita
3. Infekčné choroby
4. Úrazy a násilie
5. Životné prostredie
6. Dorastový vek
7. Psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie

tak, aby sa dosiahol cieľ NPPD – zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- pri vykonávaní zdravotno-výchovných aktivít na školách regiónu sa zamerať aj na dané predpokladané témy uvádzané v anotácii a využívať dostupné edukačné materiály v problematike zdravej výživy detí a mládeže

Odpočet plnenia:

Za hodnotené časové obdobie sa úloha realizovala priebežne, časť aktivít bola zameraná na zdravé stravovanie ako je uvedené v úlohe 9.1 a 9.2.

9.6.1 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKOL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Cieľ

Hlavným cieľom preventívneho projektu je skrining vybraných rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u stredoškolskej mládeže.

Anotácia

RÚVZ Bratislava realizuje projekt Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji. Hlavným cieľom preventívneho projektu je skrining vybraných rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u stredoškolskej mládeže, personalizované poradenstvo, motivácia detí a rodičov k tvorbe pozitívnych postojov a návykov vo vzťahu k celoživotnému kardio-metabolickému zdraviu, propagácia vedecky podložených informácií o kardiometabolickom zdraví.

Plánované čiastkové aktivity projektu sú v súlade s prioritami NPPD :

-výživa a fyzická aktivita budovanie základov pre celý život

-psychológia zdravia ako prevencia porúch stravovania s cieľom NPPD zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

9.6.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Cieľ

Zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Na riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, využiť širokú a systematickú prevenciu zubných ochorení. Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou dentitou.

Anotácia

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy (ďalej len MŠ). Obsahom zdravotno-edukačného pôsobenia je nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu.

Ďalšou cieľovou skupinou sú rodičia detí a učiteľky MŠ, u ktorých sa projekt zameriava na zvýšenie ich povedomia ohľadom významu dentálneho zdravia a skvalitnenie informovanosti v oblastiach: správna stomatohygiena – fluoridácia – zdravé výživové zvyklosti.

Regionálny projekt RÚVZ so sídlom v Košiciach je vo finálnej fáze riešenia – zhodnotenia výsledkov dotazníkového prieskumu u rodičov detí a učiteliek MŠ (realizovaného cez RÚVZ Košice) a výsledkov monitorovania stavu ústneho zdravia u bežnej a sociálne znevýhodnenej časti detskej populácie (zabezpečeného stomatológmi spolupracujúcimi na projekte). Prieskumom sa sledujú otázky úrovne starostlivosti o chrup a skladby stravy, z hľadiska jej

relevantnosti pre ústne zdravie. Klinická časť projektu sa orientuje na stav v kazivosti chrupu detí a účinnosť intervenčno-edukačného pôsobenia.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- Pokračovať v usmerňovaní edukačných aktivít s využívaním zdravotno-výchovných materiálov v predškolských zariadeniach zapojených do realizácie projektu, prípadne podľa záujmu edukačné materiály využiť aj v ďalších MŠ regiónu

Odpočet plnenia:

Za sledované obdobie sa v realizácii nepokračovalo.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy tohto programu.

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komún v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komún v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- Realizovať v súlade s kalendárom vyhlásených dní WHO skupinové intervenčné aktivity pre rôzne populačné skupiny regiónu
- Zapojiť sa do realizácie vyhlásených kampaní - Vyzvi srdce k pohybu
- Realizovať intervenčné aktivity prostredníctvom činnosti Poradenského centra

Odpočet plnenia:

Intervenčné aktivity pre rôzne populačné skupiny boli realizované priebežne a sú uvádzané pri jednotlivých úlohách aj s prehľadom výkonov vyššie.

9.8 TOHES (Tobacco and Health Educational Survey)- štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospelaj populácie v SR.**Cieľ projektu**

Získať údaje na podporu surveillance kontroly tabaku. Monitorovať prevalenciu fajčenia a rôzne aspekty fajčiarskych návykov dospelaj populácie SR. Hodnotiť dopad dlhodobých intervenčných aktivít zameraných proti fajčeniu.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Rožňave**

1 ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Cieľ

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

RÚVZ so sídlom v Rožňave nie je riešiteľským pracoviskom.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľ

Cieľom tohto programu je plniť zaktualizované národné ciele vládou schváleného materiálu *Protokol o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992 – Národné ciele SR III*, ktoré boli nastavené v spolupráci s rezortom životného prostredia a to v súlade s medzinárodným dokumentom *Protokol o vode a zdraví*.

Tunajší orgán verejného zdravotníctva nedostal vo veci plnenia národných cieľov Protokolu o vode a zdraví žiadne pokyny od gestora.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Zabezpečiť pokračovanie procesov pre ľudský biomonitoring vo vzťahu k chemickým rizikovým faktorom zo životného i pracovného prostredia a udržateľnosť odborných kapacít pre HBM v rámci ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

RÚVZ so sídlom v Rožňave nie je vybraným riešiteľským pracoviskom.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Pracovníci oddelenia HŽPaZ v súčinnosti s pracovníkmi oddelenia HDaM v priebehu 23. – 26. kalendárneho týždňa spracovali databázy údajov získaných dotazníkovým prieskumom realizovaným v roku 2014 formou matríc, ktoré boli v zmysle pokynov krajskej odborníčky pre odbor HŽPaZ odoslané RÚVZ so sídlom v Košiciach.

V rámci realizácie projektu boli oslovení zriaďovatelia a následne riaditelia dvoch základných škôl v okrese Rožňava (ZŠ Zlatá, Rožňava a ZŠ Gemerská, Plešivec). V mesiaci marec im boli poskytnuté dotazníky pre rodičov a následne sme do škôl distribuovali dotazníky pre žiakov. V mesiaci jún bola vykonaná inšpekcia, ktorú si realizácia tohto projektu vyžaduje.

V roku 2015 bol ukončený zber údajov a zozbierané údaje boli v termíne zadané do pripravených mustier a zaslané na ďalšie spracovanie.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľ

Získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR.

RÚVZ so sídlom v Rožňave nie je vybraným riešiteľským pracoviskom.

1.6 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Cieľ

Cieľom projektu je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov s atypickým prostredím (vodné atrakcie, množstvo zelene, alternatívne spôsoby zdravotného zabezpečenia vody na kúpanie), vyhodnotenie kvality ukazovateľov mikroklimatických podmienok vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov.

RÚVZ so sídlom v Rožňave nie je vybraným riešiteľským pracoviskom.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

V prvom polroku 2015 bola činnosť zameraná na metodické riadenie problematiky zabezpečenia zdravotného dohľadu najmä na nerizikových pracoviskách. Priebežne boli doplňované databázy:

- evidencia kontrolnej činnosti
- evidencia základných údajov o subjekte, požadovaných vo výstupoch pre výročnú správu
- evidencia prác súvisiacich s expozíciou karcinogénom, mutagénom, toxickým a veľmi toxickým látkam a zmesiam
- evidencia zamestnávateľov zabezpečujúcich PZS vlastnými zamestnancami

- evidencia zamestnávateľov zabezpečujúcich PZS dodávateľsky

Spolupráca s PZS sa realizovala najmä v súvislosti s prešetrovaním podozrení na chorobu z povolania a s metodickým usmerňovaním pri hodnotení zdravotných rizík pri práci. V rámci spolupráce s Inšpekciou životného prostredia v Košiciach boli riešené 2 stanoviská k IPKZ. Pre ÚPSVaR v Rožňave bolo vydané stanovisko k chráneným pracoviskám v 21 prípadoch.

Pre Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia environmentálneho hodnotenia a riadenia, Odbor environmentálneho posudzovania bolo vypracované stanovisko k zámeru „ Plán otvárania, prípravy a dobývania ložiska vápenca Slavec – Gombasek v dobývacom priestore Slavec na obdobie 2016 - 2032“, navrhovateľa Carmeuse Slovakia, s.r.o., Slavec 179, 049 11 Slavec. Pre Ministerstvo životného prostredia SR bolo vypracované stanovisko k zmene ťažby a spracovania serpentinitu v Dobšinej pre prevádzkovateľa SILICON s.r.o. Dobšiná. Pre Slovenskú inšpekciu životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Košice boli v 2 prípadoch podané vyjadrenia k zmene integrovaného povolenia pre prevádzku „Závod Vápenka Slavec“ prevádzkovateľovi – stavebníkovi Carmeuse Slovakia, s.r.o., Slavec (Inštalácia drvičov – Vápenka Slavec, Rozšírenie palivovej základne pre výpal vápna Carmeuse s.r.o., Závod Vápenka Slavec).

2.1.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK – RIZIKOVÉ PRÁCE

Priebežne sa aktualizuje databáza programu ASTR 2011. V prvom polroku 2015 boli realizované 2 aktualizácie programu. Bola doplnená databáza PZS. Dopĺňovaná je evidencia šetrených a priznaných chorôb z povolania v prostredí ASTR 2011. V okrese Rožňava v 1. polroku 2015 evidujeme. :

Tab.č.2.1

ROK	POČET EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV					
	Počet celkom		3.kategória		4.kategória	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
2015 / polrok	1032	59	993	59	39	0

**Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v prvom polroku 2015
podľa faktorov a kategórie rizikového faktoru (1. a 2. stupeň)**

Tab.č.2.2

Rizikový faktor		Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kat		4. kat.		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
tuberkulóza		3	3	0	0	3	3
Biologické faktory spolu:		3	3	0	0	3	3
dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie		4	4	0	0	4	4
pracovná poloha		15	0	0	0	15	0
Fyzická záťaž spolu:		19	4	0	0	19	4
premenný		383	5	19	0	402	5
ustálený		488	23	17	0	505	23
Hluk spolu:		871	28	36	0	907	28
pevné aerosóly		244	13	3	0	247	13
alergén		32	8	0	0	32	8
chem. karcinogén/mutagén		41	12	3	0	44	12
látky poškodzujúce reprodukciu		36	12	0	0	36	12
dermatotropný		104	0	0	0	104	0
dráždivé		148	4	0	0	148	4
žieravé		80	8	0	0	80	8
toxické		32	8	0	0	32	8
veľmi toxické		32	8	0	0	32	8
Chemické látky a zmesi spolu:		384	25	3	0	387	25
prenášané na ruky		26	0	17	0	43	0
prenášané na celé telo		2	0	1	0	3	0
Vibrácie spolu:		28	0	18	0	46	0

**Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v 1. polroku 2015
podľa prevažujúcej činnosti a kategórie rizikového faktoru
(1.stupeň)**

Tab.č.2.3

prevládajúca činnosť		počet exponovaných pracovníkov					
		3. kateg.		4. kateg.		spolu	
kód	názov	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
A	poľnohosp., lesníctvo a rybolov	9	0	0	0	9	0
B	ťažba a dobývanie	21	4	16	0	37	4
C	priemyselná výroba	871	37	6	0	877	37
D	dodávka elektr., plynu, pary, stud. vzduchu	57	2	17	0	74	2
F	stavebníctvo	11	0	0	0	11	0
N	administrat. a podporné služby	17	9	0	0	17	9
Q	zdravotníctvo a sociálna pomoc	7	7	0	0	7	7
S p o l u		993	59	39	0	1032	59

Počet prehodnotených rozhodnutí o rizikových prácach: **4**
Počet vydaných nových rozhodnutí o rizikových prácach: **0**
Počet zrušených rozhodnutí o rizikovej práci: **1**
Počet kontrol / ŠZD / zameraných na posudky rizika a prevádzkové poriadky: **32**
Počet konzultácií pri metodickom usmerňovaní zamestnávateľov v problematike: **86**
Počet aktivít v rámci posudzovania nových investičných projektov pri hodnotení zdravotných rizík pri práci v súvislosti s posudzovanou technológiou: **4**
Počet schválených prevádzkových poriadkov pre činnosti súvisiace s expozíciou škodlivým faktorom pri práci: **11**

V rámci metodického usmerňovania zamestnávateľov bola venovaná pozornosť najmä realizácii opatrení na obmedzovanie alebo odstránenie zdravotných rizík a problematike procesu zaraďovania zamestnancov na výkon pracovnej činnosti na základe výsledkov posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu. Cieľene, v spolupráci so zástupcami zamestnancov, bola riešená problematika vibrácií prenášaných na ruky v CMF Slovakia s.r.o. Brzotín. Bolo realizované hodnotenie pracovného prostredia a pracovných podmienok v OD Billa a Lidl so zameraním na záťažové faktory práce a subjektívne vnímanie kvality vnútorného prostredia zamestnancami. Pracovníci oddelenia pokračovali v kontrole pracovného prostredia a pracovných podmienok v oblasti poisťovníctva a finančníctva (Poštová banka, Allianz poisťovňa).

2.1.2 ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z VEELMI TOXICKÝCH A TOXICKÝCH LÁTOK A ZMESÍ.

Počet rozhodnutí na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a zmesami: **0**
Počet kontrol v rámci ŠZD vykonaných v poľnohospodárskych zariadeniach: **14**
Účasť v komisii na preskúšanie odbornej spôsobilosti pre prácu s JL , VJL: **1**
Počet hlásených DDD činností v zariadeniach v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Rožňave: **13**

Kontrolná činnosť bola zameraná na aktualizáciu činnosti jednotlivých poľnohospodárskych subjektov a plnenie povinností zamestnávateľa pri ochrane zdravia vo vzťahu k práci. Z dôvodu povinnosti klasifikácie chemických látok podľa CLP / od.1.6.2015 / je venovaná v rámci ŠZD pozornosť aktuálnym KBÚ. Pozornosť bola venovaná aj chemickej ochrane rastlín, platnosti osvedčení v súvislosti s požiadavkou absolvovania aktualizácie prípravy a plneniu oznamovacej povinnosti spoločností vykonávajúcich služby v oblasti DDD činnosti. V rámci ŠZD bol predmetom kontroly najmä spôsob skladovania a manipulácie s veľmi toxickými látkami a zmesami.

2.1.3 ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z KARCINOGENÝCH A MUTAGENÝCH FAKTOROV VRÁTANE AZBESTU A Z LÁTOK POŠKODZUJÚCICH REPRODUKCIU A NARÚŠAJÚCICH ENDOKRINNÝ SYSTÉM.

Počet vydaných rozhodnutí na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním karcinogénov na pracovisku: **0**
Počet vydaných rozhodnutí na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest: **2**

V rámci problematiky odstraňovania materiálov obsahujúcich azbest je vedená evidencia oznámení o vykonávanej činnosti subjektov, ktorým bolo príslušným orgánom verejného zdravotníctva vydané rozhodnutie na uvedenie činnosť.

V rámci kontrolnej činnosti je venovaná pozornosť klasifikácii používaných chemických látok a zmesí so zameraním na karcinogénne a mutagénne riziko. Pravidelne je aktualizovaná databáza subjektov, kde sú na pracoviskách používané chemické karcinogény/mutagény. Zamestnávateľia boli metodicky usmerňovaní v problematike súvisiacej s novou klasifikáciou chem. látok a zmesí – CLP.

2.1.4 ZNIŽOVANIE VÝSKYTU CHORÔB Z POVOLANIA Z DLHODOBÉHO, NADMERNÉHO A JEDNOSTRANNÉHO ZAŤAŽENIA

Počet prešetrení podozrení na chorobu z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania: **6**

Počet prešetrení podozrení na chorobu z povolania v položke 28 zoznamu chorôb z povolania v súvislosti s DNJZ: **5**

Počet hlásených chorôb z povolania z titulu DNJZ: **5**

Účasť na Regionálnych konzultačných dňoch chorôb z povolania na KLPaKT v Košiciach : **4**

V rámci metodického vedenia je práca v roku 2015 zameraná na odborné poradenstvo v oblasti ergonomických požiadaviek pri práci ako aj v problematike DNJZ horných končatín pri práci. Uvedená problematika je jednou z priorit v rámci projektu Zdravé pracoviská v SCA HP Slovakia Gemerská Hôrka. Pozornosť je venovaná aj možnému poškodeniu chrčtice v súvislosti s DNJZ, s dvíhaním a prenosom bremien. Prešetrovanie podozrenia na chorobu z povolania z titulu DNJZ bolo realizované u nasledovných profesií: šička, dojička, mechanik strojov, zámočník, bača, murár – stavebný robotník. Aktívne prebieha spolupráca v uvedenej problematike s KPLaKT Košice. Ved. odd.PPLaT je členom pracovnej skupiny pre prípravu novelizácie Vyhlášky MZSR č.542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Práca bola zameraná na usmerňovanie realizácie intervenčných programov, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci.

2.2.1 ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

V prvom polroku 2015 pokračovalo plnenie projektu v súlade s vypracovaným návrhom aktivít v závode SCA HP Slovakia s.r.o. Gemerská Hôrka. Aktivity boli zamerané na oblasť ergonómie práce s cieľom vyhodnotiť možnosti ergonomických opatrení na jednotlivých pracoviskách baličiek hotových výrobkov. Boli vytipované kritické výrobky z hľadiska rozmerov a spôsobu balenia použitím metodiky KIM – Manual handling / Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin – BAuA /. V súčasnosti sú riešené požiadavky na počet baličov z hľadiska pracovnej záťaže. Bola vykonaná kontrola opatrení prijatých v súvislosti s hodnotením pracovných podmienok zamestnancov v administratíve s prevahou práce so zobrazovacou jednotkou.

2.2.2 EURÓPSKA INFORMAČNÁ KAMPAŇ EURÓPSKEJ AGENTÚRY PRE BOZP / SHA BILBAO / ZAMERANÁ NA PREVENCIU ZDRAVOTNÝCH A BEZPEČNOSTNÝCH RIZÍK PRI PRÁCI.

V rámci svetového dňa BOZP bol v regionálnych novinách a na infotextovej stránke Rožňavskej televízie uverejnený článok Roda: Pracovná zdravotná služba. Bola dohodnutá spoločná previerka s IP Košice.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL.

RÚVZ so sídlom v Rožňave, odd. PPLaT túto úlohu neplní.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ.

V prvom polroku 2015 odd. PPLaT nebolo vyzvané na spoluprácu pri plnení úlohy. Po rozpracovaní úlohy na regionálne podmienky budú vybrané RÚVZ zaradené do riešiteľského tímu.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Počet rozhodnutí o uvedení priestorov do prevádzky vrátane stanoviska k zriadeniu chráneného pracoviska: **4**

Počet stanovísk k zriadeniu chráneného pracoviska: **17**

Počet kontrol na chránených pracoviskách: **2**

Vytvorená databáza subjektov, v ktorých sú zriadené chránené pracoviská a chránené dielne sa v spolupráci s ÚPSVaR Rožňava pravidelne aktualizuje. V rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané kontroly pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov 2 chránených pracovísk. V 1 prípade zistenia z výkonu ŠZD neboli v rozpore s podmienkami uvedenia priestorov kontrolovaného chráneného pracoviska do prevádzky, v 1 prípade bolo zistené ukončenie činnosti chráneného pracoviska.

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ: Monitorovanie obsahu jódu s cieľom zabezpečenia kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín)

Odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) vykonávali pracovníci oddelenia hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov podľa plánu odberu vzoriek potravín v rámci výkonu úradnej kontroly potravín v roku 2015. Z distribučnej siete okresu Rožňava bolo celkovo odobratých a laboratórne vyšetrených: 12 vzoriek z dovozu - na

množstvo KJ, KJO₃ a feroxyanidu draselného, senzorycky. Všetky laboratórne vyšetrené vzorky jedlej soli boli v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

3.4 KONTROLA BEZPEČNOSTI KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Cieľ: Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných medií, za rôznych podmienok.

Podľa plánu úradnej kontroly potravín na rok 2015 v súlade s Metodickým pokynom k odberom vzoriek k Viacročnému plánu pre úradnú kontrolu potravín „Materiály a predmety určené na styk s potravinami“ bola odobratá 1 vzorka materiálu a predmetu určeného na styk s potravinami - VaBene[®] ITALIAN DESING, Súprava 7 kameninových hrnčekov na laboratórne vyšetrenie. Testovaná vzorka spĺňa požiadavky uvedené vo všeobecne záväzných právnych predpisoch. Odber 1 vzorky keramického noža na laboratórne vyšetrenie je plánovaný v mesiaci október 2015.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ:

1. kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných súvislostí s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Podľa Usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015 boli odobraté v mesiaci február 4 vzorky kozmetických výrobkov pre deti - zubných pást a ústnych vôd na stanovenie regulovaných látok (fluóru, 2,2'-dioxyetanolu, peroxidu vodíka). V mesiaci apríl bola odobratá 1 vzorka kozmetického výrobku pre deti – výrobku do kúpeľa na umývanie v plastovom obale pripomínajúcom hračku na stanovenie zakázaných látok (ftalátov). Laboratórne vyšetrené vzorky boli v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch. V mesiaci jún plánovaný odber 3 vzoriek kozmetických výrobkov pre dospelých – krémov deklarujúcich protizápalové účinky (na psoriázu, akné, dermatitídu a podobne) na stanovenie zakázaných látok (hormónov, kortikosteroidov) nebolo možné vykonať z dôvodu nedostupnosti výrobkov v obchodnej sieti regiónu Rožňava. ÚVZ SR Bratislava bolo dňa 30.6.2015 e-mailom zaslané oznámenie o nedostupnosti predmetných vzoriek. Odber 3 vzoriek pre dospelých – rúžov, leskov na pery na stanovenie zakázaných látok (ťažkých kovov) je plánovaný v mesiaci september, odber 3 vzoriek pre dospelých – ceruziek na pery a oči na stanovenie zakázaných látok (ťažkých kovov) je plánovaný v mesiaci október.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Cieľ: Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch bude realizovaný:

- u zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh v EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- pri kozmetických výrobkoch, ktoré deklarujú zložky v nano forme,

- u látok, ktoré sa používajú v nano forme,
- pri veľkosti nano častíc,
- pri tvrdeniach používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť.

Podľa Usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015 RÚVZ so sídlom v Rožňave úlohu neplní.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

Cieľ: Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Podľa plánu úradnej kontroly potravín na rok 2015 je plánovaný odber 2 vzoriek potravín na laboratórne vyšetrenie prídavných látok (konzervačných látok – kyseliny sorbovej a jej soli, kyseliny benzoovej a jej soli) v mesiaci august 2015. Zber údajov u vybraných vekových skupín dospelých populácie a spracovanie dotazníkov v rámci monitorovacej úlohy sú plánované v mesiaci november 2015.

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY A VODY VO WATERCOOLEROCH

Cieľ: - overenie kvality balenej vody v dávkovačoch vody (watercooleroch) vo verejných priestoroch, v nemocniciach a lekárnach so zameraním na biologické riziká

Na základe plánu úradnej kontroly potravín na rok 2015 boli odobraté 2 vzorky pramenitých balených vôd KORYTNICKÁ DOJČENSKÁ PRAMENITÁ VODA a 2 vzorky vody vo watercooleroch AQUA PRO Pramenitá voda na laboratórne vyšetrenie. Výsledky mikrobiologických skúšok laboratórne vyšetrených vzoriek vôd boli v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

K 30.6.2015 RÚVZ so sídlom v Rožňave nedostal laboratórne výsledky chemických skúšok predmetných vzoriek vôd.

7.5 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Cieľ: - monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,

- ochrana zdravia detskej populácie,
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive, zavádzanie nových metód stanovenia rezíduí pesticídov.

Na základe plánu úradnej kontroly potravín na rok 2015 bola odobratá 1 vzorka potravinu Hero Sunar® Complex 2, Následná sušená mliečna výživa dojčiat, od ukončenia 6. mesiaca na laboratórne vyšetrenie.

K 30.6.2015 RÚVZ so sídlom v Rožňave nedostal laboratórne výsledky predmetnej vzorky potravinu.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Cieľ: Zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Realizácia projektu sa uskutoční v V. etapách od 01. 01. 2015 – 31. 12. 2019.

1/ realizácia projektu v roku 2015 zahŕňa návrh projektu, prípravu metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu.

4.2. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (TABAK, ALKOHOL, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ: Na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti.

V nadväznosti na predchádzajúce prieskumy „ESPAD – Európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách“ sa v mesiacoch marec a apríl 2015 uskutočnilo ďalšie opakovanie prieskumu o alkohole a ostatných drogách u žiakov ZŠ a študentov SŠ.

K realizácii projektu bola v okrese Rožňava vybraná Základná škola Zlatá 2, Rožňava a Stredná odborná škola obchodu a služieb Rožňavská Baňa 211, Rožňava.

Prieskum na Základnej škole Zlatá 2 v Rožňave sa uskutočnil dňa 31. 03. 2015, zúčastnilo sa ho 36 žiakov 9. ročníkov, z celkového počtu 52 žiakov.

V Strednej odbornej škole obchodu a služieb bol prieskum vykonaný dňa 01. 04. 2015, zúčastnili sa ho študenti 1. – 4. ročníka v počte 100, z celkového počtu 113.

Vyplnené dotazníky a s ním súvisiace hlásenia za triedu boli v termíne zaslané na ÚVZ SR podľa pokynov gestora.

4.3. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ: Komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Trvanie projektu: rok 2014 – 31. 12. 2017.

1/ realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7 – 10 ročných detí

2/ napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov

V rámci realizácie projektu sme distribuovali dotazníky do jednej mestskej (ZŠ Zimná 190, Dobšiná) a jednej vidieckej (ZŠ Sládkovičova 487, Gemerská Poloma) školy v rámci okresu Rožňava.

Získané údaje budú v letných mesiacoch zadané do vopred pripravenej mustry a v termíne zaslané na ďalšie spracovanie gestorovi projektu.

4.4. MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV – PRIORITNÝ REGIONÁLNY CIEĽ

Cieľ: Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie, v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia a v súlade s Národným programom prevencie obezity.

Realizácia projektu v roku 2015 zahŕňa tvorbu databázy získaných údajov, analýzy a vyhodnotenie údajov, ako i záverečné spracovanie zo strany gestora.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

Program sme plnili v zmysle plánu referátu epidemiológie a v súlade s odporúčaniami ÚVZ SR a SZO.

Na očkujúce pracoviská boli zaslané resp. distribuované:

- očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých na rok 2015, vypracovaný ÚVZ SR,
- informácia o uverejnení aktualizovanej elektronickej formy očkovacieho kalendára na rok 2015
- na internetovej stránke ÚVZ SR,
- kartičky s prehľadmi povinného a odporúčaného očkovania v SR na rok 2015 spolu s listom ÚVZ SR – hlavného hygienika adresovaným všeobecným lekárom pre deti a dorast,
- informácia vo veci preočkovania Prevenar 13 / Synflorix,
- informácia o rozhodnutí Ústavného súdu SR vo veci povinného očkovania detí.

Na ÚVZ SR sme v rámci plnenia úlohy zaslali:

- informácie o distribúcii kartičiek o očkovaní proti prenosným chorobám,
- hlásenie štatistických údajov v oblasti povinného očkovania v zmysle pokynu ÚVZ SR (OLP/6831/2013) – 1x štvrťročne,
- vyhodnotenie Európskeho imunizačného týždňa.

Zabezpečili sme realizáciu Európskeho imunizačného týždňa (EIW) v termíne od 20.4. do 25.4.2015. Téma tohto ročníka bola zameraná na potrebu obnovenia záujmu o očkovanie na politickej, profesionálnej a individuálnej úrovni.

Do spolupráce boli listami vyzvaní praktickí lekári pre deti a dorast, dospelých, mestské a obecné úrady, predškolské a školské zariadenia v okrese, ktorým sme poskytli edukačný materiál.

Verejnosť sme o EIW informovali na webovej stránke RÚVZ Rožňava. Spolu realizovaných 139 aktivít.

Priebežne boli kontrolované výkazy (42) mesačných výkonov o očkovaní, ktoré posielajú lekári po skončení kal. mesiaca na disketách resp. v písomnej forme na RÚVZ. Závažné nedostatky vo včasnosti podania a dodržiavania intervalov medzi jednotlivými dávkami očkovacích látok neboli zistené.

V hodnotenom období praktickí lekári pre deti a dorast hlásili 3 deti, ktoré rodičia odmietli dať zaočkovať.

Z ochorení preventabilných očkovaním boli hlásené:

- 2 podozrenia na čierny kašeľ (34 a 59 roč. ženy) – laboratórne nepotvrdené a jedno ochorenie 22 roč. študentky – potvrdené laboratórne, očkovaná kompletne.
- jedno podozrenie na parotitídu u 24 roč., očkovanej ženy – laboratórne nepotvrdené.

Na webovej stránke RÚVZ Rožňava sú uverejnené informácie o platnom očkovacom kalendári na rok 2015, Národnom imunizačnom programe, nepotvrdení vzťahu medzi očkovaním a autizmom a rozhodnutí Ústavného súdu SR vo veci povinného očkovania detí a o ochoreniach preventabilných očkovaním – osýpky, rubeola, detská obrna.

Dvaja pracovníci oddelenia epidemiológie a hygieny detí a mládeže sa zúčastnili Školy vakcinológie V na SZU Bratislava a XVIII. Východoslovenského vakcinačného dňa Louisa Pasteura na LF UPJŠ Košice.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

Pokračovali sme v priebežnom monitorovaní výskytu infekčných ochorení a realizácii potrebných preventívnych a represívnych opatrení. Údaje boli vkladané a analyzované prostredníctvom epidemiologického informačného systému.

Priebežne sme vykonávali epidemiologické vyšetrowanie v ohniskách nákaz, v ktorých boli zabezpečené protiepidemické opatrenia.

V celku epidemiologickú situáciu vo výskyte prenosných ochorení možno hodnotiť ako priaznivú. Zaznamenané boli menšie rodinné epidémie salmonelózy (3), hnačky a gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu (1), tubekulózy pľúc (1), akútnej infekcie horných dýchacích ciest (1) a epidemické výskyty ovčích kiahní v niektorých MŠ a ZŠ. V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roku bol zaznamenaný v EPISe vzostup o 59 hlásených prenosných ochorení.

Hlásené 1 ochorenie preventabilné očkovaním komentované pri úlohe 6.1 .

U hnačkových ochorení bol v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka zaznamenaný mierny pokles ochorení o 10 prípadov. Ochorenia boli prevažne sporadického a rodinného charakteru.

V skupine VH akútne ochorenia nehlásené.

V skupine vzdušných nákaz sme zaznamenali vzostup hlásených ochorení. Boli hlásené epidemické a rodinné výskyty pri varicelle. Pri ARO bol zaznamenaný vzostup lokálnych epidémií v predškolských a školských zariadeniach. Hlásená 1 rodinná epidémia tubekulózy pľúc, pri ktorej ochoreli 3 súrodenci vo veku 33, 36 a 37 rokov z minoritnej skupiny obyvateľstva.

Z krvných nákaz nebolo zaznamenané ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu typ B, ani ochorenie na kliešťovú meningoencefalitídu rovnako ako v 1. polroku 2014.

Výskyt neuroinfekcií bol rovnaký ako v 1. polroku roku 2014. Hlásené:

-pneumokoková meningitída u 36 roč. muža, z likvoru izolovaný Streptococcus pneumoniae sérotyp B10,

-nešpecifikovaný bakteriálny zápal mozgových plien u 50 roč. ženy, ktorá bola pred hospitalizáciou liečená ATB pre katar HCD, likvor kultivačne negatívny.

Vykonávala sa surveillanca akútnych chabých obŕn (ACHO) u detí do 15 rokov veku. Z detského, neurologického odd. a z ambulancie prenosných chorôb sme pravidelne týždenne dostávali hlásenie o ochorení resp. podozrení na ACHO. V sledovanom období sme obdržali len negatívne hlásenia.

V skupine sexuálne prenosných ochorení temer rovnaký výskyt ochorení ako v 1. polroku 2014. Hlásených 7 – 2 gonokokové a 5 chlamýdiových infekcií.

V skupine zoonóz v porovnaní s 1. polrokom 2014 zaznamenaný pokles hlásení.

RÚVZ Rožňava vydal 6 rozhodnutí v súvislosti s črevnými infekciami a 3 rozhodnutia osobám, ktoré boli v priamom kontakte s akútnou VHA.

Realizácia surveillancie infekčných ochorení sa vykonávala priebežne a umožnila hodnotiť aktuálnu epidemiologickú situáciu, o ktorej po uplynutí kal. mesiaca bola predkladaná analytická správa RÚVZ Košice, RPaVS Rožňava, lekárovi vojenského útvaru Rožňava, riaditeľom zdrav. zariadení na území okresu, všetkým praktickým lekárom pre deti, dorast a dospelých. Pre verejnosť je pravidelne uverejňovaná na našej web stránke.

Priebežne z odd. klinickej mikrobiológie boli hlásené pozitívne nálezy vrátane rezistencie na ATB.

Všeobecným lekárom pre dospelých, deti a dorast bola emailom zaslaná informácia vo veci očkovania proti VHA a informácia o zriadení Národného referenčného centra pre rickettsiázy.

Epidemiologické vyšetrenie po poranení použitou injekčnou ihlou bolo vykonané u 3 osôb.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení je zabezpečené prostredníctvom web stránky RÚVZ, kde sú uverejnené informácie: „Aktuálna mesačná analýza infekčných chorôb v okrese Rožňava“, „Leto a črevné ochorenia“, „Nástrahy leta“, „Salmonelózy“, „Kliešťová encefalitída“, „Ako sa chrániť pred kliešťom“.

Záver: Úlohu priebežne plníme.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ (EPIS)

Práca v aplikácii EPIS je súčasťou našej každodennej práce na odd., s ktorou zabezpečujeme systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach v okrese. Dokumentujeme v ňom všetky druhy protiepidemických opatrení vykonaných v ohnisku nákazy.

Do centrálnej databázy hlásime individuálne prípady prenosných ochorení, epidémie, hromadné hlásenia chrípky a akútnych respiračných ochorení a mimoriadne udalosti v systéme rýchleho varovania (SRV). V hodnotenom období bolo do systému zadaných 619 individuálnych hlásení, 1 záznam v SRV - pneumokoková meningitída a 6 záznamov v časti epidémie.

Pracovníčky referátu sa zúčastnili odborného seminára EPIS na RÚVZ v Banskej Bystrici.

Na webovej stránke RÚVZ je pre občanov naďalej vyvesená adresa na informačný portál programu EPIS, kde sa občania môžu informovať o infekčných chorobách.

Záver: Úlohu priebežne plníme

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Do realizácie surveillancie vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS okres Rožňava nie je zapojený.

V 1. polroku 2015 zo zdravotníckych zariadení v okrese hlásených 29 nozokomiálnych nákaz (NN), čo je o 14 hlásení viac, ako v rovnakom období roku 2014. NsP sv. Barbory Rožňava, a.s. hlásila 22 a Psychiatrická liečebňa (PL) S. Bluma Plešivec 7 NN. Psychiatrická liečebňa Rožňava a FMC dialyzačné služby s.r.o. – pracovisko Rožňava NN nehlásili.

Hlásených 14 infekcií dýchacích ciest, 10 črevných infekcií, 3 uroinfekcie, 1 septikémia a 1 dekubit. Z rizikových zariadení - chirurgické smery, OAIM boli hlásené 4 infekcie.

Štátny zdravotný dozor zameraný na dodržiavanie hygienicko-epidemiologickeho režimu sme vykonávali podľa harmonogramu a podľa aktuálnej epidemiologickej situácie.

Spolu vykonaných 91 kontrol, čo je o 24 viac ako v 1. polroku 2014. Boli 60 x v lôžkových, 26 x v ambulantných zariadeniach a 6 x v spol. vyšetrovacích zložkách.

Vo vybraných zdravotníckych zariadeniach bola vykonaná aj objektívna kontrola - odobratých 335 vzoriek, z toho 150 vzoriek zo sterilných predmetov a 185 vzoriek z prostredia a z predmetov po dezinfekcii. V porovnaní s 1. polrokom 2014 bolo percento pozitívnych vzoriek vyššie o 2,4 %.

Sledovala sa mikrobiálna rezistencia na antibiotiká. Z prostredia zdravotníckych zariadení polyrezistentné kmene neboli zistené. Zvyšuje sa počet pacientov prijímaných na oddelenie s MRSA. Zabezpečiť adekvátne protiepidemické opatrenia je často problémom z priestorových dôvodov.

V rámci ŠZD sme preverovali aj výsledky biologicko-funkčných skúšok 20 sterilizačných prístrojov. Skúšky boli vykonané akreditovanými pracoviskami. Sterilizačné prístroje vyhovovali.

V rámci ŠZD v zdravotníckych zariadeniach boli vykonané aj kontroly zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov – 26x.

V zmysle prípisu ÚVZ SR – hlavného hygienika sme sa zapojili do programu WHO „First Global Patient Safety Challenge – Clean Care Is Safer Care“ („Umývajte si ruky - zachráňte život“). RÚVZ so sídlom v Rožňave - regionálna hygienička požiadala NsP sv. Barbory Rožňava a.s., PL s. Bluma Plešivec, FMC dialyzačné služby s.r.o. – pracovisko Rožňava, ambulancie všeobecných lekárov a zubné ambulancie v okrese o účasť na 7. ročníku kampane. Na usmernenie a edukáciu zdravotníckych pracovníkov bol použitý materiál, ktorý pripravil RÚVZ so sídlom v Trenčíne a bol k dispozícii na stránke www.ruvztn.sk a www.ruvzrv.sk. Pracovníci zdravotníckych zariadení boli edukovaní v rámci seminárov celoústavných, oddielenských aj samovzdelávaním z poskytnutých materiálov. V rámci kampane odborné zamestnankyne RÚVZ odobrali stery z rúk 7 zdravotníckym pracovníkom – prvý ster tesne po výkone a druhý po umytí a dezinfekcii rúk. Patogénne mikroorganizmy boli kultivované v jednej vzorke po vykonanej dezinfekcii rúk. Nedostatok bol prejednaný s vedúcou sestrou oddelenia a boli prijaté príslušné opatrenia. Vyhodnotenie kampane „Umývajte si ruky – zachráňte život“ spolu s dotazníkom bolo zaslané v zmysle prípisu hlavného hygienika na RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Pokračovalo sa v hlásení a monitorovaní akútnych respiračných ochorení vrátane všetkých prípadov ťažkej vírusovej pneumónie, SARI, úmrtí na akútne respiračné ochorenia ako aj lokálneho nahromadenia akútnych respiračných ochorení (ARO) a chrípke podobných ochorení (CHPO). Údaje sme vkladali a spracovávali v týždňových intervaloch.

V 1. polroku 2015 sme zaznamenali zvýšený výskyt lokálnych epidémii ARO v predškolských a školských zariadeniach - hlásených 37, čo je o 30 viac ako v 1. polroku 2014. V 10 kalendárnom týždni zaznamenaná lokálna epidémia ARO u pacientov pavilónu III. v PL S. Bluma Plešivec – ochorelo 7 osôb. Chorobnosť na ARO a CHPO zodpovedala sezónnemu výskytu.

Na web stránke úradu je uverejnený článok „Prevencia chrípky“ a týždenné hlásenia ARO a CHPO.

RÚVZ v Rožňave zaslal emailom Usmernenie hlavného hygienika SR „Koordínácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR“ všetkým praktickým lekárom pre dospelých a praktickým lekárom pre deti a dorast v okrese.

6.6 ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Priebežne sme zabezpečovali plnenie úloh vyplývajúcich z Akčného plánu na udržanie stavu bez poliomyelitídy v SR.

V zmysle harmonogramu RÚVZ Košice sme zabezpečili odber vzoriek z vonkajšieho prostredia – odpadové vody za účelom zisťovania cirkulácie poliovírusov. Boli odobraté 3 vzorky. Prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov nebola zistená.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Projekt „Hrou proti AIDS“ v 1. polroku 2015 nebol realizovaný.

V 1. polroku 2015 sme nemali hlásenú HIV pozitivitu v okrese.

Pre laickú verejnosť je k dispozícii linka pomoci AIDS (058/7323257,58 klapka 114), ktorú v hodnotenom období využil jeden klient, ktorý sa informoval o možnosti vyšetrenia. Poradňu AIDS nevyhľadal žiadny klient. Pre širokú verejnosť na webovej stránke úradu sú zavesené informácie o HIV/AIDS.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Poradenstvo bolo poskytnuté 3 zdravotníckym pracovníkmi (očkovanie detí HBsAg pozitívnych matiek, doočkovanie detí mimo platného očkovacieho kalendára) a 6 laikom (cesta do zahraničia, očkovanie proti kliešťovej encefalitíde a rotavírusom).

RÚVZ Rožňava vydal 2 súhlasné stanoviská na doočkovanie detí, u ktorých pominul dôvod ich neočkovania.

Informácia o poradni očkovania je pre širokú verejnosť uverejnená na našej web stránke rovnako ako aj informácia o webovej stránke „Sprievodca očkovaním“.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Národný program podpory zdravia je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti.

Oddelenie výchovy k zdraviu (ďalej len VKZ) sa v prvom polroku 2015 podieľalo na plnení úloh vyplývajúcich zo stanovených cieľov v týchto oblastiach:

A) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení.

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

S cieľom zníženia výskytu neinfekčných ochorení v populácii boli zdravotno-výchovné aktivity zamerané na edukáciu obyvateľstva o rizikových faktoroch srdcovo-cievnych ochorení, nádorových ochorení, cukrovky a duševných ochorení. Realizácia úlohy sa zabezpečovala aj podľa vypracovaného plánu zdravotno-výchovných aktivít pri príležitosti významných dní SZO. K 30.06.2015 boli realizované aktivity pri príležitosti 8 významných dní a pri iných príležitostiach (Svetový deň vody, Svetový deň zdravia, Svetový a európsky imunizačný týždeň, Svetový deň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň životného prostredia, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami). Na plnení tejto úlohy sa podieľali odborní pracovníci všetkých oddelení RÚVZ podľa zamerania jednotlivých významných dní. Pri realizácii úlohy sa uplatňovali všetky dostupné metódy a formy

zdravotno-výchovného pôsobenia pre cieľové skupiny obyvateľstva v okrese Rožňava, články v regionálnych novinách, informácie v infotexte mestskej káblovej televízie, internetová stránka RÚVZ Rožňava, internetové stránky miest, obcí, základných a stredných škôl v okrese, využitie zdravotno-výchovných videokaziet a nástieniek umiestnených vo vstupnej hale RÚVZ Rožňava, edukačné materiály dodané z ÚVZ SR a materiály vlastnej edície.

U 97 klientov, ktorí navštívili všeobecné PCOPZ sa sledovala prevalencia najzávažnejších rizikových faktorov neinfekčných ochorení a to spôsob stravovania, pohybová aktivita, stres, fajčenie, nadváha a obezita, hypertenzia, nadmerné užívanie alkoholu. Získané údaje boli pridané do databázy TZS v.2009.

Odborní pracovníci v teréne poskytovali služby všeobecného PCOPZ počas 6 výjazdov v 5 zariadeniach okresu, kde bolo vyšetrených 66 klientov - zadaných do databázy TZS a 8 klientov s vyšetrením len niektorých parametrov, ktorí neboli zadaní do databázy TZS.

Rožňava	- Deň zeme	- 1 výjazd	- 9 účastníkov akcie
Rožňava	- Beh s Adrianom	- 1 výjazd	- 14 účastníkov akcie
Rožňava	- SOŠT	- 1 výjazd	- 12 študentov
Dobšiná	- Gymnázium	- 1 výjazd	- 12 pedag. pracovníkov
Dobšiná	- ŠZŠ	- 2 výjazdy	- 19 pedag. pracovníkov

1. Výživa a stravovacie zvyklosti:

Výchova a edukácia obyvateľov bola zameraná aj na výživu, na zlepšenie stravovacích návykov a na zdraví prospešné potraviny s využitím všetkých foriem a prostriedkov zdravotno-výchovného pôsobenia (účasť na projektovom dni pre celý druhý stupeň na ZŠ na ulici Pionierov v Rožňave, účasť na projekte CVČ v Rožňave, účasť na projekte SOŠT v Rožňave s názvom Deň zdravej výživy, účasť na Týždni zdravej výživy na KZŠ sv. Jána Nepomuckého v Rožňave a ďalšie besedy a prednášky, letáky, nástienky, články v novinách, atď.). V rámci vykonávania činnosti vo všeobecnom PCOPZ bola u každého klienta vykonaná intervencia o zdravej výžive.

V spolupráci s oddelením hygieny výživy a PBP sa prostredníctvom všeobecného PCOPZ realizoval projekt „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva“. U 29 klientov sa monitorovali antropometrické, biochemické parametre, hodnoty krvného tlaku a obsah tuku v tele. Respondenti vyplňovali dotazník o stravovacích návykoch a jednoduchý jedálny lístok. Všetkým klientom bolo poskytnuté individuálne poradenstvo o zdravej výžive.

V spolupráci s oddelením HVaPBP sa realizoval dotazníkový prieskum pri príležitosti Svetového dňa zdravia – Bezpečnosť potravín a zároveň sa medzi obyvateľov distribuoval leták „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“.

2. Fyzická inaktivita:

Na zvyšovanie úrovne informovanosti obyvateľstva o zdravom životnom štýle pracovníci oddelenia VKZ uskutočnili aktivity, pri ktorých sa využili individuálne, skupinové a hromadné metódy zdravotno-výchovného pôsobenia a všetky dostupné formy a prostriedky – články v regionálnych novinách, informácie v infotexte mestskej káblovej televízie, prednášky a besedy pre všetky cieľové skupiny obyvateľstva, letáky vlastnej edície, nástienky, internetová stránka RÚVZ Rožňava, internetové stránky miest, obcí, základných a stredných škôl v okrese Rožňava a pod. Počas prvého polroka 2015 sa pracovníci oddelenia VKZ zúčastnili rožňavského maratónu s názvom Deň behu s Adriánom, na ktorom pre účastníkov maratónu poskytovali služby PCOPZ.

V hodnotenom období sa individuálne poradenstvo zdravého životného štýlu poskytlo 97 klientom. V rámci činnosti všeobecného PCOPZ boli u všetkých klientov odobrané

anamnestické údaje o vybraných determinantoch zdravia (anamnestické údaje a údaje o stravovacích návykoch a pohybovej aktivite boli zadané do databázy TZS v.2009).

Pohybová aktivita pre verejnosť s názvom Pohyb je podmienkou života prebiehala aj v tomto hodnotenom období v priestoroch RÚVZ. Tieto pohybové aktivity pod vedením odborných pracovníčok oddelenia VKZ sú zamerané na prevenciu ochorení chrbta, inkontinencie, osteoporózy a zlepšenie celkovej telesnej pohody. 11 osôb sa na cvičení stretlo 16-krát. Fitnes centrum na RÚVZ využili 3 pracovníci 12-krát.

Piaty ročník súťažného športového podujatia "Čo sa hýbe, to je živé" sa uskutočnil 10.06.2015 na sídlisku Juh v Rožňave. Cieľovou skupinou tohto podujatia boli triedne kolektívy 5. a 6. ročníkov základných škôl v okrese Rožňava.

Organizátormi tohto podujatia boli: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave, Mesto Rožňava, Centrum voľného času v Rožňave, Slovenský Červený kríž - úzš Rožňava, Okresné riaditeľstvo PZ v Rožňave, Stredná zdravotnícka škola v Rožňave, Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Košice, závod Rožňava a DOMKA – Združenie saleziánskej mládeže v Rožňave. Hlavný cieľ organizátorov tohto podujatia vyplýva z nárastu nadváhy a obezity už v detskom veku a je ním zvýšenie fyzickej aktivity detí a poukázanie na finančne nenáročné pohybové činnosti, ktoré je možné vykonávať kedykoľvek a kdekoľvek.

V rámci tohto podujatia si zmerali medzi sebou sily jednotlivé triedy, ktoré súťažili na pripravených 13 stanovištiach (1. Basketbalový kôš, 2. Futbalová bránka, 3. Florbalová bránka, 4. Fúrik, 5. Prenášanie, 6. Beh, 7. Drepy, 8. Kliky, 9. Bicykle a kolobežky, 10. Granáty, 11. Vedomostná súťaž, 12. KPR, 13. Ošetrenie zranenia). Technické podmienky a činnosť na jednotlivých stanovištiach zabezpečovali organizátori a animátori zo všetkých stredných škôl v Rožňave (spolu 19 osôb - organizátorov a 36 animátorov). Podľa súčtu získaných bodov z jednotlivých disciplín si triedne kolektívy vybrali ceny, ktoré im venovali sponzori podujatia: M-fly, s.r.o., Liptovský Mikuláš, Botanická záhrada UPJŠ v Košiciach, Zoologická záhrada Košice, Technické služby mesta Rožňava, TIK Rožňava, **Mgr. Miloš Kočtúch - MIKO Športové potreby Rožňava**, **BOWLING CLUB CÉDER** v Rožňave, TENIS KLUB BETLIAR s.r.o., Bedminton Kgb 2010 Rožňava, SMZ - Služby, a.s. Jelšava, Carting arena Plešivec, Konský dvor Brzotín a Restaurant Bowling bar – Castello Rožňava, Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Košice, závod Rožňava, Mestské divadlo Actores v Rožňave, Gemerské osvetové stredisko v Rožňave. Všetky ceny súvisia s vykonávaním pohybovej aktivity a poradie im pripísali až samotní súťažiaci podľa atraktivity pre jednotlivé triedne kolektívy. Počas podujatia prebiehali na sídlisku Juh aj sprievodné aktivity, bola možnosť vyskúšať si lezeckú stenu, využiť maľovanie na tvár a tiež nakresliť logo svojej triedy priamo na asfalt, ktoré hodnotila trojčlenná porota. Trieda, ktorá nakreslila najzaujímavejšie logo, bola ocenená. Pitný režim počas horúceho dňa pre všetkých účastníkov podujatia zabezpečovala Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., závod Rožňava. Z prihlásených 16 tried zo 7 základných škôl sa podujatia zúčastnilo 15 tried zo 6 základných škôl v okrese Rožňava. Na podujatí bolo 301 žiakov 5. a 6. ročníkov.

3. Tabak, alkohol, drogy:

Zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané aj na zníženie škôd spôsobených alkoholom, drogami a tabakovými výrobkami. Prostredníctvom individuálnych, skupinových a hromadných metód sa v oblasti prevencie, nebezpečenstva a škodlivého vplyvu návykových látok na človeka a tiež v oblasti prevencie nelátkových závislostí pôsobilo na obyvateľstvo, prioritne na deti a mládež (interaktívne metódy zdravotno-výchovného pôsobenia, články, informácie, letáky, nástenky).

U 12 klientov – fajčiarov bol vykonaný dotazníkový prieskum zameraný na zistenie závislosti na nikotíne. Vyhodnotením FAGERSTROMOVHO dotazníka sa zistilo, že 5

(41,7%) fajčiarov nie je závislých na nikotíne, 4 (33,3%) vykazuje strednú závislosť, 2 (16,7%) fajčiarov je silne závislých na nikotíne a veľmi silne závislý bol 1 (8,3%) klient. Vo všeobecnom PCOPZ sa vykonávalo individuálne poradenstvo o rizikách nadmerného užívania alkoholu a tabaku u klientov a u ich rodinných príslušníkov. Špecializované PCPOF navštívilo v 1. polroku 2015 9 klientov bez spätnej väzby o efektívite intervencie. Pri opakovaných vyšetreniach klientov vo všeobecnom PCOPZ sme zaznamenali 3 bývalých fajčiarov, ktorí prestali fajčiť aj vďaka našej intervencii v minulosti.

Medziodborová úloha – odbor preventívneho pracovného lekárstva

Úroveň informovanosti obyvateľstva o zdravom spôsobe života zvyšovali odborní pracovníci oddelenia PPL aj formou prednáškovej činnosti, publikačnej činnosti a odborným poradenstvom v rámci špecializovaného poradenského centra ochrany a podpory zdravia pri práci (31 klientov). Zároveň činnosti zamerané na ochranu, zachovanie alebo prinavrátanie zdravia boli realizované aj prostredníctvom konzultačnej činnosti (315 klientov). Realizoval sa projekt Zdravé pracoviská – Časť pracovné prostredie a pracovné podmienky v SCA HP Slovakia s.r.o. Gemerská Hôrka za účasti 103 respondentov. Na pracoviskách bolo vykonaných 90 kontrol fajčenia. V súvislosti so zavádzaním systémov riadenia ochrany a podpory zdravia pri práci a bezpečnosti pri práci, vrátane edukácie v tejto oblasti a v rámci zlepšovania podmienok pre zamestnancov z hľadiska prevencie chorôb z povolania a nadmernej psychickej pracovnej záťaže v odvetviach s významnými rizikovými faktormi práce a pracovného prostredia sa aktívne spolupracuje s UNLP KE Klinika pracovného lekárstva a klinickej toxikológie a s neštátnymi zdravotníckymi zariadeniami vykonávajúcimi pracovné zdravotné služby v problematike ochorení podmienených prácou. V prvom polroku 2015 bolo prešetrených 17 podozrení na chorobu z povolania. V poradenskom centre ochrany a podpory zdravia je využívaný informačný materiál o problematikách PPLaT v súvislosti s výrobnými technológiami ako aj s možnými negatívnymi účinkami faktorov pracovného prostredia.

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia
2. Diabetes mellitus
3. Vybrané nádorové ochorenia

Všetky aktivity oddelenia VKZ smerovali v hodnotenom období k prevencii chronických neinfekčných ochorení.

Oblasť A-I.-3.

- V rámci ŠZD kontrolovať dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

V I. polroku 2015 bolo pracovníkmi oddelenia HŽPaZ v rámci ŠZD vykonaných 109 kontrol zameraných na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov, pri ktorých nebolo zistené porušenie ustanovení predmetného zákona.

Oblasť A-I.-4.

- Preventívne usmerňovanie v ochrane pred hlukom v životnom prostredí so zameraním na znižovanie expozície obyvateľov environmentálnemu hluku.

Z dôvodu zabezpečenia ochrany zdravia pred hlukom v životnom prostredí je v rámci posudkovej činnosti RÚVZ požadované zhodnotenie možného negatívneho vplyvu emisií hluku zo stacionárnych ako aj líniových zdrojov hluku v súvislosti s navrhovanými činnosťami (prevádzkami) na dotknuté obyvateľstvo. Pri posudzovaní návrhov územnoplánovacej dokumentácie obcí je požadované hodnotenie možných negatívnych vplyvov na zdravie ľudí vrátane hodnotenia dodržania limitov prípustných hodnôt určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí, a to predovšetkým pre novo navrhované kategórie územia, určené na bývanie.

- Zvyšovanie informovanosti obyvateľstva v oblasti zabezpečenia zdravých životných podmienok so zameraním na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení.

V II. polroku bude vypracovaný informačný materiál.

Oblasť B

- Spolupráca pri zdravotnej výchove detí a mládeže zameranej na zvyšovanie informovanosti o potrebe konzumácie zdravotne bezpečnej pitnej vody a o zdravotných rizikách pochádzajúcich z vody.

Pri príležitosti Svetového dňa vody 2015 sa pracovníčka oddelenia HŽPaZ zúčastnila besedy so žiakmi 6. a 8. ročníka Katolíckej základnej školy sv. Jána Nepomuckého v Rožňave zameranej na problematiku pitnej vody a jej významu pre zdravie človeka. Pri príležitosti tohto dňa pracovníčka oddelenia HŽPaZ poskytla rozhovor pre školský rozhlas Základnej školy na Ulici pionierov v Rožňave so zameraním na zvýšenie informovanosti detí o potrebe konzumácie zdravotne bezpečnej pitnej vody a o zdravotných rizikách pochádzajúcich z vody. Pracovníčkou oddelenia HŽPaZ bol pri príležitosti Svetového dňa vody 2015 vypracovaný článok, ktorý bol zaslaný na zverejnenie základným a stredným školám v okrese Rožňava.

- Zvyšovanie informovanosti obyvateľstva v oblasti pitnej vody a jej významu pre zdravie človeka prostredníctvom metód zdravotno-výchovného pôsobenia (médiá, články, prednášky, besedy, letáky).

Pracovníčkou oddelenia HŽPaZ bol pri príležitosti Svetového dňa vody vypracovaný článok, ktorý bol zverejnený na webovom sídle tunajšieho úradu a zaslaný na zverejnenie mestským a obecným úradom v okrese Rožňava, ako aj na zverejnenie v Gemerskom denníku Korzár. Súčasne bol spracovaný informačný materiál zaslaný na zverejnenie v infotexte mestskej televízie v Rožňave.

- Iniciovanie aktivít na zvyšovanie podielu obyvateľov okresu zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov.

Z celkového počtu 62 obcí okresu Rožňava je možnosť zásobovania obyvateľstva pitnou vodou zabezpečená v 50 obciach. V 2 obciach je vodovod vybudovaný, avšak tento bol následne zakonzervovaný, nakoľko zo strany obyvateľov nebol záujem o napojenie sa na vodovodnú sieť, v 10 obciach nie je vybudovaný verejný vodovod. Vzhľadom na daný stav boli v rámci ŠZD orgány samosprávy informované o pozitívnom vplyve vodárensky upravenej pitnej vody na zdravie obyvateľov na rozdiel od konzumácie pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov – studní neznámej kvality.

Pracovníci oddelenia HŽPaZ priebežne poskytovali záujemcom z radov občanov konzultácie a odborné poradenstvo v oblasti zdravotnej bezpečnosti pitnej vody, kontroly a zabezpečenia kvality vody v individuálnych studniach s poukázaním na možné zdravotné riziká.

9.1.1 SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Úloha sa v hodnotenom období realizovala na úrovni činnosti všeobecného a špecializovaných poradenských centier ochrany a podpory zdravia. Činnosť PCOPZ je podrobne opísaná v bode 9.7 CINDI PROGRAM SR.

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Pracovníci oddelenia HŽPaZ neobdržali vo veci plnenia úlohy žiadne pokyny.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE NADVÁHY A OBEZITY

Zdravotno-výchovné aktivity v rámci prevencie obezity sa zamerali na edukáciu obyvateľstva o zdravom životnom štýle s cieľom prevencie nadváhy a obezity, o rizikových faktoroch cukrovky, srdcovo-cievnych ochorení a nádorových ochorení s cieľom zníženia výskytu neinfekčných ochorení v populácii – distribúcia edukačných materiálov vyhotovených odbornými pracovníkmi oddelenia VKZ, názorná propagácia – formou nástienky umiestnenej vo vstupnej hale RÚVZ, prednášky, interaktívne zážitkové metódy, individuálne a skupinové poradenstvo.

Prostredníctvom všeobecného PCOPZ sa sledovala prevalencia najzávažnejších rizikových faktorov neinfekčných ochorení a to spôsob stravovania, pohybová aktivita, stres, fajčenie, obezita, hypertenzia u klientov, ktorí navštívili všeobecné PCOPZ. Jednalo sa o 97 obyvateľov okresu, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo a zdravotno-výchovné materiály zo zameraním na udržanie optimálnej telesnej hmotnosti, zdravú výživu a pohybovú aktivitu. Klientom s nadhmotnosťou a s obezitou bola doporučená návšteva špecializovaného poradenského centra správnej výživy a úpravy hmotnosti.

V rámci projektu zdravé pracoviská v SCA HP Gemerská Hôrka je realizovaný projekt Health and Lifestyle PCE - súťaž dobrovoľných 5 členných skupín zamestnancov s cieľom dosiahnutia kladnej odozvy organizmu zmenou životného štýlu. Hlavnými cieľmi zamestnancov je túto zmenu dosiahnuť zvýšením pohybovej aktivity a zdravou výživou. V prvom polroku 2015 bola vykonaná 1 kontrola v spolupráci s odd. pre ľudské zdroje a v rámci činnosti PCOPZP bolo realizované individuálne poradenstvo v 31 prípadoch.

Odborní pracovníci oddelenia PPL v rámci ŠZD v prvom polroku 2015 realizovali 66 kontrol. Zistené nedostatky boli riešené v rámci jednaní so zamestnávateľmi, kde boli prijaté opatrenia na odstránenie nedostatkov. Rozsah realizácie uvedených opatrení touto formou sa ukázal ako dostatočný a efektívny prostriedok a nebolo potrebné pristupovať k sankčným opatreniam. V rámci metodického vedenia zamestnávateľov v oblasti ochrany a podpory zdravia zamestnancov pri práci boli prioritne usmerňované spoločnosti, kde je vykonávaná riziková práca. V prvom polroku 2015 bolo realizovaných na rizikových pracoviskách 18 kontrol. V rámci posudkovej činnosti bolo vykonaných 60 ohliadok pracovných priestorov. V závode SCA HP SLOVAKIA s.r.o. Gemerská Hôrka pokračuje spoločný postup riešenia projektu Zdravé pracoviská.

Realizovali sa zdravotno-výchovné akcie zamerané na zdravú výživu, rozvoj a propagáciu pohybovej aktivity obyvateľstva, ktoré sú opísané v časti 9.1 Národný program podpory zdravia.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU – Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Úloha sa v hodnotenom období realizovala podľa usmernenia gestora. V rámci mediálnej kampane boli informácie a účastnícke listy zaslané na všetky mestské a obecné úrady v okrese Rožňava, na všetky stredné a základné školy v okrese Rožňava, do regionálneho denníka a do infotextu mestskej televízie. Tiež boli tieto materiály distribuované na miesta s vysokou návštevnosťou verejnosti. Pracovníci túto kampaň v danom období propagovali počas všetkých výjazdov PCOPZ a aktivít priamo spojených s pohybovou aktivitou. Na RÚVZ so sídlom v Rožňave bolo doručených 17 účastníckych listov vrátane 2 detských podporovateľov, ktoré boli zaslané na RÚVZ v Banskej Bystrici.

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH RÓMSKÝCH KOMUNÍT NA ROKY 2009 - 2015

Úloha sa v prvom polroku 2015 realizovala účasťou pracovníkov RÚVZ Rožňava na pracovnom stretnutí k bližšej špecifikácii úloh v rámci projektu Zdravé komunity v Spišskej Novej Vsi, zaslaním požadovaného stanoviska RÚVZ Rožňava k jednotlivým oblastiam spolupráce v rámci projektu Zdravé komunity a nadviazaním spolupráce s koordinátorom pre oblasť Rožňava. Všetky aktivity oddelenia VKZ sú smerované ku všetkým obyvateľom okresu Rožňava, rómsku populáciu nevynímajúc.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Na znižovanie škodlivých účinkov alkoholu sa v prvom polroku 2015 realizovali zdravotno-výchovné aktivity prostredníctvom individuálnych, skupinových a hromadných metód s dôrazom na dospelujúcu populáciu. Prostredníctvom všeobecného PCOPZ sa u klientov sledoval aj rizikový faktor problémového užívania alkoholu.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Do jednotlivých základných organizácii JDS v okrese boli prostredníctvom predsedu OO JDS v Rožňave distribuované zdravotno-výchovné materiály zamerané na zdravý životný štýl, vysoký krvný tlak, cukrovku, fajčenie, duševné zdravie a Alzheimerovu chorobu. U seniorov sa realizujú aj kurzy samomerania krvného tlaku. Absolvovalo ich 7 seniorov. Aj v prvom polroku 2015 sa v priestoroch RÚVZ Rožňava realizujú pohybové aktivity s názvom Pohyb je podmienkou života. Tieto pohybové aktivity pod vedením odborných pracovníčok oddelenia VKZ sú zamerané na prevenciu ochorení chrbta, inkontinencie, osteoporózy a zlepšenie celkovej telesnej pohody. Počas 16 stretnutí sa na cvičení stretávalo 11 osôb, prevažne senioriek.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Na výchovu a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu sa využíva najmä zdravotno-výchovný materiál – letáky vlastnej réžie, ktoré sa distribuujú na oddelenie gynekologicko-pôrodnice, do gynekologických resp. prenatálnych poradní, do čakární APL pre deti a dorast, do materských škôl, do súkromných jaslí, do predajne Detský svet v Rožňave, do materských a základných škôl v okrese.

V rámci formovania návykov súvisiacich so zdravým životným štýlom, s podporou a ochranou zdravia a prevenciou chronických neinfekčných ochorení sa v prvom polroku 2015 pre deti a mládež realizovali zdravotno-výchovné aktivity, pri ktorých sa využívali všetky formy a prostriedky zdravotno-výchovného pôsobenia. Prednostne sa využívali interaktívne a zážitkové metódy, pri ktorých dochádza k rýchlejšim a trvalejším zmenám postojov v oblasti zdravej výživy, pohybovej aktivity, bezpečnosti, prevencie látkových a nelátkových závislostí, duševného zdravia, aktívneho využívania voľného času, zdravých vzťahov, sexuálneho zdravia, stomatohygieny, dodržiavania osobnej hygieny a prevencie pedikulózy.

Podrobnejší opis jednotlivých aktivít súvisiacich s mládežou je uvedený pri odpočte úlohy

9.7 CINDI PROGRAM SR

V rámci CINDI programu SR boli vykonávané aktivity zamerané na znižovanie rizikových faktorov životného štýlu obyvateľov a bola zabezpečená spoluúčasť na Národnom kardiovaskulárnom programe prostredníctvom zaistenia plynulej prevádzky všeobecného poradenského centra ochrany a podpory zdravia (ďalej len PCOPZ) ako aj špecializovaných PCOPZ - správnej výživy a úpravy hmotnosti, prevencie a odvykania od fajčenia a ochrany a podpory zdravia pri práci. V prvom polroku 2015 boli poskytnuté služby všeobecným PCOPZ a špecializovanými PCOPZ 166 klientom (všeobecné 97 z toho 30 (30,9%) mužov a 67 (69,1%) žien, špecializované 69 z toho 35 (50,7%) mužov a 34 (49,3%) žien). Zabezpečilo sa individuálne a skupinové poradenstvo aj na pracoviskách a komunitách žijúcich na vidieku výjazdmi všeobecného PCOPZ. V hodnotenom období bolo uskutočnených 6 výjazdov v 5 zariadeniach okresu a vyšetrených bolo 66 klientov zadaných do databázy TZS a 8 klientov s vyšetrením len niektorých parametrov, ktorí neboli zadaní do databázy TZS.

Kurzy samomerania tlaku krvi sa realizovali prostredníctvom všeobecného PCOPZ odbornou pracovníčkou oddelenia VKZ. Absolvovalo ho 14 klientov.

Úlohy a ciele CINDI programu sa propagovali v masovo-komunikačných prostriedkoch, na webovej stránke RÚVZ, elektronickou poštou boli odoslané do 50 miest a obcí v okrese, do 37 základných škôl a do 6 stredných škôl, prostredníctvom pokračujúcej regionálnej kampane MOST V AUTOBUSE (kampaň z roku 2014) a taktiež prostredníctvom distribúcie zdravotno-výchovného materiálu na miesta so zvýšenou koncentráciou ľudí .

9.8 TOHES (TOBACCO AND HEALT EDUCATIONAL SURVEY) – ŠTÚDIA O ZDRAVOTNOM UVEDOMENÍ A FAJČIARSKYCH NÁVYKOCH DOSPELEJ POPULÁCIE

Úloha sa v hodnotenom období nerealizovala.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Senici**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
1.1	PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	Rok 2016
1.2	PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR podľa novo nastavených národných cieľov	Podľa vládou schváleného plánu plnenia národných cieľov
1.3	ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ	ÚVZ SR
	medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP), RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2015
1.4	SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOV VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA	ÚVZ SR
	medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2016
1.5	ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOV V PITNÝCH VODÁCH	RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky
1.6	MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH	RÚVZ so sídlom v Žiline
	Vybrané RÚVZ v SR – RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, RÚVZ so sídlom v Poprade	Rok 2015

Oddelenie hygieny životného prostredia sa nepodieľa na Programoch a projektoch vyhlásených HH SR na rok 2015.

Odborné priority rieši v rámci regionálnych úloh, ktoré sú vyhodnotené v regionálnych prioritách.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky
2.2	Intervencie na podporu zdravia pri práci	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky
2.3	Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR	Rok 2015
2.4	Ľudský biomonitoring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2015
2.5	Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Vyhodnotenie

V rámci plnenia stanovenej úlohy bolo v prvom polroku 2015 vydaných 11 rozhodnutí o rizikových prácach, v 7 organizáciách boli rizikové práce prehodnotené, novo vyhlásené rizikové práce boli v dvoch organizáciách. V 2 organizáciách boli určené rizikové práce zrušené. V rámci výkonu ŠZD bolo vykonaných 9 previerok zameraných na rizikové práce ukončených záznamom.

V súčasnej dobe evidujeme v okresoch v pôsobnosti RÚVZ Senica 3534 zamestnancov v riziku, z toho 643 žien. Prevládajúcim faktorom je hluk s počtom exponovaných zamestnancov 3403, z toho 556 žien. V rámci tejto úlohy bolo vyplnených 31 dotazníkov H o informovanosti zamestnancov.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Vyhodnotenie

V rámci plnenia tejto úlohy sa zameriavame na uplatňovanie Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci a jeho legislatívnych úprav NV SR č. 300/2007 Z.z. a NV SR č. 471/2011 Z.z.

V období prvého polroka 2015 sme v rámci výkonu ŠZD vykonali 7 previerok ukončených záznamom, schválených bolo 7 prevádzkových poriadkov pre prácu s expozíciou chemickým faktorom. V rámci tejto úlohy bolo vyplnených 7 dotazníkov C o informovanosti zamestnancov.

V prvom polroku 2015 sme nezaznamenali žiadnu mimoriadnu situáciu ani haváriu spôsobenú nesprávnym použitím toxických látok.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém

Vyhodnotenie

Uplatňovanie požiadaviek Nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z, ktorým sa mení Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci a Nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci realizujeme prostredníctvom výkonu ŠZD. V okrese Skalica sú určené rizikové práce – práca s cytostatikami vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Skalica, a.s. a to v profesii lekár (2/1) a zdravotná sestra (4/4). V okresoch Senica a Skalica evidujeme menšie firmy, ktoré spracovávajú tvrdé drevo. Evidujeme 4 organizácie (Euroframe, a.s. Skalica, PALKOVIČ – SK, s.r.o., Senica, MP Group s.r.o., Skalica, STAVBY STRECHY s.r.o., Cerová) v našej pôsobnosti, ktoré majú oprávnenie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

V roku prvom polroku 2015 bolo vydaných 9 rozhodnutí na odstraňovanie stavebných materiálov s obsahom azbestu pre firmy DILMUN SYSTEM s.r.o., Bratislava, PALKOVIČ – SK, s.r.o., Senica, A.A. Service, spol. s r.o. Bratislava, KROVMONT s.r.o. Dolný Kubín, STAVBY STRECHY s.r.o., Cerová.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

Vyhodnotenie

V okresoch Senica a Skalica evidujeme dve organizácie, v ktorej sú určené rizikové práce z titulu DNJZ a to Baňa Čáry a.s. v profesii baník – mechanizované razenie a baník na stenovom porube a firma INA SKALICA spol. s r.o. Skalica – Segment 9, stredisko 2951 v profesiách obsluha a pracovníčka kontroly na Montážnej línii Opel .

V prvom polroku 2015 sme prešetrovali 4 podozrenia na chorobu z povolania položka č. 29 zoznamu chorôb z povolania. Priznaná bola 1 choroba z povolania v položke č. 29.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Vyhodnotenie

Tejto problematike sa venujeme priebežne, poradenstvo poskytujeme v rámci výkonu ŠZD a konzultácií.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Vyhodnotenie

V priebehu prvého polroka 2015 bolo zabezpečené poradenstvo pre zamestnávateľov a zamestnancov najmä v oblasti zdravotných rizík pri práci, škodlivých faktoroch pracovného prostredia za účelom zníženia rizík a zabezpečenia zdravotného dozoru na pracoviskách. Tak isto sme usmerňovali a informovali zamestnávateľov o zabezpečovaní pracovných zdravotných služieb. V mesiaci október sa budeme podieľať na kampani Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Senica	9	5	12	15	34	2	-	-	-

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- **Vykonávanú činnosť**

- **Druh (skupiny) postihnutia** (uvádzajú sa podľa MKCH podľa ich kódového/skupinového označenia, napr. C, E, F, G atď.)

Vyhodnotenie

V rámci tejto úlohy sme v prvom polroku 2015 vydali 9 rozhodnutí k uvedeniu priestorov chránených pracovísk do prevádzky a vydali sme 5 stanovísk k zvýšeniu počtu zamestnancov v existujúcich chránených pracoviskách a dielňach, tieto údaje sú uvedené v Tabuľke č. 1. Vykonali sme štátny zdravotný dozor v 12 chránených dielňach a chránených pracoviskách. Na kontrolovaných pracoviskách pracuje 34 zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou z toho 20 žien. Jedná sa o činnosti – jednoduché montážne práce a baliace práce, administratívne práce, predavačka, masér, pomocné práce v kuchyni. Zamestnanci so ZPS mali lekárske potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti na výkon práce. Prevažovali postihnutia pohybového aparátu, zraku, psychické ochorenia. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru boli vyplnené 2 kontrolné listy Z informovanosti zamestnancov.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
3.1	Monitoring príjmu jódu <i>Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008 – 2015 a na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	15. január 2016
3.2	Bezpečnosť nanomateriálov na báze Tio₂ <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.3	Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.4	Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.5	Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ so sídlom v Trenčíne	15. január 2016
3.6	Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	marec 2016
3.7	Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	31. máj 2015
3.8	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR, ÚVZ SR	30. apríl 2016

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Plnenie úlohy:

Úloha je realizovaná podľa rozpracovaného plánu a to odberom 2 vzoriek soli mesačne. V I. polroku 2015 bol zrealizovaný odber 13 vzoriek kuchynskej soli na zisťovanie obsahu KJ/KJO3 a ferokyanidu draselného, pôvod solí bol najmä z krajín EÚ. Na základe výsledkov laboratórnych analýz odobraté vzorky vyhovovali v sledovaných ukazovateľoch požiadavkám PK SR. Obsah KI bol v rozmedzí 15 – 35 mg/kg, hodnoty ferokyanidu boli pod 20 mg/kg. Sumárne vyhodnotenie bude spracované ku koncu roka 2015.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Plnenie úlohy:

Úloha nebola v I. polroku 2015 realizovaná.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Plnenie úlohy:

Úloha nebola v I. polroku 2015 realizovaná.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Plnenie úlohy:

Úloha bola v I. polroku 2015 realizovaná odberom jednej vzorky keramického výrobku (štamperlík), ktorá vyhovela požiadavkám platnej legislatívy.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Plnenie úlohy:

Úloha nebola v I. polroku 2015 realizovaná.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Plnenie úlohy:

Úloha bola v prvom polroku 2015 realizovaná odberom 4 vzoriek tekutých mydiel (vyšetrené na konzervačné a vonné látky), 3 vzoriek vlhčených čistiacich obrúskov pre deti (vyšetrené na konzervačné látky), ktoré vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy. Boli odobraté aj 3 vzorky výrobkov na onduláciu vlasov (vyšetrené na KTG a formaldehyd), pri ktorých ešte nemáme k dispozícii výsledky laboratórnych rozborov.

Priebežne sú vykonávané kontroly hlásení RAPEX ohľadom nebezpečných kozmetických výrobkov. V prvom polroku bolo na RÚVZ Senica zaslaných 9 hlásení a uskutočnených 38 kontrol.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Plnenie úlohy:

Úloha nebola v I. polroku 2015 realizovaná.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTKOCH V POTRAVINÁCH

Plnenie úlohy:

Úloha bola v prvom polroku 2015 realizovaná odberom vzoriek 4 vzoriek potravín na vyšetrenie prídavných látok a aróm (kyselina benzoová a sorbová, glykozidy steviolu, kumarín, mentofurán). Výsledky laboratórnych rozborov zatiaľ nemáme k dispozícii.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
4.1	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
	Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2019
4.2	Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku	MZ SR ÚVZ SR
	UVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2015
4.3	Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	Rok 2017
4.4	Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV <i>Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity</i>	RÚVZ so sídlom vo Zvolene RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Projekt splnený. Prieskum „ESPAD 2015 – Európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách“ bol zrealizovaný podľa požiadaviek gestora. Respondentmi dotazníkového prieskumu bolo spolu 243 žiakov a študentov základnej a stredných škôl

v okresoch Senica a Skalica (15 žiakov ZŠ, 228 študentov SŠ). Zozbierané údaje boli zaslané gestorovi projektu.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Projekt sa plní podľa požiadaviek gestora. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 60 respondentov vo veku 7-10 rokov, 30 z vidieckej základnej školy a 30 z mestskej základnej školy Senica. Zber údajov bol vykonaný v mesiaci jún 2015.

1.4. Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Projekt sa plní priebežne. Do projektu boli zapojené tri základné mestské školy v Senici. Základná škola, V.P. Tótha, 905 01 Senica, z ktorej bolo do projektu zapojených 75 žiakov 4, 5 a 6 ročníka. Zo Základnej školy, Sadová, 905 01 Senica bolo do projektu zapojených 75 žiakov 4,5 a 6 ročníka. Zo Základnej školy, Komenského, 905 01 Senica bolo do projektu zapojených 76 žiakov 4,5 a 6 ročníka. Zozbierané údaje z dotazníkového prieskumu a kontrol priestorov školských budov, ktoré vykonali pracovníci regionálneho úradu, boli prevedené do elektronickej podoby a poslané gestorovi projektu.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
6.1	Národný imunizačný program SR <i>Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.2	Surveillance infekčných chorôb	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.3	Informačný systém prenosných ochorení	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.4	Nozokomiálne nákazy	RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.5	Mimoriadne epidemiologické situácie	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.6	Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV	ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu
	RÚVZ v SR	priebežne

6.7	Prevenca HIV/AIDS	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	december 2016
6.8	Poradne očkovania	RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave
	RÚVZ v SR	priebežne

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Odpočet plnenia:

Oddelenie epidemiológie RÚVZ so sídlom v Senici poskytovalo usmernenia v oblasti povinného i odporúčaného očkovania, v postupe pri odmietaní povinného očkovania. Aktuálne informácie týkajúce sa výskytu infekčných ochorení ako aj informácie o prevencii voči nim boli pravidelne uverejňované na web stránke úradu. Očkujúci lekári boli písomne (e-mailami) informovaní o vykonávaní očkovania na

základe zaslaného Očkovacieho kalendára na rok 2015. Distribúcia očkovacích kalendárov (kartičiek) bola zabezpečená do 22 pediatrických ambulancií a voľne dostupné na RÚVZ .

Priebežne boli vykonávané telefonické konzultácie ohľadom očkovania detskej i dospeljej populácie vrátane konzultácii pred cestou do zahraničia.

V súvislosti Európskeho imunizačného týždňa 2015 (20. - 25.apríl 2015) European Immunization Week- EIW 2015 web stránkach RUVZ Senica boli prezentované články na zdôraznenie významu očkovania a informačný panel v priestoroch RÚVZ. V 1.polroku 2015 bolo nahlásených 10 odmietnutí povinného očkovania.

V priebehu mesiacov február-marec 2015 sme sa zapojili do edukačnej aktivity vzdelávania študentov SZŠ vo vakcinológii.

Kontrola očkovania bude realizovaná v zmysle Odborného usmernenia MZ SR Hlavného hygienika SR v II. polroku 2015.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Odpočet plnenia:

Surveillance infekčných chorôb sa vykonáva priebežne v spolupráci s lekármi prvého kontaktu a odbornými lekármi počas celého roka. V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení za okresy Senica a Skalica, o ktorom sú informovaní lekári prvého kontaktu, zdravotnícke zariadenia v sídle okresov, regionálna veterinárna a potravinová správa a príslušne susediace regionálne RÚVZ s územím okresu Senica a Skalica vrátane Krajskej hygienickej stanice Brno elektronickou formou. Hlásenia akútnych respiračných ochorení , chrípky a chrípke podobných ochorení sú pravidelne spracovávané týždenne a odborná i laická verejnosť je informovaná o aktuálnej situácii v miestnej tlači a na webových stránkach úradu.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Odpočet plnenia:

Informačný systém EPIS je pravidelne využívaný a sú do neho vkladané údaje o prenosných ochoreniach priebežne počas celého roka. V sledovanom období do 30.06.2015 bolo za okres Senica vložených do systému 198 údajov a 135 epidemiologických šetrení. Za okres Skalica bolo vložených do systému 298 údajov a vykonaných 215 epidemiologických šetrení v ohnisku. Systém rýchleho varovania sa plne využíval počas uplynutého obdobia.

Výstupy z programu EPIS slúžia na okamžitú analýzu epidemiologickej situácie, na spracovávanie mesačných výstupov prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz. Spätne sú o epidemiologickej situácii podľa spádových okresov v mesačných intervaloch informovaní všetci VLD a VLDD a odborná zdravotnícka verejnosť.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Odpočet plnenia:

RÚVZ Senica pokračuje v zapojení sa do projektu HELICS EU aj v roku 2015. Spracúvajú sa sledované zdravotné dokumentácie pacientov hospitalizovaných vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Skalica na oddelení anesteziologie a intenzívnej medicíny, kde sú sledované infekcie na jednotkách intenzívnej starostlivosti (ICU) za obdobie troch mesiacov a na chirurgickom oddelení infekcie v mieste chirurgického zákroku (SSI) za obdobie šiestich mesiacov roku 2014. Úloha je v rozpracovaní a ukončená bude v II. polroku 2015. K sledovanému termínu bolo na oddelení epidemiológie evidovaných 53 nozokomiálnych nákaz z oddelení FNsp Skalica.

Na oddeleniach zdravotníckych zariadení boli sledované výkony bariérovej ošetrovacej techniky, kontrola výkonu dekontaminácie ako aj dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

Počas roka boli námatkovo vykonávané odtlačky rúk zdravotníckeho personálu do kultivačnej pôdy a kontrolovaný postup zdravotníckych pracovníkov pri vykonávaní dekontaminácie rúk.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Odpočet plnenia:

O aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte chrípky počas chrípkovej sezóny boli informovaní členovia Protiepidemickej komisie zriadenej pri RÚVZ. Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii a prípadných opatreniach pri výskyte ochorení boli zasielané lekárom primárneho kontaktu a riaditeľom nemocníc v spádovom území alebo uverejnené na web stránke RÚVZ so sídlom v Senici.

V mesiaci máj 2015 v súvislosti s vydaným Usmernením hlavného hygienika SR – Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR bolo vykonané školenie všeobecných lekárov pre dospelých, všeobecných lekárov pre deti a dorast, primárov a lekárov urgentných príjmov a záchrannej zdravotnej služby, ktoré poskytujú zdravotnícku starostlivosť pacientom s VNN. Cieľom je zvýšiť pripravenosť na ochranu verejného zdravia pred hrozbou zavlečenia a šírenia sa vysoko nebezpečnej nákazy (VNN) na území okresov Senica a Skalica, prehĺbiť vedomosti účastníkov školenia a pripraviť ich na zvládnutie opatrení v rezorte zdravotníctva a činností pri riešení situácie po zistení osoby podozrivej z ochorenia na VNN.

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Odpočet plnenia:

V spádovom území RÚVZ Senica sa v roku 2015 odoberali vzorky odpadovej vody podľa plánu odberov ÚVZ SR paralelne z dvoch odberových miest čističiek odpadových vôd v Skalici (4 vzorky) a v Senici (4 vzorky). Odobraté a vyšetrené vzoriek odpadových vôd vzorky boli s negatívnymi výsledkami. V sledovanom období neboli hlásené žiadne akútne chabé parézy.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Odpočet plnenia:

Pracovníci epidemiológie RUVZ Senica v roku 2015 budú pokračovať v realizácii interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“.

Realizácia projektu aj tento rok bude uskutočnená v 2.polroku 2015.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

Odpočet plnenia:

V sledovanom období roku 2015 poradňa očkovania poskytovala informácie priebežne o povinnom, odporúčanom očkovaní, ochoreniach preventabilných očkovaním, kontraindikáciách a nežiadúcich účinkoch očkovania, taktiež informácie pred cestou do zahraničia. Poradne využívali viac zdravotnícki pracovníci. Väčšinou sa otázky týkali kontraindikácií očkovania a doočkovania detí jednotlivými očkovacími látkami pri prekročení doporučenej schémy očkovania, prípadne pri presťahovaní sa z krajín EU a mimo EU. Záujem zo strany laickej verejnosti bol minimálny. Informácie ohľadom očkovania žiadali najmä v prípadoch dovolenkového cestovania do zahraničia, pri dlhodobých štúdijských pobytoch študentov a práce v zahraničí.

V priebehu mesiacov február-marec 2015 sme sa zapojili do edukačnej aktivity vzdelávania študentov SZŠ vo vakcinológii.

Študentom boli prezentované pracovníkmi oddelenia epidemiológie prednášky na tému: princíp vakcinácie, typy a zloženie očkovacích látok, technika očkovania, bezpečnosť vakcín, nežiaduce účinky po očkovaní, kontraindikácie, diftéria, tetanus, pertussis, detská obrna.

9 PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
9.1	Národný program podpory zdravia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.1.1	Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.2	Národný program prevencie nadváhy a obezity	ÚVZ SR
	MZ SR, ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.2.1	Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie	RÚVZ BB
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015
9.3	Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009 - 2015	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	do roku 2015
9.4	Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike	ÚVZ SR
	Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.5	Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť	rok 2015
9.6	Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, spolupracujúce mimovládne organizácie, orgány samosprávy a štátnej správy	do roku 2015
9.6.1	Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji.	RÚVZ v Bratislave
	RÚVZ v Bratislave	rok 2015
9.6.2	Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena	RÚVZ Košice
	RÚVZ Košice	rok 2015

9.7	CINDI program SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.8	TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeléj populácie v SR	RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	všetky RÚVZ v SR	rok 2015

9.1 Národný program podpory zdravia

Plní sa priebežne. V rámci NPPZ sa realizujú všetky nižšie uvedené aktivity.

9.1.1

Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

Bol zrealizovaný prieskum „Zdravý životný štýl zamestnancov ÚVZ SR a RÚVZ v SR“. Do prieskumu sa zapojilo 22 zamestnancov RÚVZ so sídlom v Senici. Vyplnené dotazníky boli poslané gestorovi projektu.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Projekt sa realizuje priebežne. Klientom poradní zdravia boli poskytnuté informácie o zdravom životnom štýle. Pri príležitosti Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ sme sa spolupodieľali na organizácii športových podujatí (11 podujatí, spolu 5194 účastníkov). Počas podujatí sme záujemcom merali krvný tlak a poskytli zdravotno-výchovné poradenstvo. V priestoroch úradu bol inštalovaný edukačný panel, na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Senici bol spropagovaný Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“ a boli rozdistribuované zdravotno - výchovné materiály do škôl, zdravotníckych zariadení, klubov dôchodcov a osvetových organizácií. K Svetovému dňa zdravia bol zrealizovaný dotazníkový prieskum u dospeléj populácie „Päť zásad bezpečnosti potravín“, ktorého sa zúčastnilo 50 respondentov (25 mužov, 25 žien). Zozbierané údaje boli v elektronickej forme poslané gestorovi prieskumu.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Do celonárodnej medzinárodnej koordinovanej kampane na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie sa zapojilo a odovzdalo účastnícke listy 5 ľudí (prostredníctvom RÚVZ so sídlom v Senici). Projekt „Vyzvi srdce k pohybu“ bol pred súťažou spropagovaný na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Senici, regionálnych médiách, zabezpečili sme distribúciu plagátov pre deti, plagát pre verejnosť. V regionálnom úrade verejného zdravotníctva bol počas celej kampane inštalovaný panel s podmienkami súťaže i s voľným prístupom k účastníckym listom. V okresoch Senica a Skalica sme osobne oslovovali ľudí na OÚ, MsÚ, ZŠ, SŠ, zdravotníckych zariadeniach, osvetových strediskách, kluboch dôchodcov, na športoviskách i fitness centrách a na športových podujatiach.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

V spolupráci so Záhorským osvetovým strediskom v Senici sme zorganizovali výtvarnú súťaž pre žiakov základných a stredných škôl „Proti škodlivým závislostiam bez hraníc“. Pri príležitosti

Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a obchodovania s nimi sme v spolupráci so Záhorskou knižnicou v Senici usporiadali zdravotno - výchovné podujatie, v rámci ktorého sme záujemcom merali TK, vyšetřili GGT v kapilárnej krvi a poskytli poradenstvo (12 ľudí). Uskutočnil sa projekt „Tvoja správna voľba“, zameraný na prevenciu kriminality a drogových závislostí, vrátane prevencie alkoholizmu. Projektu sa zúčastnilo 388 žiakov 3. a 4. ročníkov základných škôl.

9.5. Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Na regionálne úrovni boli uskutočnené športové podujatia pre seniorov, ktorých sa zúčastnilo 157 seniorov. SČK, Zväzu invalidov, Klubu dôchodcov v Senici bol poskytnutý edukačný materiál (Typy pre lepšiu pamäť, Obezita, Stres, Žijeme zdravo, Pyramída zdravej výživy, Alzheimerova choroba, Vysoký krvný tlak). V rámci Týždňa mozgu boli seniorom v Domove dôchodcov v Senici a prostredníctvom Záhorskej knižnice poskytnuté edukačné materiály a v priestoroch úradu bol inštalovaný edukačný panel.

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

V spolupráci so SOŠ v Holíči boli zrealizované 2 prednášky na tému „Výživa mladých ľudí“, ktorých sa zúčastnilo 104 študentov. V Spojenej škole v Senici bola v rámci Svetového dňa zdravia uskutočnená interaktívna beseda spojená so súťažou na tému „Päť zásad bezpečnosti potravín, ktorej sa zúčastnilo 30 žiakov 2. stupňa. Pri besede bolo využité aj edukačné video. K Svetovému dňu bez tabaku bol v spolupráci s CPPPP v Holíči, zrealizovaný projekt „Fajčiť či nefajčiť“ - kvíz pre stredoškolákov a žiakov 9. ročníka ZŠ, v rámci ktorého sme záujemcom vyšetřili hodnotu CO vo vydychovanom vzduchu, poskytli poradenstvo a edukačné materiály (SOŠ Holíč, Gymnázium L. Novomeského v Senici, ZŠ Borský Mikuláš). Celkovo sa projektu zúčastnilo 226 žiakov (181 študentov SŠ a 45 žiakov ZŠ) a vyšetřených bolo 103 študentov SŠ a 28 žiakov ZŠ. V priestoroch úradu bol inštalovaný edukačný panel. Projekt „Kto nás chráni“ bol zrealizovaný v spolupráci s Komisiou pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti pri mestskom zastupiteľstve Senica. Bola uskutočnená výtvarná súťaž pre žiakov základných, špeciálnych a základných umeleckých škôl zameraná na prevenciu kriminality a drogových závislostí a následne výstava spojená s ocenením víťazných prác. K Svetovému dňu ústneho zdravia bola na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Senici uskutočnená propagácia ústneho zdravia, materským školám, detským jasliam a knižniciam boli rozdistribuované edukačné materiály a v priestoroch úradu bol inštalovaný edukačný panel.

9.7 CINDI program SR

V Centre podpory zdravia pri RÚVZ so sídlom v Senici v základnej poradni boli vyšetření 3 klienti (2 muži, 1 žena). Poradňu na odvykanie od fajčenia navštívil 1 klient. Všetkým bolo poskytnuté poradenstvo.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Spišskej Novej Vsi**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV)

Cieľom plánu je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho a vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

Gestorom úlohy a riešiteľským pracoviskom je ÚVZ SR. V priebehu 1. polroka 2015 neboli dané požiadavky ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľ

Cieľom tohto programu je plniť zaktualizované národné ciele vládou schváleného materiálu *Protokol o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992* – Národné ciele SR III, ktoré boli nastavené v spolupráci s rezortom životného prostredia a to v súlade s medzinárodným dokumentom *Protokol o vode a zdraví*.

Gestorom úlohy je ÚVZ SR a riešiteľskými pracoviskami sú ÚVZ SR a vybrané RÚVZ podľa nastavených národných cieľov. V priebehu 1. polroka 2015 neboli dané požiadavky ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbory hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Zabezpečiť pokračovanie procesov pre ľudský biomonitoring vo vzťahu k chemickým rizikovým faktorom zo životného i pracovného prostredia a udržateľnosť odborných kapacít pre HBM v rámci ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

Gestorom úlohy je ÚVZ SR, riešiteľské pracoviská sú RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR. V priebehu 1. polroka 2015 neboli dané požiadavky gestora úlohy - ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbory hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Gestorom úlohy je ÚVZ SR, riešiteľské pracoviská sú ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR.

Plnenie

Na základe usmernenia boli do projektu v Okrese Spišská Nová Ves vybraté 2 základné školy – Základná škola, Nad Medzou 1, Spišská Nová Ves a Základná škola sv. Cyrila a Metóda, Markušovská cesta 2, Spišská Nová Ves, ktoré spĺňali určené kritéria.

Na týchto školách boli v 11. až 12. kalendárnom týždni 2014 odbornými zamestnancami oddelenia hygieny detí a mládeže vykonané konzultácie a stretnutia s riaditeľmi škôl v súvislosti s vybavením potrebných súhlasov a povolení, oboznámenie s priebehom realizácie projektu (času, miesta, personálneho zabezpečenia zo strany školy, výberu respondentov a pod.).

V 13. kalendárnom týždni 2014 bola vykonaná príprava podkladov pre samotnú realizáciu – leták s informáciou pre rodičov, tlač a kódovanie dotazníkov podľa pokynov gestora projektu.

Samotná realizácia prieskumu prebehla v 13. a 14. kalendárnom týždni 2014.

Do anonymného dotazníkového prieskumu bolo vybraných 60 žiakov vo veku 9 – 12 rokov, t.j. žiaci 4. až 6. ročníka základných škôl, z troch tried každej školy, spolu 120 respondentov. Žiaci vyplňali 2 dotazníky - dotazník o kvalite prostredia a komforte na školách pre žiakov a dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómoch žiaka. Spolupráca s rodičmi prebehla prostredníctvom pedagogického personálu školy a žiakov – rodičia vyplňali dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka.

Dotazník o fajčení bol určený piatim zamestnancom školy.

Dotazník o škole vyplňal správca budovy (riaditeľ školy), dotazník o kontrole školskej budovy (pre každú budovu v areáli školy osobitne) so všeobecnými informáciami o budove a kontrole vlhkosti a plesní vyplnil pracovník RÚVZ po inšpekcii priestorov a zariadení s riaditeľom školy, taktiež po vykonaní kontroly zariadení pre osobnú hygienu bol vypracovaný formulár /samostatne pre každé zariadenie/ – o kontrole zariadení pre osobnú hygienu odborným zamestnancom oddelenia hygieny detí a mládeže. Počas realizácie prieskumu v oboch školách bolo spracovaných (vyplnených) 394 dotazníkových formulárov.

Po vyplnení a zozbieraní dotazníkov od rodičov a riaditeľov škôl, boli následne dotazníky skompletizované a v rámci medziodborovej spolupráce postúpené na zadávanie do masiek odborným zamestnancom oddelenia hygieny životného prostredia.

V 24. kalendárnom týždni 2015 boli na RÚVZ v Spišskej Novej Vsi z RÚVZ v Košiciach zaslané masky na zadávanie údajov z dotazníkov z 2 základných škôl – Základná škola, Nad

Medzou 1, Spišská Nová Ves a Základná škola sv. Cyrila a Metóda, Markušovská cesta 2, Spišská Nová Ves.

V 25. a 26. kalendárnom týždni 2015 odborní zamestnanci oddelenia hygieny životného prostredia zadávali údaje z vyplnených dotazníkov (dotazník o kvalite prostredia a komforte na školách pre žiakov, dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómoch žiaka, dotazník o fajčení zamestnancov škôl, dotazník o škole, dotazník o kontrole školskej budovy, dotazník o kontrole zariadení pre osobnú hygienu) do príslušných masiek

Celkove boli zadané údaje z 394 vyplnených dotazníkových formulárov. Vyplnené masky boli zaslané v 26. kalendárnom týždni 2015 na RÚVZ v Košiciach.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľ

Získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR.

Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu, riešiteľskými pracoviskami je ÚVZ a RÚVZ v SR.

V priebehu 1.polroka 2015 neboli dané požiadavky gestora úlohy - RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu na plnenie predmetnej úlohy.

1.6 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Cieľ

Cieľom projektu je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov s atypickým prostredím (vodné atrakcie, množstvo zelene, alternatívne spôsoby zdravotného zabezpečenia vody na kúpanie), vyhodnotenie kvality ukazovateľov mikroklimatických podmienok vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov.

Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Žiline, riešiteľskými pracoviskami sú vybrané RÚVZ v SR, ktoré dozorujú akvaparky – RÚVZ Liptovský Mikuláš, RÚVZ Dolný Kubín, RÚVZ Poprad. Meranie a posúdenie výsledkov – RÚVZ Žilina.

V priebehu 1.polroka 2015 neboli na RÚVZ Spišská Nová Ves dané požiadavky na plnenie predmetnej úlohy.

ÚLOHY VYPLÝVAJÚCE Z PROBLEMATIKY ÚZEMNÉHO OBVODU

SLEDOVANIE KVALITY VODY V PRAMEŇOCH NA ÚZEMÍ NÁRODNÉHO PARKU SLOVENSKÝ RAJ

V mesiaci máj a jún 2015 bolo pracovníkmi oddelenia HŽP odobratých 18 vzoriek vôd z 18 prameňov nachádzajúcich sa v blízkosti najnavštevovanejších turistických trás na území Národného parku Slovenský raj, a to prameň Pod Gačovskými skalami – Dedinky, prameň Stratenská Píla, prameň Zajmarská roklina (vyvieracia), prameň Suchá Belá, prameň Kysel', prameň sv. Bruna na Kláštorisku, prameň na ceste medzi Kláštoriskom a Podleskom, Glacká

cesta – prameň Maisgripin, prameň Klauzy, Novoveská Huta – Kráľov prameň, prameň Podlesok (oproti parkovisku), prameň Breznovica (Prielom Hornádu), prameň pri potoku Lesnica (Pod tiesninou), prameň Bikšova lúka, Košiarny briežok – Skromná studnička, Košiarny briežok – Grófska studňa, Sokolský prameň – Čingov, prameň Čierna dolina – Sokol.

Kvalita vody vo vzorkách: prameň Breznovica (Prielom Hornádu), prameň pri potoku Lesnica (Pod tiesninou), prameň Bikšova lúka, Košiarny briežok – Skromná studnička, Košiarny briežok – Grófska studňa, Sokolský prameň – Čingov, prameň Čierna dolina – Sokol **nezodpovedala** hygienickým požiadavkám, prekročené boli mikrobiologické ukazovatele - E. coli, koliformné baktérie, enterokoky a kultivovateľné mikroorganizmy pri 22°C.

Výsledky kvality vody boli oznámené Správe Národného parku Slovenský raj, obecným úradom a hlavným prevádzkovateľom ubytovacích a stravovacích zariadení s požiadavkou na zabezpečenie oznámenia pre návštevníkov na informačných tabuliach.

ODBORNE SPOLUPRACOVAŤ S OBECNÝMI ÚRADMI PRI RIEŠENÍ PROBLEMATIKY V ZÁSOBOVANÍ RÓMSKÝCH OSÁD PITNOU VODOU

V priebehu 1.polroka 2015 bola odobratá 1 vzorka pitnej vody z individuálneho vodného zdroja v rómskej osade Spišská Nová Ves, Hájik a 5 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov v rómskych osadách – Žehra a Nálepkovo. V 3 odobratých vzorkách boli prekročené mikrobiologické ukazovatele – E.coli, koliformné baktérie a KM pri 22°C.

Pri štátnom zdravotnom dozore sú nedostatky zisťované v udržiavaní a funkčnosti verejných studní. Odstraňovanie týchto nedostatkov je veľmi zdĺhavé a v rómskych osadách často neefektívne. Negatívne je potrebné hodnotiť opakované zničenie uzatvárania na studni a zásahy do prevádzky chlórovacího zariadenia. Okolie studní je znečisťované, nie je možné vytvorenie ochranného pásma. Pretrváva ničenie stavebnej úpravy studní a čerpacích zariadení.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác v programovom vybavení ASTR sa priebežne aktualizuje. V prvom polroku 2015 bolo prehodnotených 8 firiem s predpokladaným výskytom rizikových prác. Vypracovaných bolo 10 rozhodnutí o zaradení prác do rizikových kategórií, z toho 2 rozhodnutia boli vydané pre nové podnikateľské subjekty (Juraj Fifič Stolárstvo, Spišské Vlasy a TAURIS, a.s., Rimavská Sobota – prevádzka Spišská Nová Ves). Zrušenie resp. preradenie z 3.kategórie rizika práce do 2. kategórie práce bolo realizované v 1 spoločnosti (CRW Slovakia, s.r.o., Spišská Nová Ves). Tri firmy oznámili zrušenie prevádzky (Stolárstvo Jozef Šimko, Spišské Vlasy, LIGRUS – stolárska a stavebná výroba, s.r.o., Gelnica, Panasonic AVC Networks Slovakia s.r.o., Krompachy). Priebežne sa vykonáva hodnotenie protokolov z objektivizácie faktorov pracovného prostredia a navrhuje sa zaradenie prác do rizika. Za prvý polrok bolo predložených 5 protokolov z objektivizácie faktorov v pracovnom prostredí.

Pri výkone ŠZD sa kontroluje vykonávanie preventívnych lekárskeho prehliadok, vypracovanie a schválenie prevádzkových poriadkov a zisťuje sa informovanosť

zamestnancov o rizikách. Preventívna lekárska starostlivosť je vykonávaná prostredníctvom PZS a tiež zmluvnými lekármi PZS ProCare. V prípade zaradenia prác do 1. a 2. kategórie práce sú preventívne lekárske prehliadky vykonávané praktickými lekármi. V územnom obvode RÚVZ Spišská Nová Ves (okres Spišská Nová Ves a Gelnica) podľa zistených podkladov vykonávajú činnosť PZS v rozhodujúcich firmách 2 spoločnosti a to spoločnosť ProCare, a.s. Bratislava Stredisko Košice a Medison, s.r.o. Košice. Pracovná zdravotná služba ProCare a.s. má v Spišskej Novej Vsi ambulanciu na vykonávanie preventívnych lekárskeho prehliadok (MUDr. Peter Jankech). Pracovné zdravotné služby zabezpečujú objektivizáciu faktorov pracovného prostredia, posúdenie rizika, vypracovanie prevádzkových poriadkov. Kvalita predkladaných protokolov je rôzna, v niektorých prípadoch je potrebné protokol vrátiť na dopracovanie. Prevažne sú zisťované chyby v dokumentovaní skutočnej expozície zamestnanca rizikovému faktoru a s tým súvisiaci prepočet.

Počet evidovaných pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom v územnom obvode RÚVZ Spišská Nová Ves (okres Spišská Nová Ves a Gelnica) je 3309 pracovníkov v riziku práce, z toho je 290 žien. Oproti predchádzajúcemu roku sa počet exponovaných pracovníkov zvýšil o 54, pričom počet exponovaných žien sa znížil o 26 pracovníčok.

V rezorte priemyselnej výroby sa počet pracovníkov v riziku zvýšil o 81 a znížil sa počet exponovaných žien o 26 pracovníčok, v stavebníctve sa znížil počet exponovaných pracovníkov o 7 pracovníkov, v rezorte veľkoobchodu a maloobchodu a pri oprave motorových vozidiel a motocyklov bol zaznamenaný nárast počtu pracovníkov v riziku o 2.

Podľa prevažujúcej činnosti je najviac evidovaných pracovníkov v priemyselnej výrobe 1 885 (z toho je 259 žien), čo je z celkového počtu 83,59 % pracovníkov.

Podľa rizikových faktorov je stále najviac pracovníkov exponovaných nadmernému hluku 2217 pracovníkov (z toho je 271 žien), vibráciám 426 pracovníkov (z toho 0 žien) a chemickým látkam a zmesiam vrátane prachu 643 pracovníkov (z toho 16 žien). Biologickému faktoru a fyzickej záťaži je spolu exponovaných 6 pracovníkov (z toho 2 ženy).

V rizikovom faktore hluk bol zaznamenaný nárast počtu exponovaných pracovníkov o 63, (pričom počet exponovaných žien sa znížil o 26 pracovníčok).

V rizikovom faktore vibrácií bol zaznamenaný nárast v počte pracovníkov o 4, v rizikovom faktore chemické látky a zmesi vrátane prachu bol zaznamenaný pokles počtu exponovaných pracovníkov o 14 pracovníkov.

Hygienická problematika rizikových prác, nutnosť preventívnej lekárskej starostlivosti, používanie OOPP a zariadení na osobnú hygienu, ako aj osvetová a poradenská činnosť v oblasti preventívneho pracovného lekárstva je vykonávané pri štátnom zdravotnom dozore, pri predkladaní a prejednávaní projektových dokumentácií. Konzultácie sú podávané najmä v súvislosti s výkonom ŠZD pri uvádzaní zariadení do prevádzky.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

Pri výkone ŠZD v poľnohospodárskych spoločnostiach sa zisťuje len ojedinelá aplikácia chemických prípravkov klasifikovaných ako jedovaté látky a prípravky. Veľmi jedovaté látky a prípravky sa nepoužívajú.

Veľmi toxické látky a prípravky sa používajú v spoločnosti SEZ, a.s. Krompachy v prevádzke povrchovej úpravy kovov (galvanizovňa) a pri laboratórnej činnosti Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra (ďalej „ŠGÚDŠ“), Regionálne centrum Spišská Nová Ves a v spoločnosti Embraco Slovakia s.r.o. Spišská Nová Ves,. V prvom polroku 2015 nebolo vydané žiadne rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a prípravkami.

V regióne profesionálne využíva prípravky na ničenie škodcov 8 firiem. Za sledované obdobie bolo hlásených 25 akcií na reguláciu živočíšnych škodcov a to prevažne

v obchodných centrách, skladových priestoroch, predajných priestoroch, vonkajších plochách a pod. (napr. v sústave kanalizačných sietí PVaPS a.s. Spišská Nová Ves, MPC CESSI a.s., MECOM s.r.o., TESCO, ČS OMV, JYSK, Elektro Planeo, prevádzky Slovak Telekom a iné). Okrem uvedeného bolo RÚVZ Spišská Nová Ves oznámené ničenie burín Slovenským vodohospodárskym podnikom, š.p., OZ Košice na brehoch regulovaných vodných tokov bez použitia veľmi toxických a toxických látok a zmesí (Hornád v Krompachoch, v Richnave, v Spišskej Novej Vsi, Zimný potok v Rudňanoch, Rudňanský potok v Rudňanoch, Slovinský potok v Krompachoch).

Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi boli v sledovanom období na schválenie predložených 8 prevádzkových poriadkov pre prácu s chemickými faktormi, spolu s uvedením do prevádzky.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane

Pri výkone ŠZD na pracoviskách s výskytom chemických látok je zisťovaná prítomnosť látok zaradených medzi karcinogénne a mutagénne faktory. Azbestové materiály sú zisťované najmä na objektoch určených na prestavbu a rekonštrukciu resp. pri odstraňovaní stavieb.

V súčasnom období sa vykonáva pracovná činnosť pri demolačných prácach (odstraňovanie strešných krytín a obvodových plášťoch s obsahom azbestocementového materiálu) a tiež pracovná činnosť pri výmene kanalizačných potrubí v jadrách bytových domov, ktoré sú z materiálov obsahujúcich azbest. Pracovnú činnosť v spádovom území RÚVZ Spišská Nová Ves vykonáva 10 firiem s oprávnením ÚVZ SR a so schváleným plánom práce. Činnosť je vykonávaná pracovníkmi Bytového družstva Spišská Nová Ves, Správy domov Gelnica, spoločností RONAR s.r.o. Košice, Jozef Hanák – A JE TO, Spišská Nová Ves, SAE s.r.o. Spišská Nová Ves, REGENA s.r.o. Strážske, Proservis s.r.o. Strážske, TOMAR best s.r.o. Spišská Teplica. Odpad je likvidovaný špecializovanými spoločnosťami na skládke nebezpečných odpadov v Žakovciach resp. na skládke v Košiciach.

V prvom polroku 2015 bolo vydaných 6 rozhodnutí na odstraňovanie azbestocementových materiálov zo stavieb, z toho pre odstraňovanie a výmenu strešnej krytiny boli vydané 4 rozhodnutia a pre odstraňovanie a výmenu kanalizačného potrubia 2.

Karcinogénne a mutagénne látky sú zisťované pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Evidujú sa v Nemocnici s poliklinikou Spišská Nová Ves a.s., Spišská Nová Ves, na dvoch oddeleniach (POKO a Hematologicko – transfúzne oddelenie), v spoločnosti Embraco Slovakia s.r.o. Spišská Nová Ves pri povrchovej úprave komponentov Mn fosfáciou a pri spracovaní bukového a dubového dreva v dvoch drevoprevádzkach (Tomifa s.r.o. Iliášovce a Ján Urban, URBAN Art INTARS PARKETT, Spišská Nová Ves), kde predmetná činnosť tvorí asi 5% spracovaného materiálu.

V prvom polroku bolo vydané 1 rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami spolu s prevádzkovým poriadkom pre prácu s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami pre spoločnosť TAURIS a.s. Rimavská Sobota, prevádzka Spišská Nová Ves.

2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Počet požiadaviek prešetrenia podozrení na chorobu z povolania z DJNZ v prvom polroku 2015 je totoraz 21 prípadov (o 1 viac ako v minulom roku). Z uvedeného počtu bolo doposiaľ prešetrených 16 podozrení na choroby z povolania, z toho 13 prípadov sa týkalo ochorenia z DJNZ, resp. kombinácia DNJZ s vibráciami, DNJZ s vibráciami a alergizujúcimi látkami. Prešetrené boli podozrenia na chorobu z povolania v profesiách pílič s jednomužnou motorovou pílou (SZČO), vodič LKT, strojník stavebných strojov, hutník nežeľezných kovov (3 prípady), žeriavnička, operátor pri výrobe kompresorov, robotník v drevovýrobe a iné.

Jednotlivé profesie boli posudzované v súlade s vyhláškou č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci.

Za sledované obdobie bolo hlásených 5 prípadov chorôb z povolania s diagnózou ochorenia z JNDZ, a to pre profesie ošetrovateľ oviec (1 zamestnanec a 1 SZČO), hutník neželezných kovov, žeriavnička a operátorka výroby pri výrobe kompresorov. Kópie prešetrení chorôb z povolania boli do konca mája zasielané na ÚVZ SR.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská + 2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

V rámci výkonu ŠZD sú konzultácie zamerané na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitne sa poskytuje poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Projekt sa plní aj prostredníctvom aktivít poradne zdravia, kedy sa propagujú intervenčné programy zamerané na zlepšenie zdravotného stavu zamestnancov, tiež aktivity zamerané na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. V rámci aktivít Poradne zdravia sa vykonávajú antropometrické merania, merania TK, pulzu, tuku, vykonali sa odbery biologického materiálu, zisťovala sa osobná a rodinná anamnéza, taktiež boli zisťované údaje o životospráve zamestnancov najmä v rezortoch štátnej a verejnej správy.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“

V rokoch 2012 a 2013 RÚVZ Spišská Nová Ves nebolo riešiteľským pracoviskom projektu, v minulom roku ani v roku 2015 neboli dané požiadavky z ÚVZ SR Bratislava.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

RÚVZ Spišská Nová Ves nie je riešiteľským pracoviskom projektu

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ.

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

RÚVZ Spišská Nová Ves nie je riešiteľským pracoviskom projektu

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH (CHP)

V prvom polroku 2015 pred uvedením pracovných priestorov do prevádzky bolo vykonaných 21 ohliadok (18 ohliadok v 9 novovytvorených CHP a 3 v rámci výkonu ŠZD CHP). Pracovné činnosti v jednotlivých chránených dielňach sú rôznorodé – administratívne práce, obsluha kamerového systému, obchodné prevádzky, reklamná činnosť, krajčírskoe dielne, tvorivé dielne a pod.

V posudkovej činnosti bolo vypracovaných 9 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky (7 PPL, 1 HŽP, 1 HV). K zriadeniu CHP bolo vydaných 5 vyjadrení s predbežným posúdením vhodnosti pracovných priestorov, v prípade ak k vytvoreniu pracovných miest pre občanov so zdravotným postihnutím už v jestvujúcich pracovných priestoroch boli vydané 4 akceptačné listy.

V rámci štátneho zdravotného dozoru, vykonaného odbornými zamestnancami Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi, so zameraním na zisťovanie úrovne ochrany zdravia na CHP, boli vykonané 4 kontroly, z toho jedno šetrenie anonymného podnetu na nedostatočné vykurovanie so záverom „neopodstatnený“.

Pracovná činnosť a pracovné podmienky zamestnancov so zdravotným postihnutím sú prispôbolené zdravotnému stavu so zohľadnením zdravotného postihnutia. Pracovné tempo si vo väčšine prípadoch určujú zamestnanci podľa svojich schopností a oddychový režim je prispôbolený podľa individuálnych potrieb. Na oddych sú vytvorené oddychové zóny, resp. oddychové miestnosti. V rámci ŠZD boli súčasne vykonané kontroly dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov, pri ktorých nebolo zistené jeho porušenie.

Z výsledkov šetrení v rámci výkonu ŠZD možno konštatovať, že pracovné podmienky pre občanov so zdravotným postihnutím v preverovaných prevádzkach CHP sú vyhovujúce.

Príloha: Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
RÚVZ SNV	9	9	12	21	45/17	0	0	0	

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- Vykonávanú činnosť

- Druh (skupiny) postihnutia (uvádzajú sa podľa MKCH podľa ich kódového/skupinového označenia, napr. C, E, F, G atď.)

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ: Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

-kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Etapy riešenia

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃

-časové obdobie: január - december 2015

II. etapa – správa a výstupy 15. január 2016

Plnenie:

V 1. polroku 2015 bol vykonaný odber a vyšetrenie 12 vzoriek kuchynskej soli.

Úloha bola v 1. polroku plnená podľa prijatého harmonogramu.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Cieľ: Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc.

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Poprade (príprava vzoriek, laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Etapy riešenia: I. etapa : január 2013 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa: 30. marec 2016 - záverečná správa

Plnenie:

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v 1. polroku 2015 nebol riešiteľským pracoviskom požiadaný o spoluprácu pri plnení úlohy.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľ: Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t. j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Gestor: ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Etapy riešenia: I. etapa: január 2013 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa: 30. marec 2016 - záverečná správa

Plnenie:

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v 1. polroku 2015 nebol riešiteľským pracoviskom požiadaný o spoluprácu pri plnení úlohy.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Cieľ: Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

Gestor: ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Etapy riešenia: I. etapa: január 2013 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa: 30. marec 2016 - záverečná správa

Plnenie:

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v 1. polroku 2015 nebol riešiteľským pracoviskom požiadaný o spoluprácu pri plnení úlohy.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

Cieľ

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok

2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom

3. vzdelávanie spotrebiteľov „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Etapy riešenia: I. etapa: 2014 - 2015 - odber a analýza vzoriek, 2014 - mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa,

II. etapa: 2015 - hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov,

III. etapa: marec 2016 ukončenie programu (správa).

Plnenie:

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v 1. polroku 2015 vykonal v rámci plnenia úlohy kontrolu a odber 10 vzoriek kozmetických výrobkov na kontrolu vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch.

Úloha bola v 1. polroku plnená podľa prijatého harmonogramu.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Cieľ: Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkov bude realizovaný:

- u zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nano materiály,

- v kozmetických výrobkov, ktoré deklarujú zložky v nano forme,

- v látkach, ktoré sa používajú v nano forme,

- veľkosť nano častíc,

- u tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť.

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Etapy riešenia: I. etapa 2013 monitoring zodpovedných osôb, kategórií výrobkov a látok, ktoré deklarujú nano formy alebo technológie,

II. etapa 2014 odber vzoriek a ich analýza v určenom laboratóriu,

III. etapa 2015 ukončenie projektu (31. 5. 2015 správa za SR).

Plnenie:

RUVZ v Spišskej Novej Vsi sa v roku 2014 podieľal na plnení úlohy získavaním informácií pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Kontrolou u distribútorov kozmetických výrobkov neboli zistené výrobky obsahujúce zložky v nano forme.

V rámci plnenia úlohy RÚVZ v Spišskej Novej Vsi vykonal kontrolu výrobkov u dvoch výrobcov kozmetických výrobkov, bolo zistené, že kontrolovaní výrobcovia nevyrábajú výrobky obsahujúce zložky v nano forme.

V 1. polroku 2015 RÚVZ v Spišskej Novej Vsi nebol riešiteľským pracoviskom požiadany o spoluprácu pri plnení úlohy (odber vzoriek).

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVIN A ARÓM

Cieľ: Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Etapy riešenia

I. etapa: február 2015 - november 2015: odborne – metodická príprava monitoringu; zber údajov a analýzy vzoriek

II. etapa: december 2015 - 1. štvrtrok 2016 – vyhodnotenie monitoringu - záverečná správa

Plnenie:

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v 1. polroku 2015 plnil úlohu podľa stanoveného harmonogramu, v 1. polroku 2015 bol vykonaný odber a vyšetrenie 2 vzoriek potravín na monitorovanie vybraných prídavných látok v potravinách.

V roku 1. polroku 2015 sa Odd. HV A PBU podieľa na plnení úloh, alebo plní nasledovné úlohy:

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA /BŽP, MŽP, CHA, FF/

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

Cieľ: overenie kvality balenej vody v dávkovačoch vody (watercooleroch) vo verejných priestoroch, v nemocniciach a lekárňach so zameraním na biologické riziká.

Druhy vôd: Minerálne a pramenité balené vody tuzemské a z dovozu, perlivé aj neperlivé, ohrievané aj chladené vo watercooleroch, pitné vody.

Etapy riešenia

1. monitoring mikrobiologickej a biologickej kvality balených vôd vo verejných budovách, v nemocniciach a v lekárňach - 2015

2. vyhodnotenie – január 2016

Plnenie:

Podľa prijatého harmonogramu bol vykonaný odber 2 vzoriek balenej vody určenej na dávkovanie prostredníctvom dávkovačov vody tzv. watercoolerov v mesiaci máj 2015.

Úloha bola v 1. polroku plnená podľa prijatého harmonogramu.

7.5 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Cieľ: monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,

- ochrana zdravia detskej populácie,

- plnenie prijatých opatrení vrámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive, zavádzanie nových metód stanovenia rezíduí pesticídov.

Etapy riešenia

1. etapa: Zber a analýzy 40 vzoriek potravín pre dojčenskú a detskú výživu z obchodnej siete prostredníctvom RÚVZ, marec – október 2015

2. etapa: Analýza a vyhodnotenie obsahu 134 pesticídov-analytov, výber podľa Nariadenia Komisie č. 400/2014 z22. apríla 2014 v10 vzorkách určených pre monitoring Európskej únie: priebežne počas roka 2015.

Plnenie:

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v 1. polroku 2015 plnil úlohu podľa stanoveného harmonogramu, v 1. polroku 2015 bol vykonaný odber a vyšetrenie 1 vzorky potraviny pre dojčenskú a detskú výživu.

Úloha bola v 1. polroku plnená podľa prijatého harmonogramu.

7.20 MONITORING GLYKOZIDOV STEVIOLU V ZMRZLINÁCH, NÁPLNIACH A DEKORÁCIÁCH CUKRÁRENSKÝCH VÝROBKOV

Cieľ: Cieľom projektu je zmonitorovať používanie glykozidov steviolu ako náhradného sladidla v cukrárenských výrobkoch

Etapy riešenia

1. odber a analýzy vzoriek – rok 2015 a ďalšie roky

2. vyhodnotenie výsledkov december 2015 a ďalšie roky

Plnenie:

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v roku 2015 úlohu neplní.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Cieľ

Zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Etapy riešenia

I. etapa - rok 2015

- návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Plnenie: projekt je riešený na ÚVZ SR

Termín ukončenia

rok 2019

4.2. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (TABAK, ALKOHOLO, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestor

Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod.

Etapy riešenia projektu sú zamerané na:

- účasť na pracovných stretnutiach, organizovaných Odborom koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog
- pracovné stretnutia prispievateľov do Národnej správy o drogách na Slovensku.

Realizačné výstupy

- Získanie výsledkov zneužívania návykových látok na základe realizácie opakovaných celoslovenských prieskumov na základných a stredných školách na Slovensku.
- Spolupráca na príprave Národnej správy o drogách a jej poskytnutie RÚVZ v SR.
- Sledovanie trendov zneužívania návykových látok u žiakov, študentov a učiteľov základných a stredných škôl .
- Vytváranie intervenčných programov na školách, zameraných na prevenciu zneužívania návykových látok, vrátane zdravotnej výchovy v tejto oblasti (prednášky, letáky, plagáty, brožúry).
- Vyškolenie rovesníckych skupín na pôsobenie medzi mládežou.
- Spolupráca pri rozpracovaní systému monitoringu a vyhodnocovania niektorých kľúčových indikátorov drogovej problematiky.
- Spracovanie podkladov pre Národnú správu o drogách.
- Podpora Národného programu boja proti drogám.

Plnenie: V roku 2015 bol realizovaný ESPAD – Európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách. Prieskum sleduje užívanie tabaku, alkoholu a drog od deviatych ročníkov základných škôl a od prvých po štvrté ročníky všetkých typov stredných škôl v ôsmich krajoch Slovenska.

Školy, ktoré sa zúčastnili prieskumu boli vybraté náhodne a predstavujú reprezentatívnu vzorku sledovanej populácie. Presný rozpis škôl a počtu respondentov bol zaslaný spolu s dotazníkmi, obálkami, záznamami za triedu a pokynmi pre anketára.

Úloha: Zber dát prostredníctvom dotazníkov

Plnenie: Zber údajov bol vykonaný v dňoch 30.03.2015 u 66 respondentov. Úloha bola realizovaná v 1 škole – Stredná odborná škola, Markušovská cesta 4, Sp. Nová Ves. Prieskum bol anonymný, podrobnosti k riešeniu a pokyny boli realizované v zmysle usmernení gestora projektu a koordinátora.

Termín ukončenia: Vyplnené dotazníky spolu s hlásením za triedu boli zaslané v 14. týždni 2015 podľa usmernení gestora na ÚVZ SR Bratislava.

4.3. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Plnenie:

Plnenie projektu podľa požiadaviek gestora bude realizované v mesiaci september 2015.

Trvanie projektu:

r. 2014 – 31. 12. 2017

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL, VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľom je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Plnenie:

Projekt je v tejto etape riešenia plnený gestormi projektu.

Termín ukončenia

Rok 2016

1.4.SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parnskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Plnenie:

Projekt je v tejto etape riešenia plnený odd. HŽP, v rámci medziodborovej spolupráce odborní zamestnanci oddelenia realizovali zadávanie údajov z dotazníkového prieskumu do masiek.

Termín ukončenia

Do 31.12.2016

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

V rámci metodického usmerňovania v Imunizačnom programe, oddelenie epidemiológie RÚVZ v Spišskej Novej Vsi informovalo lekárov prvého kontaktu:

- o prebiehajúcom EIW v I. polroku 2015, o jeho zameraní a cieľoch, ktoré by mohli v rámci svojej preventívnej činnosti využiť na propagáciu očkovania medzi svojimi pacientmi a na zlepšenie ich informovanosti o možnostiach očkovania

V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované pracovníkmi oddelenia epidemiológie nasledujúce aktivity:

- Dôraz sme kládli na propagáciu povinného pravidelného očkovania detí u laickej verejnosti.
- V priestoroch RÚVZ Spišská Nová Ves, Polikliniky pri Hornáde v Spišskej Novej Vsi a v zdravotnom stredisku v Krompachoch bol pripravený informačný panel a nástenka o prebiehajúcom Európskom imunizačnom týždni, informácie o histórii očkovania, o histórii epidémií infekčných ochorení a ochorení podliehajúcich povinnému očkovaniu.
- Na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi boli zverejnené informácie o prebiehajúcom Európskom imunizačnom týždni.
- V súvislosti s výskytom epidémie VHA v rómskych osadách v Nálepkove sme poskytli počas Európskeho imunizačného týždňa informácie a poradenstvo v oblasti očkovania, tak laickej verejnosti (školské zariadenie), ako aj zdravotníckym pracovníkom.

V dňoch 15.-17.1.2015 sme sa zúčastnili na VI. Slovenskom vakcinologickom kongrese na Štrbskom plese, v dňoch 9.6. Školy vakcinológie V v Bratislave a 10.6.2015 v Košiciach na Východoslovenskom vakcinačnom dni.

Opakovane sme upozornili poskytovateľov zdravotnej starostlivosti na dodržiavanie povinnosti hlásiť akútne prenosné ochorenia dýchacích ciest vrátane chrípky raz týždenne a to vždy vo štvrtok do 12,00 hod. na oddelenie epidemiológie RÚVZ Spišská Nová Ves.

Na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi boli zverejnené postupy pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy.

Ambulantným zdravotníckym zariadeniam pre deti a dorast boli distribuované informačno-edukačné materiály v súvislosti s povinným pravidelným očkovaním určené pre laickú verejnosť.

Na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi bol zverejnený nový očkovací kalendár na rok 2015 pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých.

Poskytovatelia zdravotníckej starostlivosti boli informovaní o zriadení NRC pre surveillance rickettsiôz, o diagnostických možnostiach, ktoré by mohli využiť v rámci diferenciálnej diagnostiky u nákaz s neobjasnenou etiológiou.

V I. polroku 2015 bolo vedených 7 priestupkových konaní. V týchto konaniach boli uložené sankcie v celkovej výške 787 €.

Z ochorení ovplyvniteľných očkovaním bolo hlásených:

- 4 podozrenia na pertussis, epidemiologickým šetrením v spolupráci s ošetrojúcimi lekármi a na základe opakovanej a rozšírenej diagnostiky boli 3 ochorenia potvrdené
- 53 podozrení na akútnu hepatitídu A, z toho 50 ochorení bolo laboratórne potvrdených
- 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu typu B a 3 ochorenia na chronickú vírusovú hepatitídu typu B

Priebežne vykonávame aj kontrolu očkovania detí, narodených HBsAg pozitívnym matkám. V roku I. polroku evidujeme 7 detí, ktoré sa narodili HBsAg pozitívnym matkám.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení, ktorými sa dosiahne zlepšenie kvality života jednotlivca aj spoločnosti je cieľ, ku ktorému smeruje celé obsahové zameranie práce na oddelení epidemiológie.

Dôsledné a podrobné vykonávanie opatrení na likvidáciu ohnisk prenosných chorôb, doplnené opakovanou edukáciou obyvateľstva zameranou na dodržiavanie prísnych zásad osobnej hygieny osôb podozrivých z nákazy, ako významnej súčasti opatrení na likvidáciu možných ciest prenosu pôvodcu nákazy, zdôrazňovanie konkrétnych rizikových faktorov, ktoré umožňujú prenos pôvodcu infekcie, veľmi intenzívna a každodenná spolupráca s mikrobiológmi, úzke pracovné vzťahy medzi epidemiológmi, trvalý kontakt s praktickými lekármi, odborné vzdelávanie a štúdium nových poznatkov, je súbor činností, ktorý postupne prispeje ku skvalitneniu a vysokej úrovni surveillance prenosných ochorení.

Lekári primárneho kontaktu a zdravotnícke zariadenia sú pravidelne mesačne informovaní o výskyte prenosných ochorení za každý mesiac v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi.

Telefonicke boli upozornení poskytovateľa zdravotnej starostlivosti o povinnosti zdravotníckych pracovníkov podľa § 52 ods. 5 písm. a/ zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov hlásiť výskyt prenosného ochorenia, podozrenie na prenosné ochorenie a nosičstvo choroboplodných zárodkov, hlásiť všetky akútne respiračné ochorenia, vrátane chrípky v každom kalendárnom týždni

V záujme predchádzania rizika vzniku možných epidémií vírusových hepatitíd typu A, boli upozornení poskytovateľa zdravotnej starostlivosti o možnosti očkovania proti vírusovému zápalu pečene typu A u detí vo veku dvoch rokov žijúcich v miestach s nízkym sociálno-hygienickým štandardom, bez prístupu k pitnej vode, bez odkanalizovania odpadových vôd alebo s nízkym štandardom bývania.

V I. polroku 2015 bolo na RÚVZ Spišská Nová Ves hlásených spolu 1130 prenosných chorôb, z toho bolo v okrese Spišská Nová Ves 970 chorôb a v okrese Gelnica 160 chorôb, spracovaných bolo 222 ohnisk. Aktívne bolo vyhládaných 1806 kontaktov chorých, lekárske dohľad bol nariadený 1360 osobám, zvýšený zdravotný dozor bol nariadený 2 osobám, antibiotická profylaxia bola nariadená 12 osobám a aktívna imunizácia bola nariadená 1021 kontaktom.

V prvom polroku 2015 sme zaznamenali 10 odberov biologického materiálu na chrípku, z toho 8 od sentinelových lekárov. **7 prípadov bolo laboratórne potvrdených** (2x vírus chrípky A/california/7/2009(H1N1)pdm – like, 1x vírus A/ H1N1 a 4x A/H3), v 1 prípade sa vírus chrípky nepotvrdil. U jedného rizikového pacienta, po transplantácii obličky, pri zápale pľúc z výteru potvrdený vírus chrípky A/H1N1. Hlásené bolo 1 podozrenie na SARI, virologické vyšetrenie na chrípku bolo negatívne.

Tabuľka: Rozdelenie podľa jednotlivých skupín diagnóz:

	ochorenia	Okres: SNV	Okres: GL	spolu
Črevné a parazitárne ochorenia	Salmonelózy	22	3	25
	Dyzentérie	3	0	3
	Kampylobakteriové enteritídy	64	15	79
	Vírusové enteritídy	49	10	59
	Ostatné	22	6	28
	Črevné parazity	11	4	15
Hepatitídy	Vírusová hepatitída A	24	26	50
	Vírusová hepatitída B	3	1	4
	Vírusová hepatitída C	4	0	4
	Vírusová hepatitída E	1	0	1
	Cytomegalovírusová hepatitída	1	0	1
	Nosiči HBsAg	27	1	28
Respiračné nákazy	Varicella	273	46	319
	Herpes zoster	56	11	67
	Tuberkulóza	10	6	16
	Pertussis	1	1	2
	Parapertussis	1	0	1
	Parotitída	168	4	172
	Ostatné	34	2	36
Neuroinfekcie	Meningokoková meningitída	0	1	1
	Kliešťová encefalitída	0	0	0
	Ostatné neuroinfekcie	8	2	10
	ACHO	2	0	2
Nezatriedené ochorenia	Septikémie	19	1	20
	Toxoplazmóza	1	0	1
	Lymeská choroba	13	0	13
	Ohrozenie besnotou	22	13	35
	Erysipelas	3	2	5
	Svrab	99	4	103
	Ostatné ochorenia	18	0	18
	Infekcie HIV/AIDS	0	0	0
STD	Syfilis	1	0	1
	Gonokokové infekcie	0	1	1
	Iné sexuálne prenášané choroby	1	0	1
chrípka SARI	SARI	1	0	1
	Chrípka A/H1N1, A/H3	8	0	8
spolu		970	160	1130

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Čo možno najpodrobnejšie údaje získané pri vykonávaní opatrení v ohnisku prenosného ochorenia sú podkladom pre využitie informačného systému na zhromažďovanie údajov, ich spracovanie a analýzu, s cieľom monitorovať zdravie obyvateľstva a informovať o jeho kvalite.

Úspešné zvládnutie informačného systému znamená získať pre program EPIS, pri vykonávaní opatrení zameraných na likvidáciu ohnísk prenosných chorôb, čo najviac konkrétnych údajov o pôvodcoch nákazy a cestách prenosu s cieľom postupne znižovať počet neznámych a neobjasnených údajov a informácií. Našou snahou je pracovať s programom EPIS tak dôkladne, aby bolo potrebné vykonať čo najmenej opravných zmien.

Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti sme informovali o prístupe a o možnosti hlásiť prípady prenosných ochorení a chrípku on-line na informačnom portáli EPIS.

Do programu EPIS sú pravidelne vkladané jednotlivé prenosné ochorenia podľa hlásení od ošetrojúcich lekárov, v I. polroku 2015 bolo do informačného systému zadaných:

- 1130 hlásených prenosných ochorení
- 20 epidémií (z toho 6 rodinných epidémií, 5 epidémií parotitídy, 2 epidémie svrabu, 6 epidémie VHA, 1 epidémia na JISN)
- 24 hlásení do SRV

V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení.

V programe Excel máme vytvorenú databázu nosičov HBsAg, ktorú neustále aktualizujeme a dopĺňame, čím sme získali prehľadný register s možnosťou jednoduchého vyhľadávania na základe rôznych výberových kritérií. V roku 2015 pribudlo 28 nových nosičov HBsAg v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V rámci štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach bolo realizovaných 56 kontrol dodržiavania hygienicko – epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky. Odobratých bolo spolu 457 sterov z prostredia, z ktorých v 3,06% bola zistená bakteriálna kontaminácia. S výsledkami kontrol boli oboznámení zástupcovia jednotlivých oddelení, v prípadoch zistenia bakteriálnej kontaminácie boli výsledky s nimi prerokované osobne, písomne boli upozornení na dodržiavanie vykonávania účinnej a dôkladnej dekontaminácie podľa platných právnych predpisov pre zdravotnícke zariadenia.

Na kontrolu sterility predmetov bolo odobratých 72 vzoriek sterilného materiálu, z ktorých nebola zistená bakteriálna kontaminácia. Účinnosť dezinfekčných roztokov bola kontrolovaná z 16 vzoriek odobratých dezinfekčných prostriedkov, účinných na požadovanú dezinfekciu. Kontrola sterilizačnej techniky bola vykonaná v 49 prípadoch, z toho bolo otestovaných 38 horúcovzdušných sterilizátorov, kde výsledky potvrdili účinnosť prebiehajúcej sterilizácie a 11 parných, kde jeden prístroj vykazoval pozitivitu.

V rámci sledovania výskytu nozokomiálnych nákaz bolo hlásených 56 nozokomiálnych nákaz, z toho 12 na Detsko - dojčeneckom oddelení, 10 na OAIM, 6 na Internom oddelení, 2 na Dialyzačnom stredisku, 3 na JISN, 3 na Neurologickom oddelení, 2 na ODCH, 1 na Chirurgickom oddelení a 3 na Novorodeneckom oddelení v NsP Spišská Nová Ves. V Nemocnici Krompachy s.r.o. boli hlásených 8 nozokomiálnych nákaz na OAIM, 1 Detským oddelením, 3 na Internom oddelení a 2 na Novorodeneckom oddelení.

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS – SSI

Uvedenú úlohu sme začali plniť zapojením Nemocnice s poliklinikou v Spišskej Novej Vsi do tohto projektu, konkrétne chirurgické oddelenie. Surveillance je zameraný na chirurgické rany po cholecystektómiách. Je určený kontaktný lekár oddelenia, s ktorým oddelenie epidemiológie spolupracuje pri vyplňovaní dotazníkov a pri zadávaní údajov do programu.

V sledovanom období január - december 2014 na Chirurgickom oddelení NsP Spišská Nová Ves a.s. bolo realizovaných 135 cholecystektómií, pričom bola zistená jedna infekcia v mieste chirurgického výkonu. Z operačnej rany bol izolovaný *Pseudomonas aeruginosa*. Cholecystektómia bola vykonaná klasickým spôsobom u 78 ročného muža.

Rozdelenie podľa typu operácii a pohlavia

typ operácie	celkový počet		muži		ženy	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
laparoskopicky	97	71,85	24	24,75	73	75,25
klasicky	38	28,15	18	47,36	20	52,64
spolu	135	100	42	31,11	93	68,89

Rozdelenie podľa operácii a vekovej skupiny

vek >	15 - 24		25 - 44		45 - 65		65<		spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
laparoskopicky	5	3,73	35	36,08	38	41,23	19	19,58	97	71,85
klasicky	0	0	5	13,15	13	34,21	20	52,63	38	28,15
spolu	5	3,73	40	29,62	51	37,77	39	28,88	135	100

Rozdelenie podľa ASA skóre a podávania antibiotík

ASA skóre >	ASA 1		ASA 2		ASA 3		ASA 4 -5		spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ATB áno	0	0	7	53,85	4	30,77	2	15,38	13	9,62
ATB nie	36	29,51	58	47,55	25	20,49	3	2,45	122	90,38
spolu	36	26,67	65	48,14	29	21,48	5	3,71	135	100

Rozdelenie podľa dĺžky operácie

dĺžka operácie >	1 hod >		1 - 2 hod		2 hod <		spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
laparoskopicky	53	54,64	43	44,33	1	1,03	97	71,85
klasicky	6	15,79	26	68,48	6	17,76	38	28,15
spolu	59	43,70	69	51,12	7	5,18	135	100,00

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE VRÁTANE BIOTERORIZMU

V 1. polroku 2015 sme zaznamenali 6 epidémií na akútnu VHA:

VHA Markušovce

Ide o pokračujúcu epidémiu z roku 2014, tohto roku hlásené 1 ochorenie. V čase od 3.9.2014 do 5.1.2015 ochorelo 17 detí vo veku 2 - 5 rokov mimo kolektívu, 11 a 8 roční žiaci ZŠ - z rómskej osady Jareček, obec Markušovce. 13 detí proti VHA neočkovaných, u 1 dieťaťa prvé príznaky ochorenia 6 hodín po očkovaní, 5 detí ochorelo 13.,14.,15., 17. a 18. deň po očkovaní. Všetky ochorenia laboratórne potvrdené: anti HAV IgM pozit., 1 ochorenie

prebiehalo pod subikterickým klinickým obrazom, 2 ako ikterická forma a 16 ochorení ako anikterická forma. Deti hospitalizované na Infekčnom oddelení DFN v Košiciach. Protiepidemické opatrenia v ohniskách (rodinné kontakty a kolektívne zariadenie) vykonané v spolupráci s oddelením HŽP a HDM. RH nariadil v danej lokalite mimoriadne očkovanie proti VHA u neočkovaných detí predškolského veku. Lekársky dohľad nariadený od začiatku epidémie 346 kontaktom, profylaxia očkovaním nariadená 310 kontaktom.

VHA Letanovce

Ide o pokračujúcu epidémiu z roku 2014, tohto roku hlásené 3 prípady ochorenia na VHA. V čase od 7.11.2014 do 11.1.2015 ochorelo na VHA v obci Letanovce – osada Strelníky 12 detí vo veku 3 - 9 rokov a jeden dospelý 20 ročný muž. Všetky ochorenia laboratórne potvrdené IgM pozit. 11 detí a 1 dospelý proti VHA neočkovaní, 1 dieťa ochorelo 16. deň po očkovaní 1. dávkou Havrixu. 10 detí a 1 dospelý ambulantne vyšetrení - v laboratórnych nálezoch prítomná elevácia hepatálnych enzýmov pre pretrvávajúce ťažkosti: zväčšenie LU, bolesti brucha, zvracanie a 2 deti v rámci lekárskeho dohľadu. Deti hospitalizované na Infekčnom odd. DFN v Košiciach a dospelý muž na Klinike infektológie UNLP v Košiciach. 7 detí mimo kolektívu, 5 detí navštevujúcich ZŠ v Letanovciach. V danej lokalite bolo regionálnym hygienikom nariadené mimoriadne očkovanie detí predškolského veku, ktoré VHA neprekonali, ani neboli proti VHA očkované.

Protiepidemické opatrenia v ohniskách vykonané. Lekársky dohľad od začiatku epidémie nariadený 314 kontaktom, profylaxia očkovaním nariadená 295 kontaktom.

VHA Bystrany

Epidémia začala v roku 2014, kedy bolo hlásené prvé ochorenie na VHA. V I. polroku 2015 bolo spolu hlásených 9 ochorení. V čase od 19.12.2014 do 31.3.2015 ochorelo na VHA v obci Bystrany – rómska osada 10 detí vo veku 1,5 - 5 rokov. Všetky ochorenia laboratórne potvrdené IgM pozit. 7 detí proti VHA neočkované, 3 deti ochoreli na 3., 18. a 20. deň po očkovaní. Deti ambulantne vyšetrené - v laboratórnych nálezoch prítomná elevácia hepatálnych enzýmov pre pretrvávajúce ťažkosti: bolesti brucha, zvracanie, febrilita. Deti hospitalizované na Infekčnom oddelení DFN v Košiciach. 8 detí mimo kolektívu, 2 navštevujúce MŠ v Bystranoch. Protiepidemické opatrenia v ohniskách vykonané. Lekársky dohľad od začiatku epidémie nariadený 186 kontaktom, profylaxia očkovaním nariadená 180 kontaktom. V danej lokalite bolo regionálnym hygienikom nariadené mimoriadne očkovanie detí predškolského veku, ktoré VHA neprekonali, ani neboli proti VHA očkované.

VHA Žehra

V obci Žehra prebieha epidemický výskyt VHA v prostredí s nízkym hygienickým štandardom bývania. V čase od 6.5. – 24.6.2015 ochorelo 5 detí: jedno 1 ročné, jedno 3 ročné, dva 5 ročné a jedno 6 ročné dieťa, proti VHA neočkované. Anikterická forma. 1 ochorenie aktívne vyhľadané v ohnisku v rámci lekárskeho dohľadu. U jedného dieťaťa prvé príznaky ochorenia na 22. deň po očkovaní HAVRIX-om pri ochorení brata. Všetky ochorenia sérologicky potvrdené: anti HAV IgM pozit.. Od začiatku epidémie 161 kontaktom nariadený lekársky dohľad a 155 aj profylaxia očkovaním.

VHA SNV

V Spišskej Novej Vsi časť Podskala, z prostredia s nízkym štandardom hygieny a bývania boli hlásené 2 prípady epidemického výskytu VHA. Od 13.5 do 7.6.2015 ochorelo 4 ročné dieťa mimo kolektívu a 9 ročná žiačka. Ochorenia laboratórne potvrdené: anti HAV IgM pozit.. U oboch detí ochorenie prebiehalo pod ikterickým klinickým obrazom, deti proti VHA neočkované, hospitalizované na inf. odd. DFN v Košiciach. Lekársky dohľad nariadený 98 kontaktom, profylaxia očkovaním nariadená 95 kontaktom.

VHA Nálepko

V obci Nálepko prebieha epidemický výskyt VHA v prostredí s nízkym hygienickým štandardom bývania. V čase od 5.2.2015 do 24.6.2015 ochorelo 24 detí: 8 deti

päťročné, 6 deti štvorročné, 4 deti trojročné, 2 deti ročné, 1 dvojročné dieťa a 2 šesťročné - mimo kolektívu a 1 sedemročné dieťa navštevujúce ZŠ. Ochorenia laboratórne potvrdené: anti HAV IgM pozit.. U 11 detí ochorenie prebiehalo pod ikterickým klinickým obrazom a u 13 ako anikterická forma. 21 detí proti VHA neočkované, u dvoch detí prvé príznaky ochorenia na 6. a u jedného na 19. deň po očkovaní HAVRIX-om. Protiepidemické opatrenia v ohniskách vykonané. Lekársky dohľad od začiatku epidémie bol nariadený 590 kontaktom , profylaxia očkovaním nariadená 538 kontaktom. V obci bolo regionálnym hygienikom nariadené mimoriadne očkovanie detí predškolského veku, ktoré VHA neprekonali, ani neboli proti VHA očkované.

V I. polroku 2015 bolo na RÚVZ v Spišskej Novej Vsi hlásených spolu **53** prípadov akútnej VHA, z toho **25 v okrese Spišská Nová Ves** a **28 v okrese Gelnica**. 44 prípadov je v rámci vyššie popísaných epidémií, 7 sporadických prípadov a 2 ochorenia na akútnu VHA sa laboratórne nepotvrdili. RÚVZ vzhľadom k mimoriadnej epidemiologickej situácii vo výskyte ochorení na akútnu hepatitídu typu A v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica nariadil plošné očkovanie proti VHA deťom predškolského veku, ktoré neboli očkované a ani neprekonali ochorenie žijúcich v obciach Markušovce – osada Jareček, Letanovce – osada Strelníky, Bystrany a Nálepko. Protiepidemické opatrenia v ohniskách boli vykonané v spolupráci s oddelením HŽP a HDM. V rámci kontaktov boli vykonané príslušné protiepidemické opatrenia vrátane nariadenia lekárskeho dohľadu a aktívnej imunizácie všetkým kontaktom.

V máji 2015 sme zabezpečili distribúciu materiálu: „Usmernenie Hlavného hygienika SR na Koordináciu postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike“ všetkým zdravotníckym zariadeniam primárneho kontaktu a nemocniciam v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica.

6.6 ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY

Odpadové vody z mesta Spišská Nová Ves sú vyšetrované podľa harmonogramu RÚVZ Košice na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov. Z odobratých vzoriek odpadovej vody z ČOV v Spišskej Novej Vsi všetky výsledky vyšetrení vzoriek boli negatívne.

Za hodnotené obdobie nebolo hlásené podozrenie na akútnu chabú obrnu u dieťaťa do 15 rokov.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cielené preventívne programy realizuje oddelenie Podpory zdravia v spolupráci s oddelením Epidemiológie a oddelením Hygieny detí a mládeže. Na oddelení Epidemiológie sa vykonávajú opatrenia proti šíreniu ochorenia v ohnisku hlásených HIV/AIDS prípadov. Ochorenie v I. polroku 2015 nebolo hlásené.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

V rámci poradne očkovania poskytujeme lekárom a aj širokej laickej verejnosti informácie a konzultácie týkajúce sa problematiky povinného pravidelného očkovania detí a dospelých, odporúčaného očkovania, očkovania pred cestou do zahraničia, o očkovaní osôb, ktoré sú profesionálne vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz, očkovaní detí s kontraindikáciami a poradenstvo vo všetkých ďalších problémoch spojených s očkovaním. Informácie sú poskytované osobne a telefonicky.

9 PODPORA ZDRAVIA

ÚLOHA Č. 3.8

MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

Úlohu realizujeme prostredníctvom základnej a terénnej Poradne zdravia ako aj Poradne zdravej výživy v spolupráci s oddelením Hygieny výživy a predmetov bežného užívania.

U vybraných klientov do tejto úlohy sme prostredníctvom dotazníka monitorovali jednodňový príjem potravín a tekutín s uvedením údajov o názve druhu, množstve ako aj čase, mieste a činnosti pri konzumácii uvedených potravinových komodít vrátane tekutín.

Za prvý polrok 2015 sme podľa metodiky z celkového počtu 20 plánovaných osôb zaradených do plnenia úlohy zmonitorovali všetkých 20 u oboch pohlaví v dvoch vekových kategóriách od 19 –34 rokov (5 mužov a 5 žien) a 35 – 59 rokov (5 mužov a 5 žien). Vyplnené dotazníky od respondentov boli odovzdané oddeleniu Hygieny výživy na ďalšie spracovanie.

Všetkým klientom sme vyšetrili aj biochemické a antropometrické ukazovatele, odmerali krvný tlak, pulz a obsah tuku a zároveň im poskytli odborné poradenstvo a konzultácie k rizikovým faktorom životného štýlu.

Niektorí klienti na základe našich zistení a odporúčaní navštívili Poradňu zdravia pri RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi aj opakovane. Časť z nich absolvovala aj záťažové ergometrické a spirometrické testy v rámci Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity, kde sme im odporúčali vhodnú pohybovú aktivitu.

ÚLOHA Č. 4.2

ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Na tejto úlohe participovalo oddelenie výchovy k zdraviu v rovine primárnej prevencie drogových závislostí, alkoholizmu a tabakizmu. V spolupráci s OZ Mladí ľudia a život a peer klubom organizovaným pri CVČ v Spišskej Novej Vsi sme sa aktívne podieľali v pozícii lektora a odborného garanta na príprave a vzdelávaní rovesníckych tzv. peer skupín počas viacerých špeciálnych výcvikov. Vyškolení peer aktivisti sú vybraní študenti 1. a 2. ročníkov stredných škôl, ktorí získali základné vedomosti z rôznych oblastí týkajúcich sa života mladých ľudí ako aj zručnosti s dôrazom na zážitkové metódy a asertívnu komunikáciu. Chlapci a dievčatá pôsobili v rovesníckom prostredí v oblasti primárnej prevencie, kde jednou z hlavných tém bola aj protidrogová problematika a výchova k nezávislosti mladých ľudí od omamných a psychoaktívnych látok. Pre študentov starších ako 18 rokov, ktorí sa rozhodli nebyť abstinentami, bol dôraz kladený na zodpovedné pitie a trestno-právne aspekty.

ÚLOHA Č. 6.7

PREVENCIA HIV/AIDS

Túto úlohu budeme realizovať v spolupráci s oddelením Epidemiológie a Hygieny detí a dorastu v druhom polroku 2015. K preventívnym aktivitám prizveme aj starších skúsených peer - aktivistov, ktorí sú organizovaní v Centre voľného času Spišská Nová Ves v rámci peer klubu a ich činnosť je zameraná na primárnu prevenciu pre mládež vrátane problematiky

HIV/AIDS. Pri plnení úlohy aktívne využijeme panely v rámci projektu „Hrou proti AIDS“. Podľa harmonogramu v mesiacoch október – december 2015 vykonáme v spolupráci s mestskými školami intervenčné aktivity pre cca 200 žiakov a študentov zo 4 škôl. Besedy a diskusné fóra v oblasti prevencie infekcie HIV a ochorenia AIDS realizujeme aj bez používania panelov v rámci rovesníckych, tzv. peer aktivít určených pre žiakov základných a študentov stredných škôl, v rámci regionálneho projektu „Mladí ľudia a život“. Za prvý polrok bolo vykonaných viac ako 30 besied a diskusných fór pre žiakov 9.ročníkov ZŠ a študentov SŠ.

ÚLOHA Č. 9.1

NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Úloha bola realizovaná v prvom polroku 2015 formou viacerých aktivít (prednášky, besedy, semináre, konzultácie, workshopy, dotazníky, ankety, kurzy, panely, články, interviu) pre cieľové skupiny deti, mládeže, dospelé populácie a seniorov.

Plnenie tejto úlohy obsahovo dopĺňa a nadväzuje na plnenie ďalších úloh v rámci činnosti oddelenia Výchovy k zdraviu (úlohy 9.2, 9.4, 9.5, 9.6, 9.7 a 9.8), kde uvádzame jednotlivé aktivity v kontexte s Národným programom podpory zdravia s dôrazom na zdravú výživu a pitný režim, zvýšenie pohybovej aktivity, podporu nefajčenia a prevenciu alkoholovej a drogovej závislosti, výchovu k partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu, prevenciu HIV/AIDS a iných sexuálne prenosných chorôb, podporu duševného zdravia a zvládanie stresu.

ÚLOHA Č. 9.1.1

SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

Úlohu sme realizovali v súlade z celoslovenským prieskumom a sledovaním zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré boli vykonané ešte v roku 2013.

Do prieskumu formou rozsiahleho dotazníka systémom náhodného výberu bolo zapojených celkom 104 respondentov, z toho 52 mužov a 52 žien. Respondenti boli rozdelení podľa metodiky do 3 vekových kategórií – 15 až 24 rokov, 25 – 64 rokov a 65 rokov a viac. Z najmladšej a najstaršej kategórie bolo po 8 mužov a 8 žien z mesta a vidieka, strednú kategóriu tvorilo 10 mužov a 10 žien žijúcich v meste a na vidieku. Dotazníky boli po absolvovaní prieskumu založené do mustry a odoslané na ÚVZ SR Bratislava podľa metodických pokynov gestora celonárodnej úlohy. V roku 2014 bol spracovaný celý prieskum a hodnotiaca správa o zdravotnom stave a uvedomení obyvateľov SR.

Do 30.septembra 2015 má byť pripravená záverečná správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 – 2014 a predložená na rokovanie vlády.

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov Slovenskej republiky boli nasmerované aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a k zvýšeniu zdravotného povedomia. Prieskum sa bude opakovať po piatich rokoch a následne budú porovnávané ukazovatele, ktoré vyjadrujú hodnotenie vlastného zdravia, ale aj zmenu v názoroch, postojoch a návykoch v našej populácii.

ÚLOHA Č. 9.2

NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE NADVÁHY A OBEZITY

Realizácia Národného programu prevencie nadváhy a obezity spočívala v zdravotno – výchovných aktivitách určených pre deti, mládež, dospelú populáciu a seniorov formou prednášok, besied a diskusií obsahovo zameraných na zdravú výživu a pohybovú aktivitu.

Pre deti 5. a 8. ročníkov základných škôl sme tieto aktivity realizovali v rámci „Dňa prevencie a zdravia“ pod názvom „POZDRAVY“, kde sme jedno zo 4 stanovišť zamerali na pohybovú aktivitu, prevenciu nadváhy a obezity a význam pohybu pre fyzické a psychické zdravie. V prvom polroku 2015 sme touto formou edukovali žiakov z 3 základných škôl.

V rámci činnosti Poradne zdravia, Poradne zdravej výživy a Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity (úloha č. 9. CINDI program SR) boli tieto aktivity zamerané pre jednotlivých klientov, u ktorých boli zrealizované rôzne merania a vyšetrenia a poskytnuté individuálne konzultácie a odborné poradenstvo s dôrazom na zdravú výživu, pitný režim a vhodnú pohybovú aktivitu s cieľom predísť nadváhe a obezite, prípadne nadmernú hmotnosť redukovať a znížiť zdravotné riziká s ňou spojené.

Pre deti z 2. - 4. ročníkov základných škôl na Levočskej a Kožuchovej ul. sme nadviazali na akcie z predchádzajúcich rokov pod názvom „GIM – FIT“. Cca 120 deťom z uvedených škôl sme vykonali poradenskú a edukačnú činnosť formou vedomostného kvízu "Čo vieš o pohybovej aktivite" ako aj krátkej besedy o význame pohybu ako jedného z dôležitých preventabilných faktorov životného štýlu. Deti boli za aktivitu odmenené a každá skupinka dostala skladačku vo forme letáku s názvom "Vieš, že pohyb a telesné cvičenie prináša človeku ...". Na oboch školách sme poskytli pedagógom edukačné materiály k zdravej výžive, pitnému režimu, pohybovej aktivite, prevencii úrazov a prvej pomoci pri úrazoch. Naše aktivity sa stretli u detí s pozitívnym ohlasom a deti prejavili veľký záujem o kvíz ako aj informácie o zdravom spôsobe života s dôrazom na pravidelnú a veku primeranú pohybovú aktivitu, ktorá sa výraznou mierou podieľa na prevencii nadváhy a obezity.

K Svetovému dňu pohybu sme zorganizovali v spolupráci s peer klubom pri Centre voľného času a športovo-relaxačným centrom Fit House pre študentov stredných škôl ďalší ročník florbalového turnaja. Pohybové aktivity boli súčasťou projektu „Mladí ľudia a život“. Účastníkom sme zdôraznili význam pravidelnej pohybovej aktivity v prevencii nadváhy, obezity ako aj srdcovo – cievnych a metabolických ochorení. Záujemcom sme poskytli možnosť testovania telesnej zdatnosti a konzultácie k optimálnej pohybovej aktivite v pohybovej poradni.

V spolupráci s CVČ a Mestským úradom sme sa zúčastnili na športových akciách „Deň pohybu v meste“ a „Večerný beh mestom“, kde sme poskytovali organizátorom a účastníkom antropometrické merania a jednoduché testy telesnej zdatnosti vrátane odborných konzultácií k optimalizácii pohybovej aktivity.

Pre ženy v produktívnom veku sme sa podieľali v mesiacoch máj – jún formou poradenstva ako aj antropometrických meraní a stanovení funkčnej zdatnosti a aeróbnej výkonnosti v rámci skupinových cvičení zameraných na posilňovanie svalstva a pri zumba maratón, ktoré organizovalo športovo-relaxačné centrum Fit House v Spišskej Novej Vsi.

Počas športového dňa pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi sme pripravili rôzne skupinové a individuálne pohybové aktivity a poskytovali sme poradenstvo k pohybovej aktivite s dôrazom na pravidelnosť, intenzitu a trvanie.

V rámci monitorovania rizikových faktorov životného štýlu a vybraných ukazovateľov zdravia vrátane testovania funkčnej zdatnosti, aeróbnej výkonnosti, spirometrických a antropometrických vyšetrení pre študentov stredných škôl v Spišskej Novej Vsi sme zrealizovali 4 semináre a skupinové diskusie o význame pravidelnej pohybovej aktivity a zdravej výživy v prevencii nadváhy a obezity, srdcovo-cievnych a metabolických chorôb.

Počas zdravotno-výchovných aktivít určených pre seniorov sme aj tejto vekovej skupine zdôraznili veľký význam primeranej pohybovej aktivity na posilňovaní telesného zdravia a psychickej pohody.

Vo firme Embraco sme pre zamestnancov uskutočnili v rámci celozávodného „Dňa zdravia“ odborný seminár na tému „Rizikové faktory životného štýlu a prevencia“. Účastníkom sme zdôraznili význam pravidelnej pohybovej aktivity a zdravej výživy ako preventabilných faktorov civilizačných chorôb. V prezentáciách boli názorne demonštrované aj možné ochorenia vrátane nadváhy, obezity, hypertenzie, hypercholesterolémie a diabetu, ktoré vznikajú v súvislosti s nesprávnou životosprávnou – pohybovou inaktivitou, kalorickou a nevhodne zloženou stravou s nedostatkom vitamínov, minerálov a vlákniny ako aj fajčením a nadmernou konzumáciou alkoholu.

ÚLOHA Č. 9.2.1

VYZVI SRDCE K POHYBU:

CELONÁRODNÁ MEDZINÁRODNE KOORDINOVANÁ KAMPAŇ NA ZVÝŠENIE POHYBOVEJ AKTIVITY DOSPELEJ POPULÁCIE

Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň zameraná na zvýšenie pohybovej aktivity „Vyzvi srdce k pohybu“ prebiehala v prvom polroku 2015 podľa metodických pokynov gestora úlohy RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Súťaž bola určená pre širokú verejnosť (dospelých ako aj detských podporovateľov) a časovo bola nastavená na termín od 23.marca – do 14.júna 2015 na celoštátnej úrovni a vzhľadom na možnosť vyhlásenia výhercov s podporou sponzorov aj v regionálnej pôsobnosti jednotlivých RÚVZ v SR. Súťaž sme spropagovali prostredníctvom Poradenského centra na ochranu a podporu zdravia, regionálnych médií, našej webovej stránky, panelu na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi ako aj distribúciou účastníckych listov formou osobných návštev a konzultácií na mestských základných a stredných školách, úradoch ako aj vybraných organizáciách a firmách v meste Spišská Nová Ves, kde máme dobrú dlhoročnú spoluprácu v zdravotno-výchovných a preventívnych aktivitách.

Do súťaže sa prostredníctvom prihlášok doručených na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi zapojilo 36 účastníkov, ktorí boli ochotní monitorovať podľa pokynov v účastníckom liste svoje pohybové aktivity počas minimálne 4 týždňov v priebehu súťaže v objeme minimálne 210 minút/týždenne rozdelených do 4 a viacerých častí. Účastníci si zároveň zapisovali na konci týždňa aj svoju aktuálnu telesnú hmotnosť. Viacerí z nich boli aj klientami v Poradni pre optimalizáciu pohybových aktivít, kde sme im vykonali a zhodnotili antropometrické

merania ako aj záťažové ergometrické a spirometrické testy. Všetkým sme poskytli konzultácie a poradenstvo k pohybovej aktivite s dôrazom na frekvenciu, trvanie a optimálnu intenzitu vzhľadom na vek a funkčnú zdatnosť.

Všetky účastnícke listy boli odoslané gestorovi úlohy, ktorý ich spracuje a vyhodnotí na celoslovenskej a regionálnej úrovni. V jesenných mesiacoch prebehne losovanie a vyhlásenie výhercov cien, ktoré venovali do celonárodnej súťaže sponzori kampane.

ÚLOHA Č. 9.3

NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA ROKY 2009 - 2015

Úloha sa plní v rámci Programu podpory zdravia pre znevýhodnené komunity žijúce v segregovaných a separovaných rómskych osídleniach, ktorú realizuje náš RÚVZ od marca 2007 prostredníctvom 3 komunitných asistentiek zdravotnej výchovy.

V prvom polroku 2015 nebol uvedený program z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov z MZ SR naďalej realizovaný. Jeho pokračovanie ako aj reskrining antropometrických a biochemických hodnôt vrátane merania krvného tlaku a monitorovania životného štýlu prostredníctvom dotazníka u 200 klientov zo znevýhodnených komunít je naplánované v prípade finančného zabezpečenia projektu na ďalšie roky.

V oblasti podpory zdravia pre znevýhodnené komunity sme boli oslovení na spoluprácu s Asociáciou terénnych zdravotných asistentov (ATZA), ktorá začala svoju činnosť v roku 2014 a transformovala sa na Platformu na podporu zdravia znevýhodnených skupín, ktorá je financovaná z prostriedkov Ministerstva vnútra. Platforma realizuje projekt „Zdravé komunity“ a zamestnáva osvetárov a koordinátorov.

Ich zameranie je prioritne na obyvateľov segregovaných rómskych osád v štyroch oblastiach – ochrana a podpora zdravia, podpora vzdelávania a osvedy, podpora výskumu a propagácia a osveta.

V rámci spolupráce bude náš prínos spočívať v odbornom usmernení ako aj konzultáciách počas plánovaných workshopov pre terénnych koordinátorov a asistentov osvedy zdravia zo širokej hygienicko-epidemiologickej problematiky v našom regióne a spádovej oblasti.

ÚLOHA Č. 9.4

NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

V prvom polroku 2015 sme zrealizovali pre deti vybraných mestských základných škôl besedy a prednášky zamerané na prevenciu alkoholizmu a závislosti na alkohole v rámci aktivít pod názvom „POZDRAVY“. Žiaci 5. a 8. ročníkov dostali informácie o škodlivosti alkoholu so zameraním na zdravotnú a sociálnu oblasť. V rámci týchto aktivít mali deti možnosť formou zážitkových hier vyjadriť aj svoje názory a postoje k pitiu alkoholických nápojov ako aj vlastné skúsenosti s konzumáciou alkoholu.

Problematiku alkoholizmu a nadmerného pitia ako aj drog sme prezentovali spoločne aj so zástupcom Polície SR pre pedagógov a žiakov na vybraných základných školách v meste a okrese Spišská Nová Ves. Diskusie boli zamerané na problémy vznikajúce v súvislosti s nekontrolovaným pitím a nelegálnym predajom alkoholu pre deti a mládež do 18 rokov ako aj ilegálnym užívaním drog. Deti sa dozvedeli aj právne aspekty a možné trestné postihy pri nelegálnej a nadmernej konzumácii alkoholických nápojov a ostatných psychotropných

látok. Dôraz sme kládli na primárnu prevenciu alkoholizmu a drogových závislostí a pri skúsenostiach s alkoholom od 18 rokov na zásadové a kontrolované pitie.

O účinkoch alkoholu a drog a problémoch, ktoré vznikajú pri ich konzumácii sme prednášali a diskutovali s deťmi s Detského domova v Žakarovciach. Deti mali k téme veľa otázok a keďže nevyrastajú v prirodzenom rodinnom prostredí a nemajú slobodný kontakt s okolím a rovesníkmi bolo to pre nich do ich budúceho života zvlášť poučné a prospešné.

Alkoholizmu a prevencii sa venovali aj nami školení a pripravovaní peer aktivisti organizovaní v OZ Mladí ľudia a život, ktorí zorganizovali a viedli besedy a diskusné fóra na základných a stredných školách v Spišskej Novej Vsi, Levoči, Krompachoch a Gelnici. Mládež informovali o zdravotných následkoch škodlivého užívania alkoholu, prevencii nadmerného užívania alkoholických nápojov ako aj o zodpovednej konzumácii alkoholických nápojov a orientačnom čase odbúravania alkoholu v krvi. Pre dospelujúcu mládež sú tieto informácie zvlášť dôležité vzhľadom na rizikové užívanie alkoholických nápojov a následné nezodpovedné správanie vrátane vedenia motorových vozidiel pod vplyvom alkoholu. Na niektoré besedy boli prizvaní aj zástupcovia Polície SR, ktorí prezentovali negatívny dopad konzumácie alkoholu v súvislosti s dopravnými nehodami a trestnými činmi. Peer aktivisti sa venovali aj problematike ambulantnej a ústavnej liečby závislosti na alkohole. Dôraz kládli na linky dôvery, dôveryhodné osoby z rodinného a rovesníckeho prostredia ako aj na včasné vyhľadanie psychologickej prípadne psychiatrickej pomoci v prípade problémov s alkoholom.

ÚLOHA Č. 9.5

NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STÁRNUTIA

Pokračovali sme v aktivitách pre cieľovú skupinu seniorov z predchádzajúceho roka 2014, aktivity boli zamerané na prednáškovú činnosť, besedy a workshopy. Seniorom sme sa venovali aj počas „Týždňa mozgu“.

V prvom polroku 2015 sme zrealizovali prednášky a besedy na témy: Zdravá výživa a stravovanie v seniorskom veku, Pitný režim, Zdravý životný štýl a psychohygiena, Kvasinkové infekcie a Myslenie a vzťahy v seniorskom veku. Celkom sme zrealizovali 4 prednášok a 4 besied a 1 workshop.

Aktivity boli určené pre seniorov a členov Domova dôchodcov a Domu opatrovateľskej služby v Spišskej Novej Vsi..

V rámci týchto aktivít spolupracujeme aj s niektorými vyškolenými dôchodcami, ktorí okrem iného realizujú pre členov aj pohybové aktivity formou turistických vychádzok do prírody.

V sekundárnej prevencii chorôb v seniorskom veku je primeraná pohybová aktivita a dostatočný pobyt na čerstvom vzduchu jedným z najdôležitejších faktorov udržania si vitality a mobility.

V rámci týždňa mozgu a Svetového dňa Alzheimerovej choroby sme edukovali skupiny seniorov z Domu dôchodcov a Domu opatrovateľskej služby v oblasti duševného zdravia a jeho posilňovaní, funkciách mozgu a škodlivých vplyvov na jeho činnosť ako aj využívania pamäte a jej tréningu vo vyššom veku. Zamerali sme sa na riziká vzniku degeneratívnych, cievnych a nádorových chorôb mozgu a nervovej sústavy vrátane účinnej prevencie.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme pre seniorov zrealizovali prednášku spojenú s besedou na tému „Zdravie alebo choroba“ a záujemcom sme poskytli aj merania krvného

tlaku a pulzu a základných antropometrických ukazovateľov s poradenstvom k zdravej výžive a pohybovej aktivite v postproduktívnom veku.

ÚLOHA Č. 9.6

NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

V rámci plnenia Národného programu starostlivosti o deti a dorast sme vykonali pre žiakov materských, základných a stredných škôl v prvom polroku 2015 v súlade s projektom „Školy podporujúce zdravie“ ako aj témami súvisiacimi so zdravím detí a mládeže v školskom prostredí viac ako 40 besied a prednášok. Témy boli zamerané na zdravú výživu a pitný režim, stomatohygienu, prevenciu nikotinizmu, alkoholizmu a drogových závislostí, nelátkové závislosti, prevenciu nadváhy a obezity, pohybovú aktivitu, duševné zdravie, zvládanie stresu ako aj partnerstvo, rodičovstvo a medziľudské vzťahy.

Pre žiakov 5. ročníkov základných škôl sme pokračovali v realizácii intervenčných aktivít pod názvom „PoZdraVy – pohyb, zdravie a výživa“ formou práce so skupinami v štyroch stanovištiach s využitím rôznych zážitkových metód a hier. Základné témy sa dotýkali oblasti zdravej výživy a pitného režimu, pohybovej aktivity, obezity, srdcovo-cievnych chorôb a metabolických chorôb, fajčenia, alkoholu a závislostí.

Počas prvého polroka 2015 sme tieto aktivity zrealizovali v priestoroch RÚVZ Spišská Nová Ves pre 3 základné školy. Celkom sa týchto aktivít zúčastnilo cca 100 detí, ktoré boli rozdelené do 10 – 15 členných skupín. V týchto aktivitách budeme na základe dohody so školami pokračovať aj v druhom polroku 2015 pre žiakov mestských základných škôl.

Pre žiakov 8. ročníkov sme zrealizovali 2. časť aktivít pod názvom „PoZdraVy II“, kde sme sa zamerali na témy – drogové závislosti, duševné zdravie a stres, nelátkové závislosti a medziľudské vzťahy. Tieto absolvovali žiaci z 2 základných škôl v celkovom počte 80 detí.

Aktivity pre žiakov 5. a 8. ročníkov mali medzi deťmi aj pedagógmi veľmi dobrú odozvu a vysoko pozitívnu spätnú väzbu, čo je dôkazom toho, že sa nám uvedený spôsob primárnej prevencie osvedčil a je potrebné v ňom aj naďalej pokračovať.

Na stredných školách úzko spolupracujeme s vyškolenými peer aktivistami z OZ Mladí ľudia a život a peer klubu pri CVČ Spišská Nová Ves. Za obdobie prvého polroka 2015 sme spoluorganizovali a odborne viedli 2 odborné výcviky pre novú skupinu peer aktivistov, ktorí sa aktívne zúčastnili posledného 12. ročníka workshopu „Mladí ľudia a život“ v roku 2014. Peer aktivisti samostatne zrealizovali viac ako 30 besied na témy „Životný štýl mladých ľudí“, „Sexualita, láska a antikoncepcia“, „Fajčenie, alkohol a prevencia“, „Drogy - primárna prevencia a prvá pomoc“, HIV/AIDS a sexuálne prenosné ochorenia“ ako aj „Duševné zdravie a stres“. Besedy boli určené prevažne študentom 1. a 2. ročníkov stredných škôl v Spišskej Novej Vsi, Krompachoch a Gelnici.

Besedy mali u cieľovej skupiny pozitívny ohlas a stretli sa s veľkou podporou riaditeľov a koordinátorov primárnej prevencie základných a stredných škôl. Počas týchto aktivít bolo vykonaných viac ako 20 konzultácií zameraných na termíny a obsah besied.

K Medzinárodnému dňu proti zneužívaniu drog sme zrealizovali s peer aktivistami na 3 stredných školách v rovesníckom prostredí v rámci nášho regionálneho projektu „Mladí ľudia a život“ 12 besied na tému „Nikotín, alkohol a iné drogové závislosti“ s využitím rôznych zážitkových metód. K tomuto dňu sme zorganizovali a odborne viedli 2 semináre pre žiakov 8. ročníkov základnej školy v Smižanoch na tému „Vyber si zdravý štýl a nie drogy“

s aktívnym zapojením žiakov pri riešení modelových situácií rôznych životných príbehov mladých ľudí.

Pre žiakov základných a stredných škôl sme vykonali prednášky spojené s besedami na témy „Prevencia drogových závislostí – fajčenie, alkohol a drogy“ a „Duševné zdravie. Na RÚVZ je k dispozícii pre verejnosť panel „Závislosti“ s obrazovou a textovou časťou k jednotlivým druhom drog, vrátane príznakov pri užívaní a predávkovaní drogami. Panel obsahuje aj návod ako postupovať pri riešení problému konzumácie drog a vzniku drogovej závislosti.

Zdraviu detí a mládeže sme sa venovali aj v rámci regionálneho projektu - HBSC štúdie, ktorá prebehla na celoslovenskej úrovni ešte v roku 2010. V roku 2014 sme počítačovo spracovali a štatisticky vyhodnotili dáta z prieskumu na regionálnej úrovni. Na vzorke cca 150 žiakov 8. ročníkov vybraných mestských základných škôl sme zisťovali formou dotazníka rodinné, školské prostredie, trávenie voľného času, oblasť látkových a nelátkových závislostí a vplyv rovesníkov na životný štýl mladých ľudí. Pre týchto žiakov boli následne v druhom polroku 2014 a prvom polroku 2015 vykonané po skupinkách v rámci návštevy RÚVZ prednášky a besedy so zameraním na zdravú výživu, vhodný pitný režim a pravidelnú, dostatočne intenzívnu a časovo odporúčanú pohybovú aktivitu v prevencii nadváhy a obezity ako aj srdcovo – cievnych a metabolických chorôb. Taktiež sme sa venovali prevencii fajčenia, alkoholizmu a drogových závislostí, oblasti duševného zdravia a stresu, výchove k manželstvu a rodičovstvu, vzťahom v rodinnom a školskom prostredí ako aj aktívnemu využívaniu voľného času a pozitívnemu vnímaniu života.

ÚLOHA Č. 9.6.1

EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKÔL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Túto úlohu naše oddelenie Výchovy k zdraviu v Spišskej Novej Vsi nerealizovalo.

ÚLOHA Č. 9.6.2

ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

V rámci realizácie tejto úlohy sa pokračovalo v zdravotno – výchovných aktivitách z predošlých rokov, ktoré mali veľmi pozitívnu odozvu u detí a pedagógov.

Na 4 materských školách (MŠ Komenského Smižany, Hanulova ul., Hviezdoslavova ul. a MŠ Novoveská Huta) a 2 základných školách (ZŠ Komenského Smižany, ZŠ Javorová ul.) bolo vykonaných celkom 34 aktivít. Aktivity sa realizovali formou besied a prednášok, premietania video filmov pre deti a mládež s problematikou hygieny ústnej dutiny, správneho čistenia zubkov ako aj zdravej výživy a pitného režimu, ktoré veľmi intenzívne ovplyvňujú tvorbu zubného kazu.

Na materských školách sme efektívne využívali pre deti aj model zubkov, na ktorom sme názorne demonštrovali celý postup správneho čistenia chrupu. Na základných školách sme sa viac orientovali na stomatohygienu z pohľadu celkového zdravia, vyváženej stravy s dostatkem minerálov a vitamínov a dennej starostlivosti o trvalý chrup. Naše aktivity sa stretli u detí a pedagógov s veľkým záujmom a podporou aj do nového školského roka.

S pedagogickými pracovníčkami boli v rámci týchto aktivít vykonané aj konzultácie k problematike stomatohygieny a kontroly správnosti zubných kefiek a pást u detí predškolského a školského veku ako aj zdravej výživy a pitného režimu.

ÚLOHA Č. 9.7

CINDI PROGRAM SR

Túto úlohu plníme v rámci aktivít Poradenského centra zdravotnej výchovy a podpory zdravia. Pri Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Spišskej Novej Vsi máme zriadenú základnú poradňu zdravia a poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity. Na základe konzultácií a odporúčaní zo základnej poradne poskytujeme klientom aj poradenstvo v oblasti odvykania od fajčenia v poradni pre odvykanie od fajčenia. Od januára 2010 sme zriadili ďalšiu nadstavbovú poradňu – Poradňu zdravej výživy, kde poskytujeme klientom po absolvovaní vyšetrení a konzultácie v základnej poradni odborné poradenstvo v oblasti zdravej výživy a pitného režimu.

V základnej poradni zdravia vykonávame antropometrické merania (hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov, výpočet BMI a WHR indexov), meranie krvného tlaku, pulzu a percentuálneho obsahu tuku v tele ako aj biochemické vyšetrenia celkového a ochranného cholesterolu, triglyceridov a glykémie na prístroji Reflotron. V terénnych podmienkach realizujeme vyšetrenia krvných parametrov prístrojmi Reflotron a Accutrend. Podľa indikácii realizujeme u klientov nadstavbových poradní vyšetrenia spirometrom (respiračné ukazovatele), smokerlyzerom (obsah CO vo vydychovanom vzduchu a HbCO v krvi), váhomerom a tukomerom OMRON (obsahu celkového a viscerálneho tuku, podiel kostrovej svaloviny, percento aktívnej hmoty, obsah vody v organizme, bazálny metabolizmus), ergometrom (záťažové testy na stanovenie stupňa funkčnej zdatnosti a aeróbnej výkonnosti).

Údaje získané v základnej poradni sú spracované a hodnotené v Teste zdravého srdca. V nadstavbových poradniach využívame programy Ergokoncept, Winspiro a Excel ako aj vlastný program k hodnoteniu ergometrických záťažových testov. Klientom poskytujeme poradenstvo k zmene životného štýlu a k pozitívnemu ovplyvneniu rizikových faktorov s dôrazom na srdcovo – cievne ochorenia, metabolické a onkologické ochorenia.

Za obdobie od 1.1. – 30.6.2015 navštívilo základnú poradňu zdravia celkom 25 klientov, z toho 18 žien a 7 mužov. Prvé vyšetrenie absolvovalo 15 klientov, z toho 13 žien a 2 muži a kontrolne vyšetrených bolo v prvom polroku 10 klientov, z toho 6 žien a 4 muži.

Merania a konzultácie vykonávame podľa dohody aj v rámci spolupráce s rôznymi firmami a inštitúciami pre uzavreté skupiny klientov v terénnych podmienkach ako aj pri príležitosti Svetového dňa zdravia a Svetového dňa srdca, kde sú tieto merania s obmedzeným rozsahom určené pre širokú verejnosť.

V rámci Svetového dňa zdravia sme vyšetřili spolu 15 pracovníkov z Domu dôchodcov, ktorým sme poskytli celé spektrum antropometrických a biochemických vyšetrení vrátane individuálnych konzultácií a poradenstva k rizikovým faktorom životného štýlu. Ďalšie skríniny u dospelaj populácie plánujeme vykonať v druhom polroku 2015.

Vyšetrenia v Poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity absolvovalo v prvom polroku 44 záujemcov, z toho 36 žien a 8 mužov. 2 muži a 2 ženy využili služby poradne opakovane.

Veľkú časť klientov tvorili študenti strednej odbornej školy ekonomickej, u ktorých sme realizovali analýzu funkčných, antropometrických a biochemických vyšetrení vo vzťahu

k pohybovej aktivite, stravovaciemu a pitnému režimu, životnej pohode, zdraviu a závislostiam. Údaje o životnom štýle sme od nich získali prostredníctvom dotazníka.

Všetkým klientom poradne sme vykonali antropometrické merania, merania krvného tlaku, pulzu a zloženia tela ako aj spirometrický a ergometrický záťažový test. Výsledky meraní a testov boli vyhodnotené a počítačovo spracované. Testovaným boli poskytnuté individuálne konzultácie k optimalizácii pohybovej aktivity vzhľadom na pohybovú anamnézu a zdravotný stav. Dôraz sme kládli na výber vhodného rekreačného športu ako aj zdravú výživu a pitný režim.

Poradňu zdravej výživy navštívilo celkom 21 klientov, z toho 18 žien a 3 muži. 15 z nich bolo v Poradni prvý krát, 6 klienti navštívili poradňu opakovane. U niektorých z nich sme monitorovali prostredníctvom dotazníka aj jednodňový príjem potravín a tekutín v súvislosti s plnením úlohy č. 3.8. Každému sme poskytli poradenstvo k zdravej výžive a vhodnému pitnému režimu ako aj k zostaveniu jedálnička so zameraním na redukciu nadváhy a obezity. V poradni pre odvykanie od fajčenia sme poskytli v prvom polroku 2015 individuálne konzultácie a poradenstvo 14 záujemcom. Všetkým sme vykonali vstupné vyšetrenia Smokerlyzerom a niektorým aj Spirometrom. Klientom sme odporúčali najvhodnejší spôsob zvládnutia nikotínovej závislosti ako aj metódy prevencie relapsu a recidívy fajčenia. 11 fajčiarov sme oslovili prvý krát, 3 klienti využili poradenstvo a merania opakovane. Väčšinu fajčiarov sme vyšetrovali a poskytovali im odborné poradenstvo počas Svetového dňa bez fajčenia.

Počas tohto dňa sme v spolupráci s Mestom Spišská Nová Ves a Gymnáziom na Javorovej ulici zrealizovali pre stredoškólkov seminár k problematike fajčenia a odvykania. Pre širokú verejnosť sme s pomocou študentov-dobrovoľníkov zorganizovali akciu „Prestaň fajčiť, daj si jablko“. Súčasťou akcie bola aj realizácia ankety u dobrovoľníkov – fajčiarov, ktorí boli ochotní zhasiť cigaretu a vymeniť ju za ponúknuté jablká. Celkom bolo oslovených viac než 50 fajčiarov v uliciach mesta, ktorým boli poskytnuté letáky s výhodami nefajčenia ako aj radami ako sa stať nefajčiarom. Akcia sa stretla na verejnosti so záujmom a podporou.

Pre záujemcov z akcie sme vykonali aj meranie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer a meranie dychových parametrov prístrojom Spirometer. Pre tých, ktorí sa rozhodli prestať fajčiť, sme poskytovali odborné poradenstvo k odvykaniu od fajčenia a prevencii recidív. K akcii bolo poskytnuté interwiev pre TV Redutu a informácie boli zverejnené aj v regionálnej tlači.

ÚLOHAČ. 9.8

TOHES (TOBACO AND HEALTH EDUCATIONAL SURVEY) – ŠTÚDIA O ZDRAVOTNOM UVEDOMENÍ A FAJČIARSKYCH NÁVYKCH DOSPELEJ POPULÁCIE V SR

Na plnení tejto úlohy sme sa podieľali ešte v roku 2014. Štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeléj populácie v SR bola zameraná na podrobné zmapovanie epidemiologickej situácie v zdravotnom uvedomení dospeléj populácie v SR o hlavných rizikových faktoroch chronických neprenosných chorôb a tiež podrobnejšie zistenie stavu fajčiarskych návykov dospeléj populácie. Následne po spracovaní bude hodnotený dopad intervenčných aktivít zameraných na podporu nefajčenia.

Po zaškolení všetkých realizátorov – zástupcov z jednotlivých RÚVZ v SR prebehol v 2.polroku 2014 zber údajov prostredníctvom štandardného dotazníka a to formou riadeného rozhovoru. Do prieskumu bolo zapojených 100 respondentov vo veku 18 – 64 rokov, z toho 50 žien a 50 mužov, rovnomerne zastúpených v 6-tich vekových kategóriách a taktiež podľa

bydliska v meste a na vidieku. Otázky boli obsahovo zamerané na zdravotné uvedomenie a fajčenie, tabak a všetko, čo s touto problematikou súvisí. Zberom sa získali aj informácie od obyvateľov o prevalencii fajčenia, spotrebe tabaku a ďalších indikátoroch, ktoré napovedia ako sa majú v budúcnosti organizovať intervenčné aktivity a kam sa má ďalej uberať národný systém kontroly tabaku.

Vyplnené dotazníky boli zaslané gestorovi úlohy RÚVZ Banská Bystrica, ktorý ich spracoval do záverečnej správy a prezentoval formou publikácie a na webovej stránke.

V roku 2015 sa má vykonať nadstavbové hodnotenie celého projektu TOHES. Získané výsledky budú slúžiť na modifikáciu a posilnenie intervencií v oblasti prevencie chronických neprenosných chorôb a ich rizikových faktorov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Starej Ľubovni**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.
V 1. polroku 2015 nebola gestorom úlohy požadovaná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ - PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.
V 1. polroku 2015 nebola gestorom úlohy požadovaná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOV VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Realizáciu projektu v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v 1. polroku 2015 zabezpečovalo oddelenie Hygieny detí a mládeže. Odpočet plnenia projektu je súčasťou 4 Odbor hygieny detí a mládeže.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOV V PITNÝCH VODÁCH

Cieľom úlohy je získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách verejných vodovodov.

V okrese Stará Ľubovňa sú vytypované lokality povrchových vodárenských zdrojov Jakubianka, Lomnický potok, Plaveč (poľnohospodársky a lesohospodársky využívané územia), v ktorých by sa sledovali pesticídne látky podľa pokynov gestora úlohy – RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu. RÚVZ nebol zaradený do plnenia úlohy.

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v 2. polroku 2015 osloví krajského odborníka pre HŽPaZ Prešovského kraja pre zaradenie navrhovaných lokalít do sledovania a zabezpečí zber informácií o predpokladaných registrovaných pesticídnych látkach v ich blízkosti – spolupráca s odborníkmi PPL a prevádzkovateľmi vodovodov. Úloha sa bude plniť priebežne v nasledujúcich rokoch.

1.6 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľom úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov, uplatňovanie pri výkone štátneho zdravotného dozoru legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci, overovanie pomocou kontrolných listov informovanosť zamestnancov a poskytovať informácie zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci, zisťovanie rizikových faktorov práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku, ako i zvyšovanie úrovne údajov o rizikových prácach a zabezpečovanie ich efektívneho využitia v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

Oddelenie PPL v prvom polroku 2015 dozorovalo 539 právnych subjektov, kde bolo vykonaných 104 kontrol v rámci ŠZD.

Bolo vydaných 43 posudkov na uvedenie priestorov do prevádzky, schválených bolo 7 prevádzkových poriadkov.

Pri posudzovaní nových prevádzok bolo v 10 prípadoch konanie prerušené z dôvodu nekompletnej žiadosti, nepripravenosti pracovných priestorov na prevádzkovanie, ako i pre chýbajúce prevádzkové poriadky. V 1 prípade bolo konanie zastavené. K územnému a kolaudačnému konaniu bolo vydaných 5 záväzných stanovísk. Posudzovali sme 7 chránených pracovísk u fyzických a právnických osôb.

Pri posudzovaní projektových dokumentácií sme úzko spolupracovali i s ostatnými oddeleniami RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V priebehu 1. polroka 2015 bolo v dozorovaných subjektoch odobratých na laboratórny rozbor 21 vzoriek pitných vôd z vlastných vodných zdrojov.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Zamestnanci oddelenia v sledovanom období prehodnotili vydané rozhodnutia o určení rizikových prác podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií vo fi Roľnícka spoločnosť Kyjov, s. r. o., vo fi SOFER spol. s r. o., Stará Ľubovňa a vo fi EUROKOV SK, s. r. o., Orlov.

V rámci ŠZD v 4 podnikoch sme sa zamerali na sledovanie pracovných podmienok zamestnancov, mieru expozície zamestnancov, na výsledky a intervaly lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou, ako i na pridelenie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Pri kontrolách neboli zistené závažné nedostatky.

Evidencia rizikových prác sa vykonáva v programe ASTR priebežne a sleduje sa vývoj zmien v počte zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

V 20 podnikateľských subjektoch okresu Stará Ľubovňa evidujeme 341 osôb (zamestnanci a živnostníci - SZČO) exponovaných rizikovým faktorom.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Vo vykonávaní štátneho zdravotného dozoru boli uplatňované legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 471/2011 Z. z. harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Kontrolná činnosť bola zameraná na zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami a na kontrolu osvedčení o odbornej spôsobilosti na vyššie uvedenú činnosť. Celkovo boli vykonané 2 kontroly v poľnohospodárskych podnikoch. Neboli zistené závažné hygienické nedostatky. Pri chemickej ochrane rastlín poľnohospodárske podniky nepoužívajú veľmi toxické látky a zmesi a tiež v malej miere toxické látky podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok. Posúdených bolo 6 prevádzkových poriadkov.

V rámci zdravotnej výchovy a prevencie bolo vykonaných 19 konzultácií týkajúcich sa podmienok pre získanie osvedčenia pre odbornú spôsobilosť na prácu s jedmi, predaja agrochemikálii, skladovania a manipulácie s nimi, vypracovania prevádzkového poriadku a pod..

V priebehu sledovaného obdobia neboli hlásené priemyslové otravy, ani podozrenia na choroby z povolania v súvislosti s prácou s jedmi. Neboli hlásené žiadne havarijné situácie.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Od roku 2006 sú vyhlásené rizikové profesie lekár a zdravotná sestra na Onkologickej ambulancii v Ľubovnianskej nemocnici s rizikovým faktorom chemické karcinogény – cytostatiká v kategórii 3. Oproti posudzovanému stavu nenastali podstatné zmeny. Práce sú vykonávané v súlade so schváleným prevádzkovým poriadkom a hodnotením rizika. Pracuje tu jeden lekár a 2 zdravotné sestry, ktorí majú k dispozícii dostatočné množstvo OOPP – ochranný odev, obuv, rúško a jednorazové rukavice.

Na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest zo strešnej krytiny rodinného domu v obci Plavnica č. 239 bolo vydané v sledovanom období jedno rozhodnutie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni pre fi ASTANA, s. r. o., Uherova 2909/29, Poprad.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Zamestnanci v sledovanom období neprešetrovali žiadne podozrenie na profesionálne ochorenie z DNJZ. Vedúci oddelenia sa zúčastňoval RKD v Košiciach zvolávanej v mesačnej frekvencii.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľom je napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

Pri 276 konzultáciách sme sa okrem iného zamerali na zabezpečovanie vhodných pracovných podmienok, pracovnej pohody, správnu manipuláciu s veľmi toxickými a toxickými látkami, na prevenciu pred vznikom chorôb z povolania, na bezpečnú prácu so zobrazovacími jednotkami, lasermi, pyrotechnikou, odstraňovaní azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb a na spracovanie prevádzkových poriadkov.

V Poradni na ochranu a podporu zdravia pri práci bolo realizované poradenstvo v oblasti problematiky práce s chemickými a toxickými látkami, chorôb z povolania, nárokov na OOPP, správnych pracovných návykov, telovýchovných aktivít v rámci pracovnej zmeny, zlepšenia podmienok práce na pracovisku a ochrany pracovníkov so zníženou pracovnou schopnosťou.

O novej legislatíve, plánovaných a ponúkaných aktivitách sme širokú verejnosť informovali aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni

2.2.1 Zdravé pracoviská

Od roku 2007 Oddelenie podpory zdravia, PCZ zahájilo realizáciu regionálneho projektu „Zdravé pracovisko“. Do projektu bola zaradená prevádzka MKEM v Starej Ľubovni. V priebehu roka 2011 sme zaradili v rámci regiónu do realizácie aj PL-PROFY v Orlove. V rámci realizácie aktivít v priebehu 1. polroka 2015 sme vypracovali a zaslali vlastné edície pre pracovníkov oboch firiem v súvislosti so Svetovým dňom proti rakovine, Chrípka, Svetovým dňom chorých, Medzinárodným dňom zriedkavých ochorení, Svetovým dňom obličiek, Týždňom mozgu, Svetovým dňom ústneho zdravia, Svetovým dňom Downovho syndrómu, Svetovým dňom povedomia o autizme, Svetovým dňom zdravia, Svetovým dňom bezpečnosti a zdravia pri práci, Svetovým dňom pohybom ku zdraviu, Svetovým dňom bez tabaku, Svetovým dňom životného prostredia, Svetovým dňom darcov krvi, Medzinárodným dňom proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami. Zároveň sme týmto prevádzkam zaslali informačný leták, výzvu a prihlášky ku kampani „Vyzvi srdce k pohybu“.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V rámci kampane Zdravé pracoviská bez stresu, ktorú vyhlásila Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) pre roky 2014 - 2015 hlavné aktivity sú plánované na 2. polrok 2015:

1. Deň otvorených dverí.
2. Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

V 1. polroku 2015 sme posudzovali chránené pracoviská v 7 podnikateľských subjektoch okresu Stará Ľubovňa.

Kontroly boli vykonané v rámci štátneho zdravotného dozoru v štyroch chránených pracoviskách.

Názov prevádzky:	Počet zamestnancov	
	celkom	na CHrP
SLOVDACH, s. r. o., Popradská 23, Stará Ľubovňa, prevádzka Stavebniny	4	1
Kovalčíková, predajňa textilu, Stará Ľubovňa	1	1
Ľubovnianska nemocnica, n. o., Stará Ľubovňa, Referát údržby	3	1
3XXL s. r. o., Stará Ľubovňa, Forma club	2	1

Vo všetkých kontrolovaných prevádzkach nenastali podstatné zmeny oproti rozhodnutiam o uvedení priestorov do prevádzky v zmysle § 13 ods. 4 písm. a) zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré by mali negatívny vplyv na zdravie pracovníkov so zdravotným postihnutím. Prevádzková hygiena bola na požadovanej úrovni. Zdravotná starostlivosť je zabezpečená slobodnou voľbou lekára.

Pri kontrolách bolo zistené, že boli rešpektované všetky obmedzenia a odporúčania, ktoré špecifikuje lekár posudzujúci zdravotnú spôsobilosť na prácu a pracovné podmienky spĺňajú základné požiadavky aj vo vzťahu k charakteru zdravotného postihnutia občana. Práca je vykonávaná za uľahčených pracovných podmienok, resp. v skrátenom pracovnom čase.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Úloha je realizovaná v pravidelných intervaloch, každý mesiac sa odoberajú 2 vzorky kuchynskej soli a zabezpečuje sa monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

V 1. polroku 2015 bolo odobratých 12 vzoriek, z toho 9 vzoriek je nezávadných, výsledky 3 vzoriek nie sú zatiaľ k dispozícii.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TIO₂

Odber vzoriek RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v 1. polroku 2015 nebol gestormi úlohy plánovaný.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Dňa 8.4.2015 bol vykonaný odber 1 vzorky Plastová nádoba na jedlo, laboratórny výsledok zatiaľ nie je k dispozícii.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

V 1. polroku 2015 sme neboli gestormi úlohy zaradení do realizácie.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

V 1. polroku 2015 sme neboli gestormi úlohy zaradení do realizácie.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Odborní zamestnanci oddelenia HVBPaKV pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni k 30.6.2015 odobrali celkovo 10 vzoriek, z toho 4 vzorky na konzervačné látky (nezávadné), 3 vzorky na regulačné látky (nezávadné) a 3 vzorky na hormóny (výsledky vzoriek zatiaľ nie sú k dispozícii).

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

V 1. polroku 2015 sme neboli gestormi úlohy zaradení do realizácie.

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

V 1. polroku 2015 sme neboli gestormi úlohy zaradení do realizácie.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Projekt „Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska“ bol v okrese Stará Ľubovňa realizovaný v Základnej škole s materskou školou, 065 11 Nová Ľubovňa 493. Do realizácie projektu bolo v uvedenej škole vybratých 75 žiakov vo veku 9 – 12 rokov (3 triedy pre 4. – 6. ročník – z každého ročníka 25 žiakov). Projekt sa uskutočnil formou dotazníkov (dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómoch; dotazník týkajúci sa fajčenia – zamestnanci škôl; dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka; dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov; dotazník – kontrola školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrola vlhkosti a plesní; formulár – kontrola zariadení pre osobnú hygienu). V súvislosti s realizáciou projektu bola uskutočnená 1 telefonická a 3 osobné konzultácie s vedením vybranej základnej školy týkajúce sa dohodnutia termínu vykonania dotazníkového prieskumu. Vyplnené mistry a správa o realizácii projektu boli v požadovanom termíne zaslané na spracovanie na RÚVZ so sídlom v Prešove.

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Počas I. polroka 2015 neboli predložené žiadne požiadavky gestora k realizácii uvedeného projektu.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Do realizácie projektu ESPAD 2015 - Európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách boli v okrese Stará Ľubovňa v rámci výberu škôl zaradené Stredná odborná škola, Jarmočná 108, 064 01 Stará Ľubovňa a Stredná odborná škola technická, Levočská 40, 064 01 Stará Ľubovňa.

Prieskum na Strednej odbornej škole, Jarmočná 108, 064 01 Stará Ľubovňa bol realizovaný dňa 24.3.2015 v II. a III. ročníku a dňa 26.3.2015 v I. a IV. ročníku. Dotazníky ESPAD 2015 vyplnilo v I. ročníku 14 žiakov (6 chlapcov; 8 dievčat), na vyučovaní v uvedený deň chýbalo 7 dievčat. V II. ročníku dotazníky vyplnilo 24 žiakov (8 chlapcov; 16 dievčat), na vyučovaní v uvedený deň chýbali 3 dievčatá. V III. ročníku dotazníky vyplnilo 17 žiakov (5 chlapcov; 12 dievčat), 4 dievčatá v uvedený deň chýbali. V IV. ročníku v čase prieskumu nechýbal nikto, dotazníky vyplnilo 21 žiakov (14 chlapcov; 7 dievčat).

Prieskum na Strednej odbornej škole technickej, Levočská 40, 064 01 Stará Ľubovňa, ktorú navštevujú len chlapci, bol realizovaný vo všetkých ročníkoch dňa 25.3.2015. Dotazníky ESPAD 2015 vyplnilo v I. ročníku 21 žiakov, na vyučovaní v uvedený deň chýbali 3 chlapci. V II. ročníku dotazníky vyplnilo 26 žiakov, 1 chlapec na vyučovaní v uvedený deň chýbal. V III. ročníku dotazníky vyplnilo 21 žiakov, 3 chlapci v uvedený deň chýbali. V IV. ročníku dotazníky vyplnilo 19 žiakov, 5 chlapci v uvedený deň chýbali. Vyplnené dotazníky boli zaslané v požadovanom termíne na spracovanie na ÚVZ SR v Bratislave. V súvislosti s realizáciou projektu boli uskutočnené 3 telefonické a 3 osobné konzultácie s vedením vybraných stredných odborných škôl týkajúce sa dohodnutia termínu vykonania prieskumu.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Počas I. polroka 2015 neboli predložené žiadne požiadavky gestora k realizácii uvedeného projektu. Projekt bude realizovaný v II. polroku 2015 u detí vo vekovej skupine od 7 – 10 rokov.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKOL; VYUŽITIE HODÍN TV

Počas I. polroka 2015 neboli predložené žiadne požiadavky gestora k realizácii uvedeného projektu.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Úloha sa plní v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení. Národný imunizačný program sa realizuje v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

Na zabezpečenie plynulosti realizácie povinného očkovania bol očkovací kalendár vypracovaný ÚVZ SR pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých pre rok 2015 zaslaný všetkým praktickým lekárom v odbore všeobecné lekárstvo zabezpečujúcim imunizáciu detí, dorastu i dospelaj populácie a zverejnený na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Plnenie NIP je na území okresu na veľmi dobrej úrovni (udržiavanie vysokej úrovne zaočkovanosti na území okresu – nad 95 %). Situácia v oblasti imunizácie je priebežne monitorovaná, prípadné zmeny v očkovaní sú realizované v súlade s aktuálnym očkovacím kalendárom.

V termíne 20. – 25. 4. 2015 sa uskutočnil Európsky imunizačný týždeň (EIW). Aktivity boli zamerané najmä na zlepšenie informovanosti širokej verejnosti o význame očkovania proti očkovaním preventabilným ochoreniam, ako aj na zvýšenie zaočkovanosti ťažko dosiahnuteľných skupín populácie. V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované nasledujúce zdravotno-výchovné aktivity:

1. Spracovaný bol 1 leták a informačný materiál o EIW a význame očkovania pre laickú verejnosť.
2. Vo vysielaní regionálnej televízie bol v 16. – 18. kal. týždni v rámci teletextu uverejnený leták (vlastná edícia) spracovaný v rámci EIW 2015.
3. Zhotovená bola 1 názorná propagácia venovaná zdravotníckym pracovníkom v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.
4. Realizované 2 besedy orientované na stredoškolskú mládež ako budúcich rodičov.
5. Na oddelení epidemiológie RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bolo poskytované poradenstvo v oblasti očkovania, v rámci EIW bolo poskytnutých 5 konzultácií v súvislosti s očkovaním, z toho 2 osobné pre laickú verejnosť a 3 telefonické pre zdravotníckych pracovníkov.
6. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni (www.vzsl.sk) bola uverejnená 1 informácia (vlastná edícia).
7. Ďalej bolo realizovaných 7 iných aktivít:
 - zabezpečená koordinácia pripravovaných aktivít 2 krát (pre laickú verejnosť a zdravotníckych pracovníkov),

- zabezpečená 2 krát distribúcia informačného materiálu (82 subjektom - laická verejnosť a 12 subjektom - zdravotnícki pracovníci),
- zabezpečená 1 fotodokumentácia z besedy so stredoškolskou mládežou,
- realizované vyhodnotenie zdravotno-výchovných aktivít 2 krát (laická verejnosť a zdravotnícki pracovníci).

Správa o aktivitách bola v termíne odoslaná na ÚVZ SR.

PZS sú v oblasti plnenia NIP pravidelne usmerňovaní formou metodických listov v priebehu celého roka, v prípade potreby je na základe požiadavky očkujúceho lekára epidemiológom vypracovaný individuálny plán očkovania.

Široká verejnosť je o aktivitách v oblasti plnenia NIP informovaná prostredníctvom webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Kontrola očkovania bude vykonaná v zmysle usmernenia ÚVZ SR v 2. polroku 2015.

V sledovanom období nebola hlásená žiadna postvákcináčna reakcia.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prísťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach.

Úloha sa plnila podľa pokynov gestora a členov špecializovaných pracovných skupín.

V informačnom systéme boli zdokumentované všetky prenosné ochorenia s príslušnými protiepidemickými opatreniami v ohnisku nákazy, kontakty s prenosným ochorením, výsledky laboratórnych vyšetrení, nariadené opatrenia a pod..

Monitorovanie, hlásenie, evidencia a analýza prenosných ochorení boli vykonávané priebežne. Hlásenie prenosných ochorení vykonávali poskytovatelia zdravotnej starostlivosti písomnou formou, v prípade hromadných alebo závažných ochorení aj telefonicky.

Prenosné ochorenia boli hlásené v súlade so štandardnými definíciami prenosných ochorení podliehajúcich ohlasovacej povinnosti v odôvodnených prípadoch doplnených laboratórnymi výsledkami. Zber, evidencia, sumarizácia a analýza hlásených prenosných ochorení, ako aj kontrola kvality údajov sa vykonávala prostredníctvom epidemiologického informačného systému (EPIS). Vďaka údajom v informačnom systéme, zvlášť v systéme rýchleho varovania existuje možnosť získania dôležitých údajov o aktuálnej epidemiologickej situácii v tom – ktorom regióne. Osobitná pozornosť je v prípade nahlásenia venovaná importovaným nákazám. Utečenecké tábory a strediská sa síce v našom regióne nenachádzajú, ale severná hranica okresu hraničí s Poľskom.

Priebežne 1 krát týždenne sa vykonával zber údajov o výskyte akútnych respiračných ochorení, chrípke podobných ochorení a ich komplikácií (26 hlásení v informačnom systéme).

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení je zabezpečené prostredníctvom:

- programu EPIS (vstupný portál pre verejnosť),
- webová stránka RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni (26 krát týždenná aktualizácia akútnych respiračných ochorení, 6 krát mesačná analýza prenosných ochorení),

- zdravotno-výchovných aktivít zameraných na prevenciu prenosných ochorení (15 prednášok alebo besied, 3 informácie v printových médiách, 1 leták – vlastná edícia, 1 názorná propagácia, 10 krát podané informácie prostredníctvom telefonickéj linky prevencie AIDS, 4 iné informácie uverejnené na webovej stránke).

Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Úloha sa plnila podľa pokynov gestora a členov špecializovaných pracovných skupín. V priebehu sledovaného obdobia sa priebežne monitoroval výskyt infekčných ochorení, získané údaje s príslušnými epidemiologickými údajmi a laboratórnym vyšetrením boli zadávané a následne analyzované prostredníctvom epidemiologického informačného systému EPIS s využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 – 2020) sa zabezpečuje systematický zber, sumarizácia a analýza údajov o infekčných ochoreniach a monitorovanie zdravia obyvateľov.

Štyria všeobecní lekári a jeden odborný lekár sú užívateľmi epidemiologického informačného systému (EPIS), prostredníctvom ktorého sa vykonáva evidencia a pravidelná analýza hlásených prenosných ochorení.

V hodnotenom období bolo okrem vyššie uvedených údajov spracovaných a do informačného systému vložených:

- 378 prípadov prenosných ochorení,
- 126 spracovaných ohnísk,
- 2 hlásenia do SRV (systém rýchleho varovania),
- vydaných 6 rozhodnutí s nariadenými opatreniami a ďalších 237 iných opatrení v ohniskách nákazy (80 krát postup dezinfekcie, 2 krát informovanie zainteresovaných, 2 krát sprísnenie hygienicko - epidemiologického režimu v zdravotníckom zariadení, 52 krát vyhľadanie podozrivých z nákazy, 1 krát zákaz výkonu epidemiologicky závažnej činnosti a 100 krát zdravotná výchova).

V sledovanom období sme mali hlásených celkom 40 ochorení preventabilných očkovaním – všetky ochorenia na parotitídu, z toho laboratórne potvrdených 14 prípadov.

Okrem sporadických prípadov sme na území okresu zaznamenali aj epidemický výskyt v mestskej časti Starej Ľubovne – Podsadek a v obci Kolačkov. V Podsadku začala epidémia v roku 2014 s jej ukončením v januári 2015, kedy sme zaznamenali 7 prípadov z celkového počtu 69 v rámci epidemického výskytu. V obci Kolačkov evidujeme doposiaľ 28 ochorení. Najvyšší výskyt sme zaznamenali u detí a dorastu do 19 rokov veku – 34 prípadov, u dospelých osôb 6 prípadov. Z celkového počtu 40 ochorení 3 osoby neboli očkované (staršie ročníky narodenia) ostatní chorí boli očkovaní v súlade s očkovacím kalendárom.

Ďalej sme zaznamenali výskyt prenosných ochorení v epidemiologickej súvislosti na rotavírusy (2 krát po 2 prípady) a lokálne epidémie respiračných ochorení na území okresu Stará Ľubovňa, zaznamenané v 4., 5., 7., 8., 10., 11., 12., 14. a 26. kalendárnom týždni.

Informačný systém prenosných ochorení je maximálne (v pracovných dňoch denne) využívaný na evidenciu a hlásenie prenosných ochorení, na analýzy a grafické spracovanie vývoja prenosných ochorení.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia a odporúčaním Rady Európy o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou sa vykonáva surveillance a kontrola nozokomiálnych nákaz na lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení.

Plnenie úlohy na úrovni okresu je v štádiu hlásenia, evidencie, získavania dokumentácie, šetrenia a analýzy výskytu NN (zber hlásení – minimálne 1 krát týždenne, analýza NN - 1 krát mesačne). Komisia NN v sledovanom období zasadala 2 krát.

Z Lubovnianskej nemocnice, n. o. (ďalej len LN, n. o.) bolo v sledovanom období hlásených a analyzovaných 21 NN (trojnásobok oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka).

V rámci ŠZD bolo celkovo odobratých a vyšetrených 304 sterov z prostredia, 174 sterov zo sterilného materiálu, ďalej bolo odobratých a vyšetrených 8 iných vzoriek z prostredia (3 odpadové vody, 1 voda na kúpanie a 4 čistené vody).

Zo 64 evidovaných sterilizačných prístrojov bolo otestovaných 38 prístrojov – 115 vzoriek. Opakované kontroly boli vykonávané v súlade s frekvenciou kontrol stanovených vyhl. MZ SR č. 553/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia.

Z iných aktivít zameraných na surveillance nozokomiálnych nákaz a zvýšenie bezpečnosti pacienta boli v 1. polroku 2015 realizované zdravotno-výchovné aktivity v rámci kampane vyhlásenej SZO "Umývajte si ruky - zachrániš život":

- prednášky, semináre na tému význam rúk v prevencii prenosu multirezistentných mikroorganizmov,
- plagáty pre zdravotníckych pracovníkov,
- letáky pre zdravotníckych pracovníkov,
- nástenné panely,
- informácie v médiách,
- informácia na webovej stránke : www.vzsl.sk,
- iné : - stery z rúk zdravotníckych pracovníkov (64 sterov),
 - kontrola sortimentu pomôcok na dezinfekciu rúk,
 - kontrola dostatku jednorazových utierok na osušenie rúk a pod.,
 - vlastná edícia (leták),
 - distribúcia vlastnej edície 58 subjektom.

Vyhodnotenie realizovaných aktivít bolo v termíne zaslané na RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Pre prípad mimoriadnej epidemiologickej situácie je vypracovaný a priebežne aktualizovaný havarijný plán pre prípad výskytu mimoriadnej situácie a pandemický plán, v súlade s ktorými je monitorovaná aktuálna epidemiologická situácia na území okresu. Pri RÚVZ sú zriadené zásahové skupiny, ktorých činnosť je koordinovaná podľa potreby a v súlade s vypracovaným plánom.

Na území okresu bola situácia monitorovaná a priebežne, v súlade s Plánom opatrení pre prípad pandémie chrípky v Slovenskej republike boli plnené opatrenia v medzipandemickom období.

V priebehu sledovaného obdobia sme monitorovali epidemiologickú situáciu a spracovávali a zasielali pravidelné hlásenia:

- týždenná informácia o výskyte ARO a CHPO (hlásenie do EPIS 26 krát, správa uverejnená na webovej stránke – 26 krát),
- pravidelné (mesačné) metodické usmernenia zasielané zdravotníckym zariadeniam, ÚSS, prednostovi okresného úradu a RVPS na území okresu s aktuálnou informáciou o výskyte akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení,
- v priebehu roka sme evidovali jedno hlásenie SARI,
- na základe usmernenia ÚVZ SR zasielame naďalej pravidelné týždenné hlásenia aj negatívne o výskyte SARI na území okresu Stará Ľubovňa (odoslaných 26 hlásení),
- v rámci systému rýchleho varovania boli do epidemiologického informačného systému vložené a aktualizované 2 hlásenia.

V súlade s požiadavkou HH SR sme aktualizovali údaje pre odborné usmernenie HH SR „Koordinácia postupov pri zistení VNN v SR“.

Na základe požiadavky ÚVZ SR boli zaslané údaje v súvislosti so zamestnávaním zahraničných pracovníkov v prevádzkach (MERS).

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Úloha sa realizovala podľa pokynu ÚVZ SR. V rámci úlohy bol zabezpečený odber vzoriek odpadových vôd podľa harmonogramu odberov, ktorý vypracoval RÚVZ so sídlom v Košiciach a ich virologické vyšetrenie na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. V sledovanom období boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd pred ich vyústením do ČOV v meste Stará Ľubovňa (na základe laboratórneho vyšetrenia boli všetky 3 vzorky negatívne).

Naďalej sa priebežne monitoruje výskyt akútnych chabých obrn (ACHO). V sledovanom období nebolo hlásené ochorenie ani podozrenie z ochorenia.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Na úrovni okresu sa plní úloha realizovaním zdravotno-výchovných aktivít zameraných na prevenciu AIDS v zariadeniach pre deti a mládež na území okresu. Odbornými prezentáciami za súčasného využitia audiovizuálnej techniky a formou diskusie mladých ľudí s odborníkmi sa postupne dosahuje zmena postojov mládeže k tejto infekcii a iným pohlavne prenosným ochoreniam. Zvýšenú aktivitu a záujem zo strany školských zariadení evidujeme každoročne v mesiacoch október – december (v rámci Svetového dňa boja proti AIDS), kedy sú besedy s mládežou organizované pre 8. - 9. ročníky ZŠ a stredné školy na území okresu. V priebehu 1. polroka 2015 bolo v rámci tejto úlohy realizovaných 9 besied so študentmi stredných škôl v rámci podujatia „Rozhovory pod lampou“ organizovanými Ľubovnianskou knižnicou.

Linka pomoci AIDS na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bola zriadená v roku 1995. V sledovanom období bolo podaných 10 telefonických informácií. Otázky boli zamerané prevažne na podmienky vyšetrenia pred cestou do zahraničia (kto zabezpečuje odber, ako rýchlo je k dispozícii výsledok vyšetrenia, kde sa vykonáva vyšetrenie, poplatky).

6.8 PORADNE OČKOVANIA

K 1. 12. 2011 bola na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni zriadená poradňa s poskytovaním poradenstva a konzultácií v oblasti očkovania pre zdravotníckych pracovníkov i laickú verejnosť v týchto oblastiach:

- povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých,
- očkovanie pred cestou do zahraničia,
- odporúčané očkovaní,
- očkovanie osôb profesionálne vystavených zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz,
- očkovanie detí s kontraindikáciami,
- iná problematika spojená s očkovaním.

V priebehu 1. polroka 2015 bolo poskytnutých celkom 58 konzultácií (z toho 52 telefonických a 6 osobných – 2 pre zákonných zástupcov, ktoré odmietli povinné pravidelné očkovanie svojich detí). Konzultácie boli poskytované odborníkom v oblasti zdravotníctva aj laickej verejnosti.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa (EIW) boli realizované 2 besedy so študentmi SŠ zamerané na efektivitu očkovania. Tieto zdravotno-výchovné aktivity významne prispeli k obohateniu vedomostí budúcich rodičov o význame očkovania ako aj informácií o činnosti poradne očkovania.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

V priebehu 1. polroka 2015 sme realizovali individuálne poradenstvo formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia v ZŠ Podsadek. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme vyšetřili v ZŠ Podsadek 10 klientov. Šiesti klienti boli následne odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Počas realizácie sme zabezpečili 1 telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

V súvislosti s plnením tejto úlohy prijal RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni členstvo v pracovnej skupine pre Podporu pohybovej aktivity, prevenciu nadváhy a obezity na RÚVZ SR. V tejto súvislosti sme sa dňa 6.5.2015 zúčastnili na RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch pracovného stretnutia členov pracovnej skupiny pre Podporu pohybovej aktivity, prevenciu nadváhy a obezity na RÚVZ SR.

V rámci edukačných aktivít sme pre žiakov ZŠ Za vodou v Starej Ľubovni uskutočnili besedu na tému „Anorexia, bulímia“, ktorú sme doplnili premietnutím DVD a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou. Pre žiakov ZŠ Mníšek nad Popradom sme uskutočnili besedu na tému „Zdravý životný štýl“, ktorú sme doplnili premietnutím DVD a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou. V súvislosti s realizáciou edukačných aktivít sme poskytli telefonickú konzultáciu.

V súvislosti so zlepšením zdravotného uvedomenia celej populácie sme v 1. polroku 2015 uskutočnili aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO:

Pri príležitosti **Svetového dňa proti rakovine - /4.2.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa a 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň proti rakovine, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ. Pri tejto príležitosti bola zároveň uskutočnená beseda pod názvom „Fajčenie“ v Spojenej škole internátnej v Starej Ľubovni, súčasťou ktorej bolo aj premietnutie zdravotno-výchovného DVD, ako aj distribúcia zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou.

V súvislosti so **Svetovým dňom chorých - /11.2.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu, ktorú sme distribuovali 12 lekárňam, 21 APL pre dospelých, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Tento svetový deň sme propagovali na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, ako aj názornou propagáciou v priestoroch čakárne Poradne zdravia. Zároveň sme uskutočnili besedu pod názvom „Fajčenie“ pre žiakov ZŠ Haligovce spojenú s premietnutím DVD, distribúciou zdravotno-výchovného materiálu a meraním hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora u 15 žiakov. V súvislosti s realizáciou edukačných aktivít sme poskytli telefonickú konzultáciu.

Pri príležitosti **Medzinárodného dňa zriedkavých ochorení - /28.2.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, 12 základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska, okresnej organizácii Jednoty dôchodcov na Slovensku, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali tento svetový deň, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V rámci **Svetového dňa obličiek - /13.3.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň obličiek, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ. Pri tejto príležitosti boli zároveň uskutočnené 2 prednášky pod názvom „Zdravý životný štýl“ v ZŠ Podolíne, súčasťou ktorých bola distribúcia zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou a 1 telefonická konzultácia ohľadom dohodnutia aktivít.

V rámci **Týždňa mozgu - /16.-22.3.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu, ktorú sme distribuovali 12 lekárňam, 21 APL pre dospelých, 31 MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 12 základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni.

Týždeň mozgu sme propagovali na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V rámci edukačnej činnosti sme uskutočnili 2 prednášky pre žiakov ZŠ Jarabina a 1 prednášku pre žiakov ZŠ v Haligovciach s problematikou fungovania mozgu a potrebe jeho tréningu. Súčasťou edukačných aktivít bola aj distribúcia zv materiálov s uvedenou problematikou edukovaným žiakom. Súčasťou edukačných aktivít boli aj výskumno-

prieskumné činnosti, kde sa 38 žiakov zúčastnilo vedomostného kvízu, 14 žiakov koncentračných cvičení, 35 žiakov kognitívnych úloh, 7 detí MŠ vo Forbesoch vyfarbovali podľa vlastnej fantázie prierez hlavy.

Pri príležitosti Týždňa mozgu sme realizovali individuálne poradenstvo formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia pre členov základnej organizácie JDS v Hromoši. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme vyšetřili v Hromoši 10 klientov. Siedmi klienti boli následne odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Počas realizácie sme zabezpečili 1 telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít.

Pri príležitosti **Svetového dňa ústneho zdravia - /20.3.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciám, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň ústneho zdravia, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ. Pre deti MŠ vo Forbesoch sme uskutočnili besedu pod názvom „Stomatohygiena“ spojenú s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu a premietnutím DVD pod názvom „Prečo zvieratka bolia zúbky“. Pre 3 pedagógov MŠ vo Forbesoch sme poskytli meranie tlaku krvi spojeného s odborným poradenstvom.

Pri príležitosti **Svetového dňa Downovho syndrómu - /21.3.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň Downovho syndrómu, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ. Pre žiakov ZŠ Za vodou v Starej Ľubovni sme uskutočnili prednášku pod názvom „Zdravý životný štýl“ spojenú s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

Pri príležitosti **Svetového dňa vody - /22.3.2015/** sme uskutočnili 2 prednášky pre žiakov ZŠ na ul. Levočská v Starej Ľubovni a 1 prednášku pre žiakov ZŠ v Haligovciach na tému „Voda“ spojenú s distribúciou zv materiálu k danej problematike a poskytli sme 1 telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít.

Pri príležitosti **Svetového dňa povedomia o autizme - /2.4.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali tento svetový deň, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V súvislosti so **Svetovým dňom zdravia - /7.4.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň zdravia“, ktorú sme následne distribuovali MŠ, ZŠ a SŠ (31 subjektom), 12 lekárniam, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciám, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. O plánovaných a ponúkaných aktivitách v súvislosti so Svetovým dňom zdravia sme širokú verejnosť informovali na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Svetový deň zdravia bol propagovaný aj nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia boli zároveň uskutočnené 2 prednášky pod názvom „Zdravý životný štýl“ v ZŠ Plavnica, súčasťou ktorých bola distribúcia zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou a 1 telefonická konzultácia ohľadom dohodnutia aktivít.

Svetový deň zdravia bol propagovaný aj Dňom otvorených dverí v Poradni zdravia na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a individuálnym poradenstvom formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia pre pedagogických a nepedagogických pracovníkov v ZŠ v Mníšku nad Popradom. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme pri príležitosti Dňa otvorených dverí vyšetřili 5 klientov a v rámci výjazdovej poradne zdravia 8 klientov. Dvaja klienti boli následne odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. V súvislosti so zabezpečením aktivít výjazdovej poradne zdravia sme zabezpečili 1 telefonickú a 1 osobnú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít.

V rámci stanovišťa zdravia na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme uskutočnili meranie tlaku krvi a meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi CO monitorom. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov a poskytnutie odborného poradenstva. Tieto poskytované služby na Stanovišti zdravia využilo 17 klientov. Súčasťou realizovaných aktivít bola aj výskumno-prieskumná činnosť u laickej verejnosti pod názvom „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“, ktorej sa zúčastnilo 25 žien a 25 mužov (celkom 50 dotazníkov) a distribúcia letáku „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“ z ÚVZ SR využívaný pri poradenskej a edukačnej činnosti.

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni poskytol zástupcom média „Naše noviny“ informácie o zrealizovaných aktivitách pri príležitosti Svetového dňa zdravia v pôsobnosti okresu Stará Ľubovňa a v mesiaci apríl 2015 bol následne v „Našich novinách“ uverejnený článok pod názvom „Krok k lepšiemu zdraviu“.

Pri príležitosti **Svetového dňa Parkinsonovej choroby - /11.4.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým 21 APL pre dospelých, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni, 12 základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska, Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu

sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali tento svetový deň, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

Európsky imunizačný týždeň (EIW) - /20.-25.4.2015/ V súvislosti s EIW zabezpečili pracovníci OPZ, PCZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni distribúciu spracovanej vlastnej edície do 12 lekární, 31 MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni (celkom 88 zariadení). EIW bol propagovaný formou nástenky a webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V súvislosti so **Svetovým dňom bezpečnosti a zdravia pri práci - /28.4.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci“, ktorú sme distribuovali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci bol propagovaný aj formou nástenky a webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Pri príležitosti **Svetového dňa – pohybom ku zdraviu - /10.5.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu – leták pod názvom „Svetový deň – pohybom ku zdraviu“, ktorú sme distribuovali 31 MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, zariadeniu Ladies fitness v Starej Ľubovni. Opäť bol svetový deň propagovaný formou nástenky a webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V súvislosti so Svetovým dňom pohybom ku zdraviu sme uskutočnili individuálne poradenstvo formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia pre pedagogických a nepedagogických pracovníkov v ZŠ Čirč, počas ktorého bolo vyšetrených celkovo 12 klientov. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Desať klientov bolo odporúčaných do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Fajčiarom (1 klient) bolo poskytnuté poradenstvo v odvykaní od fajčenia.

Dňa 4.6.2015 sme zorganizovali Športový deň RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, počas ktorého zamestnanci absolvovali túru peši alebo bicyklom na Ľubovniansky hrad. Aktivity sa zúčastnilo 16 zamestnancov a zároveň bolo zamestnancami Poradne na optimalizáciu pohybovej aktivity poskytnuté skupinové poradenstvo v oblasti optimálnej pohybovej aktivity. Pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme zabezpečili besedu zameranú na zdravý životný štýl a význam pohybovej aktivity, jej vplyv na telesné a duševné zdravie.

Pri príležitosti **Svetového dňa bez tabaku - /31.5.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň bez tabaku“, ktorý sme distribuovali do MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciám, do 12 lekární v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Tento svetový deň bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V rámci **Svetového dňa životného prostredia - /5.6.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n.o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň životného prostredia, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V súvislosti so **Svetovým dňom darcov krvi - /14.6.2015/** sme spracovali leták pod názvom „Svetový deň darcov krvi“, ktorý sme distribuovali na jednotlivé MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciám, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n.o., Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Tento svetový deň bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V rámci **Medzinárodného dňa proti zneužívanej drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami - /26.6.2015/** sme spracovali leták pod názvom „Medzinárodný deň proti zneužívanej drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami“, ktorý sme distribuovali na jednotlivé MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam, 21 APL pre dospelých a 15 APL pre deti a dorast, Ľubovnianskej nemocnici, n.o., Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Tento svetový deň bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU: CELONÁRODNÁ MEDZINÁRODNE KOORDINOVANÁ KAMPAŇ NA ZVÝŠENIE POHYBOVEJ AKTIVITY DOSPELEJ POPULÁCIE

V súvislosti s realizáciou kampane „Vyzvi srdce k pohybu 2015“ oddelenie Podpory zdravia, PCZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni spracovalo výzvu, prostredníctvom ktorej sme informovali podniky, organizácie, inštitúcie, ako aj všetkých praktických lekárov, lekárne, Ľubovniansku nemocnicu, n. o., MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa o cieľoch a podmienkach zapojenia sa do kampane. Celkovo bolo oslovených 184 subjektov, ktorým boli zaslané účastnícke listy, plagáty a prihlášky.

Kampaň „Vyzvi srdce k pohybu 2015“ bola prezentovaná aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni s podrobnými informáciami pre verejnosť, ale aj prostredníctvom webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Všetci klienti, ktorí navštívili Poradňu zdravia pred a počas prebiehajúcej kampane, ako aj zamestnanci RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni dostali bližšie informácie ohľadom zapojenia sa do kampane a zároveň im boli distribuované účastnícke listy.

Pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme dňa 4.6.2015 zorganizovali besedu zameranú na zdravý životný štýl a význam pohybovej aktivity, jej vplyv na telesné a duševné zdravie. Do uvedenej kampane sa za okres Stará Ľubovňa zapojilo zatiaľ 12 klientov.

9.3 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA ROKY 2009 – 2015

V 1. polroku 2015 sa program nezačal realizovať a zo strany gestora bola k realizácii uvedeného projektu predložená požiadavka účasti na pracovnom stretnutí k prezentácii projektu, ktoré sa uskutočnilo 2.2.2015 v Bratislave a na pracovnom stretnutí k národnému projektu „Zdravé komunity“, ktoré sa uskutočnilo na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

V 1. polroku 2015 sme v súvislosti s realizáciou projektu uskutočnili pre žiakov ZŠ ul. Levočská v Starej Ľubovni prednášku pod názvom „Alkohol“, distribúciu zdravotno-výchovného materiálu a poskytli telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít. Pre žiakov ZŠ v Mníšku nad Popradom sme uskutočnili besedu pod názvom „Drogová závislosť“ spojenú s premietnutím DVD a distribúciu zdravotno-výchovného materiálu. Edukačné aktivity sme doplnili meraním hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora u 14 žiakov a poskytnutím odborného poradenstva v oblasti prevencie fajčenia.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STÁRNUTIA

V 1. polroku 2015 sme sa na realizácii uvedeného projektu podieľali v spolupráci s Okresnou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku v Starej Ľubovni. V súvislosti s Medzinárodným dňom zriedkavých ochorení, Svetovým dňom obličiek, Týždňom mozgu, Svetovým dňom zdravia, Svetovým dňom pohybom ku zdraviu, Svetovým dňom bez tabaku, Svetovým dňom Parkinsonovej choroby, Svetovým dňom životného prostredia sme spracovali vlastné edície, ktoré sme následne distribuovali základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska v okrese Stará Ľubovňa, okresnej organizácii Jednoty dôchodcov Slovenska v Starej Ľubovni, Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina.

V marci 2015 sme v spolupráci s Ľubovnianskou knižnicou zorganizovali pre seniorov v okrese Stará Ľubovňa prednášku pod názvom „Zdravá výživa“. Edukačnú aktivitu sme doplnili o meranie tlaku krvi, ktoré využilo 7 klientov s poskytnutím odborného poradenstva a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

V súvislosti s plnením tejto úlohy prijal RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni členstvo v pracovnej skupine pre podporu zdravia seniorov pri ÚVZ SR v Bratislave. V tejto súvislosti sme sa dňa 15.4.2015 zúčastnili pracovného zasadnutia pre podporu zdravia seniorov v Trenčíne.

V júni 2015 sme v spolupráci so základnou organizáciou Jednoty dôchodcov Slovenska uskutočnili akciu pod názvom IX. Športové hry členov JDS vo Vyšných Ružbachoch, kde sme účastníkom akcie poskytli meranie TK, merania antropometrických ukazovateľov (výška, váha, pás, boky – BMI, WHR), meranie percenta telesného tuku s následným poradenstvom a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. Meranie TK sme poskytli 53 klientom, meranie antropometrie využilo 55 klientov. Zároveň bolo každému klientovi poskytnuté odborné poradenstvo a distribuovaný zdravotno-výchovný materiál.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

V 1. polroku 2015 sme pre Materské centrum BABY CLUB MONALI v Starej Ľubovni v súvislosti s významnými dňami vyhlásenými SZO spracovali vlastné edície, ktoré sme následne distribuovali materskému centru pre potreby edukácie svojich klientov.

Takto sme iniciovali Svetový deň proti rakovine, Chrípku, Svetový deň chorých, Svetový deň darcov krvi, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami.

Pre študentov Strednej odbornej školy technickej v Starej Ľubovni sme uskutočnili prednášku pod názvom „Alkohol, tabak“ spojenú s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu, meraním hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora u 13 študentov a poskytnutím odborného poradenstva v oblasti prevencie fajčenia. Pre žiakov ZŠ v Šarišskom Jastrabí sme uskutočnili besedu pod názvom „Fajčenie“ spojenú s premietnutím DVD, meraním hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora u 13 žiakov, poskytnutím odborného poradenstva v oblasti prevencie fajčenia a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

9.7 CINDI PROGRAM SR

V 1. polroku 2015 sme poskytli služby celkom 101 klientom v rámci činnosti PCZ. Základnú poradňu navštívilo v 1. polroku 2015 spolu 73 klientov, ktorých vyšetrujeme podľa štandardných postupov vyšetrenia klienta v základnej poradni.

Možnosť návštevy PZV využilo 1. polroku 2015 celkom 12 klientov, ktorým sa poskytlo individuálne poradenstvo hodnotením stravovacích zvyklostí, najčastejšie analýzou jednodňového jedálneho lístka, spracovaného v počítačovom programe Alimenta a ktorý je východiskom pre intervenciu. Individuálne poradenstvo v POF využil 1. polroku 2015 celkom 1 klient. V poradni na optimalizáciu pohybovej aktivity sme v 1. polroku 2015 poskytli skupinové poradenstvo novoevidovanej skupine 3 klientov a opakované poradenstvo 13 klientkám. V oblasti ochrany zdravia pri práci sme 1. polroku 2015 poskytli služby v rámci POPZP 13 klientom.

V 1. polroku 2015 sme prostredníctvom anonymnej telefónnej linky poskytovali občanom okresu možnosť získania odborných informácií súvisiacich s rizikom prenosu, priebehom infekcie a vyšetrením so zameraním najmä na otázky prevencie HIV/AIDS. Celkovo sme poskytli 7 konzultácií. V rámci anonymnej telefónnej linky zameranej na prevenciu odvykania od fajčenia boli poskytnuté 3 konzultácie.

V rámci výjazdovej poradne pri významných dňoch podľa WHO a iných zv aktivítach sme v 1. polroku 2015 klientom poskytovali vyšetrenie biochemických parametrov, antropometrických ukazovateľov, meranie TK, vyšetrenie tukomerom, anamnézu, poradenstvo. Celkom sme uskutočnili 6 aktivít, pri ktorých bolo vyšetrených 58 klientov. Meranie TK v tomto polroku mimo základnej a výjazdovej poradne sme vykonali pri 4 aktivitách 80 klientom. Meranie antropometrie a stanovenie percenta telesného tuku sme vykonali pri 2 aktivitách 65 klientom. Meranie CO monitorom sme realizovali pri 16 aktivitách 154 klientom. S praktickými a odbornými lekármi vzájomne spolupracujeme pri odporúčaní klientov z Poradne zdravia do ich ambulantnej starostlivosti. V 1. polroku 2015 sme takto odporúčali 38 klientov PZ. Samozrejme aj títo lekári odporúčajú k nám svojich pacientov do základnej poradne alebo do nadstavbových poradní napr. POF, PZV, POPA. Zároveň sme poskytli odborné poradenstvo, konzultácie ohľadom dohodnutia aktivít a následného odovzdali výsledky klientom vyšetrených vo výjazdovej poradni zdravia.

9.8 TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeljej populácie

V 1. polroku 2015 neboli predložené požiadavky gestora k realizácii uvedeného projektu

2.) DOMÁCE PROGRAMY A PROJEKTY RÚVZ SO SÍDLOM V STAREJ ĽUBOVNI

PROJEKT: ADAMKO, HRAVO - ZDRAVO

Do projektu „Adamko, hravo-zdravo“ sú v okrese Stará Ľubovňa zapojené MŠ Kamienka, MŠ Nová Ľubovňa, MŠ a ZŠ Podolíneec.

Jednotlivým projekt realizujúcim školám poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými koordinátormi. V 1. polroku 2015 sme v súvislosti s prípravou a realizáciou aktivít poskytli 3 telefonické konzultácie.

PROJEKT: ZDRAVÉ MESTÁ

Odborní zamestnanci OPZ, PCZ v rámci realizácie projektu Zdravé mesto spolupracovali s garantom projektu pri MÚ v Starej Ľubovni pri príprave aktivít.

Pre obyvateľov zdravého mesta sme zvlášť iniciovali v 1. polroku 2015 Svetový deň proti rakovine, Svetový deň chorých, Svetový deň obličiek, Týždeň mozgu, Svetový deň ústneho zdravia, Svetový deň Downovho syndrómu, Vyzvi srdce k pohybu, Svetový deň povedomia o autizme, Svetový deň Parkinsonovej choroby, Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci, Svetový deň pohybom ku zdraviu, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň životného prostredia, Svetový deň darcov krvi, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami. V rámci týchto aktivít sme zasielali výzvy, vlastnú edíciu a podporovali realizáciu zv aktivít.

Kancelárii zdravého mesta Stará Ľubovňa sme zaslali aj zdravotno-výchovný leták pod názvom „Chrípka“.

PROJEKT: UMÝVAJ SI RUKY, ZACHRÁNIŠ ŽIVOT

Na plnení tejto úlohy sa OPZ, PCZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období 1. polroka 2015 podieľalo spracovaním vlastnej edície ohľadom kampane: „Save Lives: Clean Your Hands“ s následnou distribúciou informácie o tejto kampani 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciám, Ľubovnianskej nemocnici, n.o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Vlastnú edíciu sme zároveň prezentovali aj formou webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Tento ročník kampane bol propagovaný aj nástenkou na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

PROJEKT: ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Do projektu Školy podporujúce zdravie (ŠPZ) je v okrese Stará Ľubovňa zapojených 6 materských škôl /Podolíneec, Malý Lipník, Nová Ľubovňa, Kamienka, Tatranská SL, Vsetínska SL/, 8 ZŠ /ZŠ Za vodou, ZŠ Levočská, ZŠ Komenského Stará Ľubovňa, ZŠ Šarišské Jastrabie, Jakubany, Kamienka, Malý Lipník, Podsadok/, 1 ŠZŠ Levočská Stará Ľubovňa a 3 SŠ /Obchodná akadémia, SOŠ Jarmočná Stará Ľubovňa, Gymnázium T. Vansovej Stará Ľubovňa/. Oproti roku 2014 nedošlo k zmene počtu ŠPZ.

K jednotlivým projektom poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými koordinátormi. Zdravotno-výchovné pôsobenie realizujeme v oblasti duševného zdravia, zdravého životného štýlu, prevencie drogovej závislosti, v oblasti podpory nefajčenia a abstinencie, manželstva, partnerstva a rodičovstva, stomatohygieny, zdravej výživy, významu mlieka, poruchy príjmu potravín a anorexie, chrbtice školáka, prevencie úrazov pre žiakov, pedagógov a rodičov formou prednášok, besied, praktických ukážok správneho čistenia zubov na stomatologickom modeli zuba.

Zapožičiavame a premietame videokazety, distribuuujeme zdravotno-výchovný a propagačný materiál, poskytujeme telefonické a osobné konzultácie, meranie tlaku krvi, antropometrie a CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora a podľa záujmu realizujeme aktivity výjazdovej poradne zdravia.

V 1. polroku 2015 sme v týchto školách uskutočnili 11 prednášok, 4 besedy, poskytli 9 telefonických konzultácií, premietli 4 videofilmy, uskutočnili meranie CO monitorom u 63 žiakov pri 6 aktivitách a meranie antropometrie u 10 klientov.

Na začiatku školského roka týmto MŠ, ZŠ, SZŠ a SŠ zasielame Ponukový list oddelenia podpory zdravia, PCZ a zoznam videokaziet, ktorý im napomáha pri výbere a plánovaní aktivít. Pri príležitosti významných dní vyhlásených SZO realizujeme zdravotno-výchovné pôsobenie a rôzne aktivity.

V týchto školách podporujúcich zdravie sme zvlášť iniciovali v prvom polroku 2015 Svetový deň proti rakovine, Svetový deň chorých, Medzinárodný deň zriedkavých ochorení, Svetový deň obličiek, Týždeň mozgu, Svetový deň ústneho zdravia, Svetový deň Downovho syndrómu, Svetový deň povedomia o autizme, Svetový deň zdravia, Európsky imunizačný týždeň, Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci, Svetový deň pohybom ku zdraviu, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň životného prostredia, Svetový deň darcov krvi, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami. V rámci týchto aktivít sme zasielali výzvy, vlastnú edíciu a podporovali realizáciu mnohých iných z aktivít.

Školám podporujúcim zdravie v okrese Stará Ľubovňa sme zaslali aj zdravotno-výchovný leták pod názvom „Chrípka“ a iniciovali sme účasť v kampani „Vyzvi srdce k pohybu“.

PROJEKT: ROZHOVORY POD LAMPOU

Ľubovnianskou knižnicou v Starej Ľubovni sme boli oslovení pre opakovanú spoluprácu na realizácii aktivít v súvislosti s uvedeným projektom. Poskytli sme 1 telefonickú konzultáciu. Samotná realizácia projektu bude realizovaná v druhom polroku 2015.

PROJEKT: PREČO SOM NA SVETE RÁD/A

V súvislosti s realizáciou tohto projektu, ktorého autorom je ĽOS v Starej Ľubovni a RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni participuje ako spoluriešiteľ. Realizácia aktivít bude prebiehať v období október - november 2015 v rámci sprievodných aktivít putovnej výstavy „Prečo som na svete rád/a“.

PROJEKT: OVOCIE A ZELENINA DO ŠKÔL

V súvislosti s realizáciou programu „Ovocie a zelenina do škôl“ sme v 1. polroku 2015 uskutočnili pre žiakov ZŠ Za vodou v Starej Ľubovni besedu pod názvom „Zdravý životný štýl“, ktorú sme doplnili premietnutím DVD a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. V súvislosti s prípravou aktivít sme poskytli 1 osobnú konzultáciu.

PROJEKT: ŽIVOTNÉ PODMIENKY A ZDRAVIE OBYVATEĽOV RÓMSKÝCH OSÁD V OKRESE STARÁ ĽUBOVŇA

V rámci realizácie projektu RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme počas 1. polroka 2015 zabezpečili besedu v komunitnom centre v Podsadku pod názvom „Fajčenie“ spojenú s premietnutím zdravotno-výchovného videofilmu a distribúciou z materiálu.

Dňa 26.3.2015 sme sa zúčastnili rokovania za okrúhlym stolom k téme „Možnosti sledovania objektívnych údajov charakterizujúcich stav zdravia rómskej populácie v SR“, ktoré sa konalo v Bratislave.

V dňoch 18.-20.5.2015 sme sa zúčastnili v rámci projektu MEM-TP „Tréningových aktivít pre zdravotníckych pracovníkov na zlepšenie prístupu a kvality zdravotníckych služieb pre migrantov a etnické menšiny, vrátane Rómov“, ktoré sa konalo na Trnavskej univerzite v Trnave.

V súvislosti s prípravou a realizáciou aktivít v rámci realizácie projektu sme poskytli 4 telefonické a 1 osobnú konzultáciu.

V máji 2015 sme uskutočnili pre žiakov špeciálnych tried ZŠ v Šarišskom Jastrabí uskutočnili dve prednášky na tému „Drogy“, ktoré sme doplnili o distribúciu zdravotno-výchovného materiálu.

V súčasnosti sa zabezpečuje výkon preverenia hygienických podmienok v rómskych osadách okresu Stará Ľubovňa, ktorý bude predmetom činnosti orgánu verejného zdravotníctva v období júl – august 2015.

PROJEKT: SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V súvislosti s realizáciou tohto projektu sme v 1. polroku 2015 oslovili 12 klientov, u ktorých sme zabezpečili vyplnenie Klinicko – somatometrického dotazníka s jednodňovým jedálnym lístkom, dotazníka o životospráve (Monitoring spotreby vybraných prídavných látok), poskytli vyšetrenia klientom v Poradni zdravia a zabezpečili vyplnenie záznamového listu pre biochemické vyšetrenie a prostredníctvom zdravotno-výchovných intervencií sme vplývali na zlepšenie stravovacích návykov u týchto vybraných skupín populácie so zameraním sa na ľahkú prácu.

PROJEKT: ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

V súvislosti s plnením uvedeného projektu sme v 1. polroku 2015 dohodli ďalšiu spoluprácu s MŠ sv. Cyrila a Metoda v Starej Ľubovni. Jednotlivým projekt realizujúcim školám poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými zástupcami.

Vo februári 2015 sme pre deti MŠ Za vodou v Starej Ľubovni uskutočnili besedu pod názvom „Stomatohygiena“ spojenú s premietnutím DVD a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. V MŠ Vyšné Ružbachy sme uskutočnili besedu pod názvom „Stomatohygiena“ spojenú s premietnutím DVD a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Svidníku**

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Regionálna úloha:

Sledovanie kvality vody z prameňov, ktoré obyvatelia využívajú na pitné účely

Cieľ : Sledovanie kvality vody z prameňov v okrese Svidník a Stropkov, ktoré obyvatelia využívajú na pitné účely.

Popis výsledkov:

V 1. polroku 2015 bolo v okrese Svidník odobratých 6 vzoriek z prameňov v obciach - Dubová, Vyšný Orlík, odpočívadlo - smer Mestisko, Svidník - Čierna hora a Záhradkárska osada. V okrese Stropkov boli odobraté 3 vzorky a to z prameňov v obciach Gribov, Staškovce a Bukovce.

Vo vode z prameňov Dubová, V. Orlík a prameň pri št. ceste odpočívadlo, smer Mestisko bola prekročená najvyššia medzná hodnota v ukazovateli koliformné baktérie. V ostatných sledovaných ukazovateľov boli splnené limity.

Vzorky vody odobraté z ostatných odobratých prameňov spĺňali požiadavky na kvalitu pitnej vody vo všetkých sledovaných ukazovateľoch.

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovaností zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V dozorovaných okresoch evidujeme k 30.06.2015 v programe ASTR 139 zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do 3. a 4. kategórie z hľadiska zdravotných rizík, a to v 6 organizáciach okresu Svidník a 5 organizáciach okresu Stropkov. Evidencia v programe sa pravidelne aktualizuje - na základe návrhu zamestnávateľov a predložených výsledkov meraní sa vyhlasujú nové rizikové práce, kde sa zamestnanci zaraďujú do kategórie rizika v súlade s Vyhláškou MZ SR č.448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a

pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach na zaradenie prác do kategórii.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom vo Svidníku vydalo podľa § 13 ods.4 písm. l) zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov 1 rozhodnutie na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác v okrese Svidník z dôvodu transformácie na akciovú spoločnosť, a to:

1/ Nemocnica arm. generála L. Svobodu Svidník, a.s., MUDr. Pribulu 412/4, 089 01 Svidník,
Rizikový faktor – biologický faktor-mycobakterium tuberculosis a karcinogénne a muta-
génne faktory, kategória 3.

Rizikové práce u SZČO a SHR v okrese Svidník a Stropkov nie sú vyhlásené.

K 30.06.2015 nebolo prehodnotené žiadne rozhodnutie o určení rizikových prác a RÚVZ so sídlom vo Svidníku vydalo 1 rozhodnutie na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky, nakoľko činnosti vykonávané v prevádzke si vyžadujú objektivizáciu faktorov práce a pracovného prostredia.

K 30.06.2015 sme obdržali 2 žiadosti o sprístupnenie informácii o zozname spoločností vedených v centrálnom registri rizikových prác v dozorovaných okresoch v zmysle zákona č.211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám. O tieto služby nás požiadali: ING TATRY SYMPATIA Bardejov a p. Sidor J. Košice.

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru sa kontrolovalo aj vykonávanie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov, objektivizácia faktorov pracovného prostredia a vypracovanie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku. Na všetkých pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce, sa zamestnanci podrobujú lekárskeho preventívneho prehliadkam v intervale určeným zákonom, sú vykonané objektivizácie faktorov práce a pracovného prostredia, kde sú súčasne vypracované a schválené prevádzkové poriadky a posudky o rizikách pre jednotlivé faktory (hluk, pevný aerosól zo zvarovania, pevný aerosól s prevážne dráždivým účinkom).

K 30.06.2015 neboli uložené žiadne sankcie zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Dňa 03.07.2015 sme zaslali na ÚVZ SR Bratislava výsledky evidencie rizikových prác evidovaných na RÚVZ so sídlom vo Svidníku.

Tabuľka č. 1a

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 30.06.2015 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň):

Kód	Prevažujúca činnosť (1. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
C	Priemyselná výroba	127	9	3	0	130	9
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	9	9	0	0	9	9
	Spolu	136	18	3	0	139	18

Tabuľka č. 1b

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 30.06.2015 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (2. stupeň):

Kód	Prevažujúca činnosť (2. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
16	Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva	6	0	0	0	6	0
25	Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	52	0	0	0	52	0
26	Výroba počítač., elektronických a optických výrobkov	25	9	3	0	28	9
28	Výroba strojov a zariadení i. n.	44	0	0	0	44	0
86	Zdravotníctvo	9	9	0	0	9	9
	Spolu	136	18	3	0	139	18

Tabuľka č.1c

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 30.06.2015 podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň):

Rizikový faktor 1. stupeň	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	6	6	0	0	6	6
Hluk	125	9	3	0	128	9
Chemické látky a zmesi	22	3	0	0	22	3

Tabuľka č. 1d

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 30.06.2015 podľa druhu a kategórie rizikového faktora - okrem chemických látok a zmesí (2. stupeň):

Rizikový faktor		Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
1. stupeň	2. stupeň						
Biologický faktor	Tuberkulóza	6	6	0	0	6	6
Hluk	Premenný	125	9	3	0	128	9

Tabuľka č. 1e

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 30.06.2015 podľa druhu a kategórie rizikového faktora - chemické látky a zmesi (2. stupeň):

Chemická látka 2. stupeň	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
dermatotropný	2	0	0	0	2	0
dráždivé	3	3	0	0	3	3
chem.karcinogén/mutagén	3	3	0	0	3	3
látky poškodzujúce reprodukciu	3	3	0	0	3	3

pevné aerosóly	17	0	0	0	17	0

K 30.06.2015 je v riziku evidovaných v okrese Svidník a Stropkov 139 zamestnancov, z toho 18 žien, t.č. rovnaký počet ako k 31.12.2014.

Najzávažnejším škodlivým faktorom v pracovnom prostredí je nadmerný hluk, ktorým je exponovaných 128 zamestnancov. Ďalšie škodlivé faktory práce a pracovného prostredia sú chemické látky a zmesi a biologické faktory.

Pri sledovaní exponovaných zamestnancov podľa prevažujúcej činnosti podniku bolo najviac zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v priemyselnej výrobe (130 zamestnancov, z toho 9 žien), zároveň evidujeme aj najvyšší podiel rizikovej práce žien v danom ekonomickom odvetví ako aj v zdravotníctve (9 žien).

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

K 30.06.2015 zamestnanci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie vykonali 26 previerok v okrese Svidník a Stropkov v rámci štátneho zdravotného dozoru, kde sa zamerali na uplatňovanie Nariadenia vlády SR č.355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení NV SR č.300/2007 Z. z.. Kontroloval sa najmä predaj, používanie a skladovanie toxických a veľmi toxických látok a zmesí, predloženie posudku o riziku a prevádzkového poriadku na schválenie orgánom verejného zdravotníctva, preukázanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, zabezpečenie zdravotného dohľadu pre zamestnancov.

RÚVZ so sídlom vo Svidníku schválilo 7 prevádzkových poriadkov pre prácu v expozícii chemickým faktorom.

V poľnohospodárskych objektoch-v rastlinnej výrobe sa sledovalo používanie prípravkov na ochranu rastlín, ich skladové priestory. Situácia je rovnaká ako po minulé roky, organizácie uprednostňujú nákup prípravkov na ochranu rastlín priamo pred ich aplikáciou a len v potrebnom množstve, t.j. nevytvárajú si skladové zásoby, postreky sa vykonávajú dodávateľsky. Nakoľko väčšina poľnohospodárskych fariem v oblasti rastlinnej výroby má ekologické poľnohospodárstvo nepoužívajú sa žiadne chemické prípravky na ochranu rastlín.

Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku boli k 30.06.2015 doručené 3 oznámenia o vykonaní DDD činnosti, ktoré realizovali firma ASANARATES s.r.o. Košice (dezinfekcia, deratizácia, dezinfekcia v obchodnom centre v meste Svidník a Stropkov); DDD STAR, s.r.o., Zeleneč (deratizácia v obchodnom centre v meste Svidník a Stropkov).

K 30.06.2015 neboli zamestnancami odd. PPLaT riešené žiadne mimoriadne situácie a havárie.

Mieru poznania zdravotných rizík zamestnancov z expozície chemickým faktorom sme overovali formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov. Celkove bolo rozdanych 28 dotazníkov.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Aj k 30.06.2015 evidujeme v onkologickej ambulancii Nemocnice arm. generála L. Svobodu Svidník, a.s. prácu s cytostatikami, ktorá je zároveň z hľadiska zdravotných rizík zaradená do tretej kategórie. Prácu vykonávajú 3 osoby, ktoré pacientom podávajú cytostatiká

v ampulkách intravenozne alebo vo forme tabliet. Celkový počet používaných ampuliek a cytostatik formou tabliet za kalendárny rok bude upresnený vo výročnej správe za rok 2015.

Nadalej evidujeme expozíciu chemickým karcinogénom v TESLA Stropkov, a.s. na prevádzke P1 B, kde sa používa čistý nikel a jeho zlúčeniny - sulfid nikelnatý.

Rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi máme vyhlásené iba v Nemocnici arm. generála L. Svobodu Svidník, a.s. v ambulancii klinickej onkológie - expozícia cytostatikami – látky poškodzujúce reprodukciu.

V I.polroku 2015 sme štátny zdravotný dozor vykonali aj v drevospracujúcich prevádzkach, ako stolárske dielne, píly, v ktorých sú zamestnanci exponovaní tvrdým drevom a v objektoch, kde sa vykonávala manipulácia s azbestovými materiálmi.

RÚVZ so sídlom vo Svidníku vydalo 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. Jednalo sa o odstraňovanie azbestocementovej strešnej krytiny z bytového domu vo Svidníku. Firma pred vykonaním sanácie predložila oznámenie o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest. Po jej oznámení bola následne vykonaná kontrola – miestne zisťovanie ukončené záznamom. Osobám vykonávajúcim sanačné práce boli odovzdané kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

Nadalej vedíme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity, vrátane azbestu.

Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

K 30.06.2015 bolo hlásené 1 podozrenie na chorobu z povolania z položky 29 „Zoznamu“ z Fakultnej nemocnice s poliklinikou Prešov.

Prešetrované podozrenia na choroby z povolania v položke 29 v posledných 5 rokov:

Rok	Organizácia	Profesia
k 30.06.2015	ZUŠ Stropkov	učiteľka hudby
2014	TESLA Stropkov a.s.	robotníčka
	ELEKTRAGHENDA s.r.o. Svidník	robotníčka
	SZČO	brusič skla
2013	Spolstroj Okružle	ručný jadrár
	KOVO SIPOX a.s., Stropkov	zvárač
2012	SZČO	fyzioterapeutka
	HALPO Svidník	kováč
	I.C.A. s.r.o. Svidník	krajčírka
2011	I.C.A. s.r.o. Svidník	krajčírka
2010	Nemocnica arm. gen. L. Svobodu Svidník, n.o.	masér

Počet prešetrovaných prípadov má v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi kolísavú tendenciu. Pri prešetrovaní a hodnotení pracovných podmienok pri podozrení na profesionálne ochorenie z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia postupujeme podľa odborného usmernenia MZ SR – HH SR.

Pri šetrení v ZUŠ Stropkov prešetrovaná osoba odmietla zrealizovať vykonanie časovej snímky s početnosťou pohybov rúk, prstov a zápästia horných končatín. Odmietnutie odôvodnila zlepšením zdravotného stavu po zásahu odborných lekárov a aj napriek dlhoročnej profesnej praxi t.j. 39 rokov a na základe vlastného presvedčenia nežiada o priznanie choroby z povolania alebo iné poškodenie zdravia pri práci.

Kópie z prešetrení sa zasielajú na Úrad verejného zdravotníctva SR Bratislava.

V dozorovaných okresoch k 30.06.2015 nemáme vyhlásené rizikové práce z hľadiska dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

2.2.1 Zdravé pracoviská

Zdravotno-výchovnú činnosť v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci vykonávali zamestnanci oddelenia PPL aj v I.polroku 2015, a to v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, prostredníctvom poradne ochrany a podpory zdravia pri práci a masovo-komunikačných prostriedkov.

Poradňu ochrany a podpory zdravia pri práci, ktorej náplňou je vykonávanie odbornej konzultačnej a poradenskej činnosti v oblasti ochrany a podpory zdravia - vplyvov fyzikálnych, chemických faktorov pracovného prostredia, práce a pracovných podmienok na zdravie, zobrazovacie jednotky na pracoviskách k 30.06.2015 využilo 42 osôb z prevádzok okresu Svidník a Stropkov. Poskytovala sa aj poradenská činnosť pri vypracovaní prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odstraňovanie azbestu, zabezpečovanie PZS.

Zároveň sa zapájame aj do európskych informačných kampaní zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia pri práci a realizácii vhodných preventívnych opatrení. Osobitne sa vykonáva poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO).

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameranej na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) spustila dvojročnú (2014-2015) celoeurópsku kampaň "Zdravé pracoviská bez stresu".

Cieľom tejto kampane je poskytnúť zamestnancom a zamestnávateľom pomoc a usmernenia v oblasti riadenia pracovného stresu a psychosociálnych rizík a tiež podporiť používanie praktických a jednoduchých nástrojov, ktoré snahy v tejto oblasti uľahčujú.

V rámci tejto úlohy RÚVZ so sídlom vo Svidníku uskutoční v 43.kalendárnom týždni:

- deň otvorených dverí, kde sa zamestnávateľa môžu informovať resp. riešiť otázky k obmedzovaniu pôsobenia zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia a ich negatívneho dopadu na zdravie zamestnancov
- informácia obyvateľov prostredníctvom masovo-komunikačných prostriedkov o realizácii kampane - internetová stránka RÚVZ so sídlom vo Svidníku, regionálna tlač.

V I.polroku 2015 nás Inšpektorát práce nepožiadala o žiadnu súčinnosť, žiadne stanoviská resp. žiadne spoločné previerky.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 – 2017 (2020).

V rámci štátneho zdravotného dozoru vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

V I.polroku 2015 sme v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonávali kontroly na chránených pracoviskách v dozorovaných okresoch. Pri výkone ŠZD sme používali záznamy podľa metodického postupu na výkon ŠZD, ktorý bol doplnený o údaje o zamestnancoch z hľadiska ich zdravotných obmedzení.

K 30.06.2015 RÚVZ so sídlom vo Svidníku vydalo 8 rozhodnutí k uvedeniu chránených pracovísk do prevádzky a posúdilo 18 návrhov formou stanoviska.

Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku evidujeme spolu 206 chránených pracovísk (okres Svidník a Stropkov), k 30.06.2015 bolo vykonaných spolu 63 kontrol v rámci štátneho zdravotného dozoru.

Na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách spolu evidujeme 238 zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou.

Pri kontrole neboli zistené žiadne závažné nedostatky, neboli uložené žiadne nápravné opatrenia.

Zamestnancom na týchto pracoviskách boli poskytnuté aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov, išlo predovšetkým o dotazníky – zobrazovacie jednotky, psychická záťaž, celkovo ich bolo rozdáných 34.

Počet vydaných rozhodnutí a stanovísk k uvedeniu chránených pracovísk do prevádzky:

rok 2009: 121 rozhodnutí a 0 stanovísk

rok 2010: 108 rozhodnutí a 0 stanovísk

rok 2011: 146 rozhodnutí a 0 stanovísk

rok 2012: 55 rozhodnutí a 0 stanovísk

rok 2013: 55 rozhodnutí a 2 stanoviska

rok 2014: 28 rozhodnutí a 43 stanovísk

k 30.06.2015: 8 rozhodnutí a 18 stanovísk

RÚVZ	Vydané rozhodnutia 2009-2014	Vydané stanoviská 2009-2014
Svidník	513	45

Vyhodnotenie úlohy – I. polrok 2015

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Svidník	8	18	63	63	238	34 x ZJ, PZ	nie	nie	

Ide o postihnutia: srdcovo-cievne ochorenie, pohybový aparát, neurologické, psychické.

Ich pracovnou náplňou sú rôzne činnosti, ako:

- predajca železiarskeho tovaru a kŕmnych zmesí,
- pomocné práce v kuchyni,
- práca v sklade, v predajniach, pri pokladni,
- šitie a potlač pracovných odevov,
- administratívne práce,
- obchodno sprostredkovateľská činnosť v oblasti stavebníctva,
- ubytovanie zákazníkov, upratovanie ubytovacej časti, pranie, žehlenie a sušenie prádla,
- výroba doplnkov do záhrady, ozdobných dekoračných predmetov, včelých úl'ov a rámkov,
- výroba spomienkových a reklamných predmetov nažehľovaním a sublimáciou a pod.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.2. Monitoring príjmu jódu

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

Plnenie stanovenej úlohy k 30.6.2015:

Celkovo bolo doteraz odobratých 9 vzoriek hodnoty neboli prekročené, / 1 vzorka odobratá z dovozu a 8 vzoriek domáca produkcia/. Úloha pokračuje.

3.3. Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

Cieľ

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami / úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby / ako aj na priamy styk s potravinami / úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy / vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a nožnej migrácie nanočastíc.

RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2015 naplánovaný odber vzoriek, preto túto úlohu neplní.

3.4. Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Cieľ

Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2015 naplánovaný odber vzoriek, preto túto úlohu neplní.

3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Cieľ

Kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2015 naplánované odbery vzoriek, preto túto úlohu neplní.

3.6. Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Cieľ

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ / napr. keramické panvice, hrnce, nože / a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných medií, za rôznych podmienok

RÚVZ Svidník odd. HV v roku 2015 má naplánované odbery vzoriek v mesiaci október. Úloha pokračuje.

3.7. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.

RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2015 naplánovaný odbery vzoriek, preto túto úlohu neplní.

3.8 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Cieľ

1. Kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
2. Kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. Vzdelávanie spotrebiteľov – hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov

Plnenie stanovenej úlohy k 30.6.2015:

Celkovo bolo doteraz odkontrolovaných 15 kozmetických výrobkov v označovaní a odobratých 8 vzoriek na analýzu. Ani v jednom kontrolovanom kozmetickom výrobku nebolo zistené nesprávne označenie a doteraz odobraté vzorky vyhovovali platnej legislatíve. Úloha pokračuje.

3.9 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Cieľ

Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkov bude realizovaný:

- zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
 - kozmetických výrobkov, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
 - látok, ktoré sa používajú v nano forme,
 - veľkosť nano častíc,
 - tvrdení používaných v súvislosti s použitím nan zložky alebo technológie a ich pravdivosť.
- RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2015 naplánovaný odbery vzoriek, preto túto úlohu neplní.**

4.1. MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Cieľ

Zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

Priebežne podľa požiadaviek gestora

4.2. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou

Gestor

Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Na základe usmernenia ÚVZ SR a náhodného výberu reprezentatívnej vzorky žiakov a študentov štatistikom zo Štatistického úradu SR bola úloha realizovaná v termíne od 25. marca – 1. apríla 2015. Pri realizácii prieskumu boli riaditelia škôl požiadaní o spoluprácu listom Ministerstva školstva SR – generálneho riaditeľa sekcie regionálneho školstva.

Prieskum je zameraný, okrem iného na oblasť závislostí . t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod. Celkove sa prieskumu zúčastnilo 293 respondentov. Prieskum sa realizoval na týchto školách: ZŠ Budovateľská Giraltovce /60 respondentov/, Spojená škola Svidník /60 respondentov/, Stredná priemyselná škola Svidník /60 respondentov/, 8. ročné Gymnázium Stropkov 113 respondentov/. Účasť respondentov na projekte bola dobrovoľná a prísne anonymná. Vyplnené dotazníky vložili do obálky a zalepili ju. Anketári vyplnili priložený formulár „Hlásenie za triedu“ a spolu s vyplnenými dotazníkmi zaslali na ÚVZ SR k celoslovenskému vyhodnoteniu.

Termín ukončenia

Priebežne podľa požiadaviek gestora

4.3. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU**Cieľ**

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

Všetky RÚVZ v SR

Etapy riešenia**rok 2015**

-realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7-10 ročných detí

-napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov

Termín ukončenia

r. 2017

Úlohu budeme realizovať po obdržaní dotazníkov.

4.4. MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV**Cieľ**

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Gestor

RÚVZ so sídlom vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Spoluriešiteľ

MŠVVaŠ SR

Etapy riešenia

Rok 2015

- tvorba databázy získaných údajov
- analýzy a vyhodnotenie údajov
- záverečné spracovanie

Termín ukončenia

r. 2016

Gestor úlohy spracuje záverečné vyhodnotenie údajov a zašle ich na riešiteľské pracoviská.

1. 4. SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÓL NA ZDRAVIE DETÍ V RÓZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno – zdravotných indikátorov.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, ďalšie RÚVZ v sídle krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR

Etapy riešenia

Rok 2015 – pokračovanie v terénnej časti projektu (január–marec 2015), spracovanie údajových databáz, analýza získaných údajov.

Projekt bol realizovaný v Základnej škole ul. Komenského vo Svidníku v dňoch od 02.02.-12.03.2015 vykonaním dotazníkového prieskumu a následným zadaním získaných údajov do mustry. Dotazníky boli určené žiakom 4. a 5. ročníkov, s celkovým počtom 75 / vrátených dotazníkov 72/, ich rodičom a správcovi školy, ktorý nám poskytol informácie o budove školy.

Dotazníkový prieskum pozostával:

1. Dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov (Vyplnili žiaci v triede)
2. Dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov (Vyplnili žiaci v triede)
3. Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka (vyplnili rodičia)
4. Dotazník o škole (vyplnil správca budovy)
5. Dotazník kontrola zariadení na osobnú hygienu

Celkove bolo v teréne vypracovaných 219 dotazníkov. Získané údaje boli zadané do mustry a zaslané na RÚVZ so sídlom v Prešove na ďalšie spracovanie za kraj.

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Popis výsledkov:

Lekári vykonávajúci očkovanie v okresoch Svidník a Stropkov boli priebežne metodicky usmerňovaní o všetkých zmenách v očkovačom kalendári v súlade s obdržanými odbornými usmerneniami MZ SR. Obdržali aktuálny očkovač kalendár vrátane .

V rámci mesačných hlásení je zdravotnícky personál pravidelne informovaný o všetkých mimoriadne vzniknutých ochoreniach vo svete prostredníctvom metodických usmernení.

Počas celého roka sa monitoruje výskyt ochorení preventabilných očkovaním. V hodnotenom období sme v okrese Stropkov zaznamenali 1 ochorenie na parotitídu u 38 ročného muža, 1 ochorenie na TBC vo vekovej skupine 25-34 rokov a 1 ochorenie na chronickú VHB u 57 ročného muža. V okrese Svidník sme zaznamenali 2 ochorenia na pneumokokovú meningitídu – jedno u dieťaťa vo vekovej skupine 1-4 rokov a druhé u ženy vo vekovej skupine 45-54 rokov

Z ostatných nákaz preventabilných očkovaním sme nezaznamenali ani jedno ochorenie.

V priebehu Európskeho imunizačného týždňa boli vykonané tieto aktivity:

1. Média

- V regionálnej tlači v novinách Dukla, Podduklianske novinky a Spektrum boli uverejnené články o EIW /ďalej EIW/ - zdôraznení významu očkovania a o prednáškach o očkovaní na strednej zdravotníckej škole.
- Verejnosť bola informovaná o EIW prostredníctvom mestskej televízie vo Svidníku a Stropkove.

2. Školy

Materským a základným školám v počte 33 sme poskytli informačný materiál o prebiehajúcom EIW, možnostiach očkovania detí, očkovač kalendár, ktoré boli umiestnené na nástenkách jednotlivých oddelení škôlok a škôl v okresoch Svidník a Stropkov.

3. Široká verejnosť

Na webových stránkach RÚVZ Svidník boli uverejnené informácie o EIW 2015. Na nástenkách RÚVZ boli umiestnené informačné materiály o EIW, očkovaní a možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia.

Poradenstvo v oblasti očkovania – informácie boli poskytované telefonicky alebo osobne, išlo o informácie o zmenách očkovacieho kalendára, možnostiach očkovania do zahraničia, odmietanie očkovania, očkovanie proti osýpkam, proti tetanu, VHA, varicelle a pneumokokom - spolu bolo poskytnutých 9 informácií.

4. Zdravotnícke zariadenia

Praktickí lekári pre deti a dorast, praktickí lekári pre dospelých a zdravotnícke zariadenia boli informované o prebiehajúcom EIW a o dôležitosti očkovania.

Poradenstvo v oblasti očkovania Zdravotníckym pracovníkom v počte 8 bolo poskytnuté poradenstvo o možnostiach očkovania do zahraničia, o očkovaní detí, ktoré pricestovali zo zahraničia, o možnostiach očkovania proti pneumokokom, o preočkovaní dospelých proti tetanu a diftérii a preočkovaní proti pertussis

Propagácia očkovania a výchova obyvateľstva prebiehala formou uverejňovania článkov v miestnej tlači a na web stránkach nášho úradu, kde sú aktualizované novinky v oblasti vakcinácie.

Kontrola očkovania bude vykonaná v septembri 2015 na všetkých ambulanciách pre deti a dorast v okrese Svidník a Stropkov.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Popis výsledkov:

V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení v okresoch Svidník a Stropkov. Lekári prvého kontaktu, infektológ, veterinári sú spätne informovaní.

Akútne respiračné a chrípkové ochorenia sú pravidelne týždenne spracovávané za okresy Svidník a Stropkov. V čase chrípkovej epidémie bola verejnosť v miestnej tlači informovaná o aktuálnej situácii, rovnako ako aj o prenosných ochoreniach.

Surveillance zoonóz v okresoch Svidník a Stropkov sa vykonáva v spolupráci s RVPS.

Od začiatku roku 2014 sa zlepšila laboratórna spolupráca s miestnym laboratóriom, ktoré nám pozitívne výsledky hlási do EPIS-u.

Ochorenia k 30.6.2015 bolo spracovaných 83 ohnisk infekčných ochorení, kde boli vykonané protiepidemické opatrenia a spolu bolo hlásených do EPIS-u 322 ochorení. Do systému rýchleho varovania bolo vložených 5 správ o mimoriadnych situáciách v okresoch Svidník a Stropkov a 8 epidemických výskytov do epidémií.

V priebehu roku 2015 bolo hlásené 1 ochorenie na SARI z interného oddelenia, kde bol potvrdený vírus chrípky B. Bolo odobratých 8 TN a TH od sentinelových lekárov, vírus chrípky bol potvrdený vo všetkých prípadoch. V piatich prípadoch bol potvrdený vírus chrípky typu A H3, v dvoch prípadoch vírus chrípky typu A/Texas/50/2012/H3N2-like a v jednom prípade vírus chrípky typu A/H1N1.

V regionálnych týždenníkoch a v televízii a rozhlase bolo uverejnených 11 článkov a informácií –chrípka, európsky imunizačný týždeň, aktuálny stav vo výskyte ARO, tuberkulóza. Informácie boli uverejňované aj na webovej stránke RÚVZ Svidník.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Popis výsledkov:

Do programu EPIS sú pravidelne vkladané jednotlivé prenosné ochorenia podľa hlásení od ošetrovujúcich lekárov. V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení.

Do systému rýchleho varovania bolo vložených 5 správ o mimoriadnych situáciách v okresoch Svidník a Stropkov. Hlásenie o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení bolo spracované za 26 kalendárnych týždňov.

Manažment epidémií: Zaznamenali sme 1 epidemický výskyt na VHA

Okres Svidník

V mesiacoch máj a jún sme zaznamenali epidemický výskyt na VHA u 8 osôb z obce Rovné, okres Svidník, z toho u 32 ročnej ženy a jej 3, 4, 7 a 9 ročných deti a 24 ročnej sestry z majoritnej populácie. V rámci výkonu protiepidemických opatrení bol LD nariadený deťom v školskom zariadení. Serologické vyšetrenia potvrdili anti HAV IgM pozit u ďalších dvoch 4 a 5 ročných detí navštevujúcich MŠ. Deti boli z prostredia s nízkym hygienickým štandardom. Tri osoby ochoreli po očkovaní na 24. deň. U troch osôb ochorenie prebiehalo ako anikterická forma, boli izolovaní doma, päť osôb bolo izolovaných na infekčnom oddelení v Prešove.

Do systému EPIS spolu bolo hlásených 320 ochorení. V okrese Svidník bolo spracovaných 48 ohnisk prenosných ochorení, najviac bolo u kampylobakteriálnej enteritídy 29. V ohniskách bolo prijatých 96 opatrení. Najviac opatrení bolo u kampylobakteriálnej enteritídy 56. Celkovo bolo chránených 467 osôb, najviac u VHA – 290.

V okrese Stropkov bolo 35 ohnisk. Nariadených bolo 64 protiepidemických opatrení. Najviac opatrení bolo u kampylobakteriálnej enteritídy – 39. Chránených bolo 119 osôb, najviac u kampylobakteriálnej enteritídy - 58.

Vykonáva sa epidemiologické vyšetovanie nosičov s pozitívnym HBsAg so zabezpečením očkovania rodinných príslušníkov.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Popis výsledkov:

Úloha sa plní priebežne v spolupráci so zdravotníckymi zariadeniami.

Analýza NN sa nevykonáva. Pri zvýšenom výskyte sa prijímajú protiepidemické opatrenia na jednotlivých oddeleniach nemocnice.

Z Nemocnice Svidník, a.s. bolo hlásených 29 NN. Nemocnica v Stropkove hlásila 6 nozokomiálnych nákaz.

V prvom polroku 2015 na uvedenie priestorov do prevádzky bolo vykonaných 11 previerok. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 48 previerok, pri ktorých bolo odobratých 302 sterov z prostredia. Otestovaných bolo 19 sterilizátorov na neštátnych zdravotníckych ambulanciách. V Nemocnici Svidník a.s. na základe objednávky boli otestované 2 autoklávy – 1x mesačne, 1 formaldehydový sterilizátor 1x mesačne a vyšetrených 33 vzoriek sterilného materiálu na oddelení centrálnej sterilizácie, 6 HS - 1x mesačne na operačných a zákrokových sálach, 5 HS – 2x ročne na ambulanciách a oddeleniach, 1 autokláv – 2x ročne na ambulancii.

V rámci dňa rúk bola použitá UV lampa na jednotlivých oddeleniach v Nemocnici vo Svidníku. Zdravotnícki pracovníci si mohli pomocou UV lampy overiť, či správne vykonávajú dezinfekciu rúk. Boli poučení o dôležitosti alkoholovej dezinfekcie rúk a jej prednosti pred hygienickou dezinfekciou rúk. Na jednotlivé oddelenia Nemocnice bol poskytnutý materiál o dôležitosti dezinfekcie rúk ako základnom prostriedku ochrany pacientov pred vznikom nozokomiálnych nákaz. Boli odoberané stery z rúk u zdravotníckych pracovníkov v počte 30 kusov pred a po vykonanej dezinfekcii rúk.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Popis výsledkov:

Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku je spracovaný štatút regionálnej protiepidemickej komisie, aktualizovaný havarijný plán na vykonanie mimoriadnych opatrení v okresoch Svidník a Stropkov v prípade zvýšeného výskytu prenosných ochorení, prípadne pri nebezpečenstve ich zavlečenia.

Po obdržaní aktuálnych usmernení zo strany ÚVZ SR sú zdravotnícki pracovníci pravidelne informovaní o mimoriadnych epidemiologických situáciách, rovnako ako aj obyvateľstvo.

Na základe vydaného usmernenia HH SR – Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR sme sa zúčastnili školenia v Košiciach, kde sme boli informovaní o úlohách jednotlivých zložiek pri výskyte VNN.

Zabezpečený bol odber biologického materiálu na chrípku od sentinelových lekárov, aj z lôžkových zdravotníckych zariadení /SARI/. Spolu bolo odobratých 8 vzoriek materiálu. SARI bolo hlásené v 1 prípade. Vo všetkých prípadoch bol potvrdený vírus chrípky.

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Popis výsledkov:

V priebehu roku 2015 boli odoberané odpadové vody z čističky odpadových vôd vo Svidníku podľa vypracovaného harmonogramu zaslaného z RÚVZ Košice.

Boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd v priebehu roku 2015, vzorky boli negatívne. Podozrenie na ACHO nebolo hlásené.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Popis výsledkov:

Na RÚVZ je k dispozícii linka pomoci AIDS, ktorú využili 3 klienti. Boli poskytnuté informácie zamerané na spôsob prenosu, imunologické okno a možnosti testovania.

Projekt „Hrou proti AIDS“ sa bude realizovať v regióne Svidník v druhom polroku 2015.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

Popis výsledkov:

Na RÚVZ bola v mesiaci október 2011 zriadená poradňa očkovania. Ambulancie praktických lekárov pre deti a dorast, ambulancie praktických lekárov pre dospelých a verejnosť boli informovaní o poradenstve očkovania na RÚVZ.

V roku 2015 poradňu využilo 55 klientov. Boli poskytované informácie telefonicky vo väčšine prípadoch zdravotníckym pracovníkom a ľuďom cestujúcim do zahraničia. Boli to informácie o možnostiach očkovania do zahraničia, o očkovaní detí HBsAg pozitívnych matiek, o povinnom a odporúčanom očkovaní, o hradení očkovacích látok, o očkovaní proti tetanu u poranení a očkovaní proti VHA.

V regióne Svidník sme zatiaľ zaznamenali celkovo 12 odmietaní očkovania zo strany rodičov. V roku 2015 to boli štyri odmietania očkovania. Rodičia boli predvolaní do poradne očkovania. I napriek upozorneniam rodičia odmietajú očkovanie u svojho dieťaťa.

OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA /BŽP, MŽP, CHA, FF/ - plnenie úloh zabezpečovalo odd. HV

7.3. Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

Cieľ

- overenie kvality balenej vody v dávkovačoch vody /watercooleroch/ vo verejných priestoroch, v nemocniciach a lekárňach so zameraním na biologické riziká

Plnenie stanovenej úlohy k 30.6.2015:

Úloha je naplánovaná v druhom polroku.

7.5. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Cieľ

- monitoring obsahu reziduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,

- ochrana zdravia detskej populácie,
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou obsahu rezíduí
- pesticídov v dojčenskej a detskej výžive.

Plnenie stanovenej úlohy k 30.6.2015:

- RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2015 naplánovaný odbery vzoriek, preto túto úlohu neplní.

ODDELENIE VÝCHOVY K ZDRAVIU

9.1 Národný program podpory zdravia

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

V oblasti podpory zdravia sme zrealizovali v okrese Svidník a Stropkov 117 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 32 bolo zameraných na zvyšovanie pohybovej aktivity, 32 na ozdravovanie výživy, 6 na podporu nefajčenia a abstinencie, 8 na znižovanie krvného tlaku nemedikamentózne, 1 na výchovu k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a na prevenciu pohlavných chorôb vrátane HIV/AIDS, 14 na duševné zdravie, 6 na stomatohygienu, 5 z poskytovania prvej pomoci, 9 aktivít bolo zameraných na bezpečnosť na cestách, a 4 aktivity pri príležitosti Medzinárodného dňa Zeme.

Zdravotno-výchovné akcie boli určené pre rôzne vekové kategórie. Najmladšou cieľovou skupinou boli deti predškolského a mladšieho školského veku, pre ktorých sme pripravili akcie zamerané na výživu, pohybovú aktivitu, stomatohygienu, na správne držanie tela, na podporu nefajčenia, úrazovosť a bezpečnosť na cestách. Súčasťou týchto aktivít bolo aj premietanie videofilmov a DVD „Haló, Fitko“, „Pošlime chrbticu do školy“, „Zúbky“, „Prečo zvieratka bolia zúbky?“, „Najlepšia správa je dobrá životospráva“, „Kde bolo tam bolo fajčenie škodilo“ a „Becepáčik“.

Pre starších žiakov základných škôl a stredoškôľakov sme pripravili prednášky a besedy zamerané na zdravú výživu a poruchy príjmu potravy, pohybovú aktivitu, fajčenie, alkohol, drogy, duševné zdravie, prvú pomoc, bezpečnosť na cestách a výchovu k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a na prevenciu pohlavných chorôb vrátane HIV/AIDS. Aktivity pre túto vekovú kategóriu boli rozšírené aj o meranie krvného tlaku, % telesného tuku a o vyšetrenie prístrojom Smokerlyzer, využívali sme aj premietanie DVD a videofilmov „Najlepšia správa je dobrá životospráva“, „Vraždiaci návyk fajčenie“, „Alkohol skrytý nepriateľ“, „Sila osobnosti“, „Becep – dopravné nehody a prvá pomoc“, „Kým stúpa dym“.

Pre obyvateľov v produktívnom a poproduktívnom veku sme zabezpečili vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení, poskytli sme im aj meranie krvného tlaku, % telesného tuku, vyšetrenie prístrojom Smokerlyzer, prednášky a besedy zamerané na duševné zdravie a zdravý životný štýl.

Pri práci sme využívali edičný materiál, ktorý sme obdržali od ÚVZ SR a edičný materiál z vlastnej produkcie.

Informácie o pripravovaných aktivitách, ich výsledky, články so zdravotno-výchovným zameraním a informácie o činnosti Poradne zdravia sme publikovali v regionálnej tlači Dukla, Spektrum, Podduklianske novinky, na infokanáloch a web stránkach mesta Svidník a Stropkov, ako aj na web stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Na základe plnenia tejto úlohy sme sa podieľali na dotazníkovom prieskume k Svetovému dňu zdravia na tému „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“. Cieľom je zistiť zaužívané zvyky a obyčaje obyvateľstva pri príprave a skladovaní potravín a jedál v domácnostiach.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Cieľ

Zámerom NPPO je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Pri poradenskom centre je zriadená poradňa na optimalizáciu pohybovej aktivity a redukcie nadváhy. Klientom sa poskytuje individuálne a skupinové poradenstvo, ako aj vyšetrenie telesnej skladby prístrojom Bodystat. Klienti majú možnosť zúčastniť sa aj pohybových kurzov, ktoré realizujeme v pohybovom centre zriadenom pri poradni zdravia. V I. polroku 2015 sa týchto kurzov zúčastnilo 19 žien. V rámci prevencie obezity a zvyšovania pohybovej aktivity sme zrealizovali 64 prednášok o zdravom životnom štýle, kde okrem iného zúčastneným meriame aj % podkožného tuku prístrojom Omron.

Pri príležitosti Svetového dňa pohybu pre zdravie sme v spolupráci s Podduklianskym osvetovým strediskom vo Svidníku a so starostami obcí Kružľová, Vaľkovce a Turany nad Ondavou zrealizovali pre občanov v rámci výjazdovej poradne zdravia vyšetrenie RF SCCH prístrojom Reflotron – celkový cholesterol, glukózu, triglyceridy, HDL cholesterol, meranie krvného tlaku a odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.

Pre našich zamestnancov sme zorganizovali Športový deň.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity.

Ide o celonárodnú medzinárodne koordinovanú kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie. Informačný materiál o kampani sme distribuovali na zdravotné strediská, do lekární, do škôl, do športového klubu. Taktiež sme účastnícke listy ponúkali klientom v Pohybovom centre pri RUVZ Svidník, ako aj pri výjazdových akciách. Informácie sme uverejnili v regionálnych novinách, na infokanáloch mesta Svidník a Stropkov, a na webových stránkach mesta Svidník a Stropkov.

Osobne nám doručili 10 účastníckych listov, aj napriek tomu, že si ich vyzdvihlo oveľa viac záujemcov.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Cieľ

Zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

Tento problematike sme sa venovali v rámci prednášok pre peer aktivistov základných a stredných škôl v Podduklianskom osvetovom stredisku vo Svidníku.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Pri príležitosti Týždňa mozgu sme v spolupráci s Podduklianskym osvetovým strediskom vo Svidníku a starostom obce Stročín zrealizovali pre obyvateľov vyšetrenie RF SCCH, meranie krvného tlaku a odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme v obciach Krajná Poľana, Dukovce a Šandal zorganizovali v spolupráci s preventistom OR PZ vo Svidníku pre občanov vyšetrenie RF SCCH, meranie krvného tlaku, odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu a besedu na tému „Seniori nestaňte sa obeťami podvodníkov a zlodejov“, „Bez násilia každý deň“.

Pre veriacich grécko-katolíckej farnosti vo Svidníku sme uskutočnili besedu spojenú s ukázkami prvej pomoci.

Pri príležitosti Svetového dňa pohybu pre zdravie sme v spolupráci s Podduklianskym osvetovým strediskom vo Svidníku a so starostami obcí Kružľová, Vaľkovce a Turany nad Ondavou zrealizovali pre občanov v rámci výjazdovej poradne zdravia vyšetrenie RF SCCH prístrojom Reflotron – celkový cholesterol, glukózu, triglyceridy, HDL cholesterol, meranie krvného tlaku a odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.

V I. polroku 2015 sme v rámci poradne zdravia vyšetrili 104 klientov starších ako 65 rokov.

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Cieľ

Zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

V materských, základných a stredných školách realizujeme zdravotno-výchovné aktivity v priebehu celého školského roka. Ide o prednášky, besedy, premietanie videofilmov, DVD, organizovanie súťaží, distribúciu zdravotno-výchovného materiálu a pod.

Zdravotno-výchovné akcie boli určené pre rôzne vekové kategórie. Najmladšou cieľovou skupinou boli deti predškolského a mladšieho školského veku, pre ktorých sme pripravili akcie zamerané na stomatohygienu, výživu, pohybovú aktivitu, na podporu nefajčenia a bezpečnosť na cestách. Súčasťou týchto aktivít bolo aj premietanie videofilmov a DVD „Zúbky“, „Prečo zvieratka bolia zúbky?“, „Najlepšia správa je dobrá životospráva“, „Kde bolo tam bolo fajčenie škodilo“ a „Becepáčik“.

Pre starších žiakov základných škôl a stredoškôľakov sme pripravili prednášky a besedy zamerané na zdravú výživu, pohybovú aktivitu, fajčenie, alkohol, duševné zdravie, prvú pomoc, bezpečnosť na cestách a výchovu k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a na prevenciu pohlavných chorôb vrátane HIV/AIDS. Aktivity pre túto vekovú kategóriu boli rozšírené aj o meranie krvného tlaku, % telesného tuku a o vyšetrenie prístrojom Smokerlyzer, využívali sme aj premietanie DVD a videofilmov „Najlepšia správa je dobrá

životospráva“, „Vraždiaci návyk fajčenie“, „Alkohol skrytý nepriateľ“, „Sila osobnosti“ , „Becep – dopravné nehody a prvá pomoc“, „Kým stúpa dym“.

Podieľali sme sa aj na organizácii súťaže „ Poskytovanie prvej pomoci“ pre žiakov základných a stredných škôl. Išlo o hliadky mladých zdravotníkov a družstvá prvej pomoci.

9.7 CINDI program SR

Cieľ

Znižovať celkovú úmrtnosť populácie predovšetkým na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov. Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom, a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosťou zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Činnosť a rozsah vyšetrení v základnej poradni, poradni optimalizácie pohybovej aktivity /POPA/ a redukcie nadváhy a poradni na odvykanie od fajčenia /POF/ sa oproti minulému roku nezmenili.

Všeobecné poradenstvo v základnej poradni sa poskytuje každý pracovný deň., POF podľa dohodnutého termínu s klientom, POPA každý pracovný deň.

V I. polroku 2015 sme v poradni zdravia vyšetřili 326 klientov, z toho 192 v rámci 8 výjazdov. Išlo o 19 obyvateľov obce Stročín, 18 obyvateľov obce K. Pol'ana, 14 obyvateľov obce Dukovce, 13 obyvateľov obce Šandal, 20 obyvateľov obce Kružľová, 17 obyvateľov obce Val'kovce, 22 obyvateľov obce Turany n/Ondavou a 69 zamestnancov ÚPSVaR v Stropkove – výjazd sa uskutočnil v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, zamestnancom sme merali iba celkový cholesterol, krvný tlak a edukovali v rámci zdravého životného štýlu.

Informovanie obyvateľstva o činnosti poradne zdravia a medializácia aktuálnych tém v oblasti ochrany a podpory zdravia bola realizovaná v regionálnych novinách Dukla, Podduklianske novinky, Spektrum, na Infokanále mesta Svidník a Stropkov, na internetovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva vo Svidníku a internetovej stránke mesta Svidník a Stropkov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Topolčanoch**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE SR IV. (NEHAP IV)

Cieľom úlohy je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

- v rámci regionálneho prioritného cieľa I – aktivity Zlepšovanie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody vykonávame monitorovanie kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch v okrese Topoľčany. V prvom polroku 2015 bolo odobratých a v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Nitre bolo vyšetrených spolu 34 vzoriek pitnej vody (26 vzoriek kontrolný monitoring, 8 vzoriek preverovací monitoring). Z uvedeného počtu vzoriek bola závadná vzorka - prekročenie MH koliformných baktérií v Skupinovom vodovode Preseľany - Koniarovce. Opakovaným vyšetrením vzoriek vody sa závadnosť nepotvrdila.
- V rámci snahy o redukciu ochorení a úmrtnosti detí spôsobenej gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody sme na úseku HŽP a Z venovali zvýšenú pozornosť tzv. dojčenským vodám – v obciach kde nie je k dispozícii verejný vodovod bolo bezplatne zabezpečované vyšetrenie vôd na dusíkaté látky, v laboratóriu RÚVZ Nitra bola vyšetrená 1 vzorka tzv. dojčenskej vody. Pri vodárenských zdrojoch určených na hromadné zásobovanie obyvateľov okresu Topoľčany pitnou vodou je obsah dusičnanov pod limitnými hodnotami pre dojčatá. V rámci aktivít k Svetovému dňu vody sme poskytovali občanom z okresu Topoľčany orientačné vyšetrenie prinesených vzoriek vody z domových studní pomocou testovacích indikátorových prúžkov (Nitro-test) v ukazovateľoch dusičnany a dusitany. Vyšetrených bolo 48 vzoriek vody, poskytnutých bolo 106 konzultácií. Z uvedeného počtu vzoriek bolo nevyhovujúcich 52 % vzoriek (dusičnany).
- v 1. polroku 2015 sme zabezpečovali sledovanie kvality vody na kúpanie na umelých kúpaliskách (Krytá plaváreň Topoľčany, Wellness Hotela Chateau Apony v Oponiciach – celoročná prevádzka; Letné kúpalisko Topoľčany – sezónna prevádzka) aj vo Vodnej nádrži Duchonka. Kvalitu vody na kúpanie sledujeme podľa Pokynov pre monitoring a štátny zdravotný dozor v kúpacej sezóne 2015 a v rozsahu podľa vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská. Z umelých kúpalísk bolo odobratých spolu 36 vzoriek vody.
- Pred začiatkom letnej sezóny boli odobraté 3 vzorky vody z troch odberových miest (malá pláž, veľká pláž, hrádzny múr) z VN Duchonka. Podľa výsledkov mikrobiologickej a biologickej analýzy vzoriek vody v odobratých vzorkách nebolo zistené prekročenie medzných hodnôt sledovaných ukazovateľov podľa vyhlášky MZ SR č. 380/2012 Z. z.
- v rámci regionálneho prioritného cieľa III - v rámci aktivít na podporu nefajčenia sme kontrolovali dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Od 1.1.2015 do 30.6.2015 zamestnanci odd. HŽP a Z vykonali 43 kontrol dodržiavania zákazu fajčenia (v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v úradných budovách, v zdravotníckych zariadeniach, v zariadeniach sociálnych služieb). V rámci RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch bolo vykonaných spolu 200 kontrol podľa zákona č. 377//2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov, a to odd. HV (v zariadeniach spoločného stravovania), odd. HDM (v školských a predškolských zariadeniach) a HŽP a Z. Ani v jednom prípade nebolo zistené porušovanie zákona o ochrane nefajčiarov.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone ŠZD uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt pracovných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku.

2.1.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK (RIZIKOVÉ PRÁCE)

Plnenie

V rámci tejto úlohy získavame aktuálne údaje o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, vedieme evidenciu rizikových prác za náš okres, prehodnocujeme vydané rozhodnutia o určení rizikových prác podľa platnej legislatívy. V I. polroku bolo vydaných 12 rozhodnutí, z toho boli 4 na zrušenie rizikových prác, jedno konanie bolo zastavené.

V súčasnosti vedenie evidenciu rizikových prác v 60 organizáciách okresu Topoľčany. Celkový počet pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom je 1776 z toho 513 žien. V III. kategórii rizika je exponovaných 1687 pracovníkov z toho 499 žien a v IV. kategórii 89 pracovníkov z toho 14 žien. Pri výkone ŠZD bolo použitých 15 dotazníkov informovanosti zamestnancov. Najviac zamestnancov je podľa prevažujúcej činnosti exponovaných v priemyselnej výrobe a to 1646 zamestnancov z toho 464 žien. Podľa druhu a kategórie rizikového faktora je v kategórii hluk premenný exponovaných 1272 zamestnancov z toho 335 žien.

2.1.2 ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z VEĽMI TOXICKÝCH A TOXICKÝCH LÁTKOK A ZMESÍ

Plnenie

V rámci úlohy znižovania zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov sledujeme zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými látkami a prípravkami a toxickými látkami a prípravkami, bolo schválených 11 prevádzkových poriadkov. Úrad dostal 4 oznámenia o začatí DDD činnosti.

2.1.3 ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z KARCINOGENÝCH A MUTAGENÝCH FAKTOROV VRÁTANE AZBESTU A Z LÁTKOK POŠKODZUJÚCICH REPRODUKCIU A NARÚŠAJÚCICH ENDOKRINNÝ SYSTÉM

Plnenie

V rámci úlohy znižovania rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu sme uplatňovaním príslušnej legislatívy vyhľadávali pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov hlavne u spracovateľov tvrdého dreva. Boli vydané 2 rozhodnutia na činnosti spojené s manipuláciou s karcinogénmi a mutagénmi (manipulácia s tvrdým drevom).

Na odstraňovanie azbestu zo stavieb boli vydané 3 rozhodnutia. Išlo o odstránenie AZC z exteriérov ako strechy garáží a dielní poľnohospodárskeho družstva, balkónové výplne v bytových domoch. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bola kontrolovaná jedna spoločnosť, ktorá odstraňovala azbestové materiály.

2.1.4 ZNIŽOVANIE VÝSKYTU CHORÔB Z POVOLANIA Z DLHODOBÉHO, NADMERNÉHO A JEDNOSTRANNÉHO ZAŤAŽENIE

Plnenie

V I. polroku 2015 bolo uložené opatrenie vykonať hodnotenie fyzickej záťaže pre drevospracujúcu spoločnosť. V stanovenom termíne bolo predložené hodnotenie fyzickej záťaže na pracovisku s rizikovým faktorom fyzická záťaž – DNJZ.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieľným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

2.2.1 ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

Plnenie

Pracovníci oddelenia PPLaT spolupracujú pri zlepšovaní pracovných podmienok v spoločnostiach, ktoré majú záujem zlepšovať pracovné podmienky pre svojich zamestnancov napr. Drevofinal s.r.o. Topoľčany, ZKW Slovakia spol. s.r.o. Krušovce, Tozan Profesional, s.r.o. Topoľčany, Kompozitum s.r.o. Topoľčany. Poradenstvo je poskytované hlavne drobným živnostníkom, SZČO. Veľmi dobrá spolupráca je s pracovnými zdravotnými službami.

2.2.2 EURÓPSKA INFORMAČNÁ KAMPAŇ EURÓPSKEJ AGENTÚRY PRE BOZP (OSHA BILBAO) „ZDRAVÉ PRACOVISKÁ - SPOLUPRÁCA PRI PREVENCII RIZÍK“

Plnenie

V roku 2015 sa uskutočnila spoločná previerka s orgánmi IP zameraná na plnenie povinností zamestnávateľov, ktorých zamestnanci vykonávajú práce zaradené do 1. a 2. kategórie.

2.2.3 EURÓPSKA INFORMAČNÁ KAMPAŇ VÝBORU VRCHNÝCH INŠPEKTOROV PRÁCE (SLIC) „POSÚDENIE PSYCHOSOCIÁLNYCH RIZÍK PRI PRÁCI“

Plnenie

Keďže regionálne výsledky z 99 podnikov zatiaľ ÚVZ SR nespracoval, spätná väzba podnikom, zúčastneným v kampani, bude poskytnutá po spracovaní výsledkov v priebehu roka 2015.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Plnenie

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v chránených dielňach a pracoviskách sa pracovníci oddelenia zamerali na plnenie povinností zamestnávateľa zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom. Tieto je potrebné zabezpečiť v súlade s ergonomickými, fyziologickým a psychologickými požiadavkami. Pracovníci vykonali štátny zdravotný dozor na šiestich pracoviskách (predajňa dverí, predajňa kancelárskej a výpočtovej techniky, miestna pobočka SČK, projekčná kancelária, počítačové služby, kancelária spracovania dát) kde neboli zistené nedostatky. Zo šiestich kontrolovaných pracovísk tri subjekty zrušili sedem miest bez náhrady.

– V I. polroku 2015 boli vydané 4 rozhodnutia na chránené pracoviská a 12 stanovísk

- v I. polroku 2015 bolo kontrolovaných 6 chránených pracovísk
 - počet vykonaných kontrol na chránených pracoviskách v I. polroku 2015 bolo 10
 - počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou spolu 11
 - vykonávaná činnosť: administratívna, robotník, predajca a pod.
 - druh postihnutia: podporno-pohybový aparát, srdcovo-cievne ochorenia, onkologické ochorenia, psychické ochorenia
 - použité kontrolné listy: 0
 - zistené nedostatky: žiadne
 - uložené opatrenia žiadne
 - počet vydaných rozhodnutí od roku 2009: 44
- počet vydaných stanovísk od roku 2009: 128

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. MONITORING PRÍJMU JÓDU

Uvedenú úlohu plníme podľa harmonogramu, ktorý, ako vyplynulo z plánu úradných kontrol na rok 2015. Aj pre rok 2015 je odober vzoriek kuchynskej soli ostal na úrovni 2 vzoriek mesačne z vytypovaných odberových miest. Spolu bolo k 30.06.2015 odobratých a laboratórne vyšetrených 12 vzoriek kuchynskej soli. Ani v jednom prípade nebolo množstvo jodidu draselného prekročené a neboli zistené ani podlimitné hodnoty. V rámci úlohy sledujeme v kuchynskej soli aj množstvo ferokyanidu draselného. Vo vyšetrovaných vzorkách neboli prekročené najvyššie prípustné množstvá ani v jednom prípade. Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na rok 2008-2015 a na úlohy PVV na roky 2012 – 2016 na úseku verejného zdravotníctva. Kompletná správa za rok 2015 s tabuľkovými sumármi bude zaslaná na ďalšie spracovanie za nitriansky kraj na RÚVZ so sídlom v Nitre.

3.2. BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Na tejto úlohe momentálne neparticipujeme, nakoľko nie sme v rozpise na zabezpečenie odberu vzoriek pre laboratórnu analýzu, ktorú zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.3. BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOSTNOSTI PLASTOV

Na tejto úlohe momentálne neparticipujeme, nakoľko nie sme v rozpise na zabezpečenie odberu vzoriek pre laboratórnu analýzu, ktorú zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.4. BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Na tejto úlohe budeme participovať až v druhom polroku 2015, kedy budeme zabezpečovať odber vzoriek keramických nožov pre monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych stimulačných médií a za rôznych podmienok, ktoré zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.5. MONITORING PROBIOTIK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VYŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Na tejto úlohe neparticipujeme, ide o regionálnu úlohu.

3.6. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

V rámci tejto úlohy sa zameriavame na dodržiavanie legislatívnych obmedzení látok, ktoré sa nemôžu používať do kozmetických výrobkov resp. sú v kozmetických výrobkoch regulované. Sledujeme tiež povinné označenia kozmetických výrobkov vrátane kontroly tvrdení na kozmetických výrobkoch. V prvom polroku 2015 sme sa zapojili v rámci sledovania v troch úlohách v rámci prevej etapy. V prevej časti sme sa zameriavali na dôkaz a stanovenie regulovaných látok v zubných pastách pre dospelých: fluóru, DEG a peroxidu vodíka. V rámci úlohy sme odobrali 3 vzorky zubných pást. Laboratórnu analýzu vzoriek realizovalo akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade. Ako vyplynulo z výsledkov analýz ani v jednej vzorke neboli zistené prekročené najvyššie prípustné množstvá sledovaných regulovaných látok. Ani pokiaľ išlo o označovanie, neboli zistené nedostatky. V druhej časti sme sledovali prítomnosť regulovaných látok v detských vlhčených utierkach. Išlo o dôkaz a stanovenie konzervačných látok. Zároveň bola uskutočnená aj mikrobiologická analýza a v dvoch vzorkách bol realizovaný aj záťažový test t.j. sledovanie mikrobiologickej stability po otvorení kozmetického výrobku vo vzťahu k deklarovanej dobe minimálnej trvanlivosti. Odobrali sme 3 vzorky detských vlhčených obrúskov. Laboratórnu analýzu realizovalo akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline. Ako vyplynulo z výsledkov analýzy, všetky analyzované vzorky spĺňali kritéria bezpečnosti. V tretej časti prvej etapy sme sa zamerali na kontrolu prítomnosti zakázaných látok (hormónov a kortikosteroidov) v kozmetických výrobkoch, ktoré majú deklarovaný anti age účinok, protizápalový účinok a ktoré sú určené na bielenie pokožky a proti pigmentovým škvrám. Zo všetkých kategórií sme odobrali 1 vzorku (spolu 3 vzorky). Laboratórnu analýzu 3 odobratých vzoriek realizuje akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto SR so sídlom v Bratislave. Výsledkami chemickej analýzy toho času ešte nedisponujeme.

3.7. NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICÝCH VÝROBKOV

Projekt pozostával z troch etáp a posledná etapa bola ukončená 31.05.2015. Na tejto úlohe sme v roku 2015 neparticipovali.

3.8. MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVIN A ARÓM

Cieľom monitorovania spotreby prídavných látok v potravinách u dospeljej populácie je zistiť úroveň spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI). V rámci tohto monitoringu bola v prvom polroku 2015 realizovaná metodická príprava pre zber údajov o spotrebe troch vybraných prídavných látok (kyselina sorbová a jej soli, kyselina benzoová a jej soli a glykosidy seviolu) a dvoch aróm (mentofuránu a kuamrínu), príprava dotazníkov a podkladov k jedálnym lístkom na spracovanie a inštruktáže pre ich saturovanie údajmi o spotrebe.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2 PRIESKUM : „ ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK / ALKOHOL, TABAK, DROGY / U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU “.

V termíne od 23.03.2015 do 02.04.2015 realizovaný prieskum užívania legálnych a nelegálnych drog u žiakov ZŠ, študentov SŠ a ich učiteľov. Prieskum bol realizovaný dotazníkovou formou. Koordinátorom prieskumu bol OKPSaMD, MZ SR a doc. PhDr. Alojz Nociar, CSc. Do prieskumu nášho okresu bola vybraná koordinátorom Súkromná škola úžitkového výtvarníctva, Gagarinova 2490/13, Topoľčany. Študenti vyplňali dotazník za účasti pracovníka RÚVZ, po vyplnení dotazníka vložili dotazník do obálky, ktorý vlastnoručne zalepili. Účasť na prieskume bola dobrovoľná a anonymná. Počas prieskumu anketár – pracovník RÚVZ vyplnil tlačivo „ Hlásenie za triedu “ . Zozbierané dotazníky žiakov a hlásenie za triedu anketár vložil do veľkej obálky označenej kódom školy. Do prieskumu boli zapojení i pedagógovia školy. Vyplnenie dotazníkov pre pedagógov bolo taktiež anonymné a dobrovoľné. Celkovo bolo spolu spracovaných 68 dotazníkov. Tieto dotazníky boli taktiež vložené do veľkej obálky a po zozbieraní dotazníky boli v stanovenom termíne dňa 09.04.2015 odovzdané v ÚVZ SR v Bratislave, odbor HDM .

4.3 PROJEKT : „ MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU “.

V mesiacoch máj – jún 2015 sa pracovníčky oddelenia HDM podieľali na plnení II. etapy riešenia uvedeného projektu. Projekt bol realizovaný dotazníkovou formou u žiakov o vekovej kategórii 7 – 10 rokov. Do súboru bolo zaradených spolu 60 žiakov základných škôl, z toho 30 žiakov mestskej ZŠ ul. Tribečská 1653/22, Topoľčany a 30 žiakov vidieckej ZŠ s MŠ Jacovce, Školská 5 prevádzka ZŠ. Získané údaje z dotazníkov sa vkladajú do zaslanej masky od gestora projektu a budú v stanovenom termíne do 31.10.2015 elektronickou formou zaslané na ÚVZ SR v Bratislave, odbor HDM.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR)

Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na okresnej úrovni. NIP SR sa v roku 2015 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

Vyhodnotenie: očkovanie prebiehalo podľa očkovacieho kalendára, ktorý bol vypracovaný v súlade s § 5 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších zmien a doplnkov.

Hlásenia výkonov očkovania v rámci okresu sa zabezpečuje priebežne písomnou formou z jednotlivých ambulancií lekárov prvého kontaktu.

V 1. polroku 2015 sme nemali hlásené ochorenia preventabilné očkovaním.

Kontrola očkovania sa vykonávala námatkovo a priebežne pri návštevách ambulancií. Administratívna kontrola očkovania v okrese Topoľčany bude vykonaná až 2. polroku 2015. K 30.06.2015 bolo nariadené formou rozhodnutia regionálnej hygieničky očkovanie proti VHA 11 osobám, ktoré boli v kontakte s akútnou hepatitídou typu A.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

1. **Cieľom** je znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života, skvalitnenie surveillance prenosných ochorení a edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

Vyhodnotenie: Spolupracujeme s oddelením klinickej mikrobiológie v NsP Topoľčany a s ďalšími subjektmi na regionálnej, národnej úrovni (NRC Bratislava, Banskej Bystrici, LF UK, HPL, ALPHA MEDICAL, [Laboratória Piešťany s r.o.](#)), ktoré zabezpečujú a zaručujú vyššiu kvalitu diagnostických možností. Spolupracujeme s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu a pohlavne prenosné ochorenia.

K 30.06.2015 sme zaznamenali jednu epidémiu salmonelovej enteritídy v DD Senior Horné Obdokovce, v ktorej ochorelo spolu 7 osôb. Ostatné ochorenia sa vyskytovali väčšinou sporadicky alebo v malých rodinných výskytoch (9x po 2 prípady a 1x 3 prípady v jednej rodine).

V 1. polroku 2015 sme nezaznamenali úmrtie na infekčné ochorenie.

Na základe hlásenia výskytu prípadov ochorení infekčnej etiológie bolo vykonané epidemiologické šetrenie v 327 ohniskách. Opatrenia v ohniskách nákazy sa zdokumentujú v liste epidemiologického vyšetrenia a v programe EPIS, prípadne v zázname o návšteve ohniska.

V priebehu sledovaného obdobia boli nariadené opatrenia na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení podľa § 12 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. c), d), e), f) a § 51 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z.z. formou rozhodnutia 12 osobám.

Počas zvýšeného výskytu akútnych respiračných ochorení a chrípky podobných ochorení boli informovaní obyvatelia formou letákov na vývesných paneloch v meste Topoľčany, na webových stránkach RÚVZ Topoľčany, v regionálnej tlači, počas zdravotno-výchovných akcií oddelenia podpory zdravia formou letákov a propagačných materiálov, v mesačných hláseniach pre lekárov okresu, informačných paneloch na RÚVZ Topoľčany.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľom je posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania.

Vyhodnotenie: Informačný systém EPIS sa využíva v plnej miere na monitorovanie výskytu infekčných ochorení v okrese Topoľčany, ale i v celej SR prostredníctvom Systému rýchleho varovania. O epidemiologickej situácii v okrese 1x mesačne podávali sme správy na RÚVZ Banská Bystrica, okolitým RÚVZ, všetkým RÚVZ v Nitrianskom kraji, vedeniu NsP n.o. Topoľčany, primárovi OAIM, primárke pediatrického odd., infektológom a všetkým lekárom prvého kontaktu v okrese. Opakovane sme upozorňovali všetkých lekárov na výhody využívania epidemiologického informačného systému EPIS. V našom okrese cez portál EPIS hlási výsledky laboratórnych vyšetrení zatiaľ jedno (neštátne) laboratórium.

K 30.06.2015 sme spolu vykazovali v informačnom programe EPIS 800 ochorení a 15947 akútnych respiračných ochorení, z toho 1963 chrípke podobných ochorení. Spolu bolo hlásených 138 komplikácií, čo je 0,87% z celkovo hlásených ARO a CHPO.

Z celkového počtu vykazovaných ochorení bolo 41 salmonelových enteritíd, 1 vylučovanie salmonel, 72 kampylobakteriálnych enteritíd, 23 iných hnačkových ochorení, 41 rotavírusových hnačkových ochorení (z toho 2 NN), 17 hnačkových ochorení spôsobených norovírusom, 23 adenovírusových hnačkových ochorení (z toho 1 NN), 4 lymfské boreliózy, 342 ochorení na varicellu, 1 varicellovú meningitídu, 26

herpes zoster, 3 erysipelas, 5 mononukleóz, 1 šarlach, 1 septikémia, 1 nešpecifikovaná vírusová meningitída, 1 toxoplazmóza, 1 VHA, 1 potvrdená chrípka, 1 herpetickovírusová gingivostomatitída a faryngotonzilitída, 28 sexuálne prenosných ochorení, 93 akútnych infekcií spôsobených MRSA, 20 nosičstiev MRSA a 53 nozokomiálnych infekcií.

Do programu EPIS sa vkladajú podľa potreby ďalšie údaje, ktoré vyžaduje systém TESSY

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľom je zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach.

Vyhodnotenie: v okrese Topoľčany je jedno lôžkové zdravotnícke zariadenie – NsP n.o. Topoľčany, s počtom lôžok 325, z ktorého v 1. polroku 2015 bolo hlásených 53 nozokomiálnych ochorení. Ide o aktívny a pasívny zber údajov (z hlásenia z jednotlivých oddelení a z oddelenia klinickej mikrobiológie a pri výkone ŠZD). Biologický materiál od všetkých pacientov hospitalizovaných v NsP n.o. Topoľčany vyšetruje oddelenie klinickej mikrobiológie tunajšej nemocnice. Najviac infekcií hlásilo OAIM+CJIS, toto oddelenie hlásilo i infekcie, ktoré vznikali na iných oddeleniach. Z celkového počtu hlásených nozokomiálnych nákaz bolo najviac respiračných zapríčinených vnútornými protetickými pomôckami. Ako najčastejšie etiologické agens, ktoré sa uplatnilo pri vzniku nozokomiálnych infekcií boli baktérie rodu *Staphylococcus*, *E.coli* a *Pseudomonas*.

V spádovom území okresu Topoľčany evidujeme spolu 202 neštátnych zdravotníckych zariadení. Nemocnica v Topoľčanoch nie je zapojená do programu EÚ HELICS.

Štátny zdravotný dozor bol zameraný na mikrobiálny monitoring oddelení a kontrolu prevádzkových poriadkov a vykonal sa na týchto oddeleniach: OAIM, neurologické, chirurgické, novorodenecké a COS. Vykonaných bolo 7 previerok na 5 pracoviskách. Odobratých bolo 95 vzoriek zo sterilného materiálu, z prostredia, z rúk personálu, z odevu personálu z dezinfekčných roztokov.

K 30.06.2015 boli vykonané kontroly funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov na 31 pracoviskách, skontrolovaných bolo 67 prístrojov, čo bolo 120 vzoriek.

Všetky vzorky boli vyšetřované v akreditovanom laboratórnem pracovisku RÚVZ Nitra.

Súčasne boli poskytované konzultácie k projektovej dokumentácii, k hygienicko-epidemiologickému režimu, poradenstvo pri výskyte multirezistentných bakteriálnych kmeňov.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľom je ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami a zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh.

Vyhodnotenie: k 30.06.2015 sme do SRV SR hlásili 2 mimoriadne epidemiologické udalosti – 1 epidémiu salmonelových enteritíd v DD Senior v Horných Obdokovciach a v mesiaci jún sme hlásili jedno akútne ochorenie na VHA.

V tomto roku sme zatiaľ nezaznamenali žiadne ochorenie na SARI.

Informácie o mimoriadnych udalostiach zasielame v pravidelných týždenných hláseniach na RÚVZ so sídlom v Nitre.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetřovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Vyhodnotenie: v rámci plnenia tejto úlohy boli k 30.06.2015 odobraté vzorky odpadovej vody v ČOV Topoľčany podľa vopred stanoveného harmonogramu ÚVZ SR Bratislava a to: 24.02.2015, 08.04.2015 a 20.05.2015. Vzorky odpadových vôd boli vyšetrené vo virologickom laboratóriu Bratislava – všetky s negatívnym výsledkom.

V 1. polroku sme nemali hlásené žiadne ochorenie ani podozrenie z ochorenia na akútnu chabú parézu.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9.ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Vyhodnotenie: v našom okrese sme k 30.6.2015 ochorenie na AIDS hlásené nemali; vyšetrených bolo spolu 1689 osôb s negatívnym výsledkom v 1 laboratóriu NsP n.o.Topoľčany (darcovia krvi, gravidné ženy, pacienti s pohlavnými chorobami, užívatelia drog a iné), certifikát v tomto období nebol vydaný.

V okrese evidujeme 3 prípady bezpríznakových stavov infekcie HIV – Z2, dve boli hlásené a vykazované ešte v roku 2010 a jeden v roku 2014 (nám bol hlásený až v tomto roku). V tomto roku sme infekcie HIV hlásené nemali.

V 1. polroku 2015 boli prednesené 2 prednášky s problematikou AIDS a pohlavných chorôb na stredných školách v Topoľčanoch (zúčastnilo sa cca 180 študentov).

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Vyhodnotenie: na RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch je zriadená pri oddelení epidemiológie „Poradňa očkovania“, v ktorej poskytujú informácie pracovníci oddelenia. Činnosť poradne je zameraná najčastejšie na telefonické dotazy a osobné konzultácie. Najčastejšie dotazy sa týkali odmietnutia očkovania, výkonu očkovania pred odchodom do zahraničia, dotazy na iné druhy nepovinného očkovania, nežiadúcich účinkov a kontraindikácií.

V 1. polroku 2015 sme nemali hlásené ochorenia preventabilné očkovaním.

Za sledované obdobie sme vykazovali 41 rotavírusových hnačiek, 1 varicellovú meningitídu a 342 ovčích kiahní – všetko u neočkovaných osôb.

V okrese Topoľčany boli v rámci aktivít Európskeho imunizačného týždňa od 20.04.2015 do 25.04.2015 realizované tieto aktivity:

1. na internetovej stránke RÚVZ Topoľčany bol uverejnený materiál k EIW 2015, ktorého heslom v tomto roku bolo „Vyplňte medzeru v imunizácii / Close the immunization gap“.
2. na vývesnej tabuli v centre mesta Topoľčany a v budove RÚVZ boli propagačné materiály a článok s názvom Európsky imunizačný týždeň – EIW 2015.
3. distribuovali sme písomný materiál s tematikou EIT do všetkých ambulancií lekárov prvého kontaktu a polikliniky v okrese Topoľčany,
4. formou dialógov sme apelovali na náhodných návštevníkov v ambulanciách,
5. telefonické poradenstvo laickej verejnosti a zdravotníckym pracovníkom.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľ

Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaníu, trend vývoja a nasledovná cielená intervencia.

Vyhodnotenie: Najväčší vplyv na odmietavý postoj, najmä mladých ľudí a rodičov malých detí má narastajúci trend antivakcinačných aktivít. Postoje týchto osôb k očkovaníu sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. K 30.06.2015 sme zaevidovali 4 odmietnutia základného očkovania.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 „NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA“

16. – 22. marec – TÝŽDEŇ UVEDOMENIA SI MOZGU

4 prednášky pre 112 poslucháčov (2 prednášky pre študentov Gymnázia, 1 prednáška pre obyvateľov mesta a 1 prednáška pre seniorov).

20. marec – SVETOVÝ DEŇ ÚSTNEHO ZDRAVIA

3 prednášky v MŠ J. Kráľa Topoľčany pre 64 detí.

7. apríl - SVETOVÝ DEŇ ZDRAVIA

V regionálnom týždenníku MY – DNEŠOK a na internete sme uverejnili článok pod názvom 7. apríl – Svetový deň zdravia „Bezpečnosť potravín“. Na RÚVZ panel. 50 dotazníkov „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“.

6 prednášok pre 128 žiakov ZŠ Kovarce na tému „Zdravá výživa a pitný režim“.

10. máj – Svetový deň – Pohybom ku zdraviu

V regionálnom týždenníku MY – DNEŠOK a na internete uverejnili článok pod názvom „10. máj – Svetový deň pohybom ku zdraviu“, v ktorom poukazujeme na význam pohybu ako významného faktora prevencie srdcovocievnych ochorení a vyzvali širokú verejnosť k pohybu.

Deň otvorených dverí – 32 obyvateľov mesta – TK, BMI, % tuku, antropometria, edukácia a 14 meraní smokerlyzerom.

6 prednášok pre 157 žiakov ZŠ Hollého v Topoľčanoch na tému “Zdravá výživa športovcov”.

Prípisom RH sme vyzvali základné a stredné školy v okrese Topoľčany, aby ku Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“ otvorili svoje športoviská pre širokú verejnosť

6. ročník „Vyzvi srdce k pohybu“ – 41 prihlásených, 11 z nich sme merali CO smokerlyzerom.

31. máj – SVETOVÝ DEŇ BEZ TABAKU

V mestskej výveske, na paneloch v RÚVZ, na internete a v regionálnom týždenníku MY – DNEŠOK sme informovali verejnosť o tomto významnom dni.

2 prednášky pre 41 ôsmakov a deviatakov ZŠ Nitrianska Blatnica na tému „Fajčenie“.

3 prednášky pre 61 žiakov ZŠ sv. Ladislava v Topoľčanoch na tému „Alkohol, fajčenie“.

Poradňu pre odvykanie od fajčenia v 1. polroku 2015 navštívilo 6 klientov.

26. jún – Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami

2 prednášky pre 47 žiakov na tému „Drogy“ ZŠ sv. Ladislava v Topoľčanoch.

V mestskej výveske a na paneloch RÚVZ informácie k téme zneužívania drog.

9.2 „NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY“

Pri OPZ pracuje *poradňa pre znižovanie nadváhy a obezity*, ktorú v 1. polroku 2015 pravidelne navštevovalo 5 klientov. Pri každom ďalšom stretnutí sme klientom robili antropometrické merania, percentuálne stanovenie ich telesného tuku, váhu, analyzovali ich jedálny lístok a pohybovú aktivitu. Takto sa s klientmi stretávame 1-krát za dva týždne.

2.6. 2015 Deň otvorených dverí: Aktivity sa zúčastnilo 32 obyvateľov, ktorým sme zmerali antropometriu, TK, BMI a % telesného tuku a poskytli sme im poradenstvo k významu pohybovej aktivity. 14-tim zo zúčastnených sme zmerali CO vo výdychovom vzduchu prístrojom smokerlyzer.

Prednášková činnosť:

Zdravá výživa a pitný režim	ZŠ Kovarce.....	6 prednášky.....	128 žiakov
Zdravá výživa športovcov.....	ZŠ Hollého TO.....	6 prednášok.....	157 žiakov
Zdravá výživa.....	ZŠ Nitr. Blatnica	8 prednášok.....	160 žiakov

9.5 „NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE“

Drogy.....	ZŠ Nitrianska Blatnica.....	3 prednášky.....	71 žiakov
Alkohol, drogy.....	ZŠ sv. Ladislava TO.....	4 prednášky.....	89 žiakov
Fajčenie, alkohol.....	ZŠ sv. Ladislava TO.....	3 prednášky.....	61 žiakov

9.6 „REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ“

16.3.2015 Mestská knižnica v Topoľčanoch - prednáška na tému „Výživa mozgu ako faktor prevencie stareckej demencie“ pre 25 obyvateľov.

18.3.2015 KD Nádej v Topoľčanoch - prednáška na tému „Výživa mozgu ako faktor prevencie stareckej demencie“ pre 39 seniorov.

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Prednášková činnosť:

Kognitívne funkcie mozgu.....	cirk. Gymnázium TO.....	2 prednášky.....	48 žiakov
Dospievanie.....	ZŠ Nitr. Blatnica.....	4 prednášky.....	93 žiakov

9.7.2 ZDRAVOTNO – VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA

Na tému „Ústne zdravie“ odzneli 3 prednášky pre 64 detí MŠ J. Kráľa TO. Prednášky boli spojené s premietaním DVD filmu s príslušnou tematikou.

9.8 CINDI PROGRAM SR

Za obdobie 1. polroku 2015 sme v poradni zdravia vyšetřili 13 klientov (biochemické vyšetřenia, TK a antropometrické merania). Klientom sme na základe ich aktuálneho stavu a výsledkov vyšetření stanovili skóre rizika KVCH. V indikovaných prípadoch sme klientom odporúčali aj ďalšie sledovanie a kontrolné vyšetřenie v Poradni zdravia. Nízky počet vyšetřených klientov je spôsobený dlhodobým výpadkom prúžkov zo strany zamestnávateľa.

6.7 PREVENČIA AIDS

Prednášková činnosť:

Prevenčia AIDS	ZŠ sv. Ladislava TO.....	3 prednášky.....	59 žiakov
Pohlavné nákazy.....	Obchodná akadémia TO.....	2 prednášky.....	53 študentov

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trebišove**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

V rámci plnenia Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky IV. je implementovaný akčný plán pre prostredie a zdravie detí (CEHAPE) a jeho 4 regionálne ciele. V rámci týchto cieľov sú plnené aktivity zamerané okrem iných na zavedenie monitoringu kvality vôd na kúpanie v prírodných a rekreačných vodách (umelé kúpaliská). Od roku 2008 je do činnosti RÚVZ zavedený funkčný softvérový Informačný systém o kúpaliskách a kvalite vôd na kúpanie. Údaje o kúpaliskách sú priebežne doplňované do informačného systému (aktualizácia nových informácií prebieha počas letnej turistickej sezóny každý štvrtok do 12.00 hod).

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Oddelenie HŽP pravidelne zverejňuje aktuálne informácie o prebiehajúcich aktivitách. Prioritnými oblasťami sú aktivity počas letnej turistickej sezóny, informácie k svetovému dňu vody, a pod.

Právnym predpisom pre hodnotenie kvality pitnej vody bolo NV SR č. 496/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 354/2006 Z. z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, ktoré rešpektuje odporúčania SZO z r. 2004 a je harmonizované so Smernicou 98/83/ES o kvalite vody určenej pre ľudskú spotrebu z roku 1998.

Úloha sa plní priebežne podľa harmonogramu odberov vzoriek pitnej vody, u kompletných rozborov podľa harmonogramu laboratórií RÚVZ Košice. V I. polroku 2015 bolo v rámci monitoringu odobratých 23 vzoriek pitnej vody na analýzu podľa minimálneho rozsahu a 5 vzoriek pitnej vody na úplný rozbor (Kráľovský Chlmec – sieť, Pohrebná služba, ul. Hlavná č. 67, ÚV Borša- upravená voda, Bačkov – sieť, MŠ, Dvorianky – sieť, MŠ, Brehov – sieť, obecný úrad). Podľa výsledkov vyšetrení kvality vody vo vodovodoch spravovaných VVS a.s. vyhovovala požiadavkám Nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z. z. Pre verejný vodovod Brehov, ktorého prevádzkovateľom je AQUASPIŠ spol. s r.o., Spišská Nová Ves naďalej pretrváva zákaz užívania pitnej vody (apríl, 2015), z dôvodu opakovaného vykazovania nadlimitných hodnôt dusičnanov v rozpätí 116 až 120 mg/l a arzénu v rozpätí 0,035 až 0,041 mg/l. Všetky odobraté a vyšetrené vzorky pitnej vody sú archivované v Informačnom systéme o pitnej vode. V spádovom území RÚVZ Trebišov sú všetky vodovody dezinfikované prípravkami na báze chlóru a nemáme v evidencii žiadny vodovod bez zdravotného zabezpečenia. Súbežne prebieha sledovanie výskytu infekčných ochorení.

1.3 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

Úloha je navrhnutá na roky 2013 až 2015 pre odbory hygieny životného prostredia, odbor pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia. Spoluriešiteľmi je 8 regionálnych úradov verejného zdravotníctva v sídle kraja. RÚVZ so sídlom v Trebišove sa nepodieľa na realizácii tejto úlohy.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Úloha sa realizovala v spolupráci odborov hygieny životného prostredia a odborov hygieny detí a mládeže. V súlade s usmernením gestora projektu sa RÚVZ so sídlom v Trebišove

spolupodieľa na realizácii úlohy, do projektu boli vytipované 2 ZŠ v okrese Trebišov (ZŠ Gorkého – Trebišov, ZŠ Obchodná – Sečovce), následne sa získal súhlas riaditeľov predmetných škôl s uskutočnením tohto projektu. V zmysle usmernenia boli spracované a zaslané kontaktné údaje škôl zapojených do projektu.

Do dotazníkového prieskumu boli zaradení žiaci 4. – 6. ročníkov, vo veku od 9 do 12 rokov. Počet respondentov bol 120 žiakov. Boli realizované dotazníky o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiakov, dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov, dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov žiaka, dotazník o fajčení pre zamestnancov školy, dotazník o škole pre správcov budov, dotazník o kontrole školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrole vlhkosti a plesní, pracovníci RÚVZ vyplnili formulár - kontrola zariadení pre osobnú hygienu. Okrem dotazníkového prieskumu pracovníci RÚVZ vyhodnotili prítomnosť plesní a vlhkosti v školách, prístup a udržiavanie zariadení pre osobnú hygienu a hygienu. Údaje z dotazníkov boli spracované referátom hygieny detí a mládeže do databázy údajov v programe Excel a podľa metodických usmernení zaslané na sumarizáciu na RÚVZ so sídlom v Košiciach v termíne do 15.6.2015.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

RÚVZ so sídlom v Trebišove sa nepodieľal na realizácii tejto úlohy.

1.6 Mikrobiologické podmienky vo veľkých bazénových halách

Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Žiline, ako riešiteľské pracoviská boli vybrané RÚVZ, ktoré dozorujú akvaparky – RÚVZ L. Mikuláš (Tatralandia), RÚVZ D. Kubín (Aquarelax D. Kubín), RÚVZ Poprad (Aquacity Poprad). Nakoľko v okrese Trebišov prevádzka akvaparku nie je zriadená, RÚVZ so sídlom v Trebišove sa nepodieľa na realizácii tejto úlohy.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

V prvom polroku roku 2015 sme v rámci ŠZD v okrese Trebišov, vykonali celkom **46 cieľných previerok** u zamestnávateľov so zameraním na zabezpečenie ochrany a podpory zdravia pri práci v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. a nadväzujúcich legislatívnych úprav. Celkový počet zamestnancov na kontrolovaných pracoviskách bol 789 z čoho bolo 248 žien.

- v 2 prípadoch išlo o pracoviská s vyhlásenými rizikovými prácami s celkovým počtom zamestnancov 255 z toho 42 žien;
- na 46 pracoviskách sme kontrolovali plnenie povinností podľa NV SR č. 391/2006 Z.z.;
- na 5 pracoviskách sa kontrolovalo plnenie povinností podľa NV SR č. 115/2006 Z.z.;
- na 27 pracoviskách sa kontrolovalo plnenie povinností podľa NV SR č. 355/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov;
- v 1 prípade sa kontrolovalo plnenie povinností podľa NV SR č. 83/2013 Z.z.
- v 3 prípadoch sa jednalo o pracovné prostredie kde výkon pracovnej činnosti vykonávali pracovníci so zdravotným postihnutím;

- v 2 prípadoch sa kontrolovalo plnenie povinností pri práci so zobrazovacími jednotkami;

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sa kontrolovalo plnenie povinností zabezpečenia zdravotného dohľadu prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby. Pracovníci PPL v prílohe zápisnice zo ŠZD vyplnili **42 kontrolných listov týkajúcich sa PZS**, pričom sa zistilo, že v 31 prípadoch sa zabezpečovali niektoré činnosti PZS prostredníctvom bezpečnostného technika resp. bezpečnostnotechnickej služby, u 10 zamestnávateľov sa zdravotný dohľad vykonával prostredníctvom tímu PZS.

V jednom prípade zamestnávateľ nepredložil dokumentáciu o spôsobe zabezpečenia zdravotného dohľadu pre zamestnancov a z dôvodu porušenia aj iných povinností, ktoré zabezpečujú ochranu zdravia zamestnancov na pracovisku, správny orgán začal správne konanie vo veci uloženia pokuty.

Celkovo sa v rámci činnosti RÚVZ vykonalo 83 kontrol zameraných na zabezpečenie zdravotného dohľadu prostredníctvom PZS. Na kontrolovaných prevádzkach pracovnú činnosť vykonávalo 1749 zamestnancov.

Zabezpečenie PZS:

- vlastnými zamestnancami – 1 subjekt / 41 zamestnancov
- dodávateľsky tímom PZS – 15 subjekt/880 celkový počet zamestnancov z toho v kategórii 3. a 4. - 158 zamestnancov
- lekárom – 4 subjekt / 9 zamestnancov
- verejným zdravotníkom – 1 subjekt /3 zamestnanci
- bezpečnostným technikom – 61 subjektov / 810 zamestnancov

V rámci ŠZD pracovníci PPL konzultovali so zamestnávateľmi predovšetkým náplň činnosti PZS a spôsob zabezpečenia zdravotného dohľadu v súlade s povinnosťami podľa planej legislatívy. Vo väčšine kontrolovaných subjektoch prevádzkovatelia disponovali najmä zmluvou s PZS. Hodnotenie zdravotného rizika na vyhovujúcej úrovni preukazovali tí zamestnávatelia, ktorí mali zdravotný dohľad zabezpečený prostredníctvom tímu PZS a tieto hodnotenia podliehali pod činnosť zdravotníckych pracovníkov.

Dokumentácie týkajúce sa výkonu PZS u tých zamestnávateľov, ktorí mali túto činnosť zabezpečenú prostredníctvom bezpečnostných technikov resp. bezpečnostnotechnickej služby, správny orgán opakovane vracal na prepracovanie z dôvodu, že posúdenia rizika neboli v súlade s platnými právnymi predpismi.

Pracovníci preventívneho pracovného lekárstva zároveň vykonávali aj poradenskú činnosť pre ostatných odborných pracovníkov pri plnení kontrol o zabezpečovaní zdravotného dohľadu u zamestnávateľov ako aj poradenskú činnosť v rámci platených služieb ohľadom požiadaviek a náplni činnosti bezpečnostných technikov pri zabezpečovaní niektorých služieb PZS.

Zároveň pracovníci PPL vykonávali štátny zdravotný dozor aj odborné konzultácie v súčinnosti s inými odbornými oddeleniami RÚVZ pri zabezpečovaní dôslednej ochrany zdravia pri práci na dozorovaných pracoviskách.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ so sídlom v Trebišove získava údaje o zdravotných rizikách, vydáva rozhodnutia o zaradení prác do kategórie rizikových prác a vedie evidenciu o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v zamestnávateľských subjektoch nášho okresu.

V prvom polroku 2015 boli priebežne vykonávané kontroly plnenia opatrení vyplývajúcich zamestnávateľom z rozhodnutí o určení rizikových prác.

Na základe návrhu zamestnávateľov boli vydané **2 rozhodnutia** vo veci zaradenia prác do kategórií z hľadiska zdravotných rizík. Vo firmách Eustream a.s., líniová časť Sečovce, boli vyhlásené **rizikové práce 4. kategórie (hluk)** a Lesy SR š.p., manipulačný sklad Sečovce **rizikové práce 4. kategórie (hluk, vibrácie)**. Na tieto už existujúce rizikové pracoviská sme vydali nové rozhodnutia **s celkovým počtom exponovaných 19 zamestnancov, z toho 0 žien.**

Zároveň sme vyradili z kategórie rizikových prác 3 pracoviská.

1. Agrochem Úpor s.r.o. Zemplínska Nová Ves 165 - vyradenie pracovníkov z evidencie rizikových prác 3. kategórie skladovanie, príprava a aplikácia chemických prípravkov na ochranu rastlín s počtom 3 zamestnancov z toho 0 žien.

2. Medipek s.r.o., Boľská 150, Kráľovský Chlmec – vyradenie pracovníkov z evidencie rizikových prác 3. kategórie v prevádzke pekárň v riziku pevného rastlinného aerosólu (múka) s počtom zamestnancov 9 z toho 5 žien.

3. Ján Nagy, Pavlovská 118, Svätá Mária – vyradenie pracovníkov z evidencie rizikových prác 3 kategórie v prevádzke pekárň v riziku pevného rastlinného aerosólu (múka) s počtom 15 zamestnancov z toho 13 žien.

V prvom polroku 2015 evidujeme v okrese Trebišov **celkom 253 pracovníkov** vykonávajúcich rizikové práce **z toho 59 žien**, čo je oproti roku 2014 **pokles** celkového počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce o 29, z toho u žien o 18. Rizikové práce s faktorom psychická pracovná záťaž sa nevyhlasovali.

Povinnosť vypracovať informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a o vykonaných opatreniach na pracovisku si zamestnávatelia plnia štandardne.

Zamestnávateľom, ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce sme v prvom polroku 2015 neuložili rozhodnutia - pokyny za neplnenie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov.

Súhrne údaje o rizikových prácach a exponovaných pracovníkoch v roku 2014 za náš okres sme zadávali do programu ASTR a výstupné zostavy sme zaslali e-mailom na ÚVZ SR odbor PPL v Bratislave.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V prvom polroku 2015 pracovníci PPL vykonali 5 previerok v prevádzkach okresu Trebišov, zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Jednalo sa predovšetkým o prevádzky v predajniach, v ktorých sortimente sa nachádzajú aj agrochemikálie patriace medzi toxické látky a zmesi. Cielene sa

kontrolovalo zabezpečenie ochrany zdravia pri práci, uskladňovanie chemických faktorov, nakladanie s odpadmi a zabezpečenie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Prevádzkovatelia bol upozornení a platnú legislatívu a potrebu zabezpečenia tejto odbornosti pre zamestnancov a boli poučení o charaktere, rizikách a povinnostiach pri predaji alebo manipulácii s toxickými látkami a zmesami.

Vo všetkých prípadoch odborní pracovníci na kontrolovaných disponovali osvedčeniami o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. V rámci výkonu ŠZD boli títo pracovníci upozornení na povinnosť vykonávania aktualizáčnej prípravy. V dvoch prípadoch pracovníci túto aktualizáčnú prípravu už vykonali a potvrdenie predložili k nahliadnutiu kontrolnému orgánu.

Na dosiahnutie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam sa rozdalo 3 kontrolných listov „Dotazník informovanosti zamestnancov ma ochranu zdravia pri práci s chemickými faktormi“, ktoré sme kladne vyhodnotili.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ Trebišov vydal 2 rozhodnutia na manipuláciu a skladovanie toxických a veľmi toxických látok a zmesí a schválil 2 prevádzkových poriadkov na manipuláciu s týmito látkami. V jednom prípade to bol podnikateľský subjekt zaoberajúci sa skladovaním a predajom látok takéhoto charakteru, predovšetkým išlo o postrekové prípravky pre poľnohospodársku činnosť. V druhom prípade podnikateľský subjekt vykonávala skladovanie a predaj ropných produktov.

Profesionálnu reguláciu živočíšnych škodcov t.j. DDD činnosť v okrese Trebišov v prvom polroku 2015 nahlásilo na náš úrad 28 subjektov.

Mimoriadne situácie alebo havárie v okrese Trebišov sme v prvom polroku 2015 nezaevidovali.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V okrese Trebišov v prvom polroku 2015 evidujeme 2 rizikové pracoviská, na ktorých sa pracuje s chemickými karcinogénmi s celkovým počtom exponovaných pracovníkov 24 z toho 20 žien. Jedná sa o onkologické ambulancie a onkologické oddelenie v NsP a.s. Trebišov. Na týchto pracoviskách sa pacientom podávajú chemoterapeutické prípravky v tabelárnej i injekčnej forme.

Opatrenia na ochranu zdravia, zníženie a minimalizáciu expozície pracovníkov spočíva v príprave chemoterapeutických prípravkov v digestore, v dôslednom používaní osobných ochranných pracovných prostriedkov a ich pravidelnom udržiavaní, v dodržiavaní bezpečných pracovných postupov a v pravidelnej účasti na školení bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

V roku 2014 bolo na týchto pracoviskách vykonaných 800 liečebných kúr cytostatikami, z toho na oddelení bolo podaných 604 a ambulantne 196 cytostatík. Na týchto pracoviskách sme vykonali kontrolu pracovných podmienok a kontrolu zabezpečenia lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ Trebišov vydalo 1 rozhodnutie na vykonanie odbornej sanácie azbestového materiálu a na nakladanie s nebezpečným odpadom (strešná krytina). V rámci povinného hlásenia týchto činností sme v prvom polroku obdržali 2 hlásenia od podnikateľských subjektov o výkone odbornej sanácie. V oboch prípadoch sa jednalo o odstránenie azbestocementového odpadového potrubia v inštalačných šachtách a obkladov stien bytového domu z dôvodu rekonštrukcie.

V rámci týchto činností sme rozdali 3 kontrolné listy „Dotazník informovanosti zamestnancov ma ochranu zdravia pri práci s azbestom“, ktoré boli kladne vyhodnotené.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V prvom polroku 2015 pracovníci PPL prešetrili 4 podozrenia na chorobu z povolania. Podozrenie v súvislosti s DNJZ sme prešetrovali vo všetkých prípadoch, a to:

1. pracovníčka práčovne
2. pracovník v profesii vodič - skladník
3. pracovník v profesii vedúci výroby protektorovania pneumatík
4. pracovník v profesii strojný zámočník

Klinika pracovného lekárstva v Košiciach uznala chorobu z povolania v profesii robotníčka v práčovni v položke 29-00 choroba z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia končatín.

Takisto v tomto období klinika uznala chorobu z povolania v profesii pracovník v odvozu krvných vzoriek v položke č. 24-00 infekčné choroby a parazitárne choroby okrem topických infekčných chorôb a parazitárnych chorôb. Tento prípad prešetrovalo oddelenia infekčnej epidemiológie.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRACI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Na RÚVZ so sídlom v Trebišove naďalej prebieha aktívna spolupráca PPL a služieb „Poradne zdravia RÚVZ Trebišov“. Pri tejto spolupráci sa poskytovalo ciele poradenstvo v 3 prevádzkach spolu 9 krát. V rámci tejto činnosti bolo spolu pre 53 pracovníkov priamo na pracovisku prevádzky poskytnuté meranie tlaku, hodnotenie BMI, meranie glukózy a cholesterolu. Pre 16 klientov odborné pracovníčky „Poradne zdravia RÚVZ so sídlom v Trebišove“ poskytli výživové poradenstvo a pre 13 klientov poradenstvo pri odvykaní od fajčenia.

V rámci ŠZD sa poskytovalo poradenstvo v malých a stredných výrobných podnikoch. Konzultácie sa týkali predovšetkým odborných usmernení v problematike objektivizácie rizikových faktorov na pracovisku a hodnotenia rizika. Najčastejšou prejednávanou problematikou bola prašnosť na pracovisku a expozícia pevným rastlinným aerosólom s dráždivým charakterom, jeho zníženie a opatrenia vyplývajúce z platnej legislatívy. Zistené nedostatky sa prejednávali so zamestnávateľmi a zároveň aj s poskytovateľmi pracovných zdravotných služieb. Počas priebežne vykonávaných previerkach sa zdôrazňovala potreba dôkladnej kontroly ochrany nefajčiarov, zabezpečenie vykonávanie lekárske preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci, poskytovanie OOPP a zabezpečenie školení zamestnancov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

Celkovo oddelenie PPL poskytlo 145 konzultácií (v rámci ŠZD, posudkovej činnosti, telefonicky a priamo na oddelení PPL).

Spoločné dozorné aktivity s orgánmi inšpekcie práce a NIP sa v prvom polroku 2015 nerealizovali.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

Túto úlohu RÚVZ Trebišov v prvom polroku 2015 neplnil.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“ – podnikové výsledky

Túto úlohu RÚVZ Trebišov v prvom polroku 2015 neplnil.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V prvom polroku 2015 sme vykonali 3 kontroly v rámci štátneho zdravotného dozoru v jestvujúcich prevádzkach s chráneným pracoviskom a 10 kontrol v rámci posudkovej činnosti. V rámci týchto činností sme rozdali 5 kontrolných listov „Dotazník informovanosti zamestnancov ma ochranu zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami“, ktoré boli kladne vyhodnotené.

Priestorové usporiadanie a vybavenie novozriadených pracovísk spĺňalo požiadavky NV SR č. 391/2006 o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. Nedostatky na kontrolovaných prevádzkach neboli zistené.

Celkovo v prvom polroku 2015 sme vydali 10 rozhodnutí na novozriadené prevádzky v chráneným pracoviskom pre 11 ZPS pracovníkov. Zároveň sme vydali 7 stanoviská v existujúcich prevádzkach pre 11 ZPS pracovníkov.

Celkový počet pracovníkov so ZPS na všetkých kontrolovaných prevádzkach v okrese Trebišov bol 88. Z vykonávanej pracovnej činnosti u kontrolovaných subjektov prevažoval maloobchodný predaj, archivačné činnosti a jednoduché manuálne pomocné činnosti. Z dotazníkov sme zistili, že zamestnanci majú k dispozícii dostatočný čas na odpočinok vrátane obedňajšej prestávky a zamestnávateľ ich informoval o rizikách pri práci so zobrazovacou jednotkou. Pracovný priestor so zobrazovacou jednotkou bol vo všetkých prípadoch vhodne vybavený.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy * (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.							
Trebišov	10	7	13	13	88	5 - Z	neboli	neboli	

Pozn. 1:

Kontrolné listy:

A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- **Vykonávaná činnosť** na jednotlivých chránených pracoviskách:

- predaj potravín
- predaj rozličného tovar
- diagnostika a oprava motorových vozidiel
- masér
- výkon administratívnych prác - 5pracoviská
- výroba textilných výrobkov
- sociálny pracovník
- archivačné činnosti
- krajčírka dielňa

- **Druh (skupiny) postihnutia** (uvádzajú sa podľa MKCH podľa ich kódového/skupinového označenia, napr. C, E, F, G atď.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

V rámci plnenia úlohy bolo spolu odobratých 12 vzoriek kuchynskej soli, ktoré boli vyšetrené na KJ, KJO₃ a ferokyanid draselný.

K dispozícii sú výsledky 9 vyšetrených vzoriek, ktoré zodpovedali rozsahu povoleného obsahu KJ (KJ a KJO₃ ako KJ) v rozmedzí 15 – 35 mg/kg. Stanovené množstvo protihrudkujúcej látky – ferokyanidu draselného neprekročilo stanovený limit. Označovanie kontrolovaných výrobkov bolo v súlade s platnou legislatívou. Výsledky štyroch odobratých vzoriek kuchynskej soli k dnešnému dňu nie sú k dispozícii.

V plnení úlohy sa pokračuje aj v druhom polroku.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc.

- na plnení tejto úlohy sa RÚVZ so sídlom v Trebišove nepodieľa.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľom úlohy je kontrola plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

- na plnení tejto úlohy sa RÚVZ so sídlom v Trebišove nepodieľa.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Cieľom úlohy je kontrola plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

- na plnení tejto úlohy sa RÚVZ so sídlom v Trebišove nepodieľa.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Cieľom úlohy je prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

- na plnení tejto úlohy sa RÚVZ so sídlom v Trebišove nepodieľa.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľom tejto úlohy je:

- kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
- kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
- vzdelávanie spotrebiteľov – Hlásenie závažných nežiadúcich účinkov kozmetických výrobkov

Pri plnení tejto úlohy bolo na základe odborného usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami a vypracovaného harmonogramu odobratých **9 vzoriek kozmetických výrobkov** a zaslaných na laboratórne vyšetrenie do určených laboratórií RÚVZ.

Laboratórne vyšetrenie fluóru, 2,2'-dioxyetanolu, konzervačných látok a UV filtrov, obsah ftalátov, kyseliny tioglykovej, pH, formaldehydu a mikrobiologické vyšetrenie bolo požadované v jednotlivých vzorkách podľa odborného usmernenia. Pri výkone kontroly spojenej s odberom vzoriek **neboli zistené nedostatky**. Požadovaná dokumentácia bola k dispozícii a označenie výrobkov bolo v súlade s platnou legislatívou.

Výsledky vyšetrených vzoriek kozmetických výrobkov, ktoré sú k dispozícii boli v súlade s požiadavkami platnej legislatívy.

Vyhodnotenia vykonaných kontrol a odobratých vzoriek boli spracované v systéme ICSMS.

Na základe 8 hlásení ÚVZ SR o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov bolo vykonaných **64 kontrol** pri predaji a v sektore služieb. V kontrolovaných zariadeniach sa **ani v jednom prípade hlásené nebezpečné výrobky nenachádzali**.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Cieľom je monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch

- na plnení tejto úlohy sa RÚVZ so sídlom v Trebišove nepodieľa

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

S cieľom zistiť úroveň spotreby prídavných látok: E 200 – E 2013 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany, E 960 glykosidy steviolu a aróm Mento-furánu a Kumarínu v potravinách u dospeléj populácie a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI) je vykonávaný monitoring u 20 respondentov s ľahkou, resp. strednou prácou v dvoch vekových kategóriách 19 – 35 ročných a 36 – 54 ročných mužov a žien na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia. Počet respondentov pre každú vekovú kategóriu je 5.

K prvému polroku 2015 bolo od respondentov spracovaných **12 jednoduchých jedálnych lístkov**. Z uvedeného počtu bolo spolu 6 žien, z toho 4 ženy v kategórii 19 - 35 ročných a 2

ženy v kategórii 36-54 ročných; 6 mužov z toho 3 muži v kategórii 19 – 35 ročných a traja v kategórii 36 - 54 ročných.

Na základe údajov získaných z dotazníka, ktorý zahŕňal spotrebu potravín skonzumovaných respondentmi v jeden deň boli odobraté vzorky potravín na stanovenie prídavných látok E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany: Budiš - jemne perlivý nealkoholický nápoj z minerálnej vody Budiš s vitamínmi s príchutou dudy a RISO – miešaná ovocná nátierka – ovocná zmes. Obidve vzorky boli zaslané na vyšetrenie na RÚVZ so sídlom v Košiciach. Na stanovenie obsahu E 960 glykosidy steviolu bola odobratá vzorka stolového sladidla a zaslaná na vyšetrenie na ÚVZ SR. K dnešnému dňu výsledky vyšetrenej vzorky nie sú k dispozícii.

Odobraté vzorky boli zaslané na vyšetrenie na ÚVZ SR. **Všetky vyšetrené vzorky v sledovaných ukazovateľoch boli vyhovujúce.**

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Cieľom projektu je monitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétna stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

- *RÚVZ Trebišov nebol doposiaľ zapojený do riešenia tohto projektu.*

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Vyhodnotenie:

- Na základe metodických usmernení ÚVZ SR sa realizoval v okrese Trebišov Európsky školský prieskum o alkohole, drogách, tabaku a ich užívaní žiakmi základných a stredných škôl, projekt–ESPAD 2015.
- Zber údajov sa uskutočnil v určenom termíne od 23.3. do 2.4.2015 na vybraných školách (Obchodná akadémia, ul. Komenského 3425/18, Trebišov a Stredná odborná škola – Szakközépiskola, ul. Rákocziho 23, Kráľovský Chlmec). Školy, ktoré sa zúčastnili na prieskume boli vybrané na základe zaslaného rozpisu škôl, ktoré predstavujú reprezentatívnu vzorku žiakov stredných škôl na Slovensku. Všetci študenti mali zaručenú anonymitu a dotazníky vyplňali samostatne a dobrovoľne. Do prieskumu sa zapojilo 240 respondentov.
- Vyplnené dotazníky a hlásenia za jednotlivé triedy boli zaslané ÚVZ SR na ďalšie štatistické spracovanie. Výsledky budú súčasťou národnej správy aj medzinárodného porovnania výsledkov všetkých zúčastnených krajín.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že na Slovensku nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Vyhodnotenie:

- Na základe metodických postupov bola realizovaná II. etapa projektu u detí vo vekovej skupine 7-10 rokov na dvoch základných školách (ZŠ s MŠ Borša a ZŠ Kossutha Kráľovský Chlmec). Do projektu bola vybraná jedna mestská a jedna vidiecka základná škola.
- Zber údajov bol realizovaný prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Vzhľadom na nízky vek respondentov „Dotazníky o úraze“ vyplňali rodičia resp. zákonní zástupcovia detí. Počet respondentov – 60.
- Zber údajov u detí školského veku a analýza údajov sa uskutočnili v prvom polroku 2015.
- Údaje z dotazníkov budú následne spracované v databáze údajov v programe Excel a zaslané na sumarizáciu na ÚVZ SR.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Vyhodnotenie:

- Jedná sa o projekt, ktorý realizoval referát hygieny detí a mládeže, ako medziodborovú úlohu odboru hygieny životného prostredia.
- Úloha bola realizovaná podľa metodických usmernení v dvoch etapách.
- V prvej etape v roku 2014 sa uskutočnil zber dát prostredníctvom dotazníkového prieskumu bol realizovaný zamestnancami referátu hygieny detí a mládeže na dvoch vybraných základných školách (ZŠ Gorkého 55, Trebišov, ZŠ Obchodná Trebišov), ktoré sú rozdielne v rámci umiestnenia. Pri výbere škôl boli hodnotené kritéria umiestnenia školy tak, aby boli rovnomerne zastúpená rušná mestská časť a tichšia predmestská oblasť. Na základe metodického usmernenia bol uskutočnený dotazníkový prieskum u žiakov, rodičov, zamestnancov školy a pracovníkov RÚVZ na dvoch vybraných mestských základných školách v okrese Trebišov (ZŠ Gorkého Trebišov a ZŠ Obchodná Sečovce). Dotazníkový prieskum u žiakov, rodičov a zamestnancov školy bol anonymný, každému žiakovi bol pridelený ID kód.

- Do dotazníkového prieskumu boli zaradení žiaci 4. – 6. ročníkov, vo veku od 9 do 12 rokov. Počet respondentov bol 120 žiakov. Boli realizované dotazníky o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiakov, dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov, dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov žiaka, dotazník o fajčení pre zamestnancov školy, dotazník o škole pre správcov budov, dotazník o kontrole školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrole vlhkosti a plesní, pracovníci RÚVZ vyplnili formulár - kontrola zariadení pre osobnú hygienu. Okrem dotazníkového prieskumu zamestnanci referátu hygieny detí a mládeže vyhodnotili prítomnosť plesní a vlhkostí v školách, prístup a udržiavanie zariadení pre osobnú hygienu a hygienu.
- Meranie mikroklimatických parametrov (teplota, RV a meranie koncentrácie CO², prachových častíc ap.) podľa usmernenia gestora nebolo v okrese Trebišov realizované.
- V druhej etape v roku 2015 údaje z dotazníkov boli spracované referátom hygieny detí a mládeže do databázy údajov v programe Excel a podľa metodických usmernení zaslané na sumarizáciu na RÚVZ so sídlom v Košiciach na odbor HŽP v určenom termíne do 15.6.2015.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

1. Zabezpečenie prioritných úloh pre 1 polrok 2015

Zabezpečené bolo *metodické usmerňovanie* príslušných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pre deti a dorast a pre dospelých v okrese Trebišov ako aj laickej verejnosti nasledovne:

- Zverejnenie očkovacieho kalendára na rok 2015 pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove a zaslanie aktuálneho očkovacieho kalendára na neštátne zdravotnícke zariadenia v odbore všeobecné lekárstvo pre deti a dorast a pre dospelých;
- Uskutočnený bol pracovný seminár pre všeobecných lekárov pre deti a dorast a pre dospelých zameraný na usmernenia v oblasti povinného očkovania detí a dospelých, ako aj na usmernenia v oblasti odmietania očkovania.
- Prednášky na školách zamerané na prevenciu respiračných nákaz a význam očkovania – 2x.
- Propagácia stránky www.sprievodcaockovanim.sk na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove v časti Poradňa očkovania za účelom sprístupnenie ďalších relevantných informácií o očkovaní.
- Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove boli zverejnené edukačné materiály: Európsky imunizačný týždeň (EIW) 2015: „*Predchádzať. Chrániť. Očkovať.*“; „Praktická forma Očkovacieho kalendára na rok 2015“.

Pre účely znižovania až odstraňovania rozdielov v zaočkovaní v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva sa priebežne počas 1. polroka 2015 pokračuje v spolupráci s tromi asistentmi osvedy zdravia (Platforma na podporu zdravia znevýhodnených komunit) v meste Sečovce a Trebišov. Asistenti vykonávajú edukáciu o význame očkovania v rómskych komunitách. Pomáhajú pri zabezpečení očkovania a doočkovania (na základe

RÚVZ Trebišov schválených individuálnych očkovacích schém) detí z marginalizovaných skupín.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli vykonané nasledovné aktivity:

- Propagácia Európskeho imunizačného týždňa 2015 - zverejnenie vlastného edukačného letáku (ako aj edukačných materiálov zaslaných gestorom projektu) na web stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove.
- Propagácia kampane na troch webových stránkach miest: Mesto Trebišov, Mesto Kráľovský Chlmec.
- Informovanie pediatrických ambulancií o rozšírenej pôsobnosti Platformy na podporu zdravia znevýhodnených skupín a o pôsobení asistentov osvetly zdravia v rómskych komunitách.
- Prednáška a besedy o význame očkovania - pre rodičov detí predškolského veku, pre učiteľky v materských a základných školách.
- Uskutočnený bol pracovný seminár pre všeobecných lekárov pre deti a dorast a pre dospelých zameraný na usmernenia v oblasti povinného očkovania detí a dospelých ako aj na usmernenia v oblasti odmietania očkovania.
- Informačný panel o EIW 2015 bol umiestnený v priestoroch RÚVZ so sídlom v Trebišove.
- V rámci *vakcinačnej poradne* bola priebežne poskytovaná poradenská a bezplatná konzultačná činnosť v problematike imunizácie:
 - poskytnuté boli 2 konzultácie o očkovaní do zahraničia;
 - poskytnutých bolo 32 konzultácií o očkovaní pre lekárov prvého kontaktu v okrese Trebišov;
 - poskytnutá bola 1 konzultácia pre obyvateľov (laickú verejnosť) okresu Trebišov týkajúca sa významu povinného pravidelného očkovania.

2. Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním

- V marci 2015 bola vykonaná kontrola očkovania v zariadeniach sociálnych služieb a v detských domovoch zameraná na očkovanie proti chrípke a proti pneumokokovým ochoreniam. Vykonaných bolo 16 kontrol.
- V skupine ochorení preventabilných očkovaním boli v 1. polroku 2015 hlásené tieto ochorenia:
 - 43 rotavírusových enteritíd
 - 3 akútne vírusové hepatitídy typu A
 - 2 chronické vírusové hepatitídy typu B (v 1 prípade bol zdravotnej dokumentácii zistený záznam o podaní troch dávok vakcíny proti VHB, v jednom prípade očkovací status neznámy)
 - 41 novoobjavených nosičov HBsAg - v 41 prípadoch sa jednalo o osoby neočkované proti VHB
 - 2 ochorenia na pertussis
 - 5 ochorení na infekčnú parotitídu
 - 3 ochorenia na tuberkulózu pľúc (2 osoby neznámy očkovací status, 1 osoba kompletne očkovanie)
 - 296 ochorení varicella
 - 1 potvrdené ochorenie SARI, 1 možný prípad SARI
 - 1 akútna meningokokcémia – možný prípad

3. Manažment očkovania

- Lekári a sestry pracujúce v pediatrických obvodoch okresu Trebišov boli v 1. polroku roku 2015 (v máji 2015) opätovne usmernení v súvislosti so zabezpečením výkonu očkovania v zmysle platnej legislatívy. Upozornení boli na nutnosť opätovného predvolania detí, kto-

rých zákonní zástupcovia sa s deťmi nedostavili na očkovania po prvom predvolaní. Inštruovaní boli o spôsobe a obsahu žiadosti na schválenie individuálnych očkovacích schém.

4. Kontrola očkovania v SR

- V marci 2015 bola vykonaná kontrola očkovania v zariadeniach sociálnych služieb a v detských domovoch zameraná očkovanie proti chrípke a proti pneumokokovým ochoreniam - vykonaných bolo 16 kontrol. Zaočkovanosť proti chrípke bola 88,3% a zaočkovanosť proti pneumokokovým ochoreniam 23,8%.
- Kontrola očkovania za obdobie 01.09.2014 – 31.08.2015 bude realizovaná v septembri 2015.

5. Odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti)

- V 1. polroku roku 2015 bolo vydaných 53 individuálnych očkovacích schém za účelom doočkovania detí, u ktorých došlo k časovému omeškaniu vo vzťahu k platnému očkovaciemu kalendáru povinného pravidelného očkovania detí a dospelých.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

1. Zlepšenie laboratórnej spolupráce

1. Laboratórna spolupráca na okresnej úrovni je dobrá. Invazívne kmene H. influenzae typu B neboli vykultivované.
2. Pravidelne je vykonávaná *analýza polyrezistentných kmeňov*. Celkovo bolo z hemokultúr vykultivovaných *10 rôznych kmeňov*. Tieto boli rezistentné v 17-tich prípadoch, 5x bola potvrdené *MRSA*.

2. Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení

1. Úloha je plnená priebežne. Prenosné ochorenia sú hlásené z laboratórií v Košiciach (MEDY s.r.o., Synlab s.r.o., HPL s.r.o.) a Stropkove (Alpha medical a.s.). predmetné laboratória zabezpečujú hlásenie prostredníctvom systému EPIS, mailom alebo telefonicky. Po hlavne prenosné ochorenia sú hlásené z dermatovenerologických a gynekologických ambulancií. Zabezpečená bola úzka spolupráca s infekčnou ambulanciou pri NsP Trebišov a.s. a infekčným oddelením NsP Michalovce a.s. pre pacientov s trvalým bydliskom v okrese Trebišov. Od marca 2015 je infekčná ambulancia pri NsP Trebišov a.s. zrušená.
2. V okrese Trebišov sa proporcia subjektov hlásiacich ARO a chrípke podobné ochorenia pohybuje na priemernej úrovni 89% (pediatri 89% a všeobecní praktickí lekári pre dospelých 89%). V porovnaní s rokom 2014 došlo zlepšeniu t.j. k nárastu priemernej úrovne hlásenia o 6%. Zdravotnícke zariadenia ambulantnej a ústavnej zdravotnej starostlivosti v okrese Trebišov, ktoré nehlásia ARO a chrípke podobné ochorenia sú priebežne upozornené na dodržiavanie povinnosti hlásenia výskytu a podozrenia na výskyt povinne hlásených prenosných ochorení a nosičstva choroboplodných mikroorganizmov.
3. V priebehu 1. polroka 2015 hlásilo chrípku a prenosné ochorenia do systému EPIS 11 lekárov.
4. Z lôžkových zdravotníckych zariadení boli v 1. polroku 2015 hlásené 2 prípady ochorení na SARI. V jednom prípade sa jednalo o laboratórne potvrdený prípad ochorenia, kde došlo následne k úmrtiu. Jednalo sa o pacienta s oslabenou imunitou. V druhom prípade išlo o možný prípad ochorenia s uzdravením pacienta.
5. Spolupráca na zabránení šíreniu ochorení prenosných zo zvierat na ľudí s RVPS - Mesačne je zasielaná analýza o epidemiologickej situácii v okrese Trebišov pre RVPS.

3. Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení

1. Priebežne sa vykonáva *epidemiologické vyšetrovanie v ohniskách nákaz* v závislosti na epidemiologickej situácii vo výskyte prenosných ochorení: V systéme EPIS bolo vykázaných **794 ochorení** (z toho *spracovaných 721 ochorení*), spracovaných bolo **204 ohnisk.**
2. V 1. polroku 2015 došlo v okrese Trebišov k výraznému poklesu výskytu ochorení na *mumps*. Celkovo bolo hlásených *5 prípadov ochorení*, čo je pokles o 167 prípadov oproti minulému roku.
3. Zaznamenaný bol výskyt *2 prípadov čierneho kašľa*, čo znamená pokles o 26 prípadov oproti minulému roku.
4. Laboratórnym vyšetrením bolo opätovne potvrdené nosičstvo *Brušného týfusu* u 1 osoby.
5. Spracovaná bola 6-krát *mesačná analýza* prenosných ochorení v okrese Trebišov, prostredníctvom ktorej je zabezpečená priebežná informovanosť o epidemiologickej situácii v okrese Trebišov pre: RÚVZ so sídlom v Košiciach, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, pre lekárov prvého kontaktu, mikrobiológov, infektológov, RVPS a obyvateľstvo - písomne, emailom, aj na webovej stránke RÚVZ Trebišov.
6. *Systém rýchleho varovania (SRV)* – vložených bolo **5 informácií** o mimoriadnych epidemiologických situáciách v okrese Trebišov.
7. Priebežne sa vykonávala *surveillance hemokultúr*, s následným epidemiologickým vyšetrením na príslušnom oddelení. V priebehu mesiacov január – jún 2015 bolo vyšetrených **28 septikémií** (nárast o 12 septikémií oproti minulému roku), ktoré boli hlásené do systému EPIS.
8. Analýza *chrípkovej situácie* v okrese Trebišov:
 - 6 - krát bola vykonaná mesačná analýza situácie v okrese Trebišov. Uverejnená je aj na webovej stránke RÚVZ Trebišov;
 - 26 - krát týždenne bolo spracované hlásenie o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení, tieto údaje sú uverejnené na webovej stránke RÚVZ Trebišov.
 - Spolupracovalo sa na odberoch materiálu na chrípku so sentinelovými lekármi v okrese. V roku 2015 *nebol* u sentinelových lekárov v okrese Trebišov zachytený kmeň pandemickej chrípky typu A (H1N1).

4. Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov

V Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce bolo v priebehu 1. polroka 2015 umiestnených **90 detí** na krátke prechodné obdobie.

Rozdelenie umiestnených detí podľa veku:

0 roční -1 dieťa	10 roční – 6 detí
1 roční – 1 dieťa	11 roční – 6 detí
2 roční – 6 detí	12 roční – 8 detí
3 roční – 5 detí	13 roční – 5 detí
4 roční – 1 dieťa	14 roční - 9 detí
5 roční – 6 detí	15 roční – 4 detí
6 roční – 6 detí	16 roční – 5 detí
7 roční – 4 detí	17 roční – 3 detí
8 roční – 9 detí	18 roční – 2 detí
9 roční – 3 detí	

Rozdelenie umiestnených detí podľa pohlavia:

- Dievčatá - počet spolu: 30
- Chlapci - počet spolu: 60

V období umiestnenia v predmetnom zariadení, bol očkovací status detí neznámy. Zaistené osoby sú zvyčajne bez akejkoľvek zdravotnej dokumentácie a sú ďalej odosielané do iných útvarov policajného zaistenia pre cudzincov. *Žiadne z detí nebolo počas umiestnenia v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce očkované.*

5. Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

1. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove je zabezpečená informovanosť obyvateľstva o výskyte prenosných ochorení v okrese Trebišov (s mesačnou frekvenciou) a o výskyte ARO a chrípke podobných ochorení v okrese (s týždennou frekvenciou).
2. Na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove boli ďalej uverejnené nasledovné informácie: „Usmernenie hlavného hygienika SR – Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR“, „Praktická forma očkovacieho kalendára na rok 2015“, „Celosvetový deň hygieny rúk“, „Európsky imunizačný týždeň 2015“. Na webových stránkach Mesta Trebišov a mesta Kráľovský Chlmec boli uverejnené články: „Celosvetový deň hygieny rúk“, „Európsky imunizačný týždeň 2015“.
3. Do predškolských a školských zariadení boli zaslané informačné materiály o význame a prospešnosti očkovania v prevencii výskytu prenosných chorôb.
4. Poskytnuté boli edukačné materiály o prevencii pedikulózy, svrabu, mumps pre marginalizované skupiny obyvateľstva asistentov osvetu zdravia v rómskych komunitách (Platforma na podporu zdravia znevýhodnených skupín).
5. Zabezpečené boli 4 prednášky a besedy pre laickú verejnosť v okrese Trebišov – o význame a prospešnosti očkovania v prevencii výskytu prenosných chorôb a o problematike prenosných ochorení.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

1. Skvalitniť hlásenie zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti

- V priebehu 1. polroka roka 2015 hlásilo chrípku a prenosné ochorenia do systém EPIS 11 lekárov.
- Zdravotnícke zariadenia ambulantnej a ústavnej zdravotnej starostlivosti v okrese Trebišov, ktoré nehlásia ARO a chrípke podobné ochorenia sú priebežne upozornené na dodržiavanie povinnosti hlásenia výskytu a podozrenia na výskyt povinne hlásených prenosných ochorení a nosičstva choroboplodných mikroorganizmov. V okrese Trebišov sa proporcia subjektov hlásiacich ARO a chrípke podobné ochorenia pohybuje na priemernej úrovni 89% (pediatri 89 % a všeobecní praktickí lekári pre dospelých 89%)

2. Kontrola kvality údajov v EPISe

Priebežne sa vykonáva kontrola kvality údajov systému EPIS ako aj opravy údajov .

3. Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí

Do systému EPIS sa **kladajú** údaje podľa zoznamu položiek povinne hlásených do sietí od januára 2007.

- *Systém rýchleho varovania (SRV)* – vložených bolo **5 informácií** o mimoriadnych epidemiologických situáciách v okrese Trebišov.
- *Chrípka - 26 x týždenne* bolo spracované hlásenie o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení.

4. Manažment epidémií

Analyzovaných bolo **11 epidémií**, ktoré boli hlásené do systému EPIS.

1. V roku 2015 pokračuje epidemický výskyt ochorení na syfilis. Celkový počet ochorení v rámci protrahovanej epidémie syfilisu v okrese Trebišov od 03.01.2010 do 31.03.2015 je **234 ochorení**. V roku 2015 bolo hlásených **9 nových ochorení**. Nebolo hlásené žiadne importované ochorenie zo zahraničia.
2. Rodinná epidémia Salmonelovej enteritídy v meste Kráľovský Chlmec – exponované 3 osoby, hlásené 2 ochorenia;
3. Rodinná epidémia Salmonelovej enteritídy v meste Sečovce - exponované 3 osoby, hlásené 2 ochorenia;
4. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v meste Trebišov - exponované 4 osoby, hlásené 2 ochorenia, hospitalizované 2 osoby;
5. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v obci Boťany - exponovaných 8 osôb, hlásené 2 ochorenia, hospitalizované 2 osoby;
6. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v obci Streda nad Bodrogom – exponované 4 osoby, hlásené 3 ochorenia, hospitalizované 2 osoby;
7. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v obci Svätá Mária – exponované 4 osoby, hlásené 2 ochorenia, hospitalizované 2 osoby;
8. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v meste Trebišov – exponovaných 7 osôb, hlásené 2 ochorenia, hospitalizované 2 osoby;
9. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v obci Veľké Trakany - exponovaných 8 osôb, hlásené 4 ochorenia, hospitalizované 2 osoby;
10. Rodinná epidémia Kamylobakteriálnej enteritídy v obci Dobra – exponovaných 8 osôb, hlásené 4 ochorenia;
11. Rodinná epidémia Kamylobakteriálnej enteritídy v obci Hriadky – exponované 3 osoby, hlásené 2 ochorenia;

5. **Manažment kontaktov a ohnisk**

a) V systéme EPIS bolo spolu *spracovaných 721 ochorení*:

- Potvrdené prípady: 273 (z toho nosičov 7)
- Pravdepodobné prípady: 13
- Možné prípady: 435
- Importované ochorenia: neboli hlásené.
- Profesionálne ochorenia: neboli hlásené.
- Úmrtie na infekčné ochorenia - *hlásené 2 úmrtia*:

1. *prípado úmrtia: Dg.- J10.7 SARI* - jednalo sa o 29 ročného muža s oslabenou imunitou. Pacient od 04.02.2015 do 09.02.2015 hospitalizovaný na internom oddelení a následne na OAIM v NsP n.o. Kráľovský Chlmec. 09.02.2015 došlo k zhoršeniu stavu, hemoptoe, saturácia pod 70, subfebrílie 37,1°C, pacient intubovaný, umelá pľúcna ventilácia. Prevezený na OAIM UN L.P. v Košiciach. Na CT obraz závažnej atypickej pneumónie. V laboratórnom náleze vysoké CRP, leukopénia, zvýšené hodnoty hepatálnych testov. Jednalo sa o veľmi závažný klinický stav. 09.02.2015 podané antiviroktiká. Laboratórne s nasopharyngeálneho výteru dňa 19.02.2015 potvrdený vírus chrípky typu A (H1N1) - pandemický vírus. Napriek kombinovanej ATB liečbe sa stav komplikoval rozvojom sepsy. Stav pacienta sa zhoršoval. Dňa 02.03.2015 exitus na Dg. J10.0.
2. *prípado úmrtia: Dg. A500 - Čerstvý vrodenný syfilis s príznakmi* - jednalo sa o 0-ročné dieťa pochádzajúce z II.gravidity. Dieťa narodené matke, ktorá bola v roku 2013 nekompletne liečená antisifilitickou liečebnou kúrou pre maximálnu nedisциплиnovanosť. V gravidite v roku 2014 špecifická profylaktická liečba nebola u

matky aplikovaná pre nedostavenie sa pacientky na liečenie. Dieťa hneď po narodení napojené na distenčnú ventilačnú podporu. V laboratórnych parametroch elevované hepatálne parametre so vzostupom zápalových markerov. V priebehu hospitalizácie je dieťa ventilačne nestabilné, na 6. deň hospitalizácie dochádza k respiračnému zhoršovaniu stavu, zvyšovaný ventilačný režim. Napriek komplexnej resuscitačnej starostlivosti konštatovaný exitus letalis.

- b) Spracovaných bolo **204 ohnísk** u **199 prenosných ochorení**, v ktorých boli vykonané protiepidemické opatrenia. V ohniskách bolo **vydaných 734 opatrení pre ohniská**.
- c) Vo všetkých ohniskách bolo vyšetrených **844 kontaktov** a vykonaných bolo **345 návštev v ohnisku**.
- d) Analýza jednotlivých ohnísk:
- Pri vírusovej hepatitíde typu A bolo vyšetovaných **15 kontaktov**, vydaných bolo **14 rozhodnutí** pre opatrenia v ohniskách 3 potvrdených prípadov vírusovej hepatitídy.
 - Pri vírusovej hepatitíde typu B bolo vyšetovaných **10 kontaktov**, vydaných bolo **10 rozhodnutí** pre opatrenia v ohniskách 2 potvrdených prípadov vírusovej hepatitídy.
 - Pri vírusovej hepatitíde typu C bolo **37 vyšetovaných kontaktov**, vydaných bolo **37 rozhodnutí** pre opatrenia v ohniskách 6-tich potvrdených prípadov vírusovej hepatitídy.
 - Vykonaných bolo **40 návštev** v ohnisku **41 HBsAg nosičov**, **72 kontaktov** bolo odoslaných na vyšetrenie k obvodným lekárom.
 - Pri pertussis bolo vyšetrených **33 kontaktov** pri 2 ochoreniach na pertussis.
 - Pri alimentárnych nákazách bolo vyšetovaných spolu **501 kontaktov**:
 - 31x *Salmonella enteritidis* (A02, A020) – 90 kontaktov
 - 3x *Nešpecifikovaná salmonelová infekcia* – 8 kontaktov
 - 2x *Shigella flexneri* – 11 kontaktov
 - 1x *Shigella sonnei* – 1 kontakt
 - 1x *Nešpecifikovaná šigelóza* – 1 kontakt
 - 3x *Infekcia E.coli* – 8 kontaktov
 - 69x *Kampylobakteriálna enteritída* – 248 kontaktov
 - 3x *Enteritída zapríčinená Yersinia enterocolitica* – 5 kontaktov
 - 43x *Rotavírusová enteritída* – 116 kontaktov
 - 3x *Adenovírusová enteritída* – 13 kontaktov

6. Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY – „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Údaje sú zadávané priebežne do systému EPIS. Podľa požiadaviek RÚVZ Banská Bystrica sú priebežne opravované aj údaje za predchádzajúce roky.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

1. Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS – Na úlohe sa bude pracovať podľa pokynov ÚVZ SR.

2. Realizácia kampane Clean care is save care

V 1. polroku 2015 bola realizovaná kampan: *Hygiena a dezinfekcia rúk a pomoc nemocniciam pri registrácii do siete nemocníc.*

- RÚVZ so sídlom v Trebišove realizovalo v rámci tejto kampane 4 prednášky zamerané na význam a rizikové aspekty hygieny rúk zdravotníckych pracovníkov a na význam rúk v prevencii prenosu multirezistentných mikroorganizmov. Zdravotníckym pracovníkom boli poskytnuté le-

táky a informácie boli zverejnené na webovej stránke RÚVZ Trebišov, mesta Kráľovský Chlmec a Trebišov.

- Informovanie o význame a výhodách registrácie nemocníc do siete nemocníc bola nemocniciam poskytnutá na základe osobnej komunikácie s cedením NsP. Jedna z dvoch nemocníc sa v roku 2015 zaregistrovala.
- V rámci kampane vykonávané kontroly dezinfekcie rúk u zdravotníckych pracovníkov - v období od 01.05.2015 – 15.06.2015 boli vykonávané vo zvýšenej miere v rámci výkonu ŠZD stery z rúk zdravotníckeho personálu.
- Aktivity v rámci kampane boli vykonávané na oddeleniach nemocníc: OAIM, ODCH, RDG, Chirurgické odd., novorodenecké odd. a v ambulantných zdravotníckych zariadeniach (všeobecné, zubné).

3. Implementácia moderných foriem vzdelávania epidemiológov, cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

Zamestnanci Referátu infekčnej epidemiológie a nozokomiálnych nákaz sa v 1. polroku 2015 zúčastnili za účelom vzdelávania na:

- Tematický kurz – o nových poznatkoch v epidemiológii infekčných chorôb, 26.-29.01.2015, FVZ SZU Bratislava, pasívna účasť 2 osoby.
- Odborný seminár : Prevencia vybraných nákaz, RÚVZ Banská Bystrica, 01.04.2015, pasívna účasť 1 osoba.
- Školenie pracovníkov centrálného príjmu - Vysokonebezpečné nákazy, Odbor krízového riadenia Košického kraja, 09.04.2015, pasívna účasť 2 osoby.
- XV. konferencia - Dni centrálnej sterilizácie a centrálnych operačných sál, Zvolen, 22.04.-24.04.2015, pasívna účasť 2 osoby.
- Odborný seminár VŠ pracovníkov, 25.06.2015, RÚVZ so sídlom v Košiciach, Ul. Rooseveltova, pasívna účasť 3 osoby.

RÚVZ so sídlom v Trebišove, Referátom infekčnej epidemiológie a nozokomiálnych nákaz boli realizované nasledovné intervencie pre zdravotníckych pracovníkov:

- 2 x prednášky v NsP Trebišov a.s. a v NsP n.o. Kráľovský Chlmec na tému: Problematika nemocničných nákaz (vymedzenie, hlásenie, opatrenia, analýza príčin);
- 2 x prednášky v NsP Trebišov a.s. a v NsP n.o. Kráľovský Chlmec na tému: Epidemiologicky významní pôvodcovia nemocničných nákaz,
- 1x prednáška v NsP n.o. Kráľovský Chlmec na tému: Bariérová ošetrovateľská starostlivosť a hygienicko – epidemiologický režim na lôžkovom oddelení a na izolačných izbách;
- 4 x prednášky v NsP Trebišov a.s. a v NsP n.o. Kráľovský Chlmec a pre všeobecných praktických lekárov pre deti a dorast a pre dospelých (južná a severná časť okresu) na tému: Hygiena rúk zdravotníckych pracovníkov.

Surveillance nozokomiálnych nákaz

- Za obdobie od 01.01.2015 do 30.06.2015 bolo vykonaných **14 previerok** v lôžkových zdravotníckych zariadeniach, **15 previerok** v ambulantných zariadeniach, odobratých bolo **706 sterov z prostredia a 21 sterilných predmetov**, odobratých bolo tiež **33 dezinfekčných roztokov** za účelom kontroly ich účinnosti.
- Otestované boli spolu **3 autoklávy** v zdravotníckych zariadeniach.
- Hlásenie výskytu nozokomiálnych nákaz rok 2015:
 - NsP Trebišov, a.s.: 23 prípadov NN
 - NsP Kráľovský Chlmec: 1 prípad NN

V súvislosti s výskytom NN bol vykonaný štátny zdravotný dozor a boli uložené protiepidemické opatrenia 4x:

- 1x na onkologickom oddelení NsP Trebišov a.s - *Staphylococcus aureus MRSA*;
- 1 x na OAIM NsP Trebišov a.s - *Clostridium difficile*;

- 1 x Detský domov Sečovce a 1x detské oddelenie NsP Trebišov a.s - polymorbídne dieťa s opakovanými septickými stavmi.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERORIZMU

1. Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky)

- V 1.polroku 2015 bol opätovne *prekontrolovaný stav OOPP pre pracovníkov RÚVZ*, ktorí v prípade výskytu ľudskej chrípky budú zasahovať v ohniskách nákaz.
- 4 x sa realizovalo preškolenie zdravotníckych pracovníkov v okrese - v NsP Trebišov a.s., v NsP n.o. Kráľovský Chlmec a všeobecných praktických lekárov pre deti a dorast a pre dospelých (južná a severná časť okresu) o Usmernení hlavného hygienika Slovenskej republiky - Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike.
- V procese schvaľovania prevádzkových poriadkov zdravotníckych zariadení sa požaduje zapracovanie postupov pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na VNN v: ambulancii všeobecného lekára pre dospelých, v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast, v ambulancii lekárskej služby prvej pomoci a na oddeleniach ústavných zdravotníckych zariadení. Zároveň sa požaduje zapracovanie požiadaviek na zabezpečenie funkčnosti postupov pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na VNN na predmetných zdravotníckych pracoviskách.
- Odborné usmernenie HH SR bolo zverejnené na internetovej stránke nášho úradu www.ruvzvt.sk

2. Pandemická pripravenosť

- 26x týždenne bolo spracované hlásenie o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení, tieto údaje sú priebežne uverejňované na webovej stránke RÚVZ Trebišov.
- Pokračuje sa v hlásení SARI z lôžkových zdravotníckych zariadeniach – hlásený bol 1 potvrdený prípad SARI a 1 podozrenie na SARI. Došlo k jednému úmrtiu.
- Zabezpečené boli podmienky (t.j. dostupnosť odberového materiálu, vhodné podmienky skladovania) pre odber biologického materiálu na chrípku. Spolu bolo odobratých 0 vzoriek materiálu v lôžkových oddelenia v okrese Trebišov.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V priebehu 1. polroka 2015 bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov v meste Sečovce a 6 vzoriek v meste Trebišov. Všetky odobraté vzorky sú s negatívnymi výsledkami.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

1. Činnosť liniek pomoci AIDS

Pre laickú verejnosť bola k dispozícii linka pomoci AIDS (0918680305, 056/6681274), ktorú využili 3 klienti (muži). Možnosť e-mailovej konzultácie (na tv.demesova@uvzsrl.sk) nebola v 1. polroku 2015 využitá. Klienti na linke pomoci AIDS položili cca 18 otázok, ktoré boli zamerané na príznaky ochorenia, faktory prenosu, mechanizmus prenosu, riziko infikovania sa, možnosti laboratórnych vyšetrení, možnosti liečby ochorenia, možnosti prevencie a na epidemiologickú situáciu v SR a na východnom Slovensku.

2. Edukačné programy zamerané na mládež „ Hrou proti AIDS“, rovesnícke programy a iné edukačné aktivity

V 1. polroku 2015 bola realizovaná 1 beseda na základnej škole v okrese Trebišov pre 22 žiakov s názvom Partnerské vzťahy a prevencii Aviv/AIDS. Edukačné aktivity v tejto oblasti sú prioritne vykonávané v 2. polroku každého roku.

3. Aktivity k Svetovému dňu boja proti AIDS

Aktivity budú realizované v 2. polroku 2015.

4. Testovanie, poradenstvo, sledovanie

Odber krvi na vyšetrenie anti HIV protilátok alebo vykonaný.

5. Sledovanie pohlavných ochorení

- Na povinnosť hlásiť pohlavné ochorenia boli upozornení všetci gynekológovia v okrese Trebišov.
- V 1. polroku 2015 bolo hlásených 9 prípadov syfilisu (do systému EPIS). Analýza ochorení: počet ochorení u mužov: 4, počet ochorení u žien: 5. Najvyššia chorobnosť bola vo vekovej skupine 25-34 ročných (5 prípadov ochorení).
- Hlásené boli 4 gonokokové infekcie u 4 žien vo veku 26, 29, 38 a 43 rokov.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Úloha je vykonávaná priebežne. V 1. polroku 2015 bolo vykonaných 34 konzultácií týkajúcich sa problematiky povinného očkovania s lekármi a bolo poskytnuté poradenstvo pre 1 osobu z laickej verejnosti o prospechu pravidelného povinného očkovania detí.

Referát infekčnej epidemiológie a podpory zdravia RÚVZ Trebišov sa okrem kapitoly 6 podieľa aj na plnení nasledovných projektov a programov:

9.1. Národný program podpory zdravia

Plnenie:

Referát infekčnej epidemiológie a nozokomiálnych nákaz sa podieľa na plnení Národného programu podpory zdravia v časti: *Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.*

V 1. polroku 2015 boli realizované edukačné aktivity zamerané na:

prevenciu respiračných ochorení - 2 intervencie pre deti a mladistvých,
na propagáciu prospešnosti očkovania - 2 skupinové intervencie pre dospelých
význam hygieny rúk v zdravotníctve - 4 intervencie pre zdravotníckych pracovníkov.

Taktiež boli realizované kampane:

EIW - Európsky imunizačný týždeň 2015, „Umývaj si ruky: zachrániš život“ – kampaň zameraná na hygienu rúk zdravotníckych pracovníkov.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Plnenie:

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia sa vo svojej činnosti, v súlade s aktualizovaným NPPZ, prioritne zameriava na:

- ovplyvňovanie determinantov zdravia,

- znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva,
- zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti.

Aktivity referátu neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia sú dominantne orientované na preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení. Intervenčné aktivity sú v súlade s NPPZ ciele hlavne na podporu zdravého životného štýlu t.j. najmä na ovplyvňovanie výživy a stravovacích zvyklostí, fyzickej inaktivity, tabaku, alkoholu a drog a na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľov okresu Trebišov.

Národný program podpory zdravia bol naplňaný nasledovne:

- *Základná poradňa zdravia* - v priebehu 1. polroka 2015 bolo realizované vyšetrenie a poradenstvo u 62 osôb. Z toho bolo 35 osôb prvovýšetrených, 27 osôb opakovane vyšetrených. Počet výkonov pri vyšetreniach spolu 637.
- *Nadstavbové poradne zdravia - Výživová poradňa a Poradňa na odvykanie od fajčenia*. Vyšetrenie a poradenstvo bolo realizované u 40 osôb. Z toho bolo 37 osôb prvovýšetrených, 3 osoby opakovane vyšetrené.
- *V rámci poradní bolo poskytnuté individuálne poradenstvo a inštruktáž* - zamerané na zmenu životného štýlu (optimalizácia: skladby jedálneho lístka, pohybovej aktivity; zanechanie fajčenia, o správnych hodnotách krvného tlaku) .
- *Skupinové edukačné aktivity* – realizovaných bolo spolu 50 intervencií (s počtom účastníkov 884 osôb (zdravá výživa, správne stravovacie zvyklosti 5 intervencií, optimálny fyzická aktivita 9 intervencií, prevencia fajčenia 33 intervencií, výchova k partnerstvu 1 intervencia, prevencia osteoporózy 2 intervencie, informovanie o kampani Vyzvi srdce k pohybu pre 90 učiteľiek MŠ, ZŠ a SŠ) – spolu výkonov 884.
- *Celoslovenské a regionálne kampane* – realizované boli: Svetový deň zdravia (7.4.2015), Svetový deň pohybom ku zdraviu (10.5.2015), Svetový deň bez tabaku (31.5.2015), ktoré boli realizované predovšetkým formou hromadnej edukačnej aktivity.
- *Hromadné edukačné aktivity* v počte 3 aktivity (Svetový deň zdravia, Svetový deň pohybom ku zdraviu, Svetový deň bez tabaku), ktoré sa realizovali prostredníctvom Dňa otvorených dverí RÚVZ, mobilnej poradne v HM Tesco, HM Kaufland, Cirkevná stredná odborná škola sv.Jozafáta Trebišov, Základná škola Vojčice, internetových stránok RÚVZ TV (www.ruvztv.sk), mesta Trebišov www.trebisov.sk, mesta Sečovce (www.secovce.sk), mesto Kráľovský Chlmec (www.kralovskychlmec.sk) - spolu výkonov 472.
- V 1.polroku 2015 bol realizovaný dotazníkový prieskum „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“ v rámci Svetového dňa zdravia. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 50 mužov a žien nášho okresu - spolu výkonov 200.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

Plnenie:

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia priebežne sleduje ukazovatele zdravotného stavu obyvateľstva okresu Trebišov na okresnej a obecnej úrovni. Vyhodnocuje ukazovatele zdravotného stavu v porovnaní s ukazovateľmi na úrovni Košického kraja, Slovenskej republiky. Vyhodnotenie trendu vývoja sledovaných ukazovateľov bude spracované v 2. polroku 2015.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NÁDVAHY A OBEZITY

Plnenie:

Tento program bol v 1. polroku 2015 referátom neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia realizovaný:

- prostredníctvom skupinových intervenčných a zdravotno-výchovných aktivít v počte **14 besied** v cieľovej skupine detí a mládeže so zameraním *na prevenciu obezity*, **5 besied** venovaných otázkam *zdravej výživy* a **9 intervencií** zameraných *na zvýšenie pohybovej aktivity*. Prostredníctvom *Poradne zdravia* sa realizovalo **248 výkonov** so zameraných na optimalizáciu výživy a pohybovej aktivity v kontexte prevencie obezity u dospelých a detí školského veku. Aktivity boli zamerané na určovanie stavu telesnej hmotnosti, rozbor jedálneho lístka a bežne vykonávaných pohybových aktivít. Na základe získaných údajov a informácií sa poskytovalo individuálne poradenstvo zamerané na optimalizáciu pohybovej aktivity a stravovacieho režimu za účelom optimalizácie telesnej hmotnosti a telesnej zdatnosti.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu - celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Plnenie:

- Realizácia kampane prebiehala prostredníctvom informácie cez médiá a to na webových stránkach RÚVZ Trebišov www.ruvztv.sk.
- Kampaň bola propagovaná aj na webových stránkach miest Trebišov - www.trebisov.sk,, Sečovce - www.secovce.sk a Kráľovský Chlmec - www.kralovskychlmec.sk. Účastnícke listy boli odovzdané spolu s inštruktážou na základné školy a stredné školy v okrese Trebišov, 12 škôl, do 11 lekární a individuálne rozdane účastnícke listy pri poskytovaní poradenstva (spolu to bolo 200 ks účastníckych listov a 50 plagátov).
- Poskytnutie poradenstva na optimalizáciu pohybovej aktivity – v počte **176 výkonov**

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009-2015

Plnenie:

RÚVZ so sídlom v Trebišove tento program nerealizuje v plnom rozsahu. V 1.polroku 2015 však prebiehala spolupráca s asistentmi osvetu zdravia neziskovej organizácie Zdravé komunity, ktorá bola zameraná na riešenie aktuálnych problémov v rómskej osade lokalizovanej v meste Trebišov.

Zároveň prebiehala komunikácia a bola zabezpečená účasť zamestnancov RÚVZ Trebišov na stretnutiach organizovaných Ministerstvom zdravotníctva SR a neziskovou organizáciou Zdravé komunity za účelom zefektívnenia fungovania predmetného programu a zlepšenia spolupráce znevýhodnených komunít v oblasti podpory a ochrany zdravia – spolu **35 výkonov**.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Plnenie:

- Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia v 1.polroku 2015 realizoval edukačné aktivity prostredníctvom skupinových intervenčných a zdravotno-výchovných aktivít

v počte 12 *besied* v cieľovej skupine deti a mládež so zameraním *na prevenciu užívania alkoholu* pre 130 edukovaných.

- Zamestnankyňa RÚVZ so sídlom v Trebišove je členkou pracovnej skupiny zameranej na vypracovanie štúdie hodnotiacej vplyv zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti. V 1. polroku 2015 sa uskutočnili 3 stretnutia pracovnej skupiny. Vpracovaná bola metodika štúdie a pilotný dotazník. Pracovníci referátu neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia uskutočnili pilotný zber údajov, ako aj vkladanie údajov do databázy v programe Excel. Zároveň boli spracované pripomienky k pilotnému dotazníku (spolu výkonov – 985).

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Plnenie:

- Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia v priebehu 1. polroka 2015 realizoval 2 edukačné aktivity pre seniorov v Dennom stacionári v Sečovciach a v Dennom stacionári vo Vojčiciach (spolu 23 edukovaných). Intervencie boli zamerané na prevenciu osteoporózy. Realizoval sa aj dotazníkový prieskum zameraný na zistenie vedomostí o osteoporóze s cieľom špecifikácie obsahu edukácie – spolu *výkonov 94*.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Plnenie:

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia sa podieľa na realizácii tohto programu prostredníctvom realizácie skupinových intervencií na školách.

- V 1. polroku 2015 bolo spolu realizovaných *56 aktivít - interaktívnych skupinových intervencií (edukovaných spolu detí a adolescentov 748)* s využitím zážitkových metód a tréningu.

Edukačné aktivity boli zamerané na:

- Podpora pohybových aktivít a športu, rozvíjanie telesnej zdatnosti
- Racionálna životospráva, pitný režim, zdravý životný štýl
- Podpora a ochrana zdravia, prevencia ochorení
- Výchova k manželstvu a rodičovstvu
- Prevencia závislostí – fajčenie, alkohol.

9.6.1 Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji

Plnenie:

- *RÚVZ so sídlom v Trebišove túto úlohu nerealizuje.*

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Plnenie:

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia naplňal v 1. polroku 2015 predmetný program prostredníctvom vlastného edukačného projektu, ktorý pozostáva zo série štyroch na seba nadväzujúcich edukačných aktivít zameraných na dentálne zdravie, prevenciu ochorení chrupu a ďasien, správnu hygienu vrátane nácviku správnej hygieny. Edukácia bola

vykonávaná v predškolských zariadeniach pre deti a mládež a školských zariadeniach (I. stupeň ZŠ) v okrese. V 1. polroku 2015 bolo vykonaných 12 interaktívnych zážitkových *besied* (spolu 4x u 68 detí).

9.7. CINDI PROGRAM SR

Plnenie:

- RÚVZ so sídlom v Trebišove od roku 1992 realizuje *Program CINDI – Slovensko*. V rokoch 1998 a 2003 bol uskutočnený aj v okrese Trebišov skrining zdravotného stavu obyvateľstva okres Trebišov (a následne analyzovaný) podľa intencií tohto medzinárodného projektu.
- Mimo tieto roky plynulo prebieha v rámci *poradenského centra* práca s klientmi, kde sú individuálni klienti vyšetrovaní podľa štandardnej metodiky. Vyhodnocovanie získaných údajov je realizované v počítačovom programe Test zdravé srdce. Okrem týchto individuálnych aktivít sú realizované aj skupinové a populačné aktivity na ovplyvnenie životného štýlu obyvateľstva okresu Trebišov, a tým zníženiu chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia, ktoré sú zakotvené v programe CINDI. V 1. polroku 2015 bolo komplexne vyšetrených 62 *klientov*, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo podľa zistených výsledkov. *Poradenské aktivity boli vykonané v počte 677 výkonov*.
- Okrem činnosti Poradne zdravia bol program CINDI referátom neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia 1. polroku 2015 napĺňaný aj realizáciou kampaní pri príležitosti svetových dní a iných kampaní (v počte 3 *kampaní*), realizáciou 472 *výkonov*.
- Zamestnankyňa RÚVZ so sídlom v Trebišove je členkou pracovnej skupiny Základné poradne zdravia. Cieľom pracovnej skupiny je vypracovanie nového manuálu pre Základné poradne zdravia. V 1. polroku 2015 sa uskutočnili 2 stretnutia pracovnej skupiny. Pracovníci neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia spracovali pripomienky k existujúcemu manuálu a k Testu zdravé srdce. Ďalej bolo vypracované textové znenie návrhu nového manuálu a prebehlo prvé kolo pripomienkovania manuálu na úrovni členov pracovnej skupiny. V rámci pracovnej skupiny boli komunikované aj možné riešenia problémov Testu zdravé srdce (spolu *výkonov 125*).

9.8 TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeljej populácie v SR

Plnenie:

- RÚVZ so sídlom v Trebišove predmetný projekt v 1. polroku 2015 *nerealizoval*.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trenčíne**

ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Na základe zozbieraných údajov o kvalite pitnej vody RÚVZ so sídlom v Trenčíne informuje verejnosť o kvalite pitnej používanej na prípravu stravy pre dojčatá z hľadiska prevencie methemoglobínémie ako i redukcie ochorení a úmrtnosti detí v dôsledku konzumácie nevyhovujúcej kvality pitnej vody. RÚVZ so sídlom v Trenčíne pravidelne aktualizuje na svojej webovej stránke zoznam verejných vodovodov podľa obsahu dusičnanov (do/nad 10 mg/l) na základe dlhodobých výsledkov monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch.

Taktiež zabezpečuje v spolupráci s detskými lekármi odbery pitných vôd z individuálnych zdrojov v oblastiach, ktoré nie sú zásobované z verejných vodovodov za účelom informovanosti matiek o kvalite pitnej vody za účelom znižovania rizika výskytu dojčenskej methemoglobínémie pri používaní pitnej vody na prípravu stravy pre dojčatá. V období 1.1.2015 – 30.06.2015 bolo odobratých 14 studní v oblastiach, ktoré nie sú zásobované verejným vodovodom. V 11 vzorkách bol zaznamenaný prekročený limit nad 10 mg/l a voda nebola doporučená na prípravu stravy pre dojčatá.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

V súčasnosti na úrovni gestora prebieha vypracovanie pilotného projektu a príprava a tlač pracovných dokumentov. Po usmernení gestorského pracoviska bude projekt realizovaný aj v riešiteľskom pracovisku.

1.4. SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

V rámci medziodborovej úlohy „Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska“ sa zabezpečil vo vykurovacom období január - marec 2015 zber údajov o zdravotnom stave žiakov prostredníctvom dotazníkov - Dotazník o kvalite prostredia a komfortu detí v škole, Dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov a Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí. Ďalej boli získané údaje o fajčení od zamestnancov škôl. Zároveň bolo vykonané posúdenie školských budov, vybraných tried, spôsob ich každodenného využívania a údržby prostredníctvom dotazníkov – dotazník o škole, dotazník o triede. Na úlohe v roku 2015 participovalo oddelenie hygieny detí a mládeže

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Gestor úlohy spracováva zaslané podklady z predchádzajúceho obdobia. Následne budú vytipované vodárenské zdroje, z ktorých budú odoberané vzorky na stanovenie vybraných ukazovateľov. Podľa pokynov RÚVZ vykoná odbery a doručí vzorky do vybraných laboratórií.

Odbor HŽPaZ spolupracuje s Laboratóriami RÚVZ v Trenčíne na plnení úloh:

č. 7.20 Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania – zber technických údajov o vodných zdrojoch individuálneho zásobovania. Priebežne sa realizuje zber údajov pri odberoch zo zdrojov individuálneho zásobovania a údaje sú poskytované laboratóriám.

č. 7.1 Cyanobaktérie – sledovanie výskytu a odber vzoriek vody na lokalitách s vodou určenou na kúpanie, resp. v opodstatnených prípadoch aj na vodných útvaroch využívaných väčším počtom obyvateľov na kúpanie. Odbery budú realizované počas kúpacej sezóny 2015.

č. 7.2 Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach – odber vzoriek na prítomnosť legionel vo vzorkách vody na kúpanie v zariadeniach (plavárne, ubytovacie zariadenia), v ktorých sa nachádzajú bazény s vodnými atrakciami. Odbery vzoriek vôd na kúpanie budú realizované počas kúpacej sezóny 2015.

V regióne, v ktorom je vecne a miestne príslušným orgánom verejného zdravotníctva RÚVZ so sídlom v Trenčíne boli v roku 2014 pracovníkmi laboratória ÚVZ SR odobraté vzorky vody a stery v objektoch Fakultnej nemocnice Trenčín a v objektoch Kúpeľov Trenčianske Teplice. V odobratých vzorkách vody a v steroch vo Fakultnej nemocnici Trenčín bol potvrdený pozitívny výsledok vyšetrenia v 5 vzorkách na stanovenie legionel, KMO pri 36°C a *Pseudomonas aeruginosa*. V odobratých vzorkách vody a v steroch v Kúpeľoch Trenčianske Teplice a.s. bol potvrdený pozitívny výsledok vyšetrenia v 1 vzorke na stanovenie legionel a v 2 vzorkách KMO pri 36°C. Kúpele Trenčianske Teplice a FN Trenčín vykonali technické opatrenia na elimináciu výskytu legionel. Na základe laboratórnych analýz vo vzorkách vody v Kúpeľoch Trenčianske Teplice nebol potvrdený výskyt legionel a teda možno konštatovať, že vykonané opatrenia boli účinné. Fakultná nemocnica Trenčín po vykonaných opatreniach v súčasnosti odoberala vzorky vody na laboratórnu analýzu.

ODBOR HYGIENY PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Do 30.06.2015 bolo vykonaných 423 štátnych zdravotných dozorov ukončených záznamom. Výkon ŠZD bol zameraný na sledovanie stavu pracovného prostredia a podmienok práce, dodržiavanie legislatívnych požiadaviek v oblasti ochrany zdravia pri práci, najmä na pracoviskách s rizikovými prácami, zabezpečenie zdravotného dohľadu, prešetrovanie podozrení na choroby z povolania. Vydaných bolo 168 rozhodnutí a 60 záväzných stanovísk. Z toho 34 rozhodnutí bolo vydaných na základe žiadostí o zaradenie, zmenu alebo vyradenie prác z kategórií rizikových prác. Uložené boli 4 sankcie 4 prevádzkovateľom za správne delikty - prevádzkovanie priestorov bez súhlasného rozhodnutia, nesprávny pracovný postup a použitie nepovoleného prípravku pri výkone deratizácie živočíšnych škodcov, nezabezpečenie zdravotného dohľadu a objektivizácie pracovného prostredia. Za účelom odstránenia nedostatkov zistených pri ŠZD boli nápravné opatrenia so záväznými lehotami plnenia ukladané priamo do zázpisnice pri výkone ŠZD. Ďalej bolo uložené 1 opatrenie podľa § 48 zák. č. 355/2007 Z.z.

V rámci kontroly pracovných podmienok sme dotazníkovou formou pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku chemických faktorov v 7 organizáciách, vystavenia prachu z azbestu v 3 firmách a vplyvu vibrácií na zdravie v 1 organizácii.

2.1.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK /RIZIKOVÉ PRÁCE/

Evidenciu rizikových prác sme v priebehu polroka aktualizovali na základe meraní a spresňovali v programe ASTR_2011. V dozorovaných okresoch Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Myjava sme zaznamenali a vydali 34 rozhodnutí na vyhlásenie, zmenu alebo vyradenie prác z kategórií rizikových prác.

Celkovo evidujeme 3 845 exponovaných zamestnancov (z toho 1 001 žien). V porovnaní s rokom 2014 je to o 75 zamestnancov menej, čo nasvedčuje priaznivému trendu zlepšovania pracovného prostredia z hľadiska rizík.

Podľa prevažujúcej činnosti najvyšší počet exponovaných zamestnancov je evidovaných v priemyselnej oblasti - 3 288 zamestnancov, z toho 849 žien, čo predstavuje o 57 zamestnancov menej ako v roku 2014. Druhou najexponovanejšou činnosťou je poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesné hospodárstvo s celkovým počtom pracovníkov 169 z toho 3 ženy, čo je o 6 zamestnancov menej ako v roku 2014.

Podľa druhu a kategórie rizika, najviac zamestnancov sa eviduje v riziku hluku – 3 229 (z toho 768 žien). V porovnaní s rokom 2014 je to o 55 zamestnancov menej. V 4. kategórii rizika hluku evidujeme 211 zamestnancov, z toho 26 žien. V 3. kategórii rizika hluku evidujeme 3 018 zamestnancov, z toho 742 žien.

Najvyšší počet žien máme podobne ako v minulých rokoch evidovaný v riziku hluku (3. kategória – 742 a 4. kategória – 26 žien).

V riziku chemických látok a zmesí evidujeme celkom 642 zamestnancov (z toho 93 žien) čo predstavuje o 10 zamestnancov menej ako v roku 2014.

Objektívizácia hluku bola vykonaná v 2 prevádzkach. V prevádzke zaoberajúcej sa zákazkovou kovovýrobou v profesii zámočník - zvárač zaradenej do 3. kat. rizika hluku, pričom bolo zistené prekročenie povolených hodnôt expozície hluku zamestnancov spĺňajúce kritériá na zaradenie do 4. kat. rizika hluku. V druhej prevádzke zameranej na povrchovú úpravy a opravu nákladných motorových vozidiel bolo zistené u zamestnanca v profesii pieskovač prekročenie povolených hodnôt expozície hluku v súlade s doterajším zaradením do 4. kat. rizika hluku.

2.1.2 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z VEĽMI TOXICKÝCH A TOXICKÝCH LÁTKOK A ZMESÍ

ŠZD zameraný cielene na plnenie požiadaviek na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, najmä na - spôsob skladovania, manipulácie, predaja veľmi toxických a toxických chemických látok a zmesí, spôsob používania pri výrobných procesoch, na evidenciu množstiev používaných látok a zmesí, vypracovanie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odbornú spôsobilosť zamestnancov, opatrenia pri mimoriadnych situáciách a haváriách bol vykonaný spolu v 10 organizáciách. Nebolo vydané rozhodnutie k skladovaniu a manipulácii s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Vydané bolo 1 rozhodnutie na manipuláciu, skladovanie a zneškodňovanie chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku. Vydaných bolo 8 rozhodnutí k schváleniu prevádzkových poriadkov pre prácu s chemickými faktormi (CHF) a 1 rozhodnutie k schváleniu prevádzkových poriadkov pre prácu s biologickými faktormi. V rámci vydania rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky bolo zároveň schválených ďalšie 4

prevádzkové poriadky.

Dotazníkovou formou sa informovanosť zamestnancov o riziku CHF zisťovala v 7 firmách, kde bolo vyplnených 29 dotazníkov informovanosti. Vyplýva z nich, že respondenti sú vystavení chemickým faktorom najmä - v poľnohospodárskych organizáciách pri skladovaní a manipulácii s pesticídmi, pri práci s materiálmi obsahujúcimi azbest, v priemysle ide najčastejšie o expozíciu zväčša dymom, prachu z obrusovania, pieskovania, pri povrchových úpravách kovov, pri lakovaní, v drevovýrobách, pri opravách a servise motorových vozidiel. OOPP pre zamestnancov sú poskytované dostatočne, najviac používanými OOPP okrem pracovného odevu a obuvi sú: celotelový overal, rukavice, maska, dýchací prístroj. K opatreniam, ktoré zamestnávateľ zabezpečuje patria najmä ozdravovacie pobyty. Pravidelných lekárskech vyšetrení v súvislosti s rizikom pri práci sa zúčastňujú všetci zamestnanci.

Z rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov v poľnohospodárskych podnikoch, priemyselných organizáciách a predajniach, v ktorých sa manipuluje s toxickými látkami a zmesami sa v priebehu 1. polroku 2015 vyskytla 1 závažná situácia (použitie nepovoleného rodenticídu za účelom deratizácie na otvorenom priestranstve s následným úhynom poľovnej zveri), na základe čoho bolo rozhodnutím vydané 1 opatrenie v zmysle § 48 zák. č. 355/2007 Z. z.. Iné závažné, mimoriadne a havarijné situácie, ktoré by si vyžadovali mimoriadne nápravné opatrenia sa nevyskytli.

V 1. polroku 2015 bolo zvolané jedno zasadnutie komisie a boli preskúšaní 3 žiadatelia. Na základe dĺžky praxe sme vydali bez vyskúšania pred komisiou 4 osvedčenia.

Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne bolo zaslaných 12 oznámení o začiatku vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť.

2.1.3 ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z KARCINOGENNÝCH A MUTAGENNÝCH FAKTOROV VRÁTANE AZBESTU A Z LÁTKO POŠKODZUJÚCICH REPRODUKCIU A NARÚŠAJÚCICH ENDOKRINNÝ SYSTÉM

Vydaných bolo 31 rozhodnutí na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest pre oprávnené organizácie, ktoré vlastnili oprávnenia na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 5 ods. 4 písm. n) zákona č. 355/2007 Z. z.

Informovanosť zamestnancov o riziku vystavenia prachu z azbestu dotazníkovou formou bola vykonaná v 3 firmách, kde bol aj vykonaný ŠZD (1 x exteriér a 2 x interiér). Vyplnených bolo 7 dotazníkov informovanosti pracovníkov vystavených prachu z azbestu. Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne bolo zaslaných 22 oznámení o začiatku prác s materiálmi obsahujúcimi azbest.

K 30.06.2015 evidujeme celkovo 146 zamestnancov, z toho 28 žien, ktorí vykonávajú rizikové práce 3. a 4. kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Jedná sa o činnosti: pri riedení cytostatík, výkone laboratórnych analýz vody a čistiarenských kalov, spracovanie tvrdého dreva, chemická sterilizácia etylénoxidom pre sterilizácii jednorazovej injekčnej techniky. V riziku expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu pracuje 30 zamestnancov, z toho 24 žien.

V rámci plnenia Programového vyhlásenia vlády SR, uznesenia vlády SR č. 475/2003, uznesenia vlády SR č.391/2013 (kap. 4 úloha č. 4) - Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce sa v rámci pôsobnosti RÚVZ Trenčín vykonával ŠZD na pracoviskách za účelom získavania údajov o miere expozície a kontroly opatrení na znižovanie rizika aj v prevádzkach s výskytom látok, u ktorých je reprodukčnotoxické riziko (toluén), spojený s objektivizáciou CHF.

Do 30.06.2015 boli vykonané 3 ŠZD spojené s objektivizáciou CHF v prevádzkach, kde sa v minulosti používali organické rozpúšťadlá na báze toluénu. V jednej prevádzke (lakovní) neboli prekročené NPEL pre org. rozpúšťadlá vrátane toluénu. Dva ŠZD boli vykonané v prevádzkach na výrobu obuvi so zameraním na lepidlá používané pri výrobe obuvi, objektivizované boli profesie - robotník pri lepení podošiev, lisovaní obuvi. Zistené bolo, že v súčasnosti sa zmesi s obsahom toluénu v týchto prevádzkach už nepoužívajú. Hodnoty stanovovaných organických rozpúšťadiel v pracovnom prostredí (acetón, a iné) v súčasnosti používaných zmesiach neprekračoval NPEL. Ani v jednej z preverovaných prevádzok zamestnanci nie sú zaradení do kategórie rizika z hľadiska chemických faktorov, ktoré boli objektivizované. Celkovo sme zaznamenali trend používať menej škodlivé prípravky, org. rozpúšťadlá nie na báze toluénu ale najmä vodou riediteľné prípravky.

Okrem uvedeného 1 ŠZD bol vykonaný v prevádzke na výrobu sklolaminátových plastových výrobkov, kde pri laminovaní sa používajú polyesterové živice s obsahom styrénu v profesii laminátnik (4 zamestnanci). U dvoch zamestnancov pri ručnom laminovaní boli prekročené NPEL, zamestnanci však neboli zaradení do rizika z expozície styrénu. Styren podľa platnej legislatívy v SR nie je zaradený medzi karcinogénne látky, podľa IARC patrí medzi možné karcinogény (2B). V 5 prevádzkach boli v súlade s vykonávanou pracovnou činnosťou zamerané aj pevné aerosoly (zváračské pevné aerosóly, prach z umelého brusiva) aj rastlinný pevný aerosól z dreva (ostatné dreviny), pričom prekročenie NPEL bolo zistené iba v 1 prevádzke (v súlade so zaradením profesie do 3. kategórie prác)

2.1.4 ZNÍŽOVANIE VÝSKYTU CHORÔB Z POVOLANIA Z DLHODOBÉHO, NADMERNÉHO A JEDNOSTRANNÉHO ZATAŽENIE

V spádovom území RÚVZ so sídlom v Trenčíne boli v prvom polroku 2015 prešetrené celkovo 4 podozrenia na chorobu z povolania (chzp): 1x bol prešetrovaný prípad podozrenia na kontaktný ekzém rúk u montážnej pracovníčky v spoločnosti Hella Slovakia Signal Lighting s.r.o. Bánovce nad Bebravou, u ktorej mohli byť vytvorené v prípade jedného kontaktného alergénu podmienky pre vznik ochorenia. Boli šetrené 3 podozrenia na chorobu z DNJZ. V jednom prípade sa jednalo o diagnózu skákavý prst u pracovníčky UMC Slovakia spol s.r.o., Nové Mesto nad Váhom, kde nebola zistená príčinná súvislosť s vykonávanou prácou. V dvoch prípadoch sa jednalo o syndróm karpálneho tunela (SKT), a to u pracovníčky výroby elektromotorov v ASKOLL Slovakia s.r.o., Potvorice, u ktorej jednoznačne boli vytvorené podmienky pre vznik choroby z povolania. Z dôvodu nadmernej lokálnej svalovej záťaže (potvrdené objektivizáciou) bude práca zaradená do kategórie rizikových prác, pričom spoločnosť na zníženie rizika vykonala organizačné zmeny na pracovisku- rotácia) a hľadá možnosti ergonomickejšieho pracovného postupu. SKT bol prešetrovaný aj u šičky obuvi v spoločnosti GABOR s.r.o. Bánovce nad Bebravou, kde je rovnako možná súvislosť s prácou. Na tomto pracovisku je už priznaných viacero chzp z DNJZ u šičiek, nakoľko ide o typickú prácu spôsobujúcu SKT. V prevádzke sa pravidelne vykonáva ŠZD. Vo všetkých prípadoch bol pred samotným šetrením podozrenia na chzp vykonaný na pracoviskách ŠZD zameraný na kontrolu plnenia povinností zamestnávateľa vo veci zabezpečenia zdravotného dohľadu pre zamestnancov a vykonávania povinných LPP vo vzťahu k práci (neboli zistené nedostatky) ako aj na kontrolu pracovísk a podmienok práce a pracovného prostredia, žiadali sme predloženie posudku o riziku (najmä pri fyzickej záťaži a práci s bremenami a zaradenie do kategórie rizika, avšak jeho vypracovanie značne predlžuje vydanie konečného stanoviska k možnému vzniku profesionálneho ochorenia.

RÚVZ v Trenčíne k 30.06.2015 neeviduje rizikové práce s faktorom fyzická záťaž.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

Zdravotno-výchovné aktivity a hlavne poradenstvo pre zamestnancov a zamestnávateľov sme uplatňovali pri každom vykonanom ŠZD. V rámci projektu „Zdravé pracoviská“, sme v spolupráci so zamestnancami odboru ochrany a podpory zdravia v 1. polroku 2015 vykonali hodnotenia pracovného prostredia a vyšetrenia v 3 organizáciách.

Spoločnosť Emerson a.s., Nové Mesto nad Váhom sa zaoberá výrobou a montážou klimatizačných zariadení, záložných zdrojov elektrickej energie, plechových panelov a elektronických riadiacich systémov. Vyšetrenie bolo poskytnuté 76 výrobným a administratívnym zamestnancom.

Spoločnosť Magna Slovteca s.r.o., Nové Mesto nad Váhom sa zaoberá výrobou komponentov zrkadiel do automobilového priemyslu. Vyšetrenie bolo poskytnuté 69 výrobným a administratívnym zamestnancom.

Spoločnosť Ester Water Metering s.r.o., Stará Turá sa zaoberá montážou, overovaním a kompletizáciou vodomero. Vyšetrenie bolo poskytnuté 41 výrobným a administratívnym zamestnancom.

Pre zamestnancov bolo priamo na mieste organizácie zabezpečené :

- meranie antropometrických parametrov – hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov, BMI, WHR, meranie % tuku v tele a biochemických parametrov - hladina celkového cholesterolu, meranie tlaku krvi, priamo na mieste vyhodnotenie a individuálne poradenstvo.

Všetci pracovníci v rámci ŠZD v teréne, alebo na RÚVZ poskytujú konzultácie o povinnosti zriadenia PZS, o zaraďovaní prác do jednotlivých rizík, o legislatíve pri skúškach na získanie osvedčenia pre prácu s toxickými látkami, o náležitostiach prevádzkových poriadkov, o zmenách v právnych predpisoch, európskej chemickej legislatívy, zriadenia pracovísk pre zdravotne postihnutých zamestnancov a pod.

2.2.2 EURÓPSKA INFORMAČNÁ KAMPAŇ EURÓPSKEJ AGENTÚRY PRE BOZP (OSHA BILBAO) ZAMERANÁ NA PREVENCIU ZDRAVOTNÝCH A BEZPEČNOSTNÝCH RIZÍK PRI PRÁCI

V prvom polroku 2015 sme sa v rámci spolupráce s Inšpektorátom práce zúčastnili na dvoch pracovných poradách. Na prvej sme zhodnotili spoločné dozorné aktivity za rok 2013, na druhej porade boli dohodnuté 4 spoločné previerky za Tn kraj na pracoviskách v zmysle dohovoru NIP SR a ÚVZ SR nasledovne, pričom dve z previerok zabezpečí RÚVZ Trenčín:

RÚVZ sa bude zameriavať najmä na dodržiavanie povinností zamestnávateľov, ktoré vyplývajú z platnej legialatívy na úseku ochrany zdravia pri práci vrátane sledovania zabezpečenia zdravotného dohľadu pre zamestnancov vo všetkých kategóriách práce (aj u zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú zamestnancov na nerizikových pracoviskách).

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Úloha je t.č. je štádiu prípravy.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ.

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Sledovanie záťaže vybraných skupín obyvateľstva je štádiu prípravy metodík.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Návrhy na uvedenie priestorov do prevádzky za účelom priznania ich postavenia ako chránené pracoviskoboli (podľa charakteru priestorov) posudzované okrem oddelenia PPLaT aj oddeleniami HV a HŽPaZ. K 30.06.2015 bolo novo posúdených 18 pracovísk, ktoré majú charakter chráneného pracoviska, z toho 14 nových rozhodnutí a 4 stanoviská k zvýšeniu počtu zamestnancov. Išlo najčastejšie o administratívne práce, upratovacie práce, šitie odevov, predaj, výroba drobných výrobkov z dreva, výroba a balenie darčkových predmetov, reklamná činnosť. Vykonaných bolo 25 kontrol na existujúcich chránených pracoviskách. Pracoviská boli zariadené podľa druhu vykonávaných činností a zamestnanci majú k dispozícii zariadenia na osobnú hygienu. vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebolo na žiadnom pracovisku zistené závažné porušenie zákona 355/2007 Z. z. a jeho vykonávacích predpisov (najmä nariadenie č. 391/2006 Z. z.) a neboli uplatnené sankčné opatrenia.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH – POLROK 2015

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy * (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.							
Trenčín	14	4	25	25	62	nie	nie	nie	-

RÚVZ	Vydané rozhodnutia 2009-2014	Vydané stanoviská 2009-2014
Trenčín	336	8

ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRIJMU JODU

V rámci plnenia tejto úlohy zamestnanci odboru hygieny výživy a bezpečnosti potravín RÚVZ Trenčín odobrali 11 vzoriek kuchynskej soli na laboratórne vyšetrenie obsahu KJ, KJO₃ v kuchynskej soli. Odobraté vzorky vyhovovali požiadavkám na obsah KJ a KJO₃ podľa požiadaviek platnej legislatívy.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

RÚVZ so sídlom v Trenčíne do uvedeného projektu nie je zapojený.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Do plnenie tejto úlohy je odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín RÚVZ so sídlom v Trenčíne zapojený formou výkonu úradnej kontroly a odberu vzoriek 1 druhu plastového výrobku, ktorý je plánovaný na mesiac júl 2015.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU.

Do plnenie tejto úlohy je odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín RÚVZ so sídlom v Trenčíne zapojený formou výkonu úradnej kontroly a odberu vzoriek keramických výrobkov typu panvice, nože, hrnce a pod., ktorý je plánovaný na mesiac október 2015.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Cieľom úlohy bolo prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotických kmeňov baktérií vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.

K 30.6.2015 bolo vyšetrených 12 vzoriek výživových doplnkov s obsahom baktérií mliečneho kvasenia v spolupráci s RÚVZ Prievidza. Odber predmetných vzoriek bol vykonaný u výrobcov, distribučných skladoch, v špecializovaných predajniach a lekárňach. Pri mikrobiologickom vyšetrení výživových doplnkov na kvantitatívne zastúpenie jednotlivých rodov baktérií mliečneho kvasenia boli použité kultivačné média v zmysle platných noriem STN ISO 15214 a ČSN ISO 29981.

Z celkového počtu vzoriek vyšetrených k 30.6.2015 v 9 vzorkách t.j. 75 % bolo zistené, že skutočný obsah baktérií mliečneho kvasenia bol pod hranicou deklarovanou výrobcom na obale.

V žiadnej vzorke nebola zistená prítomnosť patogénnych mikroorganizmov.

Tabuľka č. 1
Obsah „probiotík“ vo výživových doplnkoch

RÚVZ Trenčín 2015

Číslo protokolu/ vzorky	Deklarovaný rod	Deklarované množstvo KTJ/výrobcom stanovený objem	Celkový výsledok KTJ/výrobcom stanovený objem
1789/15 3108	Baktérie mliečného kvasenia	$4 \cdot 10^7$ /5 ml	$1,1 \cdot 10^8$ /5 ml
2271/15 3914	Baktérie mliečného kvasenia	$10 \cdot 10^9$ /1 kapsula	$1,1 \cdot 10^6$ /1 kapsula
2291/15 3973	Baktérie mliečného kvasenia	$1 \cdot 10^9$ /1 tableta	$6 \cdot 10^7$ /1 tableta
2292/15 3974	Baktérie mliečného kvasenia	$5 \cdot 10^9$ /1 kapsula	$3,7 \cdot 10^9$ /1 kapsula
2472/15 4307	Baktérie mliečného kvasenia	$5 \cdot 10^8$ /1 tableta	$1 \cdot 10^8$ /1 tableta
2473/13 4308	Baktérie mliečného kvasenia	$6 \cdot 10^9$ /1 kapsula	$2,8 \cdot 10^8$ /1 kapsula
2475/15 4310	Baktérie mliečného kvasenia	$4 \cdot 10^7$ /1 tableta	$6,2 \cdot 10^7$ /1 tableta
3250/15 5543	Baktérie mliečného kvasenia	$4 \cdot 10^9$ /1 kapsula	$2,8 \cdot 10^9$ /kapsula
3251/15 5544	Baktérie mliečného kvasenia	$4 \cdot 10^9$ /1 kapsula	$1,6 \cdot 10^9$ /kapsula
3252/15 5545	Baktérie mliečného kvasenia	$8 \cdot 10^9$ /1 kapsula	$7,5 \cdot 10^9$ /1 kapsula
3253/15 5546	Baktérie mliečného kvasenia	$5 \cdot 10^8$ /g	$2 \cdot 10^8$ /g
2474/15 4309	Baktérie mliečného kvasenia	$5 \cdot 10^9$ /1 kapsula	$3,1 \cdot 10^9$ /1 kapsula

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

V rámci cielených sledovaní boli v odobratých vzorkách sledované zakázané látky, regulované látky, neregulované látky (pravdivosť tvrdení), mikrobiologická čistota. Celkovo bolo analyzovaných 11 vzoriek. Laboratórnymi analýzami (RÚVZ so sídlom v Trenčíne má k dispozícii iba časť výsledkov) neboli zistené nezhody.

Štátny zdravotný dozor bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov. V prípade nezhôd v označovaní boli zistenia postúpené miestne a vecne príslušnému RÚVZ, podľa sídla zodpovednej osoby.

Kontrolou výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov na trhu v SR bolo spolu vykonaných 75 kontrol u výrobcov, distribútorov, veľkoobchodných predajcov, v prevádzkach hypermarketov, supermarketov, maloobchodných predajniach, lekárnach a v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo. V rámci výkonu dozoru v regionálnej pôsobnosti RÚVZ Trenčín nebol zistený výskyt nebezpečných kozmetických výrobkov uvádzaných v zaslaných hláseniach. V jednom prípade bolo v uložené opatrenie na zákaz umiestňovania výrobku na trh z dôvodu, že bolo zistená zakázaná látka (2,5-diamino-toluén sulfát) vo výrobku mihalnice a obočie Refektocil 1 pure black

Kontrola dodržiavania správnej výrobných praxe a dokumentácie kozmetických výrobkov bol podrobený 1 výrobcu. Dozorom neboli zistené závažné nedostatky.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOKCH

RÚVZ so sídlom v Trenčíne do uvedeného projektu nie je zapojený.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

K 30.6.2015 pracovníci RÚVZ so sídlom v Trenčíne odobrali po 1 vzorke na stanovenie aróm- kumarín a mentofurán, 1 vzorku na stanovenia obsahu stolového sladidla – glykozidy steviolu. Výsledky laboratórnych analýz toho času nie sú k dispozícii.

Respondentom podľa pohlavia a veku (veková kategória 19 – 34 r. a 35 – 54 r. muži a ženy) boli odovzdané dotazníky na zistenie spotreby prídavných látok podľa frekvencie konzumácie vybraných druhov potravín ako i zhodnotením jednodňového jedálneho lístka. V ďalšej etape bude realizovaný odber vzoriek potravín na obsah kyseliny sorbovej a benzoovej a budú spracované údaje z dotazníkov vrátane detskej populácie.

ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Trvanie projektu je naplánované v období 1.1.2015 – 31.12.2019. V roku 2015 sa realizuje I. etapa - návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu. Prvá etapa projektu je v kompetencii ÚVZ SR.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

V dňoch 24.03. – 31.03.2015 sa Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne zapojil do realizácie Európskeho školského prieskumu o alkohole a ostatných drogách – ESPAD. Celkový počet respondentov bol 355. Súbor respondentov tvorili študenti nasledovných škôl: Gymnázium M. R. Štefánika, Športová 41, 915 01 Nové Mesto nad Váhom (88 dotazníkov), Stredná odborná škola letecko – technická, Legionárska 160, 911 04 Trenčín (79 dotazníkov), Súkromná hotelová akadémia, Gen. M. R. Štefánika 375, 916 01 Stará Turá (44 dotazníkov), Gymnázium, Jablonská 5, 907 01 Myjava (74 dotazníkov), Stredná odborná škola, Farská 7, 957 01 Bánovce nad Bebravou (70 dotazníkov).

Ďalšie aktivity:

K termínu odpočtu oddelenie hygieny detí a mládeže v zariadeniach pre deti a mládež vykonalo 18 kontrol na preverenie uplatňovania ustanovení zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Všetky preverené zariadenia pre deti a mládež dodržiavajú ustanovenia zákona č. 377/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Projekt Monitoring úrazovosti detí predškolského (a školského) veku sa v prvom polroku 2015 nerealizoval. Realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7 - 10 ročných detí bude prebiehať v septembri 2015. Následne budú údaje z dotazníkov vložené do databázy a zaslané na štatistické spracovanie na ÚVZ SR.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

V roku 2015 prebieha posledná etapa projektu, ktorá pozostáva z:

- tvorba databázy získaných údajov
- analýzy a vyhodnotenie údajov
- záverečné spracovanie

Úloha je v roku 2015 v kompetencii gestorov RÚVZ so sídlom vo Zvolene a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Oddelenie hygieny detí a mládeže súčasne participuje na naplňaní nasledovných programov a projektov:

1.4. SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

- medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)

V rámci medziodborovej úlohy „Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska“ zabezpečili pracovníčky oddelenia vo vykurovacom období január - marec 2015 zber údajov o zdravotnom stave žiakov prostredníctvom dotazníkov - Dotazník o kvalite prostredia a komfortu detí v škole, Dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov a Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí. Ďalej boli získané údaje o fajčení od zamestnancov škôl. Zároveň bolo vykonané posúdenie školských budov, vybraných tried, spôsob ich každodenného využívania a údržby prostredníctvom dotazníkov – dotazník o škole, dotazník o triede.

Do projektu bolo v prvom polroku 2015 zapojených 5 škôl. Počet zapojených respondentov bol 335 žiakov a 25 učiteľov. Údaje z dotazníkov boli následne spracované do jednotlivých databáz.

ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

Zabezpečenie Národného imunizačného programu s cieľom udržania pravidelného povinného očkovania je jednou z priorit pre rok 2015. RÚVZ so sídlom v Trenčíne poskytuje telefonicky, písomne a v rámci „Poradne očkovania“ usmernenia v oblasti povinného, odporúčaného očkovania a očkovania do zahraničia. V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované prednášky o očkovaní určené pre zdravotníckych pracovníkov a študentov.

Aktuálne informácie týkajúce sa výskytu infekčných ochorení, ako aj informácií o prevencii voči nim sú pravidelne uverejňované na web stránke a nástenkách úradu.

K 30.6.2015 bolo nahlásených 47 odmietnutí povinného očkovania, 34 bolo prejednaných formou osobného pohovoru.

Odbor epidemiológie RÚVZ Trenčín sa zapojil do celoslovenského projektu Hodnota očkovania - Vzdelávanie žiakov na zdravotníckych školách. Bolo odprednášaných 5 prednášok, ktorých sa zúčastnilo 96 študentov.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Surveillance infekčných ochorení, ďalšia z priorít pre rok 2015, je vykonávaná sústavne. V období od 01.01.2015 do 30.6.2015 bolo z ochorení preventabilných očkovaním zaznamenaných:

Choroba	Abs. Počet	Očkovani	Neočkovani	Nezistené
TBC	1			1
VHB	3 + 6 (nosiči)	0	9	
VHA	0			
Pertussis	12	7	5 (vzhľadom na vek)	
ACHO (POLIO očk.)	3	2	1 (vzhľadom na vek)	
Invaz. pneumok. inf.	0			
Kliešťová encefalitída	0			
Ovčie kiahne	537	1 dávka	536	
Rotavírusová enteritída	60	2	58	

Edukácia obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení je vykonávaná najmä prostredníctvom uverejňovania článkov na web stránke úradu.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

K 30.6.2015 bolo do programu EPIS zadaných 1398 prenosných ochorení z toho u 756 bolo v rámci ŠZD vykonané epidemiologické vyšetrenie. Program EPIS sa využíva aj pre hlásenie vybraných ochorení do SRV. Pracovníci RÚVZ so sídlom v Trenčíne sú pod vedením krajskej odborníčky pre epidemiológiu zodpovední za činnosť pracovnej skupiny pre nozokomiálne nákazy. Na pracovisku sa vykonáva kontrola kvality zadávania hlásení nemocničných nákaz za celú SR.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance NN je jednou z priorít na rok 2015.

Sledovanie nozokomiálnych nákaz na JIS:

V roku 2015 sa pokračuje v realizácii projektu sledovania nozokomiálnych nákaz na JIS, prebieha zber údajov za rok 2014. Údaje za rok 2013 boli zaslané do ECDC, kde prebieha príprava výstupov – za SR sú analyzované údaje od 402 pacientov, u ktorých sa vyskytlo 81 nozokomiálnych nákaz.

Sledovanie infekcií v mieste chirurgického zákroku (SSI)

V roku 2015 prebieha zber údajov za rok 2014. Údaje za rok 2013 boli zaslané do ECDC, kde prebieha príprava výstupov – za SR sú analyzované údaje od 573 pacientov s cholecystektómiami.

Prevalenčné sledovanie NN v SR

Sledovanie NN bolo ukončené vydaním publikácie s celoslovenskými výsledkami a vydaním odborného článku v EMI.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

O aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte chrípky počas chrípkovej sezóny boli informovaní všetci členovia protiepidemickej komisie zriadenej pri RÚVZ ako aj členovia KŠ ObÚ Trenčín. Pracovníci odboru epidemiológie boli pravidelne informovaní o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom interných seminárov. Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii a prípadných opatreniach pri výskyte ochorení boli zasielané lekárom primárneho kontaktu a riaditeľom nemocníc v spádovom území alebo uverejnené na web stránke RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

Začiatkom roka sa zvýšená pozornosť venovala výskytu bakteriálnych pôvodcov infekčných ochorení s klinicky a epidemiologicky významným mechanizmom rezistencie a problematike epidémie eboly.

6.6. ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V spádovom území RÚVZ Trenčín boli odoberané vzorky odpadovej vody podľa plánu odberov ÚVZ SR z čističky odpadových vôd v Trenčíne. K 30.6.2015 boli odobraté 3 vzorky na prítomnosť enterálnych vírusov v jednom prípade bola vzorka odpadovej vody pozitívna.

Plnili sa aj ďalšie úlohy pre udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR. V roku 2015 evidujeme 3 ochorenia na ACHO.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne je v rámci odboru epidemiológie zriadená Poradňa prevencie HIV/AIDS, kde je poskytované pred a po testové poradenstvo vrátane odberu krvi na detekciu protilátok anti HIV u osôb, ktoré o to požiadajú. V rámci poradne je k dispozícii telefonická linka a mailová adresa pre možnosť poskytovania informácií. K 30.6.2015 bolo vyšetrených 39 osôb. Oddelenie podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Trenčíne uskutočnilo v prvom polroku 2015 prednášky a besedy na tému sexuálna výchova a prevencia sexuálne prenosných ochorení spolu u 347 žiakov na 1 špeciálnej ZŠ a 8 ZŠ.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne je v rámci odboru epidemiológie zriadená Poradňa očkovania, v ktorej sú poskytované informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách.

Ostatné lokálne projekty a spoluúčasť na projektoch:

Lokálny projekt: SURVEILLANCE ROTAVIRUSOVÝCH INFEKCIÍ V DETSKEJ POPULÁCII SPÁDOVÉHO ÚZEMIA Fakultnej nemocnice Trenčín.

V roku 2015 sa naďalej vykonáva lokálna surveillanca rotavírusových ochorení v trenčianskom regióne v spolupráci s Detskou klinikou Fakultnej nemocnice Trenčín. Pokračovalo sa v typizácii kmeňov izolovaných zo stolice. K 30.6.2015 bolo typizovaných 43 vzoriek. Projekt je jednou z priorít na rok 2015.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 CYANOBAKTÉRIE

V rámci riešenia tohto projektu bola z prírodného kúpaliska Zelená voda odobratá a vyšetrená 1 vzorka. V uvedenej vzorke nebola zistená prítomnosť cyanobaktérií tvoriacich vodný kvet.

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

V súvislosti so zisťovaním výskytu legionel a améb vo vodovodných sieťach bolo v I. polroku 2015 vyšetrených 15 vzoriek vody. V žiadnej z nich nebola zistená prítomnosť Legionella sp.

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY A VODY VO WATERCOOLEROCH

Za I. polrok 2015 bolo v súvislosti s riešením tejto úlohy chemicky vyšetrených 19 vzoriek balenej pitnej vody a 2 vody vo watercooleroch. Overenie kvality balenej vody a vody vo watercooleroch vo verejných priestoroch a v zdravotníckych zariadeniach. Za sledované obdobie bolo v súvislosti s riešením tejto úlohy mikrobiologicky vyšetrených 25 a biologicky 18 vzoriek balenej pitnej vody.

7.5 MATERSKÉ MLIEKO

V sledovanom období nebola požiadavka na vyšetrenie materského mlieka.

7.16 MONITORING OBSAHU DUSIČNANOV VO VODNÝCH ZDROJOCH INDIVIDUÁLNEHO ZÁSOBOVANIA

V sledovanom období bolo v súvislosti s riešením tejto úlohy vyšetrených celkom 180 vzoriek (142 TN, 35 PB, 34 PD) studní a 342 vzoriek vyšetrených počas Svetového dňa vody.

7.17 PREŽÍVANIE TERMOTOLERANTNÝCH KAMPYLOBAKTEROV

Za I. polrok sme vyšetřili 71 vzoriek potravín na prítomnosť termotolerantných kampylobakterov metódou priamej kultivácie a kultivácie po pomnožení v selektívnom médiu. V oboch prípadoch bol výsledok rovnaký a termotolerantné kampylobaktery neboli prítomné.

Podiel Laboratórií RÚVZ na úlohách iných odborov a oddelení

1.3 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí.

V priebehu I. polroku 2015 boli vyšetrených 6 vzoriek na obsah kotinínu v moči.

3.1 Monitoring jodidácie kuchynskej soli.

V I. polroku 2015 v súvislosti s riešením tejto úlohy bol v jedlej soli vyšetrený obsah KI a KIO_3 v 36 vzorkách.

3.9 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Za sledované obdobie sme vyšetřili 12 vzoriek výživových doplnkov na prítomnosť probiotických kmeňov baktérií. Zamerali sme sa na sledovanie počtu KTJ na objemovú jednotku u rodov *Lactobacillus*, *Bifidobacterium* a *Streptococcus*. Úloha je podrobne spracovaná v rámci Projektov a úloh odboru hygieny výživy a bezpečnosti potravín.

6.4 Nozokomiálne nákazy

Na predchádzanie nozokomiálnym nákazám vyšetřujeme vzorky prostredia, vzorky materiálu na kontrolu sterility, bioindikátory na kontrolu správnej funkcie sterilizačných prístrojov a stanovujeme účinnosť dezinfekčných prostriedkov na bakteriálne kmene.

Stery z nemocničného prostredia a kontrola sterility v I. polroku 2015 boli vyšetřené v 1031 vzorkách, 5x bol izolovaný *Pseudomonas aeruginosa*, 1x *Pseudomonas putida*, 19x *Staphylococcus aureus*, 14x *Clostridium perfringens*, 3x *Klebsiella pneumoniae*, 10x *Escherichia coli*, 28x *Enterococcus sp.* a 6x *Enterococcus faecalis*. V uvedenom období sme vyšetřili účinnosť 4 dezinfekčných roztokov na kmeňoch *Staphylococcus warneri*, *Staphylococcus epidermidis* a *Staphylococcus haemolyticus*.

Správna funkcia sterilizačných prístrojov bola v I. polroku 2015 overená u horúcovzdušných sterilizátorov bioindikátorom *Bacillus atrophaeus* (437 vzoriek, z nich 8 pozitívnych) a u parných sterilizátorov bioindikátorom *Geobacillus stearothermophilus* (334 vzoriek, z toho 6 pozitívnych).

Špecializácia odborných činností

OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

Okruhom špecializovanej činnosti v oblasti Objektivizácie faktorov prostredia je pre Laboratóriá RÚVZ Trenčín:

- **diagnostika baktérií rodu *Campylobacter*.** V priebehu I. polroku 2015 bola požiadavka na vyšetřenie tohto ukazovateľa v 71 vzorkách potravín – a v 5 steroch z potravinárskych prevádzok. Ani v jednej zo vzoriek nebola zistená prítomnosť termotolerantných kampylobakterov.

Oddelenie Výchovy k zdraviu

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Záverečnú správu o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012-2014 predkladá na rokovanie vlády ÚVZ SR.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

V podmienkach RÚVZ Trenčín sa vykonáva najmä prednášková činnosť na všetkých typoch škôl od MŠ po SŠ v pôsobnosti nášho regiónu.

Prednášky zamerané na zdravý životný štýl, zdravú výživu a dostatočnú pohybovú aktivitu u detí sa realizovali na 5 základných školách. Na túto tému sa realizovalo 9 prednášok a edukovaných bolo 465 žiakov.

V spolupráci s odborom Hygieny výživy a bezpečnosti potravín sa v rámci projektov "Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín obyvateľstva SR" a "Monitoringu spotreby prídavných látok v potravinách"

uskutočnili preventívne vyšetrenia, ktoré boli zamerané na antropometrické ukazovatele: množstvo telesného tuku v %, viscerálny tuk, bazálny metabolizmus, BMI a množstvo kostrových svalov. Krvné parametre: celkový cholesterol, HDL, triglyceridy a glukózu. Súčasťou vyšetrení bol i krvný tlak a množstvo CO a HbCO u fajčiarov. Preventívne vyšetrenia sa realizovali u 26 pedagógov a iných zamestnancov SZŠ v Trenčíne.

Spoluúčasť RÚVZ Trenčín na projekte - Dni zdravia v Trenčianskych Tepliciach RÚVZ Trenčín sa tejto aktivity zúčastnil po 6. krát a zároveň bol pri jej „zrode“. Preventívne vyšetrenia boli zamerané na rizikové faktory KVCH. Počet vyšetrených: 63 obyvateľov a návštevníkov mesta. Všetci klienti s nadváhou a obezitou boli edukovaní v oblasti zdravého životného štýlu, zdravej výživy a pohybovej aktivity.

Preventívne aktivity realizované v mesiacoch máj - jún k Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“

Oddelenie Výchovy k zdraviu pri príležitosti tohto dňa realizovalo prednášky, ktoré boli zamerané na zdravý životný štýl s dôrazom na význam pohybovej aktivity u detí. Prednášky sa uskutočnili na 5 základných školách. Celkovo bolo edukovaných 465 žiakov.

Pre Klub kresťanských seniorov v Trenčíne sa uskutočnila prednáška na tému „Význam pohybovej aktivity u seniorov“. Celkovo bolo edukovaných 84 seniorov.

Na Mestskom úrade v Trenčíne sa uskutočnilo školenie seniorov v rámci projektu EVARS. V rámci tohto školenia odznela prednáška „Prevencia rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení“ s dôrazom na význam pohybovej aktivity v seniorskom veku. Celkovo bolo edukovaných 30 seniorov.

Pre zamestnancov RÚVZ Trenčín sa realizoval 5. júna na ihrisku v Soblahove Športový deň, ktorého sa zúčastnilo 51 zamestnancov. Zamestnanci mali možnosť si vybrať z nasledovných pohybových aktivít: pešia turistika, bicyklovanie, volejbal, bedminton, streľba zo vzduchovky, hod granátom a šípky.

Význam pohybovej aktivity bol zdôraznený i v rámci preventívnych vyšetrení, ktoré boli zamerané na sledovanie rizikových faktorov KVCH, ktoré sa realizovali na nasledovných preventívnych aktivitách:

- Preventívne vyšetrenia (krvné i antropometrické) pre firmu EMERSON v Novom Meste nad Váhom, kde bolo vyšetrených celkovo 76 ľudí.
- V spolupráci s mestom Trenčianske Teplice sa realizovali preventívne vyšetrenia na Deň zdravia v Trenčianskych Tepliciach. Celkovo bolo vyšetrených 63 návštevníkov a občanov mesta.
- Preventívne vyšetrenia pre pedagógov SZŠ v Trenčíne. Celkovo bolo vyšetrených 26 učiteľov.

Na každej preventívnej akcii bolo zároveň poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu so zameraním na význam pohybovej aktivity. Všetkým klientom, ktorí mali nízku hladinu HDL cholesterolu bolo doporučené zvýšiť pohybovú aktivitu.

Na všetkých preventívnych akciách bola spropagovaná celoslovenská aktivita Vyzvi srdce k pohybu.

K tomuto dňu bol uverejnený na web stránke RÚVZ v Trenčíne článok – „Pohyb pomáha nielen srdcu“, ktorý bol zameraný na benefity aktívneho pohybu. Vo vestibule úradu sa urobila i názorná propagácia, ktorá bola venovaná pohybovej aktivite.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU

Od 23.3.- 14.6.2015 sa realizoval VI. roč. celonárodnej medzinárodne koordinovanej kampane **Vyzvi srdce k pohybu**. Cieľom kampane bolo zvýšiť pohybovú aktivitu u dospelých populácie. Kampaň bola spropagovaná na všetkých preventívnych akciách, ktoré sa realizovali.

9.2 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009-2015

Problematike znevýhodnených skupín sa venuje len v rámci zdravotno–výchovných prednášok na ZŠ a špeciálnych ZŠ.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Vzhľadom na skutočnosť, že zdravotné uvedomenie o rizikových faktoroch chronických neprenosných chorôb a fajčenie spojené s vysokou spotrebou tabaku predstavujú závažný zdravotný problém sa naďalej pokračuje v realizácii prednášok na ZŠ i SŠ.

Prednášky na tému: Fajčenie, alkohol a drogy – sa realizovali na 8 základných školách, 1 Špeciálnej základnej škole a 1 školskom internáte. Celkovo sa realizovalo 19 prednášok na túto tému pre 452 žiakov a študentov. V rámci prednášok mali žiaci i študenti možnosť dať si vyšetriť množstvo CO a HbCO vo výdychu Smokerlyzerom. Zároveň bol žiakom premietnutý film „Kým stúpa dym“, ktorý motivuje žiakov prestať fajčiť, resp. nikdy nezačať.

K tejto problematike bol uverejnený na našej web stránke úradu odborný článok **31. máj – Svetový deň bez tabaku**.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Pre Klub kresťanských seniorov v Trenčíne sa uskutočnila prednáška: „Alzheimerova choroba, rizikové faktory a prevencia“. Celkovo bolo edukovaných 84 seniorov.

Na Mestskom úrade v Trenčíne sa uskutočnilo školenie seniorov v rámci projektu EVARS. V rámci tohto školenia odznela prednáška: „Psychologické rizikové faktory KVCH, stres, ako zvládať záťažové situácie“. Celkovo bolo edukovaných 30 seniorov.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

V podmienkach RÚVZ Trenčín sa vykonáva najmä prednášková činnosť na všetkých typoch škôl od MŠ po SŠ v pôsobnosti nášho regiónu. Témy prednášok:

Zdravý životný štýl 9x: na 5 ZŠ, edukovaných 465 žiakov

Fajčenie a drogy 19x: na 8 ZŠ, 1 Špeciálnej ZŠ a 1 školskom internáte, edukovaných 452 žiakov a študentov

Výchova k partnerstvu a rodičovstvu 19x: na 8 ZŠ, 1 Špeciálnej ZŠ, edukovaných bolo 347 žiakov

Úrazy a prvá pomoc 2x: na 1 ZŠ a 1 školskom internáte, edukovaných 52 žiakov a študentov

Dopravná výchova 10x: na 7 MŠ a 1 ZŠ, edukovaných 349 žiakov

Prevenca Alzheimerovej choroby 9x: na 3 ZŠ a 1 SŠ, edukovaných 170 žiakov a študentov

Duševné zdravie 7x: na 3 ZŠ a 1 SŠ, edukovaných 168 žiakov a študentov

Prevenca ochorení dýchacích ciest 1x: na 1 ZŠ, edukovaných 24 žiakov

9.6.2 ZDAROTNO-VÝCHOVNÉ POSOBNIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Tejto problematike sa venovalo na 4 materských a 4 základných školách. Celkovo bolo realizovaných 11 prednášok pre 272 detí.

9.7 CINDI PROGRAM SR

V roku 2015 sa podporovalo a rozvíjalo verejné zdravie s cieľom dosiahnuť trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva. Celkový počet vyšetrených klientov v poradni zdravia bol 275. V PZ a na výjazdových akciách sa u vyšetrených klientov na základe výsledkov antropometrických vyšetrení (počet vyšetrení 1070), biochemických vyšetrení (počet vyšetrení 435), merania tlaku krvi a pulzu (270 meraní TK a 265 meraní pulzu) sa realizovalo odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu, prípadne boli klienti odporučení do starostlivosti ošetrojúceho lekára.

Spolupráca s inými organizáciami

- Vo firme EMERSON v Novom Meste nad Váhom na Deň zdravia bolo vyšetrených 76 klientov.
- Mestský úrad v Trenčianskych Tepliciach realizoval v spolupráci s RÚVZ Trenčín projekt - Dni zdravia v Trenčianskych Tepliciach. Preventívne vyšetrenia boli zamerané na rizikové faktory KVCH. Počet vyšetrených obyvateľov a návštevníkov mesta bol 63. Zároveň bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu a ponúknutý zdravotno-výchovný materiál.
- Na „Deň otvorených dverí“ vo firme Konštrukta v Trenčíne sa realizovali preventívne vyšetrenia pre zamestnancov podniku a ich rodinných príslušníkov. Celkovo bolo vyšetrených 30 klientov.
- V spolupráci s RZP Trenčín sa pre občanov v obci Dolné Slnie realizovali preventívne vyšetrenia a prednáška „Rizikové faktory osteoporózy a ich prevencia“.
- Vo firme Elster Water Metering v Starej Turej sa realizovali preventívne vyšetrenia pre zamestnancov firmy. Celkovo bolo vyšetrených 41 klientov.
- Preventívne vyšetrenia pre pedagógov a zamestnancov Strednej zdravotníckej školy v Trenčíne. Celkovo bolo vyšetrených 26 klientov.
- Spoluúčasť na zasadnutí Komisie pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti na Okresnom úrade v Trenčíne.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trnave**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
1.1	PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	Rok 2016
1.2	PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR podľa novo nastavených národných cieľov	Podľa vládou schváleného plánu plnenia národných cieľov
1.3	ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ	ÚVZ SR
	medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP), RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2015
1.4	SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOV VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA	ÚVZ SR
	medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2016
1.5	ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOV V PITNÝCH VODÁCH	RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky
1.6	MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH	RÚVZ so sídlom v Žiline
	Vybrané RÚVZ v SR – RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, RÚVZ so sídlom v Poprade	Rok 2015

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Anotácia

Od roku 1997 prebiehajú v Slovenskej republike aktivity zamerané na zlepšenie zdravotných ukazovateľov populácie poukazujúce na negatívny vplyv zložiek a faktorov životného prostredia na zdravie ľudí. SR je zapojená do celoeurópskeho procesu v rámci ktorého sa vyvíja veľké úsilie

na redukcii resp. predchádzanie ochoreniam, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia s podmienkami života populácie. Na 5.ministerskej konferencii o životnom prostredí a zdraví v Parme v marci 2010 bolo konštatované, že napriek tomu že sa v oblasti environmentálneho zdravia dosiahli pozitívne výsledky, neustále sa objavujú nové hrozby zo životného prostredia, ktorým je európska populácia vystavovaná (nanotechnológie, klimatické zmeny, chemické disruptory a pod.). Na základe nových vedeckých dôkazov sú identifikované nové oblasti, ktorým je potrebné venovať pozornosť zo strany odborných inštitúcií a odborníkov verejného zdravotníctva. Identifikácia a prioritizácia takýchto hrozieb pre populáciu v SR na národnej úrovni (SR) je predmetom súčasného Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.).

Na rok 2015 nie je určená konkrétna úloha pre HŽP RÚVZ Trnava.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Anotácia

Slovenská republika ratifikovala *Protokol o vode a zdraví* v roku 2001 v nadväznosti na *Dohovor Európskej hospodárskej komisie Organizácie spojených národov o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992*, s cieľom podporiť a zlepšiť využívanie vody, zdokonaľiť prístup k informáciám a posilniť komunikáciu s verejnosťou. Podstatou plnenia Protokolu je prijatie legislatívnych a účelových opatrení, ktoré sa osvedčili pri zabezpečovaní potrieb spoločnosti v súvislosti so zdravotne bezpečnou pitnou vodou a sanitáciou. Prijatím opatrení sa vytvoria predpoklady pre zabezpečenie dostatku pitnej vody a sanitácie v potrebnom množstve, kvalite, v požadovanom čase a na požadovanom mieste.

Ustanovenia Protokolu v Slovenskej republike sa týkajú povrchových a podzemných vôd, uzavretých vodných útvarov, vôd na kúpanie, zásobovania pitnou vodou, odkanalizovania a čistenia odpadových vôd.

Slovenská republika nastavila v roku 2014 nové národné ciele *Protokolu o vode a zdraví* a v roku 2015 bude pokračovať v ich plnení. Plnenie národných cieľov by malo zabezpečiť efektívnejšie využívanie a ochranu vôd a vodných ekosystémov, zachovanie biodiverzity a zníženie výskytu ochorení prenášaných vodou.

Na rok 2015 nie je určená konkrétna úloha pre HŽP RÚVZ Trnava.

1.3 EUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie.

Táto úloha je postavená na poznatkoch a skúsenostiach získaných pri realizácii medzinárodného projektu COPHES/DEMOCOPHES v rokoch 2010-2012, ktorý preukázal realizovateľnosť harmonizovaného postupu biomonitorovania súčasne v 17 krajinách Európy. V rámci tohto projektu bola testovaná metodika (rekrútovanie respondentov, odber biologického materiálu, dotazníky, laboratórne analýzy, spracovanie a interpretácia výsledkov). Jedným zo záverov projektu je, že HBM je po všetkých stránkach náročná a finančne nákladná činnosť, ktorú bez podpory EK nebude schopná vykonávať ani jedna členská krajina vrátane Slovenska. Preto krajiny, medzi nimi aj Slovensko, vstúpili do rokovania s tromi DG EK (DG RESEARCH, DG SANCO, DG ENVIRO) o potrebe posilniť politiku EÚ pre HBM a žiadajú o poskytnutie podpory členskými krajinami. Aktuálne boli predložené určité návrhy ako tento proces podporiť zo strany EK a zároveň sa mapujú kapacity jednotlivých členských krajín, ktoré by mohli prispieť svojimi kapacitami a technickými možnosťami k HBM na európskej úrovni.

Zámerom predmetnej úlohy je, aby sa prostredníctvom ÚVZ SR zabezpečila kontinuita spolupráce s ďalšími krajinami na vytvorení európskej platformy pre HBM, ktorá bude určovať zameranie výskumu v závislosti od najzávažnejších problémov v oblasti environmentálneho zdravia v európskom kontexte.

ÚVZ SR ako národný koordinátor aktivít v oblasti environmentálneho zdravia bude v tejto etape procesov pre európsky HBM získavať relevantných partnerov so skúsenosťami potrebnými pre realizovanie biomonitoringu na Slovensku aj z iných inštitúcií prípadne sektorov.

Na rok 2015 nie je určená konkrétna úloha pre HŽP RÚVZ Trnava.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Anotácia

Zámerom tejto úlohy je zúročenie personálnych a technických kapacít a skúseností získaných realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE pri sledovaní kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska ako nástroja pre overovanie a ďalšie rozvíjanie environmentálno-zdravotných indikátorov špecificky určených na zisťovanie pokroku pri plnení CEHAPE.

Metodika preverená realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE, do riešenia ktorých bol ÚVZ SR zapojený, umožňuje sledovať kvalitu vnútorného ovzdušia škôl prostredníctvom vybraných chemických (CO₂, prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀), fyzikálnych (teplota, relatívna vlhkosť) a biologických (alergény, plesne) faktorov prístrojovou technikou, a prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Dotazníky vďaka ich širokému zameraniu slúžia zároveň aj na odhaľovanie možných vonkajších i vnútorných príčin zhoršovania kvality ovzdušia v školách. Získané poznatky sú následne využité pri tvorbe nových politík v oblasti prevencie vzniku alergických a respiračných ochorení u detí, akými sú napr. astma či bronchitída a zároveň aj tvorbu všeobecných a prípadne aj konkrétnych odporúčaní pre manažment škôl zameraných na zlepšovanie kvality prostredia v školských triedach.

Zámerom uvedeného projektu je zaškoliť pracovníkov vybraných RÚVZ a aplikovať osvedčenú metodiku, používanú pre štúdie tohto typu v Európe, aj v ďalších regiónoch Slovenska. V rámci

projektu sa predpokladá zapojenie aspoň 10 škôl v každom z 8 krajov SR do realizácie dotazníkového prieskumu za účelom získania údajov vhodných pre zavedenie nových indikátorov komplexného informačného systému o životnom prostredí a zdraví (ENHIS) na národnej úrovni, a realizácia projektu v širšom rozsahu, t.j. vrátane merania vybraných faktorov vnútorného ovzdušia škôl prístrojovou technikou na 2 z 10 vybraných škôl v každom z 8 krajov Slovenska.

Úloha bude realizovaná v spolupráci odborov hygieny životného prostredia, detí a mládeže a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí.

V 1. polroku 2015 sme vykonali realizáciu terénnej časti projektu vo vykurovacom období (január–marec 2015):

- *meranie vybraných parametrov ovzdušia v školách - v spolupráci s OOHFP, v dvoch školách a v nich boli preverené 3 triedy t.j.6 tried. V rámci projektu bola zhodnotená dispozícia tried, stav zariadení pre osobnú hygienu detí, kontrola priestorov školy so zameraním na výskyt plesní. Zistenia boli spracované do dotazníkov a následne do mustier.*
- *zber údajov prostredníctvom dotazníkov, ktoré vyplnili pedagogickí pracovníci, obsahom ktorých boli otázky zamerané na fajčenie.*
- *podklady - údajové databázy boli zozbierané zo všetkých RÚVZ v Trnavskom kraji a následne zaslané na ÚVZ SR.*

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOK V PITNÝCH VODÁCH

Anotácia

Pesticídne látky tvoria širokú a chemicky veľmi rôznorodú skupinu látok, určených na ničenie škodcov, burín a pod. Pre účely sledovania kvality pitnej vody sa laboratórne overujú hlavne herbicidy a im podobné látky. V počiatočoch ich využívania boli pesticídne látky veľmi perzistentné (DDT, heptachlór, lindan a pod.) a aj v súčasnosti môžu predstavovať napriek ich dlhodobému zákazu problémy zo starých záťaží. Nová generácia pesticídnych látok je už pomerne ľahko odbúrateľná, napriek tomu však môžu ohrozovať kvalitu vody vo vodárenských zdrojoch. Čo sa týka týchto látok, vyskytujú sa medzi nimi látky vysoko toxické, ale aj netoxické a podľa toho je ich účinok na zdravie veľmi rôznorodý (poškodenie pečene, obličiek, karcinogénne pôsobenie, narušenie hormonálneho a reprodukčného systému a pod).

V súlade s európskou legislatívou sa podľa aktuálnych národných predpisov v oblasti pitnej vody v SR zisťujú tie pesticídy, ktorých prítomnosť vo vode možno predpokladať. Zmapovanie aktuálneho stavu by nemalo predstavovať len rutinné analýzy, ale ciele stanovenia zamerané na tie pesticídne látky, ktoré sa môžu v konkrétnom vytypovanom vodárenskom zdroji vyskytovať. V SR evidujeme množstvo pesticídnych látok, o ktorých nevieme presnú informáciu, ktorá látka sa v konkrétnom území aplikovala. V posledných rokoch sa na základe odborných informácií v Európe najviac používali nasledovné pesticídne látky: atrazín a príbuzné produkty, simazin, mecoprop, benzatón, diuron, isoproturon a ďalšie. V nadväznosti na aktuálne výskumné úlohy VÚVH Bratislava a laboratórne analýzy Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. boli pri aktualizácii látok určených na ničenie hmyzu, burín a pod. vytypované vo vodách na území Žitného ostrova nasledovné reziduá pesticídov: *atrazin, simazin, terbutylazin, chlórtoleuron, izoproturón*. Na základe pracovných rokovaní s odborníkmi z Národného

referenčného laboratória pre pesticídy Univerzity veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach boli na základe celkovej spotreby v SR a fyzikálno chemických vlastností pesticídov (podľa aktuálnej databázy ÚKSÚP-u) vybrané nasledovné účinné látky, resp. ich metabolity, ktoré predstavujú potenciálne riziko kontaminácie podzemných vôd vrátane vodárenských zdrojov: acetochlór, glyphosate, propisochlor, s-metolachlor, mcpa, terbuthylazine, metazachlor.

Na rok 2015 nie je určená konkrétna úloha pre HŽP RÚVZ Trnava.

1.6 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Anotácia

V rámci SR je uvádzaných do prevádzky čoraz viac veľkých bazénových hál s celoročným využitím, ktorých súčasťou tvoria veľké bazénové plochy a plochy s bazénovými atrakciami s teplou termálnou, teplou pitnou alebo slanou bazénovou vodou.

Ide o moderné bazénové haly, v ktorých budú mikroklimatické podmienky ovplyvňované nielen zvýšenou prirodzenou vlhkosťou z bazénových plôch a vodných atrakcií, ale aj z množstva živej zelene, ktorá tvorí bohatú dekoráciu vo vnútorných priestoroch okolo bazénových plôch.

Vplyv na mikroklimatické podmienky budú mať aj veľké presklené plochy týchto hál a konštrukcie striech z novodobých fóliových materiálov, kde je možné odôvodnene predpokladať sezónne vytváranie skleníkových efektov.

Je žiaduce overiť, ako navrhnuté vzduchotechnické systémy dokážu celoročne zabezpečiť dodržanie prípustných mikroklimatických podmienok v navrhnutých zariadeniach. V rámci projektu bude potrebné spoločnou metodikou zabezpečiť meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotiť vplyv sledovaných faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách akvaparkov.

Následne vylúčiť podozrenie na sezónne zhoršenie mikroklimatických podmienok, nakoľko nie sú dostatočné informácie o kvalite ovzdušia a plôch.

Na rok 2015 nie je určená konkrétna úloha pre HŽP RÚVZ Trnava.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky
2.2	Intervencie na podporu zdravia pri práci	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky
2.3	Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR	Rok 2015
2.4	Ľudský biomonitring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	medzi odborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2015
2.5	Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehládok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Uplatňovať informačný systém o rizikových prácach

obsahovo zosúladený s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci a umožňujúci napojenie individuálnych údajov v jednotnom zdravotníckom informačnom systéme.

Zadávaním údajov o nových pracoviskách s vyhlásenými RP, počte zamestnancov, rizikových faktoroch atď. do programu ASTR vedieme evidenciu rizikových prác za región Trnava (okresy Trnava, Piešťany, Hlohovec).

V rámci ŠZD sledujeme pracovné podmienky zamestnancov, vykonávanie objektivizácie rizikových faktorov, používanie OOPP, realizáciu opatrení na zníženie rizika, výsledky a intervaly preventívnych lekárskech prehliadok a pod. Upozorňujeme zamestnávateľov hlavne na potrebu prehodnotenia pracovných činností zaradených do 4. ktg rizika, resp. na potrebu realizácie opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce 4. ktg.

V termíne od 01.01.2015 – 30.06.2015 sme vykonali 36 previerok v rámci ŠZD, bolo vydaných 8 nových rozhodnutí o zaradení pracovných činností do rizikových prác, 3 boli zrušené, prehodnotených bolo 15.

V rámci výkonu ŠZD sledujeme vykonávanie preventívnych lekárskech prehliadok u zamestnancov zaradených na rizikové práce.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 471/2011 Z. z. harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

V prvom polroku 2015 sme vykonali celkovo 81 previerok zameraných na činnosť podľa NV SR 355/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov v organizáciách, kde sa používajú nebezpečné chemické faktory. Previerky boli vykonané: v priemyselných podnikoch - 48, v poľnohospodárskych organizáciách - 2, v predajniach - 20, v laboratóriách - 2, v lekárnach - 1, v zdravotníckych zariadeniach - 1, v prevádzkach služieb - 7. Pri previerkach sa sledovalo skladovanie nebezpečných chemických látok a prípravkov, odborná spôsobilosť pracovníkov, spôsob evidencie toxických látok a zmesí, vypracovanie prevádzkových poriadkov, podmienky predaja, používanie OOPP, spôsob nakladania s nebezpečnými odpadmi. Boli vydané 2 povolenia na používanie veľmi toxických látok a zmesí.

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu alebo obchodovanie s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami boli vydané po preskúšaní pre 39 žiadateľov, bez skúšok pre 35 žiadateľov.

Pre zamestnávateľov i zamestnancov sme poskytovali konzultácie, týkajúce sa práce s nebezpečnými chemickými faktormi.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov.

Zamerať sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém.

Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

V rámci ŠZD vyhľadávame pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov a zamestnávateľov upozorňujeme na povinnosť mať tieto postupy posúdené orgánom verejného zdravotníctva. Bolo vydaných 28 súhlasných rozhodnutí na manipuláciu s chemickými karcinogénmi a mutagénmi, z toho bolo vydaných 25 rozhodnutí na manipuláciu s azbestom pri výmene AZC rúr v bytových domoch, pri odstraňovaní AZC strešnej krytiny z rodinných domov, oplotení pri rodinných domoch, priečok budov, prístreškov pri rodinných domoch. V rámci ŠZD a na základe žiadostí bolo v prvom polroku 2015 vykonaných 7 previerok pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Pri ŠZD sme kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri manipulácii s chemickými karcinogénmi a mutagénmi v zmysle príslušných nariadení vlády SR. Vedíme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

V prvom polroku 2015 sme prešetrovali 10 podozrení na vznik choroby z povolania z DNJZ.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Anotácia

Prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia, propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy. Zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi. Vychádza sa z poznatku, že zamestnanec, ktorý je informovaný a vzdelaný o spôsobe a miere rizika, sa správa tak, že miera jeho zdravotného rizika sa významne zníži. Usmerňovať PZS v SR.

V prvom polroku 2015 sme v rámci ŠZD a prostredníctvom poradní zdravia navrhovali a usmerňovali zamestnávateľov na zlepšenie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov.

Na našej webovej stránke máme vytvorenú stránku poradenskej a konzultačnej činnosti odboru PPL, kde uverejňujeme aktuálne problematiky (odstraňovanie AZC materiálov, opatrenia v mimoriadne teplých dňoch a iné.)

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Anotácia

Realizovať informačné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci podľa aktuálne vyhlásenej témy kampane. Aktívne sa zapojiť do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V prípade potreby spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizovať spoločné previerky podľa aktuálnej témy kampane.

Zapájame sa do európskych informačných kampaní zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci na našej webovej stránke.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Anotácia

Overí sa spolupráca s americkými výskumníkmi. Protokol štúdie a pracovné postupy čerpajú zo štúdií nádorových ochorení pľúc, vedených IARC Lyon tým istým hlavným riešiteľom. Rakovina močového mechúra je 9. najčastejšie diagnostikovanou rakovinou vo svete. Predstavuje heterogénnu skupinu zhubných nádorov s rôzne invazívnym rastom, kde sa v príčinných

súvislostiach ochorenia uplatňujú vonkajšie faktory doposiaľ neznámou mierou a rozdielne. Študujú sa najmä súvislosti s fajčením, s pracovnou expozíciou arylamínom, s užívaním liekov, s bakteriálnymi a vírusovými zápalmi močových ciest; ďalej sa zisťujú pracovné a mimopracovné súvislosti s expozíciou ionizujúcemu žiareniu, arzénu, chlóru ďalším 31 chemickým látkam a ich zmesiam.

Je to epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola.

V priebehu celého riešenia projektu v rokoch 2013-2015 sa snažiť získať k spolupráci 120 pacientov s diagnózou rakovina močového mechúra a 120 kontrol.

Riadeným rozhovorom bude od pacientov a kontrol získavaná osobná anamnéza so zameraním na infekčné a urologické choroby, rodinná anamnéza so zameraním na nádory, údaje o užívaní liekov, výživové faktory, údaje o používaní tabakových výrobkov, údaje o používaní produktov na farbenie vlasov, pracovná anamnéza a údaje o bývaní. Všetkým pacientom a kontrolám bude na genetické analýzy odobratý biologický materiál (krv, moč; u pacientov aj vzorka tkaniva).

Nie sme riešiteľským pracoviskom.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie.

Táto úloha je postavená na poznatkoch a skúsenostiach získaných pri realizácii medzinárodného projektu COPHES/DEMOCOPHES v rokoch 2010-2012, ktorý preukázal realizovateľnosť harmonizovaného postupu biomonitorovania súčasne v 17 krajinách Európy. V rámci tohto projektu bola testovaná metodika (získavanie respondentov, odber biologického materiálu, dotazníky, laboratórne analýzy, spracovanie a interpretácia výsledkov). Jedným zo záverov projektu je, že HBM je po všetkých stránkach náročná a finančne nákladná činnosť, ktorú bez podpory EK nebude schopná vykonávať ani jedna členská krajina vrátane Slovenska. Preto krajiny, medzi nimi aj Slovensko, vstúpili do rokovania s tromi DG EK (DG RESEARCH, DG SANCO, DG ENVIRO) o potrebe posilniť politiku EÚ pre HBM a žiadajú o poskytnutie podpory členskými krajinami. Aktuálne boli predložené určité návrhy ako tento proces podporiť zo strany EK a zároveň sa mapujú kapacity jednotlivých členských krajín, ktoré by mohli prispieť svojimi kapacitami a technickými možnosťami k HBM na európskej úrovni.

Zámerom predmetnej úlohy je aby sa prostredníctvom ÚVZ SR zabezpečila kontinuita spolupráce s ďalšími krajinami na vytvorení európskej platformy pre HBM, ktorá bude určovať zameranie výskumu v závislosti od najzávažnejších problémov v oblasti environmentálneho zdravia v európskom kontexte.

ÚVZ SR ako národný koordinátor aktivít v oblasti environmentálneho zdravia bude v tejto etape procesov pre európsky HBM získavať relevantných partnerov so skúsenosťami potrebnými pre realizovanie biomonitoringu na Slovensku aj z iných inštitúcií prípadne sektorov.

Do projektu sa zapojíme podľa vypracovaného pilotného projektu a podľa požiadaviek riadiacej jednotky pre koordinovanie pilotného projektu.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Anotácia

Každý RÚVZ vykoná štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielňach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použije metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

V prvom polroku 2015 bolo vydaných 14 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky, kde boli zriadené chránené dielne. Stanoviskami bolo posúdených 8 chránených dielní.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 25 kontrol v 23 chránených pracoviskách.

Počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách spolu bol 85, ktorých vykonávaná činnosť bola nasledovná: administratívny pracovník, realitný maklér, predavač, kuchár, krajčír, pracovník výroby reklamných a propagačných predmetov, pracovník plotrového štúdia, cukrár, skúšobný pracovník zvaracích strojov, vrátnik, vychovávateľ predškolskom zariadení a iné.

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov v chránených dielňach a v chránených pracoviskách podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách.

Zamestnávateľia prispôbujú pracoviská postihnutiu zamestnancov. Ak zamestnávateľ zamestnáva občanov so zníženou mobilitou, zariadenia na osobnú hygienu (sprchy, WC, umývadlá), spojovacie chodby, schodiská sú vybudované ako bezbariérové. Pracoviská sú vybavené fyziologickými stoličkami, zamestnanci majú k dispozícii denné miestnosti a oddychové miestnosti, pracovná doba je prispôbená ich zdravotnému stavu a zamestnávateľ umožňuje zamestnancom pravidelné prerušenie práce.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Trnava	14	8	23	25	85	-	-	-	

Počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách spolu bol 85, ktorých vykonávaná činnosť bola nasledovná: administratívny pracovník, realitný maklér, predavač, kuchár, krajčír, pracovník výroby reklamných a propagačných predmetov, pracovník plotrového štúdia, cukrár, skúšobný pracovník zvaracích strojov, vrátnik, vychovávateľ predškolskom zariadení a iné.

Druh skupiny postihnutia: choroby tráviacej sústavy, choroby svalovej sústavy a kostrovej sústavy a spojivového tkaniva.

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- **Vykonávanú činnosť**

- **Druh (skupiny) postihnutia** (uvádzajú sa podľa MKCH podľa ich kódového/skupinového označenia, napr. C, E, F, G atď.)

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
3.1	Monitoring príjmu jódu <i>Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008 – 2015 a na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	15. január 2016
3.2	Bezpečnosť nanomateriálov na báze Tio₂ <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.3	Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.4	Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.5	Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ so sídlom v Trenčíne	15. január 2016
3.6	Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	marec 2016
3.7	Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	31. máj 2015
3.8	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR, ÚVZ SR	30. apríl 2016

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Anotácia

Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli prebieha v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo prijaté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2001).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

Na zisťovanie obsahu KI, KIO₃ a ferokyanidu bolo odobraných 15 vzoriek kuchynskej soli. Vzorky jedlej jódovanej soli zodpovedali obsahom KI, KIO₃ a ferokyanidu v sledovaných parametroch požiadavkám PK SR.

Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy zúčastnil vyšetrovaním vzoriek kuchynskej soli na obsah jodidu a jodičnanu draselného. V 1. polroku 2015 bolo vyšetrených 48 vzoriek.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Anotácia

V súčasnej dobe narastá používanie nanotechnológií vo všetkých sférach, pričom jednou z nich sú aj materiály, ktoré prichádzajú do styku s potravinami či už priamo alebo nepriamo. Používanie nanomateriálov je v súčasnosti povolené podľa legislatívy EÚ iba pre plastové materiály a predmety pričom ich použitie je obmedzené na 4 látky, na ktoré vydala EFSA oficiálne stanovisko. Používanie nanočastíc v iných typoch materiálov, ako sú napr. povrchové úpravy nie je legislatívne upravené na úrovni EÚ a ani v národnej slovenskej legislatíve. U nanomateriálov na báze TiO₂ sa deklaruje ich mikrobiálna rezistencia a tým sú predurčené na povrchovú úpravu v potravinárskych zariadeniach.

Do plnenia úlohy zatiaľ nie sme zaradení, vzorky neboli odoberané.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Anotácia

V súčasnej dobe sú plastové materiály a predmety určené na styk s potravinami legislatívne upravené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 a to z pohľadu látok používaných na ich výrobu, testovania a uvádzania na trh. Plastové výrobky (napr. dózy na uskladňovanie rôznych druhov potravín) však legislatívne nemajú upravenú dobu používania, počas ktorej je deklarovaná ich zdravotná bezpečnosť vo vzťahu k migrácii látok. Zvolenými testami, ktoré budú simulovať rôzne typy potravín a rôzne spôsoby používania, pri ktorých môže dôjsť k poškodeniu plastu sa zistí úroveň migrácie látok, ktoré by mohli mať nežiaduci vplyv na zdravie ľudí.

V rámci rozpracovaného plánu úradnej kontroly odbery vzoriek v rámci kraja sa budú realizovať v septembri 2015.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Anotácia

Keramické výrobky sú čiastočne legislatívne upravené na úrovni smerníc EÚ, ktoré sú implementované prostredníctvom Potravinového kódexu SR, avšak niektoré typy výrobkov, ktoré výrobcovia alebo dovozcovia deklarujú ako keramické výrobky nespádajú, vzhľadom na spôsob ich výroby a materiálové zloženie, pod súčasnú legislatívu. Z toho dôvodu nie sú známe možné kontaminanty na báze ťažkých kovov, ktoré by mohli migrovať z keramických výrobkov (ako sú napr. niektoré typy panvice, riadu, nožov). Je potrebné zistiť stupeň migrácie ťažkých kovov do rôznych simulačných médií a za rôznych podmienok, ktoré predstavujú reálne spôsoby použitia, pre možnosť posúdenia nežiaduceho vplyvu na zdravie ľudí.

V rámci rozpracovaného plánu úradnej kontroly odbery vzoriek v rámci kraja sa budú realizovať v septembri 2015.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Anotácia

Priaznivé účinky probiotík na ľudský organizmus, zvlášť ich potenciálna schopnosť imunomodulácie je dokázaná v rade štúdií. Vzhľadom na širokú ponuku týchto výrobkov s rôznymi druhmi a obsahmi mikroorganizmov je potrebné preveriť mikrobiálnu bezpečnosť životaschopnosť mikroorganizmov patriacich k probiotikám stanoveným jednotným postupom.

Na základe požiadania budú odobrané požadované vzorky a zaslané na vyšetrenie na RÚVZ Trenčín v druhom polroku 2015.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11. 7. 2013. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

V rámci rozpracovaného plánu kontroly boli vykonané odbery 3 vzoriek zubných pást na bielenie zubov na vyšetrenie na stanovenie množstva dietylenglykolu, peroxidu vodíka, konzervačných látok a fluóru, zaslané na vyšetrenie na RÚVZ Poprad. Vzorky vyhovovali požiadavkám v Nariadení ES č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. 1 vzorka vody po holení na vyšetrenie ftalátov bola zaslaná na vyšetrenie na RÚVZ Poprad.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Anotácia:

Projekt je súčasťou európskeho projektu, ktorý pozostáva z piatich častí: detské výrobky, rebríky, detektory dymu a CO, šnúrky na oblečení a nanotechnológie v kozmetických výrobkoch, pričom ÚVZ SR a RUVZ v SR participujú na v časti „*Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch*“. Monitoring sa bude vykonávať na základe požiadaviek nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch, ktoré stanovuje zodpovedným osobám povinnosť označovať prítomnosť zložiek vo forme nanomateriálu, ohlasovať Európskej komisii kozmetické výrobky obsahujúce nanomateriály a na obale uvádzať tvrdenia, ktoré sú pravdivé a neuvádzajú spotrebiteľa do omylu pokiaľ ide o jeho vlastnosti.

Do úlohy zatiaľ nie sme zapojení.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

Anotácia

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm v danom členskom štáte.

V rámci úlohy bude sledovaná spotreba vybraných druhov prídavných látok E 200, E 203 kyselina sorbová – sorbany, e 210 –E 213 kyselina benzoová – benzoany, E 960 glykosidy steviolu a aróm mentofuránu a kumarínu. Na realizáciu úlohy boli odobrané vzorky potravín na laboratórne vyšetrenie v počte 5, z čoho boli 3 odoslané na vyšetrenie na ÚVZ SR, výsledky vyšetrených vzoriek zodpovedali požiadavkám potravinovej legislatívy. Dotazníky o spotrebe predmetných druhov prídavných látok u 20 respondentov budú realizované v 2. polroku.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
4.1	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
	Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2019
4.2	Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku	MZ SR ÚVZ SR
	UVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2015
4.3	Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	Rok 2017
4.4	Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV <i>Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity</i>	RÚVZ so sídlom vo Zvolene RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Anotácia

V priebehu posledných rokov možno pozorovať nárast incidencie viacerých alergických ochorení, vrátane tých, ktorých symptomatológia sa prejavuje formou rôznych tráviacich ťažkostí. V mnohých krajinách bol zaznamenaný vzostup prevalencie atopickej reaktivity, ktorá môže viesť k rozmanitým klinickým prejavom. Existuje množstvo štúdií, ktoré dokazujú, že výskyt atopických prejavov priamo súvisí so socioekonomickou úrovňou obyvateľstva.

V prípade ochorení, akými sú celiakia, diabetes mellitus, ako aj laktózová a histamínová intolerancia, môže byť dôsledkom nesprávneho stravovania zhoršenie klinického stavu jedinca. Optimálny spôsob stravovania a dodržiavanie diétnych postupov zabezpečuje udržanie zdravia v prijateľnej rovine.

V súčasnosti systém školského stravovania ponúka možnosť stravovania sa v zariadeniach školského stravovania aj deťom s uvedenými zdravotnými obmedzeniami. Nakoľko v rámci aktualizácie receptúr pre školské stravovanie bol zohľadnený stúpajúci trend výskytu spomenutých ochorení, vypracovali sa receptúry špeciálne určené pre deti s takýmto typom zdravotného postihnutia.

V 1. polroku 2015 sme sa na riešení danej úlohy nepodielali, vzhľadom na to, že v tomto roku ÚVZ SR pripravuje návrh projektu, metodiku a dotazníky resp. schválenie projektu.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod.

Na tejto úlohe participovalo v I. polroku 2015 oddelenie výchovy k zdraviu vykonávaním poradenskej činnosti v poradni prevencie drogových závislostí, spoluprácou na intervenčných programoch škôl, vykonávaním prednáškových činností, besied, distribúciou zdravotno-výchovného materiálu k danej tematike na stredných a základných školách v regióne. Vedúca OVZ je členom Protidrogovej komisie MÚ v Trnave a Komisie prevencie patologických javov KÚ v Trnave. OVZ participuje pri vyhodnocovaní kľúčových indikátorov danej problematiky v regióne a svojou činnosťou zabezpečuje napĺňanie Národného programu boja proti drogám. Spracovali sme správu o činnosti v oblasti prevencie závislostí a kriminality pre KÚ v Trnave.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Anotácia:

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje ciele sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazu u detí sú iné ako u dospelých, dochádza k nim za takých okolností, ktoré sú charakteristické iba pre detský vek. Sú podmienené vývojovým štádiom dieťaťa a ich príčiny bezprostredne súvisia so stupňom telesného a duševného vývinu v jeho jednotlivých vekových obdobiach.

Príčiny detských úrazov sú omnoho rôznorodejšie ako u dospelých osôb, viažu sa na úroveň poznania a schopností dieťaťa, na zákonitú zodpovednosť inej osoby, na stupeň a kvalitu výchovy, úroveň rodinného prostredia, organizáciu voľného času a činnosti dieťaťa a na kolektív i priateľov, s ktorými dieťa žije.

Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja. Pre deti útleho a predškolského veku je najrizikovejším prostredím domov, teda miesto, ktoré by malo dieťa chrániť pred nebezpečenstvom okolitého sveta. Príčinou úrazov sú detská zvedavosť a nepozornosť, či nedbanlivosť rodičov. Na druhom mieste sa úrazy v tomto veku prihodia deťom na detskom ihrisku (kolízia s hracím náradím a zariadením, nesprávne využívanie ihriska, nevhodné správanie, poškodené zariadenia). Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel).

V I. polrok 2015 sme vykonali realizáciu dotazníkového prieskumu u žiakov ZŠ vo vekovej skupine 7-10 rokov. Dotazníky boli rozdane na jednu mestskú a jednu vidiecku základnú školu. Oslovených bolo na každej škole 30 detí, spolu 60 detí. Dotazník vyplnil zákonný zástupca dieťaťa, následne boli dotazníky zozbierané. Návratnosť dotazníkov bola 52 t.j. 87 %. Napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov bude prebiehať v 2. polroku 2015.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Anotácia

Úroveň pohybovej aktivity detí a mládeže nie je dostatočná a podporujúca zdravie, nakoľko kondičná pohybová aktivita ešte stále nie je súčasťou bežného denného programu. Príčiny tohto stavu sú rôzne, no najvýznamnejšou z nich je nedostatočná úroveň zdravotného povedomia a nevyhovujúca dostupnosť športovísk, spĺňajúcich minimálne štandardy na ich prevádzku. Každá metóda, ktorá bude orientovaná len do oblasti výchovy ku zdraviu bez vytvorenia možností na vykonávanie pohybovej aktivity, sa stáva kontraproduktívnou. Preto je potrebné aplikovať simultánne oba prístupy, vykonávať dôslednú výchovu detí a mládeže, ale i vytvárať možnosti, príležitosti na splnenie potrieb v oblasti pohybovej aktivity.

Primeraná a vyvážená fyzická aktivita je podmienkou zdravého telesného a duševného vývinu detí a dorastu. Zároveň podporuje osobný rozvoj, je účinná v prevencii telesných i duševných chorôb, predovšetkým chronických neinfekčných a kardiovaskulárnych. Zmysluplné trávenie voľného času napomáha predchádzať závislostiam od tabaku, alkoholu, omamných a psychotropných látok. Pohybová aktivita je spolu s podporou správnej výživy oblasťou, prostredníctvom ktorej by mali byť zabezpečené ciele Národného programu prevencie obezity.

Na riešení danej úlohy sme sa nepodieľali, nakoľko v tomto roku gestorom projektu prebieha analýza, vyhodnotenie a záverečné spracovanie projektu.

5 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
5.1	Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Nitre a v Košiciach	2015
5.2	Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie a zabezpečovanie činnosti komunikačného informačného systému medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Košiciach	Priebežne
5.3	Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Bratislave, Banskej Bystrici, Nitre a v Košiciach	2015

Nakoľko RÚVZ Trnava nemá odbor ani oddelenie ochrany zdravia pred žiarením, na plnení úloh sme sa nepodieľali.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
6.1	Národný imunizačný program SR <i>Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.2	Surveillance infekčných chorôb	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.3	Informačný systém prenosných ochorení	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.4	Nozokomiálne nákazy	RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.5	Mimoriadne epidemiologické situácie	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.6	Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV	ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu
	RÚVZ v SR	priebežne
6.7	Prevenia HIV/AIDS	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	december 2016
6.8	Poradne očkovania	RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Tnave
	RÚVZ v SR	priebežne

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2014, vypracovaného v súlade so

zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. NIP SR sa v roku 2015 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

- *Očkujúci lekári boli elektronickou formou informovaní o Očkovacom kalendári na rok 2015 a osobne na jednotlivé ambulancie všeobecných lekárov pre deti a dorast boli rozdistribuované kartičky s informáciami o očkovaní pre verejnosť.*
- *Vykonávali sme pohovory s rodičmi odmietajúcimi očkovanie svojho dieťaťa, v I. polroku 2015 bolo zaevidovaných 68 nových odmietnutí povinného očkovania zákonnými zástupcami detí, čo predstavuje 19 %-ný nárast v porovnaní s I. polrokom 2014 (v I. polroku 2014 – 57 odmietnutí). V súvislosti s odmietaním povinného očkovania bolo prerokovaných 5 priestupkových konaní, z toho boli formou rozhodnutí uložené pokuty vo výške 210 € (2x rozhodnutím 180 € a 1x blokovaná pokuta - 30 €).*
- *Na XX. Červenkových dňoch preventívnej medicíny MUDr. D.Kollárová prezentovala prednášku „Rezistencia zdravotníckych pracovníkov na očkovanie proti chrípke“, ktorá odznela aj na XIX. Slovensko – Českom kongrese infekčného lekárstva, ktorý sa konal 9.6.2015 v Trnave (MUDr. M. Ondicová). V prednáške bola vyhodnotená zaočkovanosť ZP proti chrípke v ústavných zdravotníckych zariadeniach v Trnavskom kraji v sezóne 2014/2015.*
- *V rámci EIW 2015 bola 20.3.2015 odprednášaná na Celoslovenskej konferencii sestier v hoteli Park v Piešťanoch prezentácia „Vybrané aspekty imunizačného programu v SR a v Trnavskom kraji“ (MUDr. M. Ondicová). Informácie o očkovaní boli podávané individuálne aj v rámci Dní zdravia 2015.*
- *V I. polroku 2015 boli hlásené 4 prípady infekcií na ochorenia povinne preventabilné očkovaním (3x pertussis, 1 x VHB).*
- *Príprava kontroly povinného očkovania v spádových okresoch RÚVZ Trnava k 31.8.2015:*
 1. *Vyhotovenie Záznamu z kontroly očkovanie na ambulancii všeobecných lekárov pre deti a dorast.*
 2. *Písomné informovanie všetkých očkujúcich lekárov o pripravovanej kontrole očkovania a kontrolovaných ročníkoch detí podľa jednotlivých druhov očkovania.*
 3. *Naplánovanie kontrol očkovania na ambulanciách VLDD a VLD tak, aby boli ukončené v jednotlivých spádových okresoch najneskôr do 30.9.2015.*

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2013 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi

mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Na Odbore epidemiológie bolo k 30.6.2015 prostredníctvom systému EPIS zaevidovaných 1646 prípadov prenosných ochorení nahlásených z ambulantných zdravotníckych zariadení - od lekárov prvého kontaktu, z mikrobiologických laboratórií, z ambulancií odborných lekárov a z ústavných zdravotníckych zariadení. Epidemiologicky bolo za I. polrok 2015 vyšetrených 249 ohnisk (I. polrok 2014 - 230 ohnisk) prenosných ochorení a 7 epidémií (2014 - 3 epidémie), z toho 3 x epidémie nešpecifikovaných vírusových črevných ochorení (MŠ Biely Kostol, MŠ Merašice, SLK Piešťany máj 2015), 1 x rotavírusová gastroenteritída (SLK Piešťany apríl 2015), 1 x norovírusová gastroenteritída (MŠ Zavar), 1 x salmonelová gastroenteritída (ZŠ Vančurva, Trnava) s celkovým počtom 90 prípadov ochorení. V rámci zabezpečenia karanténnych opatrení bolo vydaných spolu 44 rozhodnutí (v I. polroku 2014 – 35 rozhodnutí) - z toho 31 x lekárske dohľady pre osoby v kontakte s prenosnými ochoreniami a 13 rozhodnutí z dôvodu nariadenia protiepidemických opatrení pri výskyte prenosných ochorení v kolektívnom zariadení.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

- *V rámci vykonávania ŠZD na ambulanciách všeobecných lekárov sústavne propagujeme hlásenie prenosných ochorení on - line cez program EPIS. Elektronický spôsob hlásenia cestou EPIS využíva 30 lekárov. V programe EPIS bolo v I. polroku 2015 zaevidovaných celkom 1646 prípadov prenosných ochorení, 7 epidémií a 26 týždenných krajských hlásení do SRV. Na 43 odborných ambulanciách v spádových okresoch bola vykonaná kontrola plnenia hlásnej povinnosti pohlavných prenosných ochorení, lekári boli informovaní o spôsobe hlásenia prostredníctvom informačného systému EPIS.*
- *Do TESSY boli v týždenných intervaloch cestou ÚVZ SR hlásené jednotlivé prípady závažných respiračných ochorení tzv. SARI. V I. polroku 2015 bolo hlásených 9 prípadov SARI.*

- Výstupy z programu EPIS slúžia na okamžitú analýzu epidemiologickej situácie, na spracovávanie mesačných výstupov prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz. Späťne sú o epidemiologickej situácii podľa spádových okresov v mesačných intervaloch informovaní všetci VLD a VLDD.
- Z výstupov programu EPIS a telefonických hlásení sme v I. polroku 2015 vykonali analýzu plnenia si hlásnej povinnosti akútnych respiračných ochorení všeobecnými lekármi vyplývajúcej zo zákona NR SR č. 355/2007 Z. z., vyhodnotenie chrípkovej sezóny spolu s analýzou plnenia si hlásnej povinnosti bolo zaslané elektronickou formou všetkým všeobecným lekárom. Na základe nášho sledovania je možné konštatovať, že plnenie hlásnej povinnosti ochorení s hromadným výskytom je na RÚVZ Trnava na veľmi dobrej úrovni.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS), realizácia výstupov prevalenčných sledovaní NN v zdravotníckych zariadeniach sú v súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) a odporúčaním Rady Európy o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou (2009/C 151/01). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľským lekárom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

- Odbor epidemiológie sa od r. 2007 podieľa na realizácii projektu HELICS – EU, ktorý je zameraný na aktívnu surveillance nozokomiálnych nákaz na odd. KAIM. Elektronicky bolo spracovaných 42 dotazníkov na základe dekurzov pacientov hospitalizovaných v roku 2014 na KAIM vo FN Trnava.
- V prvom polroku 2015 bolo z ústavných zdravotníckych zariadení na RÚVZ hlásených spolu 220 prípadov NN.
- V rámci 7. ročníka kampane „Save Lives: Clean Your Hands“ („Umývaj si ruky zachrániš život“) bolo odobratých a vyšetrených 72 sterov z rúk ZP vo FN Trnava.
- V rámci mimoriadnej úlohy – bronchoskopické pracoviská v SR bola vykonaná cieľená komplexná previerka, výsledkom ktorej boli nariadené opatrenia zvyšujúce hygienický štandard tohto pracoviska pre FN Trnava formou rozhodnutia RÚVZ Trnava.
- Epidemiológ je v štvrtročných intervaloch prizývaný na zasadnutie komisie RALAP vo FN Trnava, v rámci ktorej sa riešia aktuálne problémy zistené pri výkone ŠZD na jednotlivých oddeleniach FN.
- V rámci ŠZD bolo v I. polroku 2015 vykonaných 52 previerok zdravotníckych zariadení, v rámci ktorých bolo odobratých 256 vzoriek z prostredia a 17 vzoriek z vysterilizovaného

materiálu. Za nezabezpečenie očkovania zamestnancov upratovacej firmy bola udelená pokuta v správnom konaní v celkovej výške 2000 €.

- Vydaných bolo 47 rozhodnutí (priestory do prevádzky a schválenia prevádzkových poriadkov) a 3 záväzné stanoviská. V rámci testovania sterilizačných prístrojov formou platenej služby bolo otestovaných 90 prístrojov (48 - horúcovzduchových sterilizátorov a 42 parných sterilizátorov).

Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy podieľal mikrobiologickým vyšetrením vzoriek sterov z prostredia zdravotníckych zariadení a sterility materiálov a inštrumentálnej techniky používanej v zdravotníckych zariadeniach. Za obdobie 1. polroka 2015 bolo vyšetrených 1044 vzoriek.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

- V I. polroku 2015 sme pokračovali v plnení úloh vyplývajúcich z úloh WHO v postpandemickom období. Naďalej sa monitoroval výskyt SARI, ktoré boli cestou SRV a ÚVZ SR hlásené do TESSY. V Trnavskom kraji bolo hlásených 10 prípadov ochorení na SARI (okres Trnava 4 x, Piešťany 3 x, okres Hlohovec 2 x, okres Galanta 1 x).
- V surveillance SARI sme spolupracovali najmä s ÚVZ SR v Bratislave - NRC pre chrípku, s Infekčnou klinikou FN Trnava, sentinelovými lekármi, LSPP a so všetkými lekármi prvého kontaktu.
- V súlade s prílohou č. 6 k Usmerneniu hlavného hygienika SR – Koordinácia postupov pri zistení VNN v SR bol 19.5.2015 na VÚC zorganizovaný **seminár** pre všeobecných lekárov, lekárov ZZS a CPO FN Trnava, kde bola táto problematika odprezentovaná formou dvoch ppt prednášok. V nadväznosti na aktuálnu epidemiologickú situáciu vo výskyte **MERS CoV** boli **nariadené opatrenia** formou rozhodnutia RH RÚVZ Trnava pre ústavné zdravotnícke zariadenia v spádovej oblasti RÚVZ Trnava, SOKRZ Trnava, LSPP, všeobecných lekárov a pre kúpeľné zariadenie SLK Piešťany. Toto rozhodnutie bolo postúpené aj na všetky RÚVZ v Trnavskom kraji.
- V I. polroku 2015 sme vyšetřovali 7 epidémií (3 x nešpecifikovaná črevná vírusová infekcia, 1 x rotavírusová gastroenteritída, 1 x norovírusová gastroenteritída, 1 x gastroenteritída pravdepodobne infekčnej etiológie, 1 x salmonelová gastroenteritída) s celkovým počtom 90 prípadov ochorení.

- *V I. polroku 2015 sme pokračovali v riešení mimoriadnej situácie v Mestskej poliklinike Družba v Trnave v súvislosti s pozitívnymi nálezmi *Ps. aeruginosa* v pitnej vode z vnútorných rozvodov, ktorá bola odprezentovaná RH na porade regionálnych hygienikov vo Zvolene.*

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste výustenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

- *Vzorky odpadových vôd boli v I. polroku 2015 odoberané podľa časového harmonogramu stanoveného ÚVZ SR Bratislava. Vzorky odpadových vôd boli odoberané paralelne z 2 odberových miest ČOV Zeleneč (3 odbery) a ČOV Piešťany (2 odbery). Výsledky vyšetrení vzhľadom na enterovírusy boli negatívne.*
- *V týždenných intervaloch sledujeme hlásenia ACHO z ústavných zdravotníckych zariadení - na detských, infekčných a neurologických oddeleniach.*
- *V I. polroku 2015 bol hlásený 1 prípad akútnej chabej obrny u 39 ročného muža z okresu Piešťany. Pacient bol hospitalizovaný na neurologickom oddelení a KAIM vo FN Trnava, laboratorne vyšetrenia likvoru vzhľadom na enterovírusy boli negatívne. Očkovanie proti poliomyelitíde vzhľadom na vek nezistené. Cestovateľská anamnéza bola u chorého negatívna.*

Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy podieľal v období I. polroku 2015 vyšetrením 27 vzoriek odobratých v rámci riešenia epidemiologickej situácie v školskom zariadení.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so

študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami.

V rámci prevencie pracuje na oddelení výchovy k zdraviu poradňa pre prevenciu infekcie HIV/AIDS. Poradenstvo je dôverné a vždy ide o stretnutie jedného klienta s jedným poradcom. Rešpektujeme absolútne právo klienta na dôvernosť a anonymitu. Klient je vždy poučený o správaní, ktoré znižuje riziko infekcie HIV. Počet klientov v I. polroku 2015 bol 39, ktorým bola poskytnutá základná informácia o infekcii HIV a jej predchádzaní, o spôsobe vyšetrenia na anti-HIV protilátky (poradenstvo poskytnuté telefonickou linkou pomoci AIDS bolo 28 klientom). Aktuálne zistené nové poznatky v poradni sú aplikované do ďalšej práce v poradni AIDS a tiež sú prezentované zdravotno-výchovnými materiálmi (letáky, plagáty, postery, panely), prednáškami a príspevkami do tlače a masmédií. Poradňu navštívili resp. telefonické informácie boli podávané prevažne mladým ľuďom, najviac zastúpená je veková kategória od 20-24 rokov a 25 – 34 rokov. Celá činnosť poradenstva bola spropagovaná v tlači, na teletexte mestskej televízie a webových stránkach RÚVZ Trnava.

V I. polroku 2015 bola vykonaná 1 prednáška s besedami na tému AIDS a 2 na tému plánované partnerstvo a rodičovstvo + hygiena tela. Na prednáškach spojenými s besedami zvyšujeme informovanosť a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Oddelenie výchovy k zdraviu zabezpečuje poradňu k zodpovednému partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a prevencie chorôb prenášaných pohlavným stykom (HIV/AIDS).

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

- *V prvom polroku 2015 bolo zrealizovaných 23 poradní očkovania, z toho 12 x povinného očkovania, 6 x odporúčaného očkovania a 5 x poradne pred cestou do zahraničia.*
- *Okrem pediatrických ambulancií boli kartičky s informáciami o očkovaní distribuované na odborné gynekologické ambulancie.*
- *Na OE boli priebežne vykonávané telefonické konzultácie pre všeobecných lekárov ohľadom povinného i odporúčaného očkovania detskej a dospeljej populácie a zároveň i konzultácie o možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia.*
- *V rámci iniciatívy SEVS HODNOTA OČKOVANIA sa aktívne podieľame na príprave ďalších etáp projektu vzdelávania študentov SZŠ v oblasti vakcinológie. MUDr. Kollárová D. vykonala vyhodnotenie aktivít vo vzdelávaní v rámci SR a odprezentovala ich 9.6.2015 na 5. ročníku Školy vakcinológie na SZU v Bratislave.*

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
7.1	Cyanobaktérie	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	2015 a ďalšie roky
7.2	Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	2015 a ďalšie roky
7.3	Mínérálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ Poprad, RÚVZ Košice, ostatné RÚVZ podľa záujmu	2015 a ďalšie roky
7.4	Materské mlieko	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, Laktárium DFN Limbová ul. Bratislava, RÚVZ Poprad, RÚVZ Prešov, banka materského mlieka, Novorodenecké oddelenie FNŠP J.A. Reimana v Prešove	2015 a ďalšie roky
7.5	Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR podľa aktuálneho Plánu úradnej kontroly potravín	2015 a ďalšie roky
7.6	Identifikácia a typizácia patogénnych mikroorganizmov metódami molekulárnej biológie	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	2015 a ďalšie roky
7.7	Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrénu v moči u pracovníkov vybraných profesií	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v Banskej Bystrici, v Košiciach a v Žiline	2015 a ďalšie roky
7.8	Stanovenie olova v krvi exponovaných zamestnancov	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v Banskej Bystrici, Košiciach	2015 a ďalšie roky
7.9	Objektívizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	2015 a ďalšie roky
7.10	Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	ÚVZ SR
	ÚVZ SR (OOFŽP, OLM), RÚVZ, SZU Bratislava	2015 a ďalšie roky

7.11	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	ÚVZ SR
	ÚVZ SR (OOFŽP, HŽP), RÚVZ Bratislava hl. mesto, RÚVZ Dunajská Streda, RÚVZ Banská Bystrica a ďalšie RÚVZ podľa vybraných verejných vodovodov	
		2015 a ďalšie roky
7.12	Peľová informačná služba (PIS) - Monitoring biologických alergénov v ovzduší	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, RÚVZ Košice, RÚVZ Nitra, RÚVZ Trnava, RÚVZ Žilina	2015 a ďalšie roky
7.13	Monitoring alergénov roztočov vo vnútornom prostredí	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ BB, ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR, NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie	2015 a ďalšie roky
7.14	Prežívanie termotolerantných kampylobakterov	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ Trenčín, ÚVZ SR	2013 – 2016
7.15	Monitoring expozície zamestnancov operačných sál narkotizačnými plynmi	RÚVZ so sídlom v Žiline v spolupráci s RÚVZ so sídlom v Martine
	RÚVZ Žilina, RÚVZ Martin, RÚVZ Čadca, RÚVZ Liptovský Mikuláš, RÚVZ Dolný Kubín	
7.16	Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania	RÚVZ Nitra
	RÚVZ Nitra, RÚVZ Prešov, RÚVZ Trenčín, RÚVZ Trnava, RÚVZ Košice, ostatné RÚVZ podľa záujmu	
7.17	Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách	RÚVZ Žilina
	RÚVZ Žilina, RÚVZ Košice, ÚVZ SR, ostatné RÚVZ podľa záujmu	
7.18	Epidemiologická prevencia rizika karcinogenity v populácii	RÚVZ Košice
	RÚVZ Košice- Oddelenie genetickej toxikológie	
7.19	Monitoring baktérii čeľade <i>Vibrionaceae</i> vo vodnom prostredí	NRC pre <i>Vibrionaceae</i> , RÚVZ Komárno
	Odbor lekárskej mikrobiológie RÚVZ Banská Bystrica, Ústav molekulárnej biológie prírodovedeckej fakulty ÚK Bratislava	
7.20	Monitoring glykozidov steviolu v zmrzlínach a náplniach a dekoráciách cukrárenských výrobkov	RÚVZ Bratislava, hl. mesto so sídlom v Bratislave
	RÚVZ Bratislava, ostatné RÚVZ podľa záujmu	2015 a ďalšie roky

7.1 CYANOBAKTÉRIE

Anotácia

Monitorovanie, determinácia druhového zloženia cyanobaktériových vodných kvetov a kvantifikácia cyanobaktérií. Venovanie zvýšenej pozornosti výskytu invázných druhov cyanobaktérií v súvislosti s novými cyanotoxínmi. Stanovovanie cyanotoxínov, akútnej toxicity a súvisiaceho znečistenia vo vodárenských nádržiach, vodách určených na kúpanie, prírodných kúpaliskách a biokúpaliskách s cieľom zníženia zdravotného rizika obyvateľstva pri zásobovaní pitnou vodou a pri kúpaní.

Na plnení úlohy sme sa podieľali biologickým vyšetrením vzoriek vôd z prírodných kúpalísk. V 1. polroku 2015 bolo vyšetrených 9 vzoriek vôd z prírodných kúpalísk.

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

Anotácia

Mikrobiologická a biologická kontrola minerálnych a pramenitých balených vôd určených pre používanie verejnosti v nebytových budovách, v nemocniciach a lekárňach so zameraním na sledovanie prítomnosti patogénnych a hygienicky závažných organizmov

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrením vzoriek balených vôd v mikrobiologických, biologických a chemických ukazovateľoch. Za obdobie 1. polroka 2015 bolo vyšetrených 29 vzoriek.

7.12 PEĽOVÁ INFORMAČNÁ SLUŽBA (PIS) - MONITORING BIOLOGICKÝCH ALERGÉNOV V OVZDUŠÍ

Anotácia

Polinózy patria medzi najčastejšie alergické ochorenia, ktorými trpí viac ako tretina populácie. V rámci prevencie je pre alergológov i alergikov dôležitá dostupnosť presných a včasných informácií o výskyte peľu v ovzduší. V Slovenskej republike bola v roku 2006 obnovená funkčná sieť monitorovacích staníc PIS pod gestorstvom verejného zdravotníctva. Ich hlavnou úlohou je identifikácia a kvantifikácia peľových zŕn a spór húb (plesní) v ovzduší. Dostupnosť aktuálnych hlásení o peľovej situácii v regiónoch a čo najrozsiahlejšia medializácia peľových správ je dôležitá pre alergikov a lekárov. Presným určením najvhodnejšieho termínu začiatku liečby, a tiež jej ukončenia po sezóne, je okrem minimalizácie až dočasnej eliminácie zdravotných problémov alergika je možné vďaka cielenej diagnostike i správne načasovanej liečbe ušetriť značné finančné prostriedky.

V rámci plnenia tejto úlohy bolo za obdobie 1 polroka 2015 vyšetrených 128 vzoriek vonkajšieho ovzdušia.

7.16 MONITORING OBSAHU DUSIČNANOV VO VODNÝCH ZDROJOCH INDIVIDUÁLNEHO ZÁSOBOVANIA

Anotácia

Značná časť obyvateľstva je zásobená pitnou vodou z verejného vodovodu. Akosť distribuovanej vody je garantovaná a pravidelne preverovaná príslušnými orgánmi. Významná časť obyvateľstva využíva aj vlastné individuálne zdroje. Ich počet rastie aj v dôsledky neustáleho zvyšovania cien „vodného a stočného“. O kvalite vody z individuálnych zdrojov nie sú dostatočné údaje, prehľadná evidencia neexistuje. Najväčší problém spôsobuje obsah dusičnanov, resp. dusitanov.

Dusičnany (NO_3^-) sa v malých koncentráciách vyskytujú takmer vo všetkých vodách. V prírodných vodách sa ich koncentrácia mení v závislosti od ročného obdobia. Zvyšovanie obsahu dusičnanov vo vodách súvisí aj s intenzívnym obhospodarovaním poľnohospodárskej pôdy. Dusičnany sami o sebe nie sú nebezpečné. Môžu nepriamo škodiť po redukcii na toxickéjšie dusitany za účinku baktérií v gastrointestinálnom trakte alebo v niektorých potravinách.

Dusitany (NO_2^-) sú veľmi nestále, tvoria len medziprodukt v dusíkovom cykle. Vo vode vznikajú hlavne biochemickou oxidáciou amoniakálneho dusíka alebo biochemickou redukciou dusičnanov. V nízkych koncentráciách sú hygienicky nevýznamné. Pri vyšších koncentráciách môžu spôsobiť methemoglobinémiu (tvorba väzby na hemoglobín). V kyslom prostredí zažívacieho traktu živočíchov sa predpokladá možná reakcia dusitanov so sekundárnymi amínmi a vznik N-nitrozoamínov.

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrením dusičnanov a dusitanov vo vzorkách vôd z individuálnych zdrojov prinesených občanmi v rámci akcie Dní zdravia 2015 v Hlohovci a v Trnave. Za obdobie 1. polroka 2015 bolo vyšetrených 356 vzoriek.

7.17 MONITORING CELKOVÉHO ORGANICKÉHO UHLÍKA V PRÍRODNÝCH A UMELÝCH KÚPALISKÁCH

Anotácia

Celkový organický uhlík (TOC – Total Organic Carbon) je parameter uvádzaný pri vodách, ktorý ukazuje množstvo organických látok prítomných v danej vzorke. Z pohľadu skupinového ukazovateľa TOC je nutné povedať, že jeho vysoká koncentrácia vo vodách je pre človeka veľmi negatívny jav, lebo takto znečistené vody nielen že nie sú vhodné k použitiu ako zdroj pitnej vody, ale ani nie je možné ich využívať na rekreačné účely.

Monitorovanie TOC ako preventívne opatrenie v súvislosti s fyzikálno-chemickými úpravami a dezinfekciou v bazénových vodách.

Na plnení úlohy sa budeme podieľať vyšetrením vzoriek prírodných a umelých kúpalísk odobratých pracovníkmi oddelení Hygieny životného prostredia RÚVZ so sídlom v Senici, Galante a Dunajskej Strede. Stanovenie TOC vykonajú laboratória ÚVZ SR v Bratislave. Vzorky budú odobraté v priebehu 2. polroka 2015.

Na ostatných úlohách sa v rámci objektivizácie faktorov prostredia nepodieľame z dôvodu nedostatočného prístrojového vybavenia, alebo nie sme riešiteľským pracoviskom.

8 LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
8.1	Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení	ÚVZ SR
	ÚVZ SR - odbor lekárskej mikrobiológie RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ BB, RÚVZ KE	
8.2	Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Riešiteľské pracovisko: RÚVZ BB v spolupráci s oddeleniami epidemiológie jednotlivých RÚVZ a vybranými zdravotníckymi zariadeniami	
		2015 a ďalšie roky
8.3	Surveillance Bordetella pertussis	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici Riešiteľské pracovisko: RÚVZ BB v spolupráci s oddeleniami epidemiológie jednotlivých RÚVZ a vybranými zdravotníckymi zariadeniami	
		2015 a ďalšie roky
8.4	Diagnostika exantémových ochorení	ÚVZ SR
	ÚVZ SR- odbor lekárskej mikrobiológie Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR - odbor lekárskej mikrobiológie, RÚVZ so sídlom v Košiciach	

Nakoľko nie sme riešiteľským pracoviskom, nepodielali sme sa na plnení žiadnej úlohy.

9 PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
9.1	Národný program podpory zdravia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.1.1	Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.2	Národný program prevencie nadváhy a obezity	ÚVZ SR
	MZ SR, ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.2.1	Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie	RÚVZ BB
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015
9.3	Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009 - 2015	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	do roku 2015
9.4	Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike	ÚVZ SR
	Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.5	Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť	rok 2015
9.6	Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, spolupracujúce mimovládne organizácie, orgány samosprávy a štátnej správy	do roku 2015
9.6.1	Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji.	RÚVZ v Bratislave
	RÚVZ v Bratislave	rok 2015
9.6.2	Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena	RÚVZ Košice
	RÚVZ Košice	rok 2015

9.7	CINDI program SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.8	TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) – štúdiá o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeljej populácie v SR	RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	všetky RÚVZ v SR	rok 2015

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Medziodborová úloha – plnia odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy.

Anotácia

Realizácia cieľov Národného programu podpory zdravia (NPPZ) zabezpečuje intervenciu v širokom zmysle slova – od hospodárskej, sociálnej, zdravotnej politiky štátu, až po intervenčné projekty na všetkých úrovniach spoločnosti. NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska.

Súčasná Aktualizácia Národného programu podpory zdravia bola vypracovaná na základe Plánu práce vlády SR na rok 2014 a z iniciatívy Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, v súvislosti s návrhom na zrušenie úlohy B.1. 13, 14 a 15 vyplývajúcej z Uznesenia vlády SR číslo 708/V z 19. decembra 2012 .

V zmysle úloh Plánu práce vlády Slovenskej republiky na rok 2013 vyplynula pre Ministerstvo zdravotníctva SR povinnosť predložiť s termínom splnenia dňa 31. decembra 2013 národné programy ako úlohu B.1. 13, 14, 15 Uznesenia vlády SR číslo 708/V, a to:

Úloha č. 13 Národný program prevencie ochorení srdca a ciev na roky 2014 – 2018.

Úloha č. 14 Národný diabetologický program na roky 2014 – 2018.

Úloha č. 15 Skriningové programy onkologických ochorení – karcinómu hrubého čreva, karcinómu prsníka a karcinómu krčka maternice na roky 2014 – 2018.

Vzhľadom na existenciu významného spoločného menovateľa navrhnutých národných programov predložila Sekcia zdravia Ministerstva zdravotníctva SR návrh na prípravu národného programu zlučujúceho viaceré preventívne zamerané národné programy.

Z uvedených dôvodov navrhla sekcia zdravia, po predchádzajúcej konzultácii s Úradom verejného zdravotníctva SR, implementovanie vyššie uvedených programov riešiacich problematiku tzv. civilizačných chorôb do jedného národného programu, a to do existujúceho „Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike“.

Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky.

republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou. Člení sa na tieto oblasti:

A. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

1. Výživa a stravovacie zvyklosti,
2. Fyzická inaktivita,
3. Tabak, alkohol, drogy,
4. Zdravé pracovné a životné podmienky

a) pracovné prostredie,

b) životné prostredie.

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“),

2. Diabetes mellitus (ďalej len „DM“),

3. Vybrané nádorové ochorenia.

B. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

Úlohu sme plnili v poradenskom centre podpory zdravia monitorovaním zdravotného stavu a potrieb komúnit v oblasti zdravia spoluprácou s praktickými lekármi v nasledovných projektoch:

Plnenie harmonogramu trvalých projektov:

- *Zdravé mestá*
- *Školy podporujúce zdravie*
- *Zdravé pracoviská*

a v nasledovných poradniach:

- *základná poradňa na podporu zdravia (poradňa zdravej výživy)*
- *poradenstvo o telesnej aktivite*
- *poradenstvo o oblasti používania zdravotno-výchovných metodík a postupov pre orgány, organizácie, inštitúcie, hnutia, svojpomocné skupiny, kluby, školy a iné.*

Zdravé mestá

„Dni zdravia Hlohovec“

Dňa 21.3.2015 sa pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu zúčastnili výjazdom poradne zdravia akcie Dni zdravia mesta Hlohovec. Počas tohto dňa sme zabezpečili vyšetrenie cholesterolu a cukru v krvi, meranie % množstva telesného tuku, meranie TK,P, vyhodnotenie rizikových faktorov ovplyvňujúci zdravý životný štýl testom zdravé srdce /TZS/ a individuálne poradenstvo k zdravej výžive, nefarmakologickému ovplyvňovaniu TK, pohybovej aktivite, zvládaniu stresu a odvykaniu od fajčenia.

„Dni zdravia Trnava“

RÚVZ – oddelenie výchovy k zdraviu je na uvedenej akcii jeden z hlavných účastníkov a spoluorganizátorom Mestského úradu v Trnave.

Klienti vyplnili Test zdravé srdce, ktorého súčasťou je dotazník pozostávajúci z rodinnej, osobnej anamnézy, zhodnotenia stravovacích zvyklostí, úrovne pohybovej aktivity. Spektrum je doplnené

zhodnotením aktuálnych biochemických a antropometrických vyšetrení.

Klientom následne poskytol lekár pohovor formou komplexného individuálneho poradenstva a odporučil optimálne a primerané zmeny v spôsobe životného štýlu zamerané na zlepšenie zdravia prirodzeným nefarmakologickým spôsobom.

Po zhodnotení dotazníka životnej pohody bol pohovor zameraný na zvýšenie kvality života, zlepšenie životného štýlu, podporu psychického zdravia a zvládania stresových situácií.

Bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravej výživy a poradenstvo o telesnej aktivite, ktorému predchádzalo meranie percentuálneho množstva telesného tuku prístrojom OMRON BF 300 a meranie % množstva telesného tuku, kostrového svalstva, viscerálneho tuku, hmotnosti, bazálneho metabolizmu a BMI na prístroji OMRON BF 500. Vyšetrenia CO vo vydychovanom vzduchu pre fajčiarov s následným poradenstvom v oblasti odvykania od fajčenia.

Zdravotno-výchovnú činnosť v zmysle prevencie ochorení, ochrany a podpory zdravia sme uskutočňovali aj formou distribuovania zdravotno-výchovného materiálu (letáky, brožúrky).

Školy podporujúce zdravie:

V rámci tohto projektu sme sa v spolupráci s mestskými úradmi a školskými správami zúčastnili „Dni zdravia“ v jednotlivých školách regiónu. Priebežne vykonávame prednáškové aktivity na uvedené témy a aktivačné hry na všetkých typoch škôl. Počet prednášok na školách za I. polrok 2015 bol 28 prednášok.

Zdravé pracoviská:

„Deň zdravia“ IKEA Trnava, Majcichov

Dňa 28.4.2015 a 29.4.2015 sa pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu zúčastnili výjazdom poradne zdravia akcie Dni zdravia IKEA Trnava. Počas týchto dní zabezpečili vyšetrenie cholesterolu v krvi, meranie % množstva telesného tuku, meranie TK,P, vyhodnotenie rizikových faktorov ovplyvňujúci zdravý životný štýl a individuálne poradenstvo k zdravej výžive, nefarmakologickému ovplyvňovaniu TK, pohybovej aktivite, zvládaniu stresu a odvykaniu od fajčenia. Bol poskytnutý vhodný zdravotno -výchovný materiál.

„Safety week“ Saneca Hlohovec

V dňoch 4.5.2015-6.5.2015 sa pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu zúčastnili výjazdom poradne zdravia akcie SAFETY WEEK Saneca a.s. Hlohovec. Počas týchto dní zabezpečili vyšetrenie cholesterolu a cukru v krvi, meranie % množstva telesného tuku, meranie TK,P, vyhodnotenie rizikových faktorov ovplyvňujúci zdravý životný štýl testom zdravé srdce /TZS/ a individuálne poradenstvo k zdravej výžive, nefarmakologickému ovplyvňovaniu TK, pohybovej aktivite, zvládaniu stresu a odvykaniu od fajčenia. Fajčiarom bolo vykonané vyšetrenie CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom MICRO CO a poskytnutý vhodný zdravotno -výchovný materiál.

„Deň zdravia“ ENEL Jaslovské Bohunice

Dňa 16.6.2015 sa pracovníčky oddelenia výchovy k zdraviu v spolupráci s VŠZP zúčastnili „Dňa zdravia“ v priestoroch ENEL (Atómová elektrárň) Jaslovské Bohunice. Zabezpečili pre zamestnancov meranie cholesterolu, meranie % množstva telesného tuku, meranie TK a poradenstvo k otázkam správneho životného štýlu. Bol poskytnutý vhodný zdravotno - výchovný materiál.

Základná poradňa na podporu zdravia:

Poradňa je určená všetkým obyvateľom spádového územia, ktorí prejavia záujem o svoje zdravie. Odhaľuje individuálne riziká vzniku chronických neinfekčných ochorení poskytovaním spektra vyšetrení:

- anamnestické vyšetrenia
- antropometrické vyšetrenia (BMI, WHR)
- biochemické vyšetrenia na prístroji Reflotrón (celkový cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza)
- somatické vyšetrenie, štandardné merania TK
- hodnota percentuálneho množstva telesného tuku (tukomer Omron BF 300)

Na základe analýz zistených údajov odporúčame optimálne zmeny okamžitou intervenciou:

- vo výžive a spotrebe alkoholu
- vo fyzickej aktivite
- zvládanie stresu
- vo fajčiarskych návykoch
- nefarmakologickým ovplyvňovaní TK

Klientom so zvýšenými hodnotami a rizikovým správaním odporúčame návštevu ďalších poradní v našom poradenskom centre.

Výsledok našej intervencie posudzujeme pri následnej kontrole. Pri pretrvávani rizik odporúčame návštevu lekára.

Počet klientov v poradni zdravia v I. polroku 2015 bol 342, čo činilo 2 957 výkonov, mimo TZS bolo vyšetrených 159 klientov.

Poradňa zdravej výživy:

Poradenstvo je zamerané na racionálnu výživu, pyramídu zdravej výživy, zdravé stravovacie návyky a na prevenciu nadváhy a obezity. Poradenstvo bolo poskytnuté 342 klientom.

Poradenstvo v oblasti používania zdravotno-výchovných metodík a postupov pre orgány, organizácie, inštitúcie, hnutia, svojpomocné skupiny, kluby, školy, TU a iné:

Na oddelení výchovy obyvateľstva k zdraviu ako i v poradenskom centre podpory zdravia sme realizovali a vyhodnocovali praktickú výučbu študentov Trnavskej univerzity z odboru verejného zdravotníctva. Konzultačnú a poradenskú činnosť sme poskytovali študentom stredných a vysokých škôl pri vypracovávaní diplomových, bakalárskych a iných prác. Konzultácie v používaní zdravotno-výchovných metodík sme poskytli Centru voľného času v Trnave a Hlohovci, Mestskému kultúrnemu stredisku Piešťany a Hlohovec, Trnavskému osvetovému stredisku, základným školám v Trnave a klubom dôchodcov.

V rámci ochrany a podpory zdravia sme poskytovali pre širokú verejnosť informácie o správnom životnom štýle, o prevencii drogových závislostí, infekcie HIV.

V rámci plnenia NPPZ sme k vyhláseným svetovým dňom WHO zorganizovali prednášky, dni otvorených dverí a rozdali vhodný zdravotno – výchovný materiál.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Anotácia

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky sa predkladá na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky každé tri roky, naposledy v roku 2012, kedy bola 5. septembra 2012 uznesením č. 438 schválená vládou Slovenskej republiky.

Na základe tohto uznesenia bude predložená Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 - 2014 na rokovanie vlády do 30. septembra 2015.

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

Dotazníkový prieskum „Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR“ sa v I. polroku 2015 nevykonával. Sledovanie zdravotného stavu vykonávame formou zberu údajov v TZS.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Anotácia

Obezita sa stala celosvetovou pandémiou a v súčasnosti sa považuje za hlavnú hrozbu zdravotného problému. Obezita je zodpovedná za 2 – 8 % všetkých výdavkov na zdravotníctvo a 10 – 13 % úmrtí v rôznych častiach európskeho regiónu a počet tých, ktorí sú postihnutí kontinuálne narastá do alarmujúcich rozmerov. Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 10 z 9. januára 2008 ÚVZ SR vypracoval a dňa 20. decembra 2010 na rokovanie vlády predložil „Správu o plnení Národného programu prevencie obezity v Slovenskej republike za roky 2008 - 2010“. Správa bola schválená 12. 1. 2011. Správa NPPO – odpočet v máji 2014.

Oblasti realizovaných aktivít: *Spoločná oblasť* (výchova a vzdelávanie, médiá a komunikácia, zdravotníctvo, socioekonomické faktory prostredia. *Pohybová oblasť* (budovanie športovísk, dopravná infraštruktúra), *Výživa*: poľnohospodárska politika, trh a marketingové stratégie.

Dve pracovníčky sú členkami pracovnej skupiny “Podpora pohybovej aktivity, prevencia nadváhy a obezity”.

Dňa 6.5.2015 sa vedúca oddelenia zúčastnila pracovného stretnutia pracovnej skupiny pohybovej aktivity, prevencie nadváhy a obezity na RÚVZ so sídlom v Topolčanoch.

Oddelenie výchovy k zdraviu pri príležitosti Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ pripravilo v dňoch 11.5. a 12.5.2015 pre občanov v priestoroch poradne zdravia Deň otvorených dverí - meranie TK, maximálnej pulzovej frekvencie, meranie % množstva telesného tuku, meranie kostrového svalstva, meranie viscereálneho tuku, počítanie indexu WHR a BMI, počítanie

bazálneho metabolizmu a metabolizmu denných aktivít, počítanie termogenézy, možnosť cvičenia a telefonické poradenstvo.

Aktivity boli zamerané na šport a pohyb pre verejnosť, prezentovanie konkrétnych cvikov, ako prevencia ochorení chrbtice a uvoľnenia stresu.

V rámci Svetového dňa - Pohybom ku zdraviu, ktorý vyhlásila Svetová zdravotnícka organizácia, RÚVZ so sídlom v Trnave zorganizoval pre zamestnancov dňa 29.5.2015 „Športový deň“.

Poradňa zdravej výživy:

Poradenstvo je zamerané na racionálnu výživu, pyramídu zdravej výživy, zdravé stravovacie návyky a prevenciu nadváhy a obezity. Poradenstvo bolo poskytnuté 342 klientom.

Poradenstvo o telesnej aktivite:

Pohybovú poradňu navštevujú klienti poradne zdravia s nadváhou, nedostatkom pohybovej aktivity a vysokými percentuálnymi hodnotami telesného tuku. Niektorí klienti prichádzajú priamo do nadstavbovej poradne, alebo sú vyšetrovaní pri jej výjazdových aktivitách. Pri intervencii je nutné individuálne posúdenie zdravotného stavu komplexne s ďalšími rizikovými faktormi. Poradenstvo bolo poskytnuté 185 klientom. Zo základnej poradne bolo doporučených 110. Súčasťou činnosti o pohybovej aktivite sú individuálne cvičenia so sledovaním zdravotného stavu. Za I. polrok 2015 navštívili za týmto účelom poradňu klienti 30 krát. Merania telesného tuku prístrojom OMRON bolo vykonané 185 klientom, výsledky boli písomne a graficky spracované.

Na Dňoch zdravia v mestách a na pracoviskách bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravej výživy a poradenstvo o telesnej aktivite, ktorému predchádzalo meranie percentuálneho množstva telesného tuku prístrojom OMRON BF 300 a meranie % množstva telesného tuku, kostrového svalstva, viscerálneho tuku, hmotnosti, bazálneho metabolizmu a BMI na prístroji OMRON BF 500.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Anotácia úlohy

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca s cieľom zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospeléj populácie SR aspoň na túto postačujúcu hranicu, vytvoriť u účastníkov súťaže návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu

Analýza údajov z účastníckych listov a výsledkov vyšetrení u účastníkov so záujmom o konzultáciu v „poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity“ metódami bioštatistiky.

Oddelenie výchovy k zdraviu sa zapojilo do celonárodnej kampane na zvýšenie pohybovej aktivity „Vyzvi srdce k pohybu“. V rámci projektu sme oslovili mestské a obecné úrady v regiónoch. Súťaž bola spropagovaná na internetových stránkach RÚVZ Trnava, Mestský úrad Trnava, VÚC Trnava. Propagačný materiál a účastnícke listy boli zasielané základným, stredným a vysokým školám, zdravotníckym zariadeniam, mestským úradom, VÚC, sociálnej poisťovni, VŠZP, TOS, lekárne, SČK. Projekt sme realizovali v rámci činnosti poradne o pohybovej aktivite

s cieľom zlepšiť zdravotný stav obyvateľov – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov - pohybovej inaktivity.

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Anotácia

I. etapa tohto programu realizovaná v rokoch (2007 - 2008) bola o. i. zameraná na monitoring zdravotného stavu rómskej populácie, v II. etape ide o aktívnu intervenciu založenú na spolupráci medzi príslušnými RÚVZ, školami, obecnými úradmi (napr. pri využívaní komunitných centier), lekármi I. kontaktu a KPZV, ktorých bude na začiatku projektu celkove 30, neskôr sa bude ich počet rozširovať resp. priebežne meniť v závislosti od efektívnosti uskutočnených opatrení. Na základe zmapovania situácie uskutočnenej v predchádzajúcej fáze projektu, orientovať sa v snahe o zlepšenie stavu na tie atribúty zdravotného stavu Rómov, ktoré sa javia ako najnaliehavejšie. Pokračovať v systematickej elementárnej zdravotnej výchove formou primeranou vzdelanostnej úrovni cieľovej skupiny

Cieľovou skupinou budú obyvatelia vybraných segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít v rámci okresov, ktoré sa nachádzajú v spádovom území RÚVZ zapojených do Programu. Počet segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít sa bude rozširovať resp. meniť v závislosti od počtu KPZV a počtu RÚVZ zapojených do Programu, ktoré sa budú meniť v závislosti od efektívnosti získaných výsledkov, ako aj od počtu obyvateľov v rómskych osídleniach v rámci okresov.

V tejto oblasti sme pôsobili formou zdravotno-výchovných aktivít - prednáškami k aktuálnym problematikám s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. Pre rómsku komunitu sme zabezpečovali prednášky na špeciálnych školách v našom regióne, kde je zvýšené zastúpenie detí zo sociálne znevýhodnených rodín a detí z rómskej komunity. Deťom bol poskytnutý vhodný zdravotno-výchovný materiál, formou ktorého sme sa snažili vplyvať aj na ich rodiny.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Anotácia

Európsky akčný plán znižovania škodlivých účinkov alkoholu 2012 - 2020 bol schválený počas 61. zasadnutia Regionálneho výboru WHO pre Európu (Baku, 12-15. 9. 2011). Slovenská delegácia vo vystúpení podporila prijatie tohto dokumentu v súlade s pozíciou EÚ. Európsky akčný plán vychádza z Globálnej stratégie znižovania škodlivých účinkov alkoholu prijatej v rámci zasadnutia WHA 17-21. 5. 2010.

Zámerom Európskeho akčného plánu je poskytnúť krajinám usmernenie v podobe konkrétnych návrhov aktivít a v ich úsilí znižovať negatívne následky spôsobené užívaním alkoholu. Odporúča krajinám európskeho regiónu WHO formulovať, respektíve revidovať vlastné národné politiky v tejto oblasti. Ponecháva však samotným krajinám na zváženie, ktoré z navrhovaných opatrení najlepšie zodpovedajú ich potrebám.

Vedúca oddelenia je členom pracovnej skupiny, prevencie drogových závislostí a

pracovnej skupiny k plneniu úlohy č.12 z Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom. Akčný plán naplníme vykonávaním poradenstva v protidrogovej poradni ako aj prednáškami k tejto tematike.

Na základe plnenia úlohy č.12 z Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom sme sa zapojili do realizácie pilotného prieskumu k prierezovej štúdiu o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u mládeže vo veku 15 do 29 rokov. Dotazník vyplnilo 35 respondentov.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. V Slovenskej republike je 13,13 % obyvateľov vo veku nad 65 rokov, priemerný vek obyvateľstva je u mužov 37,68 a u žien 40,87 rokov. Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla u mužov 72,47 rokov, u žien 79,45 rokov.

Starnutie je aj priamym výsledkom zdravého životného štýlu. Hoci starnutie predstavuje prirodzenú súčasť životného cyklu človeka, v rámci spoločnosti je potrebné riešiť priamy dosah očakávaných demografických zmien. Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Oddelenie výchovy k zdraviu podporilo myšlienku Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti na vyhlásenej akcii „Týždeň mozgu“, ktorý sme realizovali v termíne od 16.3.2015 do 22.3.2015 v Krajskej knižnici, v Dennom centre pre seniorov a v zasadačke MÚ v Trnave. Úvodom odznela prednáška k uvedenej problematike a precvičenie pamäti u seniorov pomocou pracovných listov, ktoré nám poskytlo centrum Memory a Slovenská Alzheimerová spoločnosť.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Anotácia

Pôsobenie čiastkovými aktivitami v súlade s prioritami NPPD, ktorými sú:

1. Zdravie matky a novorodenca
2. Výživa a fyzická aktivita
3. Infekčné choroby
4. Úrazy a násilie
5. Životné prostredie
6. Dorastový vek
7. Psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie

tak, aby sa dosiahol cieľ NPPD – zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

*Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008-2015 (NPDD).
Projekt plníme spoluprácou s Oddelením hygieny detí a mládeže.*

Dni zdravia na základných školách

V rámci tohto projektu sme sa v spolupráci s mestskými úradmi a školskými správami zúčastnili „Dni zdravia“ v jednotlivých školách regiónu, ktoré boli zamerané na poskytovanie zdravotno-výchovných informácií v oblasti životosprávy, pitného režimu, pohybovej aktivity, aktívneho využívania voľného času, podporu duševného zdravia, výchovu k manželstvu a rodičovstvu, správneho životného štýlu, prevencie drogových závislostí a odvykania od fajčenia. Priebežne vykonávame prednáškové aktivity na uvedené témy a aktivačné hry na všetkých typoch škôl. Počet prednášok na školách za I. polrok 2015 bol 28 prednášok.

Spolupracovali sme s Juventou na vytvorení Krajskej stratégie mládeže.

9.6.1 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKOL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Anotácia

RÚVZ Bratislava realizuje projekt Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji. Hlavným cieľom preventívneho projektu je skrining vybraných rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u stredoškolskej mládeže, personalizované poradenstvo, motivácia detí a rodičov k tvorbe pozitívnych postojov a návykov vo vzťahu k celoživotnému kardio-metabolickému zdraviu, propagácia vedecky podložených informácií o kardio-metabolickom zdraví.

Plánované čiastkové aktivity projektu sú v súlade s prioritami NPPD :

- výživa a fyzická aktivita budovanie základov pre celý život
- psychológia zdravia ako prevencia porúch stravovania s cieľom NPPD zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

Nie sme riešiteľským pracoviskom.

9.6.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Anotácia

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy (ďalej len MŠ). Obsahom zdravotno-edukačného pôsobenia je nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu.

Ďalšou cieľovou skupinou sú rodičia detí a učiteľky MŠ, u ktorých sa projekt zameriava na zvýšenie ich povedomia ohľadom významu dentálneho zdravia a skvalitnenie informovanosti v oblastiach: správna stomatohygiena – fluoridácia – zdravé výživové zvyklosti.

Regionálny projekt RÚVZ so sídlom v Košiciach je vo finálnej fáze riešenia – zhodnotenia výsledkov dotazníkového prieskumu u rodičov detí a učiteliek MŠ (realizovaného cez RÚVZ Košice) a výsledkov monitorovania stavu ústneho zdravia u bežnej a sociálne znevýhodnenej časti detskej populácie (zabezpečeného stomatológmi spolupracujúcimi na projekte). Prieskumom sa sledujú otázky úrovne starostlivosti o chrup a skladby stravy, z hľadiska jej

relevantnosti pre ústne zdravie. Klinická časť projektu sa orientuje na stav v kazivosti chrupu detí a účinnosť intervenčno-edukačného pôsobenia.

Intervenčné aktivity v tejto oblasti sme uskutočňovali v materských školách formou praktického nácviku správnej stomatohygieny.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komunít v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komunít v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

Zdravotno-výchovná činnosť bola zameraná na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení a zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Centrum podpory zdravia realizovalo zdravotno – výchovnú intervenciu individuálnou, skupinovú a hromadnou formou poradenskej činnosti so zameraním na správnu výživu, prevenciu fajčenia, požívanie alkoholu, nedostatočnú pohybovú aktivitu, hypertenziu, stres a zmenu životného štýlu. Ťažiskom poradenskej činnosti okrem individuálneho poradenstva bolo poskytnúť základné informácie o zdravotnom stave a poradenstvo čo najväčšiemu počtu klientov, čo bolo realizované výjazdmi základnej poradne zdravia a realizáciou ostatného poradenstva v spolupráci so školami, závodmi, sociálnymi zariadeniami a mestskými úradmi.

9.8 TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) - štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospelaj populácie v SR.

V I. polroku 2015 sme nerealizovali.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Veľkom Krtíši**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Veľký Krtíš oddelenie HŽP

RÚVZ vo Veľkom Krtíši nebol vybratý na riešenie úloh 1.1, 1.2., 1.3., 1.4., 1.5. a 1.6..

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Odpočet plnenia úlohy:

Prevádzky s rizikovými pracoviskami sledujeme priebežne v rámci štátneho zdravotného dozoru. Zmeny, ktoré nastali, zaznamenávame pravidelne v programe ASTR. V roku 2015 boli v okrese Veľký Krtíš (k 30.06.2015) vyhlásené rizikové práce v nasledovných spoločnostiach:

1. Baňa Dolina, a.s. Veľký Krtíš: spoločnosť sa zaoberá ťažbou hnedého uhlia, je jednou z najstarších baní na Slovensku. Celkový počet zamestnancov, zaradených do rizikových prác je 67, z toho 0 žien. Rizikové práce boli vyhlásené v 3.kategórii pre 6 zamestnancov s expozíciou rizikovým faktorom pevný aerosol, hluk a vibrácie, v 3.kategórii pre 6 pracovníkov v rizikovým faktorom hluk, v 3.kategórii pre 27 pracovníkov s rizikovým faktorom pevný aerosol, hluk. Vo 4.kategórii boli vyhlásené rizikové práce pre 1 pracovníka s expozíciou rizikovým faktorom pevný aerosol, vibrácie. Celkom 30 pracovníkov bolo zaradených do 4.kategórie s rizikovým faktorom pevný aerosol a zároveň do 3.kategórie s rizikovým faktorom hluk. Ďalší 3 pracovníci boli zaradení do 4.kategórie s expozíciou rizikovému faktoru pevný aerosol a vibrácie a súčasne do 3.kategórie s rizikovým faktorom hluk. Spoločnosť Baňa Dolina a.s. Veľký Krtíš ku dňu 31.05.2015 definitívne ukončila ťažobnú činnosť.
2. eustream a.s. Bratislava, prevádzka KS 03 Veľké Zlievce: spoločnosť sa zaoberá prepravou zemného plynu. Celkový počet zamestnancov na KS 03 Veľké Zlievce je 79, z toho 4 ženy. Rizikové práce boli vyhlásené v 3.kategórii pre 20 zamestnancov s rizikovým faktorom hluk, ďalej v 3.kategórii pre 3 zamestnancov s expozíciou rizikovým faktorom hluk a záťaž teplom, vo 4.kategórii pre 6 zamestnancov, s expozíciou rizikovému faktoru hluk.
3. PRP s.r.o. Veľký Krtíš: spoločnosť pôsobí v oblasti drevospracujúceho priemyslu. Rizikové práce boli vyhlásené v 3.kategórii pre 19 zamestnancov s expozíciou rizikovému faktoru hluk, v 3.kategórii pre 1 zamestnanca s expozíciou rizikovému faktoru pevný aerosol a pre 20 zamestnancov, z toho pre 4 ženy (pracovná pozícia: pomocný robotník – triedenie v hale) boli vyhlásené rizikové prác vo 4.kategórii s rizikovým faktorom hluk. V súčasnej dobe spoločnosť uvažuje o kompletnom presťahovaní prevádzky do iného okresu.

Návrhy na zaradenie prác do kategórií boli vypracované v súlade s Vyhláškou MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Uvedenými rozhodnutiami na určenie rizikových prác boli zároveň organizáciám nariadené opatrenia na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou. Pracovné činnosti zaradené do 4.kategórie boli určené na časovo vymedzené obdobie.

Zamestnanci regionálneho úradu verejného zdravotníctva v rámci štátneho zdravotného dozoru v priebehu I. polroka 2015 upozorňovali organizácie na povinnosť vypracovať informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a o vykonaných technických a organizačných opatreniach na pracovisku. Niektorí zamestnávatelia túto povinnosť plnia vlastnými zamestnancami, iní si ich dávajú vypracovávať pracovným zdravotným službám. Všetky organizácie, v ktorých sú určené rizikové práce, majú uzatvorenú zmluvu s pracovnou zdravotnou službou, čo predstavuje 100 %.

Celkový počet pracovníkov, vykonávajúcich rizikové práce, oproti predchádzajúcim rokom mierne klesá. Dôvodom je najmä útlmový program ťažby na Bani Dolina, a.s. Veľký Krtíš, vykonané racionalizačné opatrenia zo strany podnikov, napr. rušenie prevádzok, postupné znižovanie počtu pracovníkov (napr. v spoločnosti eustream a.s. Bratislava, prevádzka KS 03 Veľké Zlievce) a pod.

V roku 2014 bol v okrese Veľký Krtíš celkový počet zamestnancov, vykonávajúcich rizikové práce, 692. V roku 2015 (k 30.06.2015), ich počet klesol na 468. Do konca roka 2015 je predpoklad ďalšieho znižovania počtu rizikových prác.

Počty pracovníkov vykonávajúcich v okrese Veľký Krtíš rizikové práce k 30.06.2015 (podľa údajov z programu ASTR):						
Faktor	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4.kategória		s p o l u	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Hluk	203	0	30	4	233	4
Chemické látky a zmesi	114	1	33	0	147	1
Vibrácie	82	0	3	0	85	0
Záťaž teplom a chladom	3	0	0	0	3	0
SPOLU:	402	1	66	4	468	5

Celkový počet pracovníkov, vykonávajúcich rizikové práce v okrese Veľký Krtíš k 30.06.2015, bol v 3.kategórii – 402 pracovníkov, z toho 1 žena a v 4. kategórii – 66 pracovníkov, z toho 4 ženy. Rizikové práce zaradené do 4.kategórie (rizikový faktor hluk), vykonávajú 4 pracovníčky na pracovnej pozícii „pomocný robotník – triedenie“ v spoločnosti PRP s.r.o. Veľký Krtíš (drevospracujúca prevádzka).

Pri kontrole prevádzok s vyhlásenými rizikovými prácami sa väčšinou nestretávame s nedostatkami v oblasti ochrany zdravia pracovníkov a uplatňovania nových legislatívnych úprav. Podieľajú sa na tom najmä pracovné zdravotné služby, ktoré u zamestnávateľov

s rizikovými pracoviskami poctivo sledujú trend vývoja podnikov a včas reagujú na zmenu situácie výrobných podmienok.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Odpočet plnenia úlohy:

Na pracoviskách u rôznych subjektov sa pri používaní toxických a veľmi toxických chemických látok a zmesí zameriavame predovšetkým na skladovanie, spôsob vedenia evidencie, spôsob manipulácie, odbornú spôsobilosť, na manipuláciu s nimi, zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti, zabezpečenie OOPP pre zamestnancov, vybavenie pracovísk lekárničkami prvej pomoci, likvidáciu prázdnych obalov a nespotrebovaných zvyškov. V I. polroku 2015 bola vykonaná 1 kontrola v poľnohospodárskej prevádzke. Zistené neboli žiadne nedostatky.

V súvislosti s používaním prípravkov na chemickú ochranu rastlín zisťujeme, že sa čoraz častejšie aplikujú prípravky, ktoré nie sú zaradené medzi toxické látky a zmesi. Skladovanie prípravkov na ochranu rastlín je v súčasnej dobe obmedzené, nakoľko sa prípravky na ochranu rastlín nenakupujú do zásoby, ale objednáva sa len potrebné množstvo. Likvidácia nepoužitých obalov a prípravkov sa zabezpečuje na základe zmlúv cez oprávnené organizácie. Osobitná pozornosť sa venuje zamestnancom pri aplikácii prípravkov na ochranu rastlín, skladovým priestorom v poľnohospodárskych subjektoch či v maloobchodných predajniach. Menšie poľnohospodárske družstvá, ako aj súkromne hospodáriaci roľníci, zabezpečujú výkon chemickej ochrany rastlín prevažne dodávateľským spôsobom. Zamestnanci týchto spoločností majú odbornú spôsobilosť a sú pravidelne školení.

Čo sa týka vykonania skúšok odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami, zamestnanci oddelenia i naďalej poskytujú záujemcom potrebné informácie (celkovo boli v I. polroku 2015 poskytnuté 3 konzultácie). Odbornú spôsobilosť zamestnancov pre prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami, zabezpečuje na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

V priebehu I. polroka 2015 neboli v okrese Veľký Krtíš hlásené žiadne mimoriadne situácie a havárie.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Odpočet plnenia úlohy:

V priebehu I. polroka 2015 sme pri výkone štátneho zdravotného dozoru sledovali plnenie povinností zamestnávateľov podľa Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom, v znení Nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z.. V okrese Veľký Krtíš evidujeme 1 pracovisko s výskytom týchto látok – t.j. onkologickú ambulanciu Oncomedical s.r.o. Veľký Krtíš s 2 pracovníčkami (lekárka a zdravotná sestra), ktoré sú exponované chemickým karcinogénom – cytostatikám. Cytostatiká sa podávajú ambulantne, infúznou formou.

Zamerali sme sa aj na kontrolu plnenia povinností, vyplývajúcich z Nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. Práce zamerané na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest sa vykonávajú prevažne vo väčších stavebných objektoch. K 30.06.2015

sme v okrese Veľký Krtíš evidovali 5 žiadostí na výkon takýchto prác. Jednalo sa o odstraňovanie AZC krytiny (eternitu) zo striech kravína na Opave pre spoločnosť Vladimír Chamula, Detva, ďalej o demontáž strešnej krytiny z objektov v obci Malé Straciny pre spoločnosť DILMUN SYSTEM s.r.o. Bratislava, odstraňovanie strešnej krytiny na objekte COOP Jednota v obci Kováčovce pre spoločnosť SPOLBYT s.r.o. Poprad a o demontáž strešnej krytiny na rodinnom dome v Stredných Plachtinciach pre spoločnosť AZ-Group s.r.o. Poprad. Jednu žiadosť na odstraňovanie AZC materiálu v bytových jadrách v bytovom dome vo Veľkom Krtíši podala spoločnosť SD Gelnica s.r.o. Zo strany pracovníkov RÚVZ Veľký Krtíš, odd. PPL, bol v uvedenom prípade vykonaný aj štátny zdravotný dozor priamo na pracovisku. Neboli zistené žiadne nedostatky.

Práce na odstraňovaní azbestu a materiálov obsahujúcich azbest vykonali iba firmy, ktoré vlastnia oprávnenie na odstraňovanie azbestovocementových materiálov. Výkon práce bol pod odborným dohľadom a boli zabezpečené komplexné opatrenia na ochranu zdravia. Návrhy likvidácie azbestovocementového materiálu vyhovovali podmienkam, ktoré sú určené NV SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci a boli v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov.

Zamestnancom aj zamestnávateľom poskytujeme poradenské služby a konzultácie v oblasti uvedenia si rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom, vrátane azbestu, ako aj z expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu a látkam narúšajúcim endokrinný systém. V I. polroku 2015 boli poskytnuté pracovníkmi odd. PPL Veľký Krtíš celkom 4 takéto konzultácie.

2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Odpočet plnenia úlohy:

K 30.06.2015 sme na oddelení PPL RÚVZ Veľký Krtíš prešetrovali 22 prípadov podozrenia na profesionálne poškodenie zdravia. V 21 prípadoch sa jednalo o podozrenie na profesionálne poškodenie z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia, z toho v 9 prípadoch v kombinácii s podozrením na chorobu z vibrácií. V jednom prípade bolo vykonané šetrenie s podozrením na Silicosis pulmonum simplex. Prešetrovania sa vykonávali na žiadosť pracovísk klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie, prevažne z Fakultnej nemocnice F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici. Zistené výsledky následne slúžili ako podklad pri posudzovaní chorôb z povolania. V prevažnej miere išlo o profesiu „baník“ (20 prípadov), v 1 prípade sa jednalo o pracovnú pozíciu „stolár“ a v 1 prípade o pracovnú pozíciu „mäsiarka“. Priamo u zamestnávateľa bolo vykonané šetrenie pracovného prostredia a podmienok práce, s výnimkou 1 prípadu (pracovná pozícia „mäsiarka“ – spoločnosť PROGRESS a.s. Veľký Krtíš), kedy šetrenie nebolo možné vykonať z dôvodu likvidácie spoločnosti. Vzhľadom k tomu bolo odporučené prerokovať tento prípad na regionálnej komisii na posudzovanie chorôb z povolania, zriadenej v univerzitnej nemocnici.

2.2. INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1. Zdravé pracoviská

Odpočet plnenia úlohy:

Oddelenie PPL na RÚVZ Veľký Krtíš sa snaží napomáhať zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov predovšetkým cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci, ako aj spoluprácou s pracovnými zdravotnými službami. Prostredníctvom Poradne zdravia a jej aktivít sú propagované u zamestnávateľov intervenčné programy, ktorých cieľom je informovať zamestnávateľov o vplyve pracovného prostredia, životného štýlu, zdraviu škodlivých faktorov práce a ich vzájomnej kombinácii na zdravie zamestnancov. V poslednom období zamestnávatelia kladú väčší dôraz na zlepšenie podmienok práce, ako aj pracovného prostredia. Nevhodné pracovné podmienky prevažujú iba v tých prevádzkach, ktoré začali svoju činnosť v neúčelových priestoroch. Pracovné prostredie je zväčša vyhovujúce v prevádzkach, ktoré sú vybudované podľa schválenej projektovej dokumentácie. Spracovanie dokumentácie projektanti často konzultujú aj s pracovníkmi odd. PPL ešte vo fáze prípravy. K 30.06.2015 2015 bolo k uvedenej tematike (t.j. podpora zdravia pri práci) vykonaných 19 konzultácií, z toho 10 u SZČO, počas ktorých bolo záujemcom poskytované odborné poradenstvo. Zároveň bolo vykonaných 9 kontrol so zameraním na pracovné prostredie a znižovanie zdravotných rizík z práce a pracovného prostredia.

V uvedenej oblasti úzko spolupracujeme aj s Poradňou zdravia pri RÚVZ Veľký Krtíš. Poradňa zdravia pri RÚVZ Veľký Krtíš vykonávala v rámci svojej činnosti aj aktivity, zamerané na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitnú pozornosť pracovníčky venovali poradenstvu pre malé a stredné podniky a samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO). Do 30.06.2015 bolo vykonaných 5 výjazdových aktivít, zameraných na vyšetrenie krvi v rámci prevencie kardiovaskulárnych ochorení a to v nasledovných prevádzkach:

1. Hontiansko-novohradská knižnica Veľký Krtíš (24 klientov)
2. ZŠ Hrušov (11 klientov)
3. Okresný súd Veľký Krtíš – 3x (31 klientov)

Všetkým záujemcom boli prístrojmi Reflotron vyšetrené hodnoty celkového cholesterolu, glykémie, HDL a LDL cholesterolu, zmerany bol krvný tlak, pulz, percento telesného tuku, výška a hmotnosť. Vykonané bolo individuálne poradenstvo podľa zistených výsledkov. Pracovníčky PZ pravidelne vykonávajú rôzne poradenské aktivity pre zamestnávateľov, napr. v spolupráci s Baňou Dolina a.s. Veľký Krtíš pri organizovaní rekondičných pobytov a pod. V spolupráci s mestom Veľký Krtíš v rámci rôznych zdravotno-výchovných dní (napr. „Svetový deň zdravia“ – beh ulicami mesta, „Vyzvi srdce k pohybu“ - meranie pulzu, krvného tlaku, „Svetový deň bez tabaku“ – vyšetrenie Smokerlyzerom, „Deň úcty k starším“ – prednášky v klube dôchodcov atď.) vykonávajú výjazdové akcie pre obyvateľov mesta, zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia. Záujemcom je ponúknutá možnosť vyšetrenia kapilárnej krvi Reflotronom, individuálne poradenstvo a zdravotno-výchovné materiály na rôzne témy.

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Odpočet plnenia úlohy:

Spolupráca s orgánmi inšpekcie práce a NIP (spoločné previerky) sú naplánované na II. polrok roku 2015 v spoločnosti Banskobystrická regionálna správa ciest a.s. Banská Bystrica, pobočka Veľký Krtíš.

2.3. PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Odpočet plnenia úlohy:

RÚVZ Veľký Krtíš nie je riešiteľským pracoviskom.

2.4. ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Odpočet plnenia úlohy:

RÚVZ Veľký Krtíš nie je riešiteľským pracoviskom.

2.5. ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Odpočet plnenia úlohy:

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Tiež sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky (vrátane nárokov na pracovný výkon) prispôsobené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím. RÚVZ Veľký Krtíš, odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie, k 30.06.2015 vydal 5 rozhodnutí na uvedenie chránených pracovísk a chránených dielní do prevádzky a 1 dodatok k pôvodnému rozhodnutia z dôvodu zníženia počtu ZŤP pracovníkov na danom pracovisku (Hi-tech s.r.o. Veľký Krtíš – maloobchodná predajňa). Do prevádzky boli uvedené nasledovné chránené dielne a pracoviská:

1. Advokátska kancelária JUDr. Peter Ďurica, Veľký Krtíš: Administratívna činnosť - 1 ZŤP pracovník,
2. EBG a.s. Považská Bystrica: Finančné poradenstvo, Veľký Krtíš – 1 ZŤP pracovník,
3. FERREX s.r.o. Poprad: Turisticko-informačné centrum Modrý Kameň - 2 ZŤP pracovníci,
4. ZPPH o.z. Veľký Krtíš: Administratívne centrum Veľký Krtíš – 1 ZŤP pracovník,
5. Milan Násaly ELMOUR Kamenné Kosihy: Centrálna betonárka Veľký Krtíš, vrátnik – 1 ZŤP pracovník.

Pri uvádzaní chránených pracovísk a chránených dielní do prevádzky bolo v I. polroku 2015 pracovníkmi odd. PPL Veľký Krtíš vykonaných 5 kontrol, v rámci ktorých boli posudzované

pracovné priestory a údaje o zamestnancoch z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok. Zdravotne postihnutí pracovníci (celkovo sa jedná o 6 nových pracovníkov, prevažne s postihnutím srdcovo-cievneho systému a onkologickými ochoreniami) pred nástupom do zamestnania absolvovali lekársku prehliadku a sú zdravotne spôsobilí vykonávať prácu na chránenom pracovisku, čo deklarujú lekárske potvrdením pre ÚPSVaR Veľký Krtíš. K dispozícii majú dennú miestnosť, vybavenú nad rámec platnej legislatívy (napr. pohovky na možnosť oddychu poležiaci, antialergické nátery stien a podláh a podobne). Pracovné podmienky, vrátane nárokov na pracovný výkon, celkový počet a trvanie prestávok v práci, pracovné tempo a pod.), sú na pracoviskách prispôsobené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru neboli zistené žiadne nedostatky, najmä z dôvodu, že všetci zamestnávateľia ešte pred zriadením samotnej prevádzky na pokyn pracovníkov ÚPSVaR Veľký Krtíš konzultovali vybavenie priestorov a splnenie ďalších podmienok priamo s pracovníkmi RÚVZ Veľký Krtíš.

Okrem odd. PPL vydávali rozhodnutia na uvedenie priestorov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska do prevádzky v I. polroku 2015 aj pracovníci oddelenia Hygieny životného prostredia a Hygieny výživy, RÚVZ Veľký Krtíš, konkrétne:

1. Erika Oravcová, ERCE Bušince: Výroba cestovín – 20 ZŤP pracovníkov,
2. Tomišová Jaroslava AKA Veľký Krtíš: Maloobchodná predajňa potravín – 1 ZŤP pracovník,
3. ADANO s.r.o. Veľký Krtíš: Výroba tyčiniiek – 10 ZŤP pracovníkov,
4. Fitnes centrum Ivanko, Veľký Krtíš: Informačné služby – 1 ZŤP pracovník,
5. Predajňa odevov, Veľký Krtíš: Maloobchodný predaj – 1 ZŤP pracovník.

V rámci bežného štátneho zdravotného dozoru bola vykonaná kontrola pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách aj v iných, nielen novovzniknutých prevádzkach. Celkovo boli pracovníkmi PPL vykonané 4 takéto kontroly v maloobchodných predajniach a administratívnych prevádzkach. Boli použité aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov (9 – zobrazovacie jednotky, 4 - bremená), z ktorých vyplynulo, že pracovníci sú informovaní o vplyve práce a pracovných podmienok na ich zdravie, zamestnávateľ im poskytuje OOPP a v prípade potreby majú kedykoľvek možnosť prerušiť výkon práce.

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontr. CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontr. CHP (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia
	rozhodnutí	stanovísk				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)
V.Krtíš	10	1	189	10	444	9 – Z, 4 - R	0	0

Z – zobrazovacie jednotky, R - bremená

3 Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie.

Projekt Sledovanie výživového stavu obyvateľstva pokračuje v tomto roku v rámci Poradní zdravia, dáta sú zbierané na regionálnej úrovni, celoslovensky sa nebudú v tomto roku spracovávať. Naďalej spolupracujeme s poradňou zdravia, vyhodnocujeme jedálne lístky klientov poradne zdravej výživy v programe ALIMENTA a výstupy poskytneme pracovníckam poradne zdravia, ktoré zabezpečia poradenstvo v oblasti zdravej výživy a správnych stravovacích zvyklostí.

3.2. Monitoring príjmu jódu

V rámci tejto úlohy sa monitoruje obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli s cieľom sledovania zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu.

V prvom polroku 2015 sme v rámci kontroly obsahu jódu odobrali v okrese Veľký Krtíš 12 vzoriek jodidovanej kuchynskej soli. Následne boli vzorky zaslané na chemické analýzy do laboratórií na RÚVZ Banská Bystrica. Všetky odobraté vzorky boli vyšetrené na jodid draselný (KJ), jodičnan draselný (KJO3) a ferokyanid draselný.

Na základe laboratórnych rozborov bolo zistené, že obsah jodidu draselného vo všetkých vyšetrených vzorkách bol v súlade s množstvom KJ uvedenom v príslušnej hlave Potravinového kódexu SR

Obsah ferokyanidu draselného bol vo všetkých vzorkách v hodnote do 20 mg/kg.

Vzorky soli boli odoberané v prevádzkach zariadení spoločného stravovania s prípravou pokrmov.

3.3. Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

Kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami ako aj na priamy styk s potravinami vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a nožnej migrácie nanočastíc

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa.

3.4. Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Cieľom tejto úlohy je kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t. j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa

3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov.

Kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoinicátorov do potravinárskych výrobkov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál, používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

- na tejto úlohe sa náš úrad v tomto roku nepodieľa.

3.6. Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

V rámci tejto úlohy odoberieme v mesiaci október 2 vzorky výrobkov s keramickým povrchom a zašleme na vyšetrenie na RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.7. Monitoring probiotik v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Cieľom monitoringu je zistiť prítomnosť deklarovaných probiotik vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa.

3.8. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Cieľom úlohy je kontrola dodržiavanie legislatívnych obmedzení látok a kontrola povinného označovania kozmetických výrobkov spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom.

Z vybraných regulovaných látok sa náš úrad podieľal na kontrole fluóru, 2,2- dioxyetanolu a peroxidu vodíka v zubných pastách pre dospelých. V mesiaci február sme odobrali 3 vzorky zubných pást pre dospelých a zaslali na vyšetrenie požadovaných ukazovateľov na RÚVZ so sídlom v Poprade. Pri odoberatých vzorkách bola vykonaná aj kontrola označovania a použitie tvrdení uvedených na obale. Výsledky laboratórnych rozborov ako aj označovanie bolo v súlade s legislatívou.

Vzorka bola zaslané na vyšetrenie na RÚVZ so sídlom v Poprade. Výsledky laboratórnych rozborov ako aj označovanie boli vyhovujúce.

Povinné označovanie kozmetických výrobkov bolo kontrolované aj pri 3 vzorkách kozmetických výrobkov pre dospelých proti starnutiu pokožky (anti-age) pre ženy, ktoré boli odoberaté v obchodnej sieti a zaslané na stanovenie zakázaných látok / hormóny, kortikosteroidy / na RÚVZ Bratislava, hlavné mesto. Označovanie bolo vyhovujúce, laboratórne výsledky nám zatiaľ neboli doručené.

3.9 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Cieľom tejto úlohy je monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch.

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa

4 Odbor hygieny detí a mládeže

V kalendárnom roku 2015 pre Odbor hygieny detí a mládeže v rámci plnenia Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike boli určené nasledovné úlohy:

Úloha č. 4.1. - Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania.

Cieľom projektu je zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou. Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú všetky RÚVZ v SR.

V roku 2015 - I. etapa - je návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu. V I. polroku 2015 z ÚVZ SR neboli zaslané usmernenia k realizácii projektu.

Úloha č. 4.. - Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v SR zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín. ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú vybrané RÚVZ v SR.

Projekt bol riešený v I. polroku 2015 podľa pokynov Úradu verejného zdravotníctva SR. Po obdržaní dotazníkov a vypracovaní sprievodného listu - žiadosti o spoluprácu bolo v Gymnáziu A.H. Škultétyho, Školská 21, 990 01 Veľký Krtíš dotazníkovým prieskumom zisťované zneužívanie návykových látok u žiakov 1. - 4. ročníka spomínanej strednej školy. Prieskum bol realizovaný anonymne. Vyplnený dotazník žiaci vložili do obálok, zalepili a odovzdali anketárovi. Počas vyplňovania dotazníka anketár vyplnil tlačivo hlásenie za triedu, kde bol zapísaný aj kód školy. Po skončení vyplňovania dotazníkov boli jednotlivé obálky s dotazníkmi a hlásenie za triedu vložené do jednej veľkej obálky. Veľké obálky za jednotlivé triedy boli zaslané na Úrad verejného zdravotníctva SR.

Úloha č. 4.3. – Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenie, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike nie je k dispozícii

komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú všetky RÚVZ v SR.

V roku I. polroku 2015 sa uskutočnila realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7 – 10 ročných detí. Do prieskumu boli vybraté dve základné školy (1 mestská, 1 vidiecka), ktorým boli odovzdané dotazníky v počte 70 ks. Počet vrátených dotazníkov bol od 61 detí. Údaje z dotazníkov budú vložené do masky v programe Excel a zaslané elektronicky na ÚVZ SR.

Úloha č. 4.4. - Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Postup plnenia mimoriadnej úlohy sa uskutočnil podľa osobitného listu ÚVZ SR – HH SR, ktorým bol stanovený rozsah a termín vykonania cieleného štátneho zdravotného dozoru zameraného na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách. Pracovník RÚVZ v spolupráci s vedením školy v každej vybratej škole vyplnil dotazník „Pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách“.

Úloha na základných školách bola realizovaná v II. polroku 2014. V školách, ktoré boli vybraté pre plnenie mimoriadnej úlohy HH SR a v ktorých boli získané údaje o organizovaní povinných i nepovinných TV aktivít organizovaných školou, t.j. na každej vybratej škole kde bol vyplnený dotazník „Pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách“ sa sledovala pohybová aktivita detí.

Pracovník RÚVZ sa zúčastnil hodiny telesnej výchovy v 3. a v 8. ročníku každej školy a vyplnil dotazník „Pohybová aktivita detí počas hodiny telesnej výchovy“. V každom sledovanom ročníku, t.j. v 3. a v 8. ročníku 20 žiakov (10 chlapcov a 10 dievčat) vyplnilo „Dotazník pohybovej aktivity žiaka“. Pri nedostatočnom počte žiakov boli žiaci doplnení zo 4. a 7. ročníka príslušnej ZŠ.

Údaje z dotazníkov sa použili na tvorbu databázy. Pracovníčka RÚVZ postupne vkladá údaje do zaslaného formulára na vkladanie údajov. Vyplnená databáza bude zaslaná na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Úloha č. 1.4. - Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

Cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú všetky RÚVZ v SR.

Do projektu " Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska" v okrese Veľký Krtíš bola vybratá jedna základná škola, ZŠ

na ul. J.A. Komenského 4, 990 01 Veľký Krtíš. Pre základnú školu bol vyhotovený sprievodný list - žiadosť o spoluprácu. Zber údajov od rodičov a v škole bol realizovaný vo vykurovacej sezóne, v kalendárnom roku 2015. So žiakmi 4., 5. a 6. ročníka ZŠ boli vyplnené dotazníky - po 25 žiakov v jednotlivých triedach, jeden druh dotazníka žiaci zobrali domov rodičom na vyplnenie. Jedná sa o dotazníky :

1. Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka
2. Dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov
3. Dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómoch

Pre 6 zamestnancov školy bol odovzdaný dotazník týkajúci sa fajčenia. Správca budovy vyplnil dotazník o škole, ktorá je prevádzkovaná v 6 budovách. Pracovník RÚVZ v spolupráci so správcom budovy vyplnili dotazník "Kontrola školskej budovy - všeobecné informácie o budove a kontrola vlhkosti a plesní". Dotazník o "Kontrola zariadení pre osobnú hygienu" vo všetkých šiestich prevádzkovaných budovách ZŠ vyplnila pracovníčka RÚVZ, súčasne bol kontrolovaný výskyt plesní vo všetkých priestoroch školy. Meranie CO₂ a ďalších parametrov vo vybranej škole nebol uskutočnený.

Údaje z jednotlivých dotazníkov boli zadané do pripravenej databázy a boli zaslané na ďalšie spracovanie na oddelenie HDM RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Súčasne bol zaslaný aj pôdorys jednotlivých budov školy.

6 Odbor epidemiológie

6.1. Národný imunizačný program

Vzhľadom na dlhodobosť projektu a pevne stanovené termíny kontroly očkovania v SR, sa v priebehu prvého polroka fyzická kontrola nevykonávala. Kontrola očkovania bude vykonávaná v mesiacoch september – október 2015.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa, ktorý vyhlasuje európska úradovňa Svetovej zdravotníckej organizácie zameranej na posilnenie významu očkovania a zvýšenia zaočkovanosti boli pre laickú verejnosť vyhotovené letáky o imunizácii populácie s aktuálnym očkovacím kalendárom na rok 2015. Článok s príslušnou tematikou bol uverejnený aj na webovej stránke RÚVZ Veľký Krtíš.

Pre zdravotníckych pracovníkov v okrese sme mali prednášku o význame očkovania detskej a dospeljej populácie.

Na uverejnenom telefónnom čísle na webovej stránke RÚVZ sa môže verejnosť informovať o problematike očkovania. So všetkými rodičmi detí, ktorí z akéhokoľvek dôvodu odmietajú povinné očkovanie pozývame ich zákonných zástupcov do poradne v rámci pohovoru o poučení o očkovaní, jeho dôležitosti a o možných následkoch týkajúcich sa zdravia dieťaťa, ako aj verejného zdravia v prípade nezaočkovania dieťaťa.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

Odborní pracovníci oddelenia epidemiológie vykonávali šetrenia výskytu infekčných ochorení v ohniskách nákazy. Za uvedené obdobie bolo vykonaných celkom 60 terénnych šetrení v ohniskách nákazy, z toho 24 v ohniskách salmonelóz, 6 shigelóz, 2 kampylobakteriálnych enteritíd, 2 rotavírusových enteritíd, 2 enterokolitíd zapríčinených *Clostridium difficile*, 1 ulceroglandulárnej tularémii a 1 HIV. Protiepidemické opatrenia boli vykonané aj u 8 kontaktov TBC, 7 v ohniskách hepatitíd typu B, 1 protiepidemické vyšetrenie v ohnisku nákazy typu C, a v 2 ohniskách kontaktu, alebo ohrozenia besnotou. V rámci prevencie šírenia nozokomiálnych nákaz boli vykonané 4 protiepidemické opatrenia. V rámci sledovania HER v zdravotníckych zariadeniach bolo odobratých spolu 150 sterov mikrobiálnej čistoty, z toho 50 zo sterilného materiálu a 100 sterov z prostredia. Podľa vopred určeného harmonogramu sme odoberali vzorky odpadových vôd z ČOV mesta Veľký Krtíš a z ČOV Opatovská Nová Ves.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

S informačným systémom sa pracuje denne a to, zadávaním prenosných ochorení, sleduje sa systém rýchleho varovania a týždenne sa zadávajú údaje o výskyte akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení.

6.4. Nozokomiálne nákazy

V roku 2015 oddeleniu epidemiológie boli nahlásené 2 nozokomiálne nákazy a to z oddelenia OAIM.

Na predchádzanie NN sa v nemocničných oddeleniach vykonávajú pravidelné kontroly hygienicko-epidemiologického režimu, bariérovej ošetrovateľskej starostlivosti, manažmentu NN a spätnej väzby k ošetrovateľským lekárom. Každoročne sa zapájame do kampane hygieny a dezinfekcie rúk, ktorá je súčasťou WHO.

6.5. Mimoriadne epidemiologické situácie

V priebehu roka sa v okrese Veľký Krtíš nevyskytli mimoriadne epidemiologické situácie, len lokálne epidémie respiračných ochorení, ktorým sa zabránilo prerušením výchovno-vzdelávacieho procesu, alebo zákazom návštev v Domove dôchodcov a domove sociálnych služieb pre nepriaznivú epidemiologickú situáciu vo výskyte chrípky a chrípke podobných ochorení.

6.6. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Podľa vopred určeného harmonogramu sme vykonávali odber vzoriek odpadových vôd z ČOV mesta Veľký Krtíš a z ČOV Opatovská Nová Ves.

6.7. Prevencia HIV/AIDS

V rámci plnenia aktivít Národného programu prevencie HIV/AIDS sme v spolupráci s poradňou zdravia vykonávali tieto aktivity:

- vyhotovenie informačného panelu zameraného k svetovému dňu proti AIDS
- prednášky v základných a stredných odborných školách o prevencii pohlavných chorôb. .
Prevencia a prednášky na školách sa uskutočňujú opakovane počas celého roka
- distribúcia zdravotno-výchovného materiálu a premietanie krátkych filmov na školách
- prieskum o úrovni vedomostí o AIDS formou dotazníkov

6.8. Poradne Očkovania

Na uverejnenom telefónnom čísle na webovej stránke RÚVZ sa môže verejnosť informovať o problematike očkovania. Priebežne aktualizujeme informovanie laickej verejnosti o význame očkovania a očkovaním preventabilných ochorení. Verejnosť informujeme aj formou materiálov o očkovaní, ktoré distribuujeme do detských ambulancií a nemocnice s aktuálnym očkovacím kalendárom.

So všetkými rodičmi detí, ktorí z akéhokoľvek dôvodu odmietajú povinné očkovanie pozývame do poradne v súvislosti s odmietnutím očkovania na pohovor o poučení o očkovaní, jeho dôležitosti a následkoch v prípade nezaočkovania dieťaťa.

9 Podpora zdravia

9.1. „NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA“

Národný program podpory zdravia je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou.

Aj v tomto polroku sme naďalej pokračovali v realizácii aktivít zameraných na splnenie jeho čiastkových cieľov a realizovali aktivity vedúce k zlepšeniu súčasného stavu v jednotlivých oblastiach NPPZ.

Svoje aktivity smerujeme hlavne na mladú generáciu v oblasti zdravého životného štýlu, ďalšími oblastami sú výživa a stravovacie zvyklosti, dôležitosť fyzickej aktivity, škodlivosť tabaku a zákernosť drog, nebezpečenstvo nadmerného užívania alkoholu. Prednášky na tieto témy sme realizovali v základných a stredných školách okresu.

V poradenskom centre priebežne zisťujeme rizikové faktory chronických neinfekčných ochorení a intervenujeme v závislosti od výsledkov vyšetrení, či už poučením o ozdravení životného štýlu, alebo odoslaním ošetrovateľovi na ďalšiu diagnostiku a liečbu. Máme zriadenú poradňu pohybovej aktivity, poradňu zdravej výživy a poradňu na odvykanie od fajčenia, v ktorej môžu fajčiari získať informácie o možnosti prestať fajčiť.

V rámci preventívnych opatrení na znižovanie výskytu infekčných ochorení sa v prednáškach vykonávaných v špeciálnej základnej škole venujeme starostlivosti o osobnú hygienu, hygienu vlasov a potrebu očkovania.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 - 2014 bude pripravená a predložená na rokovanie vlády v septembri 2015.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

V súlade s cieľom NPPO vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý má viesť k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity, sme naďalej pokračovali v aktivitách, ktorých cieľom je eliminovať ich epidemický výskyt.

Úlohy plníme v súčinnosti s inými oddeleniami.

V nadväznosti na preventívne programy sa naďalej zameriavame na vybrané chronické ochorenia, ktoré vo veľkej miere súvisia s nadhmotnosťou a obezitou. Súčasťou všetkých vyšetrení v poradni zdravia aj na výjazdových vyšetreniach v školách a prevádzkach je poskytovanie odborného poradenstva zamerané na dosiahnutie správneho životného štýlu, vrátane eliminácie výskytu obezity a osvojenie si primeranej pohybovej aktivity. Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme uskutočnili výjazdovú akciu do knižnice, kde sme o zásadách správneho stravovania diskutovali so zúčastnenými občanmi.

Pre deti a mládež sme pripravili prednášky o správnej životospráve, zamerané na prevenciu obezity. Prednášky sme vykonali v Špeciálnej základnej škole vo Veľkom Krtíši, v ZŠ v Bušinciach, Želovciach a Veľkom Krtíši. V rámci týchto prednášok sme deťom a žiakom zdôraznili dôležitosť pohybovej aktivity, hlavne v období dospievania.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Cieľom tejto kampane je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov Slovenska elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení – pohybovej inaktivity.

Aj tento rok sme sa do kampane zapojili a spropagovali sme ju na informačných tabuliach, opakovane v regionálnom týždenníku, na webstránke mesta aj nášho úradu. Plagáty a účastnícke listy sme distribuovali do základných a stredných škôl a fitnesscentier. Do kampane sa zapojili aj pracovníci nášho úradu. Zahájenie kampane sme spropagovali v médiách a na webstránke. Išlo o meranie percenta telesného tuku a krvného tlaku vo fitcentre a na plavárni, ktoré sme robili v popoludňajších hodinách, aby sme oslovili čo najviac občanov. Po skončení kampane a zozbieraní účastníckych listov sme ich odovzdali na RÚVZ do Banskej Bystrice na vyhodnotenie.

9.3 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA ROKY 2009 – 2015

Náš úrad nie je riešiteľským pracoviskom tohto projektu.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Hlavným cieľom nového Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu. Tejto problematike sa venujeme v prednáškovej činnosti prevažne na druhom stupni základných škôl.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Keďže demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie v dôsledku poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku, je veľmi dôležité venovať sa tejto skupine obyvateľov.

Cieľom je zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Edukačné aktivity motivujúce obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého starnutia realizujeme v priebehu celého roka, hlavne počas Týždňa mozgu, Svetového dňa Alzheimerovej choroby, Medzinárodného dňa starších a Mesiaca úcty k starším.

Pre členov Slovenského zväzu zdravotne postihnutých sme zrealizovali prednášku „Potreba pohybu v každom veku“. Pri tejto príležitosti sme zúčastneným odmerali krvný tlak, pulz, % telesného tuku a distribuovali zdravotno-výchovné materiály týkajúce sa danej problematiky. Ďalšie aktivity máme naplánované na mesiace október a november.

So seniormi v Klube dôchodcov sme vykonali v mesiaci marec prednášku „Život bez depresie“ a precvičovanie pamäti s pracovnými listami. Mali možnosť si aj odmerať tlak krvi, pulzu a % telesného tuku.

Domovu sociálnych služieb Radosť sme poskytli zdravotno-výchovné materiály a dohodli sa na ďalšej spolupráci.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Cieľom Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 je zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

Tento cieľ naplníme priebežne prednáškovou činnosťou v materských, základných a stredných školách. Zameriavame sa na hlavné priority, z ktorých najväčší dôraz kladieme na formovanie návykov súvisiacich so zdravým životným štýlom, význam pohybu pre zdravie, znižovanie rizika úrazov, podpora duševného zdravia, výchova ku zdravým vzťahom, manželstvu, rodičovstvu, sexuálne zdravie, nebezpečenstvo AIDS, prevencia závislostí a porúch príjmu potravy. Prednášku o dospievaní sme realizovali pre dievčatá na druhom stupni v špeciálnej základnej škole.

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygienu

Cieľom tohto projektu je zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Hlavnou cieľovou skupinou projektu sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy. Obsahom zdravotno-edukačného pôsobenia je nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu. Takto tematicky ladenú prednášku priebežne vykonávame v MŠ a v SZŠ.

Ďalšou cieľovou skupinou sú rodičia detí a učiteľky MŠ, u ktorých sa projekt zameriava na zvýšenie ich povedomia ohľadom významu dentálneho zdravia a skvalitnenie informovanosti v oblastiach: správna stomatohygienu – fluoridácia – zdravé výživové zvyklosti. Pedagógov sme edukovali zdravotno-výchovnými materiálmi.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Cieľom programu je znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Pri plnení tohto programu sme sa zamerali na osoby s rizikovým životným štýlom, a to najmä fajčiarov, nezdravo sa stravujúce osoby, osoby s nedostatočnou pohybovou aktivitou s nadmerným užívaním alkoholu. Svojou zdravotno-výchovnou činnosťou sa snažíme zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy a zvýšením pohybovej aktivity. S týmto zameraním sme vykonávali zdravotno-výchovné intervencie pre rôzne vekové skupiny obyvateľstva.

Individuálna stratégia zahŕňa vyhľadávanie zdravých osôb v riziku a chorých, nepodchytených v kuratívnej, vyšetrenie a anamnéza, identifikácia individuálneho rizika, poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu, manažment klienta v poradni zdravia, v špecializovaných nadstavbových poradniach pre nefarmakologické znižovanie krvného tlaku a zvýšenie pohybovej aktivity, ako aj v poradni zdravej výživy a počas výjazdových akcií poradne zdravia.

V poradni zdravia bolo v prvom polroku vyšetrených 109 klientov, z toho 30 mužov a 79 žien. Prvovyšetrených bolo celkom 35 klientov, 12 mužov a 23 žien. Opakovane bolo vyšetrených 73 klientov, z toho 18 mužov a 55 žien. Podľa vzdelania bolo 55% stredoškolsky a 30% vysokoškolsky vzdelaných klientov. Priemerná hodnota cholesterolu bola 4,92 mmol/l. U klientov so zvýšenými vstupnými hodnotami došlo k zníženiu cholesterolu u 26%, zníženiu triglyceridov u 42% zníženiu glukózy v krvi u 64%. Naopak zvýšenie hodnôt HDL cholesterolu sme zaznamenali u 50% klientov s nízkymi vstupnými hodnotami. Nadváhu malo 40% a obezitu 17% klientov, trojnásobne viac žien ako mužov. Takmer 62% bolo absolútnych nefajčiarov. Každému bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu životného štýlu. Klientov vyšetrujeme nielen v priestoroch poradne zdravia, ale aj na výjazdových akciách v regióne. V tomto polroku sme prístrojom Reflotron vyšetřili pracovníkov okresného súdu, pedagogických pracovníkov ZŠ Hrušov, občanov nášho regiónu v Hontiansko-novohradskej knižnici A. H. Škultétyho vo Veľkom Krtíši. Celkovo sme na výjazdových akciách vyšetřili 66 klientov.

Populačná stratégia v rámci programu CINDI zahŕňa skupinové intervenčné aktivity, ktoré sme realizovali aj pri príležitosti týchto významných dní WHO:

11. – 17. marec – Týždeň mozgu – túto kampaň sme prezentovali na našej webovej stránke úradu.

So seniormi v klube dôchodcov sme vykonali v rámci kampane prednášku „Život bez depresie“ a precvičovanie pamäti s pracovnými listami. Zúčastnení mali možnosť si aj odmerať tlak krvi, pulzu a % telesného tuku. Materiály k tejto téme sme poskytli pracovníkom domovu sociálnych služieb.

22. marec - Svetový deň vody – sme si pripomenuli nástenkou v priestoroch RÚVZ. Spolupracovali sme pri odbere vzoriek vody s odd. HŽP

24. marec - Svetový deň tuberkulózy - informačné tabule v priestoroch RÚVZ

7. apríl - Svetový deň zdravia – sme spropagovali v priestoroch RÚVZ a pre občanov mesta prostredníctvom mestského rozhlasu a týždenníka Pokrok, na stránke RÚVZ a mesta Veľký Krtíš. Už tradične pri tejto príležitosti vyšetřujeme Reflotronom v Hontiansko-novohradskej knižnici a rozdávame zdravotno-výchovné materiály. Tento rok sme vyšetřili Reflotronom 24 občanov. Spolupracujeme so študentmi gymnázia, ktorí nám pomáhali pri realizovaní tohto dňa. Dve študentky nám pomáhali s dokumentáciou priamo na meracom mieste. Študentské hliadky sa pohybovali v meste a oslovovali, informovali obyvateľov mesta o Svetovom dni zdravia a usmerňovali záujemcov, kde sa môžu dať vyšetřiť. S obyvateľmi mesta vyplňali dotazníky o bezpečnosti potravín.

12. apríl – Deň narcisov - informačné tabule v priestoroch RÚVZ

10. máj - Svetový deň pohybom ku zdraviu - propagácia na nástenke v priestoroch RÚVZ, webstránke úradu. Pri tejto príležitosti sme iniciovali športový deň zamestnancov zameraný na turistiku. Pre verejnosť sme pripravili týždeň otvorených dverí s tematikou dôležitosti pohybu, merali sme antropometrické parametre a krvný tlak, poskytovali poradenstvo v oblasti pohybovej aktivity a stravovania.

V Klube dôchodcov sme v spolupráci so študentmi gymnázia zorganizovali športový deň zameraný na pohyb /cvičenie, športové hry / a študenti odmenili seniorov upečenými medovníkmi.

31. máj - Svetový deň bez tabaku - pri tejto príležitosti sme spropagovali deň otvorených dverí, ponúkli sme fajčiarom možnosť dať si zmerať Smokerlyzerom množstvo CO vo vydychovanom vzduchu na verejnom priestranstve pred budovou nášho úradu. Nefajčiarom sme zmerali tlak krvi, pulz a % telesného tuku. Akciu sme spropagovali na webstránke úradu a v priestoroch budovy RÚVZ. Spolupracovali sme aj so študentmi gymnázia, ktorí informovali obyvateľov v uliciach mesta.

26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi – propagácia na webovej stránke a informačnej tabuli v priestoroch RÚVZ.

9.8 TOHES – /Tobacco and Health Education Survey/ - štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeléj populácie v SR

Cieľom štúdie bol monitoring prevalencie fajčenia a rôzne aspekty fajčiarskych návykov dospeléj populácie v SR. Do realizácie sme sa zapojili v auguste až októbri 2014 vyplňaním dotazníkov u obyvateľov vo veku 18-64 rokov. V tomto roku prebieha vyhodnocovanie štúdie.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Vranove nad Topľou**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY RIEŠITELSKÉ PRACOVISKO	GESTOR ÚLOHY TERMÍN UKONČENIA
1.1	PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.) ÚVZ SR	ÚVZ SR Rok 2014 a ďalšie roky
1.2	PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR podľa novo nastavených národných cieľov	ÚVZ SR Podľa vládou schváleného plánu plnenia národných cieľov
1.3	ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP), RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ	ÚVZ SR Rok 2016
1.4	SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	ÚVZ SR Rok 2014 a ďalšie roky
1.5	ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH ÚVZ SR, RÚVZ v SR	RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu Rok 2014 a ďalšie roky
1.6	TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety) ÚVZ SR	ÚVZ SR Rok 2014
1.7	MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH Vybrané RÚVZ v SR – RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, RÚVZ so sídlom v Poprade	RÚVZ so sídlom v Žiline Rok 2014, 2015

Číslo úlohy 1.1

Názov úlohy: Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.).

Cieľ:

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia, redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho a vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou vodou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou nebol zaradený do plnenia tejto úlohy.

Číslo úlohy : 1.2.

Názov úlohy: Národný informačný systém životného prostredia a zdravia (EHIS).

Cieľ:

Cieľom tohto programu je nastaviť nové národné ciele medzinárodného dokumentu *Protokol o vode a zdraví* a to v rámci podpory trvalo udržateľného rozvoja na všetkých relevantných úrovniach v národnom i medzinárodnom kontexte ochrany ľudského zdravia a blahobytu na individuálnej i kolektívnej úrovni, ktoré budú uskutočňované prostredníctvom lepšieho využívania vody a ktoré budú zahŕňať ochranu vodných ekosystémov, prevenciu, kontrolu a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou nebol zaradený v roku 2015 do plnenia tejto úlohy.

Číslo úlohy : 1.3.

Názov úlohy: Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí.

Cieľ:

Sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kotitínu v biologickom materiáli (moč).

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2015 nebol zaradený do plnenia úlohy.

Číslo úlohy : 1.4.

Názov úlohy : Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

Cieľ:

Plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parnskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych

a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením enviromentálno zdravotných indikátorov.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2015 nebol zaradený do plnenia úlohy.

Číslo úlohy: 1.5

Názov úlohy: Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

Cieľ:

Získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

Do mapovania výskytu reziduálnych pesticídnych látok v Prešovskom kraji neboli zaradené vodárenské lokality v okrese Vranov nad Topľou.

Číslo úlohy: 1.6

Názov úlohy: TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety).

Cieľ:

Cieľom projektu je poskytnúť informácie, praktické nástroje a zdroje na podporu prijatia, implementácie a monitorovania dobrej praxe v oblasti prevencie úrazov detí a mládeže v Európe.

Plnenie úlohy zabezpečuje ÚVZ SR Bratislava.

Číslo úlohy: 1.7

Názov úlohy: Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách.

Cieľ:

Cieľom projektu je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov s atypickým prostredím (vodné atrakcie, množstvo zelene, alternatívne spôsoby zdravotného zabezpečenia vody na kúpanie), vyhodnotenie kvality ukazovateľov mikroklimatických podmienok vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou nebol zaradený v roku 2015 do plnenia úlohy.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky
2.2	Intervencie na podporu zdravia pri práci	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky
2.3	Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR	Rok 2015
2.4	Ľudský biomonitoring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	medziodborová úloha (odbornosti HŽP, PPL a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2015
2.5	Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vykonáva v programe ASTR.

V okrese Vranov nad Topľou bolo k 30.06.2015 evidovaných 22 organizácií

pracoviskami, na ktorých zamestnanci vykonávajú práce v riziku. Škodlivým faktorom je takto pri práci exponovaných 739 osôb, z čoho 179 je žien. V 3. kategórii rizika evidujeme 616 zamestnancov, z toho 179 žien, v 4. kategórii rizika 123 zamestnancov, pričom ženy práce v tejto kategórii nevykonávajú. Najvyšší počet osôb v riziku pracuje v priemyselnej výrobe, menej v poľnohospodárstve, lesníctve a ťažbe. Rizikovými faktormi, ktorým je exponovaných najviac zamestnancov je hluk (520 zamestnancov) a chemické látky a zmesi (413 zamestnancov). Z chemických látok a zmesí sa jedná hlavne o pevné aerosóly (326 zamestnancov). Z ďalších rizikových faktorov sú to z chemických látok a zmesí: dráždivé látky 18 zamestnancov, chemické karcinogény a mutagény 160 zamestnancov, dermatotropné látky 5 zamestnancov, jedovaté látky 67 zamestnancov, žieraviny 74 zamestnancov, alergény 3 zamestnanci, látky poškodzujúce reprodukciu 10 zamestnancov; ďalším faktorom sú vibrácie, ktorým je exponovaných 56 zamestnancov, 2 pracovníci sú exponovaní optickému žiareniu a 3 biologickému faktoru. Fyzickej záťaži je exponovaných 80 zamestnancov, záťaži chladom 11 zamestnancov. Na mnohých pracoviskách sa kumuluje účinok viacerých škodlivých faktorov, napr. v drevovýrobách, kovovýrobách, na zvaračských pracoviskách, pri výrobe energií, či pri výrobe cementu.

V 1. polroku 2015 bolo do evidencie rizikových prác zaradené práce v profesii operátor stroja na pletenie v spoločnosti **M.I.S. Slovakia s.r.o., Vranov nad Topľou** z dôvodu zvýšenej fyzickej záťaži pri práci (dlhodobá nadmerná jednostranná záťaž). Práce vykonáva 80 zamestnancov – žien. V spoločnosti bolo v minulých rokoch šetrených a priznaných viacero chorôb z povolania z dôvodu dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia. Pri šetrení pracovných podmienok bolo zistené, že zamestnankyne pracujú za podmienok, kde môže dôjsť k vzniku choroby z povolania.

Spoločnosť **ZEOCEM, a.s. Bystré** vykonala nové objektivizácie hluku, prachu a vibrácií, na základe ktorých prehodnotila zaradenie prác do kategórií rizika a podala nový návrh na zaradenie prác do tretej a štvrtej kategórie.

Z dôvodu organizačných zmien spoločnosti **BUKÓZA HOLDING** boli zamestnanci dielenských činností presunutí zo spoločnosti Profesionálna servisná s.r.o. do spoločnosti **Bukóza Progres s.r.o.** Zamestnanci sú exponovaní hluku, prachu a chemickým faktorom.

V prvom polroku 2015 do evidencie rizikových prác pribudli zamestnanci spoločnosti **Eurovis.r.o.**

Z kategórie rizika pre chemický faktor - zvaračské pevné aerosóly boli v 1. polroku 2015 vyradení zamestnanci (3) **TECÁK – KOVO s.r.o., Vranov nad Topľou**. Dôvodom na vyradenie bolo vykonanie technických opatrení na pracovisku zvarovania a predloženie novej objektivizácie, na základe ktorej limitné hodnoty prekročené neboli.

Z evidencie rizikových prác z titulu hluku boli taktiež vyradené práce v Pletiarňi spoločnosti **FaveoHealthcares.r.o., Vranov nad Topľou**. Spoločnosť rozšírila svoje pracovné priestory, vykonala novú objektivizáciu hluku a predložila protokol z merania, podľa ktorého limitné hodnoty prekročené neboli.

Počet zamestnancov a SZČO, ktorí vykonávajú práce zaradené do rizika zaznamenal oproti roku 2014 nárast zo 661 na 739.

V rámci výkonu ŠZD boli vykonané kontroly vybraných pracovísk, na ktorých zamestnanci vykonávajú práce v riziku, zamerané na pracovné podmienky zamestnancov, vykonávanie objektivizácie rizikových faktorov v pracovnom ovzduší, kontroly zabezpečenia zdravotného dohľadu a preventívnych lekárskech prehliadok vo vzťahu k práci. Objektivizáciu fyzikálnych faktorov zabezpečujú zamestnávatelia pri zmenách na pracoviskách, väčšie prevádzky, napr. Bukocel, Zeocem ap. minimálne 1 krát za 3 roky. Vykonanou kontrolou v spoločnosti Bukocil Skrabské bolo zistené porušenie zabezpečenia

zdravotného dohľadu pre zamestnancov, následkom čoho bolo voči prevádzkovateľovi začaté správne konanie.

Na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami k 30.06.2015 nebola prešetrovaná choroba z povolania.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

K 30.06.2015 nebolo vydané žiadne rozhodnutie na prácu veľmi toxickými látkami a toxickými látkami a zmesami.

V priebehu 1. polroka 2015 nebol na území okresu evidovaný žiaden subjekt, ktorý by produkoval alebo dovážal toxické látky a zmesi ani veľmi toxické látky a zmesi v množstve nad 1000 t a ktorý by mal povinnosť predregistrovať alebo registrovať tieto látky podľa nariadenia REACH.

Počas výkonu ŠZD je kontrolované dodržiavanie ustanovení chemickej legislatívy, t. j. plnenie povinnosti zamestnávateľa vypracovať systém kontroly látok a zmesí, dostávajúcich sa do výroby a na základe dodaných KBÚ vyhodnocovať, či zmes nie je na zozname zakázaných zmesí v SCA a ECHA a tiež povinnosť vypracovať štandardný operačný postup k uvedenej zmesi na jej používanie na konkrétnom pracovisku a pri konkrétnej činnosti. Pri výkone ŠZD sa vykonáva kontrola zabezpečenia likvidácie obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí oprávnenými organizáciami.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V okrese Vranov nad Topľou k 30.06.2015 pracovalo na rizikových pracoviskách s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi 160 zamestnancov, z toho žien - 119 v 3. kategórii, 41 v 4. kategórii rizika.

Pôsobeniu karcinogénnym a mutagénnym faktorom sú pri práci vystavení zamestnanci Vranovskej nemocnice, a. s., Vranov nad Topľou, Bukocelu a.s., Hencovce a niekoľkých ďalších prevádzok zaoberajúcich sa výrobou alebo opracovaním výrobkov z tvrdého dreva a plastov. V okrese evidujeme 5 prevádzok, ktorých výrobným programom je výroba výliskov z plastov pre automobilový, spotrebný priemysel ale aj pre zdravotníctvo.

Vo Vranovskej nemocnici je na 2 pracoviskách, v onkocentre a na onkohematologickej ambulancii vykonávaná **práca s cytostatikami**.

V spoločnosti Bukocelu a.s., Hencovce sú karcinogénom exponovaní zamestnanci na pracoviskách varňa, regeneračný kotol.

V spoločnosti SLAVIA GRATINGS s.r.o. Hanušovce nad Topľou, ktorá vyrába kompozitné roštyzo živicových zmesí, pracuje 20 pracovníkov exponovaných **styrénom** v pracovnom ovzduší.

Na odstraňovanie **azbestu** a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb na území okresu Vranov nad Topľou boli v 1. polroku 2015 podané 2 návrhy na vydanie rozhodnutia. Spoločnosti, ktorým boli vydané rozhodnutia na obdobie 1 roka, oznamujú RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou miesto a čas výkonu práce a po ukončení prác predkladajú protokoly z merania koncentrácie azbestových vlákien vo vzduší.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V 1. polroku 2015 boli RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou doručené 2 podnety na prešetrenie pracovných podmienok v súvislosti s podozrením na chorobu z povolania z DNJZ. Prešetrovaná bola pracovná anamnéza šičky - retiazkovačkyzamestnanej v textilných prevádzkach, u ktorej sa jednalo o poškodenie horných končatín. Práce na pracoviskách kde pôsobila, boli zaradené do 2. kategórie rizika, avšak boli často vykonávané v neprirodzenej polohe a vnúteným tempom. U týchto profesií nie je možné predísť ochoreniu používaním OOPP, avšak účinnou možnosťou by mohla byť zmena organizácie práce, napr. striedaním profesií, znížením pracovného tempa a p. Uvedené poškodenie zdravia bolo uznané Klinikou pracovného lekárstva za chorobu z povolania. Prešetrením práce a pracovných podmienok v profesii – kuchárka bolo zistené, že práca nespĺňa kritériá na priznanie choroby z povolania kvôli DNJZ.

V okrese Vranov nad Topľou evidujeme rizikové práce v profesii operátor stroja na pletenie v spoločnosti **M.I.S. Slovakia s.r.o., Vranov nad Topľou** z dôvodu zvýšenej fyzickej záťaži pri práci (dlhodobá nadmerná jednostranná záťaž). Práce vykonáva 80 zamestnancov – žien. V spoločnosti bolo v minulých rokoch šetrených a priznaných viacero chorôb z povolania z dôvodu dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia. Pri šetrení pracovných podmienok bolo zistené, že zamestnankyne pracujú za podmienok, kde môže dôjsť k vzniku choroby z povolania.

Evidencia chorôb z povolania sa vykonáva v systéme ASTR.

2.2 INTERVENCIENA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ:

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Do riešenia úlohy: „Zdravé pracoviská“ sa RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou nezapojil.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Kampaň agentúry EU – OSHA, Zdravé pracoviská 2014 – 2015, je zameraná na riadenie stresu a psychosociálnych rizík pri práci. Kampaň podporujú predsedníctva Rady EÚ, Európsky parlament, Európska komisia a európski sociálni partneri a na vnútroštátnej úrovni ju koordinuje sieť národných kontaktných miest agentúry. Jej základným cieľom je podpora riadenia pracovného stresu a psychosociálnych rizík, a teda prevencia ich výrazne negatívneho vplyvu na zamestnancov, zamestnávateľov a celú spoločnosť. V rámci kampane je poskytnutá pomoc a poradenstvo zamestnancom a zamestnávateľom, aby títo dokázali identifikovať stres na pracovisku a účinne proti nemu bojovať.

Stres je druhý najčastejšie sa vyskytujúci zdravotný problém súvisiaci s prácou v Európe a spolu s ďalšími psychosociálnymi rizikami sa považuje za príčinu viac ako polovice (50 – 60 %) vymeškaných pracovných dní. Zlé psychosociálne pracovné prostredie môže mať výrazne negatívny vplyv na zdravie zamestnanca.

Psychosociálne riziká existujú na každom pracovisku. Dajú sa však úspešne hodnotiť a riadiť aj s obmedzenými zdrojmi. Cieľom tejto kampane je poskytnúť zamestnancom a zamestnávateľom pomoc a usmernenia v oblasti riadenia pracovného stresu a psychosociálnych rizík a tiež podporiť používanie praktických a jednoduchých nástrojov, ktoré snahy v tejto oblasti uľahčujú.

V októbri 2015 v rámci Európskej kampane Zdravé pracoviská – **Zdravé pracoviská bez stresu**, bude prebiehať Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou pripraví pri tejto príležitosti **Deň otvorených dverí odboru preventívneho pracovného lekárstva**, počas ktorého budú zamestnanci odboru poskytovať individuálne konzultácie k danej problematike.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Cieľ:

Sledovať epidemiologickými metódami príčinné súvislosti vzniku nádorových ochorení so zameraním na identifikáciu vonkajších príčinných súvislostí v pracovnom prostredí, v životnom prostredí, v životnom štýle vo vzťahu k vnútorným geneticky podmieneným procesom. Uplatňovať poznatky o rizikových faktoroch v prevencii a ochrane zdravia pred nádorovými chorobami.

Do riešenia tejto úlohy RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou nebol zapojený.

2.4. ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ:

Sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kofeínu v biologickom materiáli (moč).

Do riešenia tejto úlohy RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva, nebol zapojený.

2.5. ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Ciel':

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôsobené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

V rámci ŠZD vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

V okrese Vranov nad Topľou každoročne evidujeme návrhy na uvedenie do prevádzky chránených pracovísk alebo dielní. Jedná sa o chránené pracoviská a chránené dielne pre rôzne pracovné činnosti. Prevažujú administratívne práce, stolárske dielne, kovodielne, zariadenia spoločného stravovania a predajne, zdravotnícke zariadenia, služby a remeselné činnosti a poskytovanie služieb v oblasti starostlivosti o ľudské telo. V chránených pracoviskách je prevažne zamestnaný 1 zamestnanec. V okrese neevidujeme chránené pracovisko s vyšším počtom zamestnancov ako 5. Pred uvedením priestorov do prevádzky požadujeme, aby pracoviská spĺňali požiadavky na výkon práce pre občanov so zdravotným postihnutím. Všetky pracovné miesta musia byť vybavené sedadlom na oddych, v priestoroch musí byť zriadená oddychová miestnosť alebo kútik vybavený kreslom alebo lôžkom na oddych. Veľká časť chránených pracovísk je zriadená v domoch alebo bytoch, čo umožňuje zamestnancom využívať pracovný čas podľa možností na prácu a oddych. Pri posudzovaní priestorov je nevyhnutné zohľadniť zdravotné postihnutie zamestnanca.

V 1. polroku 2015 bolo do prevádzky uvedených 16 pracovísk, ktorým bol priznaný štatút chráneného pracoviska. Najvyšší počet rozhodnutí bolo vydaných pre pracoviská, v ktorých zamestnanci vykonávali administratívne práce, predaj tovaru, práce súvisiace so starostlivosťou o ľudské telo, práce v zdravotníckom zariadení, práce v ohlasovni. V uvedenom období bolo v chránených dielňach alebo pracoviskách vytvorených 20 pracovných miest. Vo väčšine prípadov je v chránenom pracovisku zamestnaný iba 1 zamestnanec.

U zamestnancov prevažovalo postihnutie pohybového systému (M), ale aj postihnutie srdcovocievneho (I), metabolického (E), nervového (G), urologického (N), dýchacieho systému (J) či duševné postihnutie (F).

ŠZD bol vykonaný vo Vlastivednom múzeu v Hanušovciach nad Topľou, kde pri ochrane zbierok a archivovaní sú zamestnaní traja zamestnanci so zdravotným postihnutím.

Z dôvodu rozšírenia chránených pracovísk bol ŠZD vykonaný aj na športovom štadióne v meste Vranov nad Topľou, kde sú v chránenej dielni zamestnaní traja zamestnanci so zdravotným postihnutím na pozícii strážnik.

Z rovnakého dôvodu bol ŠZD vykonaný aj v krajčírskych dielni Zemplín – VPO Vranov nad Topľou, ktorá zamestnáva 4 zamestnancov so zdravotným postihnutím na pozícii operátor šijacieho stroja.

Pri výkone ŠZD v chránených pracoviskách a chránených dielňach, neboli zistené nedostatky.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Vranov nad Topľou	16	5	297	25	29	0	0	0	

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
3.1	Monitoring príjmu jódu <i>Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008 – 2015 a na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	15. január 2016
3.2	Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂ <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.3	Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.4	Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.5	Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ so sídlom v Trenčíne	15. január 2016
3.6	Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	marec 2016
3.7	Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	31. máj 2015
3.8	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR, ÚVZ SR	30. apríl 2016

Číslo úlohy : **3.1.**

Názov úlohy: **Monitoring príjmu jódu.**

Cieľ úlohy: Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- 1) kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín)
- 2) kontroly jeho predpokladaného obsahu v organizme, prostredníctvom vylučovania jódu v moči.

V 1. polroku 2015 sme v RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou odobrali 10 vzoriek kuchynskej soli zo zariadení spoločného stravovania a z distribučnej siete na laboratórny rozbor. Boli to vzorky zahraničnej produkcie. Monitorovanie príjmu jódu v jedlej soli zabezpečí nepretržitý prísun jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaný obsah v organizme. Výsledky monitoringu sú zasielané na RÚVZ so sídlom v Košiciach k 15. januáru nasledujúceho roka.

Číslo úlohy : **3.2.**

Názov úlohy: **Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂.**

Cieľ úlohy: Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2015 danú úlohu neplní

Číslo úlohy : **3.3.**

Názov úlohy: **Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov.**

Cieľ úlohy: Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2015 danú úlohu neplní.

Číslo úlohy: **3.4.**

Názov úlohy: **Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu.**

Cieľ úlohy: Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2015 danú úlohu neplní.

Číslo úlohy: 3.5

Názov úlohy: Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.

Cieľ úlohy: Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2015 danú úlohu neplní.

Číslo úlohy: 3.6.

Názov úlohy: Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa.

Cieľ úlohy:

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo v 1. polroku 2015 odobratých 12 vzoriek kozmetických výrobkov. Z uvedeného počtu bolo chemicky vyšetrených 12 vzoriek a mikrobiologicky vyšetrených bolo 9 vzoriek. Výsledky laboratórných rozborov 9 vzoriek vyhoveli požiadavkám Nariadenia EP a Rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Výsledky laboratórných rozborov 3 vzoriek kozmetických výrobkov nie sú ešte známe. Výrobcu kozmetických výrobkov v okrese Vranov n. T. nemáme. Pri každom odbere vzoriek bolo skontrolované aj povinné označenie kozmetických výrobkov a tvrdenia používané v súvislosti s kozmetickými výrobkami.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo v 1. polroku 2014 v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou vykonaných 78 inšpekcií na základe 9 hlásení zo systému RAPEX. Pri kontrolách bolo zisťované, či nebezpečné výrobky, ktoré boli nájdené v niektorom z členských štátov EÚ nie sú uvádzané do obehu v okrese Vranov n. T. Spolu bolo skontrolovaných 35 kozmetických výrobkov. V okrese Vranov nad Topľou sa žiaden z hlásených výrobkov nenašiel.

Číslo úlohy: 3.9

Názov úlohy: Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch.

Cieľ úlohy:

Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkov bude realizovaný:

- zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- kozmetických výrobkov, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
- látok, ktoré sa používajú v nano forme,

- veľkosť nano častíc,
- tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2015 danú úlohu neplní.
Číslo úlohy : **3.8.**

Názov úlohy: Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm.

Cieľ úlohy: Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok a aróm na základe:

- 1) dotazníkovej metódy
- 2) laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín.

V rámci monitoringu spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm sa sleduje spotreba: E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany a E 960 glykosidy steviolu a aróm mentofuránu a a kumarínu. Na laboratórne vyšetrenia boli odobraté v 1. polroku nasledovné potraviny: „Zlaté esička“ – vyšetrenie kumarínu, „Furé s náplňou mäťovou v horkej čokoláde“ – vyšetrenie mentofuránu, „Jupík funny fruit multivitamin“ – na vyšetrenie glykosidov sterviolu. Výsledky monitoringu zatiaľ neboli doručené. Štúdiu dotazníkovej metódy budeme vykonávať v 2. polroku 2015.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	GESTOR ÚLOHY TERMÍN
4.1.	Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania	ÚVZ SR so sídlom v Rimavskej Sobote
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2019
4.2.	Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže Slovenska.	MZ SR ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR	Rok 2015
4.3	Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2017

4.4	Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV <i>Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity</i>	RÚVZ so sídlom vo Zvolene RÚVZ so sídlom v B. Bystrici ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016
4.5	Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regionoch Slovenska	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ	2013 - 2015

Číslo úlohy: 4.1

MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENI U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPOSOB STRAVOVANIA

Cieľ:

Zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečiteľnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti realizovanými identickou metodikou bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Plnenie úlohy:

V posudzovanom období prebieha na ÚVZ SR so sídlom v Bratislave príprava metodiky tohto projektu, pripomienkové konanie a schválenie tohto projektu.

Číslo úlohy: 4.2

ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKO (TABAK, ALKOHOL, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE SLOVENSKA.

Cieľ:

Na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Plnenie úlohy:

Prieskum bol zameraný okrem iného na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov, drog a pod. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou na základe požiadavky Odboru koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog MZ SR v Bratislave realizoval v dňoch od 23.03.2015 do 02.04.2015 tento prieskum užívania legálnych a nelegálnych drog u študentov Obchodnej akadémie Daxnerova 88, Vranov nad Topľou a študentov Strednej odbornej školy A. Dubčeka 963/2

Vranov nad Topľou. Prieskum sa uskutočňoval formou dotazníkov a zúčastnilo sa ho 226 študentov (103 chlapcov a 123 dievčat).

Počet respondentov: 226 študentov.

Číslo úlohy: 4.3

MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU.

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Plnenie úlohy:

Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Keďže sa úrazy môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja, bola realizovaná II. etapa tohoto projektu u 7 -10 ročných detí. Do projektu bolo vybraných 30 detí z mestskej školy (Základná škola Sídliisko II. Vo Vranove nad Topľou) a 30 detí zo školy vidieckej (Základná škola Továrne). Prieskum sa realizoval formou získavania údajov od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov o prekonaných úrazoch detí, formou dotazníkov. Zber údajov bol vykonaný v mesiaci máj 2015. Získané údaje budú zadávané do databázy programu EXCEL v čase letných prázdnin.

Počet respondentov: 60 detí

Číslo úlohy: 4.4

MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL, VYUŽITIE HODÍN TV.

Cieľ:

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu, odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Plnenie úlohy:

V posudzovanom období prebieha na ÚVZ SR so sídlom v Bratislave tvorba databázy získaných údajov z celého Slovenska, analýza a vyhodnotenie týchto získaných údajov.

Číslo úlohy: 4.5

SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKO V VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Cieľ:

Plnenie Regionálneho prioritného cieľa III. Uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením enviromentálno - zdravotných indikátorov.

Plnenie úlohy:

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou v spolupráci s Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, v nadväznosti na súčasné priority politiky životného prostredia a zdravia v Európe, zamerané predovšetkým na ochranu detí, ako najzraniteľnejšej skupiny populácie, realizoval v sledovanom období projekt s názvom "Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska".

Zámerom celého projektu bolo zhodnotiť kvalitu vnútorného ovzdušia v školách a vplyv školského prostredia na zdravotný stav detí na národnej úrovni so zameraním na respiračné ochorenia a následne formulovať odporúčania smerujúce k zlepšovaniu kvality ovzdušia v školách s cieľom minimalizácie vzniku a výskytu týchto ochorení u detí. Realizáciou projektu sa má zabezpečiť zber údajov pre zavedenie nových indikátorov komplexného informačného systému o životnom prostredí a zdraví (ENHIS) na národnej úrovni a zároveň overiť a zisťovať pokrok pri plnení Európskeho akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí (CEHAPE).

Terénna časť výskumu bola raalizovaná pracovníkmi oddelenia v období od januára 2015 do apríla 2015. Výskum bol realizovaný na Základnej škole Vranov nad Topľou Vranov n/T- Lúčna Námestie Jána Pavla II. 827/26 093 01 Vranov n/T. Projekt sa realizoval formou získavania údajov o budove školy, o úrovni vybraných tried, úrovni zariadení pre osobnú hygienu, získavaní údajov o momentálnej hygienickej úrovni školy, údajov od učiteľov, žiakov a aj rodičov.

Jednalo sa o údaje získané z týchto dotazníkov:

1. Kontrola školskej budovy – všeobecné informácie o budove, kontrola vlhkosti a prítomnosti plesní, vyplnený pracovníkmi RÚVZ Vranov n/T
2. Dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptónoch žiakov, vyplnený žiakmi
3. Dotazník o škole, vyplnený správcom budovy
4. Dotazník o kvalite prostredia a komforte na školách, vyplnený žiakmi
5. Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka, vyplnený rodičmi
6. Dotazník o fajčení, vyplnený učiteľmi školy
7. Dotazník o kontrole zariadení pre osobnú hygienu, vyplnený pracovníkmi RÚVZ Vranov n/T

Získavané údaje na mieste šetrenia boli zaznamenávané do dotazníkov a na RÚVZ Vranov n/T vkladané do databázy a odoslané na ÚVZ SR v Bratislave k ďalšiemu spracovaniu.

Surveillance infekčných chorôb

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
6.1	Národný imunizačný program SR <i>Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.2	Surveillance infekčných chorôb	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.3	Informačný systém prenosných ochorení	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.4	Nozokomiálne nákazy	RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.5	Mimoriadne epidemiologické situácie	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.6	Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV	ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu
	RÚVZ v SR	priebežne
6.7	Prevenca HIV/AIDS	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	december 2016
6.8	Poradne očkovania	RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave
	RÚVZ v SR	priebežne

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie;
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti)

6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy);
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií
8. aktívna činnosť „Poradní očkovania“;
9. príprava registra očkovaných osôb - 7.modul EPIS.

Dosiahnutie cieľov – vysokú zaočkovanosť populácie, si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukácie verejnosti v prevencii antivakcinačných postojov.

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Časové obdobie: priebežne

Etapy riešenia

1.Realizácia vlastného očkovania:

Aktuálny kalendár očkovania pre rok 2015 bol zaslaný všetkým očkujúcim lekárom s ďalším usmernením vykonávania vakcinácie.

Kontrola očkovania zo strany RÚVZ sa vykonáva formou kontroly zasielaných výpisov o vykonaných očkovacích úkonoch očkujúcimi lekármi – písomná forma, resp. elektronická forma.

2.Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2015

Udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania.

Časové obdobie: priebežne

3.Viacúčelové imunologické prehľady v SR

Realizácia v prípade získania finančného zabezpečenia.

Poskytnú dôležité informácie overujúce účinnosť realizovaného očkovania a dynamiku hladín protilátok proti jednotlivým infekčným agens vo všetkých vekových kategóriách.

Časové obdobie:

1. 1. 2015 – 31. 12. 2017

Realizačné výstupy

- výsledky budú slúžiť ako podklad pre monitorovanie kolektívnej imunity.

Časové obdobie: **priebežne**

4.Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO

Úloha:

- vykonávanie monitoringu ochorení preventabilných očkovaním,
- zabezpečenie vzdelávania a doškoľovania zdravotníckeho personálu v otázkach vakcinácie s dôrazom na vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Vyhodnotenie za 1. polrok 2015:

Ochorenia preventabilné očkovaním:

Zaznamenali sme 2 sporadické ochorenia na Divý kašeľ – Pertussis vo veku 71 a 76 rokov. V obci Kvakovce a Vranov nad Topľou. Ani jeden prípad nebol očkovaný. Ochorenia boli potvrdené na základe klinických príznakov a pozitívnych výsledkov laboratórnych vyšetrení.

Od začiatku roka 2015 do konca Júna 2015 sme zaznamenali 92 prípadov ochorení na Parotitídu. 91 prípadov hlásených ako B26.9 a 1 komplikácia hlásená ako B26.0. Epidémie pokračovali od konca roka 2014. V roku 2015 boli 4 nové epidémie a 2 epidémie pokračovali z roku 2014.

- v epidémii Čaklov sme zaznamenali 9 prípadov v rómskej osade,
- v epidémii Krízové centrum Vranov nad Topľou boli zaznamenané 3 ochorenia,
- v epidémii Soľ sme zaznamenali 5 prípadov,
- v epidémii Merník sme zaznamenali 2 prípady v rodinnom výskyte.

V epidémii Banské, ktorá pokračovala z roku 2014 sme v roku 2015 zaznamenali 3 prípady.

V epidémii Vehec, ktorá pokračovala z roku 2014 sme v roku 2015 zaznamenali 41 prípadov v rómskej osade.

Ostatných 29 prípadov bolo sporadického charakteru.

5. Manažment očkovania:

Úlohy

- a. zabezpečenie kontroly vykonávania očkovania, dodržiavania termínov očkovania podľa očkovacieho kalendára s vypracovaním záznamu o očkovaní,
- b. zabezpečenie mesačnej kontroly očkovania formou písomných, resp. E-mailových oznamovaní počtu zaočkovaných osôb na jednotlivých zdravotných obvodoch a ich pravidelnom vyhodnocovaní,
- c. v prípade zistenia nedostatkov v očkovaní zabezpečiť ich promptné odstránenie

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za 1. polrok 2015:

Plní sa priebežne. Lekári vykonávajúci vakcináciu zasielajú mesačné vyhodnotenie vakcinačných aktivít.

6. Kontrola očkovania v SR:

- d. vykonať kontrolu očkovania v ročníkoch narodenia určených ÚVZSR k stanovenému termínu
- e. vyhodnotiť očkovanie a v prípade zistenia nedostatkov ich vyriešiť s kompetentnými orgánmi

Časové obdobie: september – október 2015

Vyhodnotenie za 1. polrok 2015:

Kontrola sa vykoná v stanovených termínoch - september – október 2015

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillancie prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

1.Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

- udržiavať spoluprácu s OKM, ktorá je v súčasnosti na dobrej úrovni a spolupracovať aj s ďalšími laboratóriami OKM, ktoré vykonávajú vyšetrenia pre lekárov okresu Vranov nad Topľou

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za 1. polrok 2015:

Od decembra 2011 vykonáva mikrobiologické vyšetrenia pre okres Vranov n.T. laboratórium ALPHA Medical Stropkov a HPL s.r.o. Prešov. Spolupráca s nimi je na veľmi dobrej úrovni. Pozitívne výsledky sú hlásené elektronicky v programe EPIS ihneď po diagnostikovaní etiologického agens a niektoré písomne. HPL s.r.o. Prešov pozitívne výsledky zaznamenáva v programe EPIS.

2.Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

- úzkou spolupracou s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavné prenosné ochorenia a laboratóriami, ktoré zabezpečujú laboratórnu diagnostiku;
- zavedenie elektronického hlásenia prenosných ochorení terénymi lekármi;
- propagovaním využívania on-line hlásenia prostredníctvom internetu do EPIS

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za 1. polrok 2015:

Hlásenie prenosných ochorení je na dobrej úrovni. Pozitívne výsledky z OKM sú hlásené okamžite elektronicky a následne aj písomnou formou na RÚVZ. Hlásenie prenosných ochorení E-mailovou poštou využívajú len lôžkové oddelenia Vranovskej nemocnice, a.s. Väčšina ambulancií praktických lekárov pre dospelých aj pre deti a dorast posielala hlásenia písomne poštou.

3. Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

- vykonávať kvalitný monitoring v rámci surveillance nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia,
- spolupracovať so SLS pri Vranovskej nemocnici, a.s. pri priebežnom vzdelávaní a doškoloňovaní zdravotníckeho personálu,
- zabezpečiť veľmi úzku spoluprácu s mikrobiológmi, infektológmi a lekármi primárneho kontaktu pri zistení nových patogénov, známych chorôb, pri ktorých sa zistili noví pôvodcovia, alebo došlo u nich k vývojovým zmenám, pri znovu objavení sa starých patogénov a pod.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za 1. polrok 2015:

Plní sa priebežne; „staronové“ ochorenia v uplynulom polroku 2015 sme nemali hlásené.

4. Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov

Skvalitnenie dohľadu nad utečeneckými tábormi a strediskami, zrýchlenie prijímania preventívnych a represívnych opatrení vrátane očkovania v úzkej spolupráci s MV SR.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za 1. polrok 2015:

V okrese Vranov nad Topľou nie je utečenecký tábor ani stredisko príst'ahovalcov.

5. Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

- cestou regionálnych médií sprostredkovať širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní a ďalších preventívnych opatreniach. Upozorniť na vstupný portál programu EPIS ako nového zdroja informácií o prenosných ochoreniach.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za 1. polrok 2015:

Na webovej stránke RÚVZ sú uverejňované informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii, podľa epidemiologickej naliehavosti. Veľmi dobrá je spolupráca s miestnymi

novinami „Vranovské noviny a „Vranovské novinky“, „Vranovské Spektrum“, „Región“, ktoré uverejňujú aktuálnu situáciu vo výskyte prenosných ochorení, prípadne aj ďalšie informácie o prenosných ochoreniach a ochrane proti ich šíreniu (chrípka, ochorenia ovplyvniteľné očkovaním, alimentárne nákazy a pod.)

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do siete EÚ
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie,
4. návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb.

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

1. Skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť

- propagácia využívania on-line hlásenia všeobecných lekárov pre deti, dorast a dospelých,
- rozširovanie on-line hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie, rozširovanie spektra laboratórnych výsledkov.

Zodpovední: ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica, pracovná skupina pre EPIS

Spolupracujú: všetky RÚVZ v SR

2. Kontrola kvality údajov v EPISe

Zodpovední: určené pracovné skupiny

Spolupracujú: všetky RÚVZ v SR

Časové obdobie: priebežne

3. Vyhládanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ

Zodpovedné osoby za vybrané nákazy pripravili zoznam položiek povinne hlásených do sietí, ktoré boli zohľadnené pri tvorbe programu. Tieto je potrebné ďalej aktívne sledovať, reagovať na nové požiadavky a tieto implementovať do položiek programu EPIS.

Časové obdobie: priebežne

4. Manažment epidémií

Manažujú sa epidémie nadregionálneho rozsahu s pridelovaním jedného hesla, ku ktorému sa priradujú príslušné prípady z iných regiónov.

Za pridelovanie kódov epidémií zodpovedá ÚVZ SR.

Časové obdobie: priebežne

5. Manažment kontaktov a ohnisk

Dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohnisku/ohniskách, ako aj pre zadministrovanie opatrení.

Časové obdobie: priebežne

6.Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za 1. polrok 2015:

Počet spracovaných a do systému vložených prípadov :	594
Z toho počet uzavretých	538
Nepotvrdené	33
Počet spracovaných ohnisk	314
Počet chránených kontaktov očkovaním, aktívne, pasívne	4
Opatrenia prijaté rozhodnutím	40
Pokynom na mieste	917

Úlohy sa plnia každodenne vkladaním hlásených ochorení do EPIS, ich mesačnou analýzou, ako podklad pre mesačné správy, systémom rýchleho varovania podľa aktuálnej situácie.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EU s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc
5. organizácia prevalenčnej štúdie NN na vybraných oddeleniach vybraných ZZ každý rok tak, aby bola štúdia raz za 5 rokov vykonaná na každom lôžkovom ZZ

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Etapy riešenia

1.Surveillance vybraných nemocničných nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu podľa protokolu ECDC:

Sledovanie infekcií akvirovaných na jednotkách intenzívnej starostlivosti programom HELICS sa v SR vykonáva od roku 2005. Pacienti hospitalizovaní na JIS sú špecifickou cieľovou skupinou pacientov s vysokým rizikom morbidity a letality asociovanej s nemocničnými nákazami. V súčasnosti sú zbierané údaje zo zapojených pracovísk na základe protokolu ECDC, ktorý nadväzuje na program HELICS. V rámci sledovania sa zisťuje incidencia vybraných nákaz (pneumónií, infekcií krvného riečiska a infekcií močového traktu). Zozbierané údaje zaslané národnému koordinátorovi sú následne transportované do systému TESSy.

Infekcie v mieste chirurgického výkonu sú ďalším dôležitým cieľom pri surveillancie nemocničných nákaz. V roku 2011 bol začatý zber údajov na niektorých chirurgických pracoviskách na základe protokolu ECDC vychádzajúce z programu HELICS.

Časové obdobie: priebežne (zapojenie ďalších nemocníc do programu HELICS).

2.Realizácia kampane Clean care is save care

február – apríl – príprava vzorových materiálov pre realizáciu kampane – zabezpečí RÚVZ so sídlom v Trenčíne

máj - vlastná realizácia projektu na všetkých RÚVZ v SR – vykonajú všetky RÚVZ v SR

jún - vyhodnotenie realizovanej kampane – vykonajú všetky RÚVZ v SR;

júl – spracovanie a vyhodnotenie za všetky RUVZ v SR na RÚVZ so sídlom v Trenčíne

RÚVZ sa zapoja do kampane WHO : „ Clean care is save care“.

Aktivity zamerané na zdravotníckych pracovníkov prebiehali formou prednášok, seminárov na tému hygieny rúk, plagátov, letákov, nástenných panelov a ukázkou správnej techniky umývania a dezinfekcie rúk.

Vyhodnotenie za 1. polrok 2015:

V rámci kampane boli vykonávané kontroly dezinfekcie rúk u zdravotníckych pracovníkov:

- 40 sterov z rúk: 14 lekárom, 22 zdravotným sestram, 3 upratovačkám a 1 vedúcemu pracovníkovi.

Aktivity boli vykonávané v ambulantných zariadeniach a lôžkových zariadeniach nemocnice. Kampan bola zverejnená aj na stránke RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou.

V rámci RÚVZ bol vyhotovený nástenný panel s uvedenou tematikou a v rámci epidemiologických šetrení sú chorí a ich kontakty pracovníkmi oddelenia epidemiológie poučení o význame a správnom postupe pri hygienickej očiste rúk.

3.Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN:

V rámci postgraduálneho doškoloovania zdravotníckych pracovníkov spolupracovať so SZU a lekáorskými fakultami v implementácii moderných foriem vzdelávania v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz.

Vyhodnotenie za 1. polrok 2015:

V 1. polroku 2015 nebola plánovaná žiadna vzdelávacia akcia pre zdravotníckych pracovníkov.

4.Úlohy pre RÚVZ Vranov n/T

- vykonať analýzu výskytu nozokomiálnych nákaz (NN) za rok 2015
- porovnať výskyt NN v roku 2015 s výskytom v roku 2014 a za posledných 5 rokov
- skvalitniť surveillancie a kontroly NN zabezpečením:
 - vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov v spolupráci s OKM
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz zaktivizovaním činnosti komisie pre evidenciu a analýzu NN

- zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach zabezpečením kontroly dekontaminačných postupov a verifikáciou mikrobiologickej kontroly prostredia, sterility, dezinfekcie podľa harmonogramu odd. epidemiológie RÚVZ.
- štandardné postupy hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk

Časové obdobie: priebežne
Zodpovední: za úlohy 1.,2. ÚVZ SR

Vyhodnotenie za 1. polrok 2015:

Kontrola sterility

Sterilné predmety	140
Stery z prostredia	233
Dezinfekčné roztoky	15
Kontrola HS	11
Kontrola aut.	11
Čistené vody	1

Počet hlásených nozokomiálnych nákaz za 1. polrok 2015

OAIM	4
Chirurgické	0
Doliečovacie	2
Novorodenecké	0
Gyn. pôrodnice	0
Neurologické	3
Detské	1
Interné	1
Obvodné územné ambulancie	0
Dializačné centrum	1
Iné zdrav. Zariadenia	16
Spolu	28

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami;
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh;
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu;
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb;
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľská pracoviská
RÚVZ v SR

Etapy riešenia

1.Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Príprava plánov, rozvoj stratégií a postupov pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na národnej úrovni, krajských, okresných a miestnych úrovniach, a ich súčinnosť v rámci našej krajiny, ale i medzi členskými štátmi EÚ. Tieto úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.

Vyhodnotenie za 1. polrok 2015:

UVZ SR doteraz nepripravil jednotlivé pokyny k riešeniu tejto úlohy v celoslovenskom priestore.

2.Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Implementovanie Medzinárodných zdravotných predpisov (2005) do legislatívy SR.

Realizačné výstupy

- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie
- príprava stratégie krízovej komunikácie
 - zaškolenie epidemiológov pri potencionálnom ohrození verejného zdravia biologickými faktormi (podozrivé látky) v otázkach indikovania adekvátnych protiepidemických opatrení a nutnosti laboratórneho vyšetrenia nálezov pri mimoriadnej udalosti, ku ktorej sú prizvaní IZS.
- príprava koordinovaného postupu v prípade mimoriadnej epidemiologickej situácie
 - priebežná aktualizácia členov v protiepidemických komisiách.

Vyhodnotenie za 1. polrok 2015:

V okrese Vranov nad Topľou nevznikla v roku 2015 mimoriadna epidemiologická situácia.

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Etapy riešenia

I. etapa: Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.

Časové obdobie: **január – február 2015**

II. etapa

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov hlavného hygienika Slovenskej republiky vypracovaných NRC ÚVZ SR. Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov a iných enterovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Časové obdobie: **marec 2015 – február 2016**

III. etapa

Vyhodnotenie výsledkov za rok **2015** a ich porovnanie s predchádzajúcim obdobím.

Realizačné výstupy

1. Udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR.
2. Vyhlásenie globálnej eradikácie.
3. Eradikácia umožní v budúcnosti zrušiť pravidelné povinné očkovanie a finančné prostriedky posunúť na iné očkovania.

Vyhodnotenie za 1. polrok 2015:

RÚVZ Vranov nad Topľou plní úlohu – odoberá vzorky odpadových vôd na zistenie cirkulácie vírusu poliomyelitídy podľa harmonogramu, ktorý spracoval RÚVZ Košice (odber bol vykonaný **3 x**). Vyšetrenie na Poliovírusy, resp. iné Enterovírusy boli negatívne. Ochorenie na **poliomyelitídu** sme nezaznamenali.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

V Slovenskej republike sú najohrozenejšou skupinou mladí ľudia, ktorí v súčasnosti dospievajú skôr, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie a sú náchylnejší k akvizovaniu pohlavne prenosných ochorení, vrátane AIDS, ako dospelí ľudia.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, predovšetkým žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

Etapy riešenia

Projekt sa uskutočňuje v rokoch 2012 – 2016 (5 rokov)

Každoročne sa zabezpečí:

- marec - november vlastná realizácia projektu na všetkých RÚVZ v Slovenskej republike;

- dotazníkové spracovanie a vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov pred a po účasti na stretnutí vykonajú len RÚVZ, ktoré sa prvý krát zapojili do realizácie tejto úlohy;
- december – spracovanie, vyhodnotenie a zaslanie výsledkov uskutočnených aktivít na RÚVZ so sídlom v Košiciach,
- záverečnú správu RÚVZ so sídlom v Košiciach zašle na ÚVZ SR.

Plnenie v RÚVZ Vranov nad Topľou:

- Činnosť liniek pomoci AIDS – linka pomoci je zriadená na RÚVZ už viac ako 10 rokov. Je využívaná veľmi sporadicky. K dnešnému času sa na linku pomoci obrátili 5 klienti – študenti (po prednáškach na stredných školách).

-Aktivity k svetovému dňu boja proti AIDS – budú sa realizovať v decembri 2015

Testovanie, poradenstvo, sledovanie

- Zber epidemiologických údajov, štúdie v skupinách ľudí s rizikovým správaním sa, vyšetovanie anti-HIV protilátok rizikovo správajúcich sa osôb, vyšetovanie kontaktov ľudí s HIV, vydávanie medzinárodného certifikátu o výsledku vyšetrenia anti-HIV občanom Slovenskej republiky pred cestou do štátov vyžadujúcich toto vyšetrenie.

V okrese Vranov nad Topľou nie je oficiálny register rizikovo sa správajúcich osôb. Medzinárodný certifikát pre občanov SR pred cestou do krajín vyžadujúcich vyšetrenie na HIV, vydáva RÚVZ so sídlom v Košiciach – laboratórium vyšetrujúce anti-HIV.

- Sledovanie pohlavných ochorení – spolupracujeme s dermatovenerologickými ambulanciami (v okrese 3) a dermatovenerologickými oddeleniami v SR. V 1. polroku 2015 bolo hlásené 1 ochorenie na syfilis a 4 gonokokové ochorenia. V prípade ich výskytu sú protiepidemické opatrenia kontaktov chorých vykonávané lekármi dermatovenerologických ambulancií. V prípade porušenia liečebného režimu pacientmi sa lekári obracajú na RÚVZ so žiadosťou o spoluprácu.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochorení.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

Riešenie

Poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách.

Časové obdobie
priebežne

Realizačné výstupy

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach,
- zníženie odmietaní očkovania,
- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ (gynekolog.- pôrod. oddelenia, čakárne gynekolog. ambulancií a čakárne všeobecných lekárov).

Oddelenie vykonávalo aktivity v rámci EIW:

- **prednáška a beseda pre materské centrum Slniečko**, kde boli aj distribuované informačné materiály - letáky, plagát, príručky,
- **článok do Vranovských novín** – Naše Novinky, na tému aktivity RÚVZ Vranov nad Topľou v rámci EIW, využiteľnosť dobrovoľného očkovania v našom okrese a dnešné názory na očkovanie detí,
- v priestoroch budovy RÚVZ vo Vranove nad Topľou bol umiestnený výchovno-náučný panel, venovaný Európskemu imunizačnému týždňu,
- informácie o zriadenej poradni očkovania na našej web stránke + elektronický očkovací kalendár,
- v rámci spolupráce s praktickými lekármi pre deti a dorast a praktickými lekármi pre dospelých, bol rozposlaný elektronicky očkovací kalendár a boli vyzvaní k vykonávaniu aktivít týkajúcich sa propagácie očkovania.

V dňoch 15.- 17. januára sa pracovníčky oddelenia zúčastnili na VI. Vakcinologickom kongrese na Štrbskom plese. 9.6.2015 sa pracovníčky oddelenia zúčastnili na V. Škole vakcinológie v Bratislave.

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
9.1	Národný program podpory zdravia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.1.1	Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.2	Národný program prevencie nadváhy a obezity	ÚVZ SR
	MZ SR, ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.2.1	Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie	RÚVZ BB
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015

9.3	Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009 - 2015	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	do roku 2015
9.4	Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike	ÚVZ SR
	Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.5	Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť	rok 2015
9.6	Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, spolupracujúce mimovládne organizácie, orgány samosprávy a štátnej správy	do roku 2015
9.6.1	Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji.	RÚVZ v Bratislave
	RÚVZ v Bratislave	rok 2015
9.6.2	Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena	RÚVZ Košice
	RÚVZ Košice	rok 2015
9.7	CINDI program SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.8	TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospelaj populácie v SR	RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	všetky RÚVZ v SR	rok 2015

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

Realizácia úlohy a výstupy

Vzhľadom na to, že NPPZ je program integrovaný, jeho hlavným cieľom je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR – plníme ho v náväznosti na iné programy: CINDY, Národný program prevencie obezity, Národný akčný plán pre problémy spojené s alkoholom...

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov smerujeme aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia obyvateľov.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Cieľ

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Realizácia úlohy a výstupy

Nadalej sledovať vývoj zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky, v roku 2015 pripraviť záverečnú správu o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 – 2014 a predložiť na rokovanie vlády do 30. septembra 2015.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Cieľ

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Etapy riešenia

Tento program sme uplatňovali v rámci práce PZ už dávno pred jeho schválením (január 2008). Klasickú obezitologickú poradňu s potravinovou váhou a nutričným programom nemáme, ale nosným pilierom našej práce je neustále informovanie o správnej výžive a optimálnej pohybovej aktivite pri všetkých skupinových aktivitách a individuálne poradenstvo, zvlášť u klientov v rizikovom pásme hyperlipidémie, nadváhy, hyperglykémie a samozrejme u obéznych.

Výstupy za prvý polrok 2015

- Články zamerané na zdravý životný štýl uverejnené v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou

- besedy o životospráve v základných a stredných školách okresu Vranov nad Topľou
- monitoring výskytu nadváhy a obezity klientov vyšetrených v PZ a individuálne poradenstvo

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity

Konkrétny výstup za prvý polrok 2015

- v rámci spolupráce sme sa obrátili na ambulancie praktických lekárov a lekárne
- materské centrum Slniečko (Míľa pre mamu 2015)
- športové kluby
- stredné školy a základné školy v meste
- názorná propagácia na nástenke v budove RÚVZ
- oslovili sme aj klientov PZ, ktorí mali problémy s dyslipidémiou, nadváhou a obezitou, metabolickým syndrómom a klientov so sedavým spôsobom života.

Termín ukončenia súťaže bol do 14.6.2015, kedy sa odovzdané prihlášky odoslali na RÚVZ Banská Bystrica k vyhodnoteniu

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Cieľ

Prostredníctvom komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (KPZV) dosiahnuť významné zlepšenie zdravotného stavu populácie v rómskych komunitách cestou zlepšenia informovanosti, hygienických návykov, ako aj návykov súvisiacich s podporou a udržiavaním zdravia. Prostredníctvom KPZV zlepšiť akceptáciu zdravého životného štýlu a upevniť vnímanie zdravia ako hodnoty cieľovou skupinou projektu. Znížiť relatívny výskyt ochorení ktoré sa u cieľovej skupiny vyskytujú častejšie než u väčšinovej populácie.

Realizačné výstupy za prvý polrok 2015

Spolupráca s KPZV v prípade výskytu infekčného ochorenia v segregovaných a separovaných rómskych osídleniach a lokalitách v rámci okresu Vranov nad Topľou.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľ

Vytvorenie nového Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom.

Hlavným cieľom akčného plánu je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

Anotácia

Hlavným cieľom akčného plánu je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

Realizačné výstupy za prvý polrok 2015

- edukačné aktivity na základných a stredných školách v okrese Vranov nad Topľou – besedy zamerané na zdravotné, ekonomické a sociálne riziká vyplývajúce z nadmerného užívania alkoholu a závislosti na alkohole (vytvorenie vlastnej prednáškovej prezentácie)
- Alkohol, fajčenie a drogy – SOU Drevárske, Vranov nad Topľou
- Alkohol, fajčenie a drogy – ZŠ Kukučínová, Vranov nad Topľou

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Realizačné výstupy za prvý polrok 2015

Intervenovali sme hlavne v oblasti výživy s dôrazom na niektoré ochorenia: hypertenzia, diabetes mellitus, nadváha a pod.

- monitoring výskytu nadváhy, obezity, hypertenzie, diabetu mellitu u klientov v dôchodkovom veku vyšetrených v PZ. Individuálne poradenstvo zamerané na zmenu stravovacích návykov a zvýšenie pohybovej aktivity a poradenstvo v rámci ľahkej pohybovej aktivity z dôvodov zdravotných obmedzení u ľudí 65+.
- Seniorom sa vo zvýšenej miere venujeme aj pri štandardnom vyšetrení v poradni zdravia – možnosti individuálneho poradenstva v oblasti pohybovej aktivity a stravovacích návykov určených pre seniorov využilo 33 klientov.
- Aktivity so seniormi v rámci Týždňa mozgu a Svetového dňa pohybom ku zdraviu

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Cieľ

Koordinácia aktivít RÚVZ v SR smerom k zabezpečeniu cieľa Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 (ďalej len NPPD).

Anotácia

Pôsobenie čiastkovými aktivitami v súlade s prioritami NPPD, ktorými sú:

1. Zdravie matky a novorodenca
2. Výživa a fyzická aktivita
3. Infekčné choroby
4. Úrazy a násilie
5. Životné prostredie
6. Dorastový vek
7. Psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie

Realizačné výstupy za prvý polrok 2015

„Európsky imunizačný týždeň 2015“

- Článok s rovnomeným názvom uverejnený v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ
- Výchovno – náučný panel venovaný zvýšeniu povedomia o potrebe očkovania v budove RÚVZ
- Distribúcia letákov, brožúr a náučného materiálu
- prednášky zamerané na potrebu očkovania
- besedy so seniormi zamerané na potrebu očkovania proti chrípke vo vyššom veku

„Materské centrá“

Cieľom práce v programe bolo vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu, aby prenášali svoje návyky do výchovy dieťaťa a celej rodiny. Poskytli sme rôzne edukačné materiály v podobe letákov vydaných ÚVZ SR : Týranie detí, Stres, Žijeme zdravo, Domáce násilie, Zodpovedný rodič- zodpovedné dieťa, Becep radí cyklistom, korčuliarom, chodcom, Zodpovedný cyklista – bezpečný bicykel, Pripútaj sa!, Kto sa hrá, musí byť v bezpečí!,

- prezentácie a besedy na základných a stredných školách vo Vranove nad Topľou a okolí.

9.6.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Cieľ

Zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Na riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, využiť širokú a systematickú prevenciu zubných ochorení. Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou dentitou.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy tohto programu.

Etapy riešenia

V programe CINDI sa zameriavame na monitoring a evidenciu rizikových faktorov srdcovocievnych a niektorých metabolických ochorení - hypertenzia, nadváha, obezita, hyperglykémia, hyperlipidémie. Preventívne vyšetrenia poskytujeme celej populácii bez vekového obmedzenia a rajónnej príslušnosti, vždy u osôb bez manifestného ochorenia. Ak sú hodnoty RF kritické, klienta odosielame do starostlivosti praktického lekára pre dospelých, alebo priamo do metabolickej poradne.

Klienti s hraničnými hodnotami sa podrobia poradenstvu, ktorým nefarmakologicky intervenujeme do životného štýlu. Kladný výsledok sa odrazí najskôr po 3 mesiacoch, kedy klienta objedávame na 1. kontrolné vyšetrenie.

K 30.06.2015 PZ mala nasledovnú návštevnosť:

Počet vyšetrení:	107 (46 M, 61 Ž)
Počet štandardných vyšetrení:	62 (17M, 45 Ž)
Počet klientov vyšetrených prvý krát:	41 (29 M, 12 Ž)
Počet klientov vyšetrených opakovane:	66 (17 M, 49 Ž)
Počet výjazdových aktivít:	3
Počet vyšetrení pri výjazdových aktivitách:	44
Samostatné meranie TK:	30

V súbore prvovyšetrených dosiahli prvenstvo v návštevnosti klienti zo skupiny 55-64 a 65+ ročných. Najpočetnejšiu skupinu v kontrolných vyšetreniach tvorili 55-64 a 65+ roční klienti. V celkovej návštevnosti mali prevahu ženy (61) nad mužmi (46).

Ku klinickým odborníkom sme odoslali **11 klientov** pre kritické hodnoty **cholesterolu**, **6** pre kritické hodnoty **glykémie**.

PZ navštívilo 36 klientov s BMI vyšším ako 30

7 klientov - fajčiarov

39 klientov so zvýšeným systolickým tlakom krvi

19 klientov so zvýšeným diastolickým tlakom krvi

S týmito klientmi aktívne pracujeme na zmene ich stravovacích návykov, športovej aktivity a na odstránení ich zlovykov, ktorých sa chcú zbaviť.

Nadstavbové poradne

Najväčší záujem z nadstavbových poradní javili klienti o **poradňu zdravej výživy**. Navštívili ju takmer všetci klienti s hraničnými a kritickými hodnotami cholesterolu, glykémie, BMI a TK, ale aj klienti s nadváhou.

Zdravá výživa

Na prevenciu chronických ochorení obyvateľov okresu Vranov nad Topľou vplývame aj uverejňovaním článkov s aktuálnou témou v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ VT a vždy aktuálnou témou na výchovno – náučnom paneli v budove RÚVZ VT

Články : Zavšívavenie je choroba

Týždeň mozgu

Pohybom ku zdraviu

9.8 TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) - štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeljej populácie v SR.

Cieľ projektu

Získať údaje na podporu surveillance kontroly tabaku. Monitorovať prevalenciu fajčenia a rôzne aspekty fajčiarskych návykov dospeljej populácie SR. Hodnotiť dopad dlhodobých inervenčných aktivít zameraných proti fajčeniu.

Svetové dni

7 apríl „Svetový deň zdravia“

Ústrednou témou Svetového dňa zdravia pre tento rok je **Bezpečnosť potravín**.

Bezpečnosť potravín: „od farmy na tanier, robme potraviny bezpečné“ je témou Svetového dňa zdravia 7. apríla 2015. V tento deň sa spoločne zameriavame na pripomenutie, aká je dôležitá bezpečnosť potravín po celej dĺžke potravinového reťazca v globalizovanom svete, od výroby, dopravy, prípravy po spotrebu.

- Výchovno – náučný panel venovaný bezpečnosti potravín v budove RÚVZ
- Distribúcia náučných letákov v elektronickej forme na základné a stredné školy v okrese Vranov nad Topľou
- Distribúcia náučných letákov v tlačenej forme pre ľudí pracujúcich s potravinami
- Uverejnenie náučných letákov a videa na web stránke RÚVZ VT

„Svetový deň pohybom ku zdraviu“ – 10 máj 2015

- Športový deň realizovaný RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou
- Deň otvorených dverí
- Edukačná činnosť
 - Zdravý životný štýl a potreba športu – ZŠ Bernoláková, Vranov nad Topľou
 - Zdravý životný štýl a vyšetovanie rizík KVOCH – Komunitné centrum Bystré
- Propagácia v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou
 - Článok - Svetový deň – Pohybom ku zdraviu

- Pozvánka na deň otvorených dverí
(Uverejnené v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ)
- Aktívne zapojenie sa do súťaže – Vyzvi srdce k pohybu

Týždeň mozgu

- Aktivity zamerané na seniorov
- Deň otvorených dverí
- Propagácia v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou
- Prednášková činnosť
- Dom dôchodcov vo Vranove nad Topľou
- Denný stacionár vo Vranove nad Topľou
- Denné centrum seniorov vo Vranove nad Topľou
- Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou
- Komunitné centrum Bystré

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Zvolene**

1 Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia sa nepodieľa na plnení úloh vyplývajúcich z Programov a projektov

2 Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie na rok 2015 a ďalšie roky - Vyhodnotenie plnenia k 30.06.2015 (oddelenie PPLaT)

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

- Počet exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese

Zvolen: 507 z toho 158 žien

Detva: 583 z toho 54 žien

Krupina: 177 z toho 3 žien

Celkom: 1267 z toho 215 žien

- Počet nových rizikových prác v okrese:

Zvolen: 33

Detva: 47

Krupina: 16

Celkom: 180

- Počet zrušených rizikových prác v okrese:

Zvolen: 4

Detva: 0

Krupina: 0

Celkom: 4

V spádovom území Zvolen k 30.06.2015 bola vyhlásená riziková práca z titulu hluku 3. kat. v spoločnosti DAVOS trade – logistics s.r.o., Krupina, z titulu hluku 3. a 4. kat., z titulu chemických faktorov 3. kat., z titulu vibrácií 3. kat. v spoločnosti Slavia Production Systems a.s., Detva, z titulu vibrácií 4. kat. v spoločnosti Mestské lesy s.r.o., Krupina.

V spádovom území Zvolen k 30.06.2015 bola zrušená riziková práca v spoločnosti DEKONA s.r.o., Zvolen, hluk, 3. kat.

V spádovom území Zvolen bol k 30.06.2015 zaznamenaný mierny nárast počtu rizikových prác vznikom nových spoločností, zvyšovaním objemu výroby a tým zvyšovaním počtu zamestnancov.

V sledovanom období neboli uložené sankcie zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Kontroly na rizikových pracoviskách boli vykonané v spoločnostiach WAY INDUSTRIES, a.s., Krupina, A-Z LOKOMAT s.r.o., Zvolen, Intech Slovakia s.r.o., Bratislava – prevádzka divízia Biopalivá Hriňová, WUSAM, a.s., Zvolen, DRU a.s., Zvolen, KSR – Kameňolomy SR, s.r.o., Zvolen – prevádzka Lom Tepličky, Kráľovce – Krnišov, SIMAG Slovakia, s.r.o., Banská Bystrica – prevádzka Detva, Mramor spol. s r.o., Krupina, Continental Automotive Systems Slovakia, s.r.o., Zvolen, LIND MOBLER SLOVAKIA s.r.o. Krupina, PPS Group a.s., Detva, Premac spol. s r.o., Bratislava - výrobná Zvolen, Bryndziareň a syrárň, s.r.o., Zvolenská Slatina.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V 1. polroku 2015 neboli vykonané preverky zamerané na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami.

Mimoriadne situácie a havárie sa nevyskytli.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V spádovom území Zvolen neevidujeme rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Ako práce s expozíciou karcinogénom sme identifikovali práce pri odstraňovaní azbestocementových materiálov.

V 1. polroku 2015 bolo vydaných 17 rozhodnutí na odstraňovanie azbestocementových materiálov. Z toho bolo vydaných 5 rozhodnutí na odstraňovanie azbestovej strešnej krytiny pre spoločnosti Arpád Bászó (odstraňovanie azbestocementovej krytiny na dome – 2 rozhodnutia a sklade obilia 1 rozhodnutie), MONTA – ZVOLEN spol. s r.o. (odstraňovanie azbestocementovej krytiny na dome – 2 rozhodnutia) a 12 rozhodnutí na odstraňovanie azbestocementových rúr v stupačkách bytových domov pre Vladimíra Chamulu, Detva (2 rozhodnutia), MONTA – Zvolen spol. s r.o., Zvolen (4 rozhodnutia), REMESLO – TZB s.r.o., Lutilla (3 rozhodnutia), INŠTALTECH s.r.o. Žiar nad Hronom (1 rozhodnutie), PROSERVIS Strážske s.r.o., Strážske (1 rozhodnutie), Okresné stavebné bytové družstvo v Rimavskej Sobote, Rimavská Sobota (1 rozhodnutie). Pri odstraňovaní materiálov obsahujúcich azbest v interiéroch boli nariadené opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva (vykonať meranie na stanovenie koncentrácie azbestových vlákien po ukončení prác a predložiť protokol o meraní, dodržiavať predložený plán práce pre stabilizáciu, demontáž, odvoz a uskladnenie nebezpečného odpadu azbestocementových materiálov, informovanie obyvateľstva o vykonaní sanačných prác).

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V 1. polroku 2015 bolo hlásené 1 podozrenie z profesionálnej choroby – DNJZ, položka č. 29 zoznamu chorôb z povolania u pracovníka Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p., Zvolen prevádzky Povodie Hrona, Krupina. Toto podozrenie sa nepotvrdilo. Do 30.06.2015 bola hlásená 1 choroba z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia u pracovníčky VZOR v.d. Zvolen, závod 02 Detva v profesii žehliarka. Šetrenie tohto podozrenia bolo vykonané v roku 2014.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1 Zdravé pracoviská

V spoločnosti LIND MOBILER SLOVAKIA, s.r.o., Krupina, kde sa vykonáva kompletáž čalúneného nábytku došlov prvom polroku 2015 k navýšeniu výroby aj počtu zamestnancov o 31 zamestnancov, z toho 22 žien (467 zamestnancov, z toho 280 žien). V spoločnosti LIND MOBILER SLOVAKIA, s.r.o., Krupina sú vyhlásené rizikové práce rozhodnutím RÚVZ so sídlom vo Zvolene pod č. 2008/129-42/MVDr.Št zo dňa 8.2.2008 a pod č. 2012/800-554/Št zo dňa 8.6.2012. Na rizikových prácach z titulu faktora hluk, kat. 3 pracuje 45 zamestnancov – mužov v profesiách montážnik, stolár, operátor na klip stroji, pomocný pracovník vo výrobe (pracovisko narážania matíc), čo je o 2 zamestnancov navyše. Zamestnávateľ vedie evidenciu o každom zamestnancovi, ktorý vykonáva rizikovú prácu. Preventívne lekárske prehliadky u zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce vrátane audiometrického vyšetrenia sluchu sa zabezpečujú lekármi zazmluvnenými PZS. Vykonávajú sa v pravidelných intervaloch podľa nástupu zamestnancov do zamestnania. Zamestnávateľ

v sledovanom období zabezpečil pre 10 zamestnancov LPP vrátane audiometrického vyšetrenia sluchu. V spoločnosti sa nevyskytlo poškodenie zdravia v súvislosti s prácou na pracoviskách. Lekárska preventívna prehliadka zameraná na prácu so zobrazovacou jednotkou a bremenami bola vykonaná u 39 zamestnancov.

Na pracovisku scanovania a rezania kože bolo doplnené strojné vybavenie.

V celej výrobe sedacieho nábytku došlo v mesiaci jún 2015 k premeraniu hlučnosti spoločnosťou EnA Consult Topolčany, s.r.o.. Výsledky meraní sa prehodnocujú PZS – ANIMA, s.r.o., Zvolen, s ktorou má zamestnávateľ zmluvne zabezpečený zdravotný dohľad. V 2. polroku 2015 je v pláne vykonať vyšetrenia u ďalších zamestnancov spoločnosti pracovnou skupinou podpory zdravia zamerané na skrining rizikových faktorov a metabolických porúch.

Spolupráca so spoločnosťou je na dobrej úrovni.

Projekt Zdravé pracoviská bol prejednaný s personálnym oddelením spoločnosti Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o., Cesta ku Continentalu 8950/1, Zvolen. Je predpoklad, že spoločnosť sa zapojí do tohto projektu od 1.1.2016. V závode , ktorý sa zaoberá opracovaním, povrchovou úpravou a montážou kovových častí automobilových bŕzd pracuje 1019 zamestnancov, z toho 182 žien.

2.2.2 Európska informačná kampan' Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Realizujú sa informačné a intervenčné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci prevažne v malých a stredných podnikoch. Poskytovali sa konzultácie fyzickým a právnickým osobám k otázkam týkajúcim sa zdravia pri práci, faktorov práce a pracovného prostredia, hodnotenia rizík, chráneným pracoviskám a vykonávanie preventívnych opatrení na elimináciu škodlivých faktorov na zdravie zamestnancov.

Spoločné previerky s IP Banská Bystrica budú vykonané v spoločnosti Banskobystrická regionálna správa ciest, a.s. na strediskách závodu Zvolen v mesiaci september, október 2015.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v 1. polroku (spolu)	Kontrolné listy * (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Pozn.
	rozhodnutí	stanovísk							
Zvolen	7	8	15	15	27	0	0	0	-

V 1. polroku 2015 boli vykonané kontroly na chránených pracoviskách v počte 15 (7 kontrol zameraných na uvedenie priestorov do prevádzky pre osoby so ZPS):

- PhDr. Jana Kuchel'ová – PARTA SLOVENSKE LUDOVE UMENIE, Detva, profesia krajčír zákazkových výrobkov,
- Obec Domaníky – Obecný úrad Domaníky, profesia administratívny pracovník,
- SENIORKA n.o., Zvolen, profesia administratívny pracovník ,
- Aperi portam, s.r.o., Bratislava, prevádzka Hontianske Tesáre 147, profesia pomocný pracovník v drevospracujúcej výrobe,
- ROMI TRADE s.r.o., Detva, športový areál Detva, profesie správca, recepčná, chyžná.

8 kontrol bolo zameraných na zriadenie chránených pracovísk, ktoré už boli uvedené do prevádzky rozhodnutím napr.:

- Peter Polák, prevádzka DEAF KEBAB, Zvolen, profesie vedúci predajne a pomocný pracovník pri príprave rýchleho občerstvenia a obsluha,
- Emília Drugdová, Zvolen, profesia predavačka,
- Spojená škola, Detva, profesia informatik,
- Roffelsen Krupina, s.r.o., Krupina, profesia pomocný pracovník vo výrobe inde neuvedený.

Kontrolovali sa pracovné podmienky, pracovné prostredie a spôsob práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk.

Na chránených pracoviskách pracujú osoby so zdravotným postihnutím, ktorých miera postihnutia je viac ako 40%. Pracovný čas trvá od 4 do 8 hodín, výkon práce osôb so zdravotným postihnutím je prispôsobovaný ich aktuálnemu zdravotnému stavu. Osoby so ZPS majú zdravotnú spôsobilosť na výkon práce. Práca nie je úkolová. Prácu môžu prerušiť podľa potreby a oddýchnuť si v priestore na to určenom. V chránených pracoviskách a chránených dielniach uvedených do prevádzky v 1. polroku 2015 pracuje celkom 27 osôb so zdravotným postihnutím, z toho 17 žien. Podľa druhu postihnutia zamestnancov (podľa kódového označenia MKCH – 10) prevažujú skupiny C (nádorové ochorenia), M (pohybová sústava), v niektorých prípadoch skupina E (choroby endokrinného a metabolického systému), G (neurologické ochorenia).

Pri kontrolách neboli zistené nedostatky ani neboli nariadené opatrenia.

3 Oddelenie hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov na rok 2015 a ďalšie roky - Vyhodnotenie plnenia k 30.06.2015 (oddelenie HV)

ČÚ. 3.1. Monitoring príjmu jódu.

K 30.6.2015 v zmysle plnenia úlohy „Systém kontroly obsahu jódu v jedlej soli“ boli mesačne odoberané dve vzorky jedlej soli. Spolu bolo odobratých 12 vzoriek kuchynskej soli.

ČÚ. 3.2. Bezpečnosť nanomateriálov na báze Tio₂.

Do tejto úlohy RÚVZ Zvolen v roku 2015 nie je zapojený.

ČÚ. 3.3. Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov.

Do tejto úlohy RÚVZ Zvolen v roku 2015 nie je zapojený.

ČÚ. 3.4. Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu.

Do tejto úlohy RÚVZ Zvolen v roku 2015 nie je zapojený.

ČÚ. 3.5. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.

Do tejto úlohy RÚVZ Zvolen v roku 2015 nie je zapojený.

ČÚ. 3.6. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa.

V zmysle plánu výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami prieběžne odoberáme určené vzorky kozmetických výrobkov, u ktorých je vykonávaná kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok, kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používané v súvislosti s kozmetickým výrobkom.

ČÚ. 3.7. Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch.

Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch bol realizovaný v priebehu roka 2014, na základe usmernenia UVZ SR Bratislava. Išlo o kontrolu označovania prítomnosti zložiek vo forme nanomateriálov v kozmetických výrobkoch, odber vzoriek a ich analýza v určenom laboratóriu. Výsledky boli zaslané v stanovenom termíne UVZ SR Bratislava.

ČÚ. 3.8. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách.

V rámci monitoringu spotreby vybraných prídavných látok v potravinách bude sledovaná spotreba dvoch vybraných prídavných látok - E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany, E 960 glykosidy steviolu a aróm - mentofuránu a kumarínu na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín.

Doposiaľ boli na laboratórne vyšetrenie odobraté vzorky nealkoholického nápoja – Zlatá studňa – multivitamín na vyšetrenie konzervačných látok kyselinu benzoovú a kyselinu sorbovú s výsledkom vyhovujúcim. Na glykozidy steviolu bol odobratý Stéviový cukor – stolové sladidlo, výsledky analýz z ÚVZ SR Bratislava sme doposiaľ neobdržali. Ďalej bola odobratá jedna vzorka na vyšetrenie na mentofurán mentolové cukríky Beskydky Sfinx, výsledky analýz z ÚVZ SR Bratislava sme doposiaľ neobdržali. Na vyšetrenie na kumarín bola odobratá jedna vzorka cereálnych raňajok Bona Vita – dobrá vláknina, výsledky analýz z ÚVZ SR Bratislava sú vyhovujúce v sledovanom ukazovateli.

4 Oddelenie hygieny detí a mládeže na rok 2015 a ďalšie roky - Vyhodnotenie plnenia k 30.06.2015 (oddelenie HDM)

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

Piata vlna prieskumu, ktorá sleduje užívanie tabaku, alkoholu a drog u žiakov 9.ročníkov základných škôl a u študentov stredných škôl na Slovensku, bola zrealizovaná v spádovom území pôsobnosti RÚVZ Zvolen v Základnej škole s materskou školou M.B.Funtika, ul. Československej armády 109/19, Očová. Základná škola bola vybratá do projektu pomocou proporcionálneho náhodného oblastného výberu. Prieskum bol realizovaný formou zberu údajov vyplňaním dotazníkov ESPAD. Do projektu bolo zapojených 12 žiakov 9.ročníka základnej školy zo 14 žiakov, 2 žiaci neprítomní z dôvodu choroby. Vyplnené dotazníky boli zaslané na ÚVZ SR na ďalšie spracovanie a vyhodnotenie .

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.

Na základe prípisu ÚVZ SR oddelenie hygieny detí a mládeže zrealizovalo projekt „Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku“ podľa metodického pokynu pre plnenie projektu u detí školského veku vo vekovej skupine 7 – 10 ročných v mestskej základnej škole – ZŠ Obrancov mieru 884, 962 12 Detva a vo vidieckej Základnej škole – ZŠ Jána Drdoša č.436, Vígľaš. Zozbierané údaje zo 60 dotazníkov o úraze vložené do pripravených masiek v programe excel boli zaslané na ÚVZ SR na ďalšie spracovanie a vyhodnotenie.

5 Oddelenie epidemiológie na rok 2015 a ďalšie roky - Vyhodnotenie plnenia k 30.06.2015 (oddelenie EPID)

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

Realizácia vlastného očkovania

Pracovníci oddelenia epidemiológie zabezpečili distribúciu očkovacieho kalendára pre povinné a odporúčané očkovanie podľa dosiahnutého veku a rizika nákazy v Slovenskej republike na rok 2015.

V rámci poradne na podporu očkovania poskytujeme poradenstvo a konzultácie ohľadom povinného pravidelného očkovania, odporúčaného očkovania, očkovania osôb profesionálne vystavených zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz a pred cestou do zahraničia. Na základe písomného požiadania pediatrov vypracovávame individuálny očkovací kalendár pre deti, ktoré presiahli vek v ktorom už mali byť očkované (posun očkovacieho kalendára). Poradňu na podporu očkovania využívajú okrem matiek aj osoby odchádzajúci služobne alebo súkromne do zahraničia. Zároveň dbáme na dodržiavanie očkovacej schémy (termínov) očkovania u lekárov prvého kontaktu.

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2015

V roku 2015 sa podieľame na realizovaní zabezpečenia Národného imunizačného programu SR, participujeme na kontrole a surveillance ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO. Spolupracujeme na príprave registra očkovaných osôb a na udržaní čo najvyššej možnej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania. Realizovali sme imunizačný program u infekčných ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním a udržiavame rozsah povinného a odporúčaného očkovania podľa aktuálnej epidemiologickej situácie v SR.

Viacúčelové imunologické prehľady v SR

Oddelenie epidemiológie RÚVZ so sídlom vo Zvolene sa zapojí do realizácie IP na zistenie účinnosti realizovaného očkovania a na zistenie hladín protilátok proti jednotlivým infekčným agensom vo všetkých vekových kategóriách.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním

Priebežne sme sa podieľali na vzdelávaní zdravotníckeho personálu v jednotlivých detských ambulanciách a v ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast. V prvom polroku 2015 pracovníci oddelenia epidemiológie zabezpečili distribúciu očkovacieho kalendára pre povinné a odporúčané očkovanie podľa dosiahnutého veku a rizika nákazy v Slovenskej republike na rok 2015 v ambulanciách lekárov pre deti a dorast.

Manažment očkovania

Na základe Vyhlášky MZ SR 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení, sme vypracovávali odborné usmernenia pre lekárov prvého kontaktu. Vykonávame inštruktáž zdravotníckych pracovníkov (evidencia o očkovaní v zdravotných záznamoch, sledovanie chladového reťazca v ambulanciách, hospodárenie s vakcínami).

Kontrola očkovania v regióne Zvolen

Organizačne sme zabezpečili prípravu ku kontrole očkovania v okresoch Zvolen, Detva a Krupina u praktických lekárov pre deti a dospelých. Kontrolu vykonáme podľa vypracovaného odborného usmernenia na kontrolu očkovania vydaného ÚVZ SR.

Plán kontroly zaočkovanosti v okrese Zvolen:

Ambulancia pre deti a dospelých	Počet ambulancií
Poliklinika Nemocnica Zvolen, a.s.	5
Zvolen centrum	1
Zvolen Sekier	2
Zvolen Západ	3
Budča	1
Sliač	1
Zvolenská Slatina	1
Dobrá Niva	1
Pliešovce	1

Plán kontroly zaočkovanosti v okrese Detva:

Ambulancia pre deti a dospelých	Počet ambulancií
Detva	5
Hriňová	1

Plán kontroly zaočkovanosti v okrese Krupina:

Ambulancia pre deti a dospelých	Počet ambulancií
Krupina	3
Dudince	1

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Zlepšiť laboratórnu spoluprácu

Zlepšením laboratórnej spolupráce v našom regióne a v regióne Banská Bystrica došlo k priaznivému ovplyvneniu epidemiologickej situácie a zvýšila sa schopnosť včas zahájiť príslušné protiepidemické opatrenia pri jednotlivých prenosných ochoreniach.

V I. polroku 2015 v súvislosti s výskytom chrípky a chrípke podobných ochorení sa uskutočnili stretnutia vedúcich pracovníkov lôžkových oddelení v Nemocnici Zvolen s vedúcou mikrobiologického laboratória Ing. Janou Krokošovou. Jednalo sa hlavne o ciele

odbery výterov z nosa a hrdla do transportných médií (vyšetrenia chrípky a SARI), čo nám v umožnilo racionálne vykonávať odbery a likvidovať ohnisko nákazy akútnych respiračných ochorení.

Zlepšiť hlásenie prenosných ochorení

Opakovane sme písomne informovali lekárov prvého kontaktu a ďalších zdravotníckych pracovníkov, o povinnosti zo zákona č. 355/2007 Z. z. hlásiť výskyt infekčných ochorení.

Zvýšeným úsilím pracovníkov epidemiológie sme zaznamenali zvýšenie počtu hlásení prenosných ochorení od lekárov prvého kontaktu a od odborných lekárov (dermatovenerologické, infektologické, gynekologické a i. ambulancie). Lekárov sme informovali o možnosti získania informácií o výskyte infekčných ochorení v našom regióne cestou otvoreného portálu programu EPIS.

V mesačných analýzach o epidemiologickej situácii v regióne Zvolen upozorňujeme lekárov na včasnosť hlásenia prenosných ochorení.

Propagujeme využívanie online hlásenia prostredníctvom internetu do existujúceho epidemiologického informačného systému EPIS.

Analyzovať riziká hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení

Pracovníčky oddelenia epidemiológie absolvovali školiace akcie zamerané na problematiku nových a staronových infekčných ochorení a na opatrenia pri ich vzniku a šírení. Pre možnosť rizika vzniku týchto infekčných ochorení máme spracovaný havarijný plán na koordináciu postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR so zoznamom členov koordinačnej komisie, zoznam monitorovacej skupiny RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a zoznam členov výjazdovej skupiny oddelenia epidemiológie RÚVZ Zvolen s kontaktnými adresami a telefonickými číslami.

Spolupracujeme s pracovníkmi oddelenia mikrobiológie Nemocnice Zvolen a.s., mikrobiologickým odborom RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a taktiež s lekármi prvého kontaktu a s lekármi infekčného oddelenia v Banskej Bystrici a s infektológom Nemocnice Zvolen a.s.

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov

V regióne Zvolen nie je zriadený utečenecký tábor ani stredisko.

Zlepšiť informovanosť a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Lekárov prvého kontaktu informujeme o epidemiologickej situácii a o výskyte infekčných chorôb v regióne Zvolen prostredníctvom mesačníkov, ďalej o možnosti získania informácií prostredníctvom otvoreného portálu EPIS o prenosných ochoreniach a o ich výskyte v SR.

Verejnosť informujeme prostredníctvom internetových stránok o možnostiach predchádzania infekčným ochoreniam hlavne očkovaním, ale i ďalšími preventívnymi opatreniami.

Pri výskyte prenosných ochorení v našom regióne individuálne informujeme obyvateľov danej oblasti o preventívnych a represívnych opatreniach, aby mali schopnosť chrániť sa pred infekčným ochorením.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť prenosné ochorenia

Propagujeme možnosť využívania online hlásenia všeobecnými lekármi pre deti a dospelých a všeobecnými lekármi pre dospelých.

Aktivizujeme hlásenie infekčných ochorení v mesačných analýzach o epidemiologickej situácii v regióne Zvolen.

Kontrola kvality údajov v EPIS-e

Pracovníčky oddelenia epidemiológie priebežne zadávajú do EPIS-u údaje o prípadoch, pravidelne sledujú systém rýchleho varovania a kontrolujú zadané údaje.

Vyhľadávať všetky relevantné údaje podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí

U vybraných nákaz sme aktívne sledovali zoznamy povinne hlásených položiek, ktoré sme implementovali do položiek programu EPIS. Zadávame všetky prípady podozrenia z nákazy chrípkou typu A (H1,N1) vrátane laboratórnej diagnostiky, cestovateľskej anamnézy, začiatku klinických príznakov, kontaktu s chorými a pod.

Manažment epidémií

V I. polroku 2015 sme evidovali dve epidémie.

Okrese Zvolen:

- epidémia A09 (nepresne určené črevné infekcie) u účastníkov školy v prírode

Okres Krupina:

- epidémia A08.1 (akútna gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk) u klientov hotela Flora v Dudinciach

Vykonané boli príslušné protiepidemické opatrenia.

Manažment kontaktov a ohnisk

Dokumentujeme všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Tieto údaje nám slúžia pre posúdenie množstva práce v ohnisku nákazy.

Hodnotenie I. polroka 2015

Spracované a vložené prípady do systému – potvrdené + pravdepodobné	464			
	Zvolen	Detva	Krupina	Spolu:
Počet spracovaných ohnisk	72	21	10	103
Počet chránených kontaktov očkovaním	6	7	0	13
Počet chránených kontaktov inak	153	44	24	221
Opatrenia prijaté rozhodnutím	25	15	0	40
Opatrenia prijaté pokynom na mieste	323	57	83	463
Zoznam epidémií	1	0	1	2
Počet lekárov hlásiacich cez internet EPIS	1	0	0	1

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY , úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC

Priebežne kontrolujeme údaje zasielané do ECDC – TESSY.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz

Prípiskom RÚVZ so sídlom vo Zvolene sme upozornili zdravotnícke zariadenia – lôžkové oddelenia okresov Zvolen, Detva a Krupina na plnenie platnej legislatívy (vrátane hlásenia nozokomiálnych nákaz) pre zdravotnícke zariadenia - Vyhlášky č. 553/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia.

V rámci kontrol ŠZD sa vykonávalo aktivizovanie hlásenia nemocničných nákaz.

Počet hlásených NN nemocnica Zvolen a.s. - 5, Nemocnica Zvolen a.s. prevádzka Krupina – 0, Národné rehabilitačné centrum Kováčová – 1 a LDCH Detva - 0.

Implementovať moderné formy vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

Pracovníčka oddelenia epidemiológie sa zúčastnila odbornej konferencie v prevencii nozokomiálnych nákaz. Poznatky tu získané odovzdáva zdravotníckymi pracovníkmi pri kontrolách ŠZD v ambulatných a lôžkových zdravotníckych zariadeniach.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERRORIZMU

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo.

RÚVZ Zvolen má vypracovaný havarijný plán mimoriadnych opatrení pre región Zvolen pri hromadnom výskyte nákaz. Obsahuje okrem opatrení havarijného plánu aj opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia ochorení spôsobených vysokopatogénnymi vírusmi, ďalej zabezpečenie činnosti pre likvidáciu následkov použitia bojových biologických prostriedkov. Havarijný plán obsahuje postupy pri možnom vzniku pandémie chrípky.

Sentineloví lekári odoberajú biologický materiál pri výskyte chrípky a chrípke podobných ochoreniach v rámci surveillance chrípky (6 lekárov).

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Havarijný plán mimoriadnych opatrení pre región Zvolen pri hromadnom výskyte nákaz, ktorého obsahom je varovanie, reakcia na epidémie alebo na ohrozenie biologickými zbraňami.

6.6 ENVIROMENTIÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Vykonávame odbery odpadovej vody z ČOV Zvolen – Pustý Hrad na sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliiovírusov. Zabezpečujeme transport odpadovej vody do Virologického laboratória v Banskej Bystrici. Odber odpadovej vody je podľa harmonogramu RÚVZ Banská Bystrica. Doposiaľ boli všetky laboratórne vyšetrenia vzoriek odpadovej vody negatívne.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Projekt bude uskutočnený v rokoch 2012 – 2016 (5 rokov).

RÚVZ so sídlom vo Zvolene, odd. epidemiológie sa zúčastní realizácie projektu (dotazníkové spracovanie, vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov pred a po účasti na stretnutí – RÚVZ v SR).

Cieľom aktivít odd. epidemiológie bude zvýšenie úrovní informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

V RÚVZ so sídlom vo Zvolene je zriadená Poradňa na podporu očkovania, ktorej cieľom je zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

V rámci poradne na podporu očkovania poskytujeme poradenstvo a konzultácie ohľadom povinného pravidelného očkovania, odporúčaného očkovania, očkovania osôb profesionálne vystavených zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz a osôb cestujúcich do zahraničia.

Adresa a konzultačné hodiny sú zverejnená na internetovej stránke RÚVZ so sídlom vo Zvolene.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVNÚJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľom RÚVZ odd. epidemiológie je v tomto bode zvýšiť informovanosť o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach, zníženie odmietaní očkovania, informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ hlavne v gynekologických ambulanciách a čakárňach všeobecných lekárov.

6 Oddelenie podpory zdravia na rok 2015 a ďalšie roky - Vyhodnotenie plnenia k 30.06.2015

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Úlohu plníme cez realizáciu programov a projektov zameraných na výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení populácie. Do 30. septembra 2015 bude záverečná správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 – 2014 predložená na rokovanie vlády SR.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Nadalej od roku 2009 pokračujú zamestnanci RÚVZ Zvolen v napĺňaní poslania lokálnej Kampane „Schody ako výzva“. Je potešujúce, že čoraz viac zamestnancov využíva schody viac ako výťah. Každý má možnosť využívať telocvičňu v priestoroch RÚVZ Zvolen za účelom upevňovania vlastného zdravia. Zapojili sme sa do Národnej kampane pre podporu environmentálnej dopravy „Do práce na bicykli“ 2015, ktorá prebiehala v mesiaci máj 2015. Vytvorili sme 4-členný súťažný tím „Veterán klub“. Podporili sme rozvoj cyklistickej dopravy v našom meste, prispeli k zdravšiemu ovzdušiu, vylepšili si kondičku. Zmerali sme si sily s tímami z iných miest. V rámci SR súťažilo 55 miest, Zvolen sa umiestnil na 15. mieste. Tím RÚVZ „Veterán klub“ skončil na 5. mieste z 15-tich zaregistrovaných tímov v meste. Spolu sme uskutočnili 85 jazd, najazdili 428 km a ušetrili 109 kg CO₂. Primátorka Mesta Zvolen Ing. Lenka Balkovičová nás 8.7.2015 pozvala na odovzdávanie cien a tričiek s logom podujatia. V júni 2015 sme uskutočnili turisticko-športové podujatie do Pienin. Zapojili sme sa do propagácie a mnohí i do aktívnej účasti v Kampani „Vyzvi srdce k pohybu“. Oslovili sme školy, podniky i klientov poradne zdravia k zvyšovaniu fyzickej aktivity a vyplňaniu účastníckych listov. Pribežne sme boli prizývaní na Strednú odbornú školu hotelových služieb a obchodu vo Zvolene, kde sme pripravili prednáškové bloky na tému „Globezita“ 6.2.2015 pre 37 študentov 2K a 2H, pričom 11 účastníkov prejavilo záujem meranie telesného tuku. 13.3.2015 pre 39 študentov 2G a 2T a urobili sme 11 meraní % telesného tuku. 10.4.2015 sme pripravili tému „Bezpečné potraviny“ pre 32 študentov 2A a 2E, percento telesného tuku sme zmerali 11-tim záujemcom a 15 oslovených vyplnilo dotazník k danej téme. 6.5.2015 V rámci edukácie verejnosti sme pripravili v priestoroch RÚVZ Zvolen informačný panel na tému „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“. Zamestnanci sa podieľali na dotazníkovom prieskume k danej téme. V roku 2015 navštevovali PZ v rámci úpravy telesnej hmotnosti 2 klientky z toho jedna opakovane po asi ročnom odstupe s cieľom znížiť svoju telesnú hmotnosť. Okrem pravidelných kontrol v PZ a priebežných meraní sme poskytovali poradenstvo aj prostredníctvom e-mailov a telefonicky. Klientky absolvovali aj návštevy u svojich všeobecných lekárov, liečebnú telesnú výchovu a rehabilitáciu v mieste bydliska.

Cielené poradenstvo k úprave životosprávy sme poskytovali priebežne počas hromadných zdravotno-výchovných akcií Dni zdravia, Dni prevencie i počas výjazdov do jednotlivých firiem a podnikov v spádovom území RÚVZ Zvolen.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu : Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

V súvislosti so zapojením sa do VI. ročníka Celonárodnej Kampane „Vyzvi srdce k pohybu 2015“ sme priebežne od 23.3. – 14.6.2015 plnili nasledovné sprievodné aktivity:

1. Oslovili sme ZŠ,SŠ,VŠ „MsÚ, obce v spádovom území RÚVZ Zvolen za účelom zapojenia sa do súťaže.
2. Účastnícke listy a plagáty sme rozdávali aj osobne pri návšteve klientov v poradni zdravia, počas Dňa zdravia na MsÚ vo Zvolene 7.a 8.4.2015 i pri výjazdoch do terénu s mobilnou PZ.
3. Na SOŠHSaO vo Zvolene sme urobili nábor pedagógov telocvikárov a ich žiakov za účelom motivácie k pohybu.
4. Na cyklotrase Zvolen - Sliač a späť sme zviditeľnili a umiestnili pútač Kampaň VSkP pri banerry „ Zvolenská korida 2015“, ktorá bola 4.4.2015. Propagáciu Kampane i s pravidlami súťaže si mohli prezrieť všetci účastníci Zvolensko- Sliačskej cyklotrasy .
5. Počas Kvízu „Drogy to teda nie“, ktorý sa konal 23.3.2015 v Krajskej Knižnici vo Zvolene sme okrem iného urobili nábor študentov stredných škôl a ich pedagógov za účelom zapojenia sa do súťaže.
6. Počas terénnej práce v PZ sme rozdávali záujemcom účastnícke listy a plagáty VSkP-areál PPS Group Detva.
7. Od r.2009 beží sprievodná kampaň pre zamestnancov RÚVZ Zvolen „ Schody ako výzva“, každý podľa vlastných možností môže využívať schody namiesto výťahu a pestovať správne pohybové návyky.
8. Zapojili sme sa do Národnej kampane pre podporu enviromentálnej dopravy “Do práce na bicykli” 2015, ktorá prebiehala od 1. do 21.5. 2015. Vytvorili sme 4-členný súťažný tím „ Veterán klub“. Podporili sme rozvoj cyklistickej dopravy v našom meste, prispeli k zdravšiemu ovzdušiu, vylepšili si kondičku. Zmerali sme si sily s tímami z iných miest. Spolu sme najazdili 428 km a ušetrili 109 kg CO2.

9.3 Program podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku roky 2009 – 2015
RÚVZ so sídlom vo Zvolene nebol do riešenia tejto úlohy zaradený.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike na roky 2013 – 2020

Na zvyšovanie zdravotného uvedomenia verejnosti k podpore zodpovedného, kultúrneho a kontrolovaného užívania alkoholu sme vplývali motiváciou počas hromadných akcií ako Deň zdravia Mesta Zvolen, Sliač i počas Dní prevencie v máji 2015 v spolupráci s Mestskou políciou Zvolen, Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva Zvolen, Centrom voľného času Zvolen, Krajskou knižnicou vo Zvolene a inými zainteresovanými odborníkmi. Pokračovali sme v Projekte „ Bezpečný návrat domov“ v spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene so zameraním sa na prevenciu rizík užívania alkoholu a dopravné správanie adolescentov vo veku 15-19 rokov. V priebehu 1. polroka 2015 sme edukovali 140 študentov SOŠHSaO Zvolen počas štyroch prednáškových blokov s možnosťou besedy a vyskúšania si okuliarov navodzujúcich stav opitosti. Pripravili sme informačný panel o kampani i s posolstvom hlavnej protagonistky Celeste Buckingham v priestoroch RÚVZ Zvolen a SOŠHSaO Zvolen.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

V spolupráci so Slovenskou Alzheimerovou spoločnosťou Bratislava sme realizovali aktivity počas Týždňa mozgu 2015 na SOŠHSaO Jabloňová 1351, Zvolen, prezentáciou pre študentov na tému: „Mozog – fakty a mýty.“ 17 študentov riešilo dopĺňanie tabuliek „ Ako chutí svet“ a precvičovalo logické myslenie cez „ Číselné rady“, pozreli si film „Mozog“

s následnou diskusiou. Do aktivít TM 2015 sa zapojila na náš podnet aj 3. ZŠ P. Jilemnického 1035/2, Zvolen a 6. ZŠ M. Rázusa 1672/3, Zvolen.

Navštívili sme Školský klub detí na 3. ZŠ Zvolen. 24 detí sme hravou formou motivovali na zvýšenie záujmu o vlastné zdravie so zameraním na mozog. Deti striedali spev, tanečné kreácie, kreslenie a recitovanie textov. Rozdávali sme propagačné zdravotno-výchovné materiály. Zároveň sme informovali deti a pedagógov o možnosti zapojiť sa do Celoslovenskej Kampane „Vyzvi srdce k pohybu“.

Žiaci 3.a 4 ročníkov ZŠ M. Rázusa 1672/3 Zvolen cez z prestávky medzi vyučovacími hodinami riešili hlavolamy a rébusy za dohľadu pedagógov. Na hodinách Biológie žiaci 5. a 7. ročníkov a ich vyučujúci viac zamerali pozornosť na funkcie mozgu a jeho tréning cez riešenie rébusov a hlavolamov. Do akcie bolo v roku 2015 zapojených 287 žiakov.

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Počas Dní prevencie Mesta Zvolen 29.-31.5.2015 sme participovali na intervenčných aktivitách smerovaných na školskú mládež s ponukou služieb Poradne zdravia pri RÚVZ Zvolen. Záujemcom sme merali krvný tlak (94), obsah CO vo výdychu (9) fajčiarom, merali percento telesného tuku (11). Na akcii sme spolupracovali aj s odborníkmi z Mestskej polície, Centra pedagogicko psychologického poradenstva, Centra voľného času Zvolen, Krajskej knižnice Zvolen, koordinátormi prevencie na školách.

Oddelenie HDM plnilo Projekt „ESPAD“ zameraný na tabak, alkohol a drogy, zapojený bol 9.ročník ZŠ Očová a Projekt „Úrazovosť detí“, zapojený bol 1. stupeň ZŠ Vígľaš a 1. stupeň ZŠ Obrancov mieru Detva (30+30 žiakov).

Prednáškami pre stredoškolskú mládež a žiakov základných škôl sme riešili prevenciu látkových i nelátkových závislostí, prevenciu porúch príjmu potravy, podporu duševného zdravia, aktívne využívanie voľného času, výchovu ku zdravým vzťahom, prevenciu sexuálne prenosných ochorení, význam zdravého životného štýlu. Zrealizovali sme 18 prednášok s 593 edukovanými. Študentov SZŠ vo Zvolene sme aktívne zapájali do hromadných akcií poriadaných RÚVZ Zvolen, vypomáhali pri meraniach antropometrických ukazovateľov. Počas Dňa otvorených dverí na RÚVZ Zvolen sme im priblížili i prácu v poradni zdravia. Dobrú spoluprácu máme so Strednou odbornou školou hotelových služieb a obchodu vo Zvolene, kde cez školského psychológa sme pravidelne prizývaní na prednáškové cykly zamerané na zdravý životný štýl, prevenciu alkoholizmu a iných návykových látok v spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene. Podporujeme školy a participujeme na ich vlastných iniciatívach zameraných na včasnú prevenciu KVO, DM a iných chronických neinfekčných ochorení u detí a študentov. 23.1.2015 sme boli prizvaní na 3. ZŠ Zvolen na akciu „Srdce plné zdravia“, ktorá bola venovaná nenútenej edukácii žiakov a ich formovaniu zážitkami k zdravej životospráve. Študentom počas prednáškových cyklov venovaných prevencii závislostí a antidopingu sme premietali DVD záznam „Ži pravdivo, neklam sám seba“. Spolupracujeme najmä s Mestskou políciou vo Zvolene na poli prevencie alkoholizmu, dopravných úrazov, šikany v školách. Počas roka 2015 naďalej pokračujeme v kampani „Bezpečný návrat domov“. Využívame moderné prvky edukácie žiakov, zážitkovou formou s možnosťou vyskúšať si okuliare navodzujúce stav opitosti 1,5promile. V máji 2015 sme v spolupráci s Mestom Zvolen a členmi pracovnej skupiny Prevencie závislostí zrealizovali veľký „Deň prevencie“ pod holým nebom na Námestí SNP Zvolen. Ponuku preventistov, motivačné prvky využili deti i dospelí návštevníci. Oslovovali sme fajčiarov, merali obsah CO vo výdychu záujemcom, rozdávali informačné zdravotno-výchovné materiály, merali krvný tlak. K spolupráci sme oslovili aj SZŠ Zvolen, ktorá sa

spolupodielala aj pri našich aktivitách počas „Dňa zdravia“ Mesta Zvolen v apríli 2015. Vychovávame si aj týmto spôsobom možno budúcich kolegov z radov študentov.

9.6.1 Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji

RÚVZ so sídlom vo Zvolene nebol do riešenia tejto úlohy zaradený.

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – Stomatohygiena

Formovanie návykov súvisiacich s ústnym zdravím detí sme realizovali 12.3.2015 v MŠ Budča. Zdravotno-výchovnej akcie sa zúčastnilo 45 detí, ktoré si pozreli rozprávku „Prečo vlk šušle“, zahrli sa s bábkou Adamko, ktorého boleli zúbky. Deti si prezreli maketu chrupu, maxi zubnú kefku a iné pomôcky na čistenie zubov. Pod dohľadom učiteľov pripravovali model zubnej kefky a učili sa správne si čistiť zúbky.

9.7 CINDI program SR

Od 1.1.-30.6.2015 navštívilo PZ 116 klientov, 42 prvovýšetrených z toho 21 mužov a 21 žien. Opakovane vyšetrených bolo 74 klientov z toho 17 mužov a 57 žien. Špecializované poradenstvo na úpravu telesnej hmotnosti sme poskytli 2 klientkám z toho jedna prišla opakovane po cca roku. Poradenstvo na odvykanie od fajčenia v prvom polroku 2015 využila jedenkrát jedna klientka. Zrealizovali sme 13 výjazdov včítane hromadných akcií a vyšetrili 259 záujemcov. V TZS máme zaregistrovaných 587 výkonov t.j antropometrických, biochemických meraní, meraní krvného tlaku, nie sú tu zahrnuté merania z výjazdov, spirometrické merania a merania smokerlyzéróm, aterogénne indexy a indexy BMI a WHR. Spracovali sme 116 anamnestických dát klienta. Priebežne sme realizovali 7 Programov a projektov ÚVZ SR schválených pre rok 2015 s 587 výkonmi, 3 lokálne kampane so 114 výkonmi a 1 projekt viazaný na iný subjekt – riešenie prevencie závislostí v Meste Zvolen. Zrealizovali sme 4 informačné zdravotno-výchovné panely okrem plagátov. Spolupracovali sme so 14-timi subjektmi a odborne garantovali spoločné zdravotno-výchovné podujatia. Vypracovali sme 1 rozhodnutie k poskytovaniu informácií k projektu „Hrou proti AIDS“, pripomienkovali sme Návrh minimálneho štandardu pre špecializačný študijný program v študijnom odbore výchova k zdraviu. Mgr. Iveta Gondášová odprednášala 18 interaktívnych prednáškových blokov pre žiakov 1. a 2. stupňa ZŠ ako aj stredoškôľakov a dospelých s počtom edukovaných 593.

Prednášková činnosť :

1. Globezita, 6.2.2015, SOŠHSaO Zvolen, (14+23) 2K, 2H
2. Bezpečný návrat domov, 13.2.2015, SOŠHSaO Zvolen, ((16+14)
3. STOP AIDS, 26.2.2015, 6. ZŠ Zvolen (20)
4. STOP AIDS, 6.3.2015, Špeciálna ZŠ Krupina, (19)
5. Zdravé zúbky,12.3.2015, MŠ Budča (45)
6. Globezita, 13.3.2015, SOŠHSO Zvolen, (18+21) 2G,2T
7. Mozog, 17.3.2015, Školský klub detí, 3.ZŠ Zvolen, (24)
8. Mozog, SOŠHSaO Zvolen,19.3.2015 (17)
9. Bezpečný návrat domov,SOŠHSaO Zvolen, 27.3.2015(16+20), 1Z,1A
10. Riziká fajčenia,8.4. 2015, Deň zdravia Zvolen, SZŠ Zvolen (35)
11. Plytvanie potravinami, Energetické nápoje, 9.4.2015, ZŠ Slatinské Lazy (35)
12. Bezpečné potraviny,9.4.2015, ZŠ Slatinské Lazy (37)
13. Bezpečný návrat domov, 10.4.2015, SOŠHSaO, Zvolen, (12+10),2A,2E

14. Bezpečný návrat domov, 30.4.2015, SOŠHSaO, Zvolen, (24+23),1H,1K
15. Zdravý životný štýl, 6.5.2015, SOŠHSaO, Zvolen, (25+15) 1A,2T
16. Primárna prevencia v kontexte verejného zdravotníctva, 11.5.2015, Deň otvorených verí RÚVZ Zvolen, (41 SZŠ Zvolen)
17. Bezpečný návrat domov, 18.5.2015, SOŠHSaO Zvolen, (27), 1G
18. Bezpečné potraviny, SOŠHSaO Zvolen,12.6.2015, (42),

Edukovali sme aj účastníkov opatrovateľského kurzu pri Územnom spolku SČK pobočka Zvolen so zameraním na prevenciu šírenia infekčných ochorení a očkovanie.

Zorganizovali sme regionálnu poradú vedúcich OPZ v Banskobystrickom kraji na RÚVZ Zvolen, zúčastnili sme sa na štyroch celoštátnych a štyroch seminárnych školení v rámci RÚVZ Zvolen z toho dvakrát aktívne a sedemkrát pasívne. V spolupráci s masmédiami sme pripravili 2 príspevky. Zrealizovali sme 6 aktivít na zvýšenie pohybovej aktivity z toho 1 podľa kalendára SZO so 124 edukovanými. Zrealizovali sme 11 aktivít na ozdravenie výživy z toho 4 podľa kalendára SZO s 345 edukovanými. V rámci prevencie drogových závislostí sme zrealizovali 5 aktivít z toho 4 podľa kalendára SZO so 190 edukovanými. Na podporu nefajčenia a abstinencie sme pripravili 5 aktivít z toho 2 podľa kalendára SZO so 131 edukovanými. Výchovu k partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu a prevenciu pohlavných ochorení sme zrealizovali v 3 prípadoch s 58 edukovanými. Zrealizovaná bola 1 aktivita v rámci stomatohygieny s 45 edukovanými. Zapojili sme sa aj do intervenčných aktivít Týždňa mozgu 2015 s 240 edukovanými. V rámci základnej poradne zdravia sme poskytli 116 odborných konzultácií, dvakrát sme poskytli e-mailové a telefonické poradenstvo pri úprave telesnej hmotnosti. V rámci poradne zdravia a následne v určených termínoch päťkrát sme poskytli vyšetrenia a odborné poradenstvo na zníženie telesnej hmotnosti 2 klientkám a 1 klientke na zanechanie fajčenia. Počas hromadných akcií sme motivovali 23 vyšetrených fajčiarov k zanechaniu fajčenia. Spolupracovali sme s VŠZP a.s. pobočka Zvolen, Mestským úradom vo Zvolene v Sliachi, kde sme i vďaka ich sponzorstvu mohli zrealizovať vyšetrenie vybraných biochemických parametrov krvi najmä celkového cholesterolu a glukózy z kapilárnej krvi na prístroji Reflotrón. Spolu sme urobili 13 výjazdov a vyšetřili sme 259 klientov.

Výjazdy PZ:

- 9 pedagógov 6. ZŠ Zvolen 16.2.2015
- 21 seniorov KD Lieskovec 17.2.2015
- 19 pedagógov a zamestnancov 9. ZŠ Zvolen 11.3.2015
- 10 študentov SOŠHSaO Zvolen, meranie % telesného tuku, 13.3.2015
- 12 zamestnancov Slavia Production Systems a.s. Detva, 26.3.2015
- 14 študentov SZŠ Zvolen, obsah CO vo výdychu, 8.4.2015
- 13 zamestnancov MsÚ Zvolen, Deň zdravia,7.4.2015
- 112 občanov regiónu Zvolen, Deň zdravia Mesta Zvolen, 8.4.2014
- 11 zamestnancov ZŠ Slatinské Lazy, 25.5.2015
- 94 účastníkov Dňa prevencie, meranie TK, % telesného tuku, obsah CO 29.5.2015
- 12 zamestnancov NLC š.p. Zvolen, 4.6.2015
- 9 zamestnancov fy Alfa Sorti s.r.o. Zvolen,9.6.2015
- 13 zamestnancov Mraziarne s.r.o., Chrien, Zvolen, 16.6.2015
- 23 občanov Mesta Sliach, Deň zdravia, 18.6.2015
- 49 zamestnancov ŠLÚ Marína š.p.Kováčová, 19.6.2015

V roku 2015 sme sa štyrikrát zúčastnili zasadnutia Pracovnej skupiny Prevencie a riešenia závislostí v Meste Zvolen, Celoslovenskej poradú vedúcich odborov PZ v Ráztočne, zasadnutia Dorastovej komisie, zasadnutia Sociálno-zdravotnej komisie pri SČK Zvolen, Kvízu pre zvolenských stredoškôľakov v Krajskej knižnici L.Štúra vo Zvolene „Drogy, to

teda nie“, Kvízu pre základné školy v Krajskej knižnici Ľ.Štúra vo Zvolene „Drogy, to teda nie“, zasadnutia Poradného zboru Hlavného hygienika SR pre odbor výchova k zdraviu na RÚVZ v Nitre, zorganizovali sme Pracovnú poradu vedúcich OPZ v Banskobystrickom kraji na RÚVZ Zvolen. Absolvovali sme štyri seminárne školenia pre zamestnancov RÚVZ Zvolen. Priebežne sme zabezpečovali distribúciu zdravotno-výchovných materiálov k TM 2015, Kampani Vyzvi srdce k pohybu, Bezpečné potraviny a iné. Verejnosť sme motivovali k zdravému životnému štýlu i na verejných vystúpeniach počas Dňa zdravia a Dní prevencie Mesta Zvolen a Sliač, Informácie o akciách boli zverejňované v Infolistoch Mesta Zvolen, informačných tabuliach, letákoch, webových stránkach. Pri daných aktivitách sme spolupracovali s VŠZP a.s. pobočka Zvolen, SČK územným spolkom Zvolen, Krajskou knižnicou Ľ.Štúra vo Zvolene, Mestským kultúrnym strediskom v Sliači, poskytovateľmi odbornej literatúry, fy Čerínska voda, fy Mraziarne s.r.o.Chien Zvolen, fy Alfa sorti s.r.o. Zvolen, školami a inými inštitúciami v regióne, rádiom Lumen.

Boli sme členmi poroty v súťaži Mladých zdravotníkov a v Kvízoch pre zvolenských stredoškolákov i základné školy na tému „ Drogy, to teda nie“. Spolupracujeme pri koordinácii činností pri príležitosti „Týždňa mozgu“ s Centrom Memory Bratislava a následne so školami i seniormi a inými organizáciami s možnosťou realizácie vlastných aktivít. Správu o uskutočnených aktivitách s fotodokumentáciou sme poslali hlavnej koordinátorky projektu p. Grniakovej do Centra Memory v Bratislave. Na UVZ SR v Bratislave sme priebežne posielali odpočty k uskutočneným jednotlivým preventívnym aktivitám.

Od roku 2009 sa môžu zamestnanci RÚVZ Zvolen zapájať do lokálnej Kampane „ Schody ako výzva“ na podporu pohybovej aktivity, ktorú sporadicky využívajú. V mesiaci máj 2015 sme podporili enviromentálnu kampaň „ Do práce na bicykli“. V rámci Mesta Zvolen sme sa umiestnili na 5. mieste z 15 tímov.

9.8 TOHES - (Tobacco and Health Education Survey) -štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeléj populácie v SR)

V priebehu mesiacov október-november 2014 sme v spádovom území RÚVZ Zvolen zabezpečili zber údajov o zdravotnom uvedomení obyvateľstva a rizikových faktoroch chronických neprenosných chorôb v zmysle anotácie danej štúdie. Dotazníkovou formou sa 103 oslovených respondentov vo veku 18-65+ muži, ženy, zapojilo do projektu SZO TOHES. Fajčenie, tabak a kľúčové údaje s tým spojené, anonymne zaznamenané sme zaslali na ďalšie spracovanie gestorovi úlohy RÚVZ Banská Bystrica.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Žiari nad Hronom**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Úlohy stanovené ÚVZ SR: splnené v stanovených termínoch

Podiel a dosiahnuté výsledky na plnení programov a projektov RÚVZ v SR

Pracovníci odd. HŽPZ sa v I. polroku 2015 podieľali na plnení 3 programov a projektov:

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom v rámci svojich možností vykonáva aktivity na plnenie cieľov NEHAP IV. Participuje na plnení regionálneho prioritného cieľa I a to vykonávaním monitoringu kvality pitnej vody na spotrebiskách verejných vodovodov, výkonom štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním obyvateľov pitnou vodou, sledovaním vlastných vodných zdrojov u obyvateľov, ktorí o laboratórnu analýzu požiadajú, výkonom ŠZD na verejných studniach a vykonávaním monitoringu kvality vôd na kúpanie. V individuálnych vodných zdrojoch, pokiaľ sa v rodine žiadateľa o laboratórny rozbor nachádzajú malé deti, dôsledne sleduje výskyt dusičnanov v pitnej vode. Ďalej je to participácia v rámci svojich možností na plnení regionálneho prioritného cieľa III: Zameranie sa na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným vzduchom vo vnútri aj vonku, čím sa prispeje k zníženiu frekvencie výskytu astmatických záchvatov a k životu detí v prostredí s čistým ovzduším. Ochrana zdravia obyvateľstva cestou eliminácie alebo redukcie na minimum tých zložiek prostredia obytných budov, ktoré sú známe ako ohrozujúce zdravie človeka, tvorba zdravých budov, ktoré redukujú vznik ochorení súvisiacich s pobytom v budove, alergických reakcií, astmatických atakov zapríčinených chemickými látkami, peľmi, plesňami, prachom a inými škodlivinami, zvyšovanie uvedomenia obyvateľstva o významnosti a dôležitosti zdravého prostredia budov – vykonávanie dozoru nad dodržiavaním podmienok (tepelná – vlhkosťná mikroklima, vetranie a vykurovanie, osvetlenie, preslnenie) v pobytovej priestoroch ľudí v zariadeniach podliehajúcich výkonu ŠZD, spolupráca s orgánmi miestnej samosprávy a s inými organizáciami štátnej správy pri riešení problémov bývania. Regionálny prioritný cieľ IV: Zameranie na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok (napr. ťažkých kovov), fyzikálnych javov (napr. nadmerný hluk) a biologických látok – odd. HŽPZ posudzuje možnú expozíciu obyvateľstva hluku pri navrhovaní všetkých druhov stavieb v rámci vydania záväzného stanoviska pre územné plány a na územné konanie stavby, prerokováva konanie rôznych hromadných akcií aj v súvislosti s ochranou obyvateľstva pred hlukom.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľom tohto programu je nastaviť nové národné ciele medzinárodného dokumentu *Protokol o vode a zdraví*, a to v rámci podpory trvalo udržateľného rozvoja na všetkých relevantných úrovniach v národnom i medzinárodnom kontexte ochrany ľudského zdravia a blahobytu na individuálnej i kolektívnej úrovni, ktoré budú uskutočňované prostredníctvom lepšieho využívania vody, a ktoré budú zahŕňať ochranu vodných ekosystémov, prevenciu, kontrolu a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou.

V spádovom území RÚVZ v Žiari nad Hronom – okres Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica a Žarnovica je veľmi dobrá zásobovanosť obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov. Počet zásobovaných obyvateľov z verejných vodovodov v okrese Žiar nad Hronom je 43 837, čo je 90,99 %, v okrese Banská Štiavnica je 15 677, čo je 94,89 % a v okrese Žarnovica je 24 314, čo je 90,11 %. V spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom sú v niektorých prípadoch napr. Jastrabá a Janova Lehota zdroje vody pre verejné zásobovanie pitnou vodou veľmi ovplyvniteľné klimatickými podmienkami hlavne pri privalových dažďoch a je opodstatnená, aby sa hľadali nové zdroje pre zásobovanie pitnou vodou z verejných vodovodov. Závažnejšie nedostatky v kvalite vody na verejných vodovodoch sa za I. polrok 2015 nevyskytli.

V rámci monitoringu kvality vody z vôd určených na kúpanie za I. polrok 2015 boli odobraté 6 vzoriek vôd, kvalita vody bola vyhovujúca. V rámci ŠZD bolo za I. polrok 2015 vykonaných 23 kontrol verejných vodovodov. Za I. polrok 2015 bolo odobratých 125 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov, z toho v okrese Žiar nad Hronom bolo odobratých 60 vzoriek, v okrese Žarnovica 38 vzoriek a v okrese Banská Štiavnica 27 vzoriek vôd. RÚVZ vydal 6 opatrení rozhodnutím zabezpečiť dostatočné množstvo zdravotne bezpečnej pitnej vody vo verejnom vodovode pre StVPS a. s., závod 06 Zvolen, Žiar nad Hronom a obce Podhorie a obec Vysoká. RÚVZ vydal 4 podnety na odstránenie nedostatkov zistených v kvalite vody z verejných vodovodov pre StVPS a. s., závod 06 Zvolen, Žiar nad Hronom. Ďalej bolo v rámci expertíznej činnosti na objednávky odobratých 14 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov pre prevádzkovateľov verejných vodovodov, 14 vzoriek pitných vôd z vlastných vodných zdrojov, z toho 9 vzoriek bolo odobratých v rekreačných zariadeniach, 1 vzorka zo zariadenia starostlivosti o ľudské telo a 3 vzorky z domova sociálnych služieb na základe objednávky prevádzkovateľov týchto zariadení.

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom, odd. HŽPZ pravidelne pracuje v Informačnom systéme Vody na kúpanie, ktorý je funkčný od roku 2007. V roku 2010 sme začali pracovať aj v Informačnom systéme Pitná voda, do ktorého boli vložené výsledky monitoringu kvality pitnej vody z verejných vodovodov za roky 2008 až I. polrok 2015. Od roku 2013 bol do IS Pitná voda doplnený nový vodovod Dolná Ždaňa, ktorý zásobuje viac ako 50 obyvateľov. Na webovej stránke úradu sú uverejňované výsledky monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch v spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom. Vo vkladaní údajov do informačných systémov o výsledkoch kvality pitnej vody a kvality vody na kúpanie pokračujeme. Cez IS Vody na kúpanie sú spracovávané aj správy o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na kúpaciu sezónu a vyhodnotení priebehu KS na jej konci a týždenná aktualizácia údajov o priebehu kúpacej sezóny na prírodných a umelých kúpaliskách. Cez informačné systémy sú spracované výročné správy o pitnej vode a vode na kúpanie za každý rok. K spolupráci k ďalším indikátorom životného prostredia sme zatiaľ neboli oslovení. Pracovníci oddelenia v spolupráci so zástupcami obcí, v katastri ktorých sa nachádza 5 lokalít vôd určenej na kúpanie, ktoré nemajú prevádzkovateľa, zabezpečili zhotovenie a umiestnenie tabúl s plážovým profilom vody určenej na kúpanie.

1.6 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

V rámci Slovenskej republiky je uvádzaných do prevádzky čoraz viac veľkých bazénových hál s celoročným využitím, ktorých súčasť tvoria veľké bazénové plochy a plochy s bazénovými atrakciami s teplou či už termálnou alebo teplou pitnou bazénovou vodou.

Je potrebné overiť ako navrhnuté vzduchotechnické systémy dokážu zabezpečiť dodržanie prípustných mikroklimatických podmienok v navrhnutých zariadeniach. V rámci projektu bude spoločnou metodikou zabezpečené meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotený vplyv sledovaných faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách.

Keďže v spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom sa nenachádzajú veľké wellness bazénové haly, RÚVZ nebol vybraný na plnenie tejto úlohy.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Regionálny úrad verejného zdravotníctva (RÚVZ) v Žiari nad Hronom vedie evidenciu spádového územia troch okresov a to: Žiaru nad Hronom, Žarnovice a Banskej Štiavnice o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v dozorujúcich subjektoch. Podľa štandardných výstupov programu ASTR sme k 30.06.2015 evidovali 2644 osôb v riziku, z toho 458 žien. V tretej kategórii rizikových prác 2284 osôb z toho 441 žien a v štvrtej kategórii rizikových prác 360 osôb z toho 17 žien. Evidenciu rizikových prác prehodnocujeme podľa vyhlášky MZ SR č.448/2007 Z.z. a súčasne aktualizujeme vydané rozhodnutia o určení rizikových prác. Celkom bolo vydaných 9 rozhodnutí o určení rizikových prác. V šiestich prevádzkach boli vybudované nové linky, alebo boli doplnené nové technológie. Existujúce právne subjekty po objektivizácii pracovného prostredia požiadali o vydanie rozhodnutia na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác. V dvoch prípadoch rozhodnutie o určení rizikových prác 3. kategórie bolo vyhlásené novému právnenému subjektu. V rámci ŠZD sme v prvom polroku 2015 vykonali 21 kontrol u tých zamestnávateľov, kde sú vyhlásené rizikové práce. Úloha sa plní priebežne.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V rámci ŠZD sme sa zamerali na kontrolu zabezpečenia ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi toxickými látkami a zmesami. Bolo vykonaných 22 kontrol na zabezpečenie ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s toxickými látkami a prípravkami a veľmi toxickými látkami a prípravkami a to najmä spoločnosti výrobné, lekárne a existujúce poľnohospodárske spoločnosti.

Pre spádovú oblasť Žiar nad Hronom bolo do 30.06.2015 vydané jedno osvedčenie o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a s jedovatými látkami a prípravkami s neobmedzenou platnosťou. Osvedčenie vydáva RÚVZ Banská Bystrica.

Súčasťou štátneho zdravotného dozoru vo výrobných spoločnostiach, ktoré majú vlastné chemické laboratóriá bola aj kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „C“, ktoré vyplnilo 29 respondentov, pričom sa zistilo, že zamestnanci majú dobrú znalosť v problematike ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi, vedia s akými látkami pracujú, pravidelne sa zúčastňujú školení, zamestnávateľa poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

Do 30. júna 2015 sme sa spolu s SIŽP zúčastnili na jednej spoločnej preverke podľa zákona och.261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a to v spoločnosti CMK s.r.o. Žarnovica.

Boli podané 3 oznámenia o začatí regulácie živočíšnych škodcov. V oznámeniach boli všetky požadované informácie podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém

V sledovanom období sme vydali 12 rozhodnutí na likvidáciu azbestu, pričom 6 rozhodnutí bolo vydaných pre práce v interiéroch - odstraňovanie a opravy odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách. Spoločnosti, ktoré likvidovali AZC materiály predložili osvedčenie ÚVZ SR na uvedené práce a ich zamestnanci, ktorí tieto práce vykonávajú boli do pracovného procesu zaradení na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Bolo vyplnených 9 kontrolných listov „Dotazníky informovanosti zamestnancov A“. V rámci ŠZD sme kontrolovali najmä označenie kontrolovaného pásma, hygienické slučky, šatne, dodržiavanie zákazu fajčenia na pracovisku, používanie OOPP, dodržiavanie prestávok počas práce, výskyt mimoriadnych situácií počas sanácie AZC materiálov. Vykonali sme 3 kontroly, všetky sa týkali odstraňovania AZC materiálov v bytových domoch v Žiari nad Hronom, ktoré sme podrobne zaznamenali v záznamoch ŠZD a z kontrol sme si robili a uchováваме identifikačnú fotodokumentáciu.

Podľa štandardných výstupov programu ASTR sme k 30.06.2015 evidovali v procese chemickej karcinogenity 129 osôb v riziku, z toho 5 žien. V tretej kategórii rizikových prác 91 osôb z toho 5 žien a v štvrtej kategórii rizikových prác 38 osôb z toho 0 žien.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V 1. polroku 2015 RÚVZ Žiar nad Hronom prešetroval 2 prípady podozrení na chorobu z povolania vedených v položke 29 zoznamu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ). V okrese Žarnovica bolo prešetrené 1 podozrenie na chorobu z povolania u zamestnávateľa Neuman Aluminium Fließpresswerk Slovakia, s.r.o. Žarnovica, v profesii frézarka a balička. Táto spoločnosť má zabezpečený zdravotný dohľad pracovnou zdravotnou službou Nemocnice a polikliniky, a.s., Všeobecná nemocnica Žiar nad Hronom, člen siete nemocníc Svet zdravia a.s., ktorá podľa úrovne a charakteru faktorov práce, pracovného prostredia, hodnotenia zdravotných rizík zaradila prácu v profesii frézarka balička do 2 kategórie s faktorom fyzická záťaž. Zamestnávateľ v rámci preventívnych a ochranných opatrení zabezpečuje pravidelnú rotáciu zamestnancov na jednotlivých strojoch, prideliuje predpísané vhodné osobné ochranné pracovné prostriedky, vykonáva školenie a informovanie

zamestnancov o možných rizikách, vedie si a uchováva potrebnú dokumentáciu na úseku ochrany zdravia pri práci, zabezpečuje výkon lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a poskytuje vyhovujúce zariadenia na osobnú hygienu. V okrese Banská Štiavnica bolo prešetrené 1 podozrenie na chorobu z povolania v spoločnosti Combin Banská Štiavnica s.r.o., v profesii stavebný robotník. Spoločnosť Combin s.r.o. Banská Štiavnica má zabezpečený zdravotný dohľad vlastným zamestnancom – autorizovanou bezpečnostnou technikou, ktorá podľa úrovne a charakteru faktorov práce, pracovného prostredia, hodnotenia zdravotných rizík zaradila prácu v profesii stavebný robotník do 2 kategórie s faktorom fyzická záťaž a s chemickým faktorom. Uvedený zamestnávateľ v rámci preventívnych a ochranných opatrení zabezpečuje pravidelnú údržbu pracovného náradia, nástrojov, mechanizmov, vykonáva striedanie zamestnancov pri činnostiach, prideliuje predpísané vhodné osobné ochranné pracovné prostriedky, vykonáva školenie a informovanie zamestnancov o možných rizikách, vedie si a uchováva potrebnú dokumentáciu na úseku ochrany zdravia pri práci, zabezpečuje výkon lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a poskytuje vyhovujúce zariadenia na osobnú hygienu. V okrese Žiar nad Hronom neboli v 1. polroku 2015 prešetrené podozrenia na chorobu z povolania v položke 29. Pre porovnanie v 1. polroku 2014 RÚVZ Žiar nad Hronom prešetroval 6 prípadov podozrení na chorobu z DNJZ.

V 1. polroku 2015 nebolo uznané ani jedno z prešetrovaných 2 podozrení na chorobu z povolania z DNJZ. V rámci šetrenia podozrenia na chorobu z povolania bola každému zamestnávateľovi poskytnutá konzultácia týkajúca sa uplatňovania legislatívy na úseku verejného zdravotníctva – Vyhl. č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci a NV SR č. 281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

V rámci projektu Zdravé pracoviská sa analyzujú rizikové faktory, sledujeme zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií. V spolupráci so zamestnávateľom (PZS) hodnotíme výsledky objektívnych meraní faktorov práce a pracovného prostredia. Zamestnanci vyplnili 95 dotazníkov informovanosti.

Individuálnym výjazdom, priamo v spoločnostiach Slovalco, a.s a Okresnom súde v Žiari nad Hronom bolo poskytnuté skriningové vyšetrenie rizikových faktorov životného štýlu s následným odborným vyšetrením, pričom celkom bolo vyšetrených cca 45 zamestnancov. Klientom bolo poskytnuté spektrum vyšetrení (celkový cholesterol, HDL cholesterol, TG, GLU, meranie krvného tlaku, antropometrické vyšetrenie, OA, RA), ktoré orientačne určili hladinu individuálneho rizika kardiovaskulárnych chorôb klienta a poradenstvo v oblasti životného štýlu. V prípade potreby bola klientom v zmysle štandardných diagnostických postupov odporúčaná návšteva ošetrojúceho lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia.

V tomto období sa vyhodnocujú výjazdy Poradne zdravia v uvedených spoločnostiach, ktoré sme uskutočnili v spolupráci s oddelením podpory zdravia. Úloha sa plní priebežne.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Na základe žiadosti bolo do užívania posúdených 7 pracovísk chránených dielní. Jedná sa o užívanie odevnej výroby, predaj rozličného tovaru, požičovňa, predaj v novinovom stánku

a zabezpečenie kamerového systému pre mesto Kremnica. Celkom bolo vytvorených 10 pracovných miest. Práca je na všetkých pracoviskách jednoduchá, fyzicky nenáročná. Zamestnanci môžu striedavo sedieť, alebo stáť. Pracoviská chránených dielní spĺňajú základné hygienické požiadavky. Všetci zamestnanci majú k dispozícii zariadenie na osobnú hygienu (sprchy, WC).

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na chránených pracoviskách neboli zistené závažné nedostatky, ktoré by vyžadovali vykonať nápravné opatrenia, alebo by boli v rozpore s platnou legislatívou.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

1. kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli prebieha v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo prijaté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2011).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

Etapy riešenia

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃

- časové obdobie: január - december 2015

II. etapa – správa a výstupy 15. január 2016

Vyhodnotenie

V spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom bolo odobratých 12 vzoriek kuchynskej soli pochádzajúcich z krajín Európskej únie. Všetky

vzorky boli odoslané na laboratórne vyšetrenie, za účelom stanovenia obsahu jodidu draselného, jodičnanu draselného a feroxyanidu draselného. Podľa požiadaviek Potravinového kódexu SR obsah jodidu draselného a jodičnanu draselného v kuchynskej soli je stanovený na 15 – 35 mg/kg, množstvo feroxyanidu draselného je stanovené na 20 mg/kg. Limit pre obsah feroxyanidu draselného, jodidu draselného a jodičnanu draselného v kuchynskej soli v európskej legislatíve nie je stanovený. Pri kontrole označovania odobratých vzoriek soli nedostatky neboli zistené. Laboratórnymi rozbormi zistený obsah jodidu draselného a jodičnanu draselného bol v súlade s označením uvedeným na obaloch výrobkov. Údaje o odobratých vzorkách boli spracované v tabuľkách.

Prehľad o obsahu KI (KI a KIO₃) vo vzorkách jedlej soli

Okres	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty (mg/kg)					
		< 15		> = 15 ~ < = 35		> 35	
		počet	%	počet	%	počet	%
Žiar nad Hronom	6	0	0,00	5	83,33	1	16,67
Žarnovica	2	0	0,00	2	100,00	0	0,00
Banská Štiavnica	4	0	0,00	4	100,00	0	0,00
SPOLU	12	0	0,00	11	91,67	1	8,33

Hodnotenie obsahu FeCN₆ vo vyšetrených vzorkách jedlej soli

Okres	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty (mg/kg)			
		< 20		> 20	
		počet	%	počet	%
Žiar nad Hronom	6	6	100,00	0	0,00
Žarnovica	2	2	100,00	0	0,00
Banská Štiavnica	4	4	100,00	0	0,00
SPOLU	12	12	100,00	0	0,00

Realizačné výstupy

Trend vývoja za obdobie posledných 10 rokov v oblasti fortifikácie kuchynskej soli.

Pokračovanie v úlohe

Rok 2015 a ďalšie roky

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľ

Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade – laboratórne vyšetrenie, hodnotenie

RÚVZ so sídlom Žiari nad Hronom – odber vzoriek

Anotácia

V súčasnej dobe sú plastové materiály a predmety určené na styk s potravinami legislatívne upravené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 a to z pohľadu látok používaných na ich výrobu, testovania a uvádzania na trh. Plastové výrobky (napr. dózy na uskladňovanie rôznych druhov potravín) však legislatívne nemajú upravenú dobu používania, počas ktorej je deklarovaná ich zdravotná bezpečnosť vo vzťahu k migrácii látok. Zvolenými testami, ktoré budú simulovať rôzne typy potravín a rôzne spôsoby používania, pri ktorých môže dôjsť k poškodeniu plastu sa zistí úroveň migrácie látok, ktoré by mohli mať nežiaduci vplyv na zdravie ľudí.

Etapy riešenia

I. etapa: január 2013 – december 2015 – príprava projektu a analýza vzoriek

II. etapa: 30. marec 2016 – záverečná správa

Vyhodnotenie

V máji 2015 bola odbornými zamestnancami RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom odobratá a na laboratórny rozbor zaslaná jedna vzorka plastového výrobku – plastový obedár, ktorá bola zaslaná na laboratórne vyšetrenie do RÚVZ so sídlom v Poprade. Protokol o výsledku laboratórnych skúšok do tohto času nebol doručený.

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2015

Záverečná správa

30. marec 2016

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11.7.2013. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

Etapy riešenia

I. etapa: 2014 - 2015 - odber a analýza vzoriek

2014 - mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa

II. etapa: 2015 - hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov

III. etapa: marec 2016 ukončenie programu (správa).

Vyhodnotenie

V 1. polroku 2015 boli podľa odborného usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými prostriedkami v roku 2015 odbornými zamestnancami RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom odobraté a na laboratórny rozbor zaslané vzorky kozmetických výrobkov:

- 4 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – mlieka, gély, lotiony;
- 2 vzorky výrobkov pre deti deklarujúcich prítomnosť UV filtrov;
- 2 vzorky výrobkov pre deti – výrobky do kúpeľa a na umývanie v obaloch pripomínajúcich hračky;
- 3 vzorky výrobkov pre deti – farby na vár, make up, vrátane make upu pre bábiky.

Odobraté vzorky výrobkov boli zaslané na laboratórne vyšetrenie do Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave, Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline a Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade. Celkové vyhodnotenie odobratých vzoriek výrobkov bude uskutočnené v 2. polroku 2015.

Výstupy

Zistené výsledky sa uplatnia ako podklad pri odhade rizika pri príprave plánu dozoru v nasledujúcich rokoch.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

Cieľ

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelaj a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm v danom členskom štáte.

Etapy riešenia

I. etapa: február 2015 – november 2015: odborne metodická príprava monitoringu; zber údajov a analýza vzoriek
II. etapa: december 2015 – 1. štvrťrok 2016 – vyhodnotenie monitoringu – záverečná správa.

Vyhodnotenie

Opis postupov riešenia (metodika): dotazníková forma získavania údajov o respondentoch - 48 hodinový jedálny lístok (jeden víkendový deň, jeden deň počas pracovného týždňa), dotazník o životospráve.

Každý klient obdržal 48 hodinový jedálny lístok a dotazník o životospráve. Z jedálnych lístkov bola zisťovaná spotreba vybraných prídavných látok (kyselina sorbová a jej soli, kyselina benzoová a jej soli, glykozidy steviolu) a aromatických látok: mentofurán, kumarín.

V 1. polroku 2015 bolo odovzdaných 10 dotazníkov od žien a 10 dotazníkov od mužov. Respondenti boli vo vekovej kategórii 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov, muži a ženy ľahko, resp. stredne pracujúci. Vyhodnotenie úlohy bude uskutočnené v druhom polroku 2015.

Na základe údajov získaných z 24 hodinových dotazníkov respondentov sme mali vytypovať 1 - 2 vzorky pre každú prídavnú a aromatickú látku. Z výsledkov získaných z 24 hodinových dotazníkov respondentov sme zistili, že aromatická látka kumarín sa môže nachádzať v jednom druhu raňajkových cereálií: Škoricových mušličkách chrumkavých obilninových, 150 g, aromatická látka mentofurán v jednom druhu cukroviniek: Beskydky, drops s extraktom bylín a s príchuťou mentolu a prídavná látka glykozidov steviolu v jednom druhu nealkoholického nápoja: NESTEA – nesýtený nealkoholický nápoj s extraktom zo zeleného čaju a citrusovou príchuťou, 500 ml. Uvedené vzorky boli odobraté a zaslané na laboratórne vyšetrenie do laboratória ÚVZ SR so sídlom v Bratislave. Protokoly o skúškach týkajúce sa vyšetrenia uvedených potravín do tohto času neboli doručené. Vzorky potravín na vyšetrenie prídavných látok (konzervačných látok) budú odobraté v 2. polroku 2015.

Výstupy

Záverečná správa obsahujúca údaje o úrovni spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm u dospelých a detskej populácie.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Cieľ

Zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

V priebehu posledných rokov možno pozorovať nárast incidencie viacerých alergických ochorení, vrátane tých, ktorých symptomatológia sa prejavuje formou rôznych tráviacich ťažkostí. V mnohých krajinách bol zaznamenaný vzostup prevalencie atopickej reaktivity, ktorá môže viesť k rozmanitým klinickým prejavom. Existuje množstvo štúdií, ktoré dokazujú, že výskyt atopických prejavov priamo súvisí so socioekonomickou úrovňou obyvateľstva.

V prípade ochorení, akými sú celiakia, diabetes mellitus, ako aj laktózová a histamínová intolerancia, môže byť dôsledkom nesprávneho stravovania zhoršenie klinického stavu jedinca. Optimálny spôsob stravovania a dodržiavanie diétnych postupov zabezpečuje udržanie zdravia v prijateľnej rovine.

V súčasnosti systém školského stravovania ponúka možnosť stravovania sa v zariadeniach školského stravovania aj deťom s uvedenými zdravotnými obmedzeniami. Nakoľko v rámci aktualizácie receptúr pre školské stravovanie bol zohľadnený stúpajúci trend výskytu spomenutých ochorení, vypracovali sa receptúry špeciálne určené pre deti s takýmto typom zdravotného postihnutia.

Etapy riešenia

I. etapa - rok 2015

- návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu.

Realizačné výstupy

- záverečná správa
- na základe výsledkov prieskumu zhodnotiť situáciu na úseku stravovania detí a mládeže s vybraným typom ochorení a sústrediť sa na plošnú propagáciu vhodnosti stravovania v školských stravovacích zariadeniach aj u týchto detí

- podpora spolupráce s metodičkami školského stravovania
- v spolupráci s odborními podpory zdravia zvýšiť edukáciu rodičov detí so zdravotným postihnutím v zmysle využívania zdravého diétného stravovania v zariadeniach spoločného stravovania

Trvanie projektu

1.1.2015 – 31.12.2019

Termín ukončenia:

r. 2019

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKO (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou

Gestor

Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod.

Etapy riešenia projektu budú zamerané na:

- účasť na pracovných stretnutiach, organizovaných Odborom koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog
- pracovné stretnutia prispievateľov do Národnej správy o drogách na Slovensku.

Realizačné výstupy

- Získanie výsledkov zneužívania návykových látok na základe realizácie opakovaných celoslovenských prieskumov na základných a stredných školách na Slovensku.
- Spolupráca na príprave Národnej správy o drogách a jej poskytnutie RÚVZ v SR.
- Sledovanie trendov zneužívania návykových látok u žiakov, študentov a učiteľov základných a stredných škôl .
- Vytváranie intervenčných programov na školách, zameraných na prevenciu zneužívania návykových látok, vrátane zdravotnej výchovy v tejto oblasti (prednášky, letáky, plagáty, brožúry).
- Vyškolenie rovesníckych skupín na pôsobenie medzi mládežou.

- Spolupráca pri rozpracovaní systému monitoringu a vyhodnocovania niektorých kľúčových indikátorov drogovej problematiky.
- Spracovanie podkladov pre Národnú správu o drogách.
- Podpora Národného programu boja proti drogám.

Podľa požiadaviek gestora úlohy - MZ SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog a ÚVZ SR, bol dňa 24.3.2015 vykonaný dotazníkový prieskum v Súkromnej strednej umeleckej škole v Hodruši Hámroch časť Kyslá, kde sa prieskumu zúčastnilo 76 respondentov. Dňa 26.03.2015 bol vykonaný dotazníkový prieskum v Strednej odbornej škole služieb a lesníctva, Kolpašská 1586/9 v Banskej Štiavnici, tu sa prieskumu zúčastnilo 113 respondentov. Anonymné dotazníky boli zaslané 9.4.2015 na ÚVZ SR v Bratislave.

Termín ukončenia

priebežne podľa požiadaviek gestora

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Gestor:

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská:

Všetky RÚVZ v SR

Anotácia:

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje ciele sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazu u detí sú iné ako u dospelých, dochádza k nim za takých okolností, ktoré sú charakteristické iba pre detský vek. Sú podmienené vývojovým štádiom dieťaťa a ich príčiny bezprostredne súvisia so stupňom telesného a duševného vývinu v jeho jednotlivých vekových obdobiach.

Príčiny detských úrazov sú omnoho rôznorodjšie ako u dospelých osôb, viažu sa na úroveň poznania a schopností dieťaťa, na zákonitú zodpovednosť inej osoby, na stupeň a kvalitu výchovy, úroveň rodinného prostredia, organizáciu voľného času a činnosti dieťaťa a na kolektív i priateľov, s ktorými dieťa žije.

Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja. Pre deti útleho a predškolského veku je najrizikovejším prostredím domov, teda miesto, ktoré by malo dieťa chrániť pred nebezpečenstvom okolitého sveta. Príčinou úrazov sú detská zvedavosť a nepozornosť, či nedbanlivosť rodičov. Na druhom mieste sa úrazy v tomto veku prihodujú deťom na detskom ihrisku (kolízia s hracím náradím a zariadením, nesprávne využívanie ihriska, nevhodné správanie, poškodené zariadenia). Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel).

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bude kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnia požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL. Na zbere údajov budú participovať pracovníci odborov hygieny detí a mládeže jednotlivých RÚVZ v SR.

Základný súbor detí bude vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli validne. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať deti ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

Do súboru budú preto zaradené deti nasledovne:

- veková skupina 3-6 ročných detí : 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí
- veková skupina 7-10 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí
- veková skupina 11- 14 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí

Na základe horeuvedeného by mal celkový počet respondentov predstavovať cca 5 400 detí.

Etapy riešenia:

rok 2015

- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7-10 ročných detí
- napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov

realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11-14 ročných detí.

V mesiaci máj sme získali dotazníkové údaje od zákonných zástupcov 60 detí určenej vekovej kategórie, 7-10 ročné deti, zo ZŠ ul. Jilemnického v Žiari nad Hronom a ZŠ s MŠ vo Veľkej Lehote. Vloženú databázu údajov sme elektronicky zaslali na ÚVZ SR v Bratislave dňa 16.06.2015.

Realizačné výstupy:

- záverečná správa z projektu
- získané údaje budú slúžiť ako podklady pre zhodnotenie činnosti v rámci riešenia projektu NEHAP/CEHAP a nie pre účely vytvorenia registra detských úrazov v rámci SR
- dodržiavanie intervenčných opatrení, ktoré by mali viesť k zníženiu výskytu detských úrazov v rámci Slovenska

Trvanie projektu:

r. 2014 – 31. 12. 2017

Termín ukončenia:

r. 2017

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV**Cieľ**

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Gestor

RÚVZ so sídlom vo Zvolene

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Spoluriešiteľ

MŠVVaŠ SR

Anotácia

Úroveň pohybovej aktivity detí a mládeže nie je dostatočná a podporujúca zdravie, nakoľko kondičná pohybová aktivita ešte stále nie je súčasťou bežného denného programu. Príčiny tohto stavu sú rôzne, no najvýznamnejšou z nich je nedostatočná úroveň zdravotného povedomia a nevyhovujúca dostupnosť športovísk, spĺňajúcich minimálne štandardy na ich prevádzku. Každá metóda, ktorá bude orientovaná len do oblasti výchovy ku zdraviu bez vytvorenia možností na vykonávanie pohybovej aktivity, sa stáva kontraproduktívnou. Preto je potrebné aplikovať simultánne oba prístupy, vykonávať dôslednú výchovu detí a mládeže, ale i vytvárať možnosti, príležitosti na splnenie potrieb v oblasti pohybovej aktivity.

Primeraná a vyvážená fyzická aktivita je podmienkou zdravého telesného a duševného vývinu detí a dorastu. Zároveň podporuje osobný rozvoj, je účinná v prevencii telesných i duševných chorôb, predovšetkým chronických neinfekčných a kardiovaskulárnych. Zmysluplné trávenie voľného času napomáha predchádzať závislostiam od tabaku, alkoholu, omamných a psychotropných látok. Pohybová aktivita je spolu s podporou správnej výživy oblasťou, prostredníctvom ktorej by mali byť zabezpečené ciele Národného programu prevencie obezity.

Etapy riešenia

rok 2015:

- tvorba databázy získaných údajov
- analýzy a vyhodnotenie údajov

- záverečné spracovanie

Gestor projektu v 1. polroku 2015 nepožadoval k riešenému projektu, z regiónu, ktorý je v pôsobnosti RÚVZ Žiar nad Hronom, žiadne ďalšie údaje.

Realizačné výstupy

1. Dosiagnuť minimálne 30 minútovú pohybovú aktivitu denne u všetkých žiakov základných a stredných škôl
2. Vytváranie intervenčných programov na školách zameraných na rozvoj fyzickej aktivity rôznymi formami
3. Výchovne pôsobiť na deti a mládež v oblasti podpory ich aktívnej fyzickej aktivity v záujme zlepšenia telesnej kondície

Termín ukončenia

r. 2016

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie;
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie;
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním;
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie;
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti);
6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy);
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií;
8. aktívna činnosť „Poradní očkovania“;
9. príprava registra očkovaných osôb - 7.modul EPIS.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2015, vypracovaného v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. NIP SR sa v roku 2015 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

Vyhodnotenie

V prvom polroku 2015 nebolo hlásené ani jedno ochorenie preventabilné povinným očkovaním. V apríli 2015 boli všeobecní lekári pre deti a dorast a gynekológovia ambulancijnej a lôžkovej zložky spádových okresov Banská Štiavnica, Žarnovica a Žiar nad Hronom informovaní prostredníctvom mailovej pošty a osobnými návštevami o príprave a obsahu aktivít „Európskeho imunizačného týždňa“ (EIT) a boli vyzvaní k spolupráci pri vykonávaní aktivít kampane. Počas EIT bola v regionálnej televízii opakovane odvysielaná relácia k aktivitám EIT a celkove k problematike narastajúceho odmietania povinného očkovania.

Článok pod názvom „Aktivity Európskeho imunizačného týždňa 2015“ bol odoslaný 8 regionálnym printovým médiám a zverejnený bol vo všetkých spádových okresoch Banská Štiavnica, Žarnovica a Žiar nad Hronom. Informačná vývesná tabuľa v budove RÚVZ v Žiari nad Hronom informovala o význame a princípoch očkovania a bezpečnosti očkovania a o všetkých aktivitách tejto kampane.

Na webovej stránke RÚVZ v Žiari nad Hronom a regionálnej televízii boli zverejnené informácie o EIT a celý týždeň bol aktívny pútač, ktorý informoval o prebiehajúcim týždni.

Všeobecní lekári boli včas a priebežne informovaní o platnom očkovacom kalendári na rok 2015. Piati rodičia sa bližšie informovali o povinnom očkovaní detí.

V januári 2015 SEVS a SLS usporiadali V. Vakcinologický kongres na Štrbskom Plese, na ktorom sa aktívne zúčastnila pracovníčka oddelenia.

Etapy riešenia a realizačné výstupy

- informovanosť lekárov prvého kontaktu ako aj ostatných zdravotníckych pracovníkov o platnom očkovacom kalendári a o zmenách v očkovaní podľa usmernení ÚVZ SR a o dosiahnutej zaočkovanosti v spádových okresoch RÚVZ a v celej SR
- priebežná kontrola uskladnenie zásob očkovacích látok v ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast a vybraných ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých
- administratívna kontrola očkovania zo zdravotnej dokumentácie očkovaných podliehajúcich kontrole v ambulanciách praktických lekárov podľa usmernenia ÚVZ SR k 31.08.2015
- spracovanie výsledkov kontroly a vyhodnotenie zaočkovanosti v spádových okresoch a vypracovanie správy z kontroly očkovania

- informovanie laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti prostredníctvom regionálnej tlače a regionálnej televízie

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života;
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení;
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení;

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 – 2020) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2014 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Vyhodnotenie

Analýza epidemiologickej situácie vo výskyte infekčných ochorení v I. polroku 2015 a porovnanie s výskytom v I. polroku 2014.

V polroku 2015 bolo vykázaných celkovo 475 prenosných ochorení vrátane nozokomiálnych nákaz (48 NN), v I. polroku 2014 to bolo 456 ochorení (z nich 39 NN). Nárast bol zaznamenaný v hlavne v počte alimentárnych ochorení, okrem vírusovej hepatitídy typu A. Výskyt hlásených ostatných ochorení bol na rovnakej úrovni ako v I. polroku 2014.

V skupine alimentárnych nákaz sa vyskytlo v spádových okresoch RÚVZ 39 ochorení na salmonelovú enteritídu a 3 vylučovania salmonel bez klinických príznakov. V polroku 2014 to bolo 17 ochorení.

Epidémia na salmonelózu o 2 a viac chorých bola zaznamenaná v 4 prípadoch, v 3 prípadoch sa jednalo o rodinný výskyt (s 5, 4 a 2 chorými), okrem toho sme zaznamenali 1 epidémiu s 9 chorými.

Na bacilárnu dyzentériu boli zaznamenané dve ochorenia rovnako ako v I. polroku 2014.

Výskyt infekcií enteropatogénnymi *E. coli* bol zaznamenaný v 11 prípadoch (v polroku 2014 15 ochorení).

Zaznamenali sme 48 prípadov kampylobakteriálnej enteritídy, čo je nárast o 5 ochorení oproti polroku 2014 (43 prípadov).

Epidémia na kampylobakteriózu o 2 a viac chorých bola zaznamenaná v 3 prípadoch, jednalo sa o rodinné výskyty (2x po 2 chorých, 1x 4 chorí).

Enteritída *Y. enterocolitica* sa vyskytla v 6 prípadoch, boli hlásené 2 enterokolitídy spôsobené *Clostridium difficile* (z toho jedna ako NN) a 1 iná špecifikovaná bakteriálna infekcia.

Výskyt rotavírusovej enteritídy bol zaznamenaný u 44 chorých, z toho 3 x NN (v polroku 2014 u 37 chorých, z toho 5 x NN).

V rámci 2 rodinných výskytov bol diagnostikovaný rotavírus 2x 3 rodinným príslušníkom.

V siedmich prípadoch boli zaznamenané ochorenia na gastroenteritídu spôsobenú adenovírusom a v 27 prípadoch Norwalkvírusom.

Hlásených bolo 48 prípadov hnačky a gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu, 7 ochorení bolo sporadických a 41 v rámci epidémie u účastníkov ŠvP.

Bakteriálne otravy potravinami sa nevyskytli.

V skupine **vírusových hepatítid** zaznamenaná v jednom prípade tak ako v minulom polroku, chronická VHB, v 4 prípadoch nosičstvo HBsAg. Chronická hepatitída typu C bola hlásená v 4 prípadoch, v minulom polroku 5. U priamych kontaktov VHB bolo zahájené očkovanie proti VHB.

Vírusová hepatitída typu A, B a C sa u zdravotníkov nevyskytla.

V skupine **respiračných nákaz** sa nevyskytlo žiadne ochorenie na morbilli, rubeolu, paraptussis alebo nešpecifický divý kašeľ, v polroku 2014 bolo hlásených 13 ochorení na pertussis.

RS vírusová pneumónia bola hlásená v 1 prípade a RS vírusová bronchitída v 14 prípadoch.

Nezaznamenali sme ochorenie na pľúcnu tuberkulózu, v polroku 2014 boli hlásené dve ochorenia.

Na varicellu bolo hlásených 107 ochorení (polrok 2014 - 111 ochorení), na herpes zoster 5 ochorení (v I. polroku 2014 bolo hlásených 7 ochorení).

Zo streptokokových nákaz bolo zaznamenané 1 ochorenie na streptokokovú septikémiu a jedno ochorenie na erysipelas, tak ako k polroku 2014.

Ochorenia na chrípku a chrípke podobné ochorenia sú hlásené pravidelne v týždenných intervaloch. V chrípkovej sezóne, alebo pri podozrení na chrípkové ochorenie aj mimo sezóny, sentineloví lekári odoberajú biologický materiál na verifikáciu chrípky. Chrípka vyvolaná vírusom chrípky identifikovaným imunochromatografickým vyšetrením bola hlásená u 7 neočkovaných detí, vykázané ako pravdepodobné prípady, dôkaz antigénu – 1 x vírus chrípky typu B a v 6 prípadoch vírus chrípky typu A.

Oddelením lekárskej mikrobiológie v Banskej Bystrici boli potvrdené RT PCR vyšetrením 4 prípady, 1x identifikovaný vírus chrípky typu A, 3x vírus chrípky typu B. Dve ochorenia boli potvrdené kultivačne, 1x vírus chrípky typu A a 1x vírus chrípky typu B.

SARI - v polroku 2015 bolo hlásené v troch prípadoch:

- v 1 prípade u 20 ročnej ženy (očkovaná 02. 10. 2014 vakcínou Influxac), privezenej RZP na interné oddelenie v ZH pre 2 dni trvajúce zhoršovanie dychu, kašeľ, febrílie nad 38°C a na oddelení aj s rozvojom respiračnej insuficiencie. Laboratórne vyšetrenia na chrípku boli negatívne, pozitívny bol výsledok RT-PCR Respiračný sync. vírus. Serologické vyšetrenie bolo pozitívne na Chlamydia pneumoniae a trachomatis v triede IgM protilátok.
- u 38 ročnej ženy prijatej v 34 týždni gravidity na gynekologické oddelenie, kde bol urgentne vykonaný cisársky rez. Pooperačný priebeh bol bez komplikácií. Následne sa objavil suchý kašeľ, dušnosť s bolesťou na hrudníku, na rtg snímku difúzne zazávojovanie oboch pľúcnych polí. Pre potreby kyslíkovej terapie bola pacientka prijatá na OAIM. Pacientke ordinovaný Tamiflu. Nasopharyngeálny výter vyšetrený na OKM RÚVZ BB s výsledkom RT-PCR Chrápka B pozitívna. Pacientka nebola proti chrípke neočkovaná.
- U 68 ročného muža privezeného na OAIM RZP pre zhoršené dyspnoe, akútnu respiračnú insuficienciu pri respiračnom infekte v šokovom stave s potrebou zavedenia intubácie a napojenia UVP. Do liečby zaradené atb v dvojkombinácii. Stav pacienta sa nezlepšoval, progredovala hypotenzia, ktorá vyústila do nemerateľného TK a asystólie. U pacienta konštatovaný exitus letalis. Vyšetrenie nazofaryngeálneho výteru OKM RÚVZ BB - Real time RT PCR Chrápka A negatívny, RT PCR Chrápka B negatívny. Pacient nebol proti chrípke neočkovaný.

V skupine **neuroinfekcií** bolo zaznamenané jedno ochorenie na Creutsfeldtovu-Jakobovu chorobu, jedno ochorenie na GB syndróm (k polroku 2014 2 ochorenia) a jedno ochorenie na nešpecifikovanú bakteriálnu meningitídu, tak ako k polroku 2014.

V skupine **zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou** bolo zaznamenané 1 ochorenie na orálnoglandulárnu tularémiu, 3 ochorenia na Lymesku borreliózu (minulý polrok 7), artritída pri LB bola zaznamenaná v 3 prípadoch (minulý polrok 6) a kontakt alebo ohrozenie besnotou v 3 prípadoch (polrok 2014 2 prípady). Toxoplazmóza sa v polroku 2015 nevyskytla, k polroku 2014 bola zaznamenaná v troch prípadoch.

V skupine **nákaz kože a slizníc** sa nevyskytlo žiadne ochorenie na tetanus a plynovú flegmónu ani svrab.

V skupine **pohlavných ochorení** vykazujeme 5 chlamýdiových infekcií dolných častí močovopohlavnej sústavy (polrok 2014 3 prípady) a 1 infekciu genitálií a močovopohlavného systému herpetickým vírusom (polrok 2014 bez výskytu).

V skupine **iných infekcií** – nezaradených vykazujeme 3 ochorenia infekčnej mononukleózy (1x NN), v polroku 2014 bolo vykazovaných 10 ochorení (8x NN), 1x kandidovú enteritídu a 1x askariózu, tak ako k polroku 2014.

Pacienti s ochorením vyžadujúcim izoláciu boli hospitalizovaní na detskom a infekčnom oddelení, postexpozičná vakcinácia proti besnote bola vykonaná ambulantne v infektologickej ambulancii v Banskej Bystrici, vo Zvolene a v Zlatých Moravciach.

V I. polroku 2015 boli pri výkone epidemiologickej závažnej činnosti vydané rozhodnutím regionálneho hygienika 3 karanténne opatrenia pri črevných nákazách (kontaktným s chorými na kamylobakteriálnu enteritídu).

V jednom prípade bol rozhodnutím regionálneho hygienika nariadený lekársky dohľad osobe, ktorá bola v kontakte s osobou pozitívnu na Klebsiellu pneumoniae produkujúcou karbapenemázy.

Dvom osobám bol pred cestou do zahraničia na požiadanie vystavený certifikát o negativite protilátok HIV (po predchádzajúcom odbere a vyšetrení krvi).
Poradenstvo pre HIV/AIDS využili 7 klienti prostredníctvom e mailu, 35 osobne (s anonymným odberom krvi na vyšetrenie protilátok).

Etapy riešenia

- aktívna a úzka spolupráca s oddeleniami klinickej mikrobiológie a klinickej biochémie je priebežná, v spolupráci s týmito oddeleniami bolo vykonané aktívne vyhľadávanie infekčných ochorení
- úzka spolupráca s lekármi primárneho kontaktu, infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu
- denné využívanie SRV na okamžité hlásenie mimoriadnej epidemiologickej situácie a informovanosti
- informovanie zdravotníckej aj laickej verejnosti v oblasti infekčných ochorení, zvyšovanie edukácie obyvateľstva prostredníctvom regionálnych médií

Realizačné výstupy

- články v regionálnej tlači o aktuálnej situácii ako aj pri epidemickom výskyte prenosných ochorení – priebežne sa plní
- vykonanie analýzy prenosných ochorení za polrok 2015
- porovnanie výskytu polroku 2015 s polrokom 2014
- monitorovanie a kontrola prenosných ochorení
- monitorovanie rezistencie mikroorganizmov na ATB v spolupráci s OKM – priebežne sa vykonáva, OKM hlási vykultivované polyrezistentné kmene
- zabezpečenie včasnosti hlásenia prenosných ochorení
- cestou informovanosti populácie o prenosných ochoreniach zlepšiť ich prevenciu – priebežne sa vykonáva osobne a prostredníctvom médií

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení,
2. začlenenie surveillance infekčných ochorení v SR do siete EÚ,
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie,
4. návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení

hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 – 2020) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

Vyhodnotenie

Za polrok 2015 bolo spracovaných a do systému vložených:

- 475 prípadov, z nich 283 bolo potvrdených, 165 možných a 27 pravdepodobných
- 93 spracovaných ohnisk
- 10 epidémií
- 7 hlásení do SRV – 3 x SARI
1 x GBS
2 x pri diagnóze A02 (1x rodinný výskyt, 1x epidémia)
1 x pri diagnóze A09 (epidémia účastníkov ŠvP)

Vykonané opatrenia :

➤ **v ohniskách:**

- dezinfekcia 91 x
- zdravotná výchova 92 x
- vyhľadanie podozrivých z nákazy 242
- vyhľadanie podozrivých z ochorenia 18
- informovanie zainteresovaných 19 x
- vyšetrenie zvierat 0 x
- sprísnenie HER 85 x

➤ **u kontaktov:**

- vyšetrenie na mieste 502 x
- lekársky dohľad 1 x
- zvýšený zdravotný dozor 3 x
- profylaxia očkovaním 0 x

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach;
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti;
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN;
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EU s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc;
5. posilniť edukáciu epidemiológov a klinických zdravotníckych pracovníkov v problematike surveillancie nozokomiálnych nákaz, hlavne v oblasti intervenčnej epidemiológie pri výskyte NN vyvolaných závažnými nemocničnými patogénmi.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup, dobrú medziodborovú spoluprácu odborníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti, zdokonalenie a rozpracovanie legislatívy v oblasti nemocničnej epidemiológie zdravotníckych zariadení, vytvorenie štandardných pracovných postupov pre výkon štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach, zintenzívnenie edukačných pregraduálnych a postgraduálnych programov.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS), realizácia výstupov prevalenčných sledovaní NN v zdravotníckych zariadeniach sú v súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 – 2020) a odporúčaním Rady Európy o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou (2009/C 151/01). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľským lekárom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

Vyhodnotenie

ŠZD s mikrobiálnym monitoringom bol v prvom polroku 2015 vykonaný v lôžkovej časti Všeobecnej nemocnice v Žiari nad Hronom na detskom oddelení. Mikrobiálny monitoring bol vykonaný na chirurgických operačných sálach a na neurologickom oddelení. Vo Všeobecnej nemocnici Žiar nad Hronom pracovisko Banská Štiavnica bol vykonaný ŠZD s mikrobiálnym monitoringom na OAIM. V Žarnovici bol ŠZD s mikrobiálnym monitoringom vykonaný v dvoch zubných ambulanciách. Pri previerkach zdravotníckych zariadení bolo odobratých 130 sterov z prostredia a 30 z rúk zdravotníckeho personálu na kontrolu dezinfekcie a 30 sterov a odberov materiálov na kontrolu sterility. Pri kontrolách sa sledovali postupy BOT, hlavne pri invazívnych zákrokoch, zásobovanie dezinfekčných prostriedkov (DP), postup dekontaminácie, výkon dezinfekcie – škála použitých DP, riedenie a ich účinnosť, harmonogram striedania DP, výkon sterilizácie, vedenie evidencie vykonávanej sterilizácie a manipulácia so sterilným materiálom, zber, skladovanie a likvidácia nebezpečného odpadu. Pri kontrolách bol kladený dôraz na dezinfekciu rúk zdravotníckych pracovníkov, ako aj na používanie jednorázových gumených rukavíc pri odbere biologického materiálu a manipulácii s pacientmi.

Na odstránenie zistených nedostatkov v hygienicko – epidemiologickom režime boli uložené opatrenia na mieste, ktorých termín splnenia bol prerokovaný s vedeniami nemocnice.

Účinnosť sterilizačnej techniky bola prekontrolovaná u 76 sterilizačných prístrojov lôžkových a ambulantných zdravotníckych zariadeniach (57 STE a 19 AUT). Kontrola bola uskutočnená v termínoch ustanovujúcich vyhláškou MZ SR 553/2007 pri ŠZD sterilizačnej techniky.

V spolupráci s pracovníčkou HŽP bol vykonaný ŠZD v zdravotníckych zariadeniach (neštátne zdravotnícke zariadenia ambulantného typu) na základe žiadostí o vydanie rozhodnutia na uvedenie priestorov zdravotníckych zariadení do prevádzky a to v 6 prípadoch. Zároveň boli schválené aj prevádzkové poriadky. Schválenie prevádzkových poriadkov na základe žiadostí bolo vydané pre dve zubné ambulancie, Psychiatrickú nemocnicu Prof. Matulaya a ProCare, a.s. Zdravotnícki pracovníci v lôžkových aj ambulantných zdravotníckych zariadeniach boli vedení v problematike nozokomiálnych nákaz, sterility a dezinfekcie predmetov a prostredia.

Komisia pre nozokomiálne nákazy vo Všeobecnej nemocnici v Žiari nad Hronom v I. polroku 2015 zasadala jeden krát.

Všeobecná nemocnica v Žiari nad Hronom pokračovala v hlásení NN aj elektronickou formou prostredníctvom nimi vytvoreného programu. Aj napriek tomu nezodpovedala skutočnému stavu. Pri týchto nozokomiálnych nákazách sú sledované jednotlivé etiologické agensy, polyrezistentné kmene a ich rezistencia na antibiotiká.

V I. polroku 2015 bolo hlásených zo spádových nemocníc 48 nozokomiálnych nákaz (minulý polrok 39) a to, 6 črevné, 11 x septikémie, 1 x infekčná mononukleóza, 15x infekcia HDC, 1 x chrípka, 6 x infekcia DDC, 6 x infekcia močovej sústavy, 1 x infekcia pôrodnej operačnej rany a 1 x impetigo.

Aj v roku 2015 boli lôžkové oddelenia zapojené do Kampane „Umývaj si ruky, zachrániš život“. V rámci tejto kampane bol vykonaný mikrobiálny monitoring rúk vybraných zdravotníckych pracovníkov s praktickou ukážkou správnej hygienickej očisty rúk v spolupráci s prezentáciou pripravenou hlavným epidemiológom nemocnice.

V prvom polroku sa pre program HELICS na surveillance NN, konkrétne infekcie chirurgických rán po cholecystektómii, vykonal zber povinných údajov na chirurgickom oddelení.

Etapy riešenia

- spolupráca s lekármi zodpovednými za hlásenie NN
- spolupráca s oddelením klinickej mikrobiológie, hlásenie polyrezistentných kmeňov a nebezpečných nozokomiálnych kmeňov
- spolupráca s manažérom ošetrovateľskej kvality pri a zdravotníckymi pracovníkmi pri kontrolách štandardných postupov HER oddelení a BOT
- mikrobiálny monitoring bol vykonávaný podľa harmonogramu v spolupráci s RÚVZ v Banskej Bystrici
- pokračovanie surveillance NN v programe HELICS, konkrétne infekcie chirurgických rán po cholecystektómii aj v roku 2015
- zdravotnícki pracovníci boli vedení v problematike NN pri kontrolách jednotlivých oddelení, ale aj na prevádzkových zasadnutiach
- ŠZD v lôžkových a ambulantných zariadeniach v spádových ZZ bol vykonávaný podľa harmonogramu
- priebežné monitorovanie a aktívne vyhľadávanie závažných nozokomiálnych nákaz

Realizačné výstupy

- analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za I. polrok 2015
- analýza NN (infekcie chirurgických rán po cholecystektómii) v programe HELICS

- monitorovanie a kontrola NN
- zlepšenie hlásnej služby
- kontrola štandardných postupov pri ošetrovaní pacientov a HER

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami;
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh;
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu;
4. skvalitniť pripravenosť na pandémie chrípky a ďalších vysokovirulentných nákaz (Ebola, MeRsCoV, vtáčia chrípka, SARS, mor, atď.),
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandemiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

Vyhodnotenie

Rýchla a koordinovaná reakcia na zdravotné hrozby:

V I. polroku 2015 pravidelne mesačne boli mailom doručované na RÚVZ rozpisy služobnej pohotovosti zamestnancov odboru krízového riadenia jednotlivých okresných úradov.

V spádových regiónoch nebolo potrebné v prvom polroku riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok.

Denne sa sleduje a podľa potreby využíva hlásenie v systéme rýchleho varovania.

Kapacity na zvládnutie pandémie chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb

V júni 2015 sa uskutočnilo školenie regionálnych hygienikov o postupoch pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na vysoko nebezpečnú nákazu. Odborné usmernenie „Koordinácia

postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike" bolo zverejnené na našej webovej stránke a odoslané mailovou poštou lekárom prvého kontaktu.

Zdravotnícka aj laická verejnosť bola informovaná o obsahu očkovacej látky proti sezónnej chrípke ešte koncom roka 2014, a to prostredníctvom seminára pre lekárov Všeobecnej nemocnice v Žiari nad Hronom, regionálnej televízie a regionálnych printových médií a webovej stránke.

Etapy riešenia

- v prípade mimoriadnej situácie zvolenie zasadnutia RPK
- priebežná spolupráca s krízovým štábom CO, v prípade potreby iniciovanie zvolania Pandemickej komisie
- aktualizácia kontaktov Pandemického plánu
- kontinuálne monitorovanie a hlásenie akútnych respiračných ochorení so zameraním na chrípku a chrípke podobné ochorenia
- v chrípkovej sezóne zabezpečiť informovanosť zdravotníckej aj laickej verejnosti o epidemiologických opatreniach a samotnej chorobnosti
- príprava školenia všeobecných lekárov o postupoch pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na vysoko nebezpečnú nákazu – september 2015
- spolupráca pri príprave školenia príprava školenia nemocničných lekárov o postupoch pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na vysoko nebezpečnú nákazu – september 2015

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Gestor

ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrenia odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetrením odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetrení odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Vyhodnotenie

V prvom polroku 2015, tak ako po minulé roky, bol vykonaný odber odpadovej vody z odberovej lokality v Žiari nad Hronom v mieste vyústenia odpadovej vody do čističky odpadových vôd podľa časového harmonogramu vypracovaného RÚVZ v Banskej Bystrici, Odpadová voda bola doručená po odbere do laboratórií RÚVZ Banská Bystrica. Všetky výsledky vyšetrení boli negatívne.

V prvom polroku 2015 nebolo zaznamenané ani jedno ochorenie na akútnu chabú obrnu.

Etapy riešenia

- odbery odpadovej vody podľa časového harmonogramu
- monitorovanie výskytu ochorení ACHO, prípadne ich aktívne vyhľadávanie

Realizačné výstupy

Plnenie úlohy je zamerané na udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

V Slovenskej republike sú najohrozenejšou skupinou mladí ľudia, ktorí v súčasnosti dospievajú skôr, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie a sú náchylnejší k akvizovaniu pohlavne prenosných ochorení, vrátane AIDS, ako dospelí ľudia.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, predovšetkým žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj zisťovanie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí, ktoré sa uskutoční formou dotazníkov.

Vyhodnotenie

V prvom polroku 2015 sa neuskutočnil ani jeden cyklus, nebola na RÚVZ doručená ani jedna žiadosť zo školy.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochorení.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

Vyhodnotenie

Poradňa očkovania je určená pre všetkých záujemcov o informácie v oblasti povinného pravidelného a odporúčaného očkovania, očkovania pred cestou do zahraničia a komplexné poradenstvo súvisiacich s technikou aplikácie vakcín, zložení vakcín, nežiadúcich účinkoch a platnou legislatívou v tejto oblasti.

O poradenstvo v problematike povinného pravidelného očkovania v detskom veku sa zaujímali len piati rodičia a 14 klientov pred cestou do zahraničia.

VLPDD v I. polroku 2015 boli hlásené odmietnutia očkovania písomnou formou od 9 detí – u 2 detí Hexa vakcína aj MMR, 3 deti len Hexavakcína, v dvoch prípadoch preočkovanie DTaP-IPV, v dvoch prípadoch základné očkovanie MMR.

Pilotného projektu praktickej výučby budúcich sestier na SZŠ v školskom roku 2014/2015 sa oddelenie nepodieľalo – nemáme v našom regióne SZŠ.

Zamestnankyňa oddelenia pripomenovala tvoriaci sa pilotný projekt o očkovaní pre žiakov stredných škôl.

Riešenie

Poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách so zameraním aj na budúce matky.

Časové obdobie

Realizačné výstupy

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach,
- zníženie odmietaní očkovania,
- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Medziodborová úloha – plnia odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy.

Riešiteľské pracovisko:

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znížovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou. Člení sa na tieto oblasti:

Vyhodnotenie

I. polrok 2015

1) Preventívne opatrenia zamerané na znížovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

A) Výživa a stravovacie zvyklosti

Pracovníci oddelenia výchova k zdraviu

Výživa a stravovacie zvyklosti patria k prioritným oblastiam, ktorým oddelenie podpory zdravia venuje zvýšenú pozornosť. Okrem odborného poradenstva v poradenskom centre podpory zdravia sa venovali pracovníci oddelenia predmetnej téme na školách. 13 interaktívnych prednášok bolo venovaných problematike zdravej výživy pre 197 poslucháčov. Zdravému životnému štýlu bolo venovaných 10 prednášok pre 185 účastníkov.

Pracovníci oddelenia podpory zdravia v rámci aktivít na školách zameraných na zásady správnej výživy, správneho životného štýlu zdôrazňujú význam dodržiavania zásad pitného režimu. Súčasťou aktivít na školách a pre dospelých je aj distribúcia zdravotno-výchovného materiálu v počte 425 kusov.

Individuálne odborné poradenstvo bolo poskytnuté 188 klientom v základnej poradni zdravia. Z celkového počtu vyšetrení v PZ (191), v rámci ktorých bol vyhodnotený BMI index v počte 188 boli jeho zvýšené hodnoty zaznamenané v 109 prípadoch čo je 57,98%. Nadváhu malo 64,29% mužov a 53,03% žien. Obéznych bolo 14,29% mužov a 18,18% žien. 4,3% klientov

udávalo denne mäso, 80,3% klientov udávalo 1-2x týždenne mäso, u 2,1% klientov dominovala hydina a ryby, 1,1% bolo vegetariánov, 1,60% klientov držalo diétu z dôvodu zníženia hmotnosti a 8,5% klientov držalo diétu zo zdravotných dôvodov. Všetkým bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu stravovacích návykov, zdravú výživu a zvýšenie pohybovej aktivity. Klientom bola odporučená možnosť návštevy nadstavbových poradní (poradňa zdravej výživy a znižovania nadváhy, poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity). Vybrané aktivity venované výžive a zdravému životnému štýlu sú podrobnejšie v úlohe č.9.2 a 9.6).

Pracovníci oddelenia hygieny výživy:

Okrem výkonu ŠZD a iných úloh plnili 3 programy a projekty ÚVZ SR (3.1.,3.5.,3.8).

Plnili úlohy v rámci úlohy č. 3.1. „Monitoring príjmu jódu“, odobrali 12 vzoriek kuchynskej soli pochádzajúcich z krajín Európskej únie. Pri kontrole označovania odobratých vzoriek soli nedostatky neboli zistené.

Plnili úlohu č. 3.5 „Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov“. V máji 2015 bola odbornými zamestnancami RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom odobratá a na laboratórny rozbor zaslaná jedna vzorka plastového výrobku – plastový obedár, ktorá bola zaslaná na laboratórne vyšetrenie do RÚVZ so sídlom v Poprade. Protokol o výsledku laboratórnych skúšok do tohto času nebol doručený.

V rámci úlohy 3.8 “Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách „ v 1. polroku 2015 bolo odovzdaných 10 dotazníkov od žien a 10 dotazníkov od mužov. Respondenti boli vo vekovej kategórii 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov, muži a ženy ľahko, resp. stredne pracujúci. Vyhodnotenie úlohy bude uskutočnené v druhom polroku 2015.

B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity

Pohybovej aktivite sa pracovníci OVKZ venujú formou aktivít na školách, formou odborného poradenstva v poradenských centrách podpory zdravia či už v základnej poradni alebo nadstavbových poradniach. Pohybovej aktivite boli venované 4 interaktívne prednášky pre 96 účastníkov.

Naším úradom boli vytvorené podmienky pre pohybovú aktivitu skupinovú formou. Zabezpečili sme poskytnutie priestorov školskej telocvične pre 65 cvičeníek. Otázka zvyšovania pohybovej aktivity je neodlučiteľnou súčasťou všetkých oblastí zameraných na prevenciu srdcovo-cievnych ochorení. Zapojili sme sa do plnenia NPPD a Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“, kampane „Vyzvi srdce k pohybu“, „Deň žiarskych škôl“ a i. Z počtu klientov základnej poradne zdravia z analýzy vyplynulo, že pohybovej aktivite sa veľmi málo venovalo 2,13% klientov, 16,5% málo PA, 80,3% klientov malo dostatok PA.

Pracovníci oddelenia HDM plnili projekt:

- „Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku“ vyhodnotené samostatne v úlohe č. 4.3 oddelenia hygieny detí a mládeže.
- „Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV - vyhodnotené samostatne v úlohe č. 4.4 oddelenia hygieny detí a mládeže.

C) Tabak, alkohol, drogy

Tabak, alkohol a drogy sú v súčasnej dobe najpálčivejšie problémy našej mládeže a preto je tejto téme venovaných mnoho aktivít a stala sa aj jednou z regionálnych priorít. V oblasti prevencie fajčenia a drogových závislostí bolo poskytnutých 30 meraní prístrojom Smokerlyzer a 175 prístrojom Spirometer.

Problematike závislostí bolo venovaných v I. polroku 2015 spolu 44 interaktívnych prednášok pre 646 účastníkov (16 s drogovou problematikou pre 196 účastníkov, 19 prednášok s témou fajčenie pre 302 účastníkov, 8 prednášok s témou alkohol pre 136 účastníkov a 1 prednáška o fetovaní pre 12 účastníkov). Problematike závislostí sa venuje pozornosť aj pri interaktívnych prednáškach s témami dospievanie a zdravý životný štýl, ktorých bolo spolu 23 pre 371 účastníkov. Pracovníčky oddelenia počas aktivít distribuovali 15 druhov vlastných zdravotno-výchovných materiálov s problematikou fajčenia, drog a alkoholu v počte 385 kusov.

Oddelenie HDM plnilo projekt „Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku. Vid' plnenie úlohy č. 4.2 za oddelenie HDM.

D) Zdravé pracovné a životné podmienky,

- pracovné prostredie – vyhodnotenie úloh programov a projektov je podrobne uvedené v časti oddelenia preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie - vyhodnotenie v kapitole 2 Programov a projektov ÚVZ SR.
- životné prostredie - vyhodnotenie úloh programov a projektov je podrobne uvedené v časti oddelenia hygieny životného prostredia - vyhodnotenie v kapitole 1 Programov a projektov ÚVZ SR.

2) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

Sú podrobne uvedené v kapitole 6 - v bodoch 6.1 až 6.8 Programov a projektov ÚVZ SR pre oddelenie epidemiológie. Plnili „Národný imunizačný program SR“, viedli Poradňu očkovania. Vykonávali surveillance infekčných chorôb, vykonávali opatrenia proti nozokomiálnym nákazám. Pozornosť venovali pripravenosti v prípade riešenia Mimoriadnych epidemiologických situácií, vykonávali environmentálnu surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV. Vykonávali prevenciu HIV/AIDS formou poradenstva telefonického, e-mailového a individuálneho poradenstva v poradni HIV/AIDS, kde vykonávali aj odbery na anonymné vyšetrenie.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky sa predkladá na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky každé tri roky, naposledy v roku 2012, kedy bola 5. septembra 2012 uznesením č. 438 schválená vládou Slovenskej republiky.

Na základe tohto uznesenia bude predložená Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 - 2014 na rokovanie vlády do 30. septembra 2015.

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

Vyhodnotenie

I. polrok 2015

Gestor (ÚVZ SR) projektu vypracoval analýzu z vložených dát z vyplnených dotazníkov zabezpečenými RÚVZ v SR v roku 2013, ktorá bola vydaná v IB HH SR č. 3/2014 – „*SPRÁVA O ZDRAVOTNOM UVEDOMENÍ A SPRÁVANÍ SA OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2013*“ v marci 2014.

Zdravotný stav a zdravotné uvedomenie obyvateľstva na regionálnej úrovni sledujeme priebežne formou plnenia programu CINDI vid' podrobne popísané v úlohe 9.7 a úlohe 9.5, plnením úloh ÚVZ SR – 50 vyplnených dotazníkov v rámci „Svetového dňa zdravia“ zaslaných gestorovi, zapojením sa do kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ a i.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Cieľ

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Vyhodnotenie

I. polrok 2015

Prostredníctvom RÚVZ Žiar nad Hronom sa plnil cieľ zabezpečenia primeranej úrovne fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývoja. V spolupráci s vedeniami predškolských a školských zariadení, strednými školami boli pracovníkmi realizované zdravotno-výchovné aktivity zamerané na zásady zdravého životného štýlu, na zdravé výživové návyky. Zvýšená pozornosť bola venovaná pohybovej aktivite, ktorá má významnú úlohu v prevencii nadváhy a obezity u detí a mládeže. Boli realizované interaktívne prednášky a besedy venované zdravotno-výchovnému vzdelávaniu v oblasti správnej výživy, ako významného faktora v prevencii a redukcii nadváhy a obezity. Zdravotno-výchovné akcie na prehĺbenie vedomostí detí a mládeže v oblasti zdravej výživy vykonávali pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu (ďalej OVkZ).

Realizovaných bolo 23 interaktívnych prednášok a besied pre 382 detí a 9 pre 46 dospelých, z toho 13 prednášok pre 197 účastníkov len v oblasti výživy a 10 prednášok pre 185 poslucháčov v oblasti zdravého životného štýlu.

Pracovníčky pri príležitosti Svetového dňa zdravia“ zabezpečili vyplnenie 50 dotazníkov venovaných problematike „Bezpečnosti potravín“. Dotazník na tému „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“ bol zrealizovaný u laickej verejnosti a získané údaje boli vložené do masky v exceli, ktorá bola zaslaná gestorovi.

V prípravnej fáze „Svetového dňa - Pohybom ku zdraviu“ bola realizovaná propagácia na webovej stránke úradu, na nástenkách RÚVZ, odvysielaná bola informácia v mestskom rozhlase a v regionálnej televízii.

Dňa 11.5.2015 sa v priestoroch RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom konal „Deň otvorených dverí“, dostavil sa jeden záujemca, ktorého zaujímalo vybavenie telocvične a možnostiach vytvorenia cvičebného programu.

V spolupráci s ÚS SČK a hasičmi sa pracovníčky OVkZ zúčastnili akcie pre deti MŠ konanej na námestí v Žiari nad Hronom. Pripravili hlavne športové aktivity s cieľom upozorniť na význam „Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu“. Okrem ukážok a „pohybovej zábavy“ obyvateľom boli poskytnuté možnosti merania krvného tlaku, celkového telesného tuku a zdravotno-výchovné poradenstvo. Medzi záujemcami boli 2 muži a 7 žien vo veku nad 50 rokov.

Pracovníčky OVkZ sa zúčastnili s oddelením „**Motýliky**“ ŠKD pri II. ZŠ besedy s témou pohybovej aktivity. Pre 14 účastníkov pripravili edukačnú aktivitu s cieľom poukázať na rastúci počet chronických ochorení spôsobených nedostatkom pohybu. Zameraná bola na pohyb, športové hry, dôraz kládli aj na správne držanie tela a formou praktických ukážok poukázali na to, že šport nie je len drina ale aj zábava.

Na ZŠ A. Kmeťa Žarnovica bola realizovaná aktivita k Svetovému dňu – Pohybom ku zdraviu formou besedy dňa 8.6.2015. Pod názvom „**Zdravý životný štýl**“ bola pre 14 účastníkov pripravená téma s dôrazom na význam pohybu pre zdravie.

Poradenské centrum ochrany a podpory zdravia realizovalo 2 výjazdové aktivity poradne zdravia - Klub dôchodcov Kremnica (31 klientov) a SŠpN v Kremnici (19 klientov)

„Deň žiarskych škôl“ býva už niekoľkoročná zaujímavá koncoročná akcia pre všetkých žiakov základných škôl a žiakov 8.ročného gymnázia Žiar nad Hronom, na ktorú pracovníci OVkZ sú pravidelne pozývaní (organizátor mesto ZH, CVČ). Pracovníci OVkZ mali k dispozícii stánok, kde mali pre žiakov pripravené súťaže zamerané na pohyb, bludiská, meranie krvného tlaku a telesného tuku. Pre každého, ktorý sa zúčastnil, nechýbala malá odmena. Cieľom bolo deťom vysvetliť, čo je to zdravý životný štýl a prečo je nevyhnutný pohyb.

Realizované boli výjazdy poradne zdravia (PZ), kde sa poskytovalo individuálne a skupinové poradenstvo o zdravom životnom štýle. Súčasťou vyšetrení v PZ bolo poskytovanie odborného poradenstva zamerané na dosiahnutie správneho životného štýlu, vrátane eliminácie výskytu obezity a osvojenie si primeranej pohybovej aktivity. Monitorovanie výskytu obezity a nadváhy sa realizovalo v rámci základnej poradne, poradne zdravej výživy a pri výjazdovej aktivite pre širokú verejnosť. Zahŕňalo komplexné antropometrické, biochemické vyšetrenie a meranie telesných tukov, odborné poradenstvo individuálne a kolektívne v rámci zdravej výživy a pohybovej aktivity.

Z celkového počtu vyšetrení v PZ (191), v rámci ktorých bol vyhodnotený BMI index v počte 188 jeho zvýšené hodnoty zaznamenané v 109 prípadoch čo je 57,98%. Nadváhu malo 64,29% mužov a 53,03% žien. Obéznych bolo 14,29% mužov a 18,18% žien. 4,3% klientov udávalo denne mäso, 80,3% klientov udávalo 1-2x týždenne mäso, u 2,1% klientov dominovala hydina a ryby, 1,1% bolo vegetariánov, 1,60% klientov držalo diétu z dôvodu zníženia hmotnosti a 8,5%

klientov držalo diétu zo zdravotných dôvodov. Všetkým bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu stravovacích návykov, zdravú výživu a zvýšenie pohybovej aktivity. Klientom bola odporučená možnosť návštevy nadstavbových poradní (poradňa zdravej výživy a znižovania nadváhy, poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity).

Súčasťou poradenského centra podpory zdravia pri RÚVZ ZH je POPA – skupinová forma činnosti tejto poradne bola vykonávaná v priestoroch telocvične II. ZŠ Štefánika 17 a pravidelne ju v roku 2015 navštívilo 65 cvičeníek. Cvičenie prebieha 2x týždenne pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky.

V základnej poradni zdravia bolo evidovaných 188 klientov (56 mužov a 132 žien), z tohto počtu 97 vyšetrených opakovane. V základnej poradni zdravia sa poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu poskytuje paušálne každému klientovi s vyšším akcentom u klientov, u ktorých boli objektívne zistené prítomné rizikové faktory. Z analýzy dynamiky zistených parametrov u klientov opakovane vyšetrených v sledovanom polroku vyplýva pozitívny trend vo zvýšení pohybovej aktivity a to podľa 35,1% nárastu hodnôt HDL-cholesterolu (u žien 37,5%ný nárast, 25% u mužov) i napriek tomu však dynamika hodnôt BMI a WHR ako po ostatné roky ostáva nezmenená.

Pracovníčky oddelenia sa zapojili do kampane „Vyzvi srdce k pohybu“.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia úlohy

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca s cieľom zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospelaj populácie SR aspoň na túto postačujúcu hranicu, vytvoriť u účastníkov súťaže návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu

Analýza údajov z účastníckych listov a výsledkov vyšetrení u účastníkov so záujmom o konzultáciu v „poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity“ metódami bioštatistiky.

Vyhodnotenie

I. polrok 2015

Pracovníčky oddelenia sa zapojili do kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ – distribuovali 100 ks dotazníkov, z ktorých na RÚVZ ZH bolo doručených 10 vyplnených účastníckych listov.

Účastnícke listy boli osobne odovzdané gestorovi (RÚVZ BB).

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľ

Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020 bol schválený vládou Slovenskej republiky 3.7.2013 uznesením č.341/2013. Hlavným zámerom národného akčného plánu je v prvom rade zvýšiť zdravotné uvedomenie vo vzťahu k podpore zodpovedného, kultúrneho a kontrolovaného užívania alkoholu. Dôležitou oblasťou je prevencia vo vzťahu k zvyšovaniu povedomia a informovanosti o nepriaznivých zdravotných a sociálnych dôsledkoch. Ďalším významným cieľom je oblasť kontroly predaja alkoholických nápojov, kontroly veku kupujúceho, kontroly požívania alkoholu na pracoviskách a v doprave. Akčný plán definuje konkrétne úlohy jednotlivých orgánov štátnej správy. Na tvorbe akčného plánu spolupracovala medzirezortná pracovná skupina.

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Európsky akčný plán znižovania škodlivých účinkov alkoholu 2012 - 2020 bol schválený počas 61. zasadnutia Regionálneho výboru WHO pre Európu (Baku, 12-15. 9. 2011). Slovenská delegácia vo vystúpení podporila prijatie tohto dokumentu v súlade s pozíciou EÚ. Európsky akčný plán vychádza z Globálnej stratégie znižovania škodlivých účinkov alkoholu prijatej v rámci zasadnutia WHA 17-21. 5. 2010.

Zámerom Európskeho akčného plánu je poskytnúť krajinám usmernenie v podobe konkrétnych návrhov aktivít a v ich úsilí znižovať negatívne následky spôsobené užívaním alkoholu. Odporúča krajinám európskeho regiónu WHO formulovať, respektíve revidovať vlastné národné politiky v tejto oblasti. Ponecháva však samotným krajinám na zváženie, ktoré z navrhovaných opatrení najlepšie zodpovedajú ich potrebám.

Vyhodnotenie

I. polrok 2015

Prevencia zneužívania alkoholu patrí pri zdravotno-výchovných aktivitách oddelenia medzi prioritné problémy mládeže súčasnej doby. Na regionálnej úrovni bolo realizovaných 8 interaktívnych prednášok pre 136 mladých poslucháčov.

Distribuovaných bolo 113 letákov tematicky zameraných na prevenciu alkoholu.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom.

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. V Slovenskej republike je 13,13 % obyvateľov vo veku nad 65 rokov, priemerný vek obyvateľstva je u mužov 37,68 a u žien 40,87 rokov. Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla u mužov 72,47 rokov, u žien 79,45 rokov.

Starnutie je aj priamym výsledkom zdravého životného štýlu. Hoci starnutie predstavuje prirodzenú súčasť životného cyklu človeka, v rámci spoločnosti je potrebné riešiť priamy dosah očakávaných demografických zmien. Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripraviť sa na ňu od mladosti. Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Vyhodnotenie

I. polrok 2015

V rámci „Týždňa mozgu“ boli pracovníkmi oddelenia vykonané 3 interaktívne prednášky v DDaDSS Nová Baňa, Klube seniorov v Žiari nad Hronom a komunitnom centre Hliník nad Hronom, s názvom „Aj mozog – šéf spánku ho potrebuje dostatok“ spojené s vedomostnými a kognitívnymi aktivitami pre 70 seniorov. V priestoroch RÚVZ sa konal „Deň otvorených dverí“.

S témou osteoporózy boli realizované 4 interaktívne prednášky pre 30 poslucháčov.

O Alzheimerovej chorobe sa hovorilo na 3 interaktívnych prednáškach pre 40 seniorov.

Základnú poradňu zdravia navštívilo 77 klientov nad 50 rokov (40,96% klientely poradne).

Boli realizované 2 výjazdy základnej poradne zdravia do 2 Klubov dôchodcov (Horná Ves a Kremnica), kde bolo spolu vyšetrených 55 klientov, 9 muži a 46 žien

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Cieľ

Koordinácia aktivít RÚVZ v SR smerom k zabezpečeniu cieľa Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 (ďalej len NPPD).

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Vyhodnotenie

I. polrok 2015

Počet prednášok a besied na základných a stredných školách, domovoch mládeže v roku 2015

I. polrok 2015		počet prednášok	počet hodín	počet účastníkov
deti a mládež	BS	1	1	25
	ZC	10	10	122
	ZH	99	99	1657
	Spolu región	110	110	1804

Celkový počet prednášok a besied podľa vybraných prioritných tematických okruhov vrátane pri príležitosti svetových dní na školách:

témy	deti	deti
Drogové závislosti	16	196
Stomatohygiena	1	34
Alkohol	8	152
Škodlivosť fajčenia	19	302
Zdravá výživa	13	197
Týždeň mozgu	5	106
Zdravý životný štýl	10	185
Antikoncepcia	5	46
prvá pomoc	7	182
dospievanie	13	186
pohyb	4	96
pohlavné choroby	2	29
AIDS	2	28
Poruchy výživy	3	50
Režim školáka	2	15
	110	1804

Pracovníčky oddelenia sa podieľali na regionálnych projektoch iných subjektov:

➤ s mestom Žiar nad Hronom v rámci „Kalendára aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí a iných sociálne patologických javov“, ktorého prioritou je prevencia závislosti mládeže - drogy, fajčenie a i. sú jedným z prioritných problémov nášho regiónu. Pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu (OVkZ) pri RÚVZ Žiar nad Hronom zaradili túto problematiku medzi najhlavnejšiu prioritu. Pri svojej intervenčnej činnosti v prevencii drogových a iných závislostí realizujú interaktívne prednášky a aktivity na školách v spolupráci s inými subjektmi (okrem mesta ZH) sú to napr. ORPZ ZH, CVČ ZH, CPPPpP, mestská polícia a i.

➤ s ORPZ ZH sa podieľali na plnení preventívneho projektu pre I. stupeň „Ako na to“, do ktorého je zapojená ZŠ Horná Ždáňa. Cieľom projektu je upozorniť na dôležitosť prevencie.

Prevenčia by mala pre deti v útlom veku vychádzať z podpory zdravého spôsobu života, pochopenia základného významu zdravia a od tohto pojmu odvodzovať a chápať ochorenie, nehodu a poškodenie zdravia. V I. polroku bola nosnou témou škodlivosť fajčenia pre 11 žiakov.

➤ s CVC sa podieľali na projekte „Viem kto som, viem čo chcem“, ktorého cieľom je interaktívnou formou poukázať na škodlivosť návykových látok, nadmerného vysedávania pri PC a problém násilia, učí ako a prečo povedať drogám nie, zdravého životného štýlu. Cieľová skupina žiaci 6. ročníkov ZŠ v meste Žiar nad Hronom. Súťaže sa zúčastnilo 8 družstiev – 32 účastníkov žiakov ZŠ v Žiari nad Hronom.

➤ s CPPPaP ZH na plnení projektu „Prevenčné dni na ZŠ“, ktorého prvé kolo prebehlo v období apríl – máj. V tomto I. polroku pracovníčky realizovali aktivity na ZŠ v okolitých obciach okresu Žiar nad Hronom. V obciach Trnavá Hora, Jastrabá, Horná Ždáňa, Janova Lehota, Hliník nad Hronom, Vyhne a 2 ZŠ v meste Kremnica s témami zdravý životný štýl a dospievanie pre 182 žiakov, ktorým bol aj v tomto počte distribuovaný zdravotno-výchovný materiál.

➤ s ÚS SČK sa pri príležitosti Svetového dňa Červeného kríža zapojili do osláv a pripravili pre predškôľakov a prváčikov na námestí pútavé aktivity. Merali celkový telesný tuk, krvný tlak a robili praktické ukážky pohybovej aktivity formou súťaže.

➤ Dňa 22. 5. 2012 v priestoroch Základnej školy Župkov realizovali spolu s SČK súťaž v poskytovaní prvej pomoci. Žiaci na jednotlivých stanoviskách preukazovali svoje zručnosti v ošetrovaní rôznych poranení (bezvedomie, otvorená zlomenina, popálenina, uštipnutie hmyzom, podvrtnutý členok, tržná rana na čele, dusenie, oživovanie osoby, ktorá nedýcha).

➤ S SČK realizovali súťaž družstiev prvej pomoci základných škôl okresu Žarnovica a súťaž družstiev prvej pomoci základných a stredných škôl okresu Žiar nad Hronom. Zúčastnili sa Memoriálu MUDr. Vladimíra Harineka XXIII. ročníka v Banskej Bystrici.

Vybrané aktivity:

Pracovníčky sa zapojili do projektu „Evička a deti“, ktorý organizovali študentky súkromnej pedagogicko-sociálnej akadémie v ZH pre predškôľakov.

Pracovníčky sa k akcii pripojili svojimi zdravotno-výchovnými aktivitami. Hravou formou preskúšali deti z vedomostí o záchranárskych zložkách, deti prakticky ukázali ako zvládajú obväzovú techniku, skúšali sa „nájsť“ v labyrintoch pohybu. Po skončení súťaže boli všetky deti odmenené samolepkami s „Kuriatkom záchranárom“.

Realizované bolo poradenstvo v prevencii srdcovo – cievnych ochorení formou výjazdu základnej poradne zdravia na Gymnázium v Banskej Štiavnici. Vyšetrených bolo 24 študentov.

Pracovníčkou oddelenia výchovy k zdraviu bola realizovaná interaktívna prednáška s témou stomatohygienu na ZŠ v Kremnici pre 34 žiakov.

Pracovníci plnili úlohy v rámci regionálnej priority: „Droga ľahko zmení chcem na musím, berie všetko a zanechá len púšť“, ktorá je samostatne vyhodnoten.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami

intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy tohto programu.

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Vyhodnotenie

I. polrok 2015

Poradenské centrum podpory zdravia

Základná poradňa zdravia

V základnej poradni zdravia bolo vykonaných 191 vyšetrení z toho 57 mužov a 134 žien. Z uvedeného počtu išlo o základné prvé vyšetrenie v 91 prípadoch (32 mužov, 59 žien), počet kontrolných vyšetrení 100 (25 mužov, 75 žien) z počtu 97 opakovane vyšetrených klientov (24 mužov a 73 žien).

Spolu bolo vyšetrených **188 klientov** – 56 mužov a 132 žien.

Realizovaných bolo 8 výjazdových aktivít základnej poradne zdravia - 1 podnik – Slovalco v Žiari nad Hronom, 2x Okresný súd v Žiari nad Hronom, zamestnanci 2 škôl (SŠpN v Kremnici, SŠ drevárska v Žarnovici) a študenti Gymnázia v Banskej Štiavnici, 2 KD – Kremnica a Horná Ves. Spolu bolo výjazdovou formou vyšetrených 167 klientov, čo je 88,8% klientely PZ.

Slovalco a.s. zakúpilo pre svojich zamestnancov štandardné diagnostické prúžky (Chol., TG, HDL a Glu) a Okresný súd nadštandardné prúžky (Urea, GPT, Crea) .

Test zdravého srdca je paušálne robený všetkým klientom, či pri stabilnej alebo mobilnej PZ, vrátane opakovaných návštev.

Počet biochemických vyšetrení a meraní: 188 celkový cholesterol, 186 cukor, 185 triglyceridy, 189 HDL-cholesterol (spolu bolo realizovaných 748 štandardných biochemických vyšetrení, 182 x bol meraný celkový tuk prístrojom OMRON, 189 antropometrických meraní, 188 meraní TK.

V základnej poradni zdravia bola odporučená návšteva LPS v 7 prípadoch pre novozistené alebo vysoké nefyziologické hodnoty sledovaných rizikových faktorov.

Nadstavbové poradne

POPA – vykonáva skupinovú formou v priestoroch telocvične II. ZŠ Štefánika 17 a pravidelne ju navštívilo 65 cvičeníek. Cvičenie prebieha 2x týždenne pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky.

POFA – o individuálne poradenstvo neprejavil záujem žiadny klient.

Poradňu nefarmakologického ovplyvňovania krvného tlaku- navštívilo 14 klientov, počet meraní krvného tlaku 32.

Poradňu zdravej výživy: neprejavil záujem žiadny klient.

Poradňa HIV/AIDS - poradenstvo HIV/AIDS využilo 42 klientov (7 telefonicky alebo e-mailom). Anonymný odber krvi aj s individuálnym poradenstvom bol vykonaný u 33 osôb a neanonymný odber u 3.

Aktivity OVkZ pre verejnosť:

V rámci „Týždňa mozgu“ bola realizovaná prednáška (zdravý životný štýl, prevencia Alzheimerovej choroby, tréning pamäte prostredníctvom poskytnutých materiálov Alzh. Spoločnosťou na 3 interaktívnych prednáškach pre 40 poslucháčov, o mozgu – v tomto roku s témou spánok – boli realizované 3 prednášky pre 47 študentov a 70 dospelých.

V rámci „Svetového dňa pohybu“ sa konal v priestoroch RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom „Deň otvorených dverí“, dostavil sa jeden záujemca, ktorého zaujímalo vybavenie telocvične a možnostiach vytvorenia cvičebného programu.

Pracovníčky OVkZ sa zúčastnili „Dňa žiarskych škôl“ - niekoľkoročnej akcie pre všetkých žiakov základných škôl a žiakov 8.ročného gymnázia Žiar nad Hronom, na ktorú sú pravidelne pozývané (organizátor mesto ZH, CVČ). Mali k dispozícii stánok, kde mali pre žiakov pripravené súťaže zamerané na pohyb, bludiská, meranie krvného tlaku a telesného tuku. Pre každého, ktorý sa zúčastnil, nechýbala malá odmena. Cieľom bolo deťom vysvetliť, čo je to zdravý životný štýl a prečo je nevyhnutný pohyb.

Deň žiarskych škôl

Námestie Žiar nad Hronom - Deň žiarskych škôl - 29.5.2015

		vek	TK	Tukomer	Hmotnosť	Výška	spolu
mládež	chlapci	15-19		5	5	5	76
	dievčatá		2	6	6	6	
produktívny vek	muži	20-65	2	2	2	2	
	ženy		7	7	7	7	
poproduktívny vek	muži	65+					
	ženy		2	1	1	1	
spolu			13	21	21	21	

V spolupráci s ÚS SČK a hasičmi sa pracovníčky OVkZ zúčastnili akcie pre deti MŠ konanej na námestí v Žiari nad Hronom. Pripravili hlavne športové aktivity s cieľom upozorniť na význam „Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu“. Okrem ukážok a „pohybovej zábavy“ obyvateľom boli poskytnuté možnosti merania krvného tlaku, celkového telesného tuku a zdravotno-výchovné poradenstvo. Vid'. tab.

		vek	TK	Tukomer	Hmotnosť	Výška	spolu
mládež	chlapci	15-19		1	1	1	68
	dievčatá						
produktívny vek	muži	20-65	3	2	2	2	
	ženy		11	12	12	12	
poproduktívny vek	muži	65+	3	2	2	2	
	ženy						
spolu			17	17	17	17	

Pracovníčky OVkZ sa zúčastnili s oddelením „**Motýliky**“ ŠKD pri II. ZŠ dňa 12.5.2015 besedy s témou pohybovej aktivity. Pre 14 účastníkov pripravili edukačnú aktivitu s cieľom poukázať na rastúci počet chronických ochorení spôsobených nedostatkom pohybu. Zameraná bola na pohyb, športové hry, dôraz kládli aj na správne držanie tela a formou praktických ukážok poukázali na to, že šport nie je len drina ale aj zábava.

Na ZŠ A. Kmeťa Žarnovica bola realizovaná aktivita k Svetovému dňu – Pohybom ku zdraviu formou besedy „**Zdravý životný štýl**“ pre 14 účastníkov.

Prehľad výkonov: (mimo poradenského centra)

		vek	TK	Tukomer	Lunglife		Hmotnosť	Výška	Objem pása a bokov	spolu
mládež	chlapci	15-19	28	15	17		21	32	0	1182
	dievčatá		45	17	23		22	34	2	
produktívny vek	muži	20-65	72	28	35		28	36	2	
	ženy		124	86	92		86	113	3	
poproduktívny vek	muži	65+	18	10	4		9	9	0	
	ženy		25	23	13		23	23	0	
spolu			313	179	184		189	247	7	

V teréne a v PCPZ v rámci aktivít oddelenia bolo vykonaných spolu 558 meraní TK, 346 celkového telesného tuku, 374 spirometrie, 107 meraní Smokerlyzerom.

Prednášky a distribuovaný zv materiál.:

1.polrok 2015		počet prednášok	počet hodín	počet účastníkov
deti a mládež	BS	1	1	25
	ZC	10	10	122
	ZH	99	99	1657
	Spolu región	110	110	1804
dospelí	BS	0	0	0
	ZC	3	3	70
	ZH	16	16	176
	Spolu región	19	19	246

Bolo pripravených 9 nových vlastných edícií s aktuálnymi tematickými okruhmi, distribuovaných bolo spolu 2776ks vlastného a cudzieho zv materiálu (letáky, omaľovánky, kartičky a záložky).

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Žiline**

1 HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Ad 1.1 Plnenie Akčného plánu pre ŽP a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)

Pitná voda: Na základe povinného monitoringu pitnej vody sme odobrali 44 vzoriek na minimálnu analýzu, z toho 14 vzoriek uhradili prevádzkovatelia zdrojov pitnej vody. Ako ŠZD sme vykonali odber a analýzu jednej vzorky pitnej vody, podnet na nevyhovujúcu kvalitu nebol žiadny. Platené služby pre fyzické osoby a právnické osoby mimo monitoringu: 12 vzoriek. Kvalita vody je uvedená v informačnom systéme pre pitnú vodu. Z príležitosti Svetového dňa vody sme poskytli konzultácie a poradenstvo pre klientov.

Voda na kúpanie: Ako platenú službu sme odobrali a vyšetrili 66 vzoriek vody na kúpanie z vnútorných bazénov a víriviek, 5 vzoriek z vonkajších bazénov, zároveň boli vykonané kontroly. Kvalita vody je uvedená v informačnom systéme pre vodu na kúpanie. V mesiaci júl bude odobratá vzorka vody z Vodného diela Žilina. Ochorenia z pitnej vody a vody na kúpanie hlásené neboli.

V zariadeniach cestovného ruchu sme vykonali 12 kontrol a vydali 5 rozhodnutí pre nových prevádzkovateľov. V zariadeniach sociálnej starostlivosti typu – DSS a ZpS bolo vykonaných 14 kontrol v rámci mimoriadneho štátneho zdravotného dozoru. Na základe týchto bola vypracovaná hodnotiacia správa zaslaná nadriadenému orgánu. Opakované kontroly týchto zariadení sa uskutočnia po uplynutí dohodnutých termínov na ich odstránenie.

Vydali sme 229 rozhodnutí a záväzných stanovísk.

Riešili sme 12 podnetov, z toho dva v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo.

Uložili sme 1 pokutu v hodnote 330 eur.

Vypracovali sme 108 podkladov na fakturáciu, fakturovali sme služby v hodnote 11 143,95 eur.

Tri pracovníčky oddelenia sa v 2-týždňových intervaloch zúčastňujú skúšok na získanie odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností. Tri pracovníčky oddelenia tvoria komisiu na overenie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebnej služby, pohrebiska, krematória. Bolo preskúšaných 12 osôb a bolo vydaných 11 osvedčení.

Z dôvodu vyťaženia laboratória PPL sa sídliskový hluk presúva do 2. polroka 2015. V životnom prostredí na sídliskách neboli podnety na hluk od obyvateľov, preto je možné túto problematiku presunúť. V prvom polroku 2015 sa riešili aktuálne podnety na zdroje hudobných prevádzok - boli vykonané 4 merania (2x KD v obci Trnové, 2x Staromestské slávnosti v Žiline). Ďalej bol riešený podnet na hluk z výmenníkovej stanice (2x) pod bytmi v dvoch rôznych bytoch bytových domoch v Žiline, hluk z chladiarenského zariadenia z predajne COOP Jednota pod bytovou jednotkou a hluk z činnosti telocvične pri Gymnázium sv.Františka z Assisi. Niektoré merania sú v súlade s platnou legislatívou a niektoré nie. Namerané hodnoty, ktoré nie sú v súlade s platnou legislatívou sú podkladom pre začatie správneho konania producentov hluku –prevádzkovateľov týchto zariadení. Bolo zrealizované meranie osvetlenosti v byte oproti veľkoplošnej obrazovke, ktorého namerané hodnoty boli prekročené a sú podkladom pre ďalšie jednania vedúce k dosiahnutiu limitných hodnôt.

Ad 1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov.

RÚVZ so sídlom v Žiline nedostal žiadne pokyny na zapojenia sa do plnenia úlohy, až kým nebudú stanovené národné ciele, ktoré schváli rokovanie vlády SR.

Ad 1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných

vodách

Oddelenie HŽPZ zaslalo v r. 2013 správu do Národného referenčného centra pre pitnú vodu do Košíc, v ktorej boli odporúčané v rámci Žilinského kraja: 1/ SKV Nová Bystrica-Žilina (RÚVZ Čadca), 2/ Vodárenská lokalita Ležiachov (RÚVZ Martin).

Ad 1.7 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách.

Sú vybrané tri RÚVZ a to RÚVZ v Liptovskom Mikuláši, RÚVZ v Dolnom Kubíne a RÚVZ v Poprade.

RÚVZ Žilina je gestorom úlohy, preto predkladá záverečné správy z jednotlivých meraní, vrátane ich hodnotenia.

Trvanie úlohy je počas rokov 2013-2015, čiastková správa za rok 2014 bola predložená na ÚVZ SR v januári 2015, záverečná správa s celkovým hodnotením je plánovaná na koniec roka 2015.

Vzhľadom k tomu, že táto úloha je rozpracovaná už vopred na jednotlivé mesiace v rámci zimy (december, január) a leta (júl, august), plnenie tejto úlohy (letné merania) môže byť až v druhom polroku 2015. Merania v Dolnom Kubíne a Liptovskom Mikuláši zabezpečujú laboratóriá na RÚVZ Žilina, merania v Poprade vykonávajú laboratóriá na RÚVZ Poprad.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Hodnotenie pracovného prostredia a pracovných podmienok na pracoviskách v 1. ½ roku 2015 sme vykonávali pri každom ŠZD a výsledky hodnotení boli súčasťou zápisníc a rozhodnutí. Naďalej sme postupovali v zmysle novely zákona č. 355/2007 Z.z. a následných metodických usmernení. Súčasťou hodnotenia pracovného prostredia boli posudky o riziku na daných pracoviskách, podklady pre zaradenie zamestnancov a pracovníkov (vrátane SZČO) do kategórií prác, prevádzkové poriadky, podklady o objektivizácii faktorov pracovného prostredia. Neustále sme edukovali zamestnávateľov aj zamestnancov o vplyvoch práce a pracovného prostredia na zdravie človeka a ako predchádzať vzniku chorôb z povolania. V rámci zápisníc z dozoru boli zamestnávatelia okrem iného upozornení na nedostatky, riešenie nedostatkov a ich odstránenie bolo termínované. V prípadoch nedostatkov zo strany zamestnávateľov, RÚVZ nariadilo ústne pojednávanie na nápravu nedostatkov a na uloženie sankcií.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vykonávala programom ASTR_2011. V rámci ŠZD sa prehodnocovali vydané rozhodnutia na rizikové práce, v prípade 4. kategórie RP sa vydali nové prehodnotenú rozhodnutia. Zamestnávatelia predkladali aktuálne podklady: posudky o riziku, objektivizácia faktorov pracovného prostredia, vykonané technické a technologické opatrenia, akékoľvek zmeny súvisiace s výkonom RP a pracovným prostredím. Pri výkone ŠZD sa sledovali výsledky a intervaly LPP vo vzťahu k práci, či zamestnávateľ plní povinnosti, ktoré mu vyplývajú z platnej legislatívy v súvislosti s vyhlásenými RP, či zamestnávatelia majú zazmluvnené PZS a BTS.

V kategórii 3. a 4. rizikových prác je zaradených v regióne **Žilina a Bytča: 126 subjektov** (Žilina/109, Bytča/17).

Kategória RP	Počet pracovníkov celkom	Z toho počet žien
3. + 4. kategória	4121	1390
3. kategória	3838	11350
4. kategória	283	40

Rozhodnutia na rizikové práce (RP) vydaných bolo 19 rozhodnutí

Počet rozhodnutí	Druh rozhodnutia
1	Rozhodnutia na zrušenie RP
4 (3/Žilina, 1/Bytča)	Rozhodnutia na preradenie z 3. kat. do 2. kat.
2	Rozhodnutia nových vyhlasujúcich RP
11	Vydanie pôvodných rozhodnutí v 4. kat. RP
1	Rozhodnutia na preradenie z 4. kat. do 3. kat.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí:

V rámci ŠZD boli hodnotené zdravotné podmienky u zamestnancov pracujúcich pri výrobe, skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. V ½ roku 2015 bolo vykonaných **35 previerok**. Previerky boli vykonané v súvislosti uvedenia priestorov do prevádzky (zároveň boli schvaľované prevádzkových poriadkov pre manipuláciu s nebezpečnými chemickými látkami a zmesami). Súčasťou prevádzkových poriadkov sú vždy aj KBÚ. Hodnotili sme odbornosť a správnosť vypracovania prevádzkových poriadkov, tak ako si to vyžaduje legislatíva, upozorňovali sme zamestnávateľov na nedostatky, ktoré musel odstrániť a doplniť.

Počet vydaných osvedčení celkom v kraji ZA + mimo kraj ZA	12
Počet vydaných osvedčení z praxe v kraji ZA + mimo kraj ZA	9
Počet vydaných osvedčení po vykonaní skúšky kraji ZA + mimo kraj ZA	3

Bolo vydané **1** rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky pre spoločnosť Výskumný ústav mliekarenský a.s., Žilina. V rámci tohto rozhodnutia bolo v zmysle § 13, ods. 4, pís. i) zákona č. 355/007 Z.z. schválené aj skladovanie a manipulácia s veľmi toxickými látkami a zmesami na pracovisku.

Počet vydaných osvedčení z regiónu Žilina	5
Počet vydaných osvedčení z regiónu Čadca	2
Počet vydaných osvedčení z regiónu Martin	2
Počet vydaných osvedčení z regiónu Liptovský Mikuláš	0
Počet vydaných osvedčení z regiónu Dolný Kubín	1

Pre jednotlivé regióny v ZA kraji bolo vydaných celkom 10 osvedčení. 8 skúšok bolo realizovaných, bude vydaných 8 osvedčení s dátumom 2. ½ roku 2015.

Osvedčenia mimo kraj Žilina: bolo vydaných 2 (1 / Zlaté Moravce, 1 / Nesvady)

V rámci ŠZD sa kontrolovalo uskladnenie a spôsob likvidácie obalov s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Nakladanie s nebezpečnými odpadmi bolo súčasťou rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky.

DDD činnosť v regióne Žilina a Bytča:

Počet oznámení zaslaných na RÚVZ	14
Počet prevádzok, v kt. sa činnosť vykonala	40

V našom regióne nebola v 1. ½ roku 2015 zaznamenaná žiadna mimoriadna situácia ani

havária.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém:

V 1. ½ roku 2015 **nebolo vydané** nové rozhodnutie na vyhlásenie RP s faktorom karcinogénnym a mutagénnym. Bola **zrušená 1** prevádzka s rizikovým faktorom pracovného prostredia – karcinogény a mutagény sadze, zaradené v 4. kat. RP, (ATALIAN SK s.r.o., Žilina – prevádzka Bytča).

Azbest: - v 1. ½ roku 2015 požiadalo **18** subjektov RÚVZ so sídlom v Žiline o súhlas na odstraňovanie materiálov zo stavieb, ktoré obsahujú azbest. V tomto roku neboli prešetrené žiadne **podnety** z dôvodu neprofesionálneho manipulovania s azbestom.

2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia:

V rámci ŠZD počas celého roka sa prešetrujú podozrenia na vznik choroby z povolania. Z dôvodu predchádzania zvyšovania počtu ChzP z dg. DNJZ, pri kontrolách v rámci ŠZD a pri uvádzaní priestorov do prevádzky vždy požadujeme **posudok o riziku s faktorom fyzickej pracovnej záťaž**e.

Celkom bolo v 1. ½ roku 2015 zaslaných ChzP	23
Prešetrených bolo ChzP	20
ChzP v šetrení	3 DNJZ
ChzP s Dg. DNJZ	16
ChzP v súvislosti s vibráciami	2
ChzP v súvislosti s vibráciami aj s DNJZ	1
ChzP s Dg. Astma	1
Iné poškodenie zdravia	1
ChzP s Dg. azbestóza	1

Môžeme konštatovať, že v regióne Žilina dochádza k **narastaniu ochorení** súvisiacich s výkonom prác s Dg. DNJZ, a to najmä v **automobilovom priemysle**, kde je práca vykonávaná na výrobných linkách v základnej polohe - stoj, je monotónna, s repetitívnymi pohybmi rúk, s vnúteným pracovným tempom, s krátkym časom na zotavenie, s nepriaznivými polohami rúk, s vibráciami. Vždy po prešetrení choroby z povolania sú v spolupráci s PZS a zamestnávateľom následne vypracované opatrenia na zníženie záťaž e zamestnancov na ich zdravie, a tak predchádzať ďalším chorobám z povolania.

2.2. Intervencie na podporu zdravia pri práci

V rámci výkonu ŠZD bolo v 1. ½ roku 2015 poskytnutých **1236** konzultácií zameraných na podporu a ochranu zdravia pri práci. Konzultácie boli zamerané na výklad novely zákona 355/2007 Z.z., ktorá nadobudla platnosť 01.08.2014. Previerky boli zamerané na pracovné prostredie, pracovnú činnosť, dodržiavanie bezpečnostných a zdravotných zásad pri práci. Zároveň boli objasňované spôsoby výkonu zdravotného dohľadu u subjektov, SZČO, z radov vlastných zamestnancov, formou dohody. Tiež sme sa zamerali na vysvetľovanie zdravotného dohľadu bezpečnostnými technikmi pri 1. a 2. kat. prác. Konzultácie boli zamerané aj na predchádzanie vzniku chorôb súvisiacich s výkonom práce a iného poškodzovania zdravia (otravy, úrazy). V letnom období sme usmerňovali zamestnávateľov aj zamestnancov na dodržiavanie vhodných mikroklimatických podmienok na pracoviskách, vrátane dodržiavania pitného režimu.

2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V rámci výkonu ŠZD bolo v 1. ½ roku 2015 realizovaných **16** kontrol na chránených

pracoviskách z dôvodu požiadania vyjadrenia o súhlas na zriadenie takéhoto pracoviska. Zároveň boli vydané stanoviská. Jednalo sa o chránené pracoviská pre pracovníkov so zníženou pracovnou schopnosťou z poškodením podporno-pohybového systému, s metabolickým syndrómom, s poškodením nervového systému, s onkologickým a psychickým poškodením zdravia. V rámci kontrol sme sledovali dodržiavanie legislatívy zo strany zamestnávateľa resp. SZČO a hodnotili sme pracovné prostredie v súvislosti s konkrétnym pracovníkom a jeho Dg.. Súhlasné vyjadrenie bolo vydané až po odstránení všetkých nedostatkov.

Kontroly vykonané v zmysle PaP v 1. ½ roku 2015:

Vec: Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách – výsledky ŠZD

Na chránených pracoviskách boli vykonané kontroly pracovných podmienok, zhodnotenú pracovné prostredie a spôsob výkonu práce vo vzťahu k zdravotným obmedzeniam zamestnancov v 5 chránených dielňach:

1. Subjekt: *HAFex s.r.o., Predmestská 1716/32, 010 01 Žilina, IČO: 47 013 427, sídlo prevádzky: M. R. Štefánika 4, 010 01 Žilina*

– 2 pracovníci (muži) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii „iný pomocný administratívny pracovník“ a „administratívny pracovník“.

Zdravotné postihnutie:

- podporno – pohybový aparát;
- neurologické poškodenie a postihnutie pohybového aparátu.

Pracovná činnosť v pracovných priestoroch je zameraná na distribúciu doplnkového sortimentu pre maliarske a stavebné práce, vedenie účtovníctva a administratívnu činnosť.

V rámci vykonávanej práce majú pracovníci možnosť prestávok podľa svojej potreby. Do náplne práce zamestnancov patrí vedenie skladového hospodárstva a administratívna činnosť vykonávaná na počítači.

Kontrolné listy:

- Z – NV SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami – 2 ks,
- P – NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – 2 ks.
- R – NV SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami – 1 ks,
- C – NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom – 1 ks.

2. Subjekt: *STRANÍK – domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie, Na Straník 335/24, 010 03 Žilina, IČO: 00 647 675, sídlo prevádzky: Na Straník 335/24, 010 03 Žilina*

– 2 pracovníci (ženy) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii „informátor“.

Zdravotné postihnutie:

- sluchový aparát;
- podporno – pohybový aparát.

Predmetom činnosti spoločnosti v pracovných priestoroch je poskytovanie sociálnych služieb klientom domova sociálnych služieb a špecializovaného zariadenia. K náplni práce informátora patria administratívne práce, prijímanie a evidencia zákazníkov a návštev DSS a SZ STRANÍK, ich informovanie a usmerňovanie v rámci areálu. V rámci vykonávanej práce majú pracovníci možnosť prestávok podľa svojej potreby. Pracovný priestor je situovaný na I. NP objektu STRANÍK – domova sociálnych služieb a špecializovaného zariadenia. Jedná sa o recepciu, ktorá je umiestnená vo vstupných priestoroch hlavnej budovy.

Kontrolné listy:

- Z – NV SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných

- požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami – 2 ks,
- P – NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – 2 ks.

3. Subjekt: *FaxCopy a.s., Domkárska 15, 821 05 Bratislava, IČO: 35 729 040, sídlo prevádzky: Antona Bernoláka 3243/55, 010 01 Žilina*

- 1 pracovníčka (žena) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii **„administratívna pracovníčka“**.

Zdravotné postihnutie:

- neurologické poškodenie a podporno – pohybový aparát.
Predmetom činnosti spoločnosti v pracovných priestoroch je predaj kancelárskej techniky, kancelárskych potrieb, spotrebného materiálu do kancelárskych strojov, poskytovanie grafických služieb, obslužných a samoobslužných kopírovacích služieb, tlače a úpravy dokumentov.

Pracovníčka so zníženou pracovnou schopnosťou vykonáva administratívnu činnosť so skrátenou pracovnou dobou 4 hod., v jednozmennej prevádzke. Do náplne práce patrí práca na PC, všeobecný zákaznícky servis a podpora.

Kontrolné listy:

- Z – NV SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami – 1 ks,
- P – NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – 1 ks.

4. Subjekt: *INGEO a.s. ŽILINA, Bytčická 16, 010 01 Žilina, IČO: 31 562 795, sídlo prevádzky: Bytčická 16, 010 01 Žilina.*

- 7 pracovníci (6 mužov a 1 žena) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii 2x „vrátnik – informátor“, „skladník“, 2x „vrátnik“ a 2x „údržbár“.

Zdravotné postihnutie:

- nádorové ochorenie;
- ochorenie kože a zrkového aparátu;
- endokrinný systém;
- podporno – pohybový aparát;
- nervový systém;
- metabolické ochorenie,
- kardiovaskulárny systém.

Predmetom činnosti v pracovných priestoroch je zabezpečenie stálej služby pre pracovnú pozíciu „vrátnik“. Do náplne práce pracovníkov vrátnik – informátor“ je prijímanie a zaznamenávanie návštevníkov firmy a ich informovanie a usmerňovanie v rámci areálu firmy. Pracovník „údržbár“ a „skladník“ vykonáva práce v celom objekte spoločnosti.

V rámci vykonávanej práce majú pracovníci možnosť prestávok podľa svojej potreby.

Kontrolné listy:

- Z - NV SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami – 7 ks,
- P – NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – 7ks,
- R – NV SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami – 3 ks,
- C – NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom – 3 ks.

5. Subjekt: *ACAPO, s.r.o., Sasinková 593/1, 010 01 Žilina, IČO: 36 414 123, sídlo prevádzky: Sasinková 593/1, 010 01 Žilina*

- 2 pracovníci (ženy) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii

„krajčírka“ a „pomocná krajčírka“.

Zdravotné postihnutie:

- postihnutie sluchu a reči
- infekčné ochorenie a porucha hustoty a štruktúry kostí.

Predmetom činnosti spoločnosti v pracovných priestoroch je výroba pracovných odevov. Do náplne práce pracovníčok v chránenom pracovisku patria krajčírské práce pri šití pracovných odevov a pomocné práce. V rámci vykonávanej práce majú pracovníčky možnosť prestávok podľa svojej potreby.

Kontrolné listy:

- P – NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – 2ks,
- R – NV SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami – 2 ks.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že zamestnávateľia dodržiavajú prispôbenie obmedzených pracovných podmienok vrátane nárokov na pracovný výkon k zdravotnému stavu zamestnancov so zdravotným postihnutím. Zamestnávateľia umožňujú zamestnancom individuálne prestávky podľa potreby vyplývajúce z ich zdravotného stavu. V kontrolovaných chránených pracoviskách nebolo zistené riziko expozície zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia u zamestnancov so zníženou pracovnou schopnosťou.

3 Oblasť hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

3.1 Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Odpočet: V prvom polroku 2015 bolo odobratých a vyšetrených **9 vzoriek** kuchynskej soli, všetky vzorky vyhovovali platnej legislatíve. Cieľom úlohy je monitorovanie obsahu jódu v jedlej soli na zabezpečovanie kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho.

V rámci platnej legislatívy je povinná fortifikácia kuchynskej soli jódom.

Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Košiciach.

3.2 Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO_2

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

3.3 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

3.4 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

Gestorom tejto úlohy je ÚVZ SR Bratislava.

3.7 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

Gestorom tejto úlohy je ÚVZ SR Bratislava.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

Odpočet: Cieľom úlohy je monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách u dospelých a detskej populácie, zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Úloha prebieha v 2 etapách:

I. etapa : február 2015 – november 2015; odborne – metodická príprava monitoringu, zber údajov a analýza vzoriek – v rámci zberu údajov bolo oslovených 20 respondentov.

II. etapa : december 2015; bude sa vyhodnocovať monitoring a pripraví sa záverečná správa
V súčasnosti prebieha prvá etapa.

4 Oddelenie hygieny detí a mládeže

1. Programy a projekty vyhlásené ÚVZ SR:

4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Cieľom je zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

V roku 2015 sa uskutoční I. etapa - návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou. Realizácia prieskumu bude vykonávaná podľa požiadaviek gestora, ktorým je MZ SR, Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog a ÚVZ SR.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných údajov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. V prvom polroku 2015 bol vykonaný zber údajov od 60 žiakov vo vekovej skupine 7 – 10 rokov (2 triedy ZŠ v rámci 1. stupňa, z toho 1 mestská a 1 vidiecka). Databáza s údajmi získanými od repondentov bola zaslaná do 30.06.2014 gestorovi projektu.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň

fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. VI. etape (rok 2013) bola nadviazaná spolupráca s MŠVVaŠ SR, príprava podkladov k cieľnému výkonu ŠZD telovýchovných zariadení, výber škôl, príprava dotazníkov a následne bol vykonaný monitoring hygienického stavu telovýchovných zariadení.

II. etapa – zber údajov bol vykonaný v druhom polroku 2014 podľa požiadaviek gestora projektu. Spolu bolo vyplnených 400 dotazníkov „Dotazník pohybovej aktivity žiaka“ a 20 dotazníkov „Pohybová aktivita detí počas hodiny telesnej výchovy“, ktoré boli nahodené do programu EpiData. Vyplnený formulár bol zaslaný na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v termíne do 31.12.2014.

V roku 2015 prebieha tvorba databázy získaných údajov, analýza a vyhodnotenie údajov a záverečné spracovanie.

2.Ostatné projekty:

SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKO V VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Hlavným cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí v Európe, ktorého priority sú súčasťou Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV).

Zámerom projektu je sledovanie kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska. Na realizácii projektu participuje odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov v životnom prostredí. Cieľovou skupinou sú deti základných škôl vo veku 9 – 14 rokov. V prvom polroku 2014 bola realizovaná terénna časť pilotného projektu, meranie vybraných parametrov ovzdušia v školách a zber údajov prostredníctvom dotazníkov. Spolu bolo vyplnených 231 dotazníkov. V roku 2015 (január–marec 2015) – prebehlo pokračovanie v terénnej časti projektu, spracovanie údajových databáz a ich následné zaslanie gestorovi projektu.

PROJEKT EURÓPSKEHO ŠKOLSKÉHO PRIESKUMU O ALKOHOLE A INÝCH DROGÁCH (ESPAD)

Projekt ESPAD je najväčšou celoeurópskou štúdiou zameranou na zistenie rozsahu užívania návykových látok u vybranej vekovej skupiny žiakov a študentov. Hlavným účelom projektu ESPAD je zber porovnateľných údajov o užívaní drog medzi európskymi žiakmi a študentmi s cieľom monitorovať trendy v rámci krajín, ako aj medzi nimi. V roku 2015 sa uskutočnil ďalší prieskum, zameraný na študentov vybraných stredných škôl na Slovensku. Celkovo bolo vyplnených 455 dotazníkov, ktoré boli v termíne doručené na ÚVZ SR.

6 Odbor epidemiológie

6.1. Národný imunizačný program SR - riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Zabezpečovanie vyššej úrovne zaočkovanosti sa vykonáva formou telefonickej konzultácie, osobným kontaktom s klientom resp. lekárom, vzdelávaním zainteresovaných, osvetovou činnosťou pre obyvateľov - internetová stránka úradu, články v médiách, semináre pre lekárov a výkonom štátneho zdravotného dozoru v ambulantných zariadeniach (v zmysle platnej legislatívy v súlade s návrhom záznamu o výkone ŠZD z ÚVZ SR Bratislava). Pre priaznivú epidemiologickú situáciu sme nemuseli prikrčiť k mimoriadnemu očkovaníu.

Problémom pri zabezpečovaní úrovne zaočkovanosti je pre epidemiológa snaha rodičov odmietať očkovaníe dieťaťa. V priebehu sledovaného obdobia sme zaevidovali ďalšie hlásenia zo strany lekárov. V prvom polroku 2015 bolo riešených 34 podaní, súhrnná pokuta

činí 370 Eur. Prevažujúci argument zo strany rodičov dieťaťa je tendencia odmietat živé vakcíny.

Kontrola očkovania v SR za obdobie 2014/2015 - vyhodnotenie k 31.08.2015: v štádiu priprav.

Kontrola očkovania v SR za posledné sledované obdobie: t.j. obdobie 2013/2014 – vyhodnotenie k 31.08.2014: počet pediatrických obvodov spolu 40, okres Bytča: 6 obvodov, okres Žilina: 34 obvodov. V okrese Žilina sa zaočkovanosť pohybuje od 94,5% pri očkovaní MMR v ročníku nar. 2012 do 98,6% pri preočkovaní v 6.roku života v roč. narodenia 2000. V okrese Bytča sa pohybuje zaočkovanosť v rozmedzí od 99,0% pri očkovaní MMR v roč. nar. 2012 do 99,7% pri základnom očkovaní v roč. nar. 2012 a pri preočkovaní v 13.roku života, roč. nar.2000.Zaočkovanosť pod 95% sme zaznamenali iba v okrese Žilina - v roč. narodenia 2012 pri očkovaní proti MMR.

6.2. Surveillance infekčných chorôb - riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Riešene formou preventívnych programov a aktivít, ktoré zahŕňajú poradenskú činnosť v problematike, napr. AIDS, vírusových hepatítid, v problematike vakcinácie, dezinfekcie, očkovania cestovateľov. Uskutočnenie: telefonicky resp. osobným kontaktom s klientom a lekárom. Počet konzultácií osobne s klientom v problematike HIV/AIDS: 49x, z toho 31x muž a 13x žena, počet vydaných certifikátov: 9x, odber krvi 44x - anonymný odber: 34x. Problematika vírusových hepatítid a iných druhov očkovania riešená 89x (osobný resp. telefonický kontakt s klientom alebo lekárom). Konzultácie v oblasti NN a dezinfekcie pre ZZ: 103x.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení - riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Vykonáva sa plnením projektu PHARE: Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení v SR, programom EPIS pri zabezpečení komunikácie so sieťami EÚ a SZO - (prenosné ochorenia). Spolu vykonaných krajských správ:27x týždenné hlásenia, spracovanie ARO - chorobnosť / týždeň + aktuálne hlásenia pre SRV.

6.4. Nozokomiálne nákazy - riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Surveillance nozokomiálnych nákaz vykonávaná v zmysle Vyhlášky MZ SR č.553/2007, a v súlade s návrhom záznamu o výkone ŠZD/ ÚVZ SR. Problematika NN je riešená podľa aktuálnej situácie, ako aj podľa výsledkov ŠZD - kontroly sterovou metódou práce pre jednotlivé kontrolované pracoviská telefonicky, následne písomným zhodnotením dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu a výkonu bariérovej ošetrovateľskej techniky. Podľa výsledkov je situácia riešená príslušnými opatreniami. Počet kontrol HER/ŠZD:11x (FNŠP Žilina, polikliniky). Počet kontrolovaných sterilizačných prístrojov spolu : 107 x (biologická kontrola), z toho v ZZ: 93 prístrojov.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

K problematike sú vypracované havarijné - pandemické plány na úrovni regiónov i kraja aktualizované 1x/rok, resp. v zmysle pokynov WHO alebo ÚVZ SR Bratislava.

V mesiaci máj 2015 vykonané zaškolenie pracovníkov v zmysle Prílohy č.6 – Usmernenie HH SR Koordinácia postupov pri zistení VNN v SR. Zaškolení dňa 12.05.2015 boli pracovníci KOS ZZS, primári CPO,odd. Urgentného príjmu, lekári príjmových ambulancií, zástupcovia útvarov krízového riadenia a hospodárskej mobilizácie. Školenie bolo organizované v spolupráci RÚVZ Žilina a Samostatný odbor krízového riadenia zdravotníctva Žilinského kraja FNŠP Žilina – spádová oblasť Žsk kraj. RÚVZ Žilina zaškolil aj všeobecných lekárov pre deti a dorast aj všeobecných lekárov pre dospelých v spáde – vypracovaná bola osnova riešenia danej situácie.

V mesiaci jún 2015 1x vykonané zabezpečenie susp. ochorenia MERS v zmysle usmernenia ÚVZ SR / VNN.

6.6. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV - prac. RÚVZ v SR

Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov v odpadových vodách

podľa harmonogramu Virologického pracoviska RÚVZ Banská Bystrica sme vykonali 3x odberom vody v ČOV D. Hričov: 3.2.2015, 17.3.2015, 19.5.2015 s výsledkom : Pokus o izoláciu ent. vírusov z odpad. vody: 3x negatívny.

6.7. Prevencia HIV / AIDS - projekt :

Interaktívna forma vzdelávania a prevencie, spôsob získavania vedomostí dotknutých študentov v oblasti prevencie HIV. Pre riešenie situácie k rôznym názorom rodičov detí k obrazovej dokumentácii projektu do vyriešenia situácie zabezpečená aktivita ku dňu 1.12.2015 pre žiakov II.ročníka strednej odbornej školy : Obchodná akadémia Žilina. Počet výkonov na projekte : 0x

6.8. Poradne očkovania – riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR :

Realizačný výstup zahŕňa zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach, zníženie odmietaní očkovania a zabezpečenie informovanosti.

Na úrade pracuje Poradňa očkovania: informovanosť zabezpečená 34x pri odmietaní očkovania. Konzultácie vo vzťahu k ambulancii sú vykonané telefonicky alebo osobným kontaktom s klientom - klasické otázky pre očkovanie a cestovnú medicínu boli vykonané 32x pre lekárov a 22x pre klientov.

Informovanosť verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ je zabezpečená písomnou informáciou v ambulanciách všeobecných lekárov, gyn.-pôr.ambulanciách, vo vstupnej hale budovy RÚVZ a na webovej stránke úradu.

7 Odbor laboratórnych analýz

1.1.Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)

Meranie imisíi hluku v životnom prostredí vzhľadom na záťaž obyvateľstva

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
48	109	577

1.4. Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
0	0	0

1.7.Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

Plnenie:

Ukazovateľ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
TVM*	0	0	0
Hluk	0	0	0
Stery	0	0	0
Vody	0	0	0
Ovzdušie	0	0	0

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Plnenie:

Ukazovateľ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Hluk	20	60	336

Ovzdušie	36	104	300
Osvetlenie	200	600	600
TVM*	57	456	456

* TVM – tepelno-vlhkostná mikroklíma

2.4. Ľudský biomonitring –sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
0	0	0

3.2. Monitoring príjmu jódu

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
52	104	208

3.6. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
110	1148	2326

3.8. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Syntetické farbivá	47	259
Syntetické sladidlá	24	48
Konzervačné látky	40	80

7.1. Cyanobaktérie

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
0	0	0

7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
5	5	30

7.3. Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

Plnenie:

Skúšky	Počet vzoriek Minerálne a pramenité/ watercoolery	Počet ukazovateľov Minerálne a pramenité/ watercoolery	Počet analýz Minerálne a pramenité/ watercoolery
chemické	25	522	555
mikrobiologické	22	242	286

7.7.Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyreínu v moči u pracovníkov vybraných profesií

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
4	36	92

7.12. Peľová informačná služba (PIS) – Monitoring biologických alergénov v ovzduší

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
119	357	527

7.15 Monitoring expozície zamestnancov operačných sál narkotizačnými plynmi.

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
18	201	4

7.16. Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
0	0	0

7.17. Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách

Plnenie:

	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
RÚVZ ZA	40	40	80
RÚVZ KE	8	8	16
UVZ SR BA	17	17	34

9 Oddelenie podpory zdravia

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Odpočet:

- V rámci plnenia úloh NPPZ sme udržiavali spoluprácu s regionálnymi médiami - Žilinský večerník, My – žilinské noviny, s Fakultou nemocnicou s poliklinikou Žilina, Mestským úradom Žilina, Mestskou knižnicou Žilina, Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline - odbor komunikácie a prevencie, poisťovňami - Union, Všeobecná zdravotná poisťovňa, s Regionálnymi komorami - Komora sestier a pôrodných asistentiek, s organizáciami - Slovenská nadácia srdca, Liga proti rakovine, Slovenský červený kríž, firmami - GlaxoSmithKline Slovakia s.r.o. Consumer Healthcare, Interpharm a.s. Elmex, Nutricia, VÚC a orgány verejnej správy, MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ.
- aktualizácia Metodickéj príručky pre prácu v poradniach zdravia – 1x účasť na zasadnutí pracovnej skupiny.
- 1x účasť na zasadnutí ÚKROPS
- 1x účasť na porade vedúcich podpory zdravia.
- v rámci Sv. dňa bezpečnosti potravín zrealizovaný dotazníkový prieskum „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“, zozbieranie a nahodenie údajov do systému EpiInfo (54

- dotazníkov)
- 1x v rámci anti-fajčiarskeho dňa pre fi. Siemens monitoring Hgb, CO vo vydychovanom vzduchu a dotazníkov závislosti na nikotíne (59 účastníkov, 4 fajčiari)
- 3x publikácia v regionálnych novinách informácia k „Týždňu mozgu“, k súťaži „Vyzvi srdce k pohybu“, k „Svetovému dňu Pohybom ku zdraviu“

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Odpočet:

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 – 2014 bude predložená na rokovanie vlády do konca septembra 2015.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Odpočet:

- 1x prednáška pre študentov SOŠ Poľnohospodárska ZA: „Zdravý životný štýl – prevencia obezity“ (spolu 28 študentov)
- 2x interaktívna beseda pre ZŠ Hliny 8: „Zdravý životný štýl – výživa“ (spolu 43 študentov)
- 1x beseda v rámci akcie „Deň športu“ pre žiakov ZŠ Petrovice na tému „Zdravá výživa-šport ako prevencia obezity“. (spolu 57 detí, 5 pedagógovia)
- Aktivity k Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“:
 - propagácia Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu na web stránke RÚVZ so sídlom v Žiline,
 - propagácia Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu v regionálnych novinách (1x publikácia - Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“ – odoslané 1. 6. 2015),
 - „deň otvorených dverí“ v Poradni zdravia dňa 8. 6. 2015 – monitoring rizikových faktorov KVS ochorení (13 klientov),
 - 4x „mobilná poradňa zdravia“ pre zamestnancov Kinex-u (2x- 9.6., 16.6.), Telekom-u (2x- 26.5., 10.6.) – monitoring rizikových faktorov KVS ochorení, Hgb, kyseliny močovej a poskytovanie poradenstva v oblasti zmeny životného štýlu (spolu 191 klientov, z toho cca 61 klientov nad 50+)
 - 2x interaktívna beseda pre žiakov ZŠ Hliny 8 (27.5.) na tému Zdravý životný štýl (spolu 43 žiakov)
 - 1x interaktívna beseda v rámci „Športového dňa“ prvého stupňa ZŠ Petrovice (1.6.) v spolupráci s preventistami PZ okresného riaditeľstva Žilina na tému Bezpečne na cestách (57 žiakov)
 - „Športový deň“ (18.6.) v rekreačnom stredisku Varín pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Žiline
 - distribúcia výchovno-vzdelávacích materiálov vzťahujúcich sa k zdravému životnému štýlu, ku kampani Vyzvi srdce k pohybu na iných realizovaných aktivitách počas mesiacov máj a jún,
 - 7.7. 2015 sa pripravuje v spolupráci s Jednotou dôchodcov a Všeobecnou zdravotnou poisťovňou „športový deň“ pre seniorov (cca 150 seniorov – všetci nad 50+).

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Odpočet:

Aktivity o informovanosti verejnosti o kampani prostredníctvom distribúcie plagátov a účastníckych listov:

- web stránka RÚVZ ZA, panel v RÚVZ ZA

- oslovené média- regionálne noviny
 - o petit press- My Žilinské noviny,
 - o Žilinský večerník
- oslovenie a poskytnutie informácií o kampani v priestoroch - základných a stredných škôl okresu ZA a Bytča (cca 10), stredoškolských internátov, Žilinskej univerzity, v Centrách voľného času, vo firmách okresu ZA a Bytča (cca 5), Mestský úrad Žilina, Obecný úrad Bytča, Krajská knižnica Žilina, Fakultná nemocnica s poliklinikou, športové strediská (posilňovne, plaváreň, zimný štadión, fitnesscentrá)
- propagácia kampane pri prednáškach realizovaných počas obdobia možného zapojenia sa do súťaže (uchádzači Univerzity tretieho veku, seniori, žiaci ZŠ, SŠ) (cca 13-krát)
- propagácia kampane na „dňoch zdravia“ firmám ZA regiónu (4- krát)
- informácie poskytované klientom poradne zdravia počas celého možného obdobia zapojenia sa do súťaže
- doručenie vrátených vyplnených prihlášok na RÚVZ BB

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Odpočet:

Program plnia vybrané RÚVZ v SR. RÚVZ so sídlom v Žiline tento program neplní.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Odpočet:

- 2x interaktívna beseda pre žiakov ZŠ Divina „*Legálna droga – alkohol. Ako sa správa osoba pod vplyvom alkoholu?*“ - simulácia opitosti so simulačnými okuliarmi (spolu 43 žiakov)
- 2x interaktívna beseda pre žiakov ZŠ Karpatská „*Legálna droga – alkohol. Ako sa správa osoba pod vplyvom alkoholu?*“ - simulácia opitosti so simulačnými okuliarmi (spolu 43 žiakov)
- 1x interaktívna beseda pre študentov SOŠ Poľnohospodárska „*Legálne drogy*“. simulácia opitosti so simulačnými okuliarmi (spolu 29 žiakov)

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Odpočet:

- 1x prednáška pre poslucháčov Univerzity tretieho veku: „*Alergény v potravinách a prídavné látky*“ (spolu 27 ľudí)
- 1x interaktívna prednáška pre poslucháčov Nádej Jednota dôchodcov Rajecké Teplice „*Bezpečná jeseň života*“ (57 poslucháčov)
- 1x v rámci týždňa mozgu ukážka tréningu pamäti spojená s prednáškou o zdravej výžive a jej význame pre mozog (24 seniorov)
- 1x panel vo vstupnom priestranstve RÚVZ: „*Aktívne stárnutie*“, „*Svetový, deň osteoporózy*“

9.6 NÁRODNÁ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Odpočet:

- 1x beseda v rámci akcie „Deň športu“ pre žiakov ZŠ Petrovice na tému názvom „*Bezpečne na cestách – bezpečne do cieľa*“ v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline (spolu 75 poslucháčov)
- 6x interaktívne besedy k Programu „*Školské ovocie*“, sprievodné aktivity k programu

- „Ovocie a zelenina do škôl“ (spolu 128 edukovaných)
- 2x interaktívna prednáška pre žiakov Spojenej školy Bytčica v rámci projektu Škola bez tabaku, alkoholu a drog“ na tému „Drogy – legálne a nelegálne“. (spolu 41 žiakov)
- 3x interaktívna prednáška v rámci projektu „Deň pre bezpečný internet“ v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline pre žiakov ZŠ Divina, ZŠ Solinky – Limbova, ZŠ sv. Gorazda Vlčince (spolu 65 detí)
- 1x interaktívna prednáška v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline pre žiakov ZŠ Divinka „Trestno-právna zodpovednosť“. (16 žiakov)
- 4x interaktívna prednáška v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline pre žiakov ZŠ sv. Gorazda Vlčince „Trestno-právna zodpovednosť“, „Prevencia sociálno-patologických javov v ZŠ – šikany“. (88 žiakov)
- 4x interaktívna prednáška v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline pre žiakov ZŠ Karpatská „Trestno-právna zodpovednosť“, „Prevencia sociálno-patologických javov v ZŠ – šikany“. (76 žiakov)
- 1x beseda pre MŠ Stráňavy na tému „Bezpečne na cestách – bezpečne do cieľa“ v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline (spolu 16 detí)
- 2x interaktívna prednáška v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline pre žiakov ZŠ Dolný Hričov „Trestno-právna zodpovednosť a drogy“, „Prevencia sociálno-patologických javov v ZŠ – ako sa slušne správať“. (69 žiakov)
- 1x interaktívna beseda v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline pre žiakov MŠ Predmier – „projekt Póla – slušné správanie“. (18 žiakov)
- 9x interaktívna prednáška v spolupráci s Krajskou knižnicou pre deti MŠ, ZŠ, SŠ v rámci „týždňa mozgu“ (236 detí)
- 1x prednáška pre ZŠ Divina „Prevencia fajčenia a alkoholu“ spojená s meraním CO vo vydychovanom vzduchu a dotazníkov závislosti na nikotíne (22 žiakov)
- 2x prednáška pre ZŠ Karpatská „Prevencia fajčenia“ spojená s meraním CO vo vydychovanom vzduchu a dotazníkov závislosti na nikotíne (spolu 43 žiakov)
- 1x prednáška pre SOŠ Poľnohospodársku „Ako prestať fajčiť“ spojená s meraním CO vo vydychovanom vzduchu a dotazníkov závislosti na nikotíne (25 žiakov)
- 2x prednáška pre ZŠ Lietavská Lúčka „Negatívny vplyv fajčenia na ľudský organizmus“ spojená s meraním CO vo vydychovanom vzduchu a dotazníkov závislosti na nikotíne (spolu 35 žiakov)
- Účast' na organizovaní programu Škola života „Čo je veľa, to je veľa“ pre študentov SŠ ZA okresu. Program o medziľudských vzťahoch, šikane, intolerancii a základných právach - na bezpečnosť v škole, na život bez bolesti, ponižovania a strachu (446 študentov).

9.6.1 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKOL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Odpočet:

RÚVZ so sídlom v Žiline tento program neplní. Program plní RÚVZ Bratislava.

9.6.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Na riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, využiť širokú a systematickú prevenciu zubných ochorení. Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou dentitou.

Odpočet:

- 1x beseda pre MŠ Stráňavy (16 predškolákov, 2 pedagógovia)
- 1x beseda pre MŠ Predmier (12 detí)
- 1x beseda pre MŠ Dolný Hričov (12 detí)
- na web stránke RÚVZ ZA je uverejnený článok s názvom „*Stomatohygiena detí*“

9.7 CINDI PROGRAM SR

Odpočet:

- realizácia „dní zdravia“ (spolupráca s poisťovňami Union, VŠZP):
 - fi. Siemens - monitoring Hgb, CO vo vydychovanom vzduchu, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (spolu 59 účastníkov)
 - fi. AZET ZA – monitoring Hgb, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (48 účastníkov)
 - MŠ Suvorovova – komplet monitoring RF KVS ochorení (celkový cholesterol, glukóza, TAG? HDL a LDL cholesterol) – 10 žien
 - Continental s.r.o – monitoring cholesterol, Hgb, kyselina močová, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (33 účastníkov)
 - fi. Telekom ZA– monitoring cholesterol, Hgb, kyselina močová, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (spolu 48 účastníkov)
 - 2x Kinex a.s. - monitoring cholesterol, Hgb, kyselina močová, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výšky, BMI- individuálne poradenstvo (113 účastníkov)
 - v základnej poradni vyšetrených 22 prvovyšetrených, 43 opakovane vyšetrených
 - v teréne vyšetrených 311 klientov
- web stránka RÚVZ ZA- 21x článok: „*Cholesterol*“, „*Čo robiť ak je zvýšený krvný cholesterol?*“, „*Rýchly zásah môže zachrániť život*“, „*Aké mám riziko KVS ochorení?*“, „*Pyramída výživy*“, „*Peľové alergie*“, „*Osteoporóza*“, „*Duševné zdravie*“, „*Hepatitídy*“, „*Samovyšetrenie prsníkov*“, „*Čo robiť počas horúčav*“, „*CHOCHP*“, „*Diabetici a ich nohy*“, „*Alzheimerova choroba*“, „*Ako sa chrániť pred kliešťom? – deti a verejnosť*“, informácia k súťažno-vzdelávacej aktivite – „*Hovorme o jedle*“, „*Svetový deň srdca*“, „*Riziká pasívneho fajčenia*“, „*Svetový deň bez tabaku*“, „*Onkologické ochorenia spôsobené fajčením*“
- 10x panel vo vstupnom priestranstve RÚVZ ZA: „*Varixy dolných končatín*“, „*Čo robiť počas horúčav*“, „*Melanóm kože*“, „*Hypertenzia- tichý zabijak*“, „*Ako si správne merať tlak krvi?*“, „*Ako sa chrániť pred kliešťom? – deti a verejnosť*“, „*Vysoký cholesterol- čo s tým?*“, „*Pasívne fajčenie*“, „*Svetový deň bez tabaku*“

9.8 TOHES – Tobacco and Health Educational Survey – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeljej populácie – gestor RÚVZ BB

Odpočet:

RÚVZ so sídlom v Žiline v r. 2015 nie je riešiteľom tejto úlohy.